

3
K
3

(290)

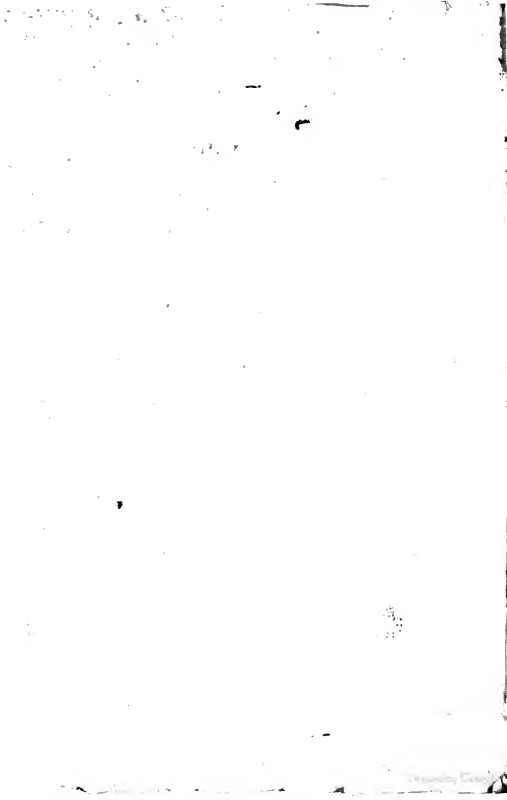
13-1.17.8

7

1902

1

R E R V M R E G V L A R I V M

Quadripartitæ Præxis Resolutoriæ,

TOMVS SECVNDVS.

COMPLECTENS TERTIAM, ET QVARTAM PARTEM:
in quo citò, tutè, ac iucundè, sub diuersis Tractatibus,
decidantur omnes ferè Quæstiones.

<p>Nat. elect. canon. Loco elect. Tempore elect. Electoris De Eligendis Electis Confirm. elect. Dominio in genere Prælati Potestate Prælat.</p>	<p>Potest. dispens. & absol. Author. Cap. Generalis Recip. ad habit. Relig. Bull. & Decret. Recip. Qualit. Recip. De Informat. & examin. Reci- piendorum Magist. Nouitiorum Priuil. Nouitiorum Bonis Nouitiorum</p>	<p>De Domibus Nouitiorum Nouitatu Recip. Profess. solemn. Profess. nulla Reclamat. Profess. nouit. Oblatis Religiosorum Conuersis eorundem Tertiarijs intra septa. Tertiarijs extra septa. Sororibus in sæculo</p>
---	---	--

OPVS, NEDVM PRAELATIS REGVLARIBVS, ECCLESIASTICIS,
ceterisq; Sacerdotibus: verùm etiam Causarum Patronis, omnibusq; Iudicibus
in vtroq; foro versantibus vtilissimum: immò valdè necessarium.

AVTHORE ADM. REVER. PATRE

F. HYACINTO DONATO LAYNENSI,
SAC. THEOL. MAG. AC V. I. D.

Olim Regente in Generali Studio Sancti Dominici Ciuitatis Cosentini, longèq; diùq;
Prouinciali vtriusq; Prouinciæ Calabriæ, Ordinis Prædicatorum.

ACCEDVNT DVO INDICES LOCVPLETISSIMI, TRACTATVM
& Quæstionum vniuscuiusq; partis vnus, Rerumq; omnium quatuor partium alter.

CVM PRIVILEGIO, ET SVPERIORVM PERMISSV.

Conuincit

S. Maria & Scala

NEAPOLI, Typis Iacobi Gaffari. M. D. C. LII.

R I T A M

Quadrant of the Moon
TOMAS R. JAMES

1. The Moon is a
sphere, and is
seen from Earth
as a disk. The
disk is divided
into two halves,
one of which is
illuminated by
the Sun, and the
other is in shadow.

2. The Moon is a
sphere, and is
seen from Earth
as a disk. The
disk is divided
into two halves,
one of which is
illuminated by
the Sun, and the
other is in shadow.

3. The Moon is a
sphere, and is
seen from Earth
as a disk. The
disk is divided
into two halves,
one of which is
illuminated by
the Sun, and the
other is in shadow.

ASTRONOMICAL OBSERVATIONS

SAC. THEOL. MAG. AC. N. D.

THE UNIVERSITY OF THE SOUTH ALABAMA

THE UNIVERSITY OF THE SOUTH ALABAMA

INDEX TRACTATVVM.

Et Quæstionum, Quæ in hac Tertia Parte continentur.

TRACT. I. De Nat. & for. elect. canon.

fol. 3.

Quæst.

Electio quid sit pag. 3.col.1.

1. Forma electionis canonice quotu-
plex sit ? pag. 4.col. 1.

3. Forma d. cap. quia propter, an sit obseruanda in omni electione quoruncumque Prælatorum, ? pag. ead.col. 2.

4. Forma electionis sita in d. cap. quia propter, an sit necessariò obseruanda in electione, & provisione deuoluta ad P. Generalem, & P. Prouincialem, aut Diffinitores Capituli? pag. 5.col. 1.

5. Forma d. cap. quia propter, an sit abrogata à Sacro Conc. Trid. pag. 5.col. 1.

6. An sit de forma, quòd vota Eligentium præsententur secreto ? pag. ead.col. 2.

7. Ponit, quòd quis Eligentium suum vocu palam præstet, vel quòd alteri ostendat, an exinde electio sit irrita ? pag. 7.col. 2.

8. Electio Abbatis, an debeat fieri per vota secreta ? pag. 8.col. 1.

9. Electio canonica, an necessariò debeat esse libera ? pag. 9.col. 1.

10. Electio coarctata ad tres, vel quatuor personas, cum exclusione cæterorum, an valida sit ? pag. ead.col. 2.

11. Electio, in qua non procedit debitus tractatus, an sit nulla ? pag. 11.col. 2.

12. Electio per sortes facta, an sit valida ? pag. 13.col. 2.

13. Forma eligendi per communem inspirationem, quoniam sit ? pag. ead.col. ead.

14. Forma eligendi per compromissum quoniam sit ? pag. 14.col. 1.

15. Electio per compromissum, & communem inspirationem, an sit abrogata à Trid. in d. c. 6. sess. 15. de reg. pag. 15.col. 1.

16. Electio per modum compromissi mixti, an sit valida ? pag. ead.col. 1.

Tomus II. Pars III.

17. Electionis formalis substantialia, quoniam sint ? pag. 16.col. 1.

18. Quoniam sint de solemnitate, & iustitia electionis canonice ? pag. 19.col. 1.

19. Electio nulla ob inobseruantiam formæ, an valeat in foro conscientie ? pag. 20.col. 2.

20. Electio simoniaca, autè Iudicis declarationem, an sit ipso iure nulla ? pag. ead.col. ead.

21. Simonia vnde dicatur, quid sit, & quomodo contrahatur ? pag. 21.col. 2.

22. Electio, in qua Electores ita pacifcuntur, si tu eligis me in Prouincialem, ego te eligam in Priorem, an sit simoniaca ? pag. 24.col. 1.

23. Vexationem, quam quis in electione patitur, an sit licitum pecunia emere, abigilabe simonia ? pag. 26.col. 1.

24. Vexatio, ad hoc, ut in electione, pretio reddi possit, an debeat esse actualis, vel satis est, ut probabiliter timeatur ? pag. 29.col. 2.

25. Simoniaci in quas penas incidunt ? pag. 30.col. 2.

26. Penæ dictæ extrauag. an habeant locum in simonia conuentionali, vel tantum reali, utrinque completa, & perfecta ? pag. 32.col. 1.

27. Sub nomine beneficii Ecclesiastici, an comprehendantur Regularium dignitates ? pag. 33.col. 1.

28. An verò officium Vicariatus alicuius Loci, vel Monasterij Regularis simoniace obtentum, subistat penis prædictis ? pag. ead.col. 2.

29. Mediatores simoniae, in quas penas dant ? pag. 34.col. 1.

30. Pena inhabilitatis ad beneficia, tam obtenta, quam in posterum obtinenda, apposta contra simoniacos, in Bulla Pij V. Cum primum, an incurratur antè declarationem Iudicis ? pag. ead.col. 2.

31. Prælati Regulares, an possint suos subditos à censuris absoluerè, & in penis simoniae dispensare ? pag. 35.col. 1.

* 23. Ele-

Index Tract. & Quæstion.

32. Electio alternatiua, quænam sit & ad quid inuenta; & quando valida? pag. 37. col. 2.
33. Electio scripturalis si fiat per fabas, vel calculos, aut lupinos, an sit valida? pag. 38. col. 2.

TRACT. II. De Loco Electionis fol. 37.

Quæst. I. Electio in quo loco est celebranda? pag. 39. col. 1.

1. Electio celebrata in loco interdicto, an sit valida? pag. ead. col. ead.
3. Capitulum quid, & quotuplex sit. Et pro quo supponat? pag. ead. col. 2.
4. Quænam sint de substantia Capituli, ad hoc, ut actus factus dicatur Capitularis? pag. 40. col. 1.
5. Ad quid inuenta sint Capitula? pag. ead. col. 2.
6. Ad constituendum Capitulum, vel Collegium quot persone ad animus requirantur, ad hoc, ut actus dicatur Capitularis, & factus valeat, & sustineatur? pag. 41. col. 1.
7. Nominis Capituli quænam veniant? pag. ead. col. 2.
8. Potestas, & auctoritas Capituli apud quem residet, & repetitur? pag. ead. col. ead.
9. Quænam sit pars maior, & sanior Capituli, & quomodo cognoscatur? pag. 42. col. 1.
10. Auctoritas, & potestas Capituli, an possit in aliquo casu reperi, & esse in minori parte Capituli; aut etiam in vno solo Vocali suffraganeo? pag. ead. col. 2.
11. Minor pars si forte dissentiat, an teneatur subscribere determinationi factæ à maiori parte Capituli? pag. 43. col. 1.
12. Sed pone, quod quis non vult consentire determinationi factæ à toto Capitulo, ex quo est iniusta: verum nē sibi Prelatum odiosum reddat; subscribit: an in foro conscientie det in poenas appostas determinationi iā factæ? pag. ead. col. 2.
13. Capitulum, an recte, & valide concludat actum suum, in casu, quod in conclusio, & decreto non fuerint præsentēs dux partes ex tribus, quæ interesse debent? pag. ead. col. ead.
14. An Capitulum in materia Electionis possit alteri vices suas committere? pag. 44. col. 1.
15. Capitulum de consensu maioris partis an possit concedere, ut qui non habet vocem in Capitulo, illam habere possit; & consequenter suffragari, ut ceteri? pag. ead. col. 2.
16. Capitulum, an possit supplere voces absentium? pag. 45. col. 1.

17. Præfex Capituli, an possit in eo eligi ad aliquod officium? pag. ead. col. 2.

TRACT. III. De Tempore Electionis fol. 38.

Quæst. I. Electio quando, & infra quod tempus sit celebranda? pag. ead. col. 1.

1. Electio celebrata post elapsum tempus à iure commutatum vel speciali præfixum, an sit nulla? pag. 46. col. 1.
2. An possit tractari de succedere ante mortem Prelati? pag. ead. col. 2.
3. Electio, an debeat fieri statim, sequente morte Prelati? pag. 47. col. 1.
5. Electio, an debeat fieri illud, habita renunciatione Prelati? pag. ead. col. ead.
6. Electionis terminus à iure, vel à constitutione præfixus ad eligendum, an possit coartari, & breuiari? pag. ead. col. 2.
7. Electio canonica, an fieri possit, nocte? pag. 48. col. 1.
8. Electionis tempore præfixo, & neglecto ab eo, ad quem spectat Electiones conuocare, quid agendum? pag. 48. col. 2.
9. Electio, in qua hora dici fieri debet? pag. 49. col. 1.
10. Electio si fiat in die festo, an valeat? pag. ead. col. ead.

TRACT. IV. De Electionibus fol. 50.

Quæst. I. Electio Prelati Regularis ad quos spectat? pag. 52. col. 1.

2. An melius sit, & magis expediat, Electionem fieri à pluribus de Collegio, quam ab vno solo Prouisorio? pag. 51. col. 1.
3. Quot persone requiruntur ad faciendum Collegium? pag. 52. col. 2.
4. Electio Prelati, potest in aliquo modo pertinere ad laicos? pag. ead. col. ead.
5. Princeps Sæcularis, an possit se opponere electioni alicuius Prelati, etiam Regularis sibi suspecti? pag. 53. col. 1.
6. Electores, cuius qualitates, ac conditionis esse debent, ad hoc, ut in electionibus Prelatorum vocem habeant actiuam? pag. ead. col. 2.
7. An Statuta, & Constitutiones Ordinis Predicatorum derogent Extraneanti Martini Quinti? pag. 56. col. 1.
8. Si Electorum vnus, vel plures sint excommunicati, an sit electio nulla? pag. 57. col. 1.
9. Electores irregulares, an possint eligere? pag. 58. col. 1.
10. Electores criminosi, & inhabiles, si sint

Index Tract. & Quæstion.

- occulti, & non declarati, an possint valide eligere? pag. ead. col. 1.
11. Electores, si omnes sint inhabiles, vel priventur iure eligendi, vnde excepto, an ille solus possit procedere ad electionem? Prælati? pag. 59. col. 1.
12. Electores, an sint vocandi ad electionem à quo; & quomodo? pag. ead. col. 2.
13. An sint expectandi, vsque ad finem diei? pag. ead. col. ead.
14. Si Electores sint nimis distantes, an teneantur accedere, vel possint cogi ad interfendum? pag. ead. col. ead.
15. A quo remoto loco absentes sint vocandi? pag. 60. col. 1.
16. Electores absentes, & legitime impediti, an possint eligere per Procuratorem? pag. ead. col. 2.
17. Si nullus de Capitulo, & de extraneis velit hanc procurationem recipere, an sit licitum huic Vocali absenti per epistolam eligere? pag. 63. col. 1.
18. Elector renuncians electioni, si poeniteat, & se retractet, an debeat admitti cum cæteris Electoribus ad eligendum in Capitulo? pag. ead. col. 2.
19. An Electores possint absque culpa mortali suæ voci actione renunciare? pag. 64. col. 2.
20. Electores vocati, & venire renuentes, an possint compelli ad votandum in Capitulo? pag. 65. col. 1.
21. Electionum viro contempto, estne electio ipso iure nulla? pag. ead. col. 2.
22. Electores ante electionis celebrationem, an teneantur iurare, de eligendo meliorem; quomodo, coram quo, & sub qua forma? pag. 66. col. 1.
23. An tale iuramentum sit de substantia electionis, ita ut, omisso inuolideretur ipso facto electio? pag. ead. col. 1.
24. Elector, an teneatur revelare delicta occulta eligendi, ad hoc, ne eligatur, cum cognoscat, illum futurum esse perniciosum Communitati? pag. 67. col. 2.
25. Electores, an teneantur sub peccato mortali eligere meliorem? pag. 68. col. 1.
26. An liceat in aliquo casu indignum eligere? pag. 70. col. 1.
27. Electores, an possint in aliquo casu sine culpa mortali eligere dignum, digniore omisso? pag. 71. col. 1.
28. Electores, an teneantur inestigare de benemeritis personarum eligendæ? pag. 72. col. 1.
29. Elector, an possit iure denegare suum suffragium ei, quem per solam confessionem Sacramentalem novit indignum? pag. ead. col. 2.
30. Electores, an valeant suas voces variare? pag. 75. col. 1.
31. Si per unum de Electoribus appelletur, & opponatur, ne fiat publicatio, quid agendum? pag. ead. col. ead.
32. Electores, an possint electioni se opponere, quomodo, quando, & coram quibus? pag. ead. col. 2.
33. Electores, an possint rescindere totum negotium electionis in Superiorem? pag. 76. col. 1.
34. Si Superior intra tempus præfixum electionem non faciat, devoluitur electio ad primos Electores? pag. ead. col. ead.
35. Si in uno Conventu non sint, nisi tres Vocales, qui iuxta nostras Constitutiones sufficiunt ad eligendum aliquem ab extraneis, an possit unus, vel duo ex illis renunciare, & convenire cum alijs, ad hoc, ut electio devoluitur ad P. Provincialem, cui in hoc morem gerit? pag. ead. col. ead.
36. Electores molestans, vel aggrauans, ex quo non elegerint, quem Provincialis desiderabat eligi, an sit excommunicatus? pag. 77. col. 1.
37. Elector legitimus, ex aliquo tamen casu cæcus factus, an sit ab electione repellendus? pag. ead. col. ead.
38. Electores in Ordine Prædicatorum infra quod tempus teneantur Priorem eligere? pag. ead. col. ead.
39. Electores in Ordine Prædicatorum, ad hoc, ut vocem habeant in electionibus Priorum, quor, & quales condiciones debent habere? pag. 78. col. 1.
40. An hæc assignationes fieri possint post Septuagesimam? pag. 80. col. 1.
41. Electores in Ordine Prædicatorum, an prætextu novæ assignationis, valeant eodem anno, duos Socios, vel Priores eligere in diversis Conventibus? pag. ead. col. 2.
42. Prior in Ordine Prædicatorum, assignatus in Conventu tempore sui Regiminis, an habeat votum electivum in electione immediate subsequenti sui Prioris successoris? pag. 81. col. 1.
43. Assignati supra numerum præfixum, an possint cum cæteris in Capitulo eligere? pag. ead. col. ead.
44. Electores Regulares, ad quid ante actum electionis absolventur, & dispensantur à Præsidente Capitulo? pag. ead. col. ead.
45. Si Præs Capitulo absolvat tantum à censuris, an intelligatur in ea absolvere ab irregularitate? pag. 83. col. 1.

TRACT. V. De Eligendis fol. 86.

Quæst. E. Ligendus an debeat esse professus in eadem Religione in qua

Index Tract. & Quæstion.

- eligetur Prelatus ? pag. 86. col. 1.
1. Eligendus in Prelatum Regularem, an de necessitate debeat eligi de corpore Capituli? pag. 86. col. 2.
3. An laici, & doctores sit eligendus ad Prelatias Regulares? pag. 86. col. 2.
4. An eligendi sint meliores, in omni casu? pag. 87. col. 1.
5. Indignus, an valeat aliquando eligi, in aliquo casu? pag. 87. col. 1.
6. Eligendorum qualitates quoniam sint? pag. 87. col. 1.
7. Nobilitas, an valeat supplere loco scientiæ, quæ requiritur in Prelato? pag. 87. col. 1.
8. Eligendus in Prelatum Regularem, quam ætatem debet habere? pag. 88. col. 2.
9. Excommunicatus, an valeat eligi ad Prelaturas Regulares? pag. 89. col. 2.
10. Si occultus excommunicatus eligatur in Priorem, an teneatur se manifestare, si aliter non possit se excusare à receptione talis oneris? pag. 90. col. 1.
11. Religiosus legitime electus, & confirmatus, si deinde aliquam excommunicationem incurtat, an sit ipso facto sua dignitate priuatus? pag. 91. col. 1.
12. Quid de actibus ciuilibus? pag. 91. col. 2.
13. An autem iurisdicção delegata, ante excommunicationem Delegantis suspēdatur propter superuenientem excommunicationem? pag. 92. col. 1.
14. Religiosus suspensus, an possit eligi in Prelatias Regulares? pag. 92. col. 2.
15. An omnis suspensio inferat hanc prædicta? pag. 92. col. 1.
16. Religiosus suspensus à diuinis officiis, sive ab Ordine, an possit eligere? pag. 95. col. 2.
17. Religiosus introducens feceminam in Conuentum, an possit eligi in Priorem, vel alium eligere? pag. 96. col. 2.
18. Interdictus, an possit eligi ad Prelaturas Regulares? pag. 97. col. 2.
19. Irregularis, an valeat eligi in Prelatum Regularem? pag. 98. col. 1.
20. Infames, an valeant eligi ad Prelaturas? pag. 98. col. 2.
21. Hæreticus, an possit eligi ad Prelatias? pag. 99. col. 1.
22. Regulares penitentiarii à Sancto Officio, an valeant eligi ad Prelaturas Regulares? pag. 99. col. 2.
23. Regularis, qui abiurauit in Sancto Officio, an valeat eligi ad Prelaturas? pag. 100. col. 1.
24. Illegitimi, an possint eligi ad Prelaturas Regulares? pag. 100. col. 2.
25. Illegitimi nondum dispensati ad vocem passiuam, an gaudeant actiua? pag. 102. col. 1.
26. Quoniam potest, cum his ad Prelaturas suscipiendas dispensare? pag. 103. col. 2.
27. Dispensatio, an possit fieri sine iusta causa; & quoniam sit illa? pag. 103. col. 2.
28. Illegitimum dispensatio, ad hoc, ut valeat, an sit in ea de necessitate exprinenda qualitas illegitimitatis? pag. 105. col. 1.
29. An potestas dispensandi sit latè interpretanda? pag. 106. col. 2.
30. Illegitimus electus ad aliquam dignitatem ab habentibus potestatem dispensandi, an ipso facto censetur tacite dispensatus? pag. 106. col. 2.
31. Illegitimus filius Monachi, an possit intellu privilegiorum, dispensari ad habendas Prelaturas in ea Religione, in qua Pater eius Prelatus fuit? pag. 107. col. 2.
32. Illegitimi, an legitimeantur per subsequens Parentum matrimonium? pag. 110. col. 1.
33. Bigamus, an possit eligi ad Prelaturas Regulares? pag. 111. col. 1.
34. In Bigamia quoniam dispense? pag. 112. col. 1.
35. Episcopi, an valeant in Bigamia vera, vel interpretatiua dispense? pag. 112. col. 2.
36. Prelati Regulares, possunt in Bigamia dispensare? pag. 114. col. 1.
37. Corpore vitiatum, an possint eligi ad Prelaturas Regulares? pag. 116. col. 2.
38. Dormitias, Epileptici, Vertiginosi, Paralytici, & Apoplexia laborantes, Amener, Podagrosi, Senes Cæci & Surdi, an sint eligibiles ad Prelaturas Regulares? pag. 117. col. 2.
39. Supprior in Ordine Prædicatorum, an possit eligi in Priorem illius Conuentus, in quo est Supprior? pag. 119. col. 1.
40. Supprior in Ordine Prædicatorum, an possit eligi in Socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale? pag. 119. col. 2.
41. Socius Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, si superseadeatur à Capitulo illo anno, an sit Socius tempore futuri Capituli, vel alius sit eligendus? pag. 120. col. 2.
42. Elecciones Diffinitorum, & Sociorum eorundem euntium ad Capitulum Generale, quoniam modo sint faciendæ in Ordine Prædicatorum? pag. 121. col. 2.
43. Si aliquis Diffinitorum eligatur in Prouincialem in aliquo Capitulo Prouinciali, & in eodem Capitulo Prouinciali quis eligatur in Diffinitorem loco illius Diffinitoris electi in Prouincialem, an huiusmodi electio sustineatur? pag. 122. col. 1.

Index Tract. & Quæstion.

44. Socius Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, an possit eligi in illo Conuentu, ubi sunt quinque, vel quatuor Vocales? pag. 122. col. 2.

TRACT. VI. De Electis. fol. 123.

Quæst. I. **E**lectus, ad hoc, ut eius electio sit rata, & legitima, quot suffragia debet habere? pag. 124. col. 1.

2. Electio, an debeat præsentari electio; & infra quod tempus? pag. 125. col. 1.

3. Electus, ad hoc, ut sit verè Prælatus, an teneatur suæ electioni consentire; & infra quod tempus, & confirmationem petere? pag. 125. col. 2.

4. Electus electioni de se factæ, an valeat dissentire; ac etiam post consensum iuri suo renunciare? pag. 125. col. 2.

5. Electus, & confirmatus, an postquam acceptauit, possit suæ Prælatuæ renunciare sine licentiâ Superioris? pag. 126. col. 1.

6. Electus, an valeat inire confirmari? pag. 126. col. 2.

7. An sit melius electioni consentire, vel illam ex humilitate respicere? pagin. 126. col. 2.

8. Electus ad Prælaturam, si putet se digni illam, an peccet mortalitèr recusando? pag. 126. col. 2.

9. Electus dignus, omisso notabilitèr digniore, an mortalitèr peccet, si tali electioni consentiat? pag. 127. col. 1.

10. Si electus sit occurrere irregularis, vel habeat aliud occultum impedimentum, an teneatur se prodere, & manifestare? pag. 127. col. 1.

11. Electus, & confirmatus, si sit occultè excommunicatus, an valeat se prodere, si alitèr non potest se excusare ab acceptatione Prælatuæ? pag. 128. col. 1.

12. Electus bis, seu per duas electiones eodè tempore ab ipsè Electoribus ad vnam, & eandem Ecclesiâ, an valeat ambas electiones amplecti, & prosequi? pag. 128. col. 1.

13. Religiosus electus ad Prælaturam, extrâ suum Ordinem, an possit, non obtenta prius licentiâ sui Superioris, tali electioni consentire, & quid, si de facto consentiat? pag. 128. col. 1.

14. Electus per potentiam Potestatis secularis, si tali electioni consentiat, in quas penas incurrit? pag. 128. col. 2.

15. Electus, & confirmatus in Ordine Prædicatorum, qui tamen nolit Prælatu, & confirmationem acceptare, an in rigore possit dici confirmatus, adeo, ut per talem confirmationem, eius Ecclesiâ

designat esse vidua? pag. 128. col. 2.

16. Electus per sui electionem, an quærat sibi aliquod ius? pag. 129. col. 1.

17. Electus, an valeat Procuratorem constituere ad confirmationem petendam, vel defendendam suam electionem in casu oppositionis? pag. 129. col. 2.

18. Electus legitime, si appellauit à Confirmatione, eo, quod ipsius noluit confirmari, an, tali appellatione pendente, rite possit ab eodem confirmari? pag. 130. col. 2.

19. Electus, si ante confirmationem, suæ administrationi se ingerat, an sit ab ea repellendus, & priuatur iure quæsito? pag. 131. col. 1.

20. Electus, & confirmatus, si deindè in excommunicationem incidat, an sit, ipso facto, sua dignitate priuatus? pag. 132. col. 1.

21. Electus, si è vita decedat, vel renunciet, aut ob eius occultum vitium, electio irritetur; ad quos spectat noua electio? pag. 132. col. 1.

22. Electus, & confirmatus, ubi acceptauit, quanto tempore debet in sua Prælatu administrare? pag. 132. col. 2.

23. An Capitulum Prouinciale in Ordine Prædicatorum, debeat necessariò celebrari in Sabbatho Dominicæ Deus, qui errantibus? pag. 133. col. 2.

24. Biennium Prouincialium in eodem Ordine debet esse Ecclesiasticum, seu morale, an verò secundum Calendarium, & mathematicè? pag. 135. col. 2.

25. Biennium Officij Prouincialatus, quod terminat post Septuagesimam, an progetur usque ad Sabbatum præcedentem Dominicam Deus, qui errantibus? pag. 136. col. 1.

26. Completo biennio Prouincialatus, quinam remanet Vicarius Generalis Prouincie, & nouè electioni? pag. 136. col. 1.

27. Quinam Priores, & Socij debent interesse, & vocari in electione Prouincialis? pag. 136. col. 2.

28. Examinatores Scrutiniorum Patrum, Vocatum, electorum pro Prouinciali Capitulo, quoniam modo sunt instituti? pag. 137. col. 1.

29. Diffinitores Capituli Prouincialis in Ordine Prædicatorum, quibus sunt eligendi, quomodo, & in qua die? pagin. 137. col. 1.

30. Vicarius institutus à Patre Reuerendissimo Generali in dicto Ordine, an habeat vocem in electione, cui præsit, & quem locū debeat tenere? pag. 137. col. 2.

TRACT.

Index Tract. & Quæstion.

TRACT.VII. De Confirmatione Electionis
fol. 138.

TRACT.VIII. De Dominio in genere.
fol. 149.

- Quæst. **C**onfirmatio quid, & quotuplex
1. sit? pag. 139. col. 1.
2. Confirmatio, an sit necessaria in omni
electione, & à quo faciendâ? pag. 139.
col. 1.
3. Confirmatio infra quod tempus debet
fieri? pag. 140. col. 1.
4. Confirmatio, an habeat certam, & deter-
minatam formam? pag. 140. col. 1.
5. Confirmatio, antequam veniat ad actum
confirmationis, quor, & qualia debet ad-
vertere? pag. 140. col. 1.
6. Si confirmatio fiat absq; cognicio-
ne, an sit, ipso iure nulla? pag. 141. col. 2.
7. Confirmator, an liceat possit in aliquo
casu indignu confirmare? pag. 142. col. 1.
8. Confirmator, an valeat licite confirmare
dignu, p̄missio digniore? p. 142. col. 1.
9. Confirmator, an illius electionem debeat
confirmare, qui apud bonos viros repe-
ritur accusatus de aliquo gravi delicto?
pag. 143. col. 1.
10. Confirmator, quem nã debet confirma-
re, si duo sint Provinciales in simul electi
in eadem Provincia? pag. 144. col. 1.
11. Confirmator, an liceat possit confirmare
electionem factam per abusum Potesta-
tis laicalis? pag. 144. col. 2.
12. Electio, quæ non fuit rite, & legitime fa-
cta, an possit valide confirmari? pag.
144. col. 2.
13. Confirmator, an possit supplere defectus
electionis? pag. 145. col. 1.
14. Confirmator, si caset electionem alicuius
digni electi in Provinciale, & non-
nam electionem faciat in personam al-
terius; eique possessionem tradat; ac pri-
mo electus, vt grauatus, ad Superiorem
appellet, & ab eo obtineat fauorabilem
sententiam, nempe, suam electionem,
fuisse canonicam; ideoq; malè fuisse
cassatam; quinsã ex his erit in Provin-
cialatu sustinendus? pag. 145. col. 2.
15. Electus huiusmodi, qui ob dictam electio-
nem sibi cassatam ad Superiorem appel-
lauit, habebitne expensas à Monaste-
rio? pag. 146. col. 1.
16. Confirmatori inuult nolenti, electionem
confirmare, an licitum sit pecuniam da-
re, ad hoc, vt à tali vocatione desistat, &
Electum conferret? pag. 147. col. 1.
17. Confirmatus, & in possessionem immis-
sus, an possit sive Prelaturæ renuncia-
re; etsi post renunciationem peniteat,
an sit restituendus? pag. 147. col. 2.
18. An Vicarius Generalis possit hanc renū-
ciationem admittere, & de alio prouide-
re? pag. 148. col. 2.

- Quæst. **A**n dominium sit vocabulum La-
tinum, vel Barbarum? pag. 149.
col. 1.
1. Dominium quid sit? pag. 149. col. 2.
2. Dominium quotuplex sit? pag. 150. col. 2.
3. Vfus, & vfusfructus, possessio, & proprie-
tas quid sint, & quomodò à dominio
differant? pag. 151. col. 1.
4. An in rebus consueptibilibus possit vsum
à dominio distingui? pag. 151. col. 1.
5. Titulus quid, & quotuplex sit, & an à do-
minio distinguitur? pag. 152. col. 2.
6. An iustus titulus, & rei traditio requirun-
tur necessariò ad acquisitionem domi-
nij? pag. 153. col. 1.
7. Dominium quot modis acquiratur? pag.
153. col. 2.
8. Dominium habere quibusdã propriet-
competat? pag. 153. col. 2.
9. Dominus humanæ vitæ quinsã sit? pag.
154. col. 1.
10. An homo ita sit suæ famæ dominus, vt
liceat possit seipsum infamare, atq; ne-
gligere, ead pecuniam, & alia bona
fortunæ? pag. 155. col. 1.
11. An vnus homo possit alteri dominari?
pag. 156. col. 2.
12. Quoniam tempore, & iure sint introdu-
cta, & multiplicata dominia? pag. 157.
col. 1.
13. Ius gentium quid sit, & quomodò distin-
guatur à iure ciuili? pag. 158. col. 1.
14. Potestas laicalis, in foro externo exerci-
ta quid sit, & vnde oria? pag. 158. col. 2.
15. Adam, fuitne Princeps, & totius Orbis
dominus? pag. 159. col. 1.
16. Potestas Ecclesiastica quid sit, quando
incepit, & quomodò à laica distingua-
tur? pag. 159. col. 1.
17. Iurisdicctio ordinaria, & delegata quid
sint, & quomodò distinguantur? pag.
160. col. 1.

TRACT. IX. De Prelatis, fol. 160.

- Quæst. **P**relatus vnde dicatur, quid sit, &
1. quotuplex? pag. 161. col. 1.
2. Prelati nomine, veniunt honor, an verò
onus, dignitas, vel officiũ? pag. 161. col. 2.
3. Quæ, & quot requirantur, ad hoc, vt ali-
quis Religiosus possit dici verè, & prop-
riè Prelatus? pag. 161. col. 2.
4. Patres Generales Ordinum, Provinciales,
& Priores Conuentuales, an sint Prelati?
pag. 162. col. 1.
5. Priores instituti per solum Distinctionem,
vel per solum Patrem Provinciale, ac
Vica-

Index Tract. & Quæstion.

- Vicarij locorum, an sint veri Prælati ? pag. 163. col. 1.
6. Patres Supplices, an sint veri Prælati ? pag. 163. col. 2.
7. Prælati, an possint dici subditorum Domini, & suarum Ecclesiarum Patroni ? pag. 164. col. 1.
8. Prælati, an liceat Prælatum appetere, cui adiuncta sit animarum cura ? pag. 164. col. 1.
9. Prælati negligentia, an sit culpa mortalis ? pag. 166. col. 2.
10. Prælati, an de iure censeantur instituti in proprium, vel subditorum commodum ? pag. 167. col. 1.
11. Prælati Regulares, debentne esse perpetui, an verò temporales, ut potè, tricenales, vel biennales ? pag. 167. col. 1.

TRACT. X. De Potestate Prælatorum fol. 168.

- Quæst. **P**otestas Prælatorum Regularium, an sit de iure Divino, vel humano ?
1. Papali ? pag. 169. col. 1.
2. Potestas Prælatorum Regularium, an possit licito iure per Romanum Pontificem restringi, ac limitari ? pag. 171. col. 1.
3. Prælati Regulares, an habeant iurisdictionem quasi Episcopalem ? pag. 171. col. 2.
4. Prælati Regulares Episcopo inferiores, an dicantur habere proprium territorium, & esse nullius Diocesis ? pag. 172. col. 1.
5. Potestas, & iurisdictione Prælatorum Regularium, an sit magna circa suos subditos ? pag. 172. col. 2.
6. Prælati Regulares maiores, uti sunt Generales, & Provinciales, an habeant maiorem auctoritatem in suis subditos, quam Episcopi ? pag. 173. col. 1.
7. Potestas data Episcopis per Concil. Tridentinum sess. 24. de reformat. cap. 6. incipiente scilicet, dispensandi in irregularitatibus, & suspensionibus occultis in foro conscientie, an de iure competat Regularium Prælati ; an verò ex privilegio Pij Quinti ? pag. 173. col. 2.
8. Prælati Regulares, an possint leges ferre ? pag. 175. col. 2.
9. Pater Generalis Ordinis, an valeat independentèr à Capitulo leges ferre ? pag. 177. col. 1.
10. Prælati Regulares, an sine consensu Capituli, vel Patrum de Consilio, ad hoc deputatorum possint tute, & valide mandata, & præcepta facere ? pag. 177. col. 2.
11. Prælati Regulares, an falsim in foro conscientie teneantur observare leges à se latas ? pag. 178. col. 1.
12. Generales Ordinum, an falsim in foro

- conscientie teneantur observare leges à se latas in Capitulo ? pag. 180. col. 1.
13. Prælati Regularis, an possint suis subditis ad libitum præcipere contra, vel supra Regulam ? pag. 180. col. 1.
14. Prælati, potestne iuste præcipere subditis, ut tempore peccatis, infectis assistant, & Sacramenta administrent ? pag. 182. col. 2.
15. Prælati Regulares, an possint suis præceptis, statutis, & sententiis obligare suos subditos, ubicunque existentes, illosque citare, etiam si sint in alieno territorio ; excommunicare, propria auctoritate capere, & capi facere ? pag. 181. col. 2.
16. Prælati maior, nempe Generalis, an possit compellere subditos, eundi ad Indos pro illorum conversione, non obstante, quòd eis imminet periculum mortis ? pag. 182. col. 1.
17. Prælati, an possint mutare leges à suo Prædecessore conditas, vel à se latas, saltem in Capitulo Generali cum consensu, & causa ? pag. 182. col. 2.
18. Prælati eo ipso, quo faciunt contra legem, vel præceptum à se latum, an censeantur illud statim abrogare ? pag. 183. col. 1.
19. Prælati summus in Ordine, nempe Generalis, an possit compellere subditos ad acceptandum Episcopatum ? pag. 183. col. 2.
20. Regulares, an possint cogi à Domino Papa ad Episcopatum acceptandum ? pag. 184. col. 1.
21. Prælati Regulares, an possint compellere subditos ad acceptandum Prælaturas ? pag. 184. col. 2.
22. Prælati, an possint alicui sibi subdito præcipere, ut ea die ieiunet, qua Regula non obligat, vel ipsum adstringere, ut aliquā poenitentiam sustineat, vitra illas, quæ continentur in Regula ? pag. 184. col. 2.
23. Prælati Regularis, an possint sibi reservare casus ? pag. 185. col. 1.
24. Prælati Regulares, an possint aliquid præcipere suis subditis, sub poena excommunicationis lata sententia ; ea quibus reservate ? pag. 186. col. 1.
25. Prælati Regulares, an valeant casibus reservatis ad præscripti d. decreti Clementis Octavi excommunicationem lata sententia annexæ illam quibus reservate ? pag. 187. col. 2.
26. Casus reservati in Regulis, & Constitutionibus Regularium, an censeantur extincti, si non fuerint renovati, iuxta dictum Decretum ? pag. 187. col. 2.

TRACT.

Index Tract. & Quæstion.

TRACT. XI. De Potest. dispens. & absoluend. fol. 188.

- Quæst. Dispensatio quid sit, & an fieri possit sine auctoritate, & iusta causa, & quantum sit ista? pag. 189. col. 1.
1. Prælatus an possit dispensare in votis essentialibus Religionis? pag. 189. col. 2.
  2. Prior Conventualis, an possit dispensare in statutis accidentalibus Regulæ? pag. 190. col. 1.
  3. Pater Generalis, vel Provincialis, an possit dispensare in statutis Capituli Generalis? pag. 190. col. 1.
  4. P. Generalis, an possit iuste dispensare in penis, à Priore Conventuali, vel Provinciali illatis alicui Religioso? pag. 190. col. 2.
  5. Prælatus Regularis, an possit secum ipso eadispensare, quæ potest cum alijs suis subditis? pag. 191. col. 1.
  6. Si Prælatus præcipiat aliquid contra Regulam in quo tamen potest dispensare, idque faciat ad suum beneplacitum, absque causæ cognitione, an subditus teneatur obedire? pag. 191. col. 2.
  7. Prælati Regulares, an possint cum suis subditis dispensare in irregularitate, proveniente ex mutilatione membrorum? pag. 191. col. 3.
  8. Prælati Regulares, an saltè ex privilegio possint dispensare cum suis subditis in irregularitate contracta ex homicidio voluntario, illicito, & iniquo, occulto tamen? pag. 191. col. 1.
  9. Prælati Regulares, an valeant dispensare in irregularitate, proveniente ex homicidio casuali? publico tamen? pag. 193. col. 1.
  10. Prælati Regulares; an possint dispensare in irregularitate, proveniente ex homicidio iusto, vel iusta causa, ut si subditus, se defendentes aliquem occidant, vel sint hortantes eum suspendendum ad ascendendum furcas, vel alio modo accelerent executionem iustitiæ, vendentes scalas, & similia? pag. 193. col. 2.
  11. Prælati Regulares, an possint dispensare super irregularitate, proveniente ex abortu factus animati? pag. 193. col. 2.
  12. Prælatus Regularis, an valeat hanc dispensandi auctoritatem alteri committere, ut secum, vel cum alio sibi subdito dispenset? pag. 194. col. 1.
  13. Prælatus Regularis, an possit absolvere subditum suspensum ad ordines susceptos ante ætatem, vel absque licentia, vel per saltum, nec non cum illo dispensare super irregularitate, si quam contraxit, exercendo munus suum, durante suspensione? pag. 194. col. 2.

14. Si dicta dispensatio, & irregularitas sic deducta ad forum contentiosum, an valeat Prælatus super illis absolvere, & dispensare? pag. 195. col. 2.
15. Prælati Regulares, an saltè quodam fororum conscientiarum, & quietem animarum subditorum, possint uti privilegijs, à Tridentino revocatis? pag. 196. col. 1.
16. Prælati Regulares, an valeant virtute privilegiorum absolvere suos subditos à casibus Bullæ Censuræ? pag. 196. col. 2.
17. Prælati Regulares, an valeant suos subditos absolvere ab hæresi occulta, saltè in foro animæ? pag. 200. col. 1.
18. Prælati Regulares, an possint dispensare in irregularitate occulta hæresis? pag. 200. col. 2.

TRACT. XII. De Auth. Cap. Generalis. fol. 200.

- Quæst. Capitulum Generalissimū in Ordine Prædicatorum, an distinguatur à capitulo generali? pag. 201. col. 1.
1. Capitulum generale, an habeat potestatem ferendi leges, & statuta in subditos? pag. ead. col. ead.
  2. Capitulum Generale, an possit ad libitū statuere contra ius commune Canonicum? pag. ead. col. 2.
  3. Capitulum Generale, an possit facere præceptum de re minima, obligans ad mortale? pag. 202. col. 1.
  4. Capitulum Generale, an possit præcipere, aut vetare, quæ nunquam alias per legem Divinam, aut naturalem fuerūt præcepta, vel veritas? pag. ead. col. 2.
  5. Capitulum Generale, an valeat suis legibus subditos obligare, ad se publicè accusandum in Capitulis, de eorum defectibus? pag. 203. col. 2.
  6. Capitulum Generale, an possit eum maiori parte Capituli Regulam relaxatam ad pristinum statum restituere, sic adeo ut ceteri iam professi, illam teneantur observare? pag. 204. col. 1.
  7. Capitulum Generale, an possit mutare, & variare præcepta, adeo, ut quæ ex Regula, & primæva institutione obligant ad solā penam, obligent ad culpam venialem, vel mortalem? pag. 205. col. 1.
  8. Capitulum Generale, si statuat aliquid illicitum, an statuentes, vel permitcentes statui sint puniendi? pag. ead. col. ead.
  9. Capitulum Generale in Ordine Prædicatorum, an possit ab officio absolvere Magistrum Ordinis, & depovere? pag. ead. col. 2.

F I N I S :

DE ELECTIONE ET POTESTATE

PRÆLATORVM REGVLARIVM

PRAXIS RESOLVTORIA

In qua citò, iucundè, ac tutè sub diuerfis Tractatibus deciduntur ferè omnes Quæstiones

De { Natura Electionis.
Loco Electionis.
Tempore Electionis.
Electoribus.
Eligendis.
Electis.

De { Confirmatione.
Dominio in genere.
Prælati.
Potestate coactiua Prælatorum.
Potestate dispensandi.
Potestate Capituli Generalis.

TOMI SECVNDI PARS TERTIA

A V T H O R E

AD.^M R.^{DO} P. F. HYACINTHO
DONATO LAYNENSI

Sac. Theol. Mag. ac Vtriusquè Iuris Doctore, olim
Regente in Generali Studio S. Dominici Ciuitatis
Cosentia, longèq; diùq; Prouinciali vtriusquè
Pouincia Calabria, Ordinis Prædicatorum.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Tractat. I. de Natur. & Form. Elect. Canon.

Electio quid sit, & quomodo à Postulatione, & collatione distinguatur? *Q. 1.*
 Forma Electionis Canonica quatuorplex sit? *Q. 2.*
 Forma d. cap. quia propter an sit observanda in omni Electione quorumcunque Prælatorum? *Q. 3.*
 Forma Electionis sita in d. cap. quia propter an sit necessaria observanda in electione, & provisione, dicte ad P. Generalem, & P. Provincialem, aut Diffinitores Capituli? *Q. 4.*
 Forma d. cap. quia propter an sit abrogata à Sacro Cons. Trid. *Q. 5.*
 An sit de forma, quod Vota eligentium præstentur secretò? *Q. 6.*
 Pone, quòd quis eligentium suum votum palam præstet, vel quòd alteri ostendat; an eximè electio sit irrita? *Q. 7.*
 Electio Abbatissa an debeat fieri per Vota secreta? *Q. 8.*
 Electio Canonica an necessariò debeat esse liberat? *Q. 9.*
 Electio coarctata ad tres, vel quatuor personas, cum exclusione ceterorum, an valida sit? *Q. 10.*
 Electio, in qua non præcedit debitus tractatus, an sit nulla? *Q. 11.*
 Electio per sortes facta an sit valida? *Q. 12.*
 Forma eligendi per communem inspirationem quanam sit? *Q. 13.*
 Forma eligendi per compromissum quanam sit? *Q. 14.*
 Electio per compromissum, & communem inspirationem, an sit abrogata à Trid. in d. cap. 6 sess. 25. de Regul. *Q. 15.*
 Electio per modum Compromissi mixti an sit valida? *Q. 16.*
 Electionis spiritualis substantialia quanam sint? *Q. 17.*

Quanam sint de solemnitate, & iustitia Electionis Canon. *Q. 18.*
 Electio nulla, ob inobservantiam formæ, an valeat in foro Conscientiæ? *Q. 19.*
 Electio Simoniacæ, ante Iudicii declarationem, an sit ipso iure nulla? *Q. 20.*
 Simonia, unde dicatur, quid sit? & quomodo contrahatur? *Q. 21.*
 Electio, in qua electores, ita paciscuntur, si tu eligeris me in Provincialem, ego te eligam in Priorem; an sit simoniaca? *Q. 22.*
 Vexationem, quamvis in electione patitur, an sit licitum pecunia emere absque labe simonia? *Q. 23.*
 Vexatio ad hoc, ut in electione redimi possit, an debeat esse actualis, vel satis eis, ut probabiliter timeatur? *Q. 24.*
 Simoniaci, in quas penas incidunt? *Q. 25.*
 Pena d. extra. an habiant locum in simonia conventionali; vel tantum reali, utriusque completa, & perfecta? *Q. 26.*
 Sub nomine beneficii Ecclesiastici an comprehendantur Regularium Dignitates? *Q. 27.*
 An verò officium Vicariatus alimentis loci, vel Monasterii Regularis, simoniacè obtentum, sub sit pena prædictæ? *Q. 28.*
 Mediatores simonia in quas penas dant? *Q. 29.*
 Pena inhabilitatis ad beneficia tam obtenta, quam in posterum obtinenda, apposta contra simoniacos, in Bulla Pij V. cum primùm; an incurratur ante declarationem Iudicii? *Q. 30.*
 Prælati Regulares an possint suos subditos à Censuris absolvere, & in penis simonia dispensare? *Q. 31.*
 Electio alternativa quanam sit, & ad quid inuenta, & quando valida? *Q. 32.*
 Electio spiritualis si fiat per sabbas, vel calculos, aut lupines an sit valida, & Canonica? *Q. 33.*

S S S S S S S S

DE NATURA ET FORMA ELEC. CANON. Tractatus I.

Electio quid sit? Quæst. 1.

1 Electio communiter sumpta, hoc est, quatenus sub se comprehendit electionem cuiuscunque rei, est multorum placetium in ordine ad finem, vnius præacceptio, vt constat ex ipso nomine, & docet *Arist. 5. Ethic. & D. Thom. 1. 2. q. 13. art. 3. in corp.* sicut si ad iter habendum occurrant simul duo media, nempe Equus, & Nautis; & magis placeat Nautis, & præcipiatur vt citius fiat iter, in tali casu, Nautis dicitur eligi quia electio de intrinseca sui natura, liberum exigit arbitrium, secus non electio, sed necessitas diceretur. Vnde *B. Albertus Magnus, cap. 23. Top. dicit, quod eligere est duorum, vel plurium, quæ sunt præposita alterum, vel alterum præoptare, & D. Thom. ubi supra ait, quod in his, quæ sunt præposita determinata ad vnum, electio locum non habet.*

2 Electio autem Canonica multipliciter considerari potest, largissime, largè, & propriè: primo modo sumpta, præsupponit pro quacunque vocatione, aut institutione a laicis Ecclesiasticum, vt in *cap. Cùm Ecclesia 31. de elect.* ubi collatio Canonice appellatur electio, ibi, *licet rarius Episcopus, Canonici quosdam elegerint, cùm potius creatio Canonici appellanda sit; & in cap. quærelam 24. rod. tit. supponit pro præsentatione ad beneficium, ibi, sed ipse per electionem Populi, hoc est, per præsentationem: Secundo modo supponit pro omni eo, ad quod alicui ius tribuitur per suffragium, vel alterius confirmationem, vt est in quibusdam Ecclesiis, in quibus Dignitas, v.g. Decanatus, aut præpositura electiua est, & confirmatio ad Episcopum, pertinet, vt in *cap. missæ, & seq. dist. 63.**

3 Tercio verò modo, electio est alicuius personæ ad præstationem, vel societatem, fratrem vocatio canonicè facta, hoc est, habita secundum formam præscriptam in sacris Canonibus, & præcipue in *cap. quia, propter, de elect.*

4 Electio propriè sumpta differt à præsentatione, quia ius præsentandi, seu ius patronatus, ex gratuita Ecclesiæ concessionem, pertinet etiam ad laicos, qui Patroni sunt, id est, Fundatores, Constructores, aut Datores Ecclesiarum, & Beneficiorum, vt laicè *C. Iosin cap. Pia mentis 26. caus. 16. q. 7.*

Tom. 2. Par. 3.

vbilatè de Iure Patronatus, & an sit spirituale, vel temporale, aut mixtum, & *Conc. Trid. sess. 14. cap. 12. de reform.*

5 Ius autem eligendi laicis, Ecclesiæ non concedit, prout expressè dicitur in *cap. Massana 56. de elect. ibi, Edicto perpetuo prohibemus, ne per laicos, Pontifici electio præsumatur, quæ si fortè præsumpta fuerit, nullam obtineat firmitatem, ubi Gloss. in ver. per laicos, rationem assignat, quia scilicet, ius eligendi in Ecclesiâ, est merè spirituale, & laici non sunt capaces possidendi iura merè spiritualia, & secus fateri, est hæresis lutherana.*

6 Secundò, quia per electionem publicam acquiritur ius electio, *capit. publicato feruimus 58. de elect.* secus autem per præsentationem, nam ubi Patronus laicus aliquem collatori ordinario præsentauit instituendum, non prohibetur alium præferre, prout expressè dicitur in *cap. eum autem 24. de iure Patron.*

7 Tertiò, quia electio inanimada est electio, antequàm ad Superiorem deferatur, vt appareat, vtrum consentire, vel repudiare velit, vt expressè dicitur in *cap. quàm sit 6. de elect. in 6. ibi, Electores electionem ipsam, quàm citius commodè poterunt, electo præsentare, ac petere consensum ipsius procurant, Electus verò illum adhibere, infra mensem à tempore præsentationis huiusmodi, teneatur; quod non procedit in præsentatione: hæc enim directè ad Superiorem dirigitur.*

8 Item differt à libera collatione, seu provisione, tùm quia de iure communi per electionem non acquiritur ius in re, seu dominium beneficii, sed tantum ius ad rem, hoc est, postquam electio fuerit acceptata, Electus habet ius ad beneficium, ad quod fuit vocatus. Verumtamen per provisionem acquiritur quasi dominium; & ius reale in beneficio, vtpote Episcopatu, Abbatatu, &c. quapropter, si Electus ante confirmationem, moriatur, in tali casu, beneficium censetur vacare, non per mortem huius, sed prioris Prælati: tùm etiam, quia Electus, ante acceptam confirmationem, potest libere beneficio, ac prælaturæ abrenunciare, non requisito Superioris consensu; secus autem si Prælati habeat ius in re per collationem, aut per quancunque institutionem: quia renunciare valide non

A 2

po-

4 De Natur. & Form. Elect. Canon. Tract. I.

potest: nisi de consensu sui Superioris, arg. *cap. ad audientiam 5. de rescriptis*, & docet *Gl. communiter recepta in cap. si electio 26. de electis in 6.* que omnia intellige de iure communi Canonico, quia de speciali, fallunt. etenim in Dominicana familia, Electus Canonice in Priorem alicuius Monasterij, non potest statim, pronuciata electione, cedere iuri suo, quia taliter Electus in ordine predicto, ex tali electione, nihil iuris acquirit, vt habetur in *cap. 2. de electis. Prior. ad text. 3. declarat. lit. l. pag. 111. col. 3.*

9 Item differt à nominatione, & Præpositura, quia per nominationem non acquiritur aliquid ius nominato, sicut per electionem; & præcipue vbi fuit acceptata, *cap. cum inter 21. de electis.*

10 Quot autem modis possit fieri nominatio, & an Capitulares alstringant ad eligendum, docet *Layman. in fin. Summa inter quas II. Canon. de electis. Prælat. cap. 1.*

11 Item differt à postulatione, tum quia electio innititur iuri, postulatio vero gratie: etenim postulatus per postulationem præsentatur Superiori, vt ex gratia illum dispensatiue admittit, & instituit dignetur, Electus autem Canonice præsentatur Superiori, vt ipsum de iure confirmet, prout confirmare tenetur, si Electus sit persona habilis, & vñum in electione non sit, prout docent *Hossien. in sum. de Postulat. Prælat. nu. 1. & Gl. in cap. omis. red. tit. in 6.* tum etiam quia per electionem ius quæritur electio, sicut autem per postulationem: quod pariter intellige verum de iure communi Canonico, in Ordine Prædicatorum, ex privilegio Apostolico, quod ad effectum confirmationis, nulla prorsus dignoscitur differentia inter postulationem, & electionem: sunt .n. eodem modo; & Confirmator potest confirmare Electum, vel Postulatum, prout melius ei visum fuerit, & sæpe potius hunc, quam illum: ex rationabili tamén causa, quia fortè magis utilis, ac necessarius Conuentui, cui præfigitur, existimatur; prout habetur *dist. 2. de electis. Prioris Conuent. cap. 2. text. 3. col. 2. pag. 110. & infra in declarat. fol. 111. & aduertit Tabiena ver. postulat. num. 1. & Castell. de electis. Canon. cap. 1. num. 15. & in cap. 2. in princip. per extensum ponit Priuilegium.*

Forma Electionis Canonica quætriplex sit
Quæst. 2.

ET dico, quod potest esse triplex, nempe per modum scrutinij, quado scilicet assumuntur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & sigillatim vota eun-

ctorum diligentèr exquirat, & per modum compromissi, quando scilicet committitur aliquibus Viris idoneis facultas eligendi, nomine omnium aliorum; & per modum inspirationis; quando scilicet omnes Electores, Deo inspirante, in vnum eligunt, tum conspirant, absque villa malitia, vt constat ex *cap. quia propter 42. de electis.* cuius verba sunt hæc:

Quia propter diuersas electionum formas, quas quidam inuicem conantur, & multa impedimenta proueniunt, & magna pericula imminere Ecclesijs viduatis. Statuimus, vt cum electio fuerit celebranda presentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possant commodè interesse, assumantur tres de Collegio, et fide digni, qui secretè, & sigillatim vota eunctorum diligentèr exquirant, & in scriptis redacta, mox publicent in communi: nullo prius appellations obstarulo interiecto: vt si, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars capituli consensit, vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vires omnium, Ecclesie viduatae provideant de pastore, aliter electio facta non valeat; nisi fortè communiter esset ab omnibus, quasi per inspirationem, absque voto celebrata; qui vero contra præscriptas formas eligere attentauerint, eligendi ea vice potestate priuentur; illud autem penitus interdiciamus, nè quis in electionis negotio procuratorem constituat; nisi sit absens in eo loco, de quo debeat aduocari, in illoque impedimento astantis, venire non possit: super quo, si opus fuerit, fidem faciat iuramento: & tunc si voluerit, vni committat de ipso Collegio vicem suam. Electionis quoque elandelinas reprobandas, statuentes, vt quam cito electio fuerit celebrata, solemniter publicetur.

Forma d. cap. quia propter an sit obseruanda in omni Electione quoruncumque Prælatorum? Quæst. 3.

Sicut Verbo. Electio 2. q. 1. num. 7. ait, quod dispositio d. Decretalis, & maxime in ordine Prædicatorum, debet habere locum in omni electione, tam in causis ciuilibus, quam criminalibus, quoruncumque Prælatorum habentium iurisdictione ordinariam, ceu sunt Generales, Abbates, Prouinciales, Priores Conuentuales, & similes:

2 Nec noceat, quod in d. cap. fiat sermo de Ecclesijs viduatis: quia etiam Ecclesie Regularium dicuntur viduatae, si suo legitimo careant Pastore, vt constat ex *cap. non pro desitu 41. de electis*, & docet *Sylu. cit. loc. cit.*

Adi.

Miranda tom. 2. Manual. q. 23. art. 3. concl. 1. & Peyr. tom. 1. de subdito. q. 1. cap. 31. in fin. & vocat Cañell. de elect. can. cap. 7. num. 4.

3 Vtrum in collatione beneficij Ecclesiastici, non habet locum dispositio dicti cap. quia propter, prout expresse dicit *Glos. in cap. sicut 21. eod. tit. in 6. verb. formam*, ubi habetur, quod si ad plures spectat collatio alicuius beneficij, possunt omnes simul conferre, nec est necesse, quod id fiat per secretum secretum, nec per compromissum, sed sufficiens singularis assensus, 21. quod facit *l. per fundum, ff. de heredi. rust. pradior.*

4 Nec in postulatione, in qua non est necesse formare Decretum, nec facere omnia ea, quæ sunt in electione, quod intelligi de riguroso iure communi, secus ex privilegio, & vrbane; nam in Dominicana Familia postulationes, & electiones sunt eodem modo, *Sylu. vir. postulatio 2. nu. 2. & Miranda cit. loc. art. 4.*

5 In electione verò Diffinitorū, & Discretorū, seu sociorū Priori, eunt ad Capitulū Provinciale, & similia, debent attendi, & obseruari propria statuta, & maxime si reperiuntur approbata à Sancta Sede, cum suis derogatorijs.

Forma Electionis sita in d. cap. quia propter an sit necessariò obseruanda in electione, & prouisione deuoluta ad P. Generalem, & P. Provincialem, aut Diffinitores Capituli 2. Quæst. 4.

1 **M**egalus 2. p. sui promp. ver. ele. 110. num. 19. multis citatis ait, quod tunc tantum necessariò seruanda est forma d. cap. quia propter, quòd Electio pertinet ad Collegium, seu ad Monasterium, non autem quando pertinet ad Superiores, siue hoc ad illos pertineat ex negligetia inferiorū, ut puta, quia nō curauerūt eligere infra legitima tempora, siue ex privilegio, siue ex Constitutione, à Sancta Sede Apostolica confirmata: vnde subnequit, satis est, ut huiusmodi electiones, ac prouisiones deuoluta ad Superiores maiores, fiant de consensu maioris partis Capituli, absq; alia forma, & solemnitate præscripta in d. cap. quia propter.

2 Huius oppositum docent multi, dicentes, omnia, quæ de forma, & substantia requiruntur in electionibus Canonicis, proportionabiliter seruanda esse à prædictis Prælati in eorum prouisionibus, & se fundant in cap. statuius, cap. ut circa, cap. si postquam, & fin. si compromissarius, cap. Constitutio, & cap. Procurator de elect. in

6. & in Clem. fin. eod. tit. quibus in locis Electiones, & Prouisiones parificantur, ut docet *Cas. in d. cap. si postquam 33. de elect. in 6. ver. Prouisione*, ibi, *Sed cum quotidie iura ista parificent electiones, postulationes, & prouisiones, certum est, ut quid iuris sit de uno, fiat de alio, & in d. Clem. fin. de elect. in verb. prouisioni*, dicit, quod istud verbū, nempe, *prouiso*, comprehendit electionem, & prouisionem, & idem reperit in *Clem. 1. ver. de prouisionem, de supplenda neglig. Prælat.* & sequitur *Nicol. Garz. de benef. 1. par. cap. 6. num. 31. & seq.*

3 His accedit, quod statuta, & constitutiones Ordinum Regularium, dum priuant Electores Conuentuum potestatem eligendi Priores, Abbates, & consimiles Superiores, camquæ præstant Generalibus, Provincialibus, ac Diffinitoribus, non mutant formam eligendi, quin potius velint huiusmodi ab eisdem fieri debere, cum eisdem qualitatibus, cum quibus fieri debent à principio, iuxta formam d. cap. quia propter, & cap. 6. Cons. Trid. sess. 25. de Regul.

Confirmatur aliud, n. est auferre auctoritatem eligendi, & aliud mutare formam electionum, ergò licet Constitutiones in proposito, mutant Electores, non tamē mutant formam electionis: nec potest fieri extensio de vno ad aliud, ut quantum possibile est, vitetur iuris cōmunis correctio, cap. cum dilectus, de consens. coniug. & cap. cum expedit, de elect. in 6. & maxime circa formam seruandam, quæ cum sit verè, & realitè electionis substantia, nullatenus potest abrogari: nisi in specie abrogetur.

4 Nec statuta possunt disponere contra ius commune: nisi habeant clausulas sufficienter derogatorias, ex *lex. l. quod verò est, de legibus*, & docent communiter *Doctores in l. si consilii ff. de solut.*

5 Nequē est integrum Prælati, à Decretis Conciliaribus recedere, ergò. *Samuel. multis citatis tract. de elect. disp. 1. controuers. 13.*

Ego autem dico, hoc casu seruanda esse statuta ordinum, iuxta *Decretum Clem. 8. 36. inter cætera de reform. regul.* & habetur inter *Bullas Urb. 8. 4. to. Bull. pag. 272. ibi, in Superiorum, & Officialium omnium electionibus forma præscripta à S. C. Trid. & Ordinis Constitutionibus inuolubiliter seruetur*: hæc ibi, ergò standum est Constit.

6 Quapropter electio deuoluta in Ordine Prædicatorum, non indiget, ut fiat per modum scrutinij, iuxta dispositionem d. cap. quia propter, de elect. sed sufficit, ut habeatur à maiori parte Capituli per secreta suffragia, præcedente aliquali tractatu de persona eligenda, prout declaratur *lex. 6. diff.*

6 De Natur.& Form.Elect. Canon. Tract.I.

dist. 1. de elect Prioris Conuent. cap. 1. lit. O. pag. 115. col. 2. ver. quòd si cōtingat, ad finem, ibi, tunc electio reuocatur ad Prouinciales, qui de consilio quatuor, ad minus, grauiorum Patrum, maxima consideratione prouideri debent, eorumque consensu, super hoc, aggrauantes si ut fuit auctoritate Apostolica declaratum Roma 1601. hac ibi, ubi nihil licet de scrutatoribus, nec de scrutinio, per vnum ex illis publicando, nec de eligendo per schedulas in scriptis, nec de alijs.

7 Secundò dico, de iure veteri, electiones illorum tantum comprehendit sub dispositione d. cap. quia propter, per quorum mortem Ecclesie in ordine, remanent viduata, prout ibidem habetur.

8 Hinc Suppries, Vicarij locorum, vel Conuentuum, locij, deũ Discreti, Diffinitores cunctes ad Capitulum Generale, & consimiles Officiales, qui carene dignitate, & cura animarum, in vtroque foro, de iure communi non sunt eligendi per modum scrutinij; secus autem de iure speciali, si quod habent Regulares, *Iul. Laurus var. iur. ubi cit. tom. 1. tit. 4. cap. 19. nu. 7. Barbosa de iur. E. elect. lib. 1. cap. 19. num. 150.*

Forma d. cap. quia propter an sit abrogata à Sac. Conc. Trid. 2. Quest. 5.

1 **S**acrum Concilium Tridentium, *sess. 15. de Regul. cap. 6.* statuit, electiones Canonicas in posterum fieri debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, sub tali forma verborum.

In electione Superiorum quorumcunque Abbatum temporarium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum prepositarum, quod omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis sancta synodus districte precipit, omnes supradictas eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, nec in posterum liceat, &c.

2 Quibus in verbis, vt vides, non abrogatur forma eligendi per scrutinium, iuxta dispositionem d. cap. quia propter. sed tantum restringitur, & limitatur: ibi enim dicebatur, quòd exquisitio votorum, seu exploratio electi, tum deberet fieri per tres scrutatores de Collegio: in d. autem, *Trid.* habetur, vt nomina eligentium nunquam publicentur, nec quidẽ dictis Scrutatoribus, neque alijs de Collegio, ad hoc, vt electio, sit omnino secreta; quod optimo iure factum censeto, tum ad consulendum, aliquotum pusillanimitati, tum etiam ad occurrendum malis, quæ exinde possent

oriri: etenim quando Scrutatores vident, aliquem non dare votum, vt ipsi præterdunt, concipiunt erga eum malam voluntatem, & sepius in oia, ex quibus rumores, rixæ, contentiones, rancores, & similia: vn̄c huiusmodi electores, sepe sepius ad reddendam propriam vexationem non eligunt liberè, prout notant *Panor. in d. cap. quia propter, Syl. ver. elect. 2. q. 10. num. 13. Miranda tom. 2. Manual. q. 23. art. 29. ver. septimo substantiale est, in fin. & Peyr. 10. 1. de subd. q. 1. c. 31. ver. noto sexto, & Lexan. 2. p. cap. 12. num. 18.*

3 Hinc in Dominicana Familia aholita est illa antiqua forma eligendi Prælatos per scrutinium iuxta præscriptum in d. cap. quia propter; etenim in illo tempore electores sigillatim accedebant a scrutatores, & singuli ore tenus elegebant, prout expressè habetur in cap. 1. de elect. Prioris Conuent. *lex. 1. fol. 105. col. 2.*

4 Nunc verò in omni Canonica disci Ordinis electione, seruatur d. cap. *Conc. Trid.* quo in nobis fuit impositum in Capitulo Generali Bononiensi 1564. celebrato, sub tali forma verborum:

*In huius ergo Decreti Concilij Tridentini executionem precipimus vniuersis fratribus nostris vt in futuris electionibus, infra scripta forma deinceps obseruetur, & si secus facta fuerint, irrita habeantur: singuli electoris in scheda scribant electi nomen, & l. scribi faciant; eligentis autem nomen nunquam scribatur, nec scrutatoribus; nec confirmatori nunquam reuelatur, &c. habetur in cap. 2. de elect. cit. *loc. fol. 103. col. 3.**

An sit de forma, quòd vota eligentium præsintur secretò? Quest. 6.

1 **N**icolaus Garzias in tract. de beneficijs p. 5. cap. 4. num. 183. respondet affirmatiue, & mouetur ex multis, primò ex verbis Bullæ Leonis X. incip. *in suprema* 'quam ibidem per extensum ponit pro electione Canonicarum Ecclesiarum Cathedralium Regnorum Hispaniæ, ibi, quodq; maiori parte votorum, secretò de necessitate præsintandorum, notaly de necessitate.

2 Secundò, ex decreto irritante d. cap. 6. *Concil. Trid. sess. 15. de Regular.* ibi. *Si vero contra huius Decreti Constitutionem, aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & ita qui, &c.* Decretum enim irritans, seu clausula annullatua, seu decreti irritantis, inducit formam, vt dixi in p. p. *Praxi, tract. 8. de claus. Primæ clausul. 1. ver. ac pròinde.*

3 Tertio, quia eligere ita occultò, & se-

cretò, multa bona parit, & præcipuè defendit eligentium conscientiam, & libertatem, quæ sunt de intrinseca ratione electionis canonice. *Novar. in Lucr. Regular. ver. electio, num. 4.* Quamobrem in Ordine Prælatorum cautum est, ut prædicta forma ad vnguem observetur, & electiones alièr factæ, sint ipso iure nullæ, ut dictum est suprà, & ratio esse potuit, quia nomina eligentium, ne iam prædicanda sunt secretò, verum etiam nunquam postea publicanda, proptèr expressè, & absolute dicitur in d. cap. 6. *Concilij Tridentini, sess. 25. de Regul. ibi, eligentium nomina nunquam publicentur.*

4 Quæ verba ita strictè sunt intelligenda, ut electio sit ipso facto nulla, ac irrita, si post eius celebrationem in bullis confirmationis, seu in literis patentibus exprimentur nomina eligentium, prout Sacra Congregatio declaravit, & refert *Castell. cap. 4. num. 61. Barbosa in collect. ad dictum cap. 6. Trid. num. 8. & in Summ. Bull. ver. electio, num. 15. Novar. in cit. loc. num. 2. & noscitur P. Fransiscus Maria Samuelius disput. 5. controu. 1. conclus. 5.*

Secus electio non esset omnino secreta, prout à Trid. desideratur.

5 Hinc in ordine nostro sancitur, ut schedulæ eligentium, habitò, eorundem numero, & collatione facta numeri ad numerum, à Scrutatoribus, ante publicationem scrutini coram eligentibus, in comuni capitulo comburantur, ut dicitur in citat. loc. p. 107 col. 3. *ver. decimum est.*

6 Et quidem meritò, nè ex charactere possit ille cognosci, qui votaui, in super, & necessariò, quia electio facta per scrutinium, in qua non comburantur omnes schedulæ secundum ritum prædictum, est ipso iure nulla, ex declaratione Pij V. inter ceteras relata à Ro. Sr. tom. 2. *Bullar. in fin. Bull. huius Papa, pag. 457. num. 4. ibi, declaravit ad mentem Conc. cap. 6. sess. 25. de Reg. & ad applicationem multorum Religiosorum, ut omnes electiones fiant per vota secreta, meritis h. b. d. u. l. & nunquam publicentur eligentium nomina, & peracto scrutinio coram, qui parati habent suffragia ultra medietatem, habeantur electi, quò facto coram Capitulo erementur subdula, seu irrita sint electiones.*

7 Ex qua declaratione noster Lucas Castell. de elect. Canon. cap. 4. num. 61. colligit, Regulares omnes ex necessitate in eorum electionibus Canonicis debere procedere per viam scrutini, seu per schedulas, aliter eorum electio erit irrita, & constat ex illis verbis, irritando electiones, quæ non servaverint prædictum modum, & sequitur Le-

zana par. 2. cap. 12. num. 34. in fin. licet Bordon. aliter dicat *resolut. 26. num. 49. & ad maiorem claritatem.*

Pone, quòd quis eligensium, suum votum palam præsset, vel quòd alteri ostendat, an eximè electio sit irrita? *Quest. 7.*

1 **G** Arz. in d. cap. 4. num. 183. respondet ad primum quæsitum affirmativè, ex quo votare secretò, est de forma, ut dictum est suprà, quæ remanet violata, etiam si vnus tantum publice suffragetur; forma enim individua est, & sine nullitate actus, nec quidem in minimò lædi potest, quod procedit, etià si taliter eligens ignoreret dispositionem d. cap. quia propter. & d. cap. 6. *Conc. Trid. quia clausula annullatiæ apposta in vitroque cap. quòd forum fori, afficit etiam ignorantes; & ita bis in Rota Rom. decimus refert Castell. de elect. Canon. cap. 4. num. 1. Novar. in luc. Regul. ver. electio, num. 5. & 6. Barbosa in Summ. Bull. ver. electio. P. 10. 1. de subd. q. 1. cap. 31. §. 8. verb. duo tertio, & post allegat. Samuel. Dominicus de elect. Canon. disput. 5. controu. 2. conclus. 3.*

2 Amplius, ut electio, in qua vnus eligentium data opera signavit schedulam, patenti signo, ut eximè notefcat scrutatoribus, vel vni ex illis, quòd talis elector eligi. N. sit nulla, & irrita, quia talis obsequio absque dubio facit electionem non secretam, contra formam d. *Conc. Trid. prout eruditè ex multis ostendit Castell. in d. cap. 4. num. 61. P. 10. 1. de subd. q. 1. de obedientia, cap. 21. Barbosa in d. Summ. Bull. ver. electio. & magis authenticè in collect. d. cap. 6. Conc. Trid. num. 9.*

3 Bene verum est, quòd si quis elector, ante scrutinium verbo dicat, pro quo suum suffragium est laturus, vel si post publicet, pro quo suffragium tulit, non ideo vitiabitur electio, licet talia publicando, malè faciat, tum quia, non ob id electio desinit esse secreta, potuit. n. variare, & alteri suffragari, tum etiam, quia non censetur, quis simpliciter, & formaliter elector: nisi in actu electionis, seu emissionis voti, prout Sacra Congreg. Conc. declaravit, *Gara. in d. cap. 4. num. 196 Castell. de elect. cap. 5. n. 261. Barbosa in Summ. Bull. ver. electio, & in collect. d. cap. 6. Trid. num. 14. & Samuel. de elect. disput. 5. contr. 2. concl. 1.*

4 Quòd verò ad secundum dubium, variant *Doctores*, Tu autem dic, quòd si quis eligentium secretò ostenderit alicui suam schedulam, ad effectum, ut videat, quem ipse eli-

8 De Natur. & Form. Elect. Canon. Tract. I.

eligat, non ob id violatur electio, sed remanet valida, quia per puram, & simplicem, ostensionem schedulæ, electio non definit esse secreta, quod procedit, etiam si ostensio schedulæ fiat per malitiam, & errorem, quia defectus particularis vnius de Capitulo, non debet nec potest nocere toti Capitulo, & actui ab eo, aliàs legitime factio, ex cap. *firma*, cum ei adnotatis, de *Procur.* tum etiam, quia alioquin positum esset in voluntate, cuiuslibet electorum, electionem quamlibet irritare, & aliàs legitimam, illegitimam facere quod est contra ius naturale, ex quo fraudus, & dolus nemini debet patrocinari, *Rice. 4. p. decif. 197. num. 1.*

Secus autem dicendum, si manifestatio vnius, vel plurium votorum, esset causa realis, vel præsumptiva rationabiliter, quod electio non sequatur in hanc, vel illam personam particularem, ex vi illius ostensionis, vel si fieret, vidente, vel consentiente capitulo, vel maiori parte illius: hoc. n. casu electio conferretur facta contra formam à *Trid.* præscriptam: vbi supra, & actus congruus dispositioni iuris est nullus, *ad. non dubium, C. de legib. prout sapienter loquitur Nauar. conf. 4. in 1. edit. de elect. quem sequitur Rodr. 2. l. 1. q. 51. art. 9.* cum suo compendio, *resol. 58. nu. 8. & fusè in Summ. cap. 102. num. 4. Lud. Miran. tom. 2. Manual. q. 23. art. 29. Garz. in d. par. 5. cap. 4. num. 193.* vbi adducit quandam declarationem Sac. Congreg. eamque intelligit sub distinctione prædicta: *Soyr. dec. 4. nod. 1. Mosisius 1. par. Summ. Moral. tract. 6. cap. 16. num. 153. Castell. de elect. cap. 4. num. 3. Barbos. in collect. de cap. 6. Trid. nu. 4. & 5. Nouar. in Luc. Reg. verb. elect. num. 49. Samuel. disput. 5. controu. 2. concl. 5. de elect.*

6 Neque obstat *Conc. Trid. in d. cap. 6. sess. 25. de Regul.* quia mens *Concilij* ibi fuit, ut electio fiat secreta, in hoc sensu; ne scilicet permittatur à Capitulo fieri aliquid, per quod manifestentur nomina eligentis, quia secus, esset electio nulla, quando hoc veniret, culpa Capituli, ve dictum est supra: & hoc malum euitandum Preses Capituli mandet, *Tridentinum* esse omnino ab electoribus obseruandum, & si quem illorum, alii legitime consisteret, violasse electionis secretum, ea riget, puniat: & à numero eligentium excludat, prout eruditè docet *Nauar.* cum præcis. vbi supra.

Electio Abbatis an debeat fieri per vota secreta? Quæst. 8.

ET quidem sic, quia ita expressè habetur in d. cap. 6. *Conc. Trid.*

sess. 25. de Regul. ibi, *Abatiffarum, vel aliarum præpositarum:* hinc si electio Abbatiffa fiat per vota non secreta, etiam ex ignorantia d. *Decreti*, non valet, nec Episcopus potest dispensare, vt valeat, scilicet solus Dominus Papa, consideratis circumstantijs, prout cecit Sac. Cong. & refert *Bell. in d. Trid. inter declarationes purpurationum, Aloys. Rice. 4. p. dec. 197. n. 7. & Nouar. in nouisur. præst. tit. de elect. concl. 1. aliàs 86.* vbi expendit propria verba.

2 Et potest fieri, etiam per vota vix vocis, seu per suffragia oretenus expressa, dummodo secretò præstentur coram Scrutatoribus deputatis, & per aliquem ipsorum scribuntur, & nemini reuelentur, quia per huiusmodi suffragia, non definit esse secreta, prout eadem Sac. Congreg. super d. cap. declarauit, per hæc verba:

Si electi fuerint à Superioribus aliqui, ut puta, quatuor, qui vota omnium recipient, electio reputabitur secreta. & Canonice, cap. quia propter, de elect. & refert per extensum Garz. in d. cap. 4. num. 189. Castell. cap. 4. n. 4. de elect. Rodr. in addit. tom. 4. cap. 3. num. 12. cum suo Compend. resolut. 2. num. 22. de Abbatiffa, Zerola in prax. Episcop. par. 1. verb. Abbatiffa, §. 6. & Tambur. de iur. Abbatiff. disp. 28. q. 4. num. 3. quod dictum verum intelligo, si deputato Scrutatorum, & huiusmodi ritus suffragandi, non aduerletur proprijs statutis, & Constitutionibus ordinis, quia in Superiorum, & Officialium omnium electionibus, forma præscripta à Sac. Conc. *Trid.*, & ordinis Constitutionibus, inuiolabiliter debet obseruari, prout expresse dicitur in *Decretis pro reformat. Regularium*, editis iussu *Clem. VIII.* & *Vrb. VIII.* num. 36.

4 His accedit alia declaratio, habita ab ead. Sac. Congregat. in d. cap. 6. *Triden.* sub tali forma verborum: *In electione Abbatiffa, de qua in præsentis, potest Episcopus cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularum Monialium oretenus expressa audire;* & refert *Garz. cit. loc. n. 190. Castell. Tambur. Rice. Nouar. cit. loc. Barbos. in sum. bull. ver. electio, & in collect. de cap. 6. Trid. nu. 7. & de iur. Elect. cap. 45. nu. 31. & Bell. in d. cap. Trid. in obseruatione Doctrina, verbo nomina.*

5 Nec obstant suprà decisa, in quibus fuit dictum, quod mos eligendi coram scrutatoribus secretò; hodie non est in vfu, ex quo fuit abrogatus per *Trid. in d. c. 6.* quia hoc non fuit dictum respectu Monialium, in quibus electiones debent fieri, iuxta earum statuta, & *Decretum cap. 7. Cont. Trid. d. sess. 25. de Regul.* ibi: *1. vbi, qui electio in præst. Episcopus, siue alius Superior, Clemen.*

Eras,

*Abba Monasterij, non ingrediatur, sed ante eun-
cellorum fenestrellum, Pota singularum au-
diat, vel accipiat, in reliquis serventur singu-
lorum ordinum, vel Monasteriorum Consti-
tutiones, hæc ibi.*

Per quæ Moniales censentur exceptæ à
modo eligendi, iuxta dispositionem dist.
sap. 6.

6 Nec noceat alia declaratio super d. cap.
6. ab eadem Sac. Cong. habita sub his ver-
bis, In electione Abbatissarum vota osten-
tendi non possunt à suis Superioribus cum
duobus testibus, nec possit proximus Superior
huiusmodi electionem irritam, vixit falsam,
contra formam huius Decreti, confirmare, &
renu-
ciare, absque Sedis Apostolicae auctori-
tate, quia loquitur, & procedit, quando v-
tra Deputatos, adhibentur aliqui testes,
per quos possit publicari, prout sapienter
adverit Garz. c. loc. num. 191. et secus si
illi duo testes assumerentur tanquam de-
putati ad illam actum, quia hoc casu va-
leret electio, prout ead. Sac. Congreg. de-
claravit. Ric. par. 4. de res. 197. num. 5. & No-
varum Luc. Regal. Ver. elect. num. 7.

Electio Canonica an necessario de- beat esse libera? Quæst. 9.

ET dico, quod sic; cum pendeat à
consensu qualificato, hoc est, in-
trinsece libero, & spontaneo, & constet ex
ipso nomine, nam eligere, est unum ex plu-
ribus accipere, ut dictum est supra; unde
aliter facta, est ipso iure nulla; quandoquid-
em substantia contractus, consistit in con-
sensu libero, l. obligationum. ff. de action. &
obligat. & est expressa decisio cap. ut pericu-
lum 3. de elect. in 6. s. ceterum, ibi cessat electio,
dum libertas admittit eligendi, & merito,
quia deficiente substantia, omnia corrumpunt,
Regul. rur. resolut. 130. tom. 2. num. 3.

2 Confirmatur, nam sicut matrimonium
carnale, est ipso iure nullum, si metu con-
trahatur, ex cap. 14. de sponsalibus, ibi, cum
locum non habeat consensus, ubi metus, vel
coactio intercedit; necesse est, ut ubi assensus
cuiusquam requiritur, coactionis materia re-
pellatur: ita electio canonica, & professio
Religiosa, erit nulla, si fiat per vim, & me-
tam, cadentem in vitium constantem, Glos. in
cap. quisquis, de elect. & conitit ex cap. inter
corporalia 2. de transitu. Episcop. ubi habetur,
quod matrimonium carnale, & spirituale,
quiparantur, Syl. ver. elect. 1. quæst. 23. nu.
26. Taberna eod. ver. Navar. lib. 1. cons. 5. nu.
2. in 1. edit.

3 Hinc electiones, si fiant per metum ro-
tentialem, erunt irritæ, saltem in foro

conscientiæ, Navar. in sum. cap. 17. num. 29.
& cap. 22. num. 51.

4 Unde electiones faciæ per pacta, con-
ventiones, intendimenta, vel subornatio-
nes, ex quo libertatem auferunt, sunt nul-
læ, cap. cum terra 13. de elect. quoniam
ad valorem electionis canon. ex, in Ordine
Prædicatorum, satis prudenter cautum est,
nè aliquis prece, pretio, promissione, com-
minatione, ex certa scientia, & ex animi
deliberatione præsumeret, ad eligendum,
aliquem, inducere, & qui prædicta fecerit,
sit per triennium omni voce priuatus, &
poenis alijs acriter punitus, & eandem pen-
nam incurrat ille, qui hoc fecerit, nisi ita-
tim, habita opportunitate, debita, Præla-
to suo ipsum inducendum revelaverit, de
elect. Prior. cap. 1. sex. 7. lit. Q. ver. item de-
claramus pag. 116. col. 4.

5 Item propter eandem rationem, reperit
sanctum, nè infra duos menses ante-
cedentes futuram electionem, fiant novæ
assignationes, & mutationes fratrum ibi-
dem, & infra cap. 16. de ordinat. tex. 4. ibi,
cum electiones nostræ maxime libera esse de-
beant, pag. 193. du. C. col. 2. & 3.

6 Quibus accedit Decretum, inter cetera edi-
ta à Clem. & Urb. VIII. pro reformatione. Regul.
tam pro Monachorum, quam Mendicantium,
sub numero 35. tenoris sequentis.

*Per omnes officiorum ambitus occulso præclu-
datur, cave ut omnes à directis, vel indirectis
votiis, seu suffragiorum procuratoribus, tam
pro seipsis, quam pro alijs, tum in capitalis la-
corum, tum in curiis, præsertim Generalibus
Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi qu-
cumque secus fecerint, præter alias penas, &
censuras, hactenus contra huiusmodi ambientes
inflatas, quas in suo robore permanere volu-
mus, in penam privationis officiorum, quæ ob-
tinent, eo ipso incidentes, & ad futura quacun-
que inabiles, partiè habeantur: super quo
cum eis dispensari à nemine possit, nisi à nobis,
vel successibus nostris, pro qualitate culpa-
rum, gravius etiam plebantur. porro supra-
dictas omnes penas ad compleris, & simpli-
ter sententis, & non revocantes, extendimus,
hæc ibi.*

Electio coarctata ad tres, vel quatuor Personas, cum exclusione ca- serorum, an valida sit? Quæst. 10.

QUOD electio coarctata ad certum
genus hominum, sit valida; cer-
tum est: nec quidem reperitur, qui de hoc
dubitet, ex quo huiusmodi coarctatio, eli-
gentium libertati non præiudicat, Pauor.

communiter receptus in *cap. cum terra*, de el. 2. num. 4. & in *cap. licet*, eod. tit. num. 12. 5. pl. *Ver. elect.* 1. *quasi* 23. & fusc. *Nauar. lib. 1. de Const. cons.* 5. num. 1. in 1. edit.

2. Ducunturque ex multis, primò; quia, valet consuetudo, vt Abbas certi Monasterij eligatur solum de certo quodam Monasterio, *cap. cum dilectus*, de consuet.

3. Secundò, quia potest institui beneficium, vt non conferatur: nisi alicui de familia Patroni, iuxta dispositionem *cap. cum in Ecclesia tua*, de prebend. in 6.

4. Tertiò, quia talis est verè omnium praxis, nã Papa eligitur de Collegio Cardinalium, tantum in Hispania nò sunt beneficiati, nisi Hispani, & in Gallia, nisi Galli.

Ac proinde P. Generalis in sua præpositura poterit legitime, tunc, ac iuste præcipere, in casu contingentie, vt non fiant Provinciales, in hac, vel illa Provincia, nisi fuerint Magistri, Dissiniores, Priores, vel tot annorum: hoc enim non est coarctare libertatem, sed procurare, vt aptiores, ac digniores eligantur.

5. Nec nocet, quòd in electionibus, debet esse plena libertas eligendi, ex *cap. 6. Trid. sess. 25. de Regul.* quia libertas electionis potest restringi multis modis, itaut remaneat tanta, quanta est necessaria, ad hoc vt electio remaneat valida, vt constet ex matrimonio carnali, quòd liberè debet contrahi: nihilominus potest restringi, vt sit nubendum, huic, vel illi familie.

6. An verò possit coarctari ad singulares personas? non vno modo resolvitur.

Rediv. tom. 2. quasi 51. *art. 11. & in sum. cap. 105. numer. 1.* cum suo Compendio resolut. 58. num. 10. de elect. *Miranda, tom. 2. Manual. art. 22. conclus. 2. Portellus in dub. Ver. electio* 1. num. 4. & par. 3. cas. 48. *Ver. vltimò dico, Peyr. tom. 1. de subd. quasi* 1. *cap. 31. Ver. dico* 2. pag. 154. respondent, quòd electio debet esse libera, & non coarctata ad tres, vel quatuor tantum.

Vnde si coarctetur, erit inualida, & Prelatus coarctans peccat mortaliter, & incurrit penam priuationis positam à Pio V. ex quo violentiam facit electoribus, & libertatem eligentium infringit, & se fundant in *cap. cum terra* 13. de elect. vbi electio coarctata ad duas personas, declaratur irrita, & contra libertatem habitam ibi, duas personas nominet, &c. & in vim probationis, *Rediv. in d. ar. 1. testatur*, se in ordine Minorum vidisse annullatas tres electiones Guardianorum, factas cum tali coarctatione, ad tres, vel quatuor tantum.

7. P. Significandus de elect. in addit. ad dubium 52. num. 5. *Rober. Cardinal. Vbalduus, Laurentius tit. 4. cap. 21. num. 11. & 16.*

Peyr. tom. 3. in addit. ad consil. Clem. VIII. cap. 11. num. 31. reserunt, ita fuisse à Sac. Congregat. decisum, sub his verbis.

An stante libertate electionis, liceat Praelecto Superiori proponere duos, vel tres, ex quibus necessariò vnus eligatur, Sac. Congregat. respondit, non licere.

8. *Castel. cap. 3. numer. 7. de elect.* dicit, quòd nullus superior, inferior Papa, potest, aut debet limitare electiones ad tres, vel quatuor personas, cum exclusionem aliorum, quando Electores sunt parati eligere aptiores, & meliores; secus autem, si electores præstitint causam restrictionis; tunc enim potest Superior restringere ad tres, non autem ad vnum, aliter tolleretur libertas, & per consequens electio esset nulla.

9. *Bordon. resolut. 26. quasi* 8. num. 25. dicit, quòd valet dicta restrictio, quando electores contenti sunt illo præfixo numero, quia tunc dicuntur remanere in eorum libertate, & eo fortius, si coarctatio non sit facta, cum aliorum exclusionem, vt cum Superior declarat, se per dictam limitationem, non velle excludere meliores, si quos habent.

10. *Lexana 1. par. sum. cap. 1. 5. nu. 21.* non audent damnare huiusmodi limitationem, quia talis est consuetudo multarum Religionum, & præcipue Carmelitæ, in qua Provinciales non eliguntur, nisi ex propositis à Generali, nec Priores locales, nisi ex propositis à Provinciali.

11. *Marcell. Megalini in 1. par. promissioni verb. elect. nu. 3.* vbi, examinavit dicta prædictorum, dicentium, quòd electio coarctata ad tres, vel quatuor personas, sit contra Canones, nempe contra *cap. cum terra*, de elect. & *cap. vbi periculum*, & ceterum, eod. tit. in 6. dicit, bene, & verè, præfatam sententiam, de iure nò esse simpliciter veram, quia, vt verificetur ista vox, electio, in qua vnus ex pluribus, est eligendus, vnum ex duobus eligere sufficit, in quo casu, valere electionem, quando alij non sunt idonei, tenet *Buer. in cap. cum in iure*, num. 30. de elect. pluralitas enim saluatur in duobus, vt in *S. fin. de iure personarum*, & ex illo textu notat *Barol. in l. 1. S. hoc scriptum*, ff. ad Syllan.

12. Hinc qui ex duobus vnus eligit, verè, & liberè illum eligit, si tamen ita illum eligere valeat, ut si uellet, possit illum non eligerè, quia non est hoc contra Canones; quandoquidem remanet libertas in voluntate eligentium, eligendi, & non eligendi personas propositas, vt in *cap. vbi periculum*, & ceterum, illa tantum cassatur electio, in qua necessitas adigit, idest, cogit, & compellit ad certum talem eligendum: nam in illo, tunc libertas admittitur eligendi,

di, quando necessitas ad hoc cogit: in casu autem posito, possunt electores illum non eligere, etiam si vnus solus ad passionē eligendum proponatur; ergo electio nulla, non est quia libertas eligendi, tunc non admittitur, nec aufertur, nam cum possit quis eligere, non non eligere, si eligat, non ex necessitate, sed liberē eligit, quia quod possibile est non esse, non necesse est esse, vt docet *D. Thom. in 1. 2. quæst. 13. ar. 6.*

13 Quapropter si prædicta coarctatio ex electionum voluntate proueniat, vel ex alio accidente, tunc electio potest ad duos, vel vnum restringi, et quæque valida, etiam si electio fieri deberet de certo græmio personarum, ex vi alicuius statuti, seu approbatæ consuetudinis, vel ex priuilegio, *cap. cum dilectus, de consuet. & cap. Abbate, de verb. significat.* nā si ibi nō essent nisi duo, vel vnus idoneus ad regimen; tunc certē electores compellerentur ad vnum ex illis duobus eligendum, & ualere, & bona esset electio, prout plures testantur, quos allegat, & sequitur *Sigismundus cit. loc. Lenorius tit. 4. cap. 21. num. 11. & 16. & Samuel, tract. 2. disput. 1. conuener. 4.*

14 Et ita egomet uidi praticari à Reuerendissimo ac Doctissimo P. Generali Rodulpho in facti contingentia, cum ageretur de futura electione Prouincialis per viam alternatiuam, & in illa Prouincia, ad quam pertinebat futurus Prouincialis, non reperirentur idonei ad gubernium, nisi vnus, vrbane, ac suauiter scripsit ad quos spectabat; *doct.* quod in vestra Prouincia non reperiantur apti ad officium Prouincialis, prater vnus N. quem si volueritis eligere, *beati quidem*, secus mittam aliundē. electio exinde ad illum vnum peruenta, fuit ualida, & canonica omnibus modis.

15 In Ordine Prædicatorum non fit propositura, nisi in casu necessitatis; & tunc hi, ad quos spectat, non proponunt minus, quam tres, in singulis electionibus, quemocumque habendis; ceterum si electores alioquin dignum, quamuis non de propositis, elegerint, eam tamen electionem, tementur confirmare, *cap. 2. text. 4. lit. N. de elect. Prior. pag. 123. col. 2. ver. item declaramus*; ibi: *Quod si necessarium esse existimabunt, non pauciores, quam tres in singulis electionibus proponant. Ceterum si electores, alioquin aliquem (quamuis non de propositis) elegerint, eam tamen electionem confirmare confirmare non differat.*

16 Ex quibus collige, quod electio Canonica potest ob multa limitari, & coarctari ad personas particulares, quæ zelo, ac prudentia sint alijs præstantiores.

Nec nocet declaratio Sacræ Congregationis.

Tom. 2. Par. 3.

tionis, antè lata, quæ si est sit authentica, nihilominus loquitur de coarctatione faciendi à Præfato ad suum libitum, non autem de ea, quæ potest esse ex necessitate, causa rationabili, lege, vel constitutione Ordinis, in quam Religiosi consenserint. *Lexan. cit. loc. in addit. ad dist. numerum 21. 1. par. sum. cap. 15.*

Electio, in qua non præcedit debitus tractatus, an sit nulla? Quæst. 11.

1 V T certum, in hac re, ab incerto separetur, debet aderti, quod tractatus præcedentes electionem, possunt esse in duplici differentia, nam quidam sunt mali, vt ambitiosi, passionales, factionales, conventionales, conditionales; & huius generis similes; & hi reddunt fermè electionem cassam, & annullandam, ex *cap. cum post petram 46. de elect. vbi eius electio annullanda fuit, qui requisitus, antequam foret canonicè electus, consensit electioni de se faciendæ*; ibi, *assensumque tuum ante quam electus fueris*, &c. quia præsumitur ambitiosus, *Miranda tom. 2. Manual. Prælat. quæst. 23. ar. 30. conclus. 1. Borja in eodem cap. num. 2. Diana 2. par. tract. 16. Miscell. resolut. 37. & Megal. 2. par. prompt. Per. electio num. 50. S. cum autem, vbi etudite expendit causam dictæ annulationis, & ex cap. per inquisitionem 26. eod. tit. vbi statuitur, electionem Episcopi, ob multa esse irritandam, & cassandam, & præcipue, quia ipse, & eius amici antè suam electionem habuerant colloquium cum quibusdam Canonici, eosque sollicitauerant precibus, vt ipsum eligerent in Episcopum. ibi, iurauit se sciuisse pro certo, R. alim Tholosanum Episcopum, & amicos ipsius, antè suam electionem, habuisse colloquium cum quibusdam Canonici, nominatim expressis, eosque precibus sollicitasse, vt ipsum eligerent in Episcopum, hæc ibi, vbi Abbas Panor. num. 5. ait, quod sollicitans electores pro sua electione, facit se indignum; quia probatur ambitiosus; & hoc non solum quando sollicitat per se, sed etiam per alios, vt patet ex textu. & eruditè Remigius Scropha Dominicanus in *Moral. quæst. 20. num. 2. vbi ex multis ostendit, quod magis ambitiosus sit, qui querit, aut rogat pro suffragijs, quam qui tantum electioni consensit de se fiende*, addit enim, peculiarem deformitatem; etenim qui rogat, promittit, & etiam consentit, & multo magis, qui se eligit.*

2 Quidam veto tractatus sunt boni, & virtuos, ceteri sunt tractatus consiliorij, in quibus discutiantur merita, partes, & qua-

B 2 lites

litas eligendorum; & hi de necessitate habendi sunt, in quolibet electione, aliter non valeret electio; & est manifesta decisio *cap. cum in veteri lege* 52. *de elect.* ubi irritatur electio, ob defectum debiti tractatus, ubi *Glosa ver. in tract.* ait, *hic potest, quod tractatus debet haberi ante electionem, & collationem ad invicem, aliis quomodo eligeretur; nisi primò de aliquo eligendo tractarent;* id ipsum *Glos. in cap. in nomine Domini dist. 23. in ver. tractantes;* etenim prærequiritur nominatio, iuxta *textum cap. cum terra* 13. *cod. ut. ibi, personam nominent, quod si in persona fuerit peccatum, &c. & cap. m. Greg. 56. cod. tit. ubi electio est irrita, ex quo tractatus debitus non fuit adhibitus, ibi, non tractatum, nec discessum, & cap. in causis* 30. *cod. tit. in principio, ibi, cum Capitulum, Eccles. ad tractandum de elect. Episcopi conveniunt, & cap. inter Canonicos* 21. *cod. ut. ibi, in capitulum se receperunt, de futura electione Pontificis tractaturi;* ex quibus bene constat, quod tractatus consultius debet præcedere, & est omnino necessarius: est enim, aliquid substantiale, sine quo non potest fieri electio; quæ cum sit assumptio unius præceteris, eo quod præillis debeat eligi, non potest talis assumptio habere locum, sine tractatu; quia sine ipso, non potest electoribus innotescere, qui nam sit præceteris præferendus, & cum debeat collegialiter præferri, debet etiam collegialiter innotescere, quis sit præferendus. *Peys. tom. 3. in addit. ad constitution. Clem. VIII. & Nald. in jum. ver. elig. num. 2.*

3 Hinc collige, huiusmodi tractatum, esse tantæ necessitatis, ut non possit in quavis electione Canonica prætermitti, nec per contrariam consuetudinem abrogari. Consuetudo enim non potest induci contra formam substantialem electionis, præscriptam in *Canonibus*, cum clausula annullativa; nam non datur locus consuetudini, contra Decretum irritans; aliud enim est querere. Vtrum consuetudo legitimè præscripta, prævalcat iuri communi; & aliud, an prævaleat iuri communi qualificato, hoc est, habenti clausulam annullativam, ut reperitur in *d. cap. quia propter, & in cap. 6. Trid. sess. 25. de Regul.*

4 Nec obstat *Sigismundus à Bononia par. 2. de elect. cap. 1. dub. 55. num. 11. dicens*, quod ad evitandam subornationem in electione, potest consuetudine introduci, ut nullus habeatur tractatus, quæ consuetudo, licet sit contra ius Canonicum, est tamen ex causa urgente, & verisimiliter non præuisa à Canone, nempe, nè occasione tractatus fiat subornatio; unde toleratur, cum conseruat ex tacito consensu, & quod, hoc ca-

su, non præsumitur ambitio, & quod, maius scandalum oriretur ex reprobatione talis consuetudinis.

Quia Canon optimè prævidit, tractatum posse subornatione evadere; ac proinde decrevit penas cõtra subornantes; nec sufficit tacitus cõsensu, ut possit tolerari; nam hoc solum locum habet, quando consuetudo, aliàs subsistere potest, quod in casu nostro, nõ contingit; cum sit contra substantiã electionis præscriptæ, cum Decreto irritatæ. & in hoc sensu non loquitur Panor. per eundem allegatus in *Clem. & si principalis, num. 6. de rescriptis*; & licet non præsumatur ambitio, præsumitur tamen ignorantia præiudicialis electioni; nec verum scandalum oriri potest ex reprobatione prave consuetudinis, & tollentis necessaria ad electionem. *m. Zaccb. Pasqualigus dec. 152. Franciscus Samuelius tract. 1. disput. 4. controuer. 9. de Canon. elect.*

5 Nec quidem in Capitulo Generali potest fieri statutum, & lex ferri sub pena excommunicationis late sententia, Superioribus localibus reservatæ, nè quis electorum tractatum habeat, vel colloquutionem faciat, vilo modo ante electionem; tùm quia Capitulum Generale, non potest statuere contra ius commune, & præcipuè qualificatum, siue expressa licentia Domini Papæ; tùm etiam; quia hæc ordinatio est nimis rigida, atque indiscriminata, tùm item, quia in proprijs terminis fuit abrogata ab *Urb. VIII.* quippè qui voluit, statuique, electores posse habere tractatum iuxta dispositionem Sacrorum Canonum, scilicet ante unum, aut duos dies, antequam ad electionem procedatur, prout constat ex literis Domini Fagnani. Datis Romæ, Die 2. Octobris 1616. Patribus Clericorum Regulatum, teste P. Samuelio cit. loc. in controuer. 8. conclus. 1. in fin.

6 Unde iure optimo in Ordine Prædicatorum prohibetur, ne de electione peragenda, aliquis tractare audeat: nisi ante diem unam electionis; per se, vel per alios, verbo, aut scripto, sub pena grauioris culpe, siue is vocem habeat in electione, siue, non; & Prælati talem penam transgressoribus infligere tenentur, prout melius est videre in *declarat. cap. 2. de elect. Prior. dist. 2. tex. 2. lit. Q. pag. 117. col. 3. in fin.*

7 Nec nobis obijcies verba *Bulle Tñ V.* quæ incipit *Pastoralis officii*, editæ Romæ, apud Sanctum Petrum, 28. Maij 1571. ibi, *ut qui in electionibus, vel ante eas, per sex menses, pro se, vel pro alio, subornaverit, excommunicationis sententiam, ipso facto incurrat, &c.*

8 Nequè illa *Clem. VIII.* habita in Decre-

tit edicis pro reformatione Regularium, sub n. 35. ibi, ut omnia, &c.

Quia, vt bene aduertunt *Rodr. tom. 2. q. 56. art. 1.* cum suo *Compen. resol. 58. nu. 45. de elect. Castell. cap. 3. nu. 6. eod. tit. Nal. in sum. Per. Religio. n. 42. Bullar. & Decreta Romanorum Pontificum*, debet tantum intelligi de mala procuratione, & subornatione proueniente ex aliquo affectu inordinato, vel passione humana, qua ambiuntur officia Ordinis, pecunia, & alijs donis, vel qua indignus digno, & minus dignus digniori praeferatur, cum hoc euidenter sit in damnnum unitatis, ex *cap. nihil, de elect.*

9 Non autem de bona, & virtuosa, in qua licite suadentur virtutes, & metita aliquis; etenim subornatio, seu suasio, quae suadetur verum, vel falsum, in bonum, vel malum finem, vt notat *Card. in clem. 2. de testibus*, potest esse bona, & mala; si enim dirigitur ad bonum Reipublicae, est bona; si vero in malum, erit mala; etenim specificatur a fine, in quem dirigitur: quae aduersus defumitur ex doctrina *Nauarri in Manuali, cap. 23. num. 309.* ubi explicans *Bullam Pij P. de Confidentiali Brevesiali*, ait, illam esse intelligendam de mala confidentiali, non autem de virtuosa.

10 Et quidem merito, tum quia Constitutiones non obligant vitra finem intantum a legatore, *cap. final. de probend. & l. in aqua, ff. de acquir. rer. dom.* at finis *d. Bull.* est providere, ne eligantur indigni, & ambitiosi, & minus digni, dignioribus anteferrantur; ergo in supradictis *Decretis, & Bullis*, illi tantum tractatus vetantur, qui huic fini aduersantur, non autem illi, qui ordinantur ad electionem dignae personae: tum etiam, quia praedictae Constitutiones non possunt extendi ad id, quod est contra ius naturae, sed cooperari bono unitatis est de iure naturae; quia multum interest Reipublicae, vt boni Rectores eligantur ad sui regimen, ex *cap. nihil, de elect.* & ex vi eiusdem iuris, unusquisque hoc tenetur procurare: ergo nequeunt Electores prohiberi, ne procurent bonum electionis; immo cogi possunt, vt hoc faciant, quod si fecerint, laudem merentur, sicut; remuneratione digni, *Castell. cit. loc. & Teyr. in formul. l. 1. R. cap. 7. nu. 1.*

11 Nec replices, quod debeant intelligi prohibita, etiam tractationes, quae respiciunt bonum electionis, ne harum occasione, etiam vitiofa, & iniusta subrepat. Quia hoc pacto praeccluderetur via ad canonicam electionem, in qua debet inuestigari de moribus, & qualitatibus eligendorum; prout omnes docent, quorum quidam am-

pliant, vt tractatus iustus respiciens bonum electionis, sit licitus, quocumque tempore praecedat electionem; quia ex eo quod tempore praecedat non euadat iniustus, cum non sit perniciosus, immo neque iniustus, sed conducit ad eligendam personam dignam, *Tafqual. cit. loc.* verum debet attendi tempus a iure communi, vel speciali praescriptum, vt dictum est supra.

Electio per sortes facta an sit valida? Quaes. 12.

1 **N**egatiue dic, tum quia forma eligendi Praelatos praescripta in *cap. quia propter 42. de elect.* absque nullitate actus, non potest variari; quandoquidem, deficiente forma, deficit formatum, tum etiam; quia electio debet esse certa, & non dubia, fortunae commissa, tum item, quia sic expressè reperitur decisiu in *cap. Zedisia 3. de foris legib.* ibi, *sortis vsum in electionibus, perpetua prohibitione damnantur*; de qua re crudite *D. Thom. 2. 2. q. 95. art. 2.* & ibi luculenter *Caiet. & in sum. ver. ser.*

2 Nec obijcies, quod Matthias fuit sorte electus in Apostolatum, & quod fors non est aliquid mali, tum quia illud Matthiae factu fuit Diuina inspiratione, *1. 4. 5. Canon. dixit*, tum etiam, quia tunc temporis, iura Pontificia non reperiebantur, per quae electores cogerentur ad eligendum, iuxta formam a Sacris Canonibus praescriptam; & quamuis fors non sit aliquid mali, vt in se considerata; verum ex causa prohibetur, *Glos. in d. cap. ver. in elect.* Etenim sortes iudicantur ex causa, a qua expectatur sortiu euentus, scilicet, an a Deo, a Caelo, a Fortuna, an a Demone; prout late *Caiet. cit. loc. 2. 2. in prin. comm.*

Forma eligendi per communem in inspirationem, quae nam sit? Quaes. 13.

1 **A**Relid. Panor. Hostien. in *d. cap. quia propter*, quos sequitur *Syl. ver. elect. 2. nu. 37. Rota coram Reuerendis. Cocino, Castell. de elect. cap. 4. num. 4. Samuel. eod. tit. tract. 1. disput. 1. contr. 3. concl. 3. 3. & 4. & Miranda tom. 2. Manual. Praelat. quaes. 24. art. 42.* dicunt, quod circa modum eligendi per communem inspirationem, non repetitur in iure determinata forma, secundum quam eligentes possint se regulare, nec quidem in *d. cap. quia propter*, praescribitur, sicut illa scrutiniij, & compromissi; sed praetermittitur, & relinquitur arbitrio Dei; & merito, quia quae spiritu Dei aguntur, huma-

nis

nus legibus non debent, nec possunt subesse, teste *Apost. ad Galatas cap. 5. & 1. Corinib. 3. & Can. dua sunt 19. q. 2.*

2 Verum *Gl. in c. perpend. de elect. in 6. ver. presupponendum*, dicitur quod forma Spiritus Sancti, est, quando nullo habito tractatu, inter eligentes, nec conuentione, statim, quod eligentes conuenerunt in loco solito, clamant unanimiter, *nos talem eligimus*, nullo contradicente, & nulla disputatione facta inter eos; vel si vnus eligentium dixit, *ego eligo talem*; & omnes alij dicunt similiter.

3 Id ipsum dixit *Hofien. in dist. cap. quia propter nu. 50. & in sum. de elect. nu. 15. ver. tertia forma*, ubi dicit, quod eligere per vii Spiritus Sancti, seu per eius conuentionem inspirationem, est, quando nullo inter eligentes, ordine seruato, ipsi quasi inebriati, & calefacti Paraclete, & super se quasi facti, eligunt tepente, vna voce; sicut per communem inspirationem electi fuere ad Episcopatum D. Anibrosius, Martinus, Nicolaus, & alij huiusmodi Sancti, ut dicitur in *cap. statimur, 5. his omnibus, dist. 61.* quippe quæ, sic notorie facta, non indigent confirmatore, nec ut fiat in loco Capituli, quia non subditur legi humane; & constat ex prædicta electione Sanctorum.

4 Verum tamen hæc electio per viam Spiritus Sancti, hac nostra tempestate, aut fard, aut nunquam euenit, id fortasse nostris demeritis requirentibus; prout notant præcitati *Dolores*.

Electio autem facta per quasi inspirationem Spiritus Sancti, est, quando subito, & repente, aliquo tamen ordine seruato inter Electores, ut nempe in loco capituli, vnus post vnum, sine interuallo, omnes eligunt, & hæc indiget necessario confirmatore, ut dicitur in *d. cap. quia propter*, quia, quodammodo subest legi humane, & differt ab electione supradicta, per illam electionem (quasi) quæ de sui natura, est denotata in proprietatem, fictionem, & diminutionem, ut in *Lut. Mela, 5. Celsus, & 9. quamuis, ff. ad legem Aquil. & ostendit ex multis Probos. dict. 361.*

5 De substantia huius electionis est, ut omnes congregentur simul, secundo, ut vltro conueniant in talem viam procedendi, tertio, ut omnes eligant, ut nullus discrepet, secus non diceretur facta à Deo specialiter inspirante; argum. *cap. si ergo, 8. q. 1.* at quia hæc non est in vsu, procedamus ad alia.

Forma eligendi per compromissum, que nam sit? Quasi. 14.

Q VOD electio possit fieri per compromissum, pater ex *d. cap. quia*

propter 42. de elect. 5. vel saltem, & taliter sit, cum eligendi potestas aliquibus viris idoneis committitur, ut vice omnium, Ecclesie viduatur provideant de Pastore, ut ibidem dicitur.

2 Est enim compromissum voluntaria, conuentione inter partes, ut lis, seu differentia aliqua, arbitrio certi boni viri terminetur, & dicitur compromissum, quasi simul à pluribus promissum, ex eo, quod inter partes simul promissum est, statè sententiæ compromissarij, seu arbitri, vel arbitratoris.

3 Dicitur voluntaria conuentione; quia, regulatiter compromissum non fit, nisi voluntarie; nam de iure communi, nemo compellitur compromittere, ut docet *glos. & Bart. in l. furti, 5. quod infuso, de bis, qui notantur infam. & docent unanimiter DD.* nec necessum est, huiusmodi compromissarios esse de Collegio, per *cap. causam, qua, extra cod. ru.* oportet tamen, quod sint viri Religiosi, ibi *glos. ver. viri*.

4 Et licet compromissum possit fieri vni ad Ecclesie facilius providendum, nihilominus, melius, ac tutius est, ut fiat impari numero, hoc est, ad minus tribus Religiosis viris, ad hoc, ut in casu discordiæ, maior pars eorum, possit electionem facere; etenim illandum est maiori parti, per *cap. cum causis, cap. cum dilectis; & cap. cum in iure, cod. tit.* compromissum ad hoc, ut valeat, debet fieri ab omnibus votum habentibus in capitulo, nemine discrepante, *Glos. in d. cap. quia propter, ver. vice omnium, & Syl. ver. elect. 3. q. 11. nu. 24.*

5 Potestas tradita compromissarijs potest reuocari, etiam facta commissione, res tamen integra, hoc est, vsque diu hi non competunt de tali persona tractare, nam, negotium Arbitris commissum per tractatum de persona eligenda, definit esse inregrum; *Syluester*, post allegatos cit. loc. & constat ex *cap. in causis, de elect. 5. quia* verò, ibi cum res non esset integra; quia in tractatu, iam processerant Electores, capitulum minime potuit reuocare; ergo re integra, per argumentum à contrario sensu, capitulum potest reuocare.

6 Compromissum factum ab uno, homine, seu vice omnium, alijs presentibus, & non contradicentibus, non valet; quia in re graui, & magnæ importantiæ, qualis est ista, de qua agitur, taciturnitas non nocet, *Glos. in Regula, qui tacet, consentire videtur*.

7 Quapropter omnes, ad quos pertinet, in hac re debent requiri, & expressè consentire, *Syluester*, cit. loc. multis citatis.

Compromissum potest fieri absolute, & amplè, ac etiam strictè, & limitatè, prout videbitur etiam expedire: Compromissarij

facti tamen tenentur sequi formam sibi à partibus præscriptam, quoad tempus, locum, & similia.

8 Dico quòdā formam, quia compromissarii in eligendo nō tenentur sequi formam scrutini, quia realitèr distinguitur ab illa, nisi forsan fuerit sibi à partibus præscripta, de qua re fusè *Nirand. tom. 2. Manual. Pralat. q. 23. ar. 34. & illegal. in suo præputio ver. compromissum, & ver. elect. num. 12. vsq; ad num. 16.* Nos autem aliò diuertimur, ex quo apud Nos, non est in vsu.

Electio per compromissum, & communem inspirationem, an sit abrogata à Trid. in d. c. 6. sess. 25. de Regul. Quæst. 15.

R *Odr. tom. 2. q. 5. t. art. 9. in fine, & in 1. p. summa cap. 102. de elect. nu. 2. & cap. 105. de eis, qui possunt eligi, in ued. Nirand. tom. 2. Manual. q. 23. ar. 3. in fin. & in tract. de Monialibus, q. 7. ar. 3. concl. 1.* sed sibi contrarius in loc. inrà citandis, respondent ad quæstionem negatiuè, quia *Tridentinum* per iustitiam dictum *Decretum* nihil innovauit, nec contrarium indixit, sed solummodo statuit, quæ seruanda sunt in electione habenda per scrutinium, iuxta dispositionem *d. cap. quia propter*, quibus ardet *Tambar. tom. 1. de iur. Abbas. disput. 5. qu. 6. in 5. substantiali*, sibi contrarius inrà, & *Lexana 1. p. sum. cap. 15. n. 11. at se corripit in Ver. elect. num. 3.*

2 Tu verò, his non obstantibus, dic, quòd dictæ electiones faciendæ per compromissum, vel per communem inspirationem, cesserint abolitæ, tūm quia, dum *Tridentinum* in d. cap. statuit, omnes electiones Prælatorum debere fieri per scrutinium, & per vota secreta, ita ut nomina eligentium nunquam publicentur, necessario sequitur, eas non posse fieri per compromissum, & communem inspirationem: in his enim manifestantur nomina eligentium; tūm etiam, quia *Tridentinum*, ubi suprà præter formam scrutini, vult omnem aliam esse irritam, & nullam, ibi, si verò contra huius, &c. prout benè aduertit *Ludovic. Nirand. tom. 2. q. 23. ar. 15. conclus. 2. ibi, quæ forma ferendi iustitia coram scrutatoribus, sublatæ est per Tridentinum cit. loc. & art. 29. eiusdem quæstionis in septimo substantiali, ibi, sed hæc omnia, ut diximus, iam sunt sublata per Concil. Trid. tūm item, quia ita Sacra Congregatio Cone. declarauit in proprijs terminis sibi propositis, cuius propria verba refert, & sequitur *Gmz. p. 5. cap. 4. nu. 203. de Benef. Castell. cap. 7. nu. 7. de elect. Barb. in Collect.**

Roll. ver. elect. num. 16. & in Collat. d. cap. 6. Trid. nu. 15. Nouar. in praxi noni Iur. Pont. de elect. conclus. 1. aliàs 86. n. 5. & in Luc. Regul. ver. elect. num. 10. Tamb. de iur. Abbas. disput. 28. q. 4. nu. 14. ubi refert, Sacram. Congregationem Eminentiſſ. Cardinal. declarasse, Prouincialem quendam Carmelitam, qui vnanimi consensu, & vnica voce acclamatus fuit ab eligentibus, Prouincialis Terræ Labotis, non esse verè electum, irritamq; fuisse eius electionem, tanquam per vota secreta non factam, & loco illius fuit alter electus, quā Declarationem prius retulit Lauretus de Francis in suis controuersijs inter Episcopos, & Regulares de Abbas. q. 2. f. 5. Lexana in sum. ver. elect. num. 3. & fusè Samuel. disput. t. controu. 5. conclus. 3. tract. 1. tūm tādē, quia ita obseruat communis praxis omnium Mendicantium, in quibus Prælati eliguntur per modum scrutini in schedulis obſignatis, & præcipue in Dominicana familia, prout habetur in declar. lit. C. de elect. Prior. cap. 2. pag. 108. col. 3. ibi, abrogata igitur electione per communem inspirationem, & per compromissum, semper per scrutinium faciendæ est electio: quibus in verbis debet attendi illa dictio (igitur) quæ ponitur illatiuè, ut illationem, seu consequentiam faciat ad verba Concil. Trid. supra posita.

Electio per modum compomissi mixti, an sit valida? Quæst. 16.

S I contingat, fieri compromissum, limitatè, cum hac clausula, nempe, *ut compromissarii ipsi exquirant vota singulorum, illamq; eligant, in quem maior, & sanior pars consenserit*; electio huiusmodi dicitur mixta, & talitèr facta, est valida, ex *Conſtit. Innoc. III. quæ habetur in cap. cum dilectus 32. de elect. quæ non fuit reuocata per Constitutionem Alexand. 3. in Concilio Generali de anno 1225. & habetur in d. cap. quia propter, ut declarat Bonifac. 8. in cap. cum expediat 29. de elect. in 6. cap. si cui 27. eod. tit. prout firmitèr docuit Syl. ver. elect. 2. q. 5. & Rota Rom. eorūm Reuerendiss. Decano in vna Treueren. Abbasie Sancti Maximi, sub anno 1625. quam per extensum refert noster *Castell. de elect. cap. 4. inter Decisiones Rota Rom. num. 31. quos sequitur Lexana ver. elect. inter Regulares, nu. 3. in fin.* & hunc eligendi modum seruant hodiè Patres Capuccini, in electione eorūm P. Generalis, & Prouincialis; eligunt enim tres de Collegio eligendum, & tres extrà Collegium, qui scrutatis omnium votis, cum debent eligete, & electum esse, vnus ex his debet pro-*

pronunciare, in quem maior pars eligentium consenserit, *Megal. 2. part. prompt. ver. elect. nn. 38.*

Electiois scrutinalis substantialia, quæ nam sint? Quæst. 17.

DE forma, & essentia electionis scrutinalis, latè scribunt noster *Syl. ver. elect. 2. nn. 12. Tab. cod. ver. num. 19. Rosella nn. 23. Mirand. tom. 2. Manual. q. 23. art. 29. Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 3. t. mot. 2. Tambur. de iur. Abbas. tom. 1. disput. 5. q. 6. M. x. col. 2. promp. ver. elect. nn. 30. Læzana 2. f. sum. cap. 12. nn. 27.* dicuntq; multa esse de substantia electionis.

1. Primò, ut liberè fiat, proculq; sit ab omni specie coactionis, ut constat ex decis. hic suprâ quæst. 9. & docet *Glos. in cap. quisquis 43. de elect. ver. casus*, ibi, nota, quòd in electionibus debet esse liber consensus eligentium, si verò coactus, non valet; immò irritus est electio; & habetur in *cap. periculum, §. cæterum, de elect. in 6.*

3. Secundò, ut fiat per electores, collegialitè congregatos in vnum: tunc enim dicuntur collegialitè congregati, quando iussu legitimi superioris, reperiuntur coniuncti in aliquo publico, & honesto loco Monasterij, *cap. coram 35. & cap. bona memoria 36. & cap. quod sicut 28. de elect. ibi, non contempti, sed ad electionem vocati*, in quo *ver. Glos.* multa docet, & colligitur ex *d. c. quia propter*, ubi ad Canonicâ electione celebrandam per modum scrutini, requiritur, ut præsentibus sint omnes, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, ibi, statim, si cum electio fuerit celebranda, præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, & habetur expressè in *cap. in Genesi 56. de elect. ibi, nec etiam electio communitè celebrata, quoniam licet in eundem G. singularitè singuli consensissent, non tamèn debuit subsequi singulari electio, sed communis.*

4. Ex quibus plura collige, Primò, quòd non omnes vocandi sunt ad electionem, sed hi tantum, qui debent venire, hoc est, qui habent ius ad suffragandum in Capitulo. Secundò, quòd consensus eligentium, singularitè præstiti, nihil valent, ut si quilibet in Camera sua consentiret, sed oportet, ut collegialitè præstetur. Tertiò, quòd electores debent esse præsentès, verè, & realitè: non enim sufficit interesse moralitè,

5. Tertiò, ut scrutatores assumantur de collegio, & per collegium, ex *d. cap. quia propter*, ubi assumuntur de collegio, sed assu-

mendi sunt ab omnibus de capitulo, vel à maiori parte, ut constat ex illo verbo, *assumuntur*, quod refertur ad id agentes, in eodè capitulo non enim debent de seingere, quia sic redderentur suspecti, ex *tex. l. quæ omnia, ff. de Procuratoribus.*

6. Verùm, in Ordine Prædicatorum non assumuntur ad libitum, sed antiquiores in habitu post professionem, ut dicitur in *cap. de elect. Prior. in declarat. ad text. 1. sub lit. E. pag. 109. col. 3.*

7. Quartò, ut modo prædicto assumantur tres scrutatores, non plures, nec pauciores, ut expressè dicitur in *d. cap. quia propter*, quod *DD.* intelligunt verum, quando servari potest, alias propter electorum paucitatem, sufficiunt duo scrutatores; immò unus solus, testibus vocatis; immò nullus, si ius eligendi penès vnum reperitur, ut dicunt *Syl. Mirand. Peyr. Tamb. cit. loc.* tùm quia lex non ligat, quando de facto servari non potest, *l. 1. §. d. 1. ff. quando appellandum sit*, tùm etiam, quia in *cap. ex autem, 4. dist.* habentur illa verba, *erit autem 1. 2. honesta, iusta, possibilis*; ergo quando est impossibilis, non obligat: tùm item, quia in *d. cap. quia propter*, dicitur, *assumantur tres fide digni, & præsentibus omnibus*, quod ad minus, de quatuor intelligi oportet, ad hoc, ut ex illis, tres assumi possint, præsentibus omnibus; ergo quando electores sunt in minori numero, non tenentur sequi dispositionem *cap. quia propter*, nec eligere per compromissum; Electores enim non tenentur iniuste ius suum alteri committere, *l. in videntibus, Cod. de contrahempt.* sed eligere possunt, quomodò volunt: nempe de iure veteri, & naturali, adeo, ut ille verè dicatur electus, in quem maior pars consensit, *Megal. cit. loc. cit. 22. ver. prædicta tamen limita.*

8. Sed in Dominicana familia, quando in aliquo Conventu non reperimur, ad minus, tres electores, electio, & prout si pertinet ad Provincialem, & sic liberi sumus à tot angustijs; quòd autem scrutatores non possint esse plures, quàm tres, hoc procedit, inspecto iure *d. cap. quia propter*, quia de iure speciali approbato à S. Sede, secus praticatur; nam in ordine nostro ad libitum interessenti potest eligi quatuor scrutator per viam suffragii; oretenus expressè, & in celeberrima Religione Theatina ad libitum maioris partis capituli, eliguntur duo, vel tres scrutatores, ex *Const. Clem. 8.* prout habetur in *3. p. Constitutionum eiusdem Religionis, cap. 2. nn. 12.* & Patres Cassinenses eligunt quatuor scrutatores, ex speciali cõcessione, sibi facta à *Greg. 13.* & sic de alijs, qui eligunt iuxta suas constitutiones,

9 Quinto, vt dicti scrutatores assumantur de capitulo eligentium, nō autem aliundē, vt in *d. cap. quia propter*, ibi, de collegio, quia electionis negotium fidelibus prosequuntur illi, ad quos de iure spectat electio, quā alij, ad quos spectare non potest; electio enim, vt infra dico, de iure spectat ad eos, qui sunt de collegio eligentium, non autem ad eos, qui sunt extrā, licet fiat de eodem ordine, & congregatione, *Syl. cit. loc.*

10 Hinc coram Illustribus, & Reuerendis. D. Coccino Decano Rotæ Romanæ sub anno 1628. fuit dictum, electionem Abbatīs Monasterij de Matero, fuisse nullam, eo quod in tali electione non fuerunt assumpti tres scrutatores de Collegio, sed duo Notarii extrā Collegium, vt per extensum refert *Cassell. in cap. 4. de elect. an. princ. inter decisiones Rot. Rom.*

11 Verum, si in aliqua electione assumerentur tres scrutatores de Collegio, & tres aliundē, potest sublineri, vt ex multis ostendit *Megal. cit. loc. an. 32. in tertio substantiali*, quod fortius procederet, si assumerentur ex indulto Apostolico, prout fit in electione P. Generalis, vel Prouincialis Capuccinorum, in qua tres scrutatores eliguntur, de corpore Capituli, & tres alij extrā Collegium, vt dictum est.

12 Sexto, vt hi scrutatores, exquirant vota singulorum in secreto, vt expressē dicitur in *cod. cap. quia propter*, ibi, *vota cunctorum diligenter exquirant*; hoc autem dupliciter fieri potest, primo modo, vt singuli electores vna voce proferant coram scrutatoribus, quem eligunt, & aliqui ipsorum scrutatorū scribat, secundo modo, vt unusquisque eligentium in schedula votum, suum scriptum deferat, eamque coram illis in vnam, ad id paratam, ponat; adeo, vt votum in illa scriptum, neque ipsis scrutatoribus notum fiat; & hic modus hodiē est omnino necessarius ad eligendum Prelatos masculinorum Regulariū, iuxta præscriptum *Conc. Trid. c. 6. sess. 25. de Regul.* per quod sublatum est primus modus suffragandi, vt notat *Miranda in dist. q. 23. ar. 15. conclus. 2. c. in artic. 29. in septimo substantiali*, & dixi supra.

13 Septimo, vt inquisitio ita fiat sigillatim, vt expressē habetur in *dist. cap. quia propter*, sicut obseruatur in testibus, qui non debent plures commisseri in examinatione, alias depositio non valeret; vt dicunt *Doctores in cap. venerab. 11. de testibus*; vnde non turmatim, nec bini, aut trini, sunt vocandi, sed singulariter, & seorsum ab alijs, qui sunt in Capitulo, ad hoc vt eorum votum sit secretum, vt dicitur in *text.* quod verum intelligo, si verifamur in primo mo-

do suffragandi, secus in secundo; nam cū electio fit per schedulas, parum refert, quod electores turmatim in vnam schedulas mittant, dum per scrutatores, bis, ter, enumerantur vota, antē immisionem schedularum in vas paratum; & postmodum iterū, & de nouo denumerantur schedulæ, an correspondeant numero eligentiū; si enim reperiuntur excedere, vel deficere, comburantur omnes, fiuntque de nouo, ad finem integrē, ac fideliter eligendi.

14 Octauo, vt hi scrutatores vota omnium exquirant, quia si vnus, qui Collegio adesset, propter contemptum, omitteretur; ita vt suum votum non daret, electio non valeret; sic enim intrinsecē lederetur, secus autem, si esset absens; nam, vt dico infra, vocatio absentium, non est de substantia electionis, sed de iustitia.

15 Quod autem dicitur de electoribus interessentibus electioni, si omittantur inquiri, & scrutari, habet etiam locum in infirmis, qui decumbunt in Claustro, & ob eorum infirmitatē, nequeunt electioni interesse: debent enim scrutatores in tali casu ad eos ire, & vota singulorum inquirere, & notare, si electio fiat per scrutinium, *Inuoc. in d. cap. quia propter. an. 2.* si verō fiat per schedulas, debent ad eos ire, & ab illis schedulas in vas ad id paratum, accipere, prout præcatur in ordine nostro, ad *text. 7. cap. 2. de elect. Prior. lit. Q. pag. 116. col. 2. in princ.*

16 Nonō, vt vota exquisita redigantur in scriptis, & hoc faciendum est, factio cuiusque scrutinio, vt patet ex *d. cap. quia propter*, ibi, *qui secreta sigillatim, vota cunctorum diligenter exquirant*, & in scriptis redacta, &c. vbi *Ioan. Andr. nu. 11.* dicit, scripturam, in hac forma, esse faciendam; *talis interrogatus, & aduersatus, seu p[re]stato ei iuramento, respondit, Ego nomino talem, seu consensio in talem, vel eligo talem, vel talis interrogatus, consensit in talem*; quod dictum potest habere locum in electione per scrutinium, habita coram scrutatoribus; sed hodiē ob *d. decretum Conc. Trid.* vacat; fit enim per schedulas, in quibus supprimitur nomen eligentis, & scribitur solum, *eligo talem in Priorem huius Monasterij*; & schedulæ sic involutæ mittuntur in vnam, absque eo, quod scrutatoribus inuotescent; & quod hæc scriptura scinda a scrutatoribus, vel ab electoribus, sit de substantia electionis, patet ex *d. c. quia propter*, & docet *Gl. in cap. 1. §. postquam autem, ver. in scriptis, de censibus*, vbi enumerat triginta tres casus, in quibus scriptura requiritur necessario, & in octauo loco numerat electionem ob *d. cap. quia propter*, & fusē *Tamb. cit. loc.*

in 6. *substantiali*, & *integral*, *num. 35. in fin.*

Nec nocent *Syl. ver. elect. 1. num. 21. & Gall. eod. tit. cap. 12. num. 30.* dicentes, scripturam non esse de substantia, sed de solemnitate electionis; quia loquitur de scriptura, quæ mittitur ad confirmatorem, pro confirmatione electi, quæ fit completa electione, in qua seriatim narrantur omnia, quæ in electione sunt habita.

17 Decimò, ut visis votorum scripturis, vel apertis, & lectis schedulis eligentium, per supradictos scrutatores, fiat collatio numeri ad numerum, maximè ubi electio non erit vniuersalis.

Secus electio effert ipso iure nulla, ut dicitur in *d. cap. quia propter*, ibi, *ut is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars, &c.* & in *cap. cum non 50. de elect.* ibi, *unde non electiones ipsas presumptas, etiam contra formam Concilii Generalis, (supple cap. quia propter) cum collatio in communi omissa fuerit, quæ post publicationem seruitur fieri debuisset, &c.* ubi *Glos. in ver. contra formam* ait, quod inquisitio, publicatio, & collatio, sunt de substantia electionis.

Dixi, vel apertis, & lectis schedulis, quia sunt, qui dicunt, quod procedere ad electionem per schedulas, non est de substantia, simpliciter electionis: sed in Ordine nostro est absolute de essentia, & ita videri, est ita communiter dicendum de omnibus alijs electionibus Prelatorum Regularium, ex nouo iure *Conc. Trid. sess. 25. cap. 6. de Regul.* ubi inter cætera, hæc habentur, in primis *Sacra Synodus distretè præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomen, nunquam publicetur, nec in posterum liceat, hæc ibi, per quæ verba, ut vides, censetur reformata, forma cap. quia propter, & maximè, quoad illam particulam, nempe, & sanior pars Capituli conseruerit, quia cum ex *d. Trid.* nomina eligentium nequeant publicari, nullus respectus haberi potest ad merita, & zelum electorum, sed tantum potest fieri collatio numeri ad numerum, ac proinde, quoad hæc, vacat dispositio *cap. in Genesi, & cap. ecclesia nostra, de elect.* ex quibus *Gl.* dixit in *cap. quia propter*, quod collatione facta numeri ad numerum, & xli ad xlium, & ueritas, unde bene dicunt, *Miranda tom. 2. Manual. q. 3. in septimo substantiali, & Lexan. 2. p. cap. 12. num. 28.* quod collatio de merito ad meritum, & de zelo ad zelo, hodie recessit ab aula, quia maior pars Capituli, præsumitur sanior, & zelosior.*

18 Decimoprimò, ut facta collatione prædicta, fiat votorum publicatio, mox, id est, incontinenti, & fiat in absq; vilo interuallo, seu intermedio, & in communi Capitulo

coram omnibus de Collegio, ut dicitur in *d. cap. quia propter*, ibi, *mox publicentur in communi, &c.* cum post petiam, de elect. quia, ut notat *ibid. DD.* electio protracta est ignauia, vel ignorantia electorum, non tenet. Secus autem, si id fiat in fraudem electi, hoc est, malitiosè, ad hoc, ut congregatio electorum dissoluatur, non publicata electione.

19 Et huiusmodi publicatio, combustis prius schedulis, est facienda ab vno ex scrutatoribus, vel ab vno ex electoribus, sub hac forma verborum.

Priorem habemus, nam cum effemus decem vocales, P. Frater N. habuit nouem vota, qua publicatione facta, pro complemento electionis, requiritur pro forma substantiali, verbalis, seu vocalis electio facienda ab eodem scrutatore, nomine omnium electorum, sub tali modo.

Ego Frater N. *Uice mea, & omnium electorum presentium, qui mecum conseruerunt, eligo in Priorem huius Monasterij, P. Fratrem N. in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.*

20 Et ista verbalis electio, facienda per vnum de scrutatoribus, nomine totius Capituli, est de substantia electionis, ex *d. cap. quia propter, & cap. ecclesia 48. de elect.* ut liquet ibi, *considerauimus noluminus, quod post publicationem consensuum, & collationis tractatum, ad electionem nullas habitis est processus, hoc est, nulla subsecuta fuit electio verbalis, facienda per vnum de Collegio, nomine totius Capituli, ut ibid. notat Gl. in casu, & Abbas nu. 3.* ait, quod non sufficit factum electorum, sed requiritur verbalis electio, & merito, quia communis electio, quæ est veluti vnus actus totius Capituli, nonquam intelligitur consumatus, donec fiat per vnum de Collegio, nomine totius Capituli per verba singularis numeri, eligendo P. talem, ut expressè habetur in *cap. siens 21. de elect. in 6.* ibi, *est per vnum, pronuntianda, & facienda communis electio, secundum Canonica Instituta, & magis expressè in cap. cum ab vno 4. de senten. & re iudic. in cod. 6.* ibi, *ut censetur evidenter vnica, & communis, est ab vno, vice omnium (sive per compromissum, sive per scrutinium procedatur) electionis pronuntiatio, per verba singularis numeri pronuntianda, hæc ibi.*

Ex quibus bene vides, quod huiusmodi decretum, seu scrutinium, vel communis electio, est de medijs electionis canonicalibus, quia omissa, euaneſcit electio, etiam quoad nomen.

21 Decimosecundò, ut prædicta votorum publicatio, & communis electio, fiat solemniter, hoc est, alta, & intelligibili voce, coram omnibus de Capitulo, ex *d. cap. quia propter*, ibi,

ibi, *non publicetur in communi*, secus non diceretur electio publica, sed clandestina, nec actus solemniter factus.

22 Decimotertio, ut electio prædicta fiat & eo, in quem maior pars capituli cōsentit, ut dicitur in *d. cap. quia propter*, ibi, & *is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & junior pars capituli consensit*.

23 Decimoquarto, ut successivè omnia prædicta per ordinem, ut numerata sunt, obsequerentur: secus autè interverteretur ordo, & electio non valeret, ex *d. cap. quia propter*, in fin. ibi, *aliter electio facta non valet*.

24 Decimoquinto, ut electio sit secreta, nedum ex dispositione *d. cap. quia propter*, ibi *secrete*, verum etiam ex dispositione *Conc. Trid. sess. 25. cap. 6. de Regul.* prout lepidissime probatum est à *Rot. Rom. in vna Treuer. Abbacia Sancti Maximi*, & in alia *Meten. Monasterij, coram Domino Coccino Decano*, quas refert *Cassell. in d. tract. de elect. concur. ad Parochial. Prelud. 8. nu. 31. & sequentibus, Ricc. 4. p. prax. resol. 38. Nouar. forens. q. 5. nu. 15. lib. 1. & in prax. iur. Pontif. conclus. 1. nu. 5. de elect. & in Luc. Regul. eod. tit. num. 15.*

Quia forma à lege introducta, nequit mutari sine nullitate actus, & est seruanda, non obstante quavis contraria consuetudine, quia lex qualificata Papæ, non potest per consuetudinem abrogari, sine scientia eiusdem Papæ, prout ex multis elegantè probat *Riccius cit. loc.*

25 Vltimò, his tandem accedit, ut secundum quosdam præstandum sit iuramentum de eligendo magis idoneo, secundum Deum, & eorum conscientias: verum, an tale iuramentum sit de substantia electionis, dico infra in *tract. de electoribus*.

26 Hactenus de conditionibus substantiæ electionis canonice, celebrandæ per scrutinium, quæ omnes coniunctim, ac copulativè sunt ad vnguem observandæ, quia præteritio vnius, sufficiens est ad cassandum electionem de facto: etenim forma electionis, est indivisibilis, adeò, ut nec in minimum lædi possit, absq; nullitate actus, ut dictum est super.

An verò capitulum possit statuere contra ea, quæ sunt de forma, & iure communi? habes infra.

Quæ nam sint de solemnitate, & iustitia electionis canonica? Quæst. 18.

IET quidem multa sunt de solemnitate, & iustitia, electionis, per scrutinium celebrandæ, non autem de sub-

Tom. 2. Par. 3.

stantia, & essentia eiusdem.

Primo tractatus de electione habenda, est de solemnitate, *Panor. in cap. cum veteri, de elect. nu. 11.*

2 Secundò, præfixio diei ad eligendum, non est de substantia, sed de iustitia, *Panor. in cap. quia propter, eod. tit. nu. 16.*

3 Tertio, quòd scrutatores sint fide digni, *Panor. ibid.* etenim supponuntur tales, dum sunt de collegio electionis, & de contrario non conlat.

4 Quarto, locus non est de substantia, at de honestate, & iustitia: nisi aliter habeat consuetudo, *ibid. Panor. & in cap. cum Monasterium, eod. tit. nu. 4.*

Verum, si fieret in Camera, & per occulta conuenticula, censeretur clandestina, ac facta contra dispositionem *d. cap. quia propter*, ibi, *in communi*, supple. capitulo, & coram omnibus de collegio, & ob id esset cassanda, *Sylver. elect. 1. qu. 8.* & dicitur infra in *tract. 2.*

5 Quintò, quòd in casu mortis Prelati, non fiat electio antè sepulcrum defuncti, *Panor. in d. quia propter.*

6 Sextò, quòd vocentur absentes, *Gl. in cap. nulli, de elect. in 6. & Tabiena ver. elect. num. 19.*

Nec obstat dicere, quòd si absentes non vocentur, videtur contrariac despicici, & consequenter electionè fieri nullam, ipsò facto, ut dictu est si vnus de interessentibus capitulo, omitteretur exquiri, & scrutari.

Quia non est equa ratio vtrobiq; nam, omittet aliquem ex vocatis, est contra, intrinsecam formam electionis per scrutinium, ut dicitur in *d. cap. quia propter*, & sic esset omittere vnum de substantiæ intrinsecis ipsius electionis canonice: at non vocare aliquem ex electoribus, est contemnere circa præambula ad electionem, non autem circa formam electionis.

Confirmatur, quia inter condiciones substantiales integrantes intrinsecam formam electionis, non sit mentio de vocatione electorum; ergò non est de forma; ita *Panor. cit. loc. & Tamb. tom. 1. de iur. Abbas. dispnt. 5. q. 6. nu. 9.*

7 Septimò, scriptum, in quo continetur quidquid sit actum in electione a principio vique ad finem, quod mittitur confirmatori pro confirmatione electi, non est de forma: sit enim solum ad faciendam fidem, quòd forma seruanda in electione, fuit seruata, & ut electores, quod gestum est, negare non possint.

Hinc quando Superior, ad quem pertinet confirmare, est præsens, sufficit, quòd factio sibi verbo per vnum eligentium, vel per scrutatores: absq; alia scriptura, ele-

C 2 Sum

Actum confirmet; *S. Anton. 3. p. tit. 19. cap. 2. §. 10. Syl. ver. elect. 1. q. 18. nn. 21.* & ita in Ordine nostro practicatur.

8 Octavo, Missa de Spiritu Sancto, cui omnes electores debent interesse, Eucharistia Sacramenti suscepcio, per eosdem habenda, antequam eligantur Prelati, & inuocatur o eiusdem Sancti Spiritus, qui solet fieri in capitulo, ante actum electionis, sunt de praxibus, & ad formam electionis non pertinent: Idem dic de Cantico, *Te Deum laudamus*, quod solet cantari in fine electionis, *Castell. de elect. d. cap. in 8. substantiali, Peyr. tom. 1. de subdit. qn. 2. cap. 31. ver. nota quare, Tamb. cit. loc. nn. 28. & Lezan. in dist. p. 2. num. cap. 12. nu. 27. in fin. quidquid dicat Rodr. tom. 2. q. 52. ar. 1.*

Et colligitur ex cap. cum terra 13. de plect. ibi, electores in unum locum, in quo fuerat electio celebranda, conveniant, & inuocata Spiritus Sancti gratia, personam nominent: ergo conventio electorum, & inuocatio Spiritus Sancti sunt praxibula ad eligendam Prelatum, secundum formam Canonicam, & magis clare ex cap. cum inter 18. cod. iur. ibi, mandamus, quatenus inuocata gratia Spiritus Sancti, personam idoneam per electionem canonicam concorditer assumat, ad regimen Capuana Ecclesia, ergo electio canonica subsequitur ad praxibula.

Confirmatur, nullus modus, nullaque conditio potest dici, quod sit de essentia electionis, nisi in Sacris Canonibus reperitur precepta, cum Decreto irritante. Summus enim in odiosis, in quibus non fit extensio.

9 Hinc si predicta reperiantur iussa ex particulari statuto cum clausula irritante, hinc de essentia: Igitur preter ius commune, inspicenda sunt propriæ Constitutiones, Abbas in cap. cum Ecclesia, 1. mot. de ead. poss.

10 Nec obstat Concil. Basiliense, in quo, sub clausula irritante tantum est, ut ante electionem Prelati, audiantur Missa de Spiritu Sancto, & sumatur corpus Domini nostri Iesu Christi, & præstetur iuramentum, & similia, quia hoc Concilium, fuit reprobatum in sess. 11. Concil. Lateranensi. sub Leon. X. vbi Conciliabulum, schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis dicitur, *Negat. 2. p. prompt. ver. elect. nu. 57.*

11 Propterea aduerte differentiam inter ea, quæ sunt de substantia electionis, & ea, quæ sunt de solemnitate, quod illa irritant ipso facto, & nullam reddunt electionem.

Hæc autem non annullant ipso facto, sed reddunt annullandam, si fiat oppositio, *Syl. ver. elect. 2. q. 10. nu. 13. Passerell. in Scholæ*

privileg. minimor. & Peyr. cit. loc.

12 Præterea, aduerte, quod Decretum irritans contentum in d. cap. quia propter, nempe *hy aliter electio facta non valeat*, & in cap. 6. sess. 25. Conc. Trid. de Regal. ligat omnes, etiam ignorantes quoad nullitatem actus, secus autem quoad alias penas, ut conilat ex cap. dudum, & cap. vltim. de preben. in 6. & cap. si eo tempore de elect. in 6. ubiq; gl. ver. ignorantes: quod dictum fallit in Monialibus, quia ignorantia iuris excusat mulieres.

13 Hinc si Moniales eligerent contra formam d. c. quia propter, non forent priuanda potestate eligendi, ad quod facit regula ff. de iur. & fact. ignorant. iuris ignorantiam, vbi communiter id docent DD.

Electio nulla ob inobseruantiam forme, an valeat in foro conscientia?

Quæst. 19.

1 *Syl. ver. elect. q. 10. Rosella cod. ver. nu. 19. Nauar. lib. 1. cons. 4. num. 2. in 1. edit. & cons. 10. in 2. post Innoc. communiter receptum in cap. in iure, & a quod sicut, de elect. respondent affirmatiue, dummodo in ea concurrant cætera, quæ requiruntur de iure naturali, & Diuino, nempe consensus liber omnium ius habentium, ad eligendum, vel maioris partis ad idem peragendum, quandoquidem forma naturalis electionis, est consensus omnium, vel maioris partis vocalium, cap. 1. de his, quæ sunt à maiori parte caput.*

2 Societas enim humana habet ius naturale ad sibi eligendum caput, à quo naturaliter appetit regi, & gubernari, *e quæ diuersitatem, de concej. p. 1. p. 1. p. 1.*

3 Hinc taliter electus, potest confirmari ab habente auctoritatem dispensandi, super defectibus solemnitatis iuris positui, *Castell. cap. 4. nu. 45. de elect. Peyr. tom. 1. de subdit. qu. 1. cap. 31. §. 6. ver. dico 5. & Lezan. ver. elect. nu. 2. in fin.*

4 Et vbi confirmatus fuit, est verus Prelatus, nec tenetur, in foro conscientie resignare, & facit fructus suos, *Samuell. multis citatis disput. 1. contr. 6. concl. 2. tract. 1. de elect. & non potest deponi, nisi causa cognita, & discussa, præcit. DD.*

Electio Simoniacæ, ante Iudicis declarationem, an sit ipso iure nulla?

Quæst. 20.

1 *R* Espondeo, quod sic, loquendo de iure Ecclesiastico; prout constat ex

ex Canone *ea*, quod a Sanctis 5. 1. *quasi*. 3. ibi quidquid ergo in sacris ordinibus, vel in ecclesiasticis rebus, vel data, vel promissa pecunia acquisitum est, non irritum esse, & nullas inquam vires habere censuimus, & *cap. cum Clerici* 6. de *passis*, ibi appellatione cessante, cor taliter adeptus Ecclesius, ipsi etiam, & *cap. plenius* 7. *cod. tit. ibi*, passum huiusmodi penitus reprobamus, quia dictio *penitus*, importat nullitatem actus, ipso iure, & ex *cap. nobis* 27. *cod. tit. ibi*, cuius tamen electio, tanquam simoniae prauitate *presumptum*, est penitus reprobanda, & *cap. Mattheus* 23. *cod. tit. ibi* dicitur, quidam simoniacum, bene sibi consulere, egleter dimittendo beneficium, quod simoniace fuit adeptus, & ex *cap. sic tuis*, de *sim.* ubi habetur, obtinentem bona fide per simoniam ab alio commissam, teneri beneficium deponere; ergo Rom. Pontif. in *d. cap.* supponit, adeptionem beneficij inualidam esse; secus, renuntiationem debere fieri non precipere: denique patet in *extranag.* 2. cum *describibile*, lib. 3. inter communes de *simon.* ibi, per electionem vero, postulationes, confirmationes, promissiones, seu quousvis alias dispositiones, quas simoniace contigerit labe fieri, & quia viribus omnino careant, in Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, personatibus, officijs Ecclesiasticis, & quibusvis beneficijs, aut aliquo eorum, cuiquam, ius nullatenus acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad illorum omnium, quae percepit restitutionem, sub uniusque sua periculo sit adstrictus.

Stantes praeterea, quod vniuersi, & singuli, etiam promissis dignitatibus praediti, qui quomodolibet dando, vel recipiendo simonium commiserint, aut quod illa fiat, mediatore extiterint, seu procurauerint, sententiam excommunicationis incurrant, a qua nisi a Romano Pontifice pro tempore existente, non possint absolui, praeterquam in mortis articulo constituti.

2 Quod procedit, etiam si simonia sit occulta; prout ex *ead. extranag.* ibi, & eorum quolibet, tam manifestum, quam occultum, & ex *d. cap. Mattheus*.

3 Vnde ante omnem Iudicis sententiam, etiam declaratoriam, nullum ius, seu effectum confert; immo ipso iure, talem electum, seu confirmatum, inhabilem reddit ad obtinenda officia, licet non inducat vacationem obtentorum; *Pau. de off. 80. lib. 2. Actus de Graffis decij. 2. de sim. Rodr. to. 1. quasi. 20. art. 13.* & post allegatos *Barbosa. alleg. 57. num. 232.* & *laxi Nicol. Garz. de benef. p. 6. c. 1. nu. 3. Paul. Squill. de obligat. cler. par. 4. dub. 15. per. an vero, Bonae. tom. 1. disp. 1. quasi. 7. pun. 2. num. 11. de sim. Prjz. tom. 1. quasi. 1. cap. 3. §. 9. ver. dico*

19. & *Thes. de pen. Can. par. 2. prax. ver. simoniam*.

4 Quapropter, simoniace electus, tenetur in conscientia, sub mortali peccato, Praelaturam, seu Prioratum, vel Canonica-tum renunciare, nec absolui potest, praesquam renunciatus hoc etiam si simonia sit occulta, siue commissa sit ab eodem, qui Prioratum obtinuit, siue ab alijs, ipso quoque nesciente, vt constat ex dictis.

5 Nec dices, quod nullus debet puniri pro eo, quod non est factum, eo sciente, & volente; ex quo pena debetur peccato, quod est voluntarium. quia ad hoc, vt aliquis priuatur eo, quod accepit, non solum est poena peccati; sed quandoque est effectus acquisitionis iniustae; ex quo Ecclesia non consensit, in simoniaco bona ecclesiastica conferri; & simoniacus est incapax, & inhabilis, vt bene ex multis offendit *D. Thom. 2. 2. quasi. 100. art. 6. in respon. ad 3.*

Simonia vnde dicatur, quid sit, & quomodo contrahatur?
Quaest. 21.

1 Simonia dicitur a Simone Mago, qui primus in nouo testamento, voluit emere a *S. Petro Apostolo*, gratiam Spiritus Sancti, hoc est, gratuitum donum sanandi infirmos, quod scilicet ad impositionem manuum eius, daretur Spiritus Sanctus, visibili signo; prout dicitur in *act. Apostol. cap. 8.* voluit enim emere, vt postea maiori pecunia venderet; vnde *S. Petrus* dixit Simoni, *non est tibi pars, neque fors in hac fide*; quia cor tuum non est rectum upud Deum; prout expressè habetur in *Cau. Petrus* 19. 1. *quasi. 1.* ibique *Gloss.* in casu posito subnectit, eum *Simon Magus*, nuper ad fidem conuersus, videret ad *Umbra Petri*, infirmos sanari, vt hoc donum carius venderet, voluit a *Petro* emere, quem *Petrus* damnauit, dicens, *pecunia tua sit tecum in perditionem*, quia exstimaasti, pecunia donum Dei possidere.

2 Hinc, teste *D. Thom. 2. 2. quasi. 100. ar. 1. in resp. ad 4.* illi, qui spiritualia vendunt, conformantur Simoni Mago, in intentione in actu vero illi, qui emere volunt; illi autem qui vendunt, in actu imitantur Giezi Discipulum *Helisai*, qui in veteri testamento, accepit pecuniam a leproso mundato, vt dicitur in *4. Regum cap. 5.* quamobrem Venditores spiritualium, possunt dici, non solum simoniaci, sed etiam Giezitae, *S. Raym. in sua sum. lib. 1. de sim. tit. 1. & D. Aus. 2. p. sum. tit. 1. cap. 4. cod. tit.* quos Sanctos sequuntur omnes alij *Thomista*; & merito: quia

quia loquuntur de hac re satis piè.

3. Simonia inter omnes hareses obtinet primum locum, vt 1. q. 7. *Can. vit. ibi, omnia crimina ad comparationem simoniaca haresis, quasi pro nihilo reputantur*; & patet ex eo, quia simoniagi sunt ab omnibus respuedi, & ab exteris potestariis opprimendi, etiam quia donum Dei nequit estimari, aliq. pretio, prout 3. rdm. etiam, quia cum aliquis vendit donum Spiritus Sancti, proleatur, se esse Dominum spiritualis doni, quod est error, errorum omnium maximus, *D. Thom. cit. loc. in corp. & in respon. ad secundum*, nullus enim potest vendere rem non suam.

4. Simonia consuevit, sic str. & d. finiri, quod sit spiritualium acceptio, vel collatio non gratuita; aliquando strictissime, quod sit pactio temporalium, propter spiritualia danda, vel accipiendâ, vel faciendâ; sæpius verò largè, quod sit studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum, pro temporali pretio: in qua definitione ponitur voluntas, non pro potentia, sed pro actu eius: omne enim peccatum committitur actu voluntatis liberæ.

5. Dicitur studiosa, hoc est, deliberata; nam sola deliberatione voluntatis, potest committi, quæ solet dici, Simonia Mentalis, etiam actu externo non subsequente, quæ licet sit perniciofa: nihilominus ab Ecclesia non puniuntur, quia Ecclesia non iudicat de occultis: nisi prodeat ad extrâ, *D. Ant. cit. loc. §. 1. in prin.*

6. Nomine emptionis, & venditionis, comprehenditur omnis contractus non geraturus, vt transactionis, & renunciationis, & huiusmodi, excepta permutatione, quæ est licita, quibusdam tamen seruatis, prout notant præfati Sancti.

7. *Ly spiritualis* potest esse tripliciter; essentialiter, vt fides, spes, & charitas, aliæque virtutes, & dona Spiritus Sancti, vt prophetia, & potestas faciendi miracula: casualiter, vt Sacramenta, quæ aequaliter, seu effectiue causant gratiam; & instrumentaliter, vt prædicare, corrigere, visitare, orare, & huiusmodi, qui sunt actus spirituales.

8. *Ly spirituali annexum*, potest esse dupliciter, testis eod. *D. Thom. in d. q. 100. ar. 3. in corpore*: vno modo, vt ex spiritualibus dependens, vt habere Ecclesiasticæ beneficiæ, nempe decimas, oblationes altarium, pensiones Ecclesiasticas possessione, seu tenentem alicuius iuris patronatus, & similia, quæ non possunt competere, nisi habenti actu officium Clericale.

9. Alio modo dicitur spirituali annexum, vt antecedens, quia scilicet ordinatur ad

officium Clericale, vt vestes sacre, libri, vasa, & alia sacramentalia, quæ ordinantur ad perfectionem actus sacramentalis, & veluti eius patronatus nominandi, & presentandi, quod ordinatur ad presentandum Clericum ad beneficia.

10. *Ly pro temporali pretio*, aduerte, quia hæc dictio, *pro*, denotat causam immediatam, & importat causam finalem; interdum verò causâ impulsivam, & sæpè sæpius appetitionem seu commutationem; *Barbof. in tract. de dist. & claus. dist. 2. q. 40.*

11. Sub nomine pecunie, seu pretii, venit totum, & quidquid habent homines in terra, quorum sunt Domini; pecunia vocatur, seruus, ager, vas, arbor, pecus, & huiusmodi, id est; pecunia dicitur, quasi à pecunia, quia quidquid antiqui habebant, in Pecoriis habebant, vt expresse dicitur in *Can. totum. 6. caus. 1. q. 3.* quamobrem quidquid pretio temporali estimari, seu mensurari potest, eum sunt nedum pecunia numerata, aurea, argentea, & similia; verum etiam bona omnia, mobilia, stabilia, iura, actiones, preces, fauores, obsequia, & huius generis alia, pecunia dicuntur; quia sunt pretio comparabilia, prout omnes docent.

12. Simonia potest committi tribus modis, hoc est, per munus à manu, ab obsequio, & à lingua; prout dicit *D. Gregorius in Homil.* super illum locum *Isaia cap. 23.* vbi Propheta, cum describeret virum iniquum, ait, *Beatus vir, qui exiit manus suas ab omni munere*, subiungit *Greg.* non dixit tantum à munere; sed ab omni munere, quia aliud est munus à manu, aliud ab obsequio, & aliud à lingua, quod dictum legantem amplectitur *D. Thom. in cit. loc. 2. & in quodlib. 5. art. 23.* vbi tractat eaque pertinent ad Religiosos.

13. Munus à manu, est pecunia numerata, vel simile munus pretio appetibile; ab obsequio est seruitus indebita impensa, munus à lingua, est fauor mundanus, prout clare habetur in *Canon. sunt nonnulli 114. caus. 1. q. prima*, & clarius *Can. saluta. 8. eiusd. caus. q. 3. ibi, qui easdem res spirituales, non ad hoc, ad quod institute sunt, sed ad propria lucra, munere lingua, vel indebitis obsequiis, vel pecuniis largiuntur, vel adipsam simoniam est; & furs. D. Ant. in d. c. 4. de simonia, §. 2.* vbi aduertit, quod pecunia potest dari, & recipi pro spirituali re, vel cura spiritualia, licite, & sine simonia, quinque modis: scilicet ratione præmiationis, subintentionis, prouocationis, pñationis, & vitandæ vexationis.

24. Primo modo dat, qui vult remissionem peccatorum consequi, debet, si potest, electio-

molynas dare pauperibus iuxta illud. *Dan. 4. potestas tua eleemosynis rediue*: Secundo modo ratione sustentationis, ut Sacerdos pro Missa, quam dicit, accipit pecuniam, vel præbendam. Terio modo ratione prouocationis, ut si dantur Eleemosynæ pauperibus ad inducendum eos, & excitandum ad orandum pro benefactoribus suis.

Vnde *Sapiens* dixit, *absconde eleemosynam in sinu pauperis, & ipsa orabis pro te*, hoc est, inducet pauperem ad orandum. Quarto ratione punitionis, sicut fit in absolutione ab excommunicatione, aliquando exigitur pecunia, non pro ipsa absolutione, quia hoc esset simonia, sed in penâ, & punitionem culpæ præteritæ, qua quis passus fuit in excommunicationem se dare. Quinto ratione redimendæ vexationis, quam quis patitur super beneficio adepro, quod totum potest colligi à *D. Thom. in d. 2. 2. & in 4. sent.* ubi diffusè de his agit.

15 Quibus *Nauar. in Manual. cap. 23. nu. 102. & 103.* addit, quod dare aliquid per modum liberalis doni, ad gratiam referendam, vel incundam, vel per modum reuerentie, & honestatis, id est, ob reuerentiam Sacramenti, vel pro solutione obligationis legis, vel consuetudinis, non est simonia, sed tantum, quando datur temporale pro spirituali, ut pretiū, & ob id, cauendum est ab intentione, quia de ratione, simoniæ, est intentio vendendi, vel emendi spiritualia pro pecunia, ut dictum est.

16 Simonia potest esse triplex, nempe realis, conventionalis, & mentalis: Realis propriè dicitur ab actu, scilicet à rei traditione, quia in dando rem, vel accipiēdo, consistit, & tunc fit, quando pactio, ex utraque parte, est completa, saltem inchoatiue, ut si collatio beneficii facta sit, & pretij pars soluta, *Layman lib. 4. tract. 10. cap. ult. §. 6. Pyr. Corr. in praxi lib. 5. cap. 9. nu. 7.*

Conventionalis dicitur à conventione, seu pactione, in qua aliquid promittitur pro spirituali re, & potest definiri, quod sit conventio, sed pactio de re spirituali pro temporali, absque tamen executione, saltem utrinque facta; pactum enim est duorum, vel plurium, in idem placitum, seu est consensus ad aliquid faciendum, vel dandum, *l. i. ff. de pactis*, & notat *Sylu. ver. pactum*, in princ.

17 Dixi, absque executione, quia quando promissum non mandatur executioni, sed ob penitentiam, vel impotentiam, receditur à pactis simoniæ: tunc simonia, quoad crimen, licet non possit dici purè mentalis, cum sit exterior, & in pactum, transierit: tamen debet dici conventionalis, quia remanet in puris terminis nudæ

promissionis, & consequenter non subest potius censurarum, ab Ecclesia præfixis, *Cæsi in sum. ver. simonia*, in *fin. ver. terna*, ex eo.

18 Si verò fuerit consummata, saltem ex vna parte, transit in realem si complementum fiat ex parte illius, qui promisit spiritualia: tunc enim sufficit ad constituendum simoniam realem; secus autem in complemento promittentis temporale; non enim sufficit, ut simonia definat esse conventionalis, & fiat realis, *Nauar. p. 2. consil. lib. 5. de sim. cons. 40. nu. 2. in 1. edit. fusc Bonac. tom. 1. de sim. disp. 1. q. 2. n. 5. & Gort. de benef. p. 8. cap. 1. nu. 45. & 46.*

19 Verum secundum stylum Curie, ad hoc, ut dicatur realis, debet esse ex utraque parte: completa idem *Nauar. cit. loc. cons. 3. nu. 2. & cons. 18. num. 1.* & noster *Candidus Disquisitionum Moralium tom. 1. disputat. 18. artic. 38. dub. 1. Pyr. Corr. in praxi dispensat. Apostol. lib. 5. cap. 9. nu. 6.*

20 Mentalis est illa, quæ tantum mente concipitur, citrà omnem conuentionem, expressam, vel tacitam; & potest esse duplex, altera, quæ neque peruenit ad conventionem, neque ad dationem rei spiritualis; altera verò, quæ peruenit ad dationem, & iterà omnem conuentionem; & hæc aliquando est tantum ex parte dantis spiritualia, aliquando autem, ex parte recipientis: interdum verò utraq; pars illam committit, sine tamen pacto tacto, vel expresso, *Nauar. in sum. cap. 23. nu. 103.* quippeque quomodocumque sumatur, nec obligat ad penas, neque ad restituendum quodcumque temporale datum, vel acceptum in collatione, vel renunciatione beneficii per simoniam, animo tantum, vel voluntate conceptam, etiam ex utraque parte commissam, mentaliter tamen teste *D. Thom. 2. 2. q. 100. ar. 6. ad sextum ibi*, quod ad Deum, sola voluntas facit simoniacum, sed quod ad penam Ecclesiasticam excetiorum non punitur, ut simoniacus, abrenunciare teneatur, sed debet de mala intentione puniri; hæc ibi, cui adhæret ibid. *Cæsi. Sylu. ver. sim. q. 20. Armil. eod. ver. n. 58. Lopez 1. p. instrues. cap. 30. ver. iugur*, & habetur expressè in *cap. mandato 46. de simonia*, ibi, *ad resignationem spiritualium, & temporalium, quæ nullo pacto, sed affectu animi præcætesse, utring, talitèr acquiruntur, in quo casu delinquentibus sufficit, per solam penitentiam suo satisfacere Creatori*, hæc ibi.

21 Nec obijcies, quod usurarius mentalis tenetur restituere totum illud, quod sibi persuadet impendisse ratione mutui, & non aliunde gratis dari, *cap. consuluit, de usuris*, quia non est æqua ratio utrobique; nā quod talitèr datur usurario, non datur spontè, sed

sed inuoluntariè, quandoquidè inuicè soluntur vsuræ; simoniacus autem mentalis, non tenetur ad restitutionem eius, quod à mentali simoniaco accepit, quia fuit ei spontè datum, & à spontè dante licet accipere, prout ex multis docet *Caet. in 2. 2. q. 100. ar. 6. in respon. ad tertiam obiectionem*, & ante eum *Tanor. in d. cap. mandatio, Nuar. in Manual. cap. 23. num. 103. ver. 5. vbi declarando, ait*, quod vsurarius, vltèr fortem principalem aliquid accipiens, ratione mutui, iniurià facit mutuuario, contra iustitiam commutatiuam, inducentem obligationè restituendi; mutuarius enim non spontè, sed quasi inuoluntariè soluit vsuram, velut redimendo iniquam vexationem, quam patitur ab vsurario; quod autè datur pro simonia, spontè, ac voluntariè datur, quouiam confertur animo emendi, vel vèdendi, constat autem, quòd tam emere, quàm vendere sunt contractus voluntarij, absq; inuoluntatio mixto: ideòq; non est restituendum in conscientia, quia non læditur iustitia commutatiua inter personas primatas, licet sic agentes, grauissimè peccent, contra virtutem Religionis, rebus factis iniuriam facientes, prout perdocti dixerat *Caet. vbi suprà*, quod, vt magis pateat, argumētis expungit noster *Candidus cit. loc. & Garz. vbi suprà, nu. 52. post Vlt. in relect. de sim. vide quæ dico in tract. de datus, & promissis pro gratia, & iustitijs, & de bon. dicasti, non qñia*.

Electio, in qua electores, ità pacificatur, si tu eliges me in Prouincialem, ego te eligam in Priorem: an sit simoniaca?
Quæst. 22.

Affirmatiuè dic, quia electio Canonica, ad hoc, vt simoniaca non sit, necessatio, requiritur, vt ab electoribus fiat gratis, & amore, hoc est, sine pacto, pretio, & mercede, veniente à manu, lingua, & obsequio, vt dicitur in *Can. ordi. nationes 113. caus. 1. q. 1. & cap. quam pio, secundo eiusdem cause, q. 2. ibi, diuina mens omnis abest pacto, & omnis cesset conventio, & cap. pleriq; 7. de pactis, ibi, pactum huiusmodi penitus reprobamus, & cap. fin. cod. riq. ibi, omnis pactio omnisq; conventio debet omnino cessare, & ratio est, quia electio ad hoc vt non sit simoniaca, necesse est, vt celebretur omnino liberè, cap. præterea, el primo de transactionibus, & cap. tua uos, & cap. de hoc autem, de sim. electio autem, quæ sit ex aliqua obligatione iustitiæ, nempe ex pacto, & conuentione, non potest dici libera, simpli-*

citer, ergò præiudicat libertati, seu substantiæ electionis: tum etiam, quia in huiusmodi conuentionibus electorum, ius spirituale datur cum onere, vt aliquid fiat, quasi pro pretio rei spiritualis, vel causa mediata illam habendi, ergo; *D. Thom. quolib. 8. ar. 11. Sylu. ver. simon. q. 13. dist. 4. Caet. in sum. ver. cod. S. circa tertium, Armilla tot. tit. nu. 24. ibid. Tab. q. 45. n. 46. Lopez p. 1. c. 299. Garz. de benef. p. 8. cap. 1. nu. 1. & sequentib. Diana, multis citatis p. 3. tract. 2. de Reg. resolut. 125. & cap. 4. tract. 4. distell. resolut. 150. Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 31. §. 9. ver. dico secundo, Pasqualis decisi. 224. & nuper nosser Samuel tract. 2. disput. 2. contr. 3. de elect.*

3 Nec obiecis nobis cap. ad questiones de rerum permut. vbi habetur, quòd per se licet commutare spirituale cum spirituali, quia in d. cap. nihil dicitur de electione Canonica, ex pacto inita, vel habenda; sed tantum quòd seruatis seruandis possunt Ecclesiæ Parochiales, & ad iniuicem permutari, cū earum possessionibus, & pro minus valentibus, pretium suppleri.

3 Nequè est verum, quòd spirituale possit ex pacto, & conuentione cum spirituali commutari, absq; labe simoniz, prout expresse dicitur in cap. questum, de rerum permutatione, ibi, generalitèr, itaq; teneas, quòd commutationes præbendarum de iure fieri non possunt, præsertim pactione præmissa, quæ circa spiritualia, vel conuexa spiritualibus habent semper continent simonia, hæc ibi, vbi *Glof. in ver. sim. subnequit, quia in spiritualibus, vel spiritualibus annexis, nulla pactio, vel conventio debet intervenire, cau. 1. q. 2. Can. quid pio, & patet ex alijs prædictis Canonibus.*

4 Nec dices, quòd iura allegata prohibent tantum commutationem beneficiorum, quia cum sit quid penale, non debet extendi ad alia, quia iura allegata non solù prohibet commutationem beneficiorum, sed etiam, omne pactum circa spiritualia, vt constat ex illato cap. pactiones 8. de pact. & in cap. non satis 8. de sim. vbi definitur, quòd simoniacum est, pretium recipere, pro ingressu Religionis, pro Prioratibus, vel Capellis concedendis, & pro Prælatibus instituendis, pro concedenda sepultura, pro Christmas, pro oleo Sancto, pro benedictionibus nubentium, vel alijs sacramentis, nec valet consuetudo in contrarium, & ex toto illo titulo constat, plurima, quæ non sunt beneficia; immò omnia spiritualia, non posse subijci contractui humano; non enim simonia in eo tantum consistit, quòd spirituale pro temporali commutatur; sed etiam in eo, quòd spirituale quomodocunq; subijcitur contractui humano, &

& in hoc præsertim simonia consistit, quia hæc est præcipua iniuria, quæ fit rei spirituali; & propter hoc maxime, debitus ordo rerum inuertitur; nam sicut spiritualia sunt in ordine superiori, & hominem eleuant ad participandum aliquo modo, esse Diuinum: irâ si humano contrahui subijciantur, iste ordo inuertitur: quia homo disponit de eo, de quo non habet dominium, & scitit subesse, quod debet præesse, & venit contra præceptum Domini, dictis, *Matth. 10. gratis accepistis, gratis date*; per quæ verba omnis contractus, omneque pactum, circa spiritualia prohibetur, vt constat ex *d. cap. pactiones fiscal. de padis.*

5 Hinc electio, in qua quis electorum dicit, *numquam me viuente, sicut aliquis Canonicus in ista Ecclesia, vel Prior in Conuentu tali: nisi ille, de quo rogauit, prius fiat Canonicus, vel Prior, vel, ad minus, cum alijs admittatur*, est simoniaca.

6 Amplius illa electio, in qua Canonici, seu Electores adinuicem dicunt, *Canonizemus Nepotulos nostros, placeat tibi de meo, & mihi placebit de tuo*, & sic paciscuntur per hæc verba, vel æquipollentia, est simoniaca, vt constat ex dictis iuribus, ibi, *absit omnis passio, & cesset omnis consuetudo*; & fusc docet *S. Raym. in sum. lib. 1. de sim. tit. 1. §. 23. fol. mlii 24. & Syl. cod. ver. q. 13.*

7 Si verò aliquis ex electoribus, alteri dicat, *sicut tu fuisti exandans in vna electione pro N. ego debeat exandari in alia pro A.* si preces sint spirituales, non est simoniaca, quia verba hæc non inducunt pactum, sed quandam decentiam, argum. *cap. quia dist. 63.* omnes enim, qui in vna Ecclesia vni Domino famulantur, pari debent libertate gaudere, cum pendus, & pondus, mensura, & mensura, &c. extra de consuet. cum omnes.

8 Verum, si sint carnales, vel ex pacto quoddam factio, vel nunc faciendū, simoniaca est, vt constat ex decis. & *ibid.* docet *S. Raym.* amplius, vt decisio habeat locum, etiam in eo, qui acquiritur beneficium, seu Prioratum per simoniam, cum consiliario, seu amico commissam, ipso prouiso, & etiā collatore, ignorantibus; nam si etiam ex dictis, tenetur resignare Prioratum, & beneficium, tanquam nulliter collatum: dum hoc sciretur, nisi factum esset in fraudem, vtpotâ, si inimicus meus daret fraudulenter pecuniam pro electione mea, vt posset cassaretur electio, & ego remanerem infamis, vel si, me inuito, & expresse contradicente, aliquis latentè dedit, & promisit pecuniam confirmatori, vel electoribus, vt constat ex allegatis Capitulis, & præcipue ex *cap. Nobis 27. de sim. Samuel. vbi supra. cū-*

clus. 4. Sum. Corona, p. 3. tra. 2. de sim. Garz. cit. loc. m. 8. quod procedit, etiam si electores, alijs essent illum electuri, & confirmator cōfirmaturus, si etiam motus fuit à cōsilio, vel intercessione illius, vt dicitur in *d. cap. Nobis.*

9 Amplius, vt procedat, etiam si illa simonia fuisset commissæ cum vno ex multis electoribus, quorum maior pars alijs eum elegisset; prout expresse dicitur in *d. cap. nobis, de sim. & cap. Matthæus, eod. tit.* & notat Nauar. in *Manual. cap. 23. m. 103.* & ita in Rota Romana fuisse decisum, refert *Garz. cit. loc. m. 10. & Paul. Squillar. in tract. de obligat. Clericor. p. 4. dub. 15. m. 85. in fin. & Alphob. de Leon. de offic. capell. q. 4. num. 204.* vbi conclusionem admittit, quando dicta vox habita fuit, sciente ipso præsentatos, secus autem ignorante.

10 Amplius, vt electio, in qua electores paciscuntur, non circa substantiâ electionis, sed circa commodum proueniendum, ab illa, nempe si conueniant, eligamus amicum N. quia erit nobis gratus, dabitque nobis multa commoda, sit simoniaca: aliud enim, est electoribus commodum electionis proponere, & aliud, electores inter se pacisci circa commodum, à tali electione proueniendum: hoc enim simoniacum est, ex quo fit ex pacto præcedente, quod violat electionem, eamque inficit, labe simoniz: quia veritè spirituale, vel spirituali annexum pro temporali, simoniacum est, vt constat ex diffinitione simoniz; sed hoc commodum, de quo agitur, est annexum electioni, & ab ea dependet necessarîo, vt effectus à causa, qui non potest haberi, nisi per positionem causæ, nempe electionis, ergo paciscens de tali commodum, implicite paciscitur de electione; paciscitur enim de illo, vt sequatur ex electione, ac proinde tale pactum est illicitum, ex quo venit in contrarium ipsa electio, quæ debet fieri omnino gratis, & liberè, iuxta Verbum Domini, *gratis accepistis, gratis date*, quo pacto dici potest, quod electio fiat liberè, ac gratis, si ordinatur ad lucrum, & eius causa finalis, sit temporale commodum? prout expresse docet *Thom. quodlib. 8. ar. 1. & colligitur ex cap. non satis, cap. sicut pro certo, & cap. de hoc 1. de sim.* vbi Episcopus Oxoniensis dicitur simoniacus, ex quo antè suam electionem promisit Archidiacono quoddam beneficium, & cuidam Clerico quandam Prioratum, vt uterque electioni consentiret, & ex *Can. si quis obierit 7. l. q. 3.* vbi fit dicitur.

Quisquis alterum vendit, suo quo, nec alterum peruenit, neutrum inuenditum relinquit; at in casu posito, venditur commodum, quod inseparabiliter dependet ab electione, er-

gōd: & mordicus cōclusionē defendunt *Sac. de iustitia lib. 9. q. 5. ar. 2. ad tertium*, & *Villoria in releſt. de sim. nu. 17. & Samuel. cit. loc. conon. 5.*

11. Limita, vt illa electio, in qua Superior, vel eligendus, per verba generalia, electio-ribus dicit; *relinque hoc amore meo, vel Dei*, & promittitur tibi de alia re, si fuerit electus, id est pro rebus ingratas, vel quid simile, non sit simoniaca: quia per verba generaliter prolatā, nō inducitur pactum, sed tantum speci oblatio, quæ non inducit simoniam, prout ex multis docet *Nauar. in Manual. cap. 23. nu. 101.* vbi agit de causa impulsiva, excitatiua, & fine quæ non heret actus spiritualis, & imper extraneus. *Greg. 13. de dais, & promissis, nu. 1. Rodr. tom. 3. q. 63. ar. 4. ver. aduertendum*, & *Portel. ver. sim. nu. 2.*

12. Verum tamen, hæ rei futuræ oblationes, subornationis speciem præferunt; idcirco à Religiosis debent esse maxime alienæ; quia abstinendum est, necdum à malo, sed ab omni specie mali, *Hier. Rodr. in comp. resol. 129. nu. 3. Diana p. 3. traët. 2. de dub. Regul. resol. 115. in fin. & Samuel. disp. 2. contr. 2. concl. 2. traët. 2. de elect. vbi in allegat. DD. refert, itā fuisse à Sac. Congreg. decisum coram Gypſo in vna Brutenſi, & Rota Romanæ decis. 1029. coram Cardinal. Seraphus.*

Vexationem, quam quis in electione patitur, an sit licitum, pecunia emere, absq; labe simonia?
Quæst. 23.

1. **D** Thom. 2. 2. q. 100. ar. 2. ad sextum, cum distinctione respondet, quod ante ius acquisitum, nulli licet pecunia data, vel promissa, vexationem redimere; secus autem, post ius quæsitum, ibi, dicendum, quod antequam alicui acquiratur ius in Episcopatu, vel quacumq; dignitate, vel præbenda, per electionem, vel provisionem, seu collationem, pecuniæ nuncius esset, aduersus tantum obſtacula, pecunia redimere; sic enim per pecuniam pararet sibi viam ad rem spirituales obtinendam; sed postquam alicui acquisitum esset, licet per pecuniam, iniusta impedimenta redimere; hæc ibi, quem indifferenter DD. sequuntur, & præcipue noster Cardinal. Hugo, qui primus ex ordine nostro, est ad Cardinalatum assumptus, quem allegat, & sequitur Eminent. Cardinal. Ioan. Thureſemata in cap. quæſitum 1. q. 3. nu. 2. & Cardinal. Gues. in d. ar. Sanctus Ram. in sum. lib. 1. tit. de sim. §. 20. S. Anton. p. 2. tit. prim. cap. 5. de sim. §. 13. vbi mirifice agit de redemptione spiritualium, & habetur

in cap. plures, l. de vsuris, ibi, nisi forte Ecclesia beneficium fuerit, quod redimendum, ei hoc modo de manu laici videtur: i quo in verbo ibid. gl. subiungit, nec est usura, cum tantum, quod suū erat, redimat; & magis expresse in cap. dilectus, §. primo 28. de sim. vbi Prælati cogitur restituere monetas, sibi à vexato datam, pro molestiis illatis in iure quæſito, ex quo pactum non seruauit, vbi Gloſ. in ver. restituere, dicit, nota ex eo, quod præcipitur ei restituere, quod accepit, et qui dedit, inuoluit, non esse turpitudinem ex parte dantis, ius suum redimere volentis.

Et in cap. quæſitum 4. l. q. 3. vbi quidā Episcopus de simonia damnatur, ex quo cogebat quosdam Monachos soluere quādam pecuniam pro redinēdis iuribus, eorum Ecclesijs quæſitis, vbi Hugo, cui im hæret Gl. marginalis in d. cap. dicit, quod simonia incurretur ex parte recipientium, Monasteria tamen crimen simonia non incurrebant; quia ius suum redimebant; & patet ex cap. nullus Episcopus, l. 24. l. q. 1. vbi Episcopi imponentes Clericis quādam grauamina, ad finem pretia exigendi, inebunt à grauaminibus abstinere, & coguntur eisdem Clericis restituere, ex quo illud simoniacè acceperunt, & ex cap. Mattheus 23. de sim. vbi quidam Clericus cogitur suam administrationem celeriter, ac sponte dimittere, ex quo dādo pecuniam quibusdam, contradicitoribus, ius in electione habentibus, simoniam commisit, vbi gloſ. in ver. paucis, videtur assignare rationem, ob quam illi, qui receperunt pecuniam, poterant licite resistere; quia, scilicet habebant forte ius contradicendi, vt potē, quia fuerunt contempti, vel quia poterant opponere aliquā exceptionem, vt putā, quia Clericus, qui fuit beneficium adeptus, erat maritus corrupta, & Clericus, de quo ibi agebatur, nullum ius habebat ad vexationem iustam propulsandam; vadē cogitur renunciare; ergo iusta redemptio vexationis illatæ, fundatur in iure quæſito.

2. Quod etiam ratione probatur, tum, quia vexatio, quæ inferitur, est quid temporale, & pecunia, quæ ad illam redimendam, elargitur, est etiam temporalis; ergo simonia non committitur, dum temporale traditur pro temporali; tum etiam, quia cuiq; licet rem suam, ab alijs detentam, redimere, si detentor non vult restituere, C. de vendit. ab turp. caus. l. quod euand.

3. Proinde iniuste interdictus, excommunicatus, vel suspensus ab officio, & beneficio, potest pecunia redimere restitutionem sui beneficii, vel officij, aut absolutionem ab excommunicatione; *Hugo, & Turres.*

Turrecremata in d. cap. nullus Episcopus. vbi aium, quod ex parte dantis pecuniam, nō est simonia, licet ex parte recipientis sit simonia; nā dans nullū ius acquirit, sed dat, vt acquisitum sine vexatione, in pace retineat, argum. *cap. quāsitum* 1. q. 3.

4 Secus autem dicendum, si iuste sit excommunicatus, aut interdictus, quia in tali casu, simonia committitur ex vtraque parte, nempe dantis, & recipientis, *Hosiens. in sum. cod. tit.* vbi dicit, quod unicuique licet ius suum redimere, quando in illo iniuste vexatur, secus iuste: ex quibus clare apparet, quod *Gregorius de Valentia in 2. 2. d. Thom. disp. 6. qu. 16. pun. 3.* immerito recessit a dicta distinctione.

5 Verum tamen, nē circa hanc vexationem redimendam, contingat errare, debet aduerti; quod aut versamur in re temporalī, aut in re spirituali; circa primum, est dicendum, quod licitum est unicuique dare pecuniam, pro temporalibus, tam pro iure quæsito, quā quærendo, si illam dat ad vexationem redimendam, sed percipiens pecuniam iniuste, ac indebitē, tenetur ad restitutionem, ex quo accepit contra iustitiam commutatiuam, & patet ex *l. 1. §. l. generaliter, ff. de calumni. §. l. 4. §. quotiens, ff. de condit. ob turp. caus.* Abb. in *d. cap. Matthaus de sim. Grass. decis. Aur. p. 1. lib. 2. de sim. cap. 96. num. 51.* & nosse *Joan. Bapt. Conrad. tom. 1. in responsis casuum consentia, q. 43. in addit. Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 31. §. 9. ver. dico 13. Tamb. tom. 1. de iur. Abbatis, disp. 10. q. 4. Bonac. tom. 1. de sim. disp. 1. pun. 5. num. 1. Samuel. Dominican. de elect. tract. 2. disp. 2. controuer. 8. & Diana p. 5. tract. 1. q. 2. sect. resol. 2.*

6 Quod dictum, meo videri, etiam fundatur in iure quæsito, nām vnusquisque habet ius, seu dominium, & facultatem, ad defendendum vitam propriam, famam, & honorem, omniaque bona fortunæ, quæ faciunt ad eorumdem conseruationem, & consequenter ad populsandam iniuriam, vexationem, & inuasionem, quæ circa talia possent fieri.

Si verò loquamur de spiritualibus, nō licet vexationem redimere, nisi quando vexatus habet ius acquisitum, *D. Thom. cit. loc.*

7 Hoc autem ius, potest esse multiplex; nempe remotum, & largē sumptum, cū stantibus Romanorum Pontificum constitutionibus, p. quas iubetur, quod beneficia, & dignitates Ecclesiasticæ, dandæ sint dignioribus: certum est, quod dignus, in præsentia minus digni, & dignior, in præsentia, digni, habet ius ad petendum beneficium, & ad concurrendum cum prætendentibus,

Nauar. in sum. cap. 17. nu. 74. vbi eleganter ostendit, q. impediens, ne beneficium cōferatur digniori, tenetur ad dampnum illatū, eumque sequitur nosse *Candidus tom. 1. de benef. disp. 18. art. 37. dub. 1.* & hoc ideo, quia habet ius remotum, aut proximum, & hoc pariter potest esse duplex, aliud, nempe in re, & aliud ad re, seu in habitu, vel in actu; ius in habitu, seu ad rem, dat electio ad beneficium; in actu verò, & in re, dat confirmatio, *Megal. in suo promp. ver. elect. nu. 59. in princ.* vbi ex multis causam ostendit.

8 Hinc plura inferuntur, & primò, quod tradens pecuniam ad tollendam iustam vexationem, quā quis circa rem spirituales patitur, simoniam committit, cū est ille, qui tradit pecuniam, ne priuaretur beneficio à Prælato, qui cum iuste priuare potest, vel ne accusetur de crimine, digno priuatione; quia in tali casu, pretio parat sibi viam ad rem spirituales, nempe ad obtinendum beneficium Ecclesiasticum, vel ad conseruandum ius, in quo vexatur, vt *D. Thom. dixit vbi supra in respon. ad quintum*, & constat ex *d. cap. Matthaus, de sim.* idem procedit, ob eandem rationem, si pecuniam tradat præcisē, ne lis iusta, vel dubia circa beneficium moueatur, vel ne alter se opponat, seu incurrat ad beneficium, aut ne defectus gratis, aut irregularitatis, vel aliud canonicum impedimentum detegatur, & manifestetur, ex cuius manifestatione non promoueretur ad beneficium, vel ordinem, *Nauar. cap. 39. de sim. & Bonac. post allegatos tom. 1. de sim. disp. 1. q. 6. pun. 5. num. 5.*

9 Secus autem dicendum, si pecuniam tradit ob iniustam vexationem, *Glos. in d. cap. Matthaus, ver. maioris*, intelligens text. solum de contradictione iusta, quando scilicet aliquid rationabiliter opponitur electio, & in *cap. dilectus, al. primo, de sim. in fin. celsus*, quia in tali casu licet electio defendere se, & sua, omnemque perturbationē cauere, etiam præueniendo, atque omnem iniustitiā propulsare; est enim hoc species defensionum, quæ de iure naturali debentur, *Pasqual. decis. 234. nu. 4.*

10 Quod amplius habere locum, etiam in vexatione iusta, si tamē iniuste fiat, quia ratione defensionis, quæ nobis competit de iure naturæ, vt dictum est, possumus à nobis propulsare omne malum, præsertim quando iniusto modo iufertur, etiā si aliquin de se iustum sit, vtputa, si quis mortem mereatur, potest se defendere contra conantem, eum occidere iniuste, nempe, priuata autoritate, ad iuris ordine non seruato; dummodò hæc defensio dirigatur ad effectum deponendi malum animum,

quem quis gerit erga Reum, & non alitèr.

11 Amplia, vt hæc defensio fieri possit, absq; simonia, & sine peccato; pecunia enim, quæ in his vexationibus solet tradi, est de se indifferens, & potest ex bono sine cohonestari; dum ergo pretium elargitur pro vincendo maiore animo ipsius, qui intendit iniusto modo vexare, licet traditur: quia, vt supponitur, ad vincendum malum animum, malumq; cauendum, datur: quod obiectum est iustum, & honestum; ergo.

12 Hinc etiam sequitur, quod si, dum agitur de electione alicuius, quis vellet illi diffamare apud electores, ex odio, & maiore voluntate, vel eodem electores s. nominare, petito, vel precibus, ad finem impediendi electionem illius, etiam si vera opponeret, quia tamen ex malo animo opponeret, posset pretio redimi huiusmodi vexationem: dummodo pecunia detur ad propiciandam malum voluntatem, & ad vincendum malum animum ipsius diffamantis, & non alitèr, quod intelli-ge haec locum in foro Dei, qui, orda firmitur, secus in foro Ecclesiæ, quæ de occultis nõ se intromittit.

13 Amplia ad eum, qui dum agitur de electione alicuius, se opponit, vera dicendo, at non zelo charitatis, sed animo peruerso, vt scilicet electione impedita, quoad illum, de quo agitur, fiat pro suo amico; quia, quod prouenit ex inordinato animo, dum vult eligi amicum, quia amicus eib. & non quia dignus, vel dignior illo, malum est: *Postquam*, multis citatis *dec. 237. n. 7.*

14 Amplia, vt redemptio vexationis locum habeat non solum in eo, qui potest electioni obesse, & non prodesse, vt dixit noiset *Petrus de Palude in 4. sententia, dist. 5, ar. 3. & Caiet. in 2.2. q. 100. ar. 2. ver. ad hoc dicitur*, à quibus hæc distinctionem ceteri putati sunt.

Verum etiã, & in eo, qui potest prodesse, electionem iuuare, & suffragari; dummodo pecunia non detur pro electione, vel collatione beneficii, sed pro depouendo prauo affectu: quod malum intrinsicè non est, sed potius bonum, iustum & honestum, vt dictum est supra: quod intellige verum, coram Deo, non autem in facie Ecclesiæ, vt perbellè, post allegatos, ex multis ostendit Bonac. cit. loc. de sim. q. 6. pun. 5. num. 4. l. m. 3. vbi docet de praxi, & iuxta Rom. Eccles.

15 Amplia, vt huiusmodi redemptio vexationis, habeat locum in confirmatore, qui in alioquin prorogat, vel repugnat, aut opponit electum confirmare, dum quis per Bullas Papæ, vel per electionem habet ius certum ad beneficium, licet confirmator

huiusmodi, malè accipiat, & simoniacè peccet, & illi restituere teneatur, ex quo pro iure spirituali, temporale accepit.

16 Nec obstat *Sotus lib. 9. de iust. q. 7. ar. 1.* vbi dicit, quod huiusmodi confirmatio, est res spiritualis, & quod temporale pro spirituali iure dari non potest, absq; labe simoniz; quia dans pecuniam, sic iniquè vexatus, si aliàs sit idoneus, nihil iuris spiritualis intrudir emere, nec eius dationis causa principalis, & mediata, est iuris spiritualis acquisitio, sed est emptio impediendi iniuste illati, ad beneficium consequendum: vnde hæc iniqua vexatio, absq; vitio simoniz, licet potest redimi, à quo cuiuslibetatur; nec vexatio, de qua agitur, est quid spirituale, sed quoddam malum temporale, *Candidus cit. loc. d. b. 5.*

17 Amplia ad eum, qui à possessione capiendi impeditur, si prius pecuniam minimè tradat, quia possessio secundum se, non est quid spirituale, sed id habet ex titulo, cuius vi capitur, quem utulum, cum iniuste vexatus retineat, accedente possessione, non accedit noua ratio spiritualis, sed possessio ipsa, ex coniunctione cum titulo, *Candidus cit. loc. Layman d. b. 4. Moral. tract. 10. cap. vbi. s. 2. nu. 2.2. q. 7. ver. exinde probabitur, Bonac. vbi supra, nu. 8.* vbi latè ostendit, quod possessio beneficii non est materia simoniz, nec truciens eiusdem, *Diana p. 4. tract. 4. resol. 152. & ante eos S. Ram. in d. lib. 1. de sim. s. 3. in fin. & est de iust. cap. dilectus, cod. iur.*

18 Nec dices, quod non licet, quemquã inducere ad peccandum, vel cooperari aliorum peccatis, quia redimens vexationem iniustam, non intendit, aliquem inducere ad peccandum, sed vitare iure sue, in redimendo iniustam molestiam, sicut Pater patitur, pecuniam pro redemptione filij, latronibus dare, non quod velit eos inducere ad peccandum, ar quia scit, filium aliunde absolutum non posse, absq; illa pecunia, vitare illorum iniquitatem, ex quo sunt ad hoc spontè parati.

19 Amplia, vt ad vexationem redimendam licitum sit, pecuniam offerre electori, ne eligant iniquum, vel minus dignum, si has personas forte sint in voto eligendi, *Cuius nom. 2. opuscul. tract. 9. de sim. q. 3. & Sot. de iust. lib. 1. q. 6. ar. 1. in fin.* tum, quia pecunia, in casu posito, non datur pro electione alicuius determinatæ personæ: hoc enim simoniacum est, sed ad remouendum malum affectum eligentium, quo remoto, electores remanent in bona dispositione, & rectitudine eligendi meliorem, iuxta Sacros Canones; tum etiam, quia pecunia in tali casu datur, ne electores peccent, eli-

eligendo indignum, & vt caueant à malo, quod Ecclesijs solet euincere ab indignis Prælati, quod etiam iustum est; *Ledesma. 2. p. sum. tract. 12. conclus. 29. Namur. in sum. cap. 23. num. 102. ver. ostend. Layman. lib. 4. tract. 10. cap. ult. §. 2. de sim. nu. 23. & Peyr. de subd. tom. 1. q. 1. cap. 31. §. 9. ver. die.*

20 Quod dictū Gaetanus, & Sotus cit. loc. ampliando dicunt, pecuniam dari posse, non solum, vt non eligatur indignus, vel minus dignus, verum etiam, vt eligatur dignus in communi, quia hoc etiam bonū est, & constat ex tractatu, qui debet fieri, ante electionem de persona eligenda.

21 Nec obstat Bonac. tom. 1. de sim. disp. 1. q. 7. §. 5. nu. 11. & Diana p. 5. tract. 14. disp. cell. resolut. 1. dicendo, quod hanc loquendi formam non approbat, ex quo videretur pecunia dari, non solum ad remouendam voluntatem ab indigno, seu ad redimendam iniquam vexationem, verum etiam, pro ipsa electione, quam constat esse functionem Ecclesiasticam; quia, vt constat ex dictis, pecunia in casu posito, nō datur pro re spirituali, nec pro exercitio eiusdem, nec ad comparandum spirituale, aut ad stemendum sibi viam ad spirituales; sed ad expellendam ab electoribus malam dispositionem, eosque constituendum in debita rectitudine, & dispositione, quam quilibet electorum debet habere, ad hoc, vt sic bene afficiat, & dispositus, recte procedat in electione, nempe reiiciendo indignos, dignosque eligendo; quod obiectum, cum sit iustum, & honestum, & specificationū huius actus, de quo agitur, fit, vt actus ipse, sit licitus, & honestus; actus enim morales specificantur à fine. Quod autem ad remotionem odij electorum, sequatur huius, vel illius digni electio, est per accidens, quod non potest officere bonæ intentioni dantis pecuniam, ad effectum tollēdi obstatulum, quod obstat recte electioni, & non ultra progrediendi, *Pasqual. dec. 227. nu. 8. & Samuell. tract. 2. contr. 10. concl. 2.*

22 Amplia, vt titulo vexationis reddenda, ob prædicta, licitum sit, pecuniam, ostendere electoribus, vt eligant aliquem dignum determinatē, si ex odio, & mala voluntate, nollent talem dignum eligere, qd verum intelligunt Caier. & Sot. ubi supra, li nullus reperiretur dignus, præter vnum, quia dare pecuniam pro re spirituali, ait Sot. non est intrinsecè malum, sed quia prohibitum ab Ecclesia, & ob id potest honestari ex fine licito, vt occurrit in casu necessitatis, quæ cum sit extrema, non habet legem; alij intelligunt hanc ampliationem absolute; dummodo elargitor pecuniæ, pro fine, & obiecto, tantum habeat, remouere

ab electoribus rancorem, & odium, quo depositio, Electores constituuntur in bona dispositione, & rectitudine eligendi benemeritos, quod autem ad depositionē odij, & male voluntatis, electores eligant hanc dignam determinatam personam, non procedit ex mente, aut pacto ipsius, qui dedie pecuniam; hoc enim foret, absque dubio, omnino simoniacum; sed per accidens subsequitur ad voluntatem eius; dans enim pecuniam, vt supponitur, non alio fine donat; nisi, vt electores conciliantur cum persona eligenda, benemerita, quod obiectum bonum, & iustum est: vnde nosse *Ledesma. in d. 2. p. sum. tract. 12. post conclus. 29. ver. dico lo terzo*, ait, quod postquam data est pecunia, ne electores eligant indignos, fed digni in cōmuniter bona fide, & debitīs medijs, curare electionē digni in particulari; quia vterque actus habet obiectū honestū, neque vnus actus ordinatur ad aliū, & sequitur *Pasqual. dec. 228. & Sam. c. in d. cōtr. 10. c. 2. §. 3.*

Quæ omnia intellige quodam forū Dei, qui cordis intima nouit.

23 Quas quidem ampliationes, & similia, quæ exandē inferri possunt, intellige, iuxta solemne doctrinam *Caier. 2. 2. q. 100. ar. 2. & Sot. de iustitia lib. 9. q. 6. art. 1. post responsionē ad primū argumentū D. Thom. ubi docet, qd redemptio vexationis, honestatur ex causa extreme necessitatis, quia quādo vexatio aliunde vincit, & superari potest, illi, ut pretio emeretur; necessitas enim, extrema, illicitum, licitum facit: quandoquidem electio facta per simoniam, regulariter loquendo, est nulla; & quāuis tradens pecuniam, non sit simoniacus, ex quo dat illam, titulo vexationis; recipiens tamen illam, sæpe sapius simoniacus est, & consequenter simoniacē eligit; vnde electio sic facta est inualida, & regulariter loquendo, non licet procurare electionem inualidam, etiam si procurare intentione, obtinendi postea confirmationem à D. Papa, Bonac. tom. 1. de sim. disp. 1. p. 1. §. 5. nu. 11. ver. obseruandum tamen est: Verum quod dans pecuniam ad redimendam vexationem, non procurat electionem inualidam, sed vitur iure suo, & per accidens, est, quod electio sit inualida, & proueniat ex malitia electorum, *Pasqual. dec. 239. nu. 3.**

Vexatio ad hoc, vt in electione, pretio redimi possit; an debeat esse actiualis, vel satis est, vt probabilitè timeatur? Q. 24.

1 *Caier. in 2. 2. D. Thom. qu. 100. ar. 4. nu. 80. ver. in cod. apt. in fin. vult, quod*

quod debeat esse actualis, ibi, *redimere vexationem*, *presupponit vexationem aliu*; id ipsum fatetur Soc. in d. lib. 9. de iust. q. 6. art. 1. post *responsionem ad quintum*, ubi dicit, quod licet pecunia redimere vexationem ab eo, qui per vim electionem studet impedire, ibi, *illos excipias, qui vim inferunt*; si enim quis ante electionem, ne dignitatem peteret, te in carcerem obtruderet, aut elegerem quemlibet, ne te eligeret, porro pecunia, illam redimere posset iniuriam; scilicet si per ambiguum verborum, vel palpationem, quam subornationem dicunt, te procuraret, excludere, hanc ille.

Per quæ verba, vides, quod hi se fundant in illa regula, qua dicitur, *quod vim vi, repellere licet, cum moderamine*, &c. sed non licet vim tollere, nisi vis inferatur; ergo non licet pecuniam dare ad tollendam vexationem, nisi adsit vexatio.

Confirmatur, quia moderamē nequit adhiberi, quin referatur ad vim præexistētem, Bonac. disp. 1. de sim. q. 6. pun. 5. nu. 11. in secunda observat.

2. Verum tamen Reginald. lib. 23. *praxis fori panis*. num. 126. Fernandez p. 3. *exam. Theol. moral. cap. 14. nu. 28.* dicunt, vexationem posse præueniri, & pretio redimi, quando certò cognoscitur inferenda, Pasqual. decis. 140. nu. 3. dicit, prædictam sententiam esse veram, nedum quando vexatio certò cognoscitur ferenda, verum etiam, si probabiliter timeatur; quia quotiescunq; imminet malum suū certò, siue probabiliter, possumus vi iure naturali defensionis, & ipsū propulsare, nec debemus expectare, quod sit præfens; nisi quando medium ad propulsandum, est de se illicitum, & sit licitum, ob necessitatem evitandi mali præsentis, ac proinde requiri præsentiam mali, ut honestetur, ut esset homicidium pro defensione, propria, quod de se non est illicitum, sed honestatur ex necessitate defendendi propriam vitam, ab actuali vi illata.

3. In casu autem nostro, adest malum, quod probabiliter timetur, & medium, quod assumitur ad ipsum euertendum, non est de se illicitum, sed indifferens; traditio enim, monet, aut elargitio munerum, potest esse mala, & bona, iuxta qualitatem finis, ad quem ordinatur; at in casu posito, ordinatur ad finem, qui est ius naturale, hoc est, ad propriam defensionem, mediante reconciliatione illius, qui paratus est nocere, aut reductione illius ad beneuolam affectionem; cur hoc non erit licitum, cum nihil turpitudinis, in his omnibus, reperiatur, antequam vexatio præfens fiat?

4. Nec obstat, quod dictū est de vi; quia vis non est de se licita, sed illicita; quia

est iniuriōsa; sit tamē licita, existente vi in contrarium; & ideo non potest adhiberi, nisi ad repellendam actualem vim: quæ opinio mihi non displicet, ex quo non aduersatur doctrinæ prædictæ; illa enim regula de vi repellenda, non vno singulari modo intelligitur, multas namq; habet fallentias, de quibus latè, ac eruditè Grass. decis. Aur. tom. 2. p. 2. lib. 2. de homicid. cap. 19. decis. 16. nu. 24. & sequent. adeo, ut iuxta dictam regulam, etiam licitum sit, præuenire propulsando, nedum vim illatam, verum, etiam, inferendam; etenim cum non debeā expectare, me percuti, cum nullo remedio, tollatur illa percussio, vt not. in l. si quis provocatus, Cod. de appellat. & l. bello, § fieri, ff. de capt. eo magis si inuasor resolutio animo, velit me insultari, sine aliquo genere armorum, volens meam maxillam percutere manu aperta, ego non debeo expectare, prius percuti, sed repellēdo præuenire, vt notat Gloss. in l. 1. & Bald. ibid. Cod. vnde vi.

5. Idem procedit in eo, qui minis terretur ab eo, qui solet minas exequi; non enim debet expectare illapsum minarum, sed debet præuenire, quod extendit ad omnem casum, in quo periculum esset in mora, nisi fieret præuentio, vt si minator expectaret socios, ad me inuadendum, quibus non possem resistere; licet præuenire, si aliās vim inferendam, non potero euertere; de qua re, est omnino videndus D. Gregorius Carafa, Episcopus Cassanen. tract. 3. de duelli speciebus, quest. 5. vbi sapienter, ac fuse ex multis ostendit, quomodo liceat præuenire, & quod in dictis casibus dicitur vis illata, licet non completa, & consumata; per quæ optimè defenditur opinio Caietani.

Simoniaci, in quas penas incidunt? Quest. 25.

1. Simoniacus primò, priuatur omni eo, quod per simoniā acquisiuit, prout docet D. Thom. cōmuniter acceptus in 2. 2. q. 100. ar. 6. ibiq; Caiet. omnesq; Thomistæ; quidē meritò quia nullus potest licitè retinere id, quod contra voluntatem Domini acquisiuit, sed Christus Dominus, eiusq; Vicarius non consentit, vt bona Ecclesiæ, siue sint spiritualia, siue temporalia, conferantur simoniacis, quippe qui, iussu eludēdem, incapaces sunt adipiscendū bona Ecclesiæ; hinc simoniacus in ordine suscepto, non recipit executionem ordinis collati, sed est ipso iure suspensus quoad se, & quoad alios, siue crimen sit occultum, siue

finē manifestum, vt dicit *S. Rym. in sum. lib. 1. tit. 1. de simonia. §. 9. ver. circa penam*, & *Syl. ver. suspensio. q. 7.* vbi dicit, q. huiusmodi simoniacus, est suspensus, nedū ab ordine, simoniace recepto, sed ab omnibus alijs; & ratio esse potest, quia suspensus per sententiam canonis, vel hominis; tenetur abstinere ab officio Clericali, & illi, qui hoc sciunt, tenentur illum euitare, quantum ad executionem illius officij; quod intelligo verum, quando factum est notorium, nam si sit occultum, qui hoc scit, credo, quod nō tenetur euitare coram alijs ad euitandum scandalum, sed tantum quoad se, & habetur in *Canon. reperitur*, 7. *caus. 1. quast. 1.* ibi, *vt quicunq; delinquit propter accipendam Sacerdotij dignitatem, quodlibet prauum, fuerit detectus, obtulisse ex eodem tempore, se nouerit anathematis opprobria condemnatum, atq; à participatione Christi Corporis, & Sanguinis alienum, ex quo illum constat, execrabile Christo perpetrasse flagitium: quod si aliquis extiterit, accuset: ille, qui hunc ordinem, muneri fuerat datione lucratus, & suscepto honoris gradu priuetur, & in Monasterio sub pœniti pœnitentia detradatur; hæc ibi.*

Per quæ vides, quod simoniace ordinatus, est infensus, & ipso iure, excommunicatus, vbi *Gl. in ver. anathematis*, dicit, quod hoc est speciale in notorio crimine simonie, vt simoniaci sint suspensi quoad se, & quoad alios.

2. Vnde in detectionem huius criminis, potest quilibet, simoniacum accusare, siue sit seruus, siue meretrix, aut quæuis alia persona infamis, vt expressè habetur in *fin. d. Can. & in cap. tanta 7. de sim.*

3. Id ipsum habetur in *Can. si quis Episcop. 8. causa. quast. & caus.* ibi, *nihil ex hac ordinatione, vel promotione, qua est per negotiationem facta, proficiat, sed sit alienus à dignitate, vel sollicitudine, quam pœnitenti acquisiuit, quamobrem, simoniacus tenetur restituere totum id, quod per simoniam acquisiuit, vel dictum est, & nisi restituat, non potest absolui; non enim dimittitur peccatū, nisi restituatur ablatum: sunt namq; simoniaci, facile gij latrones, qui furantur bona patrimonialia Iesu Christi.*

4. Secundū, simoniacus punitur depositione, & infamia, si de eius simonia iuridicè cōstat, vt expressè legitur in *Can. sane 4. caus. 1. q. 3.* ibi, *ad instar publici criminis, & hanc infamiam, accusatio proposita, à gradu Sacerdotij retrahatur; nec solum hac deinceps honore priuari, sed perpetua quoq; infamia damnari, decernimus, vbi Gl. in ver. ad instar, eruditè loquitur, ibi: subnebit, quod crimen simoniae, est maius crimen, quàm hæresis; immo est maius crimen, quàm sit omne,*

aliud crimen, & quod sicut socij criminis hæresis Maieſtatis, admittitur ad probandum tale crimen, ita ad probandum crimen hæresis; & consequenter simonia.

Verū tamē, licet in iure peccatum hoc, hæresis simoniaca passim appelletur, vt in *cap. quoties, de sim. & cap. Trasbiter, cap. quisque, cap. quicunq; cap. fertur, & cap. Petrus 1. q. 1.*

Nihilominus, hoc vitium potest sine errore intellectus, vt notat *Suar. lib. 4. de sim. cap. 1. num. 6.* & *Tyr. Corrad. in praxi lib. 5. cap. 9. nu. 2.* & habetur ex *Gl. in cap. firmissime, ver. Hæreticam, de Hæreticis.*

Et magis expressè id, quod dicebatur, reperitur in *cap. inquisitionis, 21. de accusacionibus*, vbi crimen huiusmodi, punitur pœna depositionis, & priuationis à beneficio.

5. Tertiū, simoniaci cuiuscunq; dignitatis, vel status, sunt, ipso facto, excommunicati, privati ordinis executione, & beneficijs, ex *extranag. inter communes lib. 5. de sim. cap. 2.* ibi, *prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigij in hæreticos, ac etiam omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, priuationis, & interdicti sententias, censuras, & pœnas, & dūm à Romanis Pontificibus prædictis, & pro talibus reputatis, contra simoniacos quomodolibet latas, & illos, qui eunq; causæ, status, gradus, ordinis, conditionis, vel præuentionis fuerint, etiam si Cardinalatus, Patriarchali, Episcopali, Regali, Reginali, vel alia quavis Ecclesiastica, seu mundana, dignitatibus præfulgeant, & eorum quilibet, tam manifestum, quàm occultum, quas ipso facto, eos incurrere volumus, confirmantes, & innouantes, Apostolica auctoritate declaramus, quod omnes illi, qui simoniace ordinati fuerint, à suarum sint ordinum executione, & suspensi. Per electiones verò, postulationes, confirmationes, provisiones, seu quasvis alias dispositiones, quas simoniaca conuergit labe fieri, & quæ tribus omnino careant in Ecclesijs, Monasterijs, Dignitatibus, Personatibus, Officijs Ecclesiasticis, & quibusvis beneficijs, aut aliquo eorum cuiquam in nullatenus acquiratur, nec iudicet aliquis fructus suos, sed ad illorum omnium, qua percepit, restitutionem, sub animæ suæ periculo sit adstrictus; statuentes præterea, quod vnusquisq; & singuli, etiam promissis dignitatibus prædictis, qui quomodolibet dando, vel recipiendo simoniam commiserint, aut quod illa fiat, mediatores extiterint, seu præuenerint, sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi à Romano Pontifice, pro tempore existerent, non possint absolui, præterquam in mortis articulo constituti, &c.*

6. Quæ quidem *extran.* fuit confirmata, & innouata per *Pum. V.* per eius constit. incip.

incip. *Cum primum in S. & vi simoniaca prauitatis*; ad intellectum huius extrah. facit cap. veniens, & cap. Iacobus, de sim. Decret. Conc. Trid. sess. 24. cap. 14. de refor. & sess. 21. cap. 1. de refor. D. Thom. 2. 2. q. 100. ar. 2. ad 4. Sol. lib. 9. q. 6. ar. 1. Nauar. in sum. cap. 23. num. 102. & Tolet. in sum. lib. 5. cap. 88. & Prosp. Aug. in addit. ad Steph. Quar. ver. sim. Rodr. 2. p. sum. cap. 5. de sim. concil. 6. Barbol. V. gol. in Paul. de sim. lib. 4. cap. 3. latè Bonac. som. 1. disp. 1. q. 7. S. 2. à num. 1. P. Carol. Thes. 2. p. praxis de pen. 11. ver. sim. cap. 2. à nu. 3. Suar. som. 5. de cens. di. pus. 2. 2. sess. 5. de excom. contra simoniaros, nu. 22. & Peyr. som. 1. de subd. q. 1. cap. 31. ver. dico 18. & fusè idem Sol. de inst. lib. 9. q. 8. ar. 1.

7 Quarta sunt irregulares, ac inhabiles ad cetera consequenda, vt liquet in eisdem extragantibus, & constitutionibus.

Pena de extrah. an habeant locum in simonia conuentionali, vel tantum reali, vtrinq; completa, & perfecta? Quæst. 26.

1 **H**æc quæstio est gravis, circa quam variant Doctores; Tu autem pro puncto difficultatis, ex decisis, aduerte; quòd cum simonia conuentionalis possit esse duplex, vna scilicet, ex neutra parte executi, vt cum à pactis desinitur, antequam collatio fiat, vel ex vna tantum parte; & hæc alio nomine appellatur realis imperfecta, vt si simoniace ascendens rem spiritualem, tradat in tempore, pretio expectato; Perfecta autem, si ex vtraq; parte sit completa, & consummata; adeò vt ex parte vendentis, res spiritualis sit tradita; & ex parte ementis, pretium, sub conuentione promissum, sit solutum.

Nauar. in repet. cap. final. de sim. à n. 28. & in cap. si quando de re scriptis, exceptione 4. & in Manuali latino cap. 3. à nu. 103. & in consil. 3. nu. 2. de sim. in 1. addit. ait, quòd tam penæ de extrah. Pauli Secundi, quam Consilii Pij V. incip. *Cum primum de sim. consensualis*, non habent locum; nisi in simonia reali consummata, ex vtraq; parte, in ordine, vel beneficio suscepto; adeò vt collatio beneficii, vel ordinis, nunquam sit nulla, nec excommunicatio incurratur, neq; tellitutio debeatur per simoniam conuentionalem; nisi fuerit executi, & ex vtraq; parte completa; tùm quia, ita obseruat stylus, & praxis Curie Romanæ, tùm etiam, quia, penæ sunt relinquende; adeò vt non procedatur, nisi in casu vero, & proprio, vt coulat ex penis, quæ imponentur sordidius, iul. Clar. in S. sodoma. q. vii. Assu. it.

decis. 276. tùm item; quia casus reservati, regularitèr petunt actum consummatum, ex vtraq; parte, Grass. in praxi. assum. reseruat. lib. 1. de sim. reali, cap. 9. num. 1. & decis. Aur. 1. p. lib. 2. sod. tit. cap. 96. num. 25. & som. 1. consil. lib. 5. consil. 3. de adult. & stupro, nu. 26. tùm item, quia ita colligitur ex illis verbis de extrah. cum desestabile, ibi, qui conuentione facta quomodolibet, dando, vel recipiendo, simoniam commiserint, per quæ verba clarè apparet, quòd penæ imponuntur in simonia reali, quæ sit, ex eo, quia pactio, & conuètio executioni demandatur à dante, vel recipiente; Et hanc Nauarri opinionem sequitur Comar. in regula peccatum, 2. par. S. 8. num. 7. & alij petitiuissimi Iuris Consulti, ac Theologi, Armil. ver. sim. num. 3. Rodr. in sum. p. 3. cap. 55. nu. 3. & cap. 56. nu. 6. Lud. Lopez Dominicanus dicit, hanc opinionem equiorem, & probabiliorè, Instru. som. 1. cap. 305. & 256. & P. Ledesma in sum. p. 2. trall. 12. in fin. Suar. de Relig. lib. 4. c. 56. num. 33. & cap. 57. num. 51. & som. 5. de cens. disp. 2. sess. 5. de excom. contra simon. n. 22. & quoad praxim, & vsum Ecclesiæ, est cõmunis, Bonac. som. 1. disp. 1. de sim. quæst. 6. S. 2. nu. 6. dub. 3.

2 Hinc sequitur, eum non incurrere, irregularitatem, qui celebrat post completam simoniam, ab altera parte tantum, si non sit ab alia parte completa, Nauar. in d. Manual. & Grass. in d. decis. nu. 27.

3 Nec, eum, qui tradit pecuniam pro consecutione beneficii, vel ordinis, incurrere in censuram prædictæ extrah. antequam beneficium, vel ordinè actualitèr sit adeptus, propter eandem rationem.

4 Nec dices, quòd excommunicatio nõ potest remanere in suspensio; quia censura in d. extrah. apposita, non remanet in pendenti, sed retrò trahitur, à die completi criminis, Nauar. in d. Manual. cap. 23. n. 104.

5 Sed pone, quòd ex parte promittentis temporale sit traditum instrumentum debiti, vel chirographum, seu albarum, aut aliqua Poliza de Banco, in qua simoniacus constitetur, se debere ceterum Episcopo, vel alteri: an ob hæc, simonia dicatur completa ex parte promittentis, ac proinde ambo censuras incurrant?

Nau. ubi suprà num. 106. Grass. cit. loc. nu. 22. Peyr. de subd. q. 1. cap. 31. S. 9. ver. dico 23. respondent affirmatiuè, quia paria sunt, dare, & remittere, vel certò debere; Gl. 1. in cap. veniens 1. de rescriptis, & colligitur ex textu 1. si fundum, S. Titio, de legat. t. & ex alijs iuribus per eosdem allegatis.

6 Quod intellige verum, si per obligationem, & cautelam sit beneficium, vel ordinem adeptus; cum enim habetur effe-

ctus

aus intuitu pretij, non est curandum de modo, *Paris. de confid. benef. q. 1. num. 142. & Pyrr. Corrad. in praxi dispensat. Apostol. lib. 5. cap. 9. num. 6. in pu.*

Sub nomine beneficij Ecclesiastici, aut comprehendantur Regularium dignitates? Quæst. 27.

A Firmatæ Cæter. in sum. ver. ex. com. 72. in fin. ibi, appellatione autem beneficij, intelligi, non solum illud, quo aliquis dicitur habere beneficium, sed etiam Prioratum, Guardianatum, & similia, quoniam nomine vocantur, quæ sunt Prælationes, & Officia Pastoralia, apud Mendicantes; quoniam Monasteriorum, seu Conventuum, sunt electiones, confirmationes, seu provisiones huiusmodi, quamvis non computentur, inter beneficia ecclesiastica, hæc ille, quem sequitur Armilla ver. ex. com. 59. in extran. Pauli 2. in fin. Suar. tom. 5. de cens. dispensat. 22. sect. 5. num. 24. & dispensat. 31. sect. 4. num. 45. & tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 57. num. 47. Saub. opus. tom. 2. lib. 2. cap. 3. dub. 104. n. 11. & dub. 107. nu. 3. Portel. in dub. ver. sim. n. 5. Sorb. Capucin. in compen. eod. ver. ubi dicit, tales simoniace promotos, manere priuatos in foro animæ, absq; alia declaratione, atq; idè teneri ab officiis acceptandis abstinere, adeoq; agi omnibus vijs, & modis possibilibus, renunciare, nisi ex eo insurgat grauissima infamia, quæ lex positiua non obligat cum tanto detrimento honoris, Hier. Rodr. in comp. resol. 129. num. 5. Tamb. de iur. Abbat. tom. 2. di. p. 10. q. 5. num. 3. & 4. Nouar. in Luc. Regul. ver. in. nu. 9. ubi ampliatur conclusionem ad Regulares, si emanant officia, & beneficii. Sacrilitz, Procuracionis, Ordinis, & similia, 1. de saur. de pan. 2. p. praxi, ver. sim. cap. 2. num. 10. ampl. 1. & alij plures, quos allegat, & sequitur Diana p. 4. tract. 4. Missell. resoluit. 156. & noster Samnell. tract. 2. conu. 2. de elect. Canon.

Et patet ex dicta extran. Pauli 2. de sim. ibi per electiones verò, &c. Item ex nouo, & speciali Decreto Clem. VIII. num. 35. inter cætera, pro reformat. Regul. quæ per exentum habes suprà par. 2. de Monaster. ad ist. tract. 3. in fin. ibi, ut omnis officiorum ambitus, &c.

Et habetur in Bulla d. Clem. VIII. edita anno Domini 1599. & 1601. in Bull. Cæter. rub. tom. 3. pag. 80. & tom. 4. pag. 170. inter Constitut. Urb. VIII. post Decreta de recipiendis ad habitum, & in anno Domini 1640. die 16. Octobris per Constit. Urb. VIII. incip. Nupèr à Congregat. nonnullorum Regularium, &c.

Tom. 2. par. 3.

2 Nec obstat dicere, quòd beneficium Ecclesiasticum, verè, & propriè, de sui natura debet esse perpetuum, cum estra animarum; tùm quia, sumus in claris, nam Constitutiones Papales clare loquuntur de Regularibus, & Monasterijs, tùm etiam, quia perpetuitas, & temporalitas in ordine, vel officio, simoniace adeptæ, non variat pœnas simoniacorum; tùm item, quia Regularium prælatuz habent curam animarum annexam, & in nonnullis Religionibus, sunt vitalitæ, ac perpetuz, ut Abbates, semper sunt Abbates, & Generales in Ordine nostro, & Iesuitarum, perpetuò durant, eorum vita durante.

An verò officium Vicariatus alicuius loci, vel Monasterij Regularis, simoniace obtentum, subijctis pœnis prædictis? Quæst. 28.

Dama cit. loc. §. verum bis non obstantibus, in fin. dicit, quòd officia Ecclesiastica, quæ sunt in Religione, sine electione canonica, sed ad libitum pendente à voluntate Propositi, non subiunguntur simoniacorum pœnis, quòd intelligi verum, respectu d. extran. Pauli 11. quia nomine beneficij, ac dignitatis, non venit officij Subprioratus, & Vicariatus; at fallit respectu Decretorum Clem. VIII. confirmationum à Paul. V. & bis ab Urb. VIII.

2 Vnde Subprior, vel Vicarij locorū, simoniace promoti, sunt ipso iure excommunicati, excommunicatione lata à Clem. VIII. ubi suprà, & sūt in malo statu, ex can. satis 8. de sim. ibi, nec Prioratus, vel Capellaniz, quales Monachorum, aut Clericorum, animarum distractione vendantur; ac tenentur renunciare, & ab illis desistere, ex cap. mādaro 46. eod. tit. nisi secretò dispensationem procurent; & habetur expressè in can. Saluator 8. can. 1. q. 3. ibi, nomine verò Procuratoris, intelligi præfata Synodus, quolibet Ecclesiasticarum rerum administratorem, ut v. g. Prepositum, Acononum, Vice Dominum, Defensoris nomine, Advocatum, siue Cassaldum, & Iudicem, in subiectis verò Regulari, Archiepiscopatum, Archidiaconum, Canonicum, Monachum, vel quolibet, Ecclesiastico mancipatū officio, hæc ibi, & ex cap. Monachi 2. de statu Monac.

3 Hinc simonia committitur, si promissio Præceptoræ S. Iacobi, & Calatrane siat mercede, & pretio, vel cum aliquo pacto, & conditione, & non gratis, prout S. Congr. declarauit, teste Garz. de benef. par. 1. cap. 7. nu. 4. & Nouar. cit. loc. nu. 6. & Bonac. disp. 1. de sim. q. 5. proposuit. 2. nu. 7.

B

Me-

Mediatores simonia, in quas penas dant? Quest. 29.

Simonix mediatores, de iure veteri, possunt excommunicari, ut dicitur in cap. 11. quis Episcopus 8. 1. q. 1. in fin. ibi, si quis verò mediator existerit, & ipse siquid Clericus fuerit, proprio gradu decedat, si verò Laicus, aut Monachus, anathematizetur, verum ex dextris. Paul. II. de sim. sunt ipso facto excommunicati, excommunicatione Papali. §. statuentes, ibi, aut quòd illa fiat, mediatores existerint, & Bulla Pij V. incip. cum primùm, §. 8. & licet in dextris, reperitur illa particula, incurrunt, quæ est futuri temporis, nihilominus intelligitur latæ sententia, ut omnes aduertunt.

2. Amplia, ut teneantur restituere, quidquid simoniacæ mercedis receperunt, in foro tamén conscientia, & antè omnem Iudicis declarationem, Nauar. in conf. 59. de sim. in 1. edition.

3. Nec non teneantur ad omne damnum, illatù Ecclesiæ laicæ, & ad quodcumq; aliud intercessit, quod intellige verum, secundo loco, & in subsidium, hoc elisi principales non restituerint, ad id ipsum obligantur, nò solum mediatores, proxeneta: verum etià, mediatores, & intercessores quicunq; : quòd mediata hoc præstiterint, Steph. Quaranta in summa Bull. ver. simon. Sect. & alia pena.

4. Hinc, qui fuerunt mediatores ad simoniacè consequendum, in aliqua Religione, aliquam dignitatem, vel officium, Ecclesiasticum, sunt excommunicati, & teneantur ad restitutionem, ut supra, Dunna. f. 4. tract. 4. dist. cell. resol. 156. in fin.

5. Amplia id ipsum ad Còfessores, si absolvendo simoniacos penitentes, causa fuerint, quominus restituant damna illata: Vgol. tab. 4. de som. cap. 8. nu. 3. & Thef. 2. p. de penis, ver. sim. c. 2. ampl. 2. & Samuel. tract. 2. contr. 1. d. p. 3. de elect.

6. Limita, mediatores huiusmodi, non, incurr. re penas priuationis officiorum, nec inhabilitatis ad cetera consequendum, quia hoc in dist. Conf. 1. non reperitur expressum, Nauar. in d. conf. 59. & in sum. cap. 27. nu. 51.

7. Verum, si essent participes simoniæ, equè participatim, incurrunt omnes penas, quia sic dicuntur principales, secus autem ali minus principalitèr, ut consilium, vel auxilium dantes, quia hi non reperiuntur expressi, Steph. Quarant. cit. loc.

Pœna inhabilitatis ad beneficia, tam obventa, quàm in posterum obtinenda, apposta contra simoniacos, in Bulla Pij V. cum primùm, an incuratur antè declaratoriam Iudicis Quest. 30.

Hæc questio est grauis, nec quidem vno modo resoluitur; tu verò cum distinctione dic, quòd inhabilitas potest sumi duplicitèr, vno modo, ut est quædam incapacitas, vel quatenus est pena priuatiua, priuans simoniacos, dignitatibus, beneficijs, officijs, iam obtentis, vel in posterum obtinendis.

2. Si sumatur, ut pena priuatiua, & maxime respectu beneficij obtenti, antè simoniam commissam, & sic, non incurritur, eo ipso, in foro conscientia, antè sententià Iudicis declaratoriam ipsius criminis, quia pena, qua quis priuatur re sua, iam antè possessa, non debetur, antè declaratoriam Iudicis, per ea multa, q. dico in tract. de leg.

Et docet Sylu. ver. effusus, q. 5. nu. 4. Sot. de Inst. lib. 1. q. 5. ar. 6. in fin. Historia in relect. de Indis, Lopez de penis postmuis, in d. Confut. Pij V. Nauar. par. 2. lib. 5. de simon. conf. 92. nu. 1. & 2. Rodr. q. 1. q. 10m. 1. ar. 8. ad finem, Candelus tom. 1. di. quif. 18. ar. 44. dub. 1. Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 30. nu. 1. & in sum. lib. 6. cap. 15. nu. 65.

3. Nec obstant dicte Constitutiones Apostolicæ, dicentes, penam inhabilitatis, & priuationis beneficio, iam antè obtentorum, incurri ipso facto; quia debent intelligi piè, & verè interpretantur, si dicatur, quòd intelliguntur, ipso facto, beneficia, dignitates, & prælationes amitti, sine sententia Iudicis declaratoria ipsius penæ, non autem sine sententia declaratoria ipsius criminis.

4. Dixi maxime, respectu beneficij obtenti, antè simoniam; quia prædicti DD. ampliant prædictam decisionem, etiam ad simoniacè obtenta, & ad obtinenda in posterum; adeò, ut simoniacus in foro conscientia, non teneatur renunciare beneficio, quod simoniacè fuit adeptus, nec alia, si in posterum talitèr obtinebit, antè Iudicis sententiam; quia licet simoniacus in materia beneficii, per simoniam sit inhabilis ad illud, & ad quodcumq; aliud adipiscendum, per d. Conf. Pij V.

Tameu, quia prædicta Pij Constitutio aut non fuit vi recepta, quòd hoc, ut dixit Nauar. in d. conf. 92. aut est, ut supra interpretanda.

Nec dices, quòd penæ priuatiuæ, ad sui executionem, non indigent actione,

Judicis; quia hoc intelligitur, respectu futurarum, sed fallit, quoad alias poenas: etenim inhabilitas ad suffragium ferendum, est poena privationis: nihilominus non incurritur, antequam sententiam Iudicis, *Sot. cit. loc. ad fin. quarti argumenti, Nanner in extram. Gregor. XIII. de datis, & promissis, pro gratia, & iustitia obtinendis, nu. 41.*

6 Si verò inhabilitas sumatur, ut est quoddam impedimentum canonicum, & quædam incapacitas ad obtinendum beneficium, super quo committitur simonia, & ad omne aliud, in futurum adipiscendum: & sic contrahitur antequam Iudicis sententiam.

7 Ac proinde simoniacus huiusmodi, in foro conscientie, tenetur simoniace adeptæ renunciare, & de nouo pro adipiscendis dispositionem habere, *Grass. 1. p. de off. Aur. lib. 4. cap. 23. nu. 12. & Acor. p. 3. in lib. Moral. lib. 1. cap. 21. dub. 3.*

8 Quæ quippè sententia, quoad forum conscientie, mihi tutior, ac verior apparet, & mouet ex multis.

Primo, quia huiusmodi inhabilitas, & irregularitas, pari passu ambulat: sūt enim ambo impedimenta canonicum, quo quis irretitus, nequit adeptæ exercere, neque futura consequi. Sed irregularitas incurritur, antequam Iudicis declarationem; ergo.

Secundo, quia ita expressè habetur in *d. Confl. Ty. incip. cum primum, §. 3. ibi, qui dignitates Ecclesiasticas simoniace acquisierit, illis sit ipso iure privatus, & in futurum inhabilis, ad eas, & quacunque alias obtinendas, hæc ibi.*

Et velle dicere, hanc *Tij extranagantem*, quoad hoc non esse in vñ, voluntarium est: etenim apud timoratos conscientie, quoad forum Poli, fuit semper in vñ.

Tertio, ex praxi, & stylo Curie Romanæ: Prætorij. n. dactæ poenitentiariæ dispensat in simonia occultæ, quoad forum conscientie, & dispensando, vult, fructus exinde perceptos restitui, vel in pauperes erogari, prout ex multis fusc ostendit *Pyr. Corrad. lib. 5. l. i. prax. cap. 1. nu. 6. & sequent.* Non enim dispensaret, si simoniacus in conscientia non foret irretitus, nec iuberet, fructus restitui, nisi fuissent iniuste percepti.

Prelati Regulares, an possint suos subditos à censuris absoluerè, & in poenis simonia dispensare? Q. 31.

1 Errum est, ex *d. textibus, & bullis*, tot Romanorum Pontificum, & præcipue *Pauli II. Pij V. Sixti V. & Gregor. XIII.* simoniacos in ordine, & benefici-

cio, incurrere in excommunicationem, Papæ reservatæ, suspensionem, & interdictum, nec non irregularitatem, privationem beneficij, & inhabilitatem, ad quodcunque aliud beneficium obtinendum.

2 Et magis certum est, Inferiorem non posse dispensare in lege sui Superioris, ut ex multis fusc ostendit *Bonac. in trall. de legib. nisi de voluntate eiusdem; ergo Regulares Prelati non possunt dispensare super simonia, iure canonico introducta; nisi ex concessione Rom. Pontif. secus foret immittere falcem in messem alienam.*

3 Quod Regulares habeant ferè infinita privilegia absolvendi sibi subditos, in foro conscientie, ab omnibus excessibus, censuris, sententiis, & poenis: nisi sint talia, quæ merito essent ad Sanctam Sedem Apostolicam referenda.

4 Verum, ista verba generalia, quoad factum, de quo queritur, mihi non sufficiunt; tunc quia, aliud est, absoluerè à censuris, & aliud, super irregularitate dispensare; tunc etiam, quia in generali concessione, non veniunt casus, quos specialitèr D. Papa solet sibi reservare, ut fecit in simonia, prout testatur *Vinold. in Guidel. Aur. in trall. de irregularitate, & Corrad. in d. prax. lib. 5. cap. 9. nu. 1. & 3.*

5 Vnde oculatim inspicienda sunt privilegia, quibus uti intendit Prælati Regularis ad absolvendum, & dispensandum, cum sibi subditis.

6 Hinc Patres Dominicani, ad partem latine descendentes, pro se adducunt *Mare magnum*, sibi concessum à Sixto IV, incip. *Regimini universalis Ecclesiæ*, & signanter illa verba abhibita in declaratione concessorum à Gregorio, ibi, præterea, quia idem Gregorius prædecessor in dictis suis literis, Magistro, Prioribus, Provincialibus, & Conventualibus, & eorum Vicariis, absolventi Fratres eiusdem Ordinis; nec non Fratres ibi dicti Ordinis, quos ipsi Magister, Priores, Provinciales, & Conventuales habuerint pro tempore, in Confessores, absolventi ipsos Magistrum, Priores, Provinciales, & Conventuales, ab excessibus, & censuris; nisi talia forte, propter quæ essent ad Sedem Apostolicam merito destinandi, ac cum eis desuper dispensandi, concedit; & præterea, qui sint destinandi per sepe, reuocetur in dubium, ut absolventium, & absolutorum, dispensantium; & dispensatorum, pro tempore, puritati conscientie consulamus, declaramus, hereticos, schismaticos, & qui litteras Apostolicas falsificassent, aut ad Infideles prohibita detulissent, à munitatæ ad Sedem prædictam, merito destinandos, reliquis verò omnibus, etiam simonia, qualitercunque irretitis, posse per illos, quibus insibi conceditur, absolutio-

nis beneficium, & dispensationis gratiam, iuxta
eius indulgentiam impartiri, hac ibi & re-
fert per extensum Ioan. Bapt. Confessus in
princip. Bullarum d. Pape Sixti, pag. mihi 52.
in Impressione Veneta.

7 Attamen hæc, & similia, quoad simo-
niacos in ordine, fuerunt reuocata per
Sixtum V. sua Constit. quæ incipit, *sanctum*,
& *salutare*, edita 1588. §. & nihilominus,
fel. recor. Pij II. ibi eisdem Clericos, post
hoc, male promotos, ab executione, ministerio,
& exercitio ordinum susceptorum, & ab omni
spe, & facultate ascendendi ad alios superio-
res, perpetuò suspensos declaramus, & si in-
ter ministeria præsumperimus illos, sic irregula-
res effectos, omnibus, & quibuscunque, per eos
in titulum, commendam, aut alias, obitus di-
gnitatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, cū
cura, quomodocunque, qualificatis, secularibus,
aut cuiusvis ordinis, aut militie, Regularibus,
etiam si ipsi Clerici Regulares fuerint, aliena,
& passiva voce ipso facto, priuamus, & si pri-
uatos, atque ad alia, & alia similia, vel dissimi-
lia in posterum obtinenda, in perpetuum inha-
biles, & incapaces decernimus, & declaramus,
degradationem, officiorum, & beneficiorum huius-
modi, sit pro tempore vacantium, dispensatio-
nem nobis, & Apostolica Sede perpetuò refer-
nantes, &c.

8 Quò verò ad penas, & ad nullitatem
facultatum, & privilegiorum, & quòd eadē
penæ, & nemine possint absolui, nec quidē
in foro conscientie, etiam si crimen fuerit
occultum nisi à Rom. Pont. sunt attenden-
da verba. Sicut etiam ibi, caucē in futurum,
tam absolventi, quā dīspensanti, facultatem
in casibus superius expressis, etiam in foro con-
scientie, nobis, & successoribus nostris, dūtaxat
auctoritate, & tenore præmissis perpetuò refer-
uamus; iubentes, ne à quoquam seculari, vel
cuiusvis Regulari, Præbitero, vel Prelato,
quouis auctoritate, &c.

Nē vigore, aut prætextu facultatum, aut pri-
uilegiorum, Mare magnum, aut alias quomo-
dolibet nuncupatorum, quibusvis ordinibus,
congregationibus, aut personis Regularibus,
aut Episcopis per Decreta Conc. Trid. aut issi-
sio Sacra Præsentantur Apostolica, vel mi-
noribus, aut etiam maioribus Præsentantur
nostris, & Rom. Pontif. pro tempore existen-
tis, &c.

Et in §. verum enim verò, ibi, semper,
quāuis delictum adhuc occultum existeret.

9 Ex quibus patet, simoniacos in ordi-
ne, intum privilegiorum, & Conc. Trid. hoc-
die non posse à suis Prelatis absolui, & dis-
pensari, etiam si crimen sit occultum, nec
quidē in foro conscientie, sine expresa
licentia Sedis Apostolicæ, Rodr. tom. 1. q. 20.
artic. 13. Peyr. tom. 1. privileg. in 2. Constit.

Jul. 2. §. 29. nu. 88. Izau. 1. par. sum. cap. 18.
num. 39.

10 Et quāuis Clem. VIII. sub anno Do-
mini 1595. motu proprio, & ex certa sciē-
tia, supradictas literas Sixti V. ad termi-
nos sacrorum Canonum, & dispositionum,
Decretorū Conc. Trid. restituerit, & redun-
xit; addit tamen verba sequentia, *præterquā*
contra simoniacos ordinantes, & ordinatos in-
stillas; has enim volumus in suo robore perma-
nere, hac ibi; prout melius est videre in
d. Constit. Sixti V. & moderatoria Clem.
VIII. quam per extensum ponit Saph.
Quaranta in sum. Bull. ver. ordo.

11 Tu autē aduerte, quòd idem Clem.
VIII. suis successores, nostra, & aliorum
confirmarunt priuilegia, cum illa clausula;
dummodò non aduergentur sacris Canonibus,
& Decretis Conc. Trid. per eundē Prelati Re-
gulares possunt, sibi subditos, simoniacos,
in beneficio, occultos tamen, & in foro con-
scientie, absoluerē à censuris, & in penis
dispensare, eosquē ad beneficia adscipra, &
ad ipsēda rehabilitare; tū ex dictis pri-
uilegiis, toties confirmatis, quoad forum
Poli; tū quia, possunt in suos, quod, &
Episcopi, ex cap. 6. Sac. Trid. sess. 24. de re-
form. prout testatur Candidus tom. 1. dispo-
sit. 18. ar. 45. dub. 4. Ioan. Lacruz de statu Re-
lig. lib. 1. cap. 6. dub. 15. cons. 3. Samell. tract.
2. de elect. disp. 3. contron. 10. Rodr. tom. 1.
qu. 20. ar. 21. & Sanchez multis allegatis lib. 2.
sum. cap. 36. nu. 18. Barthol. d. S. Paulo lib. 3.
Theauri Religiosorum q. 125. Portell. in dub.
per. Pralat. nu. 36. Sayr. lib. 7. Theauri cap. 7.
nu. 24. & Diana p. 7. tract. 2.

12 Et facit ad hoc declaratio Sac. Con-
gregat. habita in cit. Rod. Trid. consulta-
tionem, an Episcopus, virtute d. Decreti Conc.
Trid. possit absolvere Sacerdotem subditū
suum, à simonia occulta, & rehabilitare
eum ad ordines, & beneficia; tam obtem-
perant, quā obtinenda; censuræ, possit absolvere,
& ad ordines rehabilitare, & beneficia, tam
obtemperant, quā obtinenda; non tamen re-
habilitare ad beneficia, quibus propter si-
moniam fuisse priuatus; & refert Garza
p. 8. de benef. cap. 1. nu. 27. Prosp. Farin. vol. 4.
decis. 77. vers. an Episcopus.

13 Quæ quidē declaratio, etiam si ap-
pareret authenticam videatur fateri con-
traria, est dicendum, quòd in primis verbis
loquitur de simonia occulta, & in foro poli,
& in ultimis autē de simonia, declarata
per iudicis sententiam, ut patet ex hys, qui-
bus fuit priuatus; prout eruditè Machadus
de pfecto confess. tom. 1. lib. 3. p. 3. tract. 6.
docum. 2. nu. 3. Castus Palanus tom. 2. disp. 3.
pun. vlt. nu. 4. & alij plures, quos contra se
allegat Diana p. 7. tract. 2. resol. 36. & sequi-
tur

est *Bellarmin.* in ordine doctrinæ ad d. cap. Conc. *Trid.* post disputationem præfati dubij, *ver. dubitabam*; ubi ex multis ostendit, conclusionem uoluerant veram esse; & primo, quia cum de iure communi, potuisset Episcopus dispensare in omnibus casibus, etiam reservationis, etiam in quibus venit pena priuationis, ipso iure; cuiusmodi sunt omnes alie simoniæ, præterquam in ordine, & beneficio, *D. Thom. 2. 2. q. 100. ar. 2. ult. ad primum, & ult. Syl. ver. sim. nu. 19. & verb. 24. us. nu. 2. & ver. dispensat. nu. 16.*

14 Sequitur, quod per *Concil. in d. loc.* amplius Episcopi iurisdictioni, & extendatur ad præfatos duos casus, uemp. simoniacos, in ordine, & beneficio, aliis eius verba, nihil operarentur, nihilq; de nouo adderetur iuri veteri Episcoporum.

Secundo, *Concilium*, ubi supra, utitur illa dictione *vniciuersali, omnibus*, quæ omnes casus amplectitur, etiam si maior ratio sit in vno, quam in alio, *cap. sedes, ubi Fel. in 4. declarat. de reseruat. d. in fraudem, §. fin. ubi q. Bald. de mil. testam.*

Tertio, ad hoc facit exceptio de homicidio voluntario, quæ cum sit de reservatione, videtur includere Regulam in contrariis, etiam in casibus reservationis, argum. *nam quod liquet, d. par. d. g. Syl. ver. homicidium, nu. 3. & ver. diff. in facio, n. 16.*

Quarto, facit, quia de iure communi, quilibet, etiam sciens, etiam publicus simoniacus in beneficio, est ipso iure suspensus, quoad se, & quoad alios, si sit notorius, vel quoad se tantum, si sit occultus; ergo omni casu, intrat *Concilium*, permittens Episcopis dispensare in omnibus suspensionibus: nec obstat *Bulla Pij V.* quia non loquitur de simoniaco occulto, sed manifestus, quod patet ex illis verbis, *si commissus fuerit*, quæ referuntur ad forum exterius, cū præsupponat delictum, argum. *d. cap. Trid.* si enim *Bulla Pij V.* uoluisset comprehendere casum occultum, declarasset, sicut fecit *Martinus V.* per aliam suam extrau. hæc *Bellarmin.*

15 Nec possunt ob stare alie declarationes Sac. Congregat. quæ circumferuntur, hinc inde, cum quia authenticæ non apparent; tum etiam, quia non habent vim legis, *Sanch. lib. 8. de matr. disp. 2. nu. 10.* Nec dices, quod priuilegium per *Tridentinum*, ubi supra cõciliū Episcopis, à iure communi exorbitans, non est ad Regulares ad libitum extendendum; quia *Trid. in d. loc.* non exorbitat à iure communi, sed restituit Episcopis sublatam olim iurisdictionem, quam habebant de iure communi, ac Diuino, subordinatam tamen, & restringibilem à Papa: nam Episcopi de iure com-

muni, nisi expressè limitentur, habent pro subditis, quicquid habet Papa, pro tota Ecclesia.

16 Unde *Trid.* hac in parte, est lex noua, sed correctoria, quæ reducit iurisdictionem Episcoporum ad ius antiquum, & commune; *Conar. lib. 3. ver. cap. 6. nu. 4. & fuse Rodr. tom. 1. q. 20. art. 10.* ubi ostendit, quod idem sit dicendū de Prælati Regularibus, ex quo habent in suos subditos iurisdictionem, quasi Episcopalem; & dicitur Episcopi equipollēter, & virtualiter.

17 Nec replices dicendo, quod illa pena inflicta sit simoniaciis, post *Concil. Trid.* & cõsequenter, quod facultas data à *Concilio*, non extenditur ad casus nouæ legē Pontificiæ, reformatos post *Concil.* quia hoc non est verum; nisi forsitan in noua lege Pontificiæ, poneretur clausula derogatoria, per quam resisteretur huic Decreto *Conc. Trid. Bonac. de censuris disp. 1. q. 3. p. 2. nu. 1. Gauen. in Manual. Episc. ver. absolutio, num. 4. Bellarm. sapienter*, ubi supra, & *Diaz* luculentè *p. 7. tract. 2. resol. 20. tum* quia, de natura legis est comprehendere futura, *cap. fin. de cens. & l. Arriani, Cod. de hæretico*, ubi dicitur, quod lex simpliciter loquens, est in viridi obseruantia, tum etiam, quia *Concilium* concedit Episcopis dictam facultatem generaliter, non distinguendo inter reservationes præteritas, & futuras, ergo generaliter intelligendum, *l. de pretio, §. de publican. rem ad. c. solus, §. fin. de maior. & obed.* tum item, quia facultas absoluedi, quæ datur in lubeis, extenditur ad futura.

18 Nec tandem offendant illa verba *§. 13. Bull. Pij 1P.* ibi *auocat, etiam Tantiuentur, ut in absolutionibus à simonia reati, vel conuentionali, etiam occulta; vnam concedat, ut ipsi simoniaci beneficia, super quibus simoniam commiserunt, seu pecunias, vel alia, pro illis accepta, aut fructus exinde, post commissam simoniam, perceptos, in toto, vel in parte, retinere possint; Quinimodò, in absolutionibus huiusmodi, ponatur clausula, quod necquid ab beneficio, super quo commissi suis simonia, perpetuò inhabilis existat.*

19 Tum quia, hæc diriguntur ad proximam seruandam in sacra Pœnitentiaria, in facti contingentia; tum etiam, quia ibi Papa loquitur ad Pœnitentiariorum; quid enim, debeant facere, ex vi potestatis tradit, non autem loquitur ad Episcopos, potentes hoc, vel illud, virtute *d. Decreti Trid.*

Electio alternatiua, quæ nam sit, & ad quid iuncta, & quādo valida? Q. 32.

1 **E**lectio alternatiua dicitur, quæ sit viciliū, & inter diuersas Nationes

tiones alternatim celebratur, vel quia ea, pari ordine, diuersæ Nationes alternant, eligendo.

Quippè quæ dicitur debitoris, quia, eligentes tenentur ex debito eligere ex nominatis in alternatiua, secundum concordatam, & pacta inita, secus læditur ius tertij, quod acquisitum est ex pacto, vel antiqua consuetudine, & electio est nulla, vti celebrata contra ius, & iustitiā alterius partis.

3. Alternatiua regularitèr debet concedi à Sancta Sede, vel fulciri, eius speciali auctoritate, prout fuit ex multis ostendit *Petrus de Baisio in suo directorio elect.*

3. Verùm in Ordine Prædicatorum, potest constitui, fieri, & approbari per Capitulum generalia, eiusdem Ordinis; & hoc ex permissione, & approbatione eiusdem Sanctæ Sedis Apostolicæ, pro pacto, & quiete, ac pro seruanda iustitia distributiua, inter Regulares eiusdem Prouincie, & Castell, *cap. 1. nu. 36. de elect. Canon.*

4. Ex de facto, in multis Prouincijs nostri Ordinis reperitur concessa, & instituta; in Prouincia enim Calabria ab antiquo Prouincialis eliguntur alternatim, ac Diffinitores Capituli Prouincialis, & Generalis, & Electores Magistri ordinis; & vicissim celebrantur Capitula Prouincialia, nempe, vna vice in Calabria Citra, altera verò vice, in Calabria Ultra: hinc duo Diffinitores, illinc pariter, & duo; si hinc eligitur Diffinitor Capituli Generalis, illinc assignatur socius, & vicissim, ut pari passu ambulent, & emulentur Charismata meliora, quod non semel Capitula Generalia approbant, ut constat ex *Capitulo Generali, Romæ celebrato sub Reuerendissimo P. Fratre Hippolyto Maria Beccaria, anno Domini 1589. S. ordinationes, ibi, ordinamus pro nostra Prouincia Calabria, eius petitionibus annuentes, ut quemadmodum Priores Prouinciales, altera vice, ex Superiori Calabria, altera ex Inferiori, eligi solent; idem etiam obseruetur in electione Diffinitoris Capituli Generalis, hæc, ibi pag. mlii 9.*

5. His tamèn accedit, quòd quando in dicta Prouincia eligitur, vel instituitur Prouincialis aliquis, qui non est filius dictæ Prouincie, talis Prouincialis, non venit pro rata parte dictæ Prouincie, sed tali Prouincialatu completo, ius passiuè eligendi in Prouincialem remanet, & pertinet ad illam partem, ad quā pertinisset, si aliquis filius Prouincie electus fuisset; tunc, cum electus fuit, vel institutus Prouincialis, alterius Prouincie filius, quòd fermè sub eisdem verbis fuit Valentiæ declaratum anno 1647. sub Reuerendissimo Fratre Thoma Turco, declarat. 18. fol. 9. à tergo,

6. In Prouincia Neapolis, pariter obseruatur alternatiua, in electionibus Prouincialium, & Priorum, faciendis per Nationes, itaut altera vice ex Fratribus Neapoli ortis, altera verò ex exteris eligatur; prout latè constat ex literis patentibus à Reuerendissimo Fratre Nicolao Rodulino, tunc Generali totius Ordinis, quæ literæ per extensum habentur in actus Capituli Prouincialis, celebrati in Conuentu Sancti Domini Ciuitatis Neapolis anno 1639.

7. Nec dices, quòd in alternatiuis, Electores compelluntur eligere aliquem de certo genere personarum, eoquè consequenter eligunt coactè, quia eligentium, licet coacta ad certum genus personarum, nõ adimitur, sed aliquatèr restrigitur, quòd nõ officit validitati electionis, ut constat ex decisis *qu. 10. suprà*, & docet *Panor. in cap. electi de utanda 6. in fin. de elect.*

Electio scrutinalis, si fiat per fabas, vel calcules, aut lupinos, an sit valida, & Canonica? Qu. 33.

1. **R**espondeo negativè, quia omnis electio ad hoc, ut sit Canonica, & valida, debet fieri per modum scrutinijs, iuxta dispositionem *cap. quia propter, de elect. & cap. 6. Conc. Trid. sess. 25. de Regul.*

2. Modus autèm eligendi per scrutiniũ, nequit obseruari in electione habenda per fabas; nam in electione huiusmodi, nequit fieri votorum supputatio, ut in scriptis redacta, publicetur; quòd est de substantia electionis, ut dictum est *suprà quæst. 17. in nouo substantiali*, & constat ex *d. cap. quia propter*, ibi, qui scrutatores secretè, sigillatim vota cunctorum exquirant, in scriptis redacta, &c. quandoquidè in fabis, & lupinis, nullum nomen reperitur inscriptum, & quòd non est, nequit numerari neq; ad numerum redigi; ergo.

3. Confirmatur, quia ad eligendum canonice per modum scrutinijs, requiritur maior pars Capituli, ut dicitur in *d. cap. quia propter*, ibi, ut collectione habita, eligatur in quem omnes, vel maior pars capituli consensit; sed facta hypothesi, quòd electio scrutinalis, non sit concors, & vnanimis, quomodo dignosci poterit, quòd A. habuit quinque vota, & B. habuit septem? cum ex fabis, & lupinis, nihil certum habeatur, ut sapienter aduertit noster *Sylu. ver. elect. 2. q. 3. nu. 6.*

4. Nec dices, quòd per fabas, & lupinos, in omni serè Ordine, multæ sunt prouisiones, & electiones, quia hæ non sunt Canonice, nequè possunt dici scrutinales, iuxta prædicta.

SUMMA QVAESTIONVM.

Tractat. II. De Loco Electionis.

Electio in quo loco, est celebranda? Q. 1.
Electio celebrata in loco interdicto, an sit valida? Q. 2.
Capitulum quid, & quoduplex sit, & pro quo supponat? Q. 3.
Qua nam sint de substantia Capituli ad hoc, ut alius factus dicatur Capitularis? Q. 4.
Ad quid inuenta sint Capitula? Q. 5.
Ad constituendum Capitulum, vel Collegium, quae persona, ad minus, requirantur ad hoc, ut alius dicatur capitulariter factus, valeat, & sustineatur? Q. 6.
Nomine Capituli, qui nam veniant? Q. 7.
Potestas, & auctoritas Capituli, apud quem, resideat, & reperiantur? Q. 8.
Qua nam sit pars maior, & sanior Capituli, & quomodo cognoscatur? Q. 9.
Auctoritas, & potestas Capituli, an possit, in aliquo casu, reperiri, & esse in minore parte Capituli, aut etiam in uno solo vocali suffragante? Q. 10.
Minor pars, si forte dissensit, an teneatur sub-

scribere determinationi facta a maiori parte Capituli? Q. 11.
Sed pone, quod quis nō vult consentire determinationi facta a Capitulo, ex quo est iniusta; verum nō sibi Pralatam odiosum reddat, subscribit; an in foro conscientiae, det in pœnas, appositae contra determinationem iam factam? Q. 12.
Capitulum, an rectè, & validè concludat actum suum, in casu, quod in conclusio, & decreto non fuerint praesentes duas partes, ex tribus, quae interesse debent? Q. 13.
An Capitulum, in materia electionis, possit alteri ius suum committere? Q. 14.
Capitulum, de consensu maioris partis, an possit concedere, ut qui non habet vocem in Capitulo, illam possit habere, & consequenter suffragari, ut ceteri? Q. 15.
Capitulum, an possit supplere voces absentium? Q. 16.
Praes Capituli, an possit in eo eligi ad aliquod officium? Q. 17.

DE LOCO ELECTIONIS

Tractatus II.

Electio, in quo loco, est celebranda? Q. 1.

ET dico, quod debet celebrari in Ecclesia, vel Capitulo: dummodo non sit locus claustrinus, ut habetur in cap. in causis. 30. de elect. ibi, mandantes eis, ut redirent ad Capitulum, & pariter cum alijs Fratribus de electione tractarent.

In casu vero necessitatis, fieri potest extra Ecclesiam, seu Monasterium; prout antiquitus fiebat electio Episcoporum.

Quod tamen fallit in electione Papae, ut dicitur in cap. ubi periculum 13. de elect. in 6. Sylu. ver. elect. 1. q. 8. an. 6.

Electio celebrata in loco interdicto, an sit valida? Quaest. 2.

Affirmatiuè dic, tum quia, locus non est de substantia electionis,

tum etiam, quia per interdictum, solum suspenduntur Diuina, & Ecclesiastica Sacramenta, cap. final. de sent. excomm. in 6.

Electio autem non est Sacramentum, sed quaedam obligatio, seu contractus; tum item, quia ita colligitur ex cap. ad hac, 1. de postulatione Praelat. ubi in fin. Papa concedit, & admittit, postulationem, & electionem posse fieri in loco interdicto; quod etiam Glossa in cap. ubi periculum 13. de elect. in 6. ver. interdicta, s. praeterea, extendit ad electionem Papae: verum male facerent Electores, eligendo in loco interdicto, Sylu. cit. loc. nu. 9. & Miranda tom. 2. Manual. Praelat. q. 23. ar. 9.

Capitulum quid, & quoduplex sit, & pro quo supponat? Q. 3.

Capitulum inter Regulares, diuiditur in Generale, Pronunciale, & Con-

Conuentuale: Si Religiosi Regulares, in aliquo certo loco, & determinato tempore, ex omni parte Religionis, congregentur in vnum corpus, ad aliquid coniunctum peragendum, erit Capitulum Generale, seu Congregatio, vel Collectio vniuersalis:

1 Si verò Religiosorum cœtus, erit, ex aliqua vna sola Prouincia, erit consequenter eorum Congregatio Prouincialis: si tandem Collectio Fratrum, erit vnius Monasterij, dicitur pariter Capitulum Conuentuale, qualis ergo est Religiosorum Congregatio, tale erit, eorundem Capitulum; quod præsupponit Congregationem Religiosorum, leg. timē congregatorum, in aliquo certo loco, & tempore, ad collegialiter tractandum negotia Monasterij, vt dixi in tract. de rebus Monasterij non alienandis, & patet ex his, quæ immediatè dicuntur.

Quæ nam sint de substantia Capituli ad hoc, ut actus factus, dicatur Capitularis? Quest. 4.

1 **M**ulta, re vera, sunt de intrinseca ratione Capituli; prout constat ex eius distinctione, nempe locus, qui debet esse certus, & tempus determinatū, personæ insimul collectæ, & authoritas in congregante, & quod decidendum est, decidatur, siquæ volitum ab omnibus de Capitulo, vel à maiori, & saniori parte, suffragantium.

2 Capitulum, vt dixi, sæpè pro situ, & loco usurpatur, in quo plures personæ congregantur, & dicitur à capto capis, quia, multos capis & habet, à quo denominantur Capitulares, sicut collegiata, à collegio, & priuilegiata à priuilegio: etenim Capitulum deinitur, quod sit congregatio plurium Ecclesiasticorum, vnum corpus facientium, & colligitur ex l. 1. c. l. in. ff. de colleg. & corporibus illis. & docet Dominicus à S. Gemignano in cap. cupientes, §. ad hoc, nu. 2. de elect. Sylu. in ver. capitulum, nu. 1. & Negal. com. 1. prompt. ver. capitulum, nu. 1. & probatur in cap. cum in euacuis, de his, quæ sunt à maiori parte expulsi.

3 Proinde tunc dicitur Capitulum, quādo more solito, & consueto, & legitima, autoritate, est congregatum, in tempore præfixo, & determinato loco; scilicet dicere: conspiratio, aut rebellio; prout fit, cum plures, priuata autoritate, & clandestinè congregantur ad malum finem, l. 1. c. 3. ff. de collegiis illis. Reg. Sei. felix. in Praxi, in addition. ad lect. 16. sub num. 7. fol. 262. & Illustr. Dom. Reg. Cypre. Intro. dec. 169, tom. 2. Unde, simulatione iuris fit, vt Capitulum,

dicatur esse vna quædam persona legalis, & intellectualis, separata à Cuiuslibet, & à Canonicis, & à personis Capitulantibus.

4 Sicut hereditas, differt à rebus hereditariis, sic Capitulum, Vniuersitas, & Collegium, differt à personis eorum.

Quæ quidem persona simulata, & ficta, integratur, & resultat ex supradictis circumstantiis; prout Gabriel. in tract. comm. mun. concl. 11. quod cuiusque vniuers. nomin. conclus. 1. & Marcell. Vulpes in sua praxi fori Eccles. cap. 13. nu. 38.

5 Hic est, quod actus gesti per Decuriones, & Electores, extra Concilium legitimè congregatū, & per Canonicos extra Capitulum, licet omnes de Regimine Vniuersitatis, & omnes Canonici de Capitulo concurrant, non idcirco censentur actus Vniuersitatis, nec Capituli, Barol. in Lomnes Populi, ff. de iur. & iure. & Bertrandus consil. 42. nu. 7. lib. 2. quia ad faciendum actum Capitularem, & validum, requiruntur supradicta omnia copulata.

6 Quò fit, vt in hoc nostro Regno, non possit Vniuersitas mittere literas alicui, nisi congregato Consilio, vt iuris, & moris, & subscriptas manibus Syndicorum, & Decurionum; præcedente conclusionē, scripta, in libro Conclusionum, iuxta Pragm. D. Petri Girou. editam die 22. Jul. 1585.

Ad quid inuenta sint Capitula? Quest. 5.

1 **P**RO splici Regularium gubernio, apprimè sunt necessaria Capitula, in Dei nomine conuocata ad hoc, vt bona semel incepta, progrediatur, & in ista mala rescendant, Christi ope, & adiutorio.

2 Ipse namque dixit, vbi duo, vel tres, meo nomine, conuenerint, ad eos venio, & inter eos sum. & iterum, si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quancunque petierint, fiat illis à Patre meo. Matth. cap. 18.

3 Si duo, vel tres congregati, hoc præstant, quid autem decem, vel centum? & cō fortius si sint Dei Serui, Amici, & Sacerdotes: quid est, quod non consequenter in laudis, hostia, & Dei inuenio sacrificio, tanta simul grauiusimorum hominum frequentia; etenim qui in societate orat, solus non petit, nec solus Deum obsecrat; est enim in hoc plus aliquid, vt putā concordia, conspiratio, & amoris copula, & clamor felici concordia stipatus, penetrat Cœlum, quo insuper, & petitiones infirmorum validantur.

Hinc Tsaltes, ecce quid bonū, & quid inueniendum, habitare Fratres in vnum. Ps. 132.

4 Quibus adde, quod maius lumen, reperitur in multis, quā in paucis, & præ-

sertim in viris selectis, & proceribus; quorum ingenio, & auctoritate, & praxi, multum indiget Respublica, ut recte possit gubernari.

3 Quamobrem, ab exordiis nascentis Ecclesie, opus fuit in vnum fideles vnire, & Apostolos dispersos congregare, ut constet ex *Actis Apostolorum*.

Ad constituendum Capitulum, vel Collegium, quot persona, ad minus, requirantur ad hoc, ut actus dicatur Capitulariter factus, valeat, & sustineatur? Q. 6.

1 **R**espondeo, quod de iure Civili, ad faciendum Collegium seculare, ad minus requiruntur tres idonee personae; prout expressè habetur in *L. Nerasius, ff. de verb. signif.* vbi dicitur, quod Collegium nescit nasci, & exordiri, nisi ad minus, supposita trinitate personarum, in vnum collecta; & constat ex vi nominis, & proprietate verborum.

2 Innoc. vetò in *cap. dilecti, de excessibus Prælati, & in cap. postulasti, de iure patronat.* & *Archid. in cap. de liberatione, de electi. in 6.* & *Ioan. Andr. in cap. statum, cod. tit. & alij plures, quos allegat Megal. dom. 1. prompt. ver. Collegium, nu. 1.* dicunt, quod de iure, Canonico, ad faciendum Capitulum Ecclesiasticorum, sufficiunt duæ idonee personae.

3 Verumtamen regulariter loquendo, Capitulum Ecclesiasticum debet, ad minus, consistere ex tribus personis, iuxta ius Civile; prout expressè habetur in *c. nullus in Ecclesia, 1. de electi. vbi duo, vel tres fuerint in Congregatione, vbi Gl. in ver. duo, dicit, quod duo faciunt Congregationem, tres vetò Collegium.*

4 Secus non daretur locus *Capitulo cum in cunctis, de his, quæ sunt à maiori parte Capituli*; nam est id, quod duo satis sunt ad faciendum Capitulum; quibus eorum duorum, dicitur pars maior, vel sanior, cum in singularitate suffragij, vnus altero non sit maior in suffragando?

5 Hinc Capitulum Generale, non poterit contra hoc ius statuere, ne tres, scilicet vocales, existentes in aliquo Conventu, possint sibi eligere Prælatus, & si ordinaverit, cogitur reuocare, *Castell. cap. 5. nu. 43. de electi.*

6 Verum tamen, in Ordine nostro, Capitulum Generale sancit, quod duo Electores reperti in aliquo Conventu, non sufficiunt ad sibi Prælatum eligendum, sed ius electionis, & prouisionis deuoluitur ad

Provincialem, quod forsitan sancitum est ex eo, quia hoc non est contra ius Canonicum, vel fuit dictum ex auctoritate Apostolica.

Nomine Capituli, qui nam veniant? Quest. 7.

1 **N**on omnes, qui sunt in Monasterio, veniunt appellatione Capituli, sed illi tantum Patres, ad quos de iure, aut privilegio, vel consuetudine, spectat interesse rebus capitulariter agendis, iuxta Religionis statuta, approbata, tamen à Romano Pontifice; & colligitur ex *Gl. in cap. nullus in Ecclesia, de electi. in quo dicit, quod vbi tantum est Sacerdos, & Clericus, ibi non dicitur Congregatio, siue Collegium; quia non oēs faciunt Capitulum, & Dominic. à S. Geminiano in cap. episcopus, §. ad hac, nu. 2. de electi. & in cap. mandatum, de praben. & digni. nu. 40.* docet, quod appellatione Capituli, non veniunt omnes Ecclesie Prælati, sed tantum Canonici, *Megal. cit. loc. ver. Capitulum, nu. 1.* & constat ex praxi, & communi sententia Doctorum.

Potestas, & auctoritas Capituli, apud quem residet, & reperitur? Q. 8.

1 **E**T quidem residere in maiori, & saniori parte Capituli, ut dixi in tract. de rebus Monasterij non alienandis, & decidit *Conc. Lateran.* & habetur expressè in *cap. cum in cunctis, de his, quæ sunt à maiori parte Capituli*, ita vt totum Capitulum, facere dicatur id, quod Capituli maior, & sanior pars facit, & quod à maiori, & saniori parte Capituli fuerit constitutum, appellatione remota, præualeat semper, & suum consequatur effectum, ut *ibid.* dicitur.

Nisi à paucioribus, & Inferioribus aliquid rationabiliter obiectum fuerit, & simul coram Superiore probatum, & habetur in *tex. l. quod maior ff. ad municip. & ibi gl. Bart. & alij plures.*

2 Vnde, vt contradicção minoris partis Capituli valeat, duo sunt necessaria copulatiue, & quod scilicet rationabile quid obijciatur, & quod probetur; prout notat *Gl. in d. cap. ver. offensus.*

3 Quæ quippè decisio fallit in multis casibus, prout docet noster *Sylu. in sum. ver. Capitulum, nu. 1.* & præsertim, quando aliquid est commune pluribus, non vt collegiatis, sed vt singulis; quia tunc oportet consentire singulis, *ff. de fern. vtil. præd. l. per fundum, cap. cum omnes, de constitucion.* etenim cum agitur de interesse vniuscuiusque

debent singuli consensire, *Tabien. ver. capitulum, & Felin. in d. eadem omnes, à n. 38. v. q. ad nu. 34.* ponit quatuordecim fallentias, quæ ferè omnes ex vna, & eadem distinctione solvuntur, an actus sit necessarius, vel voluntarius? Nam si imminente necessitate fiat, sufficit, quòd in Capitulo interueniat consensus maioris partis; si autem sit ex mera voluntate, interuenire debet consensus omnium; prout latè *ibid. Felin. & Abb. nu. 5.*

4 Quæ omnia per ius Canonicum decisa, vt supra; habent ferè locum, & procedūt in omnibus Capitulis Religiosorum Mendicantium, in quibus Prælatorum electio sit per secretinium; & præcipuè in nostra Religione Dominicana, in qua, tam Priores Conuentuales, quàm Prouinciales, & Generales Ordinis Magistri, eliguntur à maiore parte vocalium, vltèr medietatem; prout habetur in *2. distin. cap. 4. tex. 3. de elect. Magistri, fol. 131. & de electione Prioris Conuen. cap. 3. tex. 2. fol. 110.* quo item modo, eliguntur Diffinitores, & deciduntur omnia alia qualitercunq; spectantia ad Ordinem, & Communitatem, & similia, quæ solèt fieri in Capitulo.

Quæ nam sit pars maior, & sanior Capituli, & quomodo cognoscatur? Quest. 9.

1 ET dico, quòd maior pars Capituli, cõnietur illa, quæ relata ad totum Capitulum, excedit, saltèr medietatem votorum omnium eligentium; non autem illa, si quæ sit, quæ excederet aliam maiorem partem eiusdem Capituli, v. g. si in Collegio, vel in aliqua Vniuersitate, inueniatur triginta electores, quorū quindecim eligāt vnū, & octo eligāt aliū, & ceteri eligāt tertiū; in tali, & simili casu, nulla reperitur electio Canonica, nec legitima, & iuridica; quia inter essentialia electionis Canonice, hoc est principale, vt fiat à maiori parte omnium eligentium, existentium in Capitulo: in casu autem posito, nullus illorum trium, fuit electus à maiori parte Capituli; quia in exemplo iam dicto, maior pars, respectu totius Collegij, sunt ad minus sexdecim votes, non autem quindecim; prout expresse habetur in *cap. Ecclesia vestra delicta Pastore, de elect. & ibi Gl. & Abb. & Bald. & Decius in cap. cum omnes, de constitutionib. & idem Abb. in cap. quoniam, & cap. final. de iur. patron. col. penult. & Lucas Castell. de elect. Canon. cap. 17. nu. 37. & Rodr. tom. 1. q. 41. ar. 1.*

2 Sanior autem pars Capituli, illa pag.

tet censetur esse, quæ est maior, respectu totius Capituli, & comparata omnibus vocalibus, habet in se maiora vota omnium eligentium; prout dicitur in *cap. dudum ad audiendam nostram, il primo, de elect. vbi Gl. notat, quòd numerus, qui multum excedit, præfertur authoritati, & in d. cap. Ecclesia vestra, de elect. vbi expresse, tantum habetur respectus ad maiorem partem Capituli, & ad nihil aliud, per illa verba; licet maiorem partem facerent, partium comparatione minorum; non tamèn ad maiorem partem Capituli perueniunt, &c.*

3 Et hoc ideo, quia maior pars, censetur sanior, vtputà, zelo, & pietate, & ratione mota; quia vbi maior numerus, ibi maior zelus; & eò magis hodie in Religiosis Capitulis, in quibus per scrutinium, & vota secreta, quæ in vna confunduntur, eliguntur Prælati, suppressis nominibus eligentium, vt patet ex quotidiana praxi.

4 Proinde semper pars maior, vt sanior reputatur, *Sylvia ver. capitulum, q. 1. nu. 3. & eod. verbo Tabiena, & Castell. de elect. cap. 5. num. 49.*

Autoritas, & potestas Capituli, an possit in aliquo casu reperiri, & esse in minori parte Capituli, aut etiam in vno solo vocali suffragante? Quest. 10.

1 QUAMVIS potestas Capituli de iure, ac regularitèr sit, & conferuetur in maiori parte Capituli, iuxta decisionem *cap. cum in cunctis, de his, quæ sunt à maiori parte Capituli.*

2 Nihilominus, per accidens, hoc est in casu, quòd maior pars Capituli delinquat, sua priuatur potestate; & ius eligendi, ac decidendi, deuoluitur ad pauciores; prout expresse habetur in *cap. gratum gerimus, de postulat. prel. & cum nobis olim, & cap. bona memoria, il primo, de elect. & docent cõmuniter DD.*

3 Quæ autem sint ista delicta, ob quæ maior pars priuatur iure eligendi, vide in supradictis Capitulis, vbi multa reperies; quorum vnum, si electores eligant indignum, quo casu, paucorum electio sustinetur; dñmodò sit de idonea personà, *Sylvia & Tabien. ver. Capitulum, num. 1.*

4 Quamobrem, si vno excepto, omnes alij de Vniuersitate, vel Capitulo moriantur, vel suis abrenunciatis votis, vel delinquant (hæc enim omnia æquipollent in casu, de quo agit) iste vnus, qui nò obijit, nec deliquit, nec suo renunciavit voto, poterit absq; dubio, extraneum eligere, casq; omnia

omnia tractare, agere, ac terminare, quæ spectant ad totum Capitulum; quia in tali casu, in isto vno solo conseruatur ius totius Vniuersitatis, & Capituli. Ceteri verò censentur mortui, ac voce priuati; quod est valde notandum; prout docent præcitati Doctores, adiuncta *Gl.in d.cap. gratum, de potest. prælatis.*

3 Proinde, si contingar, omnes Cardinales exire Conclauē, præter vnum, illa solus poterit de iure cōmuni eligere Romanum Pontificem, prout *Gl. singularis* aduertit in *ver. omnes, in Glem. ne Romani, de elect. & docet per multa Martini. Land. in tract. de Cardin. concl. 24.* hodiē tamē circa hoc debent obseruari *Constit. Greg. XV. & Urb. VIII.*

6 Itā similiter, si omnes electores de Capitulo exeant, instante tempore citatæ, ac determinatæ electionis, & vnus solus remaneat; hic satis erit, & ceteris seruatis seruandis, bene poterit eligere, cuius electio sustinebitur quia iste vnus, qui remansit, non debet suo iure priuari, sine propria culpa; qui tamē non poterit eligere se ipsum, sed extraneum, prout expressè habetur in *cap. per lras, de iur. patronat. & cap. Cumana & cap. quia propter, & cap. final. de elect. & docent Hostius, in sum. tu. de elect. S. quilibet, & quando, col. 13. ver. ego puto, & Rodriguez tom. 2. q. 53. art. 11. & Castell. in tract. de elect. cap. 5. num. 43. & num. 86. vbiq; in finem.*

7 Et hoc totum colligitur ex *l. sient, ff. quod cuiusq; vniuers. nomine*; qua cauetur, mortuis omnibus de Vniuersitate, aliquo tamē superflite, potestatem talis Vniuersitatis remanere penes superflitem, quod sine controuersia docent omnes Iurista.

8 Hinc item collige, quod extinctis omnibus Religiosis alicuius Religionis, vna tamen persona superflite, adhuc illius durant priuilegia; quia Collegia, Vniuersitates, & similia corpora, censentur semper viuere, etiam si ad vnā personam redigantur; prout *Gl.in d. cap. gratum, ver. pauciores, & Bari. in d. l. sient, & docet post multa Bald. in sua Margarita, ver. Collegium,* & Nos diximus suprà in *tract. 5. de causis actiua, & passiva priuileg. q. 9.*

Minor pars, si forte dissentiat, an teneatur subscribere determinationi factæ à maiori parte Capituli? Quæst. 11.

Dixi in per. 2. tract. 14. de reb. Mo-
nast. non alienandis, q. 16.

Tom. 2. Par. 3.

Sed pone, quod quis non vult consentire determinationi factæ à toto Capitulo, ex quo est iniusta, verum, ne sibi Prælatum odiosum reddat, subscribit; an in foro conscientie, det in penas appositas determinationi iam factæ? Quæst. 12.

Dixi ibidem, quæst. 17.

Capitulum, an rectè, & validè concludat actum suum, in casu, quod in conclusio, & decreto non fuerint præsentis duæ partes, ex tribus, quæ interesse debent? Quæst. 13.

Questio hæc est grauis, & digna notatu, quia frequens in vsu; & circa eam variant DD.

Diximus suprà, & bene; quod ius Vniuersitatis, vel Capituli, in vno solo conseruatur, vt in *l. sient, ff. final. ff. quod cuiusq; vniuers. nom.* hoc tamē procedit per accidens, quando scilicet alij non reperiuntur, aut delinquit, aut moriuntur, vt dictū est.

2 Verum, dato, quod omnes de Capitulo, qui vocandi erant, vocati fuerint rectè, & rectè ab eorum superiore; an actus Capitularis, sit, & possit esse validus, nisi in eo saltem fuerint præsentis duæ partes eorū omnium, qui sunt vocati, vel de iure vocandi sunt ad Capitulum venire?

3 Et quidē grauissimi DD. numero non pauci, docent ad hoc, vt actus Capituli valeant, requiri consensum duarum partium vocalium, præsentium in Capitulo; dummodò hi præsentis constituent duæ partes eorū omnium, qui habent vocem, & deberent interesse, ita Abbas in *cap. cum in cunctis, de bis, quæ fiunt à minori parte Capituli, num. 16.*

4 Et hoc ideo, quia duæ partes totam repræsentant Vniuersitatem, vt dicitur in *l. nulli, & l. planè, ff. quod cuiusq; vniuers. nom. l. 3. Cod. de decretis ab ordine faciend. l. nominationum, Cod. de Decretionibus, lib. 10. Bartol. in l. quod maior, ff. ad munici. & in l. obseruare, C. de Decurion.*

Id ipsum fatetur Domin. in *cap. vni, s. si verò, de Cleric. Agros. in 6. Decius in cap. cum omnes, nu. 5. i. de Constit. & ibi Felix. vbi, hanc dicit esse communem opinionem Iuristarum, & Canonistarum omnium, nu. 56.*

5 His tamē non obstantibus, in Capitulis Religiosorum, satis est, vt actus gestus fiat à minori parte existentium in Capitulo, etiam si ista maior pars non faciat

F 2 duas

duas partes eorum omnium, qui fuerunt vocati, & ad quos de iure spectabat, rebus Capitularibus interesse; dummodo nullus fuerit contemptus.

6 Quod totum probat *Isola*, procedere de iure Canonico, in *cap. humilis*, in 4. col. de *maior. & obedien.* & in hac re, magis standum est iuri Canonico, quam iuri Civili; prout autumant *Abb. & Felin. in cap. quia propter*, nu. 5. de *elect.*

7 Proinde in omni casu, quo absentes vocati, noluerunt, vel non potuerunt venire, non sunt computandi inter vocales, nec possunt electionem impedire; prout habetur expressè in *cap. quod sicut*, de *elect.* & docet *Glin. Clem. quod circa*, de *elect.* & in *cap. cum nobis*, eod. tit. de *elect.*, ubi clarè habetur, quòd vocati ad Capitulum, tempore electionis à iure slantio de legitimo Superiore, si renuant venire, faciunt se alienos, & huiusmodi renuentes venire, computandi sunt, non in numero absentium, sed in numero eorum, qui non sunt amplius vocandi de iure, quoad illum actum, & docent *DD. in d. cap.* & præsertim *Panor. nu. 3.*

8 Hinc electio, in tali casu concorditè facta, vel à maiori parte vocalium existentium in Capitulo, valet, & est optima, & praticatur in nostra Religione, & docet *Castell. de elect.*, cap. 8, nu. 11.

9 Insuper, instante ultimo tempore electionis, duabus partibus recedentibus à Capitulo, pars illa, quæ remanet, licitè, & sanè poterit eligere, *Panor. in cap. cum nobis*, de *elect.*, nu. 10. & *Sylv. ver. de elect.*, 3. nu. 12. & *Tallem. ad. d. r. num. 1.* & habetur in nostris *Constit. sex. 3.* de *elect.* Prior, ac etiam *sex. 1.* de *elect.* *Mogisiri Ord.* ubi dicitur electionem Priorum, tunc Conventualium, quam Provinciarum, & aliorum Prælatorum, spectare ad illos tantum electores, qui personalitè præcates in electione contingerit esse.

An Capitulum, in materia electionis, possit alteri vices suas committere? Quæst. 14.

1 DE iure communi respondent affirmativè *DD.* dummodo omnes, & singuli de Capitulo compromittant, nemine discrepante, secus autem, si unus solus dissentiat, *Archid. in cap. Episcop.*, 16. q. 7. & *ibid. Hugo.* & habetur expressè in *cap. quia propter*, de *elect.* *ibi*, vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesia viduata provideant de Pastore, hæc *ibi*.

2 Vbi licet dicatur, aliquibus; vni tamè committi potest, etiam si sit extra Capitu-

lum, *Glin. cit. loc.* & habetur expressè in *cap. causam*, qua *cod. in. de elect.* ubi electio commissa Episcopo A. sustinetur; quia, hoc non est de forma; imò melius potest expediri per unum, quam per duos, *Glin. ubi supra*.

3 Dixi, secus si unus dissentiat, tunc, quia *Decretal.* ait, *vice omnium*, &c. & aliter electio facta, non valeat, & contra *textum* clarè non licet obijcere; tunc etià, quia eum quilibet de Capitulo habeat vocem in electione, non debet priuari iure suo, nec aliquis debet compelli ius suum, dare alij, *C. de contraben. empt. Linnitum*, & *lin. videntis*, & docet *Glin. d. c. quia propter*.

4 Quod amplia ad omnia alia Ecclesiæ negotia, quia eum compromissum sic res voluntaria, *Isi dictam*, si de *vici.* omnes consentire debent, ut dicitur in *c. cum omnes*, de *Concil.* unde male faciunt illi Regulares, qui negotia Capituli, de consensu maioris partis vocalium, committunt aliquibus; quia compromissum, ut dictum est, debet fieri de consensu omnium, & singulorum, nemine discrepante; secus autem, res per compromissarios facta, non valet; prout autumant multi *DD.* gravissimi, quos allegat, & sequitur *Mogis.* in suo *prompt. ver.* *Capitulum*, nu. 5. in *fin.*

Capitulum, de consensu maioris partis, an possit concedere, ut qui non habet vocem in Capitulo, illam habere possit, & consequenter suffragari, ut ceteri? Quæst. 15.

1 NEgant *Nauar. conf. 2.* nu. 1. de *Consuetud. Vinc. de Franch. decis. 3.* nu. 22. *Glin. in cap. quia propter*, in *ver.* *vice omnium*, de *elect.* *Valper* in sua *praxi for. Eccl.* cap. 13. nu. 34. nisi totum Capitulum concors sit, & nullus discrepet; quia, agit de præiudicio singulorum.

2 Verum Ego respondeo absolute negativè; etià si omnes consentiant, quòd votum electivum Prælatorum Regularium, ex quo in electione, & Capitulo illi tantum debent esse præcates, quibus de iure Canonico, vel speciali competit, interesse; nec fiat in posse Capitulantium, aliquem habilitare ad eligendum: nisi iuxta statuta, & Privilegia à Papa concessa; & colligitur ex *d. cap. quia propter*, *ibi*, qui debens interesse, &c.

3 Et proinde Vicarius electionis, expressè protestatur in Capitulo electionis, se nolle admittere, qui de iure non est admittendus; nec se velle excludere, non excludendum.

4 Benè verum est, quòd in aliquo casu, posset quis admitti in adiutoriū, & consultationē, qui habebit ius cōsultiuū, nō autē decisiuū, scū ius directiuū, nō autē electiuū.

5 Secus electio redderetur nulla, vtpotē celebrata contra formam d. cap. quia, propter, vt ibid. Abb. notat nu. 3. & *Metz. in prompt. ver. Capitulum*, nu. 4.

Capitulum, an possit supplere voces absentium ? Quæst. 16.

1 **N**egatiuè deciditur in cap. 6. Conc. *Trid. sess. 25. de Regul. ibi*, nec in posterum liceat, Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscuq̃, &c. & taliter electus, sit ipso facto, inhabilis ad

omnia officia, in Religione obtinenda, & pœna hæc incurritur, antè sententiam Iudicis, secundum *Redran sum. cap. 104. n. 10.*

Præses Capituli, an possit in eo eligi ad aliquod Officium ? Quæst. 17.

1 **N**egatiuè *Miranda tom. 3. Manual. Prælat. q. 22. ar. 7. & Casell. de elect. c. 13. n. 30. & sequent. xii* quia, ob timorem, & reuerentiam ipsius, electio non conferretur omninò libera; tūm etiam, quia præsumitur fraus, & dolus. Cetera verò, quæ pertinent ad auctoritatem Capituli, vide suprà par. 2. in tract. de rebus Monasterij non alienandis, & infra in tract. de auctoritate Prælati.

S V M M A Q V A E S T I O N V M, Tract. III. De Tempore Electionis.

Electio quando, & infra quod tempus sit celebranda ? Q. 1.

Electio celebrata, post elapsū tēpus, à iure cō-

muni, vel speciali præfixū, an sit nulla ? Q. 2.

An possit traheri de successore, autē morte Prælati ? Q. 3.

Electio, an debeat fieri statim, sequens morte Prælati ? Q. 4.

Electio, an debeat fieri illicitè, habita renunciatione Prælati ? Q. 5.

Electionis terminus à iure, vel Constitutione præfixus, ad eligendum, an possit coartari, & breuiari ? Q. 6.

Electio Canonica, an fieri possit nocte ? Q. 7.

Electionis tempore præfixo, & neglecto ab eo, ad quem spectat, electores conuocare, quid agendum ? Q. 8.

Electio in qua hora Diei, fieri debet ? Q. 9.

Electio, si fiat in Die festo, an valeat ? Q. 10.

DE TEMPORE ELECTIONIS Tractatus III.

Electio quando, & infra quod tempus sit celebranda ? Quæst. 1.

1 **R**espondeo, quòd electio tunc facienda est, quando Ecclesia est viduata, vt dicitur in d. cap. quia propter, ibi, Ecclesia viduata provideant de Pastore : & tunc dicitur viduata, quando vacat suo legitimo Pastore.

2 Hæc autem vacantia, potest fieri multipliciter ; nempe per mortem, renuncia-

tionem, translationem, & proprij Prælati remotionem, vt expressè dicitur in cap. inter corporalia, secundo, de translat. ibi, cum per translationem, depositionem, aut cessionem, & notat ibi *Glos. in casu, & Casell. cap. 13. nu. 2. de elect.*

3 Er debet in tali casu, cessante legitimo impedimento, ab electoribus fieri, infra tres menses, alioquin deuoluitur ad Superiorem proximum, & si ipse infra idem tempus, non elegerit, deuoluitur ad alium Superiorem, & sic successiue, vsquè ad Papam,

pam, ut dicit *Splu. ver. elect. l. 1. q. 6. num. 7.* & *Religanda tom. 3. Manual. Pral. q. 2. art. 10.*

Et habetur expressè in *cap. n. pro defectu, 4. 1. de elect. ibi, statim, ut infra tres menses, Cathedralis, vel Regularis Ecclesie, Pralato non vacet, infra quos, iusto impedimento cessante, si electio celebrata non fuerit: qui eligere debeantur, eligendi potestatem careant ea vice.*

4 Quod trimestre est successivè computandum à die intimatæ vacantie: tempus enim non currit ignorantibus, *l. 2. C. qui admitti, & docet ex multis Riccius l. p. praxis, tit. de iur. patron. resolut. 173.* & ob id debet ab eo, ad quem pertinet Electoribus intimari, *Temp. tom. 1. de iur. Abbat. disp. 5. quest. 7. nu. 4.*

5 Verumtamen Regulares, in hac parte, non tenentur stare huic tempori, à iure communi præfixo, sed debent eligere secundum ipsorum Statuta, ex speciali iure. Minoribus induko à *Clem. IV. ibi, quod in electionibus tempus, super hoc, à iure statutum, ipse non currat, nec in hac parte, iuris huiusmodi Regulis coarctentur, & refert Casar. b. in comp. ver. elect. §. 4. & per extensum habetur in *Monum. Ord. in prima impress. fol. 56. & l. secundas. 134. concl. 301.**

6 Nec non idem ab *Alex. IV.* fuit concessum Ordinibus Prædicatorum in *Bulla, incip. Cum hoc* habetur per extensum in *Bulla, v. s. Martis, pag. 38. lit. P.* & à *Saxo IV.* in *l. Marti magno, in cod. Bull. fol. mihi 150. lit. P.* quæ quidem privilegia extenduntur ad omnes Regulares, qui nobiscum communiant in privilegiis.

7 Sed adverte, quod præfata privilegia loquuntur de electione Magistri Ordinis, & Priorum Prouincialium, non autem Conventualium.

8 Quapropter melius dices, quod electiones cuiuscunque Ordinis, dirigendæ sunt, secundum propria instituta; prout colligitur ex *Clem. X. in de verb. signif. & constat ex Decreto editis à Clem. VIII. de reformat. Regul. §. 36. & ex alijs Bullis specialibus, per quas iuri communi derogatur.*

9 Hinc Electores in Dominicana familia, tenentur à die intimatæ vacantie, infra mensem eligere Priorem Conventualem iuxta declarationem *tex. 5. in O. cap. 2. de elect. Prior. pag. 112. col. 3.* alioquin electio deuoluitur ad P. Prouincialem.

Electio celebrata, post elapsum tempus, à iure communi, vel speciali præfixum; an sit nulla? Q. 2.

1 **A**ffirmatiuè deciditur in *cap. n. pro defectu*

pro defectu 41. de elect. & specialiter habetur in cap. 2. de elect. Prioris Conuent. in Ordine Prædicatorum, tex. 5. ibi si infra mensem, non elegerint, vel postulauerint, Prior Prouincialis providens.

2 Sed adverte, quod deuolutio huiusmodi, iuxta dispositionem *d. cap. n. pro defectu*, non habet locum, nisi in casu negligentie, ut liquet ibi, dummodo hoc proueniat ex sola eorum negligentia, quia legitime impedito non currit tempus.

3 Attamen in Religione Dominicana, præfatum tempus vnius mensis ad eligendum, nedum procedit in casu negligentie; verum etiam, in omni casu, quo Electores alicuius Conuentus, non eligant infra mensem; quia *d. text.* loquitur simpliciter, & absolute, quod intellige verum, si hoc cautum sit autoritate Apostolica, secus dicendum foret, quod tempus in *d. Confir. præfixum*, debet interpretari per ius commune; tunc quia, Capitulum Generale non potest quidquam statuisse contra ius commune, ut sæpe dicimus; & docet *Nauar. tom. 1. consil. lib. 1. consil. 5. nu. 1.* & habetur in *cap. 1. de maior. & obed. cum etiam, quia Religio Dominicana, in materia electionis, in nihilo exorbitat à iure communi prout fasè *Castell. cap. 14. de confirmat. nu. 5.**

An possit trahari de successore, ante mortem Pralati? Quest. 3.

1 **N**egatiuè dic; quia quandiu vivit Prælatus Ecclesie, licet eius vita desperata sit; tractatus non tantum, est illicitus, sed etià inualidus, *cap. bona 36. de elect.* Ecclesia enim pro inconuenienti habet, eligi Prælatum, aut de electione, trahari, antequàm Sedes vacet; sicut durante coniugio, concessum non est pacisci de nouo matrimonio contrahendo, nisi post mortem coniugis; quia tale pactum, censetur contra bonos mores, & cum occasione mortis machinande, præbere, soleat, argum. *cap. siens 39. cau. 7. q. 1. omnino vetatur.*

2 Quamobrem, citatio, seu vocatio ad electionem peragenda, emissà ante mortem Prælati, est ipso iure nulla, nec astringit vocatos, quia censetur facta à non habentibus auctoritatem citandi.

3 Nec quidem post mortem potest valere, quia quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualecere, ut dicitur in *Regula Iuris 29. in 6.*

4 Nec dices, quod dispositio facta tempore inhabili, subsistere potest, si cõseratur in tempore habile, ex *cap. de vxore 7. de sepulchris,*

tuus, quia hæc Regula fallit in casu nostro, vt constat ex præallegatis iuribus.

5 Non desinam tamen dicere, quòd licet iure vetitum sit, tractare Capitularitèr de successore, antè mortem Prælati: nihilominus prohibitum non est, extrà Capitulum, vel etiam in Capitulari Conuentu, incidentèr, ac veluti per accidens mentionem facere, de certa persona substituenda, post mortem Prælati: cum talis mentio nõ fiat in ordine ad Decretum definitiuum. *Layman de elect. Prælati, cap. 4. q. 30.*

6 Verùm Ego abstinere omninò; ex quo omnis tractatus, quomodocunq; habendus in ordine ad successorem, antè mortem Prælati, repetitur prohibitus; & constat ex coniugio carnali, à quo arguere ad spirituale, tenet argumentum; *cap. inter corporalis 2. de translat. Episc.*

Electio, an debeat fieri statim, sequuta morte Prælati? Quest. 4.

1 **R**espondeo, quòd electio non debet fieri antè mortem Prælati, nec antequàm eius corpus sit traditum sepulture; alioquin facta, non valet; prout habetur expressè in *cap. bona memoria 36. de elect. ibi, cum quia corpore d. Episcopi, nondùm tradito sepultura, habuerunt de ipsa electione tractatum;* verùm *Gl. ibid. in ver. tractatum* ait, quòd electio in d. *cap.* non fuit cassata, ob hoc tantum, sed ex alio capite, quòd dictum amplectitur *Syl. ver. elect. l. q. 6. nu. 7. Rodriq. tom. 2. q. 52. art. 14. Miranda tom. 2. q. 23. ar. 10. concl. 10.* eò magis, quia Regulares quòd pàctum, de quo agitur, non coarctantur Regulis iuris communis, vt constat ex præcit. prius, ergò si habuerint tractatus de eligendo successore, Prælato mortuo, non tamèn sepulto, potest sustineri.

Electio, an debeat fieri illicò, habita renunciatione Prælati? Quest. 5.

1 **R**espondeo, quòd si Prælatura ex renunciatione vacet, non possunt Electores, successorem eligere, antequàm renūciatio non fuerit acceptata, & approbata à Superiore illius, qui tēficiat; alitèr electio nulla foret: quia per solà renunciationē Prælati, nõ dicitur Ecclesia viduata; *Panor. in c. ad aures, n. 7. de his, que n. met. canf. sunt, & fusè Ricc. p. 3. praxis, resol. 399.* Immo, vbi tēficiatio acceptata fuerit per Superiorem renunciantis, adhuc datur locus penitentiæ, si res sit integra, & placuerit

Prælato, renunciationem habitam remittere, vt infra dicam.

Electio, terminus, à iure, vel à Constitutione præfixus ad eligendum, an possit coarctari, & breuiari? Quest. 6.

1 **E**T dico, quòd sic; dummodò tempus à iure præfixum ad eligendum, coarctetur de voluntate duarum partium Capitulantium, & fiat ex iusta causa, *Syl. ver. elect. l. q. 7. nu. 8. vbi in fin. dicit, & sic concordat Doctores scribentes in cap. cum inter vniuersos, & cap. cum à nobis, & sequitur Miranda tom. 2. Manual. q. 23. art. 10. concl. 4. in fin.*

2 Et prædicatur in nostro Ordine, vt in qualibet die Mensis determinari ad eligendum Priorem, Electores possint in vnum conuenire, & successorem eligere: tempus enim à iure stabilitum, nequit prorogari, ac benè potest breuiari, quia totum tempus medium ad eligendum, subest voluntati eorum, qui habent ius ad suffragandum.

3 Hinc citatis, atq; vocatis vocalibus, per P. Vicarium electionis ad eligendum futurum Prouincialem, in futura vigilia Pentecostes, in Conuentu N. vt moris, & iuris est si ob aliquam iustam causam, propositam à Præsidente Capitulo, & coram congregatis examinatum, & acceptatum à maiori parte Capituli, seu à duabus partibus interessentium, vel eorum, qui debent Capitulo interesse, fuerit mutata Dies præscripta, in præcedentem; & dictum fuerit, quòd ad electionem prædictam procedatur, Die Veneris antecedente vigiliam prædictam, poterint Electores huiusmodi licitè, ac iustè, successore eligere, licet aut qui pauci fuerint absentes, & minime expectati ad eligendū, in Die breuiata, in casu posito.

4 Et secundum hæc respondi, cū essem in Comitatu Reuetendis. P. Nicolai Rodulph, sub anno 1637. consultus super electione P. Prouincialis, electi ad regimen nostræ Prouinciæ Apulæ: fuit enim citatum Capitulum de more solito, ad eligendum in Conuentu N. Die N. & congregatis vocalibus in loco, & tēpore debito, vno tamèn Priore excepto, qui erat tardi motus, visum fuit omnibus, ob pestē, quæ imminēbat, terminum præfixū ad eligendum coarctare, & breuiare. ac proinde Prouincialem eligere in Die præcedente; prout de comuni consensu elegerunt.

Verùm ille Prior, qui remansit eligere, se contulit coram præfato Reuetendis, dicebatquè, quòd electio talitèr facta, non deberet

deberet confirmari, ex quo ipse erat vocalis, & non fuit expectatus in finem termini perfixi à P. Vicario electionis, & quòd quòd vnus solus vocalis reperitur contemptus electio est nulla.

Ego autem replicabam, quòd fuit vocatus, & per ipsum stetit, non velle cum alijs reperiri; & subnecebam, quòd vocatio electorum absentium, nò est de forma, sed de iustitia electionis, & quòd Dies stabilita, fuit praeventa ex causa summae necessitatis; nempè, vt quantocius liberarentur à peste, quæ imminabat; & quòd causa extremæ necessitatis, non subditur legi, & quòd vtile per inutile non vitiatur. Ergò est, quòd adfuisset in ege eligenti, & quòd fuisset contrarius electioni praedictæ, faciente antecedenter ad Diem præscriptam; adhuc in nihilo nocuisset; quia votum vnus, dictum nullius.

Hinc præfatus Reuerendiss. seruatis seruandis, confirmauit electionem præfactam, de qua idem Prior, qui supra, appellauit ad Eminentissimum nostrum Protectorem, qui e quo iudicio, auditis iuribus, dixit, male appellatum, & per Reuerendiss. P. nostrum Generalem, benè fuisse iudicatum.

Electio Canonica, an fieri possit nocte? Quæst. 7.

DE hac re, in facti contingentia, susè scripsit *Navar. cons. 2. de elect. in 1. editione.* cumq; sequitur *Rodrig. tom. 3. q. 5. ar. 15.* cum suo *Comp. resol. 58. nu. 19. Miranda tom. 2. Manual. Pralat. q. 23. ar. 12. co. cl. 1. Portellin dub. ver. electio, m. 5. Cuchus l. b. 4. inst. n. 22. cod. tit. & alij plures, quos allegat, & sequitur noster *Samuël. Grassi. 1. disp. t. controu. 9. de electio.**

Ex quibus collige, quòd electio facièda per vota secreta, & in qua seruanda est forma scrutini, iuxta dispositionem *cap. quia propter, de elect.* regulariter non, potest fieri noctis tempore; tum quia, redderet clandestina, & consequenter nulla, ex *cap. ibi electiones quoq; clandestinas reprobamus;* tum etiam, quia iuxta veritatis testimonium, qui male agit, odit lucem.

Noctis autem tempus, illud intelligitur, quod incipit post significatam *Aue Maria, Navar. cit. loc. & colligitur ex cap. o. sultus 2. q. de offic. & potestate Indic. Delegat. ibi, Nos tamè cum procedendi horam congruam intelligimus, ex qua possis ante noctis tenebras, persicere, quod incumbit.*

Dixi regulariter, quia ob causam, urgentem, & grauem, potest licitè, ac valde celebrari de nocte; dumtaxat ad sint

tria luminaria, nè in dandis suffragijs, & conscribendis schedulis, committatur aliquid contra *Sacros Canones, & Conc. Trid.* & nè detur locus fraudibus, & dolis; *Rodrig. & Miranda cit. loc.*

Causa verò grauis, vrgens, & necessaria, poterit esse, si per Diem, maior pars Capituli, haud conuers fuerit, & sequenti die, eligendi potestas, peritura sit, & ad Superiorem mox deuoluitur, vel si imminet periculum, vt Congregatio dissoluatur, vel si expectentur literæ, quæ forsitan, possent eligentium libertati præiudicare, vel quid simile: in tali casu, electio potest, vt supra fieri, noctis tempore; quia necessitas, legem non habet, *Samuël. cit. loc.*

Verumtamen, si versatur in electionibus, ac provisionibus, in quibus non est seruanda dispositio *d. cap. quia propter*, poterit fieri de nocte, licet non simus in casu necessitatis, sicut, & omnes alij actus iudiciales, qui in iure non reperiuntur vetiti noctu fieri.

Electiois tempore praefixo, & neglecto ab eo, ad quem spectat, electores conuocare; quid agendum? Q. 8.

Respondeo, quòd hoc casu debent attendi statuta, & obseruari *Constituti. Religiosorum: in Ordine Prædicatorum, ex cap. 2. de elect. Prior. pag. 106. col. 2.* obseruatur, quòd si maior pars electorum petent à Superiore, vel Vicario, vt congreget Capitulum ad electionem, & ipse renuerit; tunc antiquior ex omnibus Electionibus, post tertium, vel quartum Diem, à notitia carentis Prioris, poterit congregare Capitulum, & valide ad electionem procedere, quòd si iste noluerit, alius antiquior post ipsum, & sic de ceteris, donec ad electionem procedatur.

Et habetur expressè in *cap. 1. de supplem. uel. g. Pralat.* vbi Papa determinat, vt si Diocesanus tertio cum humilitate, & deuotione requisitus, Abbatem Monachorum, benedicere non vult, possit Abbatem, ac si benedictus esset, omnia ea exercere, quæ ad officium suum spectant.

Est ratio esse potest, quia hæc benedictio, non est de forma; ita à pari dicendum est de conuocatione Electorum per Superiorem, vel per alium, aut per sonum Campaniæ, vel per quid simile, quia non sunt de substantia Electionis, sed de extrinsecis, & accidentalibus eiusdè, parum refert, quòd illo, aut illo modo congregentur.

Dixi, quòd debent attendi Instituta; quia

quia si hæc ibi præciperentur cum illa clausula, non aliter, nec alio modo, essent de forma, & prætermissa, læderent intrinsecè.

Electio in qua hora Diei fieri debet? Quæst. 9.

Respondeo, quod regulatim debet celebrari de mane, post Missam de Spiritu Sancto, & antè Prandiū; quia in electionibus sobrietas desideratur, Mundagog. in trull. de elect. noui Prælati, cap. 2. & Tamb. com. 1. de iur. Abbat. disp. 5. q. 7. num. 7. Et ita fermè apud Regulares prædicatur; si tamèn Missa de Spiritu Sancto omittatur, non irritat electionem, quia, ut dictum est, non est de substantia electionis, sed de præambulis.

Electio, si fiat in Die festo, an valeat? Quæst. 10.

Affirmatiuè dic, nam eligere, & electum confirmare, non sunt

actus iudiciales, sed extraiudiciales; & quamuis forent iudiciales, non idè irritarent electionem, & confirmationem electi; tùm quia, Regulares, ex multis priuilegijs sibi concessis à Summis Pontificibus, non tenentur, ut laici, ad Apices iuris; tùm etiam, quia eligere Prælatum, eumq; confirmare, sunt actus concernentes Ecclesiæ pietatem, fauorem, vel necessitatem: causa verò pietatis, & necessitatis, excluditur à violatione præcepti Diei festi, si fiat in Die festo, prout expressè dicitur in cap. conquisitus, vlt. de ferijs, ibi nisi necessitas urgeat, & pietas iubeat, in quo ver. glos. subneçtit, putà, causa debilitum, vel misetabilium, personarum, appellatione quarum, præcipuè venit Ecclesiæ.

2 Quod amplia ad impugnationes, si quæ fiant, in Die festo, contrà electiones huiusmodi, ob eandem causam; etenim, fieri possunt ad bonum finem, nempe intuitu Diuini cultus, & Ecclesiæ vtilitatis, ad hoc, ut ei provideatur de bono Prælato, qui sit Pastor, & minime mercenarius.

SVMMA QVAESTIONVM.

Tractat. IV. De Electoribus.

Electio Prælati Regularis, ad quos spectat? Quæst. 1.

An melius sit, & magis expedit, Electionem fieri à pluribus de Collegio, quàm ab vno solo Prouisorè? Q. 2.

Quos persona requiruntur ad faciendum Collegium? Q. 3.

Electio Prælati, potest nè aliquo modo pertinere ad Laicos? Q. 4.

Princeps secularis, an possit se opponere electioni ulienius Prælati, etiam Regularis, sibi suspecti? Q. 5.

Electores, cuius qualitatis, ac conditionis esse debent ad hoc, ut in Electionibus Prælatorum, vocem habeant vtiuam? Q. 6.

An Statuta, & Constitutiones Ordin. Prædicatorum, derogent extraneis Martini quinti? Q. 7.

Si Electorum vnus, vel plures sint excommunicati, an sit electio nulla? Q. 8.

Electores irregulares, an possint eligere? Q. 9.

Electores crimininosi, & inhabiles, si sint occisi, & non declarati, an possint validè eligere? Q. 10.

Tom. 2. Par. 3.

Electores, si omnes sint inhabiles, vel priuentur iure eligendi, vno excepto, an ille solus, possit procedere ad electionem Prælati? Q. 11.

Electores, an sint vocandi ad electionem, à quo, & quomodo? Q. 12.

An sint expectandi, vsq; ad finem Diei? Q. 13.

Si Electores sunt nimis distantes, an teneantur accedere, vel possint cogi ad intereundum? Q. 14.

A quo remoto loco, ubi sint, sint vocandi? Q. 15.

Electores absentes, & legitime impediti, an possint eligere per Procuratorem? Q. 16.

Si nullus de Capitulo, & de extraneis, velit hanc procuratorem recipere, an sit licitum huic Vocati absenti, per Epistolam eligere? Quæst. 17.

Electores renunciati Electioni, si pœnitent, & se retrahunt, an debeant admitti eum eadem electoribus ad eligendum in Capitulo? Q. 18.

An Electores possint absq; culpa mortali, sua voci vtiuam renuocare? Q. 19.

Electores vocati, & venire renuocantes, an possint compelli ad votandum in Capitulo? Q. 20.

Electorum vno contempto, est nè electio, ipso iure nulla? Q. 21.

G

Ele.

Electores autē electionis celebrationem, an teneantur iurare de eligendo meliorem, quomodo, coram quo, & sub qua forma? Quæst. 22.

An tale iuramentum, sit de substantia electionis, ita vt omisso, inuaidetur ipso facto electio? Quæst. 23.

Electores, an teneantur reuelare delicta occulta, eligendi ad hoc, ne eligatur, cum cognoscat illum futurum esse perniciosum Communitati? Quæst. 24.

Electores, an teneantur sub peccato mortali, eligere meliorem? Q. 25.

An liceat, in aliquo casu, indignum eligere? Quæst. 26.

Electores, an possint, in aliquo casu, sine culpa mortali, eligere dignū, digniore omisso? Q. 27.

Electores, an teneantur inueſtigare de beneficiis persona eligenda? Q. 28.

Electores, an possint iuste denegare suum suffragium ei, quem, per solā confessionem sacramentalem, nouit indignum? Q. 29.

Electores, an valeat suas voces variare? Q. 30.
Si per vnum de electoribus appelletur, & opponatur, ut fiat publicatio, quid agendum? Quæst. 31.

Electores, an possint electioni se opponere, quomodo, quando, & coram quibus? Q. 32.

Electores, an possint reiſcere totum negotium electionis in Superiorem? Q. 33.

Si superior intra tempus præfixum electionem non faciat, deuoluitur ne electio ad primos Electores? Q. 34.

Si in vno Conuentu, non sint, nisi tres Vocales, qui iuxta nostros Cōstitutiones, sufficiunt ad

eligendū aliquem ab extrā; an possit vnus, vel duo ex illis renuciare, & conuenire, cum alijs ad hoc, vt electio deuoluitur ad P. Provincialem, cui in hoc morem gerit? Quæst. 35.

Electores molestans, vel aggrauans, ex quo non elegerunt, quem Provincialis desiderabat eligi, an sit excommunicatus? Q. 36.

Electores legimus, ex aliquo tamē casu, cæcus factus, an sit ab electione repellendus? Q. 37.

Electores in Ordine Prædicatorum, infra quod tempus tenentur Priorem eligere? Q. 38.

Electores in Ordine Prædicatorum ad hoc, vs vocem habeant in electionibus Priorum, quot, & quales conditiones debent habere? Quæst. 39.

An hæc assignationes fieri possint post Septuagesimam? Q. 40.

Electores in Ordine Prædicatorū, an prætextu nouæ assignationis, valeant, eodem anno, duos Socios, vel Priores eligere, in diuersis Conuentibus? Q. 41.

Prior in Ordine Prædicatorū, assignatus in Conuentu, tempore sui Regiminis, an habeat votum electivum, in electione immediatē subsequenti sui Prioris successoris? Q. 42.

Assignati supra numerum præfixum, an possint cum ceteris in Capitulo eligere? Q. 43.

Electores Regulares, ad quid, antē actum electionis, absoluantur, & dispensantur a Præſente Capitulo? Q. 44.

Si Præſes Capituli absoluat tantum a censuris, an intelligatur, etiam absolvere ab irregularitate? Quæst. 45.

DE ELECTORIBVS

Tractatus IV.

Electio Prælati Regularis ad quos spectat? Quæst. 1.

Respondeo, quod de iure communi, pertinet ad Congregationem seu Collegium Ecclesiasticum, vt dicitur in Can. Congreg. 2. cap. 16. q. 7. & Can. Abbatem 3. 18. q. 2. ibi communi consensu Cōgregatio tota poposcerit, & in c. cū terra 14. de elect. ibi Electores in vnum locum, in quo fuerit Electio celebranda, conueniant, vbi Glos. in fin. casus, ait, nota, quod ius eligendi in Collegiata Ecclesia, pertinet ad ipsum Collegium, cap. 1. de elect. & cap. cum dilectus, de consuet.

quod intelligi, proportionabiliter, hoc est, Conuentualis Prælati ad Conuentum, Provincialis ad Provinciam, & Generalis ad totum Ordinem.

¹ Sed aduerte, quod non omnes Religiosi faciunt Collegium, & constituent Capitulum, quamuis subint vni Prælati, & iussu eiusdem, diuersi officijs reperiantur destinati, prout expresse decidit in cap. dilecta 14. de excess. Prælat.

Sed illi tantum, qui secundum Sacros Canones, & propria statuta, habent requisita ad capiculatoriter interfendum actibus, & negotijs Capituli.

Vnde Gl. in d. cap. in fin. casus, notat, quod

quod qui non sunt vñs corpus, nec faciunt vñum Collegium, non debent habere commune sigillum.

3 Dixi, de iure communi, quia de speciali, electio sæpè fit à Diffinitorio, à Prouinciali, eiusq; Soeijs, & similibus,

An melius sit, & magis expediat, Electionem fieri à pluribus de Collegio, quàm ab vno solo Prouisor? Quæst. 2.

1 **R**esolutio dubij, pendet ex eo, an id, quod fit à Parlamento totius Vniuersitatis, sit præstantius eo, quod fit ab vno solo concilio seu à decisio, & promissio conciliaris vniuersalis, sit melior, ac tutior ea, quæ fit ab vna singulari persona?

Et cum fit exploratissimi iuris, esse meliorem, & luce meridiana clarius, non debet verti in vtrum.

2 Nihilominus ad maiorem cautelam, multipliciter probatur.

Primo, ex illo Prouerb. 12. ver. 15. ibi, *via stulticia in oculis eius, qui autem sapiens est, audit consilia*, & ex illo Prouerb. 14. ver. 14. ibi, *vbi non est Gubernator, aut vbi multa consilia, &c.* Quem locum Sancti Patres vertunt in hæc verba, *vbi non fuerint consilia, corrumpet Populus, salus autem est in multitudine Consiliorum, seu Consultorum*. & ex illo Prouerb. 15. ver. 22. ibi, *dissepantur cogitationes, id est, conatus, vbi non est Consilium*, vbi verò sunt plures Consiliarij, firmanitur.

3 Ex quibus euidenter colligitur, quod scilicet Regimen Vniuersitatis, Collegij, & Monasterij, pulsatur à Consilio multorum Consultorum: insignis verò à Consilio vnius singularis persone.

4 Secundo, probatur ex Scriptura Sacra noui testamenti, & præcipue ex illo Pauli Apostoli 12. ad Rom. ver. 16. ibi, *Nolite esse prudentes apud vosmetipsos*, quod Theodoretus exponens, dicit, *ne vestra vobis Consilia sufficiant, sed aliorum Consilia accipite*.

Item ex illo Actuum Apostolorum 1. ver. 22. ibi, & dederunt sortes eis, & cecidit sort super Marthiam, & annumeratus est cum undecim Apostolis.

Translatio Græca legit, *suffragij*, & calculus omnium, coaptatus est. Item ex illo eorundem Actuum 6. num. 3. ibi elegerunt Stephanum, & alios, ut ibid. &c. Quippè qui septem electi fuerunt à Discipulis, sed confirmati per Apostolos.

Item ex illo Actuum 15. ibi, tunc placuit Apostolis, & Senioribus, cum omni Ecclesia eligere viros ex eis.

Tom. 2. Par. 3.

Ergò tempore Apostolorum, electiones Ministrorum Ecclesiæ fiebant, eo scilicet modo, quo nunc fiunt inter Regulares.

5 Tertiò, probatur ex iure communi Canonico, vbi habentur integri tractatus de elect. ut liquet in Decret. sub Greg. 9. & in 6. sub Bonif. 9. & in lib. Clem. sub Clement. 5. & in lib. extrau. commun. Ioann. 22. & in tot alijs extrauagant. quæ lypis, & conscribibus patent.

6 Quarto, probatur ex tot Concilijs Vniuersalibus, Prouincialibus, Metropoliticanis, Diocesanis, & similibus, quæ ad inuicem collecta, nec quinq; volumina capiunt, ex quibus clarè constat, quod res graues, & arduæ, in omni loco, & tempore, de vniuersali vsu, & praxi Ecclesiæ, fuerunt digestæ, ac decisæ in Concilijs, & Congregationibus multorum Consultorum, & velle contrarium fateri, non est sapere, sed desipere, nè dicam irrationale, & temerarium: etenim velle inuicere consuetum ordinem, antiquum vsum, & vniuersalem praxim Ecclesiæ, plusquam erroneum est.

7 Quintò, specialiter probatur quòd modum eligendi Prælatum per modum scrutinij, tùm quia, electio Prioris Conuentalis de iure communi Canonico spectat à Collegium, cap. Congreg. 10. caus. 16. q. 7. cap. Abbas 18. q. 2. cap. cum terra, de elect. cap. dilectus, de consuet. cap. Monachi, §. Priores, de statu Monachorum, & dictum est super immediatè.

8 Tùm etiam, quia hoc præsupponitur in cap. quia propter, de elect. vbi præscribitur forma eligendi Prælatum, & extenditur ad electionem quorumcumq; Prælatorum Regularium, & in cap. 6. Sac. Conc. Trid. sess. 25. de Regul. innouatur, ità vt omnis alius modus eligendi, sit vetitus.

9 Tùm item, quia ità sanxerunt Sanctiores homines, qui speciali Dei nutu, fuerunt Religionum Capita, & Fundatores, vt sunt Sanctus Benedictus, Pater, & Institutor totius Ordinis Monachorum, in toto Occidenti, in cap. 64. fuz Regule, vbi expressè hæc habentur.

In Abbatis ordinatione, illa semper consideretur ratio, vt hic constituitur, quem sibi omnis concursus Congregatio, secundum timorem Dei, siue pars Congregationis, saniori consilio, elegerit; & loquitur, secundum omnes Expositores, de electione Abbatis singulari Monasteriorum, & correspondet formæ datæ in d. cap. quia propter, de elect.

10 Et Sanctus Basilus Monachorum Orientalium Patriarcha, in cap. 43. suæ Regule, ait, non qui sibi ipsi pralationem assumit, sed qui à ceteris, qui auctoritate, in Conuentibus præstant, electus sit, & satis magnam, in

G 2 supe.

Superiori vita, documentum dederit probitatis morum suorum.

11 Et Sanctus Augustinus lumen Ecclesie in Regula vivendi secundum vitam Apostolorum, quæ hodiè multorum Religiosorum effectus est propria, præsupponit, Præpositum, cui ab omnibus in Congregatione obediendum est, debere eligi ab ijs, qui in Congregatione vivunt, prout tempore Apostolorum actum est.

12 S. Dominicus Institutor Ordinis Prædicatorum, voluit, ut Priores Conventuales, à suis Conventibus secundum formam Canonice eligantur, cap. 2. lex. 1. de elect. Prior. Convent.

13 S. Albertus fundator Ordinis Carmel. cap. 1. ac vterq; S. Franciscus, nempe de Assisio, & Paula, vt in suis liquet Regulis, idem statuerunt; etenim de iure Naturæ, quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari.

14 Tum deniq; quia ita eligitur Summus Pont. fex, Caput, supremæque Index, & Gubernator totius militantis Ecclesie.

Licet nè ius commune mutare, contra antiquissimum vsum omnium Religiosorum venire, & contra tot Sanctos latrare?

15 Et tandem, ratione probatur, quia Prælatus electus ab ijs, quibus est præhendendus, solet, & debet, virtute gratitudinis eisdem esse gratissimus, eorumq; defectus, si quos habent, libentius tolerare, paternè corrigere, & charitativè emendare.

16 Nec non, Electores huiusmodi, morem gerunt, obsequuntur, & ab impugnatione cavent: vnde Leo 1. Epist. 84. cap. 5. ad Anastasium Tbisfal. Episc. sapienter ait, nullus inuitis, & non petentibus ordinetur, nè Civitas non optatum Episcopum, aut oderit, aut contemnat, quæ ratio semper fuit valde nimis à Summis Pontificibus æstimata, & amplexa, & laudata, cap. nullus inuitis, distin. 61. & cap. vota Civium, distin. 63.

17 Ergo, euidenter melius est, & magis expediens, vt Prælatus eligatur ab ijs, quibus debet præesse, quàm, vt ijs inuitis, vel ignorantibus, à P. Genetali præfigatur, & deputetur.

18 Nec his obstant, quæ longa manu scripsit P. Franciscus Suarez tom. 4. de Relig. lib. 10. tit. de Institutione eptorum Prælatorum Societatis Iesu. cap. 3. num. 1. & sequent. vbi acriter carpit talem modum eligendi quia faciliù solvantur à Castellano, cap. 7. de elect. nu. 14. & sequent. & à Peyr. tom. 2. de Pralat. q. 1. cap. 4. §. 3. nu. 34. & sequent.

19 Nec dices, quod hæc commoditas, quæ præsumitur nasci ab electione prædicta, non est multum æstimanda, si comparetur cum incommotis, quæ inde sequuntur;

licet enim videatur commoda ijs, qui Superiorem elegerunt, erit tamèn valde exotia, & incommoda ijs, qui non consenserunt.

20 Quia ijs, qui non consenserunt, non potest ex inde aliud malum oriri, etiam si persona inhumana fuisset electa; nisi trahat de vno Conventu, in alium; quod non est tam grande malum, quòd possit tot bona impedire, vt sunt, quies Religiosorum, augmentum Religionis, promptitudo animi seruienti Prælato, & Choro, securitas, & tranquillitas mentis, & corporis, quibus nihil comparabile.

21 Immo retorquendo argumentum, dicam, quòd maiora incommoda nascuntur ab electione fienda à solo P. Generali, si ipse solus immediatè debeat instituire Prælatos Monasteriorum omnium sui Ordinis; tum quia, eum vnus Generalis, non sit per se sufficiens, ad cognoscendum omnes suos subditos, cogetur stare relationi aliorum, qui referunt, nõ id, quod in se est sed quod placet, & menti obijciunt, iuxta illud, amor, & odium non faciunt dicere, verum; ob quod interdum videmus, bonos Religiosos oriri, & ineptos applicari, cui malo provideri non potest, cum simus in Mundo, in quo nihil certum, Mortis excepta.

22 Tum etiam, quia indigni, & immeriti, nescio quo spiritu, vbi advertunt, quæpiam, ob sui merita, posse institui à P. Generali in Vicarium alicuius Congregationis, vel in Provinciale alicuius Provincie, frequentant lites mittere, ad hanc impediendi, & sic fabricant in gehennam, ex quo infanda fantum, & gratis infamant Ordinem, & Personam.

23 Quod malum non procedit, si electio fiat ab Electoribus Capituli: hi namq; intuituè sciunt bonos, & malos, nec cessant ab illa, obristorum latratu.

Quos persona requiruntur ad faciendum Collegium? Quæst. 3.

Dixi in tract. 2. quæst. 6.

Electio Prælati, potest nè aliquo modo pertinere ad Laicos? Quæst. 4.

Negativè deciditur in cap. decernimus 2. de Indul. ibi Laici Ecclesiastica tractare negotia, non præsumant, & maxime spiritualia; ibiq; Gl. in casu, & magis expresse habetur in cap. nullus 1. distin. 63. ibi, nullus Laicorum Principum, sener inferat electioni,

electioni, aut promotioni, &c. nām ius eligendi spirituale est. Laici autem sunt incapaces administrandi spiritualia, ut dictum est, alioquin si electio Ecclesiasticorum, Prælatorum, aut institutio committeretur potestati Laicorum, cederet in detrimentum Ecclesiæ, & Ecclesiasticæ libertati derogaret, *Gl. in cap. nobis. 25. de iur. patron.*

2 Nec valet consuetudo, etiam si foret inmemorabilis, *cap. Massana 56. de elect.* & docet Hostien. *de elect. §. quis possit eligere*, quia consuetudo non potest introduci contra Sacros Canones sine scientia, & consensu Papæ; nām Papa non habet potestatem à Populo, sicut habet Principes Laici, sed immediate à Deo.

3 Ideoq; Populus non potest consuetudinem introducere contra Canones, sed bene contra leges Laicales, *Abbas in cap. fin. nn. 8. de Consect. S. Anton. in sum. par. 1. tit. 16. cap. 11. §. 2. ante finem*, & alij plures, quos sequitur Nonar. in *Lucern. Regul. ver. elect. nn. 34.*

4 Et aliter fateri, est propositio hæretica, & dogma, scilicet decretum hæreticorum huius temporis; *Bellarm. tom. 1. contr. 5. lib. 2. cap. 2. de Hæreticis*, & alij, quos allegat Sammel. *disp. 1. tract. 1. contr. 1. concl. 5.*

5 Nec dices, quod antiquitas consuetudo erat in Ecclesiâ, ut ad electionem Episcopii. Plebs vniuersa cum Clero conuocaretur, quia non ius eligendi apud Laicos fuisse testimonium de probitate eligendi exquirendum erat, iuxta illud *Apostoli, oportet autem, illum, & testimonium habere bonum, ad Timotheum 2.* prout fuit ex multis ostendunt præfati, & nouissimi DD. quos refert, & sequitur Laym. *de elect. Canon. cap. 3. q. 20.*

6 Neq; replices, quod ius patronatus competit Laicis, tūm quia, ius patronatus non est purè spirituale, ut est ius eligendi, sed mixtum; tūm etiam, quia Laicis concessum est, ex summa æquitate, & de benignitate, & plenitudine potestatis Papæ, prout habetur expressè in *d. cap. nobis 25. de iur. patron. adiuncta gloss.*

Princeps secularis, an possit se opponere electioni alicuius Prælati, etiam Regularis, sibi suspecti? Q. 5.

1 Innocent. in *cap. super his, de accusat. nn. 3. Felin. nn. 13.* & *Abb. nn. 13.* & in *cap. quod sicut, de elect. nn. 6.* dicunt, quod sic, dummodò suspitio sit vera, & realis, & quod electio alioquin subsecuta, debet retractari. Ad istam materiam, vide plenè per *Peyr. tom. 3. scilicet Additam. ad Const. Clem. 111. cap. 9. nn. 3.*

Electores, cuius qualitatis, ac conditionis esse debent ad hoc, ut in electionibus Prælatorum, vocem habeant actiuam? Q. 6.

1 PRimum, necessariò requiritur, ut sint professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, siue professio fuerit expressa, siue tacita, prout expressè dicitur in *cap. ex eo 32. de elect. in 6. ibi, in Ecclesijs quoq; Regularibus, vel Monasterijs, bi, qui non sunt sacri, vel expressè professi, nõ debent cum professis, vel Conuersis Laici, cum Clericis, electionibus interesse.*

2 Hinc Nouitius, nequit electionibus interesse; ex quo non est verum membrum Religionis, nec habet sufficientem notitiã rerum, agenda in Monasterijs.

3 Quod dictum limita, ex antiqua consuetudine, & privilegio, quo forsàn, etiam alicui extraneo competit ius electionis, interueniendi, ex *cap. Cumana, de elect. vbi gl. & DD.* communiter dicunt, quod interdum Laici, & præcipuè Principes, pro pace seruanda, admittuntur; ut Electores, ab oppressionibus tueantur; *Syl. ver. elect. 1. nn. 1. ibi, & non aliter.*

4 Secundo, quod sint Clerici, ut constat ex *d. cap. ex eo, & quod sint in Sacris Ordinibus constituti, & clarè patet ex Clem. 2. de stat. & qual. ibi, ut nullus de cetero in huiusmodi Ecclesijs, vocè in Capitulo habeat, etiam si hoc ab alijs libere concedatur; nisi saltè in Subdiaconatus Ordine, fuerit constitutus.*

Quod totum expressius renouatum fuit à *Sac. Conc. Trid. sess. 22. in cap. 4. de reformat.*

5 Ex quibus iuribus clarè patet, quod Conuersi Laici, Oblati, & consimiles quantumq; Professi, nequeant esse Socij, aut Discreti pro Capitulis Generalibus, aut Prouincialibus, Diffinitores, aut illa munera exercere, quibus annexum est, habere vocem actiuam, aut passiuam pro electionibus Prælatorum, qualia sunt, esse Socios, vel Assistentes Generalium, vel Prouincialium: quia hoc directè repugnat præfatis iuribus, per quæ professi, in sacris minime constituti, sunt incapaces habendi ius in huiusmodi electionibus; & contra hæc iura non datur locus, consuetudini, tūm, quia, consuetudo nescit inolescere contra Sacros Canones; tūm etiam, quia excluditur per illa verba, *etiam si hoc sibi ab alijs libere concessum fuerit*; tūm item, quia in *fin. d. cap. Conc. Trid.* habetur decretum, irritans, aduersus quod non potest consuetudo præualere.

6 Et quamvis, de plenitudine potestatis Papæ, possit privilegium fieri professis Laicis, ad suffragandum in Capitulo, & ad exercendum maiora, prout factum est tempore S. Francisci de Assisio.

7 Verum hodie hoc iure optimo recessit ab Aula; *Ser. in 4. sent. dist. 10. q. 1. ar. 4. Rodr. tom. 1. q. 15. art. 2. & Miranda tom. 2. Manual. Pralat. q. 27. ar. 5. concl. 4. & docet Glia d. cap. ex eo. ver. electi.*

8 An autem prædicta decisio *Sac. Conc. Trid.* comprehendat Regulares, & maxime Mendicantes, magna dubitatio est; de qua latè noster *Taben. ver. electi. nu. 5. in fin. ad quam affirmatiue Syl. ver. electi. 1. nu. 3. in fin. & Miranda in d. tom. 2. q. 23. ar. 5.* ubi inuehit contrà *Rodrig.* tenentem contrarium *tom. 2. q. 5. ar. 5.* tùm quia, ità est communis praxis omnium Regularum; tùm etiam, quia *Trid.* loquitur simpliciter, & absolute.

9 *Portell. verò in dub. ver. electi. num. 5.* in hunc *Rodr. cit. loc.* ait, quòd quando *Trid. sess. 22. cap. 4. de reformat.* ait, quòd non habet vocem in Capitulo is, qui non fuerit subdiaconus, non prohibet, quin illam habeat aliquis in illo ordine, in quo per Statutum, vel Consuetudinem suffragium dunt, etiam carentes ordine sacro, per declarationem Cardinali super *Trid.* anno 1573. v. refert *Compen. Ministorum. ver. Consilium*, dicens, ità vigere apud illos.

10 Et magis clarè Eminent. *Bella. in cit. loc. Trid. in observatione doctrinae, in ver. v. 4.* qui tollitur, Sacram Congregat. sub anno 1570. declarasse, *text. prædic. Clem. & Conc. Trid.* non habere locum in Ecclesijs, & Monasterijs Regularum, quæ quidem declaratio, & si non appareat authenticè, nihilominus est magnæ authoritatis.

11 Sed quidquid sit de præfata questione, in Ordine tamen Predicatorum, Electores hodie debent esse Sacerdotes, & habere sex annos integros à professione, & esse assignati in illo Conuentu, in quo celebranda est electio, per duos Menses antecederendæ ad electionem, & per id tempus, realiter, & bona fide, seruire eidem Conuentui, in quo intendunt eligere, vt dicitur in *Declar. sex. d. cap. 2. de elect. Prior. lit. E. fol. 115. col. 1. & 117. col. 1. & 2.* ubi declaratur, quòd quando quis infra tempus electionis, complet sex annos suæ professionis, si est Sacerdos, vel sacrum Presbyteratus ordinem suscepit, & explet sex annos à professione, poterit vocem habere; quia satis est, vt Elector sit habilis tempore electionis; quamvis non fuisse tempore vacationis; vt ex multis ostendit *Gl. in d. Clem. 2. v. 4. de stat. & qual. ver. com-*

fitutus, Grass. lib. 1. consil. de elect. tom. 2. consil. 1. difficult. 3. & Casell. de elect. cap. 5. numer. 18.

12 Amplia adeum, qui ex dispensatione Apostolica ad Sacerdotium promouetur, antè legitimam gratiam satis est, vt sit legitimè promotor; secus si illicitè, vel subreptitiè, tunc n. à suffragio ferendo esset prohibitus, per *extrau. Pij II.* quæ incip. *Cum ex factorum, &c.* nam per eam cili, ipso facto, ab ordinibus suspensus, & inhabilis ad suffragandum, *Tamb.* multis citat. *tom. 1. de iur. Abbatis. disp. 5. q. 8. nu. 10.*

13 Tertiò, requiritur, vt Electores sine liberi ab omni impedimento canonico, nempe à maiori excommunicatione, suspensione, & interdicto, alijs non valent eligere, *Syl. ver. electi. 1. q. 4. nu. 5. & Tab. cod. ver. nu. 5. & 6.* quia suspensio, excommunicatio, omnisque alia censura, repellit à suffragando; tùm quia, excommunicatus, est alienus, & separatus à communione fidelium, vt expressè dicitur in *cap. si quem 59. de ver. signif. ibi, quæ à communione fidelium separat*, tùm etiam, quia censetur omnino suspensus ab officio, & beneficio, vt dicitur in *cap. tanta est clauis Petri, vbi de excessibus Pralat. ibi, suspendas ab officio & beneficio*, vnde suspensus, nihil eorum agere potest, quæ ratione officij, aut beneficii, illi conueniunt, quorum vnus, est eligere: tùm item, quia eligere, est actus iurisdictionis, quatenus est actus cuiusdam publicæ potestatis, & ad commune bonum, & requirunt ordinarij actus autem iurisdictionales, sunt vetiti suspensis, & excommunicatis; prout habetur expressè in *cap. vlt. de excessibus Pralat. vbi omnes institutiones, declarationes, collationes Beneficiorum, Præbendarum, ac Dignitatum, sententia excommunicationis, & interdicti, declarantur nullæ; ex quo fuerunt factæ, ac prolatae ab Episcopo suspensio; quia plus aufert suspensio, quàm contulerit consecratio; vt enim Logici dicunt, plus tollit negatio, quàm ponit affirmatio; & sic cadit actus ex defectu potestatis.*

14 Hinc est, quòd electio facta à suspensis, est irrita, *cap. cum dilectus 8. de consuet. ibi, quia nobis constituit electionem ipsam à suspensis, & de suspensio, etiam celebratam, eam iustitia cassamus exigente, & cap. cum inter 16. de elect. ibi, vt si constituerit, quòd electio fuerit facta à suspensis, ea omnino cassata, &c.* in quo *ver. Gl. ait, cassata*, id est, cassa nunciata; quia suspensum eligere non possunt, & *cap. ista quoridiana 39. cod. tit. vbi in electione Canonica, tolerantur à Papa excommunicari, minori excommunicatione, non autem innodati excommunicatione maiori.*

15 Quæ iura. *Suar. tom. 5. de censuris, disp. 14. sect. 3. nu. 18.* ait; hodie solum procedere in excommunicato specialiter declarato, aut manifestò percussore Clerici quem sequitur *Layman, de elect. q. 26. ibi*, intelligitur autem de non toleratis; illi enim dicuntur excommunicati, non tolerati, qui sunt publicæ, ac notoriè excommunicati, vel publici percussores Clerici, *Sayr. lib. 2. de cens. cap. 6. num. 6. Molfesius in 1. p. sum. tract. 6. cap. 16. nu. 76. Castell. cap. 5. de elect. nu. 17.* & ante eos *S. Anst. 3. par. suæ sum. tit. 25. cap. 3.* ubi paululum supra ait; nota diligenter, quòd licet secundum iura communia, excommunicati, etiam non denunciati, per afflictionem cedulam, deberent euitari; tamèn per Constitutionem factam Còstantiæ, sub Martino V. istud extat modificatù, & ad futuram rei memoriam, illam ibi per extensum refert, sub hac forma verborum.

16 Insuper ad euitandam scandalum, & multa pericula, quæ conscientis timoratis, contingere possunt Christi fidelibus tenore presentium misericorditer indulgemus; quòd nemo deinceps à communione abstinens, Sacramentorum administrationem, vel receptionem, aut alijs quibuscumq; diuinis iuris, & extra, pretextu cuiuscumq; sententia; aut censura Ecclesiastica, à inter, vel ab homine, generalitèr promulgata, teneatur abstinere, vel aliquem vitare, aut interdictionem Ecclesiasticam observare; nisi sententia, & censura huiusmodi fuerit lata, contra Personam, Collegium, Vniuersitatem, Ecclesiam Communiatam, vel locum certum, vel certam, à iudice publicata, vel denunciata specialitèr, & expressa; Constitutionibus Apostolicis, & alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumq; salvo, si quem pro sacrilega manuum iniectione in Clericum, sententiam latam à Canone, aded notoriè confiteri incidisse, quod factum non possit aliqua tergiversatione culari; nec aliquo suffragio excusari; nàm à communione illius, licet denunciatus non fuerit; volumus abstinere, iuxta Canonicas sanctiones.

17 Quæ quidèam Constitutio, non reperitur inter Acta Concilii Constantiensis, celebrati sub Martino V. de anno Domini 1418. vt còstat ex sess. 44. eiusd. Conc. vol. 4. Concil. pag. mihi 394. in Impressione Veneta, sed per Sanctum Antonium, tunc temporis viuentem, ubi supra fidelitèr registrata; quippè qui ibidem, testatur, eam fuisse ob omnibus receptam, iterùm ab eodem Papa confirmatam, & in Conc. Basiliens. sub Eug. 4. celebrato, antè sui dissolutionem, descripiet; & à dicto S. Antonio transcripserit *Sor. in 4. sent. dist. 22. q. 1. ar. 4. Nauar. in sum. cap. 27. nu. 53. Tolet. lib. 1. cap. 13. num. 2. Aulæ 2. par. cap. 6. disput. 2.*

dub. 1. & Alphons. de Leon. de censur. recoll. 3. fol. 237. num. 94.

18 Si modò dices, quòd prædicta Constitutio Conc. Constantiensis fuit reformatà in Conc. Basiliens. sub Eug. 4. fuit enim ibi propositus hic articulus; quinàm excommunicati essent virand; & conclusum fuit vniuersalitèr, tam de excommunicatis pro percussione Clericorum, quàm pro alia causa; dummodò sint excommunicati notoriè, qui nulla possent tergiversatione culari, & habetur in d. Conc. Basiliens. tom. 4. Concil. in d. Impressione Veneta, pag. mihi 472. sess. 20. sub tit. de excommunicatis non euitandis, ubi reperitur eadem sèrè verba d. Constit. Constantiensis, vsq; ad illa, salvo si quem pro sacrilega manuum iniectione; & loco subsequenti, subnectuntur hæc; aut si aliquem, si à notoriè excommunicationis sententiam confiteri incidisse, quòd nulla possit tergiversatione culari, aut aliquo modo iuris suffragio excusari; udm à communione illius abstinere vult, iuxta Canonicas sanctiones; per hoc tamèn, huiusmodi excommunicatos, interdillos, seu prohibitos, non intendit in aliquo releuare, nec eis quomodolibet suffragari, hæc ibi.

19 Respondeo, quòd d. Conc. Basiliens. nedum non fuit confirmatum, quòd hanc partem: verum etiam, quòd totum suum esse, reperitur reprobatur in Conc. Lateranensi, sub Leon. X. vt patet ex eius sess. 11. tom. 5. pag. mihi 176. ibi, nec illud nos mouere debet, quòd sanctio ipsa, & in ea contenta, in Basiliens. Conc. edita, & ipso Conc. instante, à Biluricensi Congregatione recepta, & acceptata fuerunt, cum ea omnia, post translationem eiusdem Basiliens. Conc. per re. mem. Eugenium Papam IV. etiam Prædecessorem nostrum, facta à Basiliens. Conciliabulo, seu potius Conuenticula, quæ præsertim post huiusmodi translationem, Concilium amplius appellari non mereatur, facta extiterint; ac proptèrè nullum robur habere poterint; & c. quod Decretum in fine d. sessionis, perfectum, placuit omnibus simpliciter, vt ibidem dicitur.

20 Ac præquidè d. Constit. Conc. Constantiens. de non euitandis excommunicatis, nisi fuerint per cedulas declarati, aut notoriè, ac publicè Clericorum percussores; nedum non fuit reuocata, sed censetur renouata in d. Conc. Lateran. quia dum illa verba, ei superaddita in Conc. Basiliens. per Conc. Lateranens. fuerint sublata, remanet, vt prius; lex enim posterior corrigit priorem, *Leon nouum, ff. de legibus.*

21 Insuper estò, quòd d. Conc. Basiliens. fuisse confirmatum à Papa, adhuc non obfaret, quin standum esset d. extra, ad cui-

euitandum, tūm quia, vt leges obligent, præter confirmationem legem fereatis, requiritur acceptatio Populi, vt omnes fere dicunt; sed Conc. *Constantiense*, & non Conc. *Basiliense*, reperitur acceptatum quoad hæc partem, vt constat ex praxi, vsu, & consuetudine totius Ecclesiæ, etenim Catholici in Angliæ & Germaniæ, securè communicant cum ijs, qui sunt notoriè Hæretici, & consequenter notoriè excommunicati, sed non nominatim denunciati; neq; ob id, reprehenduntur à Prælati, ex permissiue Apostolica, relata ex Conc. *Lateran.* ad euandam, ergo extali vniuersali praxi, & vsu rejicitur Conc. *Basiliense*; & Nauar. in *sum. cap. 27. nu. 35.* & *Aula cit. loc.*

22 Tūm etiam, quia per Conc. *Constantiense*, verè, & benè consilium animabus timoratis Christianorum; & vice versa per Conc. *Basiliense*, illaqueantur conscientie, cum sæpè firmis in dubio, an crimen sit æquè publicum, & manifestum, vt possit realiter dici notoriū facti; ergo pro quiete, & pace conscientiarum, standum est Conc. *Constantiensi*, & non *Basiliensi*; prout de comuni testatur *Leyman. lib. 1. tract. 5. pag. 2. cap. 4. in prin.* & multis citatis *Alfof. de Leon. cit. loc. nu. 97.* & *Nauar. in d. cap. 27. in nu. 34. vbi dicit se ibid. ponere per extensum d. extram. Conc. *Constantiense*, celebratam sub Martino V. & de facto illud non refert, sed quæ fuit habita in Conc. *Basiliensi*, sub Eug. 4. quæ postmodum per Leon. 10. in Conc. *Lateran.* fuit abolita, vt constat ex illa relata per S. Anton. & ex alia posita in sess. 20. d. Conc. *Basiliensi*, tom. 4. *Couel. in Impositione Veneta, pag. 472.* & tom. 5. c. 104. in Conc. *Prouinciali Treuerensi, pag. 378.* sub tit. de *euitandis excommunicatis*, & constat ex lectura ambarum, nā in ex d. dispositione extram. *Martini V.* excommunicati nominatim declarari, & publici Clericorum, percussores, tantum sunt euitandi.*

23 Verūm ex dispositione Conc. *Basiliensi*, sunt euitandi, etiam omnes alij notoriè excommunicati, tam pro percussione Clericorum, quā pro quacūq; alia causa.

An Statuta, & Constitutiones Ordinis Prædicatorum derogent extraneis Martini Quinti 27.

1 FVndamentum dubij esse potest, quia in Religione Dominicana, excommunicatus notoriè, toleratus tamē, non potest cogere, nec ad electionem debet admitti, ex illaturo Capituli Generalis Romæ celebrari, sub anno 1589, & habetur in *decretat. sec. 5. cap. 2. de elect. Prius, Con-*

*ueni. sub lu. P. fol. 113. col. 4. ibi, quāuis ad electionem non debeat admitti ille, de quo manifestum sit, incidisse in excommunicationē, late sententia, etiam nulla alia declaratione subsequuta, cum sufficiat aperte constare, cum commississe aliquid per quod re vera, ipso facto, in excommunicationē late sententia incidit; hæc ibi, quæ verba, prima facie, videntur contradicere d. extram. *Martini V.* & fauere Conc. *Basiliensi*, sub Leon. X. in Conc. *Lateran.* reprobaro, nec non esse contra vniuersalem praxim totius Ecclesiæ, & quietē Animarum; etenim sæpè verifamur in dubio, an factum sit notorium aperte, & clare; multa enim censentur notoria, quæ de iure notoria non sunt.*

2 Ad hæc *Castell. in suo tract. de elect. cap. 5. de legitimis Electoribus, nu. 17.* explicite nihil dicit, at implicite ait, quòd standum est extram. *Martini V.*

3 Ego autem dico, quòd Capitulum prædictum, nullo habito respectu ad Conc. *Basiliense*; in odium excommunicatorum sancit id, quod habetur in cit. loc. nostrarum *Constitutionum*, & per huiusmodi sanctionem, de facto renuntiavit gratiæ, ac privilegio, nobis concessio in d. extram. ad euandam, per Marium V. de posse communicare cum excommunicatis toleratis, vt constat ex illis verbis, nulla alia subsecuta declaratione, &c. quandoquidem d. extram. non præcipit, & mandat; at indulget, & concedit nobis, posse participare cum excommunicatis, (supple si volueritis) sed ita est, quòd Generales Ordinum, & Capitula Generalia, possunt tollere, aut restringere privilegia, nobis concessa contra ius commune, cæterisq; subditis mandare, nè illis vtantur, vt per eorum non vsum, renuntiata videantur; dummodò concernāt priuatam commoditatem, per ea multa, quæ dixi par. 1. in tract. de reuocat. priuileg. 20. sed ita est quòd de comuni antiquo iure Canonico, omnes excommunicati, maiori excommunicatione, erant vitandi, etiam tolerati, & consequenter præceptum erat Christi fidelibus, excommunicatos statim euitare publice, si publice, illis nota erat excommunicatio; priuatim, si priuatim; vt habetur in cap. cum non ab homine, de sent. excomm. & in Can. excommunicatos, c. 1. q. 4. *Aula 2. p. de cens. cap. 6. disp. 2. dub. 1. & Alphonsus de Leon. in d. recollect. 3. nu. 95.*

4 Ergo, potuit Capitulum Generale huiusmodi Privilegijs cedere, ex quo cognoscebat, illa esse contra ius commune, & redire ad ius commune antiquum, cui nostra Religio in materia electionis intendit omnino stare.

5 Nec huius sanctionis mireris, ex quo talis

talem sanctionem non vides extare in ceteris negotiis nostræ Religionis : quia nostri Principes Patres, merito hoc dixerunt in materia electionis dūtaxat, & nō in alijs negotijs : quia electio, tam actiua, quam passiva, est grauis functio Ecclesiastica, valde honorifica eligenti, & electo; idēq; valde indecens est, eam ab excommunicato, & præciso membro, exerceri; vt multis citatis dixit *Paul. Layman. lib. 1. tract. 5. p. 2. cap. 2. num. 3.* & nosse *P. Remigius Scropha* in suis *Moralib. q. 6. nu. 6. in confirmat. 3.* vbi de re nostrā, præsiūit agit.

6 Sed quid faciendum, si excommunicatus velit eligere, & à Capitulo minime exire? dico, quod debet admitti cum protestatione, qua dicatur, se non intelligere cū illo communicare in eligendo; hæc enim protestatio sufficit, ad non inuolandum electionem, etiam si secretò fiat, ob aliquam violentiam, de qua fortè timetur; prout docet *Innoc. in cap. Cumana, de elect. Panormit. in cap. illa quotidiana, eod. tit. Syl. ver. elect. 5. & Remig. cit. loc. nu. 3.*

7 Non desinam tamē dicere, quod in d. loc. nostrarum Constitutionum, non adest decretum irritans; ac proinde est, quod excommunicatus notoriè, toleratus tamē, ad suffragandum admittetur; electio non esset nulla, iure Constitutionum, sed foret annullanda, iuxta terminos Juris Canonici.

8 Et addo, quod illa dictio, nempe, de quo manifestum sit, & illa alia, scilicet, sufficit aperit constare, &c. exigat euidētiā, & notorietatem facti; & ad euidētiā, & notorietatem facti criminis, multa requiruntur, de quibus dixi alibi.

9 Quapropter, non video, quo iure posset dici, apertè constare de delicto, parte, inaudita, & testibus non examinatis; per quæ videor videri, in declarationem facti criminis abire, quod exigitur, iuxta dispositionem *dextræ. Martini V.*

Si Electorum vnus, vel plures sint excommunicati, an sit electio nulla? Quæst. 8.

1 **S**Vnt, qui cum distinctione respondent, quod aut sumus in publico, & notorio excommunicato, vel in occulto, & incognito: sed perperam, ad hanc distinctionem recurrit, cum excommunicatus, suè publicè, suè secretè, suè à iure, suè ab homine, sit inhabilis ad eligendum; quia licet ignorantia inuincibilis, vel priuata scientia excuset à culpa, & quandoq; à pena: non tamē validum facit actum,

Tom. 2. Par. 3.

quem Ecclesia irritauit, nec reddit capacem, quem Ecclesia incapacem fecit.

2 Vnde *Innoc. in cap. cum dilectus, de consuet. Ioan. And. in cap. 1. de reperiens, lib. 6. Auila de cens. p. 2. disp. 5. dub. 2. conclus. 1. Castell. cap. 5. de elect. n. 18. & Samuel. eod. tit. tract. 2. disp. 5. contr. 2. q. 4.* aiunt, quod inter excommunicatum occultum, & publicum, ad inualidè eligendum, nulla reperitur differentia, uterq; enim, ad hoc, est inhabilis de iure Canonico.

3 Quapropter dicendum est, quod electio, in casu posito, potest dici valida, vel inualida ex duplici capite, nempe respectu votorum eligentium, & respectu communionis, & participationis habite cum excommunicatis: primo modo, quando electio scrutinialis celebranda est à pluribus per schedulas, & quidam eorum sunt excommunicati, ad hoc, vt sit, & dicatur valida, debet examinari excessus votorum; an ex parte electi tantus sit, vt quamuis eis adiungantur, qui sunt excommunicati, & consequenter inhabiles ad eligendum, adhuc, supersit sufficiens numerus ad electionem complendam, vel è contrario contingat; nam quando res accedit, primo modo, electio erit valida, non obstante excommunicatorum interuentu; sufficit enim, vt electio ex parte rei, verè, & realitèr, reperiatur facta, à maiori parte Vocalium habiliū, & quod aliquorū suffragia, nulla sint, parum refert; dummodò quæ supersunt, ad eligendum sufficiant: prout fuit *Suar. tom. 5. de cens. disp. 14. sect. 2. nu. 7. & sequent. moueturq; ex multis*: primo, si illi excommunicati abusi fuerint, ceteris, eodem modo, suffragantibus, electio fuisse validè subsecuta; ergo quamuis ipsi adfuerint, cum ad valorem electionis nihil conferant, nec necessarij sint, non possunt per se, & ex natura rei loquēdo, inualidam electionem facere: dummodò, vt supponimus, satis constet, tantum fuisse excessum suffragiorum habiliū, vt excommunicatorū auxiliū, seu concursum non requiratur.

4 Confirmatur, quia vnus, vel alterius excommunicatio, solum potest ipsius actū, seu suffragium irritare, non autem aliorum: etenim vnus culpa, vel pena, non debet alijs nocere: sed aliorum suffragia, in casu nostro, sufficere possunt ad electionem; ergo ceteri excommunicati, & inhabiles, licet adfint, censentur absentes, & minime necessarij.

5 Verumtamen *Canoniste*, respectu secundi modi, cum distinctione respondent, quod, aut Electores non excommunicati, sciunt, alios esse excommunicatos, & illos admittunt; aut ignorant, & bona fide pro-

H cedunt:

pedunt: si sciunt, & inuiti eos admittere coguntur, ad simul eligendum, validè eligunt; quandoquidem vis, & ignorantia eos excusat, cum sit inuoluntaria, non puniuntur secus si voluntariè, & absq; vi admittent: quia ob solam voluntariam admissionem excommunicatorum, ad simul eligendum, in eorumdem odium, iure optimo cantum est, ut electio non valeat, ut omnes autuant, & colligitur ex cap. *Massana, de elect.* & cap. *vol. de Procuratoribus*, ubi Procurator electus, & constitutus ab Vniuersitate in qua maiores quidam, & iurati excommunicati erant, repellendus à procuratore dicitur, si Communitas sciens, eos esse excommunicatos, illos ad talem procuratorem constituendum admisit, ubi *Glac. cas. notat*, quod si maior pars scienter admittit indignum, nihil valet, quod agitur; item quod vtile vitatur per inutile, in penam sciunt excommunicatorum, *l. c. 1. p. sum. cap. 1. §. 1. in fin.*

6 Si verò dubium sit, an aliqui ex Electoribus sint excommunicati, suspensi, inhabiles, &c. non irritat electio, si adiutantur cum protestatione, dicendo, quod non intendo excludere, non excludendum, nec admittere, non admittendum; tum, quia, hæc protestatio reddit actum inuoluntarium, tum etiam, quia in dubijs fuit possessio, *Syl. ver. elect. 1. q. 15. de concord. tom. 2. Manual. Tract. q. 23. art. 11. conclus. 5. ver. solummodo superest, P. r. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 3. §. 6. & Alphon. de Leon. de cens. recoll. 6. num. 1025. pag. 663.*

Electores irregulares, an possint eligere? Quæst. 9.

1 **N** *Auar. in sum. cap. 27. num. 244. Suarez. tom. 5. de cens. disput. 40. sect. 2. nu. 27. Fillucius Moral. qq. tract. 19. cap. 3. q. 6. nu. 75. Bonac. de cens. disput. 7. q. 1. pun. 4. nu. 18. & alij plures respondent affirmatiuè, ex eo, quia irregularis non priuatur iurisdictione, ob irregularitatem superuenientem, sed ius eligendi, vel est iurisdictionis, vel ad illam reducitur; ergo sicut irregularis, non priuatur iurisdictione, ita patitur, nec iure eligendi.*

2 His tamen non obstantibus, noster *Syl. ver. elect. 1. q. 4. dist. 13. contrarium docet, & vetius, nedum de speciali iure Ordinis Prædicatorum, verum etiam, de iure communi Canonico, & habetur expressè in cap. 11. qui in Ecclesia 18. de sent. excommunicationis in 6. ibi à qua irregularitate, nequit per alium, quam per Rom. Pontif. liberari; adeo, quod nec ad eligendum cum,*

alijs, debet admitti, hæc ibi, ubi Gloss. in ver. alij, subneçit, amittit, ergo irregularis potestatem eligendi actiuam, & passiuam, &c. & sequitur Miranda tom. 2. Manual. Tract. q. 23. art. 8. conclus. 1. in fin. Azor. Insti. Moralium, p. 2. lib. 6. cap. 14. q. 8. verius item eligendi, Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disput. 5. q. 8. nu. 14. latè Laurent. P. r. tom. 2. de Prælat. q. 2. cap. 5. §. 3. nu. 48. Barbosa de Cano. 1. & Dignit. cap. 47. per totum, & Lezana 1. p. sum. cap. 1. §. 1. nu. 5. in fin.

3 Verum hoc ius, ubi supra expressum, debet intelligi, non de irregularibus toleratis, sed de declaratis, ac notorijs, iuxta dispositionem *extran. Martini P. ad euitanda*, sicut de excommunicatione, & alijs censuris dictum est, quandoquidem *extran. ad euitanda*, habet locum, etiam in irregularitate, ut ex multis ostendit *Alphos. de Leon. coll. 3. de cens. 2. q. 8. in fin. pag. 238.*

4 Bonè verum, quod hæc extrema opinionis possunt ad concordiam reuocari, si dicatur, priusnam loqui de irregularitate, quæ non nascitur ex delicto, ut fieri cæcus ex aliquo naturali accidente; secundum, verò, de ea, quæ nascitur ex delicto, violando censuras, celebrando, de qua procedit text. allegatus in *d. cap. 18. de sent. excomm.*

Electores criminosi, & inhabiles, si sint occultati, & non declarati, an possint validè eligere? Q. 10.

1 **E** *t dico, quod sic; tum quia, pena grauis, ob culpam imposita, non debetur, antè Iudicis sententiam; præsertim in foro fori, & in actibus publicis, & externis, ut constet ex decis. in tract. de legib.*

2 Tum etiam, quia ita habetur in *extran. Martini P. ad euitanda*, supra posita, ibi si talis sententia, prohibitio, suspensio, aut censura non fuerit promulgata, & denunciata specialiter, & expressè: quæ verba habent locum, nedum in censuris; verum etiam, in omnibus impedimentis Canonicis, & legibus Ecclesiasticis; rursus item, quia ita habetur in *l. barbarius, ff. de offic. Præs. id.* ubi dicitur, quod actus, qui sunt à Ministro inhabili, tamèn oculo, aut tolerato, sunt rati, & validi, ob bonum publicum.

3 Quod amplia ad omnem Religionem, quia præfata rationes, in vniuersum concludunt, adeo, ut facta, & acta criminosi, antè sententiam commissi criminis, sint rata, & valida in omni loco, *Bonar. tom. 2. de leg. disput. 1. q. 1. pun. 7. §. 2. nu. 12. & Diana 1. p. Moral. tract. 10. de leg. resol. 24.*

4 Aduerte tamèn, de iurisdictione prædictâ, proce-

procedere in actiua inhabilitate, secus in passiva; nam rationes prædictæ non habent locum in eo, qui ipso iure, est inhabilis ad Prioratum, ad Canonicatum, ad Cathedralam, vel ad aliam Prælaturam: qui enim est inhabilis, inhabilitate passiva, non potest eligi; quandoquidem qui eligitur passivè, non exercet aliquem actum, publica auctoritate, sed ut priuata persona, suum commodum querit; ideòq; cum iniquè, se se immisceat, non debet eius malicia illi suffragari, *Sylu. ver. hys. 1. nu. 14. Suar. lib. 5. de leg. cap. 9. & Merall. tom. 2. disp. 4. de leg. cap. 5. nu. 107.*

3 In Religione Dominicana, certum est, quòd excepta excommunicatione lata sententiæ, non datur locus penis, antè sententiam ludicis, ut clarè habetur in *lex. 4. Proh. nostrarum Confus. fol. 6. & magis expressè dis. 2. cap. 2. de elect. Prior. lex. 5. fol. 13. col. 4. ubi dicitur, quòd nullus debet excludi à quacumq; electione, prætextu alicuius criminis, vel delicti nisi sit sententia litè condemnatus, & per sententiam voce priuatus.*

Electores, si omnes sint inhabiles, vel priuentur iure eligendi, vno excepto, an ille solus, possit procedere ad electionem Prælati? Quæst. 11.

1 **A**ffirmatiuè dic; quia quamvis regularitèr loquendo, de iure communi Canonico, ad constituendum Capitulum, requirantur, ad minus, duæ, vel tres idoneæ personæ, ut latè dictum est suprà tract. 2. q. 5. nihilominus irregularitèr, ac per accidens, tota potestas Capituli potest reperiri in vno solo, ut ibid. fusiè dico quæst. 9.

Vnde ille solus poterit validè facere electionem Prælati, Nouit. multis citatis in sua *Luc. Regul. ver. elect. nu. 19. Lezan. 1. p. sum. cap. 15. nu. 6.* Verùm non potest eligere se ipsum, etiam si esset meritissimus, quia offenderetur nimis cupidus, & ambitiosus, *Namar. lib. 1. de elect. conf. 7. Rodr. tom. 2. q. 53. ar. 11. & Laur. Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 31. §. 6. ver. dico 2. in fin.*

2 Quod ampliant, ad electionem Domini Papæ, si omnes Cardinales exirent à Conclauis, quia qui exirent, non computantur amplius in numero Electorum, ut dicitur in *cap. cum nolis, de elect. adiuncta. 6. In ver. renouare.*

3 Attamen hodiè electio Papæ, nequit esse valida, quin ad minus, fiat à duobus partibus Eminentiſſimorum Cardinalium, juxta *Conſil. Greg. XV. & Prib. VIII.*

Tom. 2. Par. 3.

**Electores, an sint vocandi ad electio-
nem, à quo, & quomodo? Q. 12.**

1 **E**T quidem, Electores, seu Vocales, siue sint præſentes, seu abſentes, vocandi ſunt ad electionem noui Prælati, ſi tamèn habeant ius ad ſuffragandum, *cap. cum inter vniuerſas 18. de elect. cap. coram dilecto 35. & cap. quia propter, 42. cod. tit.*

2 Et ſunt vocandi à Prælato, ſeu Capite Collegij, vel Vicario electionis, ſecundùm Conſtitutiones Religioſorum, & proxim. Ordinis, *Tab. ver. elect. nu. 10.*

3 Et poſſunt congregari, voce, ſi ſint præſentes, aut conſueto ſigno Campanæ, ſi ſint in Hortis, aut in Claſtro Monaſterij; ſi verò ſint abſentes, debent per certum Nuncium vocari, moneri, & requiri, ad intereſſendum electioni, in tali loco faciendæ, de nouo Prælato, die, & hora taliſi ſua intereſſe putauerint, ſecus autem, &c.

4 Et ſunt expectandi, viſq; ad tempus ſibi præfixum, aliter dicerentur contempti, *Samuelli. diſpus. 1. controu. 3. tract. 1.*

**An ſint expectandi, uſq; ad finem
Diei? Quæſt. 13.**

1 **R**eſpondeo, q; quando eſt ſtatuta Dies electionis, ſi qui Electorum non comparcant de mane, quando, electio fieri ſolet, poſſunt, qui ſunt præſentes, electionem hora ſolita facere, illorum abſentia, non obſtante; tùm quia in electionibus ſobrietas exigitur, & debet, priùs celebrari Miſſa de Spiritu Sancto, & Electores Sacramento muniri, quæ, elapſo mane, & prandio peractis, eſſe nequeunt; ergò. Tùm etià, quia citatus ad certũ actum, debet adeſſe illa hora, qua ille actus ſolet expediri, *Fel. in cap. conſultis, de offic. deleg. n. 5. Ioan. And. ad Specul. tit. de elect. §. 1. n. 5.* tùm item, quia quando hora eſt de conſuetudine, & natura actus, expreſſio diei, habetur pro expreſſione horæ, ita *P. de Bayſo in direct. elect. p. 3. cap. 1. num. 2. Mandeg. de elect. p. 1. cap. 17.* quod nota, ad frenandos bellos humores.

2 Poſſunt tamèn, eos expectare, ſi volũt, dùm tempus non expirat, *Gaſſell. de elect. cap. 6. nu. 11. & 15. & Peyr. tom. 3. de priuileg. cap. 13.* multis citatis, nu. 17.

**Si Electores ſint nimis diſtantes, an te-
neantur accedere, vel poſſint cegi
ad intereſſendum? Q. 14.**

1 **N**egatiuè deciditur in *d. cap. cum*
H 2 inter

inter vniuersas, ibi, *quatinus Ecclesiastica Constitutio non exigit, ut ad electionem Pastoris. Canonici, idem remoti vocentur*: ergo Vocales valde longè distantes, non sunt ad electionem vocandi; quia, ut ibid. Gl. in ver. *remou. subiacuit, tunc vocandi sunt, ubi sine periculo vocari possunt*, prout dicitur in cap. quod sicut 28. eod. tit. ibi, *si tamén sine periculo potuerint convocari, sine nequiuertine, sine uoluerint, ad electionem celebrandam accedere, ipsorum absentia, non potuit electionem impedire, & magis expressè in cap. quia propter, eod. tit. ibi, qui debet, & uoluit, & possunt commodè interesse*: ergo Vocales, inquit, ac incommodè non sunt ad electionem trahendi; quandoquidem, etiam si forent intra Septa, & uoluerint Capitulo interesse, non sunt cogendi, ut uolent: nisi fortè ageretur de magno præiudicio Ecclesiæ; quia votum debet esse liberum, & uisquisque, proculdubio, potest iuri suo cedere, de qua re uide, quæ dico hic infra q. 20.

A quo remoto loco, absentes sint vocandi? Quæst. 15.

Respondet Gl. in d. e. cum inter vniuersas, in ver. *remou.*, quod omnes, qui sunt in eadem Prouincia, sint citandi cum illi præsentibus dicantur: sed hæc limitatio non est vera: nam fieri potest, ut electio celebretur in consensibus alterius Prouinciæ, & quod Vocales illius Monasterij, in quo celebranda est electio, reperiatur extra propriam Prouinciā, & sunt ipsi aliena viciniore, ut sæpè occurrit in nostro Conuentu Ciuitatis Rlegij, cuius Fratres, ob vicinitatem, sunt semine in foro Messanz: dicendum est ergo, quod circa hoc, standum est consuetudini, prout colligitur ex d. cap. quod sicut, & satis est, ut commodè vocari possint, sine sint in Prouincia, sine extra; etenim, ad finem citandi absentes, sola commoditas attendenda est, iuxta terminos d. cap.

2 In Ordine uero Prædicatorum, cap. 2. de elect. Prior. tex. 1. lit. A. in declarat. quod ad uocationem absentium, sic canetur.

Item declaramus, quod ad electionem Canonici, primò requiritur, quod mortuo, vel amoto Priore, Electores absentes vocandi sunt, si Nuntius ad eos pedisset per unam diem commodè possit accedere, pag. 106. col. 1. text. 5. sub lit. Q.

3 Per dietam autem intelligitur, iter, quod potest facere unus pedester in una die, pag. 116. col. 2. & Gl. in d. cap. cum inter vniuersas, in ver. *Dietam*, aut, quod viginti miliaria computantur pro una Die, seu Dicta,

ff. de verb. signif. l. 3. & ff. si quis caution. l. 1. & de re scriptis, cap. nonnulli.

Electores absentes, & legitime impediti, an possint eligere per Procuratorem? Quæst. 16.

Quod Elector absens, & legitime impeditus, possit per Procuratorem, de iure Canonico, suum dare suffragium, in omni electione Canonica, non est dubitandum: dummodò ad suffragandum instituat uisum de Collegio; etenim habetur expressè in d. cap. quia propter, ibi, *illud autem præsumitur interdicimus, ne quis in electionis negotio, Procuratorem constituat; nisi sit absens in eo loco, de quo debeat aduocari, usque impedimento detentus, venire non possit; super quo, si opus fuerit, fidem faciat iuramento, & tunc, si uoluerit, uisum committat de ipso Collegio, necnon suam, hæc ibi.*

2 Et ad prædictorum maiorem explanationem, edita fuit Constitutio Bonif. VIII. quæ habetur in cap. 46. de elect. in 6. sub his uerbis.

Si quis iusto impedimento detentus, in electionis negotio, nequeat commodè interesse potest uicem uni, prout dicitur in Consilio Generali (supple in cap. quia propter) sed, & pluribus committere uices suas; dumtaxat eorum cultibus, & in solidum potestatem; & erit tunc melior conditio occupantis: verum si ambo concurrant inuicem, & possint, seu admissi, audiri eos non expedit; quia possint uota sua dirigere in diuersos, siquidem non haberet exitum, & quod ab eis hoc casu fieret, non ualeres, sed eis admittitur, dumtaxat, quæ Capitulum, uel pars maior elegerit, &c.

3 Et quibus Capitulis multa inferuntur; Primò, quod Vocalis præfens in loco electionis, nullo pacto, & sub quouis colore, potest Procuratorem instituere, qui loco sui suffragetur in electione Canonica: hoc enim expressè prohibetur in d. cap. quia propter, in princ. d. Saluati autem.

4 Secundò, quod si Vocalis sit uerè absens, & legitime impeditus, utpote, si nequit venire propter bellum, aut pestem, vel iniurias capitales, uel ob infirmitatem, uel quia reperitur vocatus ad maius Tribunal, aut ob quid simile; potest eligere per Procuratorem; quia quod per se non potest, per alium exequatur, quod extendit ad omnem aliam iustam causam; etenim nemo iuste impeditus, debet suo iure, sine sua culpa priuari, Gl. in d. cap. quia propter, ver. *venire*, & Castell. cap. 5. de elect. num. 97. ubi de comuni aduertit, quod impedimenta prædicta, & similia, debent actu adesse

adesse tempore actualis Electionis , se-
cus autem.

5 Tertio, quòd vocalis abfens fit habi-
lis ad eligendum; quia ſi fit excommunicata,
ſuſpenſus, interdicitus, vel per ſenten-
tiam voce actiua priuatus, non poteſt con-
ſtituere Procuratorem: quia cum nō poſſet
per ſe ipſum electioni intereſſe, multo mi-
nus poterit per alium. vt omnes autumat.

6 Quarto, quod huiusmodi abfens, si opus fuerit, hoc est, si Capitulum petierit, tenetur de legitimo impedimento, iurata fidei facere, vt expresse dicitur in *d.f. cap. quia propter*, vbi *Gl. super. denique, & Panor. aium*, quod licet in reliquis negotiis per Capitulum, vel per Vniuersitatem peragendis, possit quis non impeditus, Procuratorem constituere, in electione tamen non potest: quia ibi videtur electa industria personarum, arguendo *sex. cap. i. eiusde off. dele. in 6. & docet Syl. ver. electi. q. 3. diff. 3.*

7 Si tamēn velint aliq de Capitulo, pos-
sent Procuratorem, etiā non impedit
ad electionem faciendam admittere, non
obstante d. *fillad autem*; quia dicta prohi-
bitio, in Electionum favorem emanavit, cui
ipsi renunciare possunt; quandoquidem,
valet unusquisq; suo favori renunciare,
Temp. com. 1. de int. Abbat. disp. 5. q. 4. un. 2.

8 **Quinto**, vt hic Procurator constitutus, fit de Collegio; & numero eorum, qui sunt legitimi Electores, præsentēs in loco electionis, vt expressè dicitur in *d. s. & ibi Glus. ver. venit*, ad quod facit, quod subrogans aliquem in sui locum, debet talem, subrogare, qui sit eiusdem qualitatis, *Bar. in l. i. Cod. de præpos. gen. in reb. lib. 12. vbi loquitur de Doctore subrogante*.

9. Verum si nullus de Capitulo, vellet hanc procuratorem acceptare, vel admittere, potest ad effectum extraneus institui, dum alias sit idoneus, & in eum consensit Capitulum; quia sicut integrum est Electori- bus, ius eligendi communicare extraneis, vt in *cap. scriptum*, & *cap. canonem*, de elect. in 3. valent hoc casu extraneum Procuratorem ad eligendum admittere, *Sylv.* & *Gaffell.* cit. loc. quod intelligit verum de iure communi, secus autem si statutum, & consuetudo Ordinis, in contrarium adde, vt dictum est *trañt.*, 2. q. 14. & notant *Tab. ver.* *elect. nu. 5.* & *Tambur.* cit. loc. nu. 1.

10 Sexto, ut hic Procurator instituendus, sit in Sacris constitutus, ex cap. ex eo, §. in Ecclesijs, de elect. in 6. Clem. vi ij, de grat. & qual. & nouissimè ex Trid. sess. 22. cap. 4. de reform.

11 Verūtamēn, si statūris alicuius Religionis caueatur, etiā sacris non initiatos, habere posse vocē in Capitulis, statu-

ta huiusmodi non derogantur per dictum
Decretum Conc. Trid. prout Sacra Congre-
gatio Eminent. Cardinal. *Conc. Trid.* inter-
pretum declaravit sub anno Domini 1573.
quia dictum *Decretum Conc. Trid.* non com-
prehendit Monasteria Regularium, vt per
extensum refert *Passerell. in Priuile. Minimo-
rum Can. 13.* de voce *Capitulari* inter *Ganne-
s Concil. Trid.* fol. mihi 225. vbi docet,
quod in sua Religione, de antiquo solito
votant in Capitulo, etiam Sacris Ordini-
bus minime initiati, & *Confess. in sum. priuile-
giu summario Canonum Sac. Conc. Trid.* cod.
tit. & Canon. pag. mihi 260.

12 Perinde, in Religione Minorum S. Francisci Reformatorum, & Capuccinorum, ex speciali indulto, ipsis à Pio V. concessio, in casu posito, possunt etiam professi Laici, institui in procuratorem ad eligendum in Capitulum, loco Electoris legitime impediti, *Samuell. de dect. tract. 1. disp. 1. controu. 2. concl. 2.*

13 Septimo, quod Elector abfens, vt fupra, potest plures Procuratores conftituere ad eligendum: dummodo infolidum conftituit, & tunc melior erit conditio occupantis: fi autem omnes conftituti, feſumul prefententur in arbitrio Capituli, quem velit admittere, & admiſſus a Capitulo, alijs erit preferendus; quod ſi vna pars Capituli vnum vult admittere, & altera alium, ille erit preferendus, qui primo eſt in procuratore nominatus, per ordinem ſcripturę, vt clare habetur in d. cap. ſi quis iuſto, penult. de elect. in 6.

14 Si autem plures Procuratores, non, infolidum constituantur, nullus eorum erit aditrendus; quia cum non sit infolidum constituti, possunt variare, & eligere diuersas personas: hinc mandatum Procuratorium non valet: Vnde alij Electores possunt ad electionem procedere; quia talis indiscretè constitutus, pro contumaci reputatur; quia paria sunt, non venire; & non sufficienter venire, non agere, & malè agere; seu non constituitur, & constituitur in forma prohibita, vt liquet in *d.e.p.s. si autem, & ibi Gl. ver. admitti, & Syl. ubi suprà*, air, quòd huiusmodi Procurator, non potest vnum nomine sui, & alium nomine Constituentis eligere; nisi Dominus constitutus, speciale sibi mandatum, de aliquo nominando tradidisset, tunc illum nomine Constituentis, & alium nomine proprio, si iste libi magis idoneus videretur, eligere posset, vt in *d.e.p.s. Porro*.

15 Verum hodie post *Trid.* non potest fieri, nec dari speciale mandatum ad eligendum talem personam; tum quia, ex *d. Conc. Trid.* vota Eligentium, nunquam debent

debent innotescere; tūc etiam, quia scrutinium non est secretum; tūc item, quia sepē Sacra Congregatio itā declaravit, ut infra dico.

16 Hinc absens Elector, instituendo Procuratorem, non debet in specie exprimere votum suum, sed mandatum tantum præstare, de voto exprimendo, quod mandatum in genere datum, non augebit numerum votorum: nisi fuerit expressum in individuo à Procuratore, in actu scrutini, qui quiddam Procurator, sic institutus, poterit consentire in diversos: dummodo neuter sit malus, & substituitur electio, licet peccet, quia, quia conscientia tenetur meliorem eligere, suo nomine; eadem ratione, tenetur ad idem nomine Domini sui, *Gl. in d. cap. si quis inflo, de elect. au. 6. §. porro, in ver. eod. & ver. nihil agit, & latè Castell. in d. cap. 5. de elect. nu. 102. in fin. & Diana, multis citatis, 1. p. tract. 3. de Comit. seu Parlam. resol. 10.*

17 Quæ omnia possunt extendi ad Regulares, cuiuscunque Ordinis; dummodo à eis non sit vetitū, ex proprijs Statutis, Regulae & Consuetudine; quia quod commune est, omnes tangit.

18 Neq; his officit *Decretum Conc. Trid. cap. 6. sess. 5. de Regul. ibi, nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscunque Titulares, ad effectum electionis faciendam, constituere, aut voces, & suffragia absentium supplere.*

19 Quia intentio supradicti Conc. non, fuit reuocare ius antiquum, iuxta quod absens legitime impeditus, potest Procuratorem instituere, ad effectum eligendi, sed tantum fuit tollere, ac penitus amouere, deprauatam quandam antiquam consuetudinem, quam habebant Superiores, & Præsidentes in Capitulis, ad effectum suarum faciendarum electionum, absentium vota supplendi, & votum, & vocem, cui volebant tribuendi, propria sua auctoritate, dicendo illi, tu es Prouincialis, talis Prouincia, loco absentis; nam ego te substituo, & sic de alijs, quod certè mergebat in magnam electionum fraudem, & Religionum omnium detrimentum.

20 Quod patet ex Declaratione Eminēt. Cardinal. Conc. Trid. interpretum, quia pluries dixerunt, Procuratores legitime constitutos cum Generali mandato ad eligendum, ab ijs, qui legitime impediti sunt, non excludi: dummodo non habeant speciale mandatum, de eligenda certa persona; quia tunc votum non posset esse secretum, & refert per extensum, & testatur de visu, & auditu Passarelli, cit. loc. Canon. 41. de modo secreto, in electione seruando, pag. 229. Con-

fect. in eod. Canon. 41. ubi suprad., fol. 275. *Rodr. tom. 2. q. 51. art. 6. cum suo Comp. resol. 58. de elect. num. 5. fuscè Miranda tom. 2. Manual. Pral. q. 3. ar. 7. Portell. in dub. ver. elect. nu. 3. & solus par. 2. cas. 1. pag. mibi 263. Nicol. Garz. in tract. de benef. p. 5. cap. 4. num. 200. Marzulla in suo lib. declarationum Cardinal. ad prædictum cap. 6. Conc. Trid. Azor. tom. 1. sum. lib. 13. cap. 10. q. 2. Delarm. in nouiss. Declarat. ad d. cap. Trid. & Barbosa in Collecta ad idem Conc. nu. 13.*

21 Item ex alia, quam refert *Castell. in d. cap. 5. nu. 98. in fin. sub his verbis.*

Non esse prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id ex Regula concedatur, ut aliquem Fratrem idoneum suo loco delegent, sed mittant ad Capitula Generalia celebrationem, ut suo nomine, electionem faciat, si ex Influentia, & Decretis Religionis sue, licet Superioribus absensibus, & legitime impeditis, mittere alium ad Capitulum Generale, qui suo loco, & nomine, in electione suffragium ferat. Tambur. in d. tom. 1. disp. 5. q. 4. nu. 9.

22 Ad hoc autem, ut votum absentis per Procuratorem possit sustineri, tria copulatiuè requiruntur: Primum, quod sit in loco, unde euocari possit: Secundum, quod iusto impedimento detentus sit: Tertio, quod Procurator habeat mandatum ad iurandum super dicto impedimento, prout *Rota Romana* declarauit coram *P. bal.* & refert *Julius Lanorius var. lucubration. tit. 4. cap. 17. nu. 30. & Lozan. ver. elect. nu. 7.*

23 Verum in Familia Dominicana hæc prædicta non procedunt, ut constat ex *tex. 7. dist. 2. cap. 2. de elect. Prior. pag. 116. col. 1. ibi, electio autem, tam Priorum, sub lit. Q. & sic licet secundum iura illi, qui sunt absentes, possint instituere Procuratorem ad eligendum, quando electio est facienda, tamen in Ordine nostro, in quacunque electione, non possunt Electores absentes, per literas, aut per Procuratorem eligere, sed oportet, quod ipsi personaliter, & præsentialiter in loco electionis existant; nisi in eodem Conuentu essent infirmi decumbentes: quia tunc Scrutatores debent ad eos accedere.*

24 Ità pariter Vocales absentes, excluduntur ab Electionibus, quæ sunt in Congregatione Vallumbrosana, in Congregatione Casinensium, & in alijs multis, ex eo, quia, eligere per Procuratorem, repugnat eorum Statutis, & Regulis, quæ à Sancta Sede, sunt approbata, & tenentur consoua *Decretis Sac. Conc. Trid.*

Si nullus de Capitulo, & de extraneis, velit hanc procuratorem recipere, an sit licitum huic Vocali absenti, per epistolam eligere? Q. 17.

Negatiue deciditur in *s. absens*, d. cap. si quis 46. de elect. in 6. ibi. abbas quoque (licet nullus de Collegio velit esse Procurator eiusdem, nec ipse, nolente Capitulo, extraneum valeat deputare) non potest aliquem per literas exprimere votum suum, quod non est autem scrutinium; sed in ipso scrutinio, secretè, & sigillatim tantummodò exprimendum; ubi Glos. in *ver. absens*, damnat, & damnatam cernit opinionem Præfcorum, contrarium tenentium.

2 Neque obstat *Azor. tom. 1. sum. lib. 13. cap. 10. q. 2.* ubi ait, quòd post triduum, potest absens suum suffragium, aut vocem, scripto mittens ad Capitulum, secundum Constitutiones suæ Religionis, ut Congregatio Cardinalium celsit; quia, aut versamur in iure communi, & in electione facienda, per modum scrutinij, iuxta dispositionem *cap. quia propter, de elect. & cap. 6. Conc. Trid. sess. 25. de Regul.* & sic nequit absens per literas suffragari, ut liquet in præcatis luteis; aut sumus in iure specialissimo merito gaudet Illustri, & vtilissima Societas Iesu, in qua Prælati Inferiores, non à Collegio, sed à solo P. Generali deputantur, & instituantur; & sic potest habere locum dictum *Azor.* verum, quod à communi iure exorbitat, non est in consequentiam trahendum.

3 Quod extendit ad ea, quæ dicit *Portell. p. 2. cas. 1. num. 5.* ubi ait, quòd in Congregatione Sancti Iohannis Evangeliste in Portugallia, absentes mittunt sua vota per scriptum ad Capitulum, & valde hoc faciunt; quia hoc fit de iure speciali, non autem de iure communi.

4 Nec nocet eius replicatio, dicendo, quòd in suo Ordine, Religiosi foras exire volentes, dimitunt scriptum obsignatum, & inuolutum, per quod suum suffragium, donant, in receptione Nouitiorum; tùm, quia, receptio Nouitiorum, non est electio Canonica; tùm etiam, quia hoc non fit de iure communi; sed speciali statuto: electio enim Canonica de iure communi, nequit fieri à Vocali absente: nisi à legitime impedito; & tunc per Procuratorem legitime institutum duntaxat, iuxta iura prædicta, seu electio Igderent intrinsecè, nam quæ dicta sunt, ceniuntur de forma electionis, fiendæ à Procuratoribus, ut docet *Gl. in d. cap. si quis, s. absens, v. r. verum.* ubi ait, quòd non solum ipsius voti publicatio, sed etiam expressio in scrutinio, tantum fieri debet, & non

aliè, ut dicitur in *text. d. s.* quod non potest absentium literis adaptari.

Electior renuncians electioni, si pigniteat, & se retractet; an debeat admitti cum ceteris Electoribus, ad eligendum in Capitulo? Q. 18.

Respondeo affirmatiue; re tamèn integra, cap. litta 14. adiuncta. *Gl. de renunciatione*, locus, non integra, ex *cap. causis 30. de elect.* tùm quia, cùm res definit esse integra, amplius reuocari non potest, ut communiter tradunt *Scribentes in l. 1. de prator. stipulat.* & docet *Gl. in d. cap. cum in causis, ver. cum res non esset integra;* tùm, ex illa vulgata iuris Regula in 6. quod semel placuit, amplius displicere non potest; tùm etiam, ex *Gen. horreus, in 32. q. 5. & causa 8. q. 2. Cau. dilectissimi.* & *cap. cum inter Canonicos de elect.* tùm itè, quia remittentibus actiones suas, non est amplius regressus ad eas, si de *pblit. edic. l. quaritur, §. si venditor;* vnde benè dicitur, quòd primus effectus renunciationis, est, ut qui renunciavit, non possit redire ad id, quod renunciatum est; tùm denique, quia huiusmodi renunciatio, spontè, & simpliciter facta, censetur quædam cessio, seu donatio iuris, quæ recepta à donatario, non potest reuocari, ut in *Titul. Codic. de donat. & de reuocat. donat.* & similia ibidem allegat *Glosa*, & ad hoc facit *cap. cum sanè, cap. cum inter, cap. ex transmissa, & cap. cum in presentia, de elect. & Syl. ver. reuocare. 10. q. 5.*

2 Res autem, tunc dicitur integra, quòd non fuit executæ, neque cepta, & colligitur ex *cap. final. s. officium autem, de off. iudic. deleg. in 6. l. c. quæ 6. §. de iurisdic. omnium Iudicum*, cap. quicunq; de sent. excom. in 6. ibiq; *Gl. ver. re integra*, de qua re est omnino videndus *Rice. p. 3. praxis, resolus. 344. nu. 6. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 32. Merolla tom. 3. disp. 7. cap. 4. de iurisdic. d. ff. 4. §. 6. ubi p. extensù refert iura Canonica, & Civilia.*

3 Ex quibus colligit, quòd per citationem res definit esse integra, quòd intelligo verum, respectu eorum, quæ citatione indigentes, secus autem, si versamur in his, quæ citatione non egent, ut constat ex *d. cap. cum in causis*, ubi Papa dixit, compromitteret non potuisse auocare potestatem, datam Compromissariis, ex quo res non erat integra, hoc est, quia processerant ad tractandum electionis. Item Delegatus ad visitandam aliquam Prouinciam Religiosorum, vel aliud simile, per primum acm, seu executionem sui muneris, censetur leuata litterarum, & exercitium muneris, quamuis

quamvis, leue, redderet potestatem sibi traditam, respectu donantis, non esse integram, & consequenter minimè reuocabilem; *Molina tract. 5. de infl. disp. 19. propè fin.*

4 Perinde, in casu posito, renunciatio spontè facta, & à Prælo per scripturam, vel coram testibus recepta, per acceptationem huiusmodi, definit esse integra; ideòq; non est ampliùs reuocabilis, & præcipuè, si Prælatus coram testibus, dicat, *Ego recipio, & accepto tuam renunciationem, & te absoluo, & libero ab huiusmodi onere*; quia, per talem acceptationem, & absolutionem, extinguitur ius ipsius renunciantis; & in his extinctum nõ datur actio; quamobrem benè dicit *Syl. ver. renunciatio, q. 3. dist. 4.* quod res non est integra, si Superior, exposita renunciatione, expectat super acceptatione cogitare, & *Sauchez cit. loc.* ubi ex multis ostendit, rem non esse integram, ubi Prælatus acceptauerit.

5 Si verò Elector rennunciat votum suum, sub aliqua limitatione, & modomèpe dicendo, *renuncio pro hac vice tantum*, & sic exeat de Capitulo, casu, quo nullus, tunc euadat legitimè electus, ex vi actus, quem Electores fecerunt, pro illa vice, qui rennunciat, modo dicto, si vult interesse alijs electionibus, etiam si fiant eadem Die, potest, & debet admitti; quia nõ in totum renunciat, sed limitatè, hoc est, pro tali actu tunc celebrando; non autem simpliciter absolute, hoc est, pro omni actu; quapropter ad intercedendum alijs electionibus, est necessariò vocandus, aliàs diceretur contemptus, & poterit insistere pro electione, cassanda, prout eruditè ex multis iuribus ostendit *Hosienf. in cap. cum pridem 10. de renunciatione, nu. 47.* & luculentè *Castell. in addit. ad notum 22. cap. 5. de legitimis Electoribus*, pag. mihi 490. & *Laur. Pryn. tom. 3. seu in additam. ad Confr. Clem. VIII. cap. 9. num. 29.*

6 Hæc autem renunciatio, facienda est proprijs Prælati, vel Capitulis, habentibus auctoritatem acceptandi, secus nihil operaretur, vt constat ex iuribus, quæ allegat *Syl. ver. renunciatio, q. 3.* quæ licet loquantur de renunciatione Beneficiorum, Episcopatus, Abbatias, & similibus; ad casum tamen nostrum possunt referri, tum, ob identitatem rationis, tum quia nostræ Prælatie habent, etiam curam animarum; tum etiam, quia Religiosi subditi, nullo actum dominij, & proprietatis, possunt validè exercere, sine licentia Prælati; etenim ex voto obedientie, & paupertatis, quod emiserunt, non habent velle, neq; nolle, de quo possint disponere: sunt enim mortui Mundo.

7 Nec nocet *Lexana ver. renunciatio, n. 62 in fin.* dicendo, quod renunciatio aliorum iurium, quæ non sunt officia, seu beneficia, puta, vocis actiue, vel passiuæ, fieri potest coram Aduersario, & Notario publico, vel Iudice, nomine Aduersarij, ex *l. 2. §. item pup. sal. fore*, quia hoc procedit de iure ciuili, respectu secularium, qui sunt sui iuris; secus autem de iure canonico, & præcipuè respectu Religiosorum, qui non sunt ampliùs sui iuris, vt docet *Hosienf. in sum. de renunciatione, §. cum sit facienda, nu. 8. in fin. fol. mihi 165.*

An Electores possint absq; culpa mortali, sua voci actiue rennunciare? Quæst. 19.

1 ET dico, quod non; si ex tali renunciatione inferatur, vel possit inferri aliquod interesse Ecclesiæ, vel præiudicium communi bono; nisi forte, renunciatio fieret ex iusta, & rationabili causa; tum, ob prædicta, tum etiam, quia ex publico officio, in quo sunt, tenentur providere communi bono totius Religionis; etenim Priores, Guardiani, Prouinciales, Magistri in Sacra Theologia, & huiusmodi non constituuntur in tali gradu, & statu, ob eorum priuatam, sed ob communem, & publicam commoditatem Ordinis, nempe, vt inuigilent in obseruantijs Regularibus, quibus nunquam dicitur benè prouisum nisi per electionem boni, & idonei Prælati, & occurrant malis, quæ possunt Communitati nocere, quod magis procedit, & verius foret, si renunciatio fieret dolosè, ac fraudulenter, ad hoc scilicet, vt electio cadat in personam indignam; sic utiq; fabricarent in gehennam, & actum esset de eis: esset enim hoc cooperari in crimine criminoso, hinc noster *Syl. ver. elect. 1. q. 5. dist. 5. ait, sed intelligo, quod potest rennunciare, quando renunciatio non prouideat bono communi: secus cum illius præiudicio, quia tunc tenetur non rennunciare, nisi forte esset perplexus, nesciens, quem eligat, quia alièr proponeret bonum proprium bono communi: unde eo casu, potest compelli, vt dictum est.*

2 Et sic malè faciunt, qui permittunt, eligi indignos, vel insufficientes, renunciantes voci suæ, ne notentur, vel alio humano respectu, & possit facilièr hæc esse peccatum mortale: hæc ille; qui infra *ver. elect. 2. quæst. 12. num. 15.* post allegatos ait, quod si in Capitulo tractatur aliquod illicitum, venientur illi de necessitate contradicere, aliàs habentur pro consentientibus, & ista inuoluntur peccato, & peccata peccati, cum alijs expressis consentientibus, & ver.

Ver. consensus, q. 3. nu. 4. inquit, quod existens in consilio, & tacens, quando aliquod malum tractatur, quando obuiare potest, & non facit, inuoluitur peccato, & de damno teneatur, quia qui tenetur loqui, & tacet, consensit in eius praiudicium, & de state, §. qui tacuit, ff. de interrog. aff. & cap. si post praeiudicium de Conf. lib. 6. ubi eruditè loquitur, & multa allegat iura, ex quibus colligit, quod quilibet tenetur habere curam boni communis.

3 Ad hæc faciunt, quæ loquitur noster *Ledefina* in 2. p. num. 170. ff. 7. cap. 2. concl. 24. & P. Franciscus Samuel tract. 1. disp. 1. contron. 16. de elect. & Nicolaus Garz. de benef. tom. 1. p. 2. cap. 2. nu. 543. ubi sic ait.

Predicta sententia limitatur, ut non procedat, iuxta causam, ad non assistendum Capitulis: tanta enim potest causa concurrere, ut ab illis iustissime quis excusetur, etiam ordinariè, ut si in Capitulis esset tanta peruersio, & procederetur cum violentia Potentiorum, & Præfidentium, ut qui vellet satisfacere suæ conscientie, & illam exonerare, non posset id facere, siue magnus molestias, inquietudines, & occasionibus, & periculo aliquando cadendi, aut sine magna nota singularitatis, & preternitæ, & regularitè, quando votum illius, prodesset non speratur: hæc illæ, ex quibus Diana 1. p. moral. tract. 3. de Comitibus, & Parliament. resoluit. 18. colligit, durum esse, obligare aliquem ad assistendum Capitulis, cum tanto incommodo, & periculo, & ad opponendum se, & faciendum resistentiam torrenti Capituli: secus si sine periculo, resistendo posset malo occurrere, & aliorum suffragia immutare: tunc enim non debet, se subtrahere, & silere: sed se proderè, & validè loqui pro bono communis; quod tene menti, quia sæpè occurrit; Lanotius de elect. tit. 4. cap. 18. nu. 87. Bonas. de contract. disp. 1. q. 2. pun. 8. num. 8. & Peyr. tom. 3. priuileg. cap. 9. nu. 28.

Electores Vocati, & venire venientes, an possint compelli ad votandum in Capitulo? Quest. 20.

1 *P* Anor. in d. cap. quia propter, de elect. nu. 4. ait illi, qui noluit interesse, non debent compelli, iuxta cap. quia propter, nisi Ecclesie intersit; nam propter interesse Ecclesie, poterunt compelli; bonum enim commune, præfertur bono particulari, iuxta illud Pauli, Charitas non quarit, quæ sua sunt, & intelligentiam D. Augustini Regula, & constat ex suprà decisis; quandoquidem vnusquisque de iure Diuino, & naturali, debet habere curam boni communis.

2 Eò magis, si ad id teneatur ex officio publico, ceu Prior, Guardianus, & Consi-

Tom. 2. Par. 3.

miles, qui ex vi statutorum, & iure regulari, tenentur Prouinciale eligere, & Prouinciales, ac Diffinitores, ex publico officio, & exercent, tenentur Generale eligere, & prouidere communi bono totius Religionis, & præcipuè, si non adsint alij, qui possent hoc præstare, ut dictum est suprà, q. 14.

3 Nec dices, quod quilibet potest suo iuri renunciare, l. si quis in conscribendo, C. de postis, cap. cum accessissent, de consuet. & cap. cum ad Apostolicam, de Regul. quia hoc intelligitur, quando talis renunciatio, fit solum in præiudicium ipsius renunciantis, non autem, quando fit in præiudicium alterius, & boni communis, prout de communis latè probat Rodr. tom. 2. q. 53. art. 10. ver. nec obstat, Miranda tom. 2. Manual. Præd. q. 23. art. 6. concl. 5. & Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disp. 5. q. 3. nu. 12.

Electorum vno contempto, est nò electio, ipso iure nulla? Q. 21.

1 *R* Espondeo negatiuè, potest tamen annullari per sententiam Superioris, petente tamen illo Vocali contempto, si noluerit, ratam habere electionem, ab alijs actam, & consentire, prout expresse habetur in cap. quod sicut, 28. de elect. ibi, quod si eos vocatos non fuisse constitueris, sed contemptos, infirmata erit pmissa electio, saluè celebrata, nisi postea propter bonum pacis, eorum ueritas, consentiret; & in cap. bona memoria 32. eod. tit. ibi, tamen quia, iunctus est A. fuisse contemptus, licet vnus solus extiterit, plus in talibus consenserit contemptus vnus obesse, quam multorum contradictio in præsentia, hæc ibi.

2 Et ratio esse potest, quia licet ad electionem celebrandam necessarium sit, ut omnes Electores, ad quos spectat, conuocentur, ut constat ex d. cap. & cap. eodem, & colligitur ex d. cap. quia propter, eod. tit. nihilominus vocatio Electorum absèntium, non est de forma, sed de iustitia electionis, ut dictum est suprà, & docet Gl. d. cap. quia propter, ver. sanior, & d. cap. quod sicut, ver. vocatus; etenim non vocare vocandos, est impeditio, & retardatio iurium Vocalium, ad quos de iure communis, vel speciali pertinet, in Capitulo vocare, seu suffragari; & sic impediti, & non vocati, dicuntur contempti, & lesi; nam contemptus dicitur is, qui legitime non fuit vocatus, ex d. cap. quod sicut; ideòque potest instare, & petere, huiusmodi electionem, ob sui contemptum, seu ob iniustitiam sibi illatam, per Iudicem competentem, nullam declarari; & quod dicitur de vno contempto, potest extendi ad duos, tres, vel quatuor: eadem enim,

I ratio

ratio militat in omnibus, *Portell. in dub. ver. elect. nu. 13.* & habetur in *d. cap. 9. sicut.*

3 Reclamatio autem contempti, quāvis facienda foret, antē confirmationem electionis, *Lavoriti. 4. cap. 17. nu. 22. de elect. potest* tamē fieri, etiam post confirmationem, vt docet *Glan. d. cap. quod sicut, & ibi Rubrica textus, Castell. cap. 4. nu. 49. & Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disp. 5. q. 3.*

4 Et est, quod Vocalis contemptus, ratam habeat electionem, & in eam consentiat, eius tamen votum alijs accedens, non augeat numerum Eligentium, nec potest facere, vt electio, alijs ipso iure nulla, ratificetur, sitq; valida; quia consentire in casu nostro, & electionem ratam habere, non est eligere, sed vocem sibi illatam dimittere, *Lexan. ver. elect. nu. 6.*

5 Dixi, illo tamē petente; quia contempto excepto, nulli Electorum, licitum est, excipere contra electionem, sub pretextu alterius contemptus; nām exceptio iuris tertij, nulli conuenit: nisi propriæ personæ offensæ: vnde tacente Vocali contempto, non datur locus aliorum querelis, late *Layman. in 99. Canonici, q. 39. & 40. vbi* ex multis ostendit, Electorem, posse cedere, & renunciare suo iuri priuato, de quo non possunt alij, se intromittere,

6 Nec dices, Religiosum non habere, vel non necesse, sed pro mortuo reputari, & exinde inferri, prædicta iura, ad Regulares non extendi; quia fallit consequentia, nec antecedens est absolūtè, ac simpliciter verum: nām Religiosus, licet per professionem dicatur mortuus Mundo, quoad propriam voluntatem: nihilominus quoad ea, quæ sunt sibi permessa à Prelato, Regula, & Statutis, non dicitur mortuus, sed viuus; & quia Regularis, iure Regulari, potest inficere electionem, quoties fuerit contemptus, poterit id licite exequi, iuxta suas Constitutiones, absq; vilo periculo; prout ex multis colligit, *Samuel. tract. 1. disp. 1. q. 1. controuer. 9. de elect. canon.*

Electores ante electionis celebrationem, an teneantur iurare de eligendo meliorem, quomodo, coram quo, & sub qua forma? Quæst. 22.

¶ Quid Electores, in omni electione Canonica Prelatorum Regularium, teneantur præstare iuramentum, de eligendo meliorem, secundum veritatem cuiusq; conscientie, non est dubitandum, nām habetur expressè in *Decretis Clem. VIII.* editis pro reformatione Regularium, tam Monachorum quā

Mendicantium, cuiusq; Ordinis, & Instituti, *ibid. 35. ibi, in Superiorum, & Officialium omnium electionibus, forma præscripta à Sacro Conc. Trid. & Ordinis Confus. inuoluntate feruent iurentq; Electores secundum veritatem cuiusq; conscientie, probiores, ac magis idoneos se electuros, ac propterea priuquam ad electionem decernatur, in primis, & ante omnia, præstentur Constitutiones de qualitate, & requisitis eligentium, &c.* quæ Decreta habentur *tom. 3. Bullarum Cherub. inter Bullas Pauli V. fol. 80. & tom. 4. pag. 270. col. 2.* & fuerunt ab *Urb. VIII.* innouata, corroborata, & reuolidata in *Decret. S. Congreg. sub tit. de Apostat. & elect. S. 1. & 12. in fin. tom. 4. Cher. fol. 168.*

2 Et est tale iuramentum præstandum, tactis scripturis, & præcipue Euangelis, argumento *cap. quodlibet, 1. q. 2. & cap. cum in causa, de iuram. calum. vel tacto pectore, more* Clericorum, iuxta praxim, & consuetudinem loci, coram Præside, seu Præfeco Capituli, cunctis videntibus, sub hac forma verborum,

Ego N. iuro, & promitto Omnipotentis Deo, & Sancto N. Patrono huius Ecclesiæ, eam eligere, quem secundum meam conscientiam, credam futurum Ecclesiæ, in spiritualibus, & temporalibus vtiliorem, vel secundum alium modum, quem forsân Regulares præscriptum habent in eorum Regulis: & quāuis de hoc in dicto Decreto nihil dicatur, recurrendum tamē est ad ius commune, vel praxim, vel consuetudinem Religionis; quia casus omnis in aliqua particulari Constitutione, remanet in dispositione iuris communis, vt dictum est suprâ.

An tale iuramentum, sit de substantia electionis, ita vt omisso, inualdetur, ipso facto electio? Q. 23.

¶ Quidam affirmant, putantq; esse certissimum, & se fundant in *Conc. Basiliens. in cuius sess. 23. & 38. de elect. præcipitur omnibus Electoribus, cuiuscunq; Status, & Ordinis, vt antequam procedatur ad electionem, iurent de eligendo meliorem, ibiq; declaratur, tale iuramentum esse necessarium, & substantiale simpliciter.*

2 Verum, quia *d. Conc. Basiliense*, non fuit generale, sed speciale; immo reuocatum, & scismaticum nominatum in *Conc. Lateranensi, sub Leon. X. vt dictum est suprâ;* de eo non est amplius curandum, sed quæsitum remanet examinandum iuxta terminos *d. Decret. Clem. VIII. & Urb. VIII.*

3 Ad quod respondent *Castell. cap. 3. nu. 21.*

nu. 31. de elect. Bordon. resol. 26. q. 9. nu. 28. Peyr. in suo formul. lib. E. cap. 2. q. 1. nu. 7. & hi. V. cap. 6. & Samuel. tract. 1. disp. 4. c. 12. de elect. non esse de substantia electionis, licet sit omnino ab Electoribus observandum; & mouentur ex multis. Primò, quia, ut conflat ex lectura d. Decret. Clem. VIII. istud iuramentum prærequiritur antè electionem, ceterò vocatio absentium, tractatus, & prælectura Constitutionum, de qualitate, & requisitis Eligendorum, ergo est de præambulis, seu de extrinsecis, non autem de intrinsecis electionis, & cõsequenter omifur, non facit electionem nullam, sed irritandam.

4. Secundò, quia non omnia illa Decreta Clem. VIII. sunt præceptiva, & præcipue prædictum, quod est consultuum.

5. Tertiò, quia citò, quòd esset præceptum, non habet decretum irritans, vi cuius, posset electio, mox reddi nulla; nam ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, cap. solus, de maior. & obed.

6. Quartò, quia multe Constit. Ordinum fuerunt amplè confirmatæ ab eodem Clem. VIII. vel à suis Posteris, cum illa solita, clausula: *dammodò non aduersentur Canon. & Decr. Conc. Trid.* ergò, non obstante prædicto Decreto, electiones sunt faciendæ, iuxta Constitutiones, quæ cum spè hoc nõ iubent, haud faciendum erit: quæ motiua vsq; ad tempora Frb. VIII. videntur potuisse habere locum, secus post edita Decreta de Apostatis, & electis, in quibus, ut dictum est, innouantur prædicta Decreta. Clem. VIII. cum decreto irritante, & cum amplissimis derogatorijs, ut liquet in §. 12. in fin. & 13. ibi, *ubilominus sit irritum, & inane, quidquid secus à quoquam actum extiterit, & §. 14. ibi, non obstantibus Constit. quorumcumq; Ordinum, etiam Mendicantium.*

7. Hinc Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disp. 9. q. 6. nu. 29. & Mexal. in suo promp. ver. electio, nu. 37. aiunt, quòd tale iuramentum est de conditionibus substantialibus, quod omifur, facit electionem nullam, ipso facto.

8. Amplia, quod dictum est de Electoribus, ad Procuratores eorum, qui valent, per Procuratores eligere, hi namq; etiam tenentur iurare, nomine proprio, non autè nomine Domini sui, ex quo hodiè ob Decretum Conc. Trid. cap. 6. sess. 25. de Regul. non possunt constitui Procuratores ad eligendũ in specie, sed tantum in genere, ipsi sunt, qui in indiuiduo eligũt, ergò ipsimet iurare tenentur, in propriam conscientiã: adeò vt Dominus constituens, in Procuratorijs litteris teneatur iurare, se legitimo impedimento detineri, vel dicto suo Procuratori, de tali impedimẽto, iurãdi facultatẽ

facere, & sic Procurator institutus, vt iuramentũ, per ipsũ præstandum, nomine Domini sui, super legitimo impedimento, tenebitur nomine proprio iurare, secundum veritatem suæ conscientiæ, se electurum, meliorem, & magis idoneum Ecclesiæ; prout fusè ex multis ostendit Peyr. in dist. lit. V. cap. 6. nu. 9.

9. Qui debent aduertere, quòd iurare de eligendo meliorem secundum veritatem propriæ conscientiæ, est se obligare, coram Deo, ad eligendum illum, quem, probiorem iudicant, secundum id, quod propria conscientia illis dicat.

10. Est autem conscientiæ actus intellectus prædicti, in indiuiduo dictans, quid esset faciendum, vel fugiendum, teste, D. Thom. 1. 2. q. 19. ar. 5. cõmuniter recepto.

11. Insupèr quòd, & prætermittentes tale iuramentum, nedum peccant mortalitèr, verum etiam, possunt grauitèr puniri, ex quo delinquant in re grauissima, & sunt violatores Apostolicarum Constitutionum.

12. Non desinam tamèn dicere, quòd in Familia Dominicana tale iuramentum non est in praxi; vel quia tale præceptum, de eligendo meliorem, non fuit vsu receptum, vel quia Constitutiones huius Ordinis, in quibus nihil eautum est de tali iuramento, fuerunt amplè, ac nouè confirmatæ ab eodẽ Frb. VIII. per Breue speciale, sub annulo Piscatoris, die 14. Martij, anno 1644. quo inhibebatur Vocalibus, ne secundum ritum, & facultatem Capitulorum Generalissimorum, quidquam circa immutationem nostrarum Constitutionum attentarent, prout fuit denunciatur in Capitulo Generalissimo, Romæ celebrato sub Reuerendissimo P. Fratre Thoma Turco eodem anno, die verò 14. Maij, & constat ex eius Actis, de nunciatur. 2. Confirmatio autem, facta ex certa scientia, motu proprio, & plenitudine potestatis, restituit priuilegia, à iure communi, vel ab homine abrogata, p. ea, quæ dico in tract. de confirm. priuileg. q. 7.

Electores, an teneantur reuelare delicta, occulta Eligendi, ad hoc, nè eligatur, cùm cognoscat illum futurum esse perniciosum Communitati §. 24.

1. Affirmatiuè dic; quibusdam, tamèn concurrentibus. Primò, si videat, electionem imminere illius, & periculum sit in mora. Secundò, si cognoscat, eum certò perniciosum esse Communitati. Tertiò, si alio modo, & via, nequeat præfatam electionem impedire. Quartò, si id faciat zelo Communitatis, nõ autem,

privata passione, cum unusquisque strictiori iure, teneatur consulere bono communi, quam huius, vel illius secretum servare.

2 Nec diesset detectio peccati occulti, et aliter pncipio, non est licita: nisi fraterna correctioe premissa, iuxta illud *Matth. 18. si peccaverit frater tuus, &c.* Quia ad eam sciens, tenetur, si periculum non sit in mora, & probabiliter credat, suis precibus, & admonitione secreta, posse illa impedire; secus, quando exinde emendatio non speratur, & serpit virus, malumq; exemplum, *D. Thom. 2. 2. q. 48. l. 33. art. 3.* communiter receptus.

3 Unde licet, hereticum deunciare, ne alios corumpat, proditorum, ne prodatorum, aut posse laborantem, aut alio contagio morbo, ne ceteris inficiat, inhabilem, ne ordinetur, vel ad beneficium assumatur, & similia, *N. Mor. in sum. cap. 18. n. 31. & 56. late Rodr. tom. 2. q. 53. art. 3. Call. cap. 5. nm. 8. 4. & Petr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 31. §. 3. pag. mibi 146.*

Electores, an teneantur, sub peccato mortali, eligere meliorem? Q. 25.

1 **D**E hac re gloriose tractat *D. Thom. quolib. 4. art. 15. quod lib. 6. ar. 9. & quodlib. 8. ar. 6. & 2. 2. q. 63. ar. 2. in respons. ad tertium, & q. 185. artic. 3. ibiq; Caic. & in sum. ver. beneficium, & ver. electi. Bannes in d. loc. 2. 2. q. 63. Palud. in 4. dist. 15. q. 2. ar. 2. concl. 4. Syl. ver. electi. 1. q. 16. & ver. acceptio personarum, tradit. Sor. de inst. lib. 3. q. 6. ar. 2. concl. 9. & lib. 4. q. 6. ar. 3. conclus. 7. D. Anton. 2. p. tit. r. c. 20. §. 1. Petrus Ledesma in 3. p. sum. ar. 7. cap. 1. concl. 6. Ioan. Baptistia Corrad. n. p. reposit. q. 121. in addit. & 2. p. q. 8. late Castell. cap. 9. de elect. per totum, & cap. 5. nm. 9. Tab. ver. elect. 1. nm. 15. & nuper Samnell. tract. 1. disp. 7. controuers. 5. & alij Thomae, quibus iudicenter subscribunt ceteri, quicquid suo Magistro incunctanter affirmant, Electores in foro conscientiae teneri sub culpa lethali, eligere meliorem, quamvis in foro fori sustineatur electio digni, praetermissio digniore, ducuntq; ex multis.*

2 Primo, quia violatio iustitiae distributivae, vel commutativae, per acceptionem personarum, est de suo genere peccatum mortale, unde dicitur *Iacobi 2. nolite in personarum acceptione habere fidem Domini Nostri Iesu Christi.*

3 Sed in Electionibus, Provisionibus, & Collationibus Beneficiorum, praetermittere digniorem, propter minus dignum, est manifeste, utramq; iustitiam violare, quan-

doquidem Dignitates, & Beneficia Ecclesiastica, sunt bona communia, meritorum premia, & Virtuosorum honores, ordinata in bonum Ecclesiae, & in bonum ipsius Electi, prout late probat *Sor. cit. loc. & Bannes, ubi supra, dub. 3.*

4 Ergo debentur Virtuosioribus, & Dignioribus; qui ergo dignior, & virtuosior extat, est ceteris preferendus; nam ad consequendum illa, fouet potiora iura: Cum igitur praetermittitur, laeditur in suo iure quaesito, & patitur grauem iniuriam, & foecitatem interesse, quod est contra iustitiam distributivam, de cuius ratione credere vnicuique ius suum, non autem adimere.

5 Confirmatur, nam hoc ius, quod ipsis Electoribus, & Provisionibus competit, datum est eis a iure, ad effectum, providendi Ecclesiae in bonum ipsius, quod est ei praefigere utilitatem, & prudentiorem Praetium, qui prudenter sciatis iura defendere, & conseruare: quod autem in fauorem, & beneficium Ecclesiae, concessum est, non est retorquendum in odium ipsius, neq; dirigendum contra mentem ius ferentis, aliis foret, iustitiam commutativam violare, quae magis adstringit, dum ad commune bonum, quod respicit, ordinatur.

6 Secundo, quia unusquisque tenetur Divina ministeria fideliter ministrare, quod fieri debet ad utilitatem Ecclesiae, secundum illud 1. Cor. 12. ubi ait *Apostolus*, unicuique datur ministratio spiritus ad utilitatem, scilicet ad commodum Christianae Reipublicae, & cap. 14. ait, ad edificationem Ecclesiae quante, ut abundetis.

7 Sed qui omittit Digniore, facit contra fidelitatem, quam Ecclesiae, ex suo officio debet, secundum illud *Matth. cap. 24. quis putat, esse fidelis servus, & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam.*

8 Et admittit acceptionem personarum, contra illud *Iacobi*, quod positum est supra, unde bene contra quosdam Hier. dicit, quod quidam non quarunt eos in Ecclesia columnas erigere, quos cognoscant Ecclesia praefigere: sed quos plus ipsi amant, vel quorum sunt obsequis laui, vel dedit, vel pro quibus maiora quispiam rogauerit; & ut deteriora taceam, qui, ut Clerici fierent, mulieribus impetrarunt, haec ille; & D. Aug. Epistola 29. ad Hier. ait, quis ferat, si quis diuitem eligat ad Sedem honoris Ecclesiae, contempto paupere instructiore, & sanctiore, & reserit utrumq; dictum, & loca scripturae *D. Thom. in d. loc. 2. 2. in arg. sed contra, & in corpore, & in d. quodlib. 18. ar. 3. in corpore.*

9 Unde *Sor. in d. lib. 3. de inst. q. 6. art. 2. post conclus. 9. dicit, quod predicta conclusio D. Thom. est de Iure Divino, contra quod,*

vel; adeo, nullo tempore praescribitur, ut quod longior fuerit eius abusus, eo fiat delictum grauius; hæc ille: non enim possunt Electores, & Praefectores huiusmodi, sine infidelitate, & acceptione personarum, facere, ut in bonis patrimonialibus Iesu Christi, dignioribus, & hi dignissimis antecessant.

10 Tertio, ex cap. Metropolitano 19. dist. 63. ibi, ex Praebiteris eiusdem Ecclesiae, optimis ordinantur, ut patet dictum in ambent. de Monachis, coll. 1. & cap. Moyses, 8. q. 1. ubi etiam referuntur praedicta verba D. Hieron.

11 Quarto, ex Conc. Trid. sess. 24. cap. 1. de reform. ubi definitur, mortaliter peccare Electores, nescientes illos, quos reputant digniores, & cap. 18. eod. tit. praecipitur Episcopis, ut ex nominatis ab Examinatoribus, tanquam dignis eligant, & exquirant digniores, ibi, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illi, & non alteri collatio Ecclesiae ab eo fiat, & 19. dist. 1. ibi, tunc Episcopus solus ex dignis, eligat digniores.

12 Hinc illi, ad quos spectat, & ius habent conferendi beneficia, cum animarum cura, per provisionem liberam, aut el. cendi, quod praestandi, si praetermittant digniores, quod in eis non praesumitur, & minus dignum eligunt, praesentant, & provident peccant mortaliter, ad rationes, supra positas, quae concludunt in omni electione, de provisione facienda cum cura animarum, & precise, ob auctoritatem Conc. Trid. in d. cap. 1. sess. 24. de reform. ubi absolute, ac simpliciter, sic loquitur, omnes vero, & singuli, qui ad promotionem praefectorum, quodcumque ius habent, aut aliquam operam suam praestant, nihil in iis pro praesenti temporum ratione innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & Populorum salutem, citius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiae gubernanda, idoneos promoueri studeant, eosque alienas peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesia magis utiles iudicauerit, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exortibus, & iuribus, praefici diligenter curaverint, hæc ibi; in quibus canonizata apparet p. licita conclusio D. Thom.

Erratio esse potest illa paululum superius recensita; quia scilicet non sunt Domini beneficiorum, sed Oeconomii, Tutores, & Dispensatores, qui tenentur, rem Domini sui, quantum commodè possunt promovere: Secus infideliter agunt, & fabricant in gehennam, & hæc est verior, tutiorque sententia, amplectenda pro animarum salute, Sayr. decr. 2.2. de penit. Moys. Rec. collect. 93. t. in decr. Curie. c. 1. b. de ap. 12. Portell.

in dub. ver. Elect. n. 6. Miranda tom. 2. Manual. Pral. q. 23. ar. 13. Barbosa collect. tom. 1. tit. de elect. cap. 19. nu. 4. ubi pro se allegat triginta tres Doctores, & in collect. ad cap. 18. Conc. Trid. de reform. nu. 137. & de off. & potestate Episcopi, allegat. 60. num. 68. Peyr. tom. 1. de iud. q. 1. cap. 3. l. 1. per totum, Diana 1. par. moral. tract. 15. Miscel. resol. 61. Lezana 1. p. sum. cap. 15. num. 14. & D. Consiliarius. Carlenal. tom. 1. de iudicij, disp. 1. num. 24. & seq.

13 Neq; his obstat text. cap. cum nobis 19. de elect. Gallus quoque litteraturæ, quatenus habet, litterarum non emittentem, sed solium conuenientem, sufficere ad Prælaturam; quia ibi electus erat Subdiaconus Papæ, & eum competentem litteraturæ, habebat Curialitatem antiquam, & consequenter experientiam, bene agendi, & providendi, quam acquisivisse praesumitur, dum vivens tandiū fuit in Curia, exinde poterat praeferi non habentibus talem praxim, prout ibi notat poli citatos Barbosa nu. 6. Ricca. de elect. 93. t. & Diana in d. resol. 61.

14 Nec nobis obijcies, cap. graue nimirum 29. de praben. ubi vult Papa, ad hæc idoneos assumi, nec cap. 3. sess. 7. Conc. Trid. de reform. quo cauetur, ut inferiora beneficia Ecclesiastica, praesertim curam Animarum habentia; quia, & si in d. loc. dicatur, beneficia Ecclesiastica conferenda esse dignis, & habitibus, non tamen ibid. dicitur, ut collatio, in qua dignior praetermittitur, sit sine peccato, ut bene aduertit Diana cit. loc. etenim nec Papa, neq; Concil. excludunt graduationem faciendam inter dignos, in uno mens eius per subsequeantia Capitula, nempe 1. & 18. sess. 24. Conc. Trid. de reform. aperitur, & declaratur, & per speciem generi derogatur, ne dicam, quod genus per speciem declaratur, dum ergo habemus loca propria, non est ad communia, recurrendum.

15 Nec his obstat praxis, & consuetudo, seu communis usus eligere dignum, quidquid sit de dignioribus: quia usus approbat in praxi opinionem, quando non repugnat rationi, Baumes cit. loc. & additur, quod eligere meliorem, est de iure Diuino, & naturali, contra quod nec praescriptio, neq; usus potest habere locum, Sot. in dist. lib. 3. de iustit. q. 6. art. 3. conclus. 9. ubi ait, quod ubi longior fuit eius abusus, eo fiat delictum grauius.

16 Pro consolatione tamen conscientiarum, idem D. Thom. in d. 2.2. q. 63. art. 2. in respons. ad tertium, hæc verba refert.

Sed quantum ad conscientiam Eligentis, necesse est, eligere meliorem, vel simpliciter, vel in comparatione ad bonum commune; quia, si potest haberi aliquis magis idoneus, ergo aliquam

aliquam dignitatem, & alius preferatur; oportet, quod hoc sit, propter aliquam causam, quae quidem, si pertineat ad negotium, quantum ad hoc, erit ille, qui eligatur, magis idoneus; si vero non pertinet ad negotium id, quod consideratur, ut causa, erit manifeste acceptio personae; hinc illi; qui in d.g. 185. ar. 3. in corpore, ait, ille, qui debet aliquem eligere in Episcopum, vel de eo providere, non tenetur assumere meliorem simpliciter, quod est, secundum Charitatem, sed meliorem, quodam regimen Ecclesiae, qui scilicet possit Ecclesiam, & instruere, & defendere, & pacifice gubernare; hoc ipsum dicit in d. quodlib.

17 Ex qua aucta doctrina, plura inferuntur Corollaria, quae post citatos, per extensum refert Barboja in collecti. ad dist. cap. 18. Conc. Trid. sess. 24. de reform. nn. 140. & seq.

18 Bene verum est, quod, ut ait D. Thom. in d. respon. ad tertium, in foro iudiciali, sufficit eligere bonum; nec oportet eligere meliorem; fecus enim omnis electio posset habere calumniam; & secundum hoc intelligantur iura, quae dicunt, Electionem faciam de digno, valeat, Syl. ver. elect. 1. q. 16. & se fundat in cap. cum olim, cap. cum dilecti, cum iuxta Canonicos, de elect. Sot. cit. loc. Nauar. lib. 5. de simonia, conf. 8. nn. 1. & 2. & in Manual. cap. 17. nn. 72. & Couar. ad regulam peccatum, p. 2. §. 7. n. 4.

An liceat in aliquo casu, indignum eligere? Quæst. 26.

Respondeo, quod in nullo casu licet indignum eligere, etiam si omnes de Capitulo essent indigni, quia hoc casus, est ad exteros recurrendum, cap. grane nimis, de prob. auct. Eligentes, medium peccant mortaliter, ex quo violant saltem iustitiam distributivam; verum etiam, sunt participes omnium peccatorum committendorum a tali indigno Praelato, à se electo, prout clare habetur in d. cap. 1. sess. 24. Conc. Trid. de reform.

2 Et consequenter tenentur ad omne, interesse, Ecclesiae illarum, tam ratione lucris cessantis, quam damni emergentis, sunt enim causa immediata omnis damni, Sot. in d. lib. 3. de insti. q. 6. ar. 2. conclus. 7. Nauar. in Manual. cap. 17. nn. 72. & lib. 5. de simon. conf. 8. nn. 1. & Rodriq. tom. 2. q. 52. ar. 5.

3 Nec noui in pena patet culpa, sunt pro facto privati potestate eligendi, pro illa vice tantum; immediate sciunt subsecquenti, cap. cum in cunctis 7. de elect. §. Clerici facit. ibi, & eligenti tunc potestate priuatos; tunc hoc est illa vice, priuatos ipso iure, ut ibi dicitur eod. ver. Glof. declarat, & habetur expressè in cap. cum vultis, 25. eod. tit. ibi,

nos igitur attendentes, quod isti, post primam electionem, adiuverant ad secundam, & quod Decretum memorati Concilii, decreuit, huiusmodi praesumptores, una vice dampnari, eligendi potestate priuatos, hæc ibi.

4 Ex electio huiusmodi erit ipso iure nulla, ut liquet in d. cap. Immo si maior pars eligat indignum, & minor pars dignum, hæc admittitur, sustinetur, eritque valida, & si sit celebrata à paucioribus; illa autem nequaquam, sed est nulla, ipso iure, & de facto reprobatur, ut dicitur in d. cap. gratum gerimus 2. de postulat. Prel.

5 Quod intelligit verum, cum Electores scienter eligunt indignum, prout colligitur ex d. cap. cum unio. & cap. congreg. 53. de elect. vbi rubrica, & summa text. ait, si maior pars Capituli scienter eligat indignum, valet electio de digno à minori parte, etiam ex eodem scrutinio facta.

6 Quapropter, si maior pars Capituli, iure rei veritate ignorant, iam elegerint indignum, minor vero pars dignum, non ideo confirmari debet electio minoris partis, sed utraque est cassanda, cum hic casus non sit expressus in cap. scriptum, neque in cap. quia propter, de elect. solum enim, quando maior pars remanet priuata, tunc electio minoris partis, tanquam legitima, potest confirmari, quod est, quando Electores scienter eligunt indignum; fecus si ignorant: quia ignorantia excusatur à pena, & fraud, & dolus in iure tantum puniuntur, Castil. post allegat. cap. 5. nn. 67.

7 Ex his collige, quod nec vnus singularis Vocalis interessentium, in casu, quod omnes alij Electores velint eligere indignum, quamuis cerò sciat, nihil se protesturum, per denegationem sui suffragij, potest alijs se conformare; quia, ut dictum est, in nullo casu licet eligere indignum; nā bonum commune, debet praestari bono priuatorum, & praestat magis, quam mortaliter peccare; quia mors animæ magis, quā corporis timenda est; Lexana 1. p. 1. m. cap. 15. nn. 14. & fuse Pyrr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 31. q. 3. f. 2. vbi disputat ad partes, & accitit reprehendit pusillanimos.

8 Amplia, ut Eligentes indignum, sint etiam priuandi voce passiva per triennium, ne scilicet ab alijs eligi possint, cap. perquisitionem, & argum. cap. cum in cunctis, de elect. vbi suspenduntur ab Officijs, & Dignitatibus per triennium.

9 Dignus autem ille dicitur, qui habet omnes partes, conditiones, & qualitates, à iure praescriptas, de quibus dicitur in tract. de eligendis; Indignus vero absolute dicitur, qui praedictis caret, vel indiget, ut de communi docent Canonistae.

Ele-

Electores, an possint in aliquo casu, sine culpa mortali, eligere dignum, digniore omisso? Quasi. 27.

1 ET quidem valent, id agere in multis casibus, & Primo, quando dignior non est in promptu, & non reperitur hic, & nunc, & Ecclesia indiget: quia, præceptum de eligendo meliorem, intelligitur, de possibilibus haberi, & qui in promptu sunt; nam ad impossibile nemo tenetur; hi enim, de quibus constat, quod haberi non possunt, extra latitudinem Eligibilium computandi sunt, *Caict. in d. 2. 2. q. 63, ar. 2. ver. nota 4.* nec Elector tenetur per vniuersum Orbem digniorē requirere.

2 Secundo, si id necessitas Ecclesie exigat, ut si vacent simul duo Beneficia, quorum vnum est simplex, sed pingue; alterum verò Parochiale, at tenue; & non sunt, nisi duo oppositores: in tali casu, non debet eligi dignior in beneficio pinguius, sed in Parochiale, licet sit sterile; quia bonum commune antefertur bono particulari, & cura animarum exigit prudentiorem, ac doctiorem, nullo habitu respectu ad introitus; *Charitas enim Christi reges nos, Sot. in dub. 3. de iustit. q. 6. ar. 2. ad secundum argum. post conclus. 9. & Bannes cit. loc. 2. 2. dub. 3. conclus. 3.*

3 Tertiò, si sit parvus excessus inter personas eligendas, vel inter dignitates, ad quas sunt eligendi; quia quando modicus excessus interuenit, minima iniuria sit digniori non electo; & paruitas materiz excusat à mortali, ut liquet in furto; *Sot. cit. loc. post conclus. 9. in dub. de elect. & Bann. vbi supra, dub. 3. conclus. 1.*

4 Quod procedit, etiam si Electores iurassent de eligendo meliorem simpliciter, quia etiam iuramentum promissorium, in materia leui non obligat sub mortali, *Ledesma 2. p. sum. tract. 11. cap. 3. conclus. 5. dub. 1. & Peyr. tom. 1. de iud. q. 1. cap. 31. §. 4. in 2. limit.*

5 Nec obstat *Bann. cit. loc. ver. ex quo sequitur*, dicens, quod iuramentum, ex quo est indiuisibile, obligat sub mortali, secundum rigorem promissionis; nam etiam in re parua, serio promissa transgreditur iuramentum, & iuramentum violare mortale est: Quandoquidem iuramentum promissorium, licet non admittat paruitatem materiz, respectu animi iurantis serio, & absolute; nihilominus, respectu rei futuræ, quæ potest variari, non ratione iurantis, sed ratione aliqui circumstantiæ, loci temporis, vel personæ, admittit paruitatem materiz; proinde potest violari, sine mor-

tali, *Samuell. tract. 7. de elect. disp. 6. controu. 4. conclus. 6.*

6 Quarto, si maior pars Eligentium, firmiter decreuit, eligere minus dignum, ita ut moraliter sit euident, quod talis euadet electus, minor pars poterit, se illis conformare, prætermisso etiam dignissimo, quia in isto casu, est impossibile, eligere digniorem,istente malitia ceterorum Electorum: votum enim vnius, vel minoris partis Electorum, non sufficit ad eligendum digniorem, seu dignissimum, & sicut electio non potest extendi ad ipsum, ita nec obligatio; etenim obligatio ad eligendum digniorem, habet locum in casu possibili, secus autem impossibili; *Caict. & Sot. & Bann. vbi supra.*

7 Confirmatur, nam non tenemur eligere meliorem, absolute, & simpliciter, sed hic, & nunc, hoc est, comparatiue ad casum occurrentem: in facti autem contingencia, dignior non est eligibilis; ergo minus dignus, erit dignior, respectu loci, & temporis occurrentis; quod est valde notandum, quia sepe occurrit, & procedit, etiam si Electores iurassent de eligendo meliorem simpliciter, quia sic, non dicuntur facere contra iuramentum; nam, ut dictum est, eo casu, ille minus dignus, censetur magis dignus; quia est magis acceptus Cõmunitati, seu Electoribus, *Rodr. 1. p. sum. cap. 106. conclus. 5. nu. 7. Peyr. in suo formul. lit. E. cap. 2. de forma iuram. q. 4. n. 10. Diana p. 3. tract. 5. Miscell. resol. 110. cas. 3. & Lexan. 1. p. cap. 15. nu. 14. in fin. vbi dicit, id licere pro conferendo bono pacis; & quamuis contra hæc multa possint obijci, nihilominus de facili soluantur à nostro, *Bann. cit. loc.**

8 Quintò, Elector potest, immò debet, & tenetur suffragari minus digno, dimisso digniore, seu dignissimo; si hoc pacto impedit electionem indigni: etenim fieri potest, ut Elector sit moraliter certus, quod dignior non eligetur, etiam si ipse ei suum suffragium præbet; & ex altera parte, est probabile periculum, quod ipso suffragante pro digniore, ea pars præualebit, quæ vult eligere omnino indignum; poterit tunc, immò tenebitur, ad obuiandum electioni indigni, suffragari digno, relicto digniore, si sit aliqualis spes, quod eo modo electio indigni euabitur, & eligetur dignus.

9 Quod procedit, & est verum, etiam si ipse iurauerit, se electurum digniorem simpliciter; tunc ob prædicta, tunc etiam, quia iuramentum est intelligendum, supposito, quod possit illum eligere, habita ratione maioris utilitatis Ecclesie, quæ semper præoculis est habenda, & est communis, *Comad. 2. p. respons. q. 121. in addit. Casell. cap. 9.*

cap. 9. de eligendo dig. nu. 19. Diana cit. loc. *Posqual. 2. decr.* 256. post multos relatos nu. 5. ubi patitur obijci, & soluit, quod in *decr. subsequenti* ampliatur ad eligendum mediocrem, ad impediendum electionem minus digni.

10 Sexto, ut si Elector eligat cōcivem dignū, vel quē de Collegio, quia Oriundus, & Indigena dignus, præteritur extraneo digniori, quod perpetuū manda nienti; quia est frequens in vsu, *Samuell. Dominicanus tract. 1. disp. 6. controu. 6. conclus. 1. & sequent. de elect.* ubi id examinat, tam ex parte Collegij, quam ex parte Personæ.

11 Septimò, si eligat secundum Statuta, quia habēs requisita secundum Regulam, & Constitutiones, est dignior non habentibus illa; in Ordine enim Predicatorum, electio debet esse idonei Viti, hoc est, ut sit Sacerdos, habeat duodecim annos, à Professione, & sciat in suo Conventu proponere Verbum Dei, Grammaticē loqui, sequi Chorum, Refectorium, Dormitorium, communem vitam, habeatque denique omnes conditiones, & Sacris Canonibus requisitas, ut dicitur in *tex. 5. c. 2. de elect. Prior. & declaratur sub lit. P fol. 113. col. 2.*

12 Et tandem, alios casus vide apud allegatos, & præcipue *Barbosam in collect. ad d. cap. 18. Conc. Trid. sess. 24. de reform. n. 140.* & observa doctrinam *Guic. 2. 2. q. 55. ar. 2. in princ.* ubi ponderat, quod communis utilitas, non est utilitas corporalis, sed spiritalis; in hoc enim differt Regimen Ecclesiasticū à Civili, quia hoc secundum ordinatur ad communem bonū externus, utputa pacem, vel abundantiam, &c. Ecclesiasticum verò ad interiorum animæ pacem.

Electores, an teneantur inuestigare de benemeritis persona eligenda? Q. 28.

1. **A**ffirmare die; secus peccant mortalitèr; & incidunt in penas *cap. cum in cunctis, §. Clerici, de elect.* hoc est, sunt privati voce actiua, & passiva, & *cap. bon. memor. al. secundo, de postul. Pralatorum;* nam qui non facit, quod de iure facere tenetur, præsumitur dolosus, & fraudulentus, *cap. innotuit, de elect. ubi Abbas nu. 31. & 22. ait,* quod Electores ad remouendū huiusmodi præsumptionem, contra illos existentem, debent probare, se illum ignoranter elegisse.

2. Hinc *Iuan. Andr. in d. cap. bon. memor. ait,* & benè, quod ignota persona non est eligenda; & *Panor. nu. 15. ait,* quod Eligentes non saluant conscientiam suam, eligēdo illum, cuius plenam notitiam non habent, vel per se, vel per alios, cum quibus

conuersatus est, *cap. scriptum, eod. tit. & hoc* sufficit, nec ad aliud tenentur; quandoquidē Elector fecit quantum potuit, ut scientiam, & veritatem attingeret, circa qualitates personæ eligendæ; si tamē adhuc, id non assequatur, potest liberè suffragari, & absq; scrupulo, cuiusq; conscientia distauerit; tūm quia, nemo tenetur; nisi ad id, in quantum potest; tūm etiam, quia suffragia danda sunt, non secundum veritatem in re; sed secundum veritatem, quam conscientia cuiusq; veram existimat; modò conscientia regulata sit à ratione absolute, non à voluntate absolute, sed à voluntate illuminata, & ducta ab intellectu practico; *Sayr. in Claus. reg. lib. 1. cap. 2. Rodr. 1. p. sum. sub tit. de conscientia erronea, & Peyr. in formul. lit. E. cap. 2. num. 5.*

Elector, an possit iussu denegare suum suffragium ei, quem per solam Confessionem Sacramentalē, nouit indignum? Quæst. 29.

1. **H**æc quæstio est de difficilioribus, suosq; hinc inde habet Achilles, & soluitur ex ea, an Confessarius possit uti notitia Sacramentali ad regimen eternum, omittendo, vel faciēdo, quod aliis non esset facturus, vel omisurus?

2. *Henricus Gaudenensis quodlib. 8. q. 18. dicit,* quod Sacerdos in nullo casu potest se aliter habere cum penitente, post Confessionem, quam ante; nec potest se iuare aliquo modo, notitia confessionis, sed eundem debet gerere, ac si prorsus ignoraret conscientiam penitentis.

3. *D. autem Thom. in 4. sent. dist. 31. q. 3. art. 2. ubi latè de sigillo Confessionis, in respons. ad tertium, ait,* quod in eodem foro, supple penitentia, debet Prælatus, quantum potest monendo adhibere remedium, ut in casu posito, Prioratum resignet, vel si noluerit, potest ex aliqua alia occasione, absoluerē à cura Prioratus, ita tamē, quod omnis suspitio vitetur de Confessionis reuelatione.

4. Et clariùs in *quodlib. 5. ar. 13. ubi querit,* an Prælatus possit subditum suum ab administratione remouere, propter illud, quod in Confessione audiuit, & ait, quod sic; si tamē possit remotio fieri, cum tāta cautela, & absq; probabili suspitione, quod remotio fieret, ob peccatum auditum in Confessione.

5. *Sot. verò in relect. de ratio, tegendi, & detegendi secretum, memb. 3. q. 4. post concl. 5. pag. mihi 352. in hærendo doctrinæ D. Thom. in d.*

in d. quodlib. ait, quod Sacerdotes per scientiam, quam habent in Confessione, non possunt postmodum priuare penitentem eo, ad quod habent, quodammodo ius, sed tantum in gratuitis, ubi habent liberam potestatem, possunt eum, & priuare, & non admittere, ubi de re egregie loquitur, & est omnino videndum, & etiam in 4. sent. dist. 18. q. 4. art. 5.

6 Ad questionem tamen incunctanter, negatiue respondent *Armilla ver. Confessor*, num. 7. *Bannes* 2. 2. q. 33. art. 8. dub. 8. in fin. in respon. ad quartum, *Lopez* 2. p. cap. 96. q. 1. *Ioan. Bap. Corrad.* 1. p. respon. q. 334 & 335. *Nugn.* in addit. ad tertiam partem *D. Thom.* q. 11. art. 1. *Magister Candidus disquisit. moral.* tom. 2. disquisit. 24. de Conf. Sacram. ar. 2. dub. 1. 2. 3. *Samuell. disput.* 6. tra& 1. t. contr. 7. & sequuntur *Rodr.* tom. 2. q. 53. art. 4. fuisse *Sanchez* de matrim. lib. 3. disput. 16. nu. 3. & sequent. *Barthol.* d. 5. *Faustol.* de punit. lib. 7. ubi late de sigillo Confessionis, q. 45. & sequent. luculenter *Diana* p. 5. tra& 11. de sigillo Confessionis, resoluit. 3. & 4. *Peyr.* tom. 1. de subd. q. 1. cap. 31. §. 2. q. 2. pag. mihi 143. col. 1. *Laymon.* lib. 5. tra& 6. cap. 14. q. 2. num. 22. de Sacramento punit. *Bonac.* tom. 1. disput. 5. q. 6. sect. 5. pnn. 4. num. 8. *Ioan. Sanchez* in suis *selectis* disput. 8. nu. 10. & *Lezan.* 1. p. sum. cap. 15. nu. 14. in med. quibus libenter adhaerco, propter multa.

7 Primò, quia potissima ratio, ac causa finalis, ob quam sigillum Sacramentale, tam uicissè, ac inuolubiliter obligat, et, uè hoc Sacramentum à Christo Dominò, in salutem Humanì Generis institutum, reddatur hominibus formidabile, durum, & terribile, sed potius dulce, suauè, & facile, ad hoc, ut homines, ad Confessionem attrahantur magis, & implicitis peccata detegant, ut præclare docuit *D. Thom.* in 4. sent. dist. 21. q. 3. ar. 1. nam Christi fideles, dum sciunt, & audiunt, Sacerdotem, ratione sigilli Sacramentalis, sic adeò strictè obligari, & coarctari, ut nequeat, peccata sibi confessa alijs reuelare, nec extra Confessionem de illis aliquo modo loqui, nec quidem eù suo penitente, sine eius licentia, nec cum alijs, nec quidquã agere, q̃ suo Còstituti sit graue, et, què damnum, vel incommodum inferat, vel per quod conquari, aut à Sacramento deterreti possit, & aliter agendo, deponi ab officio, & beneficio, & perpetuis Ergastulis coarctari, facillitè, & absq; vlla formidine, & scrupulo, Confessiones frequentant, consentunt libere, & sua peccata detegunt.

8 Sed ita est, quòd nihil magis odiosum, illud potest reddere hominibus, quàm si illi intelligant, posse priuari à suis Super-

Tom. 2. Par. 3.

rioribus, officijs, ordinibus, aut mutari in alia loca, & sibi negari suffragia ad communes honores, & commoda, ob notitiam peccati, in sola Confessione detecti.

9 Ergò, nè homines auertantur à Confessione, & uè fiat iniuria Sacramento penitentis; omnino abstinendum est ab opinione contraria, si hodiè opinio dici potest, prout optimè ex multis demonstrat *Sanchez* in d. loc. de matrim.

10 Confirmatur, quia ad hoc, ut iniuria fiat Sacramento, satis est, quòd fideles antecessenter sciant, posse Superiores iuxta notitia Confessionis in Regimine extenno; nam sic Còfessio sit illis grauis, & molesta; etenim dum audiunt, peccata sola Confessione cognita, ius tribuere Confessarijs in extenno Regimen; timent, & terrentur confiteri: proinde à Confessione desistant, & retrahuntur.

11 Nec dices, quòd vorè est occultum, adeò, ut nec ipse remotus ab officio, possit suspicari, id ortum habere à Confessione prædicta: nam quòd penitens, nullo modo, suspicetur, suffragium in electione occultata, sibi à Confessario denegatum fuisse, ob audita in eius Confessione, est per accidens: attamen per se Confessio est illi grauis, & molestia, ob prædicta; quamobrem, prædicta opinio, ut periculosa, & nocua honori, & reuerentiæ Sacramenta, est à praxi omnino exterminanda, & ab hominum memoria abolenda, *Sanchez*, *Candid.* d. 5. *Faustol.*, & *Diana*, ubi supra.

12 Secundo, quia si Superiores, ob solam notitiam Confessionis, possent licitè in electione, sibi Confessis denegare suffragiũ, facili, & inanis fieret reservatio casuum, quod est contra *Trident. sess. 14. cap. 7. de pennis*. ibi *Sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id vnum penitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, pro beneficio absolutionis accedant*: nam Clerici, præsertim, quorum promotio ad officia, dignitates, & honores, à voluntate suorum Praetorum dependet, nunquã ad eos accederent cum tãto periculo remoueri à possibilibus, & impediri à consequendis.

13 Tercio, nam foris contentiosus, & foris conscientia, sunt diuersi, & longè distant, ut bene probat *D. Thom.* in d. loc. sent. dist. 21. q. 3. ar. 1. *quæstio in cuncta prima*, quem sequitur *Sylu. ver. Confessio* 3. q. 14. sed acta vnus fori, ut communiter *Legisla* dicunt, non probant, nec obligant in alieno foro, ut liquet in Curia Laicali, & Ecclesiastica.

14 Ergò Confessor non potest indicare externa, per ea, quæ sciunt in foro interno; prout optimè docet *D. Thom.* in eod. loc. sent. & in 2. 2. q. 64. art. 6. ubi ait, quòd Index debet

K

debet solim iudicare secundum allegata, & probata, & non ex particulari scientia, quod item habetur in *cap. iudicat. 3. q. 7.* ergo allata in foro Deianon debent extendi ad forum Cæsaris.

15. Quarto, quia, ut ipsamet summa Veritas dixit, *non ne duodecim hora sunt dies?* ergo qui nudius tertius fuit homo peccator, potest esse hodie sanctificatus, & consequenter dignus, & dignissimus ad obtinendum beneficia.

16. Quinto, quia ita decrevit *Clem. VIII.* in sua *Constitut.* incip. *Sanctissimus Dominus*, edita pro casuum refectione, quam *Paul. V. Greg. XV. & Urb. VIII.* confirmavit, ubi tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii, qui postea ad Superioritatis gradum assumpti fuerint, *cauant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis, in Confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur, & habetur per extensum in 4. rom. Cherrub. post Constitut. 26. Urb. VIII. pag. 273. & in nostris Constit. in fin. Procl. pag. 10. col. 3.*

17. In qua *Constitutione* aduerte plura, & primo, quod Papa vetat absolute, Prælatum tali scientia vri, siue ea vtatur in rebus, quæ sitæ sunt in sua potestate, siue in his, quæ non potest facere siue causa, siue ea vtatur, absq; periculo fractionis sigilli, quoad alios, siue quoad penitentem ipsum: Cum enim non distinguit, nec nos distinguere debemus; sed observare; eo magis, quia prædicta *Constitutio* edita est in fauorem animarum, & ad temperandum præceptum Confessionis auricularis.

18. Secundo, quod in *d. Conf.* habetur illa clausula, *diligentissime caueant*, quæ de se importat formale præceptum obedientiæ, & consequenter obligat ad mortale.

19. Tertiò, quod non possunt Prælati, non solum vri notitia Confessionis, quam habuerunt tempore Prælaturæ; sed nec illa, quam habuerunt, antequam ad Prælaturas assumpti essent, ut manifestè dicitur in lit.

20. Exindè collige, opinionem contrariam, saltem respectu Regularium, hodiè non posse suslineri, & violatores prædicti *Decreti* peccare mortalitèr, fieri sacrilegos, & incidere in penas severissimas iuxta terminos *cap. Sacerdos, de paenit. dist. 6. & cap. omnia vtriusq; sexus, de paenit. & remissi.* prout ex multis ostendit *P. yr. tom. 2. de Pral. q. 3. cap. 2. §. 2. nu. 64.*

21. Nec dices, quod Sacerdos audiendo Confessionem penitentis non priuatur iure suo, quod aliquin ipsi competit, at si Confessionè penitentis non audisset, posset illi suffragium denegare; ergo etiam id

potest post auditam eius Confessionem; quia nos non dicimus, Confessarium, propter auditam confessionem, priuari iure, ac libertate suffragandi, vel refragandi; attamen dicimus, eam prohiberi, ne ad tale aliquid faciendum moueatur ex scientia, comparata ex confessione, quia peccatum per confessionem cognitum, non potest esse causa impulsiva ad denegandum suffragium, vel ad quid tale operandum in externo Regimine, prout minicè loquitur *Baum. in d. loc. 2. 2. nam* quæ scit Confessor in confessione, scit, ut Deus, ut dicitur in *cap. si Sacerdos de off. ordin. & docet D. Thom. in d. loc. 4. sent.* ergo ea scientia haud potest vri, ut homo, & humano modo, ad sui libitum potiri.

22. Neq; his obstant loca *D. Thom.* superius relata, cum quia *D. Thom. in d. loc. sent.* sapienter dicit, quod potest Sacerdos suffragium ei denegare, quem per Confessionem nouit, Prælatura esse indignum, vel eum etiam impedire, si aliz appareant cause indignitatis eius: vnde apparet euidenter, quod *D. Thom.* non loquitur de negatione, suffragij, ob solam notitiam Confessionis, sed si Confessarius, vltra notitiam sacramentalem, habeat alias causas antecedentes, vel consequentes ad Confessionem, ad quas posset referri negatio suffragij, posset utiq; ei denegare votum, non ob audita in confessione; at ob scita aliunde: etenim, ut dictum est, Confessarius propter Confessionem auditam, non amittit ius vtendi sua scientia, aliter acquisita: vt notat *D. Thom. in d. loc. sent. dist. 18. quasi. 4. artic. 5. ad 2. vtrum.*

23. Tum etiam, quia *D. Thom. in d. quot. ib. §. loquitur*, sub conditione de possibili, hoc est, si posset fieri remoxio ab officio Prioratus, eum tanta cautela, & prudentia humana, ita tamen, ut omnis suspitio cuiuslibet de Confessionis reuelatione, & quod nullatenus violaretur sigillum Sacramentale: quæ quidem conditio, quamvis speculatiue, ac Methaphysicè, posset esse possibilis, & vera.

24. Nihilominus practicè, & moralitèr, est impossibilis; & conditio impossibilis habetur pro non adiecta; cum item, quia nullibi reperitur, *D. Thom.* docuisse, Confessarium, per solam scientiam sacramentalem, posse suo Conitenti denegare suffragium, *Sench. c. 1. loc. nu. 6. ver. ceterum.*

25. Nec tandem nocet *Navar. in cap. Sacerdos, de paenit. dist. 6. num. 146. & seq.* dicendo, Confessorem peccare mortalitèr, si eligat in Prælatum, quem per solam Confessionem cognouit indignum, & incidere in penas *cap. eum in censuris, de elect.* quia

quia de facto excessit: vnde acriter reprehenditur à Rodrigo d. tom. 2. q. 53. ar. 4. nam pene late contra transgressores in foro contentioso, non extenduntur ad culpabiles in foro Dei; Ecclesia enim non iudicat de occultis.

Electores, an valeant suas voces variare? Quæst. 30.

ET dico, quòd non; publicato scrutinio, secus ante publicationem eiusdem, vt docet Glou. cap. quia propter, de elect. in ver. publicent, & Syl. ver. elect. 2. q. 7. & habetur expressè in cap. publicato 58. eod. tit. tùm quia, post publicationem, res non est integra, tùm etiam, quia electio initiatiue est singulorum, nam Electores initiatiue eligunt, vt singuli iure proprio, completiue autem, quando, scilicet, facta collatione numeri ad numerum, publicatur scrutinium, & tunc vocatur electio communis, & sic non possunt variare, vt dicitur in d. cap. publicato, de elect. & docet ex multis Remig. Scrophia q. 34. nu. 13. tùm item, quia ista mutatio potest esse Ecclesie damnosa; nam protraheretur electio, & mora in electione est periculosa.

2. Amplius, vt vbi Electores immiserint schedulas suas in vnam, in comuni loco preparatam, ad finem eligendi, non valeant amplius variare; tùm quia, per immisionem, & receptionem schedularum, in vnam prædictam, res definit esse integra, tùm etiam, quia quod semel placuit, amplius displicere non potest, re non integra, per Iuris Regulam 21. in 6. & notat Glou. d. cap. publicato, in ver. variare, tùm item, quia nemo potest mutare consilium in præiudicium alterius, l. nemo, ff. de re iudicata; tùm deniq; quia si ponens schedulam in vnam, posset illam reasumere, & votum mutare, daretur locus iurgijs, litibus, fraudibus, & dolis: sic enim quilibet posset ex malitia electione turbare, vel in longum protrahere, & Communicare iniquitate; quod est contra dispositionem cap. cum inter vniuersas, il secundo, de elect. Pry. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 31. §. 6. pag. 150. col. 2. ver. sed quid, si vnus.

Si per vnum de Electoribus appelletur, & opponatur, nè fiat publicatio, quid agendum? Quæst. 31.

Respondeo, quòd si pars appellans sit minor, & nihil rationabile opponat, tunc, non obstante tali appellatione, debet fieri publicatio, iuxta Tom. 2. Par. 3.

d. cap. quia propter, de elect. secus autem, si omnes, aut maior pars opponant, & petant, variari, Hostiens. in summ. de elect. §. vtrum mutari possit, nu. 22.

Electores, an possint electioni se opponere, quomodo, quando, & coram quibus? Quæst. 32.

HAc in re, multa veniunt consideranda: Primò, quòd si ab Electoribus fiat appellatio, nè procedatur ad electionem, ad finem impediendi, sine vera, & iusta causa, non valet, nec est admittenda, tanquam friuola; secus si fiat ex iusta, & vera causa, vtputa, si locus, in quo celebranda est Electio, sit interdictus, si Electores sint inhabiles, propter excommunicationem, vel ob aliquod simile, cap. considerauimus, in prinip. de elect. adiuncta Glos.

2. Secundo, quòd Eligentes aliquem, vnanimi consensu, non possunt deinde illi electioni opponere: nisi ex causis postea emergentibus, vel nisi eis improbitas morum Electi, de nouo sit manifesta, quæ tempore electionis, erat illis secreta, prout habetur expressè in cap. nulli 8. de elect. in 6. ibi nulli licere decernimus, postquam in scrutinio nominauerit aliquem, & electio fuerit subsequuta, vel postquam præstiterit electioni de ipso, ab alijs celebrata consensum, illi super electione ipsa, nisi ex causis postea emergentibus, impugnare, vel nisi ei morum ipsius antea cognita, de nouo pondeatur improbitas, vel alienius alterius latens vitij, vel defectus, quæ verisimiliter ignorare poterit, veritas reuelatur; hæc ibi: vbi Glou. in ver. lateantis, & ver. defensus ponit multa aduertenda.

3. Tertiò, quòd hæc oppositio fieri potest triplici modo, nempe contra formam electionis, contra Electum, seu Eligendum, & contra Electores, in scriptis tamen, cum iuramento, & causa rationabili experimen- data in litteris, oppositionem, & appellacionem continentibus, iuxta dispositionem cap. vt circa 4. de elect. in 6. ubi Edicto perpetuo prouidemus, vt si quando aliqui electionibus, postulacionibus, vel prouisionibus, se opponant, proponendo aliqua contra electionis, postulacionis, seu prouisionis formam, aut personam Eligentium, vel Electi, sine illius, cui eras prouisio, facienda, sine facta: & propter hoc contingit appellari: appellantes in instrumento publico, seu litteris super appellatione confectis, omnia, & singula expriment, quæ in formam iustitiam obijcere, vel personas: coram personis auctoritatibus, aut persona, quæ super hoc testimonium perhibeat veritati, corporali præstito iuramento, quòd credunt ea, quæ sic expriment,

mut, esse vera, & se posse probare, &c. hęc ibi: in quibus est omnino videnda Glos. & prefertim in ver. formam, & in ver. eligentium, ubi multa habes ad opponendum.

4. Quarto, quod continetur in cap. monitus, de elect. & in d. cap. ut circa, eod. tit. in 6. renouantur, & reuoluntur in cap. quod contra 20. de elect. in 6. sub his verbis prefatis.

Qui contra certam, & nominatam personam, nē ab alijs eligatur, ad Sedem Apostolicam, antequam fiat electio, dixerit appellandum: debet per omnia in appellando seruare formā Constitutionis scilicet recordationis Gregorij Papæ X. prædecessoris nostri, & circa, edita in Concilio Lugdunensi. ac si electio, iam facta, cum contingeret appellare: alioquin non obferuans, prævia Constitutionis eiusdem se non erit iudicatur, & cap. quauis 10. in eod. lib. & tit.

5. In quo Capitulo Superiores hortantur refranare temerariam appellantium audaciam, & quod ipsimet appellantes possunt ab eorum appellatioue recedere, de qua re late Cassell. per totum cap. 16. de elect. & Peysson. l. de iud. quæst. 1. cap. 32. f. 2. pag. 163. col. 1.

6. Proinde, in Capitulo Generali Valentiz celebrato, sub Reuerendissimo P. Fratre Thoma Turco, totius nostri Ordinis Generali Magistro, sub anno Domini 1647. iure optimo, in declarationibus dictum fuit: Declaramus, & ad lites, & fraudes vitandas decernimus, quod in electionibus, sic possint fieri protestationes, & oppositiones, quod liceat quidem Electoribus post electionem protestari, & se opponere Electori, quantum ad personam electi, vel quantum ad defectus, qui in actu formali electionis occurrunt, sed quantum ad ea, quæ præcedunt actum formalem electionis, scilicet, collationem schedularum, vel circa validatem votorum, si aliquis excludi debeat, vel admitti, seu quantum ad vim, si scilicet, Electoribus facta fuerit vis, vel non facta, & similiter circa quælibet ad materiam, vel formam electionis spectantia, quæ actum formalem electionis, scilicet, actuali collationem schedularum præcedunt, non licet alieni Electori, post electionem protestari, seu electionis se opponere, dicentes, omnes similes protestationes & oppositiones, nullas, & pro nullis habendas, nec earum aliquam rationem haberi debere, & opponentes hoc modo fore puniendos; hæc ibi in declarat. 1.

7. Et quauis contra ius Canonicum, ab Inferioribus Papa, nihil possit statui: nihilominus prædictum statutum, quod ea, quibus derogare videtur, si forte sint de substantia, & forma electionis, existimo, editum autoritate Apostolica, ad refranandum effrenatam appellantium audaciam, & temeritatem, vel potius dicendum,

Capitulum Generale prædictum, nulli statuere contra ea, quæ sunt de iure Canonico, & forma electionis: Sed tantum suis Subditis præcipere, nē vtantur ea facultate, quam ad id habent à iure, se scilicet electionibus opponendi; quod equum, & iustum censeo, cum possit iuri communi, ac priuilegijs renunciare, vel illa limitare, aut sibi Subditos cogere, nē illis vtantur, vt pluries dictum est.

Electores, an possint rescire totum negotium electionis in Superiori? Q. 33.

1. **A**ffirmatiue dic, & habetur in cap. causam, quæ, de elect. tunc, quia, possunt pro illa vice non eligere, vel expresse renunciare iuri suo, max. mē si ex hac renunciatioue, nulli inferatur præiudicium Ecclesie, tunc etiam, quia possunt compromittere in alium, per cap. quia propter, de elect. ergo possunt conuenire, vt electio in Superiorem deuoluatur, Abbas in cap. bona memoria, si primo, de potest. Pralat.

2. Quod dictum Ego intelligo verum; si omnes consentiant, & de communi voluntate electionem resciant in Superiorem, secus, vno discrepante.

3. Si roges, factio tali compromisso, an hi Electores valiant reuocare mandatum? negatiue Gl. in d. cap. causam, quæ, de elect. in ver. prouideret.

Si Superior intra tempus præfixum, electionem non faciat, deuoluitur nē Electio ad primos Electores? Q. 34.

1. **E**T dico, quod in tali casu, nec P. Prouincialis, nec primi Electores poterint eligere, sed ius prouidendi deuoluitur ad P. Generalem, & successiue ad Papam, iuxta ea, quæ dixi in tract. de tempore electionis, q. 7. & habetur expresse in cap. 1. de supplenda negligentia Pralat.

Si in vno Conuentu nō sint, nisi tres Vocales, qui iuxta nostras Constitutiones, sufficiunt ad eligendum aliquem ab extrâ: an possit vnus, vel duo ex illis, renunciare, & conuenire cum alijs, ad hoc, vt electio deuoluatur ad P. Prouincialem, cui in hoc morem geris? Quæst. 35.

1. **A**ffirmatiue dic; cessante tamē fraude, & damno Ecclesie; tunc quia,

quia, Electores in Capitulo Comentali, non eligunt iure publici officij, sed iure proprio, & privato, cui licitum est, renunciare, cap. cum accessissent, de Conslit. cap. Ad Apostolicam de Regular. & docet Luor, de elect. tit. 4. cap. 18. nu. 87. ergo.

2 Tùm etiam, quia ius eligendi possum est in libera potestate Eligentium, & præcipuè in nostra Familia quoad ius eligendi Priores, tùm etiam quia in hoc nulum damnum causatur Communitati, vt supponitur, cū aequè benè, & fortè melius, ei provideatur per Provincialem, quàm per paucos Electores. Nec dices, in tali casu fieri præiudicium, & iniuriam ceteris Vocalibus: quia hoc non intenditur ab Electore renunciante, & si per accidens illis fieret, sed tantum vfus iuris sui, Peyr. tom. 3. de priuil. cap. 13. nu. 29. in med.

3 Dixi, cessante fraude, quia nihil cum dolo faciendum est: vnde si Elector renunciaret, ad hoc, vt per Provincialem, indignus posset eligi, peccaret vtiq; mortalitèr, & teneretur ad omne damnum: hoc enim foret cooperari in malum.

4 Dixi, sine damno Ecclesie: quia, quando periculum esset in mora, non potest renunciare, quia vnusquisq; tenetur communis boni curam habere, vt dictum est suprà.

5 Nec obijcies, quòd hoc fit ad complacendum P. Provinciali, quia simpliciter complacere Prælatò, non est malum; & præsertim in rebus licitis, sine alterius præiudicio.

6 Dixi, an possint, non autem, an benè faciant: quia fortassis omnia licent, sed nõ omnia expediunt: quomobrem Provinciales non debent hoc petere: immò nec spontè oblatum admittere; insuper, & Electores huiusmodi, ad eligendum cogere, & ius deuolutum in illos remittere.

7 Neq; his possunt obitare, quæ dicta sũt suprà tract. 3. q. 11. quia illuc loquimur de inhabilibus inuitè tactis, hic verò de his, qui spontè recusant, & nolunt conuenire.

Electores molestant, vel aggrauant, ex quo non elegerunt, quem Provincialis desiderabat eligi, an sit excommunicatus? Quest. 36.

Affirmatiuè deciditur in cap. 12. de elect. in 6. vbi habentur hæc propria verba.

Sciatis enim, qui Clericos, vel quoslibet alias personas Ecclesiasticas (ad quos in aliquibus Ecclesijs, Monasterijs, aut alijs pjs locis, spectat electio) pro eo, quod rogati, seu alijs

inducti, cum, pro quo rogabantur, sine inducuntur, eligere noluerint, vel consanguineos eorum, aut ipsas Ecclesias, Monasteria, seu loca cetera, beneficijs, sine alijs bonis suis per se: et per alios spoliando, seu alijs iniuste persequendo, grauare præsumpserint: se ipso facto excommunicationis sententia innodatos.

2 Quod Decretum, in Ordine Prædicatorum, in Cap. Bonon. 1615. fuit omnibus intimatũ, & habetur in Declarat. sex. 7. de elect. Prior. cap. 2. pag. 117. col. 3. in fin.

Elector legitimus, ex aliquo tamèn casu, cogens saltus, an sis ab electione repellendus? Q. 37.

Negatiuè dic; dummodò alijs sit legitimus, & reperiatur in possessione eligendi, hoc est, si antè suam cecitatem, fuit solitus cum alijs in Capitulo eligere, & actũ plurius elegit: quia, vel proceditur ad electionem per scrutinium, oretenus faciendum, & sic sufficit, habere loquelam, vel sit per schedulam; & sic poterit illam per vnum de suis Confidentibus, secretò facere scribere, & cum alijs manu ductus, in vnam ponere; quod dictum præsertim habet locum in Familia Dominicana, in qua Electoribus mandat, vt scribant, vel scribere faciant nomen Eligendi, ad quòd facit Declaratio Sacre Congregat. Conc. Trident. quam sub his præcis verbis refert Castell. cap. 5. nu. 60. de elect.

Dummodò cogens, autè cecitatem, acquirerit possessionè eligendi Priorem, vel Provincialem.

3 Verumtamen ad vitandum tot incommoda, melius est, vt renunciat, si tamèn commodè fieri potest.

Electores, in Ordine Prædicatorum, infra quod tempus, tenentur Priorem eligere? Quest. 38.

ET quidè, Electores, in Ordine nostro, reuertunt infra mensem, eligere: si verò non elegerint, vel postulerint, Prior Provincialis prouidet; prout expresse dicitur in cxi. 5. cap. 2. de elect. Prior. pag. 123. col. 3.

2 Hic autem mensis incipit à Die, quo de carentia Prioris, in Conuentu constituitur, vt ibid. declaratur l. i. d. & exclusiue à prædicto Die computandus est, prout fuit declaratum in Capitulo Generali, Romæ celebrato anno 1629. sub Reuerendissimo Rodulpho, declarat. 13. quia Dies termini non computatur in termino.

3 Hi Electores, si statuerint aliquam Diem,

Diem, ad eligendum Priorem, infra dictū Mensem, & in Die illa stabilita non elegerint, poterunt alium Diem infra ipsum Mensem, ad electionem faciendam constituere, vt *ibid.* declaratur *lit. O.*

4 Verum si non elegerint, etiam si actus aliquos electionis, vel ad electionem pertinentes, fecerint; statim transito illo primo Mense, deuoluitur ius ad Prouincialem, vt *ibid.* habetur, & constat ex *Glem. c. xxi. §. ceterum, de ver. signif. cap. si compromissarius, de elect. in 6. l. si vnus, §. 1. ff. de passis, l. Imperator, ff. de postuland.* ex quibus conuit, quod concessum ad tempus, post illud, censetur derogatum.

5 Verum si Prouincialis Canonice aliquem elegerit, & contingerit, vt cassetur electio, incipiet de nouo alter mensis electionis, à Die, quo Canonice constititit Conuentui prædicta cassatio, quod sanè intelligendum est, habere robur, quomodo cuncti; cassetur electio, siue propter defectū in ipsa commissum, siue propter aliam rationem, & si in isto casu Prouincialis Priorem prouiderit, ille talis nō erit Prior; & quamquam Constitutio Prouinciali terminum non præfigat, sed absolute dicat, quod si infra mensem non elegerint, Prior Prouincialis Conuentui prouideat de Priore; non tamen propter hoc intendit derogare iuri communi, quo cauetur, vt ille, ad quem potestas deuoluitur, debet infra tres Menses Ecclesie viuaciter prouidisse, & habebit in cap. *ne pro defectu, de elect.* & ideo si Prouincialis, vel eius vices gerens in prædicto casu, infra tres Menses, Conuentui non prouiderit; elapsis tribus Mensibus, nō poterit prouidere, & si prouiderit, prouisio non valebit, sed ad Magistrum Ordinis potestas prouidendi deuoluitur, vt habetur in cap. *licet, de supple. negligent. Præl.* vbi *Glos.* dicit, quod mora in Electionibus non potest purgari.

6 Amplia, quod dictum est de Prouinciali, ad P. Reuerendissimū Generalem, nā dato casu, quod electio facta à Generali per deuolutionem, non fortiaur effectum suum, quia, scilicet, electus mortuus est, vel renunciavit, vel electio propter occultum Electi vitium cassata est, non deuoluitur ad P. Generalem, sed ad Priores electores, prout aduertit *Glos. in cap. si electio, ver. integrum, de elect. in 6.* & ibi *Auebar, ver. 4.* notat *Barbosa num. 6.* & *Sigismund. de elect. dub. 12. num. 12.* nām sicut per negligentiam Priorum electorum, electio ad Superiorem deuoluta est, c. *¶ vnus, de elect. lita* per negligentiam Superioris, electio ad Priores electores deuoluitur; non est enim cur negligentia potius puniatur in Subditis, quā

in Superiore; *Teys. som. 3. de Priuil. seu ad. ditam. ad Constitutionem Iul. 2. cap. 3. n. 7.*

Electores in Ordine Predicatorum, ad hoc, vt vocem habeant in electionibus Priorum. quot, & quales conditiones debent habere? Quest. 39.

1 ET quidem, Elector, in Ordine nostro, multas qualitates debet habere, vltra eas, quæ sunt de iure communi, de quibus dixi hic suprà q. 6.

2 Nam primò, de iure antiquo Constitutionis requiritur, vt Elector sit in sacris constitutus, ad minus, scilicet, insignitus ordine Subdiaconatus; quod hodie est etiā de iure nouo *Conc. Trid. sess. 22. cap. 4. de reform. ibi in Subdiaconatus Ordine fabricam constitutus non sit*, Secundò, quod annos quatuor à professione compluerit, vt constat ex text. 6. cap. 2. de elect. Prior. pag. 113. col. 2. ibi *Frates autem post annos quatuor à professione sua, si tamen sint in sacris constituti, ad electionē Prioris Conuentualis admittuntur.*

3 Verum, hodiè nullus Religiosorum, nostri Ordinis, potest habere vocem actiuā in electione; nisi sit Sacerdos, & compleuerit sex annos integros à sui professione, quod cautim est auctoritate Apostolica, vt clare declaratur in d. text. sub *lit. O. col. 4.* quod amplia, etiam requiri ad electionem Sociorum, vt *ibid.* dicitur.

4 Quāpropterea non nocet illa Ordinatio, Valentie edita sub anno Domini 1596. sub hac forma verborum,

Ordinamus, auctoritate Apostolica, neminem in posterum, in quavis electione Canonica, vocem tam passiuam, quā actiuam habiturum, qui duodecimum annum à professione non compleuerit, in Prouincijs Indiarum, & illarum ad minus, quod statutum in cap. subsequenti, Neapoli celebrato 1600. extensum fuit, etiā ad electiones Prioristarum; quod etiam Romæ 1601. fuit etiam auctoritate Apostolica confirmatum, & declaratum, debere etiam intelligi de electione Sociorum Priorum, euntium ad Capitulum Prouinciale, & de Tertiarijs, quæ solemniter sunt professi.

5 Quia, quodā vocem actiuam, derogatum est auctoritate Apostolica, & de voluntate Pauli P. vt *ibid.* dicitur.

6 Hinc paritè vacat, & abrogatum, censetur illud, quod fuit Romæ in dicto anno 1601. declaratum, nempe, quod si aliquando in aliquo Conuentu, sint tantum duo Vocales, adiungantur alij vsq; ad quinarium, & sint in factis, ab Antiquioribus incipiendo, quod si tot non suppetant, addan-

addantur, saltem usque ad terminum, & tunc eligant illi Priorem.

7 Quia hoc fuit dictum accessorie ad d. Capitulum Valentie, cuius, tante Ordine Apostolico, ibid. expresso, valde fuit diminutus numerus Electorum, ita, ut aliquando, vix duo reperirentur in parvis Conventibus; ideoque iure optimo fuit in d. Capitulo Valentie, quoad vocem actiuam abrogatum, & consequenter dictum Capitulum Romanum; etenim accessorium sequitur naturam sui principalis, quo deficiente, deficit; Felsus in *summ. nostrarum Constitut. pari. 3. cap. 6.*

8 Tertiò requiritur, ut per vnum Mensem, antè electionis Diem, reperiat assignatus in eo Conventu, in quo facienda est electio, iuxta *text. 4. cap. 16. de Ordinationibus, dist. 1. p. 193.* vbi habentur hæc præcisa verba.

Cum electiones nostra maxime libera esse debeant, & omni nota coactionis carere: dist. 1. inungimus Prioribus, Prouincialibus, & quibuscumque Vicariis, quod infra mensem antè electionem, quatenusque nouas assignationes, & mutationes Fratrum non faciatis in Conuentibus, in quibus electiones huiusmodi faciunt celebranda; nisi pro officio Lectorum, vel Prioratus, vel pro gravi scandalo euitando, vel nisi in Prouinciali Capitulo, vel in Loco ipsius Prouincialis Capituli, sicut in aliquibus Prouincijs est consuetum; quod si contrarium factum fuerit, huiusmodi assignationes, vel mutationes (quodam priuationis vocis in Conuentu, de quo sunt ipsæ mutationes, & quodam ipsam vocem in Conuentu, vbi sunt assignationes) summi non sortiantur effectum.

9 Immo hodie per duos Menses, antecederent ad dictum tempus electionis faciendæ, iuxta *Decretum Clem. VIII. pro Dominicanis editum, sub anno Domini 1601.* & in *Capitulo Generali, Valsolæ celebrato anno 1605.* sub Reverendissimo P. Fratre Hieronymo Xauierre, sub tit. acceptationes, m. 2. Superioribus omnibus nostri Ordinis, sub his verbis intimatum.

Acceptamus illam Ordinationem, ex mandato Clem. VIII. factam in præcedenti Capitulo, ne scilicet duobus mensibus, antè tempus electionis Prioris, illæ sint assignationes, vel reuocationes, ad dentes, quod si facta fuerint, Fratres sic assignati, non habeant vocem in quavis electione illius Conuentus, donec alius fuerit confirmatus, hæc ibi.

Quod reperitur in *Declarat. ad text. 6. cap. 2. de elect. Prior. pag. 127. col. 3. declarat. 3. & in declarat. text. 4. cap. 16. de ordinationibus*, sub lit. C. vbi etiam hæc habentur.

Cum autem tempus electionis sit mensis, qui incipit à Die, quo nota fuit carentia Prioris,

sequitur, ut per duos alios Menses, antequam ille mensis electionis incipiat, tales mutationes, & assignationes fieri non possint, hæc ibi.

10 Aduerte tamén, prædictum *Decretum Clem. VIII.* de non assignando infra duos Menses, antè notitiam carentiæ Prioris, in multis casibus non procedere, & Primò, in expressis in *d. text. 4. cap. 16. de ordinat.* nam, solum tempus non assignandi infra vnum Mensem, antè mensem electionis, fuit extensum ad duos, absque vlla derogatione contentorum in *d. cap. de ordinationibus*; intentio enim d. Clem. VIII. fuit tantum prouidere fraudibus, quæ possent exinde fieri, ex quo per *Bullam Inl. 2.* hodiè Priores, ac Prouinciales habent tempus præfixum administrandi, scilicet: finis eorum officij, & dolus posset facilius adhiberi, si assignationes, & reuocationes possent fieri infra vnum Mensem antecederet ad electionem, prout declaratum fuit Parisijs 1621. & habetur in *declarat. text. 7. cap. 2. de elect. Prior. sub lit. Q. pag. 117. col. 3.*

11 Secundò, in casu mortis, in qua nulla præsumitur fraus, ad quam euitandam fuit ita à Clem. VIII. pronisum: vbi enim non militat finis legis, nec legis dispositio militare debet, ut declaratur in *d. loc. Constitut. col. 2.*

12 Tertiò, cum quis infra tempus electionis complet sex annos suæ professionis, si tamén sit Sacerdos, vel factum Præbiteratus ordinem suscepit, & explet sex annos à professione; poterit in tali casu suffragari, ob eandem rationem, prout *ibid. declarat. col. 2.*

13 Quartò, in prouisionibus, & electionibus, quæ non sunt per modum scrutini, iuxta dispositionem *cap. quia propter, de elect.* quia dictum *Decretum Clem. VIII.* loquitur de electionibus Canonici; in odiosis enim, & penalis non sit extensio; *Casbell. de elect. cap. 5. nu. 77.*

14 Quintò, fallit in Vicarijs electionum, qui transmittuntur in casu magnæ litis, vel quod non reperiat, qui sciat dirigere electionem, nec, meo videri, alias patitur limitationes.

15 Quartò, quodam qualitates Electorum, in Ordine nostro non sufficiunt, quod Elector reperitur assignatus in Conuentu, ut supra, at requiritur, ut re vera, & bona fide, sit ibi assignatus, & quod saltem per duos Menses, antè prædictum tempus electionis, realiter, & bona fide Conuentui inferuiat, ut in *d. declarat. nostrarum Constitut. pag. 117. col. 3. in princip.*

16 Quintò, ut Electoris assignatio, nouiter facta, sit antè prædictum tempus electionis nota Priori, & Conuentui, ut dicitur in

tur in *declarat. text. 7. cap. 2. de elect. Prior.* sub lit. Q. pag. 117. col. 1. quod antea fuit Venetijs ordinatum 1592. vt ibid. dicitur, & colligitur ex *d. Decreto Clem. VIII.* exceptis tamen casibus, per quos limitatur *Decretum* prædictum *Clem. VIII.* & exprimitur in *d. text. cap. 16. de ordinat.*

17 Assignatio autem non intimata, vt supra, Priori, & Conuentui, nihil operatur, quia sic irrita, & nulla declaratur in *d. Cap. Generali*, Venetijs celebrato, ad quos se refert *Constat. vbi supra*, & relatum est in referente, cum qualitatibus suis.

18 Tunc vero dicitur consistere Conuentui, quando consistat maiori parti Vocalium, & debet consistere copulatiue, & coniunctiue, hoc est, ambobus simul, nempe Priori, & Conuentui simul, vt constat ex natura huius dictionis, Et, quæ denotat equalitatem terminorum in copulatis, prout ex multis ostendit *Barbosa de dict. & claus. dict. 93. un. 2. in fin.* quod bene cautum est ad finem evitandi fraudes, & dolos, quæ in huiusmodi electionibus possent adhiberi, *Castell. in d. cap. 5. de elect. n. 8. ver. sit Venetijs.*

An hæc assignationes fieri possint post Septuagesimam? Quæst. 40.

1 **N**oster *Castell. cap. 5. un. 78. de qualitatibus Electorum*, dicit, quod non, nisi in casibus expressis in *d. text. cap. 16. de ordinat.* & aliter factæ, erunt irritæ, & nullæ, saltem ad effectum suffragandi in electionibus Canonice, & mouetur ex multis.

2 Primò, quia ita obseruat immemorabilis usus, & praxis totius Religionis in Italia.

3 Secundò, quia ita auctoritate Apostolica cautum est in *Capitulo Generali Bononiensi*, sub Reuerendissimo P. Generali Fratre Vincentio Iustiniano, anno Domini 1564.

4 Tertiò, quia ita colligitur ex *Bulla Julij 2. incip. Sub Religiosis* 1590, edita pro temporalitate Priorum, ibi, *ne contringat, sacris temporibus Fratres ipsius Ordinis discurrere, voluimus, & declarauimus, quòd si aliquis Prioris Conuentualis, biennium cogerit compleri, infra Septuagesimam, & Pascha, biennium illius, vsq. ad Resurrectionis Dominica octauam, inclusiue intelligatur extensum, hæc ibi; per quæ nobis integrum non est, infra dictum tempus electiones Canonicas celebrare.*

5 Quarto, quia ad id facit supradictum *Decretum Clem. VIII.* de non assignando infra duos Menses anteedentes Mensem electionis; nam si computentur Dies, decurrendi à Septuagesima, vsq. ad Octauam

Resurrectionis, faciunt vtique prædictum bimestre.

6 Quod tempus duorum Mensium, in quibus suspensa est potestas Superiorum assignandi, *Castell. ibi supra*, paululum ante *un. 79.* extendit ad tempus, ante Septuagesimam, *ver. & licet addatur, ibi, Idem nunc post publicatum (supple Decretum Clem. VIII.) hæc consuetudo extendenda venit ad duos Menses prædictos, & ad tempus ante Septuagesimam.*

7 Quod dictum mihi non placet, nec placere potest; tunc quia, hoc dictum nullo iure, nullaque ratione fulcitur; tunc etiam, quia sic potestas Superiorum foret suspensa per quatuor Menses ad assignandum, tunc item, quia sumus in odiosis, in quibus ultra casus expressos non fit extensio.

Electores, in Ordine Predicatorum, an prætextu nouæ assignationis, valeant, eodem anno, duos Socios, vel Priores eligere, in diuersis Conuentibus? Quæst. 41.

1 **N**egatiue fuit decisum in *Capitulo Generali*, Viliipponæ celebrato 1618. *Ordinat. vltim. & in partem Parisijs 1611. sub ordinat. 10. & habetur in declarat. text. 7. cap. 2. de elect. Prior.* sub lit. Q. pag. 116. col. 3. ibi, *ordinatum fuit, quòd nullus Frater ratione assignationis, potest, eodem anno, duos eligere Priores, nec Socios pro Capitulo Provinciali, exceptis Regentibus, Lectoribus, & Studentium Magistris, qui studiorum promouendorum intuitu, alijs Conuentibus assignati fuerint, & etià Supprioribus de nouo institutis, quæ exceptio non intelligitur de Dissolutis casuum consentia; hæc ibi.*

2 Quod statutum intelligendum venit, non de anno Ecclesiastico, sed de anno Naturali, à Die lati voti; prout declaratum, fuit Romæ sub anno 1629. *declarat. vltim. adeò, vt nullus Elector in Ordine Predicatorum, vigore nouæ assignationis, possit eodem anno, in diuersis Conuentibus duos eligere Priores, vel Socios, etiam post duos Menses sui incoleatus; quia statutum ad occurrendum fraudibus, non refertur ad tempus præstitæ moræ, sed ad actus exercitos, Castell. in d. cap. 5. un. 79.*

3 Nec illa exceptio, posita in *d. statuto*, absoluit exceptos ab obligatione seruendi Conuentibus, per duos Menses, anteedentèr ad tempus electionis, iuxta *Decr. Clem. VIII.* nisi in casibus supra expressis; quia, nõ possumus statuere contra *Decreta Rom. Pontif. ex defectu auctoritatis.*

4 Hinc Supprioris assignati in aliquo Con-

Conuentu nostri Ordinis, in quo infra duos Menses celebranda erit electio Prioris ipsius Conuentus, poterunt dirigere electionem, seu habere lus, & votum directiuum, non autem votum electiuum; quia eis resistit *Decretum Clem. VIII.* de non posse cum ceteris in Capitulo suffragari; nisi post duos Menses, à Die mortis contractæ: prout bene aduertit idem *Castell. ubi supra, nu. 88. pag. mihi 157.*

Prior in Ordine Predicatorum, assignatus in Conuentu, tempore sui Regimini; an habeat votum electiuum in electione immediatè subsequenti sui Prioris successoris? Quæst. 42.

IN sacri contingencia, quidam N. fuit electus in Priorem nostri Cōnueus Suriani, qui tempore sui Prioratus, ibidem fecit se assignare, elapso Prioratu, pretendebat habere votum electiuum in electione Prioris immediatè subsequenti ad ipsum: Patres verò Vocales d. Monasterij, excipiendo, aiebant, quod cum ceteris Vocalibus non erat admittendus; tū quia, ibi nō permanserat uti Subditus, inferuendo Monasterio, tū etiam, quia, eius assignatio præsumebatur fraudulenta, ad finem eligendi successorem; & ita fuit Romæ decisum, tempore Illustriss. ac Reuerendissimi P. Magistri Fratris Dominici Marini, tunc temporis, totius Ordinis, Vicarij Generalis Apostolici; sunt autem Archiepiscopi Auinionensis, & talis decisio asseruatur in Arca, communis depositi prædicti Monasterij.

Assignati supra numerum prefixum, an possint cum ceteris in Capitulo eligere? Quæst. 43.

ET dico, quod sic, si alijs sint idonei: dummodo hi Supraenumerarij, fuerint assignati simpliciter, & absolute, quia sic celsentur de Collegio, ad quos de iure spectat electio; secus si sub conditione fuerint assignati, nempe pro primo loco vacante, vel ad tempus determinatum; sic enim non possunt dici de Collegio; nisi dispositiue, prout post Friscos, aduertit *Peyr. tom. 3. Priuileg. seu in additum, ad Consil. Clem. VIII. cap. 9. n. 9.*

Electores Regulares, ad quid ante actū electionis, absoluantur, & dispensantur à Presidente Capituli? Quæst. 44.

Presidens Capituli, præmissis Con-

statue ab omnibus Electoribus genossis, eos ad effectum electionis faciendam, absoluit, sub hac generalitate verborum, dicens, *Miseretur vestri Omnipotens Deus, &c. Si tenemini aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdici, &c.*

Item, eadem auctoritate, Ego dispenso vobiscum, super irregularitate, vel irregularitatibus, si quam, vel si quas contraxistis, &c. prout habetur in fine nostri Breuiarij.

Hac autē absolutio pariter fieri solet ab eo, qui præest in Die Cineris, & Cenæ Domini, & in magnis sollemnitatibus, in reconciliatione, in articulo mortis, & in visitatione Monasterij; nec non ab Episcopo, antequam Ordiuandis conferat Ordines; & ab eodem solet apponi in collatione beneficiorum, & à nostratibus in collatione, & confirmatione Prioratuum, & similibus; prout de praxi, & stylo Curie Romanæ, semper apposita reperitur in gratijs, & rescriptis Apostolicis, ad finem cultandi pericula, & nullitates, quæ frequenter in impetrationibus, & collationibus possent oriri, ex capite censurarum; nam, excommunicati, irregulares, & inhabiles, ex quo sunt censuris obnoxij, de Iure Canonico, nihil valent rectè impetrare, nec impetratis suis, sine peccato mortali, & obligatione renunciandi: sunt enim incapaces, ob impedimentum Canoniceum.

Hinc emanauit stylus Curie, ut in omni rescripto gratiatum, & beneficiorum, semper impetranti detur absolutio Generalis, per illa verba, *Itaq; absoluentes à quibuscumque excommunicationibus, &c. cum illa clausula, ad effectum presentium duntaxat consequendum.*

Et meritò hæc clausula fuit illis adiecta, quia absolutio prædicta, realiter, & in effectum, non operatur absolutionem; sed suspendit impedimentum, proueniens ab excommunicatione, quousq; gratia fortiaur effectum suum, quo sequuto, impetrans reincident in excommunicationem, *Relinquitur in praxi 1. p. tit. de forma nouæ provisionis, nu. 1. & 2. Conar. in cap. d. na mater, 1. parti §. 7. nu. 3. & alij, quos allegat, & sequitur Rocius, tract. de Iure Personarum, 4. cap. 9. n. 4. de qua re latè *Potestell. in 1. p. tit. cas. 1. per tot.**

Quod pariter dicendum est de dictis Electoribus, Prioribus, & consensibus, quia hi omnes absoluantur à censuris, ad effectum duntaxat, consequendum, nempe Electores ad electionem bene eligendi actum, vel passum, Priores ad effectum suscipiendi, & iuridicè administrandi Prioratum, Infimus ad finem rectè recipiendi Sacramenta.

Igitur censuræ absolutio imitatur, & consequenter cum reincidentia, ut dicam

est; idēq; dato voto, finito Prioratu, vel recuperata sanitate, tenentur procurare, beneficium absolutionis, absolute, ad hoc, ut Divinis interesse possint, & similia agere, quæ excommunicatis sunt interdicta; *Casell. cap. 13. de directione electionis*, post allegat. *nu. 1. 6. 17. & 22.*

Et habetur expresse in *cap. eos, qui, de elect.* in 6. ibi, *qui nequeat propter imminentiis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum, pro absolutionis beneficio, habere recursum, ab alio absolvantur; cessante postea petens, vel impedimento huiusmodi, &c. decernimus, in eandem sententiam reincidere ipso iure, hæc ibi.*

6 Ex quibus apparet, quod ad reincidentiam, non requiritur nova culpa.

7 Absolutio verò, quæ datur Regularibus in magnis Festivitatibus, & visitatione Conventuum, vel in Die Cineris, & Cens Domini, datur absolute, absq; vlla limitatione: vnde multa bona operatur.

8 Primò, quod Regulares, sic generalitèr absoluti, etiam si in actu absolutionis, non meminerint præfatorum impedimentorum, non tenentur amplius aliam dispensationem querere, nec absolutionem postulare; sed integrum esteis, cōfiteri simpliciter peccata, ob quæ in penas dederunt; sicut alia non refertur; quia per illā absolutionem, omnia impedimenta censentur sublata, quod valde notandum censet *Navar. in sum. cap. 26. num. 13. in fin.* & consolatione, dignum Magister *Candidus*, tom. 1. *de absolut. disquisit. 3. ar. 40. dub. unic. nu. 3. Portell. in dub. ver. Aboretur*, nu. 11. & Egomet dico in *tract. de violat. claus. q. 3. t. an. 3.* An autem procedat, in casibus Sedi Apostolicæ referuatis, diximus p. 1. *tract. de reuoc. prin. q. 17.*

9 Secundò amplia, ut Regulares, etiam minimè interessentes dictis absolutionibus, & dispensationibus, intelligantur absoluti, ac dispensati, modo, quo suprà, etiam si nec per se, neq; per alios peterent absolutionē, & dispensationem prædictam; & quod maius est, etiam si essent inuiti, & nolent uti gratis, & indulgentijs præfatis; quia per ea, quæ docet Syl. *ver. Confess. l. q. 4. num. 7. Navar. cit. loc. suar. tom. 4. de elec. lib. 6. cap. 13. nu. 8. Portell. in dub. ver. dispensatio*, num. 11. absolutio huiusmodi, non dependet à reali præsentia absolutorum, nec à voluntate, & contritione eorundem; sed à potestate, & voluntate absolventis; tūm quia, non est Sacramentalis, seu penitentialis; nisi Papa dixerit, tūm etiam, quia censuræ sunt penæ, quæ à Prælati possunt dimitti, etiam inuitis, si hoc intenderit absolvens.

Proinde sufficit, ut Prælati possit, & velit, ut dixi in *d. loc. de claustra*.

10 Nec nocet *Portell. in d. part. 1. casu 1. nu. 6.* dicens in fin. quod ista absolutio, vel dispensatio generalis, data à Præside Capituli, nō prodest absentibus extrā Capitulum, nām Præfex Capituli vitur his verbis, *absolvo vos, dispenso vobiscum*, cum quibus verbis alloquitur solum præsentem.

11 Tūm quia, hæc verba profertur regularitèr, tūm etiam, quia absentes, possunt dici præsentem moralitèr, & obiectivè, si Præfatus habeat potestatem, & animum absolventi; quandoquidem hæc duo sufficiunt ad absolvendum absentes à censuris; sicut enim censura potest ferri in inuitum, & absentem; ita absolutio censuræ inuito dari potest, & absenti; nām illatio, & ablatio censuræ, pari passu ambulant; sunt etenim relatiuæ, & dicuntur ad conuertiendā, *D. Thom. 4. sent. dist. 18. q. 2. art. 5. & Sayr. lib. 2. cap. 21. nu. 5. de censur.*

12 Quod dictum, præsius loquendo, intelligi verum in absolvente per potestatem ordinariam; absolutam tamē, & independentem à voluntate, & consensu illius Subditi, qui absolvendus est, ut cū absoluit iuxta dispositionem *cap. 6. sess. 24. Cone. Trid. de reform. ex speciali concessione Pij 4. de qua infra*, vel inuitu alicuius privilegij; nam qui absolueret aliquem solum ex vi privilegij, concessi penitenti, ut cōtingit per *Bullam Cruciatam, per Inuilem*, & per *Breuiā*, quæ in Dies expediuntur ad instantiam huius, vel illius, si inuitē illum, absolueret, frustra absolueret; nām vltus talis privilegij, pendet ex voluntate ipsius privilegij, *Come. tract. de cens. disput. 11. dub. 5. Ania de censuris, p. 2. cap. 7. disput. 2. dub. 1. Layman, lib. 1. tract. 5. p. 2. cap. 6. num. 9.* vbi dicit, quod quando privilegia sunt generalia, nedum ad præsentem, verum etiam ad absentes extenduntur; & exinde colligit, quod si Confessarius, facultate absolventi præditus, oblitus sit aliquem à censura absolueri, vel si aliquem absoluit à censura, à qua nō poterat; quia erat Superiori referuata, postea impetrata facultate, poterit, immo debet, absolutionem absenti cōferre, si ipsum ad se accessere non possit, quem sequitur *Lexan. ver. absolueri*, nu. 15. & 16. qui aduertit, prædicta non procedere quoad absolutionem Sacramentalem.

13 Constat deniq; ex vfu, & praxi vniuersalis Ecclesiæ, præcipue ex tot *Bullis Rom. Pontif.* per quas etiam absentibus censurarum absolutio impartitur.

14 Limita tamē, absolutionem prædictam non suffragari absolutis; nisi in foro conscientis, & in occultis, non autem in foro externo, & publicis impedimentis; tūm quia, Prælati in dictis casibus absol-

uit

uit, iuxta cap. 6. Conc. sess. 24. de reform. cui absoluit Episcopus, antè collationem ordinum; *Nauar. in sum. cap. 27. nu. 255. & conf. 49. de sent. excom. nu. 12. ad secundum, & Zoula in prax. par. 2. ver. ord. 5. solet Episc. vbi potest citat cap. soluta, de maior. & obediens.*

15 Limita secundò, non habere locum; nisi in casibus, in quibus Prælati poterat absolueret, & dispensare; *Nauar. in cap. quorundam, not. 1. nu. 18. & alij plures, quos allegat, & sequitur Ricioli, in lib. 4. de iure personarum, cap. 9. nu. 11. vbi de re multa loquitur.*

17 Hinc procurantes, directè, vel indirectè voces, & suffragia, non censentur dispensati in pena inhabilitatis, & priuationis vocis, cum hæc dispensatio sit reservata Summo Pontifici, ex Decreto Clem. VIII. de reform. Regul. §. de omnis, vt post Priscos aduertit Alfonso de Leon. recoll. 1. de cens. n. 64. vbi de re latè disserit.

Si Præf. Capituli, absoluat tantum à censuris, an intelligatur, in ea absolueret ab irregularitate? Qu. 45.

1 **P**EYRINUS tom. 3. de Prælat. q. 2. cap. 5. §. 3. nu. 46. dicit, quod sic, si qui præf. absoluit à censuris, & penis; nam sub nomine censuræ, & penæ, venit irregularitas, saltem implicite, virtualiter, & tacite, sed tacite, & expressè eadem est ratio, licet quid, si si eere. petat. & c. 2. de rescriptis.

At in hoc carpitur ad Alphon. de Leon. in trakt. de off. Capell. q. 4. prax. 6. num. 96. quod acriter ferēs in suo formulario, sit. A. cap. 7. nu. 3. respondet ad obiecta, & pro sui defensione allegat Sot. in 4. sent. dist. 22. q. 3. ar. 1. ver. secundum discriminē, Bannes 2. 2. q. 64. ar. 8. in q. p. dub. 1. Barthol. Medin. 1. 2. q. 96. ar. 4. col. 8. dub. an humana leges obligent cum vita discrimine, in responsione ad primum, & alios non paucos.

2 Sunt autem, qui DD. discordes, hæc distinctione concordant: aut loquimur de irregularitatibus propter indecentiam, vt est illa, quæ provenit ex defectu animi, & corporis, ex defectu natalium, ex defectu ætatis, & libertatis, ex defectu Sacramenti, vt in bigamia, ex defectu lenitatis, vt in homicidio, iussu patratò, & consimiles, de quibus latè Bonac. tom. 1. disp. 7. q. 1. sub tit. de irregularitat.

3 Et sic verum est, quod non includuntur sub nomine censuræ, & penæ; aut de

irregularitatibus, ex delicto provenientibus: vt est illa, quæ nascitur ex infamia iuris, vel facti, ex mala susceptione, & administratione Ordinum, ex delicto hæresis, homicidij iniusti, mutilationis membrorum, & consimiles, de quibus fuscè Layman. lib. 1. trakt. 5. p. 5. cap. 1. & seq. fol. mihi 141. & sic verum est, quod hæc sint veræ censuræ, & penæ Ecclesiasticæ, Diana p. 1. trakt. 11. de Bull. Cruciat. resolut. 23. & par. 4. trakt. 2. de irregularitat. resolut. 81. & Alphon. de Leon. in d. loc. de off. Capell. & in recolle. 1. nu. 60. de censuris.

4 Nec dices, omnem irregularitatem, intrinsecè includere indecentiam, & consequenter in hoc non posse distinguere, quia licet id sit verum, habito respectu ad ordines suscipiendos, secundum quem irregularitas definitur, quod sit impedimentum. Canonicum, seu moralis inhabilitas personæ, ad ordinem Ecclesiasticum suscipiendum, vel exequendum, propter eius defectum, vel maculam, cum debeat, eos, qui ad Altaris ministeriū assumuntur, tam corpore, q. animo integros, & immaculatos esse.

5 Nihilominus per habitudinem ad causas, ex quibus oriuntur, vtq; differunt, & maxime distinguuntur, dñm vna includit indecentiam tantum, ad quam sequitur; altera verò indecentiam, & culpam simul nec est nouum, res distinguere per habitudinem ad causas, vt liquet in excommunicationibus, quæ in ordine ad finem, non distinguuntur, cum omnes, & singule excludant excommunicatum à participatione Sacramentorum.

6 Scies per habitudinem ad causas, secundum quas, vna dicitur, excommunicatio Canonis, si quis suadente Diabolo; altera hæresis, alia levis, alia maior, prout sanè discurret Suar. tom. 5. de censur. disput. 40. sect. 3. de irregularitat. nu. 2.

7 Ego autem dico, quod moraliter loquendo, nulla irregularitas de directio, propriè, & per se, potest dici censura, duorum, & multis.

8 Primò, ex usu, & praxi Ecclesiæ, quæ colligitur ex tot Bullis, & Diplomatis Summ. Pontific. in quibus Christi fidelibus conceditur Indulgentia plenaria, & ad illā consequendā, sit eis potestas eligendi Confessarium, cui datur facultas absoluerendi ab omnibus censuris, etiam Summo Pontifici reservatis, & tamen paulum infra, eidem Confessario datur facultas, non absoluerendi, sed dispensandi ab irregularitate occultæ, præterquam bigamiæ, & homicidij voluntarij; in quibus manifestè apparet, quod sub Generali nomine censurarum, non venit irregularitas; aliās ibi heret inutilis re-

petitio, & perperam diceretur, datur facultas absolueudi à censuris, & datur facultas dispensandi super irregularitate; etenim, diuersæ voces censentur impositæ, ad significandū diuersa, non autem idem, & vnum.

9 Cōfirmatur, & magis explicatur, nām absolutio est actus iustitiæ, quo aliqua causa, vel iudicium terminatur, secundū quod ius, & iustitia postulat: non enim datur absolutio à peccatis, seu à penis, & censuris Ecclesiasticis: nisi supposita dispositione ex parte penitentis, & potestate ex parte absoluentis, *cap. plerumq; 11. q. 3. & cap. peccat. de regul. iur. in 6.*

10 Et tunc per talem actum, nulla lex relaxatur, at potius feruatur; nam ex præcipit, penitente in absoluit, in eo casu, vt patet in absoluteione à peccatis: dispensatio verò non potest dici actus iustitiæ, secundū ius, exhibitus; sed potius contra ius, vel præter ius, cum sit quedam exceptio à cōmuni iure, seu relaxatio iuris. Hinc ritè, ac rectè dicitur, quod irregularitas dispensatione, & non absoluteione tollitur, *Nazar, in sum. cap. 27. in. 254. Sayrus lib. 7. de cens. cap. 14. num. 2. & iuridicè Garzias de benef. p. 7. cap. 1. n. 56. & alij plures, quos sequitur Samuel, disp. 7. contr. 3. tract. 2. de elect.*

11 Secundo, quia celebrans cum censura, incidit in irregularitatem, vt liquet in excommunicato celebrante; celebrans verò cum irregularitate, non incurrit in aliam irregularitatem, ex quo non violat censuram, vt docent omnes cum *Aula de cens. 1. p. dub. 5.* ergo irregularitas non est censura: Sed est inhabilitas.

12 Teruò, ex *cap. quarenti 20. de res. signis.* vbi hæc questio fuit ab *Innoc. III.* expressè definita; nām cum ibi Papa consultus, quid nomine censuræ, intelligendum esset, in Apostolicis referiptis, respondit, non solum interdictionem, sed etiam suspensionem, & excommunicationem, & nihil aliud præter hæc, potest venire nomine censuræ, secus Papa, quarenti insulsiuicentè respondisset, prout bene notat *Suar. tom. 5. de cens. disp. 1. sect. 3. nu. 2. & Aula vbi supra.*

13 Nec dices, irregularitatem esse penam Ecclesiasticam, saltem ex illo capite, quod dicitur, dimanare ex culpa alicuius; pena enim dicit relationem ad culpā, teste *D. Thom. 1. 2. q. 87. ar. 1.*

14 Qua licet etiam posset dici pena Ecclesiastica, nempe inhabilitas ad suscipiendum, vel exequendum Ordines: non tamen potest colligi, quod sit censura; quā-

doquidē censura, ex se non est pena perpetua, sed medicinalis: hoc est, à iure reperiatur imposita, ad finem respiciendi à delicto, & contumacia; secus autem inhabilitas.

15 Declaratur, censura, de sui natura, non est perpetua pena, vel ad præfixum tempus, sed, donec à contumacia recedatur, idcirco, de se exigit, vt sublata contumacia, ipsa etiam tollatur, & Prælati tenent illam auferre, contumacia purgata, iuxta dispositionem *cap. qua fronte, de appellat. cap. ex litteris, de consil. & cap. contingit, de off. delegat.*

16 Inhabilitas autem habet vim prohibitionis, vel perpetuæ simpliciter, vel ad tempus, nempe durante tali tempore, vel durante tali statu rerum: verum quantumcūq; hominem peniteat sui delicti, compareat, & causam in iudicium deducat, nonquā potest, ex aliqua iuris obligatione, locari à tali impedimento; nisi ex beneuolentia, & bona gratia Principis, & penes hoc, censura, & irregularitas intrinsicè distinguuntur, prout eruditè aduertit *Suar. in d. tom. 5. de cens. disp. 40. sect. 3. nu. 3. lit. B. & mature considerauit Alphons. de Leone, in d. loc. de off. Capell.* quando dixit, quod *Peccatus vbi supra*, ob leue fundamentum, recessit à sententia prædicta; quia scilicet, se fundauit in illo verbo à penis; nām, & si irregularitas sit pena, non inde sequitur, ob prædicta, quod sit censura medicinalis.

17 Tum item, quia ad hanc Amphibologiam auferendam, in Bullis Indulgentiarū, quæ post *Pium V.* expeditæ reperiuntur, ablata fuit illa clausula, & à penis, vt est videre in emanatis à *Paulo V. Gregor. XV. Urb. VIII.* & ab hodierno *Innocentio X.* qui feliciter sedet, & additur etiam in d. Bullis clausula, *vō tamen ab irregularitatibus*; quia aliàs posset penitens, supposita irregularitate, consequi effectum Indulgentiæ.

18 Nec obijcias *Sotum in d. 4. sent. dist. 22. q. 3. ar. 1. ver. secundum discrimen*, quia se correxit in lib. 5. de iust. q. 1. art. 4. paululum antè solutionem argum. ibi, *quapropter cum in Pontificis Bullis confertur facultas absolueudi à quibuscūq; peccatis, & censuris, censura nomine non venit irregularitas*; hæc illè, quod totum extende ad alios, cum multitudo Doctorum non oblit, si absq; iure, & ratione loquantur; nec ipsorum opinio possit dici probabilis; nisi constet de probabili fundamento.

S V M M A Q V A E S T I O N V M.

Tractat. V. De Eligendis.

Eligendus, an debeat esse professus, in eadem Religione, in qua eligitur Prælatus? Quæst. 1.

Eligendus in Prælaturam Regularem, an de necessitate debeat eligi de corpore Capituli? Quæst. 2.

An Sæptior, & Doctior sit eligendus ad Prælaturas Regulares? Q. 3.

An Eligendi sint meliores in omni casu? Q. 4. Indignus, an valeat aliquando eligi, in aliquo casu? Quæst. 5.

Eligendorum qualitates, quæ nam sint? Q. 6.

Nobilitas, an valeat supplere loco scientiæ, qua requiritur in Prælato? Q. 7.

Eligendus in Prælaturam Regularem, quam gratiam debet habere? Q. 8.

Excommunicatus, an valeat eligi ad Prælaturas Regularem? Q. 9.

Si occultus excommunicatus eligatur in Priorem, an teneatur se manifestare, si aliter non possit se excusare à receptione talis oneris? Quæst. 10.

Religiosus legitime electus, & confirmatus, si deinde aliquam excommunicationem incurvat, an sit, ipso facto, sua dignitate privatus? Quæst. 11.

Quid de actibus Civilibus? Q. 12.

An turbidillo delegata, aut excommunicationem Delegatus, suspendatur propter superuenientem excommunicationem? Q. 13.

Religiosus suspensus, an possit eligi in Prælaturas Regulares? Q. 14.

An omnis suspensus inferas hac prædilat? Q. 15. Religiosus suspensus à Divinis officiis, seu ab ordinaribus, an possit eligere? Q. 16.

Religiosus introducens feminam in Coenaculum, an possit eligi in Priorem, vel alium eligere? Q. 17.

Ineruditus, an possit eligi ad Prælaturas Regulares? Q. 18.

Irregularis, an valeat eligi in Prælaturam Regularem? Quæst. 19.

Infames, an valeant eligi ad Prælaturas? Q. 20.

Hæreticus, an possit eligi ad Prælaturas? Q. 21.

Regulares Penitentius à Sæcto Officio, an valeant eligi ad Prælaturas Regulares? Quæst. 22.

Regularis, qui abiuravit in Sæcto Officio, an valeat eligi ad Prælaturas? Q. 23.

Illegitimi, an possint eligi ad Prælaturas Regulares? Q. 24.

Illegitimi, non dàm dispensati ad vocem pastorem, an gaudeant actibus? Q. 25.

Quis nam potest cum his, ad Prælaturas suscipiendas dispensare? Q. 26.

Dispensatio, an possit fieri sine iusta causa, & qua nam sit illa? Q. 27.

Illegitimorum dispensatio, ad hoc, ut valeant, an sit in ea, de necessitate exprimenda qualitas illegitimitatis? Q. 28.

An potestas dispensandi, sit latè interpretanda? Quæst. 29.

Illegitimus electus ad aliquam dignitatem, ab habentibus potestatem dispensandi, an, ipso facto, cessatur tacitè dispensatus? Q. 30.

Illegitimus filius Monachi, an possit mutis privilegiis, dispensari ad habendas Prælaturas in ea Religione, in qua Pater eius, Prælatus fuit? Q. 31.

Illegitimus, an legitimentur per subsequens Parentum matrimonium? Q. 32.

Bigamus, an possit eligi ad Prælaturas Regulares? Quæst. 33.

In Bigamia, quis nam dispense? Q. 34.

Episcopi, an valeant in Bigamia vera, vel interpretativa dispensare? Q. 35.

Prælati Regulares, possunt nē in Bigamia dispensare? Q. 36.

Corpore vitati, an possint eligi ad Prælaturas Regulares? Q. 37.

Demoniaci, Epileptici, Vertiginosi, Paralytici, & Apoplexia laborantes, Amentes, Podagrosi, Senes, Cæci, & Surdi, an sint eligibiles ad Prælaturas Regulares? Q. 38.

Supprior, in Ordine Prædicatorum, an possit eligi in Priorem alius Conventus, in quo est Supprior? Q. 39.

Supprior in Ordine Prædicatorum, an possit eligi in Socium Prioris, cuius ad Capitulum Provinciale? Q. 40.

Socius Prioris cuius ad Capitulum Provinciale, si supersedeat in Capitulo, illo anno, an sit Socius, tempore futuri Capituli, vel alius sit eligendus? Q. 41.

Electioes Diffinitorum, & Sociorum eorundem, euntium ad Capitulum Generale, quo nam modo sint faciendæ in Ordine Prædicatorum? Q. 42.

Si aliquis Diffinitorum eligatur in Provinciale in aliquo Capitulo Provinciali, & in eodē Capitulo Provinciali quis eligatur in Diffinitorem, loco illius Diffinitoris electi in Provinciale, an huiusmodi electio satisfiat? Q. 43.

Socius Prioris cuius ad Capitulum Provinciale, an possit eligi in illo Conventu, ubi sunt quinq; vel quatuor Vocales? Q. 44.

DE ELIGENDIS

Tractatus V.

Eligendus, an debeat esse professus in eadem Religione, in qua eligitur Prælati? Quest. I.

Eligendus in Prælaturam Regularem, an de necessitate debeat eligi de corpore Capituli? Quest. 2.

ET quidem, ad hoc, ut quis in Prælaturam Regularem possit assumi, non sufficit, quod sit professus qualitercunque; at necessarium est, ut sit professus expressè, ut clarè deciditur in *cap. nullus Religiosus 28. de elect. in 6. ibi, nisi antea fuerit ordinem Regularem expressè professus.*

2 Et quod sit professus in eadem Religione, in qua assumitur, expressè cautum est in *Clem. 1. de elect. ibi, ne Religiosus aliquis, in Abbatem, vel Prælaturam alterius Religiosis, vel habitus, de cetero eligatur; quod si secus alium extiterit, sit eo ipso nullum, & inane.*

3 Et ratio est, ut *ibid.* Papa attestatur quia rationi non congruit, ut homines disparis professionis, vel habitus, simul in eisdem Monasteriis socientur, id ipsum habetur ex *cap. cum causam, de elect. vbi Innoc. III. irritans electionem factam de seculari in Regularem Priorem, ait, secundum legem Diuinam, non esse cum Bonæ arandum, & Afino; neque debere quemquam, vultem de lana, linoque contestam induere, scilicet, ut *ibid.* exponit *Gl.* non esse homines disparis professionis, & habitus, in uno, eodemque officio sociandos: coherere enim, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa, *cap. noua 16. q. 7. & docet Panor. in cap. cum in Monasterium, in fin. de elect. & Sacra Congregatio declarauit, teste Gonzalez ad Regulam 8. Cancell. Gl. 2. nu. 78. die 12. Decembris 1585. à nemine, præter Summum Pontificem, posse, conferri Abbatias, & Beneficia, administrationem habentia; nisi professis, iuxta Canonem, & pariter docent Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. nu. 11. Rodr. tom. 2. q. 52. ar. 8. & Sequimus à Bonon. tract. de elect. & potestate Præl. & gul. dub. 60. nu. 4.**

4 Per quæ correctum vides illud verbum *cap. nullus de elect. in 6.* nempe, *vel alterius Religionis, de cetero eligatur, ut ibi notat Glos. in ver. eod.*

Negatiuè die, quodad necessitatem; secus quoad decentiam, & urbanitatem; dummodò aliis sit aptus, idoneus, & Capitularibus placeat; quia, his inuitis, non debet præfigi, etiam si sit aptus ad Regimen, *cap. bona memoria 4. de postulat. Præl. & cap. nullus inuitis 13. dist. 61. cap. cum nobis 19. & cum inter 21. de elect.*

2 Et si Electores de iure, & conscientia tenentur eligere meliorem, & indigenam, ceteris paribus, præferunt extraneis; nihilominus potest hic omitti ex iusta, & rationabili causa, & exterius assumi.

An Sanctior, & Doctior sit eligendus ad Prælatias Regulares? Qu. 3.

D. *Thom. 2. 2. q. 185. art. 3.* communiter receptus, respondet affirmatiuè; & constat ex *cap. vltimus, 1. q. 1. & cap. lucet ergo 8. q. 1. & cap. vltimum, dist. 25. vbi dicitur, quod eligendus est in Ecclesiasticam Dignitatem, talis debet esse, ut illius comparatione, ceteri Grex dicantur, & docet expressè Glos. in cap. final. de grat. & qual. Ordin. proficiendorum, ver. de festum, 3. probaturque ratione, quia cum à capite dependeant omnes resolutiones, & deliberationes, is debet necessariò in caput constitui, qui possit resolvere, & deliberare irridicè, & rationabiliter de factibilibus, & agendis.*

2 Secundò, quia id etiam dicitur Naturam Apes, Grues, & similia, semper sibi prouident de capite, quod forma corporis, & virium fortitudine, ceteris præstat.

3 Ille autem dicitur Sanctior, & Doctior, qui est aptior ad tale Regimen, sicut comparatione alterius, non tam aptus sit minus Sanctus, & minus Doctus, *D. Thom. cit. loc. & ibid. q. 63. ar. 2. & quodlib. 8. ar. 6. & quodlib. 6. art. 9.* vnde *Sor. lib. 3. de iust. q. 6. art. 2. com. iust. 9. ait, quod lucet occurrat vir litteris clarissimus, & prudentia conspicuus, rector tanquam, vel alius implicitus negotijs, de quo non est tanta spes, quod predicabit, aut gubernabit secundum suas dotes, vel fortè non publicis*

negotio.

negotij aptus, huiusmodi est ille praefendus, qui licet huiusmodi dotibus non sit tam potens, speratur, tamen curam sollicitius habiturum, diligentiamque adhibiturum, ad suum exequendum munus; hanc ille; & Caiet. in d. q. 63. ar. 2. in 2. not. ait, quod omnes comparationes Eligibilium ad Ecclesiasticam ministeria, praesupponit bonitatem absolutam, hoc est, bonum virum, hoc est, quantum humana fragilitas concedit, personam illam esse in gratia Dei; hanc ille: quod est dicere, ad hoc, ut Elector iudicare debeat, aliquem esse dignum, & eligibilem ad dignitatem Ecclesiasticam, satis est, quod habeat certitudinem moralem, & humanam, quia iudicat, talem esse virum probum: quia maiorem certitudinem habere non potest, *Delesma p. 2. sum. tract. 7. cap. 2. c. 1. d. 4. d. 3.*

4. Unde sequitur, quod Elector, dum non cognoscit aliquem indignum, debet eum, adhibitis debitis diligentibus, dignum reputare, ut dicitur in cap. ex parte tua 1. de scrutinio in ordine faciendi, ibi, in quantum humana fragilitas, nosse sinit, & scit, unde in tali responsione aliquem peccare non credimus; hanc ibi, de qua re vide quae dicta sunt tract. praecedenti, q. 2. 5. & seq.

An Eligendi sint meliores in omni casu? Quast. 4.

Dixi tract. praecedenti, q. 2. 5. & seq.

Indignus, an valeat aliquando eligi in aliquo casu? Quast. 5.

Negariue, per ea multa, quae dixi supra tract. praecedenti, q. 2. 6.

Eligendorum qualitates, quae nam sint? Quast. 6.

Respondeo, quod Eligendorum qualitates in genere narrantur ab Apostolo Epist. 1. ad Timotheum 3. ibi, oportet, Episcopum irreprehensibilem esse, sobrium, prudentem, pudicum, hospitalem, Doctorem, non violentum, non peruersorem, sed modestum, non litigiosum, non cuprum, sed sua domui bene praepositum, &c.

Et summam habentur in cap. cum in cunctis 7. de elect. per hac verba praefata, cum in cunctis sacris Ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs, sint gratis maturitas, grauitas morum, & litterarum scientia inquirenda.

Et in cap. 1. sess. 7. & cap. 2. sess. 24.

Cone. Trid. de reform. & in particulari de Religiosis habentur in cap. si quis Abbas 15. caus. 18. q. 2. ibi, si quis Abbas cautus in Regimine, humilis, castus, misericors, discretus, sobriusque non fuerit, ac Divina praeccepta verbis, & exemplis non ostenderit, ab Episcopo, in cuius Territorio consistit, a suo arceatur honore.

2. Si tamen voluctis, vnico verbo, omnia praestingere, dic, q. de iure Diuino requiritur in Praelato timor Dei, & patet ex illo Exodi 18. provide de omni plebe viros timentes Deum, & constitue ex eis Tribunos, &c.

3. Sed qui timet Deum, faciet bona, Eccles. 15. & qui timet Deum, nihil negligit, Eccles. 7. & Psal. 33. non est inopia timentibus eum, hoc est, nihil virtutum deest timentibus eum, & Eccles. 31. Deum time, & mandata eius observa, hoc est enim, omnis homo, & Proverb. 9. initium omnis sapientiae est timor Dei, & Psal. 2. erudimur, qui indicat Terram, seruite Domino in timore, & exultate ei, cum tremore, apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via iustitiae.

4. His autem accedunt qualitates, quae de speciali iure exiguntur; in Ordine enim Praedicatorum Religiosus nequit eligi, quin sit profectus, & habeat duodecim annos completos suae professionis, & quod sit Sacerdos, & sciat, Grammaticè loqui, & in suo Conuentu competenter proponere verbum Dei, de elect. Prior. cap. 2. tex. 5. pag. 1. c. 2. col. 3. & merito, quia scientia ad Regimen, est simpliciter necessaria; nec nō, & alia; etiam de iure communi necessaria; de quibus late Miranda tom. 2. Manual. q. 5. & Peyr. tom. 2. de Praelat. q. 2. cap. 2. & dixi in tract. praecedenti, q. 39.

Nobilitas, an valeat supplere, loco scientia, qua requiritur in Praelato? Quast. 7.

Negatiue dic; tūm quia, Christus Dominus humiliores, ac simpliciiores Piscatores assumpsit in Apostolatū, nullo habito respectu ad nobilitatem; & merito, quia, ut aduertit D. August. serm. 59. de ver. Dom. tom. 20. seuebat, quod si eligeret Senatorem, diceret Senator, Dignitas mea electa est, si eligeret Diuitem, diceret Diuites, Opulentia mea electa est, si Regem, Rex diceret, potestas mea, &c.

2. Tūm etiā ex illo Pauli ad Cor. 1. videre vocationem vestram Fratres; quia non multi Sapientes secundum carnem, non multi Potentes, non multi Nobiles, &c.

3. Tūm item, quia Praelatus, & Dignitates Ecclesiasticae, conferendae sunt secundū dispo-

dispositionem Iuris Canonici, hoc est, Sanctoribus, ac Doctioribus tantum, & non, aliter; cum item ex cap. *venerabilis* 27. de prob. & dignitat. ubi expressè reprobatetur quedam consuetudo, non assumendi in quodam prebendam: nisi Nobilem, & Illustrè, ibi, nos igitur attendentes, quòd non generis, sed virtutum nobilitas, utaq; bonitas gratum Deo faciat, & idcirco seruitur, & c. 3. dist. 40. ibi, nos qui presumimus, non ex locorum, vel generis dignitate, sed tuorum nobilitate, iudicare debemus; nec Vrbium claritate, sed fidei puritate.

4 Tum item, quia Doctor in seculo, si fiat Clericus, & sedeat in Choro, non præferatur ceteris intuitu Doctoratus, quia ibi non sedet, ut Doctor sed, ut Clericus; prout sepè decidit Rota Romana ita à pari dicèdū est, si fiat Religiosus, quia non, ut nobilis in Religione extat, sed, ut virtuosus, non, ut amator rerum mundanarum, sed, ut contemptor, non, ut filius Herodis, sed Christi imitator.

5 Tum etiam, quia Religiosus per Professionem infertur Mundo, & mutat omnino statum suum: sed mutato statu, mutantur omnia, quæ sunt de illo statu, ergo.

6 Nec dices, quòd per ingressum Religionis nobilitas non amittitur, quia licet non petatur, ea tamen non attenditur, vitæ alterius status; & impertinens ad Religiositatem, Abbas in cap. *Andr.* 1. primo, de elect. & *Imag.* tract. de nobil. cap. 26. n. 2.

7 Tum denique, quia omnes Religiosi sunt æquales tam in victu, quam in vestitu; tam in penis, quam in recompensationibus subeundis; cap. *sa.* de si sit. Monac. & *porro*, ubi *Glau.* ver. personarum multa loquitur.

8 Hinc D. Thomas Eccl. l. 3. de consolat. profa. 6. in fin. ait, nota, quia glorandum non est de nobilitate; quia dicit Seneca, si Pulcher es, lauda Naturam; si Nobilis, lauda Parentes, si Dives, lauda Fortunam; si Potens, exprobra parumpotē, & ubi eris.

9 Ideòq; cum visu mitior, quosdam ventulos, de sola Nobilitate Parentum gloriant, cum iniuria sit Nobilitas generis, si desit ingenij excellentia; nam vita, & moribus nobilitatur homo.

10 Nec objicies, quòd Nobiles sūt aptiores ad defendendum bona Religiosis, ut dicitur in cap. *officij*, de elect. & ad acquirendum temporalia iura, ac proinde, etiam si essent minus digni, quam alij, ob nobilitatis prerogatiuam sunt præferendi: tum, quia, Regimen Ecclesiasticum non respicit bona Corporis, sed Animi, Deiq; Cultum, & Gloriam; tum etiam, quia nulla utilitas temporalis præponenda est spirituali; cum

item, quia Religiosus tanto notior, quanto nobilior, si sit malus, ut constat ex quotidiana praxi: vnde *Humb.* in *speculo Relig.* part. 2. lib. 5. cap. 6. dicit, qui Congregationi præfuit, Nobilitatem animi, Nobilitati carnis præponere debet; citius contrariam, multum, nocuit aliquibus Monasterijs, & subiecit, & nota idem, quòd bonorum temporalium defensio, videtur fuisse occasio, quòd in Monasterijs Nobiles alij præferantur; decepti tamen in hoc fuerunt Prelati; plus enim grauat Monasteria carnales eorum amici, quàm facerent inimici: hinc idē, de quo multa nosset Maluenda in 1. cent. fol. 442.

10 Non desinam tamen dicere, quòd, ceteris paribus, hoc est, si Nobiles habeant requisita ad Regimen Ecclesie, & sint virtuosius, ac Deum timentes, sunt præferendi; quia funiculus triplex, difficilè rumpitur, & duo vineculi magis ligant; ita D. Thomas l. 5. in cap. 1. Epist. ad Hebræos, ubi requirit, in idoneitate ad dignitates, sapientiam, generis nobilitatē, virtutem, seu potestatem; & constat ex cap. *consideranda* 86. cap. *statutum*, iuncta *Glau.* ver. *potiorem*, de man. & obed. cap. *grauis*, de *suppl.* neglig. Prel. in 6. & facit ad hoc cap. de *notis* 3. final. de prob. & ibi *Glau.* ver. *sublime*, & cap. *Andr.* 1. primo, de elect. & habetur etiam, & expressè in *Canon.* si de *mon.* & b. ver. licet & quatur de Dignitatibus secularibus, in quibus magis attenditur nobilitas, quàm ceteræ virtutes: vnde *Iur.* l. 4. ff. de *statu*, quòd in Laicis nobilitas supplet defectum scientiæ; secus autem in Ecclesia, in qua virtutes dampnat, etiam dantur.

Eligendus in Prelatum Regularem, quam etatem debet habere? Qu. 8.

1 R Espondeo, quòd legitima etas debet esse annorum viginti quinque; verum, annus 25, non exigitur, ut sit completus, ac sufficit, quòd sit inceptus; prout expressè deciditur in cap. *cum in eundis* 7. de elect. Sanctorum, ibi, alia, quæ curam animarum, habent ann. xam, nullis omnino suscipiatur; sed nec Ecclesia Periocibalis Regimen; nisi qui iam viginti quinque annos etatis attingerit.

Quòd paritèr dicitur in cap. 12. *Corr. Trid.* sess. 24. de reform. ibi, homo igitur deinceps ad Dignitates quascunq; quibus animarum cura subest, promouetur; nisi qui scilicet viginti quinque annos suæ etatis annos attingerit.

2 Et merito, quia tales Prelati debent esse Præbyteri; cap. *scilicet* 21. q. 2. & cap. 1. de etat. & qual. ordin. Sed Sacerdotium non datur; nisi attingentibus annum viginti-

vigesimum quintum, ex cap. 12. Conc. Trid. sess. 23. de reform.

3 An autem Eligendus in Prælaturam Religiosorum, debeat de necessitate, actualiter esse Sacerdos, an verò satis sit, vt per promotionem ipsam, obligetur ad Sacerdotium suscipiendum, infra tempus à iure statutum?

Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 4. nu. 21. ait, quod de iure communi, si quis Religiosus professus, nondum ordinatus Sacerdos, in etate tamen ad Sacerdotium requisita, & prima saltem tonsura insignitus, eligeretur in Prælaturam suæ Religionis, illa electio non esset irrita, neq; irritanda; & cõtat ex cap. 1. de grat. & qual. Ordin. cap. cum in eundis, de elect. & c. 12. Conc. Trid. sess. 24. de reform. deberet tamen iste talis, infra annum, Sacerdotium suscipere, iuxta capitulum cap. ex eo, de elect. in 6. & facit ad id, quod dicit Garz. de Benef. par. 2. cap. 1. nu. 9.

4 Sed credo hæc iura, quoad id vacare in Religionibus Regularum, & præsertim in Ordine meo, vbi, vt quis possit eligi in Priore, requiritur de necessitate, vt actualiter sit Sacerdos, & habeat 22. annos completos Religionis à sua professione.

5 Quod adeò verum est, vt si Religiosus, ex dispensatione Apostolica fiat Sacerdos, antè annum vigesimum quintum, adhuc nequit eligi in Prælaturam, sine alia dispensatione: dispensatus enim in vno, nõ dicitur dispensatus in alio; nam dispensatio, cum sit strictissimi iuris, nõ extenditur.

6 Et licet in Regula Minorum, cap. 7. Fratres Laici possent esse, non solum Guardiani, sed etiam Ministri Prouinciales: id tamen recessit ab vsu & merito, per ea, quæ docet noster Sot. in 4. sent. dist. 10. art. 4. Rodriq. tom. 1. q. 15. ar. 2. Miranda tom. 2. q. 3. ar. 2. & Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 2. cap. 1. nu. 17. in fin.

7 An verò in Prouincialibus, ac Generalibus eligendis, requiratur etas triginta, annorum, vt de Episcopis fauicatum est in cap. cum in cunctis, de elect. ibi, præsentis Decreti statimur, vt nullus in Episcopum eligatur; nisi qui iam vigesimum annum etatis exegerit. Nota, quod non dicit, inchoauerit, sed exegerit, quia hoc est speciale in Episcopis, vt ibid. Gloss. aduertit, in ver. eod.

Miranda tom. 2. Manual. q. 3. art. 1. concl. 2. Respondet, quod sic, propter identitatem rationis; quia Prouinciales, & Generales, quamuis non sint Episcopi formaliter, sunt tamen virtualiter, & habent, quasi Episcopalem iurisdictionem, quod dicitur *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 3. lib. 2. cap. 3. nu. 7.* Sigismundus à Bonon. in tract. de elect. & potestate Prælat. Regul. sub. 2. nu. 1. per. & hang Tom. 2. par. 3.

assertionem, & Tamb. tom. 1. de Iur. Abbat. disput. 5. q. 9. nu. 3. intelligunt verum, quoad decentiam, & vrbauitatem; secus quoad necessitatem; sic pariter intelligunt illud cap. 12. Trid. sess. 24. de reform. quia lex tradens necessariam formam, ad aliquid peragendum, est odiosa, & consequenter non extenditur vltra casus, in ea expressos: ergo allegata iura non egiundiuntur limitibus Episcopales, quod prius aduertit noster Syl. ver. etas, q. 2. dist. 4. ibi, licet de Abbate, non sit aliquid specialiter expressum.

8 Dixi, quoad decentiam, & vrbauitatem; quia indecorum est, P. Generalem, qui dicitur Pater Patrum, & qui, in Religione tot senioribus post se habet, iuuenem esse, argumento Juniorum, Instit. de adopt. vbi præcipitur, vt adoptans sit in ætatem, ipsum præcedat etate annorum decem, & octo, aliis adoptio sit nulla.

9 Præterea, Generales, ac Prouinciales debent esse alijs prudẽtiores, ac sapientiores, secus Regimen corruit; sed prudentia, ac sapientia, præsertim in moralibus magis reperitur in senibus, quàm in iuuenibus, iuxta Iob. 12. in antiquis est sapientia, & in multo tempore prudentia, & Eccl. 15. quàm speciosum Canitius Iudicium, quàm speciosa Veterani sapientia, & intellectus gloriosus: Vnde tam in Diuinit, quàm in Humanis, ad Reipublicæ Regimen, Senes, & non Iuuenes fuerunt assumpti à Deo optimo maximo, rerum omnium Prouisores; & constat ex illo Exod. 3. vade, & congrega seniores, & Numer. 11. cum Moyse solus non, sufficeret ad gubernium Populorum, iussu Dei, elegit septuaginta Presbyteros, hoc est, Seniores Israel, qui simul cum eo gubernarent, & 1. sat. 3. dicitur, Dominus ad iudicandum venit cum senioribus Populi sui.

10 An autem hæc prædicta in aliquibus fallat, & quomodo in aliquibus præsent, iuuenem alium, & seni præferri, vide Miranda in d. tom. 2. q. 5. ar. 1. vbi de te fusè loquitur, & fusiùs Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 2. cap. 1. per totum, apud quem habes privilegia Senum.

Excommunicatus, an valeat eligi ad Prælaturas Regularum? Q. 9.

Negatiuè deciditur in cap. postulatus 12. de Cler. excomm. ibi, Clerici excommunicationis vinculo innodati, Ecclesiastica beneficia conferri non possunt; nec illi valent ea licite retinere; tunc quia, cū excommunicatis cõmunicare non licet, vt ibid. dicitur, tum etiam, quia excommunicatus est incapax iurium spiritualium, tam in dando, quàm in recipiendo, & ex-

M

quendo,

quando, cap. si celebrat. 10. et d. tit. & cap. cum dilectus 8. de consuet. quod procedit, siue excommunicatio sit lata à iure, siue ab homine, siue occulta, siue publica, siue scita, vel ignota: nam in omnibus his militat eadem ratio, *Conar. in cap. Alma Mater, p. 1. §. 7. paululum ante numerum secundum, ver. ratio consistit.*

2 Tum quia, excommunicatus semper est inhabilis ad dare, & recipere, per ea, quæ dixi in *trakt. 4. q. 8.* tum etiam, quia denunciatio non est de substantia, cap. 10. *dilectus de re scriptis*, & indifferenter testantur *Dofiores*, quos sequitur, & allegat *Riccioli lib. 4. de iur. personar. cap. 6. vbi de re late, & Ric. p. 1. prax. decis. 184.*

3 Hinc prudenter facit *Præfides Capituli*, absolucendo à censuris, ante actum electionis, & *Prælati* in litteris patentibus, ante actum collationis beneficij: quia tam *Electores*, quam *Electi*, per huiusmodi absolucionem, vbi constat ex decis. sunt capaces, & habiles ad effectum consequendū.

4 Quamobrem sunt, qui putant, prædicta intra non habere locum in electionibus Regularium; quia in his semper antecedenter ad actum electionis fit à *Præfide* absolucio à censuris.

5 Verum possit procedere in prouisionibus, & electionibus, quæ sunt à *Prælati*, non seruata forma cap. quia propter, de elect. & in electione Vicariorum, qui *Locis præfiguntur*, sine præuia absolucione à censuris, *Peyr. tom. 2. de Præf. 2. cap. 5. un. 7. in fin.*

6 Sed quid, si illi facta sit beneficij collatio, qui tempore collationis excommunicatus non erat, sed tempore acceptationis, in excommunicationem inciderat; an talis acceptatio sit valida?

Conar. var. resolut. lib. 3. cap. 16. ver. nam, & si beneficium, post Cardinal. in d. cap. postulatus, n. 11. & Aleazar. in c. 1. n. 11. de iudic. dicitur esse irrita, & nulla, ob eandem rationem, quia scilicet, tã tempore collationis, quã tempore acceptationis requiritur capacitas; nã beneficium confertur, propter nuncta Ecclesiastica subeunda, cap. cum secundum, de præben. & cap. vlt. de re scriptis, in 6. & excommunicatus ad illa exercenda est p̄orsus inhabilis, cap. si celebrat, de Cleric. excomm. & cap. Pastoralis, §. verum, de appellat.

7 Contrarium tamen tenet *Ric. 2. p. prax. resolut. 3. 16. & se fundat in cap. pro illorum, in fin. de præben. & cap. si verè, de sent. excomm. ex quibus colligitur, quod ea, quæ sunt facti, exerceri, & fieri possunt per excommunicatum, & in decis. *Rot. Rom.* ac grauissimis *DD.* quos pro se citat.*

8 Et merito, quia in nullo iure reperitur, quod habilis tempore electionis, si sit

inhabilis tempore acceptationis, non possit Dignitatem acceptare: in penalibus enim, & odiosis non fit extensio: ergo iura loquentia de tempore electionis, non debent extendi ad tempus acceptationis, *Garzias de Benef. p. 7. cap. 13. nu. 35. & Riccioli in d. lib. 4. cap. 10. nu. 1.*

9 Nec nocet *Suarz tom. 5. de cens. disp. 13. sect. 1. nu. 15.* dicens, quod acceptatio electionis, sit quoddam ius spirituale, cuius affectuione priuatur excommunicatus; quia acceptatio nō est ius, sed quid facti, ut potest declaratio voluntatis, prout facit, si contrahat cum aliqua tempore excommunicationis; & etiam, quod sit aliquod ius, sufficit, non dari ius prohibens, excommunicatum non posse acceptare collatam sibi dignitatem.

10 Benè verum est, quod cum collatio beneficij fiat propter officium, & exercitiū eiusdem, non potest talis excommunicatus, possessionem collatæ sibi dignitatis acquirere, & exercere, quin prius absolueretur; cum hæc possessio siue communicatione, fieri nequeat, quæ est illi prohibita, per d. cap. postulatus, & cap. si celebrat, de Cleric. excomm. & cum excommunicatio 11. q. 3.

11 Nisi necessitetur, ne perdat, & per ipsum non stet, quin absolueretur, *Antia de cens. p. 2. cap. 6. disp. 5. dub. 6.* si tamen tempore excommunicationis, possessionem accipiat, validè accipit; quia ista possessio nis receptio, in facto, & non in iure fundatur, *Garz. cit. loc. nu. 36. & Sayr. lib. 2. de cens. c. 5. nu. 22.* qui in hoc, nec veniale peccatum agnoscit; quia non acceptat pro illo statu, in quo est excommunicatus, sed pro illo, in quo erit absolutus, & hoc in foro conscientie, secus exteriori, nam qui publicè fuerit declaratus excommunicatus, non valeret accipere possessionem beneficij.

Si occultus excommunicatus eligatur in Priorem, an teneatur se manifestare, si aliter non possit se excusare à receptione talis oneris? Quæstio.

1 *Suarz in d. tom. 5. de cens. disp. 13. sect. 1. nu. 2.* ait, quod sic; dummodo ex tali manifestatione nulla sibi sequatur infamia, secus autem: quia nullus tenetur se ipsum infamare.

2 Ego autem ico, quod inutilis esset isthæc accusatio, cum omnis occulta censura, per absolucionem generalem, quæ regulariter fit à *Præfide Capituli*, antecedenter ad actum electionis, vel collationis beneficij, auferatur, vel facilliter, & secretò possit auferri à suo legitimo Superiore, in
xix

Ad electat Episc. 6. Trid. sess. 24. de reform.
 3 Nec potest presumi, quem velle potius fieri excommunicatum publicè, quam Prælatum acceptare; cum integrum ei sit, quodcumque placuerit, renunciare sub alio prætextu, ad cauendum scandalum, & sui malam famam.

Religiosus legitime electus, & confirmatus, si deinde aliquam excommunicationem incurrat, at sit ipso facto sua dignitate priuatus? Qu. 11.

1 **E** Minentis. Cardin. Caiet. in summula, ver. excomm. post cap. 81. §. excommunicatio plura sunt illicita, Nauar. in summ. cap. 28. num. 21. Saar. tom. 5. de cens. disp. 13. sect. 1. num. 1. Gorr. par. 7. de benef. cap. 13. na. 90. & Peyr. som. 2. q. 2. cap. 5. a. 21. Respondent, Prælatus ritè institutum, per excommunicationem superuenientem non priuari sua dignitate, nec amittere titulum alius, etià si infirderat in excommunicatione per annum, priuari tamen, ipso iure, vsu iurisdictionis, & fructibus beneficiorum, quandiu est in excommunicatione, maiori scilicet, etiam occulta; licet id in sententia non exprimitur: & habetur in cap. Pastoralis 53. de appellat. §. verum, ibi. Nos itaq; respondemus, quòd cum exequationem excommunicatio secum trahat, & excommunicatus per denunciationem, amplius non ligetur, ipsam excommunicationem denunciare potest, ut ab alijs euitetur, & illi promeritis Ecclesiastici meriti subtrahatur, cui Ecclesie communicatio deaegetur: hæc ibi.

2 Quod dictum, nempe excommunicatum per denunciationem amplius non ligari, intellige, quòd forum conscientie; quia acta facta per excommunicatum nò denuntiata, seu tolerata, quòd forum externum sustinentur, & valent, quousq; toleratur; vt constat ex extran. ad euitanda, & docet Nauar. cit. loc.

3 Præterea colligitur ex cap. audiuimus 24. q. 1. vbi dicitur, excommunicatum non posse excommunicare, ob defectum, scilicet iurisdictionis, qua uti nequit, toto tempore suæ excommunicationis, & ex cap. 3. & 3. de Clerico excomm. vbi excommunicatio equiparatur suspensioni ab officio, & beneficio, & interdicto, immò fortius ligat, & priuat, vt communiter docent Doctores, tractantes de effectibus excommunicationis.

4 Hinc Prælatus huiusmodi nullum, actum suæ iurisdictionis, & Ordinis potest exercere, uti est, Diuini interesse, Missam celebrare, Officiare, cum ceteris publicè orare, scilicet leges ferre, dispensare, absol-

Tom. 2. Par. 3.

uere à censuris, censuris illaqueare, Iudicium ferre, Officiales instituere, & similia, nec quidquam proprium, aut annexum, suo Officio, vel Ordini, quod si faciat, peccat mortaliter, sit irregularis, & factum non tenet, nec valet; Caiet. cit. loc. & colligitur ex cap. 1. de offic. Vicar. in 6. & notat ibi Gl. ver. recipiunt, & ver. vigorem, nec subditus tenetur illi obedire in ijs, quæ, vt Prælatus præcipit, nec potest eius censuris ligari, nec aliquo modo astringi, & quod peius est, peccat mortaliter, etiam si illi obediat; quia illi obedire, est communicare cum illo, quod de dicto opponitur censuræ, quod tene menti, quia sepe occurrit nisi fortè hoc faceret, non animo obediendi, sed ex quadam vrbinitate, & decentia; Saar. cit. loc.

5 Insupèr, excommunicatus non facit fructus suos, cum sit suspensus ab omni officio, & beneficio, ut dicitur in d. cap. postulat; vnde non potest percipere redditus sui beneficii, cuiuscumq; conditionis sint, siue per modum decimarum, aut oblationum, siue prouentus ex fundis, siue ex locationibus, & similibus: & si exigat, peccat mortaliter, & tenetur restituere, Saar. in d. tom. 5. disput. 27. sect. 1. num. 2. & Palliac. tom. 1. tract. 17. cap. 2. nu. 42.

6 Verum, si Regularis sit, priuatur administratione bonorum temporarium, pertinentium ad Conuētum, seu Prouinciā, vel Religionem, in qua est Prælatus, siue per modum reddituum perpetuorum, siue per modum elemosynarum, siue per quemcumq; aliu titulum; priuatur etiam Prouisionibus, Ratis, & Similibus, si fortè de privilegio, aut consuetudine dtbeantur, Peyr. tom. 2. de Præl. q. 2. cap. 5. §. 1. nu. 28. in fin.

Quid de actibus civilibus? Qu. 12.

1 **C**aiet. vbi suprà distinguit actus vetitos excommunicato, in tria genera: duo extrema, & vnum medium; nempe, vt excommunicatio separando à communione fideles. Primò separat à Sacramento, & Diuini cultus communione; quod primum commune est fidelibus; Secundo separat à communione Ecclesiasticorum actuum, quod est secundum genus, in quo communicant fideles; Tertiò separat ab humanorum operum communione, qua sunt communia Christianis, & non Christianis; & subnequit, quòd quantum ad duo extrema, clarum est, quòd agere contra primum, est peccatum mortale. Contra tertium autem, non est peccatum mortale, quia excommunicatio directe excludit à communione hominum, quatenus Christiani sunt, & per quendam exclusionem

M 2

fionem

sanam à communione omnium, idèq; illud contrà, hoc prater inhibitionem Ecclesia agit, illud mortale, hoc veniale.

2 Quò verò ad actus Civiles, qui sunt de medio genere, ait, quòd si in huiusmodi aliis, non se immiscet aliqua iniustitia, aut aliquid aliud, ex suo genere mortale, non peccat mortalitèr; promittit, si 7. g. excommunicatus indicat, est peccatum mortale ex suo genere; quia incidit in Iudicium usurpatum, quia potestas eius legata est; usurpatum autem Iudicium est mortale de sua natura: quia iniurias facit per illum actum, & illis, quos indicat, tãquam potens alii super illos, & Communitati, cuius actum usurpat; similiter si excommunicatus electus acceptat, iniustitiam enim manifestè incurrit, similiter si eligi, iuratur, & Electoribus, quorum numerus iuste augetur, & Ecclesiam, cuius se quasi promissore agit, multò magis, conferendo beneficia, & faciendo fructus suos in casu non concessio, & sic de similibus, ubi iniustitia immiscetur.

3 Vbi autem nec iniustitia, nec aliud ex se mortale immiscetur, pot si excommunicatus, pro veritate testimonium ferat, in Ecclesiastico etiã Iudicio, vel aliquid huiusmodi faciat, non peccat mortalitèr, eum ab his, non primario sit exclusus, sicut non censetur exclusus ab exigendo suum creditum à debitoribus, usum maritimonij ab uxore, vestes à sartore, & similia peragendo ad sui custodiam, & honorem, Hæc Sapientissimus ille;

4 Quod brevius alij dicunt, aduerendum esse, an hi actus pullulent, & dimanent ab officio, & beneficio excommunicati, vel si sint illi annexi, vel connexi, & sic censetur prohibiti, & illiciti: quia ligata potestate, seu principio intrinseco illorum, censetur prohibiti, & si fiant, vltra peccatum mortale, sunt irriti, & nulli: si autem fiat extranei ab officio, & aliunde non sint contra iustitiam, aut charitatem, censentur liciti, & legitimi.

An autem Iurisdictio delegata, aut excommunicationem Delegantis, suspendatur propter superuenientem excommunicationem? Quæst. 13.

Affirmat Suar. in d. disp. 13. scilicet. 1. integra, quia iurisdictio semel incepta, & non dum terminata, perseuerat, etiam post mortem Concedentis; & potest colligi ex cap. Romana 1. de off. Vicarii in 6. adiuncta Glof. in ver. Romana.

Religiosus suspensus, an possit eligi in Prælati Regulari? Quæst. 14.

Respondeo, quòd suspensus à iure, vel ab homine, non potest eligere, nec eligi, ut dicitur in cap. cum dilectus 8. de Consuet. ibi, quod nobis constitit, electionem ipsam à suspensis, & de suspensio, etiam celebratam, eam iniustitia cassamus exigente, & in cap. cum inter R. 16. de elect. ibi, nec probatum fuit (hæc obiectum), quòd ab interdictis electio fuerit celebrata, ipsam non potuimus irritare: Immo qui per annum in suspensione permanserit, est spoliandus omni beneficio, habito antè, vel habèdo post suspensionem, ut dicitur in e. cum bone memorie, de stat. & qual. ordin. quæ iura intelliguntur de suspensio, nominatim declaratis, & publicatis, secus autem de occultis, & toleratis.

2 Undè Suar. tom. 5. de cens. disp. 26. scilicet. 2. nu. 1. ait, quòd si suspensus sit occultus, & ab Ecclesia communitèr toleratus in publico ministerio, vel officio, acta eius valent, quia Ecclesia supplet defectum, propter communem bonum.

3 Sed nec huiusmodi opus tali Ecclesie supplemento, ex d. extrinsecus adducendo, quam per extensum posui supra.

4 Immo, nec tenemur suspensionem denunciare eunt, eum hoc in iure, tantum non sit, & à diuersis non sit illatio, nec in odiosis extensio, quamvis sit contra Charitatem inducere Religiosum suspensionem ad celebrandum, vel aliquid peragendum, contra mentem legis suspensionis, & interdicti, Laym. in lib. 1. tract. 5. par. 3. c. 1. nu. 26. & Peyr. post allegatos tom. 2. de q. 2. c. p. 3. §. t. num. 33.

5 Et hoc idè, quia suspensus, non specialitèr denunciatus, licet quoad se sit prohibitus in suspensione ministrare, tamè non est priuatus iurisdictione, quòd alios, Diana multis citatis 4. p. tract. 2. resol. 11. & Lexena ver. suspensio, n. 14.

6 Amplia, ut Electores, & Electi, quòd ad se, & per absolutionem generalem, habitam in Capitulo, vel in litteris patentibus, censentur legitimi, ac habiles, ad effectum, tamen consequendum, quod in Ordine Prædicatorum est certissimum: nam habetur expressè in Prelog. Constit. num. 3. & cap. 2. de electione Prior. num. 5. sub lit. P. fol. 113. col. 4. vbi dicitur, quòd nullus debet excludi à quacumq; electione: nisi sententialitèr sit condemnatus, vel notoriè excommunicatus.

An omnis suspensio inferat hac
predicta? Quasi. 15.

1 **E**T dico, quod non; sed debet diligenter attendi, cuius nam speciei sit, & quomodo loquatur; nam suspensio tantum valet, quantum sonat; & potest esse triplex, teste *D. Thom.* communiter accepto, in 4. sent. distin. 18. q. 2. ar. 3. q. 3. & in addit. ad tert. par. q. 22. ar. 3. in corpore, nempe, alia ab ordine, & non a iurisdictione, alia a iurisdictione, & non ab ordine, & alia ab utroque simul, quæ ab alijs solet dici, ab officio, & beneficio, & ab utrisque simul.

2 Et est sufficientissima ad euacuandum naturam rei diuine; nam suspensio, regulariter, ac proprie accepta, in ordine ad homines, quos priuat, est censura Ecclesiastica personarum Ecclesiasticarum, quatenus tales sunt.

3 In personis autem Ecclesiasticis, vt Ecclesiasticæ sunt; duo tantum reperiuntur, nempe, Ordo, & iurisdictione, seu Officium spirituale, & Beneficium, quod ratione ordinis datur; ergo omnis suspensio, ratione rei, à qua fit, aut est ab ordine, seu officio, aut à beneficio, seu iurisdictione, aut ab utrisque simul.

4 Confirmatur; quia persona Ecclesiastica, in his per censuras ligatur, quæ per ordinationem accepit, sed cum quis ordinatur, duo tantum suscipit, scilicet ordinem, & iurisdictionem, iuxta illud *Matth. Et tibi dabo Claves Regni Cælorum*, hoc est ordinis, & iurisdictionis; prout eruditè docet *D. Thom.* in cit. loc. ubi ait, quod si quis sit suspensus ab ordine tantum; tunc non potest ea, quæ sunt ordinis, sed potest ea, quæ sunt iurisdictionis, & è contra, si sit suspensus à iurisdictione, & non ab ordine; si autem ab utroque, tunc neutrum potest; & ratio esse, potest, quia cum censura sit pœna, suos limites non egreditur; nam pœnæ non extenduntur, ex quibus clare constat, quod suspensio equè diuiditur in totalem, & partialem.

5 Totals iterum potest subdiuidi in totalem simpliciter, & absolutè, & in totalem, secundum quid, id est, in aliquo certo genere, nempe officij, vel beneficij.

6 Primo modo, suspensio potest dupliciter insigui, absolutè, & simpliciter expressè, vt si dicatur, *te suspendimus ab officio, & beneficio simul*, prout expressè insigitur in *cap. suarum, de priuilegiis*, & in *Clem. 1. de decimis*. Secundo modo, absolutè, & simpliciter, implicite, & tacite tamèn, vt si sine aliqua limitatione imponatur, neque ex adiunctis limitatio aliqua colligi possit, cen-

senda est simplicitèr totalis; quia in moralibus, propositio indefinita, equipollet vniuersali; & colligitur ex *cap. diuina, de priuilegiis*, ubi excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententia, indefinitè insigitur contra eos, qui consenserunt, vel recipiunt beneficia ab his, qui pro suis proprijs negotijs ad Romanam Curiam proficiscuntur; & notat *Syl. in ver. suspensio, q. 5.*

7 Suspensio verò totalis secundum quid, censetur illa, quæ suspendit ab ordine tantum, vel à iurisdictione tantum; & potest esse, etià partialis in vno genere, vt si fiat à maioribus Ordinibus tantum, non autem à minoribus, vel ab ingressu Ecclesiæ tantum, & non ab alijs, & sic de singulis.

8 Sub nomine ordinum, aduerte, quod non venit prima tonsura, nec ordo Episcopatus, vel Cardinalatus; nisi in specie exprimentur: hinc absolutè suspensus ab Ordine, non censetur suspensus ab exercitio primæ tonsuræ, nec ab officio Episcopatus, quia iuxta vulgatam Regulam, odia non sunt amplianda.

9 Sub nomine iurisdictionis venit spiritualis, & temporalis; & hæc ad innicem distinguuntur; & constat ex *cap. 2. de solut. & ex extran. ambrosia, de rebus Ecclesiæ non alienandis*, ibi, *à Regimine, & administratione sup. Ecclesiæ, seu Monasterij, cui præsidet, in temporalibus, & spiritualibus*, sit eo ipso suspensus.

10 Nomen officij, cum sit valde latum, comprehendit, quicquid habet persona Ecclesiastica, quatenus talis est, præter beneficium; vnde suspensus ab officio indefinitè, censetur suspensus, nedum ab ordine, verum etiam, ab omni officio Clericali, hoc est, etiam ab exercitio primæ tonsuræ, & Pontificalium, & consimilium, ad quæ non se extendit suspensio ab ordine, indefinitè prolata, *Syl. ver. suspensio, q. 5. in fin. & Tab. cod. tit. num. 3.*

Ex indè, suspensio ab officio, est in iure frequentissima, vt in *cap. nihil, de elect. & Clem. 2. de vitiis, & bonis, Cleric.* quia scilicet est maioris ambitus.

11 Nomen beneficij veniunt temporales fructus beneficij, vnde suspensio à beneficio, dicit *Glan. cap. Vintonensis, de elect.* solum extenditur ad fructus beneficij, non autem ad facultatem administrandi in spiritualibus, vel temporalibus, & sequitur *Syl. ver. suspensio, q. 5. num. 5.* Si verò sit à benef. & *Suar. tom. 5. de cens. disput. 26. sect. 3. num. 11. & disput. 27. sect. 1. num. 1.*

12 Iterum, suspensio potest diuidi in ordine ad causam efficientem, à qua scilicet fit; & sic alia est à iure, hoc est, expressè, & posita in corpore iuris; & alia ab homine, hoc

hoc est, ab hoc, vel illo Prelato imposta in sibi subditos; & potest iterum diuidi in ordine ad tempus; & sic quedam imponitur simpliciter; & hæc est perpetua; vt cum quis suspenditur simpliciter ab officio, *Syl. vbi supra*, vbi dicit, *paria sunt aliqua suspendi simpliciter, & perpetuo, & colligitur ex l. sine praescripto, ff. de pign.*

13 Quedam verò est ad certum tempus, quo finito, suspensus absq; alia declaratione, potest sua munia exercere: vnde *Syl. in d. q. 5. in fin.* ait, quod suspensus per annum, poterit celebrare vltima die anni bisl. xlii. secundum *Glos. in cap. quasiint, de verb. signif.* sicut libertas promissa seruienti per annum, acquiritur, si seruit 365. diebus, *ff. de statulib. l. cum heres, §. Stichus si heredi meo.*

14 De qua res, quia est grauis, & frequens in vfu, legendi sunt *Dodores*, & præsertim *Syl. Caiet. Armilla, Taberna, Rosella in sum. ver. suspens. Ioan. Bapt. Corrad. in peculiari tract. de suspensione, posito in fin. 2. p. respon. Remy, scropha in moral. q. 4. & sequent. Franciscus Mar. Samuelli. per totam disp. 5. de elect. Canon. Iacob. Grassi. decif. Aur. p. 1. lib. 4. c. 25. per totum, & in præf. casuum referuat. lib. 1. de absolut. d. suspens. cap. 2. & tom. 1. conf. 8. & 9. & tom. 2. lib. 5. de sent. excomm. conf. 10. quarta difficult. Nauar. in sum. cap. 27. d. n. 159. Ricc. 1. p. praxi, in prima edit. decif. 457. & 462. Vides in sua praxi for. Eccl. c. 8. Riccill. in multis locis sui tract. de iur. person. lib. 4. cap. 2. cap. 14. & cap. 65. Swar. tom. 5. de cens. l. acc. disp. 26. & 27. per tot. Aulæ cod. tit. 3. p. de suspens. disp. 2. Layman lib. 1. tract. 5. p. 3. 4. 5. Portell. in dub. ver. suspens. Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 2. c. 5. §. 1. Bonac. tom. 1. de suspens. disp. 3. per totam, Diana par. 5. tract. 10. de suspens. & Lixana ver. suspensio, & nouè Alphons. de Leon. de cens. resol. 6. de effect. suspens. pag. 657.*

15 Ex quibus multa inferuntur: Primò, quod suspensio indefinita ad ordinem, priuat omni vfu ordinum, tum maiorum, tum minorum; quia equipollet vniuersali, ac si diceret, ab omnibus ordinibus, *Syl. in d. q. 5.* priuat etiam ab alijs actibus, qui sunt necessarii connexi cum ordine, vt sunt, absoluitio in foro penitentie, extremam vñtionem conferre, Baptismum solemniter administrare, solemnem aliquam benedictionem, aut consecrationem efficere: nam prohibito vno principali, consequenter prohibetur, & illud, quod est conuicium, cum illo; *Glos. in cap. Rudes, dist. 50. ver. ut sic*: non tamen priuat ijs actibus, qui sunt in iurisdictione, & non sunt connexi cù ordine, vt censuras ferre, ab eis absolueret, beneficia conferre, iudicare, & similia, Na-

uar. in d. cap. 27. nu. 160. Swar. cit. loc. quod est valde notandum.

16 Secundò, quod suspensio à iurisdictione indefinitè, propter eandem rationem, priuat vfu omnium actuum spiritualis iurisdictionis, vt est, excommunicare; absolute, corrigere, confirmare, benedicere, eligere, iudicare, &c. Nec non, & temporalis, vt est, assistere, seu locare, instrumentare, exigere, cautellare, & similia; & eò fortius, si simul sit ab officio, quia nomine officij, in vniuersali significatione, veniunt omnia, quæ competunt, ratione ordinis, & iurisdictionis spiritualis, vt constat ex cap. 1. §. fin. de Indic. 6. & docet *Glin. d. c. cum dilectus, in ver. d. suspensio*; ac etiam ratione administrationis Ecclesiasticæ, cap. sent. de elect. & in cap. quia Pontifici, cod. tit. in 6. quia suspensio à iurisdictione, & officio, idem operatur, quod suspensio ab officio, & beneficio, *Grass. in d. præf. cas. refer. nu. 4.*

17 Hinc, suspensus ab officio, non potest, vt supra dictum est, excommunicare, nec absolute, nec eligere, nec eligens locare, nec à locatis fundis exigere; quia hi actus, & conuales, aut sunt officij, vel iurisdictionis, *Sayr. de cens. lib. 4. cap. 5.* aut sunt annexi iurisdictioni; & beneficio, *Peyr. post allegatos cit. loc. nu. 18. in fin.*

18 Tertiò, quod suspensio, sub hac conditione imposita, donec satisfecerit, vel donec peniterit, adueniente tali conditione, desinit esse, & remanet cassata, absq; alia declaratione, vt dictum est, delata ad tempus, tempore transactio, *Syl. cit. loc. nu. 8.*

19 Quartò, quod suspensio ab ordine inferiori, est etiam priuatus vfu superiori, vt priuatus Diaconatus, priuat etiam Presbyteratu: nisi suspensio, expressis verbis, referatur ad inferiora, per illam dictionem, tantum, vel duntaxat: quia cum non licet minus, nec ei licere debet, quod est maius argum. cap. cum illorum, de sent. excomm. & l. legat. §. vit. ff. de interdictis, Ioan. de Cruce in direct. tract. de censur. at. 3.

20 Quod tamèn limita, quod actus inter se connexos, ita vt in exercitio ordinis superioris, contineatur exercitium ordinis inferioris, à quo quis est suspensus, vt si v. g. Presbyter sit suspensus ab exercitio Diaconatus, consequenter etiam à sacrificando, ex quo nequit Missas celebrare, sine lectione Euangelij, non tamen ab alijs functionibus Sacerdotis, puta, audire Confessione Sacramentalis, solemniter baptizare, benedicere, &c. cum ista non contineant exercitium Diaconatus, *Layman. cit. loc.*

21 Quintò, quod suspensus à Diuinis officijs, seu ab ordine, licet sit prohibitus exercere aliquem actum, huius ordini deputatum:

tatum; nihilominus potest ea omnia facere, quæ potest Laicus, nempe sua peccata confiteri, Eucharistiam sumere, in Paschate communicare, baptizare, missam benedicere, in Sancta Hebdomada lectiones legere, Divina audire, Chorum ingredi, ibique cum alijs Psallere, Responsoria, & Epistolam cantare, & instar Laicorum, cetera peragere sine tamen pompa Ecclesiæ, & absq; vestibus Ecclesiasticis, ad talem usum deputatis; quia talia non sunt ætius ordinis nam illi dicuntur ætius ordinis, ad quos exequendum, & peragendum specialis potestas traditur in ordinatione, ut in Presbyterio potestas consecrandi, baptizandi solemnius, dicendi Collectas in Choro; in Diaconatu potestas canendi solemnius Eam gerendum in Subdiaconatu potestas solemnius cantandi Epistolam; in Accolitu potestas ferendi Cereos, & sic de alijs & docet *Nazarum sum. cap. 27. nu. 160. & fusius ibi 5. de sens. excomm. can. 64. in antiquis, Grati. tom. 2. cod. lib. 6. conf. 12. difficult. 1. Roder. epim. 3. q. 65. art. 8. ver. ex his inferitur, Pontif. mandab. ver. suspens. nu. 5. Anila. de cens. 3. p. de suspens. disp. 2. post sextam conclus. & Lexan. var. res. nu. 10. & moventur ex multis.*

22. Primo, quia suspensus à Divinis, solum prohibetur in suo officio agere, sicut prius, vel officium suum exercere, sicut prius; prout expressè habetur in cap. si quis Episcopus in Concilio excommunicatur. p. can. 31. q. 3. ibi, si post excommunicationem, presumpserit facere oblationem, vel matutinum, aut vespertinum sacrificium, quasi in officio suo agere, sicut prius, non liceat ei; & expressus in cap. 12. cui, 20. de sens. excomm. in 6. ibi, si contra interdictionem huiusmodi Divinus in eo se ingerat, sicut prius, &c. per quæ verba clarè apparet, quod huiusmodi suspensus, non arceatur à supra dictis, quæ licet fieri possunt per Laicos, in quibus aliter, & aliter se habet.

23. Secundo, quia tunc suspensus à Divinis incurrit irregularitatem, quando exercet aliquem actum ordinis suo specialiter deputatum, & sibi per suspensionem prohibitum, ut communiter docent Doctores, & notat Syl. in d. loc. 4. 5. & habetur expressè in cap. cum alteri 1. de sentent. & re iudic. in 6. §. su. ibi, quod si suspensione durante, damnablem iniegeris se Divinis; (supple sicut prius) irregularitatis laqueo se involuet, secundum Canonicas mansiones: hæc ibi.

24. At superius recensita, nullam habent connexionem cum ordine suscepto, ergo non debent pari iudicio gloriari, cap. translat. 3. de rousur.

25. Tercio, quia suspensio, de qua agitur,

est censura Ecclesiastica, quæ alicui personæ Ecclesiasticæ prohibetur exercitium sui officij, vel beneficii, in totum, vel in partem, ut constat ex decis. ergo idem, quod prius, cum prædicta munia sint alterius generis.

26. Nec his obstant illa verba Sylvestri, posita in d. q. 5. ibi, si verò suspensio sit à Divinis officijs; tunc non potest quis officiare, nec cum alijs interesse, vel audire; quia hæc referuntur ad Doctores, ibi allegatos, non autem ad propriam mentem, quam ipsemet supra expresserat, ibi, si verò sit ab ordine Episcopali solum, est quis suspensus ab his, quæ sunt illius ordinis, non autem ab his, quæ sunt iurisdictionis, nota by solum, & tantum.

27. Benè verum est, quod si suspensio cantando in Choro, non ex officio publico, sed tanquam Laici, non lucratur distribuciones quotidianas; nec fructus debitos pro tali servitio; prout Sacra Congregatio declaravit sub anno Domini 1633. & refert A.phonse Leon. recoll. 6. de cens. 1013. & tunc dicuntur cantare ex officio publico, quando sunt in Choro, non, ut Laici, sed, ut Canonici, Canonicali veste induti auctoritative peragendo, quæ sunt de iure Canonico.

28. Sexto, quod suspensio lata à iure Regulari, vel à Prelato Religiosorum, regulariter loquendo, non potest dici propriè censura, sed potius pena purè vindictiva: tum quia, censura Ecclesiastica trahit secum executionem, & mox afflicte conscientiam; abq; villa declaratione, ut dictum est supra; suspensio verò inter Regulares lata, non incurritur antè declarationem. Prelati, ut constat ex Prol. nostrarum Constit. tex. 6. nec obligat ad aliquam culpam, ut ibidem dicitur, tum etiam, quia imponitur, sine præmissa monitione, quod non convenit propriæ censuræ, Suar. tom. 5. de cens. disp. 25. sect. 1. & alijs, quos sequitur Lexan. ver. suspensio, nu. 6. exinde inferitur, Religiosum exercendo actum sibi vetitum, per suspensionem prædictam, etiam si sic late sententia; non incidere in irregularitatem: nam hæc non incurritur; nisi in casibus, in iure communi expressis, licet vi transgressi præcepti, & inobediens suo Superiori, possit aliunde puniri.

Religiosus suspensus à Divinis officijs, seu ab Ordine, an possit eligere? Q. 16.

Fuit hoc dubium, ad instantiam Minimorum, Die 7. Septembris, sub anno Domini 1628. Sac. Congregationi propositum, quæ respondit, his prædictis verbis.

Regularem suspensum ad tempus à Divinis, abq; expressione privationis voti, infra illud tempus, voce aliqua non privari; idcirco postea votum dare in Electionibus Superiorum faciendis. A. Cardinal. V. baldus. Franciscus Paulinus Sac. Congreg. Secret. Et refert per extensum Pryr. tom. 2. de Prælat. quest. 2. cap. 5. §. 1. in fin. & summam Barboza in Collect. Bullar. ver. suspensus.

2 Et ratio decisionis esse potuit, quia in Religiosis, ius eligendi fundatur in Religione, seu in statu Religioso ipso.

3 Hinc, Moniales, quæ neq; ordinis neq; officij Ecclesiastici capaces sunt, conferunt beneficia, capaxim dilecta, de maior. & obed. & eligunt Prælatos; & in Ordine Minorum, etiam nō Clerici, suffragantur in Capitulo; & Fratres Ioan. de Deo sunt omnes Laici & faciunt tamen electiones Canonicas. Scimus autem in non Religiosis: in his enim fundatur in ordine, à quo quis suspensus, censetur suspensus ab omni officio Clericali, & consequenter à potestate spirituali, prout de communi docent Syl. ver. suspensus, q. 5. vers. si vero sit ab officio, & Tob. cod. tit. 11. 4. nūm. temota executione fundamenti, nempe, ordinis; remanet per accessorium, quod est exercitium ordinis, & iurisdictionis spiritualis, qua ordinatus, potest eligere, beneficium conferre, & similia spiritualia, peragere; vnde inferuit suspensionem ab ordine, ab officio, & à iurisdictione spirituali, equipollere, & idem operari.

4 Verumtamen, primum dictum, non est in omni Religione integrum; nam in familia Dominicana, nūm potest eligere, nisi sit Sacerdos, vt dictum est supra, ergo in nobis ius eligendi fundatur in ordine, Sacerdotali, quod in multis Religionibus obviatur.

Quamobrem, prædicta declaratio Sac. Congregat. nequit nobis, Dominicanis adaptari.

5 Neq; his nocet Sigismundus à Bononia de elect. dub. 97. num. 2. dicens, Priorem, Præpositum, vel Guardianum, suspensum ab officio, prohiberi, suffragium præstare in electione Socij, seu Discreti localis, non autem in electione Capituli, in quo eligitur Provincialis, vel Generalis; & movetur ex illa Regula, qua dicitur, quod suspensus ab officio, non censetur suspensus à beneficio; sed Guardianus, quando eligit in Capitulo Provinciale, non eligit, ratione officij, sed beneficij, nempe intuitu Guardianatus, quod est suffragari ex officio publico, secus autem, quando eligit Discretum, seu Socium ratione officij, & non beneficij.

Quia quamvis illa Regula sit vera, scilicet, quod suspensus ab officio, &c. cum

sumus in penalibus, in quibus non sit extensio; nihilominus fallitur in præsupposito; etenim ipse præsupponit, nomine beneficij, venire iurisdictionem spirituales, quod non est verum, quia nomine beneficij, venit iurisdictionis temporalis, nempe facultas administrandi, & regendi temporalia: non autem venit iurisdictionis spiritualis, à qua, fuit ius facti, eligendi, & cetera spiritualia peragendi, vt constat ex immediatè hic dictis: vnde ingenuè fateor, Priorem, in meo Ordine, suspensum à Divinis, nunquā posse habere votum in electione Provincialis; quia per huiusmodi suspensionem amittit vsū iurisdictionis spiritualis, à qua, vt dictum est, nascitur ius facti eligendi, quod etiā aduerget Pryr. cit. loc. num. 36. in fin.

16 Bene verum, aliquod huiusmodi Religiosus suspensus à Divinis, poterit, absq; vilo scrupulo, etiam cum sola, publicè cōcionari, nam prædicare, non est actum ordinis exercere, cum hoc possint, etiam, Laici, licentiam, ac simplices Clerici, de licentia tamen Episcopi. Dixi, etiam, cum sola, quia, vsus forte, & prælati Psalmorum, non est de substantia ordinis, ut bene aduertit Alphonse de Leon. recol. v. num. 1016. per. 6. de cens. quidquid aliud distat, tūc quia, actus ordinis Sacerdotalis, adeo seipsum, et dupliciter, nempe, concionandi, Sacramenta, & illa dispensandi, quorum neutrum facit Religiosus, Prædicatio cum sola, vel aliquam excommunicationem absolvendo cum sola, Psalmis, etiam in foro exteriori, videtur, tūc etiam, quia nulla irregularitas incurritur; nisi in iure expressa reperitur, capax, qui, de sensent. excomm. in 6.

8 In iure autem reperitur tantum expressa irregularitas pro his, qui violant censuram per exercitium actus Ordinis, Marsilius de Ordine, tract. 2. par. 7. cap. 3. num. 19. tūc etiam, quia, ita indifferenter practica tur in meo Ordine; etenim Sacerdotes in Cena Domini, cum solis ad colium, recipiunt à Prælato Augustissimum, Eucharistiæ Sacramentum, cumulant Sacerdotes defunctos, in Comitibus Provincialibus disputant, & assistunt, qui actus sunt potius Religionis, & Pietatis, quam Ordinis Ecclesiastici.

Religiosus introducens Fœminam in Cœnuntum, an possit eligi in Priorem, vel alium eligere? Quest. 17.

1 Exploratissimi iuris est, quod Regularis introducens Mulieres in Monasteriū ad malum finem, est privatus omni

omnibus officiis, quæ ad præfens obtinet, inhabilis in posterum ad illa, & suspensus à Diuinis, ipso facto, prout clarè constat ex Bulla Py V. incip. *Regularium peccatorum*, &c. quam per extensum habes supra in l. 2. p. tract. de violata clausura, q. 2. ibi, *ipsis verò Monasteriorum, & Conuentuum Abbatibus, Praepositis, Prioribus, & alijs Præsidentibus, quosq; nomine vocentur, & eorum Monachis, Canonicis, & Fratribus, siue Mendicantibus, siue nō Mendicantibus, sub pœna priuationis officiorū, quæ in præfens obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis à Diuinis, ipso facto, sine alia declaratione incurrendis, &c.* Sed suspensus à Diuinis, non potest exercere suam spirituale iurisdictiōem: ergo non potest eligere: quia vox est vnum de Ecclesiasticis exercitijs. *Polin. cap. Ap. subcauata excep. ver. dare vocem, Panor. in cap. cum semper, nu. 4. de Confess. & Sayr. multis citatis de conf. lib. 4. cap. 5. nu. 12.*

2 Nec potest eligi ad id, quod exercere non valet; nam officium datur, propter beneficium, seu ad exercitium eius, *Curz. p. 7. cap. 14. nu. 2. ergo.*

3 Quod habet locum, etiam in suspensio occulto, & tolerato, *Ros. Rom. decis. 134. nu. 5. par. 1. in recent. nam censuræ illatæ cum illa clausula, ipso facto, absq; alia declaratione, incurrunt admissa culpa, afficiunt animam, per ea multa, quæ dixi supra.*

4 Vnde, huiusmodi suspensus à Diuinis, licet sit occultus, & toleratus, adhuc necipit actum suæ iurisdictionis exercere, *Nauar. cap. 27. nu. 15. & conf. 4. n. 3. de Cler. excomm. Sayr. cit. loc. cap. 1. n. 13. Suar. tom. 5. de cens. disput. 25. s. 1. 1. & Sorbus in ver. in-gredi Monasteria, in articulat. Bul. Greg. 13. n. 9. ver aliud aduertendum est, fol. 362.*

5 Hinc non obstante extrinsecus ad uitandam Martini V. de sent. exco. om. de qua sæpè diximus, potest ab utraque electione repellij, ne, actiua, & passiuæ, si contra eum ab Electoribus excipiat: tūm quia, prædicta, *trōn. n. 10.* anxit ad beneficium censuratum, sed ad quietem conscientiarum, volentium cum illis communicare, si forte non sine declaratione etiā, quia ad *Const. 1. 4. & Gregorianā*, sunt subsequentes ad illam, & loquantur cum illa clausula; absq; alia declaratione, *Remig. Scropha in qq. moral. quest. 3. & 4.*

6 Neq; his obstant illa verba *textus 4. Prol. nostrar. Const. ibi*, patet tamen absolutiōis ab officio, priuationis vocis actiua, vel passiuæ, grauioris culpæ, & alijs maioribus (quantumq; tam in Constitutionibus, quam extrinsecus ipso facto sint incur. ude) nisi sit pœna excommunicationis lata sententia, nullus sit

subiectus: nisi superueniat declaratio Prælati, in particulari respectu huius, & quantumq; notorium facti, vel iuris, aut veriusq; interueniat: hæc ibi.

7 Quæ confirmantur per *cap. 2. de elect. Prior. sub lit. T. pag. 113. col. 4. ibi*, nullus debet excludi à quacūq; electione (supple actiua, vel passiuæ) præteritū alienius criminis, vel delicti: nisi sententialiter sit condemnatus, & per sententiam priuatus.

8 Quoniam, prædicta referuntur ad Statuta Regularū, & ad Cōstitutiones editas, vel forsā edendas, à nostris Prælati, per quas declarantur, & custodiūtur, quæ implicite, vel explicitè nostram Regularum concernunt, vt ibid. declaratur, sub *lit. M. pag. 7. col. 2.* non autem referuntur, nec possunt referri ad Statuta, per Rom. Pontif. edita; nisi malueris dicere, Decreta Papæ præferri nostris Statutis; & eo magis, prædicta, cum sint subsequētia ad illa, cum fortissimis derogatorijs, *Scropha, cit. loc. nu. 5.*

9 Non desinam tamen dicere, quod huiusmodi suspensio à Diuinis, in quam incurrit Religiosi introductores, non est reseruata Papæ, vt constat ex eadem *Pæ. Cōstitut. & consequenter potest tolli ab omni legitimo Confessario, Theaur. ver. clausura 1. p. 2. par. 1. p. 1. & 2.* & Egomet dixi in *cit. loc. de clausura, q. 26.* & quod excommunicatio, quæ reperitur in *d. Gregoriana*, non afficit Subditos, sed tantum locorum Superiores, vt ibid. d. co. & quod noui legitimi Superiores possunt sibi Subditos, etiam non præfentes, ab his censuris absoluerē, in foro tamē conscientia; prout ex multis ibid. ostendo q. 31.

Interdictus, an possit eligi ad Prælatum Regularis? Quest. 18.

1 **R**espondeo, quod singularitèr interdictus non potest eligi, & si eligatur, electio est nulla, vt deciditur in *cap. ad hac 1. de postulat. prel. 2. vbi Glin. ver. personam ait, & id habet hic, quod qui non fernet interdictum, ineligibilis est, nec potest postulari, & posset et ei, quod est irregularis, & suspensus, idē nec eligere debet, nec excommunicare, nec beneficium conferre potest, quia Clauis Ecclesiæ continentis, prout habetur expressè in *cap. aucta est 18. de excessibus Prælat. & cap. cum inter R. 16. de elect. ibi*, quod ab interdictis electio fuerit celebrata.*

2 Hinc, notoriè interdicti non sunt ad electionem vocandi; immo repellendi; & si admittantur, electio corruit, *cap. alla quotidia 39. de elect. & notat, post allegatos Castell. cap. 5. nu. 55. de elect.*

3 Amplia, vt nec etiam possit eligi nec eligere, qui in loco interdicto scienter celebravit, *Syl. ver. de elec. in m. 15. Tab. eod. ver. §. 16. & Peyr. tom. 2. de Pralat. q. 2. cap. 5. §. 2.* vbi multis citatis aduertit, quod sola fama facit in hoc casu probationem sufficientem, vt interdictum Superioris seruetur; & colligitur ex d. cap. 1. de postul. §. nos igitur, & expresse habetur in cap. qui, de sent. excomm. in 6. & Gl. suin cap. inquisitionem, de elect. vide quæ dico in tract. de Capitulo, q. 2.

Irregularis, an valeat eligi in Prelatum Regularium? Quest. 19.

1 **N**egatiue deciditur in cap. is, qui 18. de sent. excomm. in 6. §. is vero, ibi, irregularitatem incurrit, à qua nequit per alium, quando per Rom. Pontif. liberari, & ad id efficitur in eis, b. l. is, quod nec ad eligendum cum alijs debet admitti: hæc ibi, vbi Gl. in ver. nam alijs, ait, amicus ergo potestatem eligendi ad eum, & possidem; quod procedit, & est toleratus, vt constat ex cap. 6. Conc. Trid. sess. 24. de Reform. vbi Episcopis datur facultas dispensandi in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto proueniens, in foro conscientie præsupponuntur illa quæ, & irritis, secus si uis foret huiusmodi ab initio, & dispensatio.

2 Amplia, vt irregularis sit ineligibilis, etiam si suam irregularitatem ignoraret; quia licet ignorantia posset excusare à culpa, maxime, si sit inuincibilis; tamen non potest dare capacitatem, nec potest sanare, quod est infirmum de iure Canonico, *Narrat. fusc. in sum. cap. 37. nu. 251. Ricc. multis citatis 1. par. praxis, de elec. 185. nu. 2. in antiq. Auda de cenj. disp. 2. par. 7. dub. 6. conclus. 3. & Bouac. eod. tit. disp. 7. q. 1. p. 3.*

3 Amplia, vt dictus irregularis nequeat eligi, etiam si præcederent ad electionem, vel collationem beneficii fuerit absolutus à censuris, per illam clausulam generalem, *reg. ab. uolentes ab omnibus censuris*; quia irregularitas non est propria censura Ecclesiastica, sed impedimentum Canonicum; unde non absoluitur, sed dispensatur, cum expressa sui mentione, dicendo, *dispensato tecum super irregularitate, si quam, vel si quas contraxisti, & habuisti, &c.* vt idem *Narrat.* aduertit in cit. loc. *sum. nu. 254. & Egoauer. d. cit. supra tit. 4. q. 44. & 45.*

Infames, an valeant eligi ad Prelaturas? Quest. 20.

1 **R**espondeo, quod infamis, tamen infamia iuris, quam facti, est ineligibilis ad Prelaturas Regulares; & si eligatur, erit ipso iure electio nulla, *Syl. ver. infamia, q. 8. nu. 15. & Tab. eod. tit. nu. 11.* vbi notat, quod omnis infamia, siue sit iuris, siue facti, repellit a promotione, siue sit Dignitas, siue sit Ordo; quia portat dignitatem, infamibus patere non debent, vt dicitur in cap. qui in aliquo, dist. 51. vbi assignantur viginti sex impedimenta, quæ repellunt à dignitate quæ sita, & faciunt incapacem ad querendum; & clarius in Regula 87. de Regul. in 6.

2 Quæ iuris Regula intelligitur, de Dignitatibus Ecclesiasticis, & secularibus, vt ibid. notat Gl. vbi multa allegat iura, quæ sunt obseruanda; quia omnes infames secundum leges, sunt infames secundum Canones; vt notat *Tab. cit. loc. nu. 1.* & habetur expresse in *Can. omnes vero 20. caus. 6. q. 1. ibi, omnes vero infames dicimus, quos leges infames appellant, qui culpis exigentibus, ad Sacramentum non possunt promoueri*; hæc ibi.

3 Quamuis, non omnes infames secundum Canones, sint infames secundum leges, *Glos. ibid. in ver. leges.*

4 Sed aduerte, quod infamia, siue sit iuris, siue facti, non contrahitur antè declarationem iudicis, etiam si sumus in delicto notorio; tamen quia, sola notorietas delicti non sufficit; tamen etiam, quia, ad hoc, vt delinquens dicatur notorius, ita vt ei nulla competat defensio, multæ exiguntur qualitates, quæ cum dent iurisditionem, debent concludentè constare, secus autem, nihil operantur; tamen item, quia multa facta uidentur notoria, quæ de iure non sunt.

5 Quia propter iure optimo cautum est in Dominicana familia, nullum esse excludendum à quacumque electione, prætextu alius criminis, vel delicti nisi sententia licet sit condemnatus, & per sententiam voce priuatus, vt constat ex *tex. 5. Pral. & declarat. cap. 2. de elec. Prior. sub lit. P. fol. 113. col. 4.*

6 Amplia resolutionem sic limitatam, ad publicos Aleatores, Ebrios, Lufores, Mulierum tactores, Adulteros, Sodomitas, & Consensuales, qui nequeant ab electione repellit; nisi post iudicis declarationem, de qua te vide *Ricc. 2. f. praxis, resolut. 119. C. de stell. cap. 4. de elec. nu. 58. Peyr. tom. 2. de Pral. q. 2. cap. 5. §. 5. & 6. & Tamb. tom. 1. de Iur. Abbat. disp. 5.* vbi fusc. ex multis ostendit, infamiam facit, per penitentiam purgari, & Absolui.

*Alphonf. de Leon. 2. p. de off. & potestate Con-
fess. recoll. 1. conclus. 6. nu. 213.*

*Hereticus, an possit eligi ad Pra-
latias? Quæst. 21.*

ET dico, quòd non, & si eligatur, non solum ipse est ineligibilis; verum etiã eius Receptatores, Fautores, & Defensores, prout clarè dicitur in *cap. quicunq; de Hæreticis*, in 6. ibi: *Hæretici autem, Credentes, Receptatores, Defensores, & Fautores corũ ipsorum; sicut; vq; ad secundam generationem, ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium publicum admittantur; quod si sciens factum fuerit, decernimus irritum, & inane: hæc ibi.*

2 Id ipsum confirmatur in *cap. statutum 15. cod. tit. in 6.* vbi fuit declaratum, quòd filij Hæreticorum, vq; ad secundam lineam Paternam, ad primam verò Maternam, sunt inhabiles ad beneficium, & officium seculare, si Patres, ante mortem, Ecclesiæ reincorporati non fuerint; & ratio esse potest: quia, Hæretici sunt excommunicati, *cap. nonnulli de sent. excomm. cap. Achabius, & cap. audimus 24. q. 1. cap. ad abolendum 9. cap. excommunicamus 1. 2. de Hæret. & eius absolutio est reservata Papæ, ex Bull. Cypri Domini.*

3 Tùm etiã, quia sunt extrã Ecclesiã, *cap. excommunicamus, & cap. vergatis de Hæret. & consequenter non debent aliquid Ecclesiæ Catholicæ possidere: quia extrã illam sunt, cap. quo iure, delegatur, dist. 8. tùm item, quia sunt infames, *cap. infames 6. q. 1. cap. alieni 2. q. 7.* tùm denique, quia sunt ipso facto priuati Dignitationis, quas possident, quocunq; tempore obtinuerint; *cap. ut eam ipsi, de priuand. de Hæret. in 6.* ergò multò fortius, obtinendis; ius enim quæsitum est fortius iure querendo.*

4 Et resolutio prædicta habet locum, tùm in Hæreticis manifestis, quàm occultis: tùm quia, censura mox incurritur, admissa culpa, secretè, vel publice; tùm etiã, quia quòd tacitè ineligitur expressum, nãm taciti, & expressi eadem est virtus, *l. cãm quid, ff. si certum petatur, Sanchez lib. 2. ad Decal. cap. 25. num. 2. & Bonac. de cens. disput. 7. q. 3. punct. 7. nu. 2. & Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 2. cap. 5. §. 6. nu. 73.* vbi excipit Hæreticos mentales; quia hi non censentur excommunicati; nisi interior Hæresis, per aliquod signum exterius fuerit declarata, *Farinac. de Hæres. q. 192. nu. 1. & seq. & Garz. de benef. par. 1. cap. 10. nu. 1.*

5 Amplius, procedere, etiã post publicam Hæretici emendam, vt constat ex

conuenientibus, & ex hac auctoritate 1. q. 7. cap. nos consuetudinem, dist. 12. qui text. concludunt etiam de ordinibus, itã vt qui lapsus est formalitèr in Hæresim, siue occultè, siue manifestè, etiã post absolutiõnẽ remaneat irregularis non solum, quòd recipiendas dignitates, sed etiam, quòd recipiendos ordines, & etiam ad exercendum eos, quos habet, *Riccioli de iur. person. lib. 5. cap. 18. nu. 1. Bonac. de cens. dist. 7. q. 3. punct. 7. nu. 6. & sequen. & Peyr. multis citatis, vbi suprà.*

6 Sed cur Nepotes Hæreticorum per lineam paternam, sũt ineligibiles, non autem Nepotes Matris Hæreticæ, vt dicitur in extrã, prædicti Sanchez cit. loc. cap. 27. nu. 2. & Farinac. de Hæres. q. 191. §. 2. Respondent, quia Nepotes ex filio, & non ex filia, Patris conditionem sequuntur, cùm semen paternum fortius imprimat, vt liquet in Podagroso.

*Regularer Penitentiati à Sancto Offi-
cio, an valeant eligi ad Prælatu-
ras Regulares? Quæst. 22.*

Negatiuè dic, immò sunt perpetuo inhabiles, vt constat ex Decreto Urb. VIII. edito feria 5. 1. Octobris 1626. in Generali Congreg. S. Romæ & Vniuersalis Inquisitionis, sub his verbis.

Sac. Quisimus D. N. iussit de eisdem, immò suum mouentibus, decernit, & statuit, ut in posterum Regulares omnes, cuiusvis Ordinis, Religionis, Societatis, & Institutus, quibus pro delictis, ad Sanctæ Inquisitionis Officium spectantibus, penitentia genus aliquod impositum fuerit (salutaribus penitentis exceptis) eo ipso, ad omnes Religionis iura gradus, & officia accedant, & deinceps (etiam si penitentia tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa solum promoueri nullatenus possint, nisi prius obtenta à Sanctissimo D. N. vel ab hac Sac. Congregatione, coràm Sanctissimo habenda, speciali, & expressa reuocationis gratia; aliis promotio qualibet nulla sit, & promouentes ipsi, priuationem suorum officiorum, de præteritò vobis assensu, & passiva, ipso facto incurrant, ad qua reuolui, nisi ab eod. Sanctissimo D. N. vel ab ead. Sac. Congregatione SS. habenda, non possint; præsentem autem Decretum, omniaque Religionum Superioribus intimari mandauit idem S. D. N. Thomas de Fidei, Sanctæ Rom. ac Vniuersalis Inquisitionis Notarius substitutus de maledictio, locus sigilli & habetur in libello attitulato, Bullæ, & Decreta recentiora, pag. 160. & etiam refer. per extensum Peyr. tom. 2. priuileg. ad finem Constit. Paul. V. & Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disput. 5.

disp. 5. q. 21. ubi notat nu. 30. quod penitentia salutaris dicitur, quae solae extrajudicialiter infliguntur, & privatim complentur, ut sunt leuonia, Disciplina, Recitationes Psalmorum, Reprehensiones, Admonitiones, ac etiam Correctiones, quae patenter, & secretò fieri solent aliquibus in hoc Sancto Tribunali.

2 Verum aduertere, penas in *d. Decreto* contentas, non incurri ab ijs Regularibus, qui ante illud penitentiam sunt à Sancto Officio, sed ab alijs, qui postea; nam lex non obligat nisi in futurum; & post sui promulgationem; prout sepius Sac. Congreg. declarauit, & testatur de visu *Lexana l. p. sum. cap. 15. nu. 39. in fin.*

Regularis, qui abiurauit in Sancto Officio, an valeat eligi ad Praelaturam? Quæst. 23.

1 **E**T dico, quod non, etiam si abiurasset de leui; quia Regulares, quibus aliqua pena imposita est à Sancto Officio, salutaribus tamè exceptis ex *d. Decreto Vrb. VIII.* redduntur inhabiles ad omnes gradus, & officia, sed abiuratio, de qua agitur, etiam si sit de leui, est pena, quae per sententiam imponitur, & post sententiam debet fieri, ut constat ex stylo Generalis, & Vniuersalis Sanctissimae Inquisitionis Urbis, ut testantur *Pegna Com. 41. 3. p. direct. Inquisit. sub tit. de quinto modo terminandi processum, nu. 166. lit. D. p. 8. mihi 494. notat Antonius de Sousa Apostolicus lib. 2. cap. 40. nu. 7. Alphonse de Leon. p. 2. recoll. l. nu. 11. Diana 4. par. tract. 8. de officio, & potestate Inquisit. resol. 63. Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disp. 5. q. 21. nu. 17. & fuse Cesar Carena tract. de officio Sanctissimae Inquisit. par. 3. tract. 12. de abiuratione, §. 4. num. 11.*

2 Confirmatur; quia abiuratio, etiam de leui, non potest dici penitentia salutaris, cum non infligatur extra iudicium, sed in Aula Sanctissimae Inquisit. coram Peritissimis Inquisitoribus, & alijs nonnullis timoratae conscientiae, cum debitis scripturis, iuramento, & cautelis, ut de praxi docent praefati DD.

3 Nec obstat *Rodr. tom. 2. q. 82. ar. 2.* cum suis allegatis, quia hi scripserunt ante *d. Decretum Vrb. VIII.*

4 Neque *Peyr. tom. 2. de Prel. q. 2. cap. 5. §. 7. nu. 59.* dicendo, quod ad excludendum abiurantes in Sancto Officio, spectanda sunt iura absolutoria, in quibus si per Inquisitores fuerit appositum, quod Haeresi, de qua N. accusatus, non probata, propter

suspicionem coactus fuit abiurare de leui; eligibilis est; tum quia, Peritissimi Inquisitores, non ita prolixè loquuntur, nec ad particularia descendunt, sed dicunt, *N. de N. impositis sibi penitentis salutaribus, vel ubi abiurauit de leui, aut graui, fuisse à Tribunali dimissum;* tum etiam, quia *d. Decretum Vrb. VIII.* loquitur absolute, & nihil excipit, praeter penitentias salutaris, de quarum numero non potest dici abiuratio, etiam si sit de leui, ob praedicta; tum item quia Haeresi non probata, non subsistit suspitio, & praesumptio; quia haec fundantur in Haeresi, & deficiente fundamento, corrumpunt superaedificata.

5 Nec obstat dicere, quod in nullo Ordine reperitur sancitum contra abiurantes de leui, sed tantum contra abiurantes de vehementer in Ordine Praedicti, *c. 2. de elect. Prior. tex. 5. sub lit. P. fol. 114. col. 2.* quia Sanctio haec fuit ante *d. Decretum Vrb. VIII.* quod hodie debet omninò attendi.

Illegitimi, an possint eligi ad Praelaturas Regulares? Quæst. 24.

1 **D.** *Thom. in addit. ad 1. 2. p. q. 39. ar. 5. in corp. ait,* quod illegitimè natus, est repellendus à susceptione Ordinis, & consequenter à susceptione Dignitatum Ecclesiasticarum, quae non possunt conferri; nisi Ordinatis, quia licet natiuitas legitima non sit de necessitate Sacramenti; est tamen de necessitate praecipui; quare, si illegitimus absque dispensatione Apostolica ordinetur, suscipit quidem Sacramentum, & Ordinis Characterem.

2 Nihilominus, peccat mortaliter, ob transgressionem tot Canonum in materia graui; nisi forte excusetur, per ignorantiam; nam, & si natiuitas illegitima sit quaedam irregularitas, hoc tamen impeditur non est de iure Diuino, sed de iure Pontificio, idque pertinet ad defectum corporis, ut constat ex *cap. cum in cunctis 7. de elect. ibi, & de legitimo matrimonio sit natus, & cap. innotuit 20. eod. tit. ibi, non legitime genitos, adeò persequatur, quia electionis talium innuit esse nullam, & cap. nimis final. de sing. Praeb. ibi, praedictis personis, à Personatibus, & Dignitatibus, & immuni Beatiſſimis, prouisi amotis, & cap. 1. & 2. in 6. eod. tit. & cap. consuluit. 5. de seruis non ordinatis, ubi spurij prohibentur, ad Ordines promoueri, & cap. nisi cum pridem 10. de reuocatione, ibi, irregularitas persona; Quae iura loquuntur absolute, & in specie, de illis Praebitorum, qui nati sunt ex sacrilego concubitu; ergo, & fortius extenduntur ad alios, quae*

qualitercunque geniros, siue ex adulterio, siue ex simplici fornicatione, cum habeant tantam turpitudinem.

3. Fundamentum autem Sacrorum Canonum potest esse multiplex. Primò, quia Ordinarij & ad Dignitatem Ecclesiasticam assumpti, per huiusmodi ordinationem, & assumptionem, in quadam dignitate, & superioritate constituuntur, unde decet, & est rationi congruum, ut sint alijs, & præcipue quibus præfunt, honestate, & fama clariore, qui autem ex sordido ecubitu gignitur, lorde contrahunt, & generis obscuritatem, D. T. bom. cit. loc. Secundò, quia hi solent esse Paterni criminis imitatores. Tertiò, quia hi ex ipsa natura, forsàn in penam peccati, quasi ex infecta radice, vel à negligentia educatione Parentum, regulariter sunt Ignauj, Rudes, Indocili, Impolitici, ne dicam, Indocili, Inhumani, Crudeles, Insolentes, Timorarij, & effrenatè Viuentes, more Bestiarum. Quartò, quia hoc exigitur ad Cultum, & Honorem Matrimonij. Quintò, in detestationem tanti criminis, ut libentius ab eo homines desistant, & Ultimò, ne legitimi gaudeant ab illegitimis, & inter eos, & illos discrimen appareat, de qua re *Syl. ver. Religio. 3. q. 2. ar. 3. conel. 1. & Roder. tom. 1. q. 13.*

4. Ex inde, *Traq. de nobil. cap. 15. nu. 10.* dicit, quòd de iure communi, illegitimi nõ gaudent nobilitate Parentum, & nu. 12. ait, quòd non sunt de Parentum familia, & quòd nõ possunt ferre insignia Parentum; & q. sunt infames, etià legitimati, nu. 13. 14. 18. Quia manet Cicatrix, & Læta, & Bald. in cap. eius in Ecclesiis, de Consul. nu. 86. vocat illegitimos, inhonestos, & sordidos, & in cap. 1. de Consul. nu. 61. ait, quòd bastardus legitimatus, est similis Alchimiz, quæ facit apparere illud, quod non est, transmutare tamè vnâ speciem in aliam non potest, sicut legitimatus, figurâ legitimæ genit, sed non habet eandem substantiam, & alijs, alias multas in Bastardos proferunt blasphemias, de quibus latè *Petr. tom. 2. q. 2. cap. 5. §. 9. nu. 124.*

5. Et quâvis Religiosi illegitimi ex cap. *vt filij 1. de fil. Præstij. per* Religionis ingressum, & professionem in ea, absq; dispensatione, intelligantur ad ordines habilitati, non tamen redduntur habiles, quoad Dignitates, & Officia obtinenda in ea, vt ex eodem cap. constat, ibi, *Prælationem verò nullatenus habent, & ex cap. final. eod. tit. vbi D. Papa reprehendit illegitimos, qui sine dispensatione Sanctæ Sedis, ad Dignitates, & Personatus, & Beneficia, curam animarum habentia, promouentur, & in fin. id vetat omnino, ibi, & ne id de cætero præsu-*

*matur, diffinitius inhibemus; in quo verbo Gl. ait, quòd Religiosi illegitimi, postquam intrauerint Religionem, possunt promoueri ad oranes, sine aliqua dispensatione; ad honores verò promoueri non debent, si in dispensatione, vt hic dicitur, & in d. cap. 1. de fil. Præstij. per quos text. & verba Gl. cessant argumenta Iuristarum, de quibus latè *Conar. de sponj. 2. par. cap. 8. nu. 4. & Roder. tom. 1. q. 13. ar. 5.* & merito reprehenduntur à *Nauarro, comment. 2. de Regul. super cap. dùm dicitur, num. 60. & Miranda tom. 2. Manual. q. 2. ar. 1. per tot.**

6. Nec dices, quòd Religionis ingressus, & præsertim in ea solemnis Professio, emendat profitemtem ab omni macula, & ab omni irregularitate, de communi consensu DD. quia hoc est verum, quoad culpam, si professio emittatur cum contritione, vt docet *Syl. ver. Religio. 3. q. 23.* & est de mente *S. T. bom.* quoad suscipiendum Ordines; seculus autem, quoad Dignitates, & Officia, quibus adiuncta est cura animarum, vt ex multis ostendit *Nauar. cit. loc.* & clarè constat ex allegatis iuribus, de quibus non licet dubitare.

7. Quapropter, Religiosus illegitimus, licet occultissimus, absq; speciali dispensatione nequit esse Abbas, Generalis, Prouincialis, Prior, Guardianus, Custos, Minister, Præpositus, & Similis, etiam si non eligatur, sed aliter institueretur, putà per Disfinitorium, auctoritate Apodolica, aut simili, vt patet in *Clem. exiij. de verb. signif. quia hi sunt propriè Prelati, & curam animarum habent, Syl. ver. Prelat. q. 2. Miranda tom. 2. q. 23. ar. 8. & Portell. in dub. ver. illegit. nu. 8.*

8. Nec item, potest esse Supprior, aut Vicarius Monasterij, quia isti pariter in aliquo casu possunt, de iure speciali esse Iudices ordinarij, & de per se curam animarum habere, cum scilicet Prior, vel Guardianus abest.

9. Nequè, Vicarius alicuius parui Monasterij, seu loci exilis, qui ob paucos introitus nequit in Prioratum erigi; quia is pariter dicitur ordinarius, & habet ibi iurisdictionem, cum cura animarum; *Petr. tom. 2. de Prelat. q. 2. cap. 5. §. 9. nu. 135. in fin.*

10. Nec etiam potest esse Commissarius, Visicator, Discretus, seu Procurator ad Capitulum Generale, nec eius Disfinitor, quia officium Discreti, & Disfinitoris est quidam Personatus, & Dignitatem importat: unde potest eligere, & eligi in Generalem, vt interdum euenire solet, *Syl. ver. Dignitas, Personatus, & Officium, Miranda, & Portell. vbi supra, & Tamb. tom. 1. de Iur. Abbat. disp. 5. q. 14. nu. 6. in fin. & Roder. tom. 1. q. 13. ar. 19. & latè Samuel, tract. 2. disp. 6.*

controuer. 13. couclus. 4. & 5.

11 In hoc in Ordine Prædicatorum est certum, vt constat ex eius *Constit. dist. 1. c. 13. de recipiendis §. 3. lit. N.* ubi ita habetur.

Si autem talis illegitimè uarus, ad ordinem receptus fuerit, & dispensatum fuerit cum eodem, quod consistit fieri Prior, non propter hoc Dissimulatus Capituli Generalis, aut Provincialis; nec Prædicator Generalis, nec Elector Magistri Ordinis, absq; Magistri Ordinis licentia speciali; hæc ibi.

12 Potest tamen in Religione esse: Sacerdos, Oeconomus, seu Procurator, Cellularius, Magister Nouitiorum, Confessor Monialium, ceteraq; manualia officia habere, quæ cutam animarum non habent, nec Prælatuæ sunt, sed ad nutum Superioris sunt amouibilia, & constat ex *d. cap. 1. de filiis Præbys. ibi. Prælatuæ non habeant, ergo per argumentum à contratio sensu, officia, quæ Prælatuæ non sunt, possunt habere; & docent Naur. lib. 5. de fil. Præbys. consil. 6. num. 3. Sy. rer. Prælat. q. 2. Sanchez lib. 5. summa. cap. 5. num. 16. Peyr. tom. 1. priuile. in Constit. 2. l. 1. §. 29. num. 91. & tom. 2. de Prælatu. q. 2. c. 5. §. 9. n. 135. ubi post allegat. refert. ita fuisse à Sacra Congregat. decisum, sub anno Domini 1590, die verò 16. Ianuarij.*

13 Quæ autem intelligantur officia manualia, Naur. cit. loc. cit. 6. tractat. quod in Religionibus ea omnia officia sunt manualia, quæ non sunt Capita Consentuum; & sic Religiosus ballardus potest esse Dissimulatus, Procurator ad Capitulum Generale, Commissarius, & Similis.

14 At rectius sentiendum est cum *Glossa in cap. 2. ver. non nutentur, & cap. cum monasterium, ver. per præbendam, de statu dno. in baronia.* Officia, quæ sunt in Capitulis per electionem Canonicam, & Superioris confirmationem, cum nequeant ad nutum Superioris amoueri, manualia non esse, cetera verò, quæ hoc modo, & forma non sunt, manualia esse, Sanchez, Peyr. & Tamb. ubi suprà.

Illegitimi, non dùm dispensati ad vocem possunt, an gaudeant actu? Q. 25.

1 **N**egatiuè Peyr. in d. tom. 2. cap. 5. §. 9. num. 151. & se fundat in *d. cap. finali, de fil. Præbys.* pensat enim, votum electum in Religione esse Personatum, & quamdam prærogatiuam.

2 Sed fallitur, quia vox electiua, præcisè sumpta non est Dignitas, neq; Prælatio, neq; Personatus, cum iurisdictione coniuncta, sed est electio Professionis electæ; vnde potest conuenire illegitimis professis, an-

tè dispensationem ad Personatus, & Dignitates, vt de se patet, & docet Rodr. tom. 1. quæst. 13. art. 19.

*Quis nam potest cum his, ad Prælatu-
ras suscipiendas dispensare?* Q. 26.

1 **R**espondeo, quod de iure communis nullus potest, excepto Papa, vt liquet in *d. cap. 1. & finali, de fil. Præbys.* nec quidem Episcopus, & consequenter, nec Prælati Regularis, vigore *Conc. Trid. sess. 24. cap. 6. de reform.* quia facultas ibi Episcopis data, intelligitur, de irregularitatibus, ex delicto occulto, & personali prouenientibus.

2 Hæc autem irregularitas illegitimationis non prouenit ex delicto occulto ipsius illegitimi, sed ex delicto suorum Parentum; Naur. comm. 2. de Regal. super cap. non dicatis, num. 92. & 93. Conar. de sponsal. p. 2. cap. 8. num. 4. & Rodr. tom. 1. q. 13. art. 6. in princ. cum suo Compend. resolut. 52. de dispensat. num. 40. in fin.

3 Quò verò ad ius speciale, aduerte, quod Sixtus Quartus concessit Generali, & Provincialibus, Ministris, & eorum Vicariis, auctoritatem dispensandi cum Fratribus Ordinis Minorum, patientibus defectum, ex illicito coitu prouenientem; nec non cum his, qui ex quauis causa (præterquam homicidium voluntarij, bigamie, & innotationis membrorum) irregulares fuerint, postquam ordinem ipsium professi fuerint, dispensare, vt defectus, & irregulares, huiusmodi non obstantibus; irregulares ipsi, ad quoscunq; etiam sacros Ordines promoueri, & in ius, etiam in Altaris ministerio ministrare, & quod tam ipsi Regulares, quam defectum Natalium patientes prædicti, ad quascunq; administrationes, & officia d. Ordinis eligi, recipi, & assumi, illaq; gerere, & exercere, liberè, & licitè valeant; qd. priuilegiū refert per extensū Rodr. tom. 1. q. 13. art. 6. & Manual. q. 2. art. 2. & habetur in *Monasterii Ordinum*, in prima impressione, fol. 61. & in secunda, fol. 144. conclus. 25.

4 Id ipsam specialitè fuit concessum Ordini Sancti Hieronymi, & alijs Religionibus Monachalibus, vt patet ex *Compendio Ordinis Cisterciensis, & d. Ordinis Sancti Hieron. & ex lib. Priuileg. Congregationis Sancti Ioan. Bapt. vulgò dictæ Loyolæ de Sancto Helio in Portugalia;* & constat ex eius *Compendio* 2. p. fol. 9. in princ. ubi compendiosè refertur *Priuilegium Eugenij 4. quæ Religiosus admissus ad Professionē d. Ordinis, si habet defectum Natalium, ipso facto,*

facto; censetur dispensatus, non solum ad ordines; sed etiam ad omnia solita gubernari per Fratres illius Ordinis, Prioratus, seu Preposituras, Rectorias, aut Officia, se inuicem compatentia; & refert Rodr. cum suo Compendio resol. 52. de dispensat. & Miranda ubi suprad. concl. 3. Portellus dub. 267. allegat. ubi, hoc Eug. 4. priuilegium, dicit esse valde notandum; & per extensum refert idem Rodr. in suo Bull. Bulla 7. Eug. 4. quod fuit extensum ad Fratres Congregationis Vallis Umbrosæ à Julio 2. telle. Tamb. som. 1. de Iur. Abb. d. 5. q. 1. 4. nu. 7.

5 Et multo magis ad Mendicantes, qui gaudent Monachorum priuilegijs, ob mutuam communicationem eorumdem, vt conat ex dec. 15 in vlt. de communic. priuileg.

6 Sixus tamen P. sua Const. 1. quæ incipit, Ad Romanum spectat Pontificem, quam per extensum pono in 4. par. tract. 2. ubi expenduntur Bullæ, & Decreta recipiendorum, declarauit irritas, & nullas dispensationes datas à Prælati Religionis, etiam antè emanationem dictæ Const. vt liquet in eius Collegimus, ibi, volumus per hanc, non obstantibus, &c.

7 Attamen, Greg. XIV. sua Const. incip. Circumspice, quam pariter per extensum habes in d. 4. p. moduraui dictam Const. Sixus P. & quodam dispensandum cum illegitimis, ita loquitur.

Volumus quoque; ac statuimus, licere Generali, ac Provinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxta tenorem Priuilegiorum, & Indultorum Apostolicorum, eis concessorum, qua dummodò non recepta, nec alijs sub ulla reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illigimus, quod alijs dicti Generalis, aut Provincialis, cum Generali, Provinciali, seu intermedio Capitulo, & non alijs, suffraganeis meritis, Dignis iudicauerint, ad Honores, Grados, & Dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi, pro tempore, nã factas, & inde subsequente quacunque, vt auctè valere, & tenere prouideat si prædictæ Constitutiones non emanassent: hæc ibi; ex qua Const. bene sonitat, perdictum Priuilegium Nobis, & alijs concessum per Sixum IV. esse limitatum; ita vt non possint amplius per se soli Generales, & Provinciales cum illegitimis dispensare, sed solum possint facere cū Generali, Provinciali, aut intermedio Capitulo, seu Dieta.

8 Sed aduerte, quod adest aliud Priuilegium per eundem Greg. XIV. Clericis Regularibus militantibus Infirmis concessum, quod incipit, Illis, qui, & refert per extensum Cberub. som. 3. Bull. Const. 17. in-

ter Bull. Greg. XIV. fol. 706. in cuius §. 29. hæc habentur.

Ac dicto Præfetto Generali, pro tempore existenti, seu de illius licentia, Præfatus inferioribus aliorum locorum, seu Provincialibus dicta Congregationis, pro tempore existentibus, ac illorum Vicarijs, ac Loca tenentibus, vt cum eisdem Congregationis personis, defectu Natalium, etiam ex Adulterio, Sacrilegio, Incestu, & quouis alio nefario, & illicito, & prohibito, & damnato coitu promouentem, patientibus, postquam in d. Congregatione, vota emiserint, vt defectu huiusmodi non obstante, ad quoscunque sacros, & etiam Præbiteratus ordines, promoueri, & in illius, etiam Altaris ministerio, ministrare, nec non ad quoscunque administrationes, Personatus, Præbendam, & Officia d. Congregationis eligi, admitti, & assumi, illas; gerere, & exercere, &c. hæc ibi.

9 Ex quibus collige, quod Generalis Ordinis, & de eius licentia, Priores, Guardiani, Correctores, ac Similes, nec non Provinciales, & eorum Vicarij, possunt cum illegitimis dispensare ad Dignitates, & Officia Ordinis, abq; Capitulo Generali, Provinciali, & Intermedio; ad. 6. vt hodie videantur innouata antiqua Priuilegia, Peyer. tom. 1. priuileg. in Constitut. 2. Iulij 2. §. 29. num. 95.

10 Verum, Collesor Priuilegiorum Mendicantium, in suo Compen. per dispensatio, nu. 12. cui fauet Rodr. in d. ar. 6. in fin. & Miranda in d. ar. 3. si aliqua fuerint Priuilegia, in fin. aduertit, quod Prælati inferiores, nūquā fuerunt in usu rei tali facultate; sed tota potestas semper fuit penes Generales, ac Provinciales, & vtrotunq; Vicarios, Peyer. ubi suprad. & per non vsum, amittuntur Priuilegia, vt constat ex decis in tract. de amissione Priuileg. & allegans, Priuilegia esse in usu, tenetur id probare, Decius in rubr. de confirmat. vit. vel inuol. nu. 3. & Rota in decis. Costa 56. par. 1. diuers. nu. 5. & in decis. Scraph. 780. nu. 5.

11 Et merito; quia res graues Ordinis, pertinent ad PP. Generales, & Priores, notoriè Irregulares nequeunt habiliari per toto Ordine; sed respectu in suo restricto Territorio, Tambur. cit. loc. & Flan. Cberub. in d. Const. Greg. XIV.

12 Et ad maiorem stabilitatem prædictorum aduerte, quod idem Greg. XIV. sub anno Domini 1591. Die verò 30. Augusti, per suam Const. quæ incip. Exponi Nobis, concessit, & indult Societati Iesu, vt ex tunc deinceps, perpetuis futuris temporibus, tam in Nouitijs, etiam cum quocunque generis illegitimis admittendis, quā in dispositionibus ad quolibet Officiū, Gradus, & Dignitates, in Societate obtinenda,

apls

ipſis Veteranis illegitimis, cuiusvis generis concedendis formam, & rationem omnimodam, in illius Apoftolicis Diplomatibus, ac Privilegijs quibusvis, nec non, & in Conſtitutis, Decretis, & Regulis expreſſam, liberè, & licètè proſequi, & retinere valeat, eamq; perpetuò obſervari voluit, & mandavit; non obſtantibus quibuſcumq; Conſtitutis, & Ordinationibus Apoftolicis, ac prædicta ab eodem Pontifice nupèr edita, quæ incipit *Circumpella*, & alia Sixti P. quæ incipit *Cùm de omnibus*, & habetur inter Privilegia Societatis Ieſu, ſuæ facultas *admittendi Novitios*, ſ. l. mhi 301. editionis Collegij Romani eiſdem Societatis.

13. Clem. VIII. ſub anno 1593 ſua Conſtit. incip. *Docetis*, quæ per extenſum reſert *Cherub. tom. 3. pag. 29.* inter Bullas eiſdem 22. conceſſit Clericis Regulariù Sancti Maioli Papiens. al. ſ. de Somafcha, vt Generalis cum dictis Congregationis Profeſſis, poſſet diſpenſare ſuper defectu Natalium patientibus, ad ſuſcipiendos ſacros Ordines, & miniſtrandum in Altaris miniſterio, & recipiendum Officia, & Dignitatèſ quacuq; huius Congregat. abſq; vlla limitatione.

14. Paulus V. eiſdem Patribus idè conceſſit, ſua Conſtit. incip. *Adiuvenſis nobis*, edita 1. Decembris 1606. & alia facta eiſdem Societati Ieſu, quæ incip. *Quantū Religio*, edita ſub eodem anno 1606. pridie nonas Septembris, & in vtraq; Bulla conceſſio reputatur facta, *motu proprio ex certa ſcientia, & ex plenitudine potestatis, ſine vlla reſtrictione*; quæ quippè clauſulæ operantur, vt reſtituantur, & reuſidentur privilegia reuocata, perinde, hodiè vivere illa *Alexandri 3. & Ioan. 22.* de quibus latè noſter S. Antonius 3. par. 11. 29. de *irregularitat. cap. 4. ver. tertius modus*, & nupèr Sannell. diſp. 6. *controa. 18. tra&t. 2.* & quia privilegia huiusmodi, ob Commun. cationem, extenduntur ad omnes alias Relig. ones, non eſt de hac re amplius dubitandum; eo fortiùs, ſi illegitimitas ſit occulta, tum quia, privilegia loquuntur abſolutè, tum etiam, quia ſic potèſt faciliùs tolli à Prælatiſ, vigore Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de *reform.* nam cùm hæc irregularitates proveniant ex delictis Parentum, ad Irregularitates ex delicto provenientes, ſecundum quosdam, reducitur, & potèſt colligi ex cap. *niſi cùm pridem*, ſ. perſona, ibi, *ſi tamen, & culpa latet, de renunciatione*, Peyr. tom. 1. de Prælat. q. 2. cap. 5. §. 9. nn. 143. vbi de re multa loquitur.

Diſpenſatio, an poſſit fieri ſine iuſta causa, & qua nam ſit illa? Qu. 27.

1 R eſpondeo, quòd Prælati Regula-

res per Privilegia ſuprà poſita, non valent cum illegitimis ſibi Subditis diſpenſare, ſine iuſta, & rationabili causa; prout egregiè docet D. Thom. 1. 2. q. 97. ar. 4. ubiq; Caiet. & in ſummula *ver. diſpenſatio*, ſot. lib. 1. de iuſt. q. 7. art. 2. Syl. *ver. diſpenſ.*

2 Et conſtat ex eiſus Diſſinitione, diſpenſatio enim nihil aliud eſt; niſi iuris communis relaxatio, facta cum cauſæ cognitione, ab eo, qui potèſtatem habet diſpenſandi, Gloſ. cap. *requiritur* 5. caſ. 1. q. 7. quod probat arg. 12. q. 1. *can. ex hiſ*, & colligit ex nomine; nam diſpenſare, eſt dinerſa penſare, nempè, an expediat in Ordine ad commune bonum.

3 Secus, Prælatiſ Regulariſ non ſortè in diſpenſando inferiori Papa, qui ſolus habet plenitudinem potèſtatis diſpenſandi ſuprà ius commune, cap. *propoſuit* 4. de *conſeſ. præben.* ibi, *qui ſecundum plenitudinem potèſtatis, de iure poſſimus ſuprà ius diſpenſare, &c.* Ob quam potèſtatis plenitudinem potèſt diſpenſare, etiam ſine causa, & diſpenſatio valet, Caiet. in d. 1. 2. q. 96. in *Comm. art. 5. §. ad hoc dubium*, in *fin. cu. 70. Sot. cit. loc. in ſine d. art. Navar. tom. 4. reſeſt. ſuper cap. ſi quando, de reſcriptis, num. 12. & in ſumm. cap. 25. nu. 74.*

4 Vice verſa, Prælatiſ ob defectum potèſtatis, quia ſcilicèt legi ſubjicitur, & rigorem legis nò potèſt tollere, nequit ſine causa diſpenſare, & aliàs diſpenſando, peccabit; & eus diſpenſatio erit nulla; vnde hi ſic diſpenſantes, hæcqueunt d. b. *mar. de cauſa diſpenſat. & præ p. & D. Thom. in d. loc. 1. 2. q. 97. ar. 4. & Syl. vbi ſuprà.*

5 Hiſ accedit voluntas Greg. XII. expreſſa in d. Bulla, ibi *ſuffragantibus*, meritis, & non aliis, Rod. tom. 1. q. 13. art. 14. vbi ponderat d. *Clauſalam*, *miranda tom. 2. Maſſual. q. 2. ar. 11. & Tamb. tom. 1. de Iur. Abbat. diſpnt. 5. q. aſſ. 16. & Sannell. diſpnt. 6. controa. 21. tra&t. 2.*

6 Iuſtæ autem cauſæ diſpenſandi ſunt multiplices, quæ ſummam narrantur 12. niſi rigor diſciplina cap. *requiritur*, *canj. 12. q. 7.* ibi multorū *nam crimina iur. damnable, quæ tamè Eccleſia tolerat pro ſpore, pro perſona, intacta pietatis, vel neceſſitatis, vel utilitatis, & pro eventui rei, &c.*

7 Prima causa temporis colligitur ex cap. *neceſſaria*, & c. pro remedio 1. q. 7. cap. *Fraternitatis* 34. diſt. ibi *quia deſectus noſtri temporis, quibus non ſolum merita, ſed etiam corpora ipſa deſecerunt, diſtinctionis illius non paſſitur manere cenſuram.*

8 Secunda vtilitatis, ſcilicèt, vt alij faciliùs conuertantur ad bonum 22. q. 4. cap. *ſi pietas*, & cap. *ſali conugio* 17. cauſ. 1. q. 7. 9 Ter-

9 Tertia; qualitas psonæ, & meriti, & scilicet, d. c. talis, & c. didici 15. cod. caus. & quasi. 10 Quarta, necessitas, vt in d. cap. talis; Quinta, pietas, Sexta, euentus rei, Septima, multitudo, siue scandalum multitudinis, dist. 50. c. vt consilietur, vbi tamen cauendum est, nō quis alatur in scandalo; sed quia casus sunt innumerabiles, nec dari potest in hoc certa Regula; ideo standum est in hoc, arbitrio boni viri, qui si indicauerit, causam esse rationabilem, dispensatio erit debita, secus Prælati peccat, & dispensatio non valet, de qua re dico infra in tract. de potestate dispensandi.

Illegitimorum dispensatio, ad hoc, vt valeat, an sit in ea, de necessitate exprimenda qualitas illegitimitatis? Q. 28.

1 Pro terminorum notitia, suppono, illegitimos diuidi in quatuor species, vt docet Glos. in cap. nisi cum pridem, in ver. Manzeres 10. de renunciatione, Couar. p. 2. de sponsalibus, cap. 8. §. 4. & Sayr. multis citatis de cons. cap. 10. num. 6. alij enim sunt naturales, alij nothi, alij spurij, alij verò manzeres, illi, qbi ex viro, & femina soluti, naturales filij, iure Ciuili dicuntur, iuxta leg. penult. & fin. ff. de concub. iuncta l. si quis officium, ff. de ritu nupt. & docet Glos. in cap. per venerabilem Fratrem 13. qui filij sunt legitimi, ver. naturalibus, ibi, Naturales largè omnes appellantur, & plerumq; illi tantum, qui ex liberis concubinis nascuntur. Nothi verò dicuntur, qui nati sunt ex viro coniugato, & quacunque alia, concubina, aut femina soluta, seu, qui ex adulterio nati sunt, & sic dicti, à nota, id est, infamia, quæ multum infamat hominem; quæ nam differentia sit inter hos, & illos, docet Sayr. vbi supra; Spurij dicuntur illi, qui incertum Patrem habent, quasi spursum concepti; Insuper de nuptijs, §. si aduersus, vel, vt alij dicunt, spurij dicuntur, qui ex coitu damnato nascuntur: damnatus verò coitus ille dicitur, quotiescunque femina puniatur, aliqua lege humana, propter coitum, vt sunt nati ex stupro, ex sacrilegio, in incestu, vel femina coniugata. Manzeres deniq; sunt, qui ex viro soluto, & scorto, seu meretrice, vel alia quacunque femina fornicaria nascuntur.

2 His ergo præsuppositis, dubitatur, si Summus Princeps, in sua dispensatione, seu legitimatione dicat, quod dispensat cum illegitimis, ex quocunque coitu, siue incestuoso, siue adulterio, aut sacrilegio; An talis dispensatio, in comuni sic facta, valeat?

Tom. 2. Par. 3.

3 Et dico, quod sic, regularitè loquendo, quia Summus Princeps, per suam supremam, & absolutam potestatem, censetur absolutus ab omnibus iuris solemnitatibus; adeo, vt in suis dispensationibus, præsertim, vbi non agitur de præiudicio tertij, non teneatur ad illas: nisi fortè talis adesset circumstantia, de qua bene, & merito posset præsumi, quod si in particulari exprimeretur, nullatenus talis dispensatio fieret ab eo; vt si exprimeretur, quod est illegitimus, ex coitu matris cum filio, vel monialis cum fratre; hæc enim circumstantia, duriores redderet Principem ad dispensandum; nam in generali concessione nō veniunt illa, de quibus, si Concedens in particulari interrogaretur, minimè concederet; prout Omnes autumant; & habetur expressè in cap. in generali, de Regal. iuris in 6. & cap. cum generali, de officio Vicarij, & cap. 3. de filiis Præbys. in 6.

4 Secus autem dicendum, de dispensatione, quæ fit à Prælati in Religione; vel ab aliqua Persona particulari, ex commissione, aut privilegio; quia in hac de necessitate sunt exprimendæ causæ impulsivæ ad dispensandum, & qualitas illegitimitatis; aliis dispensatio foret subreptitia, hoc est, nulla ob defectum veritatis tacite: tum, etiam, quia dispensatio est stricti iuris, & non excedit calus expressos; tum quia, defectus mutantes speciem, sunt exprimendi; tum etiam, quia tantò est difficilior illegitimorum dispensatio, quantò eorum origo est turpior; ergo declaranda est in specie, vt cognoscatur; est enim dispensatio communis iuris relaxatio, quæ nequit fieri, sine causæ cognitione; vt dictum est; ergo, vbi maior est legis obligatio, ibi maior requiritur causa ad dispensandum, d. Thom. in Addit. 3. p. q. 39. ar. 5. in corp. Syl. ver. legitimus, q. 3. u. 8. Sot. q. sent. dist. 25. q. 1. ar. 3. concl. 1. & Couar. p. 2. de sponsalib. cap. 8. §. 9. nu. 1. vbi conclusionem probat ex cap. postulasti, de rescriptis, & cap. ult. de fil. Præbys. in 6.

5 Vnde, Glos. in cap. 1. cod. tit. in 6. ver. de festum, ait, quod non ita de facili dispensatur cum viro, sicut cum relicto, & ita sepe fuisse à Rota Romana decisum, refert Samuel. disput. 6. controuer. 22. tract. 2. de elect. Canonice.

6 Quamobrem, ad impetrandam dispensationem non sufficit dicere, Oratorem, pati defectum Natiuitatis, at in specie est dicendum, quod aut naturalis, aut spurius; & si spurius, an ex adulterio, vel incestu, aut ex sacrilegio? si ex adulterio, an ex altera parte tatum, an verò ex utraque? hoc est ex coniugato, & coniugata, si ex incestu, expli-

Q can.

candum est, in quo gradu, an cum Matre, Filia, vel Sorore? & distinguendi sunt gradus consanguinitatis, seu affinitatis inter Parentes, ex quibus talis illegitimus est genitus, si ex sacrilegio, exprimendum est an simul concurrerit adulterium, sacrilegium, & incestus? prout de his omnibus latè discurret *Panor. in cap. per venerabilem, qui filij suis legitimi, Conar. & Syl. cit. loc. Molin. 2.2. tract. 2. disput. 178, Miranda tom. 2. quæst. 2. art. 13. fusc. cit. loc. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 18. in 1. 4. Bonas. disput. 1. de legib. q. 1. p. 1. 3. an. 2. 1. ver. ego verò Sigismundus à Bonon. de elect. & postulas. Tralat. Regni. dub. 78. n. 5. & Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disput. 5. q. 16. n. 11. in fin. & fusiùs in q. 18. n. 4. ubi aduertit, quòd clausula: ex certa scientia, & de plenitudine potestatis non tollit defectum dispensationis, in anatem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis.*

7 Neq; est audiendus *Emanuel Rodriguez tom. 1. q. 13. ar. 1. in fin.* dicens, quòd in Religionibus, ad dispensandum cum Religiosis, non est necessarium explicare omnes supradictas qualitates, cum verisimiliter credatur, Religionum Prelatos, cù Religiosis illegitimis dispensare, quæcumq; intencum cñte qualitate; præsertim cum, faciliùs dispensandum sit cum eisdem Religiosis, quam cum alijs Clericis secularibus illegitimis: postquam, etiam ius Canonicum per *cap. 1. de fil. Præb. in iur.* iam ipsos ad sacros recipiendos ordines reddit habiles, ex eo solo, quòd solemnem professionem emiserint; multum, conuincens de eorum cōtinentia; tūm quia, sine fundamento loquitur, tūm etiam, quia secus dixit in 2. p. fuz. num. cap. 3. de Nouit. n. 4. ubi expresse dicit, quòd non est necessaria tanta cautela ad dispensandum cum incestuosus in quarto gradu, vt bene aduertit *Miranda, & Samn. cit. loc. in fin.* quanta ad dispensandum cum his in tertio gradu; ita non tanta ad dispensandum cum naturalibus, quanta cum adulterinis, & sacrilegis; nec rectè defenditur à suo Nepote in *Compendio. refol. 32. in fin. n. 30. de dispensat.* Tūm quia, id, quod per eum ibi dicitur, de directio aduertitur textui *cap. 15. qui 1. Sille verò, ac hijs Præb. in 6. lib. nequit prætextu dispensationis huiusmodi tantum (quam exorbitantem à iure, oportet veluti odiosam reuocari) ergo dispensatio est strictè iuris; & c. 2. immediate subsequenti, ibi, cum non sit de iurisdicte, sedem ipsam eam illo prædictum patiente deflatur, voluisse dispensare; si hoc fuisse expressum; ergo requiritur expressio causæ, & cuius sit qualitas; tūm etiam, quia est contra expressam doctrinam *D. 4. q. 1. tūm item, contra praxim, & com-**

mune decisionem *Doct. in iur.* vt bene notant *Sigismundus à Bonon. de elect. dub. 79. num. 71. & Pry. tom. 2. de Prolat. q. 2. cap. 5. §. 9. num. 145. in fin.*

An potestas dispensandi, sit latè interpretanda? Quæst. 19.

1 **P**ANOR. in *cap. si. de sim.* dicit, quòd sic; quando datæ, non expressis Personis dispensandis; tanquàm Principis beneficium; & sic sentit *Glos. in d. cap. secus* autem, si exprimeretur Personæ, cū quibus debet fieri dispensatio, argum. *cap. si cui, de Præben. in 6.* quia omnis recessus à iure cōmuni est odiosus, per text. clarum *d. cap. 2. de fil. Præb. in 6. & cap. quòd dilectio, de consang. & aff. & secundum hanc distinctionem Syl. ver. dispensatio, q. 5. n. 9. intelligit Bartol. in l. 3. ff. de verb. signif. & Canonist. in 4. & *Quar. cens. q. 2. de Reg. un. c. 5. in fin.* ait, quòd licet dispensatio sit restringenda, iuxta allegata iura, potestas tamen dispensandi latè debet interpretari, iuxta *Glos. singular. & receptam in Clem. 1. de off. Vicar.**

2 Hinc colligitur, quòd potestas ad dispensandum in habente illam in dubio, si possit, vel nō possit extendi ad hoc, vel illud, est ample interpretanda, & recte, propria significatione verborum, teste *Bart. cit. loc.*

3 Et ipsa dispensatio facta, est interpretanda strictè; quia est abrogatio legis communis, *Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 1.* ubi hoc limitat, multis modis; & *disput. 2. n. 9.* ait, quòd stante dubio, an dispensatio facta, extendatur ad hunc casum, est strictè interpretanda; si verò sit dubium, an potestas dispensandi extendatur ad hunc casum, est ample interpretanda, cui fauet *Portell. in dub. Regul. ver. dispensare, num. 23.*

Illegitimus electus ad aliquam Dignitatem, ab habentibus potestatem dispensandi, an ipso facto censetur tacite dispensatus? Quæst. 30.

1 **H**ÆC quæstio est satis intricata, de qua latè disceptat *DD.* quorum collectaneum facit *Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 4. Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. disput. 5. q. 17. & Pry. tom. 2. de Prolat. q. 2. cap. 5. §. 9. num. 144.*

Et pendet ex illa, an Superior assumendo aliquem ad aliquod officium, videatur dispensare cum eo, in impedimento, quod habet ad illud? ad quam quæstionem per-

ritissimus

ritissimus Sylu. *ver. dispensatio*, q. 15. nu. 21. multis citatis, respondet affirmatiuè, si scit, & habeat causam rationabilem, & intentionem dispensandi; quod item fatetur *ver. irregularitas*, q. 28. vbi quærit, quomodo irregularitas rollatur, in fine, ibi, *tamen Episcopus ordinando eum, cum quo dispensare potest, ipso facto dispensat, si hoc intendit, licet verbis non utatur.* & meritò, tùm quia, quoties aliquid, cum peccato, & sine peccato exerceri potest: præsumendum est, exerceri sine peccato, *l. merito, ff. pro socio*, sicut ex duobus peccatis, minus est præsumendum, *l. si adulterium cum incestu, §. 1. & 3. ff. ad l. iul. de adulteriis*, cum igitur maius peccatum esset, eligere illegitimos ad Prælaturam, sine dispensatione, quàm cum dispensatione, absq; causæ cognitione, præsumendum est, minus peccatum, scilicet elegisse cum dispensatione, licet sine causæ cognitione: eò magis, quia dispensatio nõ requirit certa verba; nulla enim forma reperitur in iure, ad dispensandum: ergo potest fieri scripto, voce, & intentione.

2 Confirmatur; quia taciti, & expressi eadem est virtus, *l. qui certum, ff. locati*, & *l. de aliquibus 31. ad fin.*

3 Quod maximè procedit in non habentibus determinatam formam, vt in casu, de quo agitur; ergò Eligentes illegitimum ad Prælaturam, consentur, ipso facto dispensare; nam ex tali facto arguitur voluntas, vt perbellè ostendit Sanchez *cic. loc. nu. 17.*

4 Tùm etiam, quia præsupposita auctoritate in dispensare, noticia illegitimitatis, voluntate, & causa rationabili, ad dispensandum: nihil ampliùs desideratur, quò ad forum internum.

5 Secus, quò ad externum, in quo necessariò exigitur expressa dispensatio, cum causæ cognitione; prout docet *Glos. in cap. vñe. ver. dispensare*, de *stat. & qual. ordin. in 6. & in cap. literas, de concess. preben. Nauar. in prelat. 9. nu. 15. ver. quibus omnibus*, & clariùs in *cap. 25. nu. 74.* hoc enim interest inter Papam, & Episcopum, & omnem alium inferiorem Prælaturam; quia, Papa præbens aliquid ei, quem scit, iure humano, ad id in habilem; ipso facto, sine dispensationis expressione, censetur habilem facere; non autem Episcopus; & ratio diuersitatis est; quia Episcopus non potest absq; causæ cognitione dispensare, Papa, verò sic; vt ipsemet *Nauar. latè*, ex multis ostendit in *cap. si quando, de re script. & in cõm. cap. non liceas 12. q. 1. Rodrig. tom. 1. q. 13. ar. 16. Miranda tom. 2. q. 2. ar. 14. & Portell. *ver. illeg. nu. 7.* & constat ex decis.*

Tom. 2. Par. 3.

6 Nec desunt, qui contendunt, opinionem Syluestri, ob prædicta suffragari in vtroq; foro; etsi dispensatio expressa minime adfuit, de quibus multa loquuntur Sanchez, & Tamb. *vbi supra.*

7 Verùm, non potest placere, tùm quia, quò ad forum externum, de necessitate debet constare, Superiores habuisse voluntatem, & causam rationabilem ad dispensandum, quod probandum est ab asserentibus; tùm etiam, quia eis resistit *cap. qui in aliquo crimine 5. dist. 51.* cum ibi puniatur Episcopus promouens concubinarium, cum quo poterat dispensare, vt *ibid.* notat *Glos. in ver. qui concubinas*, si promouendo, ipso facto censetur dispensare; non deberet puniri, etsi in foro externo, eius animus sufficeret; se excusasse, quòd habuisset animum cum illo dispensandi; tùm, item *cap. ex tua, de fl. Præbyt. §. super quo*, vbi cum Episcopus auctoritate Papæ cum aliquibus filiis Præbyterorum dispensasset expressè, ad habendum beneficium, quod Patres eorum immediatè habuerunt, ij admittuntur ad beneficia retinenda, ergò à contrario sensu, si cum eis non dispensasset expressè, etsi beneficia contulisset; non possent dicta beneficia retinere; ergò sola collatio non habilitat.

Illegitimus filius Monachi, an possit, intuitu priuilegiornum, dispensari ad habendas Prælaturas in ea Religione, in qua Pater eius, Prælatus fuit? Quæst. 31.

1 **D**E iure communi Canonico certum est, filios Præbyterorum non posse præfci Ecclesijs, in quibus eorum Patres fuerunt Prælati; vt habetur expressè in *cap. præfatum 3. de filiis Præb.* ibi, *sed ipsos ab Ecclesijs in quibus Patres eorum ministrasse videntur, studeas penitus amonere*; & in *cap. cum decorem domus Dei 15.* assignatur ratio, ibi, *cum indecorum sit, vi in altaris officio, illegitimus filius, impudico Patri ministrare, in quo vixit pater Dei filius eterno Patri, pro salute Humani Generis vultimatur*; & in *cap. ad abolendum 16. eod. tit.* ibi, *firmatèr inibemus, ne Canonico-ram filij, maxime spary, Canonici siani in secularibus Ecclesijs, in quibus instituti sunt Patres eorum, & si fuerit contra præsumptum, decernimus, non valere.*

2 At quia prætendunt Regulares, id posse de iure specialis; non erit inutile, hac in parte, Tridentinum expendere, cui Religiosorum Priuilegia nequeunt aduersari.

O 2 3 Sa-

3 Sacrum enim Conc. Trid. sess. 23. cap. 15. de Reformat. ita loquitur, *ut Paterna inconscientia memoria, Locis Deo consecratis, quos maxime paritas, sanctitasque decet, longissime arceatur, non liceat filijs Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesijs, ubi eorum Patres, beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere; nec in dictis Ecclesijs quomodocumque ministrare, nec pensiones super similibus beneficiis, quae Parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere; quod si in praesenti Pater, & Filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius, suum beneficium resignare, aut cum alio promittat extra Ecclesiam, intra trium mensium spatium; alioquin ipso iure eo privatus existat, & super his quacumque dispensatio subreptitia coequeatur: haec ibi.*

4 Super quo Decreto orta sunt multa dubia, & per Sacram Cōgregationē declarata, de quibus late Eminent. Bellarm. & Barbosa in suis Collegiis d. Cap. Trid. & Samuel dispnt. 6. contron. 17. tract. 2. de elect.

5 An vero hoc Concilij Decretum extendatur ad illegitimos Regulares, filios Religiosorum, ut nequeant promoveri ad Dignitates in Ecclesiam, quas eorum Patres obtinent, vel obtinuerunt.

Rodr. tom. 1. q. 13. ar. 7. ait, quod non obstat d. Conc. Trid. ad huc Praeterea Regularis potest dispensare cum Religioso, de quo agitur, ad habendas Praeturas in Religione; ita quia Conc. Trid. ubi supra, loquitur de Clericis secularibus, & non de Regularibus, & cum sit lex penalis, nec etiam ad casum similem potest extendi: argumentum enim à simili in legibus penales non valet, teste Glas. in cap. 1. penult. de Regulari, in 6. tum etiam, quia Concil. ibi solam prohibet, quod filij illegitimi sint beneficiati in Ecclesijs, ubi Patres eorum beneficium obtinuerunt; nos hic dicimus, filios illegitimos posse habere Praeturas in Religione, ubi Patres eorum professi sunt, non autem in Monasterio, ubi Praeturas habuerunt; haec illi, quem sequitur Frater Sigism. à Bonon. de elect. dñb. 75. Hier. Rodr. in Comp. resolut. 52. de dispensac. num. 42. P. Samuel, ubi supra, & Lex in par. 1. cap. 18. an. 60. & de illegitimis Regularibus, an. 17. an. fin. ubi probabiliter hanc opinionem dicit.

6 Verum, Ludovicus Miranda tom. 2. Manual. q. 1. ar. 10. vehementer inchoit contra huiusmodi opinionem, vulgo, illegitimum Regularem non posse, nec quidem in rota Religione praesse, cumque sequitur Peyr. tom. 2. de Praetura, quæst. 2. cap. 3. §. 9. an. 137. & Tamb. tom. 1. de iur. Abbat. dispnt. 5. q. 15. ducuntur ex multis: Primò, quia licet dicta iura, & Conc. Trid. loquantur de filijs

Præbyterorū, nihilominus utrobique eandem rationes militent, utpotè malum exemplum Paternæ incontinentiæ, indecorum domus Dei, detestatio Paterni criminis, & evitatio scandali: immò, eo fortius militent in Regularibus, quàm in Clericis; cum enim hi laicaliter in seculo vivant, non cedit id, in tam graue scandalum, quàm cederet in filijs illegitimis Regularibus, ubi militat ratio legis, ibi, & legis dispositio debet habere locum: ergo, &c.

7 Secundò, quia sicut Privilegium Canonis, si quis suadente, &c. est favorabile respectu ordinis, quem tuetur; licet respectu percutientium Clericis censeatur odiosum; ita dicta iura, & Conc. Trid. respectu ordinis, & praesertim Religionis, ubi expressè fit votum Castitatis, est favorabile; quamvis respectu defectum patietium, videatur odibile; ac proinde ad Religiosos extenduntur.

8 Nec nocet, quòd de his expressè non loquantur; tum quia, hoc forè erubescit de Religiosis suspicari: tum quia, quod nunquam, aut de raro accidit, in consideratione non habetur.

9 Tertiò, quia etiam lex penalis, ob idètatem rationis, extenditur de casu ad casum, ut notant Scribentes de lege penali, at in casu posito, nedum occurrat eadem ratio; immò, & maior, & potior, ergo velto, quòd dicta iura, & Conc. sint penalia, debent extendi ad casum nostrum, ob eandem, immò fortiorè rationem, de qua dictum est supra.

10 Sed Hier. Rodr. in cit. loc. in suo Comp. Respondendo ad hoc, dicit, dato quòd praefatum Tridentinum extendatur ad filium Regularem, debet fieri extensio ad casum similem tantum, & non ad dissimilem, si in eo militet maior ratio; ergo tamèchis extendi ad non obtinendam Praetorem in Monasterio, in quo Pater d. Religiosi fuit Praetor, qui est casus similis eo, qui in dicto Decreto Tridentino diffinitur, scilicet, ne filius illegitimus Clerici, habeat beneficium in Ecclesia, ubi eius Pater, illud obtinuit, vel obtinet; non verò ad id obtinendum in alio Monasterio Ordinis, vel Provinciae, qui est casus ex hac parte dissimilis, & minime diffinitus in praefato Decreto, in quo non prohibetur filijs Clericorum, habere beneficium in Diocesi, seu Episcopatu, aut assimilatur Provincia inter Regulares; ubi Patres eorum fuerunt beneficiati, sed tantum in eadè Ecclesia; nā quādo intentio legis limitatur per diffinitum loci expressionem, nullo modo potest fieri extensio quæprehensina ad alium dissimilem locum, de quo Legislator nullum verbum fecit, argum. cap. 1. de tempor. ordin. in 6. & resolut. Snar. de legibus lib. 6. de extensione legis Humanae, cap. 3.

cap. 3. n. 21. & cap. 4. num. 12. hæc ille.

11 *Miranda* verò in cit. loc. vult, conclusionem prædictam, ob identitatem, & maiorem rationis habere locum, nedum in eodem Monasterio, in quo Pater habuit Dignitates, vt dicit *Rodr.* cum suo *Compend.* vbi *suprà*, Verùm etiam, in tota Religione, in qua Pater habuit beneficia.

12 *Petr.* autem vult, procedere in Conuentu, & Prouincia tantum, non autem in tota Religione; ex quo Prouincia non sunt inter se adeo magnæ; quin omnes Fratres de Prouincia cognoscant incontinentiam Patris illius.

13 Mihi autè in hoc magis arridet opinio *Rodr.* tùm ob allegata per suum *Compendium*, tùm quia, iura, & *Conc.* loquuntur respectu vnus loci, in quo Patet habet, vel habuit Dignitates, tùm item, quia *Clem. 7.* id statuit, tam pro Clericis, quàm pro Regularibus, sua *Constit.* incipit. *Ad Canonum Conditorum*, edita sub anno Domini 1533. quàm per extensam refert *Laetius Cherb.* tom. 1. *Bull.* pag. 598. & liquet ibi, *secularia*, & *quorundam Ordinum regularia*, qua *Præbiteri*, & *Clerici*, ac *Religiosi eorum Patres in titulum, vel commendam, aut administrationem, ad tempus, seu in perpetuum, aliquando obtinuerunt, nullo unquam tempore quo modo obtinere possint, &c.*

14 De qua *Constitut.* multa dicit *Nazar.* in cap. si quando, de *rescriptis*. & nunquàm fuisse reuocaram, testatur *Rodr.* in d. ar. 7. & loqui respectu determinatæ Ecclesiæ, in qua scilicet Patres illegitimorum habuerunt Dignitates, vt ibi clariùs apparet. Verùm tamen hodie debet attendi *Constit. Gregor. XIV.* quæ incipit. *Circa prædicta*, qua *Sicut V.* *Constit.* super hoc editas modificauit, & ad terminos iuris communis redegit; vbi cõcedens facultatem Regularibus Prælati, vt seruatis quibusdã conditionibus, illegitimos in Religione recipere possent, sic ait.

Dummodò filius illegitimus in Religione, in qua Pater, siue autè, siue post natiuitatem, & diffi filij, professus fuerit, ipso Patre viuente, non admittatur, quod expressè prohibemus: hæc ibi: ex quibus bene arguitur, quòd si Summus Pontifex, ita expressè prohibuit, nè illegitimi in Religione, in qua eorum Patres, antè, vel post ipsorum natiuitatem, professi sunt, in vira Patrum recipiantur, ad euitandum scandalum, & ad euitandam continuam memoriam Paternæ incontinentiæ; multò magis per eandem *Constitutionem* censendum est, vt iidem Religiosorum filij, ad Prælationes, & Dignitates nõ promoueantur in Religionibus, vbi eorum Patres Prælati sunt; & secundum, hanc *Constitutionem* debet intelligi opi-

nio *Miranda*, de qua immeditè *suprà*, cùm vniversalitèr loquatur in ordine ad totam Religionem, in qua Pater reperitur professus.

15 Nec placet, quod *Rodr.* ait, vbi *suprà*, quòd, scilicet *supràdictus Gregor.* in d. *Constitut.* agendo de dispensatione cum illegitimis, ad hoc, vt virtute priuilegiiorum, ad Dignitates, & Prælationes promoueri possint, nullum de hac re verbum fecit; ex quo colligit, Papam id consultò fecisse, & silentio prætermisisse; quia, inquit ipse, dùm non expresse dixit, per suam taciturnitatem videtur consentire; nam si aliter voluisset, expresse illud dixisset, vt dixit in primo suo Decreto, agendo de illegitimorum receptione.

16 Quandoquidè, vt *Miranda* cum ceteris aduertit, ideò prædictus Summus Pontifex tacuit, nihil; expresse; quia præsupposuit, priorem ipsius prohibitionem, de non admittendis Nouitiis illegitimis in Religionibus, vbi eorum Patres, antè, vel post filiorum natiuitatem, professionem fecerunt, ipsi viuentibus, obseruatam esse, quòd si d. c. d. Decretum obseruaretur, prout obseruari Summus Pontifex præsupposuit, nullus hodiè foret locus controuersiæ.

17 Amplia, prædictam conclusionem nõ solum procedere de filiis genitis post Patrum professionem in Religione, vt manifestè colligitur ex d. *Constitut. Gregor. XIV.* verum etiam, in filiis illegitimis, natis antè dictam professionem, prout constat ex quadam Declaratione Sacre Congregat. qua censuit, *Tridentinum*, & iura allegata habere locum in filiis naturalibus procreatis tempore, quo Parentes eorum, nondum erant effecti Clerici; quæ Declaratio magis vrget, & debet habere locum, si vera sit, in filiis Regularium, cùm eorum status debeat esse magis distans ab omni memoria Paternæ incontinentiæ, *Sigism. d. Bouon. & Petr.* cit. loc.

18 Amplia secundò, prædictam conclusionem non solum habere locum in filio illegitimo, sed etiam in nepote legitimo, respectu sui aui, *Rebuff.* in *praxi*, tit. de dispensat. super defect. nat. *Campanul.* in *diuer. iur. Rubr.* 1. t. cap. 13. n. 75. & *Garz. de benef. p. 7. cap. 3. n. 27.* vbi refert, ita Sacram Congregationem declarasse: tùm quia, cùm filius personam Patris repræsentet, semper renouabitur memoria delicti Aui; tùm etiam, quia filiorum nomine veniunt Nepotes, *Liberorum, S. sed, & Papini, ff. de verb. signific.* tùm item, quia ita colligitur ex d. *Trid.* ibi, *longissime arceatur*.

19 Nec his nocet alia Declaratio Sac. Congreg. quam, vbi *suprà* refert idem *Garzias*, qua declaratum fuit, in prædicto

De

Decreto Conc. Trid. non comprehendi filios legitimos ex Patre illegitimo, quia si vera sit, debet intelligi, Auo mortuo, *Peyr. cit. loc. eò magis*, quia idè *Gargias vbi suprà*, ait, *Sac. Congregat. declarasse*, filium legitimum ex filio, vel filia illegitima, non posse habere Dignitatem, quam habuit Auis; ipso Auo vivente, & sentit *Rebuff. cit. loc. nu. 27. & 28.* & alij plures, quos refert, & sequitur *Rejas de successione ab intestato, cap. 20. nu. 112.* & *Lessius de Inst. lib. 2. cap. 14. nu. 91.*

10 Verum, *Namar. con. 9. nu. 9. & 10. de fil. Præb. R. c. in decis. Curia Archiep. Neapolitan. p. 4. decis. 283. & in praxi p. 4. resolut. 374.* *Namar. de elect. & variat. for. quest. 9. num. 60.* & alij insinui, quos refert *Barbosa in d. sua Collect. ad d. cap. 15. Conc. Trid. sess. 25. de reform. nu. 6.* asserunt, Nepotes legitimos Præb. ex filio illegitimo, respectu beneficij Aui, non comprehendi sub dispositione d. *Decret. Conc. Trid.* de quo est omnino videndus *Elimen. Bellarm.* vbi doctrinaliter, ac eruditè multa dicit.

11 His tamèn non obstantibus *Peyr. cit. loc.* putat, in Religionibus non esse recedendum à conclusione, & ampliacione prædicta, propter puritatem, quam requirit Religiosus status, & ad attendam materiam scandali, & loquacitatis, quæ Fratres otiosos solet valde nimis occupare.

Illegitimi, an legitimantur per subsequens Parentum matrimonium? § 32.

1 **A**ffirmativè deciditur in *cap. tanta 6. qui filij sunt legitimi*, ubi, *tanta est vis matrimonij, ut qui antea sunt geniti, post contractum matrimonium, legitimi habeantur*, & colligitur ex *l. 1. & l. nupér, Cod. de nat. lib.* vnde sicut ceteri legitimi debent admitti ad hereditatem paternam, ut constat ex *cap. conquisitus 1. cod. rit. ibi, ne dicta mulieri, hac occasione, super hereditate paternam molestiam inferat, vel gravamen.*

2 Quod intellige verum, dummodò geniti sine ex soluto, & soluta, scilicet geniti sine ex Parentibus, inter quos, tempore Conceptionis, seu Natiuitatis, ritè matrimonium constare poterat, prout habetur in *d. cap. tanta*, ibi *si autem vir, vivente uxore sua, aliam cognoverit, & ex ea prolem susceperit, licet post mortem uxoris, eandem duxerit, nihilominus spurus erit filius, & ab hereditate repellendus*, hæc ibi, ex qua textuali limitatione plura inferuntur.

3 Primò, quod filij nati ex coitu fornicario, etiam domi inminè cohabitante, concubina, per subsequens matrimonium

cententur legitimati; quia inter concubinam, & virum, tempore conceptionis, matrimonium contrahi potuit; *Gloss. in cap. innotuit, ver. coniugata, de elect. & Conar. in Epit. 4. decretal. p. 2. cap. 8. §. 2. nu. 4.*

4 Secundò, legitimantur, etiam si Patres, tempore generationis fuisset in minoribus ordinibus constitutus; etiam si beneficium Ecclesiasticum haberet, *Conar. cit. loc. & Syl. ver. illeg. q. 4. & clariùs ver. leg. q. 8. ex quo Clericus beneficiatus in minoribus, non est inhabilis ad matrimonium contrahendum.*

5 Tertiò, filius susceptus ex Monacho, & Concubina, vel ex Monacha, intrà annu probationis, per subsequens matrimonium fit legitimus, ob eandem rationem, & colligitur ex *d. cap. tanta*.

6 Quartò, Religiosus, qui Religionem ingressus, suscipit Dignitates, absq; dispensatione; licet mortalitèr peccaverit, dispensatione tamèn non eget, ad eas retinendas, vbi inter eius Parentes fuit initium matrimonium; quia per subsequens matrimonium legitimitur; *Sayr. lib. 6. de cens. cap. 10. nu. 10. Bonac. de cens. disput. 7. q. 2. par. 3. nu. 8. Filliucius tract. 4. cap. 4. & 5. ver. quid si ante, Sigismund. dub. 73. & Peyr. tom. 2. de Prælat. quest. 2. cap. 5. §. 9. num. 120.*

7 Attamen, alij, & verius dicunt, quòd ille, qui sine dispensatione beneficium Ecclesiasticum est assequutus, antequàm eius Parentes contraxissent, & retinuit, peccavit quidem mortalitèr; quia tunc temporis erat incapax ad recipiendum, & post matrimonium contractum non potest illud retinere, absq; nova electione, vel collatione; ex quo electio, & collatio nulla à principio, non potest consolidari per dispensationem supervenientem; sine novo consensu Electorum, ad quos spectat electio, vel collatio; tùm quia, non firmatur tractu temporis, quod de iure à principio non subsistit, *cap. non firmatur de Regal. sur. in 6.* tùm etiam, quia sicut in matrimonio carnali, qui illud sunt prohibiti contrahere, si contrahunt, & postea dispensationem obtineant, opus est novo consensu, post ipsam dispensationem obtentam; sic à pari dicendum in electione, qua Religiosus illegitimus assumitur ad Prælatum Regularem, absq; dispensatione, vbi Parentes eius contraxerint, indiget nova electione; quia illa prima fuit nulla, & non potest consolidari per subsequentem Superioris dispensationem, ut dictum est; non autem indiget nova dispensatione, quia, de iure Canonico, & Civili factus est habilis, & legitimus ad omnia, sicut, ceteri legitimi,

legitimi, *Panor. in cap. inquit. nu. 11. de elect. duar. tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 4. cap. 61. n. 9. Sanchez de matrim. lib. 8. d. p. 7. nu. 12. Rodr. tom. 1. q. 13. ar. 8. Campani. rubr. 11. cap. 13. nu. 156. & alij plures, quos citat, & sequitur Samuel. d. p. 6. contr. 14. tract. 2. de elect.*

Bigamus, an possit eligi ad Prælaturas Regulares? Quæst. 33.

Negativè dic; quia cum sit inhabilis, seu irregularis ad ordines, sic etiam ad beneficia; quæ dantur propter officium, & exercitium; & habetur expressè in *cap. si quis 1. dist. 33. vbi habentur hæc præcia verba: Si quis post acceptum Baptisma, secundus nuptijs fuerit copulatus, aut concubinam habuerit, non potest fieri Episcopus, non Presbyter, aut Diaconus, aut presus eorum, qui ministerio sacro deferunt, & in cap. 2. subsequens, maritum duorum, post Baptisma, Maroniarum, Clericum non ordinandum, neque enim, qui unam quidem, sed concubinam non Maroniam habuit, neque alium, qui viduam, aut repudiatam, vel meretricem in matrimonium assumptisset, &c. & in cap. de bigami 1. ibi, ad Sacerdotium non ascendant, & cap. super eo 2. & cap. de bigamis 3. de Bigamis non ordinandis, & in Conc. Trid. sess. 23. cap. 17. in fin. de reformat. vbi officia minorum Ordinum, possunt committi Clericis coniugatis; dummodò non sint bigami.*

2 Et hoc idèd, quia Bigami, ob ipsorum bigamiam sunt privati omni privilegio Clericali, etiam personali; unde non gaudent privilegio Canonis, *si quis in dente 14. q. 7. nec Privilegio fori, cap. 2. de foro comp. in 6. & subijciuntur foro laicali, cap. unic. de bigamis, in 6. ibi Bigamos, omni privilegio Clericali, declaramus esse nudatos, & coercitioni fori secularis addictos, ipsis quoque sub Anathemate prohibemus deferre consuetudinem, vel habitum Clericalem: hæc ibi; quæ penæ illatz sunt à Iure Canonico, non ob culpam, quia nullus homo peccat, legitimè contrahendo cum vidua, vel furnicaria muliere: immò exindè consequitur gratiam, & meritum, prout est in matrimonio, ut notatur in *cap. apertius 31. q. 1.**

3 Sed in penam defectus significationis Sacramenti matrimonij: hoc enim Sacramentum fuit institutum, ad representandam coniunctionem Christi cum Ecclesia, quæ est vnus cum vna, qui autem binas contrahit nuptias, non potest aptè hanc unionem significare: perindè patitur defectum in Sacramentis, quod non debet esse in debentibus alijs Sacramenta mu-

strare; prout egregiè ostendit *D. Thom. in 4. sent. dist. 27. & in Addit. ad 3. par. q. 66. ar. 4. Syl. Resol. Tabien. & Armilla in sum. ver. Bigamia.*

4 Vnde, solet definiri, quòd sit defectus ex secundis nuptijs proveniens, teste *Palud. in d. dist. 27. q. 4. ar. 1.*

Quæ definitio, licet vti diminuta, non placeat *Holsen. in sum. tit. de Bigam. non ordin. num. 1. & Couar. in Clem. si furiosus, in 1. p. 6. 2. nu. 1. de homicid. vbi aiunt, quòd Bigamia est Irregularitas ex defectu Sacramenti procedens, cap. actus 26. dist. 1.*

5 Nihilominus propugnatur à *Tabiena, vbi supra.*

Et potest esse triplex, vera, interpretativa, & similitudinaria: vera est, quando aliquis habuit duas uxores de iure, hoc est legitimè, & successivè, vnâ post mortem alterius, & cum vtrâq; matrimonium consumavit; hic enim reperiuntur duo matrimonia vera, & hoc habet locum, quavis alteram, vel vtrâq; duxerit antè baptismum, *D. Thom. in Addit. ad 3. p. q. 66. ar. 4. Navar. in sum. cap. 27. nu. 195. ver. secundò dico, & docet Glof. in cap. 2. de Bigamis, quam sequuntur Omnes. & colligitur ex d. cap. de vnu, cod. tit. & est text. clarus exponendè, & cap. actus 26. dist. 1.*

6 Interpretativa verò est, quando fingitur, aliquem habuisse duas uxores, quod multipharè contingit, primò, quando quis habuit duas uxores simul, vnâ de iure, hoc est legitimè, & alterâ de facto, id est inualide; quia fortè prima vxor viuebat, vel ppter alud impedimentum, nèpè affinitatis, vel consanguinitatis, & cum vtrâq; consumavit; nam ad Bigamiam non requiritur, ut vtrûq; matrimonium sit de iure validum, sed sufficit, eas cognovisse, affectu maritali, & habetur in *cap. nupér 4. de Bigamis, ibi, licet in veritate Bigami non existant, non propter Sacramenti defectum, sed propter affectum intentionis, cum opere subsequente.*

7 Secundò, quando contrahit cum vidua, Tertiò, cum corrupta per alium, *cap. maritum, dist. 33. in his enim, & similibus, vir fingitur duas uxores habuisse, Navar. cit. loc. Rodr. tom. 1. q. 24. ar. 2. & Armilla, multis citatis p. 7. de Irregularitate, dist. 31. d. vbi 1.*

8 Similitudinaria tandem est, quando aliquis post votum solemne Castitatis, hoc est, post sacros Ordines, vel post solemnem professionem Religionis, contrahit de facto matrimonium cum aliqua, & consummat, *Sor. vbi supra, conclus. 2. nam per votum solemne Castitatis, quasi spiritali matrimonio copulatur Christo, & Ecclesie, & hoc est yerrissimum, etiam si contra-*
hat

hat cū virgine. *Nauar. cit. loc.* post *Syl. Tab. & Armill. vbi supra*, & colligitur ex *Can. quon- quos 24. sauf. 27. q. 1.* vbi sunt hæc formula verba...

9 Quatquos virginisatem pollicitam prauaricate sunt, professione contempta, inter Bigamos, qui ad secundas nuptias transierunt, haberi debebunt, supple, inter Bigamos similitudinarios.

10 Ex quibus omnibus collige, quod ad hoc, vt quis fiat bigamus, duo copulatiue requiruntur. Primum, quod his contrahat matrimonium de iure, vel de facto, verè, vel similitudinariè. Secundum, quod interueniat copula; nam, vt inquit *Innoc. 3. in d. cap. de bigamis*, Sacramentum matrimonij, antè consummationem, solum significat vnionem verbi cum Ecclesia, per Chastitatem; at verò postquam est consummatum, significat vnionem realem Christi cum Ecclesia, mediante humanitate assumpta, quam nunquam dimisit: & ideo, qui contrahit duo matrimonia, si ea consumet, non repræsentat perfectè, & integrè hanc vnionem.

11 Vnde, non potest dici bigamus, qui contrahit cum vna, & virgine, licet ipse adulteretur cum alijs concubinis, nec qui duxit viduam virginem, quæ antè consummationem matrimonij, primum virum, amisit, *cap. de iur. & cap. de iud. dist. 26. cap. de iur. de Bigamis*, immò nec ille, qui plura contrahit matrimonia, si solum consummat cum vna virgine, prout perbellè docet *D. Thom. cit. loc.*

In Bigamis, quis nam dispensat? Q. 34.

1 **D.** *Thom. 4. sent. dist. 27. q. 3. ar. 3.* & in addit. ad 3. p. q. 66. ar. 5. & quolib. 4. ar. 13. cui subscribunt omnes *Thomistæ*, & latenter *Sotus in d. loc. sent. q. 3. ar. 1.* & *Susius ar. 5.* vbi incunctanter ait, Papam posse, procudabio, super omni Bigamia dispensare, tūm quia, Bigamia non est de lege naturæ, neq; pertinet ad articulos fidei, neq; est de necessitate Sacramenti, quod patet ex hoc, quod si Bigamus ordinetur, recipit ordinis Sacramentum; ergo tantum est de iure humani Canonico, quod subest potestati Papæ, quippe qui de iure habet plenariam potestatem super totum ius Canonicum, tum etiam, quia ita expressè habetur in *Can. leſſor 13. dist. 34.* vbi *Gloſa verſus* dicit, quod *Lucius Papa* dispensauit cum *Panormitano Archiepſo*, qui fuit Bigamus; tūm item, ex *cap. super eo 2. de Bigam.* vbi supponitur, Papam posse dispensare in Bigamia, & repræbentur Episcopi, qui Bigamos ad sa-

croſ Ordines promouerunt, vbi *Gloſa verſus Bigamis* id ostendit ex multis, tūm deniq; ex quotidiana praxi, qua videmus, Dominum Papā super omni Bigamia dispensare.

2 Neq; his aduerſatur *Apoſtolus Paulus 1. ad Thimot. 3. & 2. ad Timoth.* vbi ait, quod oportet Episcopum, vnus vxoris virum esse; nam hoc ibi dixit, non promulgando ius Diuinum, sed proptia auctoritate instituendo, pro illa Ecclesia; quod autem est de institutione Apostolorū, cū Ecclesia nunc habeat eandem potestatem statuendi, & destituendi, quā tunc habuerit, potest per eum, qui primatum tenet in Ecclesia, dispensare, prout manifestè loquitur *D. Thom. vbi supra*, quod *Apoſtolus* in sua doctrina aliquando fit loquutus, promulgando ius Diuinum, constat ex illo ad *Galatas 5.* ibi si circūcūdamini, Christus vobis nihil proderit, & similia. & in hoc Papa, non potest dispensare.

3 Interdum verò loquebatur, quædā statuendo, propria auctoritate, vt ipſemet dicit 1. ad Cor. 9. *ſcripta cum vena diſpenſam;* & infra 16. mandauit, vt collectz, quæ sunt in Sanctis, per vnū sabathi fiant, quod non pertinet ad ius Diuinum; & in his poteſt Papa dispensare.

4 Nec potest nocere *d. cap. super eo 2. de Big.* vbi *Lucius Papa* dicit, quod cum Bigamis, contrā *Apoſtolum* dispensare non licet, & *cap. nuper 4. eod. tit.* vbi *Papa Innoc.* ait, quod cum Clericis, qui quantum in illis fuit, secundas mulieres sibi matrimonio coniunxerunt, tanquā cum Bigamis, non liceat dispensare; quia *Lucius Papa* in *d. cap. super eo*, non dicit, Papam non posse dispensare, sed quod non licet dispensare, supple, sine vrgente, & rationabili causa; immò ibi præſupponit, Papam posse dispensare, prout ipſemet *Papa Lucius* cum *Panormitano* de facto dispensauit, teste *D. Thom. in cit. loc. ad 3. p. in argum. sed contrā*, quod ibidem pariter fatetur in *reſponſione* ad primum, pro intellectu *d. cap. nuper*, scū *Decretalis Innoc. Papa.*

Episcopi, an valeant in Bigamia vera, vel interpretatiua dispensare? Q. 35.

1 **E**T quidē posse, quod ordinēs minores; tūm ad suscipiendum, tūm etiam ad exequendum; non autem, quod maiores, *D. Thom. in 4. sent. dist. 27. quaſt. 3. ar. 3. in corp.* ibi *B. Albertus Magnus, art. 18. Palud. 2. in d. loc. sent. q. 3. ar. 1. Turrecrem. in cap. leſſor, dist. 34. num. 7. conclus. 1. Syl. verſus Big. q. 7. Armill. num. 9. & Tab. quaſt. 1. in.* quibus ſauent ſermō omnes *Theologi*

theologi, & quamplurimam *Canonista*. & mouentur ex cap. *Lebor*, *distin.* 34. quod est ex *Martino Papa*, ibi, *Lebor*, si uideam alterius uxorem accepit, in *Leboram* permaneat, aut si forte necessitas sit, Subdiaconus fiat, nihil autem supra; similiter si *Bigamus* fuerit.

2. Quæ uerba nequeunt referri ad solum Rom. Pontificem, sed potius ad Episcopos; nam Papa potest plene iure dispensare cum *Bigamis*, ad suscipiendum omnes maiores Ordines, ut dictum est supra, nec nocet, quod in principio textus dicitur, in *Leborata* permanas, ob quod uerbum, quidam censent, Episcopo ibi fieri facultatē dispensandi in uia ordinis minoris, anted suscepti; quia mox ibi subditur, aut si forte necessitas sit, Subdiaconus fiat.

3. Per quod superadditum aperte conceditur Episcopo facultas dispensandi, in Subdiaconatu recipiendo, occurrente legitima causa; quia tunc temporis Subdiaconatus non erat ordo sacer, ut notat *Hessien*, in *sum. de Big. in fin. & Sac. cit. loc.*

4. Et ratio fundamentalis d. cap. est; quia eum sacris Ordinibus sit uotū Castitatis annexum, per illos deputatur quisquam, simplicitatē, & perfectiē Diuino cultui, ita ut amplius resurre non possit.

5. Secus autem in Ordinibus minoribus occurrit; & ita non est, cur exinde circa hos denegetur Episcopo dispensandi facultas.

6. Quæ Thomistica opinio tunc temporis erat certissima; & tunc etiam, de iure existimatur probabilis, eamque tueri, multis citatis *Sanchez*, lib. 7. de *matrim. disp.* 86. num. 10. & *Amia* p. 7. de *irregular. disp.* 8. dub. 4. conclus. 3. ubi autem ait, se loqui contra *Nanarrum*, de *Emmanuel. Rodr.* dicentem, quod tantum potest dispensare, ut utatur susceptis, tom. 1. q. 24. ar. 2.

7. Nihilominus, *Nanarr. in sum. cap.* 27. de prima specie *irregularitatis*, num. 197. ver. sexto dico, Riccius post *DD.* collectaneum *decis. Cur. Archiep. Neopolit.* decis. 331. Barbosa post *Priscos* p. 2. de off. & potestate Episcop. alleg. 49. num. 12. & sequent. & in sua *Collect.* ad cap. 17. *Cons. Trid.* sess. 23. num. 8. *Bonac.* tom. 1. de *irregular. disp.* 7. quaest. 2. par. 1. 4. num. 15. ver. quæres 3. *Joan. Francisc.* *Lao* in *Theaur. for. Eccles.* p. 2. de *dispensat.* cap. 8. num. 36. ver. quod uerò ad minores Ordines *Barrell.* *Vulp.* in sua *Praxi Iudiciali*, c. 45. de *Bigam.* num. 10. *Petrus Corrad.* in sua *Praxi dispensat. Apostolic.* lib. 2. cap. 1. num. 14. & omnes Moderni dicunt, quod, hoc tempore non potest Episcopus dispensare cum *Bigamis*; nec quidem ad suscipiendum minores Ordines, nec ad ministrandum.

Tom. 2. Par. 3.

in susceptis; ducuntur; ex multis.

8. Primò, ex cap. *quisquis* 5, *distin.* 84. ibi, *quisquis* Clericus, aut uiduam, aut ceret iocundam coniugem duxerit, omni Ecclesiastica dignitatis Privilegio nudetur, laici sibi tantum communionis concessa, ubi *Glos. in ver.* duxerit multa loquitur.

9. Secundò, ex cap. *altercationis* 1. de *Bigamis*, in 6. ubi, teste *Glos. in ver.* altercationis corrigitur *Priscorum* opinio, quæ subdabatur in d. cap. *Lebor*, *distin.* 34. ibi *Bigamus*, omni privilegio Clericali declaramus esse nudatos, & c. ubi nota, quod Papa non dicit denudatur, prout dictum fuit in d. cap. *quisquis*, *distin.* 84. quasi, quod *Bigamus* non sit priuatus, ipso iure, sed priuandus; sed dicit declaramus priuatos omni privilegio Clericali; quia mox *bigamus*, commissi *bigamia*, absque alia declaratione efficitur de foro laicali, & tenetur ad gabelas, & ad similia onera Laicorum.

10. Tertiò, ex cap. 17. *Cons. Trid.* sess. 23. de *reform. in fin.* ubi *Bigami* excluduntur ab omni officio, & exercitio munerum Clericorum, Culibum, & Coniugarum, ergo pet *Bigamiam* sunt meri Laici, adeo, & nec possunt esse sacritate in aliqua Ecclesia.

11. Quartò, ex *Decis. Sac. Congregat. Cons. Trid.* cui tempore *Sixus V.* fuit potestata hæc supplicatio.

An Episcopus, sua auctoritate ordinaria potuerit cum suo subdito viro *Bigamo*, qui aliis, cum duabus uirginibus, & successit temporibus, quo modo defuncta sunt, matrimonium legitime contraxerat, & consummatus, dispensare, ut possit primam coniugem, & beneficia simplici accipere, ei; conferre; & dato, quod non potuerit, an aliquas, & quas censuras incurrit, tam Episcopus, quam qui fuit promouus.

Sacra Congreg. Die 30. Ianuarij 1589. Respondit, quod primum, non posse, quod secundum, Episcopum esse suspendendum à collatione ordinum, itemque, promouum, ab ordinatione exceptione, beneficiumque, amississe, & fructus percepisse suos.

12. Quod responsum laudauit idem *Sixtus*, prout omnes referunt, & præcipue *Nicol. Garz.* de *benef.* p. 7. cap. 6. num. 5. ubi dicit, quod licet dicta Declaratio loquatur de eo, qui cum duabus contraxit, procedit etiam in eo, qui cum unica uiduâ, seu corrupta contraxerit, nam æquiparantur à iure, d. cap. 1. & 3. de *Big.* & d. cap. *vinc. eod. tit.* in 6. adiuncta *Glos. in ver.* *Bigamus*, & ita consultus respondit anno 1613. à quo transcripsit *d. Leo. Barbosa, Valses*, omnesque alij, qui supra, in citat. loc. & fusius refert *Bellarm.* in *observ. doctrina* ad d. cap. 17. *Trid.* in *ver.* dammodo non sint *Bigami*.

P

13 Ad

13 Ad quod facit Bulla Sixti 4. edita contra inale promissos, que incipit. *Sanctum*, qualitasurum est, ordinantes Bigamos, incurrere in suspensionem, ipso facto, sed ex Bulla in hac parte fuit abrogata à Clem. 7. 118. ut notat Garz. ubi supra, an. 11.

14 Quinto, ex eo, quia Episcopus super iure consuetudini Canonico, & Constitutionibus Contrariis non potest dispensare licite; nisi in casibus sibi permisis.

15 Hinc, Episcopus ordinans hos Bigamos, vel eis conferens beneficia, est suspensus per annum à collatione illius ordinis, cap. 3. de bigam. adimittit. Glof. in vers. offit. & ipso iure est privatus à celebratione, Missarum; & potest deponi ab Ordine, cap. 1. de iur. de rēp. ordinum 6. cap. nullus penitentium, dist. 55. ut tenent Syl. & Tab. ubi supra, quibus facit Navar. cons. 3. & 4. de Big. & Barbosa alleg. 1. 14. nu. 15. & Sayr. lib. 4. cap. 13. nu. 30.

16 Verum, veris est contraria sententia, quæ dicit, quod nulla reperitur suspensio lata sententia contra sic ordinantes; sed tantum ferenda; ut constat ex dictis canonibus, prout etiam Sacri Congregat. declaravit, & docet Garz. cit. loc. & Aulæ p. 2. dist. 5. dub. 8. l. 7. & Theaurus de pēn. p. 2. ver. ordo, cap. 3. 10.

17 Bene verum est, quod Episcopus potest dispensare cum suo Subdito in bigamia similitudinaria non solum, ut in hisceptis ministris, sed etiam maiores ascendit, per text. an. de Dilectio 1. qui s. l. vbi, ubi, adiunctis sibi penitentia de viro, & exco. post. etiam potest dispensare poterit & Diaconus officium reddere, & si perfoli & ita fuerit, cum in 2. asyrtus in ordinare; & cap. ex litterarum 2. codic. & cap. sane, et 2. de conuer. coniug. nec non per capit. deat. Cond. est. 17. sess. 24. de c. 1. facta quia hæc irregularitas est ex delicto, quod tamen debet esse occultum; in publico autem non potest dispensare: nisi solum cum virginibus cōtraxerit, per illa iura, quæ allegat, & sequitur Mucell. Nerg. ad p. 3. nu. 16.

Prælatus Regularis possunt ne in Bigamia dispensare? Quest. 36.

Q UOD Prælatus Regularis habeant potestatem dispensandi cum Religioso bigamo sub subdito, in bigamia similitudinaria, non est dubitandum; tunc peccata superius allegata, tunc per d. capi. 1. 1. quod sibi committitur ex specialibus concessionibus, & p. valent, etiam ipsi sicut Episcopi in suis, Navar. in sum. cap. 27. nu. 197. Roff. tom. 1. p. 14. ar. 2. Joan. Lucius

lib. 1. de sancta religion. cap. 4. ubi 7. consueq. Bordon de dispensat. ubi 11. nu. 34. Bona de Irregular. p. 2. p. 5. 1. 1. 5. Bigamia, & notat Candidus tom. 2. dist. 1. 24. artic. 61. dub. 16.

2 Neque est obstat dicere, quod in privilegiis, in quibus sit ipsis facultas dispensandi, hæc semper exceptio bigamia; quia isthæ exceptio refertur ad bigamiam veram, & interpretatam, non autem ad similitudinariam; prout notant Doctores, & præcipue Rodr. cit. loc. ver. ex quibus, & Pryn. tom. 1. prin. 2. Consil. l. 2. §. 29. num. 12. in fin.

3 Sed maior dubitatio est, an hi possint dispensare in bigamia vera, & interprocurata, saltim virtute privilegiorum?

Ad quam negativè respondent Rodr. in sum. p. 1. cap. 58. de Irregular. cons. 5. nu. 7. quod ratificat tom. 1. §. 24. ar. 2. Ludov. de randa tom. 2. Manual. p. 2. ar. 14. cons. 5. ubi fasè de auctoritate dispensandi, Sgar. tom. 3. de cons. dispensat. 2. sess. 6. nu. 16. B. Frazer Baribol. de Meccis dub. 15. nu. 2. in fin. d. omne boni, & Boni de castis reservat. p. 1. cap. 5. §. 1. Barbosa allegat. 49. nu. 30. & ante eos Cenar. in Clem. si fuerit 1. p. cap. 2. & Navar. in sum. cap. 27. nu. 197. ver. 6. dico, & consil. 84. nu. 1. de Regularum monis.

4 Et notentur Primo ex eo, quia irregularitas Bigamia, homicidii voluntarii, & insulatiois nequebentem semper reperiatur excepta, ut liquet in tot Privilegiis concessis omnibus à Sum. PP. & ab eod. Sum. Clem. 11. concessis, Dominis, &. Secundo, quia in concessione Generali puniuntur intelliguntur concessi casus speciales, qui sunt Papales, ut constat ex Regula 81. de Regular. in d. vbi Glof. multa Jo. quitur in vers. in generalibus.

5 Vnde, collectio Privilegiorum Mendicanti in ver. absolutus extraordinarius quod Prælati, §. 5. nu. 9. dicitur quod prædicta irregularitas, & bigamia proveniens, quantum expressè non excepta, semper tamen debet haberi pro excepta, cum sit ceteris gravior ad dispensandum, ideoque subdunt quod debet cavere Generals, ac Prælati, & susceptione ordinum non auctem de ingressu in Religionem; quia Bigamus non prohibetur Religionem ingredi, nec est inhabilis ad professionem, cum hoc auctoritate nullo iure reperitur expressum; sed tantum est Irregularis ad suscipiendum, & ex:

exequendum ordines, vnde non debet recipi in statum Clericalem nec Choro practici, sine dispensatione Papæ; *Nauar. cons. 8. de conuers. coniug. & Vecob. disput. 5. dub. 3.*

6 Nihilominus, *Henriquez in sum. lib. 12. cap. 6. §. 11. in comm. tit. 2. Añila de cons. disput. 8. dub. 4. conclus. 8. Laur. Portell. in dub. ver. dispensare, in addit. nu. 1. & sequent. Hier. Rodr. in Compendio, resol. 16. de Bigam. in addit. nu. 14. Sigism. de Bonon. de elect. dub. 71. in fin. cui fauet Alphons. de Leon. par. 2. recollect. 1. nu. 336. vbi ait, opinionem Emanuel. Rodr. non esse certam, & de nouo aduertit recoll. 6. de cons. nu. 776. pag. 607. col. 1. Peyr. tom. 2. de Pralat. q. 2. cap. 5. §. 8. de Bigam. nu. 99. vbi dicit, quod hinc sententia fauet D. Thom. & corrigi, quod prius dixerat tom. 1. in Priuileg. in 2. Consus. l. 1. §. 29. nu. 120. Sayr. de cons. lib. 6. cap. 6. de bigam. nu. 14. vbi ait, hac in re consulenda, esse priuilegia Regularium, Diana p. 4. resolut. 63. de irregul. Samuel. disp. 6. controu. 12. conclus. 2. dicit, hoc non esse improbabile, Franciscus Bordonus de dispensat. resol. 11. num. 35. Lezana in ver. bigamia, & alij plures, quibus, ob multa libenter adhareo.*

7 Primò, quia Carthusiani habent priuilegium, quo ipsorum P. Generalis potest cum suis Subditis dispensare in omnibus Irregularitatibus, nulla excepta, in foro conscientie tamen, ac etiam in homicidio voluntario, citrà Altaris ministerium, quod refertur in *Compendio Priuilegiorum Societatis Iesu, ver. dispensare, nu. 4. §. 6.* quod, ob mutuam communicationem, priuilegiorum, pertinet ad omnes alios Generales, & cum facultas dispensandi sit fauorabilis, & censetur gratia Principis, est late interpretanda, eò magis, quia vbi lex non loquitur, nec nos loqui debemus; *Añila cit. loc. in fin.*

8 Ad quod item facit, quia in *Compendio P. Hier. ver. ordines Sacri* habetur, quòd Bigamus de longinquis partibus potest in bigamia dispensari à Prælato, & promoueri ad ordines; quod priuilegium, etiam indefinitè loquitur, *Portell. vbi supra, num. 4.*

9 Secundò, quia *Sixtus IV.* concessit Patribus Minoribus, vt quilibet eorum, possit se-vel eligere Confessorem, & ab eo, penitentia sibi imposita in confessione, absolui ab omnibus criminibus, & excessibus, & censuris Ecclesiasticis, & ab eodem dispensari in omnibus irregularitatibus, homicidio voluntario, & mutilatione membri semper exceptis, prout testetur à *Casemb. in Comp. priuileg. ipsorum, ver. absolutio extraordinaria ad fratres, nu. 5.* quod, ob eandem rationem est late interpretandum,

Tom. 2. Par. 3.

& ad alios extendendum, quod *Añila vbi supra* aduertit, esse contra *Rodr. & Nauar. cit. loc.* quia ibi solum excipitur homicidium voluntarium, quæ est Irregularitas grauissima omnium, & non excipitur alia Irregularitas, quæ sit facilius Bigamia, & exceptio, vt omnes docent, firmat regulam, seu facultatem in alijs non exceptis.

10 Nec nocet, quòd *Collector* ibi dicat, aduerte circa hanc concessionem, quòd licet *Sixtus* non excipiat in ea Irregularitatem ex Bigamia prouenièntem; tamen pro excepta debet semper haberi, quod etià fateatur *Rodr. tom. 1. q. 24. ar. 12. ver. 3. nota.*

11 Nam ambo falluntur, cum Irregularitas orta ex homicidio, sit omnium grauissima, & illa ex bigamia, omnium minima.

12 Nec obeit, quòd in alijs Priuilegijs Minorum excipitur bigamia; quia hæc exceptio non comprehendit alia priuilegia; *Iohan. Laceruz lib. 1. de stat. Relig. cap. 6. conclus. 3. in fin. Corduba in addition. ad Comp. Priuileg. ver. dispensatio, §. 24. cui fauet Rodr. in d. ar. 12. §. secundò est aduertendum.*

13 Tertiò, quia *Martinus V.* concessit, vt Prior Monasterij Sancti Benedicti Vallisoleti, in foro conscientie possit absolue Monachos ab omni excommunicatione, etià si talis esset, quam ipse Summus Pontifex referuare confluent, & cum eis super omni Irregularitate valeat dispensare, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem, referuat; nempe contracta ex homicidio, vel ex membrorum truncatione, aut enormi sanguinis effusione: dummodò aliquid horum trium non sit notorium, & hoc propter scandalum.

14 Quæ concessio licet fuerit facta soli Priori, fuit tamen extensa postea omnibus Prioribus, & Abbatibus aliorum Monasteriorum, vt notat *Rodr. in d. ar. 12. & habetur expressè in dicta Bulla concessionis, quæ authenticè seruatur in dicto Conuentu Vallisoleti, teste Iohan. Laceruz lib. 1. de statu Religionis, cap. 6. dub. 19. conclus. 3.*

15 Idem Priuilegium concessum est Dominicanis à *1412.* prout dicitur in *Comp. Societatis Iesu, ver. dispensatio, & in Comp. P. Hier. eod. tit. ver. 24. Sorb. Capucc. in annot. ad Comp. ver. dispensatio, in fin. pag. 308. in impressione Venet. ver. potest Prior Generalis, & Perregini in Comp. ver. dispensatio, §. 1. ex quibus colligitur, Prælatos Regulares, ob mutuam communicationem priuilegiorum, habere facultatem dispensandi cum suis subditis, in omnibus Irregularitatibus, ex quacumque causa contractis, etiam reternatis Papæ.*

16 Quapropter, vacat illa petitio, est nè *Bulla*, an verò *Oraculum*? quia *Bulla* est; & addom.

addo, quodd etiam si facit *Oraculum*, non ob id statim est dicendum, quod *Oracula* hodie sunt nullius momenti, ob declarationem Greg. XV. & *Ver. Ulli*, quia ex declaratione eiusdem *Urbanus*, *Oracula* edita ab Officialibus Papae in officiis suis, adhuc viuunt, ut videre est in illa, quam per extensum habes in *tratt. de Oraculis*, ubi dictum est, quod Cōseruatores, & Generales Ordinum, sunt de numero Officialium Papae, ideoq; *Oracula* ab eisdem emanata in suis officiis, si sint authentica, valent, sicut, & prius.

17 Nec obijciendo dicendo, quod in generali concessione non veniunt, quae speciali potest digna, de quorum numero est bigamia, at Dominus Papa in dicto Privilegio concedit facultatem dispensandi ab omni Irregularitate, in genere, non autem in specie, ergo.

18 Quia, dicta Regula generalis non procedit, quando in concessione generali exprimuntur, & conceduntur casus maiores, ut est Irregularitas ex homicidio, in dicta concessione *Martinus I.*, & *Iulius II.* expressa, & additur, quod in dicto Privilegio reperitur dictio ampliatio, nempe *hanc etiam Papae referantur*, quae de sui natura comprehendit omnes casus, etiam magis dubitabiles. *Nauar. tratt. 3. de iurib. notab. 26. num. 3.* & alij infiniti, quos citat *Barbo. in tratt. de dict. & claus. dict. 95.*

19 Et habetur expressè in *Letit. ff. de ver. sig. oblat. & in Leonensis. C. de Episcopis, & Clericis*, ergo dicta Bulla comprehendunt quoscunque casus, etiam nostrum, & concludunt de quauis bigamia, eo fortius, quia Privilegia Regularium, amplianda sunt, cum sint leges perpetuae, ac si essent registrata in corpore iuris, *Oldrad. c. 300. n. 4. Sigism. de elect. dub. 120. n. 13. & Bordonus vbi supra, nu. 35. n. 10.*

20 Quarto, quia *Paulus III.* sua *Constitutio*, incipit, *Exponi nobis nuper fecistis*, edita anno Domini 1545. die verò 12. Martij, quae per extensum habetur in *Bullar. Rodr. tom. 2. fol. mlii 360.* concedit Abbatibus, Prioribus, ac Praesidentibus Ordinis S. Benedicti Vallisolei, ut singulis annis prima die Lunae Quadragesimae, omnes, & singulas personas vtriusque sexus dicti Ordinis, aut saltem septuaginta, possint absolue re ab omnibus, & singulis eorum peccatis, ac sententijs, censuris, & penis, ab ipsis, quoquo modo incurfis, & etiam a casibus Sedi Apostolicae reseruat, exceptis contentis in *Bulla Contra Quoniam*; nec non dispensare cum illis super quibusvis Irregularitatibus, per eos pro tempore, quauis occasione, contractis, prout ibi melius est videre.

21 Quod Privilegium, nouum, maximè, & insolitum vocat *Portell. in dub. ver. dispensare, in addit. nu. 1. & sequent.* cui fauet *Tamb. tom. 2. de iur. Abbat. disp. 4. q. 12. n. 19. & Lexan. p. 4. ver. Irregularitas, nu. 72.*

22 Et ducitur ex multis; Primo, quia id, quod conceditur dictis Patribus super suis Subditis, censetur indulgum omnibus alijs Superioribus, quorumvis Ordinum, qui cum illis in Privilegijs communicant.

23 Secundo, quia his ibi datur facultas dispensandi cum omnibus suis Subditis, in omnibus Irregularitatibus, quauis occasione, vel causa contractis, in quo Papa non limitat, si sit homicidij voluntarij, neq; casualis, neq; limitat, si sit delictum occultum, vel publicum, neq; excipit bigamiam, nec alios casus Papales, prout exceptit *Sixtus IV. In. II. & alij*, sed absolute, & in comuni dicit, *quauis occasione, & causa contractis*; quod non reperitur in alijs concessionibus.

24 Tercio, quia illud Privilegium nunquam reuocatum videt, nec audiuit, nec aduersatur *Tredecento*, unde colligit, quod Praelati Regulares possunt per tale concessionem, & iacet, sine limitatione; tum quia, id Papa potest concedere; tum etiam, quia ubi lex, & Princeps non distinguit, ne quos distinguere debemus, eo magis, cum in his nulli fiat praesudicium.

25 Quarto, quod ibi Dominus Papa non distinguit, ut id faciant in foro Sacramentali confessionibus, vel conscientijs; unde videtur, quod illa die Praelati poterunt penas, & irregularitates auferre extra Sacramentum Poenitentiae.

26 Quinto, quia non reperitur concessum semel in vita, neq; cum poenitentia vnius anni, singulis Hebdomadarum, prout fecerunt alij Summi Pontifices, sed concessio est pro singulis annis, absq; illa annuali poenitentia.

Nihilominus debent Praelati condignam satisfactionem iniungere, & illa non vti; nisi in die praescripta.

27 An autem hac sententia possit probabiliter in practica subiniet, aliorum Iudicio remittit *Lexana vbi supra*, vetum affirmat *Hieronym. Rodr. in 4. loc. sui Compendij*, cum nihil in contrarium videatur militare, licet tutior sit aduersa sententia, & sequenda.

Corpore vitiosi, an possint eligi ad Prelaturas Regulares? Q. 37.

1 S Vnt, qui absolute ad quæsitum respondent negativè, eo, quia sicut corpore

corpore vitiat; non possunt ad ordines promoueri, vt in toto titulo *de corpore vitiat*, & cap. 1. non confidat, dist. 50. & cap. si quis, cap. qui partem, cap. eunuchus, cap. lator, & sequentijs, dist. 55. ita pariter, nec ad beneficia, etiam simplicia, quia ob defectum corporis sunt de iure Irregulares.

2. Glof. tamen in cap. Thomas 7. de corpore vitiat. ver. deformatas, cum distinguere respondet: aut hi sunt corpore vitiat sponte, vel casu, si sponte, distinguat, aut nulla iusta causa interueniente; & tunc ordinandus repellitur, & iam ordinatus deicitur, cap. qui partem 6. & cap. si quis de Medeis 7. dist. 55. & cap. Maricum 2. dist. 33. aut iusta causa interueniente, & tunc non prohibetur ab ordine, pota timore leprosi, vel aliqua simili causa, vt liquet in vicus prae cap. nisi generet deformitatem quia tunc in omni causa repellitur, argum. d. cap. lator, dist. 55. & cap. si Evangelica, si causa in magnis membris; in parvis autem membris non impeditur; si deformitas modica sit, & sine culpa sua, vt deciditur in d. cap. Thomas final. de corpore vitiat.

3. Exinde alij colligunt, quod corpore vitiat aut sunt ita insigniter deformes, vt sine notabili horrore, & scandalo nequeant Ecclesiae deferri; & sic sunt penitus repellendi; aut non sunt ita deformes, sed tantummodo patiuntur aliquem defectum, & debilitatem circa exercitium alicuius actus ordinis, & tamen non circa usum Altaris; & sic secus dicendum; prout habetur expressè in cap. 2. de Clericis, vbi ei cui abscissi fuerunt duo digiti, & pars manus, sine culpa, permittitur conkeri beneficium, non requirens celebrationem, non autem requirens illam; Nouerit in diuinali, cap. 27. num. 252. Sayr. lib. 6. de cens. cap. 2. num. 23. & Garz. multis citatis de benef. par. 7. cap. 12. num. 1. & sequent.

4. Quae nam sit haec insignis, ac horribilis corporis deformitas, quae impedit ad exequendum, vel suscipiendum ordines, respectu Clericorum remittitur Episcopo arbitrio; respectu vero Religiosorum, eorum Praelatis; Tab. ver. corpore vitiat, de iur. de Irregul. lib. 1. cap. 2. & Sigism. dub. 88. num. 7. de de f. & quoad ordines, iudicio Episcopi ordinantis.

5. Et additur, quod quando deformitas est modica, & sine propria culpa, dispensatio non eget; sed de misericordia Papae toleratur; vt constat ex d. cap. Thomas, in fin. de corp. vitiat.

Demoniaci, Epileptici, Vertiginosi, Paralysici, & Apoplexici laborantes, Amittes, Podagrosi, Senes, Caeci, & Surdi; an sint eligibiles ad Praelaturas Regulares? Quest. 38.

Demoniaci nequeunt eligi ad Praelaturas Regulares, ex quo sunt omnino irregulares; unde prohibentur, sacros Ordines suscipere, & susceptos exercere, vt constat ex cap. Maricum 2. dist. 33. ibi, neq. illi, qui afflictione Diaboli vexatus est, & cap. communiter 3. ead. dist. ibi, aut in Terram arrepti d. Demonibus eliduntur, aut quodvis modo vexationis incensus offeruntur; & in c. in med. subsequenti, vbi haec habentur: Clerici, qui in adolefcentia, d. Demonibus cognoscuntur obfessi, ad Superiorem Sacri Regimini gradum ascendere non possunt; vbi Glof. subdit, ex hoc, quod dicit Iuri Regimini, videtur, quod ad Minores bene possunt promoueri.

2. Sed pone, quod modò sint liberati; an valeant promoueri? Glof. in d. cap. communiter, ver. de q. dicit, quod nullus talium promoueri debet, etiam postquam liberati fuerint; si autem sint iam promoti, tunc aut sunt omnino ex toto liberati, & sic poterunt exequi officium suum; aut non; & sic remanent Irregulares, sicut, & prius.

3. Si roges, quanto tempore sint exponendi ad hos, vt iudicentur liberi, & tunc ex toto? & quidem per annum, iuxta dispositionem d. cap. communiter, ibi, qui talis, & ipsi tandem erunt ab officio sui ordinis, & loco suspensi, quousque unus annus spatio per discretionem Episcopi inueniantur ab incurfu Daemonis liberati, d. Anton. 3. p. tit. 28. c. 5. in fin. Nauar. in sum. cap. 27. num. 203. & Suer. tom. 5. de cens. disp. 5. i. sect. 1. num. 7. vbi ad quendam Canonem Apostolorum respondet: Sed aduerte, quod Episcopus non potest dispensare cum his obfessis ad suscipiendum sacros Ordines; tunc quia haec est vera Irregularitas, quae procedit ex defectu Animae, & Episcopus non potest; nisi in ea quae praecedit ex delicto occulto; tunc etiam, quia in d. cap. communiter Episcopus impertitur facultas dispensandi in suscipiendis, non autem in suscipiendis; & merito; quia ordinati per ordinationem, habent ius acquisitum ad usum susceptorum; non autem suscipiendorum; quod ius per superuenientem causam nequeunt amittere, sine propria culpa; nisi durante illa causa, quae cessante, cessat illa Irregularitas.

4. Igitur, dispensatio in hoc erit potius declaratio, quam gratiosa dispensatio; quod nequit dici de suscipiendis, prout fuit

finē *Suar. in d. disput. 51. sect. 1. nu. 6. & Bonac. tom. 1. de Irregul. disp. 7. q. 2. pun. 3. nu. 23.*

5 Itā à pari dicendum est, quod Prælati Regularēs non possunt dispensare cum sibi Subditis obfessis ad suscipiendum sacros Ordines, sed benè ad vtendum susceptis, quod non est propriè dispensare, sed potius declarare, impedimentum sublatum esse, *Sayr. de cens. lib. 6. cap. 13. num. 3. & Samuël. post allegatos disput. 6. conseruet. 39. tracl. 3. num. 2.*

6 Et itā in facti contingentia vidi prætatum eum quodam obfessio nostri Ordinis, qui virtute Priuilegiorum, ad sacros Ordines prætendebat promoueri, sine dispensatione Papæ, sed meliùs est expectare à Papā, qui solet cōmittere Episcopo loci.

7 Epileptici, seu laborantes morbo caduco, sunt paritèr ineligibiles ad Prælaturas, propter eandem rationem; quia scilicet sunt Irregulares; quamobrem non possunt promoueri ad ordines, nec suscepti vti, quod procedit etiam si semel vexati fuerint tali morbo, & iam sani effecti, ob periculum reincidenti in illum, & constat ex *d. cap. marium, & cap. communiter disp. 33.* vbi *Glos. in ver. de his* ait, quod distinguendum est; nam aut hi frequenter cadunt, & sic non debent ministrare, vt dicitur in *cap. in suis litteris 1. cens. 7. q. 2. ibi, vt si frequenter hoc morbo lœgatur, ab oblatione, & Missarum celebratione, modis omnibus prohibeatur;* aut raro cadunt, & sic subdistinguo, aut emittunt spumas, & sic similiter non debent ministrare, vt deciditur in *cap. super foro Populiensis 2. cens. 7. q. 2. ibi, quod ut scandalum factibus videretur ingere, & Ecclesiam Dei, ubiq; positam, hac occasione tueri, &c.*

8 Aut raro cadunt, hoc est, semel in mense, & non emittunt voces confusas, neq; spumas; & sic possunt, adiuncto tamē sibi Sacerdote adiutorie ieiunio, qui possit sacrificium perficere, si fortè celebrantes, incepto Canonē afficiantur morbo, argum. *d. cap. super, & docent Suar. & Bonac. cit. loc.*

9 Benè verum est, quod cum benè valuerint, rectè possunt in susceptis ministrare, vt dicitur in *d. cap. in suis litteris*, ibi, *si vero Dei misericordia conualuerint, cum sacrificare iam non interdicimus;* quandoquidem non culpa, sed infirmitas est in causa; infirmitas autē non repellit ab officio Diuino.

10 Verū tamen huiusmodi patientes non debent ad ministerium accedere; nisi prius habita licentia Prælati, vt dictum est ex *d. cap. communiter, disp. 32.* consulto prius Papæ, qui id solet committere iudicio Episcopi loci.

11 Vertiginosi, Paralytici, & Apoplexia la-

borantes sunt etiam ineligibiles, ex *d. cap. marium, & cap. vltim. de Cler. agrot.* quia istæ infirmitates impediunt vsum, vel totius corporis, vel aliquorum membrorum, & abominationem inferunt, scandalum, & indecentiam.

12 Qui autem solū habent manus tremulas, aut caput, aut linguam; si tremor non est tam magnus; adeo, vt scandalum non generet, nec necessarium vsum membrorum impediatur, possunt eligi; *Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 2. cap. 3.*

13 Amentes perpetuò, vt qui amentiam habent per modum habitus, hoc est fixam, & radicatam in propria lœsione organorum, & humorum, sunt ineligibiles ad diuitias Prælaturas; quia Irregulares, naturali iure, ex quo non habent vsum rationis, in modò de directo opponuntur hominibus litteratis, & prudentibus, vt elegantè solito more docet *D. Thom. 2. 2. q. 46. ar. 1.* vbi in corpore, ponit discrimen inter stultitiam, & fatuitatem.

14 Hinc, merito impediuntur à susceptione ordinis, *D. Thom. in addit. ad 3. par. q. 39. ar. 6. in corp.* & habetur expressè in *d. cap. marium*, ibi neq; illum, qui in furiam aliquando versus insanit; in quo verbi *Glosa* subiecit, *tunc promotus non deponitur*, vt *7. q. 1. can. quammis*; secus autem, si contingat, amentem fieri ex aliqua causa transiente, nempe ex vi morbi, vulneris, iræ, passionis breuiter, & huiusmodi; quia transacto, & sublatò impedimento, cessat irregularitas, *Suar. tom. 5. de cens. in d. disput. 51. sect. 1. nu. 4.* vbi ex multis ostendit, quod is, qui insanit, etiam semel, recuperata mentis sanitate, non potest promoueri ad ordines, sine dispensatione Papæ, secus quoad vsum susceptorum; quia his poterit vti liber factus ex toto, vt dictum est supra, & docet *Glos. in d. cap.* cui subscribunt omnes, quos allegat, & sequitur *Bonac. tom. 1. de Irregul. disput. 7. q. 2. pun. 2. nu. 23.* vbi notat, eos non esse Irregulares, qui leuem quandam mentis alienationem, vel vertiginem, vel deliquium animi, vel quid simile patiuntur; quia non sunt Amentes habitualitèr; cauti tamen se debent gerere, ne ad celebrandum accedant, non adiuncto socio, quando periculum est, vt ipsi hoc morbo itā vexentur, vt nequeant sacrificium perficere, *Matol. lib. 2. de Irregul. cap. 16.* cui fauēt *Suar. cit. loc.* & plures alij, quos allegat *Samuël. disput. 6. conseruet. 32. nu. 1.*

15 Podagrosi, qui continua, vel quasi continua Podagra laborant, nequeunt eligi ad Prælaturas; quia Prælati debent esse omnino expectati ad prouidendum necessitatibus Subditorum; hic autem morbus est in-

incurabilis, & impedit exercitium officij: unde tali morbo laborantes, consentunt Regularibus, ex cap. penult. de Cler. agrot. & docet D. Thom. 3. p. q. 82. ar. 10. ad 3. ubi latet de debilitate, & aegritudine, impediens vsum ordinis.

16 Secus autem, si Podagra non sit contraria, & non impedit; Campanil. in divers. im. rubr. 11. cap. 17. nu. 137. & Abbas in cap. cum inter Canonicos, de elect. nu. 7. ubi dicit, quod impedimentum non perpetuum, non est cur perpetuo à Dignitatibus arceatur: eo fortius, quia his tempore impedimenti potest dari Coadiutor, qui recte possit gubernare.

17 Senes sunt ineligibiles ad Regularium Prælatum, ex cap. nisi cum prædictis. 30. de renunciatione, ibi, alia verò causa est debilitas corporis, quæ, vel ex infirmitate, vel ex senectute procedit, nec rapign omnis, sed illa, solummodo, per quam impotens redditur ad exequendum officium; & docet D. Thom. 2. 2. q. 185. ar. 4. ad 3.

18 Qui nam sint hi senes ineligibiles, dico; quod de eis non potest dari certa Regula, cum non sint vnius complexionis, & temperamenti, nec sub uno aere vivunt; unde relinquuntur prudentis arbitrio, Regulariter autem, censetur septuagenarius, de consuet. lib. 3. de arbit. ar. 59. nu. 3.

19 Cæci, & Surdi non sunt eligibiles, ob prædictas rationes; hæc namque potentie, sunt necessariae simpliciter ad gubernium, cap. sine etenim, de iur. i. dist. 49. & docet D. Thom. 3. p. in q. 82. ar. 10. ad 3.

20 Verum Surdastri non censentur ineligibiles; Namur lib. 1. consil. de corpor. quas. consil. 2. nu. 3. & post. electos. Sagr. de consil. lib. 6. cap. 8. nu. 5.

21 De alijs autem consilat ex sacra scriptura, Gen. 22. ibi, homo de semine tuo, per familias, qui habuerit maculam, non offerret panes Deo, quod non accedat ad ministerium eius, si coævus fuerit, si claudus, si parvus, vel gressu, vel toto naso, si fracta pede, si manibus, si gibbosus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si ungum scabiem, &c. de quibus vide D. Thom. in 2. 2. & Tied. Jess. 22. cap. 4. de reformatione sui. ubi ait, nec alijs in posterum suis propositis; nisi hi, qui iam gratiam, & ceteras, obsequantes integrè habere dignoscuntur, aliter ipsa sui propositio in hac ibi.

Supprior in Ordine Predicatorum, an possit eligi in Prioratu illius Conventus, in quo est Supprior? Quæst. 39.

Affirmative dicitur, cum quia, id nec in iure communis Canonico,

neq; in iure Regulari reperitur prohiberi, ac non prohibita censentur indulta.

2 Tum etiam, quia neq; privandus est iure suo, sine propria culpa, cap. satis personum 7. dist. 56. ibi, pr. quæ prius est, quem sua culpa, vel factus ab officio, quo fungitur, gradu non deicit; & Consuetum 16. q. 7. & cap. 1. de re iudicata.

3 At Supprior, si sit Sacerdos, per professionem continuantem in Religione, spatio duodecim annorum, habet ius ad eligendum passivè, ut est videre in cap. 2. de elect. Prioris, ex 5. & in Decreto Clem. VIII. quod ibid. habetur sub lit. Q. sec. 7. pag. 117. col. 1.

4 Ego, si cetera concurrant, non est, cur à tali electione repellatur, & potest colligi ex declarato ad text. 1. cap. 2. de elect. Prior, Conventus. lit. C. pag. 107. col. 4. ibi, quod si primus servator, id est, Supprior fuerit electus, secundus servator in publicando servatio, &c.

5 Nec ta moveat Statutum Provinciae Lombardiae, & Romanæ, quo cautum est, ut Supprior non possint eligi in Priores illius Conventus, in quo sunt Supprior, & si focus fiat, electio est nulla, & irrita, quia est locale, ex ordinatione scilicet Eminen. Cardinal. Alexandrini, teste Castellan. cap. 18. nu. 3. de elect.

Supprior in Ordine Predicatorum, an possit eligi in socium Prioris eiusdem ad Capitulum Provinciale? Quæst. 40.

Remigius Scropha in suis moralibus, 2. 2. q. 24. nu. 5. in fin. & Samuell. dist. 4. controntr. 5. tract. 2. de elect. Respondent affirmativè; nam Supprior habet ius acquisitum ad eligendum passivè, si habet cetera requisita, ut dictum est hic immediate supra, sed nemo privandus, est suo iure questio, sine propria culpa, ut constat ex allegatis iuribus, ergo.

2. Confirmatur, Officium Supprioratus non privatur, nec privare potest Supprior, rem suo iure questio; nec Supprior culpatur in acceptando, vel exequendo ministerium talis Officij: immo meretur.

Quamobrem debet exinde potius premium accipere, quam penam pati.

3 Hinc Primo inferitur, quod Predicator Generalis, si fiat Supprior alienius Conventus, non ideo amittit, vel suspenditur eius ius acquisitum eligendi in Capitulo Provinciali: sed Supprioratu non obstante poterit ite ad Capitulum Provinciale, ibiq; vocem habere, ut fuit declaratum Romæ 1608. declarat. 5. & habetur in decretis, dist. 2. de elect. Prior. Conventus, cap. 2.

cap. 2. text. 8. lit. P. pag. 118. col. 3.

4. Secundò, quòd si quis, ubi fuit electus socius, in Suppriorum eligatur, non proinde anuisse his, sed potest immò debet, ire ad Capitulum Provinciale, & cum ceteris vocare; qui ut dictum est, officium superadditum non privat iure quæsito.

5. Neq; his obstat declaratio nostrarum Constitutionum, sub his verbis expressa, ubi supra, *Item cum absentia Suppriorum sit conventui valde damnoſa; nullo modo debent Supprieores in socios Priorum eligi, qui autem appositum fecerint, debent graviter puniri, ac voce privati, sicut fas ordinatum Bononia 1275. & Tholosa 1304.* quia in his verbis non ponitur clausula annullativa, sed Decretum irritans, nec dicitur, quòd Supprieores non possint eligi, sed quòd non debent eligi; & inter hunc, & illum modum loquendi multum interest; & tantum ibi additur, quòd eligentes Supprieores sunt graviter puniendi; non quia fortè elegerunt hominem incapacem, sed quia sunt in causa damnificandi Monasterium, quod ipsi posset euenire, ob absentiam Suppriorum, in socium electi.

6. Ego autem dico, quòd sicut electio Prælatorum Regularium potest licite, ac valide coarctari ad tres, vel quatuor personas, cum exclusione cæterorum, ut dictum est hic supra; ita pariter, & electio sociorum, cum exclusione Suppriorum, quod non est contra ius Canonicum statuere, sed secundum iura gubernare; cò fortius, si coarctatio, & exclusio fiat ex rationabili causa, vel ex aliquo accidenti, ut dictum est in tract. 1. de elect. q. 10. & occurrit in casu posito: nam ad evitandum datum, quod Conventui posset accidere, ob absentiam Suppriorum, cautum est, ut Supprieores non eligantur; & ob commune bonum Monasterij deberet præcipi, ut nullatenus possint eligi; nec tale præceptum posset præiudicare iuri tertij tum quia, omnes Dominici iuraverunt, & scilicet voto promiserunt obedientiam suis Prælati; vivere secundum Regulam S. Augustini, & Constitutiones Fratrum Predicatorum observare, ut constet ex modo profutendi.

7. Tum etiam, quia quod sancitur in Capitulo Generali, dum sit, ad id specialiter deputatis, consensu tunc ab omnibus, etiam ut singulis; tum item, quia Religiosus quis acceptans officium Supprioratus, sub hac conditione, & clausula, *ut non possit eligi in socium, videtur consentire, & renunciare iuri suo, & quod semel placuit, amplius displicere non potest.*

8. Antequam hodie Eligentes Supprieores in Socium Prioris euntis ad Capitu-

lum Generale, possint merito puniri? affirmatiue dicitur tum quia, P. Generalis, & Capitulum Generale, ex Privilegio potest præcipere suis Subditis, ne intantur hoc, vel illo iure, & Privilegio, Tum etiam, quia Subditi tenentur obedire, & in casu contrarij, ut violatores voti obedientie possunt castigari tum item, quia iurant, proprias Constitutiones Ordinis Predicatorum observare; ut dictum est.

Socias Prioris euntis ad Capitulum Provinciale, si supersedeatur à Capitulo, illo anno; an sit socius, tempore futuri Capituli, vel alius sit eligendus? Quest. 41.

Fuit hæc quæstio in Ordine nostro perplexa, & coram Reuerendis Magistris interdum agitata, de cuius materia latè Remigius Scropha q. 24. in moral. Festus in summ. constitut. p. 3. cap. 24. de elect. Magistri Ordinis, Castell. cap. 15. de elect. Magister Camillus Polonus in suo summ. Capitulum Generalium, ver. Diffinitores, & in suo Director. de elect. par. 2. cap. 5. & 1. p. cap. 2. & Samuel. disp. 3. contr. 2. num. 35. tract. 3. de elect. & alij quam plures eiusdè nostre Familiae. Tu verò, ne in æquiuoco labores, aduerte; quòd in Nobis aliud est loqui de solo Capitulo Provinciali, & aliud de sola electione Provinciali, & aliud de utroque simul, ut constat ex multis.

3. Primò, ex ipsamet Constit. quæ de his separatim agit, nempe cap. 3. de elect. Prioris Provincialis, & cap. 7. de Capitulo Provinciali, dist. 2. unde declaratio d. cap. 3. de elect. sex. 3. sub lit. B. pag. 123. col. 2. ait, *tunc electio pertinere debet ad Capitulum Provinciale, & non ad Electores, hoc est, ad Priores, & singulos Socij, & ad Magistros in Theologia, & ad Predicatores Generales.*

4. Secundò, quia in Capitulo Provinciali, si eliguntur quatuor Diffinitores, qui etiam possunt eligi de non Capitulo, ut dicitur in rex. 1. d. cap. 7. pag. 138. col. 3. per quos distinguuntur iura totius Provincie; hinc petitiones Graduatorum, provisiones Conuentuum, Iudices ad causas civiles, ac criminales; si quæ sunt, mutationes Fratrum, & similia, quæ in vnum redacta publicantur, & dicuntur acta Capituli, ut ibid. nominantur.

5. Tertiò, quia in dicto Capitulo Provinciali eliguntur Diffinitores futuri Capituli Generalis, secundum formam Canonica, ut dicitur in declarat. rex. 6. cap. 5. de elect. Diffinitorum, lit. C. pag. 136. col. 1.

6. In Capitulo autem electionis merè

Pro;

Provincialis; nihil horum fit, nec debet fieri; cum ibi de sola electione tractatur: unde non ineptè solet dici, quòd aliud est, Capitulum Provinciale prouisionis, & discussionis iurium Prouincie, & aliud est, Capitulum electionis Provincialis.

7 Quarto, Priores Conuentuales non habent votum in electione Socij Prioris, euntis ad Capitulum Provinciale, nec valent in illa se intromittere: at in electione Electoris ad finem eligendi Prouincialem, habent primum votum, vt constat ex *declarat. tex. 5. cap. 3. de elect. Prioris Prouincialis*, sub *lit. d. pag. 124. col. 2.*

8 Ergò, aliud est loqui de Capitulo Prouinciali, & aliud de sola electione Prouincialis, vt latè ostendit *Casell. cap. 15. de elect. m. 23. fol. mihi 327. vbi* aduertit, quòd quando infirmul celebratur Capitulum Prouinciale, & in eo eligitur futurus Prouincialis, Prior Conuentualis debet se omnino abstinere à suffragando in dicta electione Socij Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale.

9 His tantibus, cum distinctione resolue quæsitum; aut enim versamur in electione Socij Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, in quo non eligitur nouus Prouincialis, sed tantum discutiuntur iura Prouincie, vt dictum est supra; & sic, in casu posito Socij electi non admittuntur, sed debent de nouo eligi alij Socij, vt habetur in *declarat. text. 5. cap. 3. de elect. Prior. Prouincialis*, sub *lit. e. fol. 124. col. 3. ibi* item *declaramus*, quòd Socij Conuentuum electi ad Capitulum Prouinciale, vocem tantum habeant in Capitulo Prouinciali illius anni, pro quo faciunt electi; si autem ex causa, vel impedimento, à Capitulo Prouinciali, illo anno supercedatur, ad tractatum Capituli Prouincialis anni subsequæntis, ex vi talis electionis non admittantur, sicut fuit declaratum. *Ferraris 1362.*

10 Aut sumus in simplici, & mero Electore Prouincialis, & sic dic, quòd hi Electores, qui large, & abusiuè vocantur Socij; vbi semel electi fuerint ad eligendum futurum Prouincialem, debent in omni casu admittere & habere vocem in futura electione Prouincialis: tum quia, nemo debet prauari suo iure quæsito, sed Electores per talum electionem acquisiuerunt ius ad eligendum futurum Prouinciale; ergò.

11 Tum etiam, quia ita habetur expressè in *dec. 5. cap. 3. de elect. Prior. Prouincialis*, fol. 123. col. 4. *ibi* electio Prouincialis spectat ad Priores Conuentuales, & ad Predicatores Generales, & vnum Fratrem de quolibet Conuentu, ad hoc idem, pro qualibet electione de Priore Prouinciali fienda (si plures

fieri contingit) *monitè electum*, ergò pro vna, & eadem electione Prouincialis, non possunt eligi alij Electores, sed iam electi, vocem habere debent in futura electione Prouincialis; quia ad istam fuerunt electi, & nondum elegerunt, vt benè notat *Scrophia cit. loc. num. 3.* ad hæc facit *declarat. 4. Valentia 1647.*

12 Quod etiam habet locum, quando cum quis eligitur Socius infirmul, & Elector, pro futuro Capitulo Prouinciali, si fortè erit mixtum; vt potè electionis Prouincialis, ac prouisionis, & discussionis iurium Prouincie.

Electiones Diffinitorum, & Sociorum eorundem euntiu ad Capitulum Generale, quò nam modo sint facienda in Ordine Predicatorum? Quæst. 42.

1 **D**iffinitores Capituli Generalis in Ordine Predicatorum, debent eligi à maiori parte Vocalium, per modum scrutini; secundum formam Canonica; de qua dictum est hic supra *tract. 1.* unde eorum electio non potest committi Prouinciali, & Diffinitoribus Capituli Prouincialis; non enim vtitur compromisso; prout declaratur sub *lit. c. tex. 4. cap. 5. de elect. Diffinit. Cap. Generalis*, pag. 136. col. 1.

2 Socij verò Diffinitorum non eliguntur à toto Capitulo Prouinciali; sed tantum assignantur à Diffinitorio Capituli Prouincialis in anno Diffinitorum, & 2 Prouinciali in anno Prouincialium; qui quidem possunt designari per fabas, vel in voce à Diffinitorio prædicto, secundum laudabilem consuetudinem Prouincie, *Casell. in dec. 15. m. 1.*

3 Qui insuper debent habere litteras testimoniales, subscriptas, non tantum à Prouinciali, sed à toto Diffinitorio; alijs non admittuntur, vt expressè dicitur in *sen. d. tex. 5. de elect. Diffinit.*

4 Quod dictum intelligi verum regularitèr, quia si in aliquo casu cõgregaretur Capitulum, ad effectum eligendi Diffinitorem, seu Electorem Capituli Generalis duntaxat, Diffinitor in tali Congregatione electus, ex quo nequit habere litteras testimoniales suæ electionis in Electorem, vel Diffinitorem, subscriptas à toto Diffinitorio; cum in tali Congregatione Diffinitores non fiant; sufficit, vt habeat illas subscriptas à Scrutatoribus, qui, in tali casu censentur subrogati loco Diffinitorum.

5 Fratres de aliena Prouincia, etiam si per annum permanserint in aliquo Conuentu, vel Conuentibus akerius Prouincie,

non possunt eligi in Diffinitores, neq; in Socios ipsorum, neq; in Electores Capituli Generalis; nisi sint illi Provinciales, pro qua eligendi sunt, incorporati, id est, affiliati simpliciter, ut declaratur sub *lit. D. tex. 5. cap. 5. de elect. Diffinit. Cap. Generalis*, pag. 136. col. 2.

6 Provinciales non possunt eligi in Diffinitores Capituli Generalis Diffinitorum, neq; deputari in Socios eorum, ita statutum fuit Neapoli 1600. & refert *Castellin d. loc. num. 8.*

7 Si quis Diffinitorum, in Provinciale fuerit electus, & confirmatus, talis quantum ad actum Diffinitoratus, cum ratione officii Provincialatus, in tali casu electionis Magistri diffinituri habeat, reputatur non superfluit, & ideo ad Diffinitionem alius Elector debet eligi, & admitti; prout declaratur *lit. D. trax. 7. de elect. Magistr. cap. 5. pag. 131. col. 1.* ad hæc facit *declar. 4. Valentis 1647.*

Si aliquis Diffinitorum eligatur in Provinciale in aliquo Capitulo Provinciali, & quod in eodem Capitulo Provinciali quis eligatur in Diffinitorem loco Diffinitoris in Provinciale electi, an huiusmodi electio sustineatur? Quæst. 43.

1 **S** Amuell. in *disp. 3. controu. 2. tract. 3. de elect. Canon. sub concl. 16. num. 33.* negativè respondet; tum quia, Diffinitor in Provinciale electus, & non confirmatus, censetur superfluit, cum iure quæsito ad diffinendum, ut constat ex *d. l. eo Constit. ubi dicitur, quod alius Elector debet eligi, quando primus ille Diffinitor sine electus, & confirmatus in Provinciale; m; ergo per confirmationem amittitur ius antiquum, Diffinitoratus, & non aliter, tum etiã, quia Diffinitor electus in Provinciale, per solam electionem nulli ius acquirit ad Provincialatũ, c. 2. de elect. Prior. *lit. L. in declarat. ver. declaramus, f. 112. col. 1.* ergo nõ datur locus novæ electioni, sed debet expectari eius confirmatio, secus non vacat locus, & consequenter non potest alius Diffinitor eligi, tum item, quia ita colligitur ex *declar. sub lit. A. tex. 1. cap. 2. de elect. Prior. pag. 105. col. 2.* ubi Fratres non possunt sibi eligere, vel postulare Priorem; nisi ille, qui præest in tali officio, sit penitus amotus, nec potest fieri electio, sub conditione, si eum contingeret amoveri, ut *ibid.* dicitur, ergo non est locus novæ electioni nisi post confirmationem, aliàs nulla erit electio.*

Socius Prioris euntis ad Capitulum Provinciale, an possit eligi in illo Consensu, ubi sunt quinq; vel quatuor Vocales? Quæst. 44.

1 **H** Anc quæstionem movet noster *Castellin suo tract. de elect. cap. 5. num. 87.* sed non resolvit, forsitan, ob quod dicitur in *Cap. Generali, Neapoli celebrato 1600. S. declarationes, num. 9.* quod scilicet, ubi non sunt sex Vocales, excepto Priore, non potest eligi Socius pro Capitulo Provinciali, si secus factum fuerit, electio nulla erit; quod item fuit sancitum Parisijs anno 1611. *9. ordinationes, num. 10.* ibi hoc Commentibus, ubi non sunt, ad minus sex Vocales, non eligantur Socii illo anno pro Capitulo Provinciali; quod tamen fuit postea renovatum Romæ 1629. *declarat. 8.*

2 Et merito, quia Capitulum Generale nihil potest statere contra ius commune Canonicum, ut infra dico, nec contra ius commune nostrarum *Constitut.* à Sancta Sede approbatum; sed hoc statutum erat contra ius commune Canonicum; nam de iure communi Canonico electio pertinet ad Collegium per ea iura, quæ refero in *tract. 4. de elector. q. 1.* de iure autem Canonico tres personæ idoneæ sufficiunt ad constituendum Collegium, per allegata in *tract. 2. de Capitulo*, ergo de communi iure Canonico tres personæ satis sunt ad Canonicè eligendum, & acius per hos Capitulariter factus, sustinetur; præterea, qui, servatis servandis electus fuit à maiori parte, ultra mediocritatem existentium in Capitulo, censetur ritè, & canonicè electus, *cap. quia propter, de elect. ergo electus à duobus de Capitulo, si ibi tres tantum. Vocales adfuerint, est ritè electus.*

3 Nec non, erat contra aliud nostrum statutum, auctoritate Apostolica editum in *Capitulo Generali, Romæ celebrato anno Domini 1559.* quod infra alias *declarationes, tex. 2. c. 1. de domibus, sub lit. E. pag. 95. col. 3.* reperitur insertum, sub his verbis.

Qui autem aliquando integrum numerum habuerunt, & modo ad hunc redacti sunt, re quatuor Fratres Vocales cum Priore non habeant, titulo Prioratus gaudent interim permittantur, Socium verò ad electionem Provincialis, vel ad Provinciale Capitulum, nequaquam eligant, hæc ibi.

4 Ergo, per argumentum à contrario sensu, si sint quatuor cum Priore, possunt eligere, ut latè noster *Scrophæ q. 17. in moralibus.* Veritatem in *Capitulo Generalissimo, Romæ celebrato cum auctoritate Apostolica, anno 1644.* sub Reuerendissimo

Fratre

Fratre Thoma Turco declaratur. 3. fuit declaratum, quod Priori Conventuales eorum Conventum, qui absque sua culpa duodenarium numerum Fratrum, sustentare non possunt: nibilominus manere debeant in sua possessione: dummodo alant sex Fratres Capitulares, ad ut habeant vocem in Capitulo Prouinciali, & quod dicti Conuentus habeant ius eligendi, & mutandi Socium Prioris ad idem Prouinciale Capitulum.

5 Quod dictum intelligendum est, iuxta declaratur. factam Valentie 1647. m. 5. ut in dicto numero senario comprehendere debeat Prior ipse, sed cum discrimine: ita scilicet, quod ad hoc, ut Prior talis Conuentus habeat ipse sex vocis in Capitulo Prouinciali, sufficiat, quod Conuentus aliat quinq; Fratres Capitulares, & prater Prioriorem ipsum, sed ad hoc, ut Conuentus ille habeat ius ad mittendum Socium Prioris, pro Capitulo Prouinciali, alere debeat quinq; Partes Vocales, & qui de iure habeant vocem, nedum in Capitulo, sed in electione Prioris, & Socij, & prater eos Prioriorem ipsum; qui tamen in electione Socij non se ingerat, iuxta ea, quae in Constit. habentur dist. 2. cap. 3. §. 5. lit. E.

6 Quod iure optimo declaratum est, cum correspondeat nostris Statutis de elect. Prior. Conuent. cap. 2. dist. 2. expressis sub declarationibus text. 1. lit. A. pag. 106. col. 4. in fin. ubi dicitur, quod quando non eligitur quis de Collegio, ad hoc, ut eius electio

sit rata, & legitima, debet eligi a maiori parte Eligentium, vltra medietatem.

7 Quando vero eligitur quis de Collegio, debet habere duo vota, vltra medietatem, ne fraudi locus adsit, & ne possit aliquis se ipsum eligere.

8 Cum ergo iuxta nostras Constit. Prior non debeat se intromittere in electione Socij, & nemini liceat, se ipsum eligere: necessum est, ut in Conuentu sint ad minus quinq; Vocales, aliter Eligendus de Collegio, nunquam poterit habere duo vota, vltra medietatem, cum medietas vnius voti, pro vno computetur.

9 Et exinde infero, quod cum in electione Electoris Prior habeat primum votum, sufficienter quatuor Vocales cum Priori ad eligendum Electorem, ad finem eligendi Prouincialium, extra Capitulum Prouinciale, vel ipsum Magistrum Ordinis; nam in tali casu extat numerus quinarius Electorum, qui satis est, ad eligendum de Collegio.

10 Neq; his potest obflare praefata declaratur. Valentie, quia loquitur de electione Socij, entis ad Capitulum Prouinciale, in qua electione Prior Conuentus non potest votare: Ego autem loquor de electione Electoris, cuius ad Capitulum, sed Congregationem meram Prouincialis, quae valde differt a Capitulo Prouinciali, ut dictum est supra.

SVMMA QVAESTIONVM.

Tract. VI. De Electis.

Electus, ad hoc, ut eius electio sit rata, & legitima, quot suffragia debet habere? Q. 1.
Electio, an debeat praesentari electio, & infra quod tempus? Quasi. 2.

Electus, ad hoc, ut sit verè Prælatus, an teneatur sua electioni consentire, & infra quod tempus, & confirmationem petere? Q. 3.

Electus, electioni de se factae, an valeat dissentire, & etiam post consensum, tui suo rennuciare? Q. 4.

Electus, & confirmatus; an postquam acceptauit, possit sua Prælatura rennuciare, sine licentia Superioris? Q. 5.

Electus, an valeat iurè confirmari? Q. 6.

An sit melius, electioni consentire, vel illam, ex humilitate respuere? Q. 7.

Electus ad Prælaturam, si putet se dignum ad

Tom. 2. Par. 3.

illam, an peccet mortaliter recusando? Q. 8.

Electus dignus, omisso notabiliter digniore, an mortaliter peccet, si tali electioni consentiat? Quasi. 9.

Si electus sit occultè Irregularis, vel habeat salu occultum impedimentum; an teneatur de prode, & manifestare? Q. 10.

Electus, & confirmatus, si sit occultè excommunicatus; an valeat se prode, si aliter non potest se excusare ab acceptatione Prælaturae? Q. 11.

Electus bis, sed per duas electiones, eodem tempore, ab eisdem Electoribus ad unam, & eandem Ecclesiam; an valeat ambas electiones amplecti, & prosequi? Q. 12.

Religiosus electus ad Prælaturam, extra suum Ordinem; an possit, non obtenta prius licen-

cia

Q. 3

na

etia sui Superioris, tali electioni consentire,
& quid si de facto consentiat? Q. 13.

Electus per potentiam Potestatis secularis, si
tali electioni consentiat, in quas penas in-
currit? Quæst. 14.

Electus, & confirmatus in Ordine Prædicatorum,
qui tamen noluit Prælaturam, & con-
firmationem acceptare, an in vigore possit
dici confirmatus, adeo, ut per talem confir-
mationem, eius Ecclesia destinata esse vi-
dua? Quæst. 15.

Electus, prout sui electionem, an quærat sibi
aliquid ini? Q. 16.

Electus, an valeat Procuratorem constituere
ad confirmationem petendam, vel defen-
dendam suam electionem, in casu opposi-
tionis? Quæst. 17.

Electus legitime, si appellavit ad Confirmatorem,
eod, quod ipsum noluit confirmare; an tali
appellatione pendente, ritè possit ab eodem
confirmari? Q. 18.

Electus, si ante confirmationem, sua admini-
strationis se ingerat, an sit ab ea repellendus,
& priuatur iure quaesito? Q. 19.

Electus, & confirmatus, si deinde in excom-
municationem incidat, an sit, ipso facto, sua
dignitate priuatus? Q. 20.

Electus, si è vota decedat, vel renunciet, an ob
eius occultum vitium electio irritetur; ad
quos spectat noua electio? Q. 21.

Electus, & confirmatus, ubi acceptantis, quan-
to tempore debet in sua Prælatura admi-
nistrare? Q. 22.

An Capitulum Provinciale in Ordine Prædi-
catorum, debeat necessarè celebrari in
Sabbato Dominica, Deus, qui erranti-
bus? Quæst. 23.

Biennium Provinciale in eodem Ordine, de-
bet esse Ecclesiasticum, seu morale, an ve-
rò secundum Kalendarium, & Mathe-
maticè? Quæst. 24.

Biennium scilicet Provinciale, quod termi-
nat post Sexagesimam; an prorogetur
usque ad Sabbatū præcedentem Dominicam,
Deus, qui errantibus? Q. 25.

Completo Biennio Provinciale, quis nam
remanet Vicarius Generalis Provincia, &
nona electionis? Q. 26.

Qui nam Priores, & Socj debent interesse, &
votare in electione Provinciali? Q. 27.

Examinatores scrutiniorum Patrum Voca-
lium, Electorum pro Provinciali Capitulo,
quo nam modò sunt instituendi? Q. 28.

Diffinitores Capituli Provincialis in Ordine
Prædicatorum, à quibus sunt eligendi, quo
modo, & in qua die? Q. 29.

Vicarius institutus à P. Reverendiss. Generali
in dicto Ordine, an habeat vocem in electio-
ne, cui præsit, & quem locum debeat te-
nere? Quæst. 30.

DE ELECTIS

Tractatus VI.

Electus, ad hoc, ut eius electio sit rata,
& legitima, quot suffragia debet
habere? Quæst. 1.

1 DE Iure Canonico, satis est, ut eli-
gatur à maiori parte, vltra medi-
etatem existentium in Capitulo, iuxta
dispositionem cap. quia propter, de elect.

2 In Ordine autem Prædicatorum de-
bet obseruari antiquissimum eius statu-
tum, quod habetur circa novum requisitum,
de electione Prioris Conventualis, distin. 2.
cap. 2. ex. 1. sub lit. A. pag. 106. col. 4. in fin.
ibi, & si invenerint, quod aliquis ex illis ex-
tra Collegium, aut extra numerum eligentium,
fuerit electus à maiori parte, vltra medieta-
tem omnium eligentium, eius electio rata, &
legitima habeatur; si quis vero de numero ip-

sorum eligentium electus fuerit, ut illius elec-
tio sit rata, & legitima, ut fraudi locus adsit,
neque possit aliquis se ipsum eligere, duo vota,
vltra medietatem, collata esse oportet; decla-
rantes tamen, satisfieri huius statuto de duobus
votis, si constet, illum esse electum à maiori
parte, secluso suo voto, si forte illud sibi con-
tulisset; id autem tunc satis constabit, quando
aderit unum votum, & dimidium, quod dicitur
vltra maiorem partem, vtpote, si eligentes sine
quing. maior pars sunt tres, requiruntur, & suf-
ficient, ut electus, qui est de numero eligentium,
habeat quatuor vota, ut eius electio rata,
& legitima habeatur: hæc ibi.

3 Ex quibus Primò collige, quòd elec-
tio alicuius de numero eligentium in
Ordine Prædicatorum: nisi excedat, & ha-
beat duo vota, vltra medietatem, est nulla,
& irrita: verum, cum iste defectus se te-
neat

neat ex parte electionis, & non ex parte personæ electæ, potest de nouo, sine præuia dispensatione reelegi in eodem Conuentu, & ab eisdem Electoribus; prout fuit pluribus declaratum, & præsertim Romæ 1583. teste *Castell. cap. 4. num. 15. de elect.*

4. Secundò, quòd nullus potest eligere se ipsum, etiam si iurasset eligere idoneiorem, & crederet se esse magis idoneum, ex *cap. in scripturis 9. caus. 8. q. 1.* tum quia, locus Regiminis, desiderantibus negandus est; tum etiam, quia nullus debet sibi sumere honorem, nisi qui vocatur à Domino, tanquam Aaron; tum item, quia nemo debet oriri à se ipso; tum denique quia nimis ambitiosus videretur, prout ex multis ostendit *Glos. cap. cum in iure 33. in ver. ex se, de elect. Turrescremat. in cap. si quis, il primo, dist. 79. Ategal. in suo promp. ver. elect. nu. 54. in fin. cui fauet noster Tab. ver. elect. 1. num. 25. & elect. 2. un. 4.* vbi dicit, quòd quisque debet de se ipso cognoscere culpam, & de alio presumere bonum, *cap. final. de præsumpt.* licet alij teneant oppositum, quod fortassis poterit habere locum in electione per modum compromissi; vnde *Glos. & Abbas in cap. elect. in ver. à duobus paribus, de elect.* dicunt, quod electi vox, non debet in numero eligentium computari; & in his fundatur speciale statutum Dominicanorum, de non eligendo se ipsum, *Castell. cit. loc. & cap. 5. num. 35. de elect.*

Electo, an debeat presentari electio, & infra quod tempus? Quest. 2.

1. QVOD electio de iure communi Canonico sit ad summum celebranda infra tres menses, constat ex *cap. ne pro defectu 41. de elect.* & ex decisiois supra tractat. 3. de tempore electionis, *quest. 1.*

2. Quam electionem, Electores quamcivilius commodè poterunt, eidem electo tenentur presentare, ac ipsius consensum petere, vt clarè habetur in *cap. quàm sit 6. de elect. in 6.* vbi *Glos. in casu dicit*, quòd illud tempus hodiè est redactum ad tempus octo dierum, prout expressè deciditur in *cap. cupientes 16. de elect. §. opterum si eligentes, in cod. 6.*

3. Qui quidem electus infra vnum mensem post consensum debet confirmationem querere, vt dicitur in eodem *cap. cupientes*, & infra immediatè habetur.

Electus, ad hoc, vt sit verè Prælatus, an teneatur suæ electioni consentire, & infra quod tempus, & confirmationem petere? Quest. 3.

1. ET quidem, electus, vt dictum est, tenetur de iure Canonico, infra mensem suæ electioni consentire, & infra tres menses, post consensum electioni prælitum, confirmationem petere, quòd si iusto impedimento cessante, infra huiusmodi trimestre tempus omiserit; electio eadem ipso iure, & eo ipso, viribus vacatur; prout expressè deciditur in *cap. quàm sit 6. de elect. in 6.*

2. Sed adverte, quòd tempus trium mensium, petendi confirmationem, post consensum prælitum, redactum fuit ad tempus vnius mensis; vt habetur in *cap. cupientes 16. eod. tit. in 6.* & dictum est hic immediatè supra.

Electus, electioni de se factæ, an valeat dissentire, ac etiam post consensum, iuri suo renunciare? Quest. 4.

1. A FIRMATIÒNE deciditur in *cap. si electio, de elect. in 6.* nec ad dissentendum, vel renunciandum, antè confirmationem requiritur licentia Superioris; tum quia, in *cap. hoc non dicitur*; tum etiam, quia nec in statutis Religionis reperitur expressum; tum item, quia in manu electi repositum est, acceptare, vel respuere, absque alia licentia.

2. Nec obstat dicere, quòd intrà mensem, post sibi præsentatam electionem, tenetur consentire; *cap. quàm sit, de elect. in 6.* nam hoc intelligitur in casu, quo vult consentire; in quo casu tenetur hoc facere, infra mensem, sibi in *cap. assignatum*; at si consentire non vult, ad hoc cogendus non est; tum quia, nemo inuitus cogitur consentire, *cap. gesta, & cap. vbi ista, dist. 73.* tum etiam, quia secus, non libetè consentiret.

3. Et quamvis ille, qui electioni suæ consensit, infra tres menses confirmationem petere debeat, vt in *cap. quàm sit, de elect. in 6. §. opterum*, & aliqui electio ipso facto est nulla; tamen non ideò renunciare non valet, sed exindè potius apparet, posse renunciare, absque alia licentia; nam cum dicat ius, vt confirmationem infra tres menses petere debeat, & si non petat, electio, ipso iure viribus careat, videtur sibi terminus præfixus, vt animum suum declararet; & elapso termino, confirmatione non petita, habet vim tacite renunciationis, vt ex illo

ex illo textu notat *Anchar. in cap. final. de consuetudine*, in 6.

4 Nec termino elapso locum habet purgatio moræ; nam ius exequitur, eò ipso, quòd prius, *Anchar. in d. cap. quàm sit*, in. 3. & posse electum, post prælitum consensum, antè confirmationem renunciare electioni, absq; alia licentia. tenet, post allegatos, *Federicus de elect. d. ibi. 41. num. 8.* dummodo talis renunciatio non fiat in præiudicium Superioris, ut in casu, quo electus foret repellendus, & Electores prius, iure eligendi, ex quo iudicibilem elegerunt.

5 Benè verum est, quòd si electio, ex eo non fortitur effectum, quia electus consentire recusat, vel post consensum renunciat iuri suo, aut fortè diem claudit extremum, seu propter occultum eius vitium, irritatur: Electores, qui iam fecerant, quod spectabat ad ipsos, infra iuris terminum eligendo; habebunt à dissensu, renunciatione, morte, vel irritatione prædictis, ac si vacatio noua esset, tempus integrum ad electionem aliam celebrandam: dummodo nihil fraudulenter egerint in præmissis; prout expresse dicitur in *d. cap. si electio, de elect. in 6.*

6 Hinc promidè sancitum est in Ordine Prædicatorum, quòd si canonicè aliquem elegerint, & contigerit, ut cassetur electio, incipiat de uouo alter mensis electionis à die, quo canonicè constititit Conuentui prædicta cassatio: quòd sanè intelligendum est habere robur, quomodo cūq; casetur electio, siue per defectum in ipsa commissioni, siue propter aliam rationem, etsi, in illo casu Prouincialis Priorem proderit, ille talis non erit Prior, ut in *pag. 113. col. 1. tex. 5. lit. O.*

Electus, & confirmatus, an postquam acceptauit, possit sua Prælatura renunciare, sine licentia Superioris? Quest. 5.

1 Negatiuè dic, quia per mutuum consensum eligentium, & electi, maxime post confirmationem subsequentem, nascitur inter ipsum, & Ecclesiam, ad quam eligitur, quoddam vinculum spirituale, quod non potest ad libitum dissolui, nec quidem à Superiore, sine iusta, & legitima causa, ut expresse deciditur in *cap. inter Canonicos 21. de elect.*

2 Hinc in Ordine nostro cautum est, ut nullus Præfatus valeat se ipsum declarare absolutum ab officio suo, propter quamcunq; transgressionem commissam, prout

dicitur sub *lit. O. ad tex. 6. Prof. nostrarum* Confus. pag. 8. col. 1.

Electus, an valeat inuicè confirmari? Quest. 6.

1 Negatiuè de iure communi; ut constat ex decisis; quia cū electus dicatur sponsus Ecclesie, ad quam eligitur, *cap. inter corporalia, de translat. & inter sponsum, & sponsam* non possit matrimonium consilare: nec spirituale vinculum oriri, nisi mutuo, ac libero mediante consensu, *cap. cum inter Canonicos 21. de elect.* nullus enim inuicè cogitur consentire; ità à pari, per dictum capitulum *inter corporalia.*

2 Nihilominus in Regularibus, ob solemne votum obedientie, non procedunt dicta iura, cū Religiosi non habeant vellet, nec nolle: nisi dependent à Prælatos ideòq; electus, & confirmatus, potest cogi, etiam sub censuris, ad acceptandum, & exequendum officium sibi impositum: nisi renuens assignet rationabilem causam, & *Cassell. cap. 14. in. 21. de elect.*

An sit melius, Electioni consentire, vel illam, ex humilitate, respuere? Qu. 7.

1 Respondet Layman. *qu. 69. cap. 6. de Prælat. Ecclesiasticis*, quòd melius agit electus, si electioni canonicè consentiat, non, ut præstet, sed, ut multis prosit, ad gloriam Dei; quia talis acceptatio procedit ex motu Charitatis, quæ est omnium virtutum præstantissima.

2 Quòd dictum intellige verum, in casu necessitatis, quando scilicet, non adest alius magis idoneus, qui possit ad talem Prælaturam eligi; nam digniori tenetur dignus cedere, ex Charitate, quæ non querit, quæ sua sunt, & ex Humilitate, quæ omnium virtutum radix est; secus autem, si tantū reperiretur par, & equalis; quia, ceteris paribus, potior est conditio possidentis.

Electus ad Prælaturam, si putet se dignum ad illam, an peccet mortalitèr refusando? Q. 8.

1 *Glosa in cap. in scripturis 8. quæst. 1.* ver. minime affirmatiuè respondet, & se fundat in *text. d. cap. ibi, qui renuit Omnipotentis Dei onus pascere, ostendit se Pastorem Summum minime amare*; ergo, subnequit, qui se dignum credit, & Prælaturam sibi

sibi oblatam, non recipis, mortaliter peccas.

1 Quod dictum intellige verum, in casu necessitatis: quando, scilicet, alius non adesse, qui posset in ea administrare; secus autem: tum quia, nullus se debet dignum putare ad Prælatum: tum etiam, quia multa incumbunt onera Prælo.

3 Hinc, *De Thom. 2.2. q. 185. ar. 1. ad 3. in referendo dictum Sæc. Augustini, ait, omnium Sanctorum queris Charitatis veritatis, negotium, iustum suscipit necessitas Charitatis; quam faciam, si nullus imponit, percipiende, atque intus de vacandum esse veritati, si autem imponit, sustinenda est propter Charitatis necessitatem:* hæc ille, cui ibid. subscribit longa manu Caiet. multa notando, vide illum, & non pigebit.

Electus dignus, omisso notabiliter delictiore, an mortaliter peccet, si tali electioni consentiat? Quæst. 9.

1 **D** Thom. 2.2. q. 185. ar. 3. in fin. corp. Respondet negativè, ibi, ex parte autem eius, qui assumitur, non requiritur, quod repente se alijs meliorem; (hoc enim esse superbum, ex præsumptione) sed sufficit, quod nihil in se inveniat, per quod illicitum ei reddatur assumere Prælationis officium, &c.

2 Exinde Caiet. ibid. in Comment. subinfert, quod is, qui eligitur, non tenetur ad comparatum; non etiam tenetur, ad hoc, quod licet acceptet, reputare se alijs magis idoneum, ad Ecclesiæ Regimen: sed tenetur ad positum, quod nullum, scilicet, in se impedimentum inveniat, ad Prælationis officium assumendum; quæ autem sint impedimenta, ad recipiendum tale munus, constat ex decis. in *trac. de eligendis*, & ex *cap. nisi cum pridem 10. de renuntiatio.*

Si Electus sit occultè Irregularis, vel habeat aliud occultum impedimentum, an teneatur se prodere, & manifestare? Q. 10.

1 **E**T dico, quod sic, de iure communi, & ordinariè loquendo, prout colligitur ex *cap. innotuit 20. de elect.* ibi, qui tandem spontanea tibi, & secreta Confessione, confessus, quod conscientia eius aliquantisper erat læsa, & infra, *sumpta*, ibi, & humilis devotio confitens, qui spontè, ac humiliter suum malum confiteri reatum, quàm læsa conscientia, Thronum confendere Pastoralis: ubi *Glos. ver. defectum*, ait, sine impedimento, quia, & si non sit nota delicti, est tamen nota defectus impediens promotio-

nem, & cap. nisi cum pridem 10. de renuntiatione, §. persona, ibi, quia licet Irregularitatem huiusmodi non poteris subicere, si tamen, & culpare, ubi *Glos. ver. non poterit*, subneclit, id est, non debueris de iure, tempore sua examinationis, & cap. ex penitentibus 55. distin. 50. ibi, qui se ordinationis tempore non prodidit, fuisse penitentem, ubi *Glos. ver. non proderit*, ait, quod ex hoc capite videtur, quod quilibet ordinandus, teneatur prodere crimen suum, quod ibid. affirmat noster *Turrecremata ar. 1. num. 1. D. Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 16. §. 13. Syl. ver. ordo 2. q. 2. & Tab. cod. ver. 6. un. 1. in fin.*

2 Ex quibus colligitur *DD.* quod ordinandus interrogatus ab Episcopo, antè sui promotionem ad ordines, tenetur pandere suum vitium occultum, quod reddit ipsum incapacem ordinis, & volentes contrahere carnaliter, teventur manifestare, impedimentum occultum, *Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 14.* & quod Irregularis electus ad Prælatum, tenetur non acceptare; immò respondere, nisi prius dispensationem, si dispensabilis est, obtin. at, *Layman. quæst. Canonie. de Prælat. Ecclesiasticis, cap. 6. quæst. 60.*

3 Nec obijcies, dicendo, quod nemo tenetur delictum suum prodere: nisi iuridicè interrogatus, quod esse nequit; nisi infamia præcedere, *cap. qualiter, & quando, de accusat.* quod non potest occulto crimini adaptari; quia, teste *Jan. in c. 1. de postulat. Prælat. un. 5.* quando fit inquisitio contra promotum, ut puniatur, tunc non licet absq; infamia procedere, & in hoc casu loquitur *de cap. qualiter, & quando, de accusat.* quando autem contra promotum, nè promoveatur indignus, non requiritur infamia, sed debet Superior ex officio inquirere, *cap. nobis, de elect.*

4 Nec dices, quod nemo tenetur se infamare; quia, in tali casu nulla necessitas est imposita se infamandi, cum unusquisq; liberè possit ab ordinibus, & Prælati suscipiendis abstinere; etenim beneficium petere, aut oblatum repudiare, non est necessitatis, sed libertatis.

5 Dixi, ordinariè & regulariter loquendo; tum quia, fieri potest, ut Electus in aliquo casu Prælatum sibi delatum recusare non valeat, nec suam Irregularitatem manifestare, absq; magna infamia; & in tali casu licet probabiliter, eam acceptare, & postea cum occasio adveniat, dispensationem impetrare; *Suar. tom. 5. de cens. disp. 40. c. 2. q. 4. dissent. un. 31. & 34.* cui sanet *Layman. cit. loc.* Et ratio esse potest, quia electio, & collatio beneficii, facta personæ Irregulari, substantialiter subsistit, quamvis

quamuis de iure Ecclesiastico prohibita sit, & etiam infirmata in ordine ad forum externum, cum nulla lex obliget in casu necessitatis; quod tamen non aridet *Sanebez vbi supra*.

6. Tum etiam, quia Religiosus promotus, aut in Capitulo, aut in litteris patentibus suae confirmationis, absoluitur, & dispensatur à suo Superiore, ad effectum, &c. Tum item, quia in meo Ordine per electionem electus nullum ius acquirit; nec potest antea eadentem ad confirmationem, tali electioni de se facere consentire, & post confirmationem sui Superioris tenetur suum animum declarare, ut dictum est hic supra *quasi. 4. nu. 3.*

Electus, & confirmatus, si sit occulte excommunicatus, an debeat se prodere, si aliter non potest se excusare ab acceptatione Pralaturae? Qu. 11.

Dixi in tract. preced. qu. 10.

Electus bis, si per duas electiones, eodem tempore, ab eisdem Electoribus, ad unam, & eandem Ecclesiam: an valeat ambas electiones amplecti, & prosegui? Quasi. 12.

1. **N**egatiue deciditur in cap. vi quis duas 25. de elect. in 6. cum non nisi ex vna ipsarum possit ius habere; unde electus per duas electiones, tenetur vnam illarum acceptare, & alteram relinquere; immò, eò ipso, quo vnam eligit, censetur alteri renunciare; ideòq; vbi electus, vnam elegit, in casu oppositionis non potest ad aliam redire, vt ibid. notat *Glos. in fin. cas.*

Religiosus electus ad Pralaturam, extra suum Ordinem, an possit, non obtenta prius licentia sui Superioris, tali electioni consentire; & quid si de facto consensit? Qu. 13.

1. **R**espondeo negatiue, quia Religiosus non est sui iuris, nec habet arbitrium, sed suum velle, & nolle subijcitur voluntati Pralati, vt pluries dictum est; quamobrem si consentiat, non obtenta prius licentia legitimi Superioris, consensus est irritus, & nullus, & eius ius fortitan quascumq; amittitur, prout expressè deciditur in cap. si Religiosus 27. de elect. in 6.

2. Proinde, & Regulares, etiam immediate

à Domino Papa, in Episcopatum electi, non consentiunt, quin prius à P. Reuerendissimo Generali, qui clauem Ordinis tenet, accepta d. licentiam habeant; etenim per Episcopatum auocatur Religiosus ab ipsa Religione, non sine eius iactura, vt praxis ipsa docet.

3. Dixi, non consentiunt, quin, &c. Non autem dixi, quod non possunt consentire; quia licentia hæc, de qua est sermo, non est ipsi Regulari assumpto simpliciter necessaria ad consequendum Episcopatum, à Papa sibi collatum; nam eo ipso, q. aliquis Religiosus est à Papa, in Episcopatu electus, vel confirmatus, aut consecratus, est exemptus à iurisdictione suorum Prælatorum, per ea multa iura, quæ allegat *Nauar. in consil. 6. num. 3. de testam.* etenim eò, quod Papa confert Monacho Episcopatum, sciens esse Monachum, & inhabilem ad acceptandum beneficium, sine licentia sui Superioris, censetur dispensare, *Rodr. tom. 1. q. 38. ar. 5. & tom. 2. q. 58. ar. 1. sed est voluntaria*; quia Regulares assumpti, hoc faciunt ad ostendendam humilitatem Religiosam, & ne desinant participare suffragia sui Ordinis, prout lacè ex multis ostendit *Peyr. in formul. Pralati. G. cap. 6. nu. 2. & 2. fol. mlii 631.*

Electus per potentiam Potestatis secularis, si tali electioni consentiat, in quas penas incurrit? Quasi. 14.

1. **E**T dico, quod efficietur ineligibilis, ipso iure, & electio est nulla, & eligentes à beneficiis per triennium suspenduntur, & sunt priuati potestate eligendi, vt expressè habetur in cap. quisquis 43. de elect. Quando autem electio dicitur fieri per potentiam Potestatis secularis, vide *tex. in cap. cum terra 13. & cap. Vinton. 25. eod. tit. de elect. vbi Glos. & DD.*

Electus, & confirmatus in Ordine Prædicatorum, qui tamen noluit Pralaturam, & confirmationem acceptare, an in rigore possit dici confirmatus, adeò, vt per talē confirmationē, eius Ecclesia desinat esse vidua? Qu. 15.

1. **N**egatiue dic; quia vinculum spirituale non contrahitur inter eligentes, nomine Ecclesie, & electum, scilicet inter confirmatorem, & confirmatum; nisi per liberum consensum vtriusq; nempè confirmantis, & confirmati, *cap. inter Canonicos 21. de elect. & cap. quāvis sit, eod. tit. in 6.*

2 At, in casu posito, confirmatus non acceptauit; immò renuit; ergò propriè, & verè non potest dici Prælatus; & sponsus Ecclesiæ, ad quam fuit electus: nisi largè, & impropriè, cum desit ei vnum de substantialibus requisitis, vt constat ex decisis, eò fortius in Ordine nostro, quia electus vnamimirè, & confirmatus quomodocumque nullum ius acquirit ad Prælaturam Regularem; nisi liberè consentiat, vt habetur in *declarat. ad lex. 3. cap. 2. de elect. Prioris Conuentualis*, pag. 111. col. 3. & pag. 112. col. 1. quamobrèm confirmatio apud Nos, nisi acceptetur, non aufert vacantiam Prioratus, sed eadem vacantia adhuc perseverat; vnde ius eligendi iterum renouetur ad primos Electores, qui sine fraude fecerunt, quod in se erat eligendo capacem, infra legitimam tēpora, *Castell. l. 4. n. 66. de elect.*

Electus, per sui electionem an quas sit sibi aliquod ius? Quæst. 16.

1 DE Jure Canonico certum est, quòd electus per electionem acquirit ius ad rem, sed non in re, hoc est, acquirit ius ad Prælaturam, ad quam est electus, sed antè confirmationem non habet exercitium administrationis; electio enim dar ius in habitum, & confirmatio in actum, seu dar exercitium administrationis, vt constat ex *cap. nosti 9. de elect.* vbi *Glos. in ver. confirmata*, ait, quòd per confirmationem acquirit electus plenam administrationem, & *cap. qualiter, & cap. auaritia 5. in 6. cod. tit.* ibi, si quod ius per electionem acquisitum est, adiuncta *Glos. in princip.* vbi plura ad hoc allegat iura.

2 Hinc, *Hosien. in cap. quia propter, n. 66. de elect.* & alij plures, quos citat *Megel. in prompt. ver. elect. n. 51. vers. nec ex tali*, dicunt, quòd electus absq; vlio vitio ambitionis, potest agere, & officium Iudicis implorare pro confirmatione, quando dilataretur, quia cum sit electus, & naturalitèr perfectus sit eius electio per consensum maioris partis Eligentium, potest ipse electioni liberè consentire, vt probat *lex. in c. cum inter Canonicos, de elect.* & cum per consensum Eligentium, & Electi, quasi coniugale vinculum sit contractum, vt habetur in *d. cap. cum inter*, potest ipse ad id agere, quod sibi per tale vinculum debetur; exinde inferunt, quòd sola electio facit Prælaturam, & quærit ius electio, & per confirmationem nihil noui iuris quæritur, sed solùm exercitium iuris, per electionem quæritur.

3 An hoc habeat locum in Collegijs
2. n. 2. Par. 3.

Religiosorum, cum hi sint incapaces iuris quærendi, ob votum Paupertatis, quo verantur, aliquid, vt proprium possidere: obseruanda sunt propria statuta à Sæcta Sede approbata, an id admittant?

4 Certum est, quòd in Familia Dominicana non procedit, vt constat ex *lex. 3. cap. 2. de elect. Prior. Conuent.* pag. 111. col. 3. *lit. L.* vbi dicitur, quòd ille, qui est Canonice electus in Priorem alicuius Conuentus nostri Ordinis, non potest statim, pronuntiata electione, cedere iuri suo: tùm quia, talitèr electus in Ordine nostro, ex tali electione nihil iuris acquirit: tùm etiam, quia, etsi ab omnibus eligatur, in potestate Prælati erigitur confirmare, vel non confirmare, vt dicitur in eodem *lex.* & quamuis eum non confirmet, non tamè rellat tali electo locus appellandi, vel aliqua causa prosequendi, siue aliquid in foro contentioso repetendi, quia scilicet, per electionem ad Priortatum ius nullum acquisiuit, *ibid. col. 4. ver. 3.*

5 Nec oblat dicere, quòd coniugale, vinculum consurgit ex mutuo libero consensu, quia Religiosus non habet velle, aut nolle, sed tantum tenetur Prælato obedire, secus veniret contra vota.

Electus, an valeat Procuratorem constituere ad confirmationem petendam, vel defendendam suam electionem, in casu oppositionis? Quæst. 17.

1 Affirmatiuè deciditur in *cap. cupientes, §. si verò, de elect. in 6.* qui quidem Procurator potest esse de numero Eligentium, si ei ita visum fuerit, vt colligitur ex eodem *cap.* & ita in facti contingit fuisse practicarum in Ordine Minorum testatur *Peyr. in suo form. lit. Ec. l. 8. col. 2. n. 1.* an autem procedat in Ordine nostro, ex quo ibi electi nullum ius per electionem acquirunt, vt dictum est supra; & dico, quòd sic; tùm quia, non solùm electus non potest confirmationem petere, vt dictum est; verùm etiam ipsi Electores, etiam per se soli, absq; interuentu electi, vt docet *Glos. in cap. quoniam sit, ver. petere, de elect. in 6.* sed Electores in Ordine nostro non verantur hoc facere, ergò; nàm expressa nocent, non expressa, non nocent, *de Regular. 6. cò magis*, quia in penalis, non fir extensio; tunc etiam, quia etiam ipsemet Electus poterat instituire Procuratorem, non ad descendendum ius sibi per electionem quæritum, quia elect litigare de subiecto non supponent; sed ad informandum Dominum Papam de toto electionis negotio, vt habetur in *d. cap.*

d.eap.cupientes, si verò de electis in 6. tùm item, quia recursus ad Sanctam Sedem, nec etiam Regularibus censetur vetitus; cùm appellatio ad Superiores sit species defensionis, quæ cunctis d. betur de iure naturæ, Rodr. tom. 1. q. 19. ar. 2.

2 Sed aduerte, quòd cùm hi Procuratores debeant in iudicio comparere, & non admittantur: nisi sint publicis instrumentis roborati, *cap. 1. de Proc. constituendis*; sint per publicum contractum, rogatum manu Notarij, vt iuris, & moris est, sub infra scripta forma verborum constituendi; & quauis Prælati nostri Ordinis in causis Religiosorum possint creare Notarios Religiosos, qui sint inter nos eiusdem valoris, & fidei, sicut Notarij seculares, iuxta priuilegium nobis concessum à Pio V. quod refert Rodr. tom. 3. *quæst. 8. art. 1.*

3 Verùm, ad tollendos scrupulos, & quia subscriptio constituentis potest esse non nota, & faciliùr falsificari; melius, & tutius erit, hac in parte vti Notatio seculari.

Forma constituendi Procuratorem ad petendam confirmationem, vel defendendam electionem.

4 **I**n nomine Domini, &c. F. N. Ordinis Prædicatorum, per hanc Procurationis Epistolam cunctis pateat, & sit notum; qualiter ego F. N. de N. Ordinis Prædicatorum, non valeus ad infra scripta vacare, & personaliter interfuisse in Cinitate Rom. meis urgentioribus occupatus negotijs, confusus ab experto, de fide, prudentia, & integritate N. de N. ipsum quidẽm N. Ecce absentem, tanquàm præsentem, spono, & omni meliori via, facio, & consti tuo meum verum, charum, legitimum, & indubiatum Procuratorem, ad Procuratorio nomine, & pro mei, & Monasterij parte comparandum in Sancta Sede, & in Curia Romana, & coram quocunq; Iudice, Officiali, & legitimo Supriori, in omni Curia, loco, & foro, mihi permissio, pro omnibus, & quibuscunq; meis litibus, & questionibus, & dicti Monasterij, ac questionibus, & causis aliis, passivis, actiuis, criminalibus, & mixtis, moris, & morandis; tam pro, quàm contra; ibiq; iur: mei prædicti constituentis, & dicti Monasterij defendendum, & allegandum, scripturas quascunq; tam publicas, quàm priuatas præsentandum, & præcipuè, ad defendendum electionem ad mei beneficium factam, &c. & informandum Sanctam Sedem super toto negotio dicta electionis, &c. testes examinari petendum, memorialia nomine mei, & dicti Mo-

nasterij porrigendum, &c. & omnia alia necessaria, & opportuna in prædictis, & prædicto negotio, & cure a singula, & omnia faciendum, quæ facere possem egomet prædictus constituens, si præsent, & personaliter adfuissem, vsq; ad finem litis, & sententia executionem; constitutus, &c. dans, & concedens, &c. d. N. meo Procuratori plenam, & omnimodam potestatem, prædicta omnia libere faciendi, & exequendi, cum potestate substituendi unum, vel plures Procuratores loco sui, cum simili, vel limitata potestate, &c. pro quo promitto dato, & promittè iure, talio pectore, more Religiosorum, rogans te infra scriptum Notarium, vt hanc meam Procurationem per Epistolam, tua manu scriptam, mea, & infra scripturam Iudicis, & testium subscriptam, duo signo robores, & ego N. Notarius N. præsentem feci de ordine, & voluntate prædicti constituentis, & in fidem, hic meo solito sigillo signari, requisitus, &c. locus sigilli; Ego N. Notarius, &c. Ego F. N. constitutus, vt supra, Ego N. sui testis, & præsent in constitutione dicti Procuratoris, Ego N. Index, &c.

Electus legitime, si appellauit à Confirmatore, eo quòd ipsum noluit confirmare: an tali appellatione pendente, ritè possit ab eodem confirmari? Quæst. 18.

1 **P**ortellus in dub. ver. appellare, nu. 8. dicit, quòd sic; non obstante, quòd appellatio ligat manus Iudicis appellati, & prohibet amplius procedere: & ratio esse potest; tùm quia, appellatio introducta est à iure in beneficium ipsius appellantis, sed vnusquisq; potest cedere iuri suo, & beneficio; tùm etiam, quia hoc non est contrà finem, & intentionem appellantis; immò correspondet suo desiderio item, quia licet appellatio suspendat iurisdictionem Iudicis; à quo appellatur, non tamen quòd tendentiam in faciliorem exitum causæ, vt notant DD. in tit. de appellat.

2 Hanc tamen responsionem Castell. cap. 16. de elect. nu. 19. limitat, non procedere in casu, quo appellatum sit ad Sanctam Sedem, secus ad alium Superiorem Iudicem; quod verum exitimo, si causa non fuit introducta, nàm per introductionem causæ, cessat omnino iurisdictione Iudicis appellati.

Electus, si ante confirmationem, sua administrationi se ingerat; an sit ab ea repellendus, & prinetur iure quæsito? Quæst. 19.

QUOD Electus, quantumcumque solemniter, & unanimiter non habeat administrationem in Ecclesia, in qua electus est, nisi post confirmationem, à legitimo Superiore sibi factam, habetur clarè in cap. nos. 9. de elect. adiuncta *Glos.* ubi in casu ait, nota, quod nullus electus ante suam confirmationem potest aliquid administrare; quod si fecerit, hoc ipso repellatur, prout habetur in d. cap. nos. & in cap. qualiter 17. cod. tit. ubi, quoniam electus à vobis ante confirmationem administravit, Episcopus se immiscuit. & in cap. cum iam dudum 18. de prebend. ubi se ingerit, & ingressus, ante confirmationem, & magis expressè in cap. avaritia 5. de elect. in 6. ibi, hac generali Constitutione sancimus; ut nullus de cetero, administrationem Dignitatis, ad quam electus est, priusquam celebrata, de ipso electio confirmetur, sub Oeconomatus, vel Procuratoris nomine, vel alio, de nouo quæsito colore, in spiritualibus, vel temporalibus, per se, vel per alium, pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumat; omnes illos, qui secus fecerint, si quod eis per electionem, quæsum fuerit, decernentes, eo ipso, priuatos.

2 Et quamuis vinculum spirituale matrimonij contrahatur per illum consensum eligentium, & electi, vt constat ex cap. cum inter de elect. fuit tamen ita promissum, ne alias de conuersione non curaretur electi, *Butr. in d. cap. si, num. 6. in fin.*

3 Et quamuis sola electio faciat Prælatum, & quærat ius electi, & per confirmationem nihil noui iuris illi quærarur, sed solum exercitium iuris, per electionem, quæsitum, vt dictum est supra.

4 Nihilominus, ante confirmationem Ecclesia dicitur vacare, & durat prima vacatio, vsq; ad confirmationem, vt probat *tex. cap. quam sit, de elect. in 6.* & per confirmationem vacare definit, per cap. 1. & 2. de translat. Prælat. idèq; si electus ante confirmationem moriatur in Curia; beneficium non dicitur vacare in Curia; sed attenditur prima vacatio, dato, quod super illa electione, vel confirmatione, in Curia litigaretur, *France. in d. cap. quam sit, de elect. in 6. num. 1.*

5 Limita tamen dicta iura, in Prælati, qui hodie per Papam prouidentur, nam, ipso ipso, quod per Papam pronuntiati sunt, administrare possunt; quia talis pronuntiatio habet vim electionis, & confir-

mationis, Abbas in d. cap. nos. nu. 4. & colligitur ex cap. cum olim, de can. possessionibus, & propri.

6 Verum, nemo debet recipi in Prælatum, nisi habeat literas Papæ, non quia, vt ait ipse, literæ sint de substantia Prælatu, cum ad illam consequendam sufficiat voluntas Papæ; vt refert *Bald. in l. humanum, C. de legib.* sed quia literæ sunt de substantia probationis, id est, vt sine illis nemo sit in Prælatum recipiendus, etiam si per testes probet, quod D. Papa pronunciauit illum in Prælatum.

7 Secundò, limita quodam Generales nostræ Religionis, & aliarum participantium Priuilegia, Ordini nostro indulta; nam ipsi, eo ipso, quod sunt electi, habent plenam, liberam, & omnimodam curam, & administrationem omnium rerum, & personarum suæ Religionis, vt constat ex nostris *Const. cap. 5. de elect. Magister, ex. 5. & ibid.* declaratur sub *lit. P. pag. 132. col. 2.* & liquet in nostro *Mari Magno*, ubi à Sixto IV. confirmatur Priuilegium, nobis concessum à Gregor. 9. ibi, tu fili magister, & predecessores tui, in iura eiusdem Ordinis consuetudinem, obseruata habemus, ac à Sede Apostolica toleramus; statim postquam electi, secundum prædicti Constitutiones Ordinis extrinsecus, Fratrum ipsius curam gereritis, Magisterij officium plenè, ac liberrè in omnibus exercentes, idemq; Fratres vobis dno, ac humiliter obedierint, & intrinsecus reuerentè; hæc ibi *lit. F. pag. 149. in Bull. P. iurmaris.*

8 Quod irem nobis concessit *Inno. IV.* per spec. ale *Diploma*, quod per extensionem habetur in eodem *Bull. pag. 14.* quod pariter in specie fuit concessum à *Paul. III. & Iul. III.* Societati Iesu, vt est vid. re in eorū *Comp. ver. Generalis, 9. 1.* de quibus latè *Rodr. tom. 2. q. 52. ar. 2.* & *Miranda* in suo *Manual. Prælat. tom. 2. q. 23. ar. 32. concl. 3.*

9 Tertiò, limita in casu, quo ille, qui habet potestatem confirmandi, facit actum, qui confirmationis vim habet; vtputa; quia locum in Choro, vel Capitulo assignauit, vel inuestituram illi fecit, Abbas in cap. transmissam, num. 3. de elect. ibid. *Heslerij, num. 8. & Cuccius in Institut. maior. tit. 4. num. 11.*

10 Quartò, limita in illis Prælatis, in quibus, ex consuetudine rationabilis, & legitime præscripta, introductum est, vt electus sine confirmatione habeat administrationem, cum enim talis consuetudo, à iure, admissa sit, ita vt iuri positio præiudicium afferat, cap. *fin. de consuetud.* non est dubitandum, in tali casu posse electum, sine confirmatione ministrare, nam consuetudo, vt constat ex decis. dat ius, & pri-

uilegium, *Megal. in suo promp. ver. electi. num. 59. ver. limit. 5.*

Electus, & confirmatus, si deinde in excommunicationem incidat, an sit, ipso facto, sua dignitate priuatus? Quæst. 20.

Dici traët. præcedent. suprà, q. 11.

Electus, si è visa decedat, vel renunciet, aut ob eius occultum vitium electio irritetur: ad quos nam spectat noua electio? Quæst. 21.

ET quidem, spectare ad primos Electores, deciditur in *cap. si electio 26. de elect. in 6. vbi* habentur hæc verba præcisa, *si electio, ex eo non fortitur effectum; quia electus consentire recusat, vel post consensum renunciat iuri suo, aut forte diem elaudis extremum, seu propter occultum eius vitium irritatur; Electores (qui iam fecerant, quod spectabat ad ipsos, infra iuris terminos eligendo) habebunt, à dissensu, renuntiatione, morte, vel iritatione prædictis, ac si vacatio noua esset, tempus integrum ad electionem, & aliam celebrandam: dummodò nil fraudulentè egerint in præmissis; Vt si v.g. Electores in fine trium mensium, quod est tempus sibi à iure præfixum ad eligendum, cap. de pro defectu, de elect. & cap. 2. de concess. prædicant, eligimus talem, qui dissentiet, & sic à die dissensus adhuc habebimus tres alios menses, vt notat ibi *Glos. in ver. fraudulentè: nequeunt vti dispositione prædicta, & ratio esse potest, quia nemo est sine propria culpa, suo iure priuandus, cap. satis puerum, dissin. 56. cap. inuentum 16. q. vii. & cap. 1. de re iud. ergo quoties electio erit irrita, & non fortietur effectum suum, ut potè confirmationem, absq; culpa Eligentium, spectabit de nouo ad primos Electores, qui in culpa non sunt.**

Verùm tamen aduerte, quòd electio facta ab aliquo compromissario, si non fortitur effectus suum, ob dissensum, mortem, vel vitium electi, non amplius reuertitur ad ipsum compromissarium, sed ad primos compromittentes, prout expressè deciditur in *cap. si compromissarius 37. de elect. in 6. ibi, siue etiam ignoranter (cum suo sit finis officio) eligendi potestas liberè reuertitur ad eosdem, supple, priuò compromittentes, quod etiam habetur in cap. post translationem, de renuntiatione, vbi non valuit electio, vel postulatio facta per com-*

promissarium, & nihilominus D. Papa mādatur, quòd compromittentes eligant, quòd dictum *Glos. in ver. consentire, limitat; dummodò aliud non appareat in mandato; nam si ei facta sit potestas eligendi bis, ter, toties, & quoties, opus fuerit; electio reuertitur ad ipsum compromissarium, non autem ad ipsos compromittentes, quibus imputandum est, de tali potestate tradita. Si tandè hi, ad quos spectat, nolent infra tempus præfixum, ad electionem procedere, ius providendi deuoluitur ad Superiorem immediatè, iuxta cap. de defectu 41. de elect.*

Electus, & confirmatus, vbi acceptauit, quanto tempore debet, in sua Prælatūra administrare? Q. 22.

HAc in parte sunt obseruanda Statuta Ordinum, & præcisè approbata à Sancta Sede; In Ordine verò Prædicatorum debet attèdi *Constit. Iulij 2. edita super temporalitate Priorum Prouincialium, Conuentualium, & Prioris illarum, quam per extensum ponit Vltimarius in nostro Bullario, pag. mihi 170. & est tenoris sequentis.*

Iulius Episcopus, seruus seruorum Dei: ad perpetuam rei memoriam; Sub Religionis Iugo Domino famulantes libèrè prosequimur, favore gratia specialis, & ad ea, per quæ coram quieti consulitur, & ambitioni via præcluditur, diligenter intendimus, & in his nostris Pastoralis officij partes fauorabiliter impartimur, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Sanè exponente nobis Venerabili Fratre nostro, Olinerio Episcopo Hostiensis, ac Proessore Ordinis Prædicatorum, perperpetuas, quòd perpetuas, seu diuturnitas in officij dicti Ordinis, multa detrimenta, ac etiam contentiones inter ipsius Professores sepius afferre cõsuevit, ac per eundem Olinerium Episcopum, nobis humiliter supplicato, quòd tam Priores Prouinciales, & Conuentuales eiusdem Ordinis, quam Prioris Monialium Sancti Augustini, sub cura præfati Ordinis, ultra certum tempus in suis perseruare officij non possint, perpetuo statuere, & ordinare, aliasq; in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur, qui singulorum, præsertim Religiosorum quieti, & paci, quantum cum Deo possumus libèrè consulimus, biniusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuò statuimus, & ordinamus, quòd in prædicto Ordine Priores Prouinciales, ultra quadriennium, Conuentuales

les verò, & prefatus Prioriffa, ultra biennium, in huiusmodi non possint perseverare officijs; sed his elapsis temporibus, ipso facto, absq; alia absolutione sint ad prefatus officijs absoluti: nec qui Prior Provincialis fuit, possit infra octo annos, eius absolutionem immediatè sequentes, eiusdem Provincia esse Prior Provincialis; nec qui Prior Conventualis fuit, possit infra quadriennium immediatè sequens, eisdem Conventus esse Prior Conventualis; & similiter, quæ Prioriffa fuit, infra etiam quadriennium immediatè subsequens, uò possit eiusdem Monasterij esse Prioriffa; nisi in Monasterijs monis, aut noniter reformatis, ad quorum Regimen aliudè Moniales, aut vocata, adductaq; fuerint: in his enim post annos viginti, post institutionem, aut reformationem volumus, posse diutius Prioriffas durare, & citius reassumi, prout antè presentium litterarum emanationem fieri poterat.

Verùm, nè Capitula Generalia, aut Provincialia, opportunitè contingere carere suffragijs, sacrisq; temporibus, Fratres ipsius Ordinis discurrere, eadem auctoritate volumus, & declaramus, quòd si quadriennium alienius Prioris Provincialis finire contingat, Ordine non habente Magistram Generalem, aut inchoato anno celebrandi Capitulum Generale, in quo secundum prefatos Ordinis Constitutiones, Priores Provinciales debent diffinire, extensum intelligatur in utroq; casu, illius quadriennium, usq; ad Capitulum Generale completum, in quo Generalis Magister electus erit, vel in quo diffinire debent.

Similiter, si alienius Prioris Conventualis biennium contingere compleri, Provincialis carere Priore Provinciali, aut infra Septuagesimam, & Pascha, biennium illius, in primo casu, usq; ad electionem Provincialis, seu Capituli Provinciale completum, in quo Provincialis electus fuerit, in secundo verò casu, usq; ad completum Provinciale Capitulum, si infra tempus Paschale illius anni celebrandum fuerit, alioquin usq; ad Resurrectionis Dominicæ octavas inclusivè, intelligatur extensum.

At presentes verò Priores Provinciales, qui quadriennium in Provincialatus officio peregerunt, aut antè proximum celebrandum Capitulum Generale, sed interim dispositioni Superiorum suorum, ac si presentes litteræ non emanassent relinquentes.

Volumus, statim completo prefato Generali Capitulo, proximè celebrando, prædictos omnes absolutos ipso facto, absq; alia absolutione à prædictis officijs esse, & id tenore presentium declaramus, ex nunc, prout ex tunc eos absolutos, Priores verò Conventuales presentes, qui biennium in Prioratus officio peregerunt, aut antè celebrandum Provinciale Capitulum sua Provincia peregerint, usq; ad

Provinciale Capitulum còpletum, proximè celebrandum in illa Provincia perdurare possint, sed statim, prefato Capitulo còpleto, eos à suis officijs absolutum, & absolutos declaramus.

Prioriffa autem presentes Monasteriorum non noniter constructorum, aut reformatorum, quæ per biennium in suo officio transierunt, aut antè Festum Penthecostes, proximè futurum biennium peregerint, usq; ad primam visitationem solemnem eiusdem Monasterij durare possint, si infra annum à Festo Penthecostes, proximè futurum inchoandum visitatio supradicta fiat: alioquin immediatè post Octavas Festivitatis Resurrectionis Dominicæ, anno Domini 1505. eas à suis officijs absolutum, & absolutas declaramus.

Volumus quoque, & eadem auctoritate perpetuò statuimus, & ordinamus, quòd Vicarij Generales Congregationum exemptarum à Prioribus Provincialibus, siue viis communis, siue Regularis, non possint ultra triennium in Vicariatus officio perdurare, sed ut triennio completo, ipso facto, sint absoluti, absq; alia absolutione, & declaratione: nec possint, qui Vicarius fuit eiusdem Congregationis, Vicarius esse infra sex annos immediatè sequentes.

Nec intendimus propterea, Consuetudines, Statuta, aut Privilegia quarundam Congregationum infringere, disponentia, quòd Vicarij Generalis, biennium tantum duret; sed tenore presentium concedimus prefatis Congregationibus, ut possint in primo Capitulo earum, si voluerint, etiam ipsa tempus Vicariatus Generalis in tertium annum perpetuò prorogare: in omnibus tamen Congregationibus servari volumus, quòd si Vicarius Generalis biennio tantum durare potest, infra quadriennium immediatè subsequens, si verò per triennium, infra sex annos immediatè sequentes, eiusdem Congregationis non possit esse Vicarius Generalis.

Per hoc autem non intendimus, potestatem admittere Superioribus ipsius Ordinis Tralatis, quin possint infra prefata tempora Priores Provinciales, & Conventuales, ac Prioriffas, Vicariosq; Generales absolvere ab huiusmodi officijs, sed liberam eandem, quam hactenus habuerunt auctoritatem super absolutione prefatorum eis relinquentes, super confirmatione, maintenance, & institutione eorundem restringimus, iuxta prædicta.

Quacunq; verò ordinamus de Prioribus Conventualibus, vacante Provincialatu, à tempore Septuagesimæ in eunte, intelligendum esse volumus, etiam de Prioribus Conventualibus subditis Vicarij Congregationum, vacante Vicariatu, aut tempore Septuagesimæ idem ingressi; & si contra præmissa, aut præmissorum aliquid factum fuerit scietur, vel ignovenerit.

rantèr post presentium promulgationem, totum irritum, & inane illud esse, decernimus, & declaramus, quacumq; id auctoritate factum fuerit, etiam litterarum Apostolicarum, nisi in illis plene, & expressè mentio de præsentis Statuti, & dicto Ordine fiat, & aliàs id honestari Ordinis, & paci, ac quieti Fratrum expedire faciat.

Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinibus præfatis, aut aliis Provincialis, Domus, Monasterii, aut Magistri Generali, vel alicui Priori Provinciali, vel Conventuali, aut Priori, aut etiam alicui Congregationi, vel Vicario Generali edictis, litteris Apostolicis, etiam in forma Brevis, & privilegiis, ac constitutionibus ipsius Ordinis, quibus illa, etiam si de eis, eorumq; locis tenoribus, de verbo ad verbum intentio, sed quavis alia expressio habenda esset, & in eis quavis clausula, etiam derogatoria derogatorie fortiores, & insolite continerentur, præsentibus pro expressis habentes, hac vice dàmtaxat, illis aliis in suo robore permansuris (quod præmissa) specialitèr, & expressè derogamus, ceterisq; contrariis quibuscumq;

Ceterùm, quia difficile foret, præsentibus litteras ad singula quæquæ loca, in quibus expeditis fuerit originales deferri, volumus, ac dicta auctoritate decernimus, quòd eorundem presentium litterarum transumpto, manu publici Notarii subscripto, ac alicuius Prælati Ecclesiastici, aut illius Curie, aut denum prælati Ordinis Generalis Magistri, sigillo munito, ubiq; situr, & eadem prorsus fides adhibeatur, & indicio, & extrà, & ubi illud fuerit exhibitum, vel offensum, in omnibus, & per omnia, prout visum præsentibus fuerit, & adhibeatur, si fuerint exhibitæ, vel offensæ: nulli ergo omnino, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum: anno Incarnationis Domini 1504. 6. Kalen. Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

2. Nota primò, quòd prædicta Bulla non comprehendit Reuerendissimos Generales dicti Ordinis, sed inferiores ab ipsis: Generales enim sunt perennes in officiis, ipsorum vita durante; volente tamen Papa, & servatis Consuetudinibus.

3. Nota secundò, quòd prædicta Constit. fuit in Capitulo Generali, Salmanticæ celebrato 1551. sub Reuerendissimo Fratre Francisco Romo, Ordinis Magistro, reuerentèr, atq; latenter recepta, Castell. cap. 5. de elect. pag. mihi 149. col. 1. tum quia, antiquitatis Priores, nimirum Monachorum, erant semper Priores, quod multis displicebat: tum etiam, quia, natura duce, omne animal se ipsum diligit, & in optinio sui generis statu conservare cupit: tum item, quia omnia nova placent, præsertim in

modo imperandi.

4. Nota tertio, quòd prædicta Bulla Julij 11. non viget, nec prædicetur in omni Provincia; nam in quibusdam Provinciis habentur particularia privilegia, cum clausulis, validè irritantibus, quæ debent attentè legi, & considerari, an loquantur absolute, an verò habeant easdem exceptiones, quas habet Bulla Julij 11. nam si loquantur absolute, & indistinctè, debent intelligi, absq; ulla limitatione, ut dictum est supra, quamobrem, si privilegium, quod derogat alijs Apostolicis Constitutionibus, absolute dicat, & absq; ulla exceptione imperet, quòd Provinciales sint biennales; mox, completo biennio, censentur absoluti, adeò, ut servatis servandis, absq; mora sit procedendum ad electionem novi Provincialis.

5. Nota quarto, quòd Romæ 1629. sub vigilantissimo, ac sapientissimo Rodolpho, Ordinis Magistro, fuit statutum, iuxta dispositionem d. Bullæ Julij 2. ut Provinciales pro quiete, utilitate, ac uniformitate totius Ordinis darent in suis officiis quadriennio, & Priores Conventuales triennio, exceptis Provinciis, in quibus est speciale indultum Apostolicum, ut ibi est videre, ordinat. 11.

6. Nota quintò, quòd nostra Provincia Lombardix, ex speciali indulto sibi concessio à Paulo III. quod extendit Castell. cap. 14. ubi 27. de elect. habet, ut sius Provincialis pro tempore non possit perdurare in suo officio, ultra biennium, & quòd in principio Capituli Provincialis secundi anni sui Regiminis, expleat Provincialatum, & quòd remaneat Vicarius Provincie, donec Provincia habuerit presentem novum Provinciale, non obitante contraria dispositione nostrarum Constit. ut ibid. melius est videre.

7. Nota sextò, quòd nostra Provincia Calabrix habet speciale Diploma, sibi indultum ab Urbano VIII. 1643. quo extat sibi concessum, ut Provinciales, & Priores Conventuales, de cetero in dicta Provincia sint biennales, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinibus, & Provincie huiusmodi, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis, in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad effectum præsentium dàmtaxat, specialitèr, & expressè derogamus, ceterisq; contrariis quibuscumq;

hzc

hæc ibi; vt apparet in proprio originali, typis dato, quod afferatur in omni deposito huiusmodi Prouincia.

8 Nota septimò, quòd dicta *Bulla Iulij II.* exceptis, quibus fuit derogatum per dictum Indultum, nobis concessum ab *Fr. VIII.* remanet in sua viridi obseruantia, & colligitur ex illa clausula, *illis alijs in suo robore permansuris.*

9 Nota octauò, q. dicta nostra Prouincia Calabriz, ab antiquo, & immemorabili memoria vixit secundum ritum dicte Prouincie Lombardie: vnde obseruat, vt ipsius Prouinciales sint biuennales, & quòd, elapso ipsorum biennio, à principio Capituli secundum anni sui Regiminis, sint, & remaneant Vicarij Generales totius Prouincie, vsq. dum præsentem non habuerint novum Prouincialem.

10 Verumtamē, equum cenfeo, super hoc habere speciale mandatum à Magistro Ordinis, ob multa: Primò, quia ei resistit communis nostra *Constit. cap. 3. de elect. Prioris Prouincialis, text. 1. pag. 121.* Secundò, quia in *d. Bulla Iulij II. & Fr. VIII.* de hoc nihil dicitur: vnde subintrat illa Regula, quod casus omisus in aliqua particulari constitutione, remanet in dispositione iuris communis. Tertiò, quia dictum priuilegium Prouincie Lombardie, cum exorbitet à nostro iure communi, non potest extendi ad alias Prouincias. Quarto, quia quando priuilegium, ex parte materie, & obiecti habet determinatum locum, non potest extendi in alium locum, *Inf. in Lib. beneficium, nu. 18. & 24. ff. de constit. Princip. Sord. dec. 1274. ad h. e. 1. & 2. de prin. in 6. Gonzalez ad Regul. 8. Cancell. Glos. 35. nu. 17. Rota Rom. dec. 1063. nu. 2. 1. p. recent. & multis citatis Suarez de leg. lib. 8. de lege humana favorabili, cap. 26.*

11 Nec obitat dicere, quòd in Ordine Prædicatorum datur communicatio priuilegiorum inter Prouincias eiusdem Religionis, vt quod vni Prouincia est concessum, extendatur etiam ad alias: quia hoc non procedit in priuilegijs exorbitantibus, & quæ raro conceduntur, *Syl. ver. priuilegium, nu. 1. & 2. Tab. Armill. & Rosella cod. ver. nu. 3.* quibus fauet *Rota Romana dec. 214. q. p. recent. & dec. 55. nu. 14. & 15. par. 2. d. uerf. & in vna Valent. 28.* Nouembris 1603. coram Eminentiss. Cardinali Lancellotto, & in vna Tolera: 16. Nouembris 1605. coram Iulio, & in Mediolanen. 10. Aprilis 1606. coram Reuerendiss. P. Coccino. Et colligitur ex *Lib. modo, ff. de conditionibus, & demonstrat.* & docent indifferenter *Caonilla*, quòd priuilegium, quo Papa concedit, vti laicis, & ouis,

diebus prohibitis in Hispania, non potest extendi ad Italiam, vel Galliam: quia, scilicet priuilegium in materia, & loco determinato non transit fines sibi præscriptos, nec potest ad alios trahi: vnde adagium est, quòd exorbitans à iure communi, non est in consequentiam trahendum: Ergo priuilegium Lombardie non potest ad Calabros extendi, & vice versa Priuilegium nobis ab *Fr. VIII.* indultum, nõ extenditur ad Siculos, & sic de singulis.

An Capitulum Prouinciale in Ordine Prædicatorum, debeat necessariò celebrari in Sabbato Dominicæ, Deus, qui errantibus 1 Quæst. 23.

1 R Espondeo, quòd non: sed debet celebrari in illo tempore, & die assignanda: prout dicitur in *cap. 3. de elect. Prioris Prouincialis, text. 4. ibi, post Prouinciale Capitulum, si Priorem Prouincialem mori, vel amoueri contigerit, qui eius locum obtinet, teneatur conuocare quantocius poterit Electores, & in die ad eligendum assignata, Prior Prouincialis eligatur.*

2 Idem dicitur in *lit. 8. fol. 123. col. 1.* ergò non cogimur eligere in Sabbato Dominicæ, *Deus, qui errantibus*, sed in die assignata: & in *cap. 7. text. 4. fol. 140.* dicitur, quòd *Capitula Prouincialia sint deinceps biuennalia: nec ibid. dicitur, quòd fiant, in aliquo determinato tempore: quibus additur Decretum Capituli Generalis, Romæ celeb. 1619. ord. 20.* vbi dicitur, quòd in *casu mortis, vel amouendi Prioris Prouincialis teneatur Vicarius Prouincialis, &c.* ergò de iure Constitutionum non habetur tempus determinatum celebrandi Capitulum Prouinciale.

3 Secus autem dicendum de Capitulo Generali, quod de iure *Constit.* debet celebrari in Vigilia Pentecostæ, vt dicitur in *cap. 5. de elect. Magistri Ordinis, text. 5.*

4 Sed, vt plurimum, & regulariter Capitulum Prouinciale, ob temporis opportunitatem, consuevit celebrari in dicto Sabbato Domini. *Deus, qui errantibus*, prout notat *Castell. de elect. Canon. cap. 6. n. 8.*

Biennium Prouincialium in eodem Ordine debet esse ecclesiasticum, seu morale, an verò secundum Kalendarium, & Mathematicè 1 Quæst. 24.

1 R Espondeo, quòd quando Prouincialis eligitur in dicto Sabbato præcedenti Dominicam, *Deus, qui errant.* de consuetudine prædictum biennium

clauditur, & terminatur in eodem Sabbatho, præcedenti Dominicam, in quo fuit facta electio.

2 Et dicitur biennium completum, moraliter, & Ecclesiasticè, sicut dicimus, Festum Pasche currere de vna ad aliam, Pascham. Quando verò biennium incipit in alio tempore; debet intelligi Mathematicè, adeo, vt qui fuit electus in die 18. Februarij anno 1645. terminet suum biennium in eadem die, de anno 1647.

3 Nec aliquod ius reperitur in contrarium, prout bene notat *Remigius Scropæa* in *moralibus*, q. 13. nu. 9. fol. 109. & ad hoc facit declar. 6. Valentiz 1647.

Biennium officij Prouincialatus, quod terminat post Septuagesimam: an, proregetur, vsq; ad Sabbathum præcedentem distam Dominicam, Deus, qui errantibus? Quæst. 25.

1 ET dico, quòd nullibi legitur, nulliq; iure cauetur, quòd si Prouincialis terminet bienns sui Prouincialatus post Septuagesimam; quòd eius biennium protrahatur vsq; ad Deus, qui errantibus, &c.

2 Nec *Bulla Iulij 17.* loquitur absolute; sed in duobus casibus respectu Prouincialium: nempe, quando Ordo caret Magistro Generali, & quando inchoatus est annus celebrandi Capitulum Generale, in quo Prouinciales habeant diffinire; prout ex *Bulla* prædicta, quam habes hic supra, apparet: non nego, quòd ad euirandum discursum Religiosorum, forassis habendum in sacris temporibus, bonum erit consilere Magistrum Ordinis, vt dignetur illud prorogare, vsq; ad octauam Dominicæ Resurrectionis, vt cum maiori commodo PP. Prouinciæ possint, & valeant illud adire.

Completo biennio Prouincialatus quis nam remanet Vicarius Generalis Prouinciæ, & noua electio? Quæst. 26.

1 DE Iure Constituit, mortuo, vel amoto Priori Prouinciali, Prior illius loci, in quo est celebrandum primum Capitulum Prouinciale, vices eius in omnibus renebit; prout expressè habetur de elect. Prioris Prouincialis, cap. 3. tex. 1. fol. 121. col. 1.

Et idem Prior erit Vicarius electionis, prout dicitur in cap. 7. de Capit. Prouin-

ciali, tex. 2. in med. fol. 139. col. 3. & durat vsq; ad coconfirmationem electi.

2 Et nota, quòd *hy amoto* intelligitur, necdum quando abfoluitur, sed etiam quando terminat officium: quia sic amouetur à Pontifice, vt patet ex d. *Bulla Iulij 17.* vel ex alio Priuilegio præscribente tempus Dignitatum: ibi, sed his elapsis temporibus, ipso facto, absq; alia absolutione sint à præfatis officijs abfoluti; & sic Prouincialis per terminationem officij remouetur à Prouincialatu.

3 Nec in prædicta *Bulla Iulij 17.* habetur, quòd Prouincialis præteritus debeat esse Vicarius electionis, vel Prouinciæ, vsq; ad confirmationem electi Prouincialis, q; est mente tenendum; quia sunt, qui fuis usurpant iurisdictionem noui debitam: vnde peccant mortaliter, & faciunt electionem vitiosam.

4 Nec obstat illa declaratio, cap. 7. de Capitulo Prouinciali præcitata in lit. C. ver. item declaramus, fol. 149. col. 4. vbi de loco seruando inter Vicarios Generales, & Particulares dicitur, *quartus est Vicarius Prouinciæ, videlicet Prior Prouincialis, vel præteritus ante confirmationem Prouincialis, nouiter electi, vel nouus electus ante sui confirmationem, iuxta priuilegia, & consuetudines diuersarum Prouinciarum; hæc ibi.*

5 Quia hæc declaratio præsupponit priuilegium, ergò vbi non adest priuilegiu, debet obseruari ius commune nostrarum Constitutionum: nempe, vt Vicarius electionis, vel Prouinciæ sit Prior illius Monasterij, in quo primum Capitulum Prouinciale celebrandum erit: Et aduerte, quòd hoc ius commune non potest tolli per consuetudinem; nisi sit legitime præscripta, & legalis, vt dictum est in *trakt. de priuilegiis*. secus erit corruptela, & abusus.

Quinam Priores, & Socij debent interesse, & votare in electione Prouincialis? Quæst. 27.

1 R Espondeo, quòd illi duntaxat Priores, & Socij debent admitti ad electionem Prioris Prouincialis, quorum Conuentus, ad minus, ahnt, & habent duodecim Fratres, quorū decem necessariò debet esse Clerici, cū eorū Doctores, seu Lectores; prout expressè sancitur in *tex. 2. c. 1. de domibus concedendis*, fol. 95. quod fuit sæpè confirmatum, & indicium *ibid. lit. C.*

2 Et aduerte, quòd Socij debent admitti; dummodò fuerint electi; prout dictum est *trakt. 5. de eligendis*, q. 44.

*Examinatores scrutiniorum Patrum
Vocalium, electorum pro Prouin-
ciali Capitulo, quoniam modo
sunt instituendi Qu. 28.*

Respondeo, quod debent eligi eo modo, quo eliguntur Diffinitores; at debent eligi à Patribus Prouinciz tantum. Nota ly *tantum*; & debent proponi à Prouinciali, seu à P. Vicario Prouinciz, de consensu, & consilio Patrum Prouinciz; sed electio spectat ad Patres Prouinciz, igitur debent eligi; in hac aut Prouincia Calabria huiusmodi Examinatores non eliguntur per Nationes, etsi eligantur duo ex Calabria Citra, & duo ex Calabria Ultra: nam eligi per Nationes, est eligi diuisim, & separatim; *Festus 2. p. cap. 21. de Diffinit. fol. smihi 271.*

2. Secus facientes, debent priuari voce actiua, & passiuā, & eorum acta non valent: prout expressè declaratur in *text. 3. cap. 5. de elect. diffinit. fol. 134. col. 2. verisim declaramus*, ubi excluditur omnis consuetudo, vt *ibidem*.

3. Proinde, electio Prouincialis aliter facta, aut est nulla, aut venit annullanda.

4. Nota, quod quando Examinatores prædicti eliguntur per Nationes, in vna Natione proponuntur à Patre Prouinciali, & in alijs Nationibus proponuntur ab alijs Patribus antiquioribus illius Nationis; & sic Propositura diuiditur, & partitur, vt patet, quando Prouincialis est vnus Nationis, ad eum spectat proponere Examinatores scrutiniorum pro parte huius Prouinciz, & alij eligendi pro tata aliarum Nationum debent proponi à Magistris antiquioribus illius Prouinciz, sed electio spectat ad solos Patres Magistros, seu Patres Prouinciz, vt dicitur *ibid.*

5. Nota etiam, quod tunc Diffinitores eliguntur per Nationes, quando Vocales diuiduntur in quatuor partes, & quævis pars eligit vnum supin: ita fit quod ad Examinatores, *Festus cit. loc. fol. 271. ver. ex hac.*

*Diffinitores Capituli Prouincialis in
dicto Ordine Prædictorum, à qui-
bus sunt eligendi, quo modo, &
in qua die? Quæst. 29.*

Diffinitores Capituli Prouincialis debent eligi à Prouinciali Capitulo per vota secreta; prout eliguntur Priores; quorum electio, licet non sit Canonica, sit tamen modo Canonico, prout habetur in *distin. 2. de elect. diffinit. Cap. Ge-*

neralis, & Prouincialis, cap. 5. tex. 1. in med. fol. 133. col. 3.

2. Prædicti autem Diffinitores debent eligi in die proximo, præcedente diem assignationis Capituli Prouincialis; prout expressè sancitum reperitur in *text. 3. d. cap. fol. 134. & ibid. declaratur, in lit. B. quod prius debent eligi prædicti Diffinitores, & postmodum in secunda die assignata, debet eligi Prouincialis, col. 4. quo fit, vt Capitulum Prouinciale nequeat celebrari, quin prius Diffinitores fuerint electi prout dicitur expressè in *text. 2. cap. 7. de Capitulo Prouinciali, in princip. fol. 139. ibi, Prior illius loci, ubi Capitulum fuerit celebrandum, cum Diffinitoribus Capituli, in celebratione procedat eisdem*; quia prædicti Diffinitores debent tractare omnia, & diffinire, vt dicitur *ibid. in text. 3.**

3. Illi quatuor Diffinitores debent emendare excessum Prouincialis; vnde errat illa Prouincia, quæ facit totum oppositum, eligendo primò Prouinciale, & postmodum Diffinitores, nec dicas, eam excusari ob consuetudinem, & antiquam praxim: quia contra legem expressam consuetudo non est, nisi corruptela, & abusus, & in *Prologo tex. 1. fol. 3. declaratur, quod omnis consuetudo contra Constitutiones introducta, est corruptela, & debet auferri, secus Prælati debent puniri, ita in fin. & in text. 8. d. Prolog. fol. 9. col. 3. verisim conformiter, ad c. declaratur, non esse in potestate alicuius Prouinciz, prætextu cuiusvis Consuetudinis, aut Priuilegij, acceptare, vel non, Statuta, & Constitutiones; & auctoritate Apostolica tollitur, & annullatur omnis consuetudo, & priuilegium, contra Constitutiones introducta, & per multa iura Castell. ostendit, consuetudinem non posse præualere contra Constitutiones, cap. 21. de Consuet. pun. 9. fol. 469. etenim consuetudo, ad hoc, vt præiudicet, debet esse introducta pro bono fine, & cū scientia, & tolerantia eius, cui præiudicat, hoc est, Papæ.*

*Vicarius institutus à P. Reuerendissimo
Generali in dicto Ordine, an habeat
votum in electione, cui præest, & quem
locum debeat tenere? Quæst. 30.*

Quilibet Vicarius Generalis Prouinciz, per quemcumque modum legitime fuerit institutus, locum Prouincialis debet tenere; prout expressè habetur in *declarat. sen. 4. cap. 7. de Capitulo Prouinciali, lit. D. fol. 140.*

2. Vicarij tamen Magistri Ordinis, vel
5 Priores

Priorum Provincialium, si sint Vicarii, non generales, sed particulares; nempe Nationum, siue aliquorum Conuentuum, siue militum ad aliquam Provinciam visitandam, debent ubique tenere locum suum, hoc est, suae professionis, aut ratione Magister, vel Provincialatus: nisi in Capitulo, dum officium correctionis exercent, & illos actus exercere debent, qui expressi fuerint in litteris patentibus, *ut ibidem*.

Quo vero ad vocem habendam in electione aduerte, quod debent attendi litterae parentes, & considerari, an sit institutus à P. Generali, vel Provinciali, cum voto, vel sine voto: nam si Magister Ordinis, vel Capitulum Generale, aliquem Fratrem illius Provinciae, Vicarium militum in eadem; hinc Vicarius de Provincia habebit votum in electione, etiam si expref-

sam non fuerit in litteris patentibus: prout expresse habetur in *stat. 6. cap. 3. de elect. Prior. Provincialis, fol. 124. col. 4.*

4. Secus autem dicendum, de Aduena, qui nunquam habebit votum in electione, nisi in specie fuerit in litteris expressum: quia dum lex nostra hoc canet pro Ordinibus, implicite negat de Aduenis, & Peregrinis, *Scropha in Moralibus, 4. 15. in respon. ad 2. confirmationem primi argum. pag. m. hi 110. num. 10.*

5. Quibus additur, quod locus Campanelli, & dicere *Oratorum fidelium*, spectat ad Dignitatem, & non ad Officium, *ut sepe exprimitur in dictis Const. & praecipue in cap. 13. de Itinerant. dist. 2. fol. 169. col. 1. & quoad fidelium habetur in cap. 1. de 1. dist. 1. fol. 16. col. 3. de Off. Eccl. dist. 1.*

S V M M A Q V A E S T I O N V M.

Tract. VII. De Confirmatione Electionis.

Confirmatio quid, & quomodo fiat? *Qu. 1.*
Confirmatio, an sit necessaria in omni electione, & à quo facienda? *Qu. 2.*

Confirmatio infra quod tempus debet fieri? *Q. 3.*
Confirmatio, an habeat certam, & determinatam firmitatem? *Q. 4.*

Confirmator autem quomodo veniat ad actum confirmationis, quomodo, & qualia debet advertere? *Qu. 5.*

Si confirmatio fiat absque causa cognitione, an sit ipso iure nulla? *Q. 6.*

Confirmator, an liceat possessori aliquo easudum confirmare? *Qu. 7.*

Confirmator, an valeat licite confirmare aliquum, praeiuncto dignitate? *Q. 8.*

Confirmator, an illius electionem debeat confirmare, qui, apud bonos viros reputatur decessatus de aliquo gravi delicto? *Q. 9.*

Confirmator, quem nam debet confirmare, si duo sint Provinciales, & simul electi in eadem Provincia? *Q. 10.*

Confirmator, an liceat possit confirmare electionem factam per abusum Potestatis Lincialis? *Q. 11.*

Electio, quae non fuit iure, & legitime facta, an possit valde confirmari? *Q. 12.*

Confirmator, an possit supplere defectus electionis? *Q. 13.*

Confirmator si cesset electionem alienius digni, electi in Provinciam, & novam electionem faciat, in personam alterius, eius possessionem tradat, ac primo electus, ut grauatus, ad Superiorem appellat, & ab eo obtineat fauorabilem sententiam, nempe, suam electionem fuisse Canonicam: idcirco male fuisse cassam, quis nam ex his erit in Provincialatu substituendus? *Q. 14.*

Electus huiusmodi, qui ob defectum electionem, sibi cassam, ad Superiorem appellauit, habebit ne expensas à Monasterio? *Q. 15.*

Confirmatori iniuste volenti electionem confirmare, an licitum sit, pecuniam dare, ad hoc, ut à tali vexatione desistat, & electionem confirmet? *Q. 16.*

Confirmatus, & in possessionem immisus, an possit sua Praetura renunciare, & si post renunciationem peniteat, an sit resiliendus? *Qu. 17.*

An Vicarius Generalis possit hanc renunciationem admittere, & de alio providere? *Qu. 18.*

DE CONFIRMATIONE

Electionis. Tract. VII.

Confirmatio quid, & quod duplex sit? Quæst. 1.

1 DE hac re latè dixi t.p. *praxis, tract. de Confirmatione priuileg. q. 1.*
 2. vbi quæsitum est, quid sit confirmatio facta in forma communi, & quid ex certa scièntia, & inter hanc, & illam quid intersit; & quid, si fiat cum illa clausula, *supplentes omnes, & singulos defectus; ac iuris, & facti solemnitatem*: de qua clausula vide, quæ dico in *tract. 9. claus. 10.*

Confirmatio, an sit necessaria in omni electione, & à quo facienda? Q. 2.

1 Sic Peritissimus V. E. D. Dominicanus, in *summ. ver. confirmatio benedict. man. quæst. 1. num. 2.* dicit, quòd sic, de iure tamen communi, ut conitatur ex allegatis iuribus, & habetur expresse in *cap. ananias 5. de elect. in 6.* vbi electus, si antè confirmationem, se ingerat administrationi, repellendus est ab ea, & priuatur iure quæsitò.

2 Verùm ibi ponit quatuor fallentias; Primò in Papa, qui, eo ipso, quo eligitur, confirmatur, per *cap. in nomine, dist. 24.* Secundo, quando sic administranti parcitur, *cap. noster, de elect.* Tertiò, quando Abbatissa, electa à maiori parte, non tamen à duobus partibus, impugnatur, nè confirmetur; quia interim potest administrare, per *cap. iudemnitatis, si. si verò, de elect.* Quarto, quando confirmatio petenda est à Papa, & electus est valdè remotus, scilicet, vltra Italiam; quia tunc antè confirmationem administrare potest in temporalibus, & in spiritualibus, excepto, quòd nullam alienationem potest facere, ut habetur in *cap. in bulla, de elect.* quod verum intelligit, quando non est in mora petende confirmationis, aliàs habebit locum pena *d. cap. ananias*; & quod dicitur de Ultramontanis, etiam de Citramontanis intelligendum est; quòd scilicet, Curia est extra Montes, *Syl. cit. loc. qui ibid. quæst. 3.* subdit, quòd si electus est exemptus, & subest immediatè Papæ, ab ipso Papa est petenda confirmatio, vel ab eius Legato de latere; secus autem, si habet alium Prælatus immediatù, & cõstat ex *cap. si Abbatem 36. de elect. in 6.*

Tom. 2. Par. 3.

3 Exindè colligit, quòd Prouinciales exempti in Mendicantibus, confirmari habent per Generales, & non per Papam, propter rationem dictam, quia scilicet, non sunt illi immediati, nam, ut præsupponitur de iure Canonico, electi debent confirmari per suum Superiorem, & Prælatum immediatum; nam certum est, quòd Episcopus confirmat sibi Subditos, per *cap. ad Monasterium, de elect.* Archiepiscopus suos Suffraganeos, per *cap. cum dilectus, de elect.* & *cap. illud, dist. 54.* Archiepiscopus non, exemptum confirmat Patriarcha, per *cap. bona, l. 1. de elect.* Patriarcham verò confirmat Papa, *cap. Venerabilem, eod. tit.*

4 Hinc, Priores Conuenticuales in Ordine Prædicatorum habent confirmari ab ipsorum Prouincialibus, quia his immediatè substant, suè electi sint per modum, scrutini, sinè instituti ab eisdem alio modo, *dist. 2. cap. 2. de elect. Prioris, text. 1. pag. 110. col. 2.* vbi habentur hæc idem verba.

Priores autem Conuenticuales, *supradicto modo, electi à Priore Prouinciali, si ei rati fuerit, confirmantur; idem etiam si, si aliquis à maiori parte illorum, ad quos pertinet electio, de alio Conuentu fuerit postulat.*

5 Priores Prouinciales in eodem Ordine cõfirmantur à Magistro Ordinis, propter eandem rationem, *dist. 2. cap. 3. de elect. Prouincialis, text. 8. pag. 125. col. 4.* vbi hæc habentur.

Prior autem Prouincialis *supradicto modo electus, poterit per Magistrum Ordinis confirmari, vel eius electio cassari, si ipsi Magistro videbitur.*

6 Dixi, de iure communi, quia aliter dicendum est de iure speciali, quandoquidem hodiè Generales ferè omnium Religiosorum, statim vbi electi sunt, censentur confirmati per priuilegia illis concessa.

7 Vndè, absq; alia Papa confirmatione possant in suo Generalatu administrare, ut constat ex priuilegiis, quæ pro Generali Ordinis Minorum refert *Rodr. tom. 2. q. 52. ar. 2. & Mirand. tom. 2. Manual. Præl. q. 23. ar. 32. cõcl. 3.* & pro Generali Ordinis Prædicatorum conitatur ex *Maridagno* suprà citato, & pro Generali Minorum cõstat ex *Maridagno* ipsorum, quod incipit *Vitate conspiciat*, & refert per extensum *Peyr. tom. 1. priuileg. constit. 2. l. 2. §. 1. & l. 1. de Subdit.*

S. 2. quæst. 1.

140 De Confirmatione Elect. Tract. VII.

quest. 1. cap. 31. §. 11. pag. mihi 161. col. 2. rev. fallit.

8 Nec dices, quòd in Ordine Predicatorum, ubi Magister Ordinis est electus, deducitur ad Ecclesiam, cantàdo, *Te Deum laudamus*, & quòd inthronizatur, hoc est, ponitur in Sede, ad hoc parata, illiq; sedenti, per manuum deosculationem obedientia præstatur.

9 Quia hæc non sunt de intrinsicis, ad electionem Generalatus requisitis. Sed potius sunt in signum actualis possessionis, & ex quadam laudabili, & antiqua consuetudine.

10 Neq; officit dicere, quòd Romæ electione sequuta, omnes Capitulantes cum alijs Præribus, qui illic reperiuntur, cum Generali Magistro canonicè electo professionalitè accedunt ad D. Papam; quia hoc non fit ex necessitate, sed ex quadam devotione, & urbanitate, ut scilicet ipsi Papa Generali electum præsentent, & ab eodem benedictionem accipiant.

Confirmatio infra quod tempus debet fieri? Quæst. 3.

1. QVOD electio de iure communi sit celebranda infra tres menses, computandos à die carentie, habetur ex cap. ut pro defectu 41. de elect. & quod Electores electionem ipsam, quam citius commodè poterunt, teneantur electo præsentare, & ipsum requirere, ut consentiat, vel dissentiat electioni, habetur in cap. quàm sis 6. cod. int. in 6. & quod illud tempus præsentandi electionem, hodiè sit redactum ad tempus octo dierum, constat ex cap. cupientes, cod. tit. in 6. & quòd electus habeat unum mensem ad se deliberandum, & declarandum suum animum, constat ex cap. quàm sis, & quòd electus post consensum teneatur infra tres menses confirmationem petere, liquet in eodem cap. quàm sis, Scquentiùm, de qua re latè dico tr. 3. de tempore electionis, q. 1. & tr. 4. de Elector. q. 38. & tr. 6. de Electis, q. 3.

2 Nunc verò additur, quòd Confirmator, ad summum teneatur infra tres menses electionem confirmare, ut colligitur ex d. cap. ut pro defectu, ibi, *is verò, ad quem fuerit devoluta potestas, non differat ultra tres menses, de Consilio Capituli sui, Prædictam Ecclesiam, de persona idonea ornare.*

3 Ex quibus verbis clarè apparet, quòd Confirmator in tali casu gerit vicem Electoris, & Confirmatoris, perinde in conscientia tenetur eligere meliorem, illumq; statim confirmare, si tamen electio fuit

concors, & vnaminis; quia electio, cui contradicatur, non debet confirmari; nisi indicet, remotis contradictionibus, & oppositoribus auditis, proptèrclare habetur in. *Declarat. ad sent. 3. de elect. Prior. Convent. cap. 2. pag. 111. col. 4. in fin.*

Confirmatio, an habeas certam, & determinatam formam? Q. 4.

1 ET dico, quòd non; quia in iure nulla reperitur præscripta forma confirmationis, ac proinde ad sui valorem sufficit quodcumq; dictum, aut factum, quo voluntas Confirmatoris declaratur; quapropter si Superior, ad quem pertinet confirmare, sit præsens electioni, & eam legitimè factam, voce approbet, nulla alia scriptura requiritur; similiter si Canonicè electus ad Confirmatorem accedat, & hic illi dicat, *gaudeo tua electione*, vel illum amplectatur, vel benedicat, vel ei det locum Superioritatis debite tali Prælatore, vel faciat, ut Subditi illi manum deosculentur, vel obedientiam promittant; nihil aliud requiritur; cum tunc confirmasse censetur; tùm quia, ubi verba non sunt de substantia, non minus valet factum, quàm verba; *Panorm. in cap. Ecclesia vest. ad 1. de elect. cum etiam, quia voluntas Superioris in his, non vno modo declaratur, nec refert, quòd illo, vel illo modo declaratur, iuxta notata per Innoc. in cap. cum Bertoldus, de re iudic. & per Archid. in cap. ut quis duas, de elect. in 6. quos sequitur Sigismundus de elect. dub. 46. in 5. Laur. de elect. tit. 4. cap. 25. in 63. Samuel. disput. 3. controuer. 2. concl. 7. & Peyr. in suo formul. lit. C. c. 18. in 1.*

2 Verùm, in Ordine nostro est præscripta forma litterarum confirmationis Prioris electi per sententium, in Formulario, cuius verba, ob brevitatem, quam affectamus, relinquimus hic inferere; vide ibi pag. 5. d. tergo.

Confirmator, antequàm veniat ad actum confirmationis, quot, & qualia debet advertere? Quæst. 5.

1 RESPONDEO, quòd munus Confirmatoris est, etiam nullo invitante, & nemine opponente, antequàm confirmet electum, duo copulariè examinare, nempe, processum electionis, & qualitatem, & habilitatem personæ electæ; cap. cum nobis 19. de elect. ibi, *quantum contra personam illius, quem elegeris, nihil dictum fuerit, vel obiectum; quia tamen iuxta verbum*

hum Apostoli dicentis, nemini citò manum imponas, &c. debemus attendere diligenter ad ea, quæ circa personam, inquirendam fuerant, &c. ibiq; Glos. in ver. ex officio, subnequit, quod etsi nihil obijciatur electo, qui confirmat electionem, debet inquirere, de modo electionis, an sit Canonice facta, de persona etiam electi, an sit idonea, iuxta cap. venerabilem 34. cod. tit. ibi, est enim regulariter, & generaliter observatum, ut ad eum examinatio persone pertineat, ad quem impositio manus spectat, &c. vbi

2. Glos. in ver. cas. ait, item ad officium illius, qui confirmat electum, etiam si nihil obijciatur, pertinet inquirere, an sit idoneus, item ad eum pertinet examinatio, ad quem pertinet confirmatio, & cap. nihil 44. cod. tit. ibi, facimus, quatenus cum quisquam ad Regimen Animarum fuerit electus, is, ad quem pertinet ipsius confirmatio, diligenter examinet, & electionis processum, & personam electi, ut cum omnia rite contulerint, manus ei confirmationis impendat, quia si secus fuerit, neque præsumimus, non solum deiciendus est indignè promotus: verum etiam indignè promouens puniendus, ipsam quoq; decernimus, hac animadversione puniri, ut cum de ipsius consuetudine negligentia, maxime, si hominem insufficientis scientia, vel inbonestà visa, vel etiam illegitimè, approbaverit, non solum confirmandi primum successorem, illius careat potestate, Verum etiam, ad aliquo eam, penam effugiat, & perceptione proprii beneficii suspendatur, quousq; &c. hæc ibi.

3. Hæc tamen inquisitio, quoad processum electionis, si necessarii faciendâ sit, faciendâ est, vbi electio fuit celebrata, Megal. in suo prompt. ver. electio, nu. 66.

4. Inquisitio verò quoad vitam, faciendâ est, vbi est conuersatus, ut dicitur in cap. postquam 3. de elect. ibi, cum vita, vel ætas, quia melius possunt, vbi est conuersatus cognosci, inquirantur, quia ibi notus est, subnequit Glos. in ver. conuersatus.

5. Si tamen in pluribus locis fuerit conuersatus, in omnibus est inquisitio faciendâ; non nominatim de aliquo crimine, inquirendo; nisi forte confirmandus, sit de eo in specie infamatus; sufficit in genere inquirere, per dicta à Cardinal. Zabarella in cap. 1. de postul. Pralat. nu. 16. Belleme in d. cap. postquam, nu. 1. & alijs, quos citat, & sequitur Megal. cit. loc.

6. Et quauis circa modum inquirendi discrepent DD. tu autè iuxta tradita ab Eminent. Cardinal. Zabarella in d. cap. postquam, nu. 16. cum distinctione concedat, quod aut confirmandus non habet contradicentem, nec mala fama laboret; & tunc sufficit, habere bonas litteras testimo-

niales Capitulantium: aut promouendus habet contradicentem, & malam famam; & tunc inquirendum est iuridicè, hoc est, per testes iuratos, & instrumenta, & litteras testimoniales confectas, ut decet, ita ut omnino iuridicè vacentur opposita, & contraria fama tollatur, atqum eorum, quæ habentur in toto titulo de purgat. Canon.

7. Tunc autem iuridicè vacantur opposita, quando, seruatis seruandis, iuxta praxim nominatim citantur, & vocantur competitorum, & oppositores, si noti sunt; si verò non sunt in manifesto, sufficit, ut generalitèr citentur, & requirantur in Ecclesia per publica edicta, assignato peremptorio termino ad comparendum, & fiat prouisio per diffinitiuam sententiam, ut ex multis ostendit Castell. cap. 14. de confirmatione, nu. 6. & sequent. Samuel. dispn. 8. controu. 2. conclus. 11. & 12. tract. 1. de elect. & Megal. cod. cit. nu. 63.

Si confirmatio fiat, absq; causa cognitione, an sit, ipso iure nulla? Q. 6.

1. **P**rior in d. cap. nihil, de elect. nu. 1. Respondet affirmatiuè, & habetur expressè in cap. final. de elect. in 6.

2. Verum tamen Rodr. tom. 3. q. 52. ar. 5. ver. sed cum videamus, putat, quod praxis, quæ seruatur à Generalibus in confirmatione electionis Prouincialium, facit in concordia, in qua prætermittitur dictum examen, sit tuta, propter multa: tum quia, hi sunt viri prudentissimi, de quibus non potest praxim ignorantia iuris circa id, in quo versantur: tum etiam, quia ex multis priuilegijs nõ tenentur obseruare Apices, ac subtilitates iuris, quarum vna erat, non confirmare electum, sine causæ cognitione; tum item, quia ex priuilegio sibi concesso à Sixto IV. anno Domini 1475. possunt supplere hunc defectum, tum deniq; quia ita colligitur ex Clem. xxiij. §. demum, de verb. signific. vbi Glos. in ver. exceptione ait, quod licet text. solum loquatur de Ordine Minorum, corroborat tamen consuetudinem aliorum Ordinum.

3. In Ordine Minorum non confirmant Generales, nisi habitis litteris testimonialibus, subscriptis à toto Capitulo, fidem faciente, electionem omnino esse. Canoniam, Pryor. tom. 1. de subdit. quall. 1. cap. 31. §. 11. conclus. 2. pag. mihi 161. col. 1. quod paritèr laudat in suo Formulario Le C. cap. 18. nu. 3. vbi dixit, quod est tuta, & iuridica illa praxis, & consuetudo, qua non obseruant omnes frè Religiones, confirmandi electiones Prouincialium, nullo præ-

precedente iuridico examine, & habendi fidem sanæ, & litteris testimonialibus Capitulantium, quibus tenentur. subscribere omnes, etiam qui in electum non conferunt, suntque votum non dederunt; quod etiam probat *Sigismundus de elect. dub. 26. tit. 4. nu. 60. Laut. de elect. tit. 4. nu. 60. & Miranda tom. 2. q. 17. art. 6.*

4 Generales vero in Ordine Prædicatorum confirmant Provinciales, iuxta statuta ipsius Ordinis, pluries à D. Papa approbata, cum solis litteris à Scrutatoribus electionis sibi transmissis, quæ sunt de substantia processus informatiui; nam per eas informatur P. Generalis de omni eo, & toto, quod in electione gestum est.

5 His tamen solent accedere litteræ subscriptæ à toto Capitulo, quæ sunt tantum de urbanitate; solum enim approbant, quod ipsi Patri Generali significatum est per Scrutatores.

6 Neque his obstant verba *d. cap. final. de elect. in 6 ubi dicitur* modo tamen ex officio, prout sp. stat. ad ipsam diligenti examinatione promissa, tum quia, si prout, non inducit conditionem, sed causam, & idem significat, quod, quia, ut latissime probat *Grammatici. 59. cu. 21.* tum etiam, quia prædicta Clementina videtur loqui de electione facta in discordia, tum ite, quia in Regularibus, ob prædicta privilegia, videtur reformata.

Confirmator, an possit licite in aliquo casu, indignum confirmare? Q. 7:

1 **N**egativè *Ledesma 2. par. summ. tra& 7. cap. 2. concl. 7. dub. 7.* & ratio potest esse multiplex; Primò, quia, cum idoneus non sit tali beneficio, confirmatio redundaret in grave damnum Ecclesie. Secundò, quia confirmatio est inuenta, ut Superior examinet, & videat, si servata sint, quæ sunt servanda circa electionem, quorum primum est, ut fiat in persona digni. Tertio, quia si Superior confirmaret electionem indigni, videretur concurrere, & confirmare peccatum Electorum. Quarto, quia si licite hoc posset facere, non foret punibilis, iuxta dispositionem *cap. nihil. de elect.* ubi non solum privatur potestate confirmandi successorem; verum etiam, si per malitiam confirmavit, gravis puniendus est, ad arbitrium Iudicis Superioris, ut *ibid.* clare dicitur.

Confirmator, an valeat licite confirmare dignum, prætermisso digniore? Q. 8.

1 **A**firmativè *Bannes 2. 2. q. 57. ar. 2. ubi, 3. ad 7. Causa summ. ver.*

elect. & ver. beneficium, & Conar. in regulis peccatorum, p. 2. §. 7. nu. 4.

2 Immo tenetur; *Rodr. in summ. p. 1. cap. 106. concl. 1. nu. 13.* quia confirmatio est actus exterior, & iudicialis, & sit à Confirmatore, ut à Iudice; sed electio digni, prætermisso digniori, in foro externo est valida.

3 Ergò Confirmator, ex iustitia distributiva tenetur illam confirmare; secus gravaret Electum, quippe qui, & de tali gravamine potest ad Superiorem appellare; unde solet dici, quod electio est voluntatis, confirmatio autem est necessitatis; nam ex debito iustitiæ Confirmator tenetur confirmare electionem rite factam, *Castell. cap. 14. nu. 17. de elect.* ubi post allegatos assert decisionem Rota Rom. factam coram Eminentiss. Pamphilio anno 1617. ubi habetur, quod Canonici electi, contra quem non extant urgentia, confirmari omnino debet, & si renuat Confirmator Ordinaris, recusat ad Superiorem maiorem; hæc ibi.

4 Quod intelligit verum, secundum ius commune; nam si iura particularia, ut est in Ordine nostro, statuant, Confirmatorem posse cassare electionem digni, si viderit, digniorem fuisse prætermittum, poterit id facere, *Sanehez tom. 1. consil. moral. lib. 2. cap. 1. dub. 5. nu. 4. Salom. 2. 2. q. 67. ar. 2. ad 3. contron.* quod verum intelligit *Lexan. p. 2. cap. 12. nu. 39.* si evidenter constaret, relictum esse digniorem, aliàs enim ad evitandas lites, & contentiones, melius esset confirmare electionem digni, sicut iure communi cautum est.

5 Amplia, ut Confirmator sciens, per scientiam habitam in Confessione, aliquem esse indignum; si nihil aliud obstat, debet illum confirmare, *Hostenius in summ. lib. 1. de elect. §. à quo, & qualiter confirmanda, n. 27.* quem sequitur *Perr. tom. 1. de Subd. quest. 1. cap. 31. §. 1. d. 10. 2. pag. 161. col. 2.* quia, cum confirmatio, ut dictum est, sit actus exterior, & Confirmator sit Iudex, procedere debet, secundum allegata in illo foro; & non secundum cognita in Confessione; unde valde erraret, non confirmando; iniuriarum enim faceret Sacramento, & iustitiæ Electi.

6 Si tantem Confirmatori proponantur duo, vel tres, tenetur sub mortali, digniorem confirmare, *Ledesma cit. loc. & Armill. ver. elect. nu. 2.* quia tunc Electoris, & Confirmatoris vicem gerit, & Elector in eadem sententia tenetur semper meliorem eligere.

De Confirmatione Electi. Tract. VII. 143

Confirmator, an illius electionem debeat confirmare, qui apud bonos viros reperitur accusatus de aliquo gravi delicto? Quæst. 9.

Negatiue deciditur in cap. omni-
potens 4. de accusat. ibi, *valde
grauis est, ut vir, de quo tanta, & talia denun-
tiantur (cum autem requirit, & discuti debeant)
honoratur; vbi Glof. in casu ait, quod si ali-
quis infamatur, non debet ad honores promo-
uere, donec de hoc inquiretur, vel inde
se purgauerit, & sic pendente accusatione,
promoueri non debet: immo puniretur
grauiter promotor, promouendo lite pen-
dente, cap. tantis Daniel grauatus testimonij
3. d. 11. 31. & promotas remoueri debet, si
promouit a litigante lite; quamuis in-
noxius sit, & culpa carens, l. qui cum vno,
Srens. ff. de re iudi. & docet Glof. marginis
d. e. tantis, ver. obrepit, vbi subnequit, quod si
accusator per annum tacuit, postea potest
promoueri electus immo tres menses dan-
tur ad probandum obiecta, vt in authen.
de Sanctis. Episcopus, §. 3. collat. 9. nisi Iu-
dex breuius tempus fuerit moderatus, cap.
quisquis 4. q. 5. argum. cap. accepimus de fide
instrum. & cap. personas de appell. in fin. quod
debet facere ad resciscendum lites: quot
autem testes sufficiant ad quem excluden-
dum à Prioratu, & Prouincialatu.*

2 Respondente *Arcturus in practica cri-
min. de numero testium, c. 2. ver. testes itaq; &
Tbom. à Iesu tract. 2. de Vist. Regul. cap. 7.
nu. 10. dicentes, quod quinque, aut sex te-
stes singulares, quamuis nihil probent ad
infigendas penas ordinarias, & positivas.*

3 Sufficere tamen, ad excludendum ali-
quem electum à Definitorio, vel Prouin-
cialatu; quod colligitur à Iul. Clar. in pract.
crim. q. 53. S. dixi tamen, vbi late agit; & a.
testes singulares probent: quod dictum ve-
rum censeo, si sint tales, quales exiguntur
ad bonam, vel malam famam, nempe, non
Inimici, Malevoli, Viles, aut turpioris no-
tæ, sed Amici, aut Neutrale, si sint Viri gra-
ues, & omni exceptione maiores, & teimen-
tes de causa scientia; non enim electus ob
leue dictum debet suo iure priuari.

4 Amplia, vt Confirmator minime de-
beat confirmare electionem, ex qua time-
tur aliquod futurum scandalum; etiam si
electus nullum defectum patiat, Pacor.
in cap. 1. de elect. nu. 8. nosse Turresemata de
cap. si forte, dist. 63. & in cap. si duo, dist. 39.
nu. 1. Felin. in cap. 2. de prescription. nu. 2.
nam multa licita sunt dimittenda, scandali
vitandi causa; per allegata à Prep. com. 1. de
Subd. q. 1. cap. 7. concl. 4. ver. ad evitandum; &

est decisio Rotæ Rom. coram Seraph. de-
cis. 516. nu. 4. & constat ex cap. ad aures 5.
de tempor. ordinat. vbi dicitur, quod nihil
cum scandalo faciendum est à Prelatis.

5 Amplia, vt nec debeat confirmare
electum in magna discordia; etiam si eius
electio sit facta à maiori parte Eligenti-
um, sine tamen magno excessu votorum,
vt docet Glof. in cap. si quando, de elect. in 6.
Syl. cod. tit. & ver. confirmatio, Azor. p. 2.
insti. moral. lib. 6. de 4. decalogi precepto, c. 14.
§. 11. & Castell. in d. cap. 14. nu. 58. de elect.
propter eandem rationem, vt potest, ad em-
tandas futuras discordias, quæ Religiosam
tranquillitatem euertunt, quod præcipue
procedit, quando electus est vir cholericus,
iniuriarum memor, & vindictæ, Castell.
cit. loc. nisi post electionem conueniant, &
repacificentur, vel separentur per nouam
affignationem, & remotionem à loco litis,
Peyr. in formul. d. cap. 18. nu. 6. in fin.

6 Amplia, vt ipsi Confirmatori in-
tegrum sit confirmare, vel cassare electionem,
prout sibi secundum scientiam priuatam,
vel publicam videbitur bono communi
expedire; etiam si electio foret Canonica,
& facta de persona benemerita; quia bo-
num commune præfertur, & antecellit pri-
uato, Banmes 2. 2. q. 67. ar. 2. in respons. ad 2.

7 Quod dictum intelligit verum, suppo-
sita causa rationabili, quæ apta sit iuridi-
cè probari, si fuerit necesse, Castell. vbi su-
pra, nu. 56. Lanor. de elect. tit. 4. cap. 23. nu. 59.
& Peyr. cit. loc. in formul. nu. 6. in fin.

8 Dixi si necesse fuerit, quia ordinariè
loquendo, Confirmator non tenetur iuri-
dicè probare iustam causam, quam præ-
tendit habere non confirmandi; sed suffi-
cit, vt eam probatam habeat extraiudi-
cialitè, hoc est, ex relatione testium de-
ponentium de fama electi, extra iudicium,
sine iuramento, & processu, cum agatur
de fama solum ad excludendum; non
autem ad puniendum, vt dictum est supra,
& docent communiter vbi d. cap. postulat,
de elect. & in cap. 3. de postulat. Priat. & ha-
betur expressè in cap. indemnitas 42.
§. sanè de elect. in 6. vbi, sine episcopi iudici, &
figura, per Superiorem inquiretur priuatus,
antequam confirmetur eadem electio, vel etiam
infirmitur.

9 Et in Clem. xxi. de verb. signific. S. de-
mum, vbi Glof. ait, quod in confirmatione
Prouincialium non proceditur iudicia-
liter, quia, vt dicitur hic, non admittuntur
exceptiones partis alterius.

10 Neq; his obliat Porcellum respons. ca-
su 4. n. 3. & Peyr. in d. suo formul. nu. 6. in fin.
dicentes, dictam causam esse iuridicè pro-
bandam; quia hoc dictum tunc poterit
esse

144 De Confirmatione Electi. Traſt. VII.

eſſe verum; quando Confirmator eſſet manifeſtus inimicus electi, vel quando ex non confirmatione grauis infamia irrogaretur electio; quod eſſe nequit, quando electio caſſatur propter formam non ſeruataſ, aut defectum Electorum; nam exinde nullum præiudiciuſ fit ſanæ, & honori electi, vt expreſſe dicitur in *cap. conſideramus*, de electi.

11. Idem procedit, quando electio non confirmatur, ob naturalem defectum electi, vt ſi ſit Cæcus, Surdus, nimis Podagroſus, Annoſus, Laborans morbo caduco, & ſimilis; quandoquidem naturales defectus non infamant.

Confirmator quemadmodum debet confirmare, ſi duo ſint Prouinciales inſimul electi in eadem Prouincia? Qu. 10.

1. Caſus iſte non eſt de impoſſibilitatibus; nam non eſt nouum, vota eligentium ſe in duas partes diuidere, *cap. nec nouum* 17. *cauſ. 8. q. 1.* quia quot ſunt homines, tot ſententiæ, quot ſententiæ, tot opinioniones, *cap. ſicut in ſacramenta* 151. *diſt. 4. de conſecratione*, & natura hominis prona eſt ad diſſentiendum, *ſi. de recept. arbit. litem ſi uous*, *ſi. principaliter*.

2. Nec eſt reprehendiſibile, cum vtraque pars mouetur bono zelo, vt notat *Gloſ. marginalis in d. cap. nec nouum*, ſecus autem, ſi Electores malo zelo, & temeritate concertantium ſic elegerunt, ſchiſma procurantes; prout expreſſe deciditur in *cap. ſi duo forte* 8. *cauſ. 79.* quæ iura licet loquatur de electione Episcoporum, vel Rom. Pontificis, nihilominus, ceteris paribus poſſunt reſponſiue intelligi de electione Prouincialium, & Generalium Ordinum.

3. Exinde ſunt, qui colligunt, quòd quando id factum eſt, bono zelo; tunc iudicio Prælati relinquitur confirmare; ita tamen, vt ille præferatur, qui ſouet potius iura, hoc eſt, qui maioribus meritis inuatur, & qui magis à Prouincia appetitur, vt expreſſe deciditur in *cap. ſi forte* 36. *diſt. 67. ibi, ſi forte, quod nec reprehendiſibile*; nec irreligioſum iudicamus, vota eligentium in duas ſe diuerſas partes, Metropolitani iudicio ſi alteri præferatur, qui maioribus ſtudij inuatur, & meritis.

4. Si verò ſe diuerſint, malo zelo, neuter confirmandus eſt; eo fortiùs, ſi exinde naſcatur ſcandalum, *Gloſ. in cap. conſideramus* 10. de electi in *ver. ordinationem*, vbi ait, quòd propter ſcandalum noluit Papa, quòd in illa vocatione aliquis eorum promoueretur.

5. Verùtamen, hodiè non iuuat talis diſtinctio, quia neuter in caſu poſſito eſt confirmandus; niſi electus, iuxta formam *cap. quæ propter, de electi*. hoc eſt, ſeruatis ſeruandis, à maiori parte vltra mediocritatem eligentium in Capitulo, *Sauuel diſp. 8. controuer. 3. traſt. 1.*

6. Non reticeam tamen dicere, quòd Dominicani ex ſpeciali priuilegio, vnum poſſunt eligere, & plures poſtulare; & Confirmator potèſt, quem maluerit confirmare, omiſſo electo; iudicio tamen median- te, & retento conſilio Diſcretorum.

Confirmator, an licet poſſit confirmare electionem factam per abuſum poteſtatis Laicalis? Qu. 11.

Negatiue dic, ex decifis hie im- mediatè ſuprà traſt. 3. q. 14.

Electio, qua non fuit ritè, & legitime facta, an poſſit validè confirmari? Quæſt. 12.

1. Negatiue dic; quia Confirmatio eſt acceſſoria ad electionem; vt conſtat ex eius diſtinctione; eſt enim, confirmatio, iuris priùs habiti per electionem corroboratio; ſeu eſt exercitium iuris quaſiti per electionem, vt, multis citatis notat *Caſtell. cap. 14. de electi. nu. 5. & Peyr. tom. 1. de ſubd. q. 1. de obedientia, c. 21. ſ. 11. in 2. probat. concl. 8.*

2. Acceſſorium autem ſequitur naturam ſui principalis, vt liquet in *Regula 42. de regul. iur. in 6. & habetur expreſſe in cap. inter dilectos, ſi. cum igitur, de fide inſtrum.*

3. Ergo, ſi nulla ſit electio, nulla paritèr etie illius confirmatio. Confirmatur; nam vice verſa, ſi nulla ſit confirmatio, nò ideò electio eſt nulla, ſi ex parte rei præſupponatur valida; quia principale non ſequitur naturam ſui acceſſorij, at poteſt ſtare ſine illo, vt patet in ſubſtantia, quæ non deficit, ſi corrumpat eius accidentia; accidentis autè deficit, deficiente ſubſtantia; quia accidentia pendet ex illa, non autem illa ex his.

4. Verùt, Dominicani circa hoc habent vnum notabile Priuilegium, ſibi conceſſum ab *Alexandro IV. & Sixto IV.* & eſt, quòd quando electio facta de Prouinciali, vel de Priore, contingat, ex aliqua cauſa non confirmari, adhuc Superior, ad quem pertinet confirmatio, potèſt eligere, & confirmare vnum ex illis Fratribus, quos ipſi Electores in ſuis litteris poſtularunt; Prædicatores enim vnum eligunt, & plures

res solent postulare, *Castell. cap. 3. de elect. num. 6. & 12.*

5. Quod Privilegium comprehendit omnes alios Regulares, qui nobiscum communicant in privilegiis; *Lexau. part. 3. cap. 12. nu. 41.*

Confirmator, an possit supplere defectus electionis? Qu. 13.

DEfectus electionis sunt in duplici differentia, quidam enim sunt substantiales, uti illi, qui laedunt formam: quidam verò accidentales, ut qui violant solemnitatem iuris positivi, & inter hos, & illos hoc interest: quia illi irritant electionem, ipso facto, hi verò non annullant, ipso facto, sed reddunt annullandum, si fiat oppositio, ut constat ex decis. *tratt. 1. q. 17.*

1. Electio nulla, ob defectum solemnitatis iuris positivi potest confirmari ab habente auctoritatem dispensandi super illis defectibus, secus autem, si desit consensus maioris partis; quia hoc est de forma, & naturalis substantia electionis, ut communiter notant *DD. in cap. quod sicut, de elect. & sequitur Castell. cap. 4. nu. 45. de elect.*

3. Et hoc ideo, quia ius positivum Canonicum non potest abrogari: nisi de expressa scientia Papae, quae non praesumitur, sed debet omnino constare: unde *Bartol. in l. si consuet. 12. nu. 2. ff. de appellat. ait*, quòd per confirmationem non confirmatur electio invalida, nisi fieret ex certa scientia, & *Bald. in l. nominationes 27. nu. 2. ver. tu dic. Cod. de appellat.* inquit, quòd confirmatio Superioris non purgat vitium electionis: nisi Princeps confirmet ex plenitudine potestatis, & loquitur in propriis terminis electionis, in qua non fuit servata forma *Capitul. quia propter, de elect.*

4. Hinc, considera defectus, cuius generis sunt, nam si loquamur de substantiis, recurrendum est ad *D. Papam*; si verò de accidentalibus, attende contradictores, nam, ut dictum est, confirmatio non tribuit validitatem electioni nullae: nec electio annullanda recipit vires per confirmationem factam in forma communi, *cap. quod sicut, de elect. Sciam confirmata*: Ideoque recurrendum est ad habentem potestatem dispensandi, & sanandi defectus, qui, & ex certa scientia debet confirmare; secus autem nihil operatur, ut dictum est superius, & constat ex decis.

5. Notet autem Magister Ordinis habet special: *Diploma*, sibi concessum à *Papae P.* quo potest supplere ad titulum reformationis, quoscunque defectus electionis

Qu. 1. par. 3.

Canonice; dummodò illi constet de voluntate Eligentium: quòd propter, quoties iudicaverit expedire; intuitu tamen reformationis potest electionem confirmare, etiam si sit invalida de iure positivo, ob aliquos, scilicet defectus, etiam essentialis: dummodò tamen sit valida de iure naturali, hoc est, quòd ei constet de consensu, & voluntate Eligentium circa personam electam, & quòd in ea observata sit forma, *cap. quia propter, de elect.* quòd, scilicet sit facta à maiori parte Eligentium in Capitulo; tunc, & eo casu non obstantibus defectibus alijs multis de iure positivo essentialibus, potest confirmare electionem factam modo supradicto, prout latè probat *Castell. in cap. 14. de elect. nu. 59.*

6. Et colligitur ex illa dictione, *quoscunque*, quae cum sit uniuersalis affirmatiua, nihil excludit: immò in materia fauorabili augeat, & in materia odiosa restringit; prout latè ex multis ostendit *Barbol. dist. 2. 79.*

7. Quòd privilegium, ob communicationem privilegiorum extenditur ad alios Magistros Ordinum.

Confirmator si caset electionem aliquis digni, electi in Prouincialem, & novam electionem faciat in personam alterius, eique possessionem tradat: ac primò electus, ut grauatius ad Superiorem appellet, & ab eo obtineat fauorabilem sententiam, nempe, suam electionem fuisse Canonicam: ideòq; malè fuisse cassatam, quia nam ex his erit in Prouincialatu sustinendus? Qu. 14.

PEyr. in formul. lit. C. cap. 18. nu. 10. Respondet, quòd in tali casu primò electus est sustinendus, & mouetur ex multis: Primò, quia iure suo intuitu priuatus, est excludendus, *cap. conquirente, de resit. spoliatorum*; sed ille fuit priuatus iure suo per electionem acquisitam. Secundò, quia in *l. operis, ff. locat.* disponitur, quòd si quis locauit rem duobus, tenetur solvere primo, & ille praefertur secundo condictioni, etiam si huic res locata sit tradita, *l. ason in l. quoties, C. de rei vendic. col. 8. ver. 3.* ergò à pari, si illa Prouincia est locata duobus, primus est secundo praefertendus. Tertiò, quia si quis à me auferat iniuste pallium, & alteri vendat, illudq; illi tradet, possum ego illud repetere, & ab emptore, etiam bonae fidei recuperare: immò iste emptor bonae fidei, statim, ut sciuerit, pallium esse meum, tenetur illud mihi restituere, *Sayr. post allegat.*

I

allegat. in *Clavi Regiis lib. 10. tract. 3. cap. 2. nu. 1.* Quare non potero recuperare Provincia atam: ne iniuste oblatum, etiam ab eo, qui bene fide possidet?

2. Verum, hec omnino non potest penitus procedere in Ordine Prædicatorum: quia in eo electus, nullum ius per electionem acquirit, nec etiam per confirmationem: nisi ubi acceptaverit: vnde non potest dici grauat exiundé, nec potest appellare: quia ei resistunt *Constitut. dicti Ordinis*, quas tenetur obsequare.

3. Quò verò ad alias Religiones, cum distinctione resolvat, aut enim in sententia lata ad beneficium primò electi, fuit auditus secundò electus, & confirmatus: & sic sententia *Præf.* potest habere locum, maxime, si per illum primò electum fuisset appellatum antè secundam electionem; secus autem, & ducor ex multis.

4. Primò: quia nemo iniuste est sua possessione privandus, nec quidem lite pendente; per ea iura, quæ refert, & sequitur *Affili. decis. 98. nu. 2. ibiq. Præfilius*, & constat ex iure pendente, vnde solet dici, quòd etiam prædo est manutendendus in possessione, in qua reperitur, secus diceretur spoliatus.

5. Secundò, quia ius per electionem acquisitum, est rei ocabile; prout Confirmatori expedite videtur, *cap. nihil est de elect.* est enim ius tenus, & valde imperfectum, omnino indigens confirmatione, *cap. qualiter, cap. cum dilectus, de elect.* & communiter docent *DD. in cap. p. si quam, rod. iur.*

6. Sed in casu nostro Confirmator, licet iniuste cassavit electionem: ergò primò electus per talem cassationem amisit ius ad rem quamvis: Superior enim ex *de cap.* potest hoc agere, & vius est iure suo, quavis quòd Deum peccasset, & teneretur ad interesse, *Naturæ suæ, cap. 17. nu. 96.*

7. Tertiò, quia Ecclesia videtur per electionem novi Prælati non dicitur maritata, nec Prælati per solam electionem dicitur eius sponsus, & maritus: nisi per confirmationem; vnde si electus ad aliquam Prælaturam, moriatur antequàm confirmetur, non dicitur vacare talis Prælati: nisi per mortem primi, qui illam habebat, ve constat ex differentia, quæ est inter ius ad rem, & ius in re, de qua *Castell. cap. 1. nu. 17. de elect.*

8. Ergò in casu posito, electus secundò, & confirmatus, est vetus sponsus, & maritus, qui nullatenus debet sua sponsa priuari, quin prius fuerit auditus in iudicio suis.

9. Quarto, quia iste secundò electus, fuit electus, confirmatus, & in possessionem immittus à Superiore habente potestatem:

ergò legitimus est possessor.

10. Nec dices, quòd Superior non habet talem potestatem: nisi in casu illegitimæ electionis, quia hoc non dicitur in *de cap. nihil 44. de elect.* sed *ibid.* tantum habetur, quòd Superior non debet promovere indignum, secus puniatur: immò quòd promovendum benemeritos relinquitur iudicio Superioris *ibi. Et scipi quog. tales ad dignitates promovere possunt, qui commissum sibi officium, & p. valeant adimplere*: nec reperitur in iure, quòd Superior cassans electionem digni, sit ipso facto privatus potestate confirmandi successores: privatio enim dignitatis, etiam iure dicente, quòd sic faciens sit ipso facto privatus, exigit declaratoriâ iudicis, perinde actus facti antè declaratoriâ iudicis, subsistentur.

11. Quintò, quia Confirmator prædicens habere causam, non confirmandi, non tenetur eam probare iuridicè, sed sufficere extrajudicialitèr, ut dictum est suprâ: ergò integrum erit ei dicere, habuisse iustam causam cassandi, nec tenetur hanc iustam causam non confirmato ostendere, sed suo Superiori, cum necessum erit, nec illa discussio, & iustificatio iustæ causæ inficit electionem, & confirmationem subsequens, si non antecesserit appellatio; quia, si primò electus appellavit à non Confirmatore, non est procedendum ad secundam electionem, sed sententia Superioris, ad quem fuit appellatum, debet expectari: & ad hoc facit extorundus in *consideramus co. de elect. lib. 1. no. non. & p. si appellacionem, per quam ad summ statum omnia debent reduci, fuisse iur.* &c. quæ quippè reuocatio fieri debet, patte audita: quia inaudita parte, nihil rectè potest in iudicio definiri.

12. Nec his nocent argumenta per *Præf.* allata, quia conuincunt de habente ius in re, non autem ad rem, quod etiam in casu posito per cassationem electionis præsupponitur abrogatum.

Electus huiusmodi, qui ob dictam electionem, sibi cassatam, ad Superiorem appellavit, habebit nè expensas à Monasterio à Quall. 15.

1. **H**uius decisio pendet ex illa, an Abbat pro causa propria, debeantur expensæ à Monasterio; de qua re licet *Sanebez lib. 6. ad decal. cap. 1. nu. 26. Præf.* autem *tom. 2. de Prælat. 3. cap. 1. §. 4. nu. 128.* cum distinctione resolvit; aut ille nimis ambitiosè procuravit, eligi ad talem dignitatem.

De Confirmatione Elect. Traët. VII. 147

tatem, ad quam non erat eligibilis: aut non primo modo, non habebit expensas à Monasterio, maximè si in sua electione habuit oppositores, tùm quia, Monasterium non tenetur fouere ambitionem sui Subditi; sed potius extirpare; tùm etiam, quia qui se opposuerunt, videntur duci zelo Religionis, nè scilicet, quis culpabiliter eligatur, tùm item, quia multum inturret Religioni, Prælaturam ambitionis non habere: secus autem secundo modo.

Confirmatori iniussu nolenti electionem confirmare, an licitum sit, pecunià dare, ad hoc, ut à tali vexatione desistat, & Electum confirmet? Q. 16.

S Otus lib. 9. de iust. q. 6. ar. 1. cui ferè omnes subscribunt, negatiuè respondet, cùm confirmatio sit ius spirituale, quod vendi, & emi nequit, sine labe simoniz.

2 Confirmatur; quia huiusmodi actus tenderet, non solum ad vexationem tollendam, verum etiam, tenderet, & pararet viam ad confirmationem; & se saltè mediata ordinaretur ad obtinendam confirmationem; Electus enim non daret utiq; Confirmatori pecuniam, si non intenderet, intuitu illius consequi confirmationem, ac proinde dat ex intentione obtinendi ius spirituale, & consequenter simoniacè agit.

3 Verumtamen Zachar. Pasqualigus decis. 235. an. 3. & seq. tenet, quòd pecunià potest dari Confirmatori, vt vexatori tantum; & non aliàs; quia tale pretium non ordinatur ad confirmationem, nec datur ex intentione confirmationis, licet talis intentio adsit, sed ad redimendà iniustam vexationem, vt scilicet desistat à duritie, & vexatione, & se cõstituat in debita equalitate, & iustitia: vnde talis actus habet pro obiecto aliquid honestum, nempe, animi equalitatem, & iustitiam. Perinde non potest esse simoniacus.

4 Nec valet obiectio, qua dicitur, quòd non daretur pecunià, nisi adesset intentio confirmationis; quia, vt dictum est, non datur ex intentione confirmationis, sed ex intentione habendi Confirmatorem æquum, & iustum.

5 Quæ quidè opinio potest esse vera de iure naturali, & in foro poli, secus in foro fori, de iure Canonico, in quo quod fit, & non quod intenditur, examinatur, Suar. tom. 1. de Reg. lib. 4. cap. 50. num. 29. Mauran. 4. semel. dist. 25. q. 5. ad 2. & Peyr. tom. 1. de Subdito, quæst. 1. cap. 31. §. 11. in fine. ver. dico 13.

Tom. 2. Par. 3.

Confirmatus, & in possessione immisus, an possit sua Prælatura renunciare, & si post renunciationem peniteat, an sit restituendus? Quæst. 17.

Quòd Dignitates possint renunciari, certum est, vt constat ex cap. quoniam 1. de renunciat. in 6. vbi expressè deciditur, quòd Papa potest Papatui renunciare; ergò multò magis, & nos potestimus inferioribus dignitatibus renunciare: Verum ista renunciatio debet fieri in scriptis, cap. qualiter, cap. quoniam 7. q. 1. & cap. Gonsalvus 17. q. 2. quia cùm renunciatio sit strictissimi iuris, vt fusiè probat Paris. lib. 8. de resignat. q. 1. an. 8. & seq. ad tollendas omnes lites, debet de illa semper constare per testem irrefragabilem, vt sunt literæ, quæ scriptæ manu propria probant plenè intentionem scribentis, l. p. b. l. i. m. u. a. §. Titius, ff. de possit. vel contra.

2 In his autem scriptis Primò debet poni nomen Prælati, cui fit renunciatio, iuxta cap. ego N. de iur. iur. cap. in nomine Domini, d. fin. 73. Secundò, debet exprimi nomen dignitatis eiusdem, vt constet, an sit eius Superior, Paris. vbi supra, q. 9. an. 5. Tertiò, ponitur nomen, & cognomen ipsius renunciantis, ad euitandum dubia, & equiuocationem, l. ad recognoscendos, Cod. de ing. & manumissis. Quarto, exprimitur dignitas, quæ resignatur, vt specificè constet de renunciatore, Paris. cit. an. 7. Quintò, ponitur causa renunciationis, quia hæc semper requiritur, Fufius de visit. p. 2. cap. 23. Sextò, renunciantur omnia alia iura, pertinentia ad ipsam Dignitatem, nè contingat postea, circa aliquid dubitari, Paris. cit. loc. an. 9. Septimò, requiritur libertas in Resignante, quia si eoactè resignet, eius renunciatio non sustinetur. Octauò, requiritur iuramentum, secundum praxim loci, vt postea nequeat impugnari, Paris. vbi supra, an. 17. Vltimò, requiritur annus, & dies iuxta stylum, vt sciatur tempus resignatæ dignitatis.

3 Quò verò ad aliud quæsitum, etiam certum est, quòd antequàm renunciatio fit à Superiore admissa, potest renunciantem penitere: Vbi autem admissa fuerit, non datur locus penitentiz, quia re integra licet penitere; secus non integra; nam actio semel extincta, non reuiuiscit; ideoq; non potest quis redire ad illud, cui renunciauit, cap. quàm periculosum sit 8. caus. 7. q. 1. ibi, nec recipere postmodum poteris, quòd semel cessis, supple. & acceptatum fuit, cap. si illuc 29. caus. 23. q. 3. vbi Glossa in casu ait, si inueniant, quòd Stephanus satisfecit, &

T 2

Hic

ille remiſit, & cap. ex tranſmiſſa 3. de renunciat. ibi, ex quo ea, quæ ſibi contulerat, ad petitionem ſuam reſignauit eidem.

4 Bonè verum eſt, quòd renunciãns potèſt eandem dignitatem renunciãtam repetere antequàm alteri ſit collata, dummodò iſe, cui renunciãuit, velit, & ſit contentus, vt. liquet in d. ex tranſmiſſa, ibi, bortari tamen eos poteris, &c.

5 Nec non, ſi renunciãns opponeret, quòd inconſultè renunciãuit, nempe in Ira, Indignatione, Dolo, Vi, Metu, & ſimilibus, Paris. cit. loc. q. 13. nu. 39. & colligitur ex cap. ſuper hoc 5. de renunciat. ibi, non vi, nec metu, nec oppreſſione, nec interuentu pparentis, nec promiſſione exortam Index inueniatur, vbi Gloſ. multa docet.

6 Veritatem, Superiores præfici, ante acceptationem renunciacionis, concedunt renunciãti duos, vel tres dies ad mature deliberandum; & ſic præciditur via ad repetendum officiũ renunciãtum: niſi forte, toto illo tempore duret vis, metus, dolus, & non ſit in libertate, de quibus debet iuridice conſtare: nec de facili admitti debet talis exceptio.

An Vicarius Generalis poſſit hanc renunciacionem admittere, & de alio providere? Qu. 18.

R Eſpondeo, quòd non: niſi ei ſpecialitè ſit commiſſum, cap. dudum, de præbendis, in 6. vbi deciditur, quòd nec Delegatus Papæ poteſt recipere reſignationes beneficiorum, in manibus ſuis liberè factas, nec eas conferre idoneis perſonis: niſi, ad hoc habeat ſpeciale mandatum, adiuncta Gloſ. in ver. caſus, in fin. quòd habet locum, etiã ſi iſte Vicarius habeat poteſtatem deponendi; nam renunciacionem admittere, & deponere, diuerſa ſunt, Paris. lib. 7. de reſignat. q. 24. nu. 2. & à diuerſis non ſit illatio.

2 Verùm, ſi talis Vicarius habet poteſtatem inſtituendi, & deponendi, poteſt renunciacionem acceptare, & alium loco depoſiti, ſeruatis ſeruandis inſtituere, Innoc. in cap. quod in dubijs, nu. 3. ver. niſi, ibi qz Abbas, nu. 6.

3 Idem procedit, ſi in eius litteris patentibus reperitur illa clauſula, vt poſſit facere, qua per nos ipſos facere poſſumus, etiam ſi noſtrum requirerent ſpeciale mandatum, vt dicitur in e. qui ad agendum, de procurat. in 6. ver. committantur, ibi qz allegatà per Barboſ. nu. 8. & Couar. lib. 2. var. cap. 5. nu. 8.

SYMMATA QVAESTIONVM, Traſt. VIII. De Dominio in Genere.

A d dominium ſit vocabulum Latinum, vel Barbarum? Quaſt. 1.

Dominium quid ſit? Qu. 2.

Dominium quotuplex ſit? Qu. 3.

Vſus, & vſufructus, poſſeſſio, & proprietar: quid ſint, & quomodo à domino differant? Quaſt. 4.

An in rebus conſumptibilibus poſſit vſus à domino à ſtringi? Qu. 5.

Titulus quid, & quotuplex ſit, & an à domino diſtinguatur? Qu. 6.

An inſtus titulus, & rei traditio requirantur neceſſariò ad acquisitionem domini? Qu. 7.

Dominium quot modis acquiratur? Qu. 8.

Dominium habere, quibusnam propriè competat? Qu. 9.

Dominus humana vitæ, quibusnam ſit? Qu. 10.

An homo ita ſit ſua ſama Dominus, vt licitè poſſit ſe ipſum inſamare, atq; negligere, ceterà pecuniam, & alia bona fortuna? Qu. 11.

An vnus homo poſſit alteri dominari? Qu. 12.

Quoniam tempore, & iure ſint introducta, & multiplicata dominia? Qu. 13.

Ius gentium quid ſit, & quomodo diſtinguatur à iure Ciuili? Qu. 14.

Poteſtas Laicalis, in foro externo exercita, quid ſit, & vnde ſit orta? Qu. 15.

Adam fuit nè Princeps, & totius Orbis Dominus? Quaſt. 16.

Poteſtas Eccleſiaſtica quid ſit, quando inæpie, & quomodo à laica diſtinguatur? Qu. 17.

Iuriſdictio ordinaria, & delegata quid ſint, & quomodo diſtinguantur? Quaſt. 18.

DE DOMINIO IN GENERE.

Tractat. VIII.

An Dominium, sit Vocabulum Latinum, vel Barbarum? Quæst. 1.

Dominium, Dominatus, & Dominatio, à posse dicuntur, vt docet infra scripti Doctores, & voces Latinæ sunt, & pro eadem re capiuntur; etenim significant rectam proprietatem, quæ quidem rerum proprietates distinguitur à possessione, vñ, & usufructu; prout habetur in *ius. ff. de acquir. rerum domin. & de acquir. vel amitt. poss.* & in sacris litteris, *Tob. 8.* & *Malach. 11.* & docent nos *Sor. de iust. & iur. lib. 4. q. 1. ar. 1.* quem sequitur *Bannes in 2.2. ad quæst. 62. de domin. q. 1. in princ.* & *D. Barthol. à Sancto Fausto tom. 2. Theol. Moral. p. 2. specul. confess. disp. 1. de dominio, & Megal. in suo prompt. ver. dominium.*

Quippe qui asserunt, prædictas voces in hoc differre; quia nomen *dominium*, apud *Ciceronem* non legitur; sed loco eius fuit vñs hæc voce, *mancipium*, & *nexus*, vt patet *7. Epistol. ad Atticum, Bannes cit. loc. proinde* mancipare, idem est, quod dominium transferre, vt constat ex *Patre*, qui suos mancipat filios, hoc est, cum quando dominium suarum rerum transfert in filios.

Verum hoc parum refert; nam, et si hæc vox apud *Ciceronem* non legatur; satis est, quod apud alios optimos reperiatur Latinus, & ea voce vtantur prophani, & Sacri Doctores, Latinæ lingue peritissimi; prout *Varro de re rustica*, & *D. Hieronymus*, multis in locis, & *Iuris Consulti* non pauci.

Addunt item, differre ex eo, quod dominatio, & dominatus semper in malam partem usurpantur; quia assumuntur ad significandum aliquam tyrannidis effigiem, hoc est, Regiam potentiam, illegitimam, & male partem; prout loquitur *Cicero Tuscul. lib. 5. de Dionysio*, & *lib. 2. de Oratore.*

Sed nec hoc militat; quia omnes istæ voces, in bonam, & in malam partem pariter usurpantur; nam *Tob. 8.* sumitur dominium in bonam partem, & *2. Malach. 11.* in malam; item dominatus *Luc. 22.* in malam partem, sic etiam in *14. Iesai.* in bonam verò partem *88. & Iesai. 16. emitte agnum Domini dominatorem Terræ.*

Benè verum est; has voces quoad hoc differre, quod dominatio, & domi-

natus, crebrius, nè dicam semper, importat dominium, quod Superiores, erga suos Subditos exercent; siue illud legitimum sit, siue non; attamen dominium significat possessionem, seu facultatem, quam quis habet, etiam in rebus, sensu, & ratione carentibus; quapropter malè diceretur, Petrum habere dominatum, vel dominationem Fundi, Pomarii, Equi, & similium; benè tamen diceretur, habere dominium prædictarum rerum, prout notat *Fausl. ubi supra*; & sic dominum vti magis amplum posse referri, etiam ad inanimata, & sensu carentia; seus autem dominatus, & dominatio.

Dominium quid sit? Quæst. 2.

Dominium, stricte, & proprie sumptum; prout dicit ordinis, & rationem iuris, ad rem inferiorem, quæ ordinatur in commodum illius, qui dicitur dominus, quod per *Aristot. lib. 5. Ethicor. cap. 6.* dicitur dominus herile, seu dominationis; est ius, seu facultas propria, perfectè disponendi de re, in omnes vñs, lege permissos, in proprium commodum; prout per plura bene probat *Sor. de iust. & iur. lib. 4. q. 1. ar. 1. & Bannes 2.2. ad q. 62. q. 1. de dominio, & Syl. in summ. ver. dominum.*

Qua in diffinitione ponitur *ly facultas*, loco generis; & idem est, quod potestas legitima, & iuridica, quæ secundum leges, & iura habetur; eui est illa, quam quisq; habet ad vtendum rebus suis, diciturq; ius, quia domino, & patrono sicut vtiq; magna iniuria, si absq; legitima causa prohiberetur disponere de rebus suis.

Hoc autem ius, quod quilibet homo poterit habere in rebus suis, duplici modo consuevit appellari ius in re, & ius ad rem; in re, est illud, quod quis habet in rem propriam, existentem tamen in dominio, & possessione ipsius habentis; ius autem ad rem; idem est; quod quis habet ex aliquo vinculo alicuius obligationis, ad rem aliquam sibi debitam, nondum tamen possessam; quemadmodum heres in iuribus post mortem testatoris, antequam adeat hereditatem, hoc est, antequam illam accipiat, dicitur habere ius ad rem, non autem in re; nisi post adeptam possessionem.

150 De Dominio in Genere. Tract. VIII.

4 Dominium ergo est ius, quod amplectitur utrumque, hoc, & illud; *ly proprie*, ponitur loco differentie, quæ distinguit dominium à possessione, aliquis enim potest habere possessionem, & non proprietatem, nec dominium utendi re in omnes usus; *ly perfecte d'ponendi*, ponitur item ad differentiam vsusfructus, seu vsuariorum, qui quidem non habent facultatem supra substantiam rei, cuius sunt vsuarij, perinde nequeunt illam destruere, nec alienare, ut patet in Emphytheota, qui habet dominium utile, non autem naturale directum, id est habet facultatem super fructus, salua substantia rei, cuius sunt fructus; & sic conclusiones alicui prædij non possunt dici veri domini, *ly in proprium commodum*, stat loco differentie, per quam Rex, Pater, Episcopus, & Prælati non possunt dici domini absolute, quia, & si Rex ius habeat in ciues, Pater in filios, & Prælati in subditos; atamen tale ius non respicit absolutam commoditatem ipsorum Regum, sed etiã ciuili; non Patrum, sed etiam filiorum; non Prælatorum, sed etiam subditorum.

5 Hinc, *Aristot. lib. 1. Polit. cap. 3.* duplex imperium constituit, aliud Regium, seu Civile, quo Rex est propter ciues, non è contra; & aliud despoticum, id est dominatiuũ, quo Inferiores ordinantur in proprium commodum, & utilitatem Superiorum, quod alijs consuevit appellari tyrannicum; ita cit. *Doct.*

6 Sic item ponitur, *ly lege permittente*, loco differentie, per quam Parochi, & Episcopi, omnesque alij Beneficij non possunt alienare res Ecclesiæ sibi commissas, nec ad libitum de illis disponere; quia impediuntur hoc facere, lege iustissima; qua conseruantur iura, & res Ecclesiæ; quod extenditur ad pupillos, qui hæc sint domini, tamen non habent potestatem expendendi sua in omnes usus.

7 Ceteræ autem particule, utputa, *lege permisso*, ponuntur potius causa explanationis, quam necessitatis; tum quia, per has particulas nihil de nouo excluditur, quod per alias particulas supra recensitas non fuerit exclusum; tum etiam, quia usus, qui non est lege permittus, non est usus, sed abusus; & facultas ad usum non permittitur lege, non dicitur proprie facultas, quæ debet esse iuridica, immo nec est potestas, moraliter loquendo, *put docet Bald. cit. loc.*

8 Si autem dominium large sumatur, prout dicit ordinari, & respectum ad rem quomodocumque possessionem, vel habitam, suæ Superioris, suæ Inferiorem, potest sic dici ius; quod sit facultas propria, seu ius reuera re, in omnes actus lege permittos;

& sic Patres, Reges, & similes supra nominati, Domini possunt appellari.

Dominium quoduplex sit 1 Qu. 3.

1 Q Vemadmodum ius à Philosopho in 5. *Libricor.* diuiditur in naturale, & civile, seu politicum; ita, & dominium; est namque dominium ius, ut supra dictum est.

2 Dominium naturale est ius alicui competens à natura, habendi rem, eaq; utendi, ut ius Patris in filium, Viri in uxorem, & Domini in seruum.

3 Civile autem est ius alicui competens, non ex natura, sed ex dispositione legis Humanæ, vel Diuinæ, *lyl. ver. dominium, quest. 1.*

4 Hoc item civile dominium est duplex, seculare, quo Reges, alijque Principes suos gubernant Vasallos; & Ecclesiasticum, quo D. Papa, & alij Inferiores Prælati, suis dominantur Subditis.

5 Verumtamen, horum omnium dominium subdiuiditur in directum, utile, & mixtum; prout colligitur ex *l. 1. ff. si ager vestigial. nam*, ut notat *Pand. de Castro in l. proprietat. nu. 2. Cod. de probat.* in re corporali dantur tria; utputa, nuda proprietat, vsusfructus formalis, & proprietat plena, scilicet iuncta cum vsufructu; quam nos dominium mixtum, seu plenum, & perfectum appellamus.

6 Dominium ergo directum, est usus consensens in sola, & nuda rei proprietate, ut si quis sit fundi dominus, & fundi fructus, & utilitates non percipiat, quæ ex fundo solent provenire, sed aliquod tantum vestigial in recognitionem directi domini, quod habet in dicto fundo; prout colligitur ex *di. l. 1. & l. 3. §. ex contrario, ff. de acquir. possess.*

7 Utile autem est ius in sola utilitate, consensens, quæ utilitas ex fundo nascitur, & dicitur quasi dominium, vel dominium imperfectum; quia ita possidens, ad canonem tenetur, & vestigial soluit, ut dicitur in *di. l. 1. & l. 2. ff. cod.*

8 Mixtum verò, seu plenum amplectitur totam rei substantiam, seu proprietatem, & usum; & secundum hoc, dominium consuevit distinguere, quod sit ius de re corporali perfecte disponendi; nisi lege prohibeatur; prout docet *Barol. in l. si quis vi, §. differentia, n. 4. ff. de acquir. possess.* & *Bald. in l. spina, §. illud autem, Cod. de secundis nupt.* ubi dixit, ius dici de re corporali, quia in incorporalibus proprie non cadit dominium; sed quasi dominium, ut sunt iura, & actiones; sed hodiè ista differentia non

attent

attenditur: Et dicitur perfectè disponendi, quoniam rei suæ cuiusq; est moderator, & arbiter, idest, dispositor, *in re mandata, Cod. mandati.*

9 Proinde, emphytheota dicitur habere dominium vtile, & dominus, qui in emphytheotism concedit, dicitur habere dominium naturale directum, *Syl. ver. dominium, qu. 1. De Sancto Fausto, de domin. q. 2. & Magalen promp. ver. dominium, in princ.*

Vsus, & usufructus, possessio, & proprietates quid sint, & quomodo à dominio differant? Qu. 4.

1 **V**SUS est ius utendi re aliena, salva eius substantia; hinc is cui concessus est usus alienius prædij, utiq; poterit ex illo colligere flores, fructus, & pomaproce fructu, hoc est, non solum fructus consumere, si consumpibiles sint, eosq; conuocare in sua vilitate: Verum etiam, & alteri vendere, & donare; hoc enim est frui, ut post multos notant *Syl. ver. dominium, q. 2. Sol. & Bannes cit. loc.*

2 **V**STRUCTUS autem, est ius utendi, & fruendi aliena re, salva tamen eiusdem rei substantia; & sic usufructuarius, non solum poterit, quæ dicta sunt de usu; sed potest ultra frui, hoc est, non solum fructus consumere, si consumpibiles sint, eosq; conuocare in sua vilitate: Verum etiam, & alteri vendere, & donare; hoc enim est frui, ut post multos notant *Syl. ver. dominium, q. 2. Sol. & Bannes cit. loc.*

3 **D**OMINUS autem, ex quo perfectum habet dominium, quod plenum dicitur, vel mixtum: potest libere disponere de qualitate, & substantia suarum rerum, hoc est, potest rei suæ proprietatem, & flores, & fructus, & quicquid illius sunt, consumere, dare, vendere, vel commutare.

4 **P**OSSESSIO, verò est corporalis rei detentio, corporis, & animi adminiculo interveniente, & iuris causâ, seu titulo suffragante; & ob id rerum incorporearum, ut sunt iura, & actiones, non datur propriè realis possessio, sed quasi, *leg. 1. §. si vis, ff. de usufructu, nec etiam si delicias animus, aut corpus, aut ius: quod propter fur, & latro non dicuntur possessores, sed iniusti detentores, ita Hostien. in summ. de causa poss. & propr. Syl. cit. loc. q. 2. & Cuiacius in Paratit. Codicis, lib. 7. tit. 32. de acquirit. & retinend. poss. ff.*

An in rebus consumptibilibus possit usus à dominio distingui? Qu. 5.

1 **A**FFIRMAnt Doctores, utraq; lege, sufficit; Divina, scilicet, & Humana. Divina quidem, quia *Gen. 22.*

lege cauetor, ut unusquisq; ingreditens vineam proximi sui, possit vvas comedere, non autem foras extrahere: ergo vvarum usus erat apud ingreditres; dominium verò penes Dominum vince.

2 **I**D IPSUM habetur in *Actis Apostolorum, cap. 3.* ubi erant illis omnia communia, & distribuebatur unicuiq; prout cuiq; opus erat; & ramen dominium illarum rerum non erat penes omnes fideles.

3 **Q**UIBUS additur ius humanum; nam *Instit. de usu, §. minus, de usu, & habit. dicitur*, quòd quis potest habere usum oleum, & florum pomarij, non tamen habere dominium, ut possit eas vendere, & alienare; & duo *Decreta Romanorum Pontificum*, nempe *Nicolai 3. in cap. exij, qui serminat, de verb. significat. 6. & Clement. 5. in Clem. xxi. de Paradiso*; quibus idem definitur, prout notat *Sot. de inst. & iur. lib. 4. q. 1. ar. 1. Bannes 2. 2. ad quæst. 63. q. 1. ver. dub. est solenne, Navar. in cap. non creditur, q. 1. un. 3. & alij plures, quos citat D. Barthol. d. Sancto Fausto 2. p. specul. Confess. disp. de dom. q. 6.*

4 **P**ROINDE, Mendicantes omnes, & signanter Minores, nullo modo posse dici proprietarios, sed verè vsuarios; quia rerum sibi commissarum, ut purâ panis, vini, & aliorum utensilium, profectio dominium non habent, nec facultatem liberam de illis disponendi, sed esse penes Romanum Pontificem, illisq; vtuntur rebus, ut bonis Papæ, & Papæ coniuj; & sic, universali tene, quòd omnis usus, cuiusvis rei distinguitur à dominio; si suæ res sit non consumptibilis usu, uti est ager, domus, & prædium; si suæ sit unico actu consumptibilis, seu consumabilis, prout est vinum, quod haustu vno consumitur, si suæ sit multiplici actu consumptibilis, prout sunt vestes, & libri, qui in dies atteruntur per usum; quia usus est effectus dominij; & dominium autem, se habet, ut causâ, sed causâ, & effectus distinguuntur realitèr, & sic vinum potest stare sine alio, ut manifestè patet in rebus locatis, vel conductis, quarum usus reperitur penes conductorem, dominium verò penes locatorem, & in alijs nobis concessis ad usum, de quibus nullatenus possumus disponere, sine Superiorum licentia, saltèr interpretativa.

5 **N**EC obijcias, quòd usus sit ius utendi rebus, salva earum substantia, & quòd impossibile sit, quòd aliquis homo vvarum rebus, quæ unico actu consumuntur, prout est panis, vinum, & similia, & quòd salva remaneat prædictarum rerum substantia; ergo exinde dices, in his saltèr rebus usum non posse à dominio distingui: nec subiungas in vim confirmationis, quòd actus.

152 De Dominio in Genere. Tract. VIII.

actus dominij in rebus huius generis sit ipsamet sumptio ipsarum.

6. Nam huiusmodi rationes, prout aiunt *Sor. & Baues* in præcit. *Jor.* procedunt de dominio actuali, quod impropiè ita dicitur, cum sit verè exercitium dominij, & ipsamet actualis usus rerum prædictarum, ut infra declaro: fallunt autem de dominio habituali.

7. Datur enim duplex dominium, sicut duplex usus, nempe, habituale, quod à iuris prudentibus consuevit appellari, usus iuris, seu propria habitualis facultas, seu potestas in actu primo libèrè disponendi de rebus, & actuale: quod item solet dici, usus facti, seu actualis usus in actu secundo, quod est propriè exercitium habitualis dominij: & iste actualis usus rerum prædictarum largè, & impropiè dominium appellatur, cum verè ab ipomet actuali usu non distinguitur, quia nulla res distinguitur à se ipsa, & entitate sua, prout omnes sciunt.

8. Dixi impropiè, & largè, quia verum dominium, iurè, & propriè sumptum, est plena, & perfectè habitualis facultas disponendi de re, in omnem usum, lege permisum, sine dependentia ab alio, ut dictum est supra.

9. Vitarj autem in casu posito non possunt ad libitum, & in omnem usum disponere de substantia prædictarum rerum, quia habent, v.g. circa vinum, usus limitatum. & dependens ab alio: quapropter, & si possint vinum bibere, non tamen possunt illud vendere, nec contumare, nec alteri dare, ut diximus de vuis Iudeorum.

10. Quippè qui possunt item, & impediri in actuali usu, ante usum, & post eum, nè prædictis ampliùs utantur: & hoc idè, quia eorum licentia renocabilis est, & penderà voluntate verè domini: quæ omnia repugnant rationi verè domini, consistentis in facultate prædicta, utendi re libèrè, & independentèr ab alio.

11. Nec tandè decisis obstat, quòd *Papa Ioannes vigesima secundus*, post *Nicolaum 3.* oppositum determinaverit in extrin. ad *Conditorem*, & quòd *D. Thom. 2.2. q. 78. ar. 1. in princip. & por.* asuat, ex eo non licere usuram pro pecunia mutuata accipere: quia scilicet venderetur id, quod non est, reputà, usus pecunie, uti distinctus à pecunia ipsa, quem quidè usum in genere mors præsupponit, ab ipsamet pecunia non distinguitur: sicut in genere entis, prout *ibid. Caiet. aduertit*, & *Thom. 2.2. in summ. de Eccl. lib. 2. cap. 112. in respons. ad monum.* & *D. Anton. 4. cap. 4. §. 10. & Syl. in summ. ver. dominium, q. 2.*

12. Quia hi, & consimiles debent intelli-

gi, iuxta prædicta, nisi fortè velis dicere, prædictum *Papam Ioannem* discurrendo veluti particularem Doctorem, esse opinionis contrariæ, & *D. Thom. ubi supra* fuisse loquutum de pretio prædictarum rerum, quod nèpè exigi non potest scorum, aliud pro usu, & aliud pro re: secus autem de dominio, quominus dominus possit usum restringere, ut illo alij non utantur, eo modo, & forma, ad verum dominium requisiti, prout volunt, & docent præcit. Doctores,

Titulus quid, & quod duplex sit, & an à domino distinguitur i. Qu. 6.

1. Et sanè titulus radix, & basis, sed principium, & causa moralis ipsius dominij, & ob id, tanquam causa, & effectus distinguitur ab illo: causa enim, & effectus realitèr distinguitur, prout docent Philosophi.

2. Proinde, dicenti alicui, se esse dominum alicuius rei, solemus dicere, ostende titulum, hoc est, fundamentum, & basim, tui dominij: prout notat *Sot. cit. Jor. & Molina tom. 1. de iust. disp. 4.*

3. Titulus autem absolutè sumptus, potest esse duplex, nempe, à natura, & lege. Titulus iuris naturalis est ipsamet conseruatio vite humane, ob quam Deus, & natura, in omnia Terræ nascitua, sine quibus humana vita conseruari nequit, dedit homini appetitum, se conseruandi, & ius utendi alimento: & sic parentum titulus in proles, est naturalis genitura, & titulus, quo quisq; propria possidet, est ius gentium, quo facta est prima rerum diuisio.

4. Titulus verò legalis, ceu est emptio ad emptam, reuditio ad reudictam, electio in ordine ad Prælatos, & similia, quæ leges aliqua, vel præscriptio possidentur, subdiuiditur in verum, & præsumptum titulum.

5. Verus est, quando adeit vera causa, seu radix, ex qua pullulat dominium, ut cū quis agrum emit à vero domino, tunc scilicet emens dicitur habere verum titulum, qui erit rei emptæ venditoris, sibi facta ab homine habente facultatem disponendi libèrè de re iam dicta.

6. Præsumptus autem, quando præsumitur vera causa, & radix, & tamen ex parte rei non reperitur, ut si quis bona huius domini emit à Caio, quem putat dominum esse, & illius domus alienandæ facultatem habere. Ceterum non ita est: talis emptio bona fide facta, sic adeo imbutic conseruatur, ut tali modo emens, si sit dominus, aditus faciat fructus suos, & iusto titulo possidet, non quidem verò, sed præsumpto, & colo-

De Dominio in Genere. Tract. VIII. 153

& colorato; prout dicitur in *ff. cod. l. pignus. §. 1. & ff. pro empti. l. 1. §. si d. pupillo*, & notant *Syl. in summ. ver. v. i. capio. q. 4. & Glof. in cap. dudum. il. 2. de elec. ver. in iustitiam.*

fallentias vide in præcit. *Anthoribus*, & *Monet. in d. l. traditionibus. C. de pactis.*

Dominium quot modis acquiratur? Q. 8.

An iussus titulus, & rei traditio requirantur necessario, ad acquisitionem dominij? Q. 7.

1 **E**T dico, quod sic; prout habetur in *l. traditionibus. C. de pactis*, & in *l. nunquid; ff. de acquirend. rerum dominio.*

2 Hæc requiruntur ex legum dispositione, non aptem de iure naturæ; nam de iure naturæ, ad alicuius rei acquirendum dominium, ut infra dicemus, non est necessaria ipsa traditio, est tamen rationi consonum, ut tunc ab uno in alium intelligatur translatum dominium, quando desinit esse sub potestate prioris domini, & transit in potestatem posterioris. *Petrus de Rauen. in singul. 883. & Glof. & Bartol. in l. 1. ff. de dote legata, & tex. in l. qui tibi. C. de hereditate, vel actione vend.*

3 Sed nota d. i. gentem, quod iste transitus sola venditione, vel promissione, aut donatione non perficitur: proinde si quis rem suam vendidisset Petro, cui non tradidit, si postmodum venderet Antonio, & traderet: in tali casu Antonius acquireret verum dominium illius rei venditæ, etsi Petrus habeat actionem damni passus in venditore, ut dicitur in *l. quod si. C. de rei vend. & docent DD. ibid.*

4 Fallit tamen prædicta decisio in multis; & primò, in pacto legis commissoriæ, & adiectionis in diem: ubi ipso iure transfertur dominium sine traditione, ut post *Glof. in l. 1. ff. de donat. tenet idem Rauen. in singul. 879.*

5 Secundò, in donatione causa mortis: ita post multos *Megale. in prompt. ver. domini. num. 12.*

6 Tertiò, fallit in vltima voluntate, vtpotà in testamentis, & legatis certe speciebus, & in successione ab intestato, in bonis defuncti: quibus in casibus satis est heredi acceptare hereditatem, & legatariis acceptare legata post mortem legantis: prout habetur in *ff. de legatis, & in ff. de acquir. poss. & Bartol. in d. l. traditionibus. in. 2. per tex. l. 1. & 2. Cod. commun. de legat. quod sequitur *Faufl. de dom. q. 5.**

7 Quartò, in acquisitis ex legis dispositione, vtpotà, quando res incidit in communium, *Doctores* cie. item in donatione, & venditione facta Civitatibus, Ecclesiis, vel alijs pijs locis, aut in redemptionem captiuorum, *l. vlt. C. de sacrosanctis Eccl.* aliasq; multas

1 **E**T dico, quod omne dominium acquiratur duplici modo, nempe iure naturæ, seu gentiis, & civilis primo modo: & omnia per occupationem acquiruntur, quæ nõ sunt in bonis alicuius: Fera igitur, Bestiæ, Volucres, Pisces, & omnia animalia, quæ Mari, Cælo, & Terra nascuntur: sic item gemmæ, & thesauri sunt primò occupantium, prout dicitur in *S. fira, l. i. ff. de ver. dis. quod extenditur ad ea, etiam, quæ ab hostibus capiuntur.*

2 Iure autem civili potest acquiri rerum dominium, nempe præscriptione, vscapione, abrogatione, monachatione, testatione, successione, alijsq; modis, de quibus omnibus *Syl. Sos. Bannes, & Megal. præcit. doc.* ubi multa huius generis habes.

Dominium habere, quibus nam propriè competat? Quæst. 9.

1 **R**espondeo, quod illis solis competit, qui vigent intellectu, & arbitrio; quia illi soli competit habere dominium, qui liberè, & ex electione operatur, prout docet *D. Thom. 1. 2. q. 1. ar. 1. & 2. operari autem liberè, & ex electione idem est, quod finis, & mediorum rationem cognoscere, quod nequit esse sine intellectu, & voluntate.*

2 Hinc, qui sui, suarumq; actionum dominium non habet, multò minus, aliarum rerum poterit habere dominium; qui sibi non præstet, quomodo poterit alijs præstare? qui sui iuris non est, quomodo erit ceterorum? ut benè demonstrat *Sot. de iust. & iur. lib. 4. q. 1. ar. 2. & Bannes 2. 2. ad quæst. 65. q. 2. ar. 1. & 2. quos, multis citatis sequitur *Molina tom. 1. de iustit. disp. 18.**

3 Hinc, Deo optimo maximo primò, & principaliter convenit, rerum omnium, habere dominium iure naturæ, titulo creationis, & conseruationis; prout in *Psalm. 23. Domini est terra, & plenitudo eius, & Ind. 9. Deus Cælorum, Creator Aquarum, & totius Creatura, & Isai. 44. Ego Dominus Faciens omnia.*

4 Fuit quidè ab æterno, potestate dominus, ab Orbe tamen condito, vñ, & actus; nam antea nullæ erant res, quæ illi parerent; nisi velis, nihilum pro re usurpanti, super quod ab æterno fere suam potuisset exteete potestatem, sicut in tem-

pore, ex nihilo cuncta creauit.

5 Secundo, conuenit Angelis; & hoc tam respectu suarum operationum naturalium, utputa, cogitationum, & uolitionum, ob quas, dicuntur habere dominium dominatium, de quo loquitur *Sor. cit. loc.* quam etiam, respectu aliarum rerum corporalium, in Orbe positarum, ob quas dicuntur habere dominium gubernatiuum, prout *Arag. & Saloni. in 2. 2. q. 62. ar. 1. & 2.* Deus enim omnia corporalia gubernat, medio ministerio Angelorum, iuxta illud *Pauli ad Hebræos 1. omnes sunt administratores spiritus in ministerio missi propter eos;* etenim ad hæc ministranda habent Angeli ius non minus, quam Rex, vel Magistratus, quibus Populi cura commissa est, prout legitur *Daniel. 10. dixit Angelus Danieli. & nunc reuertor, ut præsit aduersus Principem Persarum;* cui; *egredere, apparuit Princeps Græcorum,* in quibus *locis* Angeli vocantur Principes, & Domini.

6 Et tandem, in Terris, & in Sublunariis conuenit soli homini; quia in terris solus homo est ratione præditus, libertate, munitus & omnia corporalia in sui commoditatem ordinati, prout habetur *Genes. 1.* ubi Deus dixit, *faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram, & præsit piscibus maribus, uolatilibus Cæli, & bestijs terræ;* etenim fieri ad Imaginem Dei, nil aliud est, quam fieri intellectu, & uoluntate liberum; hæc enim est facies Dei, per quam, factus est homo, Dominus omnium Creaturarum, præcisè Sublunarium.

7 Quamobrem, bruta animalia, prædictarum rerum omnium nequaquam possunt habere dominium; quia nec media eligūt, nec finem cognoscunt, tenduntque in Herbas, & Aquas, instinctu naturæ; quæ quidem Iumenta, et si crebrius dicantur Pecudam, Reges, vel Duces, ut Apes, & Grues; non ideo possunt dici, illorum habere dominium: nisi metaphoricè, equiuocè, & abusue, ob umbram quandam dominij, quod reperitur in homine; ita *Sor. cit. loc. ad 1. & 2. argument.*

Dominus humana vite, quisnam sit? Quæst. 10.

1 **S**ine controuersia, Deus solus est nostræ vite Dominus; quia ipse solus vitæ, & mortis uerum habet, & absolutum dominium, ita ut non solum uti ludez puniendo, vel tanquam iustus defendendo, sed absolute, ueluti Auctor humanæ vitæ, potest omnes homines occidere, & de nobis omnibus disponere, sicut, & nos

de pecoribus nostris; quod manifestè colligitur ex sacre scripturæ testimonijs, nā *Deut. 12. legitur, ego occidā, & ego uiuere faciā, & 1. Reg. 2. Dominus uiuificat, & mortificat; & Sap. 16. tu es Domine, qui uitæ, & mortis habes potestatem, & deducis ad portas mortis, & reducis;* prout docet *D. Thom. 2. 2. q. 64. ar. 5. ad 1. 2. & 3. argum. & 77. ar. 2. ad 2. & Caiet. ibid. & q. 150. ar. 2. quem sequitur Magister Vñstoria in relect. de homicid. nu. 23. & Bannes 2. 2. ad quæst. 62. d. 1. pnt. 2. de domin. conclus. 4.*

2 Proinde, benè Deus, tanquam vitæ dominus potuit Abrahæ præcipere, ut filium suum Isaac, in sacrificij immolaret, & Sauli, ut interficeret omnes Malachitas, etiam Innocentes; & *Iosue 6. filijs Israel, ut interficerent;* etiam Innocentes quarundam gentium, habitantium in terra promissionis, & hac absoluta potestate multoties est Deus usus, prout notat *Bannes cit. loc. in su. prædictæ d. 1. pnt. ubi in princ. huius generis multa habes.*

3 Quapropter, Respublica non erit domina, sed custos, & tutrix vitæ ciuium, prout etiam homo, est tantum custos, & tutor vitæ propriæ, suorumque membrorum, ac aliarum rerum, quæ absolute censentur necessariæ ad vitæ humanæ conseruationem, non autem dominus, & patronus; nā sicut fieri potest, quod aliquis habeat dominium Agri, Ouium, & similibus, & alius illorum usum, & usum fructum: ita, cæteris paribus dicendum est, quod Deus Optimus Maximus, sibi retinuerit dominium vitæ nostræ, membrorum, & salutis, & quod nobis concessit usum, & custodiam; quod ratione suadetur; nam uita nostra est fundamentum omnis dominij humani, quia, antequam quis uitam accipiat, nullius dominij est capax, & ueluti fundamentum dominij non potest cadere sub dominio, ceu fundamentum omnium accidentium non potest esse accidens. Et adde, quod præsens uita nostra, aut sumitur pro ipsa anima, quatenus informat corpus, aut eertè pro operatione animæ vegetariæ, quæ est simpliciter necessaria ad detinendum animum in corpore.

Neutra autem fiat sub libero arbitrio nostro; quia tam coniunctio animæ cum corpore, quam operatio animæ vegetariæ pendet à solo arbitrio Diuino.

4 Hinc, nullus homo potest se ipsum interuenire, nec uitam, nec sua membra, pretio vendere, nec illa pro pecunia commutare; quia, ut dictum est, non est dominus, sed custos, & illorum, & vitæ vsuarij; quod decus habes in *liber homo, ff. ad leg. Aquilam,* ubi expressè habetur, neminem

nem esse dominum suorum membrorum, quod egregie ostendit *D. Thom. cit. loc. 2.2. q. 64. ar. 3. & Conar. lib. 1. var. resol. 2. nu. 8.*

5 Nec his obstat, quod quis possit pro amicis vitam propriam perdere, iuxta illud, maiorem Charitatem nemo habet, &c. & pro salute corporis, putre membrum, abscindere; quia hæc non arguunt, hominem suæ vitæ, vel membrorum habere dominium, vel ad sui libitum de illis posse disponere: sed posse antepone opus virtutis, nempe charitatis, fidelitatis, & amicitie, vitæ corporali, quod Diuino, & naturali iure laudatur, & membrum pro salute exponere, noui sit libertate, sed necessitate, quæ dominij rationi repugnat.

6 Nec nocet illud dictum *Ecclesiast. cap. 15.* quod Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui: hoc enim refertur ad actiones morales, quarum homo dominij habet, quippe quas potest in sui commodum spirituale, vel corporale exercere, suo arbitrio, & voluntate.

7 Nec item officit, quod Princeps, & Respublica possit suum subditum cuidentissimo vitæ periculo exponere, vel occidere; quia hoc facit ratione communis boni, vel in penam patrati criminis, quod tam Princeps, quam Respublica potest ob bonum commune, vtrūque, propter publicam pacem, & communē vtilitatem, & ciuium tranquillitatem, quorum omnium Princeps, & Respublica sunt custodes, & tutores, non autem domini absolutæ.

8 Proinde, qui se, vel alium occidit, facit iniuriam Reipublicæ, non, quod sit vitæ hominum domina; sed quia tutrix, & custos, cuius qui violat puellam commissam tutorem, iniuriam facit, non solum puellæ; verum etiam; & tutorem, sub cuius custodia illa manet; ita *Sor. lib. 4. de iust. q. 2. ar. 3. & Banner 2.2. cit. loc. conclus. 4.* quos, multis citatis sequitur *Valentia tom. 3. disp. 3. q. 10. 1. p. & Salou. 2.2. quæst. 62. ar. 1. & 2.*

Au homo, ita sit sua fama dominus, ut licet possit se ipsum infamare, atque negligere, citæ pecuniam, & alia bona fortuna? Quæst. 11.

1 **A**firmant *DD.* si sermo sit de fama, per se sumpta, absoluta à scandalo, & præcisa ab omni aliorum damno; secus autem, si sit alijs debita, vel alligata; ita expresse *D. Thom. 2.2. q. 73. ar. 4. ad 1.* ubi ait, & tunc sui arbitrij est, detrimentum sua fama pati; nisi hoc vergat in periculum aliorum; & *Sor. de iust.*

Tom. 2. Par. 3.

lib. 4. q. 2. ar. 3. concl. 4. & q. 10. ar. 3. & de tegeudo secreto, membro 1. concl. 3. Banner 2.2. ad q. 62. disp. 2. de dom. concl. 5. Sanchez post multos de statu relig. lib. 6. & 8. n. 43. & antè eum Nauar. lib. 2. de restitut. cap. 4. nu. 14. & in summ. cap. 18. & Conar. lib. 2. variet. resol. cap. 2. nu. 8.

2 Et hoc ideo, quia honor, & fama, teste *Arist. 1. & 2. Ethicorum*, est præmium virtutis; ergo sicut potest homo disponere de bonis, quibus fama comparatur; sic item, & de torumdem bonorum præmio, quod fama est; est enim homo eorum omnium dominus, quæ suo libero arbitrio acquiruntur; prout idem *Sand. Thom. 2.2. q. 64. ar. 5. ad 3.* honor autem, & fama, vt constat, proprio labore, propriaq; industria acquiruntur, & augentur.

3 Hinc, possumus famam negligere, & nos infamare; citra tamen aliorum interesse, quemadmodum, & nositam pecuniâ erogare, & alia fortunæ bona elargiri: etenim fama computatur inter alia bona fortunæ, vt dictum est, & sic infamare, non est intrinsecè malum, sed indifferens; prout de communi docet *Nauar. cit. loc. de restit. c. 4. nu. 4.* & sic quidem potest, bono fine, honestari, sicut, licet crimen prodigalitatis sit, absq; rationabili causa, alijs sua bona omnia temporalia donare; sine tamen elemosynâ, vel, vt quis perfectius viuat, prodigalitas non censetur; sed insecutio consilij Evangelici, illius, scilicet, quod habetur *Matth. 19. vade, & vende omnia, quæ habes, & da Pauperibus;* & *Luc. 14. qui non renunciat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus, &c.*

4 Quamobrem, licitum erit aliquando defectus, tam propriæ culpæ, quam naturæ, ex causa honestæ, & rationabili propalare, & indicare; quod, nedum peccatum non erit, sed opus virtutis, & meritum, vt cū quis crimen suum, etiam extrâ Confessionem Sacramentalem, suo Confessori, vel cuiusq; Amico, Aduocato, vel Chyrurgo reuelat, ad capiendum consilium, vel ad maiore sui humiliationē, vel proximi edificationem; prout fecit *August. & Anselmus*, & alij multi, qui suæ peccata, nedum voce, sed etiam scriptis detegerant; prout *Clauius Regia Sacerd. lib. 1. cap. 3. proposuit. x. num. 32. Bonac. tom. 2. de restit. in particul. disp. 11. q. 4. pun. 10. proposuit. 1. nu. 2. & nouissimè Ioan. Sanchez in select. disp. 46. nu. 9. & D. Bernbol. d. Sado Easio 2. p. specul. Confess. de m. disp. 1. q. 23. & 24.*

5 Sic quamuis hæc hæcenus vera sint; caneant tamen Confessarii, suis penitentibus facultatem concedere, vt publicè possint sua peccata indicare, sine humilitatis,

V 2 vel

vel confusionis, aut excitandi in se maximum dolorem: nam satis probabiliter timetur scandalum, ut docet Suarez de peccatis disp. 21. sect. 2. num. 8. & Ioan. Sanchez cit. loc. num. 22.

6. Huiusmodi namque proclamationes solent magis obesse, quam prodesse, prout dicitur in cap. hoc videtur 22. q. 5. & ibid. nos. Turrecremat. sine autem rationabili causa, se ipsum infamare, malum est, & graue: tum quia, de sua natura peccatum debet celsari, & fama, sicut alia bona omnia debet custodiri, iuxta illud Eccles. 14. curam habet de bono nomine: ex debito ergo naturæ unusquisque tenetur, se diligere, suamque bona tueri.

7. Quapropter se infamantem Caiet. 2. 2. quæst. 73. ar. 2. ver. circa destructionem, non excusat à mortali; & sequitur Greg. de Valent. disp. 5. quæst. 17. pun. 2. & Aragon. 2. 2. q. 62. ar. 1. & 2. quia fama, omni temporali comodum præferenda est. Julianus, ff. si quis omis. causa testamen. & honor, & vita, æquiparantur, Just. caus. ff. de manu miss. vendit. l. si id iuste quidem, ff. quod metus causa. l. ut vin. ff. de iust. & iur. ubi habetur, ad defendendum honorem posse aggressorem occidi, ac si vellet eripere vitam, Bald. in l. 1. c. de Confess. Panor. & Fith. in cap. 1. de testib. cogend. Io. Lupus in tract. de Regno Navarra 3. p. 5. 2. & nos. Paludan. 4. disp. 21. q. 2. ar. 3. & habetur in cap. Sacerdotes ibi. quæst. 6. quia bona sine causa dilapidare, malissimum est: & eo fortius, si ex informatione sui ipsius sequatur aliorum scandalum, vel ruina; quia vix Mondo à scandalis, & vix illi, per quem scandalum venit, quia scandalizantes sunt alijs occasio peccandi, propter mala exhibita opera; perinde peccant mortaliter, si qui perpetrant, & sine iusta causa peccata sua occulta deregant, cum sint illi, qui ad finem iactantur, vel complacentie gloriuntur peccasse: etenim ex horum auditu iuuenes, aut scandalizantur, aut sollicitantur ad peccandum, aut alicui malo exponuntur, quia in his, & crebris complices prodantur, quippe quæ, si sint femina, vel masculi, vel fama priuantur, vel mori destinantur.

8. Quod item extenditur ad eum, qui se vere, vel falso infamat de turpi, graui, & atroci crimine, reputat de Heresi, de Patre, vel Reipublice proditorie, de peccato nascendo, de simonia, & de alijs peccatis, ob quæ habetur aliorum scandalum, aut dainnum, & interesse: Sor. de iust. lib. 4. quæst. 6. ar. 3. ad 4. dub. 3. concl. 2. & lib. 5. quæst. 10. ar. 2. propè finem, Conar. lib. 1. variar. resol. cap. 2. n. 8. & Nauar. in summ. cap. 18. n. 58.

9. Nec non ad personam publicam, cuius fama est necessaria, & valde utilis, tam propriæ salutis spirituali, & corporali, quam etiam eorum, quorum curam habet, vel Reipublicæ, & Communitati, quibus præest, & præfixus manet.

10. Hinc, Prælati non potest, quia mortaliter peccat, suam famam prodigere: quia eius infamia vergeret in damnum Subditorum suæ Religionis, & Reipublicæ, quorum commune bonum, & omnia media ad illud necessaria tenetur ex debito iustitiæ procurare, custodire, & stabilire; nec potest huic suo iuri, & obligationi cedere, vel renunciare, sine notabili damno Communitatis, & Reipublicæ, prout eleganter D. Thom. 2. 2. q. 73. ad 1. & Nauar. in d. sum. cap. 18. n. 28.

11. Quod procedit in omni Religioso, cuius fama ex iustitia est obligata Religionis, & statui, in quo reperitur; etenim delicto, & culpa vnus Religiosus solet tota Religio infamari, & Communitas cõtēni, & mancamentari.

12. Id ipsum procedit in Parentibus, & Consanguineis, quorum infamia, aut transit ad filios, & heredes, soletque obscurare, vel dehonere filios, totamque familiam; & in alijs multis casibus, de quibus vide præcitatos Doctores: ex quibus facile poteris colligere, quod aut raro, aut nonquam fama reperitur absoluta, & nemini debita; & consequenter in paucis conceditur, se ipsum infamare.

An unus homo possit alteri dominari? Quæst. 12.

1. DE iure Gentium, & Ciuili, sicut potest quis effici seruus, ita, & dominus: quia seruus refertur ad dominum, & è contrariis vtrique relaxia.

2. Duobus autem modis potest quis effici seruus: nempe iure emptionis, & venditionis, cum quando homo est liber, & obpretium, se ipsum vendit, & tradit in seruitutem alterius: prout sepe fiebat in lege veteri, & habetur in 1. Exod. et cap. 25. Levit.

3. Et iure belli, qui enim iusto bello capiuntur, iure gentium, sunt serui capiuntur, quæ quippe seruitus licita est, & iusta, secundum illud 1. Petr. 2. à quo quis separatur, eius seruus est: immo hoc opus dicitur misericordiz: quia cum homo miles posset hostem interficere; misericordia, & pietate, seruat illum in mancipium.

4. Proinde, homines in bello capti appellantur mancipia: quasi ab hostibus utantur, & dicti sunt serui à seruando; quia cum

eum capti sint in isto bello, iuste possunt occidi: & victoribus tamen seruantur, morte commutata in seruitutem; ita *D. August.* lib. 19. de *Ciuitat. Dei.* cap. 15. *Sot.* de *iust.* lib. 4. quaest. 2. ar. 2. & *Conar. in Regul. peccatorum.* p. 2. §. 11. num. 1.

5 Secus autem dicendum de iure naturali, quia iure naturae nullus homo est seruus, nec dominus; sed omnes liberi, & pares; prout idem *August.* cit. loc. dicitur namque *Eccles.* 5. fecit *Deus hominem rectum.* hoc est, liberum; & verè nunquam fuit dictum homini, vt dominaretur homini, sed Piscibus Mari, & Bestijs Terrae.

Quoniam tempore, & iure, sint introducta, & multiplicata dominia? Q. 13.

1 **I**ure naturali, & Diuino, omnia forent communia, si Adam. non peccasset; exceptis tamen vxoribus, prout colligitur ex 1. *Gen.* vbi per Deum optimimum facta fuit homini, in communium possessio, & docent *Istidorus.* lib. 5. & *Gratianus in decret.* dist. 1. cap. ius naturale, & ibid. scite nosse Turrescremat. *Sot.* de *iust.* lib. 4. q. 3. ar. 1. & *Bannes.* 2. 2. ad q. 62. art. 2. Quia in illo felici statu innocentiae, vel terrae, etiam inculta, sponte fuisset fructifera, vel parua indiguisset cultura, quam homo facilius, de se sine iniuria praestaret: quoniam post peccatum dictum est ei, in labore vultus tui vesceris pane tuo. Et per peccatum, necdum, Mors, sed etiam Auiditas, Ambitio, & Discordia, transferunt in Mundum, vniuersum.

2 Quod, item, fuit reponatum ex particulari Dei providentia, post Diluuium, *Gen.* 9. vbi Noë, & filijs eius dictum est: cresecite, & multiplicamini, & ingredimini super terram, & replete eam, & sic in communi ad certum tempus possederunt omnia.

3 Post, verò, peccatum facta est prima rerum diuisio, iure gentium, quo scilicet gentes omnes vtuntur, hoc est, ex consensu Populorum, predictam diuisionem statuerunt, & approbantium, vt definitur in *Decret.* dist. 1. cap. 9. quod ius gentium est sedum occupatio, vt ff. de *iust.* & *iur.* l. ex hoc iure dominia distincta, & habetur in *caus.* 12. q. 1. cau. de *test.* §. finis, vbi habetur, quod communis vfus omnium, quae sunt in hoc Mundo, omnibus hominibus inesse debuisset, sed per iniquitatem (supple primi parentis) alius hoc dixit esse suum, & alius istud.

4 Petendè, communi omnium iudicio, factum est, vt res fiant propriae, & inter homines diuisae, & hoc, ex causa rationabili.

& bono fine, ad hoc, scilicet, vt cessasset litigia inter homines, & foueretur pax, vel flarer camporum cultura, & abigeretur hominum negligentia; quod patet ex eo, quod *Gen.* 4. *Abel* offerbat de primogenitis Gregis sui, & *Cain* de fructibus Terrae: quae quidem res, nisi fuissent praedictorum propriae, non fuissent laude dignae, & *Gen.* 13. orto iurgio inter Pastores *Abraham,* & *Loth* fuit Terra diuisa.

5 Ad hanc tamen primam rerum diuisionem subsequuntur sunt aliae multae de iure Ciuili, & positivae: prout docet *D. Thom.* 2. 2. q. 66. ar. 2. ad 1. & habetur in *cap. quo iure, dist. 8.* vbi habetur, quod iure humano dicitur, haec villa mea est, haec domus mea, & sic tolle Imperatorum iura, & desinit meum, & tuum.

6 Nec his obstat, quod dominia sint à Deo immediatè, per naturam operantes, prout docent *D. Thom.* lib. 3. de *Regim. Princ.* cap. 1. *Villor.* relict. 3. de *Ciuil. potestate,* & *Sot.* de *iust.* lib. 4. q. 4. ar. 1. & habetur in *cap. audacter.* 8. q. 1. & *Ioan.* 19. vbi dicitur ad *Pilatam,* non haberes in me potestatem nullam, nisi desuper tibi datum fuisset.

7 Quia sicut leuia, & grauius, à generante mouentur naturaliter, sursum, vel deorsum, hoc est, auctore naturae, habent talem inclinationem naturaliter se mouendi: ita homo, auctore naturae, est animal sociabile, hoc est, naturaliter inclinatus in societate viuere, ad hoc, vt omnia sibi necessaria possit habere; indiget enim multis, quae sibi solus non valet administrare: quamobrem, dictum est ei, non est bonum, hominem esse solum, faciamus ei adiutorium simile sibi, *Gen.* 2. & *Eccles.* 4. melius est ergo duos esse simul, quàm vnum: habent enim emolumentum mutuae societatis; & si vnus ceciderit, ab altero susciatur: vix soli, quia cum ceciderit, non habet subleuantem se.

8 Sic item naturaliter inclinatus, ab vno regi, & gubernari: prout idem *D. Thom.* docet ex *Aristot.* 1. *polit.* cap. 5. & *Salomon* *Proverb.* 11. vbi non est Gubernator, Populus corrumpet; & *Seneca.* lib. 1. de *Clemencia,* cap. 4. ille Rex, ait, est vniculum, per quod Respublica cohaeret, nihil ipsa per se satuta, nisi onus, & praeda; si mens illa Imperij subtrahatur: vt perbellè *Bald.* in d. *lex.* hoc iure, ff. de *iust.* & *iur.* vbi multa cumulat pro necessitate capitum, ad societatem, conservandam; & habetur in *cap. quia, diuersitas em. de concess. praeb.* habent enim homines mentes diuersas, & ex necessitate cogente, omnia indigent capite.

9. Et sic quantum ad substantiam, seu naturam dominia introducta sunt, iure Diuino, quia Deus creauit hominem, cum supra-

supradicta inclinatione, & appetitu, viuendi in societate, & regendi ab uno capite: quod verò ad distinctionem, & appropriationem instituta censetur à iure gentium, & Ciuili; prout suprà dictum est, & docent Bald. & Bart. in dist. l. ex hoc iure, ff. de iust. & iur. num. 5.

Ius gentium quid sit, & quomodo distinguatur à Iure Ciuili? Q. 14.

1 CVM lex, quatenus apud homines extrat, adquatè diuidatur in naturalè, & posituum: omnis enim nostra lex, vel est notitia rerum moralium, insita à natura; & sic naturalis, quæ est vna immutabilis, omnibusq; communis, ex eo, quòd ubiq; instinctu naturæ, non constitutione aliqua, habetur.

2 Vel est iussio lata à Superiore; & sic est positua; rectè queritur; ad quam partem spectet ius gentium, an sit de genere legis naturalis, vel legis positivæ?

3 Et omittis aliorum placitis, dico simpliciter, esse de genere legis positivæ; esseq; propriè legem quandam humanam, etenim ius gentium, & ciuile, penes hoc differunt; quia ius gentium est commune omnibus Nationibus; ius autem ciuile est proprium, & peculiare huic Ciuitati, aut Regno, aut Nationi; ius ergo gentiū est illud, quod fuit constitutum consensu, & conuentione, seu moribus, & consuetudine, omnium Populorum.

4 Ius autem ciuile constituitur auctoritate, & iussu talis Reipublicæ, seu Principis, in propria Ditione, & Loco.

5 Porindè, dicitur ius gentium, quasi positum ab omnibus gentibus, & quo omnes gentes vtuntur; quod nequit dici de iure ciuili; quia hoc non ab omnibus, sed à quibusdā positum est; prout docet D. Thom. in 1.2. quest. 95. ar. 4. vbi querit diuisionem humanarum legum, atq; legem humanam, & positum diuidi in ius gentium, & ius ciuile.

6 Benè verum est, quòd ibid. docet, omnem legem humanam derivari à lege naturæ, quod autè dixerat, non sic adeò, quòd lex humana debeat cōtinere eadem præcepta naturalia; sed quia debet habere conuenientiam, & conformitatem quandam cum naturali lumine rationis, vt ea, scilicet, iubeantur, quæ conuenientia sunt rationi; sicq; itèrè intelligitur, cum ait, quòd ius gentium ea continet, quæ derivantur à principiis naturalibus, per modum conclusionis; id est, quæ concluduntur esse rationi cōsona, & accommodata ijs

principijs per discussum humanum.

7 Quod itèrè docet in respons. ad 1. vbi ait, quòd de facili in huiusmodi homines conferant; ergò secundum S. Thomam, ius gentium latum est; & vim habet ex consensu hominum, quod rursus replicat in 2.2. quest. 57. ar. 3. vbi determinat, ius gentium differre à iure naturali, ex hoc, quòd sit humana potestate positum, vt dictum est.

8 Porindè, Ithor. lib. 5. Eubymol. & Gratianus in decretis, distin. 1. diuidit ius humanum, in ius gentium, & ciuile, vt refert ipsemet S. Thom. in 4. q. 95. ar. 1. vbi supponit, ius gentium: sicut ius ciuile, haberi ex humana constitutione; prout constat ex exemplis ibi positis, prout sunt munitiones, seruitutes, bella, discrete gentes, Regna condita, demonia distincta, agris termini positi, & alia multa, quæ notantur in ff. de iust. & iure, l. 4. §. 5. & in Institut. de iur. nat. gent. & ciuili, quæ omnia planè humanam constitutionem supponunt, de qua re vide. Set. de iustit. lib. 1. quest. 5. ar. 4. & lib. 3. q. 1. ar. 3. Conrad. in 1.2. quest. 95. ar. 4. & ibid. Medi. Conar. in Regula peccatum 2. par. §. 11. num. 4. Albertum. lib. 5. Eubymol. & Turrescremat. in cap. humanum genus, distin. 5.

Potestas Laicalis, in foro æterno exercita; quòd sit, & vnde oriat? Q. 15.

1 POTEStas secularis est facultas à Deo Optimo Maximo toti moralium communitati, immediatè, & naturalitèr concessa à principio Mundi, ad regendum, & gubernandum in rebus naturalibus, vt secundum naturalem rationem benè viuant; prout ex iam decisis patet, & docet D. Thom. lib. 2. de Regim. Prin. cap. 14. & Nauar. in relect. in cap. nonis, de Indulg. notab. 3. nu. 85.

2 Et hoc ideo, quia ex quo Deus, vt dictum est suprà, voluit, homines debere in societate viuere, vt habetur in Gen. 2. proculdubio tenemur fateri, quòd eis indidit, & concessit totum illud, quod requiritur ad conseruationem societatis; Deus enim non deficit in necessarijs, & qui vult finè, necessariò vult ea omnia, sine quibus finis haberi nō potest; prout docet Cōmunis Philoſophia, & habetur in c. præterea de off. deleg. & in l. 2. ff. de iurisdic. omni. iudic.

3 Vnum verò de requisitis ad perpetuandā societatem, & conseruandam communitatem, est iurisdicctio, & facultas precipiendi id, quòd est equum, & rationi cōsonum; alias non potest diū conseruari

com.

communitas: sicut dicitur *Proverb. 14.* & habetur in *cap. final. dist. 89.* ubi non est gubernator, dissipatur Populus.

4. Proinde, Grues, & Apes, naturali instinctu, & auctore natura, pro cōservatione societatis, Regem faciunt, & Principem institunt, à quo regi, & gubernari patiuntur: quanto magis homines, ad Dei imaginem facti, naturali instinctu debent, tenenturq; pro cōservatione communis boni, Principem sibi constituere, cui vni sic electo, supremam potestatem habent, tenentur obedire, & se subnecere, quoad rerum omnium naturalium regimen, & gubernium: prout idem *D. Thom. ex Arist. docet lib. 1. de Regim. Princip. cap. 2. & 4.* & habetur in *cap. Monachi, de statu Monach. & in Lex hoc iure, ff. de iurisd. omni iudic.* prout supradictum est, qua in re bene nota, quod tam Princeps, quam Respublica non habet potestatem: nisi à singulis, qui quidem cum non sint absolutè propriæ vitæ domini, nec illam Reipublicæ conferre possunt, *Sot. de iust. lib. 4. q. 2. ar. 3.* & post multos à *Santo Fausto de domin. q. 22.*

Adam fuit nē Princeps, & totius Orbis Dominus? Quæst. 16.

1. **S**unt, qui dicunt, *Adam* primum Parentem, eodem iure, quo factus est à Deo primus omnium parens: habuisse pariter possumum, & actuale dominium totius Orbis: & sic fuit parens, & dominus vna die: Secus esset dicendum, quod aliquando Mundus fuisset sine Principe, qui posset malè facta viciari: quod verisimile non est: cum omni tempore Mundus debeat esse perfectus.

2. Proinde, *Adam*, vti pater, & dominus, suis potuit filiis facultates distribuere, quibus maximè affuebat, prout, & eius posterit antiquiores, qui circa Mundi primordia vixerunt, ita *Sot. de iust. lib. 4. q. 3. ar. 1.*

Potestas Ecclesiastica quid sit, quando incipit, & quomodo à Laica distinguatur? Quæst. 17.

1. **P**otestas Ecclesiastica, propriè, & perfectè sumpta, est facultas quedam supernaturalis, inmediate à Christo Domino instituta, & *Dino Petro*, Ecclesiæ capiti, eiusq; successoribus concessa, ad regendum, & gubernandum fideles, secundum legem Euangelicam, in supernaturalibus, & etiam in naturalibus, in quantum spectant ad supernaturalia: prout docet *D.*

Thom. lib. 1. de Regim. Princip. cap. 14. & *Nauar. in relect. super cap. noui, de iudic. not. 3. nu. 82.* & colligitur ex illo *Matt. 18.* ibi, *quacumq; alligaueritis super terram, erunt ligata, & in Cælo, & quacumq; solueritis super terram, erunt soluta, & in Cælo, & cap. 16.* ibi, *super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & ibi, Tibi dabo Claves Regni Cælorum, &c.* Ergo antè aduentum Christi Nostri Redemptoris Claves Regni Cælorum non erant in Ecclesiâ.

2. Quod hæc supernaturalis auctoritas sit primò, principalitèr, & inmediate concessa *Dino Petro*, eiusq; successoribus, per quem, & quos diffunditur ad alios omnes Ecclesiæ Prælatos, docet idem *D. Thom. 2. 2. quæst. 1. ar. 1. & q. 1. ar. 1. & 2. & in 4. sentent. dist. 19. quæst. 1. & Caiet. in Opuscul. tom. 1. & apolog. 1. p. cap. 1. & 2. per. cap. 9. Paner. in cap. significasti, & Nauar. cit. loc. notab. 3. nu. 84.*

3. Ithæc verò potestas spiritualis, de qua loquimur, in multis differt à Laicali, & primò in genere causæ efficientis: quia, Laicalis potestas fuit ab initio Orbis instituta à Deo: hæc autè Ecclesiastica, à Christo Domino, seu à Deo incarnato, & homine factio: prout colligitur ex *D. Paul. ad Galatas cap. 4.* & docet *P. Vitoria relect. 1. de potest. Eccl. sect. 5. q. 1. propol. 5. fol. mihi 30.* ubi dicit, quod auctoritas propriè, & perfectè spiritualis, quæ sunt Claves Regni Cælorum, nunquam fuerunt in lege nature, nec in lege scripta antè aduentum Redemptoris Nostri.

4. Differunt itèr in genere causæ finalis, nam finis potestatis Laicalis est cōservatio hominum in statu naturali, in vita, scilicet, bona, & virtuosa, quæ sit instinctu nature per virtutes morales.

5. Finis autem potestatis Ecclesiasticæ est, cōservare hominem in statu supernaturali, quod in præfenti sit per gratiam, & in futuro per gloriam; prout docet *D. Thom. omnesq; alij Doctores*, quos legito, si velis, & præcipuè *Emin. Bellarm. tom. 2. lib. 4. cap. 5. de notis Ecclesiæ, lit. B.* ubi ex multis ostendit, quod Ecclesiâ fluxit de latere Christi, & quod Ecclesiâ veteris testamenti fuit signata noui: & ibid. lib. 5. cap. 6. de *Euseb. lit. E.* ait, quod politica potestas, in vniuersum considerata, non descendendo in particulari ad Monarchiâ, Aristocratiam, vel Democratiâ inmediate est à solo Deo, ut auctore nature, & quod etiam in statu innocentie foret, si *Adam* non peccasset, & quod in duobus differt à potestate Ecclesiastica, primò ex parte subiecti, nā politica est in multitudine, tanquam in subiecto: Ecclesiastica autè in vno homine: Secundo,

cundò, ex parte cauſe efficientis, quia politica abſolutè conſiderata, eſt de iure Diuino, & in particulari, eſt de iure gentium; Eccleſiaſtica verò eſt omnibus modis de iure Diuino, & immediate à Deo.

Iuriſdictio ordinaria, & delegata quid ſint, & quomodo diſtinguantur? Quæſt. 18.

Quemadmodum Index, ſiue ſit Sæcularis, ſiue Eccleſiaſticus, & quæ diuiditur in ordinarium, & extraordinarium, ſeu Delegatum; ita, & omnis iuriſdictio, aut erit ordinaria, aut delegata.

1 Ordinaria poteſtas illa dicitur eſſe, quæ naſcitur ex aliquo Officio, vel Dignitate, cui annexum eſt, alios iudicare, ciuilitè, & criminalitèr in vtroſq; foro; quæ quidèſſe poteſtas officio, vel dignitati ſic connexa, eſt introducta à Lege, Principe, Vniuerſitate, ſeu Populo, aut ex conſuetudine, ad vniuerſitatè cauſarum, vt dicitur in *c. more, ff. de iuriſdict. omni. Iudic.* & docet *Deſtus in rubr. de off. delegat.*

3 Prædictis modis omnibus fieri poteſt, vt officium ſit ordinarium, ac inſupèr ex

quodam iuris permiſſione, quamuis officium ab alijs communicatur, vt docet *Felſus in rubr. de off. delegat.* & *Paſſus in ſua præſt. tom. 2. præſt. 3. nn. 7.*

4 Proinde, Vicarij Generales Epiſcoporum dicuntur, & ſunt Iudices ordinarij, *Conar. lib. 3. var. reſolut. cap. 20. nn. 4.* & colligitur ex *Gloſſam cap. 2. de off. Vicarij lib. 6. vtr. official.* non obſtante, quòd eis ſit officium ab Epiſcopis commiſſum, *Gloſſam cap. perleſis, diſt. 25. & cap. Romana, de appellat. lib. 6. vtr. generalitèr.*

5 Delegata verò poteſtas dicitur illa, quæ non dimanat ab officio, nec ab aliqua dignitate, ſed ex commiſſione Iudicis ordinarij, ad certas particulares cauſas; ita communiter Doctores, & poſt multos notat *Miranda in Ordine Iudic. tom. 1. quæſt. 2. ar. 4. conſul. 1. Sylva in ſum. vtr. iuriſd. lib. 2. & Portell. in dub. vtr. Prælat. in addit. ad diſpenſandum, nn. 1.*

6 Quæ quippè Delegata poteſtas expirat morte Delegantis, re integra, ſecus autem iuriſdictio ordinaria, prout prolixè oſtendit *Meroll. tom. 2. cap. 6. num. 324. & tom. 3. cap. 7. dub. 1.* vbi huius generis ſcitè multa docet de iuriſdictione ordinaria, & delegata.

S V M M A Q V A E S T I O N V M.

Traët. IX. De Prælatiſ.

Prælati unde dicatur, quid ſit, & quotuplex? *Quæſt. 1.*

Prælati nomine, venit nē honor, an verò onus, dignitas, vel officium? Q. 2.

Quæ, & quot requirantur, ad hoc, vt aliquis Religioſus poſſit dici verè, & propriè Prælati? Quæſt. 3.

P. P. Generales Ordinum, Provinciales, & Priores conuentuales, an ſint Prælati? Q. 4.

Priores inſunt per ſolum Diſſinitorium, vel per ſolum P. Provinciale, ac Vicarij locorum; an ſint veri Prælati? Q. 5.

P. P. Supprieſores, an ſint veri Prælati? Q. 6.

Prælati, an poſſint dici Subditorum domini, & ſuarum Eccleſiarum patroni? Q. 7.

Prælati, an liceat Prælatum appetere, cui adiuncta ſit animarum cura? Q. 8.

Prælati negligentia, an ſit culpa mortalit? Q. 9.

Prælati, an de iure cenſeantur inſunt in proprium, vel Subditorum commodum? Q. 10.

Prælati Regulares, debent nē perpetui, an verò temporales; nē triennales, vel biennales? Quæſt. 11.

D E P R A E L A T I S.

Tractat. IX.

*Praelatus unde dicatur, quid sit,
& quod duplex: Quæst. 1.*

I DE Iure Canonico Praelatus dicitur à præferendo; quia ceteris præfertur, & super alios præminentiam habet, ut dicitur in *tit. de postulat. Pralat.*

Verum ex nominis Ethymologia dicitur quasi præ alijs ditatus, vel antè latus, quasi quod antè alios sit positus; prout notat *Panorm. in cap. cum ab Eccles. de off. ordin. nu. 1.*

1 Huiusmodi autem Praelati sunt in duplici differentia: etenim alij dicuntur Praelati Superiores, seu Supremi, & alij inferiores; prout colligitur ex *Clementis 8. in Ecclesijs, de sepult. & notat nosse Confessor 1. quæst. 8.*

2 Praelati Superiores sunt in triplici differentia, alij sunt Patriarchæ, seu Primates, sic dicti, quasi Patres Patrum, qui quidem pluribus præsunt Prouincijs, seu Episcopis; prout constat ex *cap. 1. & 2. dist. 99. & ex cap. duo simul de off. ordin.*

3 Alij sunt Archiepiscopi, seu Metropolitani, qui habentur, quasi Principes Episcoporum; quippe qui pluribus præsunt Episcopatibus, seu Diocesis.

4 Alij sunt Episcopi, qui vni soli præsunt Diocesi, licet sub se plures habeant Parochias, de quibus latè *Barbosa de potestate Episcopi, p. 1. tit. 1. cap. 6. nu. 6. & par. 2. allegat. 35. nu. 9. & allegat. 36. nu. 12.*

5 Praelati autem Inferiores sunt multi; uti Archidiaconi, Decani, Archiepiscopi, & ceteri, ut in *cap. 1. de stat. & qual. ordin. et ceterorum, & omnes alij Episcopo inferiores Praelati appellantur; prout Syl. cit. loc. & Ricciollus in *dist. de iur. personar. extra Eccles. gram. cap. 1. dist. 4. cap. 61. nu. 23.**

6 Quod etiam, ceteris patibns, procedit in Religionibus Mendicantium, ubi profecto reperiuntur Praelati Superiores, seu Supremi, prout sunt Generales Ordinum, qui toti præsunt Religioni, Prouincijs, qui vni soli Prouincijs præstant, Guardiani, & Priores, qui suis Prioratibus, seu Guardianijs præstant, & inuigilant, & his consimiles, quorum nomina, etsi sint diuersa, parum refert; dum ratio significata per nomen est eadem, ita *S. Antonin. 3. p. tit. 1. cap. 2. §. 2. Sot. in 4. dist. 22. q. 2. art. 1. Tom. 2. Par. 3.*

ver. nomine autem, *Rodrig. tom. 1. quæst. 12. ar. 6. Miranda tom. 2. Manual. quæst. 19. ar. 1. cum alijs multis, quorum collectaneum ponit Laur. Præf. tom. 2. de Prælat. q. 1. ca. p. 4. §. 4. & Tamb. de iur. Abbat. tom. 1. disp. 1.*

Praelati nomine, venit nō honor, an verò onus, dignitas, vel officium? Q. 2.

ET dico, utrumque venire, & hoc magis, quam ille; prout docet *Gloss. final. in cap. exposuisti de corpor. vitiat. argum. text. in Canon. Nervi 13. dist. vbi D. Gregor. ait, omne, quod hic eminet, plus officij meritis, quam honoribus gaudet.*

2 Quod autem Praelatura sit nomen honoris, & dignitatis, probatur in *cap. ut Apostolica, de prim. in 6. & in cap. si quis deinceps, & ibi Gloss. 16. q. 7. & text. in authentic. habita, c. nē filius pro patre, & Ioan. Andr. in cap. tuam, de atat. & qual. & in cap. maioribus, de prebend.*

3 Quibus in locis, communiter Doctores aiunt, quod verā Praelaturā importat honorum, & dignitatem, quæ est cum administratione rerum Ecclesiasticarum, & cum honore iurisdictionem habet, *cap. volumus, cap. Diaconus, & cap. quia, dist. 99.*

4 Insimul, & officium, quod est, habere onus annexum; perinde Iustinianus Patriarchā Hierusalem dixit, non *Cathedram* attendens, & non onus; quia etsi Praelatura sit nomen Dignitatis, & Officij, honoris, & sollicitudinis, prout docet *Gloss. in d. cap. tuam, de stat. & qual. tamē magis attenditur honor, quam onus ab illis, quibus dicitur est, Vos nescitis, quid petatis, vbi noster S. Anton. sublungit, quod Cathedra Petri verē est spiritus plena, & Romanus Pontifex dicitur *Servus servorum Dei*, non nuncupatur; sed substantiatur; hoc propter immensas negotiorū moles, & quotidianas curas, quæ sepe sepius, nunc, & semper maiō afficiunt corpus, & animam.*

Qua, & quot requirantur, ad hoc, ut aliquis Religiosus possit dici verē, & propriē Praelatus? Quæst. 3.

Vera Praelatura, de communi sententia Doctorum fundatur in cura

cura, cum auctoritate, & iurisdictione ordinaria, quam Prælati exercent suprà Subditos in vtroq; foro, interno, scilicet, & externo contentioso, ita Syl. ver. Prælat. q. 1.

2. Isthæc ergo auctoritas sic qualificata, facit iuridicè Prælatus, *Glofin cap. 2. de Judic. & in Clem. Audum de sepult. ver. Prælati* & tradit Abbas in cap. decernimus, de Indicis, nu. 10. & sic omnis Prælatus est Index ordinarius, vt qui beneficio legis suam habet auctoritatem; prout *Glofin cap. cum ab Eccles. de off. Jud. ord.* Delegatus verò, qui illam habet, non beneficio legis, sed alterius commissione, cuius vices gerit, per l. 1. ff. de off. iur., ad quam iurisdictionem pro vtroq; foro, de iure communi requiritur electio per Vniuersitatem, seu Collegium, Clericorum, aut Religiosorum, & confirmatio, & quod electus sit Clericus, *Panor. in cap. cum ab Ecclesiis de off. ordin. secus autem ex speciali, vt infra dicemus.*

3. Quapropter, si Clericus eligeretur in Rectorem ab Vniuersitate Laicali, per talem electionem non posset habere iurisdictionem in Clericum seculari; quia Laici non habent, nec possunt alteri dare, ius in Clericos: nam nemo dat, quod non habet; & sic Clericus, tali modo electus à Laicis, non potest dici Prælatus; Syl. in summ. ver. Prælat. q. 1. nu. 1.

4. Dixi, verè, & propriè; quia largè, & improprie, ad hoc, vt Clericus dicatur Prælatus, satis est, quod in Ecclesia habeat aliquam prerogatiuam, vel gradum honorificum, sine iurisdictione; vt Plebanus, Decanus, Archipresbytericus, cap. 1. de stat. & qual. ordin. item omnis habens curam animarum; prout colligitur ex cap. sua, de Cler. agros, & sic Parochus potest dici Prælatus, ita *Panor. in d. cap. decernimus, Syl. cit. loc. in prin. & Suarez tom. 4. de Relig. traçt. 1. lib. 2. cap. 1. num. 6.*

Patres Generales Ordinum, Provinciales, & Priores Conuentuales, an sint Prælati? Quæst. 4.

1. **A**ffirmant communiter Doctores, ducunturq; ex multis, & primò, quia hi Patres habent curam animarum, cum potestate, & iurisdictione ordinaria in vtroq; foro Subditorum; quod satis esse diximus paulò superius, ad constituendum verum Prælatum; prout colligitur ex cap. decernimus, de Ind. & *Glofin ver. Eccles. Prælati, & cap. final. de pcur. & remiss.*

2. Et quòd prædictorum iuridictio sit ordinaria, patet ex eo, quia dimanat ex proprio officio, & beneficio legis, vel Pri-

uilegio, in perpetuum eis concessio à Domino Papa, vel ab electione multorum, in Domino legitime congregatorum; Communitas enim iuridicè congregata, ius habet, & potestatem eligendi sibi Superiorem, vt ab illo, quem eligere regatur; cui pariter, & electio tenetur obedire, vtroq; modo fiti & attenditur ordinaria potestas; prout sine controuersia tradunt Doctores.

3. Hinc prædicti Patres, illam, quam habent potestatem, possunt alijs suis Fratribus committere, ac delegare; & hoc ideo, quia sunt ordinarij Iudices, & veri Prælati: nam penes hoc distinguuntur ab non ordinarijs Prælatiis. *Hier. Rodr. in comp. resol. 114. nu. 12. & Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 4. §. 4. nu. 72.*

4. Insupèr, & esse possunt Procuratores, ac Delegati Domini Papæ, Syl. ver. Prælat. ante 1. q.

5. Et quòd ipsorum potestas sit in vtroq; foro, ex eo constat, quòd duplici gladio leuentur contra Subditos, quorum animas, & corpora possunt sine dubio soluere, & ligare; prout docent praxis, & consuetudo, & hoc ideo, quia sunt illorum Iudices ordinarij, veri Prælati, Pastores, & Parochi, & veluti tales, hæc iurisdictione carere non debent, *Suar. multis citatis tom. 4. de Relig. traçt. 1. lib. 2. cap. 2.*

6. Et hoc procedit, nedum in foro penitentia, verum etiam, quòd forum controuersiorum, vbi bene possunt Subditos censuris afficere, multis modis punire, & ad ritretiones condemnare, vt dicitur in cap. cum in Eccles. de maior. & obed. & cap. cum ab Eccles. de off. ordin. *Sot. in 4. dist. 22. q. 2. art. 1. & Nauar. in summ. cap. 27. nu. 5.*

7. Quibus, & addunt, ita fuisse Romæ decisum, ob multa, quæ refert Syl. cit. loc. nu. 1. sic item fuisse declaratum à Clem. IV. Sixto IV. & Iulio II. & refert Anton. Cordub. in annotatione ad Compend. priuileg. Fratrum Minorum, ver. Guardianus, & habetur in Comp. dicto ver. absolutio quòd Fratres, & *Rodr. addit. ad ver. iuridictio, cap. 237. & Nauar. in cap. non dicatis, num. 95.* vbi id, quòd dictum est, probat ex eo; quia præfati Patres iurisdictionem habent ex officio, seu ex lege Canonica, quæ Prælati, ritè electi dat iurisdictionem competentem in suis officijs, *Porsell. in dub. in addit. ver. Prælat. num. 1. & 2.* vbi multa de iurisdictione ordinaria.

8. Nec te moueat, quòd prædicti Patres ad tempus eligantur, & quòd ad dignitatem, imitato tempore assumantur; nam de essentia Dignitatis, & Prælatuæ, nõ requiritur necessariò, vt dignitas, vel officij sit perpetua, sed satis est, quòd possit esse perpetua.

petia, ſi placeret Domino Papæ: etenim Vicarij Generales Episcoporum, licet ſint ad nuntium Conſtituentium amovibiles, *tex. iuncta Gloſ. in Clem. 2. de reſcriptis, & Gemin. in cap. 1. de off. ſ. i. ear. in 6.* nihilominus habent dignitatem, & ſunt in dignitate conſtituti, *Imol. in Clem. 1. de Regul. & Paris. de reſignat. benef. lib. 7. q. 24. nu. 79.* ita *Gloſ. in Clem. 1. de elect.* cum alijs multis, quos allegat *Syl. cit. loc. nu. 1. & ver. delegat. queſt. 3. ver. 8. & Sanchez poſt multos allegatos in Decret. lib. 6. cap. 13. nu. 78.*

9 Nec eas inſiciat ex eo, quod dignitas debet eſſe perpetua ad faciendum Prælatum, prout videtur ſupponi in *cap. de multa. de prebend. & in cap. 1. de conſuet. in 6. & in extrat. ſecreſ. lib. 7. q. 24. nu. 79.* in prædictis Capitulis agitur tantum de beneficijs Eccleſiaſticis, quæ ad vitam ſunt conferenda, & conſequentèr cenſentur perpetua: Verùm tamen prædicta iura fallunt in munere, & officio, cui eſt annexa iuriſdictio, & adminiſtratio, cum cura animarum, licet ſit tempore limitata, prout eſt officium Conſervatoris, & Delegati Apoſtolici, quippe qui, eſſi ſint in eorum officijs temporales, & non perpetui ſunt attamen veri Prælati, prout colligitur ex *cap. 1. 2. & 3. de off. delegat. in 6. & ex cap. ſtatutum. de reſcriptis, cod. lib. quæ iura Prælaturæ ſine perpetuitate ſupponunt, prout poſt multos bene notat Tambur. de iur. abbat. tom. 1. diſput. 1. q. 2. nu. 8.*

Priores inſtituti per ſolum Diſſiniſtorium, vel per ſolum P. Prouincialem, ac Vicarij locorum: an ſint veri Prælati? Queſt. 5.

ET dico, quod ſic; quia hi etiam ordinarii habent poteſtatem ſuper Fratres ſibi commiſſos, in vtroque ſorum prout colligitur ex *cap. in ſingulari. de ſtat. Monach. & ſicq. inſtituantur per ſolum Prouincialem, aut Diſſiniſtorium Capituli Prouincialis, vel Generalis, prout ſepè contingit in noſtro Ordine, & præcipuè, quando ius prouidendi, & eligendi deuoluitur ad Prouincialem, ex quo Electores infra meſem à die notiſſe carentiæ Prioris eligere reſoluunt, aut quia nolunt, aut quia Vocales non ſunt in numero requiſiti in tali ſimili caſu Priores inſtituantur per Diſſiniſtorium, vel per P. Prouincialem, de voto tamèn, & conſilio aliquorum; vt dicitur in noſtris *Coſt. diſt. 2. de elect. Prior. Conuent. cap. 2. 123. 5. l. O. ver. inſta meſem.**

2 Tamen Priores ſic inſtituti, cenſentur *Tom. 2. Par. 3.*

electi, & confirmati, virtute Collegij, vel ex ſpeciali priuilegio, prout docent *Syl. ver. Prælatus. q. 2. Rod. tom. 1. q. 12. art. 6. in fin. & Miranda tom. 2. Manual. q. 30. ar. 1. concl. 1.*

3 Quod etiam extenditur ad illos Vicarios, qui aliquibus paruis Conuentibus præſunt, immediatè ſubiecti Proſiaciali, vel P. Generali, eſſi ad nuntium Superiorum poſſint amoueri, ita *Angel. ver. Prælatus. in princip. & ver. Delegat. & Roſella ver. delegare. 5. 11.*

4 Quod itèr amplia ad illos Vicarios, qui ponuntur in Conuentibus, loco Superioris deſuncti, vel priuati, vel abſentis per longum tempus; quia habent eandem auctoritatem, quam illi, in quorum loco ſubrogantur; quia, vt dicitur in *cap. Maiores. de Bapt. 6. ad id autem, ſubrogatum ſapit naturam illius, in cuius locum ſuccedit: & docent prædicti Doctores.*

Patres Supplices, an ſint veri Prælati? Queſt. 6.

1 **N**egant Doctores; quia hi ſunt in Monafterio ſub dominio, & poteſtate P. Prioris præſentis, quo præſentis iuriſdictiõnem erga Fratres nullam habent, nec curam animarum, præter illam, ſibi in ſpecie à Priore conceſſam.

2 Perinde in abſentia Prioris. In eorum Conuentibus alium Vicarium non poſſunt inſtituere, niſi ſibi per P. Priorem ſit hoc in indiuiduo conceſſum; nec itèr poſſunt Fratres ad probationem, vel profeſſionem recipere, nec Confeſſorem eligere, nec aliorum Fratrum Confeſſiones audire, prout habetur in noſtris *Conſtit. diſt. 2. cap. 3. tex. 3. fol. 117. col. 4.*

3 Secus autem mortuo, vel amoto Priore, cum vices eius plenariè in omnibus obtineant, poterunt in tali caſu agere, quidquid Priores poſſunt iure ordinario; nam per amotionem, & mortem Prioris ſunt quaſi ordinarij Fratrum, & conſequentèr poſſunt ſicut, & Priores.

4 Dixi, de iure ordinario, etèr in tali caſu Supplices, eſſi per mortem, vel amotionem Priorum ſiant Subditorum Iudices, & Prælati; non poterunt tamèn præſentare Episcopis ſuos Fratres, pro Confeſſionibus ſecularium audiendis; nec per ordinibus ſuſcipiendis, nec alia huiusmodi, quæ Priori competunt, non de iure ordinario, ſed ex commiſſione ſpeciali, & priuilegio; prout dicitur in cit. loc. noſtrar. *Conſtit. fol. 118. col. 4.*

5 Nec obſtat, quod Supplices, & Vicarij Priorum, in abſentia eorum poſſint

X 2 **Fratres**

Fratres suorum Conuentuum, vel ad se declinantes absolueret ab omnibus excessibus, & censuris, à iure, vel à Iudice, quomodocumque; generaliter promulgatis, eisq; admilitrare Sacramenta Eucharistie, & extreme vnctionis; quia hoc totam possunt ex privilegio, quod dicitur, *Mare Magno*, quo fit eis facultas per Dominum Papam, & ex hac speciali, & limitata potestate non licet extendere manus ad ea alia, quæ per Priores sunt, iure ordinario, vel ex commissione speciali, prout supra dictum est.

Prælati, an possint dici Subditorum Domini, & suarum Ecclesiarum Patroni? Quæst. 7.

Negatiue dic, & constat ex decis; nam facultas libera, quam habent Prælati super Ecclesias, & Subditos sibi commissos, non ordinatur in proprium commodum, & utilitatem ipsorum Prælatorum: sed potius in bonum, & utilitatem Subditorum; secus autem, eorum dominium foret dispositum, & tyrannicum, contra illud Domini dictum *Luc. 22.* ubi Christus differentiam assignat inter dominum Christianum, Civile, Politicum, & Despoticum; Barbarum; ibi enim dixit, *Principes Gentium dominantur eorum, &c.* Vos autem non sic; & 2. Petri cap. 5, non dominantes in Clero; supple in propriam utilitatem.

2. Quapropter, vir non potest propriè dici dominus vxoris, nec Reges absolutè domini eiusum, de quibus conquistitur Dominus dominantem, *Ezech. 17.* & sedit Deus, quod sicut hodiè, sic semper sit coram dominum, Regium, Ciuile, & Beneuolam.

Prælati, an liceat Prælaturam appetere, cui adiuncta sit anima, & eorum cura? Quæst. 8.

CVM iste appetitus, de quo agitur, de se sit indifferens; potest bono sine honestate, vel de honestate, & illucis fieri, tunc ex parte subiecti, seu personæ appetentis; quàm ex parte obiecti, seu rei appetitæ.

3. Ideoq; oportet distinguere, & diligenter aduertere, quæ, quot, & qualia sint in Prælatura, & quoniam modo appetantur, & quæ pariter sint partes ipsius personæ appetentis.

Nam si personæ appetens sit omnino inhabilis, vel indigna, ob naturalem, vel canonicum defectum, de quibus sacri Ca-

nones loquuntur in c. cum in cunctis, de elect. & cap. licet emoh, de elect. 6. & cap. innovat, eod. tit. & cap. confirmat, il. 1. de appellat.

3. Omni dubio procul, mortaliter peccatum ratione iustitiæ; impedit enim locum digno, cui tali Prælatura, ex iustitia debetur, vitra damnum, quod facit Ecclesiæ sibi commissæ; etenim solet indignus Prælati bona suæ Ecclesiæ dilapidare, & suis quibus potius nocere, quàm proficere; tunc item peccat, ratione presumptionis; appetit enim id, quod sibi non debetur, & ad quod exequendum non habet vires; prout docent communiter Doctores.

4. Si autem persona sit digna, ita vt illas habeat conditiones, quas iura præscribunt, & Apostolus Paulus enumerat *Epist. 1. ad Timot. cap. 3.* si his fructus conditionibus, rectè, & rectè Prælaturam appetat, mortaliter non peccat.

5. Dixi, primò, rectè, & rectè, hoc est, non per preces, non per munera, non per obsequia; hoc enim esset simoniam committere, secundum *D. Thom. 2. 2. quæst. 100. ar. 5. in corp. & ad 3.*

6. Nec item secundo propter celsitudinè gradus, non propter honorem, non propter bona temporalia, vtputa, ob redditus pingues, & huiusmodi commoditatem, non vt præsit, sed vt prosit saluti animarum sibi commissarum; sic appetens, nedum non peccat, sed meretur, vt docet *D. Thom. 2. 2. quæst. 85. ar. 1. & ibid. Caus. concl. 3. & 2. de iust. & iur. lib. 10. q. 2. de Episcopatu optando, ar. 1. concl. 3.* Quod probatur, nam in tali causa, non adeit turpitudinis ex parte appetentis; quia, vt supponitur, homo qualificatus est, secundum iam recensitas qualitates; nec item ex parte rei appetitæ; nam sic appetere, est ordinare Prælaturam in salutem animarum, ita vt finis, & ratio appetendi, quæ mouet voluntatem, sit ly prodesse Populo, & Proximo sibi commisso; quod nedum est laudabile, verum etiam virtuosum, atq; meritiorum; unde Prælati ratione est res appetitæ; vt finis vitiosus, sed eadè medium ad finem, quod ordinatur in adiutorium proximi, gratia cuius prælatura appetitur: etenim actiones morales specificantur à fine vitioso, & affectus ab obiecto perpenditur, prout omnes sciunt: nam in Episcopatu, teste *D. Thom. ibi supra*, tria possunt considerari; quorum vnum est principale, & finale, quod est Episcopalis operatio, prodesse scilicet saluti proximis quod colligitur ex illo *Ioannis 12. Petre pascere oves meas.*

7. Tertio, quod consequenter se habet ad illa, est scilicet reuerentia, & honor, & sufficientia temporalium; Episcopalem

autem actionem appetere, bonum eſt, vt idem D. Thom. docet. proinde Caiet. aſſerit cit. loc. quòd ſi Ioannes moueatur ad appetitum Episcopatus, ratione bonorum circumſtantiarum, vt ſcilicet, habeat ſufficientiam temporalem, & honorem: Verumtamen ſi cum hoc intēdat, facere debet ſuum, circā curam animarum, & diſtributionem bonorū, tam Eccleſiæ, quàm Pauperibus Terræ, nec intendit vti Episcopatu, ad ſinem temporalium, ſed quantum ſibi conceditur, ſui portione ſua, & debito ſibi honore, ad Dei laudem, & Proximi utilitatem: in tali caſu non peccat, nec quòdſem venialiter, teſtatur Nauar. lib. 5. conſil. de ſent. excomm. conſil. 17. nu. 7. & Ledefma d. ſtat. Episcop. cap. 3. conſul. 2. quia principaliter, & primò appetit, vt proſit, & minus principaliter, ſed ſecundario, propter utilitatem, & honorem; & in vnaquaq; re, quod principalis eſt, debet attendi.

8. Quæ hæcenus diſta, eſſi vera ſint moraliſſicæ, ac ſpeculatiuæ, fallunt tamen, ſepe in vſu, & praxi: nam pauci reperiuntur qui ſint tales, ſicut Paulus, & iura deſcribunt, ad alijs præſeſſendum; quia in effectibus, egrè diſtinguntur, ac reperiuntur illa tria ſupradicta in Prælatu: & de vtiuam (quod peius eſt) humana voluntas, à temporalibus bonis non incipere, vt in illis non fueret; ſic autē, vt temporalia ſpiritualibus anteponit, & ordinem hunc inuertendo, ſpiritualibus iniuriam facit.

9. Præterea addo, conſiderandum eſſe, euidentiffimam periculū, cui ſe committit, de ſua ſalutetiam ſi ſit perſona digna, ob multitudinem, & græuitatem tot obligationum, quas ſecum ferunt Prælatu, vt clare conſtat ex d. loco ad Timot. 3. & ad Tit. i. aduertat, quæſiſſe homo dignus, qd Prælati debet eſſe: cuſtos animarū; quas Chriſtus, proprio ſanguine redemit; & in dñe iudicij venetur. Deo ſuam præſentare Eccleſiam, ſine ruga, & ſine macula, de probolendo ſuo iudicio; mortem, etiam ſi poſſet, tenetur appetere; ſi pater, qui eſt pater, & laudabimur cum, prout notat Sol. cit. loc. paſſo ante ad 12. ad 13. & 14. & 15.

10. Et ſe committere magno periculo ſuæ ſalutis, ſine vrgente neceſſitate, proſeſſo temerariam, & ſicut ſi quis ſine neceſſitate ſe proſeſſat in procelloſum Mare, peccat mortaliter, propter periculum, cui ſe exponit, occidendi ſeipſum.

11. Hinc grauiffimi doctores intrepidè ſatentur, ac proſtantur, quòd ſine vrgentiſſima cauſa morale ſit; Prælatuam appetere, & græuè procurare; ſaltem, ob præſentaneum periculū, cui ſe exponit de ſua ſalute; ita T. ab. ver. Caiet. d. ap. 1. &

Syl. ver. Episcop. quaſt. 3. Ioan. Bapt. Corrad. 1. p. reſponſ. q. 2. 53. Sol. cit. loc. & Teyr. tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 6.

12. Et D. Thom. in hac opinione perpetuus fuit doctus, & obſeruator, & quodlib. 2. ar. 11. in proprijs terminis ait, quòd hanc quæſtionem ſoluit Auguſt. lib. 16. de Cuit. Dei, vbi dicit, quòd locus Superior, ſine quo Populus regi non poteſt; eſt adminiſtratur, vt decet, tamen indeceter appetitur: cuius ratio eſt, ſubiangit D. Thom. quia qui appetit prælationem, aut eſt ſuperbus, aut inuſus; inuſia enim eſt, quòd aliquis velit ſibi plus de bonore accipere, vel de poteſtate, aut de alijs hominibus bonis, niſi ſit maioribus dignus, vt dicitur in 5. Ribræ.

13. Quòd autem aliquis aſſimet, ſe eſſe magis dignum omnibus alijs, ſuper quos Prælationem accipit, ſuperbia, & præſumptionis eſt: unde oportet quòd quicunq; Prælationem appetit, aut eſt inuſus, aut ſuperbus; & ideo nullus, ſuo appetitu debet ad Prælationem peruenire, ſed ſolius Dei iudicio, ſecundum illud Apoſtoli ad Ethebr. 3. nemo ſibi aſſumat honorem, ſed qui vocatur à Deo, tanquàm Aaron, hac ille.

14. Et volens declarare caſum neceſſitatis, qui excipitur in d. conciliatiōe in quodlib. 12. ar. 17. in eiſdem proprijs terminis, aſſerit licet appetere Episcopatum, reſpondet, quòd contrarij appetere dupliciter, aut propter neceſſitatem vrgentem, aut non vrgentem: primo modo dupliciter, vel quando imponitur à Superiore, vel quando non imponitur aliquis, qui vult alijs Prælationis ſubire, ali neceſſitate exiſtente: meritorium eſt appetere: unde Iſai. quem miramur, quis ibit à nobis reſpondit ecce ego mitte me, & cum vult dicit ſe indiguum. Secundo modo, quòd non vrgens neceſſitas, ſic non licet, quia non poteſt carere, aut vno inſuſia, ſi vult ſe minorem præſeſſe maioribus, aut vno præſumptionis ſi reputet ſe ſuſſe autem præſeſſe alijs: vnde Chriſoſtomus primatus Eccleſiaſticos conſpicere, nec iuſum, nec vult, ſuper illud Reges gentium domiuntur eorum, hac ille.

15. Quapropter Sol. cit. loc. antequàm reſpondeat ad argumēta, bene dicit, quòd deſiderium Episcopatus, aut iniquum ſemper fuit, aut de præſumptione ſuſpectum; & idem D. Thom. in cit. loc. 2. in corp. tacitè reſpondens ad obiecta, per nos in principio facta, ait quòd, eſt appetere proximis prodeſſe, ſe laudandū ſc. ſic laudabile, & virtuōſū: verum quia, prout eſt Episcopalis actus, habet annexā gradus celiſtudine, præſumptiuū videtur, quòd aliqui præſeſſi appetat, ad hoc, quòd Subditi proſit, ſine inuſſa neceſſitate: Proinde Gregorius, dicit 18. Maram, quòd prælatio per meliorem

horem intentionem fugienda eſt, quod quidẽm *S. Thom.* docet *quodlib.* 5. ar. 22. ubi laudat, qui Prælaturas declinauerunt, & quod docuit ipſe fecit; nã ab *Vrbano IV.* Romam vocatus, adduci nõ potuit, vt honores acciperet, & Archiepiſcopatum Neapolitanum, etiam deferente *Clem. IV.* Pontifice, reſcufauit.

16 Benẽ verum eſt, quod appetere ſecundũ quid, licitum eſt, hoc eſt, ſi Superiori videatur expedire, & cognofcendo ſe indignum, cũ tremore Deo totum negotium committat, quia Deum precari, vt me dignum faciat, ita vt alijs prodeſſe poſſem, virtuoſum eſt, prout idẽm *D. Thom.* ait in *d. quodlib.* col. 2. & in præcatis locis.

17 Nec obijcies auctoritatem *Pauli ad Timot.* 3. quod qui Episcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat; nãm *D. Thom.* & *Gregor.* Reſpondent, ita eſſe in illo tempore, hoc eſt, in primitiua Eccleſia; tunc enim præ inopia Episcoporum, non ita facile reperiebatur, qui præſeſt Plebibus, quia, eo ipſo, quod quis Plebi præerat, ad tormenta martiri ducebatur primus; & ſic Episcopatum deſiderare, nihil aliud erat, quã Martirem pro Chriſto fieri, quod optatum eſt, vel dicas, Episcopum eſſe, vel deſiderare eſſe, ad præſcriptum *Apoſtoli Pauli* bonum eſt, hoc eſt, eſſe inreprehenſibilem, ſubrium, ornatum omni virtute, &c. de quibus diximus.

18 Nec his obſtat, quod beneficia per conſueſum plurimorum conſecrantur ex *Decreto Conc. Trid.* & quod Clerici accedunt, non vocati, ſed ſpontẽ, & tamẽ non reprehenduntur; quia publicus conſueſus ſit, vt dignioribus beneficia conferantur, pro vtilitate; & neceſſitate Eccleſiæ; nemini tamen præcipitur, vt accedat, ſi nãq; præcipitur, vel ſi accerſiti veniant, non peccarent, ſed ſi ſpontẽ veniant ad curata beneficia, ſine vrgente neceſſitate, & ſufficienti habilitate, peccant mortalitẽr; quia magno periculo ſe exponunt, & præcipue ſi ordinẽ inuertant.

19 Nec replicas, quod ſi vir ſit perfectus, poteſt licitẽ Prælationem appetere, non ex præſumptione, ſed Charitatis zelo, pro communẽ bono Eccleſiæ, & eo magis, quando ad hoc diuinitus incitatur; nãm, cum *Caſetano* dicam, aduerte diligenter, nõ te ipſum ſeducas, exiſtimando, neceſſitatem imminere, ubi neceſſitas fortẽ non eſt; ita diligentiffimẽ confidera, ly diuinitus; quia Charitatis zelum multi poſſunt ſibi promittere, ſe incitantem, dũ dicunt, ſcio quod non me mouet aliud, quã zelus animarum, ſed quod huiusmodi incitatio diuinitus veniat, nemo poteſt co-

gnofcere, ſine ſpeciali Dei teſtimonio, vt dicitur de Prophetia, hoc eſt, non debet certẽ affirmari, quod diuinitus ſit, niſi conſiſt per ſpeciale Diuinum teſtimonium, vt conſtat de *Iſaia*, & *Samuele*, qui quidẽm, uiderunt apertẽ, ſe prius purgatos, & vocatos eſſe à Deo, & poſtmodum Prælaturam acceptarunt, nolite omni ſpiritus credere, quia qui citò credit, leuis eſt corde.

Prælati negligentia, an ſi culpa mortalis? Quæſt. 9.

1 **P**Rælati, ſi ea omittat exercere, quæ ad ſuum officiũ ſunt neceſſaria, vtputa, viſitare, & corrigere, peccat vtiquẽ mortalitẽr; & docet *Gloſſa in cap. 1. qua. de off. Arſhyd.* & ibid. *Hoſienſ.* quia Prælati tenetur de omiſſis, & commiſſis, ſic adeo, vt non ſolum teneatur de dolo, & lata culpa, ſed etiam de leui, quodã damnum animarum, *Sylu. ver. Prælat. q. 4.*

2 Perindẽ, ſi permittat, ſui Ordinis frequentẽr violare Regulas, ad culpam tamẽ veniale obligantes, & ob pigritiam, vel nõ ſuam perturbet quietem, vel alia ſimili de cauſa, deſinat corrigere, & obuiare peccat mortalitẽr; nãm Prælati tenetur pro viribus procurare progreſſum ſuæ Religionis, quippẽ qui p huiusmodi frequentẽr trãgreſſionem retardatur, impeditur, & detrimentum patitur.

3 Quod quidẽm detrimentum ipſi Prælati, tanquã cuſtodi impatur: quod cum ſit graue, grauem inducit culpam; prout poſt multos docet *Sanchez in ſumm. lib. 1. cap. 6. nu. 19.*

4 Nec dicas, quod Subditus in tali caſu non peccat, plusquam venialitẽr, ergo neq; Prælati, cum vna, & eadem res non debeat diuerſimodẽ iudicari; nãm falſe conſequentia: Cuſtos enim vineæ tenetur ex officio impedire damnum illius; & ideò ſi videat ingredientẽ ſeorſum vineã, ita, vt ſinguli racemum vnũ aſportent, & tãcẽt, non ſe opponens, peccat mortalitẽr, ob damnum notabile illatum vineæ, quam cuſtodit; & tamẽ ingredientẽs illi, tantũ venialitẽr peccant, propter paruitatem materię: prout docet *Naldus in ſumm. ver. Prælati, num. 1. et. ita à ſimili*; & eſi Subdiſi peccent, vt ſupponitur, venialitẽr, Prælati autẽm peccat mortalitẽr, vt dictũ eſt.

5 Sic itẽm peccat Prælati, ſi per auaritiã, vel per incuriam omittat ſui Conuentus poſſeſſiones colere; nãm ad id tenetur, tanquã bonus Pater familias, ad hoc, vt per poſſeſſionum redditus, ſuis poſſit Subdiſ. alimenta præſtare, *Sayra in Clau. Reg. lib. 7. cap. 7. nu. 6.*

6 Ad hoc item tenetur, vt Procurator; prout habetur in *cap. fraternitatem, de donat.* tñm item, vt minus oneroſus ſit Populo in elemoſynis quærendis; tñm item ad euitandũ Populorũ ſcandalũ, quia ſeculares ſcãdaliſantur de pignitia; & Religioſorũ inertiã, cũm videant Regularium agros, ſentibus ornatos, & ſpinis repletos, & apri- cari, ſine cultura, & mirantur, quòd cũm Religioſi poſſent de ſuo viuere, cum aliquo paruo labore, veline alienos ſudores otioſe comedere, quòd à noſtris eſt valde notandum, nẽ ſint in malo ſtatu; *Petr. ſom. 2. de Pralat. quaſt. 1. cap. 5. §. 1. num. 39. & Sylu. ver. culpa, quaſt. 1. num. 2.*

Prælati, an de iure conſeantur inſtituti, in proprium, vel Subditorum commodum? Quaſt. 10.

1 **P**rælatos, in Religionibus conſtitui, in commodum, & vtilitatem Subditorum, conſtat ex decifis hic *quaſt. 7.* & conſtat ex illo *Zaccaria 3. & cap. 13. & cap. 34.* ibi, *na Paſtoribus Iſrael, qui paſcebant ſemetipſos, nunc Gregeſ paſcuntur à Paſtoribus?* & ibid. ſubiungitur, *Lac comedebatis, & lana operiebamini, & quod craſſum erat, occidebatis, & agrotum non ſanabatis, & quod conſortium erat, non alligabatis, &c.*

Prælati Regulares, debent, nẽ eſſe perpetui, an. verò temporales, vtpote, triennales, vel biennales? Quaſt. 11.

1 **Q**uòd ſanctius, & melius ſit, eſſe perpetuos, docet *Nauar. com. 3. de Regul. nu. 13. & ſeq. & lib. 3. eod. tit. conſil. 82. nu. 8.* in prima edit. & conſil. 4. de iur. patron. nu. 2. & mouetur ex multis; primò, quia per nouam mutationem Prælati minuitur eius auctoritas; & reuerentia, ad percipiendã bona, & caſtigandã mala, vt conſtat ex *cap. viſis 50. cauſ. 16. quaſt. 2.* ibi, *humani cordis eſt, illum timere, cuius iudicio, & voluntate nunc erigitur, nunc deprimitur,*

minuitur etiam eharitas, obedientia, humilitas, & concordia Subditorum, ad ſub- unda præcepta Superiorum.

2 Secundò, quia exindẽ oritur ambitio, qua bona pars Monachorum, ad Prælatu- ras anhelat, contra *cap. quorundam, de elect. in 6.* Item exindẽ conuentiones ſimoniacæ, quibus alijs promittunt ſuum fauorem, futuris triennijs, vt in præſenti ſibi ſoueat, contra *cap. pio 1. quaſt. 2. & cap. 5. de paſſis.*

Tertiò, exindẽ oritur enervatio diſciplinæ Regularis, dũm Eligendi Electoribus promittunt fauores, & honores, indulgentias, ſnẽ licentias, impunitates, & ſimilia. Quartò, quia illinc pullulant factiones, & diſſidia irreconciliabilia, quæ impediunt cultũ Dei, qui non colitur, niſi tempore pacis, *Clem. dudum, de ſepult.* & ſuſurraciones, murmuraciones, & detracciones, ſerẽ continuz, dũm alij aliorum veros deſectus, & vitia, tũm nature, tũm morum detegunt, & ſepẽ falſos imponunt, quò factiones cõ- trariæ perſonarum opinionem bonam tol- lant, vel minuant, ad hæc e contrariò, pax, & concordia mala, commendatio, & lau- datio immodica, immò, & falſa, qua ſue factionis perſonas extollunt, & ſuprà nu- bes efferuat, contra *cap. inter verbera 11. cauſ. 3.* Quintò, quia exindẽ naſcitur impu- nitas vitiõrum, contra iuſticiam diſtribu- tiuam, nãm de raro viſum eſt, ecdẽos primo anno; vltim eorum, qui ſibi ſuffra- gati ſũt, in gratiam ſuffragiorum, caſtiga- re, aut ingrata eis præcipere, & vice verſa exindẽ crudelitas, & inclementia, vtrã quã par ſit, puniendi, corrigendi, & inquietandi eos, qui ſibi ſunt aduerſari, contra auream doctrinam *D. 7. bon. 2. q. 108. art. 3. & 4. & quaſt. 157.* Sextò, quia itã ſanſerunt *SS. Baſilius, Auguſtinus, Bernardus, Dominicus, Frantiſcus,* & ſimiles Religionum Patriar- che, & antiquiora ſtatuta mutare, indecẽs eſt, ex quibus clarẽ conſtat, quòd in Ordine Prædicatorum, iure optimo cautum eſt, vt ipſorum Generales eligantur, & ſint per- petuò Generales, ſicut Epĩſcopi in co- rum Diœceſibus;

Tract. X. De Potestate Prælatorum.

Potestas Prælatorum Regularium, an sit de iure Divino, vel humana Papæ? *Quæst. 1.*

Potestas Prælatorum Regularium, an possit, licet iure per Romanum Pontificem restringi, ac limitari? *Quæst. 2.*

Prælati Regulares, an habeant iurisdictionem, quasi Episcopalem? *Quæst. 3.*

Prælati Regulares, Episcopo Inferiores, an dicantur habere proprium territorium, & esse nullius Diocesis? *Quæst. 4.*

Potestas, & iurisdiclio Prælatorum Regularium, an sit magna circa suos Subditos? *Quæst. 5.*

Prælati Regulares maiores, qui sunt Generales, & Provinciales, an habeant maiorem auctoritatem in suis Subditis, quam Episcopi? *Quæst. 6.*

Potestas data Episcopis per Concil. Trid. sess. 24. de reformatione, cap. 6. incipit: seu cuius dispositio in irregulari casibus, & suspensionibus orationis, in foro conscientie, an de iure competat Regularium Prælati, ac verò ex privilegio Pp. V. ? *Quæst. 7.*

Prælati Regulares, an possint leges ferri Q. 8. P. Generalis Ordinis, an valeat independentèr à Capitulo leges ferre? *Quæst. 9.*

Prælati Regulares, an sine consensu Capituli, vel Patrum de consilio, ad hoc deputatorum; possint tamen, & valide, mandata, & præcepta facere? *Quæst. 10.*

Prælati Regulares, an saltem in foro conscientie teneantur observare leges de se latas? *Quæst. 11.*

Generales Ordinum, an saltem in foro conscientie teneantur observare leges de se latas in Capitulo? *Quæst. 12.*

Prælati Regulares, an possint suis Subditis, ad libitum præcipere contra, vel supra Regulam? *Quæst. 13.*

Prælati, potest ut, in Re præcipere Subditis, ut tempore pestis, infectis assistant, & Sacramenta administrent? *Quæst. 14.*

Prælati Regulares, an possint, suis præceptis, statutis, & sententiis obligare suos Subditos, ubicumq; existentes, illosq; citare, etiam si sint in alieno territorio, excommunicare, propria auctoritate capere, & capi facere? *Quæst. 15.*

Prælati maiores, nempe Generales, an possint compellere Subditos eundi ad Indas, pro illorum conversione, non obstante, quod eis imminet periculum mortis? *Quæst. 16.*

Prælati, an possint mutare leges, à sua prædecessore conditas, vel à se latas, saltem in Capitulo Generali, cum consensu, & causa? *Quæst. 17.*

Prælati, eo ipsa, quo faciunt contra legem, vel præceptum, à se latum, an censentur illud statim abrogare? *Quæst. 18.*

Prælati summi in ordine, nempe Generales, an possint compellere Subditos, ad acceptandum Episcopatum? *Quæst. 19.*

Regulares, an possint cogi à Domino Papa, ad Episcopatum acceptandum? *Quæst. 20.*

Prælati Regulares, an possint compellere Subditos ad acceptandum Prælaturas? *Quæst. 21.*

Prælati, an possint alicui sibi Subdito præcipere, ut ea que leignet, quæ Regula non obligat, vel ipsam asstringere, ut aliquam penitentiam sustineat, ultra illas, quæ continentur in Regula? *Quæst. 22.*

Prælati Regulares, an possint sibi reservare causas? *Quæst. 23.*

Prælati Regulares, an possint aliquid præcipere suis Subditis, sub pena excommunicationis, lata sententia, tamq; sibi reservata? *Quæst. 24.*

Prælati Regulares, an valeant casibus referentibus ad præscriptum Decret. Clem. 8. III. excommunicationem lata sententia annectere, illamq; sibi reservare? *Quæst. 25.*

Causæ reservatæ in Regulis, & Constitutionibus Regularium, an censentur eximili, si non fuerint renovatæ, iuxta d. Decretum? *Quæst. 26.*

DE POTESTATE

Prælatorum. Tract. X.

*Potestas Prælatorum Regularium, an
sit de iure Divino, vel humano*

Papali §. Quæst. 1.

Iurisdictionem Prælatorum Regularium, nedum esse de iure humano, & Papali, prout, *Banet. a. 2. q. 1. ar. 2. dub. 3. concil. 2. de Bellar. tom. 1. lib. 7. cap. 22.* Verum etiam, esse de iure Divino, docent grauiissimi, & peritissimi Doctores, *Medina. in lib. de Indulg. cap. 24. Redig. tom. 1. quæst. 17. ar. 2. Ludov. Miranda in suo Ordine Indio. tom. 1. quæst. 2. ar. 5. conclus. 2. & in Manuali Prælat. tom. 1. quæst. 13. ar. 4. & alij plurimij eiusd. Illustriss. Familij Sancti Francisci, quos sequitur P. Præter Franciscus Longus Coriel. de casibus, reuerat. per. 1. sect. 1. ar. 1. cum multis, quos allegat Laurentius Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 5. Sa. quod multipliciter, & luculenter probant.*

2. Et Primò, ex eo, quod status Religiosorum sit à Christo Domino immediatè institutus, & ab Apostolis amplexatus, & seruatus, ad hoc, vt sit in Ecclesia vsq; ad finem Mundi, prout docet *Di Thom. 2. 23. qu. 88. ar. 4. ad 3. & Palud. in 4. sent. dist. 38. q. 1. dist. 5. ad 3. Ledesma de statu Relig. quos sequitur Suarez tom. 3. de Relig. lib. 3. cap. 2. n. 2. & colligitur ex illo *Matth. 19.* vbi Christus adolescentem docuit, quæ sint necessaria ad se consecrandum in perfectioni Religiosorum vita, ubi enim dicitur, *si vis perfectus esse, uade, & vende omnia, quæ habes, & da Pauperibus* : Ecce votum Paupertatis; & additur, *& ueni, & sequere me*, Ecce votum obedientie, & ibid. subiungitur, *sunt Eunuchi, qui se castrauerunt, propter Regnum Cælorum*, Ecce votum castitatis, prout notant præcit. DD. quippe qui, insuper affirmant, Apostolos fuisse Monachos, non autem Clericos, prout ex multis colligit *Peyr. in tom. 1. priuileg. Minorum, in Const. 4. p. 1. n. 3. & tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 5. ar. 2.* vbi per extensum habes verba multorum Sæctorum, sed quidam verius dicunt, quod fuerit Clericalis ordinis Sacerdotes quorū successores proprii sunt Sacerdotes seculares, & Episcopi, vt docuit *Suar. tom. 4. de Religione, tract. 2. lib. 1. cæsu 7. n. 12. & infra quæst. 7. num. 4. Caietan. tom. 1. Opusc. tract. 1. cap. 2. n. 40.* qui quidem iam dicit Religiosorum status ita fuit perfectus*

Tom. 2. Par. 3.

institutus à Christo Domino, vt per nullā humanam potentiam, quodam essentialia, melius potuisset infirmari, vel augeri: Quem item fuisse institutum, ad hoc, vt vsq; ad finem Mundi sit, & reperitur in Ecclesia Sancta Dei; & probant ex 4. ad Ephe. 1. ubi enim legitur, ad consummationem Sæculi, in opus ministris; in adificationem corporis sui, donec occurramus omnes in unitate fidei, &c.

3. De essentia autem, & formali conceptu Religionum perpetuò duraturarum est habere Prælatum eiusdem generis, & societatis; prout decretum est per *Clem. P. in Concil. Pionensi*, & habetur in *eisdem de elect. vbi hæc verba leguntur: Cùm rationi non congruat, quod homines disparis professionis, vel habitus, simul socientur in eisdem ministerijs, firmiter prohibemus, ne Religiosus aliquis alterius Religionis, vel habitus, de cetero in Prælatum eligatur.*

4. Quod item decreuit *Innoc. 6. in cap. c. de causam, de elect.* vbi dicitur, esse contra legem Diuinam, veluti sinul arare in Boue, & Asino, quod est, secundum *Glegh.* homines disparis, siue diuersæ professionis, & in vno, & eodem officio, seu prouisione sociare.

5. Id ipsum habetur in *cap. in noua 16. q. 7.* propter quod non licet, vt Monachus alterius Ordinis, vel secularis Clerici, Regularibus Religiosis sint Præsules, & Ducæ; aliis esset arare in Boue, & Asinos; & sic non foret bene prouisum statui Religiosorum, nec quippe posset longè diù consecuari, vt dictum est.

6. Secundò, quia potestas iurisdictionis, quæ data est Ecclesiæ, in illis verbis *Matth. cap. 18. dicit Ecclesiæ, si Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam eibicus, & publicanus*, est potestas Prælatorum: nam nomine Ecclesiæ intelliguntur omnes Prælati, prout docent omnes Doctores, & præcipue *Christoff. Hom. 16. in Matth. Hugo Cardinal. Caiet. Lyr. in d. cap. Matth.*

7. Sic item, quando Christus dixit Apostolis ibid. *quacumq; solueritis super Terram, erunt solutæ, & in Cælis*; non solum hæc verba debent referri ad solos præsentēs Apostolos; sed etiam ad omnes alios Prælatos, in Ecclesiâ futuros, secundum omnes DD. & refert elegantè *Rossensis ar. 9. contra Lutherum, Sol. in 4. sentent. dist. 22. qu. 1. ar. 2.*

Y

&

170 De Potestate Prælatorum. Tract. X.

& Cardinal. Turrecremat. in summ. de Eccl. lib. 2. cap. 77. Quibus in verbis asserunt, omnibus Prælati fuisse traditam potestatem erga Subditos in vtroq; foro.

8 Prælati autem Religiosorum sunt veri Prælati, & habent proprias oues, prout supra dictum est, & habetur per *Glos. in Clem. 2. de ribus Eccl. non alienandis, ver. prout, & alibi in cap. Abbat. de priuilegiis du. ter. quasi. Episcopalem*; quod etiam sine controuersia, tenent omnes DD. Iuris Canonici, ergo etiam potestas est de iure Diuino, sibi per Dominum Papam ministrata.

9 Quod, item colligitur ex illis verbis Pauli ad Eph. 4. vbi dicitur, quod ipse acceperat quidam Apostolos, quosdam autem Transiuitas, alios vero Evangelistas, quosdam Pastores, & Doctores, vbi per Pastores intelliguntur omnes Prælati Ecclesiastici, curam animarum habentes; seu sunt Prælati Religionum, prout dicitur est de eorum uoluntate Doctores, ergo huiusmodi Prælati Episcopalem, vel quasi Episcopalem iurisdictionem habentes; potestatem, quam supra Subditos exercent in vtroq; foro habent de iure Diuino.

10 Confirmatur ex eo, quod Episcopi potestatem, quam exercent extra Sacramentum penitentiar, habent immediate à iure Diuino, prout docent *Victoria de potestate Eccl. quasi. 2. nu. 28. Sol. de ill. lib. 10. q. 1. ar. 4. & lib. 8. q. 5. ar. 5. Barba. ubi supra. Suarez tom. 4. disp. 30. & alij plures*; quos citat *Idelfonsus Castro lib. 2. de iusta hær. puni. cap. 24. & contra hæreticos, ver. Episcopos*.

11 Prælati autem Regulares, vti sunt Generales, & Provinciales, sunt similes Episcopis quoad iurisdictionem, prout supra dictum est; ergo à Christo Domino immediate habent eorum iurisdictionem, & potestatem; proinde subiecto Religiosorum ad suos Prælatos, quamuis sit de iure Papali, & humano, & dependat à Summo Pontifice; quia tenentur sine eius Ministerio, & interventione Prælati Regulares nullam habere iurisdictionem cum hoc tamen fiat, quod sit immediate à iure Diuino, & independens, lib. 8. q. 2. ar. 2.

12 Nunc est electio Moysis, Iosue, Saul, & Dauid, sit facta ministris Prophetarum, non tamen potest negari, quin sit facta à Deo proxime, & immediate; prout docet *Agor. 2. p. in ist. Moral. lib. 1. cap. 1. q. 1. ver. obicitur*, & Sacramenta immediate fuerunt instituta à Christo, etsi per Ministros nobis ministrantur, & applicantur.

13 Cum ergo Christus instituerit Religionem, & eorum Pastores, omni dubio procul, cum iurisdictione requisita, & neces-

saria instituit, ut dictum est; & cum seiret, quod non potuissent manere nobiscum, per extrinsecam assistentiam, & realem prælentiam, prope eum Apostolis conuersatus fuit per multos dies mandauit quidem suo Vicario Petro, eiusq; successoribus, ut perpetuo darent iurisdictionem omnibus Prælati Ecclesiasticis in particulari, hic, & nunc, opportunitate, & necessitate, pro modulo Regimini, prout ipsemet fecit, & dedit omnibus Apostolis in communi.

14 Nec hoc tollit virtutis, vel suppositi iurisdictionis, quod enim sit iussu, & mandato Principis, dicitur factum esse à Principio, & ordinari, & proxime.

15 Nec eas infirmitates, & huiusmodi discursus, vnde iudicatur, esse, ad perpetuandam, & confirmationem Religionum, vel Religiosis omnibus vnus præligatur homo, qui Religionem regat, & curet, non tamen bene concludi, quod iste Præfatus, & Præfatus debeat esse eiusdem societatis, & professionis, & de mente Summorum Pontificum, & iure naturali, & Diuino dictum aliquod de essentia Religionum est, habere Prælatus eiusdem societatis, & professionis, seuus fore arare in Boae, & Afinos, & sic Religio diu. conseruari non possit, contra præcitata iura, ut in *cap. in non ad. assione 16. q. 7. & in cap. diuersis fallacijs, de cler. coniugat.* dicitur, quod malè conueniunt Eicharz cum Platerio; diuersitas professionis, & habitus, dissentiones, & scandala causat, *cap. quod Deo 33. q. 3. cap. quidam, de Apostat.*

16 Nec obstat, quod aliquando Religionum Prælati fuerunt Episcopi, dicitur professionis; non nos loquimur, quod faciendum est de iure, non autem quid factum sit de facto, *cap. cum causam de electi. multa.* enim iure fieri prohibentur, quæ facta tenent, *Petr. cit. loc.* & additur, quod omnes Religionem, à Rom. Pontifice approbatæ, ut decet, semper habuerunt Prælatos eiusdem societatis, & professionis, ut constat de Benedictinis, & alijs antiquioribus.

17 Et si Prælati, eorumq; Religionem aliquo fuerint sub immediata cura Episcoporum, & respectu; hoc tamen non tollit, quin iurisdictionem, & potestatem Prælatorum Regularium sit de iure Diuino, sicut iurisdictionem Episcopalis est de iure Diuino, non obstante, quod Episcopus sit sub potestate Metropolitani.

18 Et quot mala, & damna sint nata ab hac Prælatione, nobis immediate facta, per Episcopos, & quomodo fuerint causa impulsiva ad eximendum nos ab eorumdem Episcoporum iurisdictione, diximus in *tract. de exemptione*, & habes in *cap. ni-*

mis iniqua, & cap. nimis praua, de excessibus
Prælat. & Clem. unicod. lit.

**Potestas Prælatorum Regularium, an
possit, licito iure per Romanum
Pontificem restringi, ac
limitari? Quæst. 2.**

Affirmant unanimiter Doctores, &
aliter pensare, est malè sen-
tire de summa, & absoluta potestate D. Pa-
pæ: prout habetur in cap. licet, de translatione
Prælatorum, in cap. propositum, de concess.
præben. & in cap. sententia per mandatum 9. q. 3.
ubi consulto, & clarè dicitur, q. Romanus
Pontifex est Divino iure totius Ecclesiæ caput,
successor Petri, & Vicarius Christi; cui,
& in persona eiusdem Petri Math. 18. col-
lata est suprema potestas super Terram, ut
dicitur in cap. quodcumq. 14. q. 1. & in cap. d
nobis, l. 2. de iens. excomm.

Quòd si sit quod factum fuerit à Papa,
consecratur factum non à puro homine: sed
ab homine Cælesti, vicegerente Dei in
Terris, prout dicitur in cap. quanto, de trans-
lat. Prælat. quia Deus & Papa est vnum, &
idem Tribunal, Hostiens. in d. cap. & Glof. ibid.
subiungit. Romanum Pontificem esse talem,
cui non possumus dicere, cur ita faciat, sed sum-
mo consensu ei tenentur omnes obedire, in om-
nibus, & per omnia, quæ manifestè non con-
trariant Ecclesiæ destructionem, sed potius in-
edificationem.

Nec his notet, quòd Episcoporum,
Archiepiscoporum, & aliorum omnium
Prælatorum Regularium potestas, ac iuri-
dictio sit ordinaria, & iure Divino sibi cò-
petens, & immediatè à Christo Domino
recepta, ratione suorum officiorum, ut su-
pra dictum est, quia etsi ita sit, fuit tamen
prædictis concessa, non independentèr, sed
dependentèr, & ordine hierarchico, ita, ut
Inferiores dependant à Superioribus, &
in hoc ordine Dominus Papa, primum, ac
Supremum, retinet locum; quapropter,
iure optimo potest, & potuit, prædictorum
omnium potestatem, & iurisdictionem re-
stringere, ac limitare, prout melius sibi vi-
detur expedire, prout docent concorditèr
omnes Catholici Doctores, & addunt, Rom.
Pontificem, non mediatè, sed immediatè
præesse omnibus Ecclesijs, & Diocesium
quorumcumq. Prælatorum Inferiorum.

Perinde, posse, absq. illorum præiudi-
cio, totum illud, quod sibi benè vsum fue-
rit, in salutem animarum, & ob rectam gu-
bernationem universalis Ecclesiæ præcipe-
re, prout expresse docet D. Thom. in summ.
contra errores Græcorum, q. 66. & contra

Tom. 2. Par. 3.

rium latèrè, esset in fide errare; Felto, in
cap. 1. de Constit. & Navar. super cap. non
liceat, de spolijs Cleric. §. 3. m. 1. ubi de hac
re late disputat, & in cap. placuit, de signis
distin. 2. num. 2.

Ex his collige, Archiepiscopos, Epi-
scopos, & Prælatos omnes Regulares possen-
tèr coarctare, ac limitare iurisdictionem,
& potestatem Prælatorum omnium,
sibi subiectorum; iusta tamen exigente
causa: hinc, licitò iure potest P. Generalis
restringere Provincialium auctoritatem;
sic item Provincialis potest Priorum Con-
ventualium potestatem limitari; ex ratio-
nabili causa; quia etsi prædictis omnibus
competat iurisdicção de iure Divino: Fuit
tamen eis collata, ut dictum est, ordine,
hierarchico hoc est, ita, & talitèr, ut Mi-
nores essentialitèr dependant à Maioribus,
& sic Maiores Prælati possunt facere totū
illud, quod faciunt Minores, sibiq. Inferio-
res, & Maiora: possunt enim sibi referre
casus, à quibus Inferiores non absolvent,
inconsulto Superiòrèr relinquant; prout
docet Miranda in suo Ordine Indic. tom. 1.
q. 2. ar. 6. cunctis, & habetur in Conc. Trid.
sess. 14. cap. 7. com. 11. de qua re vide, quæ di-
co in tract. de primi.

**Prælati Regulares, an habeant iuridi-
ctionem, quasi Episcopalem? Qu. 3.**

Vanimitèr affirmant Doctores, &
eam docet D. Thom. 2. 2. q. 33.
ar. 7. ad 5. & habetur in cap. Episcopus, §. si
ergo 11. q. 3. & Glof. in cap. ad pro defectu 41.
de elect. & hoc ideo, quia hodiè omnes sèpè
Regulares sūt exempti ab Ordinariorum
Episcoporum potestate, per privilegia sibi
directè concessa, vel per communicationem,
& extensionem habita.

Hinc, habent in suos Subditos potes-
tatem ordinariam, & quasi Episcopalem,
seu similem, & proportionatam Episcopi-
ali, iuxta Glof. in Clem. 1. ver. propriè, de rebus
Ecclesiæ non alien. quam singularum, & ab om-
nibus recepta putat Navar. com. 1. de re-
gul. nu. 63. ver. addo 2. cap. cui parit v. 3. q. 1.
Cardinal. in dist. Clem. q. 34. Abbas in cap. 1.
de reb. Ecclesiæ non alien. & alij multi, quorum
non est numerus.

Quapropter PP. Generales, & Protin-
ciales possunt in suos Subditos totum,
illud, quod possunt Episcopi in Clericos,
sibi subiectos; Navar. lib. 5. de regul. con. 23.
quia suorum Religiosorum ordinarij sūt,
cap. cum ab Ecclesiæ Prælati de off. in dis-
t. qual. c. de iurisdic. omni. Indic. & sic possunt
suos Subditos, de iure communi excom-
municare, cap. transmissam, & cap. sessio-
neis,

Y 2

neis, de elect. prout notant *Inq. l. 4. in 3. p. disp. 30. sect. 2. n. 5.* & Corio de casib. *restr. p. 1. sect. 1. ar. 2.* & casus sibi referantur ex *Decret. Clem. VIII.* licet concedere dimissorias litteras ad suscipiendum tirones, ut compilat ex *Cover. Trid. sess. 4. de reform. cap. 10.* & docet *Nanar. tom. 1. consil. lib. 1. consil. 22. de tempore ordinand. & ad tirones destinare, Panor. in cap. ass. Clerici, §. de adulterij, num. 13. de Indign. & Nanar. in d. 2. comment.*

4. Quæ quidem sic adeo vera sunt, ut secus dicere sit malum, prout post multos docet *Corio de loc. & alijs*, quos allegat *Barbosa de off. & potestate Episcopi, allegat. 105. num. 4. Afsan. Tambur. tom. 2. de iur. Abbat. disp. 35. §. 3. num. 4. in calce, Rodrig. tom. 2. quæst. 63. art. 4. & in sum. p. 1. cap. 29. num. 3. Campanar. dicitur in *Comit. n. 4. p. 1. cap. 13. n. 3.* & *Som. de matrim. lib. 5. disp. 1. n. 6. & disp. 3. n. 9. concl. 4.**

Prælati Regulares, Episcopo Inferiores, an dicantur habere proprium territorium, & esse nullius Diocesis? Quæst. 4.

1. **A**ffirmat Roland. cum alijs multis, quos allegat *lib. 3. consil. 13. n. 44.* ex eo, quia loca exempta ab ordinatione Episcoporum jurisdictione, & Dominio Papæ immo datè subiectæ, constituit territorium per se; quod largi, vel quod aliquos effectus, vel per modum æquiparationis admittit esse verum *Felux. in cap. græ. n. 2. in fin. de off. iud. ordin. & Gonzal. super regul. 8. Concil. Glos. 43. num. 191.* nam Regulares ab ordinationum Episcoporum jurisdictione immunes, aut sunt nullius Diocesis, sicut Priores nostri Conventus Balnearensis Superiotis Calabria, qui quidem ex speciali privilegio præsumunt seculari Clero, cum plenaria jurisdictione, & sic verè, ac propriè dicuntur de pet. se habere propriam Diocesim, & Territorium, cuius respectu verè appellantur Diocesani, prout docent *Caball. in Clem. 1. §. volumus, q. 4. n. 2. & ibi final. num. 38. Panor. in d. 15. de foro compet. & Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 29. num. 18. & lib. 8. disp. 2. num. 12.*

2. Aut sunt immunes, sed in aliena Diocesi, prout regulariter reperiantur esse Mendicantium loca, in alterius Diocesi sita, & erecta; & sic fecus dicendum est, prout sepè decrevit Sacra Rota Romana, anno Domini 1611. coram R. P. *Attrebaten.* Et 1621. coram A. P. D. *Barano:* Cuius Rote decisiones per extensum refert *Afsan.*

Tambur. tom. 2. de iur. Abbat. disp. 19. quæst. 9. nam eo ipso, quod huiusmodi Monasteria dicuntur esse in aliena Diocesi, non possunt consistere Territorium separatum, implicat enim in adiecto, esse in aliena Diocesi, & habere Territorium separatum: nam habere Territorium separatum, idem est, quod esse extra Territorium, seu esse extra Diocesim, prout benè notat *Dollares*, quos cumulat *Tambur. cit. loc.*

3. Quod magis patet, si advertas huiusmodi Regulares, qui existunt in aliena Diocesi, in multis subijci correctioni, & visitationi loci Ordinarj, quod non procedit in illis, qui sunt nullius Diocesis, ex eo, quod habent Territorium separatum, seu forum, *l. populus, §. territorium, de verbor. signif.*

4. Hoc autem separatum Territorium solus Papa concedere potest, ex speciali privilegio; quia ad ipsum solum spectat, separare unâ Diocesis partem ab aliqua tota Diocesi: ita *Hoslen. in cap. cum contingat, n. 1. de for. compet. & ibid. Butr. in d. 11. ver. Consequenter, & Panor. n. 18.*

5. Proinde, bonè nota, quod aliud est, esse nullius Diocesis, & aliud, esse in Diocesi, vel de Diocesi, aliteri; nam esse nullius idem est, quod esse exemptum; cum proprio Territorio, sive autem in aliena Diocesi, sive esse exemptum, sine proprio Territorio: & tandem esse de aliena Diocesi, esse sine exemptione, & territorij, prout communiter notant *Dollares, Capuc. Clem. 2. de priv. & Abbas in cap. græ. de off. iud. ordin. & alij plures, quos citat Illustris. Doctor. Augus. Barb. in collect. tom. 1. in d. cap. græ. n. 5. verba in ea Diocesi existentes, de off. iud. ord.*

Potestas, & iurisdictio Prælatorum Regularium, an sit magna circa suos Subditos? Quæst. 5.

1. **E**T quidem magna est, nam Prælati Regulares de iure, circa suos Subditos, ea omnia possunt, in quibus non sunt prohibiti.

2. Insupèr, si eorum potestas non esset per Dominum Papam limitata, possent in suos Subditos, omni proculdubio totum illud, quod potest Romanus Pontifex in tota Ecclesia: hi enim, ut supra dictum est, sunt Ecclesiæ veti Prælati, iudices ordinarij, habentq; facultatem de iure Divino sibi debitam, quam eeu Episcopi, & Archiepiscopi, immediatè a Christo receperunt, ad feliciter gubernandum, & regendum ita eum Regularium; prout scitè ostendunt nosse *Paloria in reclusis potest. Eccles. q. 2. n. 18.*

nu. 28. & *Sot. in q. festum. dist. 27. q. 1. ar. 4.* quos sequitur *Rodrig. tom. 1. q. 27. ar. 6. de Miranda in ordine Iudic. tom. 1. q. 2. ar. 6. & in Manual. Pralat. tom. 1. q. 13. ar. 5.*

3 Bene tamen verum, quod istorum recensita potestas in multis, & multis limitata reperitur à iure, Papa, vel Ecclesia; prout docent *Syl. ver. casus. nu. 2.* ubi refert quinquaginta casus, Papæ reservatos, de quibus latè idem *Miranda in d. Manual. tom. 2. q. 7. à 1. artic. vsq; ad 7.*

4 Hinc bene dicitur in nostris *Constit. filin. 2. cap. 3. sex. 10.* quod Prior Prouincialis eandem habet potestatem in sua Prouincia, quam, & Magister Ordinis in toto Ordine, sit itidem Prior Conuentualis in suo Conuentu, respectiue; quia hi omnes sunt veri Prælati, vt dictum est, tantò minus, quantò eorum auctoritas, vt dixi, reperitur limitata à P. Prouinciali, vel Generali, ceterisq; Superioribus in forma.

Prælati Regulares maiores, vti sunt Generales, et Prouinciales, an habeant maiorem auctoritatem in suis Subditis, quàm Episcopi? Quæst. 6.

1 IN decisis habemus, Prælatos Regulares, super suos Subditos habere iurisdictionem, quasi Episcopalem, hoc est, secundum quandam Analogiam, proportionem, & hoc significatur per *ly quasi*; quæ est particula diminutiuæ; quia de facto iurisdictione Episcopalis in spiritualibus est maior, & dignior, simpliciter, omni dignitate, & potestate Regularium: Cùm status Episcopalis sit melior, ac dignior omni statu Mendicantium: prout docent communiter *Dolores, & c.* quæ sunt de ordine Episcopatus, nullatenus possunt Regularibus conuenire.

2 Bene verum est, quod in quibusdam, & secundum aliquam, maiorem est prædictorum Regularium auctoritas, quàm sit Episcoporum; cùm ad plura se extendant: nàm, Prælati Regulares habent potestatem, & super animas, & corpora Subditorum, nec non, & illorum lites, etiam criminales, & ciuiles sepe dirimunt: quod non possunt Episcopi, *Porrell. in dub. ver. Prælati, nu. 6. & Bordon. resolut. 2. q. 9.*

3 Quod procedit in vtroq; foro, Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 3. nu. 13. & disp. 3. num. 9. concl. 4. quia tam ad absoluentum, quàm dispensandum, plura possunt Regularium, quàm Episcopi, vt constat ex decisis, & infra dico, prout patet de homicidio voluntario, & casibus, Domino Papæ reservatis, à quibus Episcopi non absoluant, *Rodrig. tom. 1. q. 34. ar. 16. in fin. ver. nec mirum est, Sanchez cit. loc. & Bona par. 4. cas. 37. §. 5. & quoniam*: Sed in his seruanda sunt, etiam priuilegia, Religiosis à Papa concessa.

Potestas data Episcopis per Conc. Trid. sess. 24. de reform. cap. 6. incipiente licet: scilicet; dispensandi in irregularitatibus, & suspensionibus occultis, in foro conscientia, an de iure competat Regularium Prælati, an vero ex priuilegio Pij V. & Qu. 7.

1 ET quidem, competere de iure, affirmant *Ioan. de Lacruce de stat. Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 16. & Henriquez lib. 14. cap. 18. nu. 2. & in comment. & alij plures Viri grauissimi, quos citat Diana par. 7. tract. 2. resol. 4.* ducunturq; ex multis, Primò, quia hæc potestas Episcopis tradita in d. cap. cit. ordinata, licet specialis; competit enim eis, non ratione personæ, seu ordinis, sed dignitatis, vel perpetui officij, vt docet *B. i. sol. in san. hittoja, nu. 3. §. de decret. ab ordin. facien. Bald. in cap. final. de off. ordin. Syl. in ver. delegat. q. 8. & Conar. lib. 3. var. cap. 20. num. 6.*

2 Quod magis constat, si aduertas, omnem iurisdictionem, in vniuersum, quod diuidi in ordinariam, vel delegatam; vt supra dico, & prædictam iam recensitam, auctoritatem cap. 6. Trid. nullatenus potest esse delegatam; nàm *Tridentinum in d. Decreto* non dicit, vt id competat Episcopis, tanquam Delegatis Sedis Apostolicæ, in quo casu, etsi potestas competat dignitati, vel officio perpetuo; confertur tamen, delegata: secundum *Glof. final. in cap. ad abolendam, de heret. & ibi Panor. nu. 15.*

3 Nec item dicitur in d. cap. vt Episcopi dispensent auctoritate Apostolica, quæ quippe verba denotant auctoritatem delegatam pariter, vt docet post multos *Moranta in sua præf. 4. p. dist. 5. nu. 4.*

4 Hinc, Capitulum, sede vacante, ex quo habet ordinariam iurisdictionem Episcopi, potest ea omnia exercere, quæ in d. Decreto competunt Episcopis, vt docent *Geuens. in sua præf. Cur. Archiep. Neap. cap. 66. nu. 22. Sayr. decij. 31. de tempor. ordin. Nonar. singul. Iuris Pontificij concl. 2. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 30. sect. 2. nu. 2.*

5 Quod item procedit in Episcopis, nondum consecratis, prout omnes concedit, ex eo, quia potestas concessa in d. cap. conceditur Episcopis, vt dictum est, non ratione ordinis Episcopalis, sed ratione iurisdictionis ordinariæ.

6 Prælati autem Regulares, & præcipue maiores,

maiores, vii sunt Generales, & Prævinciales in sua Diocesi, quæ comprehendit eorum Monasteria, habent plenam, & ordinariam Episcoporum iurisdictionem, & ab illis, sola consecratione differunt, ut docent quatuordecim *Ad.*

7. Proinde, Consiliarios in suis Diocesi-bus, hoc est, in suis locis, & Monasterijs, insistant, & approbant, quod ad Episcopos spectat, ex *Decreto Conc. Trid. sess. 23. cap. 15. de reformat.*

8. Nec non, ut dictum est, & eas sibi reseruant, & dimissorias litteras ad ordines suscipiendum, suis Subditis concedunt, & alia huius generis multa, quæ concernunt munus Episcoporum: & sic, dubio procul in suis prædictis locis, tanquam in propria Diocesi sunt Episcopi æquipollentes, ut post multos docent *Franciscus Merolla, tom. 2. disp. 4. de legib. & consuet. cap. 6. de dispensat. coroll. 9. nu. 134. & Franciscus Bordonus resol. 2. q. 10. nu. 19. de potestate Prælat.*

9. Et consequenter nomen Episcopi in *d. cap. non* sumitur propriè, & formalitèr, sed latè, & translativè: etenim præsupponit pro quocunque Prælati, habente iurisdictionem ordinariâ, quasi Episcopalem prout egregiè *Rodr. & Henriquez cit. loc. & Bossius scilicet. 1. de iurib. ca. 10. nu. 220. Beyer. 4. p. cap. 37. Flores de Mena var. resolut. lib. 3. quasi. 24. nu. 18. Duard. in Bull. Cene Domini, lib. 3. §. 2. q. 8. nu. 55. Monet. de commut. ultim. volunt. cap. 5. nu. 455. & Sigismund. à Bouonia de elect. dub. 51.*

10. Secundo, quia aliis Subditi Prælatorum Regularium, essent peioris conditionis, Subditis Episcopis, quod non debet dici, cum sint in statu perfectiori, ac strictiori, aut esset illis multè prouisum, cum non debeat illos vagari, Romamque petere, pro absoluteione, & dispensatione, in casu, quod in reseruos incident, vel si Irregularitatem admittant, quippe qui, cum nulli subdantur Episcopo ex vna parte, & cum ex altera, proprium habeant Territorium, seu Monasterium, quod non est veluti pars Diocesis alicuius Episcopi, sed potius quasi Diocesis distincta in casu indigentie, sicut potest occurrere, & sublati privilegij; à quo nãr essent absolvendi Regulares? non utique, ab Episcopis vicinis: quia non sunt illorum Subditi, nec de illorum Diocesi, quod requiritur, iuxta *d. Decret. Concil. enim dicit, sibi Subditis, & in sua Diocesi, & loco:* nec item possent absolui à proprio Prælati, si in hoc *Decreto non* comprehenduntur: prout bene notat *Coriol. 1. p. de casib. scilicet. 1. ar. 23. nu. 4. à quo ergo à Romam petere, ut dixi, periculosum, nè dicam, damnosum, & scandalosum,*

11. Tertiò, quia id declarant *Pius P. 8. in Consiliis, quæ incipit. Rom. Pontif. circumsp. de benigantia;* quem ponit per extensum *Consil. in collect. b. Apostolic. & priuileg. pag. mihi 186. in impressione Veneta. ibi, & insuper, quia Sacrum Occumenicum Generale Tridentinum Concilium concessit Episcopis, ut absolueret possint in foro animæ, seculi, conscientie, ab omnibus peccatis, & dispensare in Irregularitatibus; prom. sess. 24. cap. 6. habetur, nè Prior Conventualis, & Superiores Prælati totius d. Ordinis, tam in d. Præuincia, quàm extra eam, vbi libet, in hac parte deterioris conditionis, quàm Clerici, aut saculares existant, eisdem Priori Conventuali, & Superioribus præfatis, ut ipsi per se ipsos, idem omnino in i. Fratres, & Moniales d. Ordinis sibi Subditos, tam quodam absolueret, & dispensandi huiusmodi, quàm alias quascunque facultates, eadem auctoritate, & tenere, perpetuò concedimus, indulgemus, & etiam declaramus, hæc ibi: Quandoquidem Papa in d. Bulla duo declarauit alterum, quod se tenet ex parte Subditorum, quod, scilicet, non licet Religiosis Subditis, virtute Bullæ Cruciatæ, & ptiuilegij eligere Confessorem, aut Ordinario approbatum: alterum ex parte Prælatorum, quod scilicet, ius datum Episcopis per *Conc. Trid. in d. cap. sess. 24. de reformat.* cõpetit Regularibus Prælati; quapropter si abrogaretur ptiuilegium *Pij P. vel simile,* adhuc Prælati Regulares vti possent facultate prædicta, in vim *Concil. Trid.**

12. Nec his obstat, quod ex, quæ iure speciali competunt Episcopis, prout est facultas concessa per *d. Cap. Trid. non* possint in alios transire, prout docent *Innoc. in cap. cum in iudicis, nu. 17. de elect. & Abbas in cap. verum, nu. 9. de for. compet. quos sequitur Pagnus Cenedus in collect. 4. ad 6. de elect. num. 3. Suarez tom. 5. de cens. disp. 31. sess. 2. num. 18. & nouissimè Bonac. de cens. disp. 7. q. 5. par. 1. nu. 7.*

13. Quia, etsi competetia Episcopis iure speciali delegato, seu ex commissione, non possint transire in alios: ea tamèn, quæ cõpetunt, iure ordinario speciali, prout est dicta facultas, benè possunt ad alios transire, *Panorm. in cap. verum, nu. 9. de for. compet. Felin. in cap. cum te, nu. 17. de rescriptis, Rodr. tom. 1. q. 61. ar. 9. Meroll. cit. loc.*

14. Nec item nocet, quod prædictum *Decret. Trid.* exorbitat à iure communi primogenito, quo obtento solus Papa poterat dispensare, & consequenter vti odiosum debet restringi, & non ampliari: ut dicitur in *cap. quæ exorbitant, de Regul. iuris, in 6.*

15. Quia prædictum *Decretum*, de quo agitur, ex quo reducit Episcoporum potestatem ad ius primogenitum, & antiquum, est fauora-

favorabile; & consequenter ampliandum; nam Apostoli in quantum Apostoli, omnes fuerunt æquales; & immediate à Christo Domino, potestatem iurisdictionis, in totum Orbem acceperunt, prout eruditè probat *Caiet. in Opus. de auctor. Papa. & Concil. cap. 3. & 4. & Bannes 2.2. quæst. 1. ar. 10.*

16. Cum autem Episcopi, in locum Apostolorum succedant, diuisi per suas Dioceses, in his Diocessibus, iurisdictionis potestatem habent, sicut Rom. Pontif. habet in totum Orbem; itantò minus, quantò, in quibusdam casibus reperitur limitata à Domino Papa, prout luculentè docet *Sylva summ. ver. casus.*

17. Cum ergo, idem dictum Decretum, corrigat ius Canonicum, quo Dominus Papa limitat Episcoporum potestatem, auferendo talem limitationem, reducit Episcopalem potestatem ad suam primariam antiquitatem, & quasi naturalem statum, in quo reperiuntur Episcopi, antequam, eorum potestas fuisset, ut dictum est, limitata; omni dubio procul ius correctorium erit, reducens constitutum ad terminos iuris primarij, & naturalis status, non autem ius nouum; prout quidam malè dicunt; & sic amplè debet interpretari, prout docent *Red. Borden. & Cornel.* cum alijs in præcit. loc. quia omnis constitutio correctoria, reducens constitutum ad ius primum, secundum omnes *Dollors*, debet amplè interpretari, & largè exponi.

18. Nec tadem obstat quedam declaratio Sac. Congregat. quæ circumfertur, facta in *d. cap. licet*, quod scilicet, in hoc Decreto non comprehenduntur Inferiores, habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem: sed tantum Episcopi, prout inquit, quodam omnes alios; quia de hac non constat authenticè: & sic illi non standum, ex Decreto *Prælati VIII.* super hoc edito, prout nos latè diximus in *1. par. tract. 8. de interpretatione Privilegiorum, quæst. 4. nu. 3.* & si constaret, nec haberet vim legis, quia Auctores Rotæ Romanæ non habent auctoritatem condendi leges, & consequenter non possunt obligare, *Sánchez de materia, lib. 8. disput. 2. nu. 10.* sed facit opinionem probabilem, *Suarez lib. 7. de legib. cap. 11.* cum alijs multis, quos citat *Zacchar. Pasqual. deci. 8. & 9. Bona autem in d. p. 4. cap. 3. §. 8. & ramos ait*, prædictam declarationem non loqui de Regularibus, sed de quibusdam Abbatibus, subiectis, in pluribus Episcopis, quibus non competit illud ius, cum nec æquipollenter possent dici Episcopi; vel sunt Abbates Ecclesiæ collegiatæ, & aliqui Archidiaconi, *Meroll. cit. loc.* & vltimò *Bordenus* ait, Prælatos Regu-

lares non esse Episcopis Inferiores, sed pares in iurisdictione; & sic debere intelligi illud verbum, *primarij*, supple Inferiores.

Prælati Regulares, an possint leges ferre? Quæst. 8.

1. ET quidem Generales Religionum omnium, approbatarum tamèn à Rom. Pontif. posse respectuè leges ferre, de consensu maioris partis Generalis, vel Provincialis Capitali, non est, qui neget, dummodò contrà ius commune, vel naturale, aut Diuinum non consistant; quia, hæc facultas condendi leges, pollulat, & dimanat à iurisdictione ordinaria, & potestatem, quam quis habet in suos Subditos, *D. Thom. 1.2. qu. 90. art. 3. & 2.2. quæst. 51. ar. 2.* & habetur in *l. 1. de consuet. Prince. & Bartol. in l. Imperium nu. 8. ff. de iurisd. ema. Indic.* Perinde quantum quis habet de iurisdictione, tantum habet de auctoritate ferendi leges, & statuta; nec viterius extenditur; nisi hi, quorum intertesti consentiant, vel ad minus sint præsentès, ut docet *Bald. in l. am: et populi, §. de inst. & iur. Innoc. in cap. 1. de locato, & in cap. 4. nobis, il. 1. de sent. excomm. ubi allegat cap. final. de his, quæ à Prælat. fiunt, & Sylva summ. ver. lex, n. 4. in fin. & colligitur ex *Inst. de iur. nat. §. 1. & 2.**

2. Generales autem Ordinum, præcipuè Mendicantium, sunt veri Prælati, & ordinarij suorum Subditorum, habentq; supremam auctoritatem Episcopalem, vel quasi Episcopalem in toto Ordine, quem gubernat, ut dictum est; & sic iure ordinario habent auctoritatem excommunicandi, suspendendi, interdicendi, & omnia operandi, quæ potest Episcopus cum suo Diocesano Capitulo, ut multis citatis notat *Bonac. tom. 2. de legib. disput. 1. quæst. 1. punt. 3. nu. 15. & 28.*

3. Confirmatur, nam ordinare aliquid ad bonum commune, quod facile est, vel est totius multitudinis, vel alicuius gerentis vires eius; unde legem condere, pertinet ad multitudinem, vel ad personam publicam, quæ habet curam totius multitudinis, prout idem *D. Thom. in c. loc. 1.2. quæst. 90.* quem post multos sequitur *Suarez lib. 4. de leg. cap. 6. no. 25. & Layman lib. 1. tract. 4. cap. 7. §. 9. nu. 29.*

4. Consulto dixi, à Rom. Pontif. approbat. quia in Lateranens. & Lugdunens. Generali Concilio, sub grauissimis penis prohibitum est, prout auctoritate, & oorum, Religionem iniungere; & cò fortius, si de mulieribus loquamur, prout statuit *Idem, XXII. & Clem. 8.* Sic adeò, ut sine graui

NOTA

nota temeritatis, & pœnalitatis, nemo possit, de se Religionē institueret, quā propter, optimo iure fuit suppressa, & annullata præsentia Congregatio Iesuitarum, per *Vrbatum VIII. sua Constit. 119. incip. Pastorals Rom. Pontifici cui curę, &c.* edita, anno Domini 1630. & publicata die 27. Augusti, & posita in 4. *romo Bull. Cherubin.*

5 Quia, etsi à Christo Domino, immediate sit institutus Religiosorum status; hoc tamen intellige, in genere, & ordine Hierarchico, vt supra dictum est.

6 Itā, quod ad specificam distinctionem, & secundū hic, & nunc, cuiusvis Ordinis, & Instituti, tam viuendi Regulę, quam Constitutiones, & Statuta, debeant omnino examinari, & approbati per Romanum Põtificem, cui soli commissā est cura totius Ecclesię Vniuersalis: quia *Petro* dictum est, *pascere oues meas*; & omnes homines sunt oues Domini Papę; & ad ipsum, spectat de omnibus ouibus: hinc nec Euangelio crederem, nisi *Petrus* approbasset.

7 Quod dictum est de Generalibus Ordinum, extende proportionabiliter, ad PP. Prouinciales, hi etiam respectiue dicuntur Prælati, & Ordinarij suarum Prouinciarum, & habent iurisdictionem, quasi Episcopalem in præfixis sibi Prouincijs, vt supra diximus. Episcopi autem, de consensu Capituli, ex sui muneris potestate possunt, sine dubio, statuta condere: suis tamen Subditis conuenientia; prout omnes docent in *cap. cum omnes, & cap. cum accessissent, de Conslit. & cap. 1. de consecrat. dist. 3. & cap. 2. de locato*, vbi supponitur, Episcopos posse statuta facere, & habetur expressè in *c. ut animarum, de conslit. in 6.*

8 Verū, licet Prouinciales in suis Cõgregationibus, seu Capitulis Prouincialibus possint statuta perpetua facere, obligantia omnes Religiosos illius Prouincię; debent tamen hæc condere, publicare, & obseruari facere de consensu Reuerendiss. P. Generalis, vel Capituli Generalis, quia, huiusmodi statuta respectu totius Prouincię, sunt res grauissimę: & ideo non debent fieri, sine influxu Supremi Capitis, seu Tribunalis, confirmantis, vel approbantis statuta prædicta, argum. *cap. cum accessissent, de Conslit.* cum quia, sicut pars, regulariter non debet discordare à toto; itā cum expedit in aliquo discrepare, non debet id facere, sine motione, & consensu capituli, vel totius corporis: maxime quando sunt dispositionia in re perpetuū futura: Cum, tandē P. Generalis debeat habere prouidentiam singularum Prouinciarum, etiā quod ad proprias obseruantias earū, valde rationi, & iusto consentaneum est, vt sine

illo, statuta non introducantur; idē *Sueret. tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 2. an. 5.*

9 In nostra autem Dominicana Religione, ad euitandum multitudinem Constitutionum, in specie, prudenterq; prohibēdo cāuenitur, ne de cetero aliquid statuat, nisi per duo Capitula Generalia continuis fuerit approbatum, & tunc in tertio Capitulo, immediate sequenti poterit confirmari, vel *deletari*, siue per Priores Prouinciales, siue per alios Diffinitores, vbicunq; illud tertium Capitulum celebraretur, prout habetur in *Procl. Constit. sex. 7. fol. 8.*

10 Proinde, nec Prior Prouincialis, nec Magister Ordinis, nec aliquod Capitulum potest facere Constitutionem in Ordine nostro, sed oportet, quod ad Constitutionem faciendam concurrant tria Capitula Generalia, & continua; vel vnum Capitulum Generalissimum, quod tribus Capitulis Generalibus continuis acquiescat, prout *ibid.* fuit sp̃e declaratum.

11 Possunt tamen Capitula Generalia, & Magister Ordinis facere ordinationes, & admonitiones, quę perpetuū durabunt, quousq; fuerint reuocata; & poterunt facendum ipsas nostri Superiores corrigere Fratres, & etiam in ipsis dispensare, ex causa rationabili, vt *ibid.* declaratur.

12 Et sic, aliud est loqui de iure communi, & aliud de iure speciali: nam de iure cõmuni certum est, quod in omnibus Religionibus, à Sancta Sede approbatis, reperitur potestas ferendi leges, & condendi statuta perpetua, quæ Ordini, & Regulę conformia sunt, prout docet *S. Thom. 2. 2. quæst. 104. ar. 5. & quæst. 186. ar. 6.* vel quæ ad Ordinis, ac Regulę conseruationem, videntur, etiam si in Regula, quam Regulares promiserunt, expressè non comprehenduntur.

13 Hęc autem potestas, statuta condendi, an sit penes Supremum Ordinis Prælatum, vel penes Capitulum, aut penes vtrūq; si nulli, vel penes Capitulum Generale, aut Prouinciale; attendendę sunt Regulę, Cõsuetudines, & Priuilegia cuiuscunq; Ordinis, de qua re vide *cum singulis, de statu Monach.* vbi habes huius generis multa.

14 Sed quid dicendum, si talia statuta, fiant per P. Prouincialem in Capitulo Prouinciali, sine tamen consensu P. Generalis dicās, non valere in Ordine nostro: nisi per modum præcepti, vel mandati; verum quod alios, consule eorundem priuilegia, consuetudinem, vel regulam: de iure tamen communi affirmat *Salas*, esse valida, per doctrinam *Bald. Innoc.* & aliorum, in locis per ipsum citatis in *tractatu de legib. disp. 8. sect. 12.* & sic prædicta statuta possent

De Potestate Prælatorum. Tract. X. 177

sunt dici lex municipalis, utputa, facta de consensu Civium vnius Locī, vel Prouincie: Reliqui autem Inferiores Prælati, nequeunt leges ferre, sed tantum præcepta, & mandata, quæ expirant morte mandantis; & obhænt Subditos, ex voto obedientie; si fiant, vt deest, in custodiam Regulæ, quam iurauerunt obseruare: Et hoc ideo, quia huiusmodi Prælati non habent publicam auctoritatem nec iurisdictionem vniuersalem in ordine ad totam Religionē, quam professi sunt, prout requiritur, ad ferendum leges, pro communi bono; tum etiam, quia hæc potestas condendi propriæ leges, est de reſeruatōis Principi, in singulis Imperiæ potestatis, vt post allegatos docet *Fachinus lib. 13. controu. cap. 22.*

15 Quæ quidem potestatem iurisdictionem, & gubernatiuam habent Supremi Principes à Communitate, proximè, vel remotè, prout docet *Sot. lib. 4. de iust. q. 4. ar. 1. §. de iustem. de Cardinal. Bellarm. tom. 1. lib. 3. de Laicis cap. 6.* quia Republicæ, & Communitates, iurisdictionem iſtā acquirunt in Principes, vt *Thom. 1. 2. quæst. 90. de 3. & habent in 1. 1. ff. de cons. Princ. & lib. 5. nobilissim. ff. de orig. iur. vbi DD.*

16 Qui quidem Principes supremi potestatem suis largiuntur Magistratibus, & Gubernatoribus, vnde possunt leges ferre; secundum quod habent auctoritatem, sibi eandem à Supremo Principe, vt dictum est: ita, & Prælati Regulares (ceteris paribus) poterunt leges Ecclesiasticas ferre, sed eandem auctoritatem sibi faciunt à Domino Papa, totius Ecclesiæ Supremo Principe.

P. Generalis Ordinis, an valeat independentè à Capitulo. leges. ferre. Quæst. 9.

1 **N**egatiuè dic, de iure tamen communi: tum quia, sicut P. Generalis regulariter habet potestatem à Capitulo, hoc est, per electionem Eligentium, ita vnum legitime congregatorum; ita sine consensu, saltem maioris partis Capituli, non potest statuta, nec leges ferre: cum hac enim limitatione, saltem rariā, censetur potestatem accepisse, prout de communi docet *Suar. lib. 4. de legib. cap. 5. num. 2.* quandoquidem P. Generalis non est supra Capitulum Generale; quamuis sit caput, & pars principalis illius. Tum etiam, quia P. Generalis, in omni Ordine est similis Archiepiscopis, ceteri Prouincialis correspondet Episcopis, & Priores, seu Guardiani Locales, & Conuentuales correspondent Parochis; prout ex multis docent *Al. tom. 2. Par. 3.*

vanda tom. 1. Manual. Prælat. quæst. 14. ar. 2. Peyer. tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 4. num. 1. & 5. 4. num. 71. & Tarabur. tom. 1. de iur. Abbat. disput. 1. q. 4. num. 2.

2 Verumtamen Archiepiscopi, & Episcopi non possunt, sine Capituli consensu, statuta condere, nec leges ferre; prout constat ex Pontificali Romano, & praxis docet, & expressè habetur in *cap. vltim. de stirys*, & *cap. quanto, de his, quæ, &c.* vbi *Alex. 3.* ait, *Fraternitati tuæ mandamus, quatenus in consensibus, & confirmationibus, et alijs Ecclesiæ tuæ negotijs, Fratres tuos requiras, & cum eorum consilio, vel maioris partis eadem peragas, & peractes;* quæ statuta sunt, statuas, & errata corrigas, & euellenda dissipes, & euellas.

3 Id ipsum statuit in *cap. nonis* tua discretionis prudentia, qualiter tu, & Fratres tui, vnum corpus sis, ita quod tu caput, & illi membra esse probantur: vnde non decet te, omitti membris, aliorum consilio, in Ecclesiæ tuæ negotijs vti; & infra, innotuit siquidem, auribus nostris, quòd tu, sine consilio Fratrum tuorum, Abbates, & Abbatissas, & alias personas Ecclesiasticas instituis, &c. idèq; id auctoritate Apostolica prohibemus, ac tales institutiones, & destitutiones, carere decernimus robore firmitatis, & non est, de consue. lib. 6.

4 Hinc inoleuit Episcoporum ptaxis, nihil statueret, inconsulto Capitulo, & ita à Sacra Congreg. fuisse decisiū, refert *Stephan. Quaranta in summam appendicet, ver. Synodus Diocesana, Hieroll. tom. 2. disp. 4. de legib. cap. 4. dist. ult. 2. num. 16. Panor. in cap. vltim. de off. deleg. & cap. 2. de cons. & post multos Sayr. in Clau. Reg. lib. 3. cap. 1. 1. num. 6.*

5 Si hoc totum procedit in Archiepiscopis, & Episcopis, quippè quia à Capitulo iurisdictionem, & potestatem non accipiunt, sed immediatè à Domino Papa, quanta fortius debet procedere in Prælati Regulatiui, qui quidem, vt dixi, à Capitulis, & Electoribus, statim sequura, & canonicè publicata electione, super omnes Fratres auctoritatem habent.

6 Dixi, de iure communi, quia secus esset dicendum, si adesset priuilegium, vel consuetudo, hæc faciendi sine Capitulo, quod iuxta sui tenorem, attentè debet legi, & obseruari.

Prælati Regulares, an sine consensu Capituli, vel Pairum de consilio, ad hoc deputatorum, possint iure, & valide, mandata, & præcepta facere? Q. 10.

1 **P**ræcepta Generalia, quæ toti Communitati imponunt, regularitè loquen-

loquendo, fieri nequeunt, sine consensu, saltē maioris partis Capituli: hæc enim quodammodo sapiunt statutorū naturam.

2 Sic itē, & specialia, quæ ad vnam diriguntur personam, si tamen sint grauiā, onerosa, & extraordinaria: prout præceptum, vel sēctiē, vel iudiciū, de torquendo, de expellendo Nouitium ab Ordine, de priuando quem habitu Religionis, & de sententiis, quæ, vel infamant, vel damnum inferunt irreparabile; quandoquidē res graues velle agere sine prudentia, & maturo consilio, periculosum est errandi, & peccandi grauius, pro qualitate rei.

3 Proinde in quolibet Couentu nostræ Familiz, tres idonei Fratres, prudentes, & discreti eliguntur de consilio Patrum, sine quibus non licet Prioribus, grauiora Conuentus negotia tractare, prout habetur in *dist. 1. cap. 13. de recipiendis.*

4 Secus autem dicendum de leuibus, vel consuetis, aliter valdē onerosum foret Prælati gubernare, si pro singulis actibus tenerentur Capitulum congregare: & sicut extrā Capitulum sunt Prælati, & iurisdictionem habent in vtroq; foro, super Subditos: itā hæc, in multis vti possunt, sine Capitulo: verū ad cauendum errorem, vniūquisq; suam, quam profitetur Regulā, consulat, & ad illius præscriptum agat.

5 Nām in citato loco nostræ Regulæ, ad hoc PP. Consiliarij præfiguntur, ad negotia eorundem consilio tractanda, qui quidē PP. nām habent votum consultiuum, sed etiam decisiuum, & si Prior præfinita negotia, inconsultis Patribus peragat, puniuntur, & absoluiunt ab officio, *ibid.* §. non sufficit.

6 Si modò quæras; an iste consensus sit de substantia actus, sic ad eō, vt sine ipso corruat actus? dico, quod de hoc non potest dari certa Regula, sed diligentē attendenda sunt statuta cuiusvis Ordinis; nām si in statutis, & constitutionibus dicatur, quod præceptum debeat fieri cum consilio, & assensu Capituli, & aliter, vel secus, sit irritum, & inane: sine dubio, propter tale Decretum irritans, inualidatur actus; & sic non agere, & nullē agere, paria sunt.

7 Et tandē pro Regula, si quæ sit, debet attendi Regimen Religionis, si sit purē Monarchicum, itā vt potestas præcipiendi, sit in vno solo Prælato; nām in tali Regimine consilium non est de substantia actus, sed sepē nunc dimittitur, nunc verō adhibetur, ad rectius, & melius agendam.

8 Si tamen Regimen Religionis sit saltē mixtum Aristocratico, prout est in multis Religionibus, in quibus sēre omnia fiunt per Discretiorum, vel per PP. de oñi-

lio; in tali casu cōsiliū est omnino, & simpliciter necessarium ad valorem præcepti: etenim, in hoc casu consilium non erit solum consilium, sed iudiciū, & definitiō; & vota non sunt tantum consultiua, sed decisiua, & definitiua; & ex his arguitur, quod potestas præcipiendi, non fiat in vna singulari persona, sed in toto consilio, legitime congregato.

9 Quod procedit, & debet intelligi de grauioribus, nām etiam in isto Regimine mixto fiat, quod solus Prælati possit facere præcepta particularia, & transitoria, pro felici gubernatioe suæ Religionis, vt dictum est, id quod re vide *Suar. tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 8. n. 6. & Moll. tom. 2. disp. 4. de legib. cap. 4. de hinc. 2. n. 36.*

Prælati Regulares, an saltē in foro conscientiz, teneantur obseruare leges, à se latas Quæst. II.

1 Certum est, teneri quodā vim, & modō legis virtutem directiuā: dūmodō legis materia sit communis, & quod eiusdem rationis reperiatur esse in Legislatore, & in alijs Subditis, *D. Thom. 1. 2. q. 66. ar. 5. ad 3. & ibi Caiet. Medicus, Conrad. & ceteri expositores, Vidor. relect. de potest. ciuili. n. 21. & de potestate Papa, & Concl. n. 7. Sol. lib. 1. de iust. q. 6. ar. 7. Sylu. verlex, q. 14. & omnes alij nostræ familiz, quos sequitur Cœsar. in cap. alma mater l. p. s. 1. n. 4. Nauar. in cap. si quando de rescript. l. 1. & Sayr. in Clau. Reg. lib. 3. n. 3.* quod optima ratione probatur; nām leges humanæ ordinantur ad bonum commune, & ad hoc, vt efficiantur cives bonos, & studiosos; vtrumq; horum, scilicet, promouere bonum commune, & comparare sibi virtutem, non minus pertinet ad Legislatorem, quā ad Subditos: ergo nullas eximitur ab hac legis directiuā virtute; est enim lex Regula directiuā humanarum operationum, ad hoc, vt & efficiat cives bonos, & virtuosos: quod magis declarat idem *D. Thom. 1. 2. in q. 92. ar. 1. vbi ex Philosopho lib. 1. Ethic. c. 14. ait. quod volentis Legislatoris hæc est, vt homines bonos faciat, ea bonitate, quæ suo proprio fini congruit, & debetur; hoc quidē conuenit omni legi; humanæ, scilicet, & Diuinæ, Seculari, & Ecclesiasticæ; lex namq; Diuina, intendit efficere homines simpliciter bonos, quod solum fit per gratiam, & charitatem; leges autem humanæ, secundum quid, hoc eliper species virtutis; congruentes suo fini, in quibus actus humani, seu nostræ operationes constituitur per legem: si v. g. Princeps, sua lege statuat frumetorum pretia,*

pretia, proculdubio, frumenti stabilita pretia sunt de genere iustitia, si Dominus Papa, aliquis Sancti Festum præcipiat, talis Dies Festus reducitur ad speciem cultus, & Religionis: si item si præcipit ieiunium, huiusmodi ieiunium reducitur ad abstinentiam, vel carnis macerationem, & similia.

2 Ecce, quomodo Legislator, sua lege constituit operationes nostras in aliqua virtutis specie: constituto autem virtutis opere, tota Respublica cum suo Capite, hoc est, omnes ciues, & ipsorum Princeps, tenentur, inquam, naturali lege, illud agere, & procurare commune bonum, vtpotè pacem, & tranquillitatem, & virtuosum esse, hoc est, in se habere virtutem à lege præscriptam: nam lege nature vnusquisq; tenetur recedere à malo, & prosequi bonum, ergò.

3 Quibus adde, quòd si Princeps, sua lege, quam fert, suos tantum intendat obligare Subditos, non autem se ipsum, peccat vtique contra illud naturale principium, quòd iuris, q; tibi non vis, alteri nè statuas, ob cuius violationem, Christus *Matth. 23.* benè, ac sanctè reprehendit Scribas, & Phariseos, eo, quòd onera grauius alligant humeris Subditorum, quæ eorum digitis, non leuât mouere, quò factò, rectè reprehenditur Prælati, qui multa iubent, & nõ faciunt.

4 Item adde, quòd iure Nature, pars non debet discordare à toto, nec è contra, totum à partibus. cui etiam Caput debet se conformare cum ceteris membris, & sic portare onera, quæ toti corpori imponit Legislator, autem, est pars Reipublicæ, & Caput eius, vt dictum est; & ideo turpiter agit, si in legum obseruantia, à toto discordat, prout docet *Cater. in d. q. 96. ar. 3. ver. ad hoc dubium, in fin. & ibi Medin. ver. 3. dico, & Sol. cit. loc. de iust. in medio, ver. considerandum.*

5 Hinc, diligentè aduerte, hanc Legislatoris obligationem, ad seruandam legem à se latà, non nisi intrinsecè, proxime, & immediatè à lege sua, quam ipse tulit, sed ex naturali iure, vt dictum est, *Nitendas. tom. 2. Manual. quest. 25. ar. 2. Diana part. 1. de leg. resoluit. 10. Merell. tom. 2. disp. 4. de legib. cap. 1. sub. 46. & Peyr. tom. 2. de Prælat. qu. 1. cap. 3.* Quia, ctsi lex humana constituat materiam, seu actiones nostras in tali specie virtutis, ita vt præscribat medium necessarium ad honestatem talis virtutis, vt supra dictum est; hoc tamen non facit absolute, nec simpliciter, respectu omnium, vt malè quidam putant; sed tantum respectu Subditorum: ipse autem Princeps non est Subditus, & consequenter non seruando

legem, non censetur peccare contra illam virtutem, sicut Subditi peccant: nam Legislator, respectu sui ipsius non potest dici obediens, vel inobediens, prout dicuntur Subditi transgredientes sui Superioris præceptum: omnis enim violator legis, vel præcepti positum, dicitur verè inobediens Legislatori, prout è contra, obseruator, obediens verè dicitur, & cum proprietate appellatur obediens.

6 Proinde, inferas, omnia peccata, quæ à Legislatore committuntur ob transgressionem, & inobseruantiam propriarum legum, esse eiusdem speciei, prout notant cum *Cater. nostri præcit. Doctores*, quos sequitur *Salas disp. 14. sect. 2.* & alij plures, quos citat *Molla cit. loc. nu. 671.*

7 Et hoc idèò, quia illud præceptum generale legis nature, de seruanda propria lege, non ponit actum Legislatoris in eadem specie, in qua esset actus Subditi, qui directè, & immediatè subditur legibus; nã ratio formalis, per quam dicimus, Principem peccare, non seruando legem suam, eadem est in violatione omnium legum suarum, quia scilicet turpiter agit discordando à toto, ac violando ius nature: ergò omnia peccata censentur eiusdem speciei; quidquid alij dicant.

8 Et additur, legem humanam à Principe latam, respectu sui ipsius, propriè, & formaliter non habere vim, nec rationem legis; quia per se non est causa immediata, & proxima, à qua Princeps obligetur in conscientia, sed est conditio requisita, quæ posita, emanat, naturali iure obligatio ad seruandam suam legem; prout norant nostri præcitati *Doctores*.

9 Et huic nostre sententiæ iura respondent: nam in *extran. de const. cap. cum omnes* dicitur, quòd quisque iuris in alterum statuit, ipse debeat vt eo, iuxta Canonis dictum, *patere legem, quam ipse tulerit*, & in *C. de leg. & consist. l. digna vox est* *Maximiani regnantis, legibus alligatum Principem* profertur, hoc est, ius naturale dictat, Caput Reipublicæ debere se conformare cum ceteris membris.

10 Secus autem dicendum, quòd legem virtutem coactiuam: hæc enim quòd regularitè reperiuntur in omni lege, quòd sic adeò certum est, vt probatione non indigeat: nam coactio de sua intrinseca natura, postulat, vt proueniat ab extrinseco agente; coactum enim illud dicitur, quòd fit ab extrinseco passo, & non conferente vim, *Ethiopyorum 3. cap. 1.* Princeps autem, non potest esse sibi patiens vim extrinsecus, vt ceteri vident: ergò, & additur, quòd vis coactiua, secundum omnes, pertinet ad

penæ impositionem, pena autem ex se, & de ratione sua, fertur in inuitum; & ideo ferri non potest, nisi à Superiore, in alium sibi Subditum potestatem habente, ergo non potest imponi à Legislatore, respectu sui ipsius; quia Princeps sibi Subditus minime est, ergo nec sibi inuicē potest penas inferre.

1. Quodpropter, si Papa percutiat Clericum, non est excommunicatus, & si Rex violet suam legem, non incidit in infamiam, nec in penā perituri; quia Princeps, quoad legum penas, est legibus solutus.

Generales Ordinum, an saltem in foro conscientia teneantur obseruare leges, à se latas in Capitulo? Qu. 13.

1. **R**espondeo, quod Generales Ordinum, ac Provinciales, & Consimiles, profectio tenentur directē, ad obseruantiam Statutorum, & Constitutionum, Capituli Generalis, vel Provincialis, vel Locales respectiue, & earum penas incurrunt, si transgrediantur; sicut ceteri Fratres; quia Communitas, & Cætus statuendum, qui legem tulit, est Superior ad vnum.

2. Quandoquidem P. Generalis, etsi sit caput, est tamen pars Capituli Generalis, sicut Provincialis, respectu Capituli Provincialis; & in tali caso, licet P. Generalis, ad statuenda conuenerit: nihilominus pars Capituli est; ita nosse *Vitoria relect. 3. de potestate Civil. num. 21. Medin. 1. 2. q. 96. ar. 5.* immediatē post argumenta, *ver. ad hoc dubium, Sol. lib. 1. de iust. q. 6. ar. 7. & Mirand. tom. 2. Manual. q. 25. ar. 22. & q. 29. ar. 4.*

3. Proinde, Canonici, qui in suo Capitulo ferunt legem, aut statutum, Doctores aliqui vniuersitatis in suo Collegio, Episcopus in suo Cœcilio, suē vniuersali, suē particulari, quoad vim directiuam, & coactiuam, suis tenentur legibus, *Medin. cit. loc.*

4. Si verò PP. Generales habeant privilegium à Domino Papa, vel consuetudinem legitimē introduciā, condendi leges independentē à Capitulo, oportet distinguere, de virtute directiua, & coactiua; & dicere, quod quoad vim & legis virtutem directiuam tenentur, vt immediatē suprā dictum est.

Prælatus Regularis, an possit suis Subditis ad libitum præcipere, contrā, vel suprā Regulam? Qu. 13.

1. **E**T dico, quod non, sed ea tantum, quæ sunt in Regula formaliter,

vel virtualitē contenta, vel necessaria ad Regulæ custodiam, & obseruantiam; prout docet *D. Thom. 1. 2. q. 10. ar. 10. & 2. 2. q. 104. ar. 5. & 2. sent. dist. 44. q. 2. ar. 3.*

2. Et hoc ideo, quia Prælatis competit potestas in Religiosos, ex voto, quo Religiosi, spontē se obligant, illis obedire, secundum Regulam; ergo ea, quæ Regula non sunt consona, vel necessaria, non cadunt sub voto, prout concorditē dicunt omnes.

3. Secus, si Prælatus aliundē habeat potestatem, sibi factam à Papa de plenitudine potestatis, prout notat *Bonac. tom. 2. de leg. disp. 1. q. 7. par. 3. nu. 16.* Summus enim Pontifex, & per se, & per alium, potest etiam alia præcepta imponere, prout iudicauerit expedire, & ea omnia, quæ censentur vitia, aut necessaria pro Christi lege, & animarum salute.

Prælatus, potest ne iussu præcipere Subditis, ut tempore pestis, infestis assistant, & Sacramenta administrant? Qu. 14.

1. **C**VM distinctione respondeo, aut loquimur de Monachis, quorum finis, & institutum est, vacare vitæ cōtemplatiuæ, ceteri sunt Illustris. Benedictini, Carthusiani, & Camaldulenses, & alij plures, Monastici vitæ professores; & sic negatiuē resoluo quæsitum; quia huius vitæ Religiosi PP. ad prædicta nō possunt cogi, ratione officij, ex quo non sunt curati, quibus ex officio incumbit animarum cura; nec in eam, ratione professionis; nam eorum regula, & institutum pro obiecto non habet exercere opeta misericordie spiritus, vel corporalia erga Populum, sed tantum vitæ cōtemplatiuæ vacare; ergo nullatenus possunt cogi, nec Prælato sic præcipienti tenentur obedire, cum huiusmodi præceptum sit præter Regulam, *Ciet. 2. 2. quæst. 26. ar. 5. ad finem, & Bonac. 2. 2. q. 33. ar. 3. dub. 4.* antē solutionem argumenti, *Tab. ver. obediencia, q. 5. nu. 6. ibid. Ar. mill. nu. 5. Nauar. in summ. cap. 24. nu. 11. & Rodr. tom. 3. q. 3. ar. 1.*

2. Quod intelligo, quod extraneos, qui pelle infecti, degunt extra Monasterium, secus autem dicendum de Religiosis, in trā septa Conuentus degentibus; nam si pestis, quod absit, sit in Monasterio, huiusmodi Religiosi, iussu à Prælato Religiosis, tenentur seruire ceteris Religiosis domesticis, peste affectis; etiam cum periculo propriæ vitæ; & hoc ideo, quia eorum Prælatus potest præcipere omnes exteriores actus, necessarios ad conseruandum Religiosis

gionis commune bonum, & Subditi tenentur obedire, non obstante vitæ periculo, per ea multa, quæ dixi in 1. par. tract. 1. de legibus, quæst. 35.

3. Quandoquidem Superior in tali casu, se habet, ut Princeps, quippe qui potest, immo debet; imminente periculo Communitatis, pro publico, & communi bono, Subditos exponere vitæ periculo, ut docet Caiet. tom. 3. Opuscul. tract. 9. de vinculo obed. q. vnic. Rodrig. cit. loc. & Sanchez in summ. lib. 6. cap. 2. nu. 56.

4. Aut loquimur de Religiosis Fratribus, qui particulari voto se obligaverunt inseruire Infirmis, quomodocumque infectis, vel degentibus; & sic affirmatiue dico, quia ex voto prædicto nascitur obligatio, proinde, PP. Religionis Ministrantibus Infirmis, & Fratres Hospitalarii, eam sunt illi Religiosis, & Ordinibus S. Ioannis de Deo, & alijs plures, ex iussu, & obligatione tenentur ministrare temporalia, & spiritualia Infirmis omnibus, etiam peste affectis, etsi degant extra eorum Monasteria; quia ad id, voto se obligauerunt, nec habent, de quo dolent.

5. Nec dicas, quod lex non possit huiusmodi Fratres obligare, cum tanto rigore, & vitæ periculo; quia hi Fratres, etsi nequeant, externa, auctoritate, ad id astringi possunt tamen, se se, propria voluntate, obligare ad id peragendum, non obstante quocumque vitæ periculo, & ealem observantiam iurare, est actus heroicus, maioris perfectionis, & laudis; qui enim in hoc Mundo perdit animam suam, propter Christum, in vitam eternam custodit illam.

6. Ex quo ergo, hi sciunt talem esse Religionis statum, & petunt, in illam admitti, & procurant in ea solemniter proficisci, & sua sponte iurant Regulam observare, non habent, quominus possint excusari, aut à promissis sine peccato recedere.

7. Si tandem loquamur de nostra Religione, aut ceterorum, qui sicut, & nos, vitæ ætlicæ incumbunt, & Coadiutores sunt Episcopis, & Parochis, in salutem animarum pariter respondeo, quod deficientibus Parochis, & alijs Presbyteris, qui fortè supbia Episcopi Sacramenta ministrante possumus cogi ad standum in loco pestis, & ad ministrandum Sacramenta, peste infectis; quia hoc præceptum est secundum regulam, non autem præter regulam, & ex iussu astringimur obedire; quia ad hoc infiniti sumus, ut subditi, & Coadiutores simus Episcoporum, & Parochorum, in salutem Animarum, & ob id, elemosynas fidelium sustentamus, D. Thom. 2. 2. q. 187. ar. 1. ad 3. & q. 188. ar. 4. ad 2. & habetur in

Prolog. consil. sex. 3. fol. 3. col. 4. & recitantes obedire, peccant; quia agunt contra finem regulæ, Rodr. & Sanchez ubi suprà.

8. Quod limita, non procedere in Religioso, Communitati valde utili, aut necessario; quia in tali casu Prælati debet alios, non ita utiles, aut durioris complexionis, tanto periculo exponere, & utilitatem servare, Rodr. & Sanchez lib. 6. summ. cap. 2. num. 57.

Prælati Regulares, an possint, suis præceptis, statutis, & sententijs obligare suos Subditos, ubicumque existentes, illisq; citare, etiam si sint in alieno territorio, excommunicare, propria auctoritate capere, & capi facere? Quæst. 15.

Respondent affirmatiue Dilectissimi, quod huiusmodi Prælati competit iurisdictio in Subditos, non ratione territorij, sed per se, ratione personalis obligationis, ex obedientie voto, quod sequitur personam, sicut lepra leprosum; & sic Subditi ubique Terrarum tenentur obedire, & possunt cogi, prout docet Paul. Layman. lib. 1. tract. 4. cap. 11. de legib. num. 2.

2. Proinde, hi Prælati pro eorum territorio dicuntur habere totum Mundum, ut post multos docet Syl. ver. excomm. 2. n. 15. ver. 4. est, quia persona Regularis, ubique subiecta est; & sententijs, & præceptis, inmediate, & proximè tendunt in subditas personas, & ita cohercent earum ossibus, ut sequantur illas, quocumque ierint, vel fuerint, P. Golius de consil. lib. 1. c. 9. §. 4. Suar. tom. 5. de consil. disp. 5. sect. 5. n. 14. & Syl. ver. pena, §. 11.

3. Nec his obest dicere, quod leges territorij non obligant ciues absentes, seu peregrinantes; prout de communi docet Conar. in cap. alma mater, p. 1. §. 10. nu. 3. Albas in cap. d. nobis 1. n. 11. de sentent. excomm. Syl. ver. excomm. & habetur expressè in cap. 2. de consil. in 6.

4. Nam, ut sæpe diximus, statutum, vel lex, ex quo debet habere stabilem, ac perpetuam obligationem, inmediate debet, pro subiecto respicere Legislatoris Locum, & Territorium: ita ut non extendatur extra illud: Præceptum autem, sententia, & mandatum habent inmediate respicere personam, cui fiunt, eamque sequuntur, ubique gentium; & extinguuntur cum persona mandantis, ut dictum est suprà, & docet Syl. ver. excomm. 2. nu. 8. Tabien. cod. ver. 4. nu. 3. Navar. in summ. cap. 27. num. 6. Snyr. de cens.

encl. lib. 1. cap. 7. num. 41. & Suarez de legib. lib. 3. cap. 3. nr. 8.

5 Verum, Prælati tenentur hoc exprimere in suis præceptis, & declarare; quia verba generalia, absentes non censentur obligare, *Meroll. tom. 1. de legib. disput. 4. cap. 3. num. 479.*

Prælatus maior, nempe Generalis, an possit compellere Subditos, eundi ad Iudas, pro illorum conversione, non obstante, quod eis imminet periculum mortis? Quæst. 16.

1 **R**espondeo, quod decisio quaeritur pendet ex Institutis, quæ Regulares profutendo, sub iuramento promittunt observare: statum enim Religionis debet attendi, ad hoc, ut Superioris præceptum possit videri, si sit Regulæ uniformis; nam, ut sepè dicit, Prælatus nequit præcipere, contra, aut præter regulam, nec ei Subditi in tali casu tenentur obedire.

2 Hinc, PP. Illustrissimæ Religionis Societatis Iesu, per eorum P. Generalem, possunt ad hoc compelli, & tenentur obedire; quia ad hoc se obligant, speciali statuto, prout liquet: in eorum *Constitutionibus*, par. 3. cap. 2. lit. G. & par. 6. cap. 3. §. 5. & conitit ex *extraneis*. Accedente Greg. XIII. ubi clarè apparet iurata promissio, eundi in univèrsum Mundum, & ubicunq; necesse fuerit, ad seminandum Euangelium, & edocendum cunctos rudimenta fidei, Deiq; cultum, & præcepta; & secus facientes, peccarent contra Regulam; & essent punibiles; nisi aliqua rationabili causa possint excusari.

3 Quod procedit, nedàm in illis Professis, qui quartum votum admittunt: Verùm etiam, & in reliquis, qui simplicibus biennij Votis ligantur, quia hoc totum non excedit eorum Institutum, sed illi correspondet, prout, post multos docet *Sanehez lib. 1. summa, cap. 3. nu. 46.*

4 Fallit autem in Generalibus aliorum Mendicantium, qui quidè ad hoc non possunt Subditos obligare; quia res est difficillima, & corporis, & animæ periculis exposita, & præscriptum Regulæ excedit; ita *Lopez par. 1. instruat. cap. 56. ver. & an Prælatus Ordinum, Cordub. in exposit. Regul. D. Franc. cap. 10. q. 2. & Rodr. tom. 3. q. 19. ar. 7. & 2. par. summa, cap. 9. nu. 7.*

5 Quod ad id verum est, ut nec Dominus Papa possit Regularibus imperare, ad iter habendum inter Infideles, & Indos, pro eorum conversione ad fidem; exceptis tamen PP. Societatis prædictæ; & nisi in casu

necessitatis, ob bonum commune; quia, Religiosi, ratione voti obedientie non se obligant ad obediendum Pontifici in omnibus, sed sicut ceteris suis Regularibus Prælatis: in ijs, scilicet, quæ Regulam eorum non excedunt; ita *Sanehez cit. loc. num. 48. Ribadeneyra lib. de Institut. Societ. cap. 10. & Meroll. tom. 2. disp. 4. de leg. cap. 4. Coroll. 4. num. 100. in fin.*

Prælatus, an possit mutare leges, à suo prædecessore conditas, vel à se latas, saltè in Capitulo Generali, cum consensu, & causa? Quæst. 17.

1 **D** Thom. 1. 2. q. 97. ar. 1. & 2. & cum eo *Caes. & Medina. ibid. Sos. lib. 1. de inst. & iur. q. 7. ar. 1. & Sanch. Anton. in summa. par. 1. tit. 17. cap. vnic. Respondent affirmatiuè; & habetur expresse in cap. non debes, de conjugum. & offit. & fuit decisum in Concil. Lateran. sub Innoc. III.*

2 Ex ratio est, quia cum lex humana sit dictamen quoddam rationis, quo a sensu humani diriguntur; ex duplici causa potest provenire, ut lex humana mutetur: Primò, ex parte rationis; quia cum natura nostra naturalitèr sit discursiva, non potest omnia penetrare, vnico discursu, & vna apprehensione, omnia comprehendere: sed gradatim, ab imperfecto ad perfectum tendit, prout est videndū in scientijs speculatiuis, quàm practicis. Vnde mirum non est, si Legislator non valens, omnes casus occurrentes prouidere, statuat legem, quam posteri recto consilio, & ratione ducti mutant; quia eadè recta ratio, quæ prius dictabat, legem ita statuendam fore; alio tempore dicat, mutandā esse: cū. n. res humanæ, quas leges humane moderantur, mutationibus expositæ sint, recta ratio consequentèr dicat, ut pro rerum mutatione, leges etiam de nouo statuantur; Deus enim, qui legem veterem instituit, convenientem quidem, tunc rudis & imperfecto Populo; rebus postea mutatis, & hominibus ad maiorem perfectionem tendere cupientibus, aliam nouam, & perfectiorem instituit.

3 Secundò, lex potest mutari ex parte hominum, quorum vires, & ætus, ad temporum mutationem mutantur; ita ut nunquàm stent in eodem statu, prout eruditè dixit *D. Thom. in corp. ubi supra*, & colligitur ex ff. de Constit. Princ. l. 2. in quibus in locis dicitur, quòd causæ ad mutandam legem, esse debent; vigens necessitas, vel euidens utilitas; & sic lex illa, quæ paulò antè fuit utilis, si modò incipiat, esse damnosa, debet mutari.

4 Si autem Prælati mutet legem, sine aliqua prædictarum causa, peccat: nam, neque Princeps, qui sit Legislator, pro libito, & sola voluntate sua absoluta, & sine causa legem recte ante institutam, mutare debet, sed ex causa, & causis, iam dictis; *D. Thom. ubi supra, ar. 2.* & habetur in *cap. cum consuet. de Consuet.* & docent omnes sine controuersia.

5 Populus tamen non tenetur amplius legibus, per Principem reuocatis, etiam si sine causa reuocauerit. *Sot. cit. loc. ar. 2.* eodem modo Prælati, seu Capitulum, pro communi, vel maiori bono Reipublicæ, poterit sui prædecessoris legem mutare; cum sint æquales in iurisdictione, & potestate; quia sicut prædecessor potuerat suum mutare statutum, ita, & successor succedere enim in eadem iurisdictione, & potestate.

6 Nec obstat, quod lex humana a lege naturali, vel Diuina deriuat, quæ quippe sunt immutabiles; quia lex humana per humanum discursum, à Diuina, & naturali deriuat, ita ut regula debeat mensurare, operationes nostras, quæ cum sint mutabiles, mutabilis debet esse earundem mensura; quia mensura; & mensuratum, debeat ad inuicem proportionari.

Prælati, eo ipso, quo faciunt contra legem, vel præceptum à se latum, an censentur illud statim abrogare? Quæst. 18.

1 **A**firmatiue dic; etiam si Prælati, unica vice, publice, & sine causa suum transgrediantur præceptum; quia in tali casu, etiam per simplicem actum, censetur illi derogare; & colligitur ex *l. 1. ff. de Consuet. Princ.* ubi dicitur, quod Principi placuit, legis habet vigorem; Secus autem, si secreto, vel cum causa transgrediantur, quia in tali casu intelligitur dispensare, vel si in prolatione legis, voluntatem habuit, & declarauit, se nolle sub illa lege comprehendere, vel quia illius legis materia non potest se ad Prælatum, extendere, ut si v. g. Prælati iubeat, ne Fratres cum laicis, vel mulieribus loquantur, vel ne per Ecclesiam discutiant, harum legum materia nequit Legislatorem comprehendere, quemadmodum, & Princeps, si statuat, ne Subditi arma ferant, aut ne sericis utantur prout docent vniuersimodè *Gassier. Canon. quæst. lib. 1. cap. 8. num. 4. Sot. lib. 3. de inst. quæst. 7. ar. 2. & Peyr. tom. 2. q. 1. cap. 8. nu. 13. ver. quæres 5.*

Prælati summus in Ordine, nempe Generalis, an possit compellere Subditos ad acceptandum Episcopatum? Quæst. 19.

1 **D.** *Thom. 2. 2. q. 104. ar. 5.* Respondet negatiue, quia Prælati Regularis, ea solum Subdito potest præcipere, quæ ad Regulam pertinent, vel ad suæ Religionis commune bonum ordinauerit; Episcopatus autem non ordinatur ad bonum alicuius particularis Religionis, sed ad bonum vniuersalis Ecclesiæ Romanæ, in cuius commodum, Religiosum eximit à potestate Regularis Prælati; & ridiculum est dicere, quod Religiosus Subditus teneatur obedire Prælati in ijs, per quæ absoluitur, & liberatur ab imperio, & potestate eiusdem, *Sot. lib. 10. de inst. quæst. 2. ar. 2. Sanchez in summ. lib. 6. cap. 2. nu. 49.* cum alijs multis, quos sequitur *Paul. Layman. in summ. lib. 4. tract. 2. cap. 15. nu. 11.*

2 Et hoc totum colligitur ex *cap. 2. de stat. Monach. & cap. cum beneficio, de preben. in 6.* ubi prohibetur Monachis secularia beneficia recipere, & contra ius Canonicum præcipere non licet.

3 Quod extenditur ad omne aliud beneficium seculare, situm extra Ordinem, *Rodr. tom. 1. quæst. 34. ar. 3. & in 2. p. summ. cap. 9. nu. 6.* Unde talis Subditus, nec potest cogi, ut Parochorum munia inter Indos exerceat, quia hoc item præcipere, est extra statum, & res plena periculis.

4 Insuper, & plus dico, quod nec potest cogi, eadem ratione, ut alterius Ordinis beneficia acceptet, etiam cum præuia dispensatione Papæ, cum etiam hoc sit extra statum, nec ordinetur ad Religionis commodum, sed in bonum alterius, *Namar. in comment. 4. de regul. num. 23. Rodr. & Sanchez cit. loc. & habetur expresse in cap. cum singula, 8. prohibemus, de preben. & Domini Papæ dispensatio nihil aliud operatur, nisi quia facit licitum, quod alias illicitum erat; non tamen nos cogit, nec dat ius ad cogendum, Lopez 1. par. instrum. cap. 56. ver. iam sibi, & Sanchez tom. 3. de Relig. lib. 10. cap. 10. num. 21.*

5 Quibus omnibus addo, quod sicut solius Papæ est, Episcopos confirmare, ita, & illius solum est, ceteris præcipere, & Regulares compellere; ut Episcopatum recipiant, per ea, quæ habentur in *cap. letas 7. q. 1. & docet Sanchez lib. 4. summ. c. 8. n. 38.*

6 Nec his obstat, quod multi cum, *D. Thom. 2. 2. quæst. 185. ar. 2.* dicant, Religiosum teneri obedire Prælati obliganti ad acceptandum Episcopatum, *Armist. ver.*

ver. clef. nu. 37. Sylu. ver. clef. 1. q. 19. & Sanchez Anton. 3. p. tit. 20. cap. 2. §. 6.

7 Quia isti Doctores, nonnunc Prælati, hac in parte intelligunt Romanum Pontificem, ut explicat *Sot. in d. lib. 10. de iust. q. 2. ar. 2. Sanchez, Lopez, & Suarez* in cit. loc. quia solus Papa habet potestatem cogendi Regulares, & alios ad acceptandum Episcopatum, ut infra immediate dico.

Regulares, an possint cogi à Domino Papa ad Episcopatum acceptandum? Quæst. 20.

D. *Thom.* communiter receptus 2. 2. quæst. 185. ar. 2. Resolvit affirmativè quæsitum; quandoquidem Dominus Papa, ex quo, ratione Papatus habet consensum Ecclesiæ providere: se vera, potest pertineret idoneam eligere, & alicui particulari Ecclesiæ præfigere, eumque si in ea administrare recusaverit, compellere, iuris, & facti remediis opportunis, ad hoc, ut de facto se exerceat in Prælatura sibi commissa, vel committenda; & hoc totum exigit Ecclesiæ recta gubernatio: scilicet per Christum Dominum male fuisset prouersum Ecclesiæ; nam in unoquoque genere datur unum primum, quod est Regula, & mensura colorum.

8 Et sicut potestas laicalis, & Censilis potest cogere Cives ad Republicæ munera acceptandum, prout habetur in *1. si Magistratus, C. de Decurion. lib. 11. & toto tit. de excusat. unuer. cod. lib. Ita, & fortius D. Papa, cum ipse sit Caput militantis Ecclesiæ; proinde, persona habita & idonea, in casu necessitatis, vel magnæ utilitatis, iure naturalis, & Divino obligatur ad Episcopatum acceptandum, dum præ alijs fuerit idonea, & utilis Ecclesiæ, *Layman.* cum præcatis ubi supra.*

9 Quod magis procedit in Episcopo alicuius Ecclesiæ, qui profectò cogi potest à Romano Pontifice ad acceptandum Episcopatum alterius Ecclesiæ, propter publicam utilitatem, arguitur. *Conscias 7. quæst. 1.* Immo huiusmodi Episcopatum vacare statim, antè translati acceptationem, docet *Abbas in cap. vltim. nu. 13. de translat. Episcoporum.*

10 Verum, diligentè adverte, quod isthæ coactio, de qua agitur, non pulsulat à voto obedientiæ, quam iurant Regulares semper habere, & obtemperare in iustis Prælatorum omnibus, sibi faciendis secundum Regulam: sed competit Domino Papæ, eo solo modo, quo ius habet in ceteros Clericos seculares, quos tantum in vno solo

casu, hoc est, quando necessitas boni communis id postulat, vel assensio supplicat, poterit obligare ad Episcopatum acceptandum; secus autem, ut notant *Sanchez lib. 6. summ. cap. 2. nu. 49. Lessius lib. 2. de iust. cap. 4. dub. 9. num. 76. & Meroll. disp. 4. cap. 4. de leg. 6. Coroll. 5. nu. 102.*

11 Quibus addere non pigeat, quòd Subditus legitime impeditus non tenetur obedire in acceptando Prælaturam; quia impedimentum excusat, ut constat ex doctis infra quæst. sequenti.

Prælati Regulares, an possint compelli ad acceptandum Prælaturas? Quæst. 21.

R. Respondet affirmativè, quia id est secundum Regulam, & Prælati habet bono comuni suæ Ecclesiæ providere, & Subditus tenetur sibi obedire, ex voto, & iuramento; aliter gravitèr peccaret, quia venisset contra votum obedientiæ: scilicet adtem, si foret legitime impeditus, prout docet *D. Thom. 2. 2. q. 185. ar. 2. & Sanctus Anton. 3. part. summ. tit. 26. cap. 4. §. 6.* quia impedimentum excusat ab onere admitte, ut dictum est supra.

12 Hoc autem impedimentum debet esse tale, quòd, per ipsum Subditum non possit aufert, nec per Prælatum remoueri alias non excusaret, *Turcicremat. in cap. vltim. 3. quæst. 1. nu. 1.*

13 Quapropter, si Subditus ita sit moribus corruptus, ut timeat superari, & illis cedere; ut sunt Avari, Luxuriosi, & Ebrii habituati, non tenentur obedire; quia in moralibus, quod fit difficultè, reputatur impossibile, *Sot. lib. 10. de iust. q. 2. ar. 2. & Sanchez lib. 6. summ. cap. 2. nu. 49.*

14 Benè verum est, quòd quando Subditus se minus idoneum existimat, quoad scientiam, & alias consimiles qualitates extrinsecas, quas prudens Prælati benè nouit, tenetur se remittere indicio Prælati, *Sylu. ver. Episcopi, q. 1. dist. 4.* si autem sit habilis, vel magis idoneus, qui præ alijs potest esse utilis Ecclesiæ, potest compelli, & iure naturali, & Divino tenetur obedire, ut dixi immediate supra de Episcopo in casu necessitatis, vel magnæ utilitatis.

Prælati, an possint alicui sibi Subdito præcipere, ut ea die ieiunet, qua Regula non obligat, vel ipsam astringere, ut aliquam penitentiam sustineat, ultra illas, quæ continentur in Regula? Quæst. 22.

1. Pos.

POSE quidē, & Subditus sic iussus tenetur obedire: dummodò Prælati id præcipiat, vel iniungat, in iustam penam transgressionis Regulæ, aut alterius delicti commissi; quia hæc omnia, saltem implicite, & indirectè pertinent ad Reglam; *Caus. 2.2. q. 88. ar. 8. Syl. ver. Religio 6. q. 6. & Tab. in summ. ver. obedientia, q. 5. nu. 6. quos sequuntur Doctores nouissimi.*

2 Quod etiam procedit, ad præcauendum imminens malum Subditorum; quia Prælati incumbit, medijs opportunis præcauere omne temporale, & spirituale Subditi periculum: etenim tenentur Deo rationem reddere de animabus Subditorum.

3 Proinde, potest Prælati id præcipere, in cautela ad præcauendum reciduum in aliquod peccatum: vnde potest luxuriosum compellere, vt ieiunet in solo pane, & aqua; & prodigum, vt nihil Ecclesiæ administret, & vagum, vt foris non exeat; & similia: hæc enim omnia ordinantur in bonum finem Religiosorum, & Regulæ; & ob eandem rationem poterit Subditorum recreationes, & libertates, & exemptiones, in Regula concessas limitare, & impedire; quod irrem erit Regulæ cōsentaneum, dum hæc, iusta causa sunt; *Cordub. in exposit. Regul. D. Franc. cap. 10. q. 2. d. d. 6. & multis citatis Sanchez lib. 1. summ. cap. 2. nu. 45.*

4 Insupér, & eodem modo, ob aliquam publicam necessitatem poterit Prælati quasdam austeritates, ad aliquod determinatum tempus, omnibus Religiosis sibi subiectis imponere, prout fieri solet tempore Schysmatis, Belli, Famis, & similiū, Psalmos, & Litanias deuotè recitare, & Dei auxilium inuocare; & paritèr Subditi tenentur obedire: hoc enim consentaneū est Regulæ; *Lessib. 2. de iust. cap. 41. dub. 9. nu. 77.*

5 Scius autem dicendum, si prædicta imponerentur ad ampliùs, & magis increndum: hoc enim esset suprà Regulam, præcipere, quod Prælati non potest imperare, & Subditus non tenetur obedire.

Prælati Regularis, an possit sibi reseruare casus? Quæst. 23.

Affirmatiuè dic, tùm ex vñ Ecclesiæ, tùm ex Concilio Trid., sess. 14. *Can. 7. & Can. 11.* tùm ex Decreto Clem. VIII. infrà posito, nàm Prælati Regulares habent circa suos Subditos iurisdiccionem quasi Episcopalem, vt constat ex decisib., & docet *Glos. in Clem. 1. ver. proprij, de reb. Eccles. nou. adic. quæ ibid. commendat Cardinal. q. 34. & per quam Abbas in cap. 1. eod. tit. ait, quòd huiusmodi Prælati exèpti*

Tom. 2. Par. 3.

possunt exercere in suos Subditos ea, quæ Episcopi, & in suos exerceat, nèpè, possunt illos excommunicare, à Diuinis suspenderè, interdici submittere, incarcerari, & similia; quia sūt ipsorum Subditorum Ordinarij, *Nauar. lib. 1. de tempore ordin. con. 122. in 1. editione. & in summ. cap. 27. nu. 5. vbi ait, hæc competere dictis Prælati Regularibus de iure communi, ex cap. transmissum, & cap. suffraganeis, de elect. & cap. cum Ecclesiarum, de offic. Ordin. cui sanet Rodr. in 2. p. summ. cap. 29. nu. 3. Suarez tom. 4. disp. 3. sect. 2. nu. 5. & disp. 55. sect. 5. vbi ille pruc. ait, quòd Generales, & Prouinciales videntur habere plenariam iurisdiccionem Episcopalem in suos Subditos; & *Gloss. in practica casuum referunt. cap. 2. nu. 2. quod idem Rodr. adeò verum existimat, vt in tom. 1. q. 21. ar. 2. dicat, sicut malè discernunt dicentes, Episcopos non posse reseruare casus in foro conscientie, ità etiam, malè dicere videntur, negantes istam auctoritatem dictis Prælati Regularibus: quod non solum est verum, quòd Generales, & Prouinciales; verùm etiam, quòd Priores, & Guardianos respectu Monasteriorum, quibus præstant, tùm quia: hi etià habent iurisdiccionem quasi Episcopalem, in suos Subditos; tùm etiam, quia ità declarauit, & decreuit Alexander Sextus, prout habetur in lib. articulo, Monumenta Ordinum, in secunda impress. fol. 56. conclus. 66. & in supplemento fol. 3.**

2 Veruntamen, huiusmodi reseruatō faciendā est enim causa, & infrà limites Decreti Clem. VIII. quod habetur in tom. 4. Bull. Cberub. post Consult. Vrb. VIII. 26. pag. 273. col. 2. & est tenentur sequenti.

Sanctissimus D. N. qui idem pridem occurrat perpendit, ac re ipsa comperit, quòd reseruatō facultatis absolucendi Religiosos penitentes à peccatis quibusdam grauioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vsantur, nonnullos Infirmiores, qui exegrum Superiori suo conscientia maculas detegere, formidant, adducere posset in æterna damnationis periculum, & spiritus remedij desperationem.

S. 1. Idèò, vt huic multo Sanctitas sua, opportune prospiceret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absoluciones sibi reseruet, exceptis ijs, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout Subditorum utilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

1 Penitentiæ, Incantationes, Sortilegia.

2 Apostasia à Religione, siue bñbus dimisso, siue retento, quando eò peruenierit, vt extrà septu Monasterij, seu Conuentus hanc egressio, Nocturna, ac furtiuè à Monasterio, seu

Aa

Con-

Conuentu, etiam non animo Apostatandi
salius.

3 Proprietas contra votum Paupertatis,
quæ sit peccatum mortale; tunc tantum solum
in iudicio Regulari, seu legatimo.

4 Procaratio, Auxilium, seu Consilium
ad abortum faciendum post animatum factum,
etiam iſſ. an non sequitur.

5 Falsificatio manus, aut sigilli Officialium
Monasterij, aut Conuentus: factum de rebus
Monast. i. q. s. si Conuentus in ea quantitate,
quæ sit peccatum mortale.

6 Lapsus carnis voluntarius opere con-
sumatus.

7 Occisio, aut vulneratio, seu gravis per-
cussio cuiusq. personæ.

8 Nihilolum impedimentum, aut retar-
datione, ut aperitio litterarum à Superioribus ad
Inferiores, & ab Inferioribus ad Superiores.

9 Si quod aliud præterea peccatum graue
pro Religiosis constitutione, aut p. o. consue-
tute puritate reſeruandum videbatur, id non
aliiter fiat; quàm Generalis Capituli in toto Or-
dine, aut Provincialis in Provincia, iustura
dissensione, & consensu, &c.

De quibus videndus est Rodr. tom. 1.
quæst. 21. ar. 2. cum suo Comp. resol. 22. Mi-
randa tom. 2. qu. 34. Suarez tom. 4. de Relig.
tract. 1. lib. 2. cap. 18. Festus in summa. Consult.
Præd. par. 2. cap. 67. Coriolanus in tract. de ca-
sibus reſeru. ar. 2. Bordonus cod. tit. resoluit. 32.
Molf. ius in summa. tom. 1. cap. 30. Zaccbar.
Pasquab. decif. 495. Nouar. in luc. Regul. ver.
casus reſeru. Portell. in dub. ver. cas. Lex. cod.
ver. Pry. tom. 2. de Prælat. quæst. 3. cap. 2. §. 2.
Frat. Ludouicus Brya 3. part. respons. moral.
casu 16. fol. mli 325. & Strabus in addit. ad
Comp. ver. obſoluto ordinaria quæd Fratres.

3 Ex quibus collige, quod, ut casus sit re-
ſeruatus, Primum, debet esse peccatum mor-
tale, nam tanta pœna non imponitur pro
peccato veniali; Secundò, debet esse pec-
catum graue, cuius reſervatio conducat ad
bonum commune; Tertio, debet esse ex-
ternus completus; quia si sit inchoatus,
non sufficit, ut venenum inchoatum, vel
venenum inceptum patari alicui de Mo-
nasterio; etenim in actus sunt incompleti
in ordine ad suos fines; & in penalis
lex debet restringi.

*Prælati Regulares, an possint aliquid
precipere suis Subditis, sub pœna
excommunicationis lata sententia,
eamq. sibi reſeruare? Quæst. 24.*

1 Sapientissimus Suarez in 3. p. tom. 4.
disput. 29. sect. 3. num. 17. Coriolan.
tract. de casib. reſeru. p. 1. sect. 1. ar. 6. Villa-

lob. in summa. tom. 1. tract. 9. diff. 58. nu. 5. Tam-
bur. de iur. Abbat. tom. 2. disput. 17. Fagnandez
præcept. 2. d. b. 8. cap. 1. q. nu. 5. d. S. Paulo in
Speculo Relig. lib. 9. q. 88. Brya par. 2. cas. 16.
§. excomm. Naudus ver. Religioſus, nu. 43. S. an
autem, Miranda tom. 2. quæst. 34. ar. 1. et seq. 2.
in fin. & alij nonnulli viri grauidissimi Re-
ſpondent affirmatiue; quia d. Decretum
Clem. VIII. expr. se loquitur de reſeru-
atione culparum, ut liquet ibi, nemo ex Re-
gularium Superioribus peccatorum absoluto-
nem sibi reſeruet, exceptis iſſ. &c.

2 At in casu nostro non reſeruatur pec-
cati absolutio, sed censura, quæ longe di-
uerſa est, & ad diuerſam iurisdictionem
ſpectat, nam, ut clare constat, etiam Clericus
primæ tonsuræ potest excommunicare,
illamq. sibi reſeruare; & ab ea absolueret;
Nauar. in summa. cap. 27. nu. 40.

At reſervatio, & abſolutio culparum,
ad ſolum Sacerdotem ſpectat: ergo.

3 Confirmatur, absolutio à censuris cõ-
ſecti, & inferri poteſt, etiam abſentibus; &
nolentibus abſolui; quod nequit dici de
absolutione culparum: ergo.

4 Nec dices, quod per se loquendo, non
poteſt dari absolutio à peccato, non abla-
ta censuras: quia hoc est per accidens, nam
reſervatio in casu poſito ſitit in censura,
ſolum autem mediare, & quasi per acci-
dens redundat in culpam; tum quia, ablata
censura, manet peccatum non reſeruatum,
ita ut quilibet Confessorius approbatus
poſſit ab illo absolueret, ut notant com-
muniter Doctores, ergo neceſſario fatendum
eſt, iurisdictionem ſolum fuiſſe ablatam
circa censuram, alioquin ablata censura,
adhuc remaneret reſervatio culpæ, teſte
Cacer. in summa. ver. casus, ubi ait, censuram,
hoc eſt excommunicationem eſſe adæqua-
tam rationem huius reſervationis, & con-
ſequentè illa ablata omnino reſervatio
tollitur, Nauar. in summa. cap. 27. nu. 261.
& quod eſt per accidens, attendendum non
eſt; nam ad ea, ſi de legib. tum etiam, quia
ſumus in odioſis, in quibus non ſit exten-
ſio, iuxta Regulam odia.

5 Hoc autem Decretum eſt odioſum,
reſpectu Superiorum; per ipſum enim re-
ſtringitur vſus potestatis eorundem; ergo
eis vetita reſervatio culparum, non ob
id intelligitur vetita reſervatio cenſura-
rum, tum item, quia per d. Decretum Clem.
VIII. non fuit limitata potestas Superio-
rum ferendi cenſuras, ergo Prælati Regu-
lares valent hodie illas terre, ſicut antè
Decretum; tum deniq. quia ita obſeruat
praxis multorum Religioſorum, ſecus gu-
bernium redderetur ſatis oneroſum, & di-
ficile, teſte Hier. in ſuo Compend. reſolut. 22.

num. 2. ubi ait, *d. Decretum* in suo Ordine non esse visu receptum.

6 Sanchez verò in *summ. lib. 5. cap. 1. nu. 15. 2. difficul.* Molfesius *trac. 7. cap. 20. Peyr. tom. 2. prius. in Constit. 10. Prib. VIII. §. 61. nu. 10. & tom. 3. in addit. ad d. Constit. cap. 12. num. 5. & de Prælat. tom. 2. quæst. 3. cap. 22. nu. 34. Alfonsi de Leon. de Potestate Confessorij 2. par. recol. 12. num. 5. in fin. Diana par. 3. trac. 2. de dub. Regul. resolut. 99. Megal. lib. 1. de penit. cap. 12. nu. 8. & Bordon. resolut. 37. qu. 3. r. nu. 44. Dicunt negatiue: tum quia, causa finalis in lege expressa, est illa, quæ restringit, ampliatur, & declarat legem ad sui limites, *Leum pater. 5. de iussimis. ff. de legat. 3. Panorm. in cap. quia in singulis, de Regul. nu. 3. ubi multa allegat iura, & Nauar. consil. 8. de fil. Præbys.**

7 Sed causa, quæ monit Clem. VIII. ad ferendum hoc *Decretum*, fuit, vt consuleret conscientijs Regularium Subditorum, qui ex nimia reservatione casuum, facta à Superioribus, timebant illis detegere maculas conscientie, & proinde inducebantur in periculum eternæ damnationis, vt constat ex eius præmio; Sed hoc totum occurrit in reservatione celsurarum, nam etiam, in his necessum est, Superiores adire pro absolutione illarum, quod fragiles, ac timidi Subditi, non sine manifesto periculo fabricandi in gehennam, reculant adimplere, vt ex multis allegatis ostendit Sanchez cit. loc. n. 16. ergo *d. Decretum* comprehendit omnes casus, omnesq; censuras, quomodocumq; & quælibetq; reservationes; siue per se, siue per accidens respiciant periculum Animæ; hoc enim parum refert, ad sufficiens exinde imminere periculum. Animæ, quod Papa in *d. Decreto* cupit euitari: tum etiam, quia si quilibet Superior Regularis posset ad sui libitum, quemlibet casum reservare, illiq; apponere celsuram, cum reservatione, lex Superioris lata, fieret inutilis, seu redderetur inutilis, & fraudaretur mens Papæ: tum item, quia ita Sacra Congregatio Regularium sub his verbis declarauit.

Cum à nonnullis Regularibus dubitaretur, an in *Decreto* sel. record. Clem. VIII. anno 1593. 16. *Maj* super qualitate casuum, ab eorundem Regularium Superioribus reservandorum edito, censura etiam comprehenderetur, ut qd Superioribus, absq; Capituli Generalis, aut Prouincialis consensu, aliquibus peccatis, in *Decreto* huiusmodi non contentis, excommunicationem annexere, eiusdem absolutionem sibi reservare liceat. Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Regularium præpositorum, illustris. Bandino referente, censuras in *supradict.* *Decreto* comprehendit censuras.

Tom. 2. Par. 3.

Roma 7. Iulij 1617. A. Mar. Episcopus Hostiensis, Cardinalis Gallus Theatin. secret. eamq; refert, vt iacet, Cboquier de exempt. pag. 956. in fin. & Peyr. in d. cap. 12. in additamen.

8 Vnde Legana 1. p. *summ. cap. 18. nu. 21. in fin.* ait, iam prior sententia non potest in praxi teneri; quidam autem dicunt, priorem sententiam esse uniformiorem verbis Bullæ; Secundam verò magis consonam menti Papæ: Perum ad tollendum omnem scrupulum, expedit, vt in Capitulo Generali, vel Prouinciali determinetur, Superiores Religiosorum in casibus grauioribus liberè possint sibi censuras reservare, pro scelerosi gubernio ipsorum, Longus à Coriolano cit. loc. num. 3. ver. sed quia, Ludonic. à Cruce in expost. Bull. Cruciat. disp. 1. cap. 3. dub. 2. nu. 16. & 17. in fin.

9 Nec obstat allata Declaratio Sacre Congregationis, licet sit authentica; nam hæ Declarationes, etsi sint authentice, adhuc non faciunt rem omnino certam, sine laudo, & speciali assensu Papæ, vt constat ex decis. 1. p. trac. 8. q. 4. n. 5. & docet Peyr. tom. 3. prius. cap. 12. un. 7. in medio.

Prælati Regulares, an valeant casibus reservatis, ad præscriptum d. Decret. Clem. VIII. excommunicationem, lata sententia annexere, illamq; sibi reservare? Quæst. 25.

Affirmatiue Sanchez cit. loc. nu. 16. in fin. & benè, tum quia, quod potest in principale, potest etiam in accessorium, sed Prælati, iuxta *d. Decretum* potest sibi reservare casus, quod est principale; ergo etiam absolutionem excommunicationis, quæ est accessoria; tum etiam, quia Prælati de iure communi potest sibi absolutionem excommunicationis, à se late reservare; sed hæc potestas in *d. Decreto* sublata non apparet, tum item, quia, quibus Prælati potest aggrauare legem, sui Superioris, & in ea penas apponere, pro maiori obseruantia illius.

Casus reservati in Regulis, & Constitutionibus Regularium, an censentur extincti, si non fuerint renouati iuxta d. Decretum? Quæst. 26.

Matrua tom. 2. Manual. quæst. 34. ar. 7. conclus. 2. in fin. Portuall. in dub. Regul. ver. casus refer. in addit. nu. 4. ubi mutat sententiam, quam tenuit in libello casuum reservatorum, Legana in *summ. v. r. cod. num. 6.* & plures alij viri grauiissimi re-

Aa 3

Ipson-

spondent negativè, & monentur ex multis. Primo, quia nullum verbum reperitur in d. Decreto, quod denotetur talis revocatio. Secundò, D. Papa ibid. loquitur solum de casibus reservabilibus ab homine, propria auctoritate non autem de casibus reservatis de iure speciali, sicut ex vi Regule, ut patet illat ex illis verbis d. Decreti: *ubi, Sanctissimus sua decrevit, ut nemo ex Regularium Superioribus, peccatorum absolutiones sibi sciens, nec, exceptis his, qua sequuntur.* Tertiò, quia alias Constitutiones, & Regule, toties à S. Sede Apostolica approbata, fuerent, & intrinsece laderentur. Quartò, Religiosi sub iuramento promittunt Constitutiones, & Regulas observare, quo iuramento absolviendi forent, nec quidem, sine gratia, & rationali causae iuramentum sit de iure Divino. Quintò, quia ista Sacra Congreg. declaravit sub hoc tenore verborum: *Sacra Congregat. Cardinalium, negotijs Regularium praeposita censuit, absolutionem à transgressionibus votorum, etiam obedientiae, & uti quadragisimalis, utiq; Praelatis eiusdem Ordinis, ad praescriptum Regula, esse reservatam, & Decreto S. S. Mem. Clem. VIII. dispositionem eiusdem Regulae, hac se parte, minime sublatam fuisse: Roma die 22. Augusti 1631. Frater Antonius Cardinalis S. Oupb. P. Magnus Secret. & refert contra se*

Pepr. tom. 3. cap. 12. in addit. ad Constitut. Verb. VIII. nu. 7.

2. Nec hic obstat Bona par. 3. col. 16. *S. extat ta. v. ubi* assertum, quòd dum ipse esset Romae, *Cleho. VIII.* una cum Sacra Congregatione fecit sibi praesentari in schedula omnes casus reservatos per Regulam, aut Constitutiones, vel Consuetudines cuiuslibet Religionis, quibus visis, praescripsit, reservandos esse solum eos, qui numerantur in suo Decreto.

3. Tàm, quia hoc factum est ad videndum abusum potestatis, & nimiam reservationem casuum, tàm etiam, quia non bene sequitur, S. Papa fecit sibi omnes casus praesentari, ergò revocavit casus Regulae mala est, id dicam, torta consequentia, quidquid dicat *Pepr. cit. loc. & tom. 2. prius, in 10. Constit. Verb. VIII. n. 12. & tom. 2. de Prael. q. 3. cap. 2. S. 1. nu. 34. & Bordonas. resolut. 37. de reservat. cas. q. 3. nu. 6.*

4. Neq; nocet illa clausula derogatoria: posita in fine d. Decreti, quia haec refertur ad nimiam reservationem casuum, quos antiquitus Praelati Religiosorum sibi ad libitum reservabant, in periculum animarum Subditorum, ut dicitur in proemio d. Decreti, ibi: *quod reservato facultas absolviendi Religiosos penitentes à peccatis quibundam gravioribus, &c.*

S V M M A Q V A E S T I O N V M.

Tract. XI. De Potest. Disp. & Absolu.

Dispensatio quid sit, & an fieri possit sine auctoritate, & iusta causa, & qua nam sit ista? Quæst. 1.

Praelatus, an possit dispensare in votis essentialibus Religiosis? Quæst. 2.

Prior Conventualis, an possit dispensare in statutis accidentalibus Regulae? Q. 3.

P. Generalis, vel Provincialis, an possit dispensare in statutis Capituli Generalis? Qu. 4.

P. Generalis, an possit in illis dispensare in penitus, à Priori Conventuali, vel Provinciali, illatis alicui Religioso? Qu. 5.

Praelatus Regularis, an possit secum ipse eas dispensare, quae potest cum alijs suis Subditis? Quæst. 6.

Si Praelatus praecipiat aliquid contra Regulam, quo tamen potest dispensare, idq; faciat ad suum beneplacitum, ubiq; causa cogitatione, an Subditus tenetur obedire? Q. 7.

Praelati Regularis, an possint cum suis Subdi-

tis dispensare in Irregularitate, proveniente ex mutilatione membrorum? Qu. 8.

Praelati Regularis, an saltem ex privilegio possint dispensare cum suis Subditis, in Irregularitate contracta ex homicidio voluntario, illicito, & iniquo; occulto tamen? Qu. 9.

Praelati Regularis, an valeant dispensare in Irregularitate, proveniente ex homicidio capitali; publico tamen? Qu. 10.

Praelati Regularis, an possint dispensare in Irregularitate, proveniente ex homicidio infesto, vel iusta causa, ut si Subditi, se defendentes, aliquem occiderint, vel sint homicidae reum suspendendum, ad ascendendum furcas, vel si alio modo, accelerent executionem iustitiae, & c. Q. 11.

Praelati Regularis, an possint dispensare super Irregularitate, proveniente ex abortu fetus animati? Quæst. 12.

Praelatus Regularis, an valeat hanc dispensandi

sandi auctoritatem, alteri committere, ut secum, vel cum alio sibi Subdito dispenset? *Quaest. 13.*

Prelatus Regularis, an possit absolueré Subditum suspensum, ab Ordine suscepto, aut gratiam, vel abq; licentia, vel per saltum, nec non cum illo dispensare super Irregularitate, si quam contraxit, exercendo munus suum, durante suspensione? Qu. 14.
Si dicta suspensio, & Irregularitas sit deducenda ad forum contentiosum, an valeat Prelatus super illis absolueré, & dispensare? Qu. 15.

Prelati Regulares, an solent quòd forum, conscientia, & quietem animarum Subditorum, possint sui privilegij à Tridentino renocatis? Qu. 16.

Prelati Regulares, an valeant, virtute privilegiorum absolueré suos Subditos à casibus Bullae Cœna? Qu. 17.

Prelati Regulares, an valeant suos Subditos absolueré ab hæresi occulta, saltem in foro animæ? Qu. 18.

Prelati Regulares, an possint dispensare in Irregularitate occulta hæresi? Qu. 19.

DE P O T E S T A T E

Dispens. & Absoluen. Tract. XI.

Dispensatio quid sit, & an fieri possit sine auctoritate, & iusta causa, & quamvis sit ista causa? Q. 1.

1 **S**IT in summ. ver. dispens. post allegatos ait, quòd dispensatio est iuris relaxatio, unde dicitur vulnus, quia vulnerat ius commune; & colligitur ex *Canonic. 5. 33. q. 2.* ubi ius commune violatur ob Adolescentes.

2 Ad dispensandum verò requiruntur dup copulativè; nempe; auctoritas in dispensante, & iusta causa, *D. Thom. 2. 2. q. 88. ar. 12. ad 2. & ibi Caiet. Sot. lib. 1. de insti. q. 7. ar. 3. concl. 1. & 2. & Lopez 1. p. Instruitorij, cap. 4. in princip.* nam Prelatus non est dominus potestatis spiritualis; sed dispensator in edificationem, & non in destructionem, ut patet ex 1. *Corinth. 10.* ergò non potest ea vri ad libitum, sed prudenter, cum causa rationabili, *D. Thom. cit. loc.*

3 Cause autem iustæ dispensandi possunt esse septem, quarum vna est tempus; quando nimirum ratio temporis postulat, ut rigor iuris, vel Regulæ temperetur; Secunda, est utilitas, nempe publica, & communis, quæ potest consequi ad talem dispensationem, unde excellens in arte non debet mori, licet ob aliquod delictum, mortem mereatur; nam dispensatur cum eo, ob publicam, & communem utilitatem; Tertia causa, est qualitas personæ, & meriti, & scientiæ; & sic potest dispensari cum aliquo Patre, de Religione benemerito, ut scilicet non teneatur sequi Chorù, causa Studiorum, vel, ut promouetur ad

Dignitates, aut obliâre, quòd sic Bastardus; Quarta causa, est necessitas, & sic dispensantur Infirmi ad comedendum carnes, tempore ieiunij Quadragesimalis; Quinta causa, est pietas, & sic dispensatur cum debilibus, ut luanr minores penas, quas merentur, vel, ut manducent carnes in locis prohibitis; Sexta causa, est eventus rei, seu factum sequutum, ut dicitur in *cap. quicunq; dist. 50. & cap. tuorum, de foris legi;* Septima, & ultima causa, est scandalum, multitudinis, & sic prudenter parcat Prelatus Communitati, quæ peccavit, nè scandalum oriatur in Civitate, si omnes castigentur, & puniantur, de his, & alijs causis ad dispensandum agit Syl. cit. loc. *quæst. 1. n. 3. Armilla num. 14. Rosella cod. ver. num. 4. Turrecremat. in Regula S. Benedicti, tract. 148. dub. 5. Rodr. tom. 1. quæst. 22. art. 5. & Miranda tom. 2. Manual. q. 30. art. 6.* de hac re vide multa, quæ dixi in *tract. de elig. q. 26. & seq.*

Prelatus, an possit dispensare in votis essentialibus Religionis? Qu. 2.

1 **N**EGATIVè deciditur in *cap. cum ad Monasterium, de statu Monach.* ibi, quòd super essentialibus Religionis nullam habet Abbas dispensandi auctoritatem; & in *cap. 1. sess. 23. Conc. Trid. de Regul.* ibi, cum compertum sit, ab eis, supple Prelatis, non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxare.

190 De Potest. Disp. & Absolu. Tract. XI.

Prior Conventualis; an possit dispensare in statutis accidentalibus Regula? Quæst. 3.

Respondeo, quod non solum P. Generalis, & Provincialis; verum etiam Prior Conventualis, & quivis alius Præses in Capite potest iusta causa dispensare cum suis Subditis, in præceptis accidentalibus Regula; in absentia tamen. P. Generalis, & Provincialis, *D. Thom. 1. 2. q. 97. ar. 4.* ubi habet, quod Rectores multitudinis possunt in legibus dispensare, & in 4. sentent. distin. 15. q. 3. ar. 4. ad primum dubium ait, quod potest quis ieiunium solvere per dispensationem proprii Sacerdotis; quod lætatur amplectitur *Concl. 2. 2. q. 147. ar. 4. ad 1. dub.* qui id colligit ex mente *D. Thom. ibid. ad 3.* & in propriis terminis *Sot. lib. 1. de iust. q. 7. ar. 4. & Navar. in summ. cap. 21. nu. 21.*

2 Sed adverte, quod quamvis Prælati possint in prædictis dispensare, hoc tamen intelligi; dummodo in Regula ei non sit prohibitum dispensare; & quod dispenfet in aliquo puncto cum aliquo particulari, non autem in communi.

Pater Generalis, vel Provincialis, an possit dispensare in statutis Capituli Generalis? Quæst. 4.

Huius decisio pendet ex illa, an Inferior possit dispensare in lege sui Superioris, quæ affirmative decidit *D. Thom. 1. 2. q. 97. ar. 4.* ubi dicit, quod Rector multitudinis potest dispensare in legibus iusta causa; id ipsum docet in 2. 2. q. 88. ar. 12. ad 2. quem sequuntur omnes Canonistæ, cum *Glos. in cap. non est, ver. adimplere, de voto, Syl. ver. dispensatio, quæst. 3. Navar. in cap. final. n. 4. de sum. & Conar. 4. p. decretal. 2. p. cap. 6. §. 7. nu. 11.*

2 Et quamvis plures sint causæ dispensandi, de quibus dictum est supra, verum illa sola dicitur iusta, ad effectum dispensandi in statutis, quæ respicit non privatum, sed publicam utilitatem, quod planè docet *D. Thom. ubi supra*, & habetur in *Concl. Trid. sess. 25. de reformat. cap. 18.* quod incipit, *sicubi publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, ut plenius enumeratis casibus, & necessitatibus pro communi utilitate servatis; sic frequentius legem solvere, &c.* & subiungitur, quod si urgens, iustitiae ratio, & maior, quandoqueque utilitas postulauerit, cum aliquibus dispensandum esse.

3 Proinde, iusta præexistente causa pos-

sunt Prælati Regulares, in statutis, tamen Capituli Generalis, quàm Provincialis, vel Conventualis dispensare; etiam si sint à Domino Papa confirmata, *Salas de legib. disp. 20. sess. 3. nu. 22. & Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 8. nu. 15. in fin.*

4 Et eò fortius poterint dispensare in propriis statutis, vel legibus à se factis, cum iusta causa, ut dictum est: quia legis obligatio, ab ordinaria potestate dependet; unde per eum auferri, & restringi potest, qui legem tulit; res enim, per quas causas fit, per easdem dissolvitur, *Azor. p. 1. in sum. lib. 1. cap. 19. q. 2.*

5 Benè verum est, quod si Capitulum Generale auferat expressè auctoritatem dispensandi; huiusmodi Prælati Capitulo Inferiores, in supradictis dispensare non possunt: prout colligitur ex cap. nuper à nobis, de sentent. excomm. in medio, ver. in secundò casu, ubi redditur ratio, quare excommunicatus à iure posset ab Episcopo, vel à proprio Sacerdote absolvi; quia (subditur) *Conductor Canonis, eius absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem alijs relaxandi*: hæc ibi.

Sed talis reservatio an excludat casum extremæ necessitatis? infra dico.

P. Generalis, an possit iussu dispensare in penis, à Priore Conventuali, vel Provinciali illatis alicui Religioso? Quæst. 5.

Respondeo, quod P. Generalis non potest ad sui libitum, eòtra voluntatem Inferiorum Prælatorum, impositas penas relaxare; secus fieret illis maxima iniuria, & vilesceret eorum Ministerium, & Subditi delinquentes audaciores fierent.

2 Proinde, P. Provincialis non potest Subditum excommunicatum absolvere, interquisito, aut inuito excommunicante: prout expressè definitur in cap. cum ab Ecclesiis Prælati, de off. Indic. ordin.

3 Quod amplius, etiam si pena fuisset imposita, ob occultum crimen, ex quacunque causa, quomodolibet, etiam extra iudicialiter prout decisum habes in cap. 1. Conc. Trid. sess. 14. de reformat. quod incipit, cum benevis, ac tutius sit.

4 Hinc, illiciti ascensus ad sacros Ordines à suo Prælato fuit interdictus, aut à suis ordinibus, vel gradibus, vel dignitatibus suspensus, nulla contra ipsius Prælati voluntate, concessa licentia, de se promoti faciendo, aut ad Priores ordines, gradus, & dignitates, suæ honores restitutio suffia-

suffragatur, idem *Conc. Tridentin. vbi supra*, & *Concil. Tolat. cap. 6. de pœn. imposi. Nannar. i. p. consil. lib. 1. de stat. & qualis. cons. 5. & de tempore ordinand. cons. 42.*

5 Verum, postquam Prælatus, qui puniuit, suo fuerit functus officio, poterit Superior, iussu de causa, absq; licentia iudicis ordinarij Subditum liberare, quia in tali casu Ordinarij auctoritas non contemnitur, *Rodr. tom. 1. q. 22. ar. 8. in fin. quod extendit ad casum appellationis, vel si pœna imposita, sit euidenter iniusta, aut intolerabilis, Miranda tom. 2. Annual. quæst. 30. ar. 11. conclus. 1. in fin. **

6 Quod item extendit ad pœnas illatas Nouitijs per suos Magistr̃os, vel Studentibus per Lectores eorundem, & Officiales studij, quas Superiores Locales relaxare nõ debent, contra voluntatem Magistri Nouitiorum, vel Lectorum Studentium: nisi in casibus supra positis; vtputa in casu grauius, vel pœnæ iniustæ, vel inrationabilis; aliter Inuēnes sunt audaciores, nè dicam insolentiores, in contemnendo eorum Magistr̃os, *Petr. tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 3. nu. 17. ver. quæres 3.*

7 Verum, si P. Generalis, Religiosum, à Prouinciali excommunicatum absoluat, infcio, ac irrequisito excommunicante: absoluet nè valide? Ex dico, quòd non; iuxta *Decretum præcitatum Concil. Trid. vbi expressè dicitur, quòd nulla rescriptio, contra ipsius Prælati voluntatem suffragetur, per quod Decret. corriguntur antiqua iura.*

8 An autem in casibus magni præiudicij possit Superior consulere conscientiz eorum, & an admittatur probatio in contrarium? vide *Paridem de Pus. de Syndicatu in §. an Index, nu. 3. fol. 177. Felin. in cap. Canonum Statuta, col. 2. q. nu. 55. de Consil. Bald. cons. 434. in fin. lib. 1. & Nauar. de off. Ordin. consil. 2.*

Prælatus Regularis, an possit secum ipso, ea dispensare, quæ potest cum alijs suis Subditis? Qu. 6.

1 **A**ffirmatiuè *D. Thom. 2. 2. q. 185. ar. 8. in fin. corpor. Caiet. 2. 2. q. 96. ar. 5. ver. ad hoc dubium præmittenda, Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 3. n. 1. & 2. & est communis, quia secus esset deterioris conditionis, quàm Subditus, & facit ad hoc cap. final. de pœnitentijs, & remission. quod licet loquatur de Confessione, potest etiam intelligi de dispensatione; vt dicit *Rodr. tom. 1. q. 26. ar. 6. & Sanchez vbi supra.**

Si Prælatus præcipiat aliquid contra Regulam, in quo tamen potest dispensare, idq; faciat ad suum beneplacitum, absq; causa cognitione, an Subditus teneatur ei obedire? Qu. 7.

1 **C**onstat, qu. 104. ar. 5. in respon. ad 3. *Rodr. tom. 2. quæst. 46. ar. 10. Miranda tom. 2. Manual. q. 31. ar. 8. Nauar. in summ. cap. 23. num. 39. & Sanchez, multis citatis lib. 6. in decal. cap. 3. num. 8. dicunt, quòd non: Sed tenetur sequi statutum suum; tùm quia, dispensatio sine causa, est potius dissipatio, quàm dispensatio, vt dictum est supra; tùm etiam, cum non appareat legitima causa, per quam tollitur legis obligatio, lex, & præceptum semper clamat.*

2 Benè verum, quòd si Subditus dubitat, an Prælatus possit dispensare, vel habeat iustam causam dispensandi, tenetur obedire; quia in dubio præsumitur pro Prælato, quòd dispenset cum iusta causa, *D. Thom. 2. 2. q. 88. ar. 12. ad 2. in fin. Rosella ver. obed. num. 19. Tab. cod. ver. quæst. 11. & Sylu. ver. dispensat. quæst. 14. nu. 2. & ver. Religio 6. quæst. 6.*

Prælati Regulares, an possint cum suis Subditis dispensare in Irregularitate, proveniente ex mutilatione membrorum? Quæst. 8.

1 **E**t dico, quòd sic; nedùm iure priuilegiorum; quæ hic immediatè refero, sed etiam iure *Conc. Trid.* quia Prælati Regulares, habentes iurisdictionem, quasi Episcopalem, possunt in suos, quidquid valent Episcopi, virtute cap. licet *Conc. Trid. sess. 24. de reformat. vt dictum est, sed Episcopi in vim d. cap. possunt dispensare cum suis Subditis in quacumq; Irregularitate cõtracta, ex cuiusvis membri mutilatione, etiam violenta; dummodò sit occulta; nam Trid. vbi supra solum prohibet dispensandi facultatem in Irregularitate orta ex homicidio, sed mutilatio non est homicidium, & exceptio firmat regulam in contrarium, & in odiosis non fit extensio: ergò *Trident. vbi supra*, venit strictè intelligendum, vt solum loquatur de vero homicidio.*

2 Nec obstat *Franciscus Leo* in suo *Thesauro fori Ecclesiastici*, p. 2. cap. 8. & *Sanchez lib. 1. Moral. cap. 10. nu. 49.* dicentes, quòd *Trident. vbi supra* dat facultatem Episcopis, dispensandi super Irregularitate proveniente ex delicto; sed illa, quæ oritur ex

mutu-

mutilatione, non solum est ex delicto, sed etiam ex defectu perfectæ lenitatis, non imitando Christum, qui fuit summè mitis, & lenis.

3 Nàm, quamvis ratio, & finis imponendi Irregularitatem homicidio, & mutilationi, sit significatio perfectæ lenitatis Christi; tamen ista Irregularitas simpliciter, & absolute est ex delicto, & in illius penam constituta: perinde, ratio prædictorum non concludit, prout bene notat post allegatos *Garcias de benef. part. 7. cap. 11. num. 30. Barbosa p. 2. allegat. 39. nu. 49. & in collect. ad d. cap. 6. Trid. nu. 41. Diana part. 4. Moral. traët. 2. de Irregular. solut. 71. & par. 7. traët. 2. de potestate Episcopii, resolut. 28. & ante eos Navar. in Manuali cap. 27. nu. 194. Marcus Anton. Genuf. in praxi Neapolit. cap. 66. num. 9. in 2. editione, Portell. in dub. ver. dispensare, nu. 7. Novar. in iur. novo Pontific. conclus. 81. nu. 16. & est communis opinio, & ita à Sac. Congregat. fuisse decisum, refert *Barbosa in d. allegat.**

4 Ex quibus collige, quòd ad hoc, vt inutilitatem membri interat Irregularitatē, requiritur ipsius abscissio, quamobrem, si quis debilitet mēbrū alterius veterando, ita vt verberatus reddatur ineptus functionibus Ordinū, & perinde sit Irregularis, ipse tamē verberatus, & debilitans non contrahit Irregularitatem, quia ad hoc requiritur, vt membrum abscindat, & quidem viuū; Vnde mutilans membrum inimici mortui, non elicitur Irregularis, cum membrum mortui non dicatur, nec sit simpliciter membrum, *Toler. lib. 1. cap. 71. num. 11. nec qui alium excecet, si oculum fortas non eruat, Fernandez in exam. Theol. Moral. p. 2. cap. 10. §. 4. nu. 7. & alios quos citat, & sequitur Diana cit. loc.*

Prælati Regulares, an saltem ex privilegio possint dispensare cum suis Subditis, in Irregularitate contracta ex homicidio voluntario, illicito, & iniquo, occulto tamen? Qu. 9.

R Espondent affirmatiuè *Rodrig. tom. 1. q. 24. at. 12. cū suo Comp. resolut. 52. de dispens. nu. 25. & silius par. 3. summ. cap. 28. num. 44. & ver. Irregularitas, nu. 72. Miranda tom. 2. Manual. qn. 8. conclus. 2. Portell. in dub. ver. dispensare, nu. 8. & Bordonus resolut. 13. quæst. 4. & mouentur Primò, quia *Martianus V.* concessit Priori Monasterij sancti Benedicti Vallisoleitani, quòd in foro conscientie posset absolvere suos Monachos ab omni excommunicationis sententia, etiam si talis esset, quam ipse*

Summus Pontifex reservare consuevit, & cum eis super omni Irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem tulerat (in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione) valeat dispensare; dūtantem aliquod horum trium non sit notorium; & hoc propter scandalum; & refert *Casarius in Comp. ver. absolutio ordinaria quòd Fratres*, vbi aduertit, quòd licet primò supradicta concessio facta fuerit soli Priori, seu Abbati Monasterij S. Benedicti Vallisoleitani, postea tamen extensa, & communicata fuit omnibus Prioribus, & Abbatibus aliorum Monasteriorum, vt habetur *ver. communicatio priuileg. §. 34. ibiq;* subnequit, se præfatam concessionem vidisse in d. Conuentu, sub sigillo authentico Vallisoleitani, & inde etiam fidelitèr extraxisse.

2 Nec dices, quòd hoc fuit viuz vocis Oraculum, prout *ibid.* testatur *Casarius in l. d.* perinde hodiè non valere, ex quo Oracula sunt extincta per *Verb. VII.*

3 Tūm quia, d. Papa abtulit Oracula, præiudicialia tantum, vt notat *Bordonus in d. resolut. 13. nu. 14.* hoc autem nulli præiudicat, ergò viget, tum etiam, quia Oracula Regularium, ordinariè loquendo, fuerunt expressa, aut per eorum PP. Generales, vel per ipsorum Conferatores, at à Oracula sic edita, adhuc vigent, & censentur lata ab Officialibus Papæ, vt constat ex suprà decisis.

4 Neq; nocet *Rodr. in cit. loc.* vbi limitat, d. priuileg. procedere, quòd Ordines, non autem quòd Dignitates, & Prælaturas; quia hoc gratis dicit, cum priuilegia sint beneficia Principis, perinde, non restringenda, sed amplianda, quantum patitur propria verborum significatio, ibi autem nulla est limitatio, & verba ab utrumq; refferri possunt, ergò.

5 Secundo, quia *Inl. II.* concessit Dominicanis facultatem dispensandi in omni Irregularitate, etiam in casibus Papæ reservatis, hoc est, in homicidio voluntario, & membrorum obtuncatione; modò factum horum duorum non sit notorium, & reserunt *Miranda tom. 2. Manual. quæst. 8. ar. 10. Sorb. post suam annotationem in d. loc. Compend. & Peregrin. in Comp. Theatin. ver. dispens. §. 2.* vbi excludit homicidium voluntarium, sed non placet; tūm quia, sumus in beneficio Principis, tūm etiam, quia in concessione generali, veniunt etiam specialia concessa, quando ex verbis concessionis aliter colligi non potest; vt occurrat in dicta concessione.

6 Nec officit dicere, quòd forsitan est Oraculum; tūm quia, in dubio melior est conditio

conditio possidentis, tùm etiam, quia Oracula vigent, si non sint præiudicialia, vel si sint lata à Ministris, & Officialibus Papæ, secundum nouam declarationē *Verb. IIII.* de qua vide in *traët. de Oraculis.*

7 Tertiò, quia *Paulus III.* per *Bullam* omni conditione vallatam concessit Congregationi S. Benedicte Vallisoletani facultatem dispensandi, singulis annis, prima die Lunæ Quadragesimæ, super quibuscunq; Irregularitatibus, quauis occasione contractis, vt constat ex *d. Bulla*, quam per extensum ponit *Rodr.* in suo *Bullario*, inter *Bullas* eiusdem *Pauli 3. nu. 12.* de qua latè *Portell. cit. loc. & Lexana in d. ver. Irregularitatis, n. 71.* & *Egomot* dixi suprà.

8 Quartò, quia *Conar.* multis allegatis in *Clem. si furiosus, de homicidio, §. 4. n. 4.* adiranda cit. loc. cõcl. 1. *Angel. in sum. ver. homic. 2. §. 4. Lexana in d. cap. 18. nu. 44. in medio,* & alij Viri grauißimi, probabiliter tenent, Episcopum posse dispensare super omni Irregularitate, proueniente ex crimine omnino occulto, & quòd nullis potest testibus probari, neq; aliter, quàm per propriam confessionem sciri; quia quoad hoc remanet ius commune omnino intactum, neq; per *Conc. Trid.* est aliquid innovatum, nec prædicta Irregularitas est Romano Pontifici reseruata, sed Episcopo; Neq; obstat *Namar. cap. 17. nu. 239.* vbi refert verba *Concilij*, quia in *d. loc. Trident.* intelligendum est, de homicidio occulto, quod quauis actu non sit deductum in iudicium, neq; ad forum contentiosum; est tamen ex se probabile, quamuis actu in iudicio ordinario non sit probatum, non autem de homicidio omnino occulto, quod probari nullo modo potest.

Ergò dicendū probabiliter, quòd etiã Prælati possunt Subditos in hoc dispensare; & multò fortius, ad euitandum circuitus Religioforum; Sed in his videnda sunt priuilegia, quæ sunt in vsu, & non renocata.

Prælati Regulares, an valeant dispensare in Irregularitate proueniente ex homicidio casuali, publico tamen ? Quæst. 10.

1 **A**ffirmatiuè dic; quia in hoc Prælati Regulares differunt ab Episcopis, quia Episcopi possunt in illa dispensare, quando homicidium casuale est occultum, Prælati verò Regulares dispensant, siue sit occultum, siue sit publicum, *Aula de cens. p. 7. dispus. 6. sess. 5. dub. 2. conclus. 2. Vecchijs in præmi Notit. dispnt. 9. dub. 18. num. 6. Sebastianus à Bononia de elect. par. 2. Tom. 1. P. 2.*

cap. 4. dub. 71. Diana p. 4. traët. 2. de Irregul. resol. 72. in fin. & fusiùs p. 7. resol. 31. traët. 2. vbi multos allegat, & fundamenta refert, cui fauet Bordonus resol. 13. quæst. 4. nu. 15. in princ.

2 Illud enim dicitur homicidium voluntarium, quando quis ex proposito, seu ex industria, directè intendit, & vult simpliciter, sine alio addito, & de hoc homicidio loquitur *Trid. in d. cap. licet, sess. 24. de reform.* ibi, *excepta illa, quæ prouenit ex homicidio voluntario; non autem de voluntario in causa, seu casuali.*

3 Quapropter, si Clericus saltet cum muliere prægnante, quæ exinde abortum faciat, non ideò Clericus, qui cum illa, saltabat, incidit in Irregularitatem exceptam in *d. Trid. Barbosa*, post multos relatos de off. & potestate Episcopi, par. 2. allegat. 39. nu. 47. & *Diana* vbi suprà; Non dico, quòd hoc genus homicidij non inducit Irregularitatem; quia totum oppositum colligitur ex toto titulo de homicidio, cap. 1. 2. & sequen. sed dico, quòd non incidit in Irregularitatem exceptam in *d. cap. 6. Conc. Trid. sess. 24. de reform.*

Prælati Regulares, an possint dispensare in Irregularitate proueniente ex homicidio iusto, vel iusta causa, vt si Subditi, se defendentes, aliquem occidunt, vel sint hortâtes Reum suspendendum ad ascendendum furcas, vel si alio modo accelerent exequutionem iustitiæ, vendentes scalas, & similia ? Quæst. 11.

1 **A**ffirmatiuè dic; tùm quia, id saltem valent ex priuilegio, tùm quia, in tali casu, aut Subditi nò sunt causa directæ, & proxima mortis, aut quia nò intendunt occidere, sed se tueri, vel obedire, & non resistere, *Bonac.* multis citatis q. 4. de Irregul. p. 1. n. 13. tùm deniq; quia si Prælati possunt in Irregularitate, ex homicidio iniusto proueniente; quantò fortius ex iusto, vel casuali, & non directè, & per se voluto dispensare?

Prælati Regulares, an possint dispensare super Irregularitate proueniente ex abortu sctus animati ? Qu. 12.

1 **A**ffirmatiuè *Portell. par. 1. c. 1. n. 17. num. 3.* & constat ex priuilegijs præallegatis, nec obstat *Rodrigo*, cum suo *Compend.* vbi suprà, dicens, quòd homicidium

dium abortus animati, excipitur à dictis privilegijs, ex quo est qualificatum, cum perdatur anima, & corpus, tunc quia privilegia accipienda sunt, ut iacent, nec restringenda, cum sint beneficia Principis; tunc item, quia ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; tunc etiam quia maius est homicidium hominis adulti, quàm non nati; ergo si Prælati valent in illo, multò fortius, & in isto, *Portell. ubi suprà, & Bardonus in d. resolut. 13. q. 5. ubi id ampliatur, & ex multis ostendit, quòd Prælati Regulares, non solum possunt dispensare in hac Irregularitate; verum etiam, Religiosos huiusmodi habitare ad gradus, & dignitates, etiam pro foro externo, & sine dubio ab excommunicatione abolere, non obstante Confli. 87. Sixti V. quæ incipit effrenatam, & cap. cautidisti 18. 2. q. 4. & cap. quod verò 8. cap. Moyses 9. cap. sicut femina 10. 32. q. 1. 2. & cap. sicut ex literarum 20. de homicidijs; quia, ut dictum est suprà, ubi lex non distinguit, nec; nos distinguere debemus, *Luan distinguemus, ff. de recept. arbitr. sed Papa in dictis privilegijs non facit distinctionem homicidij qualificati, vel non qualificati, ergò neque nos distinguere debemus.**

Prælati Regularis, an valeat hanc dispensandi auctoritatem, alicui committere, ut Iecum, vel cum alio suo Subdito dispenses? Quæst. 13.

1 *Sanehez lib. 2. de matrim. disput. 40. num. 13. & lib. 3. disput. 31. num. 2. cui fasces Partell. in d. causa 13. p. 3. ad secundum quesitum Respondet affirmativè; tunc quia, iurisdictio concessa alicui per privilegium Principis, est ordinaria, si in eo non fuit dictum, quòd alicui non subdelegetur, sed isthæc auctoritas dispensandi in homicidio voluntario fuit concessa Prælati Regularibus in dicto privilegio, absq; ulla limitatione, ergò est ordinaria, & consequenter potest subdelegari; nam omnis iurisdictio ordinaria potest delegari, ut constat ex decisistum etiam, quia prædicta facultas fuit concessa personis incognitis, nempe Prælati presentibus, & futuris; sed facultas concessa incognitis censetur ordinaria, ut docet Iafan in l. more, ff. de iurisd. thone omni. Ind. nu. 65. Suarez de p. p. tit. disp. 30. sect. 2. nu. 9. in fin. & alij plures, quos allegat, & sequitur Diana par. 7. tract. 2. de potestate Episcoporum, resolut. 13. in fin. ergò est delegabilis.*

2 Confirmatur, quia hæc facultas habetur ratione officij, quod Superior exercet,

nempe Generalatus, Provincialatus, Prioratus, & similes; ergò idem, quod prius.

Prælati Regularis, an possit absolute Subditum suspensum, ad Ordines susceptos, ante statem, vel absq; licentia, vel per saltum; nec non cum illo dispensare super Irregularitate, si quam contraxit, exercendo munus suum, durante suspensione? Quæst. 14.

1 *Syppono, Regulares ante legitimam ætatem, ad sacros Ordines promotos, esse suspensos ab executione, susceptorum, ut deducitur ex cap. vel non est compos, de tempore ordin. & præsumetes, durante suspensione, in Ordinibus ministrare; eo ipso in Irregularitatem incurrere, & beneficijs privari, ex Confli. Pij Papæ 11. incip. cum ex sacrorum Ordinum, & est septima inter Bullas eiusdem Pontificis, in 1. p. Bullarj Laet. Cherub. pag. 319. quam Titm. Cõstam Sæculares, quàm Regulares comprehendere, declaravit, & voluit Sixtus V. in sua Confli. contra male promotos; & innovavit Clem. VIII. sua Confli. incip. Pius Episcopus, quam per extensum refert Confli. in Collect. lit. Apostol. pag. mihi 235. in impressione Veneta, quibus stantibus Vinaldus in suo Candelabro tit. 15. de Sacramento Ordinis, tit. de tempore ordinationis, n. 3. Portell. in dub. ver. ordin. nu. 14. & in resp. casu 40. nu. 3. & sequen. Peyr. tom. 1. privileg. in Confli. 1. Jul. 2. §. 16. num. 31. Peregrin. Comp. ver. dispensatio, §. 12. Hier. Rodr. in Comp. resolut. 106. nu. 26. Barboja. post allegatos in collect. ad c. 12. Canc. Trid. sess. 23. de reform. nu. 14. Diana par. 3. tract. 2. de dub. regul. resolut. 85. Bordon. de dispensat. super Irregularitate, resolut. 11. quæst. 5. nu. 26. & Legan. 1. p. sum. cap. 14. num. 21. dicunt, quòd sic; in foro tamen conscientie, & dummodò delictum sit occultum; & moventur ex multis, Primò, quia censure posita in d. Bulla nemini reservatur, ut ibi est videre; ergò potest auferri à dictis Prælati, etiam minoribus, argum. cap. super 29. de senten. excomm. ibi, quia tamen Conditor canonis, eius absoluturam sibi specialiter non retinuit, eo ipso, concessisse facultatē videtur, alijs relaxandi.*

2 Secundò, quia est id, quòd foret de reservatis Papæ, adhuc subiicitur Prælati huiusmodi, iuxta dispositionem cap. licet Conc. Trid. sess. 24. de reform. per ea, quæ dicta sunt hic suprà.

3 Tertiò, quia ad hoc habent speciale privilegium à Sixto IV. Obvietanis concessum, ut notat Peregr. citat. doc. quod extenditur ad omnes alios communicantes cum illis;

illis: quibus accedunt alia privilegia nobis concessa, per quæ licitum est Prælati, absolueret Subditos ab omnibus casibus Papalibus; & cū illis dispensare in omnibus censuris, & irregularitatibus, quavis occasione contractis, de quibus dictū est supra.

4 Nec dices, quod reuocata sunt privilegia per Conc. Trid. sess. 23. cap. 12. de reformatione, nam Concilium solum reuocat privilegia, nō ordinatur Regulares ante etatem ibi assignatam, nō autem reuocat privilegia, quæ aliis habent Regulares absolueret Subditos à censuris, & cum illis dispensandi in irregularitatibus contractis, ut dictum est, & conflat ex verbis d. cap. 12. Conc. Trid. ibi, *privilegiis, quod hoc exclusis*; expendit ly, *quod hoc*, & dices, id est, quod Ordines suscipiendos ante hanc etatem; ergo non loquitur de privilegia Regularium ad absoluerendum, & dispensandum Subditos, prout bene advertit Portell. cum ceteris vbi supra.

5 Nec replices dicendo, quod Sixtus V. & alij Pontifices antecessores reuocauerunt privilegia Regularium, ad absoluerendos Subditos sic malè promotos; quia post Sixtum V. Clem. VIII. Paul. V. & Urb. VIII. confirmaverunt privilegia, cum illa clausula, *dimmodo Decret. Sac. Conc. Trid. non aduersetur*, & vbi sunt illo verbo, *innotamus motu proprio*, & ex certa scientia, per quas clausulas reuocantur etiam privilegia ab antecessoribus antea reuocata, ut conflat ex decis. 1. p. tract. 8. de clausulis privileg. clausula. vbi de his fusè dico.

Nec in d. Sac. Conc. Trid. vidi aliquod decretum, cui, quod hoc, de quo agitur, Regularium privilegia videantur aduersari.

6 Præterea, ad hæc est valde aduertendum, qd sublata suspensione per absolutionem, Prælati non possunt dispensare cum ordinato, incompleta etate, seu ante legitimam etatem, ut exerceat actum suum: quia defectus etatis est insanabilis, & indispensabilis: nam non potest tolli per baptismum, neq; per professionem Religiosam, cum, nullum fundamentum appareat, ad hoc dicendum; neq; per privilegia Religiosorum, cum hæc abrogata sint a Sac. Conc. Trid. in d. cap. 12. sess. 23. de reformat. Vnde non potest tolli nisi adiuuante etate, vel ex Papæ dispensatione, & habetur in d. cap. vel non est compositus, de temporariis dicitur, ibi, *ab exequantur officij Diaconi, vbiq; ad exequantur legitimam in iuramentum spendimus ordinem*.

7 Ex quo cap. Corax, in Clem. si fueris 1. p. 1. n. 4. Grassi de iur. lib. 4. cap. 27. n. 22. & Lexan. ver. Irregularitas 17. multis etatis inferunt, quod accedente etate, cum cesset impedimentum, potest in ordinibus

susceptis ministrare, absq; alia absolutione, locus autem, ante legitimam etatem; quod quidem sicut non potest Prælati dispensare in principali, nempe in etate, ut constat ex supra dictis, neq; in accessorio, nempe in exercitio, antequam perueniat ad etatem, Barbosa in d. cap. Conc. Trid. & Bordon. cit. loc. nu. 27. in fin.

8 Quamobrem, si ita ordinatus, sublata suspensione per absolutionem, vel si eam non incurrit, ob bonam fidem exerceat scienter suum munus, antequam assequatur etatem, peccat mortaliter, ex communi opinione omnium Doctorum, incurrit irregularitatem, & videtur malè sentire, de auctoritate Rom. Pontific. Diana par. 2. tract. 4. de Sacram. Ordinis, resol. 182.

9 Ex quibus collige, & bene menti, quod suspensio, de qua agitur, est perpetua secundum quosdam, sed non reuerata Papæ, & quod Prælati non valent dispensare super etate, etsi forsàn dispenseret, peccat mortaliter, quia in re graui transgreditur Constitutiones Pontificias, & actus non tenet, ob defectum potestatis; & quoties sic dispensatus ministrat in malè susceptis, toties incidit in mala prædicta.

Si Suspendio, & Irregularitas sit deducta ad forum contentiosum, an valeat Prælati super illis absolueret, & dispensare? Quæst. 15.

R Odriq. tom. 1. q. 20. art. 14. in fin. ait, quod Prælati possunt Religiosum sibi Subditum absolueret à suspensione in foro exteriori, dummodo non sit perpetua; & statim subinigit; atq; etiam, si fuerit perpetua, dummodo non sit reuerata; sed suspensio, de qua agitur, licet sit perpetua, tamen non reuerata Papæ, ergo est dispensabilis à dictis Prælati, etiam in foro exteriori.

10 Quod item probat Portellam dub. ver. ordines, nu. 14. tum quia, Trid. in d. cap. 12. non prohibet Episcopos, dispensare in publicis, sed in deductis ad forum contentiosum, sed potest esse publica, sed non deducta ad forum contentiosum, ergo videtur Trid. innuere, quod si non sit deducta ad contentiosum forum, etiam si sit publica, poterint dispensare; tum quia, Regulares habent privilegia dispensandi super omnibus censuris, pro utroq; foro; exceptis tribus casibus, nempe homicidij voluntarij, bigamie, & mutilationis membrorum, ut consuevit ex illari dogma nobis concessa à Sixto IV. & notat Miranda tom. 2. Manual. quæst. 8. art. 14. conclus. 5. & exceptio in hac

regulam in contrarium, ergo.

3 Et quævis hæc opinio possit esse vera speculative, nihilominus practice non est sequenda. *Peyp. item. 1. in Constit. 1. Jul. 2. §. 16. an. 36.* tunc quia, stylus Curie, in casu posico, observat contrarium; nam omnes ordinati ante tempus, vel sine litteris dimissorijs, vel extra tempora, siue Regulares, siue Sæculares sint, petunt dispensationem à Papa, vel per Datariam, vel Summum Penitentiarium, idem procedit de Irregularitate; si sic promocus ante legitimam ætatem celebrasset; stylus enim Curie facit ius, & contra ipsam facta non valent, *cap. ex litteris, de Const. & cap. quàm grave, de crim. falsi, D. Episcop. Riccius collecti. 1206.* ubi addit, quod stylus Curie prævalet, etiã consuetudini, & *collecti. 794.* de hoc multum dicitur etiam, quia *Trid.* in cit. loc. loquitur de irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, & dispensandis in foro conscientie, excluso foro exteriori.

Prelati Regulares, an saltem quodam forum conscientie, & quietem animarum Subditorum possint uti privilegijs, à Tridentino reuocatis? Q. 16.

1 **E**T quidem posse, Respondent multum, probabiliter tamen, per ea multa, quæ dico in 1. par. *art. 9. de confirmat. priuileg. q. 17.* quod intellige verum, quoad absolvendum à censuris, & dispensandum in Irregularitatibus contractis, secus autem.

2 Nec exinde inferas, licitum esse Religiosis, saltem in foro conscientie promoveri ad sacros Ordines ante legitimam ætatem, præscriptam à *Trid. cap. 12. sess. 23. de reformat.* ex quo habent privilegium à *Jul. 2.* incip. *admodum ad sac. Ordin. f. 16.* ibi, quod in vigesimo secundo sue etatis anno, tunc, & pro tempore constitui, ad Præbyteratus ordinem, alijs tamen ritibus, se promoveri sacre possent; quod licet in specie fuerit concessum Minimis, convenit tamen omnibus communicantibus eum illis.

3 Tum quia, hoc, & similia privilegia, hodiè vacant omnimodè, & fuerunt omnino in specie extincta per *Trid.* in prædicto loco, ibi, *Regulares quoque; nec in minori ætate ordinentur, privilegij quodam hoc penitus exclusi;* nec non per Sixtum *V. in sua Constit. 90.* quæ incip. *Sanctum, & salutare,* per *Clem. VIII.* eorumque successores, & cõstat ex decisio, tunc etiam, quia aliud est loqui de privilegijs ad absolvendum à censuris, & dispensandum in irregularitatibus,

& aliud de dispensando in ætate pro suspensione Ordinum; quandoquidem Confessarius habet potestatem absolvendi penitentem à censuris contractis, non autem eximendi illum à lege, nè amplius in censuras incidat; sic, ceteris paribus, Prelatus potest, virtute privilegiorum in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus dispensare, non autem potest eximere suum Subditum, quin incurrat in suspensionem, si præsumpserit ordinari ante ætatem, & dare in irregularitatem, si in susceptis Ordinibus ausus fuerit administrare; quia ad hoc nullum habet privilegium, nullamque auctoritatem.

Prelati Regulares, an valeant, virtute privilegiorum absolvere suos Subditos à casibus Bullæ Censæ? Q. 17.

1 **A**firmativè dic, per ea multa, quæ dico 1. *pin. tract. 1. de reuocat. priuileg. q. 17.* quod forum conscientie tantum, & dummodò sumus in occultis; quod item declaravit *Vrb. VIII.* in sua *Constitut. incip. In specula militantis Ecclesiæ,* quæ inter Bullas eiusdem est 105. *tom. 4. Bull. pag. 439. f. 3.* ibi, quod casus reſervatos, etiam in Bulla Censæ Domini (bareſe excepta) contentos, non nisi in foro conscientie, non autem in foro externo ſuſſegatur, &c.

2 Nec nobis obijcias Decreta Sacre Congregat. iussu *Clem. VIII.* edita, quæ habentur in libello intitulato, *Bullæ, & Decreta recentiora, pag. 189. & 199.* quæ sunt tenoris sequentis.

Sacra Congregat. S. R. E. Cardinalium, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, iussu, & gravibus causis id exigentibus, ac de S. D. N. *Clem. VIII.* speciali mandato, vnde vocis Oraculo de super habito, Sacerdotibus omnibus, & Sæcularibus, quàm Regularibus per universam Italiam, extra Urbem degentibus, ad Confessiones audiendas probant, quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis Iesu; & generaliter quarumcumque aliarum, quous nomine nuncupentur, iubet, & præcipit, nè quis eorum, sub prætextu privilegiorum, indulgentiarum, aut facultatum generaliter, vel specialiter scripto, aut viva vocis Oraculo, vel per communicationem à Sede Apostolica, vel eius auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiepiscopofraternitatibus Sæcularium, aut singularibus personis, seu alijs quomodocumque; sub quibusvis temporibus, formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatorijs, ad eorum, etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum instan-

inſtantiam concedarum, ſcū confirmatarum
alicui, cuiusvis ſtatus, gradus, & condi-
tionis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſtica, quàm Sa-
cularis, etiam Regia, vel Imperialis, ab illo
ex caſibus clare, vel dubie in Bulla, die Cœna
Domini legi ſoliſa, contentis, vel alijs quomo-
documque Sedi Apoſtolice reſervatis, aut in
futurū per Sanctitatem ſuam, eiusdem ſucceſ-
ſores, pro tempore, in eadem Bulla, vel alijs
reſervatis; nec etiam à caſibus, quos Ordinarij
Locorum hæcenus reſervarunt, vel in poſte-
rū ſibi reſervabunt, nullo ejuſ, etiam neceſſi-
tatis, vel impediementi, niſi in mortis articulo,
ſcū cum nova, & ſpeciali Sanctitatis ſue, aut
ſucceſſorum ſuorum, vel Ordinariorum, quoad
caſus ab ipſis tantū reſervatos reſpectivè, im-
petratū in ſcriptis literatis, Ordinarijs Locorum
exhibenda, abolitionis beneficium de cetero
impendere audeat, vel præſumat: ſed cū opus
ſacerdotis penitentes ad Superiores, legimosque iu-
dices ſuos, accedere conſultant, ſub pœna con-
traſcientibus, tam Regularibus, quàm Sa-
cularibus, excommunicationis, privationis officio-
rum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabi-
litate itē audiendi Confeſſiones, & ad qua-
cūque officia, Prælaturas, beneficia in poſterū
obtinendū, ipſo faſto, ubique: nila alia declara-
tione incurrendū: ſuper quibus à nemine, niſi
à Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatione,
aut abſolutio, præterquā in mortis articulo,
poſſit impartiri: Sanctitas enim ſua (quatenus
opus ſit) ſacularet, & conceſſiones ipſas in-
hic pariter, viſu caſſas, & irritas haberi de cetero
voluit, & vult; non ubi tantibus quibuscumque.

Præterea nonrunt penitentes, abſolutio-
nem, ſi quam obtinebunt, contra huiusmodi
prohibitionem, eſſe nullam, nullumque roboris, &
momenti: & ut Locorum Ordinarij, quibus in
hoc reſervandorum caſuum competet, plurimum,
quā opus ſit reſervatione, Subditis, aut Con-
ſiſſarijs in animarū ſalutē procurāda coop-
eratoribus ſint oneroſi: momentum omne, ut
paucos, coſque tantū, quos ad Chriſtianam
diſciplinam retinendam, animarumque ſibi cre-
ditarum ſalutem, pro cuiusvis Diœceſis ſtatu,
& qualitate neceſſariō reſervandos eſſe iudi-
caverint, reſervent: in quorum fidem, &c. Dat.
Romæ die 9. menſis Ianuarij anni 1601.

Moderatio præcedentis Decreti,
facta per eandem Sacram
Congregationem.

Cum autem dubia quedam, ut diſſi-
cultates, circa euſdem Decreti
interpretationem, atque obſervationem emer-
ſiſſent, eadem Congregatio, ut illius deinceps
obſervantiæ, ſcrupulo, ambiguitatē locus re-

linquatur, & ut clariſſe appareat, in quibus
caſibus, vigore euſdem Decreti reſervatis, in-
telligitur prohibita abſolutio; ſpeciali manda-
to euſdem S.D.N. Clementis Papa VIII.
ſimiliter viſa vocis Oraculo, ſuper ea re ha-
bito, ipſum Decretum itā moderatur, & decla-
rat, videlicet, Sub euſdem prohibitionē, illos
tantū in poſterū comprehendendos caſus, qui in
Bulla, die Cœna Domini legi conſuetū continen-
tur: ac præterea; violationis immunitatis Ec-
cleſiaſtica, in terminis Conſtitutionis ſclicet.
recor. Gregorij Papa XIII. incipientis ad
tollendam.

Iuſſicienter violentas manus in Clericos,
iuxta Canonem, ſi quis ſuadente, &c. 17. q. 3.
ut inris diſpoſitionē ſimonie realis ſciēter ſō-
trahat, atque etiam conſuetudinis beneficiis: itē
omnes ejuſ, quos Ordinarij Locorum ſibi re-
ſervarunt, vel in poſterū reſervabunt: in
quibus omnibus itā enumeratis caſibus diſpen-
ſat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audi-
endi Confeſſiones, eadem Sac. Congregatio
vult, & mandat, dictū Decretum in ſua fir-
mitate, & priſtimo robore permanere: ac præ-
terea declarat, eos quidem Sacerdotes, tam Sa-
culares, quàm Regulares, qui aliquo ex privile-
gijs, indultis, & ſuſtulationibus, in ſupradicto De-
creto expreſſis, inſuſſi fuerint, poſſe iuxta corū
privilegia, indulta, & ſuſtulationē, viſu autē idem
Decretum receptis, & qua ſub alijs remocuo-
tionibus non comprehenduntur tantū, & non
alijs abſolvere à caſibus in præſenti declara-
tione non comprehenſis: alijs verò Sacerdotibus
huiusmodi privilegia non habentibus, nihil
de novo concedi: ſed ut Locorum Ordinarij, ad
quos caſū reſervatio ſpectat, ea in re modum
excedant: eadem Sac. Congregatio, illos rursus
magnopere admonendos cenſet, ut non poſſint,
ſed cū id videbitur communi bono expedire,
atrociorum tantū, & graviorum criminum,
abſolutionem ſibi reſervent, quorum reſerva-
tio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam
coſerat in edificationem, non autem in diſtru-
ctionem cedat: ne alioquin Sacramenti pœni-
tentia, in ſtrotum coarctatu poſſeſſe, Sanctæ
Matris Eccleſie pie menti, contrarius effe-
ctus ſubſequatur: prohibet etiam, ne ſibi ſuper-
ſue reſervent caſus in Bulla, die Cœna Domini
legi conſuetū contentos, neque alios Sedi Apoſto-
lica ſpecialiter reſervatos.

Fuſtulationem verò, & licentiam abſolvere
à caſibus reſervatis, quam in ſcriptis tantū
concedi permittitur, etiam ſola viſa voce
concedi poſſe declarat. Ceterū, ne quis Sa-
cerdotum Sacramentum, aut Regularium, ſub
prætextu, quod per primū dictū decretum nō
fuerit iuſſicienter corum ſpecialibus privilegijs
diſpenſatum, eidem Decreto, ſic, ut præſcriptū de-
clarato contravenire audeat, Sanctitas ſua
Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſto-
licis

lectis omnibus in favorem quorumcunque Ordinum, seu Institutum, Regularium, aut Sacerdotum, tam Sacularium, quam Regularium, editis; nec non eorumdem Ordinum, seu Institutum, ac etiam Ecclesiarum, & Monasteriorum, & aliorum Sacularium, seu Regularium Locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, ultra roboratis Statutis, & Consuetudinibus, privilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut alijs nuncupatis eisdem Ordinibus, seu Institutis, ac etiam Ecclesijs, & Monasterijs, & Sacularibus, seu Regularibus Locis, aut personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatorijs derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis; nec non irritantibus, & alijs Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolice potestatis plenitudine, aut alijs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis, concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, & formis, speculicis, expressis, & inducitur, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, seu quavis alia expressio habenda, aut alia exquiritur forma servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habens, quoad ea, quae praesentibus aduerantur, illis alijs in suo robore permansuris, hac vice dimittat, specialiter, & expressis derogat; contrarijs quibuscunque non obstantibus; Roma die 26. Novembris 1602. Alex. Cardus. Floren. Episcopus Praefatus. Hier. Aguebius Secret.

Quia praedicta Decreta, & consimiles Declarationes Sac. Congregat. non derogant privilegijs Regularium, quoad absolutionem Religiosorum in foro animae, sed tantum quoad absolutionem Laicorum, ut patres testantur in d. q. 17. tum quia, Regulares non comprehenduntur sub Decretis odiosis nisi expressis nominentur; tum etiam, quia ita, ut dictum est supra, *Præf. VIII. ad Consil. declaravit.*

3 Neq; obstat aliud Decretum eiusdem Sacre Congregationis, de mandato Pauli V. editum sub tali tenore verborum.

Quoniam Sacra Congregatio Cardinalium regum Episcoporum, ac Regularium Praepositorum nuper accepti, quamplures Regulares tantum facultatis, seu privilegijs ab Apostolica Sede sibi concessum profiteri, ut etiam a casibus Locorum Ordinariorum in eorum Directorum referatis, absq; alia ipsorum Ordinariorum licentia, penitentes absolvere minime dubitantes, nunc illisq; alios in decreto prohibi-

tione absolutionis a casibus Sedi Apostolica, vel Locorum ordinarijs reservatis die 9. Ianuarij 1601. fact. record. Clem. Papa VIII. iussu edito: nec non in declaratione illiusdem Clementis Pontifice iubente die 26. Novembris 1602. promulgata, excommunicationes Sedi, vel Ordinarijs praedictis reservatas minime comprehensas asserere. Vnde fit, ut metus quo homines a peccando coercentur, absolutionis facilitate exoleseat. Idcirco Sacra eadem Congregatio de S. D. N. Pauli Papa V. specialiter mandato viue vocis Oraculo de super habito, decretum huiusmodi, illiusq; declarationem: nec non censuras, & poenas, in eisdem contenta, omnia confirmanda, utq; innovanda operapretum duxit, prout per praesentes confirmat, utq; innovat: ob omnibusq; Sacerdotibus, tam Sacularibus, quam Regularibus, quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militarium, Congregationum, aut cuiusvis alterius Instituti, etiam necessarij exprimendi, quous nonnuncupetur, immolubilibus observat, ac insuper, & nulli ex Sacerdotibus praedictis, quibuscunque privilegijs, indultis, & facultatibus suffulsi, ab excommunicationibus, vel a casibus eisdem Ordinarijs, vel Sedi Apostolica reservatis tam ad formam contentis eorumdem Ordinariorum deductis, quam non deductis, praeterquam in mortis articulo, absolvere audeant, vel praesumant, vel eorum aliquis uideat, vel praesumat, sub iisdem censuris, & poenis, eo ipso, & absq; alia declaratione incurrendis, mandat, ac praecipit. Non obstantibus omnibus, quae idem Clemens VIII. in Decreto, & declaratione huiusmodi voluit non obstat. Datum Romae 7. Ianuarij anni 1617. Auctoritas Cardinalis Saulius. V. Thebanus Secretarius.

Quia hoc Decretum est pariter intelligendum, sicut alia supra posita, nempe edita iussu Clem. VIII. in ordine ad Saculares, non autem in ordine ad Regulares, ut ex multis ostendi in t. p. tract. 12. de reuocat. *prin. q. 17. nu. 25.* quibus addipularitur *Martin. Bonac. tom. 3. de censur. Bull. Gen. disp. 1. q. 2. 2. prin. 2. nu. 18. vers. neq; obstat Decretum Pauli V. & Pyr. tom. 3. prin. 2. nu. in addit. ad Consil. Sixti IV. nu. 38. in fin.*

4 Illud enim Decretum fuit editum in declarationem, & confirmationem praedictorum Decretorum Clem. VIII. declaratio autem, & confirmatio facta in forma contrum, ut est illa, de qua agitur, non est nova dispositio, sed antiquorum iurium simplex, & clara explicatio, prout etiam aduertit Leonard. Duard. in l. b. 3. Bull. Gen. l. 2. q. 1. au. 32. *ver. nec obstat tenetur, & l. 2. ma 2. p. sum. cap. 19. nu. 15. in fin. & ver. alia iura, num. 20. in fin.*

5 Etenim, in hoc Decreto clare deciditur, nemine posse, praetextu privilegiorum absol-

absolvere à casibus, & censuris Sedi, & Locorum Ordinarijs reservatis: Cum enim in *Decreto Clem. VIII.* nulla mentio fieret de censuris, quidam putarunt, non extendi ad censuras, sed solos casus Papæ, & Ordinarijs reservatos amplecti; quod dictum hodie, ob prædictum *Decretum Pauli V.* non potest sine nota temeritatis defendi.

6 Sic pariter, ob prædicta autumant, dicendum esse de *Decreto* eiusdem Sac. Congregat. iussu *Præb. VIII.* sub hac forma verborum edito.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negatus, & consultationibus Episcoporum, & Regularium proposita, censuit per confirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Sac. Conc. Trident. obtinuerunt, nequaquam tenuisse privilegia prius ab eodem Concilio, ac deinde, etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta, si qua habebant, absolviendi à casibus, Ordinarij Loci reservatis. Quoadmodum, ita nec indulta absolviendi à casibus contentis in Bulla, qua in die Cæna Domini legi consuevit, reposita sublata per annum ipsius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquisivisse ex subsequentibus privilegiorum confirmationibus. Ac proinde Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti, etiam necessarii exprimiendi, nec intrâ, nec extrâ Italiam in vim privilegiorum, aut confirmationum cuiusmodi, quas, vel habuerunt obtinuerunt, vel deinceps fore obtinebunt, posse quemquam absolvi ab eisdem casibus, in Bulla Cæna, aut Ordinario loci reservatis. Ac si secus egerint, absolutiones nullas, atque irritas fuisse, ac fore. Ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolica reservatis: siquidem Regulares habent à Sede Apostolica absolviendi facultatem, illam extrâ Italiam minime sublata fuisse ipsidem Sacra Congregationis decretis, hac de re editis iussu Sæc. Mæmar. Clem. VIII.

Quam Sac. Congregat. sententiam Sanctitas sua ad se relata approbavit, mandavitque ab omnibus, ad quos pervenit, inviolabiliter observari: Roma 17. Novembris 1628. F. A. Cardinalis S. Romaphr. Loco & sigilli. T. Fagnanus Secretarius.

7 Verumtamen adverte, quod præsens *Decretum* licet loquatur, de non absolviendo Sæculares in vim privilegiorum, & confirmationum eorundem; nihilominus, non vno, & eodem modo à *Doctrinibus* declaratur: Sunt enim, qui dicunt, quod hodie per præsens *Decretum* derogatum est omnibus privilegijs, sic adeo, quod Confessores, siue sint Regulares, siue Sæculares, intrâ Italiâ non possunt absolvi à casibus Bullæ Cæna, & Episcopo reservatis: nec quidem ab illis alijs quinq; expressis in *Decreto* secun-

do declaratio primi *Clem. VIII.* neque ab alijs quibuscunque Sedi Apostolicæ reservatis; & mouetur ex illis verbis, ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolica reservatis, siquidem Regulares habent à Sede Apostolica, &c. Ergo, dicunt ipsi, Confessores, tam Romæ, quam ubilibet existentes intrâ Italiam, carent facultate absolviendi penitentes.

8 Bordonus vero *resoluit. 6. q. 9. nu. 10. in fin.* dicit, quod prædicta verba *Decreti* non sunt contrâ eum, sed solum significant facultatem, si quam habent Confessarij Regulares, extrâ Italiam existentes, non esse, illis sublatam per *Decreta Clem. VIII.* qui derogavit privilegijs Confessorum existentium intrâ Italiam.

9 *Lexona* autem in 1. par. summ. cap. 19. nu. 16. tractâdo de dicto *Decreto Præb. VIII.* inquit, quod illa verba debent ita intelligi; ab alijs vero casibus (scilicet, præter casus Bullæ Cæna, & reservatos Ordinarijs) & censuris Sedi Apostolica reservatis, &c. & in fin. ita subnequit, comprehenduntur Confessarij in dicto *Decr. Præbani VIII.* tam Romæ, quam ubilibet existentes, quantum ad ea, qua in prædicto *Decreto* continentur: quod est dicere, Confessores hodie, nec intrâ, nec extrâ Italiam posse absolvi à casibus Bullæ Cæna, & Locis Ordinarij reservatis: Quod verò ad alios quinq; in *Decreto Clem. VIII.* expressos, Confessores extrâ Italiam existentes posse absolvi, si habeant facultatem absolviendi; secus autem Confessores existentes intrâ Italiam, etiam si habeant facultatem absolviendi, quod videtur annuere *Barbo. in cap. 19. de off. & potestate Parochi, in fin.* Proinde, remanere privilegia, quoad alios casus non comprehensos in dicto *Decreto Clem. VIII.*

10 Tu autem nullatenus recedas à novissima Declaratione super id facta à Sac. Congregat. & in hac Civitate Neapolitana per Eminent. Cardinalem Philamarin. publicata, quam habes in 1. par. *tract. 13. de reuocat. privi. q. 17.* est enim authentica, & lex nova censetur, per ea, quæ dixi 1. par. *tract. 8. de interpretat. q. 4.*

11 Illud deniq; adverte, huius privilegia Regularium semel sublata, & extincta, per subsequentes confirmationes nequaquam reuiviscere, ut dicitur in dicto *Decreto Præb. VIII.* procedere de confirmatione facta, in forma communi: Secus autem si fieret ex certa scientia, ut constat ex decis. 1. par. *tract. 9. de claus. clausula 3. nu. 6. & tract. 11. de confirmat. quaest. 2.*

200 De Author. Capit. General. Traët. XII.

Prelati Regulares, an valeant in foro animæ, Subditos suos absolvere ab hæresi occulta? Quæst. 18.

mani Pontifices non limitauerunt, & per alios concessa, quoad forum animæ, non video reuocata.

Affirmatiuè dic, etiam si forent relapsi; vt constat ex dictis priuilegijs, & præcipuè ex illo, Iesuïtis concessio à Gregorio Papa XIII. quo anno Domini 1588. 18. Martij, indultum fuit Generali eorundem, vt posset absolvere suos Subditos ab hæresi, & à relapsu in hæresim, habeturq; in *Comp. priuileg. d. Societ. ver. absolutio*, §. 7. & refert Suarez tom. 4. de *Relig. traët. 1. lib. 2. cap. 2. nu. 2.* qui addit, idem etiam concessisse Greg. IX. Minoribus de Obseruantia, & alia similia priuilegia refert Casarbo cod. ver. cit. loc. Rodrig. tom. 1. quæst. 20. ar. 12. & q. 62. ar. 6. & 13. Miranda tom. 2. Manual. quæst. 7. ar. 3. & quæst. 33. ar. 7. Festus in summi. *Constitut. part. 2. cap. 65.* & Filineus tom. 1. traët. 8. cap. 10. nu. 265. refert, ita fuisse in Sacra Penitentiaria responsum, anno Domini 1617. quibus subscribit *Peyr. tom. 1. in 4. Constitut. Sixti IV. §. 5. num. 20.*

3 Nec dices, quòd *Vrb. VIII. in d. Declaratione* excepit hæresim, quia ceteri Ro-

Prelati Regulares, an possint dispensare in irregularitate occulta hæresis? Quæst. 19.

Affirmatiuè dic; tùm quia, neq; ex *Bulla Cyna*, neq; ex alio Canone apparet, hanc facultatem concessam. Prelatis huiusmodi fuisse reuocatam; ergo manutenendi sunt in sua possessione; tùm etiam, quia hi valent, quod, & Episcopi in suos Subditos, sed Episcopi possunt in hoc dispensare, etiam si nò possent absolvere ab hæresi, prout autumant multi, quos allegat, & sequitur Barboja de potestate Episcopi, p. 2. allegat. 39. nu. 4. Diana p. 1. moral. traët. 15. resoluit. 15. & p. 7. traët. 2. resoluit. 25. & colligitur ex cap. saluberrimum 21. l. 9. 7. & cap. liceat 6. *Conc. Trid. sess. 24. de reformat.* vbi habes, Episcopus posse absolvere hæreticos ab excommunicatione Papæ rescuata, ad penitentiam admittere, & peracta penitentia, ad nouos Ordines recipiendos habiles reddere.

S V M M A Q V A E S T I O N V M.

Traët. XII. De Author. Capit. General.

Capitulum Generalissimum in Ordine Predicatorum, an distinguatur à Capitulo Generali? Quæst. 1.

Capitulum Generale, an habeat potestatem ferendi leges, & statuta in Subditos? Q. 2.

Capitulum Generale, an possit ad libitum statuere contra ius commune Canonicum? Q. 3.

Capitulum Generale, an possit facere præcepta de re minima, obligant ad mortale? Q. 4.

Capitulum Generale, an possit præcipere, aut vetare, quæ nunquàm alijs per legem Diuinam, aut Naturalem fuerunt præcepta, vel vetita? Quæst. 5.

Capitulum Generale, an valeat, suis legibus Subditos obligare, ad se publicè accusandum in Capitulis, de eorum defectibus? Q. 6.

Capitulum Generale, an possit cū maiori parte Capituli, Regulā relaxatam ad pristinum statum restituere; sic aded, vt ceteri iam professi, illam teneantur obseruare? Q. 7.

Capitulum Generale, an possit mutare, & variare præcepta, aded, vt quæ ex Regula, & prima institutione obligant ad solam penam, obligent ad culpam venialem, vel mortalem? Quæst. 8.

Capitulum Generale, si statuat aliquid illicitum; an statuentes, vel permittentes statui sint puniendi? Quæst. 9.

Capitulum Generale in Ordine Predicatorum, an possit ab officio absolvere Magistrum Ordinis, & deponere? Quæst. 10.

DE AVTHORITATE

Capituli Generalis. Tra&t.XII.

*Capitulum Generalissimum in Ordine
Prædicatorum, an distinguatur à
Capitulo Generali? Qu. 1.*

Respondeo, quòd sic; nàm Capitulum Generalissimum nequit convocari nisi de expressa voluntate Romani Pontificis, aut ex petitione maioris partis Provinciarum Ordinis nostri, aut de mandato P. Generalis, cum media parte, Provinciarum; & hoc ex causa urgente, & necessaria, ut dicitur in *textu cap. 10. dist. 2. de Capitulo Generalissimo, fol. 155. col. 1.*

2. Secundò, quia huiusmodi Capitulum celebrare, spectat ad singulos Provinciales cuiusvis Provinciæ dicti Ordinis, nec non ad duos Diffinitores eiusdem, eligendos tamen in Capitulo Provinciali à pluribus, vitrà mediocritatem omnium eligentium, iuxta formam Canonice, in quos omnes Vocales Capitaliter congregati, debent vota sua unanimiter transferre, & eisdem potestati plenariè concedere, ut quidquid ab eis fieri cõtingerit, suè in constituendo, suè in dilituendo, mutando, addendo, vel minuendo, de cetero firmu, ac stabile permaneat; ita ut alicui non liceat, cuiusvis sit authoritatis, Capitulo, aliquid eorũ immutare, quæ ipsi statuerunt, perpetuis temporibus permanens, ut *ibid. c. 1. x. 2.*

3. Proinde, Capitulum Generalissimum vim habet, & facultatem ferendi leges, & præcedentes abrogare, si voluerit; quæ quidè sic lætæ, erunt perpetuæ Constitutiones in Ordine nostro, quæ nec possint auferri, nec mutari: nisi à consensu Capituli, vel à tribus Capitulis Generalibus, successivè, & immediatè tamen celebratis, ut in *cit. loc. text. 4. & text. 10. Prolog. text. 8. in fin. p. 3. col. 2.*

*Capitulum Generale, an habeat potestatem ferendi leges, & statuta in
Subditis? Quæst. 2.*

ET dico, quòd sic; tũ quia, potestas Legislativa nascitur à iurisdictione ordinaria, & potestate, quam habet Capitulum Generale in Subditos, ut cõstat ex decis. hic suprà *tra&t. 10. q. 9. & 10. & docet D. Thom. 1. 2. q. 90. ar. 3. & 2. 2.*

Tom. 2. Par. 3.

quæst. 91. ar. 2. & habetur in l. 1. ff. de Const. tũ etiam, quia ita concessit Innoc. VIII. Martinus V. Eug. IV. & Leo X. quorum verba refert Rodr. tom. 1. q. 41. ar. 2.

2. Quæ tamen leges, & statuta debent esse secundum Regulam; aliis non tenent, ut dictum est suprà, & sic facta, illicò obligant omnes, & censentur confirmata à Sede Apostolica, ex concessione *Iul. 3.* prout docet Rodr. *cit. loc. & Peyr. tom. 1. privit. in Const. Pyrrii, nu. 10.* limita tamen hoc, in Familia Dominica, in qua Capitulum Generale non potest leges ferre; ex speciali statuto expresso in *text. 7. Prolog.* ut multitudo Constitutionũ euitetur in dicto Ordine, ibi, *prohibemus, ne de cetero aliquid statatur: nisi per duo Capitula Generalia cõtinua fuerit approbatum, & tunc in tertio Capitulo immediatè subsequenti poterit confirmari, vel delecti:* hæc *ibid.*

3. Quod extenditur ad P. Generalem, prout *ibid.* declaratur in *lit. P. pag. 8. col. 2.* etenim in Ordine prædicto, leges ferre spectat tantũ ad Capitulum Generalissimum, ut dicitur in *text. 4. cap. 10. dist. 2.* & exceptio firmat Regulam in cõtrarium: Capitulum ergò Generalissimum æquipollet tribus Capitulis Generalibus, continuè, & immediatè factis, in *cit. loc. Prolog. 7. lit. T.*

4. Undè statutum, ac decisiũ per tria Capitula Generalia, & continua, censetur factum per Capitulum Generalissimum.

*Capitulum Generale, an possit ad libitum statuere contra sus commune
Canonicum? Quæst. 3.*

Negativè deciditur in *cap. institutionis nostre 7. 25. quæst. 2.* ibi, *nec à quoquam Pontificum, in totum, vel in partem, ea qualibet occasione concilii decernimus, vel mutari, & in cap. quod super his 9. de ma&re, & obed. ibi, dummodò in ipsa Synodo non ducas aliquid statuendum, quod Canonicis obvis institutus, &c.*

2. Et ratio esse potest, defectus potestatis; nullus enim Inferior habet potestatem destruendi Decreta sui Superioris, & docet *Penorm. in cit. cap. & Ioan. Andr. in cap. final. de appellat. 6. & cap. final. de off. Archiep. præsbyt. nu. 7. Navar. lib. 3. consil. de Regal. consil. 26. nu. 4. & Suar. lib. 4. de leg.*

Cc

cap. 5.

cap. 5. m. 1. & colligitur etiam ex cap. 2. de locato, secus autem, esset contradicere voluntati Papæ.

3 Hinc, Capitulum Generale non potest leges ferre in rebus, quas sibi Papa specialiter referuauit; vt habetur in cap. 1. de translat. Episcop. cap. 1. & 2. de reliq. & reuerat. Sancti. & cap. vltim. de Relig. domib.

4 Nec item in causis grauioribus, quales sunt, quæ ad nouam fidei declarationem, vel promulgationem pertinent, vel quæ concernunt statum vniuersalis Ecclesie, cùm sunt, impedimenta matrimonij, ieiunia mutare, & similia.

5 Nec item in ijs, per quæ derogetur priuilegijs, Ecclesiasticis Personis indutis, vel consuetudinibus vniuersalibus, iuxta cap. cùm dilectus, de consue.

6 Bene verum aliquod prædictum Capitulum, Constitutiones iuris communis potest declarare, innouare, & vbi pena deficit, apponere, vel veterem, pro aliqua rationabili causa augere; quia hoc non est, ius commune subuertere, sed illud adiuuare; quod licitum esse, dicitur in cap. 1. de non. oper. nunciat.

7 Potest item Generale Capitulum, ad correctionem mortum, ius commune supplet, statuta facere præceptoria, prohibitoria, & penalia; prout habetur in cap. prodest 23. q. 5. & eo ipso, quod sint facta, modo prædicto, sunt, & censentur, Apostolica autoritate confirmata per priuilegiū Clem. VII. Congregationi Clericorum Regularium, & Pauli III. Societati Iesu concessum; prout notat Peregrin. 1. p. sui Comp. tit. Consultat. & Peregrin. 1. prim. Minima Constit. Pyrrhi, l. 9. fol. mihi 30.

8 Quod procedit etiam in iure Diuino, & Naturali, prout colligitur ex cap. 2. nobis, il. 1. de sent. excomm. quandoquidem, nedum Generale Capitulum, sed etiam solus Generalis, ac item Provincialis potest adiuuare ius commune, & Diuinum, similiter, & naturale; prout notat Massobr. in praxi, tract. de Synodo, dub. 38.

9 Verum, si foret aliquod priuilegium ad statuendum contra ius commune, debet attentè inspicī, & prædicatū priuilegium, enim regulatitèr solet esse contra ius commune, vt sèpe dico in tract. de priuilegiis.

Capitulum Generale, an possit facere præceptum de re minima, obligans ad mortale? Quæst. 4.

1 **A**ffirmatiuè Caiet. in summ. ver. præceptum, & 2. 2. q. 104. art. 4. quia legum, & præceptorum materia di-

citur grauius, vel leuius, non vt in se est considerata, sed relatiuè, & in ordine ad faciem legis, cui prodest, vel nocet; multa enim, ex se sunt leuia, sed ex circumstantijs redduntur graviora. Nugæ in ore Laicorum, Nugæ sunt, sed in ore Religiosorum sunt Blasphemie, ita fractio silentij, aut nihil, aut leue est apud Seculares, sed in nostra Religione est magnæ considerationis, cui stat pena taxata in specie, à qua postea Prælati in specie absolunt, in absolutione, quæ fieri solet in magnis festiuitatibus, & Capitulis; vbi dicitur, vos absoluit ab omni transgressione Regula, & ab omni penitentia oblita, & neglecta, & maxime à pena, quæ debetur propter fractionem silentij; & ideo, quia silentium in Religiosis ordinatur ad honestatem, quietem, deuotionem, & contemplationem, & meditationem, vitæ spiritualis Religiosorum, & sic fractio his opponitur virtutibus, & nimis nocet profectui spirituali, ideoq; potest esse materia grauis in Religiosis.

2 Quod totum probatur exemplo Dei, qui Genes. 3. in re leui, vt est fructus vnus arboris, sub reatu culpæ mortalis præcepit Adæ, ne comederet de ligno scientiæ boni, & mali; quia prædictus fructus, etiam in indiuiduo, etsi, vt in se inspectus, fuisset res leuius: tamen positus in recognitionem obedientiæ Deo debite, & ad reprimendam hominis elationem, & in tributum humanæ subiectionis ad Deum, erat, & fuit materia grauis, prout notat Sum. de leg. lib. 3. cap. 25. num. 4.

Capitulum Generale, an possit præcipere, aut vetare, quæ nunquam aliàs per legem Diuinam, aut Naturalem fuerunt præcepta, vel vetita? Quæst. 5.

1 **E**T dico, quòd sic; tùm quia, ita constat ex vsu, & praxi omnium gentium, & populorum; tùm etiam, quia, ceterum est, Principes, & Supremos Prælatos habere potestatem ferendi leges, pro bono Regimine Subditorum.

2 Bene verum est, quòd hi non possunt vti hac potestate, in præcipiendo, & vetando, contra legem Diuinam, & Naturalem; etenim nullus homio, cuiuscunq; sit status, potest præcipere quidquam per se malum, vel à Deo prohibitum, nec vetare quidquam per se debitum, vel à Deo iustum: nam tam lex Diuina aeterna, quàm Naturalis, est prorsus necessaria: volo dicere, quòd lex Diuina, aut est præceptiua; & sic pro obiecto suo habet id, quod ex natura rei debitum est, prout est id, quod per se est intrinsecè bonum,

bonum, eum Deum colere, & honorare parentes: & ista bona sunt adeo de suo genere, & intrinsicce, ex parte rei bona, & debita; quod non potuissent, non esse debita, & precepta à Deo; & consequenter non potuissent, non obligare sub lege.

3. Aut lex Divina est vetativa, & prohibitiva; & sic habet respicere pro suo obiecto id, quod per se, & ex natura rei non erat debitum, ut opera mala, quæ ab intrinseco, & ex se ipsis sunt mala, ut Dei odium, mendacium, auriolarii, & similia; & sic ex natura rei, debitum est, talia opera non fieri, & ex ipsis perunt vetari, & prohiberi, & impediri.

4. Lex igitur Divina, respectu prædictorum omnium est necessaria; unde quæque, siue sit in mente Dei, siue in mente hominis: Deus namque sua æterna, & immutabili cognitione, optime novit, quædam opera esse intrinsicce mala, & ex ipsis illicita, & quædam intrinsicce bona, & ex se ipsis debita; sic adeo, ut non potuisset ista, non præcipere, nec item illa, non vetare; quia mala sunt ex se; ideo prohibita; & è contra, quia bona ex se sunt adeo precepta; & sicut bona huius generis, ad sui executionem non indigent præceptis à intrinseco mala, siue vetatione, censentur prohibita, & debent vetari.

5. Id ipsum procedit de lege naturali; nam in mente cuiusque hominis reperitur lumen infusum à natura, quo quilibet bene agnoscit, quænam sint per se mala, & consequenter fugienda; & quæ bona, & consequenter debite fieri, de qua dicit *Apostolus. Genes. 2. a legem non habent, naturaliter, quæ legis sunt, faciunt, ad Rom. 2. huiusmodi legem non habentes, ipsi sibi sunt lex.*

6. Proinde, si contingat, Principes quidquam statueri contra legem Dei, aut naturæ, talis iussio non obligat, nec habet rationem legis; sed dicitur abusus, & violentia.

7. Quamobrem, satis bene, ac rationaliter *Apostolus. 1. 4. dixerunt, Iudæorum Principibus, Si iustum est in conspectu Dei, vos potius audire, quàm Deum? indicat, & cap. 5. obedire oportet Deo, magis quàm hominibus; & Machab. 7. quem sustinet, non obedi præcepto Regis, sed præcepto legis, quæ data est Nobis per Moysen.*

8. Hinc, Martyres contempserunt iussu Principum, & vi præceptorum non potuerunt cogi; quia nullus Inferior obligare, potest ad aliquid, quod est contra legem maioris Superioris; ut est Deus, & Natura.

9. Sic igitur, Principes Supremi, & huius generis Prælati, habent potestatem ferendi leges, quas tamen nequeunt ferre contra Dei legem, Divinam, Æternam, & Natu-

ralem; Aut ergo hæc potestas erit inutilis, & frustratoria, aut excedenda circa ea, quæ nunquam fuerunt præcepta, aut vetita, cum sunt indifferentia, ut gerere anna, quosdam libros legere, soluere tributum, recitare preces, & similia.

10. Confirmatur, quia lex humana derivat à lege Divina, non solum, quia iubet ea, quæ per modum conclusionis deducuntur ex principiis naturalibus; sed etiam ea, quæ se habent per modum determinationis, prout docet *D. Thom. 1. 2. quest. 95. ar. 2. hoc est, ea etiam iubendo, quæ non sunt contra, sed confirmationi, & legi naturali non repugnant.*

11. Et secundum hoc dictamen, humanæ leges non paucè iubent eam, quæ naturali iure antea iussa erant, & debita, addentes penas contra transgressores, quod est aliquando necesse propter bonum regimen Reipublicæ, & legum observantiam.

Capitulum Generale, an valeat suis legibus Subditos obligare, ad se publice accusandum in Capitulis, de eorum defectibus? Quest. 6.

1. **E**T dico, quod non; quia hoc esset se infamare; nemo autem tenetur suam propriam detegere turpitudinem, ut dicitur in *1. 2. 5. Divus, ff. de iure fisci, cap. si peccaverit 2. quest. 1. cap. nolo 9. 12. quest. 1.*

2. Nec quis, ad se infamandum potest aliqua lege altringi; sicut nec, se ipsum, interimere: quandoquidem vitam, & famam, naturali iure tenemur cui, odire, & utramque defendere ab omni obiculo, & huiusmodi lex, si heret, non obligaret; quia crudelis, & intolerabilis esset; non enim, possumus, contra ius naturæ aliquid stabile; etenim ius naturale præstat iuri humano, & positivo; prout ex multis ostendit *Joan. Sanchez in stellis, disp. 46. nu. 23.*

3. Hinc collige, Subditum non posse cogi à suo Præbato ad manifestandum ei sua peccata secreto, extra Confessionem Sacramentalem, *Sot. lib. 4. de infl. & iur. 6. ar. 7.*

4. Nec, ut publice, se esse vitiis prospiciat, vel illegitimæ gemituras; quia hoc esset, suam famam denigrare, & contumpebilis fieri, aut impediri ad consequendum honores, & Prælaturas, *Navar. lib. 2. de rellat. cap. 4. nu. 18. & Suarez de pnu. disp. 21. sect. 2. nu. 6.* Nec teneri aliquem, se reum, prodere, etiam ad liberandum innocentem, cui delictum à reo commissum imputatur, *Tol. lib. 4. c. p. 70. nu. 18.* nam Reus, in tali casu nihil potius operatur, ad

mortem innocentis; sed tantum permittit; & vnicuique licet mortem alterius permittere, ut propriam vitet, *Sot. d. lib. 4. de iustis, quest. 6. art. 3. §. secundò præter damna, Anst. de casus. 2. par. cap. 5. dub. 2. concl. 9. & Nauar. in cap. inter verba. 1.* Nec tenetur reus se manifestare, etiam si imposita ei foret excommunicatio, de se prodendo, *Sanchez de censur. disp. 4. sect. 5. nu. 4. & de legib. lib. 5. cap. 10. nu. 11.*

5 Quod extendit ad votum Religiosorum, quorum si quis se obligaret, vel iuraret, se debere accusare de defectibus; non tenetur statè voto facio; quia, ut *Hydor.* docet in cap. in malis 2. qu. 4. in malis promissis rescinde fidem, & in tempore voto mutatur decretum, *D. Thom. 2. 2. q. 88. ar. 2. Syl. ver. votum 1. q. 4. Sot. de iustis lib. 7. q. 1. ar. 3. ad vi. & Nauar. cap. 12. nu. 25.*

6 Nec his oblat praxis nostræ Dominicanæ Familiae, & mos aliorum Religiosorum, qui, & sicut nostrates, se acculant de culpis in Capitulo quotidiano, in quo Rei Fratres humiliter culpas suas cōfentur, & petunt veniam; & habetur in nostris *Constit. dist. 1. de gravi culpa, cap. 17. l. 1. G. col. 1.* ubi dicitur, quod Fratres, de his teneantur se accusare, & penitentiam sibi iniunctam facere; quia hæc accusationes sunt de leuibus, & communibus, quæ sanæ non derogant, prout est, frangere silentium, tardè fugere ad maturum, male legere, male inclinare, dare malum exemplum, male custodire res communes, & similia, quæ potius sunt commemorationes obliuionis culpæ, quam accusationes, vel denunciations, prout docet *D. Thom. 2. 2. qu. 33. art. 7. ad 4. & habetur in eadem nostrâ. Constit. cit. loc. fol. 73. col. 3. l. 1. Secus autem dicendum, de culpis gravioribus, vel grauioribus, quæ possent sanæ nocere.*

Capitulum Generale, an possit eum maiori parte Capituli, Regulam relaxatam ad pristinum statum restituere; sic adco, ut ceteri tam professi, illam teneantur obseruare? Qu. 7.

1 POSSE quidem, Reformatum tamē supposita auctoritate, edendi statuta, pro Religionis bono; affirmat Innoc. in cap. super ea, ver. austeritatem, de Regularibus, & ibi *Cardinal. nu. 2. quest. 2. & Panorm. nu. 6. Alberic. in dictionar. ver. Religio 2. §. vi. & Syl. in summa, ver. similiter Religio 6. quest. 6. Armilla nu. 10. D. Reg. Carol. Tapia in amb. ingressi, ver. ipso ingressu, cap. 1. nu. 61. C. de Sacrosanct. Eccl. & multis relatis *Sanchez lib. 6. summa cap. 2. nu. 35.**

2 Et hoc ideo, quia tam Capitulum Generale, quam P. Generalis, ex quo habent auctoritatem, & tenentur communi bono Religionis prouidere, possunt Subditos compellere ad id acceptandum, & prosequendum; & in hoc, quod iubent, vtuntur iure suo; & Subditi tenentur obedire; nam, qui sua sponte se subiecit Regulæ, & iureiurando promisit, Regulam seruare, quantum est ex se, non debet se opponere Religionis meliori bono, sed debet esse promptus, & paratus, & procurare, vt Regula collapsa reformetur, & reformatam obseruare; quia hæc omnia non sunt contra, nec præter Regulam; sed secundum Regulam, omnia enim necessaria ad Regulæ conseruationem, cū sunt illa, sine quibus, bonus status Religionis non potest diu conseruari, nec vota essentialia custodiri, pertinent ad Regulam saltim implicitè, & indirectè, prout docet *D. Thom. quodlib. 10. art. 10. & in 2. sentent. dist. 44. ar. 8. & ibi Durand. q. 4. & Caiet. 2. 2. qu. 88. ar. 8. dubio vltim. & filius, qui suæ Matris dedecus procuraret, vel eam sinceret mori, crudelis esset; nè dicā inimicus; à pari, bonus Religiosus, nè suam Religionem, quam profitetur, videat vilipendi, vel dissolui, omni conatu debet reiterationem procurare, & pati, & obseruare, *Syl. & Tab. ver. Religio, qu. 21. nu. 23.* secus, nequam, aut sceleratus diceretur, & merito.*

3 Quod tamen limitant Doctores in eo, qui tempore professionis non habuit intentionem, ad ampliù se obligandum, quā ad illā Regulā, sic relaxatā; quia limitata causa, limitatū producit effectū, *l. in agris, ff. de acquir. rer. dom. Nauar. lib. 3. consil. tit. de Regul. consil. 9. & Tab. ver. Religio, nu. 2. & cō fortius, si de hac sua intentione fuerit expressè protestatus, tempore professionis, *Sanchez cit. loc. nu. 39.**

4 Nihilominus, isthæ limitatio non potest habere locum in Dominicanis; quia Prælati nostræ Familiae, Nouitio ad terminū professionis peruento, expressè protestatur, quod professio, quam intendit emittete, obligabit ipsum ad tria vota, paupertatis scilicet, castitatis, & obedientiæ, secundum Regulam *Augustini*, & Institutiones Fratrum Ordinis Prædicatorū, & non secundum, quod hodie hæc, vel ibi seruatur, & quod statim elapso termino, sibi taxato (nisi contradidit ab ipso, vel à Religione firmiter) incurritur professio, etiam si aliter non profiteatur, itā planè legitur in *dist. 1. de Nonis, cap. 4. tex. 10. fol. 59. col. 1.*

5 Sed quid, si professus, tempore Regulæ vult, pax, sit ita delicatus, vt vires non ha-

habeat ad novam Regulæ reformationem observandum? dico, quòd cum hoc Prælati debet dispensare, ita, vt in illa collapsa Religione, quam professus est, permaneat, vel, vt à nonis austeritatibus reformatæ Religionis libetetur; quia in moralibus, vt sæpè dixi, quod est difficile, reputatur impossibile, *Nauar. cit. loc.* & ad impossibile, nemo tenetur, *Miranda tom. 2. Manual. Prælat. q. 23. ar. 5.*

Capitulum Generale, an possit mutare, & variare præcepta, adeo, vt quæ, ex Regula, & primæ Institutione, obligat ad solam pœnam, obligent ad culpâ venialem, vel mortalem? Q. 8.

INegatiuè dic, quia nostrum Capitulum Generale, ex defectu authoritatis, nihil potest licitè statuerè, contra nostrum ius commune, quod est, nostra Regula, & Constitutiones, prout supra dictum est, tum etiam, quia hoc præcipere, esset, nedum suprà, sed expressè cõtra Regulam, prout constat ex *Procl. consilii. text. 5. & 6. fol. 6. col. 3. & 4.* vbi Prælati nostri Ordinis hoc manifestè prohibetur, cum decreto irritante.

¹ Vnde, *5. Thom. 2. 2. q. 181. ar. 9.* docet, quòd nostrarum Constitutionum transgressio, vel omisso, ex suo genere non obligat ad culpam venialem, nec mortalem; quod intelligi, si tale statutum fieret per Capitulum in vniuersum, hoc est, quòd omnes, & omne tempus, secus autem, si fieret, quòd aliquos particulares Fratres, in exemplum aliorum, & correctionem illorum, qui fortè noluerunt obedire, & pro eorundem salute hæc adhibetur medicina: verum, ob culpam duorum, vel trium, non debet tota Religio, vel Conuentus obligari, *Sanchez lib. 6. iamm. cap. 2. n. 46.*

Capitulum Generale, si statuat aliquid illicitum, an statuentes, vel permit- tentes statui, sint puniendi? Qu. 9.

Profectò, adus factus cõtra legem est nullus, *cap. in nomine Domini, de testibus, & cap. Index, & ibi Glos. & hoc, ex defectu potestatis, & huiusmodi statuentes, non solùm expressè, sed etiam tacitè, qui scilicet fuerunt præsentès, & omiserunt se opponere, & resistere; sunt puniendi, quia, qui tacet, affirmat, & taciti, & expressi consensus eadem est virtus; & docet *Innoc. in cap. 1. de his, qui sunt à Prælat. de Ioan. de Anan. in cap. veniens, & in cap. dile-**

has filius, & 2. & ibi Glos. ver. duxerit de preben. & sic agentes, & consentientes pari pena puniuntur.

² Secus autem illi, qui contradixerunt; quia pena suos tonet auctores, *cap. quæstus, de his, qui sunt à Prælat. & L. sanctas, de pœnis, & L. de Magistrat. conueniens, & cap. Romana, S. P. in iurisdictione, in ver. culpabiles, de senten. excomm. in 6.*

Capitulum Generale in Ordine Prædicatorum, an possit ab Officio ab- soluere Magistrum Ordinis, & deponere? Qu. 10.

Respondeo, & dico, quòd sic; seruatis tamen multis, & præcipuè Constitutionibus eiusdem Ordinis, prout constat ex *Bulla*, nobis concessa ab *Inno. 1P.* quæ incipit, *inter alia*, quam extendit *V. Iusmaris* in nostro *Bull. fol. 15. lit. B.* ibi, *& tu Magister à Diffinitoribus Capitali Generalis Ordinis ipsius Ordinis, secundum Ordinis Constitutiones eiusdem, absolui, & amoueri possit; & à Sixto 1P. in Bulla, incip. Regimini vniuersalis Ecclesiæ, lit. B.* quod est *Mare Magnus* Prædicatorum, quam *Bullam* per extensum refert idem *V. Iusmaris* in eod. *Bull. pag. 150.* ibi, *& tu Magister, à Diffinitoribus Capitali Generalis Ordinis ipsius, secundum Ordinis Constitutiones eiusdem, absolui, & amoueri possit, auctoritate Apostolica indulgemus.*

² Constitutiones autem Ordinis, de quibus loquuntur prædicti Rom. Pontifices in cit. *Bullis*, sunt Decreta cap. 8. de Capitulo Generali, *text. 6. pag. 143. col. 3.* ibi, *Diffinitores itaq; prædicti, quando eis videbitur expedire, excessum Magistri Ordinis seorsum corrigant, & emendent; qui eorundem ipsius humiliter se prosteruant, veniam faciant, & sians de suis necessitatibus se accuset, & Diffinitores audiri ac cessantem; audito verò accusationibus, faciat, & ob absente, Diffinitores de eius correctione conferant, & disponant, quòd si prauaricator Ordinis fuerit, aut contempnit, aut adeo negligens, & remissus, quòd Ordinis dissolutionem, & destructionem inducat, moncatur à Diffinitoribus, & Magisteratui cedat, & aliquem locum ad mandandam sibi eligat, vt possit honestè conuersari; alioquin amouendi cum ab officio Magisteratus liberè habeat facultatē; hæc ibi.*

³ Dixi, seruatis tamen multis, quia cum res hæc, sit plusquam grauissima, & magnæ importantiæ, procedendum est in ea cum magna circumspectione, maturitate, & grauitate, & non nisi in casu magnæ necessitatis, & tunc cum modestia, & iustitia, non nisi, quin prius multa præcesserint, tã ex parte Capituli, quàm ex parte Magistri.

4 Nān Primò pręrequiritur, vt Capitulum Generale sit legitime cōgregatum, quod tunc euenit, quando conuocatur ab eo, qui de iure, vel consuetudine habet, vt congregare illud possit, & ea deficiente, ab eo, qui debet iuxta Religionis statuta, vel ex eo, qui ius habet, ex speciali delegatione Domini Papę, quę quippę delegatio debet esse nota, & iuridicę manifesta, vel ab eo, qui in Capitulo antiquior est, prout habetur in *cap. statinus, de maior. & obed. & ibi Innoc. & Felin. & alij Canonista in cap. cum omnes, de Confil.*

5 Secundò, quòd in isto Generali Capitulo debeant esse pręsentes Distinctores, & Prouinciales triginta vnus Prouinciarum, cum Socijs suis, iuxta *d. capit. text. 1. fol. 143. col. 1.*

6 Tertiò, debet pręcedere culpa Magistri Ordinis, non qualiscunque, sed talis, qualis pręscribitur in *tex. 6. cap. iam dicti* vtrputa, Si P. Generalis pręuaricator Ordinis fuerit, aut contemptor, aut ad eò negligens, & remissus, quòd Ordinis dissolutionem, & destructionem indicat tunc autem dicitur cōtemptor, cum statuta spernit, & nihil curat de Regula, & Constitutionibus, & pro nibilo reputet transgredi illas, & eas voluntas renuat subijci Regula, & Constitutionibus; Immo, vt nullas subsistente causa, eas continuè transgrediat, & habeat firmum propositum, in huiusmodi transgressionē perseuerandi: vel si faciat pręuaricator, hoc est, si frequenter, & quasi ex habitu Regula, & Constitutiones transgrediat, ita pręuaricator dicitur ille, qui prę alijs, plusquam debeat, legem transgreditur: hæc ibi *declar. lit. E. fol. 146. col. 2.*

7 Quę quidē culpa, cum qualitatibus suis debent prius dictis Distinctoribus iuridicę constare: qualitas enim dans iurisdictionem, est prius omninò probanda, & cōsulto, pronuntiandum in ea; secus autem iurisdictioni nunquam dicitur fundata, vt omnes docent.

8 Quòd autem transgressio Magistri Ordinis sit habitualis, continuata, & excessiua super omnes transgressores Ordinis, moraliter loquendo existimo, quòd sit impossibile; nām in vim, & prauit huius Canonis, essent ad Distinctorum examen, reuocanda omnia delicta, & delinquentium excessus, tam pręsentium, quàm pręteritorum Religiosorum; quibus visis, & examinatis, necessum foret, declaratoria sententia desinire, P. N. omnes vincere in peccato, quod, meo videri, nequit praticari; nā quòd homo peccet, & quòd peccet ex habitu, & quòd peccet super omnes, ita, vt omnes in malitia vincat, & quòd à nemine vincatur, impossibile iudico, vel valde

nimis difficile, quod in moralibus censetur impossibile: quandoquidē, quod difficile pensatur, pro impossibile habetur.

Quibus ibidem additur, si sit ad eò negligens, & remissus, in Ordinis dissolutionem, & destructionem inducet, quod, videlicet, non hortetur Fratres, verbis, litteris, ordinat: omnes, & exemplis, ad bonum, Religioseq; viuendum, si defectus non corrigeret, & nullo modo puniret, si nunquā celebraret, & neq; ad Chorū, & Refectoriā accederet: si autem nihil horum haberet, quamuis, quandoq; Constitutiones transgrediretur (non tamen ex contumacia, neq; plusquam ali) essetq; aliquamdiu negligens circa Diuina, & ea, quę ad Communitatem pertinent, non possit ad Distinctores deponi: hæc ibi *col. 3.*

9 Distinctores ergò non possunt se intromittere quoad alia pręsumpta peccata Magistris: nisi an peccet ex contemptu, & plusquam alij: quoniam in ceteris carent potestate, vt ibid. dicitur, & declaratur.

10 Quarto, horum omnium debet pręcedere infamia, vel accusatio, prout habetur in *dist. tex. 6.* per illa verba, Distinctores itaq; prędicti, postquam accusati, &c. quę quidē infamia debet habere originem, non ab inimicis, vel maleuolis, sed à fide dignis, vt expresse dicitur in *cap. qualiter, & quando, l. 2. §. ad corrigendos, & cap. inquisitionis, & cap. 2. de accusat. in 6. tit. Clar. in §. final. quæst. 7. res. sciendum, & veritatem quaro, & Sol. de secret. membr. 2. quæst. 6. cunctus. 1. dub. 3.*

11 Quintò, debet pręcedere correptio fraterna, vt in *d. tex. 6.*

12 Sextò, huic Distinctorum iudicio Magister Ordinis debet esse pręsens, & audiri in suis defensionibus, & excusationibus, per illa verba, excessum Magistris Ordinis seorsum corrigant, & emouendū, qui coram ipsis humiliter se prosternens, veniam faciat, & sians, de suis excessibus, se acuset, & Distinctores audiant accusantem; auditis verò accusationibus secūdi, & eo abiisse, Distinctores de eius correptione cōsiliari, & disponant, &c. Quę omnia referuntur ad realem, & veram pręsentiam, & formam pręscribunt huic actui, & actus factus contra formam, non potest esse iustus, nam sicut forma naturalis dat esse rei naturali, ita forma in moralibus dat esse, contrarium, & deficiente forma, deficit formatum.

13 Septimò, debentur ei defensiones de iure Naturali, Diuino, Canonico, & Ciuili, quę propter, nec per Summum Principem possunt auferri; etiam in notorijs, quia, multa iudicantur notoria, quę non sunt, vidē etiam Diabolo debentur, per ea plura, quę docet, & colligit *Aretin. praxi, cap. 1.*

cap. 1. de defensionibus, & Abbas in cap. 1. eum contingat, de foro compet. nu. 27. & contra, ius naturale nihil possumus statuere, & dicta defensiones debentur, etiam si iudicium fiat simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, sine strepitu, & figura iudicii, quia in nullo iudicio, etiam summarijssimo, defensiones omittuntur, quia, vt sepè dixi, computantur inter essentialia, sine quibus non potest iudicium subsistere, vt dicitur in l. Inlucens, §. si quis rem, ff. ad exhib. prout notat Megal. in praxi, cap. 15, num. 9. fol. 390.

14 Vnde fit, vt etiam in causa Hæreticorum debeantur, & iura, & leges clamant, quod contra inauditam partem nihil rectè potest in iudicio illi fieri, & sententia lata contra partem nō citatam, vel inauditam, est contra ius naturæ, & ita Pontificiam auctoritatem excedit, vt constat ex cap. 1. de caus. possess. in 6. & Clem. 2. de senten. & re iudic. §. ceterum, ver. nec prædicta, de qua re latè Meroll. tom. 2. d. 4. cap. 4. num. 94.

15 Oñdū, est omnino aduertendum, an illa pars, quæ totis egreditur, siue sit maior, siue minor, protestata fuerit, non esse ad tale actum, vel ad aliud quid procedendum: vel si appellatio, ac protestatio nō fuerit admitta, nam quidquid post protestationem, vel appellationem fuerit admissum, nullum erit, nullumq; produci effectum; prout expressè habetur in cap. gratum, de postul. Præl. & cap. cum nobis olim, & cap. bona memoria, de elect.

16 Quo casu, quod fit ab alijs, etiam si sit minor pars, suslinetur, & valet; quia, quando maior pars Capituli delinquit, ius reuoluitur ad pauciores; quod tene menti; est enim singulare; & frequens in vsu.

17 Nec obijcies, quod in d. Capitulis dicitur, quod fit ab alijs, etiam si sit minor pars, suslinetur, & valet; tūm quia ibid. sermo est de electione, & non de dispositione; tūm etiam, quia id procedit, quando maior pars Capituli delinquit, ius reuoluitur ad pauciores, quod non facit ad casum nostrum, cū integrum sit unicuiq; appellare, & per appellationem ligantur manus iudicum; ita, vt ad vltiora non sit procedendum.

18 Nonō, aduertendū est, quod aut omnes, aut saltem duæ partes omnium Prouinciarum, quæ de iure habent vocem, debent huic actui interuenire, secus actus non valent; nam pars maior existentiū in Capitulo, ad tam vrgens, & graue negotium non sufficit: nisi absorbeat, & in se contineat duas partes Vocalium totius Ordinis, & Prouinciarum; vt supra dictum est,

& hoc ideo, quia gubernium, fama, & honor P. Reuerendissimi Generalis, aut spectant ad solam Vniuersitatem, & Communitatem totius Religionis, aut ad singulares: Fratres eiusdem Ordinis; si primo modo; ergo duæ partes totius Ordinis debent interesse, iuxta l. g. maior, ff. ad munuscul. & Lohysenare, C. de Decurionibus, lib. 10. & Lomnes Populi, ff. de iust. & iur. quia duæ partes, totam Vniuersitatem representant, laulli, & Lplani, ff. quod cuiusq; P. nueris. l. 3. C. de decret. ab ordine faciend. & docet Abbas in d. cap. cum in censibus, nu. 16. Decretis in cap. cum omnes, nu. 51. de Constit. & alij plures, quos supra citauimus q. 7.

19 Aut secundo modo, & sic debent singuli conuenire; quia quando aliquid est commune pluribus, non, vt collegiatis; sed, vt singulis; tunc oportet singulos consentire, ff. de seru. rust. prad. l. fundum, d. l. g. maior, ad municip. & Gloss. in dist. cap. cum omnes, & Sylu. ver. Capit. nu. 1. in 1. fallentis, Bald. in aulien. si omnes, ad finem, C. si minor ab hab. red. abstin. & procedit de comuni, Megal. in promptuario, ver. Capit. nu. 1. & 2. & in praxi non est recedendum à communi sententia Doctorum, præsertim in re tam graui, & scandalosa; & Iudices in indicando debent sequi opinionem communem; cō magis, si sit iuri, & rationi congrua, prout ista de qua agitur, quæ multiplici iure cauetur, & Doctoribus non paucis fulta, censetur, Megal. vbi supra, in 2. requisito cap. in fin.

20 Secus esset illis subscribere, qui dicunt, licet duobus, vel tribus vnitis, communem Patrem occidere, aut inuerecundè, temerariè, & inuultū Parentem sepelire; Mors enim, & depositio ab officio, æquipollent in moralibus.

21 Neq; his obstant illa verba, posita in text. in fin. Cap. generalis, fol. 143. vbi planè dicitur, quod si ad Capitulum aliquo casu prædicti non omnes venerint, illi, quos ex illis venire congruit, cum Magistro omnia petra habunt; nam non faciunt ad casum nostrum; quia aliud est, eligere Prælatum, & aliud est, electum, & confirmatum ab officio remouere; & quidem potest Episcopus solus, Clericum facere, & hominem tonsurare, sed non sic poterit, illum excommunicare, & à Clericatu deponere: hæc namq; sunt diuersa, & à diuersis non fit illatio, & aliud est, cū Magistro omnia dissuadere, & aliud, Magistrum deponere, vt patet de se.

22 Decimō, aduertendum est, quod in n. Ordine nostro, Prælati, ex peculiari statuto, nequeunt, quem ad penam grauioris culpe, aut carceris condemnare, nisi in iudicio confessum, vel conuictum, & in scriptis;

ris; & si secus factum fuerit, totum erit irritum, & inane, ita in *Prolog. Confut.*

23 Hoc autem iudicium, in nostro Ordine, ad minus fieri debet per P. Prouincialem cum suo Diffinitorio, vel cum quatuor Patribus Prouinciae, aut qui fuerunt aliquando Diffinitores Prouincialis Capituli, prout habetur in *distin. 1. cap. 18. de grauiori culpa, fol. 80. col. 3. ver. item declaramus.*

24 Exinde infero, si culpa grauior leuius Religiosorum indiget consilio, ad minus quinq; grauiusculorum iudicium, & Discretorum, quid dicendum de culpa examinanda in casu nostro?

25 Ex quibus clarè apparet, quòd in casu posito, Primò: praerequiratur, vt Capitulum Generale sit legitime congregatum; Secundo: in dicto Capitulo debent esse praesentes, aut omnes, aut saltem duae partes omnium Prouinciarum; Tertiò, debet praecedere culpa Magistrì, cum quati-

tatibus suis: Quarto, debent ad talium actum praecedere defensiones, quae debentur de iure naturae, & Quintò, abluenda à iudicio, si praecesserit aliqua protellatio.

Quapropter, graue, & enorme peccatum peccaret Capitulum Generale, si secus Magistrum Ordinis deponeret, aut alius indicaret; & sic finit Pars Tertia Praxis, ad Gloriam Omnipotentis Dei, & honorem S. Petri Martyris, S. Antonini, S. Hyacinthi, S. Raymundi, B. Ludouici Bertrandi, B. Alberti Magni, B. Ambrosij Sanseuicij, B. Iacobi Salom. B. Augustini Cazozi Episcopi Lucerini, B. Matthaei Mantuani, B. Consalui Amarant. B. Agidij Lufitani, Beati Petri Consalui Telmi, Beati Ceslai Fratris Germani S. Hyacinthi, & aliorum Ordinis nostri, & censura tamen Ecclesiae semper salua.

Finis Tertiae Partis.

Errata

Fol. 67. col. 2. ver. 13.
Ibid. col. 3. ver. 15.
Fol. 75. col. 1. ver. 18.
Fol. 90. col. 2. ver. 51.
Fol. 91. col. 3. ver. 19.
Fol. 117. col. 2. ver. 53.
Fol. 114. col. 2. ver. 60.
Fol. 130. col. 1. ver. 53.
Fol. 131. col. 1. ver. 16.
Ibid. col. 2. ver. 3.
Fol. 146. col. 1. ver. 3.
Fol. 158. col. 2. ver. 31.
Fol. 164. col. 1. ver. 13.
Ibid. col. 2. ver. 11.
Fol. 174. col. 1. ver. 56.
Fol. 176. col. 2. ver. 10.
Fol. 177. col. 2. ver. 42.
Fol. 185. col. 1. ver. 3.
Fol. 187. col. 1. ver. 60.
Fol. 188. col. 1. ver. 45.
Fol. 189. col. 1. ver. 16.
Fol. 190. col. 1. ver. 23.

sic

probiorem
conscientiae
maius
ico
excommunicatus
corrupta
suscipendum
conditine
diffiniri
Conuentu
oblatum
quòd sit
Prelatus
praesumptione
proptio
dolori
procedere
Prelatus
censuras
secum ipse
auctoritate
non sic

Corrigito

probiorem
conscientiam
maior
dico.
excommunicatus.
corrupta.
suscipendum.
condicione.
diffinire.
Conuentu.
ablatum.
quid sit.
Prelati.
praesumptione.
proprio.
deleri.
procedere.
Prelatus.
censuras.
secum ipso.
auctoritate.
non sit.

Cetera verò, aut minima, aut leuiora sunt, quae de se Lector poterit corrigere.

Index rerum in hac Tertia Parte contentarum, habetur in fine quartae, ad Legentium maiorem commoditatem.

INDEX-TRACTATVVM

Et Quæſtionum, quæ in hac quarta Parte continentur :

TRACTATVS I. De Recipiendis ad habit. Relig. fol. 3.

- Quæſt. Ndè dicantur Nouitij, & quomodo diſtinguantur à Profeſſis ? pag. 1. col. 1.
- Quinàm Prælati poſſint Nouitios ad habitum recipere ? pag. 3. col. 1.
3. An Prælati Regulares, poteſtatem, quam habent recipiendi Nouitios ad habitum, poſſint alteri committere ? pag. 4. col. 1.
4. Si Prælati recipiat ad habitum ſine conſilio, & conſenſu Capituli, an ſit valida talis receptio ? pag. 4. col. 2.
5. An Capitulum, contradicente Prælato, vel ſine eius licentia, poſſit, quem ad habitum admittere ? pag. 5. col. 1.
6. An ſine iuſta, & rationabili cauſa liceat, potenti habitum denegare ? pag. 5. col. 2.
7. Quo ætatis anno, quis poſſet in Religionem admitti ? pag. 5. col. 2.
8. Iuuenes impuberes, ſi ſuſcipiant Religionis habitum, ſine Parentum, vel Tutorum licentia, an poſſint per Parentes à Religionem extrahi, vel per Tutores reuocari ? pag. 6. col. 1.
9. Religionis ingreſſus, an ſemper ſit à Spiritu Sancto ? pag. 7. col. 1.
10. An ſit licitum, & meritorium, quempiam inducere, vel allicere ad Religionem intrandum ? pag. 8. col. 2.
11. An ſit laudabile, inducere quempiam ad vouendum Religionis Ingreſſum ? pag. 9. col. 2.
12. Cogentes quempiam illicitis modis, vel precibus importunis ad ſuſcipiendum habitum alicuius Religionis, vel ad proſequentium in ea, an peccent mortalitèr, & ſint excommunicati, vel excommunicandi ? pag. 10. col. 1.

13. Remouentes quempiam à propoſito ingreſſendi Religionem, vel Ingreſſum, reuocantes, an teneantur ad reſtitutionem ; aut ſaltem peccent mortalitèr ? pag. 10. col. 2.
14. Auocans per vim, & metum à Religionem Profeſſum, an loco extraſci teneatur ſubrogare alium, vel ipſemet Religionem ingreſſi, ſi non habet aliud reſtituere ? pag. 11. col. 1.
15. Illicitè impediētes, vel moleſtantes eos, qui ex ſeculo ad Religionem conſugiunt, aut Ingreſſos reuocantes, vel Profeſſos extrahentes à Religionem, in qua profeſſi ſunt ; an ſint excommunicati, & debeant puniri ? pag. 11. col. 2.
16. Dare, vel recipere, aut exigere aliquid ob Ingreſſum Religionis ; an ſit amoniacum ? pag. 13. col. 2.
17. Si Nouitij intuitu ſuſcipiendi Religionis habitum, in vim priuilegiorum abſoluuntur à Cenſuris, Episcopis, vel Domino Papæ reſeruatis ; ſi mox non ingreſſi, vel poſt ingreſſum, ſpontè reſciſcant, an reincidant in eas ? pag. 15. col. 1.
18. Nouitij nonnulli induiti, de breui tamen induendi, ſi dum ſic ſunt in Monafterio, inſirmentur, & decedant ; an poſſint à Nobis Sacramenta recipere, & in Eccleſijs noſtris tumulari, in conſulto Parocho, & quarta funeris non ſoluta ? pag. 15. col. 2.

TRACT. II. De Bullis, & Decretis Recipiendum. fol. 17.

- Conſtit. **C**ontra illegitimos, etiam legitimos, criminoſos, vel ſuſpectos, aut ære alieno, vel reddendis Rationibus obnoxios, ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra Regulares, abſque Superiorum licentia, de Prouincia in Prouinciam euntes, vel tranſmigrantes. pag. 17. col. 1.

Index Tractatum, & Quæstionum.

2. Moderatoria, & Declaratoria eiusdem Sixti super Dubijs nonnullis factis in primis sine Constitutione. pag. 19. col. 2.
  3. Moderatoria Constitutionum Sixti V. facta à Gregorio XIV. pag. 30. col. 2.
  4. Moderatoria Clem. VIII. quæ perdidit Constitutiones Sixti V. & Gregorij XIV. synodificantur quodam nullitatem Professionis, edita die 2. Aprilis 1602. pag. 22. col. 1.
  5. De Institutionibus super Receptione, & Educatione Nouitiorum Religiosorum, eiusdem Clementis iussu editis. pag. 24. col. 1.
- Quæst. Penæ appositæ in d. Bullis Sixti V. de similibus, ad hoc, ut incurrantur in foro Constitutiones an indicant declarationem Indulgentiæ? pag. 27. col. 2.**
1. Penæ inhabilitantis ad officium obliget statim, & absque culpa, ante iudicis sententiam? pag. 28. col. 2.
  2. Penæ privationis Dignitatum, Officiorum, & Administrationum expressis in Bullis, de similibus quos comprehendat? pag. 29. col. 2.
  3. Prædicta Bulla Sixti V. de Criminosos, aut de Crimine suspectos, in Religionem non admittendos comprehendat Clericos? pag. 29. col. 2.
  4. Decreta Clem. VIII. sapientissima, ubi observanda, & quos efficiant? pag. 30. col. 1.
  5. Nouitij Religiosorum Ordinum Militarium; an subiiciantur prædictis Decretis Clem. VIII. de Nouitijs non recipiendis in incertis Monasterijs, & Locis designatis? pag. 30. col. 2.
  6. Religiosi collegiati, & viuentes non comprehendantur sub prædictis Decretis? pag. 30. col. 2.
  7. Clerici Regulares, & signanter Pauperum, Matris Dei Scholarum Piarum, an comprehendantur in Decretis Clem. VIII. pag. 30. col. 2.
  8. Dicta Bulla Clem. VIII. quæ incipit, In superflua Ecclesie, &c. an in omnibus deroget prædictis. Constit. Sixti V? pag. 31. col. 1.
  9. An in dictis casibus, à Sixto V. præscriptis, sit necessaria declaratoria Episcoporum, ad hoc, ut Iudices, ad quos spectat, possint in Nouitios spectare, & vti facultate sibi facta in d. Bulla? pag. 31. col. 1.
  10. Quærelatus, vel Inquisitus ingrediendo Religionem; an debeat de iure communi puniri à Iudice inquirente? pag. 31. col. 1.
  11. Quis dicitur criminiosus, ad hoc, ut Inquirenti restituantur post accusationem, vel informationem captum, ingrediatur Religionem? pag. 31. col. 2.
  12. Clerici seculares, si sint in seculo inquisiti, & Religionem ingrediantur, aneq; Pro-

cessi, contra d. Constitutiones Sixti V. possint ab Episcopo loco Declarationis puniri? pag. 32. col. 1.

14. Reformati Sancti Dominici, excepti in d. Bulla Clem. VIII. quinā sint? pag. 32. col. 1.

TRACT. III. De Qualitatibus Recipiendorum.

15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Quæst. AN Infames de iure communi possint in Religionem admitti? pag. 34. col. 1.

1. Buitones, Goliardi, Histriones, Scuræ, Parasiti, Lenones, Circulatores, Laqueos, Carnifices, & consimiles Personæ viles, an possint Religionem ingredi, & in ea valide proficere? pag. 34. col. 2.
2. An Furiosi, & Mentecapi, de iure possint in Religionem admitti? pag. 35. col. 1.
3. Illegitimi de iure communi, an possint in Religionem admitti, ita, ut sint Clerici, & Sacerdotes Regulares? pag. 35. col. 1.
4. An illegitimus Monachi filius, de iure communi possit in Religionem admitti, in qua Pater, adhuc viuit, & in ea valide proficere? pag. 36. col. 1.
5. An illegitimi de iure communi sint irregulares in ordine ad Dignitates, Beneficia, & Prælaturas? sic adeo, ut indigeant dispensatione? pag. 36. col. 2.
6. Quæ de causa Sixtus V. tam rigorose statuit contra illegitimos? pag. 37. col. 1.
7. Quinam de iure dicantur Criminosi, ad hoc, ut repellantur ab ingressu Religionis, iuxta Decreta Romanorum Pontificum? pag. 37. col. 2.
8. An Iudices Laici, vel Ecclesiastici possint quæpiam à Religione reuocare, ex quo in seculo eorumita coexistit? pag. 38. col. 1.
9. An Homicidæ, ac Latrones, de iure communi possint Religionem ingredi, & in ea valide proficere? pag. 40. col. 1.
10. An Curiales, de iure possint in Religionem admitti, & in ea proficere? pag. 40. col. 2.
11. An ratiocinij obligati, possint de iure esse Religiosi, & valide proficere? pag. 41. col. 1.
12. An ære alieno gravati, & debitis onusti, possint de iure Religionem adire, & in ea licite proficere? pag. 41. col. 2.
13. An Sæuus perpetuus, possit de iure Religionem ingredi? pag. 43. col. 1.
14. An qui sponsalia contraxit, possit de iure Religionem ingredi? pag. 43. col. 1.
15. An Vxoratus, de iure possit Religionem ingredi? pag. 43. col. 1.
16. An, in aliquo casu possit Coniux, altero iuncto, in Religionem transire? pag. 47. col. 1.

Index Tractatum, & Quaestionum.

18. An Episcopi, relicto Episcopatu, possint Religionem ingredi sine expressa licentia Domini Papae, & in ea valide proficere? pag. 47. col. 2.
19. An Curati, & Parochi, possint licite Religionem ingredi, & in ea valide proficere, etiam contradicente Episcopo? pag. 48. col. 1.
20. An Filij, quorum Parentes egestate premuntur, possint Religionem ingredi? pag. 49. col. 1.
21. Filij Professi, propter extremam Parentum necessitatem, an teneantur egredi à Religione ad subueniendum Parentibus, de, vel sine licentia Praelati? pag. 50. col. 1.
22. Quoniam modo liceat Religioso Professo, Monasterium exire, ad subueniendum Parentibus, in gravi necessitate constitutis, cum, vel sine Religionis habitu; & quis possit hanc facultatem concedere? pag. 51. col. 1.
23. Hermaphroditus, an possit in Religionem admitti, & in ea valide proficere? p. 53. col. 1.
24. Trahentes originem à Iudeis; Mahumetanis, Saracenis, vel Hæreticis si alijs sint idonei, an de iure possint in Religionem admitti, & in ea valide proficere? pag. 54. col. 1.
25. Lepa infecti, morbo Gallico laborantes, male affecti, ceterique impotentes, an possint Religionem ingredi, & in ea valide proficere? pag. 55. col. 1.
26. Corpore vitiosi, seu sine Cæci, Sardi, Muti, Claudi; Gibbosi, Enthosi, & Conformes deformes; an possint de iure communi Religionem intrare, & in ea valide proficere? pag. 56. col. 2.
27. Votens ingredi Religionem simpliciter, an satisfaciatur Voto, si ingrediatur Religionem S. Iacobi vel Alcantaræ? pag. 57. col. 1.
28. Desponsans Virginem, sub promissione, & pacto futuri matrimonij, si cum hac desponsata contrahat in facie Ecclesie; an possit tunc, & licite Religionem ingredi, & in ea valide proficere, non obstante prædicto matrimonio, licet rato, sed non consummato? pag. 57. col. 2.
29. Si iste Coniux post matrimonium ratum, ingrediatur Religionem approbaram, ex qua, post vota solennia, Religiosi possunt licite exire, ut dicitur de Congregatione S. Ioan. Evangel. in Portugalia, vulgariter dicta de S. Elce, & quod post votum solenne egredietur ex illa; an teneatur reverti ad illam priorem Coniugem, à se dimissam? pag. 58. col. 2.

TRACT. IV. De Informationibus, & Examinationibus Recipiendorum. fol. 59.

Quest. **E**xaminatores quid teneantur advertere pto Informationibus Re-

1. recipiendorum? pag. 59. col. 1.
2. Informatio aliqualis, & plenaria, quæ sint, & quomodo distinguantur? pag. 60. col. 2.
3. Quoniam modo faciendæ sint huiusmodi Informationes, per quos, & coram quo Notario? pag. 61. col. 1.
4. Iuvenes maiores sexdecim annis in Ordine Prædicatorum, an possint in Religionem admitti, extrâ Capitula Provincialia, & prætermisiss Informationibus, à Sixto V. præscriptis. Et quid ex Privilegio Clem. VIII. Comeniti S. Stephani Salmaticensi, Ordinis Prædicatorum fuerit concessum? pag. 62. col. 1.
5. An prædicto Privilegio Conventui nostro S. Stephani Salmaticensi concessio, possint uti, ac frui omnes alij Conventus, tam nostri, quam exterorum Ordinum, pro vestendis deputati? pag. 63. col. 2.
6. Forma recipiendi ad habitum, & interrogandi super requisitis, & dandi iuramentum, ad præscriptum præfate Clementinæ. pag. 64. col. 1.
7. Si Priores, vel Praelati Locales, ad quos spectat, omittant huiusmodi iuramentum suscipere, aut informationes facere, an Professio sic facta, sit valida? pag. 65. col. 1.
8. Iuvenes notorie habiles, & omni inò Nobiles, an possint Praelati, præter missas informationibus, & absque metu penarum, ad habitum admitti? pag. 65. col. 2.
9. Hucusque decisa de Informationibus, & iuramentis, an comprehendant indifferentes omnes Vestitendos, cuiusque sint generis? pag. 66. col. 1.
10. An Patres deputati ad videndum, & examinandum Recipiendorum informationes in casu culpæ, peccent, & simul cum Praelato in poenas incurrant? pag. 66. col. 2.
11. An Episcopi Loci Ordinarii, vel alij extrâ Ordinem, possint esse Examinatores Novitiorum? pag. 66. col. 2.

TRACT. V. De Magistris Novitiorum. fol. 68.

- Quest. **Q**uandam sint partes, & qualitates
1. Magistri Novitiorum? p. 68. col. 1.
  2. Religiosus sacerdos, an possit iuratum in Magistrum Novitiorum, etiam annos triginta quinque non habeat? pag. 68. col. 1.
  3. Magister Novitiorum, ubi, & quomodo sit instituendus, vel destituendus? pag. 68. col. 2.
  4. Religiosus Sacerdos, si recuset acceptare officium Magistri Novitiorum, an possit astringi, & puniri? pag. 68. col. 2.
  5. Magister Novitiorum, an debeat habere Socium pro eorumdem felici gubernio, & cubas ætatis, & qualitatibus? pag. 69. col. 1.
  6. Quæ debeat Magister Novitios docere, & pag. 69. col. 2.

Index Tractatum, & Quaestionum.

7. An Magister Novitiorum, & Socius teneatur ad alia opera, & officia Conventus? pag. 69. col. 1.
8. Magister Novitiorum, an sit proprius eorum, idem Index, & ordinarius Praelatus? pag. 70. col. 1.
9. Magister Novitiorum, an possit subditos Novitios ad morale obligare, & sub censuris alstringere? pag. 70. col. 2.
10. Magister Novitiorum, an possit Novitios habitu priuare, & e Religione eijcere, saltem ex iusta, & rationabili causa? pag. 71. col. 1.
11. Vota Novitiorum in seculo facta, vel in Novitiatu adimplenda, an possit Magister Novitiorum infringere, rescindere, & irritare? pag. 72. col. 1.
12. An saltem valeat illa suspendere, vel commutare? pag. 72. col. 2.
13. Magister castigas crudeliter quempiam Novitiorum, an peccet mortaliter, & in excommunicationem incidat? pag. 72. col. 2.
14. Magister Novitiorum percutiens Novitium ad correptionem, si modum excedat, & mors sequatur, an teneatur de homicidio? pag. 73. col. 1.
15. An peccet Magister Novitiorum, si alij digno denegeret votum, alij vero indigno exhibeat suffragium? pag. 73. col. 2.
16. Magister Novitiorum, an ob defectum in confessione cognatum, possit illi in Professione denegare suffragium? pag. 73. col. 2.
17. Magister non excommunicatus, an possit libere, ac licite in omnibus communicare cum Novitiis excommunicatis? pag. 73. col. 2.
18. Magister Novitiorum, an eos possit vi, & metu impedire, qui vellent susceptum habitum dimittere, & in seculum redire? pag. 74. col. 1.
19. Gubernare Novitios extra Novitiatum, velut in Ecclesia, Refectorio, & similibus Locis, an spectet ad Priorem Conventus, vel potius ad Magistrum Novitiorum? pag. 74. col. 1.
20. An haec praedicta locum habeant in Suppore, vel in quouis alio Deputato; absente tamen P. Priore? pag. 74. col. 2.
21. Novitij, an gaudeant Privilegijs Professorum? pag. 77. col. 2.
22. An Novitius gaudeat Privilegio fori, & Canonis? pag. 77. col. 2.
23. Si post delictum quis fiat Novitius, an gaudeat privilegio fori? pag. 78. col. 1.
24. Si Novitius, post delictum in probatione, commissum, habitum dimittat, a quo pendendus? pag. 79. col. 1.
25. Novitius, an habeat electionem fori, more Professorum? pag. 79. col. 1.
26. Novitij Ordinum Militarium, nempe s. Ioannis Iacobi, Alcantarae, Calatranae, & similibus, an gaudeant privilegio fori, & Canonis? pag. 79. col. 2.
27. Novitij s. Iacobi, an gaudeant hoc fori privilegio, etiam quoad causas civiles? pag. 81. col. 1.
28. Privilegium fori, & Canonis, respectu Novitiorum Ordinum Militarium, an possit abrogari contraria consuetudine? pag. 81. col. 1.
29. An Novitij teneantur ad statuta, & precepta Regulae? pag. 81. col. 2.
30. Novitij, an subiacentur mandatis Superiorum, maxime si sint gravia, & poenalia, ut si damnentur ad perpetuos Carceres, ad Triremes, & similia? pag. 82. col. 1.
31. Novitij, an possint expresse excommunicari ab eorum Praelato Regulari? pag. 82. col. 2.
32. An saltem Praelatus possit Novitios excommunicatos declarare, si quid enorme committant, cui a iure, vel a Papa sit adiuncta censura, uti est, Clericum percutere? pag. 83. col. 2.
33. An Novitij possint in aliquo casu excommunicari ab Episcopo Locis? pag. 83. col. 2.
34. Trahentes Religiosorum Novitios ad forum Laicale, an incidant in penas Bullae Coenae? pag. 84. col. 2.
35. Novitij a iure, vel ab homine excommunicati, aut casibus reservatis impediti antequam ingressi, an possint more Professorum in Religione absolvi? pag. 84. col. 2.
36. Si Novitius post absolutionem a censuris, habitum dimittat, an reincadat? pag. 86. col. 1.
37. Novitij, nondum admissi, sed quantocius admittendi, an queant absolvi a Confessorijs Religiosorum illius Monasterij, in quo sunt habitum suscepturi? pag. 86. col. 2.
38. Novitij, an possint valide confiteri Confessorio seculari, vel Regulari, ab Episcopo tamen approbati? pag. 87. col. 1.
39. Novitij, an valide possint confiteri Confessoribus, non pro ipsis, sed pro Monachis tamen deprecatis? pag. 87. col. 2.
40. Novitij soli de more tractantes Officiis in

TRACT. VI. De Privilegijs Novitiorum. fol. 76.

- Quaest. **A**n Novitius sit membrum Patri, & Civis suae Religionis? pag. 76. col. 1.
1. Novitius, an veniat appellatione Ecclesiasti-

Index Tractatum, & Quæstionum.

Choro, an satisfaciât præcepto, loco Professorum? pag. 88. col. 1.

53. Nouitij, nondum in Sacris constituti, an possint licite negotiari? pag. 88. col. 1.

54. Nouitij, an possint ad Ordines promoueri ab eorum Abbatibus, vel Prelatis? pag. 88. col. 1.

55. Nouitij, an possint saltem promoueri ab Episcopo, & à quo, & cum quibus dimissorij? pag. 88. col. 2.

56. Nouitij nullitèr Professi, promoti tamén, ad sacros ordines, absq; titulo sufficienti, an sint suspensi ab executione susceptorum, & quid, si post susceptionem, habitum dimittant? pag. 89. col. 2.

57. An bona Nouitij remissa in sæculo, possint à Laicis collectari? pag. 90. col. 1.

58. Nouitij post annalem probationem, ad Professionem non admissi, an possint ad Superiores appellare? pag. 90. col. 1.

59. Nouitius, si in vno Consensu recipiat habitum, & in alio Professionem emittat, an validè profiteatur, & cuius Monasterij remaneat filius? pag. 90. col. 2.

60. Beneficia, & Pensiones Nouitij Illustris Societatis Iesu, an extinguantur, vel cessentur vacare post annum probationis, vel post voca biennij? pag. 91. col. 1.

61. Nouitius, an dicatur Nouitiatum discipulare, si per aliquot dies extrà illum moreretur? pag. 91. col. 2.

62. Nouitij intra probationis annum, vel rarerè Professi, an possint eligi in Priorem Cœuentuale, vel Prouinciale? pag. 91. col. 2.

63. Nouitius præsentatus ad beneficium iuris patronatus Laicale, an possit in tali statu, ab Ordinario inflicti? pag. 91. col. 1.

64. Nouitius Canonicus, an durante Nouitiatu debeat vocari ad electionem, quæ sit in Cathedrali Capitulo? pag. 92. col. 1.

65. An Filius, ob ingressum Religionis possit à suis Parètibz exheredari? pag. 92. col. 2.

66. Nouitij suscipientes habitum, an consequantur Indulgentias plenarias in die Receptionis, an verò in die Professionis? pag. 92. col. 2.

67. Si Nouitius faciens Professionem, vel suscipiens habitum Religionis, sit in peccato mortali, an consequatur remissionem omnium peccatorum, ad minus, quando ad cor redierit contectus, & humiliatus? pag. 93. col. 2.

68. An Nouitij possint sumere Bullam Cruciatz, & virtute illius absolui à casibus reseruatis? pag. 94. col. 1.

69. Nouitius delinquens extrà septa, an debeat puniri ab Episcopo Loci? pag. 94. col. 2.

70. Immiscences se cum Nouitio, vel Nouitiz, an teneantur in Confessionibus, hanc facti circumstantiam? pag. 94. col. 2.

TRACT. VII. De Bonis Nouitiorum. fol. 95.

Quæst. **D**onatio quid sit, & vnde dicatur? pag. 95. col. 1.

1. Donatio quocumq; sit? pag. 96. col. 1.

2. Donatio causa mortis, quid sit, & quomodo distinguatur à donatione inter viuos? pag. 96. col. 1.

3. Nouitij existentes in Nouitiatu, an possint disponere, & quomodo? pag. 96. col. 2.

4. Quæ de causa Concilium Tridentinum, hoc itarunt? pag. 96. col. 2.

5. Dispositio Concil. Trident. an comprehendat donationes, & dispositiones Nouitiorum, qui excedunt sexdecim annos? pag. 97. col. 1.

6. Licentia Episcoporum, requisita ad disponendum, an possit ab alijs elargiri? pag. 97. col. 2.

7. An licentia prædicta debeat esse in scriptis? pag. 98. col. 1.

8. Bimestre ad disponendum, an debeat esse morale, vel mathematicum? pag. 98. col. 2.

9. Si Professiones Nouitiorum protrahantur, quid agendum? pag. 99. col. 1.

10. Quid, stante dispensatione Apostolica, vt Nouitius, nullo mense Professus, hæreticiam si sit minor sexdecim annis? pag. 99. col. 1.

11. An Nouitij sit integrum huic bimestri rennuciare? pag. 99. col. 1.

12. An consuetudo legitime præscripta, possit derogare dispositioni Conc. Trid. pag. 99. col. 1.

13. Donatio remuneratoria Nouitij, an comprehendatur sub dispositione Conc. Trid. pag. 99. col. 2.

14. Modica donatio bonorum Nouitij, an comprehendatur, sub d. forma Conc. Trid. pag. 99. col. 2.

15. Parentes, an possint donare Monasterio, in quo eorum filij Nouitiatum faciunt? pag. 100. col. 1.

16. An Nouitius sine forma Conc. Trid. possit rennuciare beneficio Ecclesiastico, quod habet in sæculo? pag. 100. col. 1.

17. An liceat Nouitio, seruata forma Conc. Trid. rennuciare Patrimonio, aut Beneficio Ecclesiastico, ad cuius ritulum fuit sacris Ordinibus insignitus? pag. 100. col. 2.

18. An dispositio Conc. Trid. habeat Locum in Nouitij Societatis Iesu? pag. 101. col. 2.

19. Renunciatio bonorum, facta ab aliquo, adhuc in sæculo existente prætextu tamen futuri ingressus Religionis, an sit valida, & dispositione Conc. Trid. non obstat? pag. 101. col. 2.

20. Donatio, & Renunciatio Nouitij, facta iuxta Conc. Trid. an corrumpat nullitate?

Index Tractatum, & Quæstionum.

- Professionis. & an ratificata professione, censetur valida? pag. 103. col. 1.
32. Donatio Nouitij, facta cum solemnitate. Conc. Trid. an valeat, si donator ante professionem fiat Episcopus? pag. 104. col. 2.
33. Donatio facta Monasterio ante ingressu, si post ingressum Nouitius recedat, an valeat? pag. 104. col. 1.
34. Donatio facta per Nouitium, iuxta Conc. Trid. si contingat, Nouitium mori ante Professionem, an sit valida? pag. 104. col. 2.
35. Dotes Puellarum intrantium Religiones, si ante Professionem moriantur, an acquirantur Monasterio? pag. 104. col. 2.
36. Bona Nouitij, qui suscepit habitum, si decedat intelatus, Professione non facta, an pertineant ad Monasterium? pag. 105. col. 1.
37. Si Nouitius moriens in anno probationis, quomodo tempore, & moris causa donet Monasterio capaci, an teneat donatio? pag. 105. col. 2.
38. An Nouitius, testamentum à se factum, possit annullare? pag. 105. col. 2.
39. An saltem Professus, possit suum testamentum declarare? pag. 105. col. 1.
30. Quinam sint hi contractus, qui sub Conc. Trid. comprehenduntur, & veniunt nomine renunciationis, & obligationis? pag. 106. col. 2.
31. Nouitius filiusfamilias existens in potestate Patris, an possit condere testamentum? pag. 106. col. 2.
32. Nouitij, an possint sibi ipsis, testamento, hæc, vel illa bona relinquere, vel præcipere, & reservare, ut sibi post factam Professionem, tot ducati solvantur? pag. 107. col. 2.
33. Nouitij Fratrum Minorum, & Capuccinorum, an possint in eorum testamentis, sibi reservare electionem puellarum, quibus sui heredes teneantur quotannis solvere, quandam certam pecuniarum summam? pag. 107. col. 2.
34. Donatio facta à Nouitio, iuxta dispositionem Conc. Trid. an possit, sicut, & testamentum, ante Professionem ab eodem, reuocari? pag. 108. col. 2.
3. Defectus loci non designati, an sit impedimentum perpetuum, perpetuo personam inhabilitans? pag. 112. col. 2.
4. An sit nulla Professio, ob loci non designati defectum? pag. 113. col. 2.
5. Professio nulla, an censetur revalidata, vel saltem tacite indulta per actus Professionum? pag. 114. col. 2.
6. Ratificans Professionem nullam, ob loci non designati defectum, an teneatur Nouitiatum reiterare? pag. 116. col. 2.
7. Hæc nova Professio, seu Ratificatio, an exigat nouum Cõsensum Capituli, cum prædicta præteritæ nullitatis? pag. 117. col. 2.
8. Regularis nullitèr Professus, si reuocet, iuxta Breue ratificare, an possit compelli ad nouè proficendum? pag. 119. col. 1.
9. Episcopus loci Ordinarius, an sit Iudex cõpetens super reclamatione, quæ fit de nullitate Professionis, ob loci non designati defectum, adeo, ut etiam claspio quinquennio, & Superiore Regulari excludi, possit ipse solus, hanc causam decidere? pag. 119. col. 2.
10. Breue Urbani VIII. de nouè proficendis, qua mète, & siue sit editu? pag. 121. col. 1.
11. Regulares recepti ad habitum, & in Religione Professi, extrà tamen loca designata, si aliàs sine habiles, & canonicè recepti, an in conscientia teneantur, de nouo profiteri, & à reclamatione resistere? pag. 122. col. 2.
12. Episcopi Locorum Ordinarij, si Regulares reclamantes, & Professos, iniuste reuocent ab Ordine, & ad seculum dimittant, ad quid teneantur? pag. 123. col. 2.
13. Professi nullitèr, defectu loci non designati, si per solam sententiam Iudicis loci Ordinarij fuerint egressi, Religione penitus inaudita, an censentur Apostata? pag. 124. col. 1.
14. Religiosi Professi, si post quinquennium iniuste reclamant, & dimittantur, siue speciali licentia Domini Papæ, ob Nouitiatum in locis designatis non factum, an possint, veluti Apostatae puniri? pag. 124. col. 2.
15. Nullitèr Professus, & legitimè dimissus, an teneatur Religio recuperare, si voluerit in Religionem reuertitur? pag. 125. col. 1.
16. Nullitèr Professi, & male egressi, an sint recipiendi, & quomodo? pag. 125. col. 2.

TRACT. VIII. De Domibus Nouitiorum. fol. 109.

- Quæst.** **A**N in omni Loco, Conuentu, & Monasterio, liceat Nouitios ad habitum Religionis admittere? pag. 109. col. 2.
2. Si quis recipiatur ad habitum extra loca designata, & postmodum profiteatur in Monasterijs destinatis, & è contra, an nulla sit ejus Professio, aut sic recipientes, in prius incurrant? pag. 111. col. 2.

TRACT. IX. De Nouitiatus Receptum. fol. 129.

- Quæst.** **N**ouitiatus quid sit, & quanto tempore duret? pag. 129. col. 1.
2. No-

Index Tractatum,& Quæstionum.

3. Nouitatus, quando dicatur incipere, & quid in eo magis consideretur? pag. 129. col. 2.
3. Nouitatus annus, an debeat esse integer, perfectus, & absque aliqua interruptione continuus? pag. 130. col. 1.
4. Probationis annus, an currat de momento in momentum, adeo, vt dicatur incipere, ab hora diei, in quo, habitum quis suscepit vsque ad eandem horam ultimi diei eiusdem anni? pag. 131. col. 1.
5. Annus probationis, an dicatur expletus, & integer ad validè proficendum, si ei desit vna dies, vel vna hora, vel duo instantia? pag. 131. col. 2.
6. In anno bissextili, an duo dies computentur pro vno, ad integritatem anni Nouitatus? pag. 132. col. 1.
7. Si Nouitatus, completo in Monasterio probationis anno, exeat de Conuentu in habitum, & tonsuram; solemnem Professionem non factam, ubi rediit, an reuocatur renouari? pag. 132. col. 2.
8. An omnis dimissus habitus, & de Conuentu recessus, interrumpat probationis annum? pag. 133. col. 1.
9. Tempus in morbo consumptum per Nouitum, an interpellat probationis annum? pag. 134. col. 1.
10. Si Nouitatus sit demens, toto Nouitatus anno, an cessante dementia, possit mox ad Professionem adiuuari? pag. 134. col. 2.
11. Probationis annus, an ex privilegio possit esse interpellatus, adeo, vt tempora coniungantur ad validè proficendum? pag. 135. col. 1.
12. Annus probationis, an possit peragi foris, & compleri extra septa Monasterii, saltem ex legitima causa, & retento habitu, & de licentia Prælati? pag. 136. col. 1.
13. An possit Nouitatus renouari dicto anno probationis, libi per Tridentinū concessos, adeo, vt tali renunciatione per Superiorem admissa, possit intra annum validè proficere? pag. 137. col. 1.
14. Annus probationis, an debeat fieri simpliciter in habitu Regulari? pag. 137. col. 2.
15. Nouitij S. Domini, an saltem in articulo mortis, possint expressè proficere, immo probati non completo? pag. 137. col. 2.
16. Si Nouitatus sit Professus, consuelescat, & non moriatur, an teneatur complere, & proficui probationis annus, & iterum non proficere? pag. 138. col. 1.
17. Monasterium in vinum præfatus concessis Pij V, an succedat in bonis, Nouitij morientis sic Professi, in præiudicium hereditum venientium ab iuramento? pag. 138. col. 2.
18. Annus probationis, an ex iusta causa à Prælato Nouitiorum possit prorogari? pag. 139. col. 1.
19. Completo anno probationis, ad præscriptū Trid. sess. 25. de Regul. cap. 15. an Nouitatus possit validè proferri, non obitante, quod non sit completum tempus, à statuto requisitū, si aliis sit idoneus? pag. 139. col. 2.
20. Si in aliquo Ordine dicat aliqua Constitutio Generalis, quæ dicat, Professionem factam ante annum 18. esse nullam, an officiat? pag. 140. col. 1.
21. An Nouitatus possit huic trimestri renouari? pag. 140. col. 1.
22. An autem Pater Generalis possit in illo trimestri, ex iusta causa dispensare? pag. 140. col. 2.
23. Si quis in legitima ætate, & in Conuentu deligato recipiat habitum Conuersorū, & post susceptum habitum, per annum in probatione permanserit, & sit Professus, an validè proferatur? pag. 141. col. 1.
24. An Nouitatus possit libere egredi à Religione, & rursus egredienti hinc eius omnia bona reituerenda? pag. 141. col. 2.
25. Si Nouitatus se obligauit ad certam summam pro victu, & vestitu sui Nouitatus, & pro huiusmodi expensis nihil dedit, si ante Professionem velit recedere, & habitum dimittere, an possit per Monasterium detineri, vsque, quo in expensis, saltem pro rata satisfecerit? pag. 141. col. 2.
26. An habitus factus, sumptuosus Nouitij, sit egredienti reituerendus? pag. 142. col. 2.
27. An peccet Nouitatus, si habitum dimittat, & in seculum redeat, vel Capiculum, si illum expellat? pag. 142. col. 2.
28. Quid dicendum, si ex voto ingrediatur? pag. 143. col. 1.
29. Beneficiu in ingreditis Religionem, durante Nouitatu, an cõseatur vacare, adeo, vt possit alteri conferri? pag. 143. col. 2.
30. Beneficia, & Pensiones Nouitij societatis reseruati, an extinguantur, vel censeantur vacare, post annum probationis, vel post vota biennij? pag. 143. col. 2.

TRACT. X. De Professione solemnī fol. 144.

- Quæst. **P**rofessio, quid, & quæplex sit
1. pag. 144. col. 1.
  2. Modus, & forma expressa proficiendi, quæplex sit? pag. 144. col. 2.
  3. An Professio possit fieri per Procuratorem? pag. 145. col. 1.
  4. Professio expressa, an debeat fieri in scriptis, vel sub aliqua certa forma verborum? pag. 147. col. 1.
  5. Professio, an possit probari per testes? pag. 148. col. 1.
  6. Quot, & quæ requirantur, ad hoc, vt professio

Index Tractatum, & Quæstionum.

validè fiat? pag. 148.col.1.

7. Quinàm effectus sequantur ad Professionem ritè factam? pag. 148.col.1.
8. Professio cum voto solemnî solius obedientie, absquè expressione Paupertatis, & Castitatis, an sufficiat ad faciendum Professos, verè, & propriè Religiosos? pag. 148.col.2.
9. Novitius, si fortè ex causa in fine anni probationis transmittatur de vno in aliud Monasterium, an debeat ad Professionem admitti à Prelato, & Capitulo Domus, in qua degir, an verò à Capitulo Domus, à qua recessit? pag. 149.col.2.
10. Quinàm Prelati possint ad Professionem admittre, & Religioni incorporare? pag. 149.col.2.
11. Congregatio Eminen. Cardinalium, an possit, quempiam ad Professionem admittre? pag. 149.col.2.
12. Professio solemnîs an per simplicem Religiosum, de licentia sui Superioris possit admitti? pag. 150.col.1.
13. An Professio possit admitti, & acceptari per Laicum, ex Delegatione Abbatis? pag. 150.col.1.
14. Professio Novitiorum, an possit à Prelato differri, expleto probationis anno? pag. 150.col.2.
15. An liceat refragari Novitio, profiteri volenti, si aliàs sit idoneus? pag. 150.col.2.
16. Professus tacitè, vel expressè, an possit validè contrahere? pag. 150.col.2.
17. Professus de facto contrahens, an sit excommunicatus, vel Irregularis, & à quò Iudicè debeat puniri? pag. 151.col.1.
18. Profiteri cogentes, an sint excommunicati? pag. 152.col.1.
19. Professos extrahentes à Religionè, an sint excommunicati? pag. 152.col.1.
20. Professio tacita quid sit, & quomodo inducatur? pag. 152.col.1.
21. Professiones tacite, an tollantur per Concil. Trid. ? pag. 152.col.2.
22. Sæcularis se ingerens acribus Professoribus, an fiat tacitè Professus? pag. 153.col.1.
23. Novitius deferens per annum Religionis habitum, an in ultimo instanti anni probationis, censetur tacitè Professus? pag. 153.col.1.
24. Professatio eorum, qui se ingerunt actibus Professorum, de non incurrendo, an impediatur Professionem tacitam? pag. 153.col.2.
25. Professio tacita, an inducatur per susceptionem Ordinum? pag. 154.col.1.
26. Quinàm bona, per Professionem Religiosorum, in Religionem transferantur? pag. 154.col.2.
27. Professio solemnîs Religiosorum homi-

num, an differat specie à solemnî Professione fœminarum? pag. 154.col.2.

28. Professio Milicum Regularium, an comprehendatur sub cap. 15. Conc. Trid. sess. 25. de Regul. ? pag. 155.col.1.

TRACT. XI. De Professione nulla. fol. 16.

Quæst. Quid sit, & quomodo fiat Professio nulla? pag. 156.col.1.

1. Professio per vim, & metum extorta, an ipso iure sit nulla? pag. 156.col.1.
2. Professio, gravi metu emissâ, an sit irrita iure naturæ, vel tantum iure Ecclesiastico? pag. 157.col.1.
3. Quid sit metus, & quod simplex, & quot conditiones exigat, ad hoc, ut dicatur gravis, cadens in virum eonstantem? pag. 157.col.2.
4. Metus eadens in Virum constantem, ad hoc, ut dicatur talis, debet ita esse abolutus, an verò respectivè in ordine ad patientem metum? pag. 158.col.2.
5. Quinàm sint ista mala, quæ obiectivè sufficiunt, ad cavendum metum, cadentem in virum constantem? pag. 159.col.1.
6. Mala incutientia metum cadentem in virum constantem, an debeant timeri in propria, vel aliena persona, ad hoc, ut talis metum incutiant? pag. 159.col.1.
7. Metus gravis, non ineffectus ad extorquendum contractum, an irritet contractum? pag. 159.col.2.
8. Professio admittâ à Prelato, vel à Capitulo per vim, & metum eadentem in virum constantem, an sit nulla? pag. 159.col.2.
9. Professio, ob solum metum reuerentialè emissâ, an sit irrita? pag. 160.col.2.
10. Metus reuerentialis, in quibus personis locum habeat? pag. 161.col.2.
11. Professio facta ex dolo, vel ex falsa causa, an sit valida? pag. 162.col.1.
12. Professio fictè emissâ, utputâ, oretenus factâ, sed non corde, an sit valida? pag. 162.col.2.
13. Si fictè Professus, non poterit suæ Professionis nullitatem probare, & ratiocinificari, an possit fugere, remoto scandalo? pag. 164.col.2.
14. Professio facta cum mala intentione, nempe, ut fornicetur, vel furetur, an valeat? pag. 164.col.2.
15. Professus fictè, si post quinquennium dubitet, an hule suæ Professionis, de nouo consenserit, utrum possit Religionem relinquere? pag. 164.col.2.
16. Professio in foro poli nulla, ob earentiam

Index Tractatum, & Quæstionum.

- libertatis Proficientis, an ex constitutione Ecclesiæ possit fieri valida in eodem foro? pag. 165. col. 2.
18. Professio facta sub pacto, vel conditione illicita, an sit nulla? pag. 165. col. 2.
19. Professio facta, sub conditione de futuro, an sit valida? pag. 166. col. 1.
20. Professio facta in aliqua Religione, non approbata à Domino Papa, vel admittit ab eo, qui auctoritatem non habet, an sit valida? pag. 166. col. 2.
21. Professio emissa in manu Episcopi, per Fratres Religionis excepturam, an sit valida? pag. 167. col. 1.
22. Prelatus nominatim suspensus ab admissione Professionis, si quem ad Professionem admittat, an sit Irregularis? pag. 167. col. 1.
23. Professio Excommunicatis, an sit valida? pag. 167. col. 1.
24. Professio admittit, vel acceptata ab excommunicato declarato, vel suspensio, an sit valida? pag. 167. col. 2.
25. Excommunicatus proficiens, an acquirat ius petendi à Monasterio, victui necessaria? pag. 168. col. 2.
26. Professio Simoniacæ, an valeat? pag. 169. col. 1.
27. Professio emissa à Nouitio inhabili ad servitium Religionis, an sit valida? pag. 169. col. 2.
28. Capitulum, an possit consentire, ut habes incurabilem infirmitatem, valide profiteatur? pag. 169. col. 2.
29. Professio per Capitulum admittit, sub conditione, & pacto, an valeat, pacto, & conditione non adimpletis? pag. 169. col. 2.
30. Professio, an sit nulla, si ei desit consensus maioris partis Capituli? pag. 170. col. 1.
31. Professio, si fiat extra Monasterium, an sit valida? pag. 170. col. 1.
32. Professio facta in locis non designatis, an sit valida? pag. 170. col. 2.
33. Professio Viri facta in Monasterio foeminarum, e mentito sexu, an sit valida? pag. 170. col. 2.
34. Monialis Professio in Consensu foeminarum, si ex aliquo accidenti fiat masculus, ubi nam debeat degere, & an eius professio sit valida? pag. 171. col. 1.
35. An sit valida Professio, si hæc Monialis fiat perfectæ, & omnino masculus; adeo, ut in ea nullum remaneat vestigium foemine? pag. 172. col. 1.
36. Professio facta, iuxta Trid. sed contra propria statuta, an sit valida? pag. 173. col. 1.
37. Professio ex defectu ætatis, vel Nouitiatus, an sit nulla? pag. 173. col. 1.
38. Professio, an sit nulla, si deficiat una dies pro complemento sexdecim annorum? pag. 173. col. 1.
39. Votum solemne Religionis, scilicet Professio nullitèr existens, vel ita per Iudices declarata, an habeat saltem vim voti simplicis; adeo ut ad minus obliget in foro conscientie? pag. 173. col. 2.
40. Religiosus nullitèr Professus, an incurrat suspensionem, si ordines sacros suscipiat, & Irregularitatem, si susceptos exerceat? pag. 174. col. 1.
41. Religiosus, per annum portans habitum Religionis, nec cum animo proficendi tacite, nec cum animo non proficendi, sed neutro modo se habens, an in foro conscientie sit validè Professus? pag. 174. col. 2.
42. Professio facta in aliqua Religione non approbata, quæ postmodum approbetur à Domino Papa, an sit valida? pag. 174. col. 2.
43. Professiones nullæ, de iure communis, quot, & quænam sint? pag. 175. col. 1.
44. An Dos Puella, quæ per dolum, & circumventionem, ad proficendum fuit inducitur, debeat Monasterio? pag. 175. col. 2.

TRACT. XII. De Reclamatione Professionis nulla fol. 176.

- Quæst.** Reclamatio Professionis nullæ,
1. quid sit, quando, coram quibus, & per quos exercenda? pag. 176. col. 1.
  2. Quæ, & quot requirantur ad validè reclamandum? pag. 176. col. 1.
  3. Quinquennium à Trid. præfixum, à quo tempore numerandum sit? pag. 176. col. 2.
  4. Decretum d. cap. 9. Conc. Trid. sess. 25. de Regularibus comprehendat Moniales? pag. 177. col. 1.
  5. An d. Decretum extendatur ad Regulares Ordinum Militarium? pag. 177. col. 1.
  6. Præfixum Decretum Trid. an procedat in quacunque Professione tacita? pag. 177. col. 2.
  7. Decretum prædictum de non reclamando, elapso quinquennio, an fundetur in aliqua præsumptione? pag. 177. col. 2.
  8. An hæc præsumptio, ratificationis Professionis nullitèr factæ, obliget in conscientia? pag. 177. col. 2.
  9. Professus invalidè, si post elapsam quinquennium dubitet de ratificatione suæ Professionis nullæ, an in foro conscientie remaneat obligatus? pag. 178. col. 1.
  10. Præfixum Decretum, an comprehendat perpetuè inhabiles ad validè proficiendum?

Index Tractatum, & Questionum.

- dum? pag. 178.col.1.
11. An d. Decretum comprehendat defectus loci, non designati à S. Sede? p. 179.col.1.
  12. An prædictum Decretum comprehendat omnes defectus annullandos, tam intrinsecos, quàm extrinsecos? pag. 179.col.1.
  13. Quinquennium dicendi de nullitate Professionis, an currat Religioso minori, aut ignoranti causas nullitatis suæ Professionis, vel quous alio impedimento detento? pag. 179.col.2.
  14. Hæc decilio, an habeat locum in eo, qui agit per viam restitutionis, in integrum? pag. 180.col.2.
  15. An hæc restitutio in integrum fundetur in aliqua causa, & quæ sit illa? p. 181.col.2.
  16. Impedimentum, vel iusta ignorantia nõ reclamandi infra quinquennium, an probetur iudicamento ipsius reclamantis? pag. 181.col.2.
  17. Quibus ex causis, super Professione nulla liceat reclamare? pag. 182.col.1.
  18. Reclamans contra Professionem validam, an peccet mortaliter, & quid, si falsis testibus obtineat, & Religione exire? pag. 182.col.1.
  19. Cause huiusmodi nullitatis, an debeant coniunctim proponi coram Superiore suo, & Ordinario, vel auditis Patribus, & Renunciariis, interesse habentibus? pag. 182.col.1.
  20. Iudicium cognoscendi causas nullitatis Professionis, an comprehendatur sub c. 20. Trid. sess. 24. de Reformat. ita, ut infra biennium debeat omninò terminari? pag. 183.col.1.
  21. Religiosus nullitèr Professus, si in foro fori causas nullitatis deduxit ad præscriptam Trid. sed nequivit probare, ob quod facultatem exundi non potuit obtinere, an possit in foro Dei habitum dimittere, & à Religione recedere? pag. 183.col.1.
  22. Religiosus sacris initiatus, reclamans super nullitate Professionis, an lite pendente maneat suspensus ab exercitio Ordinis susceptorum, usque, dum habuerit sufficiens Patrimonium, aut Beneficium, iuxta Trid. pro vite sustentatione? pag. 183.col.2.
  23. Ins dicendi de nullitate Professionis, ad præscriptum Trid. an competat Apollatis? pag. 183.col.2.
  24. Si Episcopi Loci Ordinarii, huiusmodi reclamantes revocent ab Ordine iniunctum, & in Sæculum dimittant, ad quid teneantur? pag. 184.col.2.
  25. Professus nullitèr, si per solam sententiam Episcopi Loci Ordinarii fuerint egressi, Religione penitus inaudita, an Sac. Apol-
  - latæ? pag. 184.col.2.
  26. Si Professi, elapso quinquennio iniunctè reclament, & sine speciali licentia Papæ fuerint egressi, an sint Apollatæ? pag. 184.col.2.
  27. Professio in foro poli nulla, ob caritativam libertatis ipsius Profidentis, an possit fieri valida ex Const. Eccl. 2? pag. 184.col.2.
  28. An prædictum Decretum Urb. VIII. de non reclamando infra quinquennium, nisi in Sac. Congreg. & coram Domino Papa, comprehendat etiam dispositionem cap. 19. Conc. Trid. de Regul. sess. 25. 2? pag. 185.col.1.
  29. Professus, an possit reclamare, ex quo eius Parentes, tempore Professionis habitæ, erant in gravi, vel extremâ necessitate? pag. 185.col.2.
  30. Si Compagatus, vxore corrupta, & dimissa, in aliqua Religione Professionem faciat, an possit, elapso quinquennio reclamare, & ab illa recedere ad nutum? pag. 185.col.2.
  31. Defectus loci non designati, an perpetuò inhabilitet Profidentem? pag. 185.col.2.
  32. Iudicium annullandi Professionem, ob defectum loci, non designati, ad quos spectet? pag. 186.col.1.
  33. Religio, an teneatur de nouo recipere, legitimè dimissos, si voluerint in Religionem redire? pag. 186.col.1.
  34. Nullitèr professi, & malè egressi, an sint recipiendi, & quomodo? pag. 186.col.1.
  35. An Religio possit reclamare contra invalidè Profesum, eodem modo, & iure, quibus potest è contrâ, Professus nullitèr reclamare contra Religionem? p. 186.col.1.
  36. Religio apud quos Iudices debeat reclamare? pag. 186.col.2.
  37. Si solus Superior illius Domus, in qua Novitius Professus est, nullitatem noviti, an possit vnâ simul cum Episcopo Loci super hac nullitate iudicare? p. 186.col.2.
  38. An Religio possit ritè reclamare, contra bonum, & honestum Religiosum, unalidè tamen Profesum, sed sine sua culpa, vtpotà, quia Professus in Loco non designato, vel ante aetatem, vel infra annum Novitatus, vel sine legitimo consensu Capituli? pag. 186.col.2.
  39. Si nullitèr Professus nollet exire, an habeat aliquod remedium ad remanendum in Religionem? pag. 186.col.2.
  40. An Religio, elapso quinquennio possit reclamare super nullitate Professionis sui subditæ? pag. 187.col.1.
  41. An Religio, aliquè interueniente Episcopo Loci, possit hodiè eos à se expellere, qui contra statutum Ordinis, Professionem fecerunt? pag. 187.col.1.

Index Tractatum, & Quæstionum.

TRACT. XIII. De Oblatis Religioſorum. fol. 188.

Quæſt. **O**blatus vnde dicantur, & quotuplex ſit? pag. 188. col. 1.

1. Quoniam modo ſeculares debeant fieri Oblati, & in Oblationem admitti? pag. 189. col. 1.

2. Simplex donatio bonorum facta Monafterio, an comprehendat ſutura? pag. 190. col. 1.

3. Oblati in Religione viuentes, an ſint perſonæ Eccleſiaſticae? pag. 190. col. 1.

4. Oblati Regulares, in Monafterio exiſtentes, an gaudeant priuilegijs ſui Religio- nis? pag. 190. col. 2.

5. Oblati in Religione viuentes, an poſſint validè matrimonium contrahere? pag. 191. col. 2.

6. Oblati vxorati, in ſeculo ſtantes, an gau- deant priuilegio ſolj, & Immunitatis à Gabellis? pag. 191. col. 2.

7. Oblatos plene, ſi matrimonio copuletur, & inde liberos ſuſcipiant, an per ſuperue- nientiam liberorum poſſit donationem reuocare, vel eius ſiſſij poſſint oblata pa-terna ab Eccleſia repetere? pag. 194. col. 1.

8. Oblata, & donata, in caſu reſtitutionis, quando, & quomodo ſint per Eccleſiam reſtituenda? pag. 194. col. 2.

9. Bona Oblatorum, ſub ea conditione ob- tenta, & poſſeſſa, vt reſtituantur, ſi ſine liberis decederint, an per donationem, & Oblationem eorundem, plene factam, pertineant ad Monafterium donata- rium? pag. 196. col. 2.

10. Oblati ex contractu, an poſſint recedere à Monafterio, cui plene ſe obrulerunt? pag. 197. col. 1.

11. Oblatus, qui ſe, & bona obtulit Monaste- rio, ſi ab eo recedat, an oblata recupere- ret? pag. 197. col. 1.

12. Oblati plene non emittentes Profeſſio- nem, an poſſint ex vna in aliam Religio- nem tranſire, non obſtante Oblationis contractu? pag. 197. col. 2.

13. Oblatus plene, ſi obtento Breui Papali, fiat Sacerdos; inconſultis tamen ſui Or- dinis Superioribus, quid agendum? pag. 198. col. 1.

14. Oblati Laiici, infra Clauiſtra viuantes, ex quo carent ordine, & Profeſſionem non emittunt, an poſſint habere proprium, & de illo diſponere? pag. 198. col. 1.

15. Oblatus, ſi per eum non fiat, quin ſe, & ſua Religioni deuoueat, vel ſit quanto- ciùs oblaturus, an gaudeat priuilegijs ſui Religioſis? pag. 198. col. 2.

16. Quid dicendum, ſi bona oblata non tran- ſierint in poſſe Eccleſiæ, cui Oblatus do- nauit? pag. 199. col. 1.

17. Oblati plene, an teneantur ad decimas? pag. 199. col. 2.

18. Oblati Regularium, quandoquæ in ſecu- lo viuentes, ſubdantur Epilcopo Lo- ci? pag. 199. col. 2.

19. Prelati Regulares, an poſſint prædictis Oblatis Sacramenta porrigere, ſine Pa- rochi licentia? pag. 200. col. 1.

20. Oblati plene, an poſſint ſibi eligere ſepul- turam? pag. 200. col. 2.

21. Eccleſiæ Mendicantium, pro tumulandis ſibi Oblatis, qui in ſeculo moriantur, an teneantur Parochijs ſoluere quartam ſu- craleam? pag. 201. col. 1.

22. Oblatio facta alicui Eccleſiæ, cui quærit- tur? pag. 201. col. 2.

23. Oblationes ſacæ Capellæ Sanctiſſimi Ro- ſarij, vel Nominis Dei, aut alterius Con- fraternalitatis, an poſſint à Conſatribus eiusdæ, ad libitum diſtribui? pag. 202. col. 2.

24. Oblationes ſacæ, vel relicte ad certam, & determinatũ uſum Conſternitati Ro- ſarij, an poſſint in alium uſum expendi? pag. 204. col. 1.

25. Oblationum prædictarũ adminiſtratio, an poſſit laicis committi, à quo, & ad quem finem? pag. 204. col. 2.

TRACT. XIV. De Conuerſis fol. 206.

Quæſt. **C**onuerſio quid ſit, & quotuplex, & vnde dicatur? pag. 206. col. 1.

1. Laiici, in ſeculo ſtantes, an poſſint ad habitũ Conuerſorum admitti? pag. 206. col. 1.

2. An hi Cõuerſi, qui Profeſſionẽ ſolemneſſimã emiſſuri, debeant recipi in aliquo designato Loco, & ibidem peragere proba- tionis annum? pag. 206. col. 2.

3. Si Cõuerſi ſint recepti, & Profeſſi in locis, & Monafterijs deligatis; verũ proba- tionis annum alibi, & in Conuentu non designato peregerint, an ſit bona, & va- lida illorum profeſſio? pag. 207. col. 1.

4. Qualitates, & Circumſtantie obſeruanda in receptione, probatione, & profeſſione Conuerſorum, collectæ ex ſuprapoſitis Decretis Sac. Congreg. & Bull. Summ. Pontificis ſunt? pag. 208. col. 1.

5. Fratres Conuerſi in Ordine Prædicatorũ, an verè, & propriè ſint Viri Religioſi, & perſonæ Eccleſiaſticae? pag. 208. col. 2.

6. An huiusmodi Conuerſi gaudeant priuilegio Canonis ſi quis ſuadente, &c.? pag. 210. col. 1.

7. Conuerſi nullitèr Profeſſus, an gaudea- rint dicto Priuilegio Canonis? pag. 210. col. 2.

8. Conuerſi Profeſſi, ſi ſint Apoſtata, vel ſine habitu incedentes, an gaudeant prædicto priuilegio Canonis? pag. 210. col. 2.

9. Conuerſus non baptizatus, etſi deſerat Religionis habitum, an gaudeat Priuilegio Canonis? pag. 211. col. 1.

Index Tractatum, & Quaestionum.

16. An omnes hi Conuersi Laici, ex quo in Religionibus approbatis Professionem emiserunt, possint ad Illarum Dignitates, & Praelatus eligi, vel assumi? pag. 211.col.1.
17. An praedicti Conuersi Laici, & vt supra Professi, possint saltem habere vocem acti- uam, & suffragari in electione Prae- latorum Ordinum? pag. 212.col.1.
18. An hi Laici Conuersi, vel Tertiarij, de- gentes intra septa, possint licite facia vaia tangere vt puta Calices, & Corporalia, & vti Superpelliceo lineos? pag. 212.col.1.
19. An hi Conuersi Laici, saltem infra proba- tionis annum, possint ad statum Clerico- rum transire, & vti Clerici, ad sacros Ordi- nes promoueri? pag. 213.col.2.
20. Quid si Conuersus cum sola licentia Prae- latorum Ordinum, vel ex se, sine licentia Sanctae Sedis, ordines sacros suscepit? pag. 213.col.1.
21. Conuersi, à nostro Ordine apostatantes, si in Apostasia sacros Ordines suscepint, cum postmodum in Religionem redeunt, an possint, saltem consuram, vel album habicum deferre? pag. 213.col.2.
22. An hi Laici Professi, possint ad alias Reli- giones transire? pag. 213.col.2.
23. Conuersi, vbi consequuti fuerint Breue à Domino Papa, de se transferendo ad habi- tum Clericalem, quoniam modo sint recipiendi ad talem statum? pag. 213.col.2.
24. Religiosos Choro destinatus, an possit ad Ordinem Conuersorum transferri? pag. 214.col.1.
25. Clericus à Choro remotus, & in statum Conuersorum translatus, tenetur ad Diuinum Officiu? pag. 214.col.2.

TRACT. XV. De Tertiarijs intra Septa Monast. fol. 215.

- Quest. **Q**uoniam modo, & qua etate Ter- tiarij possint in Religionem, admitti? pag. 215.col.1.
1. An Tertiarij, degentes intra septa Monasterij, gaudeat Professoru Privilegijs? pag. 215.col.1.
  2. An hi Tertiarij, saltem large, sint Personae Ecclesiasticae? pag. 215.col.2.
  3. An supra dicti gaudeant Privilegio Cano- nis? pag. 216.col.1.
  4. Hi Tertiarij, si Claustra deferant, & habitum dimittant ad tempus, vel in perpetuum, an sint Apostatae? pag. 216.col.2.
  5. Tertiarij huiusmodi, an ritè, & valide pos- sint matrimoniu contrahere? pag. 217.col.1.
  6. Legatum factum N. sub illa conditione, si monachabitur, an debeat ei, si fiat Ter- tiarius in Ordine Praedicatoru? pag. 217.col.2.

TRACT. XVI. De Tertiarijs extra septa Mona- sterij, fol. 218.

- Quest. **T**ertiarij, vtriusque sexus Ordinis nostri, qui dicuntur de Milicia Ie- su Christi, vel de Penitentia S. Dominici, cur sic appellentur, & à quo, & quando fuerint instituti? pag. 218.col.1.
1. Tertiarij huiusmodi, quare vocantur de ter- tio Ordine S. Dominici? pag. 218.col.2.
  2. An ille Ordo de Penitentia habeat modum, & regulam vniuersalem? pag. 219.col.1.
  3. & confirmata à Domino Papa? pag. 219.col.1.
  4. An in isto Ordine fuerint aliquae personae magne pietatis, vel sanctitatis? pag. 219.col.2.
  5. An ceteri Medicantes habeant Tertiarios, vtriusque sexus, ex legitima Institutione, & Constitutione Romanorum Pontificum? pag. 219.col.2.
  6. Quae sint species Tertiariorum, & Sororum de Penitentia? pag. 220.col.1.
  7. Tertiarij vocati, & Sorores maritatae in suis domibus in saeculo stantes, an verè, & proprie sint Viri, Religiosi, & Personae Ecclesiasticae? pag. 220.col.1.
  8. Tertiarij extra Congregationem viuentes, ex quo forsitan iurant, Dei seruare praecpta, an ex vi huius voti in casu violati praecpti, peccent dupliciter, nempe, ratione violati voti, & transgressi praecpti? pag. 221.col.2.
  9. Tertiarij extra Congregationem viuent, an possint in domibus proprijs egredi, Sacramenta Penitentiae, Eucharistiae, & ex- tremae Vnctionis suscipere, de manibus Prae latorum Regularium, quorum portat habitum, vel in eorumdem Mendicantium Ecclesijs tumulari, absque Parochorum licentia? pag. 222.col.2.
  10. Tertiarij in Congregatione viuentes, & voca essentialia Religionis emittentes in manu alicuius Episcopi, an sint verè Reli- giosi, & Personae Ecclesiasticae? pag. 223.col.1.
  11. Tertiarij de Penitentia S. Dominici, an pos- sint vti proprijs Praedicatoru insignijs, ne- pe nigro, alboque colore, & nominari Co- fratres de Milicia Iesu Christi, & Sanctilli- nae Inquisitioni deferre, ad conseruan- dam fidei puritatem, & ad Haeticos ex- tirpandos? pag. 223.col.2.

TRACT. XVII. De Sororibus in Saeculo fol. 224.

- Quest. **S**orores Tertiariae in saeculo stantes, & ad habitum Tertiariorum, à quo de- bent admitti? pag. 224.col.1.
1. An Romanus Pontifex ritè, & rectè potue- rit his Sororibus claustrum indicare? pag. 225.col.2.
  2. Tertiariae degentes in saeculo, si in manu Praelati suae Religionis voveant vitam virginalem, aut castitatem virginali, & sub dicto voto, & habitu vitam ducant, an dicantur personae Religiosae, vt non te- neantur ad collectas? pag. 226.col.1.

F I N I S.

DE RECIPIENDIS AD HABITVM

RELIGIOSORVM,
PRAXIS RESOLVTORIA.

In qua citò, tutè, ac iucundè sub diuersis Tracta-
tibus deciduntur omnes ferè Quæstiones.

De Recipiendis ad habitum.
Bullis, & Decretis Recipiendorum.
Qualitatibus Recipiendorum.
Informationibus, & Examinatori-
bus Recipiendorum.
Magistris Nouitiorum.
Privilegijs Nouitiorum.
Bonis Nouitiorum.
Domibus Nouitiorum.

De Nouitiatu Receptorum.
Professione solemnì.
Professione nulla.
Reclamatione Professionis nullæ.
Oblatis Religioforum.
Conuersis eorundem.
Tertiarijs intra septa.
Tertiarijs extra septa.
Sororibus in sæculo.

TOMI SECVNDI PARS QVARTA.

A V T H O R E

AD.^M R.^{DO} P. F. HYACINTHO
DONATO LAYNENSI

Sac. Theol. Magistro, & Vtriusq; Iuris Doctore,
olim Regente in Generali Studio S. Dominici
Ciuitatis Cosentiaë, longèq; diùq; Prouinciali v-
triusq; Prouinciæ Calabriaë, Ord.^s Prædicatorum.

SV MMA QVAESTIONVM, Tract.I. De Recip.ad Habit.Religiosor.

Vndè dicantur Nouitij, & quomodò distinguantur à Professis? *Quaest.1.*

Quinim Prælati possint Nouitios ad habitum recipere? Qu.2.

An Prælati Regulares, potestatem, quam habent recipiendi Nouitios ad habitum, possint alteri committere? Qu.3.

Si Prælati recipiant ad habitum, sine consilio, & consensu Capituli; an sit valida talis receptio? Qu.4.

An Capitulum, eoutradicente Prælato, vel sine eius licentia, possit quem ad habitum admittere? Qu.5.

An sine iusta, & rationabili causa, liceat petenti habitum denegare? Qu.6.

Quo ætatis auro, quis possit in Religionem admitti? Qu.7.

Iuuenes Impuberes, si suscipiant Religionis habitum, sine Parèntum, vel Tutorum licentia; an possint per Parentes à Religione extrahi, vel per Tutores reuocari? Qu.8.

Religionis ingressus; an semper sit à Spiritu Sancto? Qu.9.

An sit licitum, & meritorium, quempiam inducere, vel allicere ad Religionem? Qu.10.

An sit laudabile, inducere quempiam ad vouendum Religionis ingressum? Qu.11.

Coegentes quempiam, illiusmodi, vel precibus importatis, ad suscipiendum habitum

alienius Religionis, vel ad proficendum in ea; an peccent mortalitèr, & sint excommunicati, vel excommunicandi? Qu.12.

Remouentes quempiam à proposito ingrediendi Religionem, vel Ingressum reuocantes, aut teneantur ad restitutionem? aut saltem peccent mortalitèr? Qu.13.

Auocans per vim, & metum à Religione Professum; an loco extracti teneatur subrogare aliam, vel ipsemet Religionem ingredi; si non habeat aliud restituere? Qu.14.

Illicitè impedièntes, vel molestantes eos, qui ex saculo ad Religionem confugunt, aut Ingressos reuocantes, vel Professos extrahentes à Religione, in qua professi sunt; an sint excommunicati, & debeant puniri? Qu.15.

Dare, vel recipere, aut exigere aliquid, ob ingressum Religionis; an sit simoniacum? Qu.16.

Si Nouitij, incertum suscipiendi Religionis habitum in vim principalioris, absoluantur à censuris Episcopo, vel Domino Papa referatis, si mox non ingrediantur, vel post ingressum recesserint; an reincidant in eas? Qu.17.

Nouitij, nondùm induti, de breui tamèn induendi, si dum sic sunt in Monasterio infirmetur, & decedant; an possint à Nobis Sacramenta recipere, & in Ecclesijs nostris tumulari; inconsulto Parocho, & quarta funeris non soluta? Qu.18.

DE RECIPIENDIS Ad Habitum Religiosorum. Tract.I.

Vndè dicantur Nouitij, & quomodò distinguantur à Professis? Quaest.1.

1 **D**Ei gratia, & auxilio mei Doctoris D. Thomæ aggregior tractare de Nouitijs, quod est magnum, & arduum Religiosorū negotium: ex his namquè, totale Religionis bonum, aut omne malum: hi quippe sunt Religionum semina; infecto semine, quid indè, nisi scabies, & lepra?

2 Hi sunt noui Palmites, Dei vineam, nouellantes; quandoquidè ex eo dicim-

tur Nouitij, quia nouitèr susceperunt Religionis habitum; ad experiendum in ea, Regularium austeritates.

3 Dico, habitum Religionis, & non Professionis; quia in multis; aut saltem, quodam benedictionem, habitus Professionum, distinguitur ab habitu Nouitiorum.

4 Vndè, in meo Ordine, Nouitijs datur habitus non benedictus; secus autem Professis; in Nobis enim Nouitiorum, & Professorum est vnus, & idem habitus, sola benedictione distinctus.

5 Sed heu, heu, sepe vidi semina, diu selecta,

De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I. 3

seclia, degenerare tamen, & nouitias vites fecisse labruscas: quia quales Palmites, tale Vinum, & quæ vetere farmento panguntur, tardius conualescunt, teste *Columnella lib. 3.*

Quos idco, & crebro Romani Pontifices, ac Eminentiss. Patres dolent, & lamentantur; vt est videre in eorum tot *Decretis*, quæ hic pono, & infra habes.

Quinam Prælati possint Nouitios ad habitum recipere? Quæst. 2.

IN iure communi, recipere ad habitum Regularem pertinet ad Prælatum, & Conuentum simul, ita, quod nec Conuentus sine Abbate, neque Abbas sine Conuentu potest ad Religionem aliquem recipere, vt habetur expressè in *cap. nonit. de his, qua sunt à Prælati sine consensu Capituli, ibi, Innotuit siquidem auctoribus nostris, quod in sine consilio Fratrum tuorum, Abbates, & Abbas, & alias Ecclesiasticas personas in iuribus, & dignitatibus, id est, ad auctoritatem Apostolicam prohibemus, & tales institutiones, & dissolutiones carere robore firmitatis decernimus, & declaramus: hæc ibi.*

Id ipsum habes in *cap. subsequenti* immediate eod. tit. ibi, *Fraternitati tuæ mandamus, quatenus in concessionibus, & confirmationibus, & alijs Ecclesiæ tuæ negotijs, Fratres tuos requiras, & eorum consilio, vel sanctoris partis eadem perages, & pertractes, & quæ statuenda sunt, statuas, & errata corrigas, & euellenda dissipas, & euellas.*

Idem habes in *cap. 6. eod. tit. ibi, fiant de Collegiorum assensu, sine quo non obtines firmitatem; & magis expressè habetur in Decretis 16. q. 7. cap. final. ibi, Congregatio, quod est ex Conc. Toletano, vbi dicitur, & Abbas non potest Monachos creare, sine consensu suorum Fratrum.*

2 Quod procedit in omni graui negotio Ecclesiæ, quorum vnum est, receptio ad Habitum, vel ad Professionem, nè dicam omnium maximum, & importantissimum, *Nauar. lib. 2. consil. de Regul. consil. 62. num. 3. & 4. in communis. 4. de Regul. super cap. statuta, nu. 77. & Miranda latè in tom. 1. Manual. Prælat. quæst. 15. 3. eo. claus.*

3 Verùm, regulariter in hac re debent attendi consuetudines, & priuilegia cuiuscunque Religionis, prout apertè habetur in *cap. final. de regul. 6. ibi, si ad solum Abbatem pertineat creatio Monachorum, eo desinitio, nequibet nouus Monachos à Conuentu creari, alijs poterit, si eorum creatio spectat ad vtrumque institutum: hæc ibi.*

4 Quo in loco Glor. examinans priora *Tom. 2. Par. 4.*

verba, dicit, quod ad solum Abbatem potest pertinere creatio, seu receptio Monachorum: ex consuetudine scripta, vel priuilegio: nam de iure, vt dictum est, pertinet infimul ad vtrumque, & docet *Pauor. in cap. ad Apostolicam, de Regul.*

5 De consuetudine autem, & speciali iure, non solum Generales Ordinum, & Prouinciales; verùm etiam, & serè omnes alij Prælati immediatè Conuentuum designatorum, de consilio, & consensu Capituli habent facultatem recipiendi Nouitios, ad proprias eorum Religiones, *Miranda, & Nauar. cit. loc. & noster Turresemata in cap. final. 16. q. 7. & colligitur ex cap. cum Ecclesia Pulterana, de elect. vbi Dominus Papa, declarat, nullam iniuriam fecisse Canonicos cuidam Episcopo; eo, quod noluerunt recipere quosdam Canonicos ab eodem solo creatos: ea ratione, quia hoc pertinebat ad Conuentum etiam, seu Capitulum infimul; qui enim iure suo vtiur, nemini facit iniuriam.*

6 In Ordine Minorum, receptio Nouitiorum de Consuetudine, Regula, & Priuilegio pertinet ad solos Ministros Generales, & Prouinciales; prout latè ostendit *Miranda in cit. loc. consil. 4. & Rodrig. tom. 3. RQ. RR. q. 9. art. 1.*

7 In Ordine Minorum, spectat ad Generalè, Vigiles, Prouinciales, & ad alios, ab eisdem deputatos, vt in *Regul. num. 2. in correct. nu. 16. & ostendit Laur. Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. nu. 24.*

8 In Ordine Prædicatorum, pertinet ad Supremos Prælatos ex priuilegio *Honorij III.* qui primò, Dei nutu, nostram confirmauit Regulam, ibi, *licet quoque vobis, Clericos, vel Laicos, liberos, & absolutos à seculari fugientes, ad conuersionem recipere, & absque contradictione retinere.*

9 *Gregorius IX.* qui successit dicto *Honorio*, sub anno Domini 1227. Magistro Ordinis, & Prioribus Ordinis supponens, posse recipere ad habitum, concessit potestatem absolucudi ab excommunicationibus, ibi, *auctoritate Apostolica vobis indulgemus, vt si contigerit, aliquos vestri Ordinis, Religionem intrare volentes, in eorum iura sententia inciderit; nè pium eorum propositum possit illarum impediri, si eos ad sedem Apostolicam laborare oporteat, eis absolutionis officium impendatis.*

Id ipsum idem Pontifex alia sua *Constitutio*, incip. *Non solum in fauorem conuersionis*, ibi, *nè ad interceptionem vestri Ordinis ad receptionem aliquem obligare, &c. in Bullar. V. iusmaris fol. 14.*

10 Quibus addo *Statutum nostræ Regule dissin. 1. de recipiendis, cap. 13. tex. 3. ibi,*

A 2 nullus

4 De Recip. ad Habit. Religiosor. Traët. I.

nihil recipiatur in Fratrem Clericum ad probationem, vel professionem, nisi à Priori Provinciali, vel ab eo, cui super hoc dederit licentiam specialem; vel à Priori Conventuali cum assensu totius, vel maioris partis Capituli.

Conventum autem non recipiat Prior Provincialis, nec aliquis de eius licentia: nisi de consensu Prioris, & duarum partium Fratrum, qui sunt de Conventu, pro quo fuerit induendus.

Nec Conventus aliquis recipiat Conventum sine licentia Prioris illius.

11 Proinde, Supprior, vel Vicarius Prioris in eius absentia non possunt recipere Fratrem ad Ordinem, nisi ex commissione speciali, & expresse sibi facta per Priorem Provinciacum, vel Magistrum Ordinis: Nec Priores possunt hoc committere eisdem Vicariis, vel Supprioribus, sine licentia Provincialis, & contrafacientes, in penam, ab officio absolventur.

12 Mortuo tamen, vel amoto Priore, cū Supprior vices Prioris in omnibus plenarie gerat, ex nostris Constitutionibus, poterit Fratres ad Ordinem, vel ad Professionem recipere; prout ibid. declaratur, & notat Pater Petrus Martyr Festus in summa. nostrarum Const. par. 2. cap. 2. de his, qui possunt ad habitum recipere.

13 Quod quidem Statutum nostræ Regule valde nimis correspondet iuri communi, & ex allegatis patet; etenim de iure communi Patres Cœueræ Ordinum habent auctoritatem ad recipiendum, & incorporandum Fratres in Religionibus, & Provinciales in Prouincijs sibi commissis, de consensu tamen Capituli.

14 Quorum facultas non est extincta, sed limitata per multa Decreta Sac. Congregationis, & Constitutiones Romanorum Pontificum.

In nro, confirmata per Gregorium XIV. sua Const. incip. Circumspecta Romani Pontificis providentia, quā habes infra de qualis recipiendi, ibi, certum cum acceperimus, etc.

An Pralati Regulares potestatem, quam habent recipiendi Nouitii ad habitum, possint alteri committere? Q. 3.

Afirmatiue respondeo; nam quod competit de iure commune, potest alteri committi, & iniungi: Cœueræ Ordinum, & Provinciales in eorum. Prouincijs, de iure commune habent talem auctoritatem, quia hoc eis competit ratione officij, & eo durat, durat. Hinc in cit. loc. nostrarum Constitutionum expresse dicitur, vel ab eo, cui super hoc dederit specialem licentiam, servatis tamen alijs seruandis;

quod item colligitur ex multis Bullis Summorum Pontificum.

2 Priores autem nostri Ordinis non possunt id suis Supprioribus, vel Vicariis committere, ex speciali statuto, prout declaratur in dicto cap. 13. de recipiendis, f. 43. li. H. Rodriq. tom. 3. Q. R. R. q. 10. ar. 2. ver. tertio est notandum.

Si Pralatus recipiat ad habitum sine consilio, & consensu Capituli; an sit valida talis receptio? Quæst. 4.

Pretermisissis disputationibus, dico, quod Prælatus non debet hoc facere: quod si fecerit, potest puniri, & factum non tenet; prout late probat Nauar. consil. lib. 3. con. 62. in antiq. de Regularibus, & de Constit. in nou. cons. 9. & in comment. 4. de Regu. super cap. statum, num. 74. Miranda tom. 1. Manual. Pralat. q. 15. ar. 2. ubi late, Suarez tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 10. num. 19. Serbus in Comp. verb. Nouit. de receptione Nouit. ad habitum, & longè prius Cardinalis Ioan. Turrescemat. nostræ Familij in Decretis p. 2. c. 16. q. 7. cap. final. vbi, citatis aliorū sententis docet negariuum, ex i. x. ibi, ipse autem (supple Abbas) non potest aliquem ordinare de suis propinquis, vel amicis, sine voluntate Fratrum.

4. Igitur, ex defectu potestatis corrumpit actus, non enim valet, quod ab aliquo fit, quandoquid ab eo fieri non potest, sine consensu alterius, Titium in principio, ff. de adm. tut. etenim causa totalis dandi habitum, coalescit ex auctoritate Prælati, & consensu Capituli, quorum vnus deficiente, non sustinetur effectus.

Et magis apertè deciditur in d. c. nouit. de his, qui sunt à Prælatis sine consensu Capituli, ibi, Nos tales institutiones, & destinationes robore firmitatis carere, decernimus; quia facta fuerant sine consensu Capituli.

Et in sequenti cap. quanto, & cap. ex. noscitur, cod. tit. id ipsum in consensu facto replicatur, & Glof. subiungit, quod tales institutiones ipso iure sunt nullæ, ex quo factæ sunt contra ius, quod irritat, & annullat contrarium factis, leg. non dubium, c. de legib.

3 Et hoc ideo, quia tam in Receptione, quam in Professione necessarii debent duæ personæ concurrere, quarum altera se obliget Religionis, experiri velle austeritates, vel perpetuo remanere: & altera, ut Religionem obliget, Nouitum alere, iuxta Religiosorum statum; continet enim, tam Receptionem, quam Professionem, obligationem mutuan, & reciprocam, intrantis scilicet, vel facientis professionem, & recipientis eam, iuxta

De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I. 5

iuxta *cap. ad Apostolicam, de Regul.* ubi fit mentio huius mutui, & reciproce obligationis, quod est iuri, & rationi consonum, *Mar. 2. & Nawar. cit. loc.*

4 Quod maximè procedit in nostra Familia, in qua Prælati tenentur consilere, expectare, & sequi Capitulum, vt ex *Consul. & notat Taberna vtr. Nouit. nu. 8.*

5 Proinde Nouitius indutus sine consensu Capituli, potest à quocumq; Superiore, absque vlla iniuria, tali habitu spoliari, iuxta *cap. cum Ecclesia Pulterana, de elect.*

6 Nihil tacite, non contradicendo, in illum consentiret Capitulum, vel eius maior pars, prout docet *Iuue. in cap. in Gemis, de elect. nu. 5.* vel nisi talis esset Religio- nis vsus, aut cõsuetudo legitime præscrip- ta, iuxta *cap. si ad solum Abbatem, quod est vltimum, de Regularibus, in 6.* ubi dicitur cū *Glof.* quod standum est consuetudini.

7 Quod procedit etiam in Nouitio ad- missio ab aliquo nõ habente auctoritatem; nõ vt ille pariter potest à quouis spoliari nisi forte i. gerimus Superior talem recep- tionem ratam habeat.

8 Verum in tali casu habitus receptio, seu Nouitatus inciperet currere à tem- pore ratificationis habitus; secus autem probationis annus non foret legitimus, *Refuta. vtr. b. Nouitius, nu. 25. & latè Rodrig. tom. 3. RR. quæst. 17. ar. 2. 3. & 12. vide Consilium Greg. XII. apud incip. Circumspecta Romanæ Pontificis Providentia; quam habes infra in tract. subsequenti, de qualis Recipiend. ibi, certum cum acceperimus.*

An Capitulum, contradicente Prælati, vel sine eius licentia, possit quem ad habitum admittere? Quæst. 5.

1 Non posse dico, per ea multa, quæ suprà immediatè notauimus; tunc quia, facultas recipiendi ad habitum præcipuè residet apud Prælatum Ordinis, in quin quis potest admitti; tam etiam, quia consensus Prælati, & Capituli debet esse indiuiduus.

2 Et id in meo Ordine expressè habetur in *d. sex. 3. ibi, nullus recipiatur sine licentia Provincialis, vel eius, cui fuit hoc specia- liter commissum*; est enim hæc potestas delegabilis, vt dixi suprà, *Rodrig. tom. 3. RR. quæst. 10. ar. 2. ver. ternò est not.* quod totum intellige, iuxta *cap. finale, de Regul. in 6. ibi, si ad solum Abbatem, & notata per Glof. ibid.*

An sine iusta, & rationabili causa liceat, petenti habitum denegare? Q. 6.

1 Respondeo, non licere; nam præ- suppositis requisitis, tam ex parte Religionis, quàm ex parte ipsius petentis, in Religionem admitti, nascitur natura- lis obligatio, qua omnes tenemur vnicuiq; benefacere, & iusta petenti nihil denegare; est enim Religio quoddam commune bonum, quo nullus debet sine causa priuari.

2 Iusta autem causa non recipiendi Nouitium, potest esse multiplex ex parte Conuentus; vt puta, si non habeat redditus sufficientes, vel commoditatem tempora- lem ad alendum pro illo tempore, vel si mul- ti vnà simul habitum petant, & Monaste- rium non possit omnes vnanimitè reci- pere; tunc erit in potestate Prælati, hunc, vel illum dimittere, *Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 10. nu. 28.*

Quo ætatis anno quis possit in Re- ligionem admitti? Qu. 7.

1 Respondeo; quòd antè tempus pubertatis nullus propriè po- test esse Nouitius, *Syl. in sum. verb. Religio 5. q. 1. & Angelus verb. Nouit. nu. 1.*

2 Et habetur expressè in *Decretis in causa 20. qu. 2. cap. si in quolibet minori æta- te, & cap. puella*, quod ad illud subsequitur immediatè, & *cap. cum finis, & cap. ad no- stram 12. de Regularibus*; Pubertas autem in masculis incipit post annum decimum, quartum completum, & in feminis post duodecimum: Vnde masculus, inchoante, anno decimoquinto, potest de iure ingre- di, & femina est: Monialis, inchoante ter- tio decimo; quia, ad hoc, vt quis sit verus Religiosus, vel habitum Religionis susci- piat, debet esse doli capax, & pubes, vt di- citur in præcit. *Capitulis.*

3 Perinde, etsi antè annos pubertatis quis posset offerri à Parentibus, vel aliis suscipere habitum; non tamen propriè di- cèretur Nouitius; quia, vt dixi, habitus Religionis datur Nouitijs, ad experiendum, Religionis austeritates: Minor autem qua- tuordecim annis non potest experiri, quid sit castitas, aut carnis stimulus; nec in hoc malitia supplet ætatem.

4 Hinc, in nostris *Consul. text. 9. de Nouit. cap. 4.* benè dicitur: *Utrà hæc animi, & parvuli recepti ad habitum inueniantur se- ptiùs natos sub iugo Religionis, quàm illud ele- gisse, cõsentireq; inconnementa multa, statui- mus, vt ei, cui antè quintumdecimum annum,*

Reli-

6 De Recip ad Habit. Religiosor. Tract. I.

Religionis habitus datus est, nunquam elaboratur annis probationis (quantocumque decurrente temporis spatio) nisi vocatus post annum sextum decimum expletum, à Prælati, in Capitulo coram Conuentu terminum ad minus trium mensium acceperit ad deliberandam, an proficere velit; id, quod annis probationis cum taxato illo termino terminetur, ac per hoc ex tunc incursatur professio tacita: hæc ibi. fol. 58. col. 3.

5 Et propter eandem rationem Menitecapiti, Amantes, & Furiosi non possunt ad Nouitiatum admitti: qui nullo modo possunt proficere, etiam si per centum annos in Religione manserint. etsi de facto profiteantur, eorum professio erit nulla, & irrita: etenim non possunt proficere, nec matrimonium contrahere, quia ad validitatem utriusque, est omnino necessaria libera, & absoluta voluntas, quæ abest supra dictis.

6 Sed pone, quod Amens per multum temporis in Religione steterit, & quod postea per miraculum ad mentem venerit, & petat professionem facere; an sit admitteendus, ita ut præterita tempora suffragentur ei? Negatiue respondet, etiam si ratam habere velit primam receptionem; quia ille actus suscipiendi habitum, ex intrinseca ratione repugnabat ei ob demeritum, quæ Ametem facit incapacem; vnde ex incapacitate personæ est nulla omnino, sic adeo, vt nequaquam possit in illo Nouitiatu fundari, ob defectum rationis; quia actus à principio nullus, per subsequens tempus non validatur, ut dicitur in 6. de Regul. iur. Regula 18. Abbas in cap. sicut tenor, in 1. de Regul. iur. 1. Sylu. cit. loc. quæst. 2. Angel. cit. loc. §. 8. & longè prius D. Thom. 2. 2. quæst. 189. art. 5. in corp. vbi multa pariter citat iura.

Iuuenes imituberes, si suscipiant Religionis habitum, sine Parentum, vel Tutorum licentia, an possint per Parentes à Religione extrahi, vel per Tutores reuocari? Quæst. 8.

1 **E**T si per Conc. Trid. in sess. 25. cap. 15. de Regularibus, nullus possit ante annum decimum sextum expletum ad professionem admitti.

Nihilominus, possunt Pueri in omni ætate, sicut in pro bona educatione, & nutritione in Religione esse, prout docet D. Thom. 2. 2. q. 189. art. 5. in corp. in fin. iuxta D. Thomeor. 3. Bonum est viro, cum portauerit ingum ab adolescentia sua.

2 Qui quidem si suscipiant habitum in minori ætate, ut dictum est, Patre, vel Tutore præsentis, & non contradicente, re-

vera non possunt extrahi, nec reuocari: prout colligitur Glof. ex cap. si in qualibet minori ætate, & cap. puella 20. q. 2. quia ex quo sunt præsentis, & non contradicunt, videntur consensire, ut dicitur 54. dist. si seruus; & cap. quæsi agi 20. q. 1.

3 Secus autem si Pater, vel Tutor contradicat, prout expressè dicitur in dist. cap. puella, ibi, possunt statim Patres eius, vel Tutores id factum irritum facere, si voluerint; verum in fortiori ætate non est potestas Parentibus prohibendi.

4 Et hoc ideo; quia Pueri infra annos pubertatis non sunt sui iuris, ut dicitur in cap. ad nostrum 8. de Regul. & c. significatum, eod. tit. & in cap. si seruus, dist. 4. dist. 54.

5 Quò fit, vt horum vota non teneant ob defectum rationis: Immo, licet in his anticiparetur usus rationis, adhuc non possunt vouere, & si voueant, licet ob anticipatum usum rationis votum valeat coram Deo, tamen Dominus, Pater, aut Tutor, poterint reuocare; quia, ut dicitur in dictis Decretis, Pueri, & Puellæ naturaliter sunt in potestate Patris, quantum ad dispositionem propriæ vitæ, ita, ut in tali statu, teste Apostolo, in nihilo differant à Seruis, qui nec possunt ordinari, ignorante Domino, D. Thom. cit. loc.

6 Si verò Pater, aut Tutor sit absens, cum Puer suscipit habitum, vsque ad annum, & diem habet potestatem reuocandi, ut dicitur in d. cap. puella, ibi, at si annum id dissimulando consenserint, ulterius nec ipsi mutare hoc poterunt; quia transacto anno, cessatur ratum habere, quod factum est.

7 Benè verum est, quòd tempus annale incipit currere à die scientiæ, ut docet Glof. in d. cap. si in qualibet, & cap. puella; & colligitur ex causa 2. q. 6. §. biduum, & arg. 17. q. 2. si quis incoquitur; vel incipit currere à tempore admonitionis, ut extr. de concess. præbend.

8 Quod habet locum, quando habitus suscipitur in Monasterio proximo, & vicino; secus autem si Monasterium sit ita longè distans, ut infra hoc tempus non, posset Pater inueniri: tunc enim Tutor, vel Parentes maius spatium habebunt, arg. 17. q. 2. si quis incoquitur.

9 Verum, ista extractio, vel Puerorum reuocatio, Parentibus, vel Tutoribus, ut supra permittitur, & debita, non debet fieri propria autoritate; sed de potestate, & autoritate Prælati Monasterii, coram quò tam Parentes, quàm Tutores debent comparere, & sua iura dirigere, Sylu. post multos in summ. ver. Religio 2. qu. 11. quandoquidem licet Parentes, vel Tutores possent prædictos Pueros in seculo stantes percurre,

De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I. 7

tere, & disciplinare, etiam si fuerint Clerici, ab eis metu excommunicationis. Non tamen possunt illos corrigere, dum sunt in posse Monasterij: quia hoc esset, Regulares contumelias afflicere, & iura Monasterij lædere: eò magis, si Puerorum prædictorum disrumpere habitum, vel eos vi educere de Monasterio, *Mirand. tom. 1. Manual. Præl. q. 17. ar. 5. concl. 2.*

10 Quibus tandem adde, quodd, et si Puer de consensu Parentum possit esse in Religione infra annos pubertatis. Verum, tempus ad probationem necessarium nunquam intelligitur currere, nisi incepra pubertatis, hoc est, ubi inceperit annus 15, statis sue, & usque dum non fuerit completus Nouitiatus annus, semper erit in prædictorum potestate, & Religione recedere, vel remanere: prout expressè in *4. c. p. significatum, & docent Nauar. lib. 1. de Regul. conf. 20. no. 1. Rodr. tom. 3. Q. R. R. q. 15. ar. 2. ver. & aduerte, P. y. r. multis citatis tom. 2. de P. alato. q. 3. cap. 1. §. 2. nu. 41. & Hier. Rodriq. in Comp. resol. 101. nu. 23.*

Religionis Ingressus; an semper sit à Spiritu Sancto? Quæst. 9.

1 **N**egatiuè respondent *Caietanus in comm. 2. 2. q. 189. ar. 10. Ioan. de Tabien. in summ. verb. Religio, num. 16. 17. & 18. Nauar. consil. lib. 3. consil. 1. de Regul. in resp. ad 5. & magis latè, & lepidè in comment. 1. de Regul. tom. 2. in cap. cui portio, n. 7. Emanuel Rodriq. tom. 3. Q. R. R. q. 4. ar. 1. & nupèr Laur. Pr. y. r. in suo formul. det. N. cap. 2. ubi latè à nu. 1 vsque in fin. & alij non pauci.*

Et habetur expressè in *cap. perlatum*, quod est *primum*, de his, quæ metus causa sunt, ibi; *sub tali condicione pepererunt eidè, quod in Monasterio de Colobris habitum suscipere Monachalem; & sic quidam metus causa suscipiunt habitum.*

2 Alij ingrediatur Religionè ex causa inhonestà, vtpurà, vt fiat Abbas, vel vt gaudeat his, vel illis bonis, vt in *cap. vt Clerici 3. de Regul.* & colligitur ex *cap. quod autem interrogati 27. q. 2.* ubi scemina sit Monialis, ex quo non fuit cognita à suo Marito, cum esset frigidus, vel maleficiatus.

3 Alij, metu, vel importunitate Parentum; alij, vt de se illis vindicent, ingerendo illis dolorem: alij, vt vident iustas reprehensiones, vel fugiant curas, labores, & getationes, opprobrium, vel coreumpunt aliorum; nec desunt alia humana moriua, per quæ potest quis esse in Monasterio.

4 Et tandem, alij intrant, infiguratione Demonis: etenim Angelus Sathanæ sepe in huius Angelum se transformat, & hinc, vel

illi Religionis suader ingressum, ad perturbandum, & inquietandū Christi seruos in pace, & quiete viuentes, & vero Deo in Religione famularum præstantes; inuadet enim nostræ quieti callidus hostis, & cum non possit immediate nobis insidiari: vitur hoc, vel illo instrumento; prout fuit vsus Eua ad decipiendum Adam in Paradiso voluptatis, & habetur expressè in *cap. de quibusdā Monachis 18. de Regularibus*, ibi; *ne quis ex temeritate, vel lenitate in salutem, vel iniuriam sui Ordinis, & ibi, non fide, sed verè ad frugem melioris vite valeat transmigrare.*

5 Proindè, Nouitijs receptis assignatur probationis annus, vt ij, ad quos spectat, cognoscant; vtum ille, qui se offert Religioni, Spiritu Dei ducatur.

6 Nàm, si esset ita certum, & infallibile, quod omnis Religionis ingressus fiat in instinctu Dei, & ductu Spiritus Sancti; ad quid inquirere, an fidei, & simulare venerit; an verè, & realitèr, vt moriatur Mundo, & Deo in Religione viuat? superflua enim, esset ista probatio, certa exitus Regula, de Nouitiorum ingressu.

Qui profectò antea quàm habitum, suscipiant, probantur, & interrogantur, quo spiritu venerint; quia causa ingrediendi potest esse indifferens, vtpurà, à Deo, vel à Mundo, vel Diabolo.

7 Quamobrem, fuit in Concilio Coloniensi sub *Ermano P. Archiepiscopo dicti*, quod qui ingreditur Monasterium alio affectu, quàm simplici amore ductus, nō Dei filius, & Monachus, sed planè Mercennarius est, & habetur in *cap. 4. tit. de vita, & con. Monach.*

8 Nec obijcies, quod *D. Thom.* omnia, sciens 2. 2. quæst. 189. per totam, & præcipuè in *art. 10. & 10 opus. 17. contra retrahentes ab ingressu Religionis, & signanier in cap. 9. & 10. mirificè per plura ostendat, propositum Religionis esse semper à Spiritu Sancto infallibiliter, & indè inferat, quod quis ante Religionis ingressum non debet diu secupi, vel cum multis deliberare ad ingrediendum; supponit enim, non posse errare, nec posse facere Deo gratius, & sibi vtilius.*

9 Quandoquidè, vt *Caiet. & Nauar.* docent in præcit. locis, asserta per *Dionm Thomam* non habet locum in omni, & quocunq; intrante, sed tantum in benè disposito, qualis est ille, qui totam suam fiduciam sultinendi onera Religionis ponit in Deo, & interiori affectu vcrè vult relinquere omnia; ita, vt non in eo remaneat affectus ad honorem, non ad gloriam, nou ad carnem, & sanguinem, nec ad similia huius Mundi.

8 De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I.

10 Religio enim est quedam virtus, per quam aliquis ad Dei servitium, & cultum aliquid exhibet, vt *D. Thom. 2. 2. q. 186. ar. 1.*

11 Videt, per excellentiam ille dicitur Religiosus, qui se totaliter mancipat Diuino seruitio; ita vt per paupertatem totaliter se abstrahat ab affectu rerum mundanarum; & per votum continentie se absoluat ab omnibus impedimentis, quæ possent retrahere à seruitio Diuino; & per votum obedientie, vt inhiat, & perueniat ad perfectionem, & perfectam charitatem, ita, vt se Deo offerat, quasi in holocaustum.

12 Holocaustum enim ex eodemmet *D. Thom. 1. 2. quæst. 130. ar. 3. ad 8.* erat sacrificium, quod totaliter comburebatur, quasi totum incensum, quod quippe offerrebat Deo specialiter ad reuerentiam Mariæ ipsius, & amorem bonitatis eius, & concuebat perfectionis status, in implens consiliorum eius, & preceptorum, & idcirco totum comburebatur, vt totum animal resalutatum in vaporem, tantum sursum ascenderet, per quod dicitur intelligi, quod totus homo, & omnia ipsius essent subiecta ipsi Domina, & ei offerendæ hæc ille.

13 In hac enim expropriatione, seu dispositione consistunt sumptus ædificandi curram perfectionis in Religione; nam sine hac interiori renunciatione; seu expropriatione, nunquam ædificabit eam; hoc est, nunquam ad perfectionem perueniet, sed patebit risum.

14 Nam, sicut taliter renuncianti, & se abdicanti iugum Religionis est suauis, quoniam, & auster perturbationis, & molestiam inducentia; & aliter consolationem dilectionis internæ, teste *D. Gregorio*, & *D. Thom. ibid.*

Ita temerè sibi impatiens sine tali renunciatione, sine computatione sumptuum, sit laboriosus, & molestus: Palato non sano patet est patis, qui sano est suavis: hæc *Cassian. vbi supra.*

Et subnequit, qui non sunt ita dispositi, debet hanc dispositionem procurare orationibus, elemosinis, confessione, lectione scripturæ, concionibus audientibus, & differe ingressum, donec eam acquirant.

15 Quod procedit in eo, qui non vult ingressum quia qui eum vult, non potest dilatione huiusmodi uti, nam tenetur intra tempus tacite, vel expresse determinatum adimplere, prout docet *D. Thom. 2. 2. q. 88. ar. 3. ad 3.*

16 Sic autem votens potest Religionem ingredi, etiam si talem præfatam dispositionem non habeat, concepta tamen spe, & fiducia, quod eam dabit Dominus ingressu, *Cassian. in d. q. 189. ar. fin.*

17 Quibus addere non pigeat, quod bona pars præfatæ bonæ dispositionis ad

intrandum Monasterium, non solum est sibi ingredienti præhægere pro scopo, & sine victoriam assequendam de tribus illis horrendis Monstris, nempe Carne, Demone, & Mundo; prout supra dictum est: Verum etiam habet pro fine, sibi præhægere beatitudinem, non solum perfectam viæ, & alterius viæ, sed etiam imperfectam viæ, & huius viæ magis in dies perficiendam, prout utroque *Thomas* docet in præcatis locis.

18 Et quomodo ista excludat peccatum mortale, ex quo est dilectio Dei super omnia, vide *Navar. in prælud. q. Manualis Confessi. D. Thom. 2. 2. q. 24. ar. 12. & Doctores in cap. cum veniretur 31. q. 1. & cap. bartat 2. de penit. dist. 2.*

19 Et quomodo re vera isthæc dispositio, vt supra qualificata, fiat instinctu, & motu Spiritus Sancti, dicatur; lex priuata, communi legi non subdita, refert *Gratianus in Decretis 19. q. 2. in cap. d. sunt leges*, ibi, quia lege priuata ducitur, nulla ratio cogit, vt à lege publica constingatur: Et quis est, qui Spiritui Sancto possit dignè resistere?

An sit licitum, & meritum, quempiam inducere, vel allicere ad Religionem intrandum? Quæst. 10.

1 **I**ta est; si sit sermo de Religione formata, in qua vigeat Regularis obseruantia, & dummodo seruetur debitas, & licitus modus; secus autem, si Religio sit d. formata, vitæ communis, & relaxata, plena sentibus, & vitiis; prout per plura docet *D. Thom. 2. 2. q. 189. ar. 9. & Caet. ibid.*

2 Et Primò, ex illo *D. Jacobi, cap. vlt. qui conuerti fecerit peccatorem ab errore via sua, saluabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum suorum.*

3 Secundò, ex *Daniele cap. 12. vbi dicitur, quod qui ad iustitiam erudunt multos, subleuabunt quasi stella in perpetuas æternitates.*

4 Et Tertiò, ex illo *Exod. cap. 26. 35. & 36. vbi dicitur, quod Moyses Dei iussu ita disposuit tabernaculum, vt cortina cortinam traheret; per quæ verba symbolicè datur intelligi, quod vnus homo debet alium trahere ad Dei obsequium; prout idem *D. Thom. in arg. sed contra.**

5 Quibus adde, quod id facere, nihil aliud est, quam alios promouere ad bonum sibi conueniens, & ad sequendum consilia Evangelica; quod est vtiq; licitum, & meritum; & oppositum fateri, esset, malè de fide sentire; dixi, dummodo obseruetur licitus modus; quia circa hoc sunt obseruandæ quedam circumstantiæ, cum ex parte

De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I. 9

parte personæ, quæ inducitur, vtpot, quod non illicitur, vel inducatur coactè, vel violentè, minis, fraudibus, aut alio illicito modo; prout habetur in *cap. prælatus in causa 2. qu. 3.* ibi *minimè debere existimamus, sub tali violentia fieri Monachum*; quod enim quis non elegit, nec optat, profectò non, diligit, quod autem non diligit, facillè contemnit, & *Deut. 16.* dicitur, *quod iustum est, nullè est exequendum.*

6. Tum etiam, ex parte personæ inducentis, vt si quis simoniacè, & numeribus datis, scilicet acceptis inducit, vel trahit aliquis ad suam Religionem, quia hoc item est prohibitum in *causa 1. quæst. 2. cap. quàm pio mentis affectu ubi, caute ergo Fratres*; & confirmatur in sublequenti *cap. 3.* quod incipit *Nullas Abbas pretium sumere, vel exigere ab eis, qui ad conversionem veniunt, aliqua palli occasione præsumit*; quæ duo Capitula citat idem *Aquinas* ubi *supra*.

7. Secus dizi de Religione deformata, nam quoniam iam ad hanc inducere, vel recipere, ita malò est ex suo genere, vt peccent ambo mortalitèr, inducens scilicet, & recipientes, insuper, & inducens, si sciat, & consentiat; Probatur quæ illo *Matth. 3.* *vt voluit, qui circumcisit mare, & aridam, vt faciat vnum prochyron, & cum folius succus faciat vnam siliam Gethennæ duplo, quæ vos*; quod *Hieronymus, & D. Thom. in supra, ad 2.* referunt ad Iudeos, etiam pro steru in quibus legibus obseruari debebat, quoniam ad hoc, quod illi, qui ab eis ad Iudaismum conuerterebantur, dum esset Gentilis, simpliciter credebatur; videns autem Magistro eum ita, reuerterebatur ad Votum suum, & Gentilis factus, quasi prætorator, maiori poena effliciebatur dignus, sic Iudei peccabant mortalitèr in eadem dictione, vbi coniungitur *Succa Scorpæ* apponatur pro talia faciebatur infundatur peccatum mortale; prout docet de communitate. *De Officiis*.

8. Ita inducere quem ad Religionem relaxatum, est inducere eum in reprehensibilem, & omnis adeum vires reprehensibilis mala est ex suo genere, vt patet ex continuo conatu bonorum Prælatorum, quo iudicant ad illorum Reformationem.

9. Tum quia, si tepide Maiores riuant in Religione, & Minores multum relaxent, parum imminet inducendò periculum scandalum, dum credendo se ad perfectionis fecerunt induci, ingressus ingenerat intus tantam remissionem, & imperfectionem, vt deceptum fuisse sibi in se videatur.

10. Insuper, & addes quod huiusmodi Recipiunt imminet periculum quoddam peiores, ex quo males locantur mores, enim trahuntur à consensibus, & solent Disti-

puli similes esse Magistris; sic adeo, vt sint Sancti cum Sanctis, vel Peruersi eum Peruersis; prout late ostendit *Ioa. Paul. Nereus*, nostræ Familæ alumnus benemeritus in *2. tom. opus. de fatis Religiosorum, opus. 1. de reformatione, & de receptioe Nouitiorum, fol. 273. ante dubit. 3. & Nauarr. in summ. cap. 12. num. 45. in fin.*

11. Proinde, Caietan. in d. quæst. art. 5. satis miratur de quibusdam Parentibus, qui prædictis locis suos Pueros, vel Puellas tradunt ad educandum, & instruendum; quia hoc agere, nihil aliud est, quàm procurare, vt eorum filij fiant similes, quorum consuetudo traduntur. Vbi autem persona, quarum consortio dantur, reproba, aut infames, aut deuia à Regularibus sunt institutis, magna dementia est dare illis Pueros, aut Puellas nutritas, & hic error hodie in multis viget locis, dum dantur Pueri, & Puella Monasterijs Religiosis, seu Religiosorum vita committis, quod fit, vt reformandi, vix quàm reformari possunt, diuini transgressores. Vnde *2. valoris continet nutritur, & augetur, Placit sancti d. heret, vt nullus Puer, nullusq; Puella possit Religioni tradi, nisi ubi bene riuat Regularitèr*; hæc *Caiet.* qui longe, & diu fuit zelantissimus nostri Ordinis Generalis Magister. Hæc denique bene nota, & cogita.

An sit laudabile inducere, quempiam ad vouendum Religionis Institutum. Quæst. 11.

Et si sponte vouere Religionis Institutum, nedum sit laudabile, verum etiam, & bonum, & magis meritum; tum quia, videri est actus Religionis, quæ inter omnes virtutes, quandam habet excellentiam: tum etiam, quia per votum firmatur voluntas hominis ad bonum faciendum, quod fit, vt sicut peccatū est grauius, & hoc, quod procedit ex voluntate obstinata in malum; ita à pari, bonum opus erit laudabilius, ex hoc, quod procedit à voluntate confirmata in bonum per votum, prout eruditè *D. Thom. docet 2. 2. q. 189. art. 2. in corpore*.

1. Nihilominus, non est ita laudabile, alicui persuadere, vt se voto adstringat ad intrandum Religionem, etiam si sit formata, & actualis obseruantia, prout *Caiet. in d. 2. ar. 2. Nauarr. in Manual. cap. 12. num. 46. & Claus. Regia, multis citatis lib. 6. cap. 9. num. 5. Iudou. Lopez p. 1. in sum. consuevit. cap. 14. & Rodriq. in summ. p. 2. cap. 95. concl. 1. & idem D. Thom. quod lib. 2. ar. 11.*

2. Quia, experientia teste promissa vota, alieno affectu, & alterius persuasione, non

10 De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I.

ita alacriter, & lætè explemus, nec oneta Religionis bono animo portamus.

3 Insupèr, & non raro, huiusmodi vota solent malos exitus habere, & sicut minus lætè tota vita agitur, cum quis recordatur, quod non sponte, nec proprio affectu; sed aliena inductione cōtraxerit; ita, & fortius molestū erit ei vitam in carne præter carnem agere, in paupertate, & obedientia, perpetua vivere ad alterius persuasione, sine sua absoluta voluntate: quod enim alterius suasionem sit, non libere omnino sit, & preces aliquando, vim videntur habere, præcepti.

4 Quibus addo, quod anteaquam quis voto inducatur ad Religionis ingressum, debet per inductorem moneri cum veritate de asperitate, viciu, & vita Religiosorū; quia asperitatis Religionis celario, & falsitatis suggestio, operantur deceptionem. deceptio autem ratione ignorantie multū minuit de ratione voluntarie. Hinc, *Sacellus Bernardus* in sua *Regula*, cap. 58. de disciplina suscipiend. mandat, ut prædicentur ei dura, aspera, per que iur ad Deum; proinde sit, ut aliquando deceptio hæc irritet, & annullet votum scilicet de Religionis ingressu, ut docet *Sor.* lib. 7. de iust. q. 1. ar. 2. *Rodrig.* in summ. p. 2. cap. 93. concl. 4. & *Clavis Regia* post multos lib. 6. cap. 9. nu. 4. quia si scinisset, non vouisset.

Cogentes quempiam illicitis modis, vel precibus importunis ad suscipiendum habitum alicuius Religionis, vel ad proficiendum in ea; an peccent mortaliter, & sint excommunicati, vel excommunicandi? Quæst. 12.

Huiusmodi Vitos peccare mortaliter, certum est, sed, quod temere transgrediuntur Pontificum Decreta, ex nimis *Nicolaus Papa* 20. q. 3. cap. præsens, præcipit, quod, nullus hominum violentia inducendus est; prout nos lætè supra diximus, & habetur expressè in cap. 1. de Regularibus ubi, Nullus tondetur nisi in legitima auctoritate, & spontanea voluntate; & in re tam graui præiudicare propriæ libertati, qua est principalior pars bonitatis; nefas est; non bene per totam libertas venditur auro; sit adde, quod sicut nemo potest ad baptismum cogi, etsi sit de necessitate salutis; ita multo minus ad Religionem, que solum est de perfectione Christiana; ita *D. Thom.* 2. 2. qu. 189. ar. 9. in corpore, & *Ledesma* de statu Religionis in commun. cap. 5. conclus. 8. *Lessius* lib. 2. de iustitia, cap. 4. 1. dub. 4. nu. 38. & *Clavis Regia* lib. 6. cap. 9. nu. 2.

2 Verum, contra huiusmodi cogentes intrare, præter culpam idem dictam, nullam reperi poenam, vel censuram, quam fiant, vel sint excommunicati declarandi.

3 Nec dicas, quod per *Concil. Trid.* sess. 25. cap. 18. excommunicatur ij, qui cogunt Mulierem ad ingressum Monasterij, vel ad suscipiendum habitum cuiusvis Religionis, aut prostendum, & ad id consilium, auxilium, aut fauorem dantes; & qui coactionem scientes, quoniam modo eidem actui præsentiam, consensum, vel auctoritatem interposuerint.

4 Quia, isthæc excommunicatio non comprehendit calum noitrum; lex enim respicit id, quod frequentius fit, ut docent *Theologi*, & habetur in *leg. nam ad ea, s. de legibus*: Vir autem, non ita facile cogitur, quemadmodum, & Femina; vnde etiam in adiutorium Feminarum decreuit *Trident.* quod si voluisset comprehendere eos, qui etiam Viros cogunt ad Religionis ingressum, vel Professionem, declarasset utique; prout declarauit contra eos, qui cogunt, sine Viros, sine Mulieres matrimonium cōtrahere, prout in sess. 24. cap. de matrimonio, *Rodrig.* tom. 3. *Q. R. R. quæst.* 1. q. ar. 3. *Ledesma* cit. loc. cap. 5. concl. 8. *Suarez* tom. 5. de censur. disp. 23. sess. 9. nu. 8. *Sanchez* tom. 1. decal. lib. 4. cap. 4. nu. 4. post multos allegatos *Peyr.* tom. 1. de Subdualo, q. 1. cap. 29. not. 1. & *Bonac.* tom. 1. de excomm. disp. 2. q. 6. p. 3. nu. 15.

5 Bene verum est, quod coactè inducitur, vel violentè processit, possunt reclamare, & de nullitate dicere, iuxta *Decret. Conc. Trid.* sess. 25. cap. 19. de quo nos infra de nullitate Professionis.

6 Insupèr, & Parentes eorum possunt instare, saltem coram Domino Conservatore, vel in Regularem Sacra Congregatione, ut exploretur Iuuenum voluntas, qui solent iussu prædictorum extrahi à Nouitiariu, & poni penes Tertium, ad hoc, ut in libero loco exploretur eorumdem voluntas, an libere, & scienter velint in Religione perseverare. Et hæc praxis in tali casu debet omnino seruari.

Remouentes quempiam à Proposito ingrediendi Religionem, vel Ingressum reuocantes; an teneantur ad restitutionem; aut saltem peccent mortaliter? Quæst. 13.

Resoluo cum distinctione quæstionem: aut hi reuocant iuste, vel iniuste; si primo modo, nequaquam peccant mortaliter, nec tenentur restituere, prout colligitur ex utroq; *Thoma* 2. 2. q. 62.

De Recip. ad Habít. Religiofor. Tract. II 11

ar. 2. ex *respons. ad 4. de dotec. noster Syl-
ster verb. resit. 3. q. 1. disto 21*

2 Insuper autem eadem id peragendi pos-
sunt esse multae; ut si Religio, quam intrare
festinatur, sit relaxata, & vitæ Conventualis,
in qua non est facilitas; sine altissima periculo-
si, diu posse permanere; in tali statu cuiuspiam
persuadere regressum, vel mutare pro-
positum, meritorium est: est enim hoc
opus charitatis.

3 Vel si volens intrare sit Parentibus
necessarius, vel utilis Reipublicæ; aut Re-
ligioni inceptus, vel impotens ad onera, vel
si hoc fiat, ob contrarium spirituale, vel
temporale ipsorum retrahentium, vel aliud
simplici corde, & bona fide; prout late
probat *Sotus lib. 4. de iust. quæst. 6. ar. 3. in respons.
ad 2. Navar. in summ. cap. 12. num. 45. Domi-
nicus Bannes in 2. 2. q. 62. ar. 2. Dubio tertio.
conclus. 2. & Ioan. Baptista Cortad. tom. 1. 24.
spons. q. 89. lit. B. & R.*

4 Et hoc idem, quia restitutio nil aliud
est, quam restitutio rei in pristinum statu;
ut dicitur in *restitutio, fide verb. significat.*

5 Hæc autem Restitutio debetur, aut ra-
tione illicitæ acquisitionis, quæ sit cum
iniuria, & contra proximi voluntatem; ut
in furto, rapina, & fraude; unde tali modo
acquirens, qualisq; sit, ibidem indistincto dāni-
ficato tenetur restituere; ut in *cap. fin. de ser-
non ord. & equis plenq; de immunitate Eccl.*

6 Aut ratione illicitæ acquisitionis;
facit tamen cum proximi voluntate, ut in
eo, qui dare non potest, quia non est verus
Dominus, aut quia datur ei, qui non po-
test recipere, sine sui Superioris licentia, ut
Regularis, & similes.

7 Proinde, totalis ratio restituendi na-
scitur ex iniusta acceptione; quæ quidem
acceptio fit iniusta ex duplici capite, ut
dictum est, nempe, vel quia fit invito Do-
mino, vel quia est a non habente potesta-
tem; prout præcit. *Doctores ubi supra.*

8 In casu nostro neutrum occurrit, quan-
doquidem iste persuadens regressum, vel
mutare sententiam, propriè loquendo, nihil
absulit ab ingressu; vel volente ingredi.

9 Nam, nemo dicitur auferre, nisi ab
invito; hic autem nulla adhibetur violentia,
nec reperitur iniuria; scienti enim, &
consentienti nulla fit iniuria, ut dicitur in
*Regul. in 6. & facit ad idem text. eod. in
cap. nullus, & eod. tit. ff. l. consilij, ex quibus
colligitur, neminem ex consilio, quod frau-
dulentum non fit, ad restitutionem obliga-
ri; & notat *Sot. dist. 2. loc. eod. 2. & ante eum
Syl. ver. restitutio 3. quæst. 12. ubi allegat
plura iura.**

10 Proinde, si præscindo in fundo meo
venas, per quas aqua derivatur ad puteum

Tom. 2. Per. 4.

alterius, bona fide, & simplici corde, nec
pecco; nec teneor restituere.

11 Item, si precum importunitate ex-
torquæm donum ab Amico, nullatenus illi
teneor restituere ex iniustitia; nisi velim ex
mea liberalitate restituere; quia nulla in-
tervenit fraus, nullaq; violentia.

12 Quod amplia ad eum, qui etiam,
sine rationabili causa; imò ex odio consu-
luit regressum, vel mutare sententiam; qui
etiam peccet contra charitatem, dando ini-
quam consilium, non proinde de rigore ius-
titia tenetur restituere, nec Consensit,
nec ipsi recedenti.

13 Non hinc re vera; quia nulla fraus,
nullaq; fuit exhibitæ violentia; nec item
Monasterio, vel Religioni; quia pariter, nul-
la facta est iniuria, nec iniustitia; quia ini-
ustitia est expoliatio iuris, quod quis habet
in re suâ; Religio autem nullum patitur spoli-
um, nec ius habet super Novitium, necdum
professio; quia nondum effecta est res sua;
potest enim recedere ad sui libitum; ita,
ut nec duxit Novitium, teneatur ad præ-
cepta Regule de rigore iustitiæ.

14 Nec valet dicere, quod Religio
super illo ingresso habeat ius, saltem pro-
ximum; quia tamen ius proximum, quàm re-
motum semper pender a voluntate Inve-
nia, introduci, qui poterat, & potest vsq; ad
Professionem sponte sua recedere; quod, si
sua voluntate reuertatur, nulla restat obli-
gatio restituendi, ita *Sot. cit. loc. & Bannes,*
quibus subscribit *D. Barbol. d. Sayto Fas-
tio in 1. par. speculi confess. de resit. fac. dis-
put. 6. q. 6. vers. secundum duo.*

15 Verba vice, si iniuste, hoc est, si me-
tu, aut dolo extrahant, vel reuocent Sæcu-
larem a proposito, Novitium a Religione,
aut Professionem a Monasterio, & obediencia
Prælati, peccant mortalitèr, & re vera tenen-
tur restituere omne damnum illatum, ad
arbitrium boni viri, tam ratione lucri, ces-
santis, quàm damni emergentis, tam præ-
dictis advocatis, quàm Religiosis, qui erant
adscripti, vel adscribendi; quia de rigore,
iustitiæ tenemur, nedum oblata, verum
etiam, & damna inde passa rescire; quia,
quod est causa causæ, est causa causati, eò
magis cum vi, & dolo applicata.

16 Quapropter, huiusmodi extractio-
nes, resecus damnum, fraude detecta, & vi
remota, debent procurare, ut extracti quã-
tocius in Religionem reuertantur; et si in
libertate positi noluerint redire, procurent
Religioni damna, & emolumenta instaura-
re, si quæ forte illorum occasione consequi
potuissent; etenim fieri potest, ut resolutus
sarrare, vel prosteri habeat pingue patri-
monium, quod per Professionem transiret

B 2

in

12 De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I.

in posse Monasterij, sic item potest esse, ut Professus sit valde Religioni necessarius, vel utilis, adeo, ut occasione lectionis, vel concionum, & similibus, possit multum acquirere, & lucrari. Monachus autem, quicquid acquirit, suo Monasterio acquirit: Insuper, & quicquid habet, efficitur illius, ex quo in sua spontanea Professione abdicauit à se omne ius, dominium, & proprietatem, quam, & quod habebat ad res temporales, & transiuit liberè in dominium, & proprietatem sue Religionis, iuxta *Decret. Concil. Trid. cap. 2. §. 5.* quò fit, ut eius res, intra acquisita, & acquirenda, sint ipsius Monasterij, ad quod spectat, ita, & taliter, ut super illis, & de illis Monasterium habeat conueniri, & respondere, & disporre, cetera de alijs suis bonis.

17 Proinde, si Monasterium, ob vim illatam suo Professo, vel fraude persuasendum, amiserit iura, & bona acquisita, industria, & opera Professi extracti; proculdubio sunt sibi per extractores restituenda, ob iniuriam sibi factam: quandoquidem iniuria, seu iniustitia, nil aliud est, quam expoliatio iuris; quod quis habet in re aliqua, ut constat ex dictis.

18 Nec obstat, quòd Monasterium nò habeat ius acquisitum super Nouitio, nondum Professo, & multò minus super Laico, qui proposuit intrare, nec item super rebus hueris, quæ pendunt ex mera voluntate Professi: potest enim Professus desistere à concionando, & ab omni alio opere, quod à sua voluntate dependet.

19 Nam, licet, quòd prædicta ita sit: habet tamen ius acquisitum, nè alteri volenti sibi benefacere, fiat vis, vel fraus, in sui præiudicium.

20 Unde, qui vi, aut dolo impedit, nè Ecclesie fiat legatum, aut tale beneficium, tenetur restituere; sic item, qui fraude, aut metu diuertit quem, nè huic Pauperi largiatur elemosinam, tenetur eidem restituere, prout colligitur ex *D. Thom. cit. loc.*

21 Quibus addit, quòd Ecclesia, & omnis alia Religio habet ius defendendi suæ curæ commissas, nec non, & repellendi ab illis vim, & dolum, & omne aliud dampnum sibi præiudiciale, *Beatus cit. loc.*

Auocans per vim, & metum à Religione Professum; an loco extrahi teneatur subrogare alium, vel ipsemet Religionem ingredi, si non habet aliundè restituere? Qu. 14.

1 TENERI quidè existimo ex quadam æquitate, & charitatis offi-

cio alium inducere, vel ipsemet intrare, si oblatulum non adest: Secus autem de rigor iustitiae. *Ses. 4. lib. 4. q. 6. art. 2. concl. 4.* quem fecit omnes sequuntur, *Less. lib. 2. de iust. cap. 8. sub. 3. & Bonac. post multos tam. de rebus in particulari, disp. 2. q. 1. punct. 1. m. 1. n. 7. Navar. cap. 12. num. 46.* & probatur ex eo, quòd Religio est opus supererogationis, & consilium ad maiorem perfectionem consequendam, prout colligitur ex illis verbis Salvatoris: *si vis perfectus esse, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & ibi, sunt hic Eunuchi, qui se ipsos castraverunt.*

2 Verùm, nemo potest cogi, nec violentari ad amplectendum Religionis consilium: hæc enim de intrinseca eorum natura perunt omnimodà libertatem; hinc, sancti, prædenterq; sacrum est, ut volenti profiteri ià recitata consilia, detur integer pœtionis annus; aliàs tam ex parte Religionis, quæ ex parte Profelli potest dici de militatæ contractus, iuxta *Decret. Concil. Trid. sess. 25.*

3 Nec obstat, quòd intra Religionis septa occidantur plures adulteri, hæretici, nec non heresiarchæ non pauci; hi quidè, & contumaces arcessunt mancipantur cellulis, non pro Professione, sed in penam eorumdem peccatorum, qui & ibi sepius penitent sine fructu penitentis.

4 Nec his officit exemplum *Sandii Raymundi de Pennafortis*, qui, etsi Illustrissimus Vtriusquæ Iuris Magister, effectus tamen est de Ordine nostro: ex quo quendam Notium reuocasset ab Ordine, cui perpetuò se postmodum per Professionem adscripsit in restitutione extracti; prout cum multis docet *Petrus de Balade* nostræ Familiæ in *Assensu. dist. 15. q. 2. art. 2. conclus. 12.*

Quod dictum, & relatum; an sit verum, consule *P. Fratrem Thomam Malinçda* in prima centuria annalium nostri Ordinis de anno 1222. fol. milii 407. col. 2.

Et etsi, quòd ita fuerit, nihilominus, non ex iustitia, sed ex officio charitatis ad Dei gloriam, & nostram utilitatē: fuit enim quasi illa matutina in medio nebulæ; deus, & ornamentum, *Rodrig. tom. 3. 22. RR. quest. 14. artic. 4.*

Illicite impediens, vel molestans eos, qui ex saculo ad Religionem cōsugunt, aut Ingressos renocantes, vel Professos extrahentes à Religione, in qua professi sunt; an sint excommunicati, & debeant puniri? Qu. 15.

1 IAM diximus suprà, peccare mortalitèr, pariterq; teneri ad dampnum emergens, & lucrum cessans, qui in-

iusse impediunt eos, qui volunt Religionem intrare, vel Ingressos auocant dolose, aut coacte, & multo magis procurantes apostasos.

2. Huiusmodi peccato supposito, quæsitum est an possint puniri, & excommunicari in foro fori?

Et dico, quod sic ex *Privilegio Iulij II.* concessio Monachis Ordinis Sancti Benedicti Cögregationis B. Mariæ Montis Oluæ: tit. quod incipit, *et si ad viuentis*, anno Domini 1507. pridie nonas Iulij, Pontificatus sui anno 4. eius verba substantialia refert summatus P. Frater Gaspar Passerellus à Monopoli M. n. m. Magister Generalis in ecclesie priuileg. Iulij II. fol. m. h. 47.

Id ipsum Papa Eugenius IV. concessit Fratribus Cögregationis Sanctæ Iustine Ordinis S. Benedicti, anno Domini 1434. septimo Kal. Martij, Pontif. anno 4. sua Constit. incipit, *et si de b. m. m. s. l. i. Pastorale*, in s. 14. per hæc verba.

Prohibemus insuper, ne aliqui, cuiuspiam status, gradus, vel conditionis exilati, personæ, quæ de iure cömun. Religioni ingredi nō prohibentur, saculo fugientes ad Cögregationē huiusmodi Cögregationis venire cupientes, verberibus, aut violentijs quibuscumq. impedire, vel prohibere, aut à Monasterijs, & locis ipsius Cögregationis praesentibus, & futuris iniuriis aliq. ingredi violentibus, aut recipientibus, irrogando, seu eos molestando huiusmodi personas euellere, & extrahere audeant, vel presumant. Contrarij sententiam incurrant, dum tamen cum hoc praesens statutum fuerit eis ad nouitium deducunt, non deliterint à praedictis, à quæ nouè possint, præterquam in mortis articulo, nisi per Sedem Apostolicam, absolutionis beneficium obtineant.

Quam per extensum habes in Bull. Rodrig. & est septima inter Bullas praefati Pontificis, fol. 81. & refert idem in tom. 3. RR. q. 14. ar. 3. & 4. & notat nosse Ioannes Cruix in Epitome de statu Religiosorum, lib. 1. cap. 2. dub. 4. c. 1. in fin. & Peyr. som. 1. priuileg. Minor. in Comp. 10. Iulij II. & ante eos Casarubijn Comp. priuileg. Minor. verb. Nouit. n. 28.

3. Quæ Bulla sunt valde notandæ, nam alia, meo videtur non repetuntur, quæ excommunicant impediētes eos, qui volunt Religionem ingredi, quæ tamen ante monitionem sunt comminatoria, post verò sunt latæ, per illa verba, cum hoc praesens statutum fuerit eis ad nouitium deducunt, non deliterint à praedictis, ipso facto sententiam, excommunicationis incurrant.

4. Quæ quippè excommunicatio Eng. illata contra impediētes, & molestantes eos, qui à saculo ad Religionem consu-

giunt, procedit de Nouitijs habilibus, secundum ius naturale, & Canonicum; fecit autem in his, qui sunt inhabiles; quia inhabiles ipso iure repelluntur, prout aduertunt Pontell. in dub. Regul. verb. Nouit. in 2. addit. n. 2. & Peyr. som. 3. priuileg. Minor. & in addit. ad Constit. Iul. II. cap. 3. n. 40. not. 20. de quorum habilitate infra in Constit. Sixti V. & Clem. VIII.

5. Nec habet locum in eo, qui impedit habilem, inhabilem putans; quia Dominus Papa has penas intulit contra audentes, & persuadentes temeritas autem, & presumptionem circumuenit id, quod sit contra Superiorem præceptum, cum scientia, & sine causa rationabili.

6. Quam censuram item extende ad Consanguineum, qui aliquem aggreditur de sua familia, possum in itinere, & euntem in aliquod Monasterium ad suscipiendum Religionis habitum, quem vidolo, & mitis reuocando, reducit in domum Laicorum, non sine impetu, & molestia, prout fecerunt Consanguinei Seculares ipsorum Sancti Thomæ nostro Sanctis. Praeceptor, qui lacerato sibi habitu, fuit cõsensus reuertere, & carcerem adire.

7. Vi autem extrahentes Nouitium à Nouitiatu, vitra censuram praefatam, incurant in illam Canonis, si quis suadente Diabolo, quo gaudent Nouitijs, si sint partes illius Sanctæ Cömunis, degantq. intè septa, habitu mutato, sub obedientia Praetati, nec non, & illam, quæ imponitur violentibus Ecclesiasticam immunitatem.

8. Insuper, & rapientes Nouitium à Nouitiatu Monasterij, pena capitis plechuntur, per ea multa, quæ docet Farinacius tract. de b. q. 183. §. 6. n. 85. & Campanil in d. uel. juris rubr. 12. cap. 16. num. 83. Peyr. cit. loc. n. 40. & Aloys. Rec. 2. par. decij. Cur. Archiep. Neap. decij. 214. par. 1.

Quæ omnia ad cauendum penas, debent Seculares diligenter aduertere, & ne quid peius sibi infligatur à Domino Deo, omnium Iudice, & Remuneratore.

Dare, vel recipere, aut exigere aliquid ob ingressum Religionis; an sis simoniacum? Quæst. 16.

1. RE vera Religionis ingressus, quantum ad Professionem ordinatur, est res spiritalis, ac status Ecclesiasticus; etiam Religiosus per Professionem, habet ius eligendi in Capitulo, & viuendi ex elemosynis, & introitibus Monasterij, veluti Beneficiarius ex fructibus sui Ecclesiastici beneficij.

14 De Recipiendo Habitum Religiosorum. Tract. I.

Et consequenter non potest emi, nec vendi, sine labe simonia: prout expresse declaravit *Urb. IV. in cap. cum satis. de simonia*, ubi excommunicationem posuit singularibus personis dantibus, vel recipientibus aliquid ex pacto pro Religiosis ingressu Capitalis, verò, & Canonibus, penam suspensionis indicxit; per hæc verba: *Prohibemus igitur, ne ab iis, qui ad Religionem transire volunt, aliqua pecunia requiratur; nec Prioratus, vel Capellania quilibet Monachorum; aut Clericorum annua distributione vendantur; Nec ab eo, qui Regimen ipsarum committitur, pro eorum concessione ullam pretii exigatur, unde quisque contra hoc Decretum attentare presumpserit, eam illis qui deduxit, quibus illi qui receperit, vel consenserit, partem se cum Simone non dubitet habendum.*

Id ipsum decidit in *Decretis in caus. 1. quæst. 2. cap. quoniam promittis affectu*, & in subsequenti *cap. nullus Abbas.*

Et sic quotiescumque pro re spirituali datur, vel promittitur expresse, vel tacite aliquid pretium temporale, ut est pecunia, vel pecunia æstimabile, semper committitur simonia: tamen quia status Religionis fuit gratis institutus, gratis nobis, & datus à Christo Domino, ergo gratis dandus est vocatis à Domino, per illud *Matth. 10. gratis accepistis, gratis date*; tunc etiam, quia nullus hominum est Dominus spiritualium; quod fit, ut in vendendo, vendatur quod suum non est, & in emendo, ematur ab homine non habente potestatem; hinc tam emptio, quam venditio, omnisque pactio, & promissio episcopi profectio illicita, & cetera contra omne ius Naturale, Divinum, & Canonicum; valde punibiles, & colligitur ex *cap. cum in Ecclesia. & cap. veniens, de Regularibus. & cap. quoniam simoniaci, de simonia. & cap. eos, qui in d. conf. 1. quæst. 1. & cap. si quis prabendis 2. q. 7. & alia multa in iure reperiuntur scripta, quæ faciunt ad hoc.*

3 Ex quibus Prelati poterunt bene colligere, quoniam iniquum, & odiosum sit, minis, vel precibus, Novitios inducere ad Religionis ingressum, vel Professionem, ad hoc, ut bona sua temporalia fiant Religiosis, ne dicam, huius, vel alterius Fratris; est enim simoniacum, in pretium Religionis, hæc, vel illa bona recipere, vel studiosè procurare, ut dictum est.

4 Quod extendit ad eos, qui pro vno bono prandio, vel lauta cena, hunc, vel illum in Religionem admittunt; & sic pro vna lente, hereditatem Conventum vendere non verentur.

5 Secus autem dicendum, si in ipso ingressu, vel ante, aut post, aliquid fuerit promissum, vel datum pro victu, & vestitu,

ceterisque necessariis ad sustentationem, & regimen ipsius Profiteus, vel votivæ Religionis sociari; prout latè sanctus *Raymundus lib. 1. sum. de simon. tit. 6. §. 22. Vnde ponit quod aliquis, d. Thoma. 2. q. 100. art. 3. ad 4. & ibid. Caus. Sylva. in sum. ver. simonia. §. 15. Sol. lib. 9. de inst. q. 6. art. vlt. in respons. ad 4. Ioan. Baptista Corrad. rem. 1. respons. quæst. 39. 40. & 41. latè de simonia Lopez in 2. p. instr. cap. 39. & alij non pauci eisdem Familia.*

6 Unde licetum erit dicere, libenter te suscipimus ad spiritualia; verum ad temporalia non possumus, nisi habemus plures possessiones, quæ auditu, si vestitus offerat se, & si talis erit simonia; quia in hoc nobis spirituale venditur.

7 Quod etiam potest cadere sub pacto, & contractu, ex quo conceditur ius naturale, aut aliquid temporale; quod autem temporale datur pro alio temporali, vel accipitur, non potest dici vitio simoniae.

8 Quod procedit, etiam si Monasterium sit dices, & locuples; sicut d. ar. in fin. *duranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 23. art. 7. & tom. 2. de Monial. in fin. quæst. 8. art. 7. consil. 5. Suarez de censura, disp. 12. sect. 5. nu. 12. Caus. in sum. caus. 7. de exco. N. Navar. in sum. cap. 27. num. 106. Laym. lib. 4. tract. 10. cap. 8. nu. 70. & alij plures; quibus subscripsit Bonac. tom. 1. de simonia, disp. 1. quæst. 7. §. 4. nu. 4. quia sicut vir, si sit Diues, siue sit Pauper: licet pro Sacramento matrimonij non possit pecuniam recipere; nec exigere; tamen bene potest ad sustinenda onera matrimonij, i. pro oneribus, C. de iuridic. ita Monasterium, etsi non possit pecuniis exigere pro ingressu Religionis, bene tamen potest recipere, & stipulari per eo, quod debetur pro sustentatione ingredientium, præcipue si sint inhabiles, debiles, & male affecti, ita, ut multis indigeant; & hoc procedit, tam si sit Diues, vel inops; quia nemo tenetur consumere sua bona in sustentatione huius, vel illius, nec se pro alijs incommodare, nec simonia, quæ recipit speciem ex obiecto spirituali, potest mutari per qualitatem paupertatis.*

9 Quod multo securius extenditur ad ea, quæ sponte, & libere dantur, cum sunt elemosynæ, & res aliæ, quæ solent dari, ut augeatur Dei cultus, & numerus Fratrum ad inferiendum Ecclesiæ; quia à sponte dante licet accipere, & quod datur ad Dei gloriam, & honorem, non potest presumi, quod datur fraudulenter, & mendose.

10 Sed pone, quod quis simoniace sit acceptus, quid agendum? dico, quod in primis debet absolui ab excommunicatione, in quam incidit per *extram. d. art. 1. &*

Urban.

De Recip. ad Habit. Religiosor. Tract. I. 15

Urbanus prefati, & aliorum; nec non debet expelli ab illo Monasterio, cui sic malè fuit sociatus, & detracti in locum arctioris Regule, qui si non reperitur, debet ad minus transmitti in alium Conuentum Regularis Observantiae, prout colligitur ex præc. Iuribus, & notat Corrad. in cit. q. 41. ver. qui verò, & Bonac. cit. loc. nu. 13.

Si Novitij, intuitu suscipiendi Religionis Habitum, in vim privilegiorum absoluantur à censuris, Episcopo, vel Domino Papæ referuatis; si mox non ingrediatur, vel post ingressum, spontè recesserint, an reincendant in eas? Quæst. 17.

Aliorum non paucorum sententia prætermissa; Resolutio affirmatimè quæritur; quia, etsi Prælati Mendicantes, eos possent Sæculares absolvere, quæ, omisso læculo, examinati, & approbati sunt in Novitiatum admitti, ab omni excommunicatione, & censura, etiam ab homine generaliter lata; prout D. Antonius 3. p. tit. 24. cap. 77. S. r. in fin. Cordub. lib. 1. q. 30. & Rodrig. tom. 1. q. 2. art. 3. 1.

2. Hoc tamen sint Recipiendis concessum in ordine ad Religionem, qua relicta, sua culpa, vel sua sponte, privilegij amplius vti non possunt.

3. Quod totum patet ex illo Privilegio Clem. 11. quod habetur in lib. Monumenta. Ordinum, f. 56. in 1. l. h. p. f. 56. in 2. l. impress. fol. 149. concess. 3. 10. & fol. 236. concess. 550. ibi, voluit tamen, quod nisi præfati mox Ordinem intraverint, etiam si super hoc eis indicij à Prælatu eiusdem Ordinis concedantur, eo ipso in pristinis sententiis, à quibus eos absolvi coningeret, relabuntur.

4. Sub hac eadem reincidentia, Int. II. concessit Bezelas Ordinis Minimorum, sua Consilia. incip. Virtute conspicuas, ibi, nisi mox postquam fuerint absolati, Ordinem vestri non intraverint, etiam si super hoc, &c. vt supra.

5. Id ipsum sub eadem conditione. Pius 8. concessit Patribus Cassinensibus, vt possint absolvi omnes suos Fratres, tam Professus, quàm Novitios in Religione tamen perseverantes: quod procedit, etiam respectu votorum, prout declaravit Paul. III. anno Domini 1546. in quadam Bulla concessa Societati Iesu: Vnde Novitius quomodocumque egrediens à Religione, relabitur in censuras, & vota à quibus, intuitu ingressus fuerat liberatus, & relert Vinaldus in Candel. d. aur. 1. par. de absolut. n. 23. fol. mihi 149. & Peyr. in prædictis Consil. Int. II. tom. 1. priv. l. 9. nu. 33. & dico

infra in tract. de priv. Novit. q. 17. & 18. quæ sunt omnino videnda.

6. Nec obijcies, quod hi saltem, vt Laici possint absolvi, ob multa privilegia. Mendicantibus concessa, à casibus tam. Episcopis, quàm Domino Papæ referuatis, etiam in Bulla Cypri, prout videtur annuere Rodrig. in d. art. 2. 1. in fin.

Quia, huiusmodi privilegia respectu Laicorum, censentur extincta; & vix vivit respectu Religiosorum, & quodam peccata secreta, & censuras occultas in foro conscientie tantum, per ea multa, quæ latè tradidi de renovat. priv. tract. 1. 1. q. 17. p. 1.

7. Sed pone, quod Novitius egredietur, ob morbum, vel Præterum inopiam, vel quod sit imitus expulsi, & quod ex parte sua sit paratus reverti, causa tamen impedimenti cessante?

Dico, quod si ita expellitur, vel accedit, vt Superior decernat, illum amplius non admittere, nec recipere; professio relabatur quia, vt dixi, tale privilegium fuit concessum ijs, qui sunt in via ad perseverandum in Religione, vt constet ex lectura Bullarum, quas semper diligenter debemus advertere.

Novitij nondum induiti, de brevi tamen induendi, si dum sic sunt in Monasterio, infirmantur, & decedant; an possint à Nobis Sacramenta recipere, & in Ecclesijs nostris tumulari, in consilio Parocho, & quarta funeris non soluta? Quæst. 18.

Sicut iure privilegiorum; & maxime illius Greg. XI. nobis concessi, & aliorum licite possumus omnibus Hospitibus, qui intra septa Monasteriorum infirmantur, Sacramenta Eucharistiae, & Extrema: Unionis potrigere, eosque in casu mortis in nostris Ecclesijs sepelire, sine Parochi, & Episcopi licentia, prout latè ostendit Rodrig. tom. 2. q. 2. art. 67. art. 1. & in Bull. eiusdem in Sixto IV. Bulla 42. nu. 4. & Suarez tom. 4. de Relig. tract. 2. lib. 9. cap. 3. nu. 12. & nos latè ubi de sepulchris, & Barbosa tom. 3. de offic. & potestate Episcopi. allegat. 50. nu. 97. in fin.

Ita, hæc, & fortius possumus erga Novitios, qui, etsi habitum Religionis, nondum susceperint, quàm prius tamen recipiunt, & ad talem finem sunt in Monasterio approbati, & examinati, & amici velles calij, sub obedientia Prælati, ad hoc, vt per aliquos dies incipient experiri licet oporitur austeritates; quas si amant effugere, poterint recedere, antequàm condecantur,

propt.

16 Bullæ, & Decreta de Recipiend. Tract. II.

prout ex praxi Dominicanæ Familie.

3 Nihilominus, sic itantes gaudet omnibus Fratrum, & Nouitiorum privilegijs, tum quia, de breui accingendus, in fauorabilibus, habetur per acencio; *l. p. r. u. l. f. d. m. l. t. f. t. m.* tum etiam, quia parue conceptus in his, quæ concedunt præferuntionem, vt producat ad esse, gaudet privilegio Natorum, prout aperte colligitur ex *l. p. r. u. l. f. d. m. l. t. f. t. m.* & *l. q. u. i. n. v. e. r. o. f. f. d. e. f. l. a. t. h. o. m.*

4 Nouitius, in nostro casu, se habet, vt poles conceptus in vetero Religione.

Proinde, gaudet privilegio Canonis si quis *in d. 17. q. 4. vbi A. r. e. b. i. d. n. u. 8.* non obstantes, quod non habeat Ordinem, & potest consisti Confessarijs, à solo Prelato Regulari approbatis, tunc tempore infirmitatis, quam sanitatis, quod Hospites nō

possent per *Conc. Trid. sess. 2. cap. 15. l. e. c. h. de Nouitijs d. l. p. r. u. l. f. d. m. l. t. f. t. m.* & *l. p. r. u. l. f. d. m. l. t. f. t. m.* & *l. p. r. u. l. f. d. m. l. t. f. t. m.* & *l. p. r. u. l. f. d. m. l. t. f. t. m.*

5 Ex in casu Mortis, debet in nostris Ecclesijs tumulari, inrequisito Parocho, & nulla funeris quarta solota; tum quia, hæc debetur propter administrationem Sacramentorum, quæ nullatenus per Parochum fuerunt administrata: tum item, quia Monasteria sunt excepta à iurisdictione Episcopi, & equiparantur locis positis extra Diocesim, respectu quorum nulla sit iurisdictio Parochis.

6 Sed aduertendum est, quod, vt audio; hic Neapoli, ceterarum forte sectatur; vel quia dicta privilegia non sunt in vsu, vel per conuentionem Religiosorum, quod alijs remitto discquirendum.

SVMMA BVL LARVM, ET

Quæstionum. Tract. II. De Recipiendis.

Constitutio Sixti Papa K, contra illegitimos, criminosos, aut ex alieno grantos, &c.

Moderatio, & Declaratione Sixti super dubijs, factis in sua Constitutione.

Moderatio Constitutionum Sixti P. facta à Gregorio Papa XIV.

Moderatoria Clem. VIII. Quæ Constitutiones Sixti P. & Greg. XIV. modificatur, quod nullitatem Professuum.

Instructio super receptione, & educatione Nouitiorum edita à Clem. VIII.

Pæna opposita in d. Bull. Sixti P. & similibus, ad hoc, vt incurranter in foro conscientie;

an intelligant de cl. arbitria iudicis? Qu. 1.

Pæna inhabilitatis ad Officia; an obliget statim admissa culpa, ante iudicis sententiam? Qu. 2.

Pæna prauitatis dignitatum, Officiorum, & Administrationum, expressa in d. Bullis, & similibus quos comprehendat? Qu. 3.

Prædicta Bulla Sixti P. de criminosis, in Religionem non admiſſendis; an comprehendat Clericos? Qu. 4.

Decreta Clem. VIII. supra posita; vbi obseruanda, & quos videntur? Qu. 5.

Nouitij Religiosorum Ordinum Militarium; an subijciantur prædictis Decr. Clem. VIII. de Nouit. non recipiendis; nisi in certis Mona-

sterijs, & Locis designatis? Qu. 6.

Religiosi Collegialiter nudent; an comprehendantur sub præfatis Decretis? Qu. 7.

Clerici Regulares; & Signanter Pauperes, Matris Dei Scholarum, Præmian comprehenduntur in d. Decr. Clem. VIII. Qu. 8.

Bulla præfata Clem. VIII. qua incipit, in Supplicia Ecclesiæ; an in omnibus deroget prædictis Constit. Sixti P. Qu. 9.

An in casibus à Sixto P. præscriptis; sit necessaria declaratio Episcopi ad hoc, vt inducet, ad quos spectat, possint in Nouitios sauire, & vii facultate sub facta in dicta Bulla? Quæst. 10.

Quærelæ, vel Inquisitiones, ingrediendo Religionem; an debeant de iure communi puniri à Iudice inquirente? Qu. 11.

Quis dicatur criminosis; ad hoc, vt Inquirenti restituatur, si post accusationem, vel informationem captam, inquitur Religio-

nem? Quæst. 12.

Clerici Sæculares, si sint in sæculo inquisiti, & Religionem ingrediantur, sicut Professi, contra d. Constit. Sixti P. an possint ab Episcopo Loc. Ordinario puniri? Qu. 13.

Reformati Sæculi Romani, excepti in d. Bulla Clem. VIII. quidam sint? Qu. 14.

B VLLAE. ET DECRETA

De Recipiendis. Tract. II.

NE in re tam graui, contingat errare: cogimur hic per extensum ponere Romanorum Pontificum Constitutiones, Sacre Congregationis Decreta, & Ius commune expendere, ad hoc, vt Recipiendorum Qualitates exprimentur omnino.

CONSTITVTIO I

Contrà illegitimos, etiam legitimos, criminosos, vel suspectos, aut re alieno, vel reddēdis rationibus obnoxios, ad aliquam Religionem, transire volentes, & contrà Regulares, absq̃ue Superiorum licentia, de Provincia in Provinciam euntes, vel transigrantes.

Sextus Papa V. Cum de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate seruandis præcipuum geramus sollicitudinem, tum vero illud præter cætera nobis Cordi est, vt à Regularium personarum Congregationibus, quas tanquàm Deo dicatas maxime candor, sanctitasq̃ decet, enuncq̃; crimini, aut turpitudinis labes, & scandalio occasio, quàm longissimè arceantur.

Siquidem res ipsa nos admonet, quàm indecorum sit, & ab ea, qua diuina Maiestatis, & consecratis personis debetur reuerentia, alienum, si eiusmodi homines, qui propter sua scelera penas graues sibi, in seculo propositas, timent, quiue propter immodestiam, & peccata, ex quibus orti sunt, notati perpetua ignominia, ab omni mundano honore, & à paterna hereditate repelluntur, iidem Omnipotenti Deo, tanquàm hostia offerantur; atque ad habitandum in domo, quam decet honor, & Sanctitudo, inter Ministros Domini, cui seruire regnare est, ad Sacras functiones, quacunque profana praecinctum multis nobiliores, sine ulla delectu admittantur. Cum etiam secundum legem Moysi immundi ab ingressu Sacerdotum excluderentur, ac Sacerdos habens maculam panes Deo suo offerre non posset, nec accedere ad ministerium eius, & quod in holocaustis Domini, aut victimis pacificorum offerebatur, id immaculatum esse deberet, vt acceptabile foret, nec ulli macula esset in eo; quod si macula habuisset, neq̃ offerendum, neq̃ acceptabile futurum esset.

Nè igitur contingat, illegitimè genitos, qui, vt plurimum Parentū vitia, & incontinentiā imitari solent, nec pietatis studio, nec temporalium commodorū incitū (quia hereditates

maiorum, aut dignitates aliquas consequi non possunt) ad Religionem confugiant, vitā, quam animo à Religione alieno susceperunt, ac institutis Religiosis alienā, plerumq̃; eum dedecore, & propria salutis dispendio ducere, suisq̃; corruptis moribus, & malis exemplis, quietem, & statum ceterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quasi spe, & collucte, ipsarum Religionum honorem, & existimationem ladi, vt deniq̃; homines, qui hac spe ad filios spurios in peccato gignēdos essent propensiores, eo magis abstinēat ab huiusmodi carnis flagitiis, quod sua proli hoc quoque refugium praelusū viderint.

Hac nostra in perpetuū valitura Constitutione districte interdiciamus, & prohibemus, nè illegitimi procreati ex incestu, aut ex Sacrilegio (quorum scilicet Parentes consanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inimicè coniuncti fuerint, vel quorū alteruter Parent, castitatem Deo voverit, etiam Apostolica, Imperiali, vel Regia, aut quauis alia auctoritate legitimari, aut natalibus restituti, ad aliquam quorūcunq̃; Ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum, Monachorū, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorū Regularium, Congregationum, aut Hospitalium Religionem; neq̃ue ad habitum, neq̃ue professionem Regulares recipi, vel admitti quoquo modo possint. Quod si eorum quispiam habitum post publicationem præsentis Constitutionis in futurum receperit, vel professionem posthac emisit, decernimus, habitus suspensionem, & professionem, ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam, & inualidā, nulliusq̃; roboris, vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiusmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri posse, quinimò illos habitu Regulari, ad quem reassumendum perpetuò inhabiles sint, quamprimum exni, & ab ipsa Religione eijs, exterminariq̃; debere. Et nihilominus quicūq̃; Superiores, tū Monasteriorum, Prioratū, Praepositarū, Domorū, Collegiorū, & Locorū Regulariū, quā etiā præfatorū Ordinū, Congregationū, Hospitaliū, & quaruūq̃; Religionū Provinciales, vel Generales, quouis nomine nūcupati, qui ex prædictis incestu, vel sacrilegio genitos, post dictā publicationem, ad habitū receperint, vel ad professionē admisserint, excommunicationis sententiā eo ipso incurrūt, à qua eorū nemo, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio, quā Romano Pontifice absolutionis beneficium valeat obtinere: sed nè ijs, qui in humilitatis spiritum Deo, & Religioni seruire, & paupertatē agere intra Monasteria, vel Domos Regulares cupiunt, ad Sanctum huiusmodi propostū via

qui aliquas Personas, ut dictum est, inhabiles post hanc Constitutionem publicatam receperunt, voce allina, & passiva, nec non officiis, gradibus, honoribus, & dignitatibus, quibuscumque per eos obiectis, eo ipso in perpetuum priuamus, & tam illis priuatos, quam ad illa, & alia, quæcunque posterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorumque in apacem decernimus, & declaramus.

Sed, & quia interdum Sathanas in Angelum lucis se callide transfigurat, ac perdit quidam, & facinorosi homines, quod sapè vidimus, & experti sumus, insigunt antiquo Pacis, & Religionis hosie, non veriti sunt temerario ausu, habitum Religiosorum assumere, ea mente, ut veluti sub ovina pelle, lupi rapaces per dolum, & insidias Christi fideles incantent, & nihil mali à Religiosis suspicantes, operirentur, sed, ut post scelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberent, siue, ut banniti Curie Sacralis, qua eos propemodum interceptos persequabatur, manum effugeret, & contigit aliquando, ipsos Sacros, Religiosos vestibus indutos, à veris Religiosis hac fraude deceptos, intrà Domos Regularis hospitio receptos fuisse. Prohibemus eodem modo, atque interdictum, ne quis Regularis, ex una Prouincia ad aliam Prouinciam, seu Ordinis transiendum, etiam in itinere, intrà aliquod Monasterium, Domum, vel Locum alterius Prouincie ad habitandum, vel tanquam hospes recipi, aut ad modicum tempus diuertere possit, nisi à Superiore eius Loci, ubi residet, expressam licentiam discedendi in scriptis obtentam, seu litteras obediencie, vel commendatitias secum deferat, exhibeat, vel nisi ita cognitus sit ijs, ad quos diuerbit, ut de eius persona, nullus omnino dubitationi, aut suspicioni locus relinquatur. Idemque precipimus vniuersis, & singulis Locorum Ordinariis, eorumque Vicariis in spiritualibus Generalibus, ut per suos Officiales, Ministros, vel Executores curæ, ab omnibus personis Regulari habitum indutis, quas per suas Ciuitates, vel Dioceses iter facere, vel transire, & ad quæcunque Hospitia, vel Diuerforia se recipere contigerit, diligenter perquiri, nam huiusmodi litteras obediencie, seu commendatitias secum deferant. Quod si eos dictas litteras non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint contra ipsos, etiam tanquam dictorum criminum suspectos procedere; & tandè illos sub custodia detinere, donec certa de eisdem notitia habeatur. Et tamen volumus, ut ij, qui etiam pietatis, vel hospitalitatis prætecto, Regularis alterius Prouincie ignotos, aut sine licentia, vel litteris, ut supra receperint, dictas penes priuationis vocis allinæ, & passivæ, nec non officiorum, graduum, honorum, & dignitatum obtentorum atque inhabilitatis perpetuè patitur incurrant. Decernentes, sic in pra-

missis omnibus per quoscunque indicari debere. Nec non irritum, & inane, si secus à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, dictorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium & Locorum Regularium apud nos, & Sedem Apostolicam Prosectoribus, nunc, & pro tempore existentibus, ac Locorum Ordinariis prefatis per Apostolica scripta mandamus, ut eorum unusquisque per se, vel alium seu alios Cardinales quidem in sua protectionis, Ordinarii verò in suarum Ciuitatum, Diocesium, & Districtuum Regularibus Locis, currentes presentes litteras publicari, easque perpetuo firmari, & inuiolatè obseruari, suis obediens, censuras, & penas prædictas incurrere declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggrauando; innocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus, &c. prædict in Bullario Chersonisæ fol. 601. Constit. 71. inter Bull. ciuili. & f. 603.

CONSTITVTIO II.

Moderatoria, & Declaratoria eiusdem Sixti super Dubijs nonnullis tactis in prima sua Constitutione.

Sextus Papa Quintus. Ad Romanum spectat Pontificem Sacrorum Canonum conditorem, qua per eum sancta sunt, ita sua declarationis arbitrio dilata reddere, ut inde nemini possit dubitationis scrupulus exoriri, præsertim verò salubriter consultare, ut cum de Regularibus agitur, qui se omnino Dei Omnipotentis obsequio mancipant, tollantur ea omnia, qua eorum Sanctum Christo pietè inseruiendi institutum quoquo modo valeant perturbare.

Sanè post editam nostram Constitutionem, quæ incipit. cum de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos, qui sub Religionis iugo, Altissimo famulari desiderant, cum varia sint exorta dubitationes, & questiones, earum postea ad auid curiam nostram perlata; Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occasionem, habita cum Venerabilibus Patribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Congregationis super Regularium negotijs, & consultationibus per nos instituta mitra deliberatione de illorum consilio, & assensu, presentem nostram perpetuè valentem declarationis Constitutionem duximus promulgandam. Cum tamen inter alia dubitetur, nam primò dicta nostra Constitutio, ubi de illegitimè generis loquitur, comprehendat etiam eos, qui postea per subsequeus matrimonium faciunt legitimati. Nos in hac parte Sacrorum Canonum

dispositioni, auctoritate Apostolica tenore presentium declaramus, illegitimè natos ex ijs parentibus, inter quos tempore, quo ipsi geniti sunt, matrimonium ritè consisterè poterat, secundo postea matrimonio, legitimò effectos sub illa Constitutione minimè comprehendendi, sed eos iam quòdā emittendam professionem, quàm quòdā consequendos gradus, honores, & dignitates sui Ordinis, quò iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & consueti nati sunt, censendos esse.

Illegitimos verd etiam ex soluto, & soluta, qui a nequā nostrā Constitutione emanaret professi, vigore, seu preiacti privilegiorum, aut indultorum Apostolicorum, cuius Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, cuius Superioribus in genere, vel in specie concessorum, eo ipso per ingressum Religionis, vel per egressum Superioris, sive alios quoslibet, etiam Sedis Apostolicæ de latere Legatos, aut alios Officiales, vel Ministros, quavis præcæmentia, vel auctoritate, etiam Apostolica fungentes, aut facultate suffultos legitimari, aut ad gradus, honores, & dignitates habitari, seu reintegrari, & illis alijs persuulsi sunt, volumus post hanc non obstantibus quibuscumque, tam antiquis privilegijs, aut litteris Apostolicis quàm alijs indultis, seu declarationibus, etiam si illa per nos, post illam Constitutionem novissimè edita fuisse asserantur, honores, gradus, aut dignitates huiusmodi obtinere non posse, ac dispensationes, & legitimaciones quasunque, nullatenus suffragari, nisi specialiter, & nominatim, cum eorum singulis fuerit super utralium defectu ad honores, gradus, & dignitates obtinendas audi, vel post ingressum Religionis per Romanum Pontificem immediatè, vel de eius speciali mandato dispensatum, dequè dispensatione, seu mandato per litteras Apostolicas, seu in forma Brevis, vel saltem per parentes litteras. Cardinalis Protectoris, de ipsius Romani Pontificis voluntate fidem facientes legitimè consisterit.

Eos pariter, qui tempore publicationis nostræ Constitutionis in suis Religionibus sine huiusmodi speciali Romani Pontificis dispensatione, officia, honores, & dignitates habebant ad vitam eo ipso ab illis amotos, & absolutos hanc serie declaramus.

Ad tempus autem illa obtinentes, permittimus, in sua administratione usque ad finem sui temporis conservari: ita tamen, ut in posterum nec tempus ordinatum eis prorogari, aut extendi, neque ipsi ad alias, non modò similes, verum etiam nequè ad inferiores, aut aliores, & maiores dignitates, honores, gradus, ascendere possint, penindè, ac si id ipsum in præfata nostra Constitutione ab initio expressum fuisset.

Nec tamen huiusmodi Religiosi in libera-

lium artium, ac præsertim Sacra Theologia studijs, & Religiosis professionibus sequeiores fiant, atque eorundem præ studiis refrigeriant, eos nosse volumus, quòd si ipsorum quispian eximia doctrina, vitæque, & morum sanctitate excellere reperiretur, dequè eorum probitate, & præclaris meritis, Ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, ut non immeritò sperari queat, eorum doctrinam, & operam ipsi Ordini, & Sanctæ Dei Ecclesiæ vsui, & commode futuram, tunc demum indulgentiam, & benignitatem nostram facile experientur.

Quoniam verd à multis questum est, sub nomine, honorum, graduum, & dignitatis, à quibus illegitimè penitus excluduntur, quid potissimum sit intelligendum; Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, appellatione dignitatum, honorum, graduum, debere intelligi, Præpositus, Abbat, Prioratus, Guardianatus, Custodatus, Provincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his similia cū honore, & superioritate coniuncta.

Ab Officijs autem oneris, veluti Lectoris, Confessarii, Studij, ac Sacra Theologia Magistri, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & cæteris huiusmodi, imò etiam à voce actionis sacris Ordinibus suscipiendis, ipsorumque ministerio ipsos illegitimè, immò de sacri legio, vel incestus geniti non sint, nequaquam arcemus.

Cum verd in quibusdam Religionibus Capitula Provincialia, aut unquam, aut non quotannis, sed variis celebrentur, quodam etiā Monasteria, aut Domus huiusmodi in remotissimis Regionibus, sicutioribus, aut insidiis tyrannidis finitimis sita sint, ne ij, quos extra Capitula ad habitum, vel professionem Regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis Capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad eam cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus, & indulgemus.

Et in qualibet Provincia saltem duo, vel si commodè fieri poterit, tria, aut plura Monasteria, seu Domus Regulares deputentur, quarum, seu quorum Superiores infra annum saltem ad inquisitionem super Nominijs faciendam, & ad ipsos Religiosos, in iuxta formam præfate Constitutionis recipiendos, & ad alia, quæ in ipsa Constitutione continentur peragenda insimul congregerint.

Quòd si paucitas, aut nimis distantia Monasteriorum, ne id quidam patiatur, saltem tribus ex antiquioribus Patribus vnius Monasterij, aut Domus eius Provincia huiusmodi facultas, & auctoritas per Capitulum Generale, scilicet Monachorum vel Provincialium Mendicantium, & reliquorum Regularium eius Ordinis remaneret.

Verum in ijs Monasterijs, Domibus, & Locis

Locis

Locis Regularibus, quæ autem nondum in Cōgregationibus redacta, aut aliis nulli Provincia subiecta sunt, statim, ut et in Capitula Cōventuum tribus vicibus cum intervallo saltem decem dierum distinctis celebrata, eandem in recipiendis Novitiis per ætatem huiusmodi distingas vias approbata habeant auctoritatem, quæ per nostram Constitutionem Capitulis Provincialibus est attributa.

Neque verò si in Generalibus, vel Provincialibus Capitalis aliqui Focales desint, nec si à Dispositorem consensu aliquis discrepaverit, inde receptio Religiosorum retardari, impediri, aut impugnari debeat, sed satis esse volumus, si Focalem, & Suffragiorum numerus legitimus à laro, vel per cuiuscunque Ordinis statum præstiterit intervererit.

Et quod de Capitulis Provincialibus, aut Generalibus dictum, eisdem iuris statim, si quæ Regularibus, non Capitaliorum, sed Cōgregationibus, aut Diocesium, vel alio quovis nomine uti verperit, teneat.

Quod autem pertinet ad Professionem, cum illegitimum, quàm eorum, qui post XVI, atatis autem expletem Regularem habitum susceperunt, quia tunc demum verè & propriè Religiosi effici dicuntur, cum professione emittunt; Declaramus, quod autem prædictam nostram Constitutionem habitum susceperint, & post ipsius promulgationem cupiunt profiteri, non alias ad professionem admittendos esse, quàm facta inquisitione & servata forma in ipsa Constitutione præscripta, & eorum, qui post dictam promulgationem, etiam si ignoranter, non habita dicta inquisitione, & non servata forma ad professionem admissi fuerint, professionem nullius esse roboris & momenti. In Oblatis autem, & Conversis professionem emittentibus satis erit, si quoad mores, & statum personarum ipsa inquisitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita professione emittenda, quæ miscet in expressa statim, quod in quibusvis Ordinibus, & Religionibus neque etiam tacita professio quorumcumque Religiosorum induci possit, nec indulta intelligatur, nisi in receptione Constitutionis forma servata fuerit.

Si quis verò aut editam nostram Constitutionem idem tacite professus, expressè cupiat profiteri, vel si quis Apostata ad suam Religionem redire voluerit, inquisitio, & forma præscripta non erit necessaria, nisi vel de moribus, statu, & qualitate persona, vel de validitate ipsius tacite professionis dubitatio aliqua oritur.

Ita novum, qui in Locis à sua Patre longissime remotis degentes, vel quorum Patre ab Hæresibus, vel Infidelibus misere oppressa detinetur, voluerint se divinis obsequiis sub Regulari habitu dicere, ut in hoc quoque Sedis

Apostolica benignitas eluceat, quæ cum tot mortales, præsertim vero externos exlongavit Regionibus ad eam assidue confluentes materiam suam libenter amplectitur; sancimus, externos huiusmodi, & advenas, quàmvis non liquidd constet de ipsis omnibus, quæ in Constitutione nostra requiruntur; tamen si diligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediri, habiles reputandos esse.

Quod si quis ante, vel post Constitutionem ipsam professus non sacros Ordines, vel ad honorem, gradus, & dignitates promotus existat, & postmodum in eo iustitiam deservit, aut criminum in dicta Constitutione nostra expressorum notam, quæ prius ignorabatur detegit contrahit, decernimus, eum, statim post huiusmodi defectum utitiam habitum, non aliis, quàm iuxta formam ipsius Constitutionis, ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem sacrorum Ordinum admitti debere.

Contrà Criminosos verò, quorum professio eadem Constitutione nostra irrita declaratur, ac propiè iudicibus, & Curijs secularibus procedendi facultas conceditur, tunc demum id locum habere volumus, & non aliè cum à Tit publicis constitutis, ipsos iudices, & Curiam seculari ante suspensionem habitus de ipso crimine aduocatis, eos accusationem suscepisse vel inquisitionem instituisse.

Ceterum, quæ à nobis Curia Religiosos viros in præfata Constitutione sancita sunt, ea nequaquam volumus ad Moniales nunquam extendi.

Postremo dum interdiximus, ne quis Regularis alterius Provincia intra aliquod Monasterium, Domum, vel Locum aliena Provincia, etiam tanquàm hospes, & ad modicum tempus recipi possit, nisi in Superiore Locis, ubi residebat, & a quo discessit, licentiam expressam in scriptis exhibuerit, vel nisi satis cognitus sit, id observari volumus, non solum in Religiosis itinerantibus de una in aliam Provinciam, sed in his quoque, qui proficiuntur de uno in aliud eiusdem Provincia Monasterium, tam sui, quàm alterius Ordinis. Quod si dicerent, se ad Apostolicam Sedem confugere ob gravamina à suis Superioribus sibi illata, & ideò ab ipsis Superioribus licentiam, & litteras obtinere non potuisse; non propterea ullo modo recipi valeant, nisi fide dignorum testimonio de petita ab eis licentia, & per suos Superiores deiegata constiterit.

In Alma verò Urbe nostra Religiosi Advena, & Peregrini de gravaminibus sibi illatis conquirentes, nullibi sine huiusmodi litteris, aut licentia recipiendi erunt, nisi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium super negotiis Regularium à nobis deputatorum, vel

vel ad suos Protectores remittantur, ubi ipsis ad id per rerum, & personarum qualitate, quid agenda sit, statueretur.

Reliqua autem in priori nostra Constitutio-
tione contenta quae in praesentibus litteris non
declarentur, volumus perpetuo firmas, & vali-
das, & in suo robore permanere, ac ab omni-
bus, ad quos spectat inuoluntate observari.

Ei si quid à nobis alicui Ordini, aut Re-
ligioni prae-ter, aut contra praefata Constitutio-
nis formam post illius editionem circa re-
cipiendū Capitula Novitios, aut aliis indultum
est, aut concessum fuit, id omne, ac de super
concessas litteras, prius revocamus, & an-
nullamus, & ac terminos praesentis Constitu-
tionis reducimus, & aliis nemini volumus
suffragari.

Decernentes sic in praemissis universis, &
singulis per quoscumque Indices ordinariorum
etiam, & Delegatos etiam causarum Sacri Pa-
latii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardina-
les, sublatis eis, & eorum cuilibet quavis aliter
iudicandi, & interpretandi facultate in qua-
vis causa, & instantia ubique indicari, & dis-
cerni debere. Nec non irritum, & inane, si secus
super his à quocumque quavis auctoritate scien-
ter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praefatis, & alijs Con-
stitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis,
nec non quorumcumque Ordinum tam Mendican-
tium, quam non Mendicantium, Religionum
Monasteriorum etiam eorum, quae Ordinum Ca-
pita decernunt, Prioratum, Domorum, & quo-
rumvis Regularium Locorum iuramento, con-
firmatione Apostolica, vel quavis firmitate
alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabi-
limentis, usibus, & statutis quocumque
tempore observatis, nec non fundationibus eo-
rundem, alijs quoque privilegijs, indulti-
bus, exemptionibus, & litteris Apostolicis illis om-
nibus, quocumque Superioribus, Generalibus,
vel Provincialibus, Conventibus, Capitulis,
Fratribus, & Personis per quoscumque Romae
Pontificis Praedecessores nostros, ac aemulipso-
rum, etiam post primam dictae nostrae Constitutionis
publicationem, & praefatam Sedem etiam per
modum statuti perpetui, ac iuncti, & stipulati
contractus, seu quasi, nec non motu scientia, &
potestatis plenitudine similibus, ac etiam con-
sideratione, intuitu, contemplantione, vel ad in-
stantiam Imperatoris, Regum, Ducum, alio-
rumque Principum, Sanctorumque Romana Ecclesia
Cardinalium, ac de eorum consilio, & assensu,
etiam consistorialiter habito quomodocumque, ac
sub quibusvis reoribus, & formis, nec non
cum quibusvis restrictionibus, praesentibus, an-
nullatis, derogatoriis derogatorijs, alijsque
efficacissimis, & inpositis clausulis, ac non ir-
rificantibus, & alijs decretis quomodocumque
concessis, confirmatis, & etiam iteratis variis

extensis, & moderatis, etiam si in eis, ac statu-
tis, stabilimentis, & fundationibus praefatis
caneatur expresse, quod nunquam eorum pri-
vilegia, & indulta revocata, vel moderata, aut
immutata intelligantur, nec illis in toto, vel in
parte derogatum censatur per quascumque li-
teras, etiam derogatorias derogatorias, &
alias fortiores, & efficaciores clausulas in se
continuentes, nisi illorum, ac etiam certarum
specialium litterarum Apostolicarum iade co-
fessionem verè, non autem per clausulas gene-
rales, vel speciales idem importanter infero
tenore, ac de simili Cardinalium consilio, quod-
que semper in huiusmodi derogationibus, &
alijs dispositionibus censatur opposita clausu-
la, quod tunc demum, nec aliter, nec alio modo
effellum fortiantur: cum Superiorum, Capicu-
lorum, & Conventuum praefatorum ad id ac-
cedat assensus, quodque derogationes, & aliae di-
positiones huiusmodi aliter effellum non ha-
beant, nisi consistorialiter facta, & per vias
distintas litteras eandem tenorem continen-
tes tribus distinctis vicibus Superioribus,
Capitulis, & Conventibus praefatis fuerint in-
timata, eorumque pariter ad id expresse ac-
cedat assensus, aliter verò facta, viribus, & effe-
ctu omnino careant, ac Superiores, Capitula,
Conventus, & aliae Persona praefata ad paren-
dum illis, & decretis de super processibus, cor-
rumque Executoribus, & Subexecutoribus, ac ip-
sorum mandatis, & monitionibus minime te-
neantur, sed litterarum huiusmodi executionem
omnino impedire, nec ratione resistentie
causis Ecclesiasticis etiam per ipsos Execu-
tores, vel Subexecutores latis inoadari possint.
Quibus omnibus, &c. sub anno Domini 1588.
12. Kalend. Nonembrijs. Prout in Bullar. Che-
rub. fol. 603. & Quaranta in summ. Bullar.
ver. Monasterium, & Rodr. tom. 3. 44. regul. 4.
54. post art. 6.

CONSTITUTIO III.

Moderatio Constitutionum Sixti V.
facta à Gregorio Papa XIV.

Circumspecta Romae Pontificis prou-
dentia, ea quae rationabilibus causis au-
thoritate Apostolica sancita fuerint, ipsa re-
rum experientia saadente, & alijs interdum
non minus iustis causis moderatur, & immu-
tatur, prout in Domino conspicit salubriter ex-
pedire. Sanè licet alijs salicis recordationis
Sixtus Papa V. Praedecessor noster nonnulla
circa qualitates, modum, & formam admitta-
di Religiosos ad quoscumque Ordines salubri-
ter statuerit, prout in duabus de super, prima
videlicet sub Datum VI. Kal. Decemb. anno 7.
& altera sub eadem 12. Nonembrijs anno 4. sui
Pontificatus, editis constitutionibus latius con-
tine-

sim-

tinetur, quia tamen usque comprobatum est, multa inuenta fuisse inmoderata, propter quae, ea, quae in praedicta Summa & Decretis minime mandari poterant. Unde quamolueris literis, & pietate insignes Viri à Sancto propolito Regalatoque, quosdam, vitam abducti, ac impolluti, atque etiam, ubi dum magna eorum laude in Religione versati, ab illius dignitatibus, honoribus, praesentibus, cum non modico Religionis & Ordinum huiusmodi decimento repulsi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur, ea, quae docuit experientia salubriter fuisse constituta, confirmare, quae vero moderatione aliquos iudicare, moderari potest, ac dictarum Constitutionum, & inde sequentium quorumcumque tenore, etiam per totas praesentibus pro expressis habentes, habita cumque Gregorius in Praedictis nostris S. R. E. Cardinalibus sapienter, & Constitutionibus Regalatum, deprecatis, maiora deliberatione de eorumdem consilio praedictas Constitutiones in ea parte, quae in praedictis illegitimi ex earum in praesentibus de praedictis loco, vel complexu ad quascumque Religionem, & ad habitum, vel professionem Regulares, seu tantum ad habitum Conuersorum, aut Pauperum, in Monasteriis, alijsque Regalatis, seu in quocumque alio admitterentur, & si post dictas Constitutiones, professionem aut tunc, vel non, etiam nullas, esse momenti, Et in altera parte, in qua illegitimus generis, etiam ubi ipsas Constitutiones professus, vigore privilegiorum, aut indultorum Apostolicorum, cuius Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumque Superioribus, vel in specie quocumque etiam ipsi per ingressum Religionis, vel per eisdem Superioris legitimos, ad gradus, honores, & dignitates habitatos, seu integratos ab honoribus, gradibus, & dignitatibus, quibuscumque tam antiquis, quam alijs privilegijs, literis Apostolicis, indultis, aut declarationibus non obstantibus excludi, atque dispensationes quasque, aut legitimaciones non suffragari, nec in futurum eam his, nisi à Sede Apostolica, privilegijs quibuscumque non obstantibus dispensari posse volumus, auctoritate Apostolica renouere praesentium ad terminos iuris reducimus, & moderamus, ac omnes dispensationes, & habilitationes, vigore privilegiorum, aut indultorum Apostolicorum, cuius Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumque Superioribus, vel in specie, ut praesentibus, concessorum, quae tempore Constitutionis huiusmodi usque receptae, & non sub illis, & alijs renouationibus comprehensa erant, per quoscumque eorum Superiores factas, in praesentem statum, & validitatem, in quibus autem ipsas Constitutiones existerent, renouamus, & reintegramus, volentes, istis Constitutionibus non obstantibus, eos, qui quo-

nus modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & professionem Regulares admitti posse, quem idem modum admitti poterant, si praedictae Constitutiones editae non fuissent, ita tamen, ut cum de recipiendis quomodocumque illegitimi natus, ad habitum, & professionem Ordinum quorumcumque ageretur, si ad quos huiusmodi receptio spectat praeter alias, ex quibus ex dictarum Constitutionum praeccepto circa quoscumque etiam legitimos disquirere, debent, diligenter vitam eorum, & mores inquirant, & ita demum recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis speciem praesentant, ac tot eis merita suffragentur, ut natalium suppleant defectum, eorumque receptio Religionis commendo, & utilitati profutura videatur. Et super hoc ipso, ad quos, ut dictum est, pertinet huiusmodi receptio, maiora deliberatione habita ita censuerint, & indiquerint, dummodo seu filius illegitimus in Religione, in qua Pater, suus autem, suus post natiuitatem dicti filii, professus fuerit, ipso Patre tunc non admittatur, quod expressis prohibemus, volumus, quocumque statumur, licere Generali, aut Provinciali, Superiorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, in intentionem Principis, & Indultorum Apostolicorum eis concessorum, quae dummodo usque receptae, & alijs sub illis renouationibus comprehensa sunt, ut praesentibus, in hac parte, tenentur, tamen illegitimi, quos alias dictus Generalis, aut Provincialis, aut Generalis, Provincialis, seu intermedium Capitulum, & non alias, suffragantibus meritis dignos indicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensari, ac dispensationes huiusmodi, per tempore factas, & ipsae sequuta quaecumque ante valere, & tenere, perinde ac si supra dictae Constitutiones non emanassent. Ceterum cum acceperimus, nonnullarum Religionum, & Ordinum, praesentium Monachalis Monasteria ita instituta esse, ut in eis perpetua quidem habitatio constituitur, ita ut receptio Novitiorum in unoquoque Monasterio ad Superiorem Praelatum, & Capitulum eiusdem Monasterij tantum pertineat, quae etiam in Monasteriis, ut plurimum, in intermedium Capitulum, nec Generalia, Provincialia, aut intermedia Capitula, nisi per raro celebrare solent, ideo statumur, ut Superiores illorum Monasteriorum, de consensu sui Capituli, praehabita simul cum his, quibus in unaqueque Religione, aut Monasterio, iuxta eius Constitutiones, recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his, quae in dictis Constitutionibus conspiciuntur, ad receptionem huiusmodi, procedere valeant, dummodo tamen antequam ad professionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis Constitutionibus habetur, inquisita fuerit, & tota

Religiosis, à quibus examinari solent, diligenter examinentur, & approbentur, & demum in dicto Capitulo coram Superiore referantur, volentes, quod Superiores pradiſſi cum eorum Capitulo, aut ubi mori non fuerit celebrandi Capitula cum tribus, aut quatuor ad id Congregatione per vota secreta deputatis, ſervatis eorum Regularibus Inſtitutis, ac ſupradictis omnibus eandem in recipiendis Nonitijs habeant auctoritatem, qua per diſſas Conſtitutiones Provincialibus Capitulis eſt attributa, decernentes ſic, & non alias per quoscuq; Indices, & Commiſſarios, quavis auctoritate ſurgentes, etiam Romana Curia Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique iudicari, & diſſiniiri debere, irritum quoq; & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus promiſſis, ac quibuſvis alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrarijs quibuſcunq; &c. Anno Incarnationis Dominicae 1590. Idibus Martij, proci in Bull. Cherub. fol. 687.

CONSTITVTIO IV.

Moderatoria Clementis Octavi, qua pradiſſas Conſtitutiones Sixti V. & Gregor. XIV. modificatur quod nullitatem Profeſſionum, edita die 2. Aprilis 1602.

In ſuprema Catholica Eccleſia ſpecula, & iuſſu, Conſtit. Prad Sixti Pradec. & Greg. IV. &c. quodam eam partem, per quam eorum, qui formam in eiſd Conſtit. praſcriptam de caetero non ſervauerint, & quodam alios, etiam eaſus ibidem expreſſos in quib. receptorum in quibuſcunq; etiam Mendic. Ordinib. profeſſio nulla declaratur, ad terminos iuris, & Sacrorum Canonum, perinde ac ſi pradiſſa Conſtit. in illa parte edita non fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore praſentium reducimus. Ceterum, penas contra Superiores quorumcunq; Ordinum, & Mendic. huiusmodi qui in admitteendis Regularibus ad habitum, & profeſſionem Conſtitut. formam non ſervauerint, aut aliter quovis modo contrafecerint, in ipſiſ Conſtit. inſiſſas ſalvas eſſe volumus, & ſtatimur, ſiquae, & non aliter, &c. proci in Bull. Cherub. fol. 129. to m 3. & Nald. in ſumm. ver. profeſſio Regul. num. 12. & Flamin. Cherub. in Compend. Bullar. tom. 1. fol. 126.

CONSTITVTIO V.

De Institutionibus ſuper Receptione, & Educatione Nonitiatorum Religioſorum, eiufdem Clementis iuſſu editis.

Cum ad Regularem Diſciplinam in ſingulis Religioſorum Monaſterijs propagandam Nonitiatorum Inſtitutio maxime utilis ſit, ac neceſſaria, & nihil ad gravem illam, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum vivendi rationem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quam vel nimiam in recipiendis Nonitijs facilitatem ſupra numerum, quem capere, atq; alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritu, an verè eſſet ex Deo, atq; ex præcipio deſiderio illi Inſerviendi, vel denique incuriam in eis educandis, atq; inſtituendis. Idcirco, ut huiusmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, ut in recipiendis Nonitijs, & in eorum inſtitutione, atq; educatione, nec non in Magiſtri, & aliorum Miniſtrorum cleſſione, præter alia, qua in Sacris Canonibus, ac Decretis, præſertim Concilij Tridentini, Pontificijs, & cuiuſcunq; Ordinis, aut Inſtituti Conſtitutionibus continetur, ſam in alijs designatis, quàm nunc, & in poſterum ad hoc designandis Monaſterijs, & Conventibus, hac, qua ſequuntur inviolatè obſervari, & exequi perpetuo curent.

Primum, quod attinet ad Nonitiatorum recipiendorum formam, ultra diligenter perquiſitionem, qua habenda erit, de vniuſcuſque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita ante alia, ac præcipue eorum, qui ſextumdecimum ætatis ſue annum excedent, an criminoſi, an arte alieno granati, vel reddenda alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, iuxta formam Conſtitutionis ſalic. recordat. Sixti Quinti, & moderatiorem ſubſecuturum: Illud etiam Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulo perquirant, ut quibus in Monaſterijs, & Conventibus, ex Apoſtolica facultate Nonitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad Religionem nullus in poſterum admittatur, qui, & ex beneſſis parentibus natus non ſit, & conditiones Sacris Canonibus, Summorumque Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas non habeant, iuxta Decretum ſuper forma recipiendi Nonitijs die 19 Maij 1602. editam.

Præfidentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione praefertim, & indignatione, quæ toties, & erga alios charitatem impedire consueverunt, quævis longius aliis, & tales deum, qui in omnibus seipos bonorum operum exemplum præbent, ut in, qui coram eura subsunt, illos non tam merent, quàm zonerentur, nec illis iniquum detrudere quicquam possit.

Habeat etiam Magister plenam, & absolutam potestatem circa Novitiorum institutionem, ac Novitatus regimen, ut in illis, nemini Præfectoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam Localibus exceptis) quovis colore se intromittere liceat.

Cura adhibenda, diligens, ut Novitij omnes in Regula disciplina, sedulo exerceantur, agnoscantque præcipue Divina, quæ digni sunt, vocanturque personæ, & excellentiæ, quæ vultu suo, atque perfecta interiori sollemnitate, & quâvis necessitate, cuiusque Ordinis Constitutionum observatione, modum in oratione, totumque localem mentalemque perfectiendi, plenas passionis, & virtutis (ad quæ natura per peccatum labefacta, omni tempore, prona est, atque proclivis) per sensum custodiam, & mortificationem exhibendi, assiduitatem, totiusque, cultus, disciplina, conscientia puritatem, exteram illius disciplinam, Sacramentorum frequentiam, Confessionis præsertim, quæ his saltem singulis mensibus fiat, per asperitatem quotidianam motuum interiorum, cordis, & intentionum manifestationem per exterum humilitatis circa vilitatem ministeria, per modestiam in omnibus actionibus, diuturnumque silentium.

Quilibet Novitius his quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, unusquisque scilicet propriam capacitatem, & ordinem sibi à Magistro præscriptum, ac pluries in die propriam conscientiam unusquisque examine, contemdat: Ipsi autem Magistro soli Novitiorum Confessiones audiendi cura committatur; liceat tamen Superiori, etiam Locali, si ita expedire indicaverit, vel per se ipsam, vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno, eorundem Novitiorum Confessiones audire.

Quotidie Missa Sacrificij intersint, & statutis horis in Choro, nocturnis, diurnisque Divinis Officiis assistant.

Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quæ in solitario loco, & commode extra Novitium, seu in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadibus longior statuantur, fiatque semper Magistro præsentem, vel Socio, qui nullam iniquitatem, ne duo ab alijs commoventur disjungit, atque eo tempore, cuiusque in quem natura feratior propensionem, serventur.

Non liceat eis durante Novitatus, & Probationis tempore, vnde cum Proficis, nisi in Choro, in Ecclesia tempore officiorum, in Processionibus, aut in Capitulo causa necessitatis commorari, nec permittatur eis Præfisso domo exeat, nec comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiusque necessitatibus, quæ accidere possint, unus ex Novitis ipse atque, meritisque proutior deputetur, qui absente Socio, Magistro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat; cui etiam tanta custodia, & rerum lenitatis nomini promissio intra Novitium committi poterit.

Cum autem, hæc Clericorum bene instituendorum cura debeas esse præcipua, Conservandum tamen Religiosa iustitiae non sit pratermittenda, quæ potius æquanimiter amplectenda: quandoquidem satis exploratum est, librum etiam, cum Regula præfectorum eandem perfectam educationem, tum Religiosi decorem, & ornamentum, tum alijs Christianis adificationem, exemplum, atque utilitatem offerre. Commensus ipse à Clericorum Novitatus separatus, vel detrahendum locus (quod tantum commode fieri poterit) assignari præcipitur. Ille tamen hoc separatione non obstante, Magistro Novitiorum, seu Superioribus Moderatorum, & Conventuum, iuxta cuiusque Ordinis Statuta, & Constitutiones subditi esse, & obediunt præstare debebunt, à quo non tantum circa corporalia obsequia probentur, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate de spiritualibus, præsertim de modo mentaliter orandi, diligenter instruendi, et ut quod, ut commodius fiat, ad Capitula, & spiritualia Concilia, quæ per Magistros Novitij fieri solent, accessit debeant, & in Ecclesijs statutis horis conveniant, nisi tamen suis officijs vel muneribus occupati fuerint.

Tempore vero probationis elapsi, tantum, qui non solum Religiosa perfecti, etiam capaces: sed ad laborum, corporalemque, bono, ac diligenti ex amoris reperi, fructum (dummodò animæ suæ avariam, quod Clericos decimum, extimo, quod vero ad Commensus, vigilem, non permissum exerceant) ad professionem admittantur: Sed qui ad Conventuum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.

Superior cuiuslibet Conventus, in quo Novitatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo Novitij proficte regantur, illarumque Novitius Proficte propria manu, & dato sigillo, qui præsentem fuerint, subscribent.

Conversus vero literarum ignavis, Proficte in eorundem vestium, quæ se habet, capite, præsentem, propria manu, signum Crucis apponatur, asseraturque liber, & custodiantur in Archivio, ubi scriptura ad Monasterium, seu Conventum per litteras apostolicas conferretur.

Bullæ, & Decreta de Recipiend. Traët. II. 27

Quia verò in quibusdam Ordinibus filiationis usus est receptus, declaratur, quod licet decretum sit, ut Novitius educandis certa Monasteria, aut Cœnobia designata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen sic Superioribus Monasteriorum, & Conventuum huiusmodi Ordinem, in quibus filiationis usus receptus est, eos, quos prænaratis qualitatibus sussultos repererint, in suorum Locorum filios, in xâ cuiusq; Ordinis Constitutione, adscribere; siquid adscriptos, eam iuxta præsentis Institutiones, & alias servatis servandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad Loca Novitiorum cum testimoniis litteris transmittere; ubi tanquam discipulum Conventuum, seu Monasteriorum filij, eandem nomine, & assistentia recipi, ac in Novitiis probari, & deinde antequam ad eadem Monasteria, seu Conventus filiationis huiusmodi remittantur in Professorem ad perfectionem permissum esse ceteri debent.

Porro, ad Loca vtriusq; Monasterij, seu Cœnobia ab eis præoccupantur; Capituli Generales, aut Provinciales partes erant, numerum præscribere pro omnibus, & eam similiter rationem circa alimentorum contributionem, si opus fuerit, inter, ac singulis Conventibus, & Monasterijs præscribere, quæ magis expedire videretur.

Præ autem Novitij idem in Professorem, numerum (sive præmissum) recepti, mobilis in bono spiritus, Regularisq; disciplina observantia stabilitatem, & confirmantur Mandatur, ut statim post Professionem emissam, si in Conventibus, aut Monasterijs pro Novitiis assignatus Locus ad eam secundæ Novitias, siue Professori, ab ea, quæ Novitiorum est, atque antiquiorum Professorum habitatione distinctus, & segregatus, ibi collocentur, si Monasterium, aut Conventus eos alere quæat, si minus in alium commodiorem Conventum, aut Monasterium transferantur; ea quoque Locis cum requisitis ad Novitiam suprà narratis reperitur, vel accommodetur, eæ de novo construantur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ suam Constitutionem, seu Institutum vigore maioris temporis cursu novos Professos intra Novitiam detinere consueverunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, ut prædictis earum Constitutionibus non obstantibus, id ipsum facere possint, si ratione, ac Religioni magis expedire dixerint quibus in Locis degant sub Regulari, & modo vincendi, adhibeant, quæ servent antiquiores Professus, quod in negotijs Monasteriorum, aut Conventuum non se intromittant, nec communibus tractatibus interesse, neque alicuius exterioris obedientie officium exerceat debeant, quæ permittant, quousq; ad ætatem sacris Ordinibus suscipiendis sufficientem devenierint, vel saltem per tricenarium post Professum.

Tom. 2. Par. 4.

front, quo etiam tempore poterant, quinimodò & debebat, literarum studij operam navare, sub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Novitiorum Magistrum prædictum esse oportere, dictum est.

Declaratur tamen, quod præmissa non censentur concessa licentia recipiendi Novitios, nisi in Locis pro Novitiis designatis, aut in postquam designatis, & pro numero, dimittaxat in eorum singulis præscripto, vel præscribendo.

Denique si illi, qui inter Religiosos gradu, & ordine Superiores sunt, & alij, ad quos spectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, seu quovis modo contrâ fecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebant, privationem, gravioresq; pro modo admissa culpa pœnas, se subituros certè scient. Datum Romæ die 19. Marij 1603. & sub anno Domini 1604. Die verò 26. mensis Octobris fuerunt prædicta omnia iterum ratificata, & publicata iussu Urb. VIII. ut in can. 4. Cœnob. infra Constitut. eiusdem 26. fol. mihi 275.

Pœna apposta in dictis Bullis Sixti V. & similibus, ad hoc, ut incurrantur in foro conscientie, an indigent declaratione Iudicis? Quæst. I.

Sextus V. in transgressores supradicti, in super quoscunq; Religiosos, eorumq; Superiores, qui aliquas personarum, ut dictum est, inhabiles, post hanc Constit. publicatam, receperint; voce activa, & passiva, nec voti officij, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuscumq; per eos obtentis, eo ipso in perpetuam privamus; & tam illis privatis, quam ad illa, & alia quacumq; in posterum obtinenda, perpetuò inhabiles, eorumq; incapaces decernimus, & declaramus: hæc ibi.

2 Clem. VIII. anno Domini 1602, prædictam Constit. de Recipiendis reduxit ad terminos iuris communis, quodam Professione Receptorum, saltem tamen remanentibus pœnis contra transgressores inflicis, ut supra vides in Constit. eiusdem.

3 Nihilominus, supradictæ pœnæ, qualesq; sint, etiâ si Cœlura, vel Criminis Læx Mariæstatis, quodam forum Cæsaris, & contumacium, indigent processu, & sententia Iudicis; adeo, ut respectu Reorum prout bium sit, quod non est in illis, nec est in Mundo.

4 Quis enim dicit, quod Reus Criminis Læx Mariæstatis, sponte, & de se debeat se in carcerem conijcere, se suis bonis spoliare, & se sua vita privare?

Et est decisio cap. cum secundum leges, D 2 de

28 Bullæ, & Decreta de Recipiend. Traët. II.

de Hæreticis, in 6. ibi, *confiscationis exequutio non fiat, donec sententia fuerit promulgata super crimine*: hæc ibi.

5 Quò vero ad forum conscientie, distinctioni subduntur, quandoquidem, aut hæ pœnæ sunt merè, & purè priuatiuæ, latæ sententiæ, vt excommunicatio, irregularitas, suspensio, & interdictionis, & sic admissa culpa, mox obligant in foro interiori, secundum omnes Doctores, qui de hac re loquuntur.

6 Tùm quia; pœnæ putè priuatiuæ, nullo indigēt ministerio externis, tùm etiã, & melius, quia talis semper fuit Vfus, & Praxis Ecclesiæ Romanæ, talisq; est mens, & voluntas Superiorum Prælatorum, & ita videtur supponi à Conc. Trid. sess. 24. cap. 6. in quo Episcopis datur facultas absoluedi in foro conscientie.

7 Aut, hæ pœnæ sunt positivæ, vel mixtæ, vt confiscatio bonorum, priuatio vocis actiui, & passiuæ, vel conuiles; & sic in nihilo nocent conscientie, antè Iudicis sententiam, saltèm declaratoriam admissæ culpæ, vel patris criminis; vt dixi iuxta Praxim, & communem Vsum Ecclesiæ.

8 Et est de mente D. Thomæ, communiter recepti in 1.2. q. 96. ar. 4. & 2.2. q. 62. art. 3. Vbi docet, quòd de ratione legis humanæ, ad hoc, vt obliget in conscientia, requiritur, vt sit facilis, practicabilis, & accommodata vsui humano; Bannes cit. loc. 2.2. Sol. lib. 1. de iust. q. 6. ar. 6. Ioan. de la Cruz lib. 1. de stat. Relig. cap. 3. not. 3. Syl. ver. ass. fin. q. ult. & eod. ver. Tab. q. ult. nu. 2.

9 Verùm, dicere, quòd Reus legis sub alia, & noua obligatione peccati mortalis, teneatur spontè violatæ legis pœnas luere, & sese prodere, durum est, & contrà ius naturæ; vt infra dico.

10 Etenim sepè lex præcipit, vt eius violatores, sint ipso facto, inhabiles ad omne officium, infames, incapaces honorum, bonis, & vita priuati.

11 Ergo, culpa admissa, conuiles, vt culpabilis sese prodatur, accuset, reddat incapacem, faciat infamem, vituperet, & se bonis spoliât, & vita priuât? hoc durum, dixi, & dicam; & contrà ius naturæ, quo tenemur, famam, & vitam custodire.

12 Hinc, vsq; modo non est visus Legislator, qui hæc præcipiat, aut mādēt, ceteri faceret, non valeret; quia dura lex, & impossibilis, & in cōscientia nullatèns obligaret, Comar. 4. decretal. 2. par. cap. 6. §. 8. nu. 18. ver. 2. Bossius in sua præf. tit. de Hæret. nu. 26. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 46. n. 18. & in decal. tom. 1. lib. 2. cap. 22. nu. 14. vsq; in finem, vbi latè de incurfu pœnæ criminis latè Maiellatus, & tom. 2. in eod. decal. lib. 6.

cap. 15. num. 65. vbi latè de pœnis violatæ clausuræ; Tambur. de iur. Abbatis, disp. 1. o. quasit. 1. in fin. num. 6. vbi de largitione numerum, & eius pœnis, Bonac. de legib. disp. 1. q. 1. p. 1. §. 2. num. 10. Lezana tom. 1. cap. 8. nu. 33. & cap. 10. num. 29. & latè tom. 4. ver. pœna Ecclesiastica, num. 8. Nald. in summ. ver. Monasterium, nu. 1. & ver. Relig. n. 17. Peyr. tom. 1. priuileg. Minus. in Conf. 6. Solij 11. nu. 10. Diana 3. p. moral. traët. 2. de Ab. Regul. resolut. 66. & par. 7. traët. 5. de Abortu, resol. 18. & alij plures, quos citant prædicti Doctores, & Egomet latè de violat. claus. q. 28. & de largit. nu. 9. 7.

13 Nec dices, q in lege teperiuntur illa verba, *abiq; vlla declaratione, abiq; vlla sententia, vel autè sententiam, & declarationem*; & quòd illa verba debeant aliquid operari, ut cogātur dicere, quòd aliquid superfluum, aut otiosum teperitur in lege.

14 Quia hæc, & similia referuntur ad pœnam; secus autem ad culpam; adeo; vt sensus sit, *abiq; vlla alia* (subintellige) *pœnæ declaratione*, quoniam pœna à lege taxata, non est iterum taxanda; cum hoc tamē, stat; quòd debeat præcedere, & prærequiratur sententia declaratoria delicti, vt constet ex practica illius Canonis, si quis *iudante Diabolo*, in quo Clerici peccatores, subiicitur excommunicationi.

15 Attamē, ab Episcopo Loci Ordinario, ad hoc, vt eiretur, debet declarari, N. percussisse Clericum, & proinde incidisse in pœnam supradicti Canon.

Id paritèr constat ex d. cap. cum secundum leges, de Hæret. in 6. ibi, *donec sententia fuerit promulgata super crimine*.

16 Ergo, aliud est, declarare pœnam, legis, & aliud, delictum fuisse commissum, ad cuius factum esse, mox sequitur pœnæ præscripta; prout communiter Doctores.

Et magis clarè ex Constitut. Prædicatorum, text. 4. in Prolog. ibi, *pœnis tamē, abolutionis ab officio, priuationis vocis actiue, vel passiuæ, grauioris culpæ, & alijs maioribus* (quantumcunq; itēm in Constitutionibus, quam extrà, ipso facto sine incurrendo) *nisi sit pœna excommunicationis lata sententia; nullus sit subiectus; nisi superueniat declaratio Prælati in particulari, respectu huius quantumcunq; etiam notorium facti, vel iuris, aut veriusq; interueniat*; hæc ibi.

Pœna inhabilitatis ad officia; an obliget statim, admissa culpā, antè Iudicis sententiam? Quæ 2.

1 Certum est, quòd inhabilitas con-surgens ex violata censura, vel

Bullæ, & Decreta de Recipiend. Traët. II. 29

ab Irregularitate, obligat in conscientia antè Iudicis sententiam, quia effectus sapit naturam suæ causæ; *Sotus lib. 1. de iust. q. 6. ar. 6. post 4. cõclus. ver. ex hac autem; Cerdub. in suo quæst. lib. 1. q. 36.*

2 Secus autem, si aliundè proueniat, aut apponatur in *cessu*, cum alijs pennis, quæ abiq; sententia Iudicis non incurruntur, *Navar. de datis pro iust. & grat. nu. 43. Molina tom. 1. de iust. disp. 96. Sotus lib. 4. de iust. q. 6. ar. 3. ad finem, Ledsma 2. p. 4. q. 18. art. 2. dab. vlt. Sanchez late ad decal. tom. 1. cap. 39. nu. 32. in fin. P. Carol. Theb. in prax. de penis Ecclæ. p. 1. cap. 28. q. 4. & nuper, multis citatis P. Diana p. 7. moral. traët. 5. de abortu, resol. 18.*

3 Quod maxime procedit in Dominicanis, ex verbis text. 4. *Prolog. Constit. vbi penna excommunicationis late sententia eantem excipitur, & exceptio firmat Regulam in non exceptis.*

4 Amplia quoad alios, tñ quia, odia; iuxta iuris Regulam sunt restringenda, & præcipue in fauorem animarum; tñ etiã, quia inoleuit communis praxis, qua Prælati suffulti in collatione Dignitatum, Ordinum, aut Officiorum, promouendos absoluant prius à penis censurarum, non autem ab alijs penis negatiuis; sub hac forma verborum...

Absolutes te prius ab omni vinculo excommunicationis, si quoquo modo sis innodatus, ad effectum præsentium, duntaxat consequendum.

5 Non dispensant, nec absolunt ab alijs incapacitatibus, & inhabilitatibus; ex quo supponit, has penas nō posse incurtere, nec obligare, antè Iudicis declaratoriã.

6 Nec obijcies; quòd inhabilitas sit penna priuatiua, nullo iurè quæsito prius; sed solum ius quærendum impediens; & quòd inuit censuratum, externi Iudicis ministerio non indigeat. Quia incurtere, & obligare antè Iudicis sententiam, habet locum duntaxat in penis priuatiuis censurarum late sententiæ; vt dixi, & docet Sanchez cit. loc.

7 Secus autem in alijs; prout constat ex Praxi; ptoindè proprium penarum censurarum non debet extendi ad alias penas, quæ à censuris non veniunt.

8 Nec replices, quòd Irregularitas sit, inhabilitas rigidior, & quòd nihilominus incuratur statim, commissæ culpæ, & quòd obliget in conscientia, nulla expectata Iudicis sententia.

Quia sic praxi, & vñ receptum est; q; in penna inhabilitatis non reperitur, *Navar. Sor. & Ledsma cit. loc. vide quæ dixi in traët. de violat. claus. q. 17. & de largit. mun. q. 29.*

Penna priuationis Dignitatum, Officiorum, & Administrationum expressa in dictis Bullis, & similibus; quos comprehendat? Quæst. 3.

1 **R**espondeo, quòd nomine Dignitatum, & Officiorum, ad quæ inhabilitantur transgressores prædictarum Bullarum, venit Munus, seu Officium, habes administrationem rerū Monasterij, & personarum eiusdem, cum Superioritate, & Iurisdictione Ordinaria, aut Delegata; prout Sixt. V. in secunda Bulla declaratoria prima, supraposita declarauit, ibi, *declaramus hac in re* (de qua nunc agitur) *appellatione dignitatum, bonorum, &c. vide ibi.*

2 Proindè, comprehenduntur sub penna prædicta Generalis, Provincialis, Superiores Locales, cū sūt Priores, Guardiani, & similes, habentes iurisdictionem ordinariam in vtroquē foro, *Miranda tom. 2. Manual. Pralat. q. 2. ar. 8. Sanchez ad decal. tom. 2. lib. 6. cap. 3. nu. 66. & Bonac. de largit. mun. disp. 3. pau. 5. nu. 2.*

3 Nec non, & Visitatores, seu Vicarij Provinciales, habentes iurisdictionem delegatam, ratione certi officij; & alij omnes Officiales, qui præ sunt Officialibus ordinarijs; prout constat ex prædicta declaratione, & docent post allegatos T. bef. in sua Praxi, par. 1. cap. 28. q. 1. & Diana p. 7. Moral. traët. 5. de abortu, resol. 27.

4 Secus autem Definiores, Socij, Discreti, & Procuratores Provinciarū euntes ad Capitulum Generale, aut Provinciale, Prædicatores, Lectores, Admonitores, Sacristani, Sindici, & consimiles, qui nullam habent iurisdictionem in vtroquē foro, cum Superioritate coniuncta, quæ confurgat ex officio, quod exercentur.

5 Quod extendit ad omnes alias penas huius generis, in omnibus alijs Motibus Summonorum Pontificum expressas, quia, odia, iuxta Regulam sunt restringenda, & consimilia eadem decisione regulantur; quicquid alij dicant, vide de violat. claus. q. 28. & de largit. mun. q. 26.

Prædicta Bulla Sixti V. de criminosis, aut de crimine suspectis, in Religionem non admittendis; an comprehendat Clericos? Quæst. 4.

1 **N**egat Bartholomæus de Decis in sua Praxi pro Monachis, disp. 9. dub. 9. nu. 6. Leiman. moral. lib. 1. traët. 5. cap. vlt. num. 4. & Alphons. de Leone de censuris, recoll. 2. nu. 796 pag. inibi 180. quia per vulgatum

30 Bullæ, & Decreta de Recipiend. Tract. II.

gatum Regulam, in odiosis nō sit extensio-
sed in d. Bull. Sixti. V. nullum verbum repe-
ritur; quod loquatur de Clericis, ergo; &
hi non veniunt nomine Laicorū in odiosis.

2 Secus autem in fauorabilibus; exin-
dē Clericus, si solum corā Iudice Eccle-
siastico sit inquisitus, & aliud impedi-
mentum non habeat, quod eum de iure possit
impedire; vtiq; potest, alijs seruatis, in Re-
ligionem admitti.

3 Nihilominus, ad euicandam eitan-
da in casu, de quo agitur, utilius erit, eum
remittere ad Iudices competentes, si in-
ter nos, & illos sit quæstio, & cesset oc-
casio scandali.

*Decreta Clem. VIII. supraposita, vbi
obseruanda, & quos afficiant? Qu. 5.*

1 **R**espondeo, quod præfata Decreta
Clem. VIII. edita super receptio-
ne, educatione, & professione Noutio-
rum, extra Italiam, & Insulas adiacentes
non habent locum; prout expressè habetur
in supraposito Decreto, edito sub anno Do-
mini 1596. incip. *Regularis disciplina, &c.*
ibi, *statuimus, districteq; præcipimus omnibus
Generalibus, Provincialibus, & ceteris; Superio-
ribus Conuentuum, intra Italiam, & Insularum
adiacentium fines exercitum, &c.*

Quod idem repetit in subsequenti De-
creto, edito sub anno 1599. & fuit ita nup̄
confirmatum ab Urbano VIII.

2 Nec infra Italiam in vniuersum ex-
tenduntur; etenim ab eis excipiuntur Re-
gulares non pauci, qui exprimentur in
d. 2. Decreto.

Ibi, exceptis tamē Carthusianorum, Fra-
trum Minorum de Strictiori obseruantia; nec
non Capuccinorum S. Francisci, Reformato-
rum S. Dominici, Discalceatorum Ordinis Carmeli-
tani, nec non Fratrum Congreg. Tobienſis, Ci-
tericiensis Ordinis, ac Eremitarum Eremiti Ca-
maldulensis, & Montis Corona, Clericorum,
Regularium Tbeatinorum, Societas Iesu, S. A-
thani decollati, & aliorum de Somasche,
Ministorum Infirmarum respectuē, Ordini-
bus, Societatibus, Congregationibus nuncupa-
tis, quæ etiam antè exceptat, & nunc iterum
exceptienda, voluit, prohibitionem hanc ad illas
nullo modo extendi: hæc ibi.

3 Reliqui autē Regulares nō excep-
ti, comprehenduntur in prædictis Decretis,
quia exceptio firmat Regulam in contra-
rium; adeo, vt non excepti, censentur in-
clusi, & ad obseruantiam illorum obligati,
aliās incurrunt in penas.

4 Verū, in dicis Congregationibus,
& Ordinibus, vt supra exceptis, standum

est proprijs Statutis; à Sancta Sede appro-
batis, Decr. Sac. Conc. Trid. Constitutionibus
Apostolicis, & præcipuē suprapositis, & de-
nique communi iuri Canonico, iuxta præ-
xim, & Locī consuetudinem.

*Novitij Religiosorum Ordinum Mili-
tarium; an subsistantur prædictis
Decretis Clem. VIII. de Novitijs nō
recipiendis: nisi in certis Monaste-
rijs, & Locis designatis? Qu. 6.*

1 **G**onzal. ad Regulam 8. Cancell. Glos.
8. nu. 61. D. Corrad. Canon. in sua
praxi dispensat. Apostolic. lib. 5. cap. 4. nu. 12.
& Canon. Nouer. 2. p. sum. Bull. 11. de Nouit.
recip. n. 8. affirmat; ex quo sunt Religiosi, &
referunt ita fuisse à Sac. Congr. decisum.

2 Proinde, Equites Hierosolomitani,
siue Diui Ioannis, qui vulgō dicuntur Ca-
ualieri di Malta, comprehenduntur sub di-
ctis Decretis; & ita pluries fuisse à Sacra
Congr. decisum, post multos refert Aloy.
Ruc. p. 8. posthuma collectio p. 9. mihi 100. col-
lecti. 3995. super d. Bulla Clem. VIII.

3 Item, Equites Sancti Lazari, vt de-
cisum refert Maceraten. resoluti. 112. cas. 63.
Item, Equites Militiæ Alicantaræ, Sayr.
in decis. de Regul. 23. Causalean. decis. 28. p. 1.
& Rot. Roman. p. 2. decis. 256. Item, Equites
Sancti Iacobi de Spada, propter eandem
rationem; namque quia sunt Religiosi, pro-
ut decisum refert Masfrill. in decis. 290. &
Ricci. cit. loc.

*Religiosi Collegialiter viuentes; an com-
prebendantur sub præfatis De-
cretis? Quæst. 7.*

1 **N**egatiuē; quia prædicta Decreta
loquuntur de Religiosis, qui
sunt verē Professī in Religione, approbata
à Sancta Sede; ergo non comprehendunt
eos, qui nunquam solemniter sunt Professī;
nec iurauerūt, vtiq; ad mortem obedire,
nec promiserunt alia essentialia obseruare.

2 Nec nocet, quod eorum modus vi-
uēdi, sit approbatus à Domino Papa; quia
aliud est, reperiri in modo viuēdi, & aliud,
in vera Religione; prout decisum refert
Illustriſſi. Marania 1. p. resp. 25.

*Clerici Regulares, & signanter Pan-
rum Matris Dei Scholarum Pia-
rum, an comprehendantur in
Decretis Clem. VIII. ? Q. 8.*

1 **R**espondeo, non comprehendi ex
par.

Bulla, & Decreta de Recipiend. Traſt. II. 31

particulari privilegio ab Urbano VIII. ſibi cōceſſo, ſub Annulo Pſicatoris die 17. No- vembriſ 1624. quod incipit, *Romanum decet Pontificem*, & per extenſum reſert d. Nona. citat.

1. Quod amplius, ad Clericos Regula- res, Minores, ex peculiari Conſtit. ſibi cō- ceſſa ab eodem Urb VIII. ſub die 1. Aprilis 1647. incipit, *Adhuc poſtquam*, & per exten- ſum reſert prædict. Canon. Nona. citat.

Diſta Bulla Clem. VIII. que incipit, In Suprema Eccleſiæ, &c. quā om- nibus denegat prædictis Con- ſtit. Sixti VIII. Qu. 9.

ET dico, quod non ſed tantum, quod inuoluntatem Profeſſio- num, quæ per Crimiſoſos contingit fieri, etſi aliut. videatur prius facere. Proinde Crimiſoſi, etiam hodie poſt prædictam Bullam Clem. non poſſunt in Religionem admitti, nec item, qui ſunt ſitienti ære alieno grauati, abſq; eo, quod nulla ſit eorum receptio. *Sane hoc dicitur lib. 1. cap. 1. in ad. ver. Proſiſſo, & Nona. Canon. de ſuſta. Bull. art. 2. de elect. Nona. nu. 4.* Quæ receptio nulla mihi operatur, & ideo Nouitij iure recepti, non gaudent privilegio Profeſſio- rum, & minime immut. Fori, & Canonis exin- de tibi recepti, non à Prælatiſ Religionis ſunt, ſed à primo eorum Iudice puniuntur, *Syl. ver. Index, nu. 6. Canon. præſt. quaſt. cap. 12. & Ferni, poſt multos in ſua præxi- con. q. 8. de Inquiſt.* Quæ autem condi- tiones ſint neceſſariæ, ut quis ſit inhabilis, vel crimiſoſus, docet *Sane hoc citat. nu. 2. & lib. 3. ad deat. cap. 19. & 21. ubi latè de hac Bulla Clem. 8. Sixti P. & 11. q. cap. 4. nu. 21.* & deſeſſus ex parte ppenſus, pagani 19.

An in dictis caſſibus, à Sixto V. præ- ſcriptis, ſit neceſſaria declaratoria Episcoporum, ad hoc, ut Iudices, ad quos ſpectat, poſſint in Nomine ſanare, & ſi ſaculante ſibi ſuſtineat dicta Bulla? Quæſt. 10.

Aſſirmatiue, quia qualitas dani- turisdictionem eſt probanda coram Iudice competente, qui in cauſa Profeſſionis nulla, vel ingreſſus nullitèſ fa- ctieſt Episcopos Locæ, quippe qui de hac cauſa debet iudicare, iuxta diſpoſitionem Decr. Cont. Frid. 11. de Regal. cap. 19. ad hoc, ut nullitèſ admittat, poſſit à Religio- ne auocari, vel eiſe, & conſequenter pri- uari fori privilegio, & exemptione, quæ

etiam gaudet Religioſorum Nouitij.

2. Benè verum, quod aliud eſt, Noui- tium, ob transgreſſionem *Conſtant. Sixt. P.* è Religione expellere dimittaxat; & aliud eſt illum eiſcere inſimul, & eiſdem conſi- gnare Iudicibus ſecularibus, ad hoc, ut puniatur, iuxta qualitatem criminis.

3. Et quidem, primum poſſet facere ſolus Religioſus Prælatos, de conſenſu tamèn ſui Capituli; & iudicando ſecundum Statuta ſuæ Religionis; ſecus autem, ſecundum, nè in re Eccleſiaſtica, tam grāi, aut in alieno territorio contingat fieri iudi- cium, vel iuſticiam adminiſtrari, ſine de- bita, authoritate.

Quærelatus, vel Inquiſitus ingreſſu Religioſam; an debeat de iure communi puniri, à Iudice inquirenti? Qu. 11.

Aſſirmatiue Syl. in ſum. ver. 10. de pæn. 6. *Conſt. præſt. 99. cap. 32. nu. 4.* & alij pñtes, quibus ſauet *Formacio- praxium, q. 6. de Inquiſit. & Tom. Ant. No- uiti. 2. p. 1. in ſum. Bull. 1. de Nouit. nu. 5.*

Et colligitur ex lib. 1. art. 1. 5. hoc autem benefiſi. ſiſt. accuſat, ſiſt. quæ. decurio, *Q. ad leg. Cornelia de ſuſt. lib. 1. ſi de re. dilis.*

1. Neceſſe eſt, quod Nouitius, ex quo ingreſſus Religionem, mutat ſtatum, & ſic eſſectur deſignatus Religioſus, quia hoc ſolus ingreſſus eſt illiſſus, aut noluit, adeo, quod ſicut Latens nullitèſ ordi- natus, caret privilegio fori, ita à pari, & Nouitius nullitèſ ingreſſus, neque gau- dere privilegio fori Regularis.

Quis dicitur crimiſoſus, ad hoc, ut In- quirenti reſtituatur, ſi poſt accuſa- tionem, vel informationem captam, ingreſſus Religionem? Qu. 12.

Et quidem hoc totum colligitur ex *1. 1. in ſum. ſi de ver. cor. qui ſibi morien, lib. 1. de re. mil. & docet Barrol. in 1. ſi quis poſſet, ſi de re. iudic. & Tol. Clar. in præxi. 1. q. 1. ſi de hoc propoſito; qui di- cunt, ut crimiſoſus ſit ille, qui eſt accuſa- tus, aut inquiſitus.*

2. Dixi, poſt accuſationem, quia nullus potest procedere contra Nouitium crimi- noſum, niſi antè ingreſſum fuerit quæ- relatus, vel inquiſitus; ſumus enim in Con- ſtitutione penali, quæ loquitur de crimi- noſis inquiſitis, & quærelatis, non autem de crimiſoſis tantum; & iſta qualitas deſect in caſu, de quo agitur, debet præſeſe

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 33

servanda ibidem præscribuntur, iuxta quas Provinciales pro tempore, tenentur gubernare.

3 Nec ideo dices, quòd hi Conventus non indigent, nec debent à Sancta Sede destinari pro domo Nouitiorum, ex quo ibidem bene viuent; immò valde rigorosè, & quòd consequenter à Clem. VIII. censentur excepti. Quia qualitas tribuens iurisdictionem, est probanda, saltè summa-

riè, Abbas, Anthon, & Felinus in cap. si clericus, de foro compet. in 6. & Ruc. post alios in 1. p. prax. for. Resol. resol. 650. nu. 2.

4 Vnde, ad occurrendum motibus Regularium, & ad omnem alium bonù finem melius, ac tutius est, vt huiusmodi Monasteria designentur à Sancta Sede pro Domibus Nouitiorum, ad præscriptum Clem. VIII. qua destinatione peracta, lis cessat, & frans.

SVMMA QVÆSTIONVM.

Tract. III. De Qualitatib. Recipiendorum.

An infames de iure communi possint in Religionem admitti? Quæst. 1.

Bosones, Goliardi, Histriones, Senæ, Parasiti, Lanænes, Circulatores, Lidores, Carnifices, & similes personæ viles; an possint Religionem ingredi, & in ea valde profiteri? Q. 2.

An Furiosi, & Mentis capiti, de iure possint in Religionem admitti? Q. 3.

Illegitimi de iure communi; an possint in Religionem admitti; ita, vt sint Clerici, & Sacerdotes Regulares? Q. 4.

An illegitimus de iure communi, de iure communi possit in Religionem admitti, in qua Pater adhuc vivit, & in ea valde profiteri? Q. 5.

An illegitimi, de iure communi sint Irregulares in ordine ad Dignitates, Beneficia, & Prælaturas: sic atq; vt indigent dispensatione? Q. 6.

Quidam, de iure dicitur Criminosi, ad hoc, vt repellantur ab ingressu Religionis, iuxta Decretum Rom. Pontificum? Q. 7.

An Indices Laici, vel Ecclesiastici possint quempiam à Religione revocare, ex quo in saeculo eorum commisserit? Q. 8.

An Homicidæ, ac Latrones, de iure communi possint Religionem ingredi, & in ea valde profiteri? Q. 9.

An Crinales, de iure possint in Religionem admitti, & in ea valde profiteri? Q. 10.

An Rationij obligati, possint de iure esse Religiosi, & valde profiteri? Q. 11.

An de alieno genati, & debitis onusti, possint de iure Religionem adire, & in ea licitè profiteri? Q. 12.

An qui sponsalia contraxerunt, possint de iure Religionem ingredi? Q. 13.

An qui sponsalia contraxerunt, possint de iure Religionem ingredi? Q. 14.

An qui sponsalia contraxerunt, possint de iure Religionem ingredi? Q. 15.

An Exoratus de iure possit Religionem ingredi? Quæst. 16.

An in aliquo casu possit coniux, altero iuncto, in Religionem transire? Q. 17.

An Episcopi, relicto Episcopatu possint Religionem ingredi sine expressa licentia Domini Papæ, & in ea valde profiteri? Q. 18.

An Curati, & Parochi possint licitè Religionem ingredi, & in ea valde profiteri, etiam contradicente Episcopo? Q. 19.

An Filij, quorum Parentes agestate premuntur, possint Religionem ingredi? Q. 20.

Filij Professi, propter extremam Parentum necessitatem, an teneantur ingredi à Religione, ad subueniendum Parentibus, cum licentia, vel sine licentia Prælati? Q. 21.

Quoniam modo licet Religioso Professo Monasterium exire ad subueniendum Parentibus, in gravi necessitate cõsistens, cum habitu, vel sine Religionis habitu, & quis possit hanc facultatem concedere? Q. 22.

Hermaphroditus; an possit in Religionem admitti, & in ea valde profiteri? Q. 23.

Trahentes originem à Indis, Manneftariis, Sacerdotibus, vel Hæreticis, si alius sint idoneus, an de iure possint in Religionem admitti, & in ea valde profiteri? Q. 24.

Lepra infecti, Morbo Gallico Laborantes, male affecti, egesti; impotentes; an possint Religionem ingredi, & in ea valde profiteri? Q. 25.

Corpore vitiatum, cecum, surdum, mutum, Claudi, Gibbosi, Errofi, & Conformes deformi; an possint Religionem intrare, & in ea valde profiteri? Q. 26.

Vouens ingredi Religionem simpliciter, an satisfaciatur voto, si ingrediat Religionem Sancti Iacobi, vel Alcantara? Q. 27.

Desponsata Virginem, sub promissione, & pacto futuri matrimonij; si eundem desponsata contrahat

E

trahat

34 De Qualitatib. Recipiendorum. Traſt. III.

ſtabat in facie Eccleſiæ; an poſſit tunc, & licite Religionem ingredi, & in ea valide proſſe-
ri, non obſtante prædicto matrimonio, licet yu-
to; ſed non conſumato? Q. 28.

Si coniux poſt matrimonium ſuum ingrediatur
Religionem approbatam; ex qua poſt ſolutio-

ſolemnia Religioſi poſſunt licite exire; ut di-
citur de Congregatione S. Ioan. Euangel. in
Portugallia; vulgariter diſſa, de S. Alo-
to; quod poſt ſolutio ſolemne egrediatur ex illa;
an teneatur reuerti ad Coniugem priorem, &
ſe diſmiſſam? Quaſt. 29.

DE QUALITATIBVS

Recipiendorum. Traſt. III.

An Infames de iure communi poſſint in
Religionem admitti? Quaſt. 1.

1 Infamia componitur ab in, & fama;
hoc eſt, ſine fama, vt notat noſter
Syl. ver. infamia, & deſinitur, qd ſit ſæpe digni-
tatis qualitas, vita, & moribus reprobatum.

2 Proinde, Infamis dicitur ille, cuius ſta-
tus, vita, & moribus reprobatum. Quot autem
modis contrahatur Infamia, vido Syl-
ueſt. cit. loc.

3 Infames de iure Canonico, & Ciuili
repelluntur ab omni honore, & dignitate;
prout docet Bartol. in l. 1. c. ex quibus cauſis
infamia irrogetur, & Panorm. in cap. ex dili-
genti, de Simonia.

4 Infames de iure Canonico ſunt Irre-
gulares, prout colligitur ex cap. omnes, cap.
nulli, & cap. infames 6. q. 1. in qua cauſa, latè
habet cùmmina, & delicta, per quæ homo
fit infamis.

Id ipſum habes in cap. infamibus, de Re-
gul. iur. in 6. & in cap. tenis Daniel, diſtin. 81. &
in cap. Deus Omnipotens, & in cap. qualiter, &
quando, de accuſat.

5 Et conſequentè, repelluntur ab Ordine,
vt in præcitat. Capitulis ita, & fortius
repellendi ſunt ab habitu Religioſorum; quia
ſtatus Regularium eſt ſtrictior ſtatu Cleri-
corum Sæcularium, vt dicitur in cauſ. 19. q. 1.
cap. 1. quod incipit Clerici.

6 Quod procedit in omnibus illis, qui
ſuis culpis cenſentur Infames, & ad Ordines
prohibentur promoueri: quia ſicut Sæcularis
per ſuſceptionem Ordinis fit de ſorte Chri-
ſti; ſic etiam per ſuſceptionem habitus Re-
ligioſorum Regularium eximitur ab omni
Laica poteſtate, prout deciditur in Decreto
19. q. 1. cap. duo ſunt genera.

7 Vt ergo ſaltem par, & æqua ſit vtriuſq;
iſtus conditio, qui ab vno repellitur, in al-
terum non debet admitti.

Buffones, Goliardi, Hiſtriones, Scurra,
Papaſti, Leproſi, Circuſatores, Eſto-
res, Carnifices, & conſimiles Perſonæ
viles; an poſſint Religionem ingredi, &
in ea valide proſſe? Quaſt. 2.

1 ET dico, quod non debent recipi,
nec in Religionem admitti, ex quo
ſunt perſonæ infames, prout aperte colligi-
tur ex l. 2. ſicut prætor, ſide bus, qui notantur
infamia, & ex l. mater 101. §. final. ad l. iul. de p.
adult. & docent Ioan. Andr. Aut. & Panorm.
in cap. cõmendatorem 12. de mea, & honeſtate
clericorum, latè Riccioli in traſt. de perſonis;
qua in ſtatu reprobo verſentur, lib. 5. cap. 7.
& 8. Carol. de Graſſis de eſſet. clericorum, l. 1. in
1235. & Gratian. diſceps. forenſ. cap. 185. n. 43.

2 Etenim, ille cenſetur Infamis, cuius
ſtatus, vita, & moribus reprobatum, ſi ſi hoc
lege, §. Prætor, ſi de in ius voc. & notat Syl-
ueſt. ver. infam. in prima.

3 Præſatorum autem ſtatus multifariè
contemnitur, & reprobatum; prout lepidè
Riccioli in toto prædicto traſtatu, & præſup-
ponitur in d. cap. cõmendatorem, & magis ex-
preſſè in cap. Clerici officia, eod. tit. ibi, diſmis,
loculatoribus, & Hiſtrionibus non intendant.

4 Perſonæ autem Infames repelluntur
ab Ordine, vt clarè legitur in cap. Infames 6.
q. 1. vbi recenſentur viginti ſpecies Infamium
perſonarum, ibi, nec ad ſacros gradus debent
promoueri, & dixi ſuprà per multa iura.

5 Sic itèm repelluntur ab habitu Re-
ligioſorum; quia Regulariſ ſtatus eſt ſtrictior,
quàm ſit ſtatus Clericorum, ac ceterorum.
Præbyterorum Sæcularium, prout latè do-
cet D. Thom. communiter receptus in 2. 2.
q. 184. ar. 8. in corp. hi quidè dicuntur ſæ-
culares, ſecus autèm Religioſi.

6 Proinde, licet tranſire de Clericatu ad
Monachatum, non eſt contra, vt eſt videre in
cap. duo ſunt 19. q. 2. quia ſtatus Monachaliſ
eſt ſtrictior Clericatu ſeculari.

36 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

An Illegitimus Monachi filius, de iure communis possit in Religionem admitti, in qua Pater adhuc vivit, & in ea valide proficisci? Quæst. 5.

Gregorius XIV. supra posita sua, Constit. incip. *circumspectio*, &c. voluit, illegitimos cuiuscunque speciei posse in Religionem admitti, duabus tamen præsuppositis conditionibus.

1. Quorum prima est, ut bona indoles, bonique mores, illegitimorum vincant eorundem defectum natahū. Secunda verò, nē filius Monachi recipiatur in Ordines, in quo adhuc Pater eius vivit; secus autē, prout ibid. est videre, & habetur in cap. 3. de filijs Præbiterorum, ibi, & Pater in eodem Ecclesia ministravit, ipsum amoveat ab eodem; & in cap. 3. eod. tit. ibi, ut filios Sacerdotum in Ecclesijs paternis ministrare nullatenus patiantur.

2. Sed pone, quòd is Illegitimus Monachi filius, prædicta conditione non obstante recipitur, & p̄stetur in ea Religione, in qua Pater vivit; & est Professus; an valeat eius Professio? & dico, valere; quia multa iure fieri prohibentur, quæ facta tenent, & cō magis, quòd illa prohibitio per Greg. facta, est simplex, non includens *Decretum* irritans; prout colligitur ex illis verbis ipsius Patris vivente non admittatur, quòd expressè prohibemus, Rodrig. tom. 3. Q. R. R. quæst. 10. ar. 9. verb. at is tamen grati, &c.

4. Et addo, quòd Clemens XIII. ita declaravit sua dictæ Constit. incip. *In Suprema*, Ecclesia, ibi, quòd eam partem, per quam contrarium, qui formam in eisdem præscriptam, de eptero non servaverint, & quòd alios etiam, casus ibid. expressos, in quibus Receptionum Professio nulla declaratur, ad terminos loris, & sacrorum Canonum reduciuntur, & si prædictæ Constit. in illa parte editæ nō fuissent.

5. Quapropter, si tam formā præscripta Gregor. in supra posita Reconcantia, quòd illegitimos, quàm alia à Sixto V. stabilita, quòd receptionem aliorum fuerit omissa; non ob id Regularium Professiones validitate careant, dummodo adfint, & alia substantia, de iure communis requisita.

6. Reuē verum, est, quòd saltem remanent poenæ, in illis appositæ contra Superiores quoruncunque Ordinum, qui in admittendis Regularibus ad Habitu, & Professionem, eorundem Constitutionum formam non servaverint, aut aliter quomodo modo contrafecerint, prout expresse dicuntur in eadē Clementina.

7. Hinc, Regularium Pœnitentiæ, quom ad habitum, vel professionem recipiant, contra formam Constitutionum Sixti, vel Gregorij supra nominatorum, incurrunt in excommunicationem,

Domino Papæ reservatā, si nec non, & ipso facto remaneat pœnitentiæ voce, & iura, & passiva: omni alio iure officio, & beneficio Ordinis, & Religionis.

8. Quod dico etiam respectu illorum, Superiorum, qui recipiunt illegitimos, non servata forma Gregorij, cui Gregoriana superadditur per Clem. VIII. pœnæ Constitutionis Sixti; Clemens enim loquitur generalitèr, & sua verba, ut patet sèpè, referuntur ad Constit. utriusque Pontificis, & ubi lex univèrsaliter loquitur, univèrsaliter debet intelligi, & ubi lex non limitatur, neci nos limitare debemus, & superaddidit poenam promocii cunctodia.

An Illegitimi, de iure communis sint irregulares in ordine ad Dignitates, Beneficia, & Prælaturas? Et addo, ut indigeant dispensatione? Quæst. 6.

Respondeo affirmativè, siue sint Sæculares, siue Clerici, in seculo, vel Religiosi in Monachis, & pœnè habentur expressè in cap. 1. de filijs Præbiterorum, ibi, Prælationem vestri nullatenus habent, & marginis clarè in cap. 1. eod. tit. c. 1. ubi, Dominus Papa ceteraque de honestate Ecclesiæ, ex eo, quòd filij hæc edocuit, & alij non legitime nati, ad Dignitatem, & Personatus, & alia Beneficia, curam animarum, habentiam sine dispensatione Sædia Apollolica promouentur, & in cap. 1. de electionibus, ubi citatur C. 1. de Concilio Lateranensis, ab illis non eductis, & in cap. 1. de electionibus, ubi, In nostro autem Ordine hæc de illegitimis sunt decisa, in dubio, ut recipiunt, cap. 1. de electionibus, fol. 1. col. 1. ubi, nullus illegitimus natus recipiatur, nisi de Prioris Provincialis licentia speciali; Si monachi, & si legittimi, natus ad Ordinem recipiatur, sicut de Prioris Provincialis licentia, & cum eodem, quod possit fieri Biter, non propter hoc diffinitur fiat Capituli Generalis, aut Provincialis, nec Prædicator Generalis, nec Elector Magistri Ordinis, ab his Magistris Ordinis licentia speciali, & ibi declar. lit. N.

3. Reuē verum, quòd prædicti Regulares multa habent, & pœnè dispensandi cum illegitimis ad quæcunque officia in Religione, & signanter Sixti IX. Constit. incip. *Apollolica*, servum vestrum officium, in nostro Bull. posita, fol. 1. 43. l. 4. con. casu Supremis Prælatibus nollis Ordinis, videlicet quòd supra dicebamus, ibi, ut super prædictis, & alijs, qui pro tempore fuerint, distulsi in partem, & itaq; super Nativitatem, & alijs infra digestis, interdictis, & alijs defectibus, cum presentibus, & fratribus, & ordinem prædictum proficere volumus, & Præfatus ad omnia sacra Ordinis, usque ad Pra-

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 37

shyretas ordinem inchoant, & singulis Ordinibus Prælatas, & Officiu in dictis paribus promoueri, & in illis ministrare, valeant dispensare.

4. Item, Martiani P. ita habet, Quod tu, & successores tui huiusmodi, cum quibusvis; Fratibus dicti Ordinis, cuiuscumque status exstiterit, ex quoque; illicito contra progenitis, vel procerendis, ut ad quoscumque; gradus, dignitates, honores, & officia quacumque; in Ordine, & Locis prædictis, dumtaxat promoueri libere, & licite possint Generali gradu dicti Ordinis excepto, in illis, & Apostolica dispensata valens, concedimus, & alia refert Festus in summa. nostrarum Constit. 1. cap. 7. de illegitimis.

5. Quod item concessit Gregor. XIV. in dicta sua. Constit. incip. circumspice, &c. ibi, Volumus quodque, ne huiusmodi, licere Generali, aut Provinciali singulorum Ordinum, nec Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, in xi. a tenore privilegiorum, & indultorum Apostolicorum nec concessorum, quodammodo vni recepta, nec aliis sub ulla venientibus comprehensa sint, nec profertur in hac parte venientibus cum illegitimis, quos aliæ dictas Generalitatis Provinciarum Generali, Provinciali, seu intermedio Capitulo, & non aliis suffraganeis meritis, dignos iudicauerint, ad huiusmodi gradus, & dignitates obtinendas dispensare, & dispensationes huiusmodi pro tempore, vel factas, & extendi sequantur quacumque; valere, & tenere, perinde, ac si super dictis Constitutionibus non emanassent: hæc ibi, per quæ annullantur Sixtina Constitutiones, quoad ea, quæ disponebant de illegitimis, & abrogabant Regularium Privilegia.

6. Au autem per hanc Gregorianam Constitutionem nouum ius commune detur Prælati, an verò vetus confirmetur, & alia multa huius generis, vide in tract. de Prælatorum potestate dispensati, ubi multa habes huius generis.

7. In Episcopatu autem solus Papa dispensat, ut dicitur in d. cap. innocenti, & de electis & quoniam modo Episcopus multa possit, & quoad Clericos, vide Barbof. de offic. & potestate Episcop. p. 1. alleg. 45. mo. 19. fol. 361.

8. Quid autem veniat nomine Officiorum, & Dignitatum, quibus sepe in penam culpæ Regularium priuantur, declaratum habes, atq; decisum per Sixtum P. in sua supra posita Constit. edita super doctis enatisque; incip. ad Romanum Pontificem, &c. quoniam verò, & Sylu. in summa. ver. Dignitas, & Porsell. verò, officium, in add. ad. 1. v. vide ergo supra, vel præcit. Doctores.

Quæ de causa Sixtus P. tam rigore statuit contra illegitimos? Qu. 7.

Ratio dandæ est: quia multi illegitimi existerunt Viri Illustrissimi.

mi, & omni virtutum genere ornatissimi: quique præcipuum ingenij, & morum, & sanctitatis laudem, ita promeruerunt, ut inter sanctos sanctiores, & infra doctos doctiores reputentur.

2. Gratianus enim, quamvis illegitimus, vita, & doctrina illustris, fuit Ecclesiæ lumen, & Decretorum copiator. Ite inter Sanctos refertur etiam, & Albani inter Martyres, & alij plures, quos refert Palcotus de Nobilibus, & Spurijs, cap. 55. nu. 10. Ioannes Andreas licet illegitimus, tamen inter Canonistas instantior; & alij non pauci, quos refert Ioannes Iacobus de Martinis V. L. D. Coferimus in constit. 3. nu. 52. ubi queritur an Clericus, vel Sacerdos possit alere filios, & tuta conscientia Bardas docere?

3. Verum lex respicit id, quod frequentius fit, & non ea, quæ de raro contingunt, ut in l. ad ad. de off. de legib. cum simili.

4. Cum autem frequentius huiusmodi illegitimi malis moribus imbutantur, & sint atque varij criminibus, & sæpius habeant, quæ satis emunerat suis iam recentis Constitutionibus, ad vitandum tot mala, prudenter tot leges fuerunt adhibite, vel in detestationem criminis paterni, cap. vergitis, de hæret. & ob alia multa, quæ assignat Sylu. verò, illeg. in sum. tot. in 4. sem. dist. 259. q. 1. ar. 3. & Grass. de off. ad. lib. 4. cap. 17. nu. 55. ubi multa dicit de prædictis Constit. Sum.

Quinam de iure dicantur Criminosi, ad hoc, ut repellantur ab ingressu Religionis, iuxta Decreta Romanorum Pontificum? Qu. 8.

Responsum. In præcit. suis Constit. absoluitur, ut insit, ad Religiosum habitum non debere recipi Criminosos, quod item voluit Clem. VIII. in suis Instit. editis super receptione, & educatione Nouitiorum, incip. præmissa, quod attinet, ibi, an criminosi, an alij grauius: Si enim dicas, quod Criminosi denominantur à crimine, ergo inferam, & ego nullus debet in Religionem admitti, quia nemo sine crimine viuunt, nemo sine peccato est, & qui dicit, se peccatum non habere, mendax est: septies enim in die cadit iustus: oportet ergo aliter ad quæsitum respondere, & à iure, vel à Doctores adducere, quinam sint hi Criminosi, à limine Religiosorum repellendi.

2. Gratianus super hoc multa dicit in suis Decretis dist. 25. cap. vnam horarum, & Glof. ibid. in vers. alios, docet, illos homines dici criminosos in iure, maxime respectu beneficiorum non recipiendorum, qui peccatum committunt, quod satis est ad damnationem.

38 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

de depositionem, Innoc. & Panorm. in cap. ex
tenore de tempore ordinandorum, dicunt, quod
illi dicuntur criminosi, qui committunt ma-
gna peccata, quae repellunt ab Ordine, argu-
mento 46. dist. 1. c. Clericus, & dist. 85. c. A-
postolus, & 5. q. 4. cap. loco.

3. Sanctus Raymundus de nostra Familia
benemeritis, lib. 3. sum. in de relaxis, &
dispensationibus, §. 2. docet, Criminosos dici
per ea peccata, quae sunt enormia, & publi-
ca, quae eiiciunt ab administratione suscep-
torum, & repellunt à suscipiendis, prout est
Hæresis, Simonia, Homicidium voluntarium,
& his similia, ut in dist. 50. cum in 1. q. 1. cap.
erga, quem sequitur Glos. in dicto cap. ex
tenore, & Hostiens. in sum. cod. dist. inbr. de qua-
lit. num. 8. §. prima regula, ubi de hac re
concluserit agit.

4. Dini, enormia, & publica quia peccata
occulta iudicium non habent, ut docet
Glos. in cap. ex tenore.

5. Unde, etsi Episcopus peccatum occultum
nouerit per Confessionem, non potest
prohibere Pensionem ab Ordinibus.

Ex colligitur ex textu dicti cap. ibi, *re-
mittentes i quia peccatum est occultum, si pro-
moueri uolueris, et non debes aliqua ratione pro-
hibere; quia etiam si in crimine tentatur, probi-
bendi non sunt, sed monendi, Glos. ibi.*

6. Quod autem sit publicum, confide
S. Raymund. in c. de loc. & Respon. ubi supra.

7. Tandem, si presiliis loqui uolueris: ea
crimina dicas facere hominem criminosum,
& inhabilem ad Religionem; ob quae lex est
uillis pœna mortis, vel tritremium, vel
perpetui exilii, aut fustigationis, vel men-
bris mutilationis, cœd sunt Homicidium publicum,
Furtum famosum, Adulterium, Sodomia, He-
resis, Simonia, Falsificatio Litterarum Apo-
stolicarum, vel Reprehensum, aut monitarum.
Adulteratio, vel Tomio, & his similia, quae
exigunt pœnam mortis, & infamant.

**An Iudices Laici, vel Ecclesiastici possint
quempiam à Religionē reuocare, ex
quo in saculo enormia com-
miserit? Quæst. 9.**

1. **Q**uestio hæc est frequens in vbi-
bus, nam solent iuvenes non pauci,
ubi in saculo delicta commiserint, ad Re-
ligionem conuolare: virtutis amore, an formidi-
ne pœnæ? Deus tantum nouit, hinc in-
iudices, qui extra septem monachum, sibi crimi-
nolos remittit, & resiliui, non obstant, quod
sint in Religionem admissi, seruata forma
Consuet. Stat. quæ incip. Cum de omnibus.

2. Verum, idem dicit, quid faciendum sit,
Consuet. declarant, ubi, *reueria criminosos,*

verò, quorum professio, ead. Consuet. nostra irrita
declatur, se proposita indicibus, & pœnis Je-
cularibus procedat, & facultas conceditur, tunc
de nunc id locum trahere volumus, & non aliter,
cuius alicui publicis confiteri, ipsos Iudices, &
Curiam facularum, ac ad suspensionem habilius,
de ipso crimine aduersus eos accusationem susce-
pisse, vel inquisitionem instruxisse hæc illæ.

3. Quod item procedat in Indice Eccle-
siastico, si contra quem sibi Subdicum inqu-
situm suscepisset, qui inquisitione non obsta-
te, ad eludendum sui Iudicis competentis
iudicium, Religionem intrasset, quia utrobique
eamdem militat ratio, & per ea alia, quæ ad-
ducit Rod. pœ. 3. & Q. R. 9. §. 6. ar. 3. & 2. p.
sum. cap. 3. de Nouitiu. num. 6. circa quinquam
interrogationem.

4. Sed dicit Greg. 14. sua præfata Consue-
tudin. pœ. 1. annullant Sixti 7. Consuetudo-
nes, quod ad illegitimos, cuiusvis fuissent spe-
cies, easque reduxit ad terminos iuris, quas
adeo est moderatus, ut illegitimos sus-
ceptiones, & professiones in Ordine sub-
iciantur iuri communi tantum, ac si quod hæc
præfata Sixtina, edita non fuisset.

5. Ita, & Clemens VIII. sua præc. Consue-
t. in Suprema Ecclesia, quod eam partem, per
quam eorumque forma, an eisdem Consue-
t. præscriptam non seruauerint, & quod alios
casus, quod expressio in quibus Receptionum
in quibuscunque, etiam Mendicantium Or-
dibus professio nulla declaratur, ad termi-
nos iuris, & Sacrorum Canonum redexit, ac
si præfata Consuetudines in illa parte editæ
non fuissent.

6. Unde, abrogata Sixti, & Gregorij Con-
suetudinibus, & de quodlibet sublati, casus possit
debet expendi, & examinari iuxta ius
commune, & sacros Canones; pendetque de-
cisio ab ea qua ratione debeat, quibus in casibus
Clerici, alique exempti possint licite à
laica potestate examinari, iudicari, & puniri.

De quibus latè, ac lepidè, granulosius
Doctor Hispanus D. de Azar. præf. quæst.
cap. 3. de Indis Cl. dist. 5. sent. 1. in q. 36. ubi
multa huius generis, & nuper post multos
Bonac. tom. 2. circa 4. præf. de decalog. præceptum,
dist. 10. q. 2. §. 1. per totam, & nouissime D. de
cellis Vmper in sua Præf. sui Eccl. c. 36. m. 1.

7. Nunc uero cum distinctione resolo quæ-
situm: aut ille Criminosus sit Religiosus, fratri-
de, & dolo, ea iudice, ut ratione de subtra-
hendi à Laica potestate, & sic poterit per Iu-
dicem Laicum reuocari, & à Nouitiatu de-
bet expelli; prout accidit tempore Promou-
ciae A. d. R. P. Magistri Fratris Pauli de
Calio, cuiusque nostræ Calabriae Prouincialis
mentissimi, sub anno 1610. eum quidam crimi-
nosus Clericus, Cuiusdam Corone, multis
informatiõibus fuisset, admissus ad præge-
dum

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 39

dom Nouitiatus annum, in Comenru Sancti Dominici Terræ Afrinontis; reclamante Episcopo Cathacensi, fuit habitus priuatus, & ab eodem Patre Provinciali de consilio sui Capituli, & Nouitiatus licentiaris, qui illinc ad paululum fuit, seruatus seruandis, ad treme-tes condemnatus: voluit enim miser ille in Pattiā reuerti, ubi homicidium commiserat; quia dolus, & fraus nulli debet patrocinari, vt omnes docent.

8. Vel talis Delinquens suscepit Religionis habitum, absq; fraude, & sic liberatur, & eximitur prorsus à iurisdictione Iudicis Laici, & reliqui debet Iudici suo Ecclesiastico puniendus, *Clarus cit. loc. n. 43. & 44.* ubi plures refert decisos casus; & signanter de quodam Criminoso, qui patratō delicto fuit falsus Clericus, & beneficium obtinuit, sed status mutatio non inuit, cum dolose egerit, *Conar. cit. loc. cancl. 2. n. 4.* ubi multos allegat Doctores; & iura citat, & *Bonac. n. 16. ubi iura;* & hanc distinctionem, infinitis citatis Authoribus, probat *D. Cōs. Carleual. tom. 1. de iudic. disp. 2. q. 6. sect. 3. n. 447-448. & 449.*

9 Sed dicess quando præsuntur, Delinquentem suscipere Religionis habitum dolo, & fraude?

Respondent Doctores, quod tunc fraus præsuntur, cum quis efficitur Religiosus Varim patratō delicto, vel ubi fuit de ipso delicto delatus, vel diffamatus, vel ubi audiuit, quod Iudex per viam inquisitionis, vel accusatoris incepisset inquirere, vel si fuisset super delicto citatus, vel condemnatus; in his, & similibus casibus, re vera præsuntur accepisse habitum in fraude, vt pura ad euadendam reatus penam, & sui Iudicis disciplinam; quod non potest fieri, prout colligitur ex *Libro accusare, §. hoc beneficio, vers. dum non retrahendi causa, l. maritus, §. legis, ff. de adulter. l. ult. ff. de re militari, & argum. cap. proposuisti, de foro compe. ubi deciditur, quod nō licet iudicium declinare, & quod datur locus prauentioni; omnis enim Laicus, ad hoc vt fiat Clericus, vel Religiosus, de iure Canonico debet esse liber, & absolutus ab omni seruitute, vinculo, & obligatione; vt in *cap. vnic. de obligat. ad rationem, & cap. tantus Daniel 81. distin.**

10 Sed pone, quod criminofus fiat dolose Professus; quid agendum, Indice reclamante?

Respondent quidam, quod vltra penas, in quas Superiores incurrunt, ob informationes faciendas; non factas ad præscriptionem recedantur *Constitutionum*, tenetur Monasterium pro delicto ipsius Criminosi professi, prout hæres tenetur de delicto sui instituentis; hoc est, ad tantum, quantum ad ipsum peruenit, *Clarus cit. loc. n. 45.*

11 Sed ego dico, quod in tali casu Iu-

dices Ecclesiastici debent examinare delicta huius criminofosi Professi, & super illis iudicare, & seruatis seruandis, ad treme-tes illum, condemnare, vel degradare, & seculari Curatiz tradere; si talia sint Criminosi delicta; fraus enim, vt dixi, nulli debet patrocinari.

12 Si verò delicta multā exigant pecuniariam, debent bona huiusmodi Professi Laicali potestati relinquere, secundum aliquos Doctores.

13 Sic adeo, vt is subijciatur Laicis, quodā penam pecuniariam, & Ecclesiasticis, quodā corporalem: Persona enim, ex quo effecta est de sorte, & hereditate Christi, nō potest prorsus esse subiecta Potestati Laicali; vt dicam de Oblatis, *Duard. lib. 2. cancl. 1. §. 1. n. 4. Carol. de Grassi, ff. 1. n. 1080. Bonac. latē cit. loc. n. 16. Aut. Diana p. 4. tract. 1. resol. 95. part. 3. tract. 1. resol. 33. & p. 1. tract. 2. resol. 16.* Ego tamen infra in tract. de Priuilegiis, Carleual. ubi supra, & Bossius in tract. criminal. de priu. n. 37.

14 Et debet hoc Prælati Regulares procurare: Ecclesia enim est cuius iustitiz, nec Criminosi nouit dare adiutorium; Nec possumus, instante parte, facinorosa impunita relinquere; nec penam culpis debitam relaxare, si hoc exigat iustitiz ratio, partis petitiō, & Republicæ bonum, *D. Thom. 2. 2. quæst. 67. art. 4. & Conar. varior. resol. lib. 1. cap. 20. num. 8. in fin.*

15 Sed quid, si iste Criminosus, autē delictum, voverit Religionem intrare; & statim, post delictum commissum ingrediatur; censetur nē in fraudem intrasse? an potius ob votum, & causā seruendi Deo?

Affirmant quidam, huic intranti tale Votum adeo suffragari, vt sic absolutus realiter, & personaliter ab omni iurisdictione Laicali, etiam si de delicto esset inquisitus, vel corā Iudice diffamatus.

16 Et addunt, quod ad probandum, tale Votum fuisse emissum antē crimina, satis esse iuramentum in transitu, & illi standum; quia ea, quæ in animo consistunt, ipsius tantum, asserentis iuramento probantur. Votum enim stat in animo, & mente Votentis, *Glos. in cap. significasti, l. 1. de homicidio, & Glos. in cap. si verò, l. 2. de sent. excomm.*

17 Verū, hæc opinio dubia est, quandoquidem agitur de graui, & maximo præiudicio tertii, nempe, de graui, & enormi læsione Reipublicæ, & secularis iurisdictionis; quod fir, vt non sletur iuramento asserentis, sed requiratur maior probatio, vt in praxi seruatur, & dico infra in tract. de Priuilegiis.

18 Secus autem, si de re leui, & modico præiudicio ageretur; ita probant *Conar. prædicarum quæst. cap. 32. n. 4. vers. agitur, Prospeci Farl. de Inquisit. q. 3. num. 114. Porcell.*

40 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

sell. verb. Nouit. num. 17. Rodriguez tom. 3. Q. R. R. quæst. 10. ar. 7. & ante eos Sylu. ver. Index 2. quæst. num. 6.

19 Quæ autem sunt dicta circa Criminosos, limita, non procedere in ijs, qui per sententiam definitiuam fuerunt à delictis totaliter liberati; dummodo non remanserint infamia notati; sic enim absoluti non possunt dici inquisiti; quominus nequeant Religionem ingredi, si alias sint idonei, *Rodriguez cit. loc.*

20 Onus autem probandi, quem mutasse statum in fraudem; hoc est ad hoc, ut effugiat forum Iudicis secularis, eiusque punitio- nē; spectat ad eum, qui contendit, & fatetur, ita esse, ac fuisse facti; fraus enim nō psumitur, quin probetur l. 1. ff. pro Socio, & L. quous. S. qui dolo, ff. de probat. Bonae. multis allegatis cit. loc. num. 18. Addentes ad Iul. Clar. in d. q. 36. nu. 4. & extat decisiū per *Franch. de sil. 209. & de sil. 384. ubi latē, & ad partes de hac eadem re disputatur, & Paul. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 4. de immunit. Eccl. nu. 12. & 13.*

An Homicida, ac Latrones, de iure com- muni possint Religionem ingredi, & in ea valide profiteri Qu. 10.

1 **A**ffirmatiue respondeo; & habetur in *c. 1. §. 3. q. 2. cap. Admonere, ubi Papa Stephanus V. consuluit eidem Hastulpho, qui uxorem occiderat, ut relinqueret seculum, & fieret Monachus: ibi, placeat tibi consilium nostrum, & hoc fac, quod melius tibi miserere anime tue, ut non sis tu sibi ipse homicida, quæ verba sunt consultatiua, non autem dispensatiua; & hoc ideo; quia de iure homi- cida dispensatione non indiget, ad hoc, ut fiat Regularis, vnde tanquam vnus de Conuerfis potest valide profiteri.*

2 Immo, si sit occultus, potest, & Altari ministrare; præuia tamen dispensatione Prælati, si alias sit idoneus; quoniam modo Præ- latus Regularis potest in homicidio dispen- sare, vide quæ dico in *tract. de potestate dispensandi.*

3 Hinc dicitur, S. Romualdum Fundato- rem Camaldulensium fuisse prius homicidā; & ita patet S. Gulielmum Ducē, etiam Re- formatorem Ordinis Eremitarum Sancti Au- gustini, in quorum vita nulla sit mētio, quod fuisset cum illis dispensatū ad ingrediendū, vel profitendū in Religionē, ut notat *Por- tell. ver. Nouit. n. 12. & n. 15. & Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. §. 2. nu. 87.*

4 Id ipsum dico de Latronibus; quia ex eo, quod Latrones sunt, de iure communi nō redduntur inhabiles ad profitendū: secus autem, si essent inquisiti, vel si habeant de-

bita, & reculant resistere, cum possent; sic enim censentur, quemadmodum, & alij ære alieno grauati.

5 Verū, etsi horum omnium valida sit Professio; saluæ tamen remanent poenæ, con- tra Superiores appositæ; ut spē dictū est, & *Clem. 1. III. declarauit.*

6 In nostra autem *Constitut. diffin. 1. cap. 13. tex. 2. lit. F. fol. 42. col. 2. ver. de criminosis*, dicitur, quod facinorosi, & homicidæ non recipiantur ad habitum, nisi maximam suorum errorum poenitentiam ostenderint, aut feruentissimo spiritu ducti, ad Religionem, venerint, idq; non sine licentiā Magistri Ordinis speciali, vide ibi.

An Curiales, de iure possint in Religionem admitti, & in ea profiteri? Qu. 11.

1 **D**ecisio pendet ex illa; an Curiales possint de iure ad Ordines pro- moueri? quoniam idem est iudicium de Pro- fessione, & Religionis ingressu, & de susci- piendo primam tonsuram, & de promouen- do ad sacros Ordines; qui enim non potest de iure prima tonsura initiari, vel promoueri ad sacros Ordines, multo minus nequibit Religionem intrare, & in ea profiteri; sicut enim Laicus, ex quo fit Clericus, dicitur mutare statum ita, si fiat Religiosus, quia utroq; modo fit de sorte, & hæreditate Christi.

2 Curiales ergo (ut à nomine incipiam) dicuntur à curia, vel à cruore, prout latē docet *S. Raym. lib. 3. summ. tit. de Curialibus.*

3 Nam, sunt in duplici differentia: qui- dam enim procurant honesta Curie officia, ut Decuriones, Iudices, Aduocati, Procura- tores, Milites, & similes, quidam verò sunt Curiales in causa sanguinis, & hi dicuntur à cruore.

4 Omnes Curiales indistinctè prohiben- tur ordinari, nisi primò sint absoluti à Curia, *diff. 51. cap. 1. §. 3. ibi, fuerint absoluti à Curia, admittuntur.*

Sed cū distinctione; nā hi, vel exercue- runt seua, turpia, vel inhonestā, aut honestā. Curiales primo modo, ut qui dū Po- testatibus deseruirent, sanguinem humanum fuderunt, ut Milites, & Officiales, nō possunt promoueri sine præuia dispensatione, ut di- citur in *diff. 51. cap. 1. & 3.*

6 Sic item hi, qui exercuerunt turpia, & inhonestā, ut Histriones, Buffones, & cōsimi- les viles Personæ, ut in *diff. 46. cap. 3. diff. 2. de consecratione, cap. pro dilectione.*

7 Qui autē exercuerūt honesta extrā cau- sam sanguinis, admittuntur; absoluti tamē à Curia, ut dictū est, & habetur *61. diff. c. Offici.*

8 Multæ autem sunt causæ, ob quas hu- iusmodi Viri sic indistinctè prohibentur or- dinari;

dinari: quam Primæquâ Corialiom plures
sunt viles personæ: & frequenter irregulari-
tatem contrahunt ex officio suo.

9. Secunda, multum molestatur Ecclesia,
& incommoda patitur, propter tales, quan-
do repetuntur.

10. Tertia; quia presumitur contra eos, quod non transcant ad Clericatum, vel Monachatum voto Religions, sed, vt fugiant ratiocinia dominorum suorum, d. *distin.* 51. cap. 1. 2. & 3. & d. *dist.* 53. Syl. *ver. Ordo 4. & Bonac. de cens. dist.* 7. q. 2. *fin.* 4. *lib.* 3.

¶ Hec omnia procedunt in Monachatu, vt supra dixi; qd addo, vt fi de facto promoucantur ad Ordines, sint vere ordinati, & in Religionem admissi, valide proficiuntur; quia in iure non reperitur decretum irritans factum contrarium; sed Superiores, vt sepius dixi, possunt, vt supra puniri, & castigari, vt violatores Sacrorum Canonum, & Apostolicarum Constitutionum.

An ratiocinijs obligati, possint de iure esse Religiosi, & valide profiteri? Qu. 12.

Ratiocinium (vt exordiat à nomi-
ne) est redditio rationis, confur-
gēs ex administratione rei publicæ, vel pri-
uatæ: Sunt enim quædam ratiocinia publi-
ca, quibus obligatur Officiales Coriæ ex ad-
ministratione rerum, ad Rempublicam per-
tinentium, vt dicitur in *l. Officiis, c. de Ep-
iscopis, & Clericis*, prout sunt Theſaurarii, Per-
ceptores, Depoſitarij æris publici, Aduoca-
ti, Iudices, & conſimiles.

3) Quædam verò privata, quibus homines obligantur ex administratione rerum, priatarum, v. sunt Tutores, Procuratores, Actores, Executores vltimarū voluntatū, & confimiles, de quibus in *cap. vnc. de obligatis ad rationem*, & docet *Sylv. verb. ratiocinium*.

3 Qno prsupposito, dico, quod obligati ad ratiocinia Republicae, de iure communis prohibentur. Religionem intrare, et in illa proficere; prout habetur in *cap. legem di. 3. 3. ibi, qui militat, vel ratiocinia sunt publicis obligati, et ibidem, quod si christianas quoscunque nationem petunt, suscipere nullo modo sunt; nisi prius ad ratiocinia absoluti fuerint*, et docet late S. Raymond in *summ. lib. 3. tit. de Civitat. et oblig. ad ratiocin. 3. 4. ver. sequitur, ut videamus*, et Syl. *ver. Religio. 2. q. 6.*

4 Quia, de iure obligati Reipublicæ ex
administratione, arcentur ab honoribus, pro-
ut expresse dicitur in *l. Offensales, C. de Epi-
scopis, & Clericis*.

5 Et multò minus possunt ad ordièm
promoueri, vt manifestè deceditur in *cap. v.
de obligatis ad ratiocinia*, ibi, *si enim ante*

libertatem negotiorum, vel officiorum faciunt ordinati, Ecclesia infamatur. Perinde, censetur irregularis, respectu Ordinum, & inhabilis ad Religiones, ex defectu libertatis; saltem, ad tempus: hoc est, vsque dum non fuerint reddita ratiocinia: qui enim nequeunt esse Clerici, multo fortius, nec possunt in Religione proficere.

¶ Quid item amplia ad eos, qui sunt obnoxii ratiocinationi, etiam ob priuatum rerum administrationem? hoc ex nouo iure *Sixtiana Conflit.* incip. *Cum de omnibus* ubi, auctoritate *Apostolica* perpetuo statimur, et ordinamus, ut huiusmodi ingenti et alieno supra vires facilius sum suum non gravari, vel reddendis ratiocinationi obnoxii, et obligari, nullatenus recipiantur, et qui, scilicet, cum indiligenter loquatur, generaliter debet intelligi, iuxta l. de preno. ff. de publi. rem off.

8
3
7 Tum etiam quia ratio finalis præfate
confistit, etiam in Religione approbationis, in
Dei offensam, & scandalum plurimum; & ibi,
ut ex huiusmodi causis, vel molestiis eis id
iudicatis, vel inmodum sit, quod inferat utriusque
concordia concurrunt in calu, de quo agitur, ergo
ex nouo iure, quod ratificauit Cl. m. VIII. in
In sum. Nouit. licet pendente, vel in modum,
infra pauca tempora super huiusmodi ratio
ciomus; non potest quis his obligatus, sicut
Religionem ingredi nec profiteri; prout Sa
lus Reyn. cit. loc. ubi loquens de administratione
priuatiua, ita inuenitur questio de per
fida, aut dolo, aut culpa, allegat 81. diffi.
tantis 23. diffi. Illud extr. de oblig. ad rationem
cap. 1. quem sequitur Portellus verb. Nouit.
num. 20. Peyer multis citatis tom. 2. de Pra
lat. q. 3. cap. 1. S. 2. num. 74. d. Sancto Fastio tom. 1.
lib. 5. T. bejar. q. 127. Bonac. de censur. 1. d. sup
p. 7. de Irregular. quest. 1. p. m. q. m. 4. v. 5. d. 6.
Nauar. consil. lib. 3. de regul. conf. 1. num. 7. ver. 3.
Defensio de flat. Relig. in comm. cap. 6. cens. 3.
dub. 3. fol. 354. Sorban comp. ver. Nouit. in de 3.
Nouit. profess. Rodria. tom. 3. Q. 2. R. R. quest. 1. ca.
ar. 11. & in sum. 2. p. cap. 3. de Nouit. in c. 1. c. 1.
interrogat. & Mirand. tom. 1. Manual. q. 17. ar. 6.

8 Secus autem dicendum, si alii sine debitoribus ex causa mutui, vel simili, reposita ex instrumentis, obligatione, & contractu, vel iuramento, seu sine feudatariis, conductores prediorum, rerumque venalium, ut dicitur in *ff. de maner. & honor. prescripto*, §. debitoribus, & *de Episcopis, & Clericis*, l. quicquid emeritis, & docet *S. Raym. ubi supra*.

9 Sed pone, quòd contra prædicta aliquis in Religione profiteatur; an sit eius professio valida? Et dico, quòd sicquia in iure communi non reperitur decretum irritans.

10 Et addo, quòd *Chm. VII*, ita declaravit in sua sepè dicta *Constit.* incip. *In Sn-*

42 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

prima Ecclesia, qua omnes casus Sixti ad terminos iuris reduxit.

11 Verum, Monasterium tenetur ad interesse, & damna reficere; & Superiores incident in penas, vt sepe dixi, & notant precatati *Doctores*.

Sed quid, si quis finita administratione, & redditis ratiocinijs remaneat debitor; an possit Religionem intrare? Ex infrascriptis resoluitur.

An arte alieno grauati, & debitis onusti, possint de iure Religionem adire, & in ea licite profiteri? Q. n. 3.

1 **V**T certa ab incertis separentur; oportet aduertere, quod hic non loquimur de eo, qui Religionem ingreditur de consensu, & voluntate sui creditoris; quia volenti, & consentienti nulla fit iniuria.

Nec de debitis incertis, vt cum verus Dominus ignoratur, vel si sint incerta ex parte ipsius debitoris, vt eum dubitat, an verè debeat, vel restituere teneatur: hæc enim non impediunt Religionis ingressum, vt colligitur ex *prima Constitutione Sixti*, ibi, *quorum Dominus facta diligenter inquisitione potest sciri*, & docent antiqua iura: secundum quæ, bona incerta, & indeterminata possunt conuerti in pios vfus.

2 Imò, & applicari Monasterio, quod quis ingreditur, etiam sine consensu Episcopi, iuxta priuilegium Minoribus concessum à *Clem. IV.* quod extenditur ad omnes obmutuam priuilegiolorum communicationem, vt docet *Miranda tom. 1. Manual. q. 17. ar. 7. concl. 1.* & habetur in comp. priuileg. eiusdè *Ordinis*, verb. *Notitius*, §. 1. ibi, *quod bona incerta aliquorum, quæ debeantur ab assumentibus nostrum habitum, quorum proprii Domini sciri, & inueniri non possent, à Ministerijs, & Prelatis Ordinis possint in aliquos pios vfus commutari*, de quo priuilegio *Nauar. in Manual. cap. 17. no. 22.*

3 Nec item de debitis parui momenti, tum quia, *Sixt.* loquitur de ingenti arte; tum etiam; quia leuia, & minima, in consideratione non veniunt.

4 Sed de debito certo, ac determinato, quod sit altius considerationis, & de creditoribus iniunctis; sic adè, vt his reclamantibus, & debito certo non obstante, an liceat debitori, sæculum relinquere, & Religionem intrare?

Quod cum distinctione resoluo; aut iste debitor ingrediens habet, vnde soluat; aut non si primo modo, vendat sua, & creditoribus satisfaciatur, quibus satisfactis, vel datis pignoribus, vel præstita prius cautione, vel facta obligatione supra sua immobilia de

soluendo; potest licite recipi, & ad professionem admitti. Si autem non sit persona soluenda, tenetur facere, quod potest, vtputa, in creditorum beneficij cedere bonis omnibus, & suis iuribus, & actionibus; quo facto, pòt ingredi, & in Religionem piterisquia vltra posse nò astringitur, & ad impossibile nemo tenetur, & inanis est actio creditoris, q̄ inopie debitoris excludit exceptio *1. q. 6. c. si res. ff. de dolo, l. nã in ita. D. Thom. 2. 2. q. 189. ar. 6. in respons. ad 3.* vbi ait, quod ille, qui est obligatus ad aliquid certum, non potest illud licet prætermittere, facultate existente: & idè, si aliquis sit obligatus, vt alicui rationè ponat, vel, vt certum debitum reddat; non potest hoc licet prætermittre, vt Religionem ingreditur, si tamen debeas aliquam pecuniã, & non habet, vnde reddat, tenetur facere quod potest, vt scilicet cedat bonis suis creditoribus, propter pecuniã autem, persona liberi hominis, secundu iura ciuilia, non obligatur; sed solum res; quæ persona liberi hominis sperat omnè affirmationem pecuniæ: hæc ille; quem ibid. amplectitur *Cart. & Nauar. in com. 1. de Regularibus, n. 7. ver. septimò facit*, vbi latè ad partes disputat, & soluit cõtraria.

5 Perindè, debita certa debet antè ingressum debitor soluere: secus peccat mortalitèr, & agit cõtra iustitiam: tum quia, debita soluenda sunt de iure Naturæ, & Diuino, iuxta *septimum præceptum Decalogi*. Ingressus autem Religionis est consilium, sed prius satisfaciendum est præceptis, quàm consilijs: tum etiam quia id expresse vult *Sixt.* in iam dicta sua *C. assueti de omnibus*, quam *Clem. VIII.* quod ad hoc, necdum non reuocauit, sed ratificauit in *Institut. Nouæ*, quas supra habes.

6 Nec omnis cessio bonorum excusat cedentem à soluendo, & culpe reatu, prout misericordè docet *Dominicus Soto* de nostra Familia benemeritus de iustitia, lib. 4. quæst. 7. artic. final. in fin.

7 Non enim excusat illa, quæ vafre, & dolosè fit, ex *l. est. §. vlt. que in fraudè credit, & docet Inson in Sæm. si quis in fraudem. Institut. de assen.*

8 Quapropter, qui pollet arte, viribus, & ingenio; vt aliquo munere sit potens, ea, quæ debet honeste lucrari, teneat laborare, & facere totum illud, quod moralitèr est faciibile, ad hoc, vt creditoribus satisfaciatur; secus non satisfaciunt animæ suæ, prout colligitur ex illis verbis iam recensitis *D. Thom. tenetur facere, quod potest, Rodrig. tom. 3. R. R. quæst. 10. ar. 9. c. 2. pari. summ. cap. 2. de Nouis. in 5. interrogat. à 5. Fauslo tom. 1. lib. 5. Theol. q. 120. c. 130. & Partit. ter. Nouis. n. 19.*

9 Vnde, qui iurauit, ducere aliquam in uxorem, quæ promissum, & illam cognouit; tenetur illam prius ducere, quàm Religionem

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 43

nem intrare, ut dicitur in *cap. commissum*, de sponsalibus.

10 Quod procedit, etiam si ad id lege preiudat ducatur, docet *Natur.* citat. *loc. per. quaro.* & hoc, non alia ratione, quam quia debitor prius debet solvere debita, quam accipere. *Sine lib. 8. de marr. disp. 36. in 2. 5. 9.*

11 Quod amplius, propter identitatem eiusdem rationis, ad omnia debita, siue sint realia, ut quæ debet vinum, aut oleum, vel aurum, vel argentum, resq. alias, cuiuscuq. sit generis. Vel personalia, eod. qui debet potius, quam sine damnatione, vel si locas sit operas suas, quia omnia debita impediunt Monachatum, etiam in eo, qui iuramento inquit infra tale tempus, quia iuramentum inquit est vinculum iniquitatis.

12 Sed quid, si contra iam dicta, quis in Religione Professionem emittit?

Respondetur, quod licet Professio sit valida, iuxta decreta Clementis, & secundum antiqua iura, *cap. 2. de obligat. rationem Natur. lib. 3. consil. de regul. c. 26.* nihilominus Superiores in penas incidunt, quas *Sac. præscriptis*, & Monasterium tenetur satisfacere de his, quæ Professio contulit Monasterio. *19. quest. 3. cap. si qua mulier, & C. de Episcopis, & Cleric. dea nobis. f. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

13 Secus, si nihil contulit, quia nihil habebat; nam Monasterium, si habet, ut heredes Professi, hæres autem non tenetur ultra vires hereditarias. *Inclus Clar. in 1. final. quest. 36. non. 45.*

14 Bene verum est, quod si post ingressum occasione eius Monasterium acquireret aliqua, puta per successionem hereditariam, vel alio modo, ut puta, ex donatione inter vivos, vel ex testamento, aut quouis alio modo, teneretur Monasterium, in quantum est illud, argum. *19. q. 2. de cap. si qua mulier.*

15 Poteritq. his debitis onustus, si alias non habeat satisfacere, etiam in Monasterio existens, scribere librum, vel aliud honestum opus facere, ad liberandum se; dummodo propter hoc non negligat diuinum obsequium, *dist. 91. cap. Clericis.* Deductis tamen expensis, ne sit onerosus Monasterio. *16. q. 6. cap. de lapsis, & docet 3. Regum. lib. 3. summ. in in. de Curialibus, & obligat. ad rationem, f. 5. vers. pone, aliquem; ubi de hac re multa docet.*

An Seruus perpetuus, possit de iure Religionem ingredi? Quest. 14.

1 Certum est, non posse sine consensu Domini sui, prout expressè deciditur in *caus. 16. q. 1. cap. qui verè, ibi neminem seruorum suscipi in Monasterium, ut sit cum eis Monachus, nisi cum Domini sua licentia.*

2 Et Prælati secus facientes, debent ex

communicari, ibid. pratercautem verò hac de sententia, extra communionem esse, ut nomen. *Dei blasphemetur.*

3 Et hoc ideo; quia Seruus huiusmodi, quicquid est, sui Domini est, unde caret omni dominio, & potestate ad constituendum sibi alii hominem in dominum, & patroni: nec ob id potest à suo Domino recedere, & alteri inhaerere, prout exigit Monachorum Regula; quandoquidem, Regulares (ut praxis ipsa docet) abrenunciantes propriæ voluntati, promittunt, usque ad mortem obedire Superioribus Ordinibus, quem sunt amplexi, & profecti; prout latè *S. Raymond lib. 1. summ. cap. de Reu transgressione, f. 6. in 8. & Cardinalis Turresemata super Decreto, caus. 17. q. 2. cap. si quis, non. 3. ubi de hac re luculenter, ac lepidè, adiuncta dist. 54. cap. nullus, & Sylva, verb. Religio. 2. q. 3.*

4 Proinde non potest in Religione proficisci sine crimine furti, quod hinc inde committeretur; mutuis enim contractibus, qui debet ingredi, inter Religionem acceptantem, & profitentem, fieret de re aliena, nullo domino, & consequenter, etiam, si professio fecisset, esset Domino repetenti, cum quibus bonis, quæ ad Monasterium attulit, reliquendus, & reconstituendus; iuxta dispositionem *cap. si quis incognitus Monasterium ingredi voluerit. 17. q. 2.* hoc est, dummodo repetatur infra triennium, & habita prius fide de eius impunitate; elapso autem triennio, amplius queri non potest, nisi sit tam longè, quod inveniri non possit.

5 Hoc autem triennium incipit currere à die scientiæ Domini, prout colligitur ex text. ibi, *Nisi sit tam longè, quod inveniri non possit*; per quæ verba, datur intelligi, quod debeat prius Dominus reperire, et huiusmodi ingressus intimari, qui si per triennium taceat, & fuerit negligens in repetendo, censetur manumittere, & consentire. *Glossa in d. cap. si quis, & in 54. dist. cap. si seruus, S. Regum. citat. loc. S. Anton. 3. part. 16. c. 3. f. 4. & Sylva ubi sup.*

6 Sed pono, quod iste Seruus ante triennium profecturatur in fit valida talis profectio? Respondetur negatiuè: est enim nulla, ex duplici capite; et Primo, ex defectu temporis præscripti: etenim probatio Seruorum perpetuorum debet omnino esse triennalis, ut habetur expressè in dicto *c. si seruus scienter, & d. cap. si quis incognitus 17. q. 2.*

7 Et licet Proficiens, non peracto decimo sexto anno, vel non facto integro probationis anno, à *Sac. Conc. Trid.* prælixo, nullitèr protestetur; ita à pari.

8 Secundo, reddidit nulla ex defectu potestatis, & libertatis, quæ est necessaria omnino ad valide profectendum: Seruus enim non potest de se disponere, in præiudicium

44 De Qualitatib. Recipiendorum. Traſt. III.

Domini ſui, nec ſe tradere Religioni, quod eſt vnam de ſubſtantialibus, & ſic traditio eſt nullata: pariter erit nulla ꝑfeſſio ſimili modo, quo irrita eſt ꝑfeſſio coniugis, facta inuito marito, vt dicitur expreſſe in *c. quidam 3. de conuerſione coniugatorum*, ex defectu poteſtatis diſponendi de ſe, ita, & illa, de qua agitur. Nec Deus, nec ſua Eccleſia quicquid vult cum ꝑiudicio teneat; eſt enim cultus iuſtitie.

9. Proinde, Domino repetenti recoſignandus eſt illi ꝑfeſſus, vt ſupra: Nec huiusmodi ꝑfeſſio eſt obligatoria; quia ꝑfeſſio nulla; nulla inducit obligationē, adeo, vt ille Seruus reuocatus à Domino, ꝑfeſſione peracta; ſi deinde manumittatur, huiusmodi liber, non tenebitur, in Religionem redire, nec interim caſtita-tem ſeruare, nec alia vota eſſentialia cultui dire; prout, poſt multos docet *Sanez lib. 5. cap. 4. nu. 46. ſi habetur expreſſe in diſto cap. quidam, de conuerſ. coniug. ibi, vnde ad Ad-maſterium ratione voti non tenetur redire*: quod ſi talis Seruus poſſit licite, & valide con- trahere, niſi forte fuerit promotus ad factos ordines, vt in *cap. ex antiquis regulis, diſt. 5. q. 1.* niſi aliunde promiſiſſet, ſeruare caſtita-tem, vt in *d. c. quidam, & cap. places, eod. tit. de conuerſ. coniug. vbi Gloſ. docet, quādo votum pro parte teneat*: Seruus enim poteſt diſpo- nere de non petendo debitum; & velle caſte viuere; quia hæc pendet ex eius anima, & penes hoc nullum ꝑiudicium inferre Domi- no ſuo. Verum, tale vorū caſtita-tis, per Seruū factum, erit ſimplex, non autem ſolenne, ex *Gloſ. præ. cap. de conuerſ. coniug. vbi ſerē omnia habes, quæ ſub hac dubitatione poſſunt cadere.*

10. Quod principaliter deciſum extende ad eum, qui per falſos teſtes probauit, ſe liberum eſſe; ſi enim Dominus noluerit, eum ex gratia dimittere, debet tamen indignus, & viliſi ſpoliari, & priuari habitu, quem fur- tiuſe ſuſcepit, & reſtitui ſuo Domino, argum. ex *tra. de ſeru. non ordin. & in d. cap. nulli, diſt. 5. q. 1. cap. de ſeruor. at, de ſeru. non ordin. ibi, quādam caliditate, vel fraude.*

11. Verum, in tali caſu, & ſignanter ꝑfeſſione ſequuta, Dominus, ob amorem Dei, deberet dimittere, vel petere, ſibi per Mona- ſterium, ex quo fuit in culpa, danina reſci- ci, & compenſari, ad hoc, vt ille non canonicè receptus, poſſit in Monasterio remanere; & hæc via pro vtraque parte eſt magis expediēs, & rationi conſona, *S. Raym. cit. loc. & Mirand. tom. 1. Manual. Prelat. q. 17. ar. 3.*

An qui ſponſalia contraxit, poſſit de iure Religionem ingredi? *Quæſt. 15.*

2. Poſſe equidem, docent communiter

DD. x. d. quod per ſponſalia non fit matrimo- nium perfectum, ſylu. verb. Reg. 2. q. 4. & ſol. 4. ſent. diſt. 27. q. 3. ar. 5.

3. Quod ampliùs, etiam ſi ſouente iurata, prout expreſſe habetur in *cap. peruenit 3. de iureiurando*, ibi, non eam ꝑpoſitum, aut ꝑmiſſum infringit; qui in melius alius commutat, prout eſt in caſu, de quo agitur.

3. Imò, per ingreſſum Religionis ſic adeo dirimuntur ſponſalia, vt non ſit expectanda ꝑfeſſio perſonæ ingreſſæ; ſed cum primū vnus ſponſorum Religionem ingreditur, al- ter, qui erit in ſeculo, poſſit ſtatim ad alia vo- ta tranſire, vt colligitur ex *cap. veniens 5. qui cleri; vel vouens matrimonium contrahere*, poſſunt, quo in loco reſertur, quēdam ob ſim- plex Votum caſtita-tis cuiusdam ſcēminæ, cū qua ꝑmouerat contrahere, reſciſſiſſe à ſpō- ſalibus, & cum alia ſtarim contraxiſſe; quia eū res eſt integra; vnicuique licet, à ꝑmiſſis, recedere.

4. Quamobrem, ſi ſuſcepto Religionis ha- bitu; & ꝑfeſſione non ſequitur; ſi quis iterū reuertatur in ſeculum, ex ſponſalibus non aſtringitur ad contrahendum cum illa, cui ꝑmiſerat; dommodò, bona fide Reli- gionem intrauit; ſecus ſi fraudulentè, cū deludendum ꝑmiſiſſionem factam; nā ſcruis & dōlus nemini debet ſuffragari, *cap. ex tem- pore reſcriptis*. Vnde, etſi in ſeculo relictus ſit ſponſalibus ſolutus; ille tamen, qui ſubdole Religionē intrauit, ſtatim egreſſurus; ſi mu- lier, cui ꝑmiſit nubere, ſponſalibus ſtare, voluerit ſtare tenetur, & matrimonium con- trahere, *Menoch. de arbit. lib. 2. caſ. 453. n. 10. & Sanez tom. 3. de Religionib. 5. c. 1. n. 10.*

5. Quæ omnia, vnicui verbo reconfirmantur, ſi aduertat, quod Religio dirimit mat- rimonium, ratum, licet non conſummatum; quā- to ergo facilis, poterit, & ſponſalia dirimere.

6. Nec per talem ſponſaliorum diſolu- tionem inturritur pena amittendi archas, ex *L. Deo nobis, c. de Episcopis, & Cleric. & docet Sol. cit. loc. ſent.*

7. Nec itē hi obſtat *cap. commiſſum, de ſponſalib. vbi dicitur*, quod ſi quis ſponſalia iurauit, & poſtea ad frugem melioris ſtatus ſuſpirat, tutius ei eſt iuramento ſeruatū con- trahere, & tunc demum ad Religionem mi- grare; quia id in *d. cap. Dominus Papa non improbat factum*, ſed conſulit, quid eſſet ſe- curius faciendum: vel dicas, non quidē re vera tutius, ſed ſecundum Vulgi opinionem, ne ille cenſeatur, de factio contra iuramen- tum venire, vide *Solum vbi ſuprad.*

8. Sed pone, quod quis contraxit ſpon- ſalia, & ſub eo ꝑtextu virginem deſlorauit, an poſſit Religionem ingredi? Et dico, quod non, vt dixi ſuprad. de debitis onuſis; tenetur enim eam ducere de rigore iuſtitie; quia

tra-

De Qualitatib. Recipiendorum. Tra&t. III. 45

trahatur de damno irreparabili, quod non potest aliter compensari, *Natur. com. 1. d. Regul. nam. 8.*

9 Quod amplia, etiam si fidei, ducere promiserit, vel et si mulier non sic desolata, tamē propter familiaritatem habitam cum sponso, grahem passura sit famæ iacturam i etenim ex secreta, & nimia practica cum futuro suo viro, præsumitur violata, vel deosculata, & consequenter corrupta; nam mulier deosculari dicitur semicorrupta; ita post multos à *S. Paulo lib. 5. Theban. q. 1. 27. & Petr. com. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. §. 2. an. 5. 3.* specus autem, si post desolationem promissit, ipsi nubere, & hoc in foro conscientie; nam in foro externo aliter iudicatur.

An, & xeratus, de iure possit Religionem ingredi? Quæst. 16.

¶ CVM distinctione resoluo quæstionem: aut matrimonium est ratum, sed non consumatum; & sic liberum est, cui libet coniugum, altero etiam inuito, ad Religionem euolare, prout habetur expressè in *cap. ex publico 7. de conuersionibus conjugatorum*, ibi: *hæc d. præfatus viro desponsatus fuerit, adhuc tamē ab ipso est incognita, & magis expressè in cap. verum eodem titulo*, ibi: *post consummationem legitimam de presentibus licet, si alteri, altero etiam repugnante, eligere Monasterium*; prout multi S. B. fecerunt, *Macarius, Alexius, & alij* non pauci & hæc cõclusio hodie est de fide, per *Concil. Trid. definita in sess. 24. Canone 6. de sacramento matrimonij*, ibi: *si quis dixit, matrimonium ratum, non consummatum, per solennem Religionis professionem alterius coniugum, non dirimi, anathema sit.*

2 Quibus ex verbis nota, quod aliter remanens in seculo, non potest ad secundæ vota transire, nisi alterius Religionē ingredi, solēni professione sequuta; & hoc ideo, quia professio est quidam mors ciuilis, per quam professus moritur Mūdo; tūc etiam, quia per talem ingressum, & professionem, alteri coniugum non fit iniuria, nec damnum, interrogatur: est enim facultas hæc reciproca.

3 Quæ quidem sollemnis professio, debet fieri ad præscriptum *Apostolicarum Cõstitutionum, & Decretorū Sacre Congregationis*, & iuxta *Concil. Trid. sess. 25. cap. 15. de Regularib.* hoc est, ubi præcellerit annus probationis, & seruatis alijs de iure seruandis.

4 Nec obitat, quod in *cap. ex publico*, datur tempus duorum mensium; quia hoc bimestre datur coniugibus ad deliberandum, an velint Religionem ingredi, vel matrimonium consummare; intrā quod bimestre neuter coniugum tenetur alteri debitum reddere, prout patet attentè legenti verba.

prædicti *cap. &* docet *Tolet. lib. 7. cap. 2. q. 2. n. 3. ver. quartus casus*; & post multos *Sanchez de Matrim. disp. 24. an. 35. licet Glesin cap. de possessione puellam 27. q. 2.* dicat, quod si iste transeat sine licentia uxoris, non habebit tempus probationis, nisi duos menses; si verò transeat de eius voluntate, tenetur mulier continere, vsque quò sit elapsum tempus probationis, & facta fuerit professio sui viri.

5 Sed pone, quod iste egradiatur, cum inlat tempus professionis, & alia anoplectatur Religionem in fraudem, vel in odium, dicitur suæ coniugis; an ista teneatur semper continere, & professionem expectare?

Respondeo, quod in tali casu debet vir iste compelli, eiq; dari præfixitum tempus à Iudice, vt peracto Nonnatiu, professionem emittat, vel ad suam uxorem redeat; quia ex officio Iudicis occurrendum est fraudibus, & prouidendum periculo incontinentie mulieris, quod forte possit imminere, ob tēpus toties procrastinatum: Et hoc totum inhaeret dispositioni *d. cap. ex publico*, ubi sicut datur bimestre ad deliberandum, au coniugati velint Religionem ingredi, vel matrimonium consummare, ita cit ei assignandum certū tempus, ad hoc, vt in Religione proficiatur, vel ad suam reuertatur uxorem: de qua re latè *S. Rym. lib. 1. sum. 11. §. de transgressi. voti, & Mirand. som. 1. Manual. Prælat. q. 1. ar. 2.*

6 Aut matrimonium est ratum, & consummatum, & in tali casu ueniet coniugum, potest Religionē ingredi, inuito altero; & si ingreditur, vel in ea professionem faciat; professio ipso iure erit nulla, & potest reuocari, & debet de facto reuocari, cum omnibus bonis, si quæ furtè attulit Monasterio, iuxta cõmuniter *DD.* & habetur expressè in *cap. cum sis præfatus 4. de conuersione coniugum*, & *cap. quidam, cod. tit. ibi, inuita uxore, qua ipsum repente, coactus est, ad eam redire.*

7 Et hoc ideo; quia neuter coniugum habet dominium sui corporis, teste *Apost. 1. Cor. cap. 3. vir sui corporis possitatem non habet, sed malit; nec mulier corporis sui possessionem habet, sed vir*; ergo, nullus præfatorum poterit transferre illud, in dominium Religionis; Vnde, vocum tali modo factum, hoc est, emissum inuito, vel contradicente, aut uescente altero conjugatorum, adeo erit nullum, & frustratorium, vt nullam inducat obligationem, de communi sententia *DD.*

8 Perinde, sic Professus, & ad sæculum ab altero coniuge reuocatus, sequuta morte, reuocantis non tenetur in Religionem redire, prout expressè deciditur in *d. cap. quidam*, ibi: *votum non tenet; vnde, ratione voti, ad Monasterium non tenetur redire*; & clariùs in *cap. placet, cod. tit. ibi, si verò ad hoc induci non poterit, ipsam inuitam credimus, non cogendam*.

46 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

dam: agitur enim ibi de quadam muliere, quæ credens, quædam maritum esse mortuum, habitum Religionis assumpsit, & in ea Professionem fecit; sed viro reuerfo, educta est de Monasterio, & ut prius fuit suo viro coniuncta.

9 Immo, sine licentia alterius, propria auctoritate potest Religionem deserre, etiam alteri coniuge non repente, eo, quod votum non tenuit ex defectu potestatis: mutua enim seruitutem sibi debent vir, & mulier, ex quo effectus fuit vna caro.

10 An autem iste reuocatus, mortuæ eius vxore tenocante, teneatur castitatem seruare, addo, vt nequeat valide cum alia contrahere: tamen utique ad castitatem deciditur in *cap. quidam*, ibi, *alterius vero non potuit vxorem accipere: promissit enim, se non exigere debitum, quod in eius potestate erat, & adeo, quod hoc votum tenuit; quia votum meum obligat me ad id, quod in me est, Gloss. ibid.* quod item repetitur in *cap. placet, eod. tit. de conuers. coniugat.*

11 Sed pone, quod iste reuocatus, & taliter egressus contrahat, priori mortuæ, aut teneat matrimonium?

Tenere quidem docet *Gloss.* in dictis *Capitulis*; quia hic non fuit votum solemnne, sed simplex: peccat ergo, sic contrahens, quia non pericit, quod promissit: sed contrahum non ditimitur matrimonium, argumento *cap. nos nominis 17. q. 3. ibi, & si tu post illa*, (suppl. vota simplicia) *ducere non debebas, illa tamen nihil eorum sciens innocenter tibi, & simpliciter nupsit: etenim si votum in casu posito fuisset solemnne, non fuisset sancitum, quod ratione voti non potest cogi, nec testetur redire, sed secus. Votum enim solemnne redire assergit, & obligat, quo patitur sic proficiens potest cogi, ad Monasterium reuerti.*

12 Professio ergo in casu posito, adeo est nulla, & invalida, ob defectum, & carentiam licentiæ maritalis, vt nullatenus possit postmodum reualidari, etiam accedente consensu, & licentia mariti: vel vxoris: quia contractus nullus ex defectu forme, tractu temporis non potest conuallidari; prout docent indifferentes *Iurista*.

13 An autem coniux, licentiam, quam dedit viro, Religionem intrandi, possit reuocare? Et dico, quod sic, si res sit integra, hoc est, si reuocet, antequam solemniter profiteatur; secus autem, professione peracta; nam, favore Religionis, professione sequuta, clauditur ianua repetendi, adeo, vt amplius vxor non sit audienda, cui dici potest, tardè venisti ad nuptias, vade in pace, quia quem queris, mortuus est Mundo, & viuit Deo: sunt enim transacti dies fatales, quos ultra non licet amplius appellare.

14 Dur ante autem Nouitiatu, sicut In-

gressus potest ad seculum redire, aut *si sibi vxorem, ita pariet, & vxor poterit eum respetere, vt sint in libertate pares, & æquæ utriusque conditio.*

15 Nec obstat dicere, quod semel profecit, amplius displicere non potest; iuxta *Iuris Regul. 1. de Regul. Iuris, in d. quia Regula procedit, quando res incipit esse non integra, & post actum omnino consummatum: sed secus autem.*

16 Et adde, quod in casu nostro præsumitur, quod mulier, cum sit fragilis naturæ, hoc fecerit, inconfutro, vel ob reuerentiam maritalem, ne displiceret viro suo, vel viuitu, aut dolo: ideoque debet præcedere tempus, quod est viri, nouitiatu, ad maturè deliberandum. Eo magis, cum agatur de re graui: quod potest colligi ex *cap. super hoc, de reuoc. & tandem, ced. iuris regula* statit in ipso ingrediente, qui, vt dixi, non obstante, si sibi placuit, à muliere recedere, potest ad mulierem reuerti, quæ, & illius redeuntiam tenetur recipere.

17 Itaque mulier, quæ in talem ab ea viro repellim consentiit, potest illum repetere, professione non facta, & vir tenetur redire.

18 Sed pone, quod vxor consummato matrimonio, de viro licentiam, Religionem intrandi Professione sequuta; an possit ad secunda vota transire?

Respondet negativè, & habetur expressè in *Decretis in cap. Agathe 27. quæst. 2. quia, vt ibid. dicitur* postquam copulatione coniugii, viri, atque mulieris vnum corpus efficitur, non potest ex parte conuerti, & ex parte in seculo remanere.

19 Quapropter, utque debet, vt *tenetur*, ad Religionem migrare: i. ideo, vt vxor, nullatenus possit, viro conuerso, in seculo remanere; nisi forte sit valde senex, & sterilis, & quod sine periculo incontinentiæ, possit ibidem commorari præstito tamen voto castitatis, in manu Episcopi loci, & assumpto habitu alicuius approbatæ Religionis, ad præscriptum *cap. ad h. si prædicti* *sententia 4. de conuers. coniugat.*

20 Immo, ob eandem rationem, ambo tum solemnem Professionem sequuta, in ea Religionem, quam de communis consensu elegerunt, adhuc non desinunt esse coniuges, & vxorati: etenim sunt vna caro, sicut, & antea; matrimonium enim semel ratum, & consummatum, nec simplici, nec solemnem castitatis voto, nec suspensione sacrorum Ordinum potest dissolui, aut dirimi; prout *D. Thom. in 4. sent. dist. 35. quæst. vnic. & Sor. latè, ac lepidè cit. loc. dist. 36. q. vnic. ar. 3. q. 5. in corpore, ad 3. quem sequuntur communiter Doctores, Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 17. concl. 3.*

21 Quandoquidem, sacret Ordo, & Vo-

tum

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 47

tum continentia carnalem tantum copulam, hoc est redditionem, & petitionem debiti abrogat, & simulaneam cohabitationem, illius semper remanente unitatis vinculo.

An, in aliquo casu possit coniux, altero inuito, in Religionem transire? Q. 17.

RE vera, plures sunt casus, in quibus uni, coniugum licet, altero inuito, ad Religionem suolare, & se à coniuge diuidere, & diuortium petere: Sic signantes, in casu publici, notorii, & manifesti adulterij; ut in cap. Agathosa. 27. q. 2. & cap. constitutus 15. de conuers. coniugat. ibi, *pradicta mulierem, ut à dicto N. recedat, nisi per adulterium est commissa, ne pradicti monachum impetat, quominus regulare votum valeat adimplere, per censuram Ecclesiasticam coeget non omittas, & docet Gloss. ibid.*

2 Et hoc ideo, quia vxor, ex quo publicè adulteratur, amittit ius, quod habet in virum suum, ut dicitur in cap. significasti, de diuort. ibi, *quod si notorium est, mulierem ipsam adulterium commississe, ad eam recipiendam prafatus egi non debet, & hoc in penam pabrati criminis adulterij, & fornicationis.*

3 Sed quia, multa consensit notoria, quoniam in facto, & in iure notoria non sunt, ad precandendum errorum; maritus, non proprio iudicio, sed lata sententia debet, quoad thorum, & cohabitationem vxorem dimittere, prout late D. Thom. 4. sent. dist. 35. q. vnc. per totam, & 501. c. i. de iud. 26. q. 2. n. c. ar. 3. c. i. 3. & hoc ideo, quia in causa propria nemo debet esse actor, & iudex, & habetur in cap. porro, de diuortij, ibi, *quod si etiam parentela esset publica, & notoria, absq; iudicio Ecclesia ab ea separari non potuit, quandoquidem etiam in notorijs ordo iuris seruandus est.* Gloss. ibid.

4 Proinde, nemini licet, auctoritate propria vxorem dimittere, ita summus, ver. diuortium, & multò minus, ea dimissa, ad Religionem transire.

5 Secus autem dicendum, de ipso adultero, & fornicatore, hic enim non potest Religiosus fieri, inuita vxore innocente; quia, coniux innocens non potest amittere ius, quod habet in alterum, alijs innocens puniretur sine culpa, quod iura abhorrent, ex Regul. 23. sine culpa, de Regul. in 6.

6 Si autem, innocens sciat, & toleret, prafumitur consentire, & licentiam concedere, 8. Anton. 3. par. tit. 1. cap. 21. §. 6. ver. effectus accusat.

7 Sed vnum in tali casu est valde notandum, & est, quod innocens in seculo remanens, in casu, quod nocēs Religiosus fiat, non teneatur, votum castitatis facere, nec Religionem proficere, etià si sit iuuenis, cum hoc

nullo iure caueatur, ut aduertit Sanchez lib. 10. de matrim. disp. 1. §. 1. Nauar. consil. lib. 5. consil. 8. & Rodrig. summ. p. 2. cap. 6. concl. 2.

An, ob seuitiam viri possit vxor Religionem ingredi? tradit Sanchez ibid. nu. 2.

An etiam in casu huiusmodi? Ledesma de Priu. Relig. in comm. cap. 6.

An, Episcopi, relicto Episcopatu possint Religionem ingredi, sine expressa licentia Domini Papa, & in ea validè proficere? Quæst. 18.

NEGAT D. Thom. communitè receptus in 2. 2. q. 189. ar. 7. in corpore, & in episcopo 18. de perfectione vite spiritualis, cap. 25. & habetur expressè in capitulo quibusdam 18. de Regularibus, & transiensibus Religionem, ibi illa semper Regula inuolabitur obseruata, ut nullus, absq; licentia Romani Pontificis prafumat, occasione quacumq; deserere. Prafulatum; quia sicut maior boni minoris bona praponitur; ita communis utilitas, speciali utilitati prafertur; & in hoc casu rectè praponitur doctrina silentio, sollicitudo contemplationis, & labor quieti; & in cap. iur. corporalia, & spir. de translat. Episcop. tit. 7.

1 Et inde colligitur, quod transitus ordinatus semper sit de bono in melius, & de minori ad maius. Status autem Episcopatus est maioris perfectionis, quā si iatus Religiosorum, prout idem 5. Præceptor in 2. 2. q. 184. ar. 6. & 7. in argum. sed contra, in cuius signum, in Ecclesia, cura Episcopalis cum solemnitate consecrationis committitur, quod non fit ceteris Curatis, aut Parochis.

3 In qua solemnī consecratione Episcopus se obligat, vouet, & iurat, ponere animam pro ouibus suis, & insistere proximorum salutē; prout idem Sancti Thom. in 2. 2. quæst. 185. ar. 4.

4 Quò fit, ut ipsi Episcopi non possint transire ad Religionem, sine licentia Papæ, nedum ex constitutione Ecclesiæ, quæ quidam putarunt; sed ex ipsa obligatione, quæ Episcopi obligant, ad perpetuam curam Plebis habendam; prout elegantèr idem Sanctus docet in cit. Opus. cap. 25. in resp. ad 8.

5 Vnde, Apostolus 1. Cor. 9. necessitas mibi incumbit. Vt enim mihi est, si non euangelizauero; & causā necessitatis subdit, dicēs, Cūm liber essem ex omnibus, omnium me seruū feci, scilicet, per perpetuam obligationem. Vnde, & in 4. Decretal. non inducit quasi statutu, sed quasi ratione probatur; Episcopum, scilicet, haud posse Prafulatum deserere, sine licentia Papæ, & iusta causa.

6 Quapropter, in cap. nisi cum pridem, de renunciatione, dicitur, Episcopum habere alias

48 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

Abbas, ne uolet ad Religionem, nexibus praceptorum, ibique subiungitur, quod facilius indulgetur, ut ascendat Monachus ad Praepositum, quam Praepositus ad Monachatum.

7 Quod totum etiam extendit ad Episcopum confirmatum, licet non consecratum: quia Episcopus solum confirmatus, et quod est vere sponsus suae talis Ecclesiae, absque coniugis uoluntate, quam sibi Papa reservauit, non potest Religionem intrare, *Suar. tom. 3. de Rel. lib. 5. cap. 14. num. 4. & Sanchez lib. 4. de al. esp. 23. num. 36.*

8 Limita tamen in Episcopo electo, & nondum confirmato; quia iste potest libere renunciare, & Religionem ingredi; ut dicitur in *d. capit. corporalia*, ibi, *sicut enim Episcopus consecratus, sine licentia Romani Pontificis, suam non debet Ecclesiam derelinquere, sic, & electus, & confirmatus.*

9 Item limita non procedere in Episcopo consecrato, qui renunciantiam stante sua renuncia; & acceptatione Papae, censetur absolutus a uinculis Episcopalibus, & sic liber factus, potest ad Religionem euolare; uide *Syluest. b. Rel. 3. q. 8. 7. ab. 5. 12. & Mirand. tom. 1. Manual. Praelud. 17. ar. 3.*

10 Exinde collige, Professionem huiusmodi ingredientium, sine licentia Papae, esse inualidam, & nullam ex defectu libertatis, ut constat ex praedictis.

11 Sed praedictorum Episcoporum uotum; an sit proprium, & formaliter uotum, an uero, quoad effectum, vel naturalis obligatio, docet *Caiet. m. d. q. 184. ar. 5.* an autem sit solenne, *idem in ar. 7.* in praecit. *quest. 189.* & *D. Thom. in praecit. Opus.* ubi multa huius generis digna notatu.

An, Curati, & Parochi possint licite Religionem ingredi, & in ea valide profiteri, etiam contradicente Episcopo? Quasi. 19.

1 **D**icitur Thomas 2.2. *quest. 189. art. 7.* in proprijs terminis resoluit affirmatiue quatuor; ex quo Curati non obligantur uoto perpetuo, & solenni ad curam animarum retinendam, sicut, ad hoc obligantur Episcopi.

2 Possunt libere adrenunciare Episcopo curam eis commissam, absque speciali licentia Papae; quod procedit in omni alio Praeposito, Episcopo inferiore, etiam si Dignitatem habeat quasi Episcopalem, cum sunt Arcidiaconi, & consimiles, dummodo alijs sint idonei. Et habetur expressum in *cap. duo sunt 19. q. 2.* ibi, *si quis eorum in Ecclesia sua, sub Episcopo Populum retinet, & seculariter uenit, afficiatur Spiritu Sancto, in aliquo Monasterio;*

ut Regulari Canonici saluare se uoluerit; quia lege priuata ducitur, nulla ratio exigit, ut a lege publica infringatur; idemque est lex priuata, quam publicas spiritus quidem Dei, lex est, & qui Spiritu Dei aguntur, lege Dei ducuntur; & qui est, qui Spiritu Sancto possit dignum resistere; & quia, igitur hoc spiritus ducitur, etiam Episcopo suo contradicente, eas liber, nostra auctoritate; hinc ibi.

3 Exinde colligitur, quod status Religionum sit perfectio de iure Parochorum; secus non liceret transire ultra animarum ad quietem Religionis, prout eleganter de solito more docet *D. Thom. 2.2. quest. 184. art. 8.* & *ibid. Caiet. & in Opus. 184. cap. 24. & 25.* & habetur expressum in *d. cap. 19. q. 1. cap. 1. ibi, Clerici, qui Monachorum propositum appetunt (quia meliorem vitam sequi cupiunt) liberos eis ab Episcopis in Monasteria largiri oportet ingressus, nec interdicti propositum coram, qui ad exemplationis desiderium transire nituntur. Et ibi Glos. subiungit in uerbis meliorem; quod de minori ad maius transeundum est 93. *distin. legimus.**

4 Nec his obstant uerba Capituli Admonet 4. de renunciat. ibi, *Finis est personae tuae Episcopatus, sub illius obsequio probitas, ne Ecclesiae tuae Diocesis, ad ordinationem tuam pertinet, absque assensu tuo intrare audeant, aut detinere, aut te dimittere, inconsulto; quod si que contra prohibitionem tuam uenire praesumpserit, in eam canonice exerceas uisionem.*

Quia aliud est, dimittere curam, Episcopo inconsulto; & aliud, Religionem intrare prout *D. Thom. ad huc, & consimilia* respondet in *d. cap. 25. praecit. Opusculi* arguere, enim ab uno generali, & communi, ad aliquod particulare signatum, sit fallacia consequentis. Dimittere curam, & per Orbem vagari, vel haec curam dimittere, & aliam intrare, in scio Episcopo non licet; sed dimittere curam, & Religionem intrare, fieri potest, etiam contradicente Episcopo, ut in praecit. *cap. satis* ergo erit denunciare, & petere licentiam ingredientis.

5 Qua licentia petita, licet non obtinuerit, ut beneficia talium, Religionem ingredientium infra annum probationis non possint alicui conferri; sed interim est illis inseruiendum per alios deputatos, assignata eisdem tamen congrua portio, ut dicitur in *cap. beneficium, de Regularib. in 6.*

6 Nec nocet illa clausula, quae ibi apponitur, *nisi constet, quod vitam uoluerit mutare;* quia hodie ob Decretum Concilii Trid. sess. 25. de *Regul. cap. 15.* non habet locum; nam Nouitatus anno non expleto, locum non habet professio expressa, nec tacita; facta autem professio, censetur beneficium vacare; quandoquidem, Religiosis per professionem moritur

ritur Mundo, & inenocabiliter incorporatur Religioni: est enim Professio, mors civilis.

7 Secus autem, ante professionem, etiam si expressè cõsuet, quod Ingressus voluit, & vult, vitam mutare. Nec in casu renunciationis valeret beneficii renunciatio, nisi seruata forma præfati *Cons. Trid. cap. 16.* hoc est de liceantia Episcopi, & intra duos menses proximòs ante professionem.

An filij, quorum Parentes egestate præmuntur, possint Religionem ingredi? Quæst. 20.

1 **S**I parua, aut modica sit Parentum necessitas, nequaquam poterit filios impedire, aut retinere, quò minus, si spiritus Dei agantur, possint ad Religionem euolare: quia, vt elegantèr *D. Thom. docet 2. 2. q. 101. ar. 4. in corpore, & in responsione ad 3. 101. si absque nostro obsequio possunt sustentari, licitum est, eorum obsequia prætermittre, ad hoc, quod amplius Religioni vacemus, & ibid. in responsione ad 4. rationem assignat: quia filij non tenentur ad sustentationem parentum, nisi casus necessitatis.*

2 Id ipsum docet in *q. 189. art. 6. in corpore, ibi, si uero non sint in tali necessitate, vt filiorum obsequio multum indigeant, possunt, prætermisso Parentum obsequio, filij Religionem intrare, etiam contra præceptum Patrum; quia post annos pubertatis, quilibet ingenuus, libertatem habet, quantum ad ea, quæ pertinent ad dispositionem sui status, præsertim in his, quæ sunt homini obsequij. Id etiam docet in quodlib. 3. art. 16. & quodlib. 10. art. 9.*

3 Secus autem dicendum, si Parentum esset magna necessitas, vel extrema; ad eò, vt illi sine filiorum ope, cogantur mori, aut mendicare ostitant, aut alijs deseruire, contra decentiam proprii status; & probatur ex illo *Matth. 15. vbi Dominus redarguit Phariseos, qui intuitu Religionis, honorem parentibus debitum subtrahere docebant: Et habetur expressè in primo cap. 30. dist. 1. si qui filij, patres maxime fideles deseruerint occasione Dei cultus, hoc iustum esse iudicantes, & non potius debitum honorem parentibus reddiderint, vt hoc ipsum in eis veneretur, quòd fideles sunt, anathematizati sint.*

4 Confirmatur, quia non debent prætermitti præcepta ob consilia: honorare parentes, necdum externam reuerentiam, sed exhibitionem necessariorum ad vitæ sustentationem includit, est Dei mdatum, & Naturæ: ergo nõ potest licite violari ob ingressum Religionis, quod est opus supererogationis, & de consilio: Nec filij facienda mala, vt inde veniant bona, teste *Aposcolo ad Rom. 2. Par. 4.*

manos 3. Sylu. ver. Relig. 2. q. 7. Ludon. Lopez p. 1. instrul. cap. 54. Barth. Dec. lib. 1. Instrul. Confess. cap. 14. §. 14. Corrad. p. 1. respons. q. 60. Tab. verb. pietas, 5. Ant. p. 3. tit. 16. cap. 2. in prin. & omnes alij nostræ Familæ.

5 Quod procedit, etiam si filius vouisset Religionem intrare: quia Votum debet esse de meliori bono, & contra præcepta emissum, non ligat.

6 Nam: aut sit votum tempore indigentia Patrum; & sic non est obligatorium; est enim illicitum; quia res alicui obligata, non potest alteri licite obligari, Persona autem filij, in casu nostro, est prius obligata Parentibus ad eis subueniendum, ergo.

7 Aut Votum sit ante Patris inopiam, & tunc ex superueniente necessitate, mutatur conditio Vouentis; ad eò, vt ad illud non teneatur; ceu voues ieiunare in pane, & aqua; si infirmetur, non tenetur ieiunare; quia ex superaddita infirmitate, Votum innalidatur, ob defectum virium, vel mortis periculum, quod immineret: Etenim iuramentum, & votum non debent esse vinculum iniquitatis, vt dicitur in *cap. inter cetera 22. q. 4.*

8 Quamobrem, stante parentum inopia, qui vouit Religionem intrare, differat ingredi, quousque cesset Patris egestas; quæ si nunquam cessauerit, desistat ex toto: prout latè *Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 17. art. 8. & Clemen. Regia lib. 7. cap. 6. per totum, vbi disputat ad partes. Scilicet contraria, Rodriguez tom. 3. Q. Q. R. R. quæst. 13. ar. 5. & p. 3. sum. c. 6. concl. 4. de Nouis, D. Barthol. à S. F. nullo Thesau. Relig. lib. 5. q. 132. Leyman lib. 4. dist. 5. c. 6. de Stat. Relig. quæst. 2. & Peyr. tom. 2. de Tralat. q. 3. cap. 1. §. 2. nu. 69.*

9 Dixi, egestate existentis, vel de facio superueniente, ante Religionis ingressum; quia futura possibilis, si quæ fortè timeatur, non impedit filios, quin possint Religionem intrare; quia non incumbit filijs parentum necessitatibus futuris providere; prout docet *D. Thom. cit. loc. 2. 2. q. 101. ar. 3. ad 2. vbi expendit verba Apostoli 2. ad Cor. 3. ibi, filij nõ debent thesaurizare parentibus, sed è contra.*

10 Et rationem reddit, quare Pater teneatur thesaurizare filijs, hoc est, fluere, & providere statui filiorum, omni futuro tempore, & per totam Vitam eorundem, ex eo scilicet; quia Pater habet rationem principij; de cuius ratione est effectum suum conferre omni tempore.

11 Secus ante filios; quia sapit ratione existentis ab illo, non habet per se conferre suo principio: sed p accidet: hoc est ratione alicuius necessitatis instantis, in qua tenetur ei subuenire, non autem thesaurizare, quasi in longinquis; quia naturaliter, non parentes filiorum, sed filij parentum sunt successere.

5º De Qualitatib. Recipiendorum. Tra&t. III.

12 Sed pone, quòd hac parentum graui, vel extrema necessitate non obstante, filius Religionem ingrediat, & in ea sollemniter profiteatur, quid iuris; & an eius Professio sit valida?

Respondet, quòd sic ingrediens mortaliter peccat; etenim legē violat in re graui, sed professio tenet, quia nullo iure irritatur; multa .n. iure fieri prohibēt, quæ facta, tenent; tūm quia, Professio ab excommunicato facta, valet, licet proficendo, peccet. Itē debitor inagnæ quantitatē, vel ad rationem obligatus, de iure in Religionem non debet admitti; nihilominus si intrauerit, & professus fuerit, valet Ingressus, pariter, & Professio, vt colligitur ex cap. 2. de oblig. ad rationem, & docet *Nauar. lib. 3. consil. 16. de Regul. pag. mihi 636. & Roder. cit. loc. QQ. RR. & præcit. Doctores.*

13 Quibus adde, quòd loco Professio, Monasterium tenetur subuenire, in quantum suppetunt bona Professio, quæ Monasterium, vt hæres, ob sollemnem professionē, est consequutum, nisi secus per ipsummet Professum possit subuentionis remedium adimpleri, vt immediate dicam.

14 Benè verum est, quòd in duobus casibus possunt filij ad Religionem euolare, nō obstante graui, aut extrema parentum egestate; & Primò, cum Parentes prouocant ad peccandum, vel inducunt ad malum; quid autem interfit inter prouocationem, & inductionem, docet *Caiet. in d. loc. 2. 2. q. 101. art. 4.* Secundò, quando filius non potest remanere in sæculo, absq; graui dispendio animæ suæ; etenim qui amat periculum, peribit in illo, & ordo Charitatis exigit, vt filius salutem propriam spiritualem præferat parentum temporali bono.

15 Ex hoc modo sunt intelligenda illa verba *Iesu Christi*, nostri Redēptoris, *Luc. 14. Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem, & animam suam; non potest meus esse Discipulus*: prout docet idem, *D. Thom. in d. ar. 4. ad 1. & quodlib. 3. art. 16. & quodlib. 10. quæ sequuntur præcit. Doctores*, & signantē *Clauis Regia* cit. loc. num. 7. vbi ostendit, casus esse posibles, & respondet ad obiecta.

16 Quibus casibus adduntur, & alij plures, nempe, vt filius remanendo in sæculo, nō posset patris, vel matris occurrere necessitati; & intrando Religionem, nou posset: nam si non potest, ad nihil obligatur; quia ad impossibilia nemo tenetur, *Ioannes de Neap. & Sandi. Anton. vbi supra.*

17 Immò, in tali casu, melius est, à parentibus recedere, & Religionem ingredi; quia filius inutiliter manēs in sæculo, aggra-

uat Patentes in procutendo sibi necessaria, quo exonerantur onere, si in Religionē trāseat, in qua sæpè contingit, melius, quàm in sæculo posse parentibus subuenire: quandoquidē solet Religio his præstare subsidium, & elemosynas facere, & pauperes suorum magis Religiosorum, quàm aliorum exterorum adiunare, & alere; solet itē, his dare licentiam, vt intuitu Religionis quæstus faciant, & illis applicent.

18 Itē, si adsint, & alij, qui possint, & velint parentum egestati succurrere, & colligitur ex illo *Luc. 9.* vbi quidam Iuuenis à Christo vocatus, petijt sibi permitti, vt prius abiret, & sepeliret Patrem, cui Christus respondit, *Sinite mortuos sepelire mortuos suos*, hoc est, sunt, & alij, qui hoc facient: prout Sancti exponunt, & docet *D. Thom. in d. 4. ar. in respons. ad 2.*

19 Exindē collige, quòd multò fortius nequibit pater in Religionem trāfire, si eius filij graui, aut extrema paupertate premantur; quia (vt dictum est) Pater magis tenetur filiis, quàm filij Patri, prout idem *D. Thom. in d. quæst. 101. ar. 2. & vno ore præcit. Doctores.*

Filij Professi, propter extremam Parentum necessitatem, an teneantur egredi à Religione ad subueniendū Parentibus, de, vel sine licentia Prælati? Quæst. 1.

1 **H**ÆC quæstio vetus est, & pendet ex ea; an potestas Prælati in Regularē, & huius ad cum subsidio sit tanta, vt non liceat ei causa subueniendi necessitati parētum egredi à Monasterio, sine illius licentia? Cetera quam discordant non pauci DD. quos tamen ego concordo, distinctione præmissa de extrema, vel magna necessitate.

2 Tunc autē censeo, quem extremē indigere, si ob carentiam vite subsidij, animam agat, vel debeat de breui probabiliter mori, nisi quantocius adiuuetur, & quòd ex alia, parte non sit, qui adiuuet, nec alius probabiliter expectatur, qui se offerat indigenti, *D. Thom. 4. sent. dist. 15. q. 2. ar. 4. quæst. 4. & Nauar. in Manual. cap. 24. nu. 4. in fin.*

3 Igitur, in casu extremæ necessitatis, Regularis, omni dubio procul, nedūm potest, verū etiam, & tenetur, Monasterium exire, ad subueniendum, non solum Patri, sed cuius extraneo, & omni extremē indigenti quia præceptum de subueniendo Proximo, in extrema necessitate constituto, afficit omnes, dummodò possint in omni statu, loco, & foro, prout communiter *Doctores, & Caiet. 2. 2. q. 26. ar. 5. & q. 33. ar. 7.* & habetur in *Decretis* in cap. sicut ij 47. dist. ibi, *Proprium nemo dicat, quod est commune adunum alteri, tempore necessitatis;*

52 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

niendum sine licentia Prælatis; prout docet D. Thom. in quodlib. 3. artic. 16. & quodlib. 19. art. 9. & 2. q. 101. art. 4. & ibid. Caes. Rodrig. tom. 2. Q. Q. R. R. quæst. 13. ar. 5. & 2. p. summ. c. 6. epim. 4. Laym. multis citatis lib. 4. tra. Q. 5. c. 6. qu. 1. & S. Faust. lib. 5. Theaur. quæst. 126. & 132. Claus. Regia obi. suprad. Aloy. Ricc. in Præxi fori Ecclæs. p. 3. resolut. 324. & Nauar. consil. lib. 3. de Regul. conf. 126. in 1. edit.

14 Et hoc ideo; quia Religiosus, casu extremæ necessitatis excepto, semper tenetur tueri statum suæ personæ: statum autem, Religiosus exigit, ut sine Prælatis licetia, Religionem exire non liceat. Cum enim magis spirituale detrimentum imminet, aut ipse egrediendi, aut temporale ipsi Communitatet enim potest esse, ut per talem egressum infametur Religio: vel quod ipse egrediens sit Communizatus, nedum utilis, verum etiam, & necessarius; & ob id ipsa Communitas voluerit, saltem loco filij, huiusmodi indigenti alimenta præstare, & sic Religiosorum statum custodire, ut colligitur ex D. Thom. ar. 4. ad 4. in fin.

15 Et in hoc extrema necessitas à non extrema distinguitur: quia illa reddit votum nullum, seu suspendit illa duræ, ut si sit gravis, non absoluit à Voto; quia privilegium, extremæ necessitatis exorbitat à iure, & consequenter alias necessitates non comprehendit; sed, ut odiosa, debet restringi, & limitari.

16 Bene versum est, quod, neutro casu, huiusmodi erit exitus, si vel aliunde possit haberi succursus, vel si egrediendo imminet periculum animæ: tunc enim filius magis tenetur suæ spirituali salutis consulere, quam parentum inopiam.

Quoniam modo liceat Religioso Professo, Monasterium exire, ad subueniendum Parentibus, in gravi necessitate constitutis, cum, vel sine Religiosis habitu, & quo possit hanc facultatem concedere? Quæst. 22.

1 **R**ecogitet Professus, observare promissa, & recordetur, se Monachum esse: voto enim sibi adhibuit ad perpetuam clausuram, quam sine causa relinquere, vel ad facultatem confugere, mortale est; ut perbellè decidit in cap. placuit. l. c. 3. can. 16. qu. 1. ibi, neque alijs qualibetque; negotijs sese implicare, sit Clausuræ suo contentus; quia si quis piscis sine aqua caret voto, ita sine Monasterio Monachus: sunt enim hæc verba Eugenij Papæ V. Religiosis à vagatione, & discursu.

2 Parentum ergo, necessitate gravi supposita, procurat Religiosus Professus, modis omnibus suæ personæ statum tueri, & si ad

in Monasterio, Patri agenti iussu succurrere; procurat ei per Monasterium, cui ipse deseruit, administrari cibaria; etenim, solet Religio miseris elargiri elemosynas, vel hæc cōloqui à Religionis Denotis, aut consuequendo, legendo, confessiones, audiendo, aut aliquam honestam artem in Cella exercendo, scribendo, docendo, & similia peragendo.

3 Si hæc non suppetant, à suis Prælatis licentiam petat; quippe, qui debent, necessitate cognita, hanc subditis facultatem concedere, ut salua Regulari disciplina, possint Parentibus præstare subsidia, recte Religionis habitu, Diana 2. p. tra. 2. p. resolut. 90.

4 Insupèr, & hi tenentur examinare, ac veridicè iudicare, an talis Parentum necessitas sit magna, & gravis; an levis, & parva; & an huiusmodi præcesserit Professionem; an verò sit subsequuta? quia vrgens præcedens necessitas obligat ad non intrandum, & ingressum ad non profutendum; quia in primo casu præcessit debitu, & debitor ante, & post ingressu tenetur solvere debita præcedentis; quæ si Monasterium inquirere non curavit, tenetur solvere, ut dixi supra de non recipiendis oneribus ære alieno.

5 Si post Professionem sit habita à Religionis Prælatis faciunt cum eo misericordiam, vel ei facultatem faciendo, vel eiusdem Parentes adiuvando; ne ob eius egressum, eorum contemnatur Religio, Nauar. lib. 3. de Regul. conf. 126. in 1. edit.

6 Igitur, Religiosus Professus, iussu de causa poterit petere licentiam egrediendi à Monasterio ad subueniendum Patri oppresso, siue ante, siue post suam professionem, hoc illi acciderit, Gloss. 1. p. resolut. lib. 3. cap. 5. an. 35.

7 Quam facultatem potest Ordinarius Prælatus, præsertim Provincialis, vel P. Generalis, his subditis concedere, retento tamen Religiosis habitu, & salua Regulari disciplina; ut dixi, & bene colligitur, ex cap. Monachis. l. c. 9. qu. 1. ibi, nisi eis testimonium Abbas suus dederit, & docet iuristice Nauar. tom. 2. in commun. 2. p. q. 90. & comm. 2. p. q. 48. de Regularibus; & fuit decusum in Conc. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 19. ibi, nec detur licentia cuicquam Regulari oculo ferendi habitum sine Religione, providè etiam si fiat Episcopus opus, tenetur suæ Religionis habitum deferre, ut in cap. Clerici. 2. de ceteris, & honestate Clericorum, ibi, nisi Monachi fuerint, quos oportet ferre habitum Monachale, & magis expressè habetur in cap. 2. de Clerici, vel Monachi. l. c. 6. ubi; excommunicantur qui suæ habitum Religionis dimittunt, & in dist. 23. in cap. 3. an. Simoniaci, ubi, in talibus rebus suis applicetur, quilibet, semper usura est, Professioni, & Satisfactioni apti.

8 Solus ergo Papa, potest Regularibus, concedere, habitum Religionis dimittere, & hoc,

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 53

hoc, non nisi iusta, & rationabili causa, *Nanar. cit. loc.* & magis late in *lib. 3. consil. 54.* ubi in praxi id ipsum refert dictum, occasione cuiusdam Prouincialis, qui suo Subdito hanc licentiam concesserat, & *cit. loc. de Regul. consil. 26.* in 1. edit. *Rodrig. tom. 3. RR. q. 13. ar. 5. p. 2. summ. cap. 6. concl. 4. & Pcy. tom. 2. de Pralat. q. 3. cap. 1. num. 69.*

9 Et tandem, iste Egressus, etiā si exeat cum licentia Papæ, teneatur ad essentialia Regule, & ad ea omnia, quæ Parentum sustentationem non impediunt, quæ completa, vel cessante fludeat, statim, nulla postposita mora, in Monasterium redire: quia per huiusmodi licentiam, qualique sit illarum definit esse Monachus, qui suam ubique gentium tenetur obseruare Regulam.

Hermaphroditus, an possit in Religionem admitti? Or in ea valide profiteri? Quest. 23.

1 **H**ermaphroditus, scilicet, qui habet sexum maris, & femine, non debet in Religionem admitti, argumento *cap. diffiniuntur 18. q. 2. ibi, quia scandalum id est & offendiculum multis efficitur.*

2 Quod procedit in Hermaphrodito, qualique sexus in eo præualeat, ex quo enim utrumque sexum habet, virilem scilicet, & femininum, non debet admitti in Monasteriū Virorum, ne forte suauitabat, ut femina; nec Feminarum, ne incaleseat, ut masculus; nec his, aut illis deesset desiderium, muliebris, & virilia videndi, quibus visis timerem, illos à conuersione, & coitu: qui enim amat periculum, peribit in illis.

3 Nec in illis profiteri, cum sit hic, & hæc; quandoquidem Mas nequit profiteri in Conuentu Feminarum, nec è contra Femina, in Conuentu Virorum.

4 Et sicut non potest promoueri ad Ordines, arguitur *36. distin. idigras, & docent Sylu. verb. Herm. Suarez tom. 5. de censur. disp. 51. sect. 1. nu. 1. & Anila de cens. p. 7. disp. dub. 5.* Ita nec ad professionem Religiosorum, cum horum status sit strictior.

5 Sed pone, quod profiteatur, an sit valida talis professio?

Cui distinctione respondet *DD.* si Hermaphroditus præualeat in sexu virili, & profiteatur in Monasterio Feminarum; professio inualide proficitur: ita versa vice, si præualeat in sexu femineo, & profiteatur in coetu Virorum; quia in Professione essentialiter requiritur voluntas Proficientis, & illam admittentis, & recipientis; sed in casu, de quo agitur, aut utraq, aut saltem vna deficit: quia Viri non intendunt recipere, & in Religio-

ne sibi associari, nisi Viros; & Femine Feminas, ad præscriptum *Concl. Tri. de Regul. sect. 25. cap. 15.* ergo ex defectu voluntatis sic inualida Professio; secus autem dicendum; si magis valeat in sexu virili, & in Virorū Monasterio profiteatur; vel si sit præpotens in femineo, & in Feminarum Monasterio professionem faceret, sic enim valide; quia Hermaphroditus est iudicatus Vir, vel Femina, iuxta magnitudinem potestis virilis, vel muliebris, *l. quæritur, ff. de stat. hom. Nanar. lib. 1. consil. 8. de etate, & qualitate Ordin. & d. S. Fausto lib. 5. Theol. q. 10. & 211.*

6 Si verò sit paris potentis, nullitèr, & inualide proficitur, vbi libet profiteatur, *Rodrig. summ. par. 2. cap. 6. concl. 1. item. & Sylu. verb. Religio 3. q. 9.*

7 Si roges, quoniam modo potest cognosci isthæc præcellentia sexus sunt, qui dicant, quòd standum sit eius dicto; hæc tamen Regula non placet; quia, etsi his quòd ad contrahendum matrimonium sit data facultas eligendi sexum, quem voluerit; secus autem respectu Ordinum, beneficiorum, ingressus in Religionem, & professionis Religioz: etenim in his non standum est dictis eorum; si namq; quòd hæc haberent liberam facultatem, non quòd verius; sed quòd eis melius, aut delectabilis foret, eligerent.

8 Ad rationandum ergo omne periculum, aut is in ipsomet Religionis ingressu facetur, se esse Hermaphroditum; & sic non debet vlatenus admitti: hi enim de iure Canonico, & Ciuili, censentur infames, prout expressè in *caus. 4. q. 2. cap. si testes, & vti monstra nature, debent repelli, & procul esse.*

9 Aut clandestine se in Religionem recipit, & in ea subdole, publice, ac solemniter proficitur; morbo tamen cognito, ac fraude detecta, de licentia Papæ debet eiici, *Nanar. cit. loc.* immò inconsulto Papa potest è Religionem repellere à Patre Prouinciali, vel Generali, ex *Præiudicio Leonis X. Rodrigue, & d. S. Fausto cit. loc.*

10 Ego autem credo, quòd non sit nobis opus licentia, & privilegio, ad expellendum huiusmodi: etenim timentur Viri Religiosi à suis Dormitorijs, Choro, & Cellis proijcere, Feminas; & è cõtra Religiozæ Femine expellere Masculos; secus autem, horum societas, nedum erit inductoria, & prouocatoria ad libidinem; sed coortis plena, & sacrilegijs, *Sanch. lib. 5. in Decret. cap. 4. nu. 40. Sylu. verb. Relig. 3. quest. 9. Le desina de stat. Relig. in comm. cap. 6. concl. 1. & alij plures, quos citat Pcy. tom. 2. de Pralat. q. 3. cap. 1. §. 2. nu. 59.*

54 De Qualitatib. Recipiendorum Tract. III.

Trabentes originem à Iudis, Mahumetanis, Saracenis, vel Hæreticis; si alii sint idonei, an de iure possint in Religionem admitti, & in ea valide proficere? Quæst. 24.

1 *A*ffirmat Coetan. in 1. tom. Opusculorum, tract. 33. ad Leon. X. de septemdecimo responsionibus ad diversa, respons. 6. ad P. Fr. Matibiam de Pace, Sacra Theologia sacramentalem Regentem, ex quo salus nostra ex Iudæis est, ex quibus natus est Christus, secundum carnem, & Apostoli, & plurimi Patres fidei, & ingrati inveniremur, sui generis filios repellendos, quia occasio daretur Iudæis, nè ad fidem convertantur, dum intelligunt convertere filios in generatione, & generationem repulsi à Religione: tum quia, Religionis status est talis, ubi ipsi potius, si in aliquo dubitant, solidari in fide, quam aliis inficere possunt.

2 Quod amplius procedere de iure Canonico, & habetur expresse in cap. eam te 7. de responsis, ubi Alexander III. declaravit, non debuisse quendam à Canonica repelli, eod. quod antè fuisset Iudæus: Immo, ut ibi Glossæ doctores addunt, commendari debuit potius, & laudari, quod ad fidem venisset, & communionem Sanctorum.

3 Et hoc ideo, quia descensio, & generatio, qua quis descendit ex Infidelibus, non est impedimentum Canonicum ad intrandam, & proficendam Religionem: nullo enim iure id cautum, ut perdoctrinæ de solito more docet, & per plura ostendit Navar. lib. 3. consil. 5. de Regul. in antiquis editionibus.

4 Insuper, eisd. de iure Divino, per ea, quæ dixit Caus. quandoquidem Apostoli, cum essent Iudæi, facti sunt Christiani, cap. in nomine 23. dist. & Paul. Apostolus, ex Iudæismo solos Neophytos prohibet ab ordinibus, ad Timot. 5. hoc est, eos tantum, qui noviter venerunt ad fidem, & de recens sunt Christi, cap. quoniam, & cap. scitis Neophytos 48. dist. Ceteri autem indifferenter aperti sunt ad dignitates, & honores: etenim exceptio firmat regulam in contrarium, adeo, ut cunctis non exceptuata, inclusa censentur, & publicato Evangelio, teste Apostolo ad Romanos 3. & 10. Græci, & Iudæi non est distinctio, nimirum idem Dominus omnium dominus in omnes, qui invocant illum, videt Fflin. in dist. cap. caus. te 7. de reperiis, facit Regulam, si quod infidelitas, etiam propria, non nocet Conterfco, quanto magis, parentum 56. dist. cap. videremque bonitatem, & cap. nunquam de vitis, cas. de fin.

5 Quod item de iure Canonico extenditur ad filios Hæreticorum; quia non vide-

tur inconueniens, eos posse in Religionem intrare, ex cap. recuperat 32. q. 4. Navar. cit. loc. Nisi exciperentur, & essent inhabiles, per canon. Papa Innoc. & Alexand. ut in cap. statum felic. record. de her. in 6. ibi, ipsorumque filii, usque ad secundam generationem, ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, sed publicum non admittantur, dummodo eorum Parentes tales fuerint, & decesserint ibid. Secus autem si se emendaverint, & post hæresim reuerſi fuerint ad unitatem Cathol. fidei, ubi supra.

6 Proinde, credo; quod Innoc. IV. nobis in specie concessit, sub hac forma verborum, posse hæreticos ad professionem assumere, qui nostræ Religionis habitum experiant, ubi, ut pressi quondam sumbroſa catena hæretica prauitatis, post reuelatam ipsi veritatem fidei orthodoxæ, diruptis moriferis vinculis, pedem iniiciant in compedes salutis. Nos vestris precibus inclinati, quod hæreticos conuersos, & etiã conuertendos, qui vestræ Religionis habitum assumpserunt, vel quos in posterum continget assumere, ad professionem vestri Ordinis possitis recipere infra annum, per nos. Ordini vestro facto mandato contrario non obstant, auctoritate presentium, vobis concedimus facultatem: hæc ibi in Bull. nostræ Relig. fol. 35. litt. P.

7 Id ipsum Pius P. sub anno Dñi 1571. sua Constit. in P. Pastoralis officij, quæ voluit, & statuit, tales descendentes à Saracenis, Mahumetanis, Iudæis, & consimiles, posse Religionem intrare, ordines suscipere, & ad dignitates promoueri, Sankin comp. verb. Nou. fol. 43. 1. & Passar. in prin. Minim. inter Bullas eiusdem Pontif. pag. 128.

8 Idem fecit Greg. XIII. sua Constit. incip. muneri nostri, quam per extensum refert Peyr. tom. 2. privileg. Minimo. Constit. 2. eiusdem Pontif.

9 Secus autem dicendum de iure specialiprout est in multis Religionibus, & signatè in Ordine Minorum, ubi ex peculiari statuto. Nullus descendens ex conuersis Iudæis, Mahumetanis, & Gentilibus modernis potest ad Habitum recipi, & ad Professionem admitti, ex multiplicibus Bullis, quas circa gladiantur in declarando Emanuel Rodrig. tom. 1. RR. RR. quæst. 1. ar. 1. 2. & 3. & tom. 3. quæst. 1. ar. 1. 2. 3. & 4. & in 2. p. summ. cap. 5. de Noui. & Miranda tom. 1. Manual. Prælati qu. 19. art. 7. qui per extensum Bull. transierunt, Rodriguez Nepos in Comp. solut. 101. num. 19. & Portellan dub. verb. Noui. num. 30. & in addit. nu. 30. ubi huius generis multa dicit, nosset Zanardus 2. tom. cap. 17. & Peyr. tom. 1. de Subdito, quæst. 1. cap. 25. veritatem secundam interrogationem, §. 5.

10 Quoniam modo hæc statuta sunt videri, vel possint licite fieri, docent Caiet. & Navar. cit. loc. quos sequitur Rodrig. ubi supra; cum

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 55

eam nullus inferior Papa habeat auctoritatem statuendi contra ius commune; & nos latè diximus in *trac. de lege, & auctoritate Generalis Capituli.*

Lepra infecti, Morbo Gallico laborantes, Malè affecti, ceteriq; impotentes; an possint Religionem ingredi, & in ea valide profiteri? Qu. 25.

NVLUS in Ordine nostro ad Professionem recipitur, nisi requisitus circa multa, & præsertim an aliquam occultam habeat infirmitatem, prout expressè habetur in *dist. 1. de recip. c. 13. & c. 2. §. 4. col. 3.*

2 Et hoc idè; nè ad habitum recipiantur ignari, aut inepti, vel debiles, & impotentes ad onera Religionis; vt ibid. declaratur *col. 1. verb. debent autem.*

3 Et quidè, Recipiendum peccare mortalitèr, si falsum dicat, aut veritatem taceat; decipit enim in re graui recipientes, & mentitur, prout committit *Doctores.*

4 Et multò magis, peccare recipientes huiusmodi, si hoc scirent, & admittetèr; etenim in hoc grauètèr propria læderent statuta, & maximum Religioni afferrent detrimentum, indebitè, & contra sanum iudicium, *D. Thom. 2. 2. quæst. 189. ar. 10. in calce corporis, ibi, si tamen aliquod sit speciale impedimentum, potèst infirmitas corporalis, vel onera debitorum, vel aliqua huiusmodi.*

5 Verùm; quia multa iure fieri prohibètur, quæ facta, tenent; esto, quòd is contagioso morbo affectus, ad professionem assumatur; an sit vera Professio? quæsitum est.

Et re vera, valere de iure communi, docet *Nauar. lib. 3. de Regul. consil. 25. & Jacob. Grassi, eod. tit. & lib. de Regul. tom. 1. cons. 4.* vbi in facti contingencia examinat professionè cuiusdam Iuuenis nostræ Familæ, qui autè professionem plurius interrogatus, vt moris, noluit saceti infirmitatèr ethicæ, qua occultè laborabat.

6 Secus autè, si Religio habeat statutum peculiare a Domino Papa cõstitutum, quo inuolidetur talis professio, negaro morbo, quo quis professus afficitur, quia de iure communi, ægritudo, etiam morbilifera non annihilat professionem, vt colligitur ex *cap. sicut tenor de Regul. & cap. possit laici, de rescriptis, Abbas, & Imolus c. ex transmissa de renic. & ità decisum per Rom. R. c. 346. refert Farinac. & Hier. Rodrig. in Compend. Q. Q. R. R. resolut. 101. num. 61.*

7 Et hoc idè; quia ad obseruandum, vota essentialia, vtputà Paupertatis, Obedientiæ, & Castitatis, satis est voluntatis affectus; impotentia autem, scû deceptio ad accidè-

talia, vtputà ad ieiunia, & similia, non inuolidat, *Rodrig. tom. 3. Q. Q. R. R. quæst. 17. ar. 9. & in 2. p. summ. cap. 6. concl. 13. Miranda tom. 1. Manual. Tract. quæst. 19. ar. 2. & Paul. Laymann. lib. 4. tract. 5. cap. 5. nu. 4.*

8 Nec his obstat, quòd professio facta, sine consensu Conuentus, non valeat, ex *cap. final. in c. 2. de Regul. 6. & cap. ea nescitur, de his, quæ sunt à Prelatis, & Abbas in cap. ad Apostolicam, eod. tit. num. 12. & quòd si Capitulum sciuisset, Profitemtem illo laborare morbo, non consensisset professioni prædictæ.*

9 Quia, sicut matrimonium carnale per nullum errorem qualitatis, etiam accedente dolo, infirmatur; nisi impedimentum dirimens, Papali iure statutum sit; ità, & matrimonium spirituale cõtractum inter Religiosum, & Profitemtem, non potèst dirimi; de exceptione citèa accidentalialia non obstante; cõ magis, quòd Religio debuisset inquirere; ad hoc enim datur annus probationis; quod si neglexerit, sibi imputandum; ità *Nauar. & Rodrig. cit. loc. & D. Barbol. & S. Faust. lib. 5. Theol. de stat. Relig. q. 226.*

10 Nihilominus, *Ledsæm de stat. Relig. in communi, cap. 6. concl. 1. ver. quarta conditio,* tenet, prædictam professionem esse nullam, de iure Nature; quia infirmitas intellectus est, quætere *text. vbi ratio naturalis apparet.*

11 Quandoquidè, de iure naturali nemo potèst ab alio adstringi, nec sese obligare ad impossibile; & si fiat, non valet obligatio; quia ad impossibile nemo tenetur.

12 Confirmatur; quia Votum pro suo obiecto adæquato habet recipere materiã possibilem de meliori bono; quòd fit, vt si quis voueat, Religionem intrare, & in ea profiteri, si postmodum ob aliquem morbum reddatur impotens, ad illud obseruandum, non teneri; quia ob impotentiam Vouentis votum illud simplex euanesceit, ratione materiz impossibilis.

13 Ità à pari, nullum erit Votum solenne, quòd à simplici, nec ex natura rei, nec ex iure Diuino; sed sola Ecclesiæ institutione differt; prout expressè colligitur ex *cap. rursus, qui Cler. vel Von. & ex cap. quod votum, de voto, & vot. redempt. quod multis probat Azor. tom. 1. lib. 1. cap. 6. q. 1. & Peyr. tom. 2. de Prelatis, q. 3. cap. 1. §. 2. nu. 65.*

14 Nec his satisficit, si per aduersam partem dicatur, quòd Proficientis potentia, respectu votorum essentialium semper adest; præsertim tempore Professionis, ex adiutorio Diuinæ gratiæ; & quòd sufficiat affectus, quem Proficiens habet, obseruandi essentialia; etsi deficiant vires, vel adsit deceptio, quòad accidentalialia.

15 Quoniam, *DD. ex aduerso exsiliant,* hoc

56 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

hoc fundamentum falsum esse; quia inramentum est indissolubile, quo Proficiens se obligat observare essentialia, & accidentalia Regular; ergo æquo modo, ratione professionis tenetur ad hæc, & ad illa fux Religionis; & secundum Regulam promissam vivere.

16 Quod magis apparet, & declaratur, si adductatur, quod omnes *Constitutiones* Regulares eo tendunt, ut in ea Professi observent essentialia, & accidentalia; & acceptantes professionem, ad hoc intendunt obligare, sub culpa, vel penæ reatu; eo modo, quo in Regula sancitum est; & sub illa conditione admittunt.

17 Et Proficiens promittit vivere secundum Regulam, & illam observare; quod est se obligare ad utrumque, hoc est, essentialia & accidentalia simul; sunt enim quædam, accidentalia Regular, veluti propriæ passionis, à rei forma pullulantes, sine quibus rei essentia non potest salva conservari; nisi metaphysicè velimus, Religiosorum statum, stabilire.

18 Quibus addo ea, quæ dixi supra in tract. 1. q. 4. & verba *Navar. lib. 3. de Regul. conf. 5. in 1. edit. n. r.* immediate antè 1. quæst. ubi docet, quod sub illa conditione admittitur Proficiens, ut sit potens ad essentialia & accidentalia simul, non aliter, nec alio modo.

19 Hodie tamen, in Dominicana Religione, huiusmodi professio est nulla, & invalida, ex peculiari Statuto, Apostolica autoritate indicto, & confirmato in superrimo Generalissimo Capitulo, Romæ celebrato, nutu, & imperio Papæ *Petr. VIII.* sub anno Domini 1644. *ordinatione septima*, quæ extat tenoris sequentis.

Ordinamus, ut in posterum, Priores Conventuum, aliq; Superiores, quotiescunque Fratrem aliquem ad Professionem solemniter emittendam suscipiunt, inter alias interrogationes, ac professiones præmitti solitas, eidem quoque aperit, clarè, ac distinctè protestentur, Professionem ipsius nullam fore, si forsitan ipse gravem, aliquem defectum, ob quem merito rescindendus fuisset, subdole antè Votorum emissionem subtruxisset, aut occultasse, postmodum deprehenderit.

20 Proinde, sic Proficientes, invalidam professionem faciunt.

21 Quæ autem praxi, & possunt expelli, & ad quem spectat, has professiones nullas declarare; dicam infra de Professione nulla, tract. 12. & docent præcit. Doctores, & alij, quos allegat *Diana part. 4. Moral. tractat. 4. dist. cell. resol. 188.*

22 An autem Conventus possit consentire, ut sit male affectus, possit valide in Religione proficere? Negativè respondeo: tum quia, Capitulum nihil potest contra Regulam, & propria statuta; tum etiam, quia nul-

re tam gravis non potest Religioni præiudicare; patet in cessione inrii Ecclesiæ, prout colligitur ex cap. si diligenti, de foro competentis, & docet *Gloss. in cap. ad Apostolicam, de Regularib. verb. monasterij.*

23 Et addo, quod Profiteus in casu nostro est incapax Religiosi status, naturali iure; ut dictum est; quo fit, ut huiusmodi professio sit nulla ex duplici capite, nempe, ex huius incapacitate, & illorum potestate: Proinde, taliter Proficientes possunt suæ dubio è Religione eijci, & expelli.

24 Nec dicas, quod unusquisque potest suo iuri renunciare; quia hoc procedit de iure proprio, & absq; præiudicio alicuius tertij; hoc autem ius non est proprium, & eius cessione cederet in damnum totius Religionis, & permanentium in ea.

Corporè vitiatum, cū sūt Cæci, Surdi, Muti, Claudii, Gibbosi, Ermosi, & confusimiles deformes; an possint de iure communi Religionem intrare, & in ea validdè proficere? Quæst. 26.

1 Sicut corporè vitiatum, ob corporis defectum ab ordine repelluntur, ut in toto tit. de corporè vitiatum, & in cap. 2. de Clericis, & in dist. 55. cap. prius igitur, ibi, vel corporè vitiatum, & cap. si quis de Religioso proposito 77. dist. ibi, vel illa corporis parte vitiatum;

2 Ità à pari, sunt repellendii Religionis ingressum, qui Religionem ingreditur, alterum de duobus sibi pro sue præfigit: aut Ordines suscipere, & Choro assistere: aut uti Laicis Converteris laborare pro ministerio Clericorum; qui enim inhabilis reperitur ad utrumque quo iure, & qua conscientia præsumit, Religionem intrare? contra præceptum Domini *Levit. 21. ibi, qui habuerit maculam, non offerat panes Domino Deo suo; nec accedat ad ministerium eius; ubi, & repente subiungitur.*

Si Cæcus fuerit, si Clandus, si, vel parvus, vel grandis, & torto naso, si fracto pede, vel manu, si gibbus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si ingens scorbium, si impigritum in corpore, vel ponderosus; & similia, vide ibi.

3 Quæ autem vitia per has deformitates exprimantur, & significantur, docet *Deeres. Gratiani dist. 99. in cap. hinc etiam;* Et in subsequenti cap. c. 10. dicitur, quod *cæcum animal offert, qui ordinat in dolium, loco docti, magistrumque suum, qui tunc discipulus esse poterat; & ibid. huius generis multa dicuntur, digna scitu pro conscientia admittentium, ad Ordines, vel ad Religiosorum statum; viderint ipsi.*

4 *Divus autem Raymund. nostri Ordinis lib. 3.*

De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III. 57

lib. 3. summ. tit. 28. de corpore vitiatu, ad cauendum errorem prædictorum omnium, facit Regulam.

Quicumque culpa sua est vitiatu in corpore, repellitur; qui vero sine culpa, non repellitur; nisi scandalum timetur ex nimia deformitate; vel periculum ex nimia debilitate, & colligitur ex Capitulo præcit. titulo de corpore vitiatu, in Decretalibus lib. 1.

5 Sed pone, quod hi professionem faciant; an sit valida? ac iure communi? Et dico, quod sic; quia nullo iure pro inualida declaratur; Cæcus enim potest suo ore professionis verba profertre, & sua voce, sicut, & ceteri ad vota coram omnibus, in manu Prælati se obligare.

6 Quod amplius, ad Mutum; qui per signa, & natus potest professionem facere, & solemniter profiteri; sicut enim valide potest per signa contrahere, prout expressè habetur in cap. cum apud 23. de sponsal. & matrim. ibi & sufficit ad matrimonium solus consensus utrumque, de quorum, quatuorcumque coniunctionibus agitur.

7 Ità, sufficienter poterit valide per signa in Religione profiteri; est enim professio quoddam spirituale matrimonium, quod coalescit ex mutuo consensu Proferentis, & professionem Admittentium; vt sepè dixi, & docent communiter Doctores.

8 Quod item procedit in Surdo, & Muto simul; quia hi solent esse bona indote, & optimo pollere ingenio; addo, vt vna oculorum visione, multa apprehendant, notent, & intelligant; & sicut hi possunt contrahere corporaliter, vt docent Doctores in dist. cap. cum apud Sedem Apost. ita, & spiritualiter, ob identitatem præcitat. rationis, Sanchez lib. 7. Decal. cap. 12. num. 22.

9 Quod iterum extenditur ad eum, qui insimul erit Cæcus, Mutus, & Surdus; per ea multa, quæ docet Sanchez lib. 1. de matrimonio, disput. 8. nu. 13. & alij plures, quibus subscribit Peyr. tom. 2. de Prælat. quest. 3. cap. 7. §. 2. & 3. num. 82.

10 Et quoniam modo Surdus possit Presbyterio insigniri, & missam celebrare, vide Navar. lib. 1. de tempore ordin. conf. 37. in 1. edit. & quoniam horis Canonici satisfaccere, in tom. 4. comm. de orat. & bor. Canon. cap. 19. nu. 89. concl. 8. & Sylva in summ. verb. corpore vitiatu. vbi latè huius generis multa.

Vouens ingredi Religionē simpliciter, an satisfaciatur Voto, si ingrediatur Religionē S. Iacobi, vel Alcantara l. 2. 27.

1 Sanchez lib. 1. de sponsal. disp. 44. nu. 4. & Portell. par. 3. cap. 9. nu. 2. Negatiuè Tom. 2. Par. 4.

respondent; & hoc ideo; quia, vt Logici dicunt, nomen æquiuocum, siue analogum stat pro principali significatione; vt patet ex hoc nomine (Sanctus) quod dicitur de pulsu, vrina, & animali; sed primò principaliter dicitur de animali.

2 Nomen autè Religionis est quoddam æquiuocum; potest enim referri ad Religionem Istrictam, vel largam; vel propriè dictam, vel largè dictam.

3 Ergò, de suo principali significato, præsupponis pro Religione, propriè, & strictè sumpta; ceteri sunt Religiones Monachorum, vel Mendicantium, à Sancta Sede approbatæ, in quibus maximè iurantur illa tria. Vota; nempe, Obedientia, Paupertas, & Castitas, & non potest dici de Religione S. Iacobi, vel Alcantara, scilicet Congregationis S. Ioan. in Portugallia, vel similium.

4 Quod magis patet ex matrimonio carnali, quod dicitur de matrimonio rato, & nõ consummato, & de utroque simul, quod absolute sumptum, vel nudè prolatum, stat pro matrimonio consummato; quia pro illo, primò, & principaliter supponitur, ergò Votum prædictum factum, absolute debet intelligi de Religione propriè dicta.

Desforans Virginem, sub promissione, & pacto futuri matrimonij, si cum hac desforata contrahat in facie Ecclesiæ, an possit tutè, & licitè Religionem ingredi; & in ea valide præfieri, non obstante predicto matrimonio, licet rato, sed non consummato l. 2. 28.

1 Portell. 3. par. cap. 9. num. 2. Respondet negatiuè, quoad forum conscientia; quia in casu posito ingrediens Religionem, per matrimonium dumtaxat ratum non, amplius consummatum, non satisfacit promissioni, iam dictæ, ex qua nascitur naturalis obligatio contra Virum, vt supponitur.

2 Nec dices, quod Promissio steterit promissis; dum promissio contrahere, & quod de facto contraxit in facie Ecclesiæ, licet matrimonium contractum non cõsumauerit; quia in contractibus verba sunt accipienda propriè, cum effectu, & in propria significatione verborum, & in communi loquela; prout omnes docent, & praxis obseruat.

3 At in communi vsu loquendi; quando alicui famiaæ promittitur matrimonium, non promittitur matrimonium tantum ratum; sed consummatum; per quod Vir remanet obligatus ad coniungendum huic Mulieri, & ad eam alendum, & in alijs adiuuandum; sic, vt ceteri Coniuges faciunt.

4 Et additur, quod nomen æquiuocum stat

H

stat

58 De Qualitatib. Recipiendorum. Tract. III.

stat pro principali significatione, ut patet ex Logica, & dictum est supra.

Sed matrimonij nomen est ita; etenim dicitur de viroque, ergo absolute prolatum, stat pro principali, quod est esse consummatum.

5 Nec per tale matrimonium ratum fuit bene prouisum honori, & famæ Mulieris; dum ipsa statim dimittitur, & tale matrimonium remanet inutile, & otiosum; immo per hoc fuit ei illata maior infamia; Sanchez lib. 1. de sponsal. disp. 44. n. 7.

6 Sacrus autem dicendum, quod ad totum externum; proinde, si iste Ingressus, in Religione adita proficitur, erit eius professio valida, licet illicita, seruatis tamen alijs de iure seruandis, quia isthæc obligatio non est maioris vinculi, quam esse ære alieno grauatus, vel debitis onustus, vel ratiocuius obligatus.

Hæc autem omnia, professionem non irritant, ut dictum est de iure communi.

7 Nec obstat, quod Sixtus, sua d. Coelitis, De omnibus, annullauerit Professionem illorum, qui habent debita ciuilia, quia Clemens, VIII. sua dicta Consuet. incip. in specula, quoad professiones criminis fororum reuocauit prædictam Constitut. Sixti, easque reduxit ad terminos iuris communis, ut sepe dixi.

8 Sed de iure communi Canonico; hæc Professiones sunt validæ, per easque dixi supra, & docet Sanchez lib. 4. de cal. cap. 19. n. 2. & Portell. in dub. Reg. verb. Nostris qualitas, n. 19.

9 Nec his nocet matrimonium ratum, ex Trid. sess. 24. Can. 6. quod est de fide; prout ibid. definitur, nec valet dicere, quod matrimonium in casu posito debeat dici consummatum; quia illa prima copula fuit illicita, peccaminosa, & clandestina.

10 Sacramentum autem matrimonij est res sancta, & sacra, & nequit perici, aut consumari per actum peccaminosum; ut bene aduertit Portell. in d. cal. 9. n. 1.

Si iste Coniux post matrimonium ratum ingrediatur Religionem approbatam, ex qua, post vota solemnia Religiosis possunt licite exire; ut dicitur de Congregatione S. Ioan. Euangel. in Portugallia, vulgariter dicta de S. Elos, & quod post votum solenne egrediantur ex illa; an teneatur reuertit ad illam priorem Coniugem a se dimissam? Quæst. 29.

1 **N**egatiue deciditur in cap. vltimo de voto, in 6. ubi ad matrimonium ratum dirimendum duæ conditiones prætulerunt, ut fiat votum in aliqua Religione approbata, & quod Professio sit valida, conueniens hominibus verè Religiosis; Obligatio autem semel bene extincta, non amplius conualescit, ut dicitur in Legi. §. a ream, ff. de solut. & docet Nauar. de Regal. conf. 51. & Portell. cit. loc. au. 4.

2 Hinc, Professus, siue à Religione liberè exeat, siue cogatur exire, non amplius reuertitur ad prædictum ratum matrimonium redire; quia vinculum matrimonij fuit à solui Professione extinctum, & amplius non viuat.

3 Quod falsit in Religiosis Illustrissimæ Religionis Societatis Iesu, qui finito Nouitiatu biennio, licet sint verè Religiosi iuxta Bullam Greg. XIII.

4 Nihilominus, eam illorum vota non sint solemnia, sed tantum simplicia, non habent vim ad dissoluendum matrimonium ratum præcedens, ita post Valsequez, Henriquez, Ribadeneyra, & alios tenet Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 18. n. 6. & in summ. tom. 2. lib. 5. cap. 1. n. 29. sed tamen non desunt alij contrarium tenentes, quos citat Valsequez in 1.2. disp. 165. cap. 10.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Tract. IV. De Informationibus, & Examinatoribus Recipiendorum.

Examinatores, quid teneantur aduertere pro Informationibus Recipiendorum? Quæst. 1. Informatio aliquota, & plenaria, qua sint; & quomodo distinguantur? Qu. 2. Quoniam modo facienda sint butzmosi informationes, per quos, & coram quo Notatio? Quæst. 3.

Iuuenes maioris sexdecim annis, in Ordine Prædicatorum, an possint in Religionem admitti extra Capitula Provincialia, & prætermis Informationibus à Sixto P. præscriptis; Et quid ex Privilegio Clement. VIII. Conuentui S. Stephani Salmanticensi, Ordinis Prædicatorum fuerit concessum? Quæst. 4.

An

De Inform. & Exam. Recipiend. Tract. IV. 59

An *prædicto Privilegio. Conventui nostro Sælli Stephani Salmæiensi concessio*; possint *uti*, ac *frat* omnes *aliq* *Conventus*; tam *austri*, quam *cæterorum* *Ordinum*, *pro* *velut* *Deputati* ? *Quæst. 5.*

Forma *recipiendi* *ad* *habitu*, & *interrogandi* *sapè* *requisiti*, & *dandi* *iuramentu* *ad* *præscriptu* *Clementian* ? *Qu. 6.*

Si *Priores*, vel *Pralati* *Locales*, *ad* *quos* *spectat*, *omittant* *huiusmodi* *iuramentu* *fuscepere*, *aut* *informationes* *facere*; *an* *Professio* *sic* *facta* *sit* *valida* ? *Quæst. 7.*

Iuvenes *actoru* *habiles*, & *omni* *no* *Nobiles*; *an*,

passim *Pralati*, *prætermis* *Informationibus*, & *absq* *ue* *metu* *pænarum*, *ad* *habitu* *admittere* ? *Quæst. 8.*

Hæc *si* *quæ* *decisa* *de* *Informationibus*, *an* *comprehendant* *indifferenter* *omnes* *Vestitendos*, *cuiusq* *sint* *generis* ? *Qu. 9.*

An *Patres* *deputati* *ad* *videndâ*, & *examinandâ* *Recipiendoru* *Informationes*, *in* *casu* *culpe* *prece*, & *insimul* *cum* *Pralato* *in* *pænas* *incutiat* ? *Qu. 10.*

An *Episcopi* *Loc. Ordinarij*, vel *aliq* *extrâ* *Ordinem*, possint *esse* *Examinatores* *Novitioru* ? *Quæst. 11.*

DE INFORMATIONIBVS, ET Examinatoribus Recipiendorum. Tract. IV.

*Examinatores quid teneantur ad
uertere pro Informationibus
Recipiendorum ? Qu. 1.*

1 **P**RO *Informatione* *Recipiendoru* *duæ* *solent* *diligentiæ* *adhiberi* *altera* *ad* *inuestigandû* *ea*, *ob* *quæ* *Iuuenes*, *iuxta* *Statuta* *proprie* *Regule* *prohibentur* *habitu* *fuscepere*.

2 *Alterâ* *quidê*, *quæ* *respicit* *Decreta* *vniversalia* *Rom. Pontificu*, *edita* *post* *Regulæ* *confirmationem*.

3 *In* *Ordine* *nostro* *Predicatoru* *is*, *qui* *intendit* *habitu* *fuscepere*, *debet* *ab* *Examinatoribus* *interrogari*; *an* *sit* *Seruus*, vel *Coniugatus*; *an* *ratiocinijs* *obligatus*, vel *alterius* *Professionis*, vel *occultam* *habeat* *infirmitatem*, *prout* *habetur* *in* *cap. 15. text. 2. dist. 1. fol. 31.*

4 *Qui* *satis* *est*, *ut* *in* *ipsomet* *actu* *receptionis*, *sue* *ad* *Habitu*, *sue* *ad* *Professionē*, *illis*, & *oretē* *Pralato* *respondeat*, *nec* *aliâ* *accuratâ* *inuestigatio* *exigitur*, *nisi* *fortē* *adesset* *de* *his* *aliqua* *suspicio*, *sut* *notat* *P. Margher. Proter Petras Martyr Festus in* *part. 2. Summ. nostraru* *Constitut. de* *qualit. informat. cap. 9.* & *colligitur* *ex* *præcit. nostris* *Constit. ubi* *nulla* *sit* *mentio* *de* *Informationibus* *aliè* *habendis*.

5 *In* *cæteris* *autê* *Ordinibus* *debet* *Regula* *omni* *no* *obseruari*; *prout* *vnusquisq* *promissit*, & *ad* *eam* *se* *obligauit*.

6 *Quo* *verò* *ad* *Decreta* *Romanoru*, *Pontificu* *Examinatores* *debēt* *aduertere*, *quod* *ex* *prima* *Sixti V. Constit. edita* *sub* *anno* *Domini* *1587. quæ* *incip. Cùm* *de* *omni-*

bas, & *c.* *Iuuenes* *maiores* *sexdecim* *annis* *non* *poterant*, *nec* *possunt* *ad* *habitu* *Religionis* *recipi*; *nisi* *in* *Capitulo* *Generali*, vel *Provinciali*; *habita* *tamen* *prius* *informatio* *ne* *plenaria*, *quod* *non* *essent* *illegitimi*, *non* *criminosi*, *non* *debitis* *onusti*, *non* *ratiocinijs* *obligati*, & *consimiles*.

7 *Quæ* *quippè* *informatio* *sic* *accuratè* *capta*, *debebat* *in* *eodem* *Generali*, vel *Provinciali* *Capitulo* *per* *quatuor* *Deputatos* *examinari*, & *approbari*; *secus* *autê*, *nulla*, foret *Receptio*, vel *Professio*, *prout* *plenius* *in* *ead.* *supraposita* *Constit. Cùm* *de* *omnibus*.

8 *Ex* *secunda* *verò* *Constit. eiusdem* *quæ* *prima* *moderatim*; *poterant*, ac *possunt* *Iuuenes* *recipi* *extrâ* *Capitula* *Generalia*, & *Provincialia*; *sed* *constit* *plenè* *prius* *de* *prædictis* *qualitatibus*, *per* *quatuor* *Superiores* *diuersorum* *Monasterioru*, & *ubi* *fuissent* *prædictæ* *informationes* *per* *eosdē* *quatuor* *Superiores* *in* *vnū* *collectos*, *visæ*, *examinatæ*, & *approbatæ*.

9 *Quod* *si* *paucitas*, *aut* *nimia* *distantia* *Domoru*, *nec* *id* *quidē* *facilè* *pateretur*, *tribus* *ex* *antiquioribus* *Patribus* *vnus* *Monasterij* *illius* *Provinciæ* *in* *Religionibus* *Monachalibus* *per* *Capitulu* *Generale*, & *in* *reliquis* *Regularibus* *per* *Capitulu* *Provinciale*, *huiusmodi* *facultas* *concederetur*; *prout* *melius* *in* *d. Constit. 2. incip. Ad Romanu*, *spectat* *Pontificu*.

10 *Pro* *cuius* *obseruantia*, *in* *Capitulo* *Romano* *1589. in* *qualibet* *Provincia* *nostri* *Ordinis* *fu* *erunt* *designati* *Conventus*, *quorum* *Superiores* *debuissent* *conuenire*, *quando* *volentibus* *Religionem* *intrare*, *hæc* *ap-*

probatione, opus erat.

11 Ultrà autem prædicta communia iura, ſunt attendenda particularia Priuilegia Religioſorum, p̄ quæ Religioſes nō pauca, in ſpecie eximuntur à lege, & iure comuni.

12 Patres enim Minores ex ſpeciali conſeſſione ab eodem Sixto ſibi facta, quæ incip. *Nup̄r quidam*, extrà Capitula Prouincialia, & Generalia poſſunt ſuueſcere ad habitum recipere, & eorundem inſormationes facere per quatuor Fratres eiſdem Conuentus, in quo habitus ſuſcipitur.

13 Quipropter, Fratres debent à Diſſiniſtoribus Prouincie assignati, & ſic assignati, poſſunt pariter ad talem effectum, etiam tolles ſeculares examinare, & ab eiſdem iuramentum exigere.

14 Et inſormationes ſic captaſ attendere, & approbare: quibus viſis, & approbatis, Nouitios ad habitum recipere; quam facultatem participant omnes Regulares, qui cum illis in priuilegijs communicant, *Miranda tom. 1. Manual. Pral. q. 19. ar. 3. & q. 21. ar. 1.*

15 Prouinciales Ordinis Patriarchæ Sæcti Franciſci de Paula cum tribus ſuis Socijs extrà Capitulum Generale, & Prouinciale poſſunt Nouitios ad Religionem admittere per *Conſtit. Sixti V. incip. Niſi nos antequam* per extenſum refert *Peyr. in tom. 3. priuileg. Mirand. cap. 8. ad Conſtit. Sixti*; facta tamèn priùs per ſaltèm vnum ex dictis diligenti inſormatione ſuper impedimentis; & modò tales receptiones referantur in Capitulo Generali, vel Prouinciali.

16 Religioſes Monachales, & aliz nonnullæ (quarum vna eſt Dominicana) ex quo in ea reperiuntur perpetuæ filiationes illorū Conuentuum, pro quibus Profeſſiones emittuntur; prout in *diſt. 2. cap. 14. tex. 6. fol. 180. ex Conſtit. Greg. XIV. incip. Circumſpecta Rom. Pont.* poſſuat Nouitios recipere in vnoquoq; Monasterio designato per Superiorem Prælatum de conſenſu ſui Capitali; præhabita tamen tamen aliquali inſormatione ſuper rebus contentis in *Conſtit. Sixti*.

17 Dummodò, antequàm ad Profeſſionem adinitantur, plenariè, & eo modo, quo in *d. Conſtit.* habetur, inſormationes fiant, examinentur, & approbentur; & plenius in ipſamet *Gregoriana à Sæcraſarum cum accepimus*, viſq; ad illa verba *Contrarij, quibuscunq; &c.*

18 In Religione Clericorum Miniſtrantium Infirmis, particulari iure ſibi facto à *Clem. VIII. sub anno Domini 1594. quod incip. Affidua*, poſſunt eligi tres Patres de Capitulo Conuentuali antiquiores, qui eandem habent facultatem, & potestatem in adinitendis Nouitijs, quæ commiſſa ſuit Capitulis Generalibus, & Prouincialibus, alijsq; deputandis, iuxta *Conſtit. ſuper receptione No-*

uitiorum, editam à Sixto V. prout plenius in ead. *Bulla*, quam habes in *tom. 3. Bull. Chærub. in append. ad Clem. VIII. Conſtit.* eius *tertia. fol. 44.* quam participant omnes illæ Religioſes, quæ habent communicationis priuilegium, cū ſunt omnes Mendicantes.

19 Id ipſum in ſpecie ſuiri conſeſſum à *Paulo V. Fratribus Seruitis Domus Montis Sinarij*; vt in *Bull. Chærub. tom. 3. & eſt 76. infra Bull. eiſdem Pontif.*

20 Itèm, Nouitijs in Societate Ieſu recipiuntur etià, non ſeruata forma *Bull. Sixti V. ex ſpeciali priuilegio ſibi dato à Greg. XIV. vt in eius Bull. incip. Exponi*, edita ſub anno 1591. ſub die 30. Auguſti; & notat *Nonarum Lucerna Regul. ver. Nouit. nu. 8.*

21 Quæ quippè priuilegia communicantur ceteris, ob priuilegium communis agnitionis, de conceſſis, & concedendis; vt dixi in *traſt. de commun. priuileg. q. 3. & dicam infra in Priuileg. nobis facto per eundem Clem. VIII.*

22 Debent deniq; Examinatores diligenter aduertere; tūm ea, quæ *Clem. VIII.* ſtatuit ſub anno Domini 1602. ſua illa *Conſtit. incip. In Suprema Eccleſia*, quæ ſuprà habes.

23 Tūm itèm, & ea, quæ idem *Clem.* decreuit pro *Inſtitut. Nouitorum*, & inter alia, ibi, quod attinet ad recipiendum Nouitorum formam, *ultrà diligentem perquiſitionem, qua habenda erit de Natalibus vniuſcuſq; corporis vaſtitudine, moribus, & antè alla vita, & præcipud eorum, qui annuum ſextumdecimum exceſſerint, an crimiſoſi, aut are alieno granati, vel reddenda rationi obnoxij ſint, iuxta formam. Conſtit. Sixti V. &c.* illud, etiam Superiores perquirat, vt nullus admittatur, qui ex bonis parentibus natus non ſit, & ne eorum patres, ope, & ſubſidio ipſorum indigentes, deſerant, &c.

24 Et alia, quæ in conſimilibus Decretis, habentur, nè contingat errare; ex quibus omnibus colligant, quòd inſormationes ſuper iam dictis requiſitis, ſuè fuerint aliquales; vtputa non plenæ, ſuè perfectæ, & plenariæ; debent præcedere, nedum profeſſionem; verum etiam, & receptionem illorum, qui cupiunt habitum Religionis aſſumere.

Inſormatio aliqualis, & plenaria, quæ ſint, & quomodò deſtinauantur Q. 3.

1 **G**regorius XIV. ſua præcit. *Conſtit.* ſtatuit, vt Nouici recipiantur per Superiores Conuentuum de conſenſu ſui Capitali.

2 Habita tamèn priùs aliquali inſormatione ſuper requiſitis à Sixto V. præſcriptis, dummodò antè profeſſionem hat de illis plena probatio, qua plenè conſtet, nullum impedimentum à deſe, quominus poſſent ad profeſſionem admitti, vt ſuprà dixi.

De Inform. & Exam. Recipiend. Tract. IV. 61

3 *Clemens autem VIII.* immediata Constituit. canit; ut Priores Conuentuum pro tempore existentes, possint quoscunque Iuuenes petentes ad habitum admittere, recepto tamen ab eis iuramento, quod aliquo de impedimentis predictis non sint detenti.

Dummodo, hoc totum ante eorundem professionem per investigationem alicujus Religiosi, sine strepitu, & figura iudicii, sit bene probatum.

4 Aliqualis autem Informatio, in hoc a plenaria, seu plena distinguitur: quia ad faciendam summariam, seu aliqualem informationem, sufficit dictum vnus testis: dummodo deponat plenè de facto: prout docent *Iurista*, & signanter *Barol. in l. 2. §. si verò, C. de in rem alio, & Iason in l. admonendi, de iurjurando, nu. 187.*

5 Ad plenariam verò requiruntur ad minus duo testes, qui plenè de facto deponant, iuxta verbum Domini, in ore duorum, vel trium fiat omne verbum.

6 Tunc autem informatio dicitur fieri cum strepitu, & figura iudicii, cum sit cum citatione partium, & dato termino, vel adhibitis Apicibus, & Rimulis iuris.

7 Secus autem dicitur secreta, simplex, & de plano, sola facti veritate inspecta.

8 Quæ licet fiat, & sit sine iuris solemnitate, subelitare; non tamen propter hoc definit esse plena, si constet ex vniformi, & pleno testimonio duorum testium, qui sint hie digni, & omni exceptione maiores: prout docent *Iuriconsulci.*

9 Qui quidem testes debent deponere, cum iuramento; focus autem eorum claudicaret testimonium; prout colligitur ex *cap. super nobis, de testibus, ibi, nullius testimonio debes credi, quantumcumque Religiosus existat; nisi iuratus deposuerit, & docet Glos. in cap. cum olim essemus, de Fratrum, de privil. & Felix in cap. non constitutus, n. 17. de responsis.*

10 Exinde, poteris bene colligere, quæ sint obseruanda pro debita receptione Iuuenis, ac mente Romanorum Pontificum.

Quoniam modo faciende sint huiusmodi informationes, per quos, & curam quo Notariis Quæst. 3.

1 **I**nformatio, de qua agitur, nil aliud est, quin quædam inquisitio, quæ fit per Iudicem in aliquo particulari, & nominatum, ad hoc, vt quod queritur, & inuestigatur, sit clarè cognitum, & notorium.

2 Iudices autem per quos sunt faciendæ Nouitiorum informationes, poterunt esse Superiores illorum trium, vel quatuor Con-

uentuum, quos Capitulum Generale deputauit; vt supra dixi.

3 Hi quidem tres, aut quatuor Priores, saltè semel infra annum, se debent venire, informationes capere, & si opus sit, ob talem effectum Sæculares testes examinare, medio iuramento; & illorù depositiones super Qualitatibus Recipiendorum recipere; & illas captas, examinare, approbare, vel reicere; sic adeò, vt hi Priores sint Iudices examinatores, & Nouitiorum receptores; prout ex *secunda Bulla Sixti V. & ex alia Clement. VIII. & notat Rodrig. in 2. par. sum. cap. 4. & Portell. ver. Nouit. in form. n. 2.*

4 Dixi, poterunt; quia si sit difficile, & onerosum, tot Patres Priores in vnum congregare. Preses Conuentus, in quo fit Nouitiorù receptio, iuxta commune priuilegiū, quod infra habes, ab eod. *Clem. VIII.* Conuentui Sancti Stephani Salmanticensis concessum, poterit aliquem Religiosum transmittere ad predictas informationes faciendū.

5 Quæ vbi factæ, modo à *Clem. VIII.* præscripto, debent examinari à Priore Conuentuali, seu Præfide eiusdem, cum Magistro Nouitiorum, & Studiorum, si adsit; focus cum Lectore Conuentus, ac alijs Deputatis, iuxta Loci consuetudinem.

6 Si autem in Loco, & Patria Recipiendorum reperiantur Domus nostri Ordinis; poterit predictus Pater Prior, hoc totū illius Loci nostræ Domus Patribus cōmittere, & transmissis sibi informationes, vt supra examinare, admittere, vel reprobare, prout fuerit sibi bene visum.

7 Notarius autem, eorū quo, & per quem debent fieri tales informationes, non oportet, quòd sit Regius, vel Apostolicus; sed sufficit, quòd sit vnus Religiosus Frater Professus, ad tale munus assumptus, & constitutus per Superiores Regulares eiusdem Ordinis, quem Iuuenes ingredi desiderant.

8 Tum quia, *Sext. in d. Constit.* non limitat; sed loquitur absolue, vt patet ex illis: verba autem absolue pronuntiata, debent explicari secundum statum, & conditionem eorum, ad quos committitur depositio negotij, vt dicitur in *l. plenum, §. quid, §. de usu, & habitatione*, & notant *Neu. de Orat. distell. 54. & Rodriguez in 2. par. sum. in cap. 4. de exam. num. 5.*

9 Tum itè; quia non solum Magister Generalis nostri Ordinis potest instituere, Fratres in Notarios pro rebus fidei, ad Sanctam Inquisitionem spectantibus, ex speciali *Diplomate Iulij III.* vt in nostro *Bull. fol. 257. litt. D.*

10 Verū etiam, & alij omnes Superiores Regulares, in vnaquaq; Prouincia possunt instituere vnum, vel plures sui Ordinis Fratres

62 De Inform. & Exam. Recipiend. Tract. IV.

ites, ab eis approbatos in Notarios publicos, non solum pro communibus Religionis negotiis; sed etiam pro particularibus, ex concessione, & privilegio *Pij V.* vt in *2. tom. Bull. Cherub.* inter *Concl.* eius 124. fol. 376. quod item per extensum refert *Petr. in tom. 2. pruil. Minimorum*, vbi multa notat huius generis, & maxime de modo instituendi tales Notarios.

11 Sed pone, quòd ad instantiā Nouitij hæc informationes fiant coram Iudice Laico antè Religionis ingressum; an valeat; ex quo acta vnius Curiz non probant in alia?

Respondet, valere, & quidem illis standum esse, si per eas planè constet, volentem Religionem ingredi, à prædictis impedimentis esse alienum, & absolutum omni vinculo, quo clauditur Religiois Porta.

12 Et hoc ideo; quia *Sixtus* pro causa finali in statuendo, id sibi constituit, vt Recipiendi ad habitum, essent habiles, hoc est, sine impedimentis suprà expressis; & quòd ista, habilitas, seu impedimentorum carentia, ceret constaret.

13 Hoc, vel illo modo, parùm refert; nec *Sixtus*, expressit, nec coram quo Iudice sit scienda, declarandi; satis est, quòd fiat; habeamus intentum, & non eueremus de modo, *Miranda* in proprio *tractatu* de hæc re, q. 7. concl. 1. & q. 8. & *Portell. cit. loc. nu. 3.* quia, inter Regulares, Apices iuris non seruantur.

14 Proinde, Iuvenes maiores sexdecim annis, in Prouincia Calabriz, satis est, vt admittantur, quòd de Natalibus habeant à Parrocho fidele testimonium, pro vira, & moribus à Patria, in qua sunt nati: pro alijs requisitis à Magistro Actorum Curiz, vel à Custode Archiuij, in quo asseruantur processus Reorum criminum.

15 Et nihil aliud, tam pro Ingressu, quam pro Professione desiderat; nisi fortè litteræ testimoniales essent de fide suspectæ; nam in tali casu maior adhibetur diligentia pro investigatione veritatis.

Iuvenes maiores sexdecim annis in Ordine Prædicatorum; an possint in Religionem admitti, extrà Capitula Prouincialia; & prætermisso informationibus; à Sixto V. præscriptis. Et quid ex privilegio Clem. VIII. Conuentui S. Stephani Salmaticensi, Ordinis Prædicatorum fuerit concessum? Qu. 4.

IN Dominicana Religione, vltra prærecensita, ex specili *Indulto Clem. VIII.* quod infra pono, Priores Conuentuum ad id Deputatorum, recipiunt Nouitios, absque præiis informationibus, de consensu sui Ca-

pitu, & seruatis his conditionibus:

2 Nempè, vt primò sumant iuramentum à Recipiendis, quòd sint liberi, & immunes ab omnibus alijs impedimentis, quæ *Sixtus V.* prohibuit.

3 Quod iuramentum succedit loco præiis informationis: Vnde, si Priores illud omittant, in non exhibendo incidunt, in poenas *Sixti V.* peccantq; mortalitèr: est enim, omittere clausulam in re graui, contra mentem *Sixti V.* & *Clem. VIII.* nam ambe *Bull. Sixti*, expriment, vt fiat præiis informatio, cui etiam aridet *Const. Gregorij*; prout est videre in præcitatis, & suprà positis *Bullis*, & *Clem. VIII.* pro loco præiis informationis, vt dixi, supplet, & requirit exhibitionem iuramenti.

4 Hoc autem iuramentum à Vestientiis suscipere non spectat ad Prouincialem; sed ad Priorem Conuentus, in quo Iuuenes suscipiunt Religionis habitum, vel ad similem loci Prælatum; prout ex *Bulla* colligitur.

5 Dato habitu, & induto Nouitio; intrà annum probationis, debet Prouincialis, vel Prior iam dictus Conuentualis, aliquem Religiosum deputare, qui secretò, sine strepitu, & figura iudicij, possit prædictas informationes facere; & si opus sit, iuramentum etiam sumere à testibus secularibus; hi quidem bene possunt testificari de his omnibus requisitis: prout *Rodrig. tom. 3. Q. 2. R. q. 10. ar. 2. & in 2. p. summ. cap. 4. num. 7.* & *Portell. verb. Nouit. informatio, nu. 3.*

6 Et tandem, informationes sic factæ, debent examinari à præcitato Priore Conuentuali, cum tribus, aut duobus alijs Deputatis, qui sint apti; prout melius constat in propria *Bulla*, quæ est tenoris sequentis.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam; in his, quæ ad Religionum propagationem spectant, auctoritas nostra partes libèrè interponimus, prout in Domino salubriter cõspicimus expedire. Alijs siquidem sçilicet record. Sixtus Papa V. Prædecessor noster, in illis tunc suadentibus rationibus ductus, sua perpetuè valitura Constitutione, qua incipit, Cùm de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus, sub dat. 6. Kalend. Decembris, Pontificatus sui anno 3. emanata, inter alia, statuit, & ordinauit, vt Iuuenes 16. annis sue ætatis excedentes, aliquam Religionem ingredi volentes; non prius ad habitum recipi, & ad professionem admitti possent, quàm de eorum autè vltia vita, ac morum honestate, ac de legitimis natalibus, alijsq; eorum qualitatibus, tunc expressis, constaret inuicè, id, vt instrumentum, de super formanda coram testibus, & Notario ad Capitula Generalia, vel Prouincialia, in quibus per Diffinitores Capituli approbarentur, deferri deberent, consensisset; prout in eadem Constitutione latius continetur, qua tùm difficile adimpleri possit.

posse, experientia postmodum compertum extitit, eandem Constitutionem Sixti Prædecessoris felici recordationis Gregor. Papa XII. & Prædecessor noster moderatus fuit, ut huiusmodi receptiones, & approbationes, per Priores quatuor Domorum fierentur, ut qui ad Religionem admitti vellent, ad quatuor eiusdem Religionis, quam elegerint, Domos accederent, & ab eorundem Prioribus approbationem deferrent, ut in aliqua ipsarum Domorum recipi possent. Itemque Sixti V. Ordini Fratrum Minorum concessit, ut huiusmodi Recipiendorum approbationes, per quatuor Fratres ex antiquioribus eiusdem Domus, in qua habitum petierit, & Defensoribus nominatos fieri possent, ipsique quatuor, antiquiores nominati, ad inquisitionem faciendam procedere, & ad hunc effectum testes vocare, & ab eis iuramentum recipere eorum Tabellione, & alia requiescere facere valerent, prout in diversis Prædecessorum litteris plenius continetur. Cum autem sicut pro parte dilectorum Prioris, & Conventus Domus S. Stephani Salmanticensis Ordinis Prædicatorum nobis expressum fuit, eisdem Priori, & Conventui per dictum Sixtum Prædecessorem ad petitionem, & supplicationem bona memoria Antonij Tisdi Salmantini Ioannis, & Pauli Presbyteri Cardinalis Carafa nuncupati, vna vocis Oraculo indultum fuerit, ut insinuat, per Tabellionem eorum testibus facta super qualitatibus Invenimus in dictum Conventum ad habitum recipi petentium, per Priorem, seu Presidentem, ac Supporem, & Magistrum Novitiorum, & Magistrum Studentium eiusdem Domus, irritide approbati, vel reprobari deberent, cumque huiusmodi receptionis forma, factio, & commodior existat, quam alia supradicta, nihilominus hanc etiam multa incommoda pati compertum est, multosque ad Religionis ingressum diversis rationibus prosperè arceri, atque a proposito abduci, & ea de causa, Religiosorum numerum in dies minui. Quod si eisdem Priori, & Conventui licitum esset iuvenes huiusmodi Religionis habitum ibi suscipere volentes, prout tantum iuramento, se non esse criminosos, rationibus obligatos, à quibus non possint faciliter expelli, nec furto, latrocinio, aut homicidio notatos, nec alijs impedimentis in dicta Bulla Sixti V. contentis, detineri, ad habitum admittere, possent intra tempus probationis de eisdem qualitatibus inquisitionem, & indagationem, iuxta Indultum Sixti V. prædictum, vna vocis Oraculo concessum, facere, ex hoc profectò Domus prædicta, quæ valde insignis existit, pristino splendore cum Religiosorum propagatione, & Divini cultus augmento resisteretur. Ideò nobis dilectorum Prioris, & Conventus nomine suis humiliter supplicatem, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignemur. Nos igitur, qui Religiosorum propagationem, & Divini cultus augmentum, quantum cum Domino possimus, libere

procuramus, singularum literarum prædictarum tenores, præsentibus pro expressis habentes, ac Priorem, & Conventum prædictum, & singulares personas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & penis à iure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet immodati existant, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, hanc serie absolventes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilibus Fratribus nostris Michaelis Episcopi Albani Cardinalis Alexandrini nuncupati Ordinis Prædicatorum Protectoris consilio, eisdem Priori, & Conventui nunc, & pro tempore existentibus, ut quoscunque iuvenes, etiam 16. annis seu annuul excedentes, ad habitum in eodem Conventu admittere petentes, recepto ab eis iuramento, quod criminosis, rationibus (ut præfatur) obligari, furto, latrocinio, aut homicidio notati, aut alijs impedimentis in dicta Bulla Sixti V. contentis, detenti non sint, accipere, ac possent per aliquem eiusdem Conventus Religiosum, ad hoc deputatum, ad investigationem aut alia illorum vita, ac morum, ac reliquorum præmissorum, absque strepitu iudicario, sed per secretum secretum procedi facere; qui ad hoc deputatus, processum, & informationem captam dicto Priori, seu Presidenti, ac Suppore, & Magistro Novitiorum, & Studentium, à quibus approbati, & reprobari possint, referre fideliter debeat, libere, & licite possint, & valere, auctoritate Apostolica senore præsentium concedimus, & indulgemus. Decernentes, prædictes litteras, &c. Datum Rome apud Sanctum Marium, sub annulo Piscatoris 10. Septembris 1597. Pontificatus nostri anno sexto.

An prædicto Privilegio Conventui nostro Sancti Stephani Salmanticensis concessio, possint uti, ac frui omnes alij Conventus, tam nostri, quam exterorum Ordinum, pro vestriendis deputati 2 & 5.

1 **R**espondeo affirmativè; tum quia. Julius II. vni Loco concessit, ut dicit ad omnia alia eiusdem Religionis, eam maximè, quæ concernit iugum, & commune beneficium; prout habetur in nostro Bull. fol. 125. lit. B.

2 Item, & Pius IV. Privilegia concessit, vni, aut quibusdā Monasterijs Ordinis Divi Hieronymi, extendit ad omnia, & singula Monasteria eiusdem Ordinis, tam Virorum, quam Mulierum, quibus in specie concessa non sunt.

3 Quod Privilegium Ordinis Divi Hieronymi comprehendit omnes Mendicantes, ob privilegium communicationis; prout Ego nec ostendi supra in tract. de cognomin-

64 De Inform. & Exam. Recipiend. Tra& IV.

cazione priuileg. q. 3. & 4. & latè quæst. 14.

4 Et Leo X. sub anno Domini 1519 ob munituâ communicationem priuilegiuū vni loco concessa, extendit ad omnia, & singula omniu Ordinum, ac si in specie, & in indiuiduo concessa forent, sua Const. quæ incip. *audiam per nos accepto*, quam refert *Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 21. in fin. art. 1.* & alia huiusmodi habetur in nostro Buller. quæ est prima inter alias supradicti Pontificis.

5 Ex qua collige, quod omnia, & singula priuilegia, hæcenus cōcessa, vel in posterum concedenda vni Ordini, vel Domui cuiuslibet Ordinis Mendicantium, censeri debent concessa omnibus prædictis Ordinibus Mendicantium, ac si in specie concessa fuissent.

6 Tūc etiam; quia prædictum Priuilegium non est exorbitans, nec præiudiciale iuri communi: immò censetur concessum Ordini in communi, vel Patribus in communi Religione viuentibus; quod sit, vt sit reale, perpetuum, & extensibile ad omnes, absq; præiudicio aluius tertij; & additur, quod vbi militat eadem causa finalis, ibidem debet, & reperiri, & eadem legis dispositio.

7 Clem. autem VIII. se mouit ad concedendum prædicta; quia si antè receptionem, habitus sumi debeant informationes iuridicæ, publicaretur Recipiendorum voluntas ingrediendi Religionem; & sic adesset multa obfculcula, quæ eos retraherent à Sancto proposito; quæ ratio, cum vbiq; vigeat, vbiq; debet habere locum eadem dispositio; & ex his impugnatur opinio Merolla *tom. 3. sive Theol. moral. disp. 6. de priuileg. cap. 4. de communice. dub. 7. nu. 68.*

8 Benè verum est, quod tam in nostris, quàm in alienis Conuentibus, in quibus habitus Religionis suscipitur, si non adsit Magister Studentium, loco eius potest assumi principalis Lector Conuentus, vel consimilis; dummodò sit idoneus secundum loci consuetudinem.

Forma recipiendi ad habitum, & interrogadi super requisitis, & dandi iuramentum, ad præscriptum præfata Clementina? Quæst. 6.

1 **F**orma recipiendi Iuuenes ad habitum nostræ Religionis habetur in nostris *Const. dist. 1. cap. 13. de Recipiendis.*

2 Quo in loco definitur, vt hi Recipiendi à primis, & antè omnia examinentur in moribus, & scientia per tres Fratres idoneos, ad hoc electos de communi consensu Capituli.

3 Hi autem Examinatores, prout dicitur in *lib. de instrum. Officialium Ordinis*, in 3. p.

seu *træst. cap. 14. fol. 78. in fin. Constit.* vrbane, ac lenitèr debent Recipiendos examinare, cum tanta dexteritate, & charitate, diuifum, vel coniunctim, cundo per Hortum, vel alibi latine loquentes eos interrogent; modò de rumoribus mundi, modò de rebus pertinentibus ad scientias, inquirendo de proposito veniendi ad Religionem; modò de Studio, vbi, & quando, & sub quibus Magistris peractò; ita, vt quasi insensibiliter reperiantur examinati; quod si compertum sit, & visum fuerit Examinatoribus, quod sic examinatus indubitanter debeat recipi, referant Prælato.

4 Qui, congregato Capitulo, vt moris, & relatione facta de vestiendi, habito prius consensu etiam per vota sectetur illorum, omnium ad quos spectat. Accipit per Magistrum Nouitiorum Vestiendi, & adducto in Capitulum, se prosternat in medio Capituli, toto corpore, & manibus extensis, ad modum crucis, Prælato dicenti, *quid petis respondet, Misericordiam Dei, & vestram.*

5 Prior autem iubeat, eum surgere, & genoscere, quem pariter antè eum iatuat, & illi exponat sensum petitionis factæ, dicendo, quod si ex corde Dei misericordiam petis, illam ab eo facilius obtinebit.

6 Misericordiam autem nostram, quæ est admissio ad Collegium nostrum, etiam consequetur, si non habet impedimenta obstantia, scilicet, si matrimonium non contraxerit, vel consumauerit cum vxore; quia ex quo corpus suum alteri tradiderit, non poterit illud Religionis tradere.

7 Item, si in alia Religione professionem emisisset, aut si esset Seruus emptitijs: Item, si haberet aliquam infirmitatem, ob quam non posset subire onera Religionis, vel si esset ingenti ære alieno grauatus, vel si esset obnoxius ratiocinijs, de aliqua administratione debitis, vel si esset criminofus, inquisitus, & de similibus, vt supra.

8 Quo respondente negatiue, subinferat adhuc Prælatum, quantum graues sint austeritates Religionis; & quod si cupit obtinere misericordiam nostram, oportet, cum tria vota Religionis emittere, scilicet, Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis, & similia declarando; prout *Festus in sumario, p. 2. de modo præbendi habitum Nouitij, cap. 12.*

9 Quibus habitis, & declaratis, Prior vestiendi exhibeat iuramentum, quod de prædictis nullum habeat impedimentum, qui tactis Dei Euangelij, iuret, nullatenus se esse irretitum supra positis.

9 Hic autem actus iuratus debet annotari in Regëstro, seu Libro, ad hoc deputato, vt dicitur in nostris *Const. dist. 1. de Nouit. cap. 14. text. 11. fol. 59. in fin.* sub tali forma, verbum.

Die,

Die, & anno tali, &c.

Ego N. Prior Conuentus N. tam nomine meo, quam nomine omnium Fratrum, in eodem Conuentu conuorantium iuramentum deſumpſi à N. ſuſcipere volente noſtra Religionis habitum, quo veritate diceret, an eſſet de legitimo matrimonio natus? an aliquo crimine notatus? an debitis onuſus, an ratiocinijs obligatus? an parentes indigerent eius auxilio, qui quidem iuramento ſuſcepto, reſpondit, ſe prædictorum omnium nullum habere impedimentum; in quorum fidem ſe ſubſcriptis manu propria coram infraſcriptis, die, & anno, quo ſuprà.

Ego N. affirmo, & iuravi, ut ſuprà.

Ego N. de N. fui præſens.

Ego N. de N. fui præſens.

Ita eſſe fateor Ego met, qui ſuprà Fraſer N. Prior Conuentus.

Si Priores, vel Prælati Locales, ad quos ſpectat, omittant huiusmodi iuramentum ſuſcipere, aut informationes facere, an Profeſſio ſic facta ſit valida? Q. 7.

1 **E**T quidem, eſſe inualidam docet Rodrig. in 2. p. ſumm. cap. 4. n. 6. & hoc ex Siſti V. & Greg. XIV. Conſtit.

2 Sed hodiè ſecus dicendum eſt, ex Conſtit. Clem. VIII. incip. in ſuprema, ſuprà poſita, qua prædictorum Pontificum Conſtitut. reducantur ad terminos iuris, & Sacrorum Canonum, ſi aliàs Nouitiis receptus de iure communi ſit habitus.

3 Verùm, Prælati Locales omittentes culpabilitè iuramentum ſuſcipere, vel informationes facere, peccarent, ut dixi mortalitèr, argum. cap. n. d. & conſuſcentiam, de conſtit. nec non incurrerent in penas à Sixto V. præſcriptas, prout ex eadem Clemensina colligitur, ibi, *Ceterum penas contra Superiores.*

4 Dixi, Prælati Locales, ſecus autem Prouinciales; quia prout ex præcit. Bullis colligitur, Informationes procurare, & iuramentum aſſumere, committitur Prælati Loci, in quo ſit receptio, non autem Prouincialibus.

5 Et additur, quòd Prouincialis, ſi Prioribus Locorum recipiendi facultatem faciat, hoc re vera committit, ſeruatis ſeruandis, & ſic virtualitèr mandat, ut receptiones fiant, juxta Summorum Pontificum Conſtit. & præſertim Clem. VIII. prout item notat Portell. in verb. Nouit. Inform. au. 5.

6 Penæ autem, in quas incurritur, ſunt priuatio vocis aduoc. & paſſus, priuatio Officij, Honorum, & Dignitatum, & inhabilitas ad oia officia in futurum, ut in ead. Bull. Sixt. V.

7 Nec his obitat dicere, quòd Clemens VIII. in ſua Conſtit. incip. *Altiffima Paupertatis*, quam per extenſum reſert Rodrig. tom. 3.

Tom. 3. Par. 4.

QQ. RR. qu. 54. poſt ar. 6. ſit vſus hoc verbum, (debeant informationes facere) quod verbum, de ſui natura non habet vim præcepti, & conſequentèr non obligat ad mortale.

8 Quia, etſi regularitèr hoc verbum, debeant, non inducat præceptum: nihilominus ex pena, quæ imponitur Patribus transgreſſoribus, inducit præceptum; nam pœnæ tam graues cum excommunicatione late ſententiæ, prout ibid. ſupponunt peccatum mortale, nec conſueuerunt imponi, niſi ob transgreſſionem alicuius præcepti, quod obliget ad mortale, prout dixi in traſt. de legib. & docet de communi ſententia Doſtorum Rodrig. cit. loc. n. 2. & Ioan. Anton. Nouar. in ſumm. Bull. de Nouitijs, ſuper Bulla Sixti V. Greg. XIII. & Clem. VIII. nu. 3. fol. 416.

Iuuenes noſoridè habitus, & omninò Nobiles; an poſſint Prælati, prætermiſſis informationibus, & alijs; metu panarum, ad habitum admittere? Qu. 8.

1 **E**t Manuel Rodrig. tom. 3. QQ. RR. q. 54. ar. 4. aſſumat, ex Bulla prælati Sixti, ibi, *in ſupèr, quoscuq; Religioſos, eorumq; Superiores, qui aliquas perſonas, ut dicitur eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, expendit enim ly. diſt. eſt.*

2 Illi autem ſolùm cenſentur inhabiles ad Religionem, qui ſunt criminofis, debitis onuſis, vel aliquo alio de prædictis impedimentis notati, ut Sixtus voluit.

3 Ergò, prædictæ pœnæ non habent locum in Recipientibus habitus, & à prædictis impedimentis alienos; qua conſtitutio penalitèr non debet extendi ad caſus non expreſſos, & uti odioſa debet reſtringi, & limitari, juxta Regul. iur. odia, &c.

4 Et confirmatur: nam illi profeſſo dicuntur temerè recipere criminofos, & inhabiles, qui ſcientèr ſine diſtis informationibus, re vera criminofos, & ſupracitatis impeditis, recipiunt.

5 Temerè enim recipere, idem eſt, quod fraudulentèr, vel idem, quod ſcientèr, vel còſultò, Suar. tom. 5. diſp. 4. ſect. 10. vel idem eſt, quod facere cum contemptu legis, ut optinè D. Thom. 2. 2. quaſt. 53. ar. 3. & ibi Caiet. & Sayr. dec. ſuſal. de rebus Eccl. non alien.

6 Proinde, ſi Prælati faciat bona fide, & modo ordinario prærequiſitas informationes de Veſtindo, quas captas, & vicam iuridicè cum Patribus deputatis approbauit; nihilominus ex parte rei, facta profeſſione Profeſſus apparuit inhabilis, & prædictis impedimentis obnoxius, ex vi Bull. Sixt. nec huiusmodi Prælati, nec alij Deputati in, penas incurrunt.

I

Quia

66 De Inform. & Exam. Recipiend. Tract. IV.

Quia Bulla solum punit Recipientes criminosa temere, hoc est, sine debita, & precepta diligentia, vel etiam cōtempta scientia.

7 Qui autem fecit diligenter modo ordinario; etsi Recipiendi sint criminosi, non potest dici, quod temere recepit, & consequenter non incurrit, *Rodrig. ibid.*

8 Dixi, bona fide, & modo ordinario; quia si Prelatus, vel Deputatus subdole, & vafre omittit interrogare, qui possent Recipiendorum crimina, & inhabilitatem detegere, culpabiliter ageret, & sine dubio incurreret, *Portell. in dub. Regul. ver. Nouit. informat. nu. 5. & Diana 3. p. tract. 2. resol. 83.*

9 Verum, Rota Romana determinavit oppositum in decis. 175. p. 1. som. 1. in recentioribus, per illa verba *Constit. Clem. VIII. ibi, Ceterum, penas contra Superiores quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, qui in admittendis Regularibus ad habitum, & professionem, eorundem Constitutionum formam non seruauerint, aut aliter quouis modo contrefecerint, in ipsius Constitutionibus insertas, saluas esse volumus.*

10 Forma autem debet obseruari, tam in bene, quam male meritis Recipientis. Tunc autem aliquid censetur de forma, & substantia actus, quando ea omisso constitutio factum annullat, *Gomes. Regul. de annal. q. 6. & forma constitutionis.*

11 Proinde, prædictarum informationum forma debet habere locum, etiam in Iuuenibus habilibus, & cognitis, ac bene meritis; quia forma Constitutionis debet obseruari vniuersaliter, tam in bene, quam male meritis, ut dixi.

Huc usque decisa de Informationibus, & Iuramentis; an comprehendant indifferenter omnes Vestitiandos, cuiusque sint generis? Quest. 9.

1 **N**egatiue respondeo: nam præcitata Bulla loquuntur de his, qui transcendunt 16. annum suæ ætatis; ergo Iuvenes minores sexdecim annis non comprehenduntur sub dictis informationibus.

2 Nec item Nouitij, qui veniunt de Terris longinquis, prout ex Bulla Sixti V. aperte colligitur.

3 Quæ autem dicatur Terra longinqua, collige ex *Glos. in cap. si quis incognitus 17. q. 2. & eam esse, ad quam per annum non potest fieri accessus, vel recessus, affirmat Rodrig. som. 3. qq. 33. q. 10. ar. 13.*

4 Nec item ij Religiosi, qui ex vna in aliam Religionem transiunt; nam *Constitutio* clare loquitur de solis Iuuenibus secularibus primò recipiendis ad habitum, idem *Rodrig. som. 1. quest. 30. ar. 20. som. 3. dist. quest. 10.*

ar. 13. & Festus p. 2. summ. c. 9. in fin. & colligitur ex illis verbis, ibi, sed ad euita: dam legom, & iudiciorum feneritatem; quia tunc in seculo viuere non possunt.

5 Proinde, si Prelatus hodiè recipiat quempiam, ab aliqua Religione eiectum, uti incorrigibilem, & criminolum, cogitans, esse emendatum sine prædictis informationibus, non incurrit penas Sixti V. quia, ut dixi, loquitur tantum de Iuuenibus secularibus; hic autem eiectus non potest dici secularis, *Portell. ver. Nouit. informat. in fin.*

6 Nec ijs informationibus subieciuntur Nouitij Sanctimonialium, ut patet, tam ex *Constit. Sixti, & Greg.* quàm *Clem.* etenim, cum sint penales, & exorbitantes, non sunt intelligendæ, nisi in casibus expressis, *cap. parva de pœnit. dist. 1. 1. interpretatione, si de pœnis, Nauar. in cap. nullam 18. q. 2. Verall. decis. 85. nu. 1. per. 1. loquuntur enim de Nouitij Monasteriorum Virorum, ergo, Feminas non comprehendunt, prout idem Sixtus declarauit in 2. Constitutis.*

An Patres deputati ad videndum, & examinandum Recipiendorum informationes in casu culpa, peccent, & insimul cum Prelato in penas incurrant? Quest. 10.

1 **E**T dico, quod sic; quia Sixti Bulla afficit omnes de Capitulo, qui culpabiliter interfunt, & consentiont receptioni huic: ibi, *quoscumque Religiosos, & eorum Superiores, qui receperint, &c.*

2 Quandoquidem, in receptione, & professione Nouitiorum omnes de corpore Capituli habent Votum decisium, quod præexigitur in nostro Ordine, etiam per vota secreta, ad euitandum euitanda; prout nupèr fuit ordinatum in Capitulo Romano sub anno Domini 1644.

An Episcopi Loci Ordinarij, vel alij extra Ordinem possint esse Examinatores Nouitiorum? Quest. 11.

1 **R**egulariter, Recipiendorum Examinatores debent esse de Ordine, ad quem Iuvenes euolare festinant.

2 Proinde, in cap. 13. dist. 1. nostrarum, *Constitutionum, de Recipiendis*, dicitur, quod in quolibet Conuentu tres idonei, Fratres eligantur de communi consilio Capituli, qui Recipiendos in moribus, & scientia diligenter examinent, & examinationem Priori, & Capitulo referant, eorum iudicio; an recipi debeant, relinquentes.

3 Verum, sub anno Domini 1602. die 19. Aprilis Sacra Congregatio Eminentiss. Cardinalium iussu Clement. VIII. edidit Decretum supra positum, quo cautum, statuitque, ut Nouitij ad habitum recipi nulkatenus possint, vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel à proprijs Locorum Ordinarijs, aut ab illis, in quorum Diocesi Nouitiatus existuat, expresse, & nominatim Nouitij ipsi recipiendi, approbati fuerint, & ut recipi, & admitti possint, prout melius in dicto Decreto continetur.

4 Attamen, quia hoc erat nimis onero-

sum, & occasio retrahendi multos à Sancto proposito, & Religionis ingressu, respectu Ordinis nostri fuit insulsum Oraculo Vniuersitatis ab eodem Clem. VIII. facto P. Fratri Hieronymo Xauierre nostri Ordinis Generali Magistro, *Festus de Examinat. c. 1. p. 2. summ.*

5 Quod Decretum hodie, respectu etiam omnium Regularium, iussu Urb. VIII. censetur abrogatum, prout in Decretis Sac. Congregat. Conc. de Regularibus Apostatis, & Eidelis, §. 2. in tom. 4. Bullarum Cherub. infra Bull. eiusdem Papæ 26. fol. 267.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Tract. V. De Magistris Nouitiorum.

Quam sint partes, & qualitates Magistris Nouitiorum? Quæst. 1.

Religiosus Sacerdos, an possit institui in Magistrum Nouitiorum, & si annos triginta quing; non habeat? Quæst. 2.

Magister Nouitiorum, ubi, & quomodo sit instituendus, vel destituendus? Quæst. 3.

Religiosus Sacerdos, si recuset acceptare officium Magistris Nouitiorum, an possit, aliter, & puniri? Quæst. 4.

Magister Nouitiorum, an debeas habere Socium pro eorundem salutis gubernio, & cuius matus, & qualitates? Quæst. 5.

Quæ debet Magistris Nouitijs docere? Quæst. 6.

An Magistris Nouitiorum, & Socius teneantur ad alia onera, & officia Conueniens? Quæst. 7.

Magister Nouitiorum, an sit proprius eorundem Index, & ordinarius Prælatas? Quæst. 8.

Magister Nouitiorum, an possit Subditos Nouitios ad mortale obligare, & sub censuris assergere? Quæst. 9.

Magister Nouitiorum, an possit Nouitios habitare, primare, & à Religione eicere; saltém ex iustis, & rationabili causa? Quæst. 10.

Pro Nouitiorum in Saeculo facta, vel in Nouitiatu adimplenda, an possit Magister Nouitiorum infirmare, rescindere, & irritare? Quæst. 11.

An saltém valeat illa suspendere, vel commutare? Quæst. 12.

Magister castigans crudeliter, quempiam Nouitiorum, an peccet mortaliter, & in excommunicationem incidat? Quæst. 13.

Magister Nouitiorum percussus Nouitium ad correctionem, si modum excedat, & mors sequatur, an teneatur de homicidio? Quæst. 14.

An peccet Magister Nouitiorum, si alij digno denegat Votum, alij vero indigno exhibeat Suffragium? Quæst. 15.

Magister Nouitiorum, an ob defectum in Confessione cognitum, possit illis in Professione denegare suffragium? Quæst. 16.

Magister non excommunicatus, an possit liberè, & licitè in orationibus communicare cum Nouitijs excommunicatis? Quæst. 17.

Magister Nouitiorum, an eos possit vi, & metu impdire, qui vellent suscriptum habitum dimittere, & in seculum redire? Quæst. 18.

Gubernare Nouitios extra Nouitiatum, vtpotè in Ecclesia, Refectorio, & similibus, an spectet ad Priorem Conuentus, vel potius ad magistrum Nouitiorum? Quæst. 19.

Hac prædicta, an locum habeant in Suppriori, vel in quouis alio Deputato, absente tamen P. Priore? Quæst. 20.

DE MAGISTRIS

Nouitiorum. Tract.V.

Quanam sint partes, & qualitates Magistris Nouitiorum? Quæst. 1.

Magister Nouitiorum debet esse Vir prudens, discretus, zelator Religionis, & ceremoniarum valde peritus, qui Nouitios de his instruet, quæ Profecti facere tenentur; prout ex *Decl. nostrarū Const. de Nouit. c. 14. dist. 1. sect. 2. dist. B. fol. 48. col. 1.*

2 Ex *Decreto autem Clem. VIII.* Magister Nouitiorum debet esse Sacerdos, & in quinto saltē supra trigēsimū ætatis suæ anno constitutus, & quod per decennium à Professione emissā in Religione persisterit, doctrina præditus, vitæ exemplaris, orationis, & mortificationis operibus additus, prudentia, & charitate refertus, affabilis, gravis, zelum Dei mansuetudine præferens, ab omni cordis, & animi perturbatione, iræ præsertim, & indignationis, quæ in se, & ergā alios charitatē impedire consueverunt, quā longissimē alienus; & talis demū, qui in omnibus seipsum bonorum operum exemplum præbeat; ut ille, qui eius curæ subiacet, illum non tam meruant, quā reuerentur, nec illi iniquam detrāhere quicquam possint; prout melius est videre in *suprapositis Institutionibus super receptione, & educatione Nouit. S. idē Nouitiorum Magister.*

Religiosus Sacerdos, an possit institui in Magistrum Nouitiorum, & si annos triginta quinq; non habeat? Quæst. 2.

Posse respondeo; dummodò aliundē sit præditus prædictis qualitatibus, & alius non reperiatur idoneus, vel si sit aptior, & prudentior illo, qui, etsi habeat ætatem ad præscriptum Domini Papæ, sit tamē minus in qualitate; nam propter excellentiam, & prudentiam Iunioris, potest reedī à statuto, quo decernitur, ut non nisi Seniores ad dignitates admittantur, prout docet *Guilelm. Bened. in cap. Raynuntius, S. adu. sū impuberis, de testam. & Peyr. tom. 2. de Prælat. quæst. 2. cap. 1. nu. 6.*

2 Et potest colligi ex *cap. si habes 2. q. 3. & cap. vis. dist. 38. & ex l. potiores, C. de off. R. & in quibus dicitur, quod non sit iniuria maioris à minori melius dicatur in iure: Vnde sc̃p̃, & in multis Iuniores præponuntur Ma-*

ioribus, nec ob id Maiores debent designari; sunt enim dona spiritus, quæ dispensantur ex voluntate, & gratia Dei.

Magister Nouitiorum, ubi, & quomodo sit instituendus, vel destituendus? Quæst. 3.

Clem. VIII. in supradictis *Instit. in s. huius loci clausura*, decernit, ut idē Magister Nouitiorum, quē Socius eligatur per Provinciale Capitulum, per triennium ad minus, onus huiusmodi subiacens.

Quod si aliquo casu extrā tempus Capitulare noua Loca Nouitiatu concedi contingat; tunc electionem Magistrī Nouitiorum, & Socij huiusmodi in his nouis Locis per Generalem, vel Provinciale, seu Ministrum, aut eorum Visitatores, sed Vicarios, de Diffinitorem tamē, vel granorum Patrum consensu fieri permittatur.

Idem; seruetur si intra triennium alterum, vel utrūquē, vergeat aliqua de causa ex illis Locis amoueri, vel mori contingat, in eam, vel quorum locum alij consimiles subrogari debeant: hæc ibi.

2 Et pro nostro Ordine fuit authoritate Apostolica à Sixto V. in *Capitulo Roma 1589.* sub pena absolutionis ab officio, ipso facto incurrēda, inhibiti; ne Prior Provincialis, seu Conuentualis possit ad nūm instituire Magistrum Nouitiorum, vel iam institutum ab officio amouere: nisi ex consensu Diffinitorum, si de hoc tractatur in Provinciali Capitulo, vel ex consensu maioris partis Patrū à consilij illius Conuentus, in quo Magister Nouitiorum est instituendus, vel amouendus, quando de tali re tractatur extrā Capitulum; prout habetur in *Declarat. cap. 14. de Nouit. fol. 47. col. 2.*

Et refert *Festus in 1. p. summ. nostrarum Constitutionum cap. 11. de Magistris Nouitiorū*, ubi per extensum habes *Oraculum* viuz voeis *D. Sixti V.* editum per *Illustres Cardines Alexandrinum*, tunc temporis nostræ Religionis Protectorem.

Religiosus Sacerdos, si recuset acceptare officium Magistrī Nouitiorum, an possit astringi, & puniri? Quæst. 4.

Posse equidē, si aliās sit idoneus, nec legitimē impeditus; tū ratione ob-

obediencie iurata; item etiam, ratione communis boni, quale extat Nouitiorum instructio, quandoquidem bonum commune præfertur proprio.

3 Hinc, in nostra Familia reuocantes dictum officium acceptare, in penam nequeat eligi per unum annum in Priores, exceptis tamen Magistris in Sacra Theologia, Patribus Provincie, & Lectoribus actu legentibus, quos supponitur maiori cõmuni bono vacare, vt in *d.c.14.de Nouitijs, fol.47.col.2.*

Magister Nouitiorum, an debeat habere Socium pro eorundem scilicet gubernio, & cuius ætatis, & qualitatist Qu.5.

1 **ET** dico sic; prout constat ex eisdem *Instit. Nouit. in d.3. ibi, tam Nouitiorum Magister, quam Socius, & debet esse supra trigessimum annum suæ ætatis, & habere easdem qualitates, quas Magister.*

2 Quippe qui datur Magistro in casu necessitatis, nempe ob multitudinem Nouitiorum, & aliquid simile, vt Magister aliquando possit quietere, vel si aliunde reperiatur legitime occupatus, sit qui vacet curæ Nouitiorum, prout in *g.huius loci clausura, ibi, si quis autem Nouitiorum Magister Socius, si pro Nouitiorum instruendorum multitudine necessarius fuerit, vita, & moribus (quod fieri poterit) consimilis debeat; qui in his, quæ ad Nouitiorum regimen spectant, dicto Magistro immediate subiectus sit.*

3 Si verò Nouitij non sint ita numerosi, & Socius nõ sit institutus pro cõmunibus, & proprijs vnicuiusq; necessitatibus, quæ accidere possunt, potest deputari vnus de Nouitijs ætate, & moribus prouectior, qui, Magistro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat, cui etiam Portæ Nouitiatu custodiæ, & rerũ leuioris momẽti prouisio intrã Nouitiatum poterit committi, prout habetur in *Declar. cap.14.de Nouitijs, & eorum instructione, dist.1. fol.47.col.2.*

Qua debeat Magister Nouitios docere? Quæst.6.

1 **M**agister Nouitiorum frequentẽr, purẽ, & discretẽ doceat eos cõfiteri, sine proprio viuere, propriam voluntatem deferere, quid sit abnegare seipsum, pro sui voluntate, Prælato obedientiam in omnibus voluntariam obseruare, & quomodò, vbi cunq; in omnibus, se habere debeant.

2 Item, ipsos debet instruere, & quod locum, vbi positi fuerint, vbiq; teneant: quomodò sibi danti aliquid, vel auferenti, malẽ, vel bonẽ dicenti, inclinare debeant: quomodò

ad se ad Cameras contineant, vt oculos sublimis non habeant: quomodò, & quid orẽt, & quàm silenter, vt alijs rugitum non faciat; quomodò in Capitulo veniat, vel vbi cunq; reprehensi fuerint, à Prælato sit facienda; & q si quis Fratrem suum aliquo modo scandalizauerit, tamdiu antè pedes eius prostratus iaceat, quousq; placatus erigat eum, Item, vt cum nemine contendere præsumant, & in omnibus Magistro suo obediant, in Processione Socium sibi collateralem attendant, nec loquantur locis, & temporibus interdiktis, neminem penitus iudicent, sed si aliqua ab illa fieri videant (licet mala videantur) bona suspicentur, vel bona intentione facta: scpe enim humanum fallitur iudicium, & quod non loquantur de absente, nisi quæ bona sunt, disciplinas frequentẽr suscipiant.

3 Item, eos doceat seruire illa, quæ sunt substantia illa Religionis, vt Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & quod habitum Religionis, dum in publico apparent, vbiq; deferant.

4 Item, instruat eos de ieiunijs, certis temporibus obseruandis, de abstinentia ab esu carniũ, de lineis nõ portandis ad carnem, de culcitra non tenendis, de dormiendo cõ tunicello, cingulo, & caligis, de silentio certis locis, & temporibus seruandis, & sic de alijs multis, quæ longa manu narrantur tam in dictis nostris Constitutionibus, dist.1.de Nouit. cap.14. quàm in Declarationib; eorundem à principio d.cap.vsq; ad finem, vbi multa habes ad Dei gloriam dignissima notata.

An Magister Nouitiorum, & Socius teneantur ad alia onera, & officia Conuentus? Quæst.7.

1 **N**ON teneri respondeo, & est definitio *Clem.VIII. in d.Instit. vbi tam Nouitiorum Magister, quam Socius ab ijs omnibus officijs, oneribusq; vacationem habent, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valent.*

2 Vnde, non possunt esse Suppiores, nec Vicarij Monasterij, nec Villici, aut Procuratores, nec tenentur ad hebdomadariam, & similia, & habetur in *Declar. nostrarum Constitutionum, cap.14. lex.1. dist.1. col.2. in fin.*

3 Benè verum, quod Magistri Nouitiorum ob reuerentiam, & dignitatem, possunt in nobis esse Patres à consilijs, vt ibidem, & tenent locum in suis Conuentibus immediate post Baccalaueros, & vbi Baccalaurei non sunt, immediate post Suppiores.

4 Si verò Magister prædictus fuerit Baccalauerus, teneat locum super omnes Baccalaueros.

70 De Magistris Nouitiorum. Tract. V.

calcareos in suo Conuentu, quem locum, si in ipso officio vtiliter, & laudabiliter p. se. uerauerit per decennium, cuius saltem quatriennium sit continuum. in posterum sepe teneat locum prædium in sua Prouincia.

5 Quod procedit, siue sit Magister Nouitiorum simplicium, siue Professorum: hi enim in meo Ordine, etsi sint Professores, tamen sunt sub cura Magistrum, vsque ad Sacerdotium, dummodò curam habeant, ad minus sex Nouitiorum, prout Parisiis ordinatum. fuit sub anno Domini 1611. & refert P. Fr. Petrus Martir Fessus in d. iunm. cap. 11 in fin.

Magister Nouitiorum, an sit propriè eorumdem Iudex, & ordinarius Prelatus? Quæst. 8.

1 **N**Egat Syl. ver. Prædatus, q. 3. Rodrig. tom. 1. Q. R. R. q. 13. ar. 2. & Bord. tom. 1. res. sol. 14. q. 20. ar. 47.

2 Et merito, tum quia; ordinaria potestas dimanât ab Officio, seu Dignitate, cui annexum est, alios iudicare ciuiler, & criminaliter in vtroque foro.

... Et colligitur ex cap. Volumus, & cap. Dissonus, & cap. Quia 99. dist. ex quibus habetur, quod Dignitas est cō administratione rerum Ecclesiasticarum, & cum honore, & iurisdictione super omnes alios.

3 Et docet D. Thom. communiter receptum quodlib. 1. ar. 16. in corpore, ubi ait, q. Prælati sunt Iudex Ordinarius Ecclesiasticus, & quod in foro externo, & interno potest Subditos corrigere, & ex cap. nullum 18. quæst. 2. Prælati habet super Subditos regalem iurisdictionem; hæcump Oeconomiam, circa res temporales Religionis, & Monasterij: Spiritualem in foro luctu, vt cōfessiones audire, & externo, vt casus sibi referre, interdicere, & excommunicare, & iudiciaria prædicta cōnexa, vt Subditos corrigere, & visitare.

4 Quorum nullum verò, & propriè potest veritari de Magistris Nouitiorum: ipsi namq; non habet administrationem rerum Ecclesiæ, nec præminentiam super omnes; imò subijcitur multis, & maxime Priori non habet forum contentiosum, vnde non potest in iudicio constituere, nec ponere ad questionem, nec Subditos torquere, nec ad eremum condemnare.

5 Tum quia, Prior Conuentus est etiam Prior Nouitatus; vnde Nouitatus visitat, & Nouitios punit; nec potest dici, quod sint duo Prælati ordinarii, habentes eandem curam in eodem loco, vel Ecclesia. Nec Magister Nouitiorum audit confessiones iure ordinario, sed ex commissione, & delegatione Papæ.

6 Quibus additur, quod Magisterium huiusmodi non est Dignitas, sed Officium, cū quadam præminentia, vt sunt Lectores, Prædicatores, Confessarii, & consimiles.

7 Nec mihi obiecijs verba Clem. VIII. in Constit. pro iustit. & educat. Nouit. S. habeat Magister plenariam, & absolutam potestatem circa institutionem, & regimen Nouitatus; quia per hæc verba non ei datur propriè iurisdictione ordinaria cū cognitione causarum, sed tantum economica gubernatio intrâ Nouitatum, & potestas institutionis, & educationis, prout habent ceteri Magistri super suos Scholares.

8 Quod magis patet, si aduertas, quod Magister Nouitiorum non potest alteri suam potestatem delegare, quod est contra rationem potestatis, & iurisdictionis ordinariæ, quæ potest delegari, & p. hoc inter cetera iurisdictione delegata distinguitur ab ordinaria.

9 Et quod Spurius, seu illegitimus ingressus Monasterij, etsi aliunde sit idoneus, de iure non potest esse Prælati; sed potest esse Magister Nouitiorum; quia, vt notat Syl. cit. loc. post Paludanum, Spurijs, & illegitis de iure repugnat potestas ordinariæ; secus autem delegata.

Magister Nouitiorum, an possit Subditos Nouitios ad mortale obligare, & sub censuris, infringere? Qu. 9.

1 **I**ure ordinario non posse, respondeo; focus autem ex delegata potestate, & maxime respectu eorum, quæ faciunt ad custodiam institutionum, & educationum, & ad consilia pro bono, & bono regimine Nouitatus; quia in his ex Constit. Clem. VIII. vt supra dixi, Magister habet plenam, & absolutam potestatem, sicut Episcopus in suos Subditos, quos quidem ad obseruantiam præceptorum Ecclesiæ potest per censuras infringere, ita ceteris paribus, Magister Nouitiorum ad præcepta Papæ potest illos censuris vincire.

2 Secus autem non foret habere potestatem plenariam, si hæc non posset; nec absolutam si in his ab alio dependeret. Et Magistro sic præcipienti Nouitij tenentur obedire, non ex vi voti obedientiæ, quod supponitur non fecisse; sed ex delegatione Papæ, & ob domicilium contractum; ob quod facti sunt de iurisdictione Superiorum Regularium, & signanter sui Magistri, cui subijcuntur principaliter, & immediatè ad præscriptum Clem. VIII. cuius Constitutiones, & Decreta supra habes, & per ea alia dicta in tract. de Nouit. aliter autem fabricant in gehennam, & sine causa sunt in Monasterio.

Magi-

Magister Nouitiorum, an possit Nouitios habitu priuare, & à Religione eijcere, saltèm ex iustis, & rationabili causis Quæst. 10.

NEGatiuè resoluas: tùm quia, quempiam perpetuò, vel ad tẽpus habitu priuare, & à Religione eijcere, est actus iurisdictionalis, seu exercitium iurisdictionis ordinariæ, quam Magister Nouitiorum non habet, vt dictum est. Is enim non instituit, vt Nouitios iudicet; sed, vt doceat, instituat, & educet.

Tùm etiam; quia ad eos spectat habitum priuare, & à Religione expellere, qui possunt habitum dare, & in Religionem admittere; quoniam qui potest condere, potest destruere, & res per easdem causas dissoluit, per quas fit, & producit.

Ceterum, recipere ad habitum, & ad professionem admittere, pertinet ad Prouincialem, vel Priorem Conuentualem cum consensu sui Capituli, seruatis seruandis, de quibus supra dixi: Ergò ad Capitulum cum suo Prelato pertinet, causa cognita, & iuridicè discussa, Nouitios expellere.

Dixi, causa cognita: Non enim possumus Nouitios ad libitum expellere; quippè qui per suspensionem habitus in Religione, acquirunt ius, in ea publicè, & solènter profiteri: nec iustum est, quem inauditum, sine causa priuare iure quæsto.

Secus læderetur in suis iuribus, & maxime in honore, & fama: nam habitum priuari, & à Religione expelli, est infamari infamia iuris, & facti, si ob crimen, & sententiam contingat expelli, & reijci; unde poterit appellare.

Benè verum est, vt iussu dico, quòd Magister potest suæ curæ commissos, vt Magister, & Pater licitè disciplinare, & moderare punire, intrà tamen Nouitiatum, & extrà; insuper, & publicè conficere Priore, vt iuris, & moris; hoc est, iuxta Regulam, & Locum consuetudinem.

Vota Nouitiorum in seculo facta, vel in Nouitiatu adimplenda, an possit Magister Nouitiorum infirmare, rescindere, & irritare? Quæst. 11.

ET dico, quòd non, nec etiam Prelatus; quia neuter antè solemnem professionem habet dominium super Nouitios, nec spirituale iudiciam potestatem, quæ necessariò prærequiritur ad irritandum vota Subditorum.

Quod procedit, etiam si intender

annulare huiusmodi vota (nunc, pro tunc) hoc est cum intentione irritandi, sequuta professione; quia hæc condition non dat dominium, nec iurisdictionem accelerat; quandoquidem tota iurisdictione Superiorum subsequitur ad Votum, & Iuramentum obedientiæ, quod fit in solemni professione prædictorũ.

Proinde, Dominus potest irritare vota sui Serui, & Sponsus suæ Sponsæ, propter potestatem dominatiam: quia, vt optime docet *D. Thom. 2. 2. q. 88. ar. 8.* nullus, qui aliter subditur potestati, potest emitte Votũ, quod validum sit, in eis, in quibus ille subijcitur, absq; eius consensu.

Vnde, Seruus non potest suo Domino præiudicare; nec Vxor Marito; neq; Potestati suis Prelatis; & colligitur ex *cap. puelle 20. quæst. 2. & cap. manifestum 33. q. 5. Caiet. cit. loc. art. 12.* vbi eruditè multa docet, quem sequitur *Nauar. in summ. cap. 12. nu. 67. & 64. Mirand. tom. 2. Manual. quæst. 32. art. 6. conclus. vnic. in fine, Rodrig. tom. 1. RR. RR. quæst. 25. ar. 8. & in 2. p. summ. cap. 89. nu. 9. conclus. 3. & cap. 90. & cap. 100. de modis, num. 3. conclus. 3. & alij omnes, quos allegat Diana resolut. 91. de Regul. par. 3.*

An saltèm valeat illa suspendere, vel commutare? Quæst. 12.

Dico, posse: tùm quia, omnis potestas, qualisq; sit illa, potest ea omnia Subditorum suspendere, quæ suum possint officium impedire. Nouitij autem, subsunt immediatè, & specialitè cura Magistris, ex sepe dicto *Decreto Clem. 1. 11.*

Tùm etiam; quia, ex quo Papa statuit, vt Nouitij ad minus per annum probè Religionis austeritates, certum cibum eos obligare ad ea, quæ nequeunt in Nouitiatu adimpleri, aut quæ sunt in impedimento illi statui; ergò ipso iure suspensa censentur.

Verũ, si contingat, huiusmodi Nouitios, relicto habitu, in seculũ redire; reuincant vota, & obligationes de nouo reassumunt vires obligad; quia erant suspensa, & nõ extincta, *D. Thom. 2. 2. q. 88. ar. 12. & ibid. Caiet.*

Nisi fortè sint Vota annexa determinato tempore: quia præscripto tẽpore elapso, non ampliùs obligant, *Rodrig. tom. 1. RR. RR. q. 25. ar. 8. & 2. p. summ. cap. 100. num. 14. Sol. de inst. lib. 4. q. 1. ar. 4. & Caiet. vbi supra.*

Si roges, Vota, quæ possunt adimpleri, & illi statui in impedimento nõ sunt, an possint per eundem Magistrum commutari in alias operas, circa quas se exerceant Nouitij, in probationis anno, prout sunt ieiunare, vacare Missis, & consimilibus mortificationis operibus?

Et dico, quòd sic, an autè ordinaria, vel

72 De Magistris Nouitiorum. Tract. V.

vel delegata potestate, de iure communi, an speciali, parū refert; satis est, quod Magister possit ad minus, sicut ceteri Confessores in melius vota commutare, cū sunt Religionis exercitia, *Rodrig. cit. loc. ar. 7. Layman. multis citatis lib. 4. tract. 4. cap. 8. nu. 6. & nu. 19. q. 1. Miranda tom. 2. Manual. q. 32. ar. 6. Nauar. cap. 12. n. 69. & nouē Bordo. resol. 14. na. 46.*

6 Penes autem quid differant. Vota irritare, dispensare, & commutare, vide præcit. *Dollares, & maxime Sol. Nauar. Rodrig. Palud. & Layman. ubi supra.*

Magister castigans crudeliter quempiam Nouitiorum, an peccet mortaliter, & in excommunicationem incidat? Q. 13.

Affirmant communiter DD. tum quia, ex *cap. Præbiterum de homicidio, & ex l. Præceptoris ff. ad l. Aquil. leuis tantum, & moderata correctio est permissa Magistris.*

2 Tum etiam, quia immoderate punire, & crudeliter castigare, est contemnere castigatum, & vilem reddere, ob quod despectus, & castigatus in honore, & persona, grauiter leditur in bonis, fortune, & naturæ, contra debitum legale, *Nauar. in summ. cap. 25. de peccatis Mag. na. 58. vers. secundum peccat.*

3 Proinde, ita percussit, peccat mortaliter, & in canonem incidit, si quis saadente, ob excessum prælitum in corpiendo, etsi sit Magister, nisi aliud excusetur, prout ex *cap. super eo 1. de sent. excommunicationis, & cap. ex teore. & cap. cum voluntate, cod. sit. ubi Glof. in princip. subiungit, quod Magistri Scholares suos, causa correctionis leuiter possunt percutere sine pena excommunicationis; modo corrigant, vt eos cohibeant à vitij, bonisq; moribus informant, & Nauar. multis citatis in *summ. cap. 27. n. 82. in quo notat, an castigatus sit in factis constitutus, an moderate, an bono fine, quia his ex circumstantijs percussentem causa iudicatur.**

Magister Nouitiorum percussiens Nouitium: ad correctionem, si modum excedat, & mors sequatur, an teneatur de homicidio? Q. 14.

Non teneri, respondent *Graff. de casibus referu. in praxi, lib. 2. cap. 9. nu. 18. Longus p. 2. cas. 10. nu. 3. & Molfes. p. 1. summ. tract. 7. cap. 20. nu. 119.*

Quia occisio debet esse voluntaria, & dolo facta, ad hoc, vt occisus teneatur de homicidio; unde Iudens cum Muliere prægnante, si ex ludo sequatur abortus, non erit, vt

homicida puniendus.

Et hoc ideò, quia non fecit dolo; Idem dicendum de eo, qui casu fortuito alium interimit.

2 Bene verum, quod in casu posito Magister efficere irregularis; prout *Nauar. in summ. cap. 27. nu. 235. ex cap. Præbiter de homicidio: in qua irregularitate, an possit secum Prælati dispensare in foro poli iuxta dispositionem cap. 6. de reform. sess. 24. Conc. Trid. q. incipit, licet Episcopis, dixi in tract. de potestate Prælatorum, q. 7. in par. 3.*

An peccet Magister Nouitiorum, si alij digno denegat Votum, alij vero indigno exhibeat Suffragium? Q. 15.

ET quidem peccare, docet *Calet. 2. 2. q. 21. ar. 4. in respons. ad 3. dubium, in fin. ibi, Si Religio gratis, & sola libertate refutaret Nouitium, ab omni sapiente reprehenderetur de culpa, & peccato, necdum veniali, sed etiā mortali, subiungit Ledisima de stat. Religioso in comment. cap. 7. concl. 2. diff. 2. quia, qui digno Nouitio negat suffragium, offendit Religionem in grauē, & sua abutitur autoritate suffragandij etenim commune bonum Religionis, sicut lēditur per malos, ita per bonos fouetur, & ampliatur; ergo enormiter Religionem offendit, qui idoneos excludit, & ineptos, seu inuitiles admittit.*

3 Et additur, iniquum esse, gratis, & sine causa, quempiā repellere, aut impedire, quin se dediceat, & offerat seruire Deo perpetuò, & omni tempore in Religione, approbata à Sancta Sede, quæ cunctis patet, dicitque, *ad me venite, & ego non eiciam foras; prout post alios notat D. Baribol. à Sanct. Faust. lib. 5. Thef. quæst. 197.*

Magister Nouitiorum, an ob defectum in confessione cognitum, possit illis in Professione denegare Suffragiū? Q. 16.

Grauis est ista Quæstio, & frequens in vñs, pendetq; ex illa; an liceat Prælati vti sacramentali notitia ad externum gubernium? de qua *D. Thom. quodlib. 5. ar. 13. & in 4. sent. dist. 21. quæst. 3. Palud. ibid. quæst. 3. art. 3. concl. 3. Banner 2. 2. q. 33. art. 8. dub. 8. occasione correctionis fraternitatis, & crudelitē Corrad. p. 1. cef. q. 334. & 335. Sol. in 4. sent. dist. 18. quæst. 4. ar. 5. in solut. & de fecer. membr. 3. q. 4. & nuper Nuz. in addit. ad 3. par. quæst. 11. art. 1. & alij plures de nostra Familia.*

3 Quam ego semper negatiuè resolui; tum quia, Confessarius respectu eorum, quæ nouit

nouit in sacramentali confessione, debet se habere sicut, & antea, vtpotat, ac si nunquam fecisset; etenim Sacerdos in audiendo, & absolviendo peccata, se habet, vt Deus, qui solus est, qui peccata dimittit. Ceterum, in iudicando, vel refragando, se habet, vt Homo, qui se sibi reuelatis, vt Deo, quouis colore, non potest ingerere; secus nimis valde osiosum redderetur Sacramentum poenitentiae, prout *Bannes cit. loc. in respons. ad 4. & Corrad. ubi supra.*

3 Tum etiam; quia nemo debet iure, quæsto priuari, ob sua peccata confessi; prout communiter DD. Nouitius autem, dum publicè benè se habuit in cursu Nouitatus, non potest ad nutum expelli, sed requiritur iusta causa, habetq; ius publicè petendi, fieri Professum, & adscribi incommutabiliter Religioni, per cuius susceptionem habitus acquisitus est ei in ad rem; aliàs suboriretur occasio hominibus, se subtrahendi à confessionibus sacramentalibus; quis enim Nouitiorum cōfiteri auderet suo Magistro, quom crederet, certò ei in Professione nociturum? vt ergo eliminetur conscientibus omnis suspitio damni; & vt cesset poenitentium formido, & timor; debet Prælatus omninò ab his abstinere.

4 Quod amplia, etiam si scrutinium, vel tractatus huiusmodi professionis fieret per vota secreta; quia licet respectu ceterorum possit fingi, & assignari causa denegati suffragij; Nihilominus, respectu ipsius poenitentis aderit semper suspitio; quippe qui gratias, lamentabitur ubique gentium, dicendo, id ei accidisse ob sua peccata, Magistro in confessione detecta.

5 Quibus addo *Decretum Clement. VIII.* editum super casum reservationis, ab omnibus Regularium Superioribus obseruandum, quod confirmavit *Paul. V. Greg. XV. & Urb. VIII.* vt in quarto tom. Bull. ibi, tam Superiores, pro tempore existentes, quam Confessarii, qui ad Superioratus gradum fuerint promoti, caveant diligentissimè, ne ea motiva, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorum gubernationem intulerint.

6 Quo in loco Papa loquitur absolute, & generalitèr, adeò, vt in nullo casu Prælatis liceat vti tali scientia, in confessione acquisita, prout *Suarez tom. 4. in 3. disp. 33. sect. 7. nu. 4. in fin.* & debet expendi illa clausula, *diligentissimè caveant, quæ obligat ad mortale*, prout *Perr. tom. 2. de Prælatu, q. 3. cap. 1. §. 2. num. 64.* vbi latè multa colligit; Et Ego me dixi in *tract. de electorib.* vide ibi, & non pigebit.

Magister non excommunicatus, an possit liberè, ac licitè in omnibus communicare cum Nouitijs excommunicatis? Quæst. 17.

1 Posse dico, etiam in Diuinis, nempe Diuinum officium priuatum cum illis recitando, prout potest Prælatus cum Subditis excommunicatis non toleratis, & Pater cū filiis: etenim Magister Nouitiorum se habet, vt Oeconomus, & Pater spiritualis, prout *Sot. in 4. dist. 22. q. 1. ar. 4. quæst. 5. ver. secunda causa, & Anila de censuris, p. 2. cap. 6. disp. 1. dub. 7. in fin.*

2 Et vice versa, Subditi cum Domino, Filij cum Patre, Nouitij cum Magistro excommunicato licitè possunt communicare, *Armita ver. excomm. nu. 46. ver. humile.* Et hoc totum colligitur ex *cap. quoniam multos 11. q. 3.* in quo *cap.* licet non dicatur expresse, quòd Pater possit communicare cum Filio excommunicato, sed solum, quòd Filius cum Patre; implicite tamèn id etiam intelligitur, tum quia, Filius, & Pater sunt correlatiua, & disposita in vno correlatiuorum, censetur disposita in alio; nam habent vnum esse, & dicuntur ad conuergentiam; tum etiam, argumeto *cap. de forma fidelitatis 18. can. 22. q. 5.* & notat *Glosin d. cap. quoniam, ver. V. x. v. c. Navar. in Manual. cap. 27. de censuris, p. 27.* & antè eum *Syla. ver. excommunicatio 5. §. 17. dub. 8.* vbi loquitur limitatè, & *Toan. Bapt. Corrad. p. 1. col. 1. quæst. 182. in ver. velle, lex, humile, &c.* & hoc propter necessitatè commercij; cum sint vna cōmunis familia, & cetero, vt impossibile sit, vnum sine altero posse vivere, aut repèriri, ob cōnexionem, quam habent infimul habitantes, *Casus in summa, ver. excomm. §. participatio cum excommunicato.*

3 Quod autèm Prælati cum Subditijs excommunicatis possint licitè communicare, etià in Diuinis, priuatum tanèn, docet *Navar. in Addit. cap. 27. nu. 36.* quia iura conuenerunt dictam communionem generalem, & illimitatè, & sic absolute debent intelligi, iuxta *cap. soluta, de uisior. & obedientia, c. 2. in 2. q. 1.*

4 Tum quia, sèpe vtrobiq; eadem est ratio de communicando in Diuinis priuatum, & in humanis, vt per multa exempla ostendit *Anila cit. loc. dub. 6. in fin.* Tum etià; quia excommunicatio directè priuat excommunicatos spiritualibus, & actibus Diuinis, qui publicè in Ecclesia celebrantur, vel ex præscripto Ecclesie debent in illa celebrari. Secus, quòd actus priuatos, et si sint Spirituales, & Diuini; vnde excommunicati teneantur ad priuatum officium Diuinum, sic itèm suspensi in Diuinis, aut ab Ecclesia interdicti, prout latè docet *Conar. in calina Mater, p. 1. r. 18.*

74 De Magistris Nouitiorum. Tract. V.

relect. §. 3. no. 9. vers. etenim excommunicatus non est his alibi interdictus, nec priuatus, & ppa non debent extendi ad non expressa.

bitandum; quod intellige, quoad conuenientia, & licita, & maxime in ijs, quæ concernunt Regulam.

Magister Nouitiorum, an eos possit vi, & metu impedire, qui vellent suscipi habitum dimittere, & in sacrum redire? Qu. 18.

An hæc prædicta locum habeant in Supprior, vel in quouis alio Deputato; absente tamen P. Priore? Qu. 20.

NON posse, dico; eò, quòd Nouitius toto cursu Nouitatus est sui iuris: vnde potest libere habitum dimittere, quoties sibi placuerit; secus læderetur in sua libertate, quæ debet illa omnino conferuari, ad hoc, vt eius futura professio valide fiat.

2. Bene verum est, quòd huiusmodi volentibus à Religione discedere, poterit Magister, & quinis alius eharitativè, ac suauiter obijcere artem Dæmonis, & Mundi laqueos, & alia huius generis, quæ illuminent, & dirigant in viam salutis.

3. Si verò non audierint, eis omnia restituat, quæ sua erant, ad præscriptum Concil. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 16. in fin. quandoquidem ad hunc finem asseruantur Vestes, ceteraq; bona suscipientium Religionis habitum, vt illis reassignentur, cum contigerit abire.

Gubernare Nouitios extra Nouitatum, vtpote in Ecclesia, Refectorio & similibus Locis, an spectet ad Priorem, Conuentus, vel potius ad Magistrum Nouitiorum? Qu. 19.

ET dico, spectare ad Priorem Conuentus; prout patet ex dictis; tū quia, ipse est Caput, & Index omnium existentium in suo Monasterio; secus non foret Caput, & Pastor omnium itum quia, ita habetur in dict. Trid. Clem. 7. III. ibi. habeat etiam Magister plenariam, & absolutam potestatem circa Nouitiorum Institutionem, ac Nouitatus regimen; ita, ut n illis, nemini, P. Superioribus, ac Superioribus, Maioribus, vel etiam Locatibus exceptis, quouis colore se ingereere liceat; & de hoc non est du-

Affirmatiuè; tū quia, subrogatus sapit naturam eius, in cuius locū subrogatur, ex l. si cum, §. qui minorum, ff. si quis caus. & ibid. omnes Doctores.

2. Ergò, P. Supprior, Vicarius Conuentus, & omnis alius substitutus à P. Priore, poterit fecere totū id, quod de iure potest fieri per illum; tū etiam, quia sub nomine Prioris venit etiam eius Vicarius, Supprior, & quouis alius gerens eius vices, ex l. 1. §. de off. eius, & hi sine dubio possunt facere totum illud, quod pertinet ad eorum officium, ex d. l. 1. & cap. final. dist. 93. iuxta Glof. ver. tunc, & cap. 1. dist. 94. & ibid. Glof. ver. repræsentetur.

3. Et hoc ideo; quia ea, quæ facit Delegatus, videtur facere ipse Delegatus, per cap. final. 11. de off. delegat.

4. Proinde, Deputatus in Refectorio poterit præcipere Nouitio, vt hoc, vel illud auferat de mensa, vt legat, vel à h. cione desistat, & quid simile, & Nouitius tenetur his omnibus obedire; etiam eorā Magistro Nouitiorum; etenim dignum est, vt qui similem cum alijs vitari agunt, similem quoque sentiant in legibus disciplinam; ex cap. 3. de stat. Monach.

5. Nec obstat, quòd Magister Nouitiorum habeat plenam, & absolutam potestatem circa Nouitiorum institutionem, ex Clement. VII. loc. cit.

Tū quia, hæc autoritas non fuit concessa priuatiuè, quoad allos Superiores Monasterij; tū etiam, quia isthæc potestas, huiusmodi Magistris collata, non est iurisdictionis; sed educationis, vt dixi hic suprâ quæst. 8. & docent Rodrig. sem. 1. q. 13. ar. 2. & Bordon. in tract. de Profess. Regul. cap. 4. q. 62. & tom. 1. resol. 24.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Tract. VI. De Priuilegijs Nouitiorum.

AN Nouitius sit membrum, Pars, & Cuius
sue Religionis? *Quest. 1.*

Nouitias, an veniat appellatione Ecclesiasticorum? *Quest. 2.*

Nouitij, an gaudeant priuilegijs Professorum? *Q. 3.*
An Nouitius gaudeat priuilegio fori, & cano-
nis? *Quest. 4.*

Si post delictum quis fiat Nouitius, an gaudeat
priuilegio fori? *Q. 5.*

Nouitius post delictum in probatione commissum,
si habitum dimittat, à quo puniendus? *Q. 6.*

Nouitius, an habeat electionem fori, more Pro-
fessorum? *Q. 7.*

Nouitij Ordinum Militarium, nempe S. Iohannis, S.
Iacobi, Alcantarae, Calatranae, & simulum, an
gaudeant priuilegio fori, & canonis? *Q. 8.*

Nouitij S. Iacobi, si a gaudeant hoc fori priuile-
gio, etiam quod ad causas civiles? *Q. 9.*

Priuilegium fori, & canonis, respectu Nouitiorum
Ordinum Militarium, an possit abrogari con-
traria consuetudine? *Q. 10.*

An Nouitij teneantur ad statuta, & precepta
Regula? *Q. 11.*

Nouitij, an subiiciantur mandatis Superiorum;
maximè si sint grania, & penalia, ut si dene-
ntur ad perpetuos carceres, ad trirèmes, &
similia? *Q. 12.*

Nouitij, an possint expressè excommunicari ab
eorum Prelato Regulari? *Q. 13.*

Ad saltem Prelatus possit Nouitios excommu-
nicatos declarare, si quid enorme committant,
cui à iure, vel à Papa sit adiuncta exarsa, vel
est, Clericum percutere? *Q. 14.*

An Nouitij possint in aliquo casu excommuni-
cari ab Episcopo Loci? *Q. 15.*

Trabentes Religiosorum Nouitios ad forum Lai-
cale, an incidunt in penas Bullae Cene? *Q. 16.*

Nouitij excommunicati, a casibus reservationis
irretiti ante ingressum, an possint more Pro-
fessorum in Religione absolui? *Q. 17.*

Si Nouitius post absolutionem à censuris, habi-
tatum dimittat, an reiciatur? *Q. 18.*

Nouitij dum diu admissi, sed quanticumque ad-
mittendi, an queant absolui à Confessarijs Reli-
giosorum illius Monasterij, in quo habitant,
sunt saeculari? *Q. 19.*

Nouitij, an possint validdè confiteri Confessorio
Seculari, vel Regulari, ab Episcopo tamén
approbato? *Q. 20.*

Nouitij, an validdè possint confiteri Confessoribus,
non pro ipsis, sed pro Monachis tantum de-
putatis? *Q. 21.*

Nouitij soli, de more recitantes officium in Choro,
Tom. 3. Par. 4.

an satisfaciât precepto, loco Professorum? *Q. 22.*

Nouitij non diu in sacris constituti, an possint
licite negotiari? *Q. 23.*

Nouitij, an possint ad Ordines promoueri ab eo-
rum Abbatibus, vel Prelatis? *Q. 24.*

Nouitij, an possint saltem promoueri ab Episco-
po, & à quo, & cū quibus Dimissorij? *Q. 25.*

Nouitij aulicè Professi, promoti tamén ad sa-
cros Ordines, abiquè titulo sufficienti, an sint
suspendi ab executione saecularium, & quid si
post saecularium, habitum dimittant? *Q. 26.*

An bona Nouitij remansa in seculo, subiacent
impositionibus, & gabelis? *Q. 27.*

Nouitij post annalem probationem, ad professio-
nem non admissi, an possint ad Superiores ap-
pellare? *Q. 28.*

Nouitias, si in vno Conuentu recipiat habitum,
& in alio professionem emitat, an validdè pro-
fiteatur, & eius Monasterij remaneat fi-
lius? *Quest. 29.*

Beneficia, & pensiones Nouitij Illustris, Socie-
tatis Iesu, an exstinguantur, vel censentur
vacare post annum probationis, vel post vosa
biennij? *Q. 30.*

Nouitius, an debeat Nouitiatum discontinuare,
si per aliquot dies extrà illum moratur? *Q. 31.*

Nouitij infra probationis annum, vel tacitè Pro-
fessi, an possint eligi in Priorem Conuentualem,
vel Prouincialem? *Q. 32.*

Nouitius praesentatus ad beneficium iuris patro-
natus Laicale, an possit in tali statu ab Ordina-
rio institui? *Q. 33.*

Nouitias Canonicus, an durante Nouitiatu de-
beat vocari ad electionem, qua fit in Cathedra-
li Capitali? *Q. 34.*

An Filius, ob ingressum Religionis, possit à suis
Parentibus exheredari? *Q. 35.*

Nouitij suscipientes habitum, an consequantur
indulgentias plenarias in die receptionis, an
verò in die professionis? *Q. 36.*

Si Nouitius faciens professionem, vel suscipiens
habitum Religionis, sit in peccato mortali, an
consequatur remissionem omnium peccatorum;
ad minus, quando ad cor redierit contritus, &
humiliatus? *Q. 37.*

An Nouitij possint sumere Bullam Cruciatae,
& virtute illius absolui à casibus reserva-
tis? *Quest. 38.*

Nouitius delinquens extrà septa, an debeat puniri
ab Episcopo Loci? *Q. 39.*

Immiscerent se enim Nouitio, vel Nouitia, an re-
neantur in Confessionibus, hanc circumstan-
tiam facere? *Quest. 40.*

DE PRIVILEGIIS

Nouitiorum. Tract. VI.

An Nouitius sit membrum, Pars, & Civis sua Religionis? Quæst. 1.

1 Sententia affirmativa est plusquam vera, si Nouitius sit in Religione, cum animo perseverandi in ea; secus autem; quia animus civem facit, non autem assentientia corporis; prout expressè habetur in *Leuis. qui 1. a. secunda, §. celsus, ff. ad municip. l. post. l. m. i. c. §. celsus, & l. ubi interest, ff. de captiv. & post. l. m. i. c. §. docent Abbas conf. 100. Bertrand. conf. 75. lib. 2. & alij, quos sequitur D. Reg. Helior Capyc. Latro consulti. 128. nu. 23.*

2 Nec nocet, quod Nouitius sit alibi ortus, & consequenter ibi civis, ex text. l. origine, C. de municip. lib. 10. l. assumptio, ff. ad municip. l. cives, C. de incolis. quoniam potest quis habere plures patrias, alteram originis, & alteram incolatus, l. 1. C. de municip. & origin. lib. 10. *Barboſen libere absens, §. proinde, ff. de iudic. & alij plures, quos allegat D. Reg. Capyc. Latro in d. consulti. 128. nu. 27.*

3 Et quidem fit quis civis multis modis; nempe natiuitate, manumissione, adoptione, & allectione, *Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 23. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 30. & 40. & est communis ex D. Thoro infra citando.*

4 Hic autem animus perpetuò habitandi attenditur, & probatur ex translatione, maioris partis fortunarum, *Angel. in summ. ver. civis;* vel ex domo nouitè ædificata, vel emptà, alijsq; causis non paucis, *D. Reg. Capyc. Latro in d. consulti. 128. n. 26. & sequent. & D. Joan. Bapt. de Thoro multis allegatis in supplemento aur. decis. par. 1. ver. civis Neapolitanus, & in par. 3. ver. civis oriundus, fol. mihi 162. & tom. 2. Comp. ver. Civilitas Neapolitana quomodo probetur.*

5 Verùm, in Religionibus attenditur ex Laicali statu deserto, & habitu Religionis suscepto cum tot præuijs adimpletis; Nam mens inuisibilis per externa gesta conspicitur: ad quod enim Nouitius tot attentata, peregisset, nisi fortè ei cordi foret, in Religione repetiri?

6 Nec obstat, quod Nouitius sit in statu dubio, respectu experientie: potest enim à Religione recedere, aut in illa, si placuerit, perseverare; quia satis est, vt Nouitius ea animi destinatione sit ingressus Monasteriũ, habitumq; suscipiat, vt ibi perpetuò maneat,

quantum est ex parte sua; & si aliud per nouam circumstantiam illi hæc sua voluntas possit impediri, & mutari, ad cõ, vt destinatio hæc, quæ se Nouitius Religioni tradidit, sit pura, & non conditionalis: licet accidentalitèr mutabilis, & resoluenda in euentum futura conditionis, si Religio non placuerit; prout eruditè ostendit *Sanch. ad decal. lib. 4. cap. 39. nu. 19. & tom. 2. lib. 6. cap. 10. nu. 21.*

8 Et patet ex eo, qui se trãstert ex vno in alium Locũ, animo perpetuò ibi perseverandi, si temperies placuerit; adhuc censetur absolutè civis huius secundi Locij; Nec nocet, quod eius propositum possit infringi, & in futuram conditionem resoluiprot aperit colligitur ex *l. cum quidam 8. & l. si non sunt, §. infest, ver. quid ergo, ff. de auro, & arcepto legato.*

9 Et additur, quod legatarius à die mortis testatoris acquirit absolutum dominium rei sibi legatæ; sed commutabilitèr, hoc est, nisi repudiare voluerit, ex *l. cum pater, §. iurdo, ff. de legat. 2.*

10 Et magis clarè ex differentia, quæ est inter dispositionè à principio puram; & resoluendam sub conditione; & inter purè conditionalem; quia hæc dũ pendet conditio, nullam effectum operatur; prout docent omnes, & expressè habetur in *l. cedere diem, ff. de verb. significat.*

11 At illa mox operatur suum effectum, vsq; dũ non resoluatur; vt patet ex sponsalibus conditionalibus; ex quibus nõ oritur impedimentũ publicæ honestatis, nisi conditione purificata, ex *vnico, in fin. de sponsal. in 6.*

12 Et ex contractu venditionis cum pacto de retrouuendo, in quo transferretur absolutè dominium rei venditæ, etsi remaneat sub conditione relutiendi.

Cũ ergo Nouitij destinatio, & sui ipsius actualis traditio sit pura, & absoluta, non obstat cap. *benificium, & ibi 10. Monac. de Regular. in 6. & ibi Probib. add. t. num. 3. Anebar. consil. 69. num. 14.*

13 Sequitur, vt Nouitij statim contrahant domicilium in habitu suscepto, & fiant de foro Religionis, & gaudeant eius privilegijs, & immunitate, & censeantur absolutè esse in Religione; & si respectu futuræ experientie sint in statu dubio, & inguorent, quid futurum sit: hæc autem sunt cunctis valde notanda; quia ex his multa soluentur.

De Priuilegijs Nouitiorum. Traç. VI. 77

*Nouitius, an veniat appellatione
Ecclesiasticorum? Quæst. 2.*

Sine controuersia, Nouitij, & omnes alij de gētes intra septa sub obedientia Prælati, veniūt appellatione Ecclesiasticorum in fauorabilibus; secus aut in odiosis; quia omnes hi sunt de sorte Domini, & specialitèr dicati Dei cultui, Syluest. in summ. ver. Clericus, an. 1. Rodrig. tom. 1. q. 2. ar. 11. & Ricc. multis cumulat in Praxi p. 4. resol. 239.

Et constat ex illa Regula iuris, in 6. cap. diu. de expresse deciditur in can. duo sunt genera 12. q. 1. ubi etiam Hospitalarij, & Templarij Deo dicati, dicuntur Clerici, & in Dei seruicium singularitèr vocati, & magis expresse in cap. Religioso de sent. excomm. an. 6.

Proindè, Nouitij gaudent omnibus gratijs, prægatijs, commoditatibus, priuilegijs, & beneficijs, quomodocumq; alijs Clericis, vel Monachis concessis, non repugnantibus tamèn eorum statui. Nouar. conf. 6. num. 3. tit. de scholasticis, tom. 1. fol. mihi 457. & Carol. de Grassi, multis citatis traç. de effect. Clericatus, in prælud. & è contrà non comprehenduntur sub generali constitutione: alioquin grauius inuicèr illati contrà Fratres: Proindè, excluduntur à Bulla Clem. VIII. de largitione munerum: itèm ab illa Alex. III. in cap. 2. de Clerici, vel Monaci, in 6. & cap. super specula, cod. rit. vndè, absquè metu huius excommunicationis possunt exire de claustris, & Leges, Medicinas, & similia audire, Bonac. tom. 3. de censur. disput. 11. q. 8. punct. 7. num. 13.

Nec subiiciuntur casibus reseruatjs à Superioribus suæ Religionis: à quibus absolui possunt sine alia licentia, Grassi in append. lib. 1. cap. 7. an. 69. & Nald. in summ. ver. Nouitius. Nec interefferentes agitatiōi ferarum, incurunt in excommunicationem Pij V. incip. de salute Gregis, lata contra Clericos; nec administratres extremam vnctionem sine licentia Parochi, ligantur excommunicatione, Clem. 1. Religiosis de priuileg. & excess. priuileg. lata contra Religiosos, Nouar. in summ. cap. 7. an. 102. & Syl. ver. excomm. 7. an. 1.

Nec subduntur casibus reseruatjs Episcopo Lociq; quia non sunt eius Subditi: nec subiiciuntur iurisdictioni Episcoporum in istis casibus, in quibus ipsi Episcopi Loci Ordinarij habent potestatem in Regulares, vt constat ex eodem fundamento, Nouar. multis citatis decijs 88. & Tambur. de iur. Abbas. disput. 15. q. 5.

Eximuntur deniq; ab omni obligatione recitandi Diuinum officium, ieiunandi, recuendi silentium, & similibus, Rodr. tom. 1. quæst. 27. ar. 11. Rec. in Praxi, p. 4. resol. 241. & est communis; sed sunt fauoritèr inducendi,

& exhortandi, Syl. ver. Religio 5. q. 16. Grassi. conf. 8. an. 8. de voto, & Sorb. in Compend. Mendic. ver. Nouit. §. fin.

*Nouitij, an gaudeant priuilegijs
Professorum? Quæst. 3.*

Afirmatiuè, ex his, quæ dixi par. 1. traç. 6. de excess. priuileg. q. 20. & confurgit immediatè ex supradictis, & iustè dicendis, & docet doctissimus P. Diana resol. moral. traç. 1. de immunit. Eccles. resol. 26. ver. aduersus, & Nouar. in suo traç. de claustr. fori, q. 46. sect. 2. multis cumulat.

Quod magis libenter extendè ad Nouitios Illustris Societatis Iesu, qui post biennium, etiam solemnè professione non facta, adhuc censentur verè, & propriè Religiosi, ex speciali Constit. Gregorij XIII. incip. Ascendente Domino, §. & quomus, edita sub anno Domini 1584. quod non potest dici de alijs Nouitijs, Aloys. Ricc. p. 4. Praxi, resol. 240.

Quod procedit, quando ingressus esset iustus; secus autèm; quia actus nullus nihil operatur, Nouar. in summ. bullarum, p. 2. tit. de decessis Nouit. an. 5. in fin.

*An Nouitius gaudeat priuilegio fori,
& canonis? Quæst. 4.*

ET dico, quòd sic; quia Nouitius est persona Ecclesiastica: etenim, vt infra dicam, est pars, & membrum suæ Religionis; licèt imperfectè, & incompletè.

Nec obstat dicere, quòd Nouitius sic in Religione mutabiliter; hoc est, quòd potest ab illa recedere ad sui libitum, & beneplacitum: & quòd hoc repugnet Religioso statui, qui de sui natura petit stabilitatem, seu immobilitatem; alijs non diceretur status, sed mobilitas, prout benè docet noster D. Thom. communiter receptus in 2. 2. q. 183. ar. 1. & apparet in statu Coniugatorum, Episcoporum, & similium, qui à statu assumpto nequeunt recedere; nisi culpabiliter. Quia, prædicta omnia exiguntur ad faciendum hominem Religiosum perfectè; secus autèm, ad faciendum Religiosum largè; quia satis est, ad hoc habere animum perseuerandi in eà Religione, quam adiit, & constat ex can. 17. cap. 29. incip. si quis suadente diabolo, q. 4. ibi, in Clericum, vel Monachum manus violentas inieceris, & habetur expresse in cap. Religioso 21. de sent. excomm. an. 6. in fin. ibi, quomus autem is, qui Religionem ingreditur, Religiosus cum effectu dici non possit; donec sit tacitè, vel expresse Professus: si quis tamèn violentas manus in eū iniiciat excommunicationis lata à canone vinculum non euadit; hæc ibi, quibus in verbis, vt vides, nulla fit mentio de ordinis carac-

78 De Priuilegijs Nouitiorum. Tracl. VI.

re, sed de statu, & habitu tantum, & id fauore Religionis.

3 Et nota, quod qui gaudet priuilegio canonis, gaudebit, & fortius, priuilegio fori; hoc quippe ad plura se extendit, & est communius illo, *Pater Suar. contra Regem Anglie lib. 4. cap. 29. num. 7. & Leyman. lib. 4. tracl. 9. cap. 7. num. 1.*

4 Proinde, conueniri non potest pro vilo delicto coram Iudice Sæculari; nec eorū Episcopos in omnibus, & per omnia, tam respectu temporalium, quam spiritualium, iustis Professorum subijctis Prælati Religionis addit, ex quo per liberam susceptionem habitus transfuit saltem largè in iurisdictionem Prælati, à quo in omni graui delicto, etiam pro homicidio, intrā, vel extrā septa commissio, debet iudicari.

5 In hoc enim consistit priuilegium fori, quo Nouitij prohibentur ad aliud Tribunal trahi, prout constat ex cap. non placuit 16. *quæst. 7. cap. Ecclesia S. Maria, de consuet. & cap. decernimus, de iudicijs, quæ iura indistinctè loquuntur, & fauore Religionis debent ampliari, & largè intelligi, Sanchez tom. 2. lib. 6. cap. 10. num. 11. & 12. Nauar. lib. 3. cons. 6. de for. comp. un. 4. in secunda editio. Nouer. lib. 1. quæst. forens. qu. 42. num. 7. Aloy. Ric. par. 4. Praxis, resol. 238. in fin. Tambur. de iur. Abbas. disp. 6. qu. 27. Lezana, multis citatis tom. 3. ver. Nouit. n. 34. & tom. 4. ver. Prælat. n. 9. dixi in 1. part. tracl. 6. de extensione priuileg. quæst. 20. num. 8. & ante eos Dom. Reg. Sausfiche. tom. 1. dec. 1. num. 22. & Capiblauc. tom. 1. de Baronibus, in pragmat. 8. p. 3. num. 56. ibi, Nouitij licet non sint Professores, gaudent interim prærogatiua fori, & immunitatum, vbi etiā allegat DD. & iura.*

Si post delictum quis fiat Nouitius, an gaudeat priuilegio fori? Qu. 5.

1 **E**T quidem, gaudere dico; quia per ingressum Religionis statim efficitur de foro illius; etenim integer, & totus status Religiosus, eo ipso, quod per Ecclesiam approbatur, vel instituitur, cæletur Sacer, & Ecclesiasticus, ita, vt respectu omnium existentium in eo, gaudeat priuilegio fori in ciuilibus, & criminalibus, ex Concil. Trident. sess. 25. cap. 20. de reform. & docet Suar. tom. 5. de censur. disp. 22. sess. 1. num. 19. & in defens. fidei, contra Reg. Angl. lib. 4. cap. 10. in fin. num. 11. & 12. tracl. 3. quæst. 9.

2 Dummodo, admissio ad habitum non sit nulla, vt dixi suprà, & patet in Laico, Clerico effecto post delicta in sæculo, qui etiam respectu præteritorum criminum, non à Iudice Sæculari, sed ab Episcopo indicatur, *Int. Clar. multis allegatis in præcl. criminal.*

S. final. quæst. 36. num. 36. Carol. de Grass. tracl. de effect. Clericatus, primo effect. n. 1071. & sequentib. vbi de hac re latè, Recus. dec. 457. par. 4. & alij plures, quos sequitur D. Donatus Antonius de Mariis lib. 1. resolut. quotidian. cap. 48. num. 6. & latè pluries doctum refert Dom. Reg. Sausfiche. tom. 1. dec. 1. num. 23. & sequen.

3 Quod dictum quidam ampliant, etiam si in fraudè suscepisset habitum; nam si confugiens ad Ecclesiam post delictum, animo fraudandi Curiam Sæcularem, gaudet immunitate, etsi remaneat Laicus, & ad tempus in ea moretur; quantò magis, hoc procedit in eo, qui transit in Religionem, portat habitum, & in ea intendit proficere, & facit ad hoc *text. cap. compertimus 14. quæst. 6. vbi argentum Laicis rapcum non restituitur, quia erat Deo consecratum; ibi, ut quia, quod semel consecratum est, eis non valet ultra restitui.*

4 Confirmatur ex hoc, non distinguemus, S. Sacerdotio assumpto, Arbitrari nō iudicat amplius, & ex l. qui cū vno, §. reus, ff. de re iudicat. vbi si Reus criminis, etiam capitalis efficitur Miles, non remittitur, sed à Iudice Militiæ iudicatur, quod magis debet procedere in eo, qui est adscriptus Militiæ Cælesti.

5 Nec dices, quod in puniendis delictis non attenditur tempus punitionis, sed delicti, l. 1. ff. de penis, in iuramentum affirmatio, ff. de iur. l. doli, §. si, ff. de sermo corrupto.

Quia hæc ratio, & iura procedunt, rebus permanentibus in eodè statu; sed autē, mutato, per ea, quæ docet Glos. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. ver. quia nec, & ibi Alex. n. 31. Carol. de Grass. multis cumulatis in d. primo effect. in, sub n. 865. & 866. & D. Thoro in Comp. dec. tom. 3. p. 1. ver. Clericus se obligans.

6 Verum, non credo, quod hodiè iste casus posset euenire, ex quo Prælati Regulares, in spretum tot Constitutionum Summorum, Pontificum, criminofum, ad habitum Religionum non admittunt, nè dent in penas ibi appolitas.

7 Attamen, si casus occurreret, oportet distinguere, quod ad sumus in ciuilibus, & sic soluant damna, & læsæ parti satisfaciant, inxtà Glos. in d. cap. compertimus; si verò in criminalibus, aut criminofos admissos eiciant, vt dictum est suprà tracl. 3. quæst. 9. num. 7. & 8. & hæc est tutior, & facilius via, ad occurrendum litibus, aut seuerè puniant, præcipue instante Iudice, quandoquidem expedit Reipublicæ, vt delicta puniantur; nec decet, vt remaneant impunita; nam vitium, cui non restituitur, approbatur.

Si Nouitius, post delictum in probatione commissum; habitum dimittat, à quo puniendus? Quæst. 6.

Quidam probabiliter dicunt, posse, & debere puniri à Prælati Religionis dimissa, Sanchez tom. 2. decal. lib. 6. cap. 10. nu. 14. Farinac. in sua prax. crim. tom. 1. tit. de inquisit. in tertia edictio. cum alijs ibid. citatis, doctissimus P. Diana tra& 1. de immunit. Eccle. resol. 33. & 34. & Lezana tom. 3. ver. Clericus, num. 22. & tom. 4. ver. Prælat. nu. 9. tùm quia ad fundandum iurisdictionem pro puniendis delictis atre dicitur tempus admissi criminis, ex d. l. de pnis, & d. l. iniuriarum, de secutur. Conar. præf. quæst. cap. 31. Jul. Clar. cit. lac. Præf. Laym. lib. 4. c. 4. nu. 4. & Bonac. de cons. disp. 1. q. 4. p. 1. s. 2. nu. 5. Hic autem, de quo agitur, tempore patrati delicti erat de foro Prælatorum Religionis; hi namque ex vi Nouitiatu incepti, & domicilij contracti, adepti sunt super ingressos quandam pœtatem, & iurisdictionem; saltem ciuilem, & temporalem, ob quam sunt veri Iudices Nouitiorum ingressorum; secus autem, illa sancta Communitas non esset perfecta, nec foret ei bene prouisum, Marto de iurisd. par. 4. sent. 3. c. 12. num. 22. & Diana in d. l. resol. 33.

2 Tùm quia, Clericus reuersus ad statum Laicalem non iudicatur à Iudice Sacramenti pro delicto commissio in Clericatu, sed remittitur, prout fuit sepe decisum, Laym. d. tra& 9. cap. 7. num. 5. Diana par. 3. tra& 1. resol. 34. Thoro tom. 3. Comp. ver. Clericus se obligans, Marto. Anton. Gomez. in d. præf. Neapol. cap. 9. num. 1. & ante eos Thomas Gram. de h. 10. de Franch. de h. 417. num. 4. & 5. & alij Antiquiores, quos allegat De Grassis d. l. 1. reser. sub nu. 1074.

3 Sed alij dicunt, quod in isto casu datur locus pœuersioni, vt Paul. de Castro, & alij Doctores in pauci, quos citat idem De Grassis d. l. 1. reser. sub n. 865. in fin. & ita post longam disputationem refert fuisse decusum in hoc Sac. Conf. Neapol. d. Thoro d. sum. 3. Comp. ver. Cler. se obligans in fin.

4 Quod magis procedit in casu nostro, in quo nullum videtur fieri præiudicium Religionis dimissæ, diu eius membrum esse nolu, deposuit habitum, & mutauit statum, vt plenè probat D. Donat. Ant. de Marini lib. 1. reser. quæst. cap. 48. per totum, ubi refert plures decisiones S. C.

Nouitius, an habeat electionem fori, more Professorum? Quæst. 7.

Affirmatiua constat ex decisis; tùm quia, Nouitius est persona Eccle-

siastica; tùm etiam; quia in fauorabilibus gaudet priuilegijs Professorum.

2 Persona autem Ecclesiastica, sine controuersia, ad defensionem suorum consanguineorum, & bonorum gaudet priuilegio l. unica, C. quando Imperator inter pupulum, & vnam, & docent De Bores in caput. sit generale, de foro comp. Afflic. dec. 257. & ibidem Præf. in addu. Præf. de Anna alleg. 146. & alij plures, quibus subscribit Ricc. p. 4. Præf. resol. 146. & Nouar. quæst. 43. hb. 1. & melius in tra& de elect. fori, tom. 1. q. 63. sect. 2.

Nouitij Ordinum Militarium, nempe S. Ioannis, S. Iacobi, Alcantara, Calatrana, & similitum, an gaudeant priuilegio fori, & canonis? Quæst. 8.

ET dico, gaudere; tùm quia, Nouitij Religionis gaudent in illar Professorum, sed hodie, omnes Religiones Militares sunt declarate Ecclesiasticæ, & approbate à Papa, & ita decusum fuisse à Sac. Congreg. pro Regno Hispaniæ, refert Barbosa in remiss. Dec. ad l. Infirmit. lib. 2. ca. 12. & Riccis par. 4. Præf. reser. 249. in fin. adeo, vt omnis, qui assumpsit habitum Ordinis Militaris, debeat gaudere priuilegio fori, & canonis.

2 Tùm etiam; quia Professio in his Ordinibus est valida, ergo, & ipsamet Religio erit valida; etenim ex cap. vlt. de Relig. dom. omnis professio facta in Religione non approbata, non est valida, Suar. tom. 4. de Relig. tra& 9. lib. 1. cap. 24. nu. 27.

3 Quod item potest ad digitum ostendi, nam Milites Sancti Ioannis Hierosolymitani sunt veri Religiosi, personæ Ecclesiasticæ, & habent multa priuilegia, pnsquam ceteri Mendicantes; nempe ab Anastas. Papa IV. à Pio IV. à Pio P. & ab alijs, de quibus late didicimus d. l. 1. cap. 1. de consir. Ordinis Militari. Diana tra& 2. de dub. Regul. resol. 10. Nouar. Canonice in sum. Bull. T. P. & Lezana tom. 2. cap. 5. per totum, ubi ad vnguem tangit omnia summam, nu. 72.

4 Milites Sancti Iacobi de Spatha à Grego XIII. obtinuerunt multa priuilegia, vt patet ex Bulla eiusdem Papæ, incip. Rymani Pontificis, & Barbosa in Collect. Bullar. ver. Milites S. Iacobi de Spatha, & Garzas in addu. ad suum tra& de benef. p. 1. cap. 4. nu. 22.

5 Milites S. Iacobi de Alcantara, & Sanctæ Mariæ de Calatrana sunt verè Religiosi, & priuilegijs Ordinis Cisterciensium, à Rom. in nouissimis, dec. 126.

6 Milites S. Lazari sunt itèm Religiosi, & censentur vniti Religioni S. Maritij, quæ fuit pariter instituta sub Regula Cisterciensium

80 De Priuilegijs Nouitiorum. Tracl. VI.

sum; et expressè habetur in d. Bull. Greg. XIII. edita sub anno 1571. in mense Octobris, & ex Bull. Pij IV. edita 1561. prout Carolus de Grassi tracl. de effect. Cleric. effect. 9. num. 131. Nuar. de Regul. conf. 11. per totum, Sanchez tom. 1. decal. lib. 4. cap. 16. num. 11. ubi latè multis citatis, Bonac. de cons. disp. 2. q. 2. pun. 6. sect. 3. num. 8. & 9. & De Leone recoll. 6. num. 790. ubi examinat, an Ordines Militares comprehenduntur sub Decretis Conc. Trid., quibus subscribunt Moderniores.

7 Proinde, veniunt in fauorabilibus nomine personarum Ecclesiasticarum, & appellatione Monachorum, & Religiosorum Mendicantium fruuntur gratijs, & priuilegijs; tum ob communicationem priuilegijs eorum; tum etiam; quia in vnitis sit communicatio eorundem, prout Doctores docent in l. 1. §. de leg. 1. adeo, vt Ordines Militares, qui viuunt sub Regula Cisterciensium, vel Carmelitarum, gaudeant eisdem & Fratres illorum Ordinum, quorum sunt partes.

8 Nec obijciat, quòd quidam eorum Militum possident in particulari, vt sunt Commendatarij, & alij pures, qui in communi non viuunt; quòd videtur repugnare voto paupertatis, & obedientie; & quòd quidam pariter valde contrahunt, quòd videtur obuiare voto castitatis; quia horum possessio pendet à Papa, & ad certum modum, & vsu est modificata dependentèr à voluntate Superiorum ipsorum, de quorum licentia sunt, vbicunque exstant.

9 Etenim, Monachus stans extrà septa, de licentia sui Abbatis, censetur esse intrà claustra, vt omnes docent.

10 Nec eorum possessio repugnat paupertati; quia paupertatis votum habet latitudinem, etiam inter Mendicantes; & sufficit, quòd sit discreta, & correspondeat fini, cui vacant; quòd quidem hi Saceri Ordines sunt instituti à Domino Papa pro tutela, & defensione fidei; hi enim more Machabeorum, pro fide, & lege Christi fortiter dimicant cum Turcis, & Siracenis.

11 Ad finem verò bellandi cum hostibus fidei, multa bona requiruntur, quæ Mendicantibus comparata, vixque excedunt eorum statum.

12 Verum, respectu horum nobilium Militum, sic valde prestantium, censentur Regna, & Modica; hinc bona pars Ordinum Mendicantium possidet in communi, inuò, & in particulari; licet ad vsus incertum, amouibilem scilicet à Superioribus, & Nouitij Societatis Iesu, etiam elapso biennio eorum Nouitiatu, possident multa bona, & habent illorum dominium, ius, & proprietatem ad libitum Superiorum.

13 Nihilominus, sunt persone verò Ec-

clesiasticæ, & gaudent, vt solemnitèr Professæ, ex Bulla Greg. XIII. extrapag. ascendente Domini, & multis allegatis docet Sanchez tom. 2. ad Decal. lib. 5. cap. 16. num. 17. & sequen.

14 Nec obstat illud de coniugio; tum quia, ad hoc, vt quis sit propriè persona Ecclesiastica, & Vir Religiosus; satis est, emittere votum in aliqua Religione approbata; in his enim standum est determinationi Domini Papæ, Cæteran. 2. 3. quest. 88. ar. 7. col. 2. ibi, mutatio status, mancipanda hominem ad Diuinum cultum, & Religiosa opera, stare potest cum voto simplici, vt patet Ecclesiæ influeret, quòd in sacro Ordine, & Religione aliqua, votum simplex fieret, quem latè sequitur Sanchez cit. loc.

15 Tum etiam; quia Votum castitatis habet paritèr latitudinem; nempe intrà, vel extrà matrimonium; hi quidem non videntur castitatem simpliciter, sed castitatem conjugalem, quòd sufficit ad munus prædictum, si fiat ex institutione Papæ.

16 Hinc, iussu S. P. his Militibus votum, solemne castitatis mutatur in continentiam conjugalem, ex qua computatione non mutatur Regulæ substantia, Monar. de elect. for. q. 6. p. m. 39. sect. 2. & R. R. Rom. in nouis. in d. decis. 236. num. 6.

17 Nisi accidentalitèr, sed secundum quandam maiorem perfectionem, & excellentiam paupertatis, vel castitatis, vt patet in Sacerdotibus Grecis, qui ob matrimonium in qua viuunt, non desinant esse persone Ecclesiasticæ, cum omnibus gratijs, & priuilegijs, quibus potiuntur Latini, & colligunt ex eod. fact. d. 2. 3. q. 186. ar. 4. cui fauet Ricci. p. 4. Prax. resol. 176. nu. 3.

18 Nec valet obijcere ex cap. ad Monasterium. in fin. de stat. Monach. ubi Innoc. III. dicit, abdicatione proprietatis esse de essentia status Religiosi; quia hoc intelligitur, vt non retineatur absoluta proprietatis more Laicorum; secus de præiuxta licentia Prelati, Sanchez cit. loc.

19 Nec replices, quòd D. Thom. in d. 2. 2. quest. 186. art. 4. in fin. dicat, hos Milites docentes uxores non esse simpliciter, & absolute Religiosos, sed secundum quid; hoc est, in quantum in aliquo participant quædam spectantia ad statum Religiosum; & quòd ita censent Nouit. ex multis conf. 23. de Regul. & Rota in decis. 591. nu. 7. p. 1.

Quia, aut hi loquuntur de his comparatiue; nempe, si comparentur alijs Mendicantibus, quauis ex parte rei, & absolute sint tales, aut tunc temporis res erat sub iudice, & manebat indecisæ; hodie verò cessauit omnis lis, cum eorum iura sint clara, & stemus in decisis Romanorum Pontificum, prout latè demonstrat d. Didacus Noya de confirmat.

Ordi-

Ordinis Militaris, lib. 2. cap. 1. nu. 12. & sequen.
& latè hanc sententiam probat *D. Consil. Carol.*
leual. tom. 1. de iudicijs, disp. 2. sect. 3. à nu. 408.
ad 461. & D. Reg. Sanfel. decif. 251.

An verò sint liberi; & immunes à gabellis, datijs, & collectis, & quibusvis alijs onetibus, vide *D. Ioan. Bapi. de Thoro tom. 2. Comp. aur. decif. Neapol. ver. Milites Hierosolymiani, Mastrill. decif. 290. & Riccius part. 4. Prax. resoluit. 173.*

Nouitijs S. Iacobi, an gaudeant hoc fori priuilegio, etiam quoad causas ciuiles? Quæst. 9.

R Espondeo affirmatiuè, & pendet ex decisis; videntur. n. quasi personæ Ecclesiasticæ, prout latè probat *Carol. de Grassi esset. 1. nu. 111. Reg. V. eleuz. conf. 95. nu. 53. vol. 1. Mastrill. decif. 290. nu. 29. & alij plures, quos citat Thoro part. 3. Comp. decif. Neapol. sect. 2. ver. Milites S. Iacobi.*

Proinde, à nemine iudicantur, nisi à solo Rege, non vti Rege, sed tanquàm Admiratore, & Magno Magistro, *D. Reg. T. ep. in aub. ingressi, ver. Monasteria, cap. 36. & Ric. in prax. Religioforum Ordinum Militarum, à resoluit. 167. & seqq. per totam 186.*

Sed hæc decisio, an procedat in hoc Regno Neapolitano, vel in Hispania tantum? & an hi Milites S. Iacobi, & aliorum Ordinum Militariũ suis Superioribus subiecti, possint foro suo renunciare? quia alijs veri Religiosi, vt hi psumuntur, fori priuilegio in preiudicium Superiorũ renunciare non possent, ex *c. si diligenti, de foro compet. tractant prædicti.* Certũ est, qd in hoc Regno nõ gaudet in ciuilibus, ex quo in Regno non habent proprium Tribunal, vt decusum refert *D. Thoro cit. loc. & Mastrill. ubi supra, nu. 166. & seqq.*

Priuilegium fori, & canonis, respectu Nouitiõrum Ordinum Militarum, an possit abrogari contraria consuetudine? Quæst. 10.

Q Vidam affirmant, & aiunt, de facto esse abrogatũ in quibusdam Prouticijs, *Molina tom. 4. de iustit. tract. 3. disp. 50. nu. 5. Nauar. lib. 3. de Regul. conf. 13.*

Et præcipuè in Regnis Lusitanie, & Castellæ, in quibus fructus Commendarum, solent sequestrari per Iudices Sæculares, ob delicta ab ipsi Equitibus contracta, *Marta. de iurisdic. p. 424. f. 32. Durand. lib. 2. can. 15. q. 5. nu. 13. & Bonac. de cons. disp. 2. quæst. 2. pun. 6. sect. 3. nu. 9. in fin.*

An autem hæc consuetudo sit contra *Tom. 2. Par. 4.*

libertatem Ecclesiasticam; aded, vt per eam incurratur censuræ *Bulla Cœna? Bonac. cit. loc.* probat, quòd hoc ius immunitatis non competit hls Nouitijs de iure Diuino; sed de iure positiuo Canonico, & proinde contrà Nouitios potest consurgere consuetudo, & præscriptio, prout latè *Alphon. de Leone, in tract. de cens. recoll. 5. num. 25. Megal. par. 3. lib. 5. cap. 10. num. 7. & idem Bonac. cit. loc. disp. 1. quæst. 16. sect. 1. pun. 3. num. 8.* multis citatis examinat, quomodo Laici trahentes ad sua Tribunalia famulos, & familiares Episcopos, non incurrant penas *Bulle Cœna*, ex quo nõ sunt veræ personæ Ecclesiasticæ, quia secundum substantiam, & ex parte rei sunt Laici, ex *cap. dilecto filio, de off. Archid.* Sed an hoc sit absolutè verum, de his me remitto factis Canonibus.

An Nouitijs teneantur ad statuta, & præcepta Regula? Quæst. 11.

NON teneri ex debito iustitiæ, certum est, scæus autem, ex quadam decentia, & vrbaniatè, tũ quia, vt dictũ est, in odiosis non veniũt Nouitij, tũ etiam, quia obligatio obseruandi Regulam ex debito iustitiæ nascitur ex voto, & promissione Professionum; lex enim quæcunquè loquitur ijs, qui in lege sunt, teste *Apostolo ad Rom. 3.*

Nouitij autem non sunt in lege, sed Regula Professionum; quandoquidẽ non, sunt propriè Religiosi, nec perfectè partes illius Religionis, vt dicitur expressè in *cap. Religioso 21. de sent. excomm. in 6.*

Hinc, possunt recedere, & in sæculum redire, & fieri immunes à præceptis Regulae, & Regulatorum iurisdictione, vt patet ex *cap. 1. de Regularibus, in 6. & patet magis clarè in Catechumeno, qui cùm non sit verus Ecclesiæ membrum, sed in via, vt per baptismũ fiat fidelis, potest ab illa recedere, absquẽ eo, quòd dicatur apostata, & hoc idẽ; quia legibus Ecclesiæ non tenetur, donec perfectè per baptismum admittatur in cõtubernium, & societatem ceterorum fidelium.*

Dixi, scæus ex quadam decentia; tũ quia, dignum est, vt qui similem cum alijs vitam suscipiunt, similem sentiant in legibus disciplinam, ex *cap. recolentes, ver. sic enim de statu Monachorum; tũ etiam, quia eorum probatio id exigit, vt probentur in spiritu, quo venerunt.*

Quapropter, Nouitij trãsire flores Regulæ, ad penas in ea præscriptas non possunt condemnari, instar Professionum; sed debent aliter puniri per ea multa, quæ infra dico.

82 De Priuilegijs Nouitiorum. Tracl. VI.

Nouitij, an subijciantur mandatis Superiorum; maxime si sint grauia, & pgnalia, ut si damnentur ad perpetuos carceres, ad tritremes, & similia? Quæst. 13.

Etsi, ex vi obedientie Nouitij non subdatur præceptis suorum Superiorum, ut dixi suprà, ex quo tale votum nunquam emiserunt.

Nihilominus, ratione subiectionis, quæ ex vi Nouitiatu incepti, naturaliter contrahitur cum Prælati Religionis adit; tenentur obedire; secus status Religionis infra paululum periret.

Hi namque Prælati, ut dictum est, naturali iure habent quandam dominatiam, potestatem super omnes Religiosos sibi commissos, multo melius, quàm habeat Dominus in Seruū, Sponsus in Vxo-rem, & Pater in Filios, sunt enim veri Iudices omnium existentium in illo statu, cui tenentur providere de omni necessario, eumque cæcare ab omni malo, quod posset tali statui esse nociuum.

Quandoquidem, ad conseruationem totius, necessarium est, ut in omni genere detur vnum primum, quod sit Regula, & mensura cæterorum.

Quibus adde quotidianam praxim, & voluntatem Romani Pontificis, qui voluit, & vult, Religionem approbatam à se, vel à suis Prædecessoribus, tali modo gubernari; proinde, Nouitij si commiserint talia, possunt à suis Prælati condemnari ad tritremes, vel ad torturam, vel ad carceres perpetuos. *Nauar. tom. 2. de foro compet. conf. 6. nu. 4. Sanchez lib. 6. de cal. cap. 10. nu. 12. & 13. Vechius de Nouitiatu, disput. 11. dub. 11. nu. 6. Ruyssax, par. 4. resol. 238. in fin. & p. 2. decis. Curia, decis. 121. Nouar. forens. lib. 1. q. 42. nu. 7. Peyriu, tom. 2. de Prælat. quæst. 3. cap. 1. §. 7. & Lezana multis citatis tom. 3. ver. Prælat. nu. 9. in fin.*

Quod intelligi procedere in ijs, qui volunt in Religione permanere, & sunt contenti puniri à Prælati Religionum; quia, volenti, & scienti nulla fit iniuria, & maxime ob domiciliū contractum in Religione, & præcipue si iudicium sit inceptum, & consequenter Religioni quaesitum; quia in iure, quaesito non possumus Ecclesie præiudicare, & ubi inceptum est iudicium, ibi debet terminari, *l. ubi ceptum, ff. de iudicijs.*

Secus autem, si nolent subdi iudicio Prælati Regularis, sed exire; nam de ratione formali Nouitiatu, est exirus liber, etsi ratione admixte culpe possint aliquantulum impediri: hoc tamē debet fieri cum grauo falis; aduertant enim Iudices formalitatem talis status, ex Decreto Concil. Trid. sess. 25.

*cap. 16. de Regal. & ne incuratur professio tacita, & quod tempus Nouitiatu, ex Con-
stit. Pij P. non potest prolongari, nisi ad se-
mestre, Sanchez cit. loc. nu. 13. Lalius Zeechius
de rep. Eccles. sui. de Regal. cap. 3. nu. 10. Taberna
ver. Nouit. quæst. 13. num. 14. Armilla ibidem,
nu. 18. & Sylu. ver. Relig. 5. quæst. 7. His tamē
recedentibus, curandum est, ne desit pœna,
condigna in hoc, vel illo foro ferenda, serua-
to iuris ordine, & ut decet, ne delicta rema-
neant impunita.*

*Nouitij, an possint expressè excommuni-
cari ab eorū Prælati Regulari? Q. 13.*

Sanchez in decal. lib. 6. cap. 10. nu. 17. *Suar. tom. 4. de Relig. tracl. 8. lib. 2. cap. 8. num. 17. à Saulo Paulo de tribus votis, lib. 5. q. 205. & Laut. Peyr. de Prælat. quæst. 3. cap. 1. num. 120. affirmatiuè respondent, ca-
ratione moti; quia Superior Regularis res-
pectu Nouitiorum se habet, ut proprius Pa-
rochus, & Episcopus Locī Ordinarius, &
hoc aiunt, fundatur, non in voto obedientie,
quod nunquā emiserunt, sed in inrisdictione
Ecclesiastica per Summum Pontificem Præ-
lati Religionum concessa, & in pacto vir-
tualiter inito cum Religione, in primo in-
gressu illorum.*

Hinc, Religiosus Prælatu poterit ex-
pressè Nouitij sub pœna excommunicationis totum illud præcipere, quod facit pro bono Regimine illius Sanctæ Societatis, vel pro custodia, & obseruantia Regulæ.

Verum, sententia negatiua verior est; tum quia, censura ab homine (ut omnes bene docent) non incurritur, nisi ob contumaciam, & inobedientiam, quæ quidem inobedientia, & contumacia non potest reperiri in Nouitio, qui non tenetur obedire, ex quo nunquam se obligauit obedire contumacia enim, & obediētia præsupponit obligationē.

Tum etiam; quia excommunicare, est actus iurisdictionis Spiritualis, & Ecclesiasticæ potestatis, competentis Prælati de iure, Diuino, ut patet *Matth. 18. ibi, amen dico vobis, quemcunque ligaueris super terram, &c. & exercetur respectu Subditorum, ex cap. audimus 24. quæst. 2. cap. ab excommunicato, de rescriptis, & cap. 2. de Conflit. & liquet in Papa, qui nec etiam de plenitudine potestatis valet excommunicare Turcas, nec Iudæos, nec Chæcumenos; quia non sunt mēbra Christi Redemptoris, nisi per Sanctum Baptisma.*

Nouitij autem non sunt verè membra Religionis, nec verè Religiosi, nec perfectè Subditi; nisi per Professionem, prout explicitè habetur in cap. Religioso, de sent. excomm. in 6. in fin.

6 Vnde, possunt ad libitum à Religione recedere, absque illa licentia Superiorum, nec exundo tenentur ad expensas, nec bona dimittere, ex cap. 16. Concil. Trid. sess. 25. de Regularibus.

7 Proinde, non potest eis conferri Regulare beneficium, sed bene seculari, prout expressè deciditur in cap. nullus, de elect. item. 1. de supplenda negligentia Prælatorum, & Clem. 1. §. sane, il. 2. de statu Monachorum, & docet Garzias p. 7. de beneficijs, cap. 10. nu. 4. & latè Rota in Praxis. par. 4. de Nouit. resolut. 247. ubi docet, quod non est compatibile beneficium Regulare cum Nouitiatu, ex Trid. sess. 24. cap. 13. & 15. de reform.

8 Nec possunt promoueri ad Ordines cum literis dimissorijs Prælati Regularis; nec exigitur licentia eiusdem, quia Nouitij non duntaxat Professij, non subduntur obseruantis Monasterij, nisi via directina, sed ex quadam æquitate, vel per modum cõfessij quia quodam substantiam facti, sunt, & remanent veri Seculares, absque illa obligatione obseruandi Regulam; nec vota essentialia, nec ea, quæ quoquo modo conferrent ad custodiã illius.

9 Nec his nocet dicere, quod Nouitij sint personæ Ecclesiasticæ; quia hoc, vt spè diximus, procedit in fauorabilibus; secus in odiosis; hinc tempore probationis earent casibus reservatis, & censuris; sunt enim in statu medio per extradiuisionem, sed abnegationem ab extremis, respectu odiosorum.

10 Nec dices, eorum delicta, & istu capite remanere impunita; quia possunt castigari alia via; nempe per flagella, carceres, ieiunia, vel per profectionem ab Ordine, & similia; igitur necessum non erit, mox ad censure recurrere, prout bene aduertit P. Alph. de Leone cit. loc. nu. 563.

11 Quæ omnia confermantur, si notes, Prælatos Regulares ex vi Nouitiatus cepti non habere super Nouitios potestatem spiritualem Ecclesiasticam, sed corporalem, civilem, & politicam tantum; licet dominationem, non absolutam, vel illimitatam simpliciter, sed limitatam, & specificam; nempe quodam munus probationis Regularis; sunt enim in cursu probationis, vt probentur, an habeant vires, & obsequia, & vt experiatur Religiosorum qualitates, & Regule circumstantias, & penalitates.

12 Ad hoc autem munus probandi Nouitios non est necessaria potestas reservata sibi casus, nec fulminandi censuras; eo maxime, quia censure excommunicationis est nervus Ecclesie, & vitima pena, quæ non debet irrogari in casibus, quibus alia via potest occurrere, ex Conc. Trid. & notat Sanchez, cit. loc. nu. 22.

An saltem Prælati possint Nouitios excommunicatos declarare, si quid enormiter committant, cui à iure, vel à Papa sit adiuncta censura, uti est, Clericum percutere? Quæst. 14.

Difficillimi Suarez, & Sanchez cit. loc. & Lezan. tom. 1. cap. 24. nu. 2. in fin. & magis expressè in tom. 4. ver. Nouitij, nu. 44. in fin. Respondent affirmatiue, id, quod in tali casu Prælati esset legitimus iudex illorum ad puniendum illos penis condignis, cum sint sub illius potestate, & non sub Iudice Seculari.

Sed negatiua, vt dixi, est veritas, quia, Superior Regularis respectu Nouitiorum, nullam habet authoritatem Ecclesiasticam spiritualementum etiam; quia respectu sententiarum declaratorie requiritur monitio, seu citatio ad dicendum causam, quare non debeant declarari in casibus, & quibus ex defectu potestatis Nouitij non tenentur respondere, & non respondendo, nec possunt dici inobedientes, vel contumaces; quia non tenentur obedire, Barthol. P. ecclesias disp. 11. in Praxis. de delictis, nu. 7. Diana par. 3. tract. 2. resolut. 4. par. 4. tract. 1. resolut. 5. & P. Alphons. de Leone cit. loc. nu. 563.

3 Et quibus colligitur, non potest in nullo casu posse Nouitios excommunicare, vel excommunicatos declarare, quia vitiumque pululat ex vna, & eadem radice; nempe ex authoritate spirituali in excommunicante, & obligatione obediendi in excommunicandis.

4 Quod procedit, etiam si Nouitij velent in habitu perseverare; quia toto tempore Nouitiatus gaudent tali immunitate, cui nec possunt abrenunciare; nè in aliquo præiudicetur eorum libertati, quam de iure debent habere toto cursu Nouitiatus; scem non diceretur, esse omnino liberi in tali statu.

An Nouitij possint in aliquo casu excommunicari ab Episcopo Loci Qu. 15.

Negatiue, tùm quia gaudent privilegio fori; quod non paritur, Reos delinquentes à Religione auocari, & ad aliud Tribunal trahi, ex cap. non placuit 16. quæst. 7. cap. Ecclesie, S. Maria, de constit. & cap. decernimus, de iudicijs, quæ iura (vt dixi) indistincte loquuntur, & indefinitè debent intelligi; maxime fauore Religionis; vnde, procedunt; tùm respectu potestatis Laicalis, quàm Episcopalis; tùm intrinseca causarum civilium, quàm criminalium; siue loquamur de delictis commissis tempore Nouitiatus, siue de commissis ante Nouitiatum; siue intra claustra, siue ex-

84 De Priuilegijs Nouitiorum. Tract. VI.

iri; etiam si habeant tractum successuum; quia in omni loco Nouitij delinquentes censentur de foro suæ Religionis, *Alloy. Ricc. par. 4. Prax. resol. 238.* cum alijs multis super citatis; limitata, dummodò Nouitiorum ingressus sit validus; secus autem; quæ res nihil operatur.

2 Tùm etiam; quia Nouitij sunt in statu nentro, hoc est, nec Episcopi, nec Prælati Regularis casibus referuatis, & censuris subiacent, sed in statu medio per abnegationem ab odiosis, iuxta Regulam, quod odia non sunt amplianda, sed restringenda, ex *cap. odia, de Regulari in 6.*

3 Nec obijcies, quod Regularis delinquens extra claustra, debeat puniri ab Ordinario, ex *Trid. sess. 6. de reform. cap. 3. & sess. 25. cap. 14.*

4 Tùm quia, dictum Concilium non loquitur in casu nostro; tùm quia, Nouitij non subditi iurisdictioni Episcopali, nec in illis casibus, in quibus Regulares Professi subijciuntur ad præscripta *Conc. Trid. quia, 17.* sepe dictum est, Nouitij in odiosis non recipiunt appellationem Regularium, *Ricc. par. 4. Prax. resol. 241. & Nouar. decis. 88.*

5 Nec valet inferre ex eo, quod pro his delictis Nouitij nequeant excommunicari à Superiore Regulari, si ergo possunt excommunicari ab Episcopo Loci; quoniam fallit hæc illatio; nam siue Nouitij non comprehenduntur sub casibus referuatis ab Episcopo, ita nec etiam sub referuatis à Superiori Regulari; ita patet, nec possunt innodari censuris, nec ab Episcopo, nec à Superiore Religionis, quia (vt dixi) sunt in statu medio per abnegationem extremorum in odiosis, *Alphons. de Leone de potestate Confessarij, par. 2. recollect. 1. n. 137. & de censuris, recollect. 2. n. 565. in fin.*

6 Nec replices, quod Nouitij censentur Subditi illius Episcopi, in cuius Diocesi adest Monasterium sui Noutitatus, quod ad litteras dimissorias ad suscipiendum Ordines minores, *Barbosa de off. & potestate Episcopi, allegat. 4. n. 62.* ergo à pari, dices, possunt excommunicari.

7 Quoniam, hoc non est verum, nisi de iure communi Canonico, & exclusis priuilegijs, quibus gaudent Religiosi Mendicantes, vt dico infra, & docet *Suarez tom. 3. de Religionibus, lib. 5. cap. 16. & Nouar. in sua Lacer. Regul. verb. dimissoria.*

8 Bene verum est, quod si Nouitius, vbi commisit delictum tempore Nouitiatu dimittat habitum, & redeat in seculum, potest puniri à Iudice Laico, vel excommunicari ab Episcopo illius Loci, vel excommunicatus declarari, ob forsitan Clerici percussorem, vel violatam Ecclesiæ immunitatē,

vel quod quid simile, quia per recessum, & depositionem habitus, amplius non spectat ad Religiosos, sed effectus est alterius fori, & eius delicta non debent remanere impunita, *Nouar. de Regul. lib. 3. cons. 58. Quana pars. 4. tract. 7. resol. 244. De Leone cit. loc. & alij plures, quos citat Bonac. in Bull. Gen. disp. 1. quæst. 16. pun. 3. n. 14.*

Trabentes Religiosorum Nouitios ad forum Laicale, an incidant in pñas.
Bulla Cens. Quæst. 16.

Respondeo affirmatiuè; tùm quia, nomine personæ Ecclesiasticæ nominatur in *Excommunicationibus contra trabentes* vocantur omnes personæ gaudentes priuilegio fori, & canonis, cùm sunt Nouitij, prout ex multis docet *Sayr. in Thesaur. 2. lib. 3. cap. 19. n. 7. & Bonac. de cens. disp. 1. quæst. 16. sess. 1. pun. 3. n. 9.* tùm etiam quia, in favorabilibus Nouitij gaudent priuilegijs Professorum, quorum xnum extat, vt eximatur omnino ab omni potestate Laicorum, *Ricc. par. 4. Prax. resol. 250.*

Nouitij à iure, vel ab homine excommunicati, aut casibus referuatis impediti ante ingressum; ad possunt; more Professorum in Religione absoluitur Qu. 17.

De iure communi canonico quibus excommunicatus, interdictus, aut suspensus, ab eo debet absolui, à quo fuit nominatim censuris multatus, vel ab eius Successore, vel Superiore, vel ab eo, cui suæ vires commisit; quæ Regula est certa, & ab omni-bus obseruatur; secus perturbarentur iurisdictiones omnium Iudicum, periret ordo iudicij, & bona administratio Ecclesiæ; Quandoquidē idem est nominatim excommunicare, & eius absolutionem sibi excommunicanti expresse referuare, prout probatur in *cap. Pastoralis, & Bonac. de cens. disp. 1. quæst. 3. pun. 1. n. 5. ver. dixi, per sententiam, & alij omnes.*

2 Verum, absolvere à censuris, vel à casibus referuatis, inscio referuante; idem est, quod illum paruipendere, despiciere, & suis iuribus spoliare, quod iniustum censo, & iniquum.

3 Proinde, etiam Nouitij nequeunt absolui à Superioribus Regularibus ab huiusmodi censuris, & penis prædictis, sine licentia illorum Episcoporum, à quibus fuerunt nomi-

nominatus celsutari, & penis affectus & est expressa decisio. *cap. cum illorum, de sent. excom. ibi, sine licentia Romani Pontificis Abbas non potest, nec debet esse absoluitur.*

4. Quod procedit de iure communi, quo in delictis puniendis attribuitur tempus commissi criminis. *l. i. ff. de pœnis, l. iniuriarum, estimatio, ff. de iniurijs, l. i. §. i. ff. ad Syllan. & sequitur Nouar. in suo tract. de datione insolutorum, q. 25. par. 2. & in Prax. elect. fori, q. 46. sect. 1. in vltima impressione Neap. Girrb. de cas. 23. ubi notat, quod in omnibus debet attendi initium, & principium, ex l. si filius familias, ff. de verb. oblig. & Ric. multis cumulatim par. 4. prax. resol. 253.*

5. Nihilominus, de iure speciali, & in vim priuilegiorum Nouitios posse absolui ab omnibus censuris, & calibus reservatis, docet Carol. de Grassis allegatis eff. 1. ampl. 9. nu. 79. *Nouar. lib. 3. de Regularibus, conf. 58. Rodriq. tom. 1. quest. 29. ar. 23. ubi ad hoc citat Priuileg. Clem. 11. Minoribus concessum, & aliud Pauli 11. concessum Societati Iesu, & tom. 4. quest. 51. ar. 12. de Bonac. alijs citatis tom. 3. de con. ur. Bull. Cpn. d. sp. ar. 1. q. 16. sect. 1. par. 3. nu. 10. & alijs Doctores non pauci, ex quo ratione domicilij contracta, & Nouitius incepti sunt in Religione personæ Ecclesiasticæ, & in fauoreabilibus uenione appellatione Professores; quippe quia omnes habent communicationem priuilegiorum.*

6. Attamen, hac in parte non debemus egerire, sed diligenter aduertere, quibus intendimus uti; tunc quia, multa extant concessa viuz vocis Oraulo, quæ quomodo, & qualia sint sublate, dixi supra in tract. de Oraulo. Tunc etiam quia multa sunt concessa, Professis tantum; virtute cuius clausulæ excluduntur Nouitij; tunc item, quia quædam reperiantur concessa indefinitè, & absolute pro Subditis, vel pro suis Fratribus, vel pro ad se confugientibus, & sic item excluduntur Nouitij; tunc item, an per talia priuilegia sit facta facultas Confessarijs absoluedi ab omnibus censuris latæ à iure, & ab homine simul? an à iure tantum, vel ab homine, diuinitatæ? cum illa clausula, *parte satisfacta*, vel absolute, suppressa tali clausula? in foro conscientie? an verò in foro externo?

7. In quibus oportet aduertere, quod absolutio in vim priuilegiorum concessa, non extenditur ad forum contentiosum; quam ob rem non potest comprehendere nominatim excommunicatos, nec per Cedulones iuridicè declaratos; secus perturbaretur iurisdicção excommunicantis, eique fieret uia-gnum præiudicium.

8. Nec potest presumi, Summum Pontificem talia concessisse cum tanto præiudicio tertijs, cui nunquam intendit derogare: Nisi

in magnis causis, quæ possent Rempublicam adiungere; compensato tamen semper iure, & interesse alterius tertijs.

9. Nec quod priuilegia Mendicantium, sint melliora comuni Iubilæo, in quo ad maiorem claritatem hodie solet apponi illa clausula; *nisi infra tempus celebrationis huiusmodi Iubilæi satisfecerint, aut cum partibus concordauerint*, nullo modo suffragari posse, aut debere.

10. Perinde, si quæ sint in Ordine Religioforum Mendicantium, quibus fiat facultas Confessarijs absoluedi ab omnibus censuris, etiam ab homine latæ per particularem sententiam, semper debent intelligi, quod ad forum conscientie, in quo nulli sit præiudicium, nec exercetur iurisdicção cum tumultu. Secus autem, quod ad forum contentiosum, vel sub illa clausula, *parte tamen satisfacta*, etsi non exprimat, debet tamen præsupponi, & præintelligi; ad hoc, vt conseruetur Ordo Hierarchicus Ecclesiæ, *Kaspar. tom. 4. in 3. p. D. Thom. de excomm. dub. 20. nu. 8. Hurtado de excomm. disp. 15. nu. 61. Diana par. 1. tract. 11. de Bull. Cruciati. resol. 39. & latè Barbol. de Vexbis in Prax. de Neut. disp. 9. dub. 9. nu. 6.*

11. Quia concessa facultate absoluedi cum illa clausula de satisfactione partis, censetur concessa facultas absoluedi, etiam, quod ad forum contentiosum; quod patet ex illa Regula, quod cessante causa finali, cessat legis dispositio, sed causa, ob quam censetur non concessa dicta facultas quod ad forum externum pro dictis censuris, tamen ex dictis priuilegijs Mendicantium, quæ ex Bulla Cruciatæ (vt dixi) est, ne perturbetur ordo iudicij excommunicantis.

12. Verum, quando conceditur facultas absoluedi, *potius satisfacta*, non perturbatur ordo iudicij, neque Tribunal iudicantis; quia Iudex ferendo censuras ad instantiam partis, censetur se conformare intentioni partis, quia quæta, quiescit Tribunal.

13. Hinc, absolutio data intuitu Bullæ Cruciatæ, Iubilæi, vel Priuilegiorum Mendicantium, præcedente satisfactione partis, suffragatur, ne diu pro foro interiois etiam externo, proit eruditè *Alphonsi de Leone in tract. de Iubilæo, nu. 60.* in editio. Neapolit. & de censuris recollect. 2. nu. 794. fol. 180. & Guier. lib. 1. canon. qq. cap. 2. quia solutione eius, quod debetur, tollitur omnis obligatio.

14. Nec obstat viuz vocis *Oraculum Clement. VIII.* quod refert Sorb. in addit. ad Compend. priuilegiorum Mendicantium, ver. absolutio extraordinaria, quod Fratres, *Scilicet tertium, & verbo Nouitius, sit de Nouit. absoluit.* quo censetur, Pontificem declarasse, Nouitium vi Priuilegio non posse in Religione absolui

86 De Priuilegijs Nouitiorum. Traſt. VI.

à Superiore Regulari; ſi autè, vel poſt habitum ſuſceptum fuerit obnoxius caſibus reſeruatis Epifcopo, vel S. Sedi Apoſtolice.

15. Tùm quia, de eo non conſtat authenticè; nec eſt tale, quale ab *Vrbano VIII.* deſideratur; tùm etiam; quia hoc fuit declaratum pro Capuccinis tantum, & odia reſtringuntur, *Lezana tom. 4. ver. Nouitijs. nu. 36.*

16. Nec nobis obijcias *Decret. Clement. VIII.* prohibentis abſoluere à reſeruatis Epifcopo, & huiusmodi in vim Priuilegiorum, quia illud *Decretum* loquitur de abſolutione conferenda Laicis intuitu priuilegiorum; Nouitijs autèm in gratiſſis cenſeantur Fratres Regulares, & perſonæ Eccleſiaſticae.

Si Nouitijs poſſit abſolutionem à cenſuris, habitum dimittat, an reincidat? Quæſt. 18.

1. **E**T quidèm, reincidere tenuerūt Antiquiores, quos nouiſſimè ſequitur *Ricc. par. 4. Prax. reſol. 258.* Tu verò dic, quòd huius certa decifio pendet ex verbis priuilegiorum, quibus intendis uti, ad effectum, huiusmodi.

2. Nàm, alia abſoluè loquuntur, dantq; facultatem abſoluedi à cenſuris, aut diſpèſandi, abſquè vlla limitatione, alia verò ſub conditione; dummodò in Religione perfeuerent, alia ſub pæctis dummodò habitum recipiant, quædam loquuntur de Nouitijs ingreſſis, quædam verò de volentibus ingreſſi, & ſic Nouitijs non vno ore, nec vno modo priuilegiantur, vt dixi in *traſt. de Recip. q. 17.*

3. Patres Carmelitæ habent Priuilegium à *Sixto IV.* ſibi conceſſum, quod incip. *Dùm attenta*, & reſert per extenſum *Lezana tom. 1. cep. 24. de Nouitijs, nu. 8.* quo ſuſſulti diſpenſant, & abſoluunt Nouitios, etiam volentes prædictæ Religioni aggregari, cum reincidentia tamèn.

4. Patres Ordinis Prædicatorum habent aliud, in eorum *Mari Magno* regiſtratum, quo poſſunt abſoluere, & diſpenſare, etiam Nouitios.

5. Patres Minores habent priuilegium, huiusmodi, & reſert *Rodr. cit. loc. & Porrell. ver. Nouitijs abſolutio, nu. 32.*

6. Patres Minimi de Ordine S. Franeiſci de Paula habent aliud, ſibi conceſſum à *Inſilio II.* quod per extenſum ponit *Peyr. tom. 1. priuileg. Minimorum inter Conſtit.* eiusdem: 2. & ibi in §. 9. multa colligit.

7. Deniquè, omnes Regulares habent propria; ſaltèm ob eomunicationem eorũdem; de quibus latè *Suar. tom. 4. de Relig. lib. 2. cep. 24. à num. 5. Diana tom. 3. traſt. 2. reſol. 34. Alphons. de Leone de off. & poteſtate Confeſſ.*

par. 2. recolleſt. 17. nu. 188. & Barthol. de Recolis in Prax. Nouitiorum, diſp. 9. dub. 1. & 2.

8. Exindè collige, quòd ſi Nouitijs fuerint ſimpliciter abſoluti, & abſquè aliqua limitatione diſpèſati, non reincident in cenſuras, nec in alias Irregularitates, ſi egrediantur à Religione, & habitum dimittant; quia abſolutio à cenſuris abſolutè exhibitæ, mox habet effectum ſuum conſumatum; & nodus benè ſolutus, non video, quomodo poſſit ex ſe redire, & de nouo illaqueari ſecus autèm dicendum, ſi ſub conditione abſoluantur; quia conditionalis non purificata, nihil ponit in effectum.

Nouitijs, nondùm admiſſi, ſed quantociùs admiſſendi, an queant abſolui à Confeſſarijs Religioſorum illius Monafterij, in quo ſunt habitum ſuſcepturi? Quæſt. 19.

1. **H**Ac in re dicas, quòd attendenda ſunt verba priuilegij, quo vtitur; quia, vt hic ſuprà dixi, priuilegia non vno modo loquuntur, & Regulares non poſſunt excedere limites iuriſdictionis ſibi delegate à Papa, & memorare; an abſoluit, vel ſub conditione fuerint abſoluti; quia abſolutio ſimpliciter exhibitæ, ſtatim habet effectum ſuum.

2. Nec dicas, quòd de proximo acciſſendus habetur pro acciſſo, ex *l. penul. ff. de milit. teſtam. c. l. item legato q. 7. §. 1. ff. de leg. 3.* & quòd pro dato habetur, quod paratum eſt, vt dicitur, ex *auben. vt exalt. aſſumant. dec.* & quòd perditum reputatur, quod ſtatim eſt perdendum, ex *l. ſi quis cum ſcires, ff. pro empt.* & quòd deficit conditio, quam conſtat deſecturam, & talia huius generis, quæ reſert *Ricc. Prax. p. 4. reſol. 183.*

Quia prædicta iura, & ſimilia procedūt ſecundum quandam fictionem iuris, & non ſecundum veritatem, prout *Traſt. de Franch. decif. 449. par. 3. nu. 5.*

3. Attamèn, Priuilegia debent intelligi verè, & realiter, & cum proprietate verborum; hoc eſt, reſpectu eorum Nouitiorum, qui verè ſunt Nouitijs.

4. Vel dicas, quòd prædicta iura debent intelligi, quando opus paratum faciendum eſt infallibiliter; ſecus autè, quando poteſt nõ fieri, prout eſt in caſu noſtro; nàm ex multis poteſt impediri, vt habitus conceſſus non aſſumatur, *Ricc. cit. loc. in fin. & vide, quæ dico in traſt. de Oblat. q. 14.*

Nouitiū, an possint validè confiteri Confessorio Seculari, vel Regulari, ab Episcopo tamen approbati? Qu. 20.

1 **S**ententia affirmatiua liquidò constat ex decisissimè quia, Nouitiū, secundum subtilitatem, & ex parte rei sunt Seculares; Proinde, possunt confiteri quando, & quibus tenentur alij Laici; nec sunt in Monasterio cum obligatione obseruandi Regulam, vel præcepta Prælatorum: nisi ex quadam decentia, urbanitate, & animo prædicandi austeritates.

2 Nec peccantes in Religione, possunt incidere in casus reseruatōs à Prælato Religionis aditæ; quia in odiosis, quomodo cunque latius contrā Fratres, non veniunt Nouitiū.

3 Nec obstat illud *Concil. Trident. sess. 23. cap. 15. de reform.* vt nullus à peccatis absolueret valeat; nisi obiecta facultate ab Episcopo Loci.

Quia hoc potius iuuat; dùm Confessarius, de quo loquimur, habet potestatem ab Episcopo absoluedi omnes, ad se confugiētes, & Nouitius in re est Secularis, & sua sponte ad eum accedit; ideoque non video, quomodo eius confessio possit esse nō bona.

4 Nec obijcies illa verba *Clem. VIII. posita in Instit. Nouit. ibi, ipsi autem Magistro soli Nouitiorum confessiones audiendi cura committatur*; tūm quia, hæc verba non annullant contrarium factum; tūm itē; quia censetur dicta per modum directionis, & consilij, & ad melius esse; tūm itē; quia prædictæ Institutiones non comprehendunt omnes, vt dixi supra, *Itolsef. post multos in summ. som. 1. tract. 7. cap. 14. num. 31. Naldus in summ. ver. Nouit. num. 7. & Bonac. in decal. disput. 4. quæst. 2. par. 7. §. 4. num. 28.*

5 Dixi, valide, sed non licet; quia hi debent cauere omne scandalum, & custodire decreta Papæ, & suorum Superiorum; sunt enim in Religione, vt probentur, & cognoscantur obedire.

6 Nec desinam dicere, quod Confessarius Regularis non approbatus in Religione pro confessionibus Nouitiorum, si eorundem confessiones excipiet, non solum usurpat sibi munus Deputatorum; verum etiā, in re graui suam exequitur voluntatem, contrā intentionem; saltē implicitam sui Superioris; Perinde, peccat mortaliter, cui Nouitius, etiam continendo cooperatur, & sic eodem modo peccat, ponit obicem, & confessionem inualidat.

7 Limita, nisi hoc fiat ratione alicuius necessitatis currentis ex parte Nouitij; nēpē, si Confessarius deputatus inique recuset, illū absolueret, & occurrat præceptum comunicandi, & Nouitius contritionem non

habeat, vel immineat scandalum, si à communione deficiat.

8 In his quidē casibus fallit decisio, tūm ex parte Confessarij, qui habet potestatem absoluedi omnes confugiētes ad se; tūm ex parte Nouitij, qui de iure Naturali, & Diuino tenetur vetare omne scandalum, & suam famam custodire.

9 Quod magis patet, si aduertas, quod concurrentibus duobus præceptis, quorum vnum necessariò debeat frangi, aut prætermitti, standum est potiori.

10 Sed in casu, de quo agitur, concurrūt multa iura; vtputa, ius naturale diuinum, de vitando scandalo; & ius naturale absolutum de propria fama seruanda, & ius Naturale Diuinum de non comunicando in mortali, & ius positium; nēpē præceptum hominis, de non audiendo confessiones Nouitiorum, absque Superioris licentia: igitur standum est illis, quamuis deficiat illud; etenim illa sunt plura, & fortiora, & duo, vincula magis ligant.

11 Nec in his Confessarius diceretur usurpare sibi munus Deputatorū, ex eo, quod id heret ad euitandum maiora mala, proximis, ad quod vnusquisque ex charitate tenetur; nec talis Nouitius in nostro casu diceretur, cooperari peccato Confessarij, sed vti iure suo.

Nouitiū, an validè possint confiteri Confessoribus, non pro ipsis, sed pro Monachis tamen deputatis? Qu. 21.

1 **N**egatiuè, per ea hic immediate decis; secus autē in casu necessitatis, quia necessitas facit licitum, quod antea erat iure illicitum, de *Regul. iur. Reg. 4.* prout foret ad cauendum scandalū, vel graue damnum, quod quis suæ personæ, vel famæ timeret, si sua cōfiteretur peccata N. pro Nouitijs deputato; nēpē, si probabiliter supponat, vel cognoscat se habitū spoliari, vel è Religione expelli, ob sua confessā tali P. vel aliquid aliud malum aduerteret, sibi exinde euenire, instante præcepto de se comunicando; dūm siue scandalo nequit à communione desilire, nē communicet in mortali, poterit ad aliū Cōfessorē diuertere, & ei validè cōfiteri, etsi nō sit p. Nouitijs destinatus.

2 Nec his obstat (prout diximus) *Trid. d. sess. 23. cap. 15. de reform.* tūm quia, ius naturale diuinū præfertur iuri humano, vt est, deputari ad confessiones excipiendas huius, vel illius; tūm etiā, quia potestas data Superiori, censetur concessa ad ædificationem, nō autē ad destructionem famæ, vitæ, & bonorum, prout ex multis *Rodrig. in summ. par. 1. cap. 55.*

88 De Priuilegijs Nouitiorum. Traſt. VI.

cap. 55. num. 12. & doctiſſimus noſter T. Vinc. Candidus in ſuis diſquiſitionibus tom. 2. diſput. 24. art. 68. dub. 8. ver. diſco duodeciſimò, Carolus de caſibus reſeruat. part. 1. ſeſſ. 1. art. 17. nu. 5. & Cardinal. Toletus in ſumm. lib. 3. cap. 13.

Nouitij ſoli de more recitantes officium in Choro, an ſatisfaciant præcepto, loco Profeſſorum? Quæſt. 22.

1 **E**T quidẽm, ſatisfacere conſtat ex decifis; etenim Nouitij in fauorabilius cenſentur Profeſſi, & gaudent priuilegijs illorum.

2 Limita, dummodò ſint in numero opportuno, hoc eſt ad minus tres, qui faciant corpus Communitatis, ſeu Collegium, cui impoſita eſt obligatio recitandi in Choro horas canonicas.

3 Et nota, quod non dico, Nouitios teneri perſoluere hoc onus, quia non veniunt in odioſis, ſed poſſe hoc perſoluere, loco Profeſſorum; ex quo ſunt partes illorum, & potiuntur (vt dixi) eorum priuilegijs.

Nouitij, nondum in ſacris conſtituti, an poſſint licitè negotiari? Quæſt. 23.

1 **P**oſſe, dicas; quia, & ſi negotiari oſtenditur in ihibita Clericis, in ſacris conſtitutis, & Religioſis; nihilominus, Nouitij non comprehenduntur in Bullis, nec in iuribus, quæ abſolute loquuntur contra Religioſos, vt dixi ſuprà, & docent omnes.

2 Verum, non expedit, nec decens eſt, iuxta illud Apoſtoli, omnia mihi licent; ſed non omnia expediunt; quandoquidẽ turpe foret, & forſan occaſio grauis ſcandali, vt qui venit in Religionem in paupertate probari, diuitijs vacet, & implicet ſe negotijs Sæcularibus.

Nouitij, an poſſint ad Ordines promoueri ab eorum Abbatibus, vel Prelatis? Quæſt. 24.

1 **N**egatiuè reſoluo quæſitum; & eſt decifio Coq. Triſt. ſeſſ. 25. de reſorm. cap. 10. ubi decifum habes, quod Abbatibus non licet, nec alijs, quantumuis exep̄tis, intrã fines alicuius conſiſtentibus, etiam ſi dicantur nullius Diœceſis, literas dimiſſorias concedere, aut minores ordines conferre cuiquam, qui Regularis ſibi ſubditus non ſit, abſque incurſu grauium penarum, de quibus P. Carolus Theſaur. p. 2. Prax. de penis Eccleſiaſticiſ, ver. Ordo, cap. 21.

2 Nouitij autẽm non ſunt Subditi, nec veniunt nomine Subditorum Regularium, ex quo liberi ſunt in Religione, & abſque alia, licentia poſſunt ab illa recedere, prout notat Maior. de Irregul. lib. 4. cap. 2. m. 11. §. quinquimodò, Nouar. in ſuo Opusculo iuris Pontificij noui, & Ricc. p. 4. Prax. reſol. 257.

3 Quod extendit ad omnes alios Regulares, qui non ſunt Subditi; & eſt decifio Sac. Congregat. de qua reſtatut. latè, poſt alios Tambur. & iur. Abbat. tom. 2. diſput. 2. quaſt. 7. & Barboſa de iur. Eccleſ. vniuer. lib. 1. cap. 18. num. 8. & ſequen.

4 Quod procedit, etiam ſi Regulares ordinandi haberent dimiſſorias ſpeciales ſuorum Superiorum, aut ipſimet Abbates haberent facultatẽ Epifcopi Loci Ordinarij, & eſt decifio Rotæ Romanæ, habita iuſſu Clement. VIII. & reſert. Scraphin decif. 85. par. 1. Barboſa alleg. 3. nu. 11. p. 2.

5 Et ſuit irã multoties ab eadem Sac. Congreg. decifum, Nouar. in ſuo Lucr. Regal. ver. Ordo, quæ omnia pendunt ex eadem radice; vtputa; quia non ſunt Subditi, ergo per argumentum à contrario ſenſu, poterint ordinare ſuos Subditos; dummodò hi Abbates habcant priuilegium ordinandi.

6 Et nota, quod non ſubditi, ab iſdem promoti, vel conſecrati, ex defectu poteſtatis prædictæ cenſentur non ordinari; & ſunt iterum ordinandi, ex Decreto Sac. Congregat. Nouar. cit. loc. num. 5.

Nouitij, an poſſint ſaltẽm promoueri ab Epifcopo, & à quo, & cum quibus dimiſſorijs? Quæſt. 25.

1 **P**retermiſſis aliorum placitis, Sanchez ad Decal. lib. 4. cap. 39. nu. 19. & lib. 6. cap. 10. nu. 18. 19. & 20. dicit, poſſe Nouitios quibuſcumq; ſacris ordinibus initiari; tum quia, nullus reperitur textus id prohibens; & non prohibita, cenſentur conſecrari quia, id teneat multi graues Doctores quos ibid. citat.

2 Nec his obſtat cap. Monafterijs 19. q. 3. quod eſt D. Gregorij lib. 8. Epif. 23. ibi, Monafterijs omnibus fraternitas veſtra diſtribuitur interdicit, vt eos, quos conuerſionem ſuſceperint, priusquàm biennium in conuerſione compleant, nullo modo audeant tonſurare.

Quia hæc verba loquuntur de tonſura, ſeu corona Monachali, & habitu Profeſſorum; prout elegantèr explicat noſter Emin. Cardinalis Turrecremata ibid. nu. 1. ibi, tonſuram Monachalem facere, eſt habitum Profeſſorum inducere; quem ſequitur Miranda in Manuali Prelat. q. 38. ar. 9. concl. 2.

Id iſſum laudat ex contextu, & Nald. in

in summ. ver. Ordo, & Ric. d. par. 4. Prax. dist. resolut. 257. nu. 2.

3 Quam conclusionem sic absolutè latam, intellige procedere in vim iuris communis; prout notat *Lexana tom. 1. cap. 24. nu. 6.* secus ex iure speciali; quia de nouo iure, *Cone. Trid.* nullus potest licite promoueri ad sacros Ordines, sine titulo sufficienti.

4 Attamen, iussu Pij V. extenditur ad Regulares, vt patet ex sua *Constitut.* quæ est 74. in ordine *Bull. Cherub.* qua cauetur, vt nullus Clericus Secularis, vel Regularis non Professus, possit promoueri ad Ordines, sine sufficienti titulo; & Sacra Congregatio declarauit; quia Regulares Professus dumtaxat ordinatur ad titulum Religiosæ paupertatis; prout notant multi, *Maiol. de Irregul. lib. 4. cap. 15. nu. 1. & Genuesin Prax. cap. 83. num. 2.* Proinde, respectu Minorum ordinum Nouitij ordinandi sunt à proprio Episcopo, ex cap. cum nullus, de temp. ordin. in 6.

5 Hic autem Episcopus proprius, non est ille Loci originis Nouitij, sed Loci Monasterij, in quo Nouitius Nouitiatum facit; vt bene fundat *Sanchez in dist. lib. 6. cap. 10. num. 21.* quia arguere à matrimonio carnali ad spirituale, tenet argumentum, ex cap. inter corporalia, de transitu.

6 Matrimonium autem carnale, ex Decreto *Concil. Triden. sess. 24. cap. 1. de reformat.* debet fieri coram proprio Parocho; hic autem censetur non ille Parochus Loci originis, si alibi sponsus domicilium traxit; sed Parochus Loci, ubi nouissimè habitat; prout fuit sepè decisum, & refert ex multis *Nouor. in decis. 29.*

7 Hinc, magis attendendum est domicilium habitationis, quam illud originis, *Mascard. multis cumulatis de probat. concl. 1147. nu. 23. & Bart. in tra& de repræsent. q. 7. nu. 3.*

8 Quod idem intellige de dimissorias, quæ spectant ad Episcopum Loci Nouitiatu, in casu, quòd abbi Nouitius ordinandus sit, ex quo sine licentia proprii Episcopi ordinari non potest.

9 Hoc tamèn non est ita absolutum, quin alij DD. sint cõtrariæ sententiæ, existimantes, ab Episcopo originis, vel prioris domicilij, nõ verò Loci, ubi facit Nouitiatum, petendas, & concedendas esse dimissorias, vt sunt *Henriques, Suarez,* & alij, quos citat, sed non sequitur *Sanchez ubi suprà, nu. 20.* vt proinde seruandum sit, quòd vsu receptum fuerit.

10 Nec requiritur licentia, seu dimissoria Prælati Religionis; tùm quia, Nouitij sunt omninò liberi in Nouitiatu; tùm quia, Prælati Regulares non possunt licentiare ad Ordines, nisi solum suos Subditos; vt patet ex *Regula, & Decr. Cone. Trid.*

11 Bene verum est, quòd in isto casu de

bent attendi propriæ Constitutiones, & Religiosorum Statuta, & aduertere, an Nouitiatu prædictorum fiat in Locis designatis ad præscriptum *Decretorum Clement. VIII.* & quomodò hi possint Loca designata deferere; etiam cum licentia Prælati, absquè eo, quòd eorum Nouitiatu sub isto prætextu discontinuetur, *Nonar. Canon. part. 2. summ. Bull. de Nouit. nu. 3.*

Nouitij nullitèr Professj, promoti tamèn ad sacros ordines, absquè titulo sufficienti, an sint suspensi ab executione susceptorum, & quid, si post susceptos, habitum dimittant? Qu. 26.

1 Certum est, quòd Regulares tenentur suscipere ordines, vel dimissorias accipere ab Episcopis, in quorum Diocesis sunt Monasteria, in quibus degunt, & sunt assignati, iuxta à cap. 8. *Cone. Trid. sess. 23. de reformat.* & ita seruetur declarasse *Gregor. XIII.* & habetur in *Bulla Leonis X. Sacro approbante Concil.* qua deciditur, quòd Regularis ibi dicitur degere, ubi est assignatus.

2 Hos autem sacros ordines nequeunt Regulares suscipere, absquè sufficienti titulo, ex Decreto *Cone. Trid. cap. 2. sess. 21. de reformat.* & *Bulla Sixti V.* quam confirmauit *Clemens VIII.* in anno 1595.

3 Quæ, & si loquatur de Clericis Secularibus; nihilominus extenditur ad Regulares non Professos, ex *Bulla Pij V. incip. Romanus Pontifex,* & est 74. in ordine *Bullar. Cherub.* à qua *Bulla Gregor. XIII.* excipit Iesuistas; prout post multos notat *Mart. Ant. Genuesin.* in sua *Prax. Cur. Archiep. Neapol. cap. 83. nu. 2.*

4 Titulus autem factorum ordinum suscipiendorum per Regulares, est Religiosa, paupertas, vel ipsamet Religio possidens in comuni, prout latè probat *Aloys. Ricc. resolut. 448. p. 3. Prax. ex d. Bulla Pij V.*

5 Qui titulus Religiosæ paupertatis, & Religionis nemini suffragatur; nisi solis verè, & realitèr Professis; prout idem *Pius* statuuit eadem *Constitut.* præfata, quam omninò legere, & obseruare debemus.

6 Proinde, Clerici Regulares, si antè Professionem ordinentur sine titulo, sunt ipso facto suspensi, & exercendo susceptos ordines, sunt irregulares, nec possunt absolui, nisi à Romano Pontifice pro tempore; & Episcopus huiusmodi ordinans, suspenditur à præstatione eorundem, & similium Ordinum per annum, vt constat ex *dist. Bulla Pij V.* & notant *Genuesin.* & *Ricc. cit. loc.*

7 Quæ dispositio *Bulla Pij V.* procedit, nedum in non Professis; verum etiam, & in alijs Regularibus nullitèr Professis; prout

M sepè

ſepè cēſuit Rot. Rom. *Rice. in d. loc. Prax. n. 4.*

8 Exindē, ſic ordinati ſine titulo, ſi poſtmodū habitum Religionis dimittant, nedū ſunt ſuſpenſi, vt ſuprà dixi: ſcd redduntur incapaces beneficiarum, ex cap. cum bonus, de arate, & qual. vbi Gloſ. & Abb. nu. 6. cap. final. de Clerico excommunicato, & Gl. in cap. delator. de exceſſibus Prelatorum.

9 Nec ab his ignorantia eralla excuſat, Nauar. in Manual. cap. 27. nu. 241. nec dubietas, *Rice. cit. loc.* quia dubius tutiorē partem debet eligere, & ob id dubius de validitate ſuz Profeſſionis, debet à ſuſceptione Ordinum abſtinere, & expectare; donec de validitate ſuz Profeſſionis dicatur, Nauar. d. loc. ſecus fit inhabilis ad exercitium Ordinis, & incapax beneficii.

10 Quamobrēm, Regularibus, qui à Religionē reſceſſerunt ob nullitatem Profeſſionis, nullatenus conceditur licentia celebrandi in ſuſceptis; niſi prius conſulto de eorum patrimonio, quo poſſint honeſtè viuere, & certum ſit, quod non coguntur mendicare; quod benè obſeruat in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, prout reſert Aloyſ. *Rice. in deciſ. 17. p. 4. & in parte noua poſtuma, collect. 4180.* ſuper Bulla Sixti V. ampliat. 5. & vide, quæ dico in traſt. de Profeſſione nulla, qu. 40. & de reclamatione Profeſſ. q. 22.

An bona Nouitij remanſa in ſeculo, poſſint à Laicis collectari? Qu. 27.

1 **N**egatiuè regularitèr; quia Nouitij gaudent priuilegio fori; ſunt enim perſonæ Eccleſiaſticae, & per ſuſceptionem habitus efficiuntur de foro Religionis, cuius habitum portant, & bona ſequuntur perſonam, cuius ſunt; cū accellorū ſequitur naturam ſui principalis, Sanchez tom. 2. decal. lib. 6. cap. 10. n. 16. & *Rice. p. 3. Prax. fori Eccleſiaſtici, reſol. 132.* Nouar. de electione fori, tom. 1. ſect. 2. quaſt. 63. num. 10. *Gregor. Lopez in l. 4. iunl. 7. par. 1. verb. Nouitios.*

Et conſtat ex cap. non minus, & cap. aduers. de immunit. Eccleſ. & cap. 1. cod. tit. lib. 6. ex quibus liquet, perſonas Eccleſiaſticas non teneri ad gabellās, impoſitiones, & ſimilia.

2 Verū, ex quo Nouitij ſūt in Religionē mutabiliter, conſueuerunt multi ſinem expectare, & in caſu regreſſus, exigere, & non ſoluta petere; etenim præſumitur leuiter intraſſe, vel malicioſè exiſſe.

Nouitij poſt annalem probationem, ad Profeſſionem non admiſſi, an poſſint ad Superiores appellare? Qu. 28.

1 **A**ffirmatiuè; ſi corū probatio, abſq;

iuſta, & rationabili cauſa prorogetur; ſed hinc autēmitum quia, *Trid. ſeſſ. 25. cap. 16. de Reuol. vult*, vt ſinito anno probationis, Nouitius ſtatim ad Profeſſionem admittatur, vel eiſciatur; tūc etiā; quia poſt annum Nouitizatus expletum, prohibuitur eſſe Superioribus Profeſſionem diſſerre; niſi ex iuſta cauſa, prout Sacra Congregatio tēpore Ty V. declarauit, vt dixi ſuprà in traſt. de Nouit. & ab illato ſibi grauamine quiſquē poteſt appellare, Gaſpar Paſſarelli, in ſuo traſt. priuileg. pag. 270. *Rodriguez Compend. reſolut. 101. num. 62. Rice. p. 4. Trax. reſol. 154. & Nouar. multis citatis. deciſ. 161. num. 2. & 3.*

Nouitius, ſi in vno Conuentu recipiat habitum, & in alio Profeſſionem emitat, an validè profiteatur, & cuius Monaſterij remaneat filius? Qu. 29.

1 **H**æc in te ſunt obſeruanda Religioſorum propria ſtatuta, quæ non æqualiter in omnibus procedant; etenim in quibuſdam Ordinibus dantèr filiationes perpetuæ; in alijs autē nullatenus admittuntur.

2 In illuſtriſ. Religionē Clericorum Regularium Theatinorum, Nouitius remanet filius illius Monaſterij, in quo, ſeruatiz ſeruandis fuit in Religionem admiſſus.

3 In Religionē ad Predicatorum ſic filius illius Monaſterij, pro quo, vel in quo ſuſceperit habitum, & habetur in Conſtit. noſtris diſtin. 1. de recip. cap. 13. x. fol. 47. col. 2. ibi, *declaramus, quod Nouitij ad illos Conuentus perpetuò pertinent; pro quibus fuerunt recepti; nec debent in alienis Conuentibus ad Profeſſionem recipi, niſi de voluntate illorum Conuentuum, pro quibus ſunt recepti ad Ordinem;* hæc ibi; per quæ vides, quod in nobis attenditur receptio ad habitum, per quam æquiritur ius Conuentui, ſaltim proximè in perſonis, & bonis Nouitiorum receptorum.

4 Nec dedecet apud nos, immò Praxis inoleuit, transmittendi Nouitios in Loca meliora pro bona eorum inſtitutione, & habetur in d. loc. noſtrarum Conſtit. fol. 6. col. 1. ibi, *Item declaramus, quod Nouitij recepti in aliquo Conuentu, non debent pro alienis Conuentibus ad Profeſſionem recipi; niſi de voluntate illorum Conuentuum, pro quibus ſunt recepti;* ibique additur, quod Nouitij ad illos Conuentus pertinent, pro quibus ſunt recepti; ſi tamē ad aliquem alium Conuentum mittentur, poſſent de licentia Superioris pro illo Conuentu proficere, accedente conſenſu Prioris, & maioris partis Vocaliū vniuſius Conuentus; hæc ibi, Et fol. 46. col. 1. habetur, vt de cetero Nouitij in noſtro Ordine, qui in Minoribus Con-

uen-

uentibus habitum Religionis assumpserint; ad Conuentus Maiores transmittantur, ubi annum probationis peregant, & suo tempore professionem faciant; pro illis tamén Conuentibus, quibus habitum Ordinis suscepérunt: hæc ibi.

5 Quod horum transmissorum Professio sit valida, non audeo dubitare; tùm quia, ut quæ Conuentus, utputa, à quo, & ad quem, supponitur aptus, & approbatus, scû ad præscriptum Clement. VIII. designatus; tùm etiam; quia eorum transmissio, & Professio fuit facta, ut decet, sine defectu essentiali.

6 Nec obstat dispositio cap. ad Apostolicam, de Regular. in 6. quod ad validitatem Profitentium exigitur eorumdem, & Virium, & Morum experientia, & approbatio. Nec, quod Monasterium vltimum eos non potuerit per totum cursum experiri; ex quo Nouitij per multum temporis non fuerunt ibidem commemorati: quia isthæc approbatio ad validitatem profitentium, sufficit, ut fiat, mediatè, vel immediatè; nec requiritur experientia in omnibus, & per omnia, ut sæpè diximus in traët. de validitate Professionis.

Beneficia, & Pensiones Nouitij Illustris.
Societatis lesu, an extinguantur, vel senescant vacare post annum probationis, vel post vota biennij? Qu. 30.

1 R Espondeo negativè, eò, quod ex cap. beneficium, de Regularib. Nouitiorum pensiones, vel beneficia non vacant; nisi per Professionem solemnem, per quam Profitentes fiunt incapaces iuris quæsitæ, & quærendi, & prohibentur in sæculum remitti. 2 Nouitij autem huius Sanctissimæ Societatis, nec post annum Nouitatus, nec statim post Vota biennij, faciunt Professionem solemnem, et si censeantur verè Religiosi, & Personæ Ecclesiasticæ; prout constat ex eorum Constit. & duabus Bullis Greg. XIII. altera, incip. quanto fructuosius, sub anno 1582. & altera, incip. Ascendens Domino 1584.

3 Quibus fit, ut ipsi Nouitij post Vota, biennij, quamvis remaneant capaces acquisitionum, & acquirendorum; tamén non possint à dicta Venerabili Societate, & Religione recedere.

4 Benè verum est, quod eius Superior Generalis potest illos semper dimittere cum causa; etiam absquæ illorum culpa, iuxta Statuta præfatæ Societatis, p. 3. cap. 4. lit. E. in fin. & par. 6. cap. 2. lit. H.

5 Hæc autem Superiorum potestas perseverat, vsq; dùm huiusmodi admissi non fecerint Professionem solemnem, vel Vota Coadiutorum formatorum; tunc enim fiunt incapaces, & omni iure privati, ut latè Sa-

Tom. 3. Part. 4.

chez tom. 2. decal. lib. 7. cap. 27. & cap. 29. Rodriq. tom. 1. q. 37. art. 1. & Nouer. Canon. par. 2. summ. Bull. sit. de Istituti.

6 Et additur, quod qui beneficia Ecclesiastica habent in sæculo, debet illa relinquere post primum Nouitatus annum, quandoquæ Supriori visum fuerit, ut habetur in exam. cap. 4. et si in prima Congregatione Generali Canon. tantum sit, ut relinquatur finito probationis biennio, antequàm emittant Vota biennij; & sic hodiè practicatur, Sanchez cit. loc. cap. 27. un. 32.

7 Verùm, hæc resignatio fieri debet, vel ei, qui contulit, vel alijs dignis Viris de indicio tamén Peritorum in Ordine, & de voluntate Superiorum.

Nouitius, an dicatur Nouitiatum discontinuare, si per aliquot dies extra illum moretur? Quæst. 31.

1 D Ixi infra traët. 9. quæst. 6. & docet Diana p. 5. traët. 5. resolut. 19. Nouer. p. 2. summæ Bullar. quæst. de Nouitijs, un. 4. & Author. summæ Diana p. 2. in ver. Nouitatus.

Nouitij infra probationis annum, vel tactè Professæ, an possint eligi in Priorem Conuentualium, vel Prouincialem? Qu. 32.

1 N egativè resolutur in cap. 28. de elect. & Electi potest. tit. 8.

Ibi, Nullus Religiosus ad Abbatiam, seu Prælatum suam, vel alterius Religionis, de cetero eligatur: Nisi antè sacris Ordinibus Regularium expressè professus, quod si secus factum fuerit, eo ipso irritum habeatur.

Ad dignitatem verò Episcopalem (ad quæ Nouitij eliguntur interdum) talia in Sæcularibus, vel Regularibus Ecclesijs, eligi minime præbitemus: hæc ibi.

2 Id ipsum decisum habes in Clementina 1. de statu Monach. vers. an Prioratus aliquis, siue administratio committi alicui, vel conferri non possit; nisi expressè professus fuerit Ordinem Monachalem.

3 Sed dices, quare possunt in Episcopum eligi; secus autem, in aliam Ecclesiæ administrationem?

Respondet Glos. quia status Episcopalis, siue sit Regularis, siue Sæcularis, est maioris perfectionis, quam sit status Religiosorum, & Episcopi dicuntur Religiosissimi, & Regulares per Episcopatum accendunt, & non descendunt.

4 Proinde, Nouitius potest Episcopatum acceptare, & consecrari, & postmodum de-

M 2 licen-

92 De Priuilegijs Nouitiorum. Tra& VI.

licentia Dom. Papæ Religionē ingredi, prout notat *Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 16. n. 15.*

Nouitius præsentatus ad beneficium iuris patronatus Laicale, an possit in tali statu, ab Ordinario institui? Qu. 33.

Glossa in d. cap. beneficium de Regular. in 6. in ver. confertur dum negat, ex quo Nouitius dum est in Nouitiatus, sicut fideione iuris dicitur esse in statu dubio, & statu dubius non promouetur ad Militiam, ff. de re militari, l. qui status.

2 Er additur, quod Nouitius censetur persona Regularis, & gaudet priuilegio immunitatis, ex cap. Religio, de sent. ex com. in 6.

3 Beneficium autem Seculare non potest conferri Regulari, absque Papæ dispensatione, iuxta communem Regulam, qua deciditur, ut Regularia Regularibus, & Secularia Secularibus beneficia conferantur, ex cap. possessorius, de rebus Eccles. non alien. & cap. cum de beneficio, de præbendis, in 6. & Cone. Trid. sess. 14. cap. 10.

4 Secus induceretur ad Religionem dimittendam, quod esse non debet. 1. quæst. 2. cap. bonæ rei; nam plantare Religionem, & plantatam fouere debemus, ut dicitur in cap. cum plantare, de prinil.

5 Aut tandem Nouitius existimatur, ut Laicus, & beneficium Ecclesiasticum Laico non confertur, ex cap. ex litteris, de translat. & cap. cum adeo, de rescriptis, Nanar. de præbendis, conf. 1. nu. 1. & Aloys. Ricc. p. 4. decis. 223.

6 Quæ adco vera sunt, ut nec possit Nouitius proprium beneficium cum alio commutare, ibid. nu. 3. Quæ autem beneficia sint simplicia, & quæ non; & quæ Regularia, aut Secularia, & si omnia sunt Ecclesiastica, docet Nanar. de præbendis conf. 1. & 2. & R. dr. tom. 1. q. 34. ubi latè de beneficijs Ecclesiasticis in ordine ad Regulares.

Nouitius Canonicus, an durante Nouitiatu debeat vocari ad electionem, quæ fit in Cathedrali Capitulo? Qu. 34.

Respondeo, quod Nouitius Canonicus non potest excludi ab electione faciendâ cum alijs Canonicis, si repariatur præsens; nam dum iuxta prædictam Decretalem retinet beneficium suum, necesse est, ut & iura ab eo prouenientia retineat, quotum vnum est eligere.

2 Sed quæsitum est, an debeat vocari ad electionem, quæ fit & Ar. b. in cap. beneficium, ver. assensus, de Regular. in 6. in fin. inclinât in partem negatiuam, & cum sequitur August.

Barbosa, multis citatis par. 3. de off. & potestate Episcopi, alleg. 99. nu. 31.

3 Duplici ratione, quarum Prima est, quia sicut absens in loco remoto non debet vocari ad electionem; ita stans in Monasterio, causa probationis; quia absentia, & esse Nouitius, æquiparantur quoad hoc. Secunda, est; quia Procurator, qui erat Dominus leitis per contrationem, per ingressum Religionis amittit vsum litis; ita, & Canonicus per ingressum Religionis amittit vsum vocis, quam in Capitulo habebat.

4 Quod intelligitur, quoad actum, non autem, quoad habitum; nam si regrederetur, recuperat omnia.

Secus crederet in Patrono, vel in eo, ad quem non de iure Collegij, sed iure singulari spectaret electio.

5 Alij putant, quod si obseruanda consuetudo, qua si soleant huiusmodi Nouitij in Capitulo cum alijs Canonicis suffragari, poterunt instituere ad id Procuratorem, prout de iure; aut in totum omnia diuincere, ut quietè Domino seruiant, quod tutius iudicet, etiam pro conscientia.

An Filius, ob ingressum Religionis possit à suis Parentibus exheredari? Qu. 35.

Non posse dico, etiam si in Seculo, in Parentes vitium ingratitudinis commisit; & est manifesta decisio cap. non liceat 19. q. 3. & patet habetur in l. Deo nobis 56. §. 1. C. de Episc. & Clericis ibi, nec vilo modo exheredari posse propter vitium ingratitudinis, in sæculo commissum, neque per ingressum Religionis, Syl. ver. Religio 3. q. 24. Eminentiss. Bellarmin. tom. 2. controuer. lib. 2. de Donationibus, cap. 36.

Nouitij suscipientes habitum, an consequantur Indulgentias plenarias in die Receptionis, an verò in die Professionis? Qu. 36.

Divus Thomas 2. 2. q. 102. ar. 3. ad 3. ait, quod is, qui proficitur aliquâ Religionem, lucratur Indulgentiam plenariam, multò melius, quam is, qui sum corpus deuotet subsidio Terræ Sanctæ; ibi, Ratio, quod autem dicitur potest, quod etiam per ingressum Religionis quis consequatur remissionem omnium peccatorum: Si enim aliquibus elemosynis satiss; homo potest statim satisfacere de peccatis suis, secundum illud Daniel. 4. peccata tua elemosynis redime; multò magis in satisfactione pro omnibus peccatis, sufficit, quod aliquis se totalitè Diuinis obsequijs mancipet, per Religionem.

gionis ingressum, qua excedit omne genus satisfactiois, etiam publica penitencia, ut habetur in *Decretis in causa 33. quæst. 2. cap. admoventes*; sicut etiam holocaustum excedit Sacrificium, ut Gregorius dicit super Ezechielem, unde legitur in *Uitis Israhel*, quod eandem gratiam consequuntur Religionem intrantes, quam consequuntur Baptizati: hæc ille.

2. D. autem Bernardus in *lib. de preceptis & discipulis. cap. 14.* inquit, quod Religio, amatores suos Angelis similes, hominibus dissimiles, sacra, diuinamque in homine imaginem reformat, figurans nos Christo instar baptismi.

Et habetur expressè in *cap. quis aliquando uidit 87. de penitentia, dist. 1.* ibi, non erga necessariam sibi erat certa satisfactio peccati, cuius totum uita tempus, obedientia impendebatur sui Conditoris.

3. Argum. cuius *cap. Glof. ibidem* docet, quod intranti Monasterium non est imponenda penitentia de peccato ante commissio, & hoc propter continuationem penitentia, & exercitij, quæ in Monasterio exiguntur, argum. 16. q. 1. c. 205. & *cap. cum illorum, de sententia, & Glof. in d. cap. admoventes, in ver. Monasterium*, subnectit, quod quantuueumque quis penitentiam teneatur finire, si intret Religionem, ad illam non tenetur; quia Religio solue vinculum iuramenti, ut in *extrin. de iuratu. cap. peruenit*; idem soluit *Votum*; ut *extrin. de Voto, & Pot. redempt. cap. scriptura*; idem vinculum Obedientia, ut in *causa 19. q. 2. cap. dicitur licet*.

4. Hinc est, quod si Papa alieni iniungat, ut Romam eat pro penitentia, vel, ut aliud aliud faciat, & intret Religionem, non tenetur.

5. Et *Sixtus IV.* concessit, quod in receptione habitus quilibet Fratrum Ordinum Sancti Francisci lucraretur Indulgentias plenarias, prout in *lib. Monumenta Ordinum f. 63.* in 1. editio, & in 2. fol. 67. concessione 104. & id ipsum alij plures concesserunt, ut in *Compend. priuileg. Fratrum Monachorum*.

6. Julius II. sub anno Domini 1506. 5. Kalen. Augusti. concessit Fratribus Minimis, ut quæcunque personæ in dicto Ordine Minimorum de cetero recipiendæ, in earum ingressu, plenariam omnium peccatorum suorum veniam, & indulgentiam consequantur, prout expressè habetur in *Constitu. eius, quæ incip. dicitur ad sacrum Ordinem Minimorum, &c.* & habetur in *nostro Bull. ver. priuilegium. fol. 231. Jul. A.*

7. Paulus Quintus sub anno 1566. f. 2. Consist. incip. *Romanus Pontifex in B. Petri Sede constitutus*, ut in *Bullæ Cherub. fol. 202.* plenariam concessit Indulgentiam omnibus suscipientibus habitum cuiuscunque approbatæ Religionis, cõfessis tamèn, & sacra Communione resectis; id ipsum, & profitentibus, prout in 4. s. melius est videre.

8. Igitur, intrantes Religionem, & in ea

proficientes, sicut oportet, consequuntur Indulgentias plenarias, & remissionem omnium peccatorum, ex duplici capite, & geminato titulo; nempe, ex indulgentia à Romanis Pontificibus concessa, & ratione propriæ, ac continuatæ penitentia.

9. Quandoquidem, Indulgentia hauritur ex alienis meritis; Remissio autem peccatorum habita intuitu elemosynæ, vel cõtinuatæ penitentia, inhæret proprijs meritis; & sicut gratia Baptismalis, non est Indulgentia; ita, & gratia Professionis, quæ illi acquiritur; nou erit solummodo Indulgentia, iuxta doctrinam D. Thomas cit. loc.

Si Nouitius faciens Professionem, vel suscipiens habitum Religionis, sit in peccato mortali, an consequatur remissionem omnium peccatorum, ad minus quando ad eor redierit contritus, & humiliatus? Quæst. 37.

1. Negat Eminentiss. Caietanus 2. 2. qu. 189. in *Comm. art. 3. in respons. ad 3. in fin.* ex quo Professio est totaliter opus hominis; ita, ut in ea non sit distinctum ab opere operante, opus operatum, quod sit opus Dei; nam esse Religiosum, quod est effectus Religionis, est tunc opus humanum mortuum, sicut, & ipsa Professio mortua est.

2. Omne autem opus humanum mortuum, ita censetur extinctum, & præcipue in moralibus, ut nullatenus possit reuiuiscere, nihilque producere; etenim à priuatione ad habitum, non datur regressus; proinde, qui Diuinæ gratiæ ponit obicem in actu Professionis suæ, priuatur beneficio Diuinæ largitatis, quod creditur Profitentibus darijdem ipsum procedit in consequentia Indulgentia, cui, si homo desit per mortale peccatum, nõ facit fructus suos: Vnde, ad tollendum impedimentum, iubetur præuia Sacramentalis Confessio.

3. Quamobrem, si homo post vltimam Confessionem, antea factam, nullum peccatum mortale adinisset, non indiget alia Confessione ad lucrandum Indulgentias, prout *Nazar. in tra& de Indulz. & Indulz. cot. 18. n. 18. & Glof. in extrin. 1. de penit. art. 4.* quia caret obice, ratione cuius admittuntur beneficia Diuinæ misericordie.

4. Exinde infertur, quod mortifere Professus, ratione futuræ, & consequentis contritionis, id solum assequitur, quod præsentia contritioni, & penitentia, ex dono Diuinæ gratiæ debetur.

5. Nec valet obiectio, quod remoto obice, sequatur effectus prioris causæ, ut patet in eo, qui fuit in mortali peccato baptizatus;

94 De Priuilegijs Nouitiorum. Traët. VI.

tus; quia hoc ualet, quando causa prior remanet in aliquo relicto effectū, prout Baptismus, obice baptizati non oblante, relinquē post se, in illius anima charactere; scilicet autem, quando causa non remanet, nec in se, nec in effectibus; prout est Professio, de qua agitur.

An Nouitiū possint sumere Bullam Cruciatā, & virtute illius absolui à casibus reſeruatīs Qu. 38.

Affirmatiōe, vt constat ex decis. hic suprà quæst. 2. tūm quia, Nouitiū in fauorabilibus vtiūtur priuilegijs Laicorum; tūm etiam, quia ex parte rei, & secundū substantiam sunt Laici, & Sæculares, Suarez de Religione, tom. 4. traët. 9. lib. 2. cap. 16. num. 10.

Hinc, si Prælati Regulares obtineant aliquid Breue, quo Religiosi Subditi prohibeantur sumere d. Bullam, & in virtute illius, sibi eligere Confessarium, non ob id impediuntur Nouiti; quia hoc Diploma non extenditur ad Nouitios; etenim hi in odiosis non comprehenduntur, Ledesma in summ. tom. 1. traët. de pœnit. cap. 13. dub. 14.

Proinde, virtute Bullæ sumptu, poterunt, instar Laicorum in Quadagesima vti Laicinijs, etiam si hoc aduersaretur Regulari; quia, vt dictum est, Nouitiū quodā onera non censentur Religiosi, Anton. Diana multis citatis 1. par. moral. traët. 11. de Bull. Cruciat. resolut. 15.

Verū, Nouitiū debet aduertere, quod sunt Religione ingressi, vt experiantur illius austeritates, & addiscant obseruare Regulam, & Superioribus obedire, non autem aduersari, & contradicere, & quod subijciun-

tur eorum Magistris, & Maioribus Prælati; & quod contraxerunt in Religione domicilium, & ob id, in omnibus debent ab illis pendere, licentiam querere, & scandalum, euitare, & familia, ut fortē fabricent in gehennam.

Nouitijs delinquens extra septa, an debeat puniri ab Episcopo Loc. 1 Qu. 39.

Dixi suprà p. 2. traët. 13. de exēpt. Religios. qu. 62. & soluitur ex decis. quibus dictum est, quod Nouiti in fauorabilibus gaudent priuilegijs Professorum.

Immiscerentes se cum Nouitio, vel Nouitia, an sententur in Confessionibus, bene sateri circumstantiam 1 Qu. 40.

Respondeo negatiue, eō, quod de necessitate confessionis, illas tantū circumstantias tenemur confiteri, quæ mutant speciem peccati, & est definitio Conc. Trid. sess. 14. cap. 5.

In casu autē, de quo agitur, præter malitiam operis, nou reperitur alia malitia, quæ faciat, quod est mortale, ob vnā causam, sit tale ob aliam causam, quod irēm procedit in Clerico in Minoribus constituto.

Secus autē, si Monialis esset Virgo, & Nouitijs in sacris, aut Professus; sic etenim, mutaretur species peccati; nempe, aut stupri in Virgine, aut Sacrilegi; ratione Voti, quo afficiuntur Professi, & sacris Ordinibus insigniti, Marcell. Meyal. 1. par. suæ Institut. lib. 5. cap. 11. n. 7. D. Baribol. à Sancto Fausto de Confess. lib. 4. q. 80. & Anton. Diana par. 1. moral. traët. de circumstan. resolut. 7.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Traët. VII. De Bonis Nouitiorum.

Donatio quid sit, & vnde dicatur? Qu. 1.
Donatio quomplex sit? Qu. 2.

Donatio causa mortis quid sit, & quomodo distinguatur à donatione inter viuos? Qu. 3.

Nouitiū existeret in Nouitatu, an possit disponere, & quomodo? Qu. 4.

Qua de causa Concil. Tridentini hoc statuit? Qu. 5.

Dispositio Conc. Tridentini, an comprehendat donationes, & dispositiones Nouitiorum, qui excedunt sexdecim annis? Qu. 6.

Licentia Episcopi, ad disponendum requisita, an possit ab alijs clargiri? Qu. 7.

Licentia prædicta, an debeat esse in scriptis? Qu. 8.
Bimestre ad disponendum, an debeat esse mortale, vel mathematicum? Qu. 9.

Si Professiones Nouitiorum protrahantur, quid agendum? Qu. 10.

Quid, hante dispensatione Apostolica, vt Nouitijs, nono mense Professus fiat, etiam si sit Minor sexdecim annis? Qu. 11.

Am

An Nouitijs sit integrum huic bimestri renun-
ciare? Qu. 12.

An consuetudo legitimè præscripta, possit de-
rogare dispositioni Conc. Tridentini? Qu. 13.

Donatio remuneratoria Nouitijs, an comprehen-
datur sub dispositione Conc. Trid.? Qu. 14.

Modica donatio bonorum Nouitijs, an comprehen-
datur sub dicta forma Conc. Trid.? Qu. 15.

Parentes, an possint donare Monasterio, in quo
eorum filij Nouitiatum faciunt? Qu. 16.

An Nouitius sine forma Conc. Trid. possit re-
nunciare beneficio Ecclesiastico, quod habet in

saeculo? Qu. 17.

An licet ad Nouitio, seruata forma Conc. Trid. re-
nunciare Patrimonio, aut Beneficio Ecclesia-
stico, ad cuius titulum fuit sacris Ordinibus

insignitus? Qu. 18.

An dispositio Conc. Trid. habeat locum in Noui-
tiji Societatis? Qu. 19.

Renunciatio bonorum facta ab aliquo, adhuc in
saeculo existente, prætextu tamen futuræ in-
gressus Religionis, an sit valida, non obstante

dispositione Conc. Trid.? Qu. 20.

Donatio, & Renunciatio Nouitijs facta, iuxta
Conc. Trident. an corruat, stante nullitate

Professionis, & an ratificata Professione, cen-
satur valida? Qu. 21.

Donatio Nouitijs facta cum dicta solemnitate
Conc. Trid. an valeat, si donator antè Profes-
sionem fuit Episcopus? Qu. 22.

Donatio facta Monasterio antè ingressum, si post
ingressum Nouitius recedat, an valeat? Qu. 23.

Donatio facta per Nouitium, iuxta Conc. Trid. si

contingat mori antè Professionem, an sit
valida? Qu. 24.

Dotes Puellarum intrantium Religionem, si antè
Professionem moriantur, an acquirantur Mo-
nasterio? Qu. 25.

Bona Nouitijs, qui suscepit habitum, si decedat
intestatus, Professione non facta, an perti-
neant ad Monasterium? Qu. 26.

Si Nouitius moriens in anno probationis, quouis
tempore, & mortis causa donet Monasterio

capaci, an teneat donatio? Qu. 27.

An Nouitius testamentum a se factum possit an-
nullare? Qu. 28.

An saltem Professus possit suum testamentum
declarare? Qu. 29.

Quinam sint contrarius, qui sub hoc Conc. Trid.
comprehendantur, & veniunt sub nomine re-
nunciationis, & obligationis? Qu. 30.

Nouitius Filius familias existens, an potestate
Patris, an possit condere testamentum? Qu. 31.

Nouitius, an possit sibi ipsi, testamento hæc, vel
illa bona relinquere, vel præcipere, & reser-
uare, ut sibi post factam Professionem tot du-
cati soluantur? Qu. 32.

Nouitij Fratrum Minorum, & Capucinerum, an
possint in eorum testamentis sibi reseruare ele-
ctionem Puellarum, quibus sint hæredes, & te-
neantur quotannis solvere certam pecunia-
rum summam? Qu. 33.

Donatio facta a Nouitio, iuxta dispositionem
Conc. Trid. an possit, sicut, & testamentum, an-
tè Professionem ab eodem renouari? Qu. 34.

DE BONIS NOUITIORVM. Tract. VII.

Donatio quid sit, & unde dicatur? Qu. 1.

D Thomas 1. sent. distin. 18. quæst. 1.
ar. 2. in corp. ver. item quantum ad
significationem, & in 1. p. qu. 38. ar. 2. ait, quod
donum, seu donatio est datio irredibilis, non
quod recompenfari non valeat; sed quia
recompensationem non querit.

1. Alij aiunt, quod sit rei licite, nullo iu-
re cogente; sed mera liberalitate facta col-
latio, ex ff. de donat. l. donati, Sylu. in summ.
ver. donatio.

3. Quidam autem docent, quod donatio
sic quædam liberalitas, quæ nullo iure debe-
tur, ut in l. donare, ff. eod. tit. & sic idem per
diuersa.

4. Et dicitur a dono, quasi doni datio,

ut ait Iurisconsul. in l. Senatus, §. de
pign., quos sequitur Iul. Clar. lib. 7. sent. §. do-
natio, quæst. 1. & ibi Addentes, secundum com-
municem sententiam.

5. Hæc autem, ut valeat, quinq; requiri-
tur; Primò, ut fiat pura, & mera liberalitate;
adeò, ut donans non sit astrictus ad aliquid
dandum, vel faciendum. Secundò, quod non
detur ob causam. Tertio, quod sit libera,
hoc est, non ex aliqua causa inducente obli-
gationem. Quarto, quod sit absoluta, hoc
est, absque aliqua repetitione. Quintò, quod
fiat inter viuos, de quibus multa colligit An-
gel. Arret. in rubr. Iulianus, eod. tit. sub nu. 1.

6. Proinde, Notarij, huius generis con-
tractus stipulante, & proceffantur, quod dona-
tio non sit facta vi, dolo, aut suasionem aliqua;
sed

sed spontè, & liberè, & de donantis pura, mera, & spontanea voluntate; & quia sibi placuit, & placet, & alia huiusmodi solent addere; per quæ ostenditur, quòd sit còtractus, seu actus, quo res propria ex liberalitate donatur, & à libera voluntate proficiscitur, & in volentem confertur.

7 Dico, quo res propria donatur, quia, res alienæ dari nequeunt, argumèto *l. si filius 14. l. si aui 19. l. de donationibus, C. de bonis matern.* quia scilicèt nò sunt in dominio donantis, nec possunt eius fieri, cui donantur, *l. in adibus 9. in fin. ff. de donat. & l. nemo plus 54. ff. de Regul. iur.*

8 Nec liberalis rectè appellatur, qui de alieno disponit; sed ille, qui de suo detrahit, & alteri donat, *Senten. lib. 1. de Clement.*

9 Et addidi, in volentem; quia nolenti liberalitas acquiri non potest, *l. hoc iure 19. §. non potest, de donat. & inuito beneficium, non datur, l. inuito 69. ff. de Regul. iur.*

Donatio quatuorplex sit? Qu. 2.

1 **D**Væ signatè sunt species donationis, una propria, quæ communiter dicitur veta, simplex, & absoluta, ex *l. 1. ff. de donat. l. filius 20. §. si pater, ff. famil. er. c. l. Senatus 35. §. 2. ff. de mortis caus. donat. l. Aquilius 27. de donat. l. donatio 25. l. sanctimus 34. C. cod.*

2 Altera, relata, quam non propriè appellant *Doctores in d. l.* & hoc ideò quia interdum purè, & simpliciter, sine vlla adiectione res datur alicui; interdum verò cum aliqua conditione; quo fit, vt donationum una sit pura, & altera conditionalis.

3 Simplex donatio est illa, qua quis ex mera liberalitate aliquid donat, vt dixi supra, & hæc donatio pro causa finali nihil aliud respicit; nisi donantis munificentiam, & liberalitatem, *Senten. lib. 1. de benefic.*

4 Relata autèm refertur non ad liberalitatem, sed ad aliquid aliud, quod in contractu solet declarari.

Donatio causa mortis, quid sit, & quomodo distinguatur à donatione inter vivos? Quæst. 3.

1 **D**onatio causa mortis est, cum quis magis se velit habere, quàm eum, cui donat; magisque eum, cui donat; quàm hæredem suum, vt in *Institut. de donat. Clar. in cit. loc. q. 4. Crass. in §. donatio caus. mort. q. 1. & notant Doctores in l. 1. ff. de donat.*

2 Et ubi donatio pura inter vivos facta, est inreuocabilis de sua natura; hæc autèm facta, causa mortis, est de sui natura reuoca-

bilis; nec suum fortitur effectum; nisi donantis morte sequuta; æquipollet enim vltimæ voluntati, prout *Couar. in rubr. de testam. 3. p. nu. 25 in fin. Clar. vbi supra, & Marc. Ant. Geuen. in practicabil. Eccles. q. 9. §. 1.*

3 Tunc autèm censetur donatio causa mortis, regularitèr, & communiter, quando in donatione fit mentio mortis; aliàs secus, ex *l. scia 42. in fin. ff. de mortis caus. donat.*

4 In dubio, quomodo iudicanda? Consule *Clar. & Crass. vbi supra*; quia ex vultis resoluunt quæstionem; hæc enim non intendimus in præsentium discutere; sed tantum terminos enucleare, pro notitia dispositionum, quas de suis bonis solent facere Nouitij, dum sunt in probatione Regulæ, quam intendunt proficiri.

Nouitij existentes in Nouitatu, an possint disponere, & quomodo? Qu. 4.

1 **E**T quidèm ipso, constat ex *Conc. Trident. sess. 25. cap. 16. ibi, nulla, quòquè renunciatio, aut obligatio antè facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscuq; causa pia valeat; nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat intra duos menses proximos antè Professionem, ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri; nisi secuta Professione; aliter verò facta, etiam si eam binus fauoris expressa renunciatio, etiam irrita, sit irrita, & nullius effectus; hæc ibi.*

2 Quod *Decretum* supponit in Nouitio facultatem dandi; secus non præscriberet illi formam disponendi, & modum dandi.

3 Hæc autèm forma duo intrinsecè includit; ad hoc, vt còtractus sint validi: Primum est, vt fiant cum licentia Episcopi, vel eius Vicarij; Secundum, vt fiant infra bimestre antè Professionem, quod est valdè notandum pro validitate còtractuum; secus autèm erunt inualidi.

Qua de causa Concilium Tridentinum, hoc statuit? Quæst. 5.

1 **R**espondeo, quòd causa finalis taliter disponendi habetur paulò inferioris in eodem *Decreto cap. 16. de Regul. ibi, ne hac occasione discedere nequeat, quòd totam, vel maiorem partem substantiæ sue Monasterium possideat, nec faciliè, si discesserit, id recuperare possit.*

2 Quod extendit ad omnem alium donatarium, aut possessorem bonorum Nouitij, ob cuius bonorum detractionem laderetur libertas Nouitij; quominus, cum voluerit, liberè, & ad sui nutum, à Religione rece-

recederet; prout foretisi egrediens non posset potiri omnibus bonis suis antea possessis.

3 Igitur pro omnimoda libertate Profiteantium, & ad cauendum omnem speciem coactionis, sunt hæc per Sac. Conc. Trid. rationabiliter ordinata.

Dispositio Conc. Trid. an comprehendat donationes, & dispositiones Nouitiorum, qui excedunt sexdecim annos? Quæst. 6.

1. **N**egant Menoch. de arbit. casu 436. nn. 8. & Theſaur. lib. 2. forul. q. 56. nu. 7. ea ratione; quia Tridentinum in d. cap. loquitur continuatiue de ea, quæ præcedit, prout potest colligi ex illis verbis, Nulla quoque renuntiatio antea facta.

2 Hæc namque dictiones, quoque, & antea, dicunt coniunctionem ad præcedentia, & denotant, subsequens Decretum, referri ad præcedens, atque ad illud continuari.

3 Sed in præcedenti Capitulo fit solum sermo de Nouitijs, vt antea decimum sextum annum nequeant valide profiteri; nec item donationes facere, subiungitur ex immediato subsequenti Capitulo: Ergo præfata dispositio nõ extenditur ad Nouitios maioris ætatis; constituto enim penalis, & exorbitans à iure communi, non debet extendi ad casus non expressos; sed tantum ad expressa in præcedenti Capitulo, vt dictum est.

4 Et confirmatur; quia, etsi minor, pupillari ætate peracta, hoc est, post quatuordecim annos suæ ætatis, possit sua bona donare, & de suis bonis disponere, de consensu tamen Curatoris.

5 Nihilominus, talis dispositio nõquàm erit valida; nisi fuerit per donatorem ratificata, ubi effectus fuerit maior viginti quinque annis, secundum ius commune.

6 Trid. Conc. habitat minores ad valide disponendum; dummodò infrà duos menses antea decimum sextum annum ætatis suæ, hoc faciant, consulto Episcopo, & eiusdem habita licentia.

7 Quam ætatem Sac. Concil. sub tali forma existimant congruam, & idoneam ad valide donandum, vel renunciandum.

8 Igitur, qui maiores sunt, & velint donare, tali sollemnitate non indigent.

9 Verum, enim verò, prædictam formam, & Concilij dispositionem comprehendere obligationes, & renunciationes Nouitiorum; etiam maioris, & cuiuscunque ætatis, eaque verba, antea facta, referri, non ad ætatem, sed ad duos menses antea Professionem, censuit Sac. Congregatio Conc. Trid. die 2. Februarij 1691. prout refert Cardinalis Bellarm. in d. cap. ver. antea facta; Item Barthol. de Vecchis in disp. 8. nu. 1. in Prax. de Nouit. ad Religios. admitendis, Sanchez. lib. 5. de cal. cap. 5. nu. 7. & post multos August. Barb. par. 3. de off. & potestate Episcopi, alleg. 99. nu. 18. & in Collect. super Trid. d. cap. nu. 25.

10 Et ratio potest esse multiplex; tamen quia, forma illa renunciandi, præscripta à Sac. Conc. est de sollemnitate contractus; qua omnia vitia sunt dispositio; forma enim, & sollemnitas debet esse una, & eadem ubique; nec debet esse diuersa, ex multiplicitate, vel paucitate annorum.

11 Tum etiam; quia lex indistincte loquens, indefinite debet intelligi, Conc. autem Trid. absolute loquitur in d. cap. de renunciationibus faciendis antea Professionem cuiuscunque Nouitij, vt dixi, & censuit S. Congr.

12 Tum item; nõ Nouitij ob tales dispositiones, tempore Nouitias factas, spoliarentur bonis suis, & egestate affecti contrà eorum velle, nõ cogereut mendicare, professionem facerent; & ad euitandum alias fraudes, quæ in dies committerebantur; etiam per eosdem Regulares, vt bene notat Nauar. de donat. cons. 8. in 1. editio. & habetur in d. cap. Trid.

13 Hæc autem finalis causa militat in omni Nouitio, siue sit sexdecim, siue triginta annorum; ergo vtròque debet obseruari eadem legis dispositio, Rodr. tom. 2. Q. R. R. qu. 48. ar. 13. & 2. p. summ. cap. 7. nu. 7. & alij plurcs, quos Barbos. allegat in citator.

Licentia Episcopi requisita ad disponendum, an possit ab alijs elargiri? Quæst. 7.

1 **L**icentia Domini Episcopi, est omnino necessaria Nouitijs, ad valide renunciandum, vel se obligandum; quæ, omnia, & professione sequuta, contractus redduntur nulli; nec remanet in potestate illorum, amplius saluare huiusmodi defectus.

2 Quia prædicta licentia est de forma, & sollemnitate huius generis renunciationum, & obligationum, & defectus formæ est insanabilis.

Et debet concedi ab Episcopo Loci, in quo stipulantur contractus; etiam si non sit consecratus; satis enim est, quod sit confirmatus; nam Episcopi, & Archiepiscopi à tempore confirmationis incipiunt habere iurisdictionem; has autem licentias impartiri est actus iurisdictionis, prout latè Sanchez. de cal. tom. 2. lib. 7. cap. 5. nu. 66. & Peregrinus in comment. ad Constit. Cleric. Regul. par. 2. cap. 1. lit. C. §. 261.

3 Item potest concedi ab eiusdem Episcopi Vicario, vt dicitur in eodem cap. Trid. etc.

etenim vnum est Tribunal Episcopi, & eius Vicarij, & eadem vtriusq; iurisdictio.

4 Item potest alteri delegari, vt concedat, si sibi iussum fuerit expedire; quia actus iurisditionis ordinarij possunt alteri committi, & in hoc ordinaria potestas distinguitur a delegata, vt dixi in *tratt. de potest. Pral.*

5 Item Capitulum, Sede vacante, potest hanc licentiam concedere; ex quo Capitulum in tali casu, ad ipse iurisdictionem Episcopi iurisditionem.

6 Quod amplius ad Abbates, & alios Prælatos, si habeant iurisditionem quasi Episcopalem, & nulli Episcopo sint subiecti; hi quidem poterunt in suis Diocesisbus, hanc licentiam concedere, *Saneb. cit. loc. nu. 68. & Barbosa in multis allegat. p. 3. de off. & potest. Episcopi, alleg. 99. nu. 4.*

7 Limita tamen in Prælatis Regularibus, qui in suis Monasterijs, etiam exemptis nequeunt hanc facultatem facere; quia, *Concil. se restringit ad solos Episcopos, prout latè Rodrig. tom. 1. quæst. 47. ar. 14. Miranda tom. 1. Manual. quæst. 23. ar. 6. conclus. 2. & Barbosa in collect. in d. cap. Concil. Trident. nu. 30. & sequentib.*

8 Nec mirum; quia prædictum Statutum factum est à Concil. ad occurrendum fraudibus, quæ in dies committentur etiam per Monachos, ceterosque Regulares, & suspitio fraudum cessat in præsentia Iudicis, vt dicitur in *ultima, quod meus casus*; Episcopus autem est Iudex Loci, aut Ordinarius, aut Delegatus, respectu Regularium in sua Diocesi, vt patet ex eodem *Trid.*

An licentia prædicta debeat esse in scriptis? Quæst. 8.

1 **H**Æc autem licentia, non satis est, quod fuerit petita; sed debet esse obtemperata, & interuenire in ipsomet actu renunciationis, *Cenedus canon. quæst. lib. 1. quæst. 6. num. 14. & nupèr Barbol. de Pœccis disp. 8. dub. 9. art. 3.*

2 Nec præsumitur, obtemperata esse, ex lapsu plurimum annorum, ex Rota Romana refert decisum *Barbosa in d. collect. nu. 27. sub 15. Nouembris 1624.*

3 An autem debeat esse in scriptis; negat *De Pœccis cit. loc. à Sancto Fausto in Theol. lib. 5. quæst. 187.* & alij plures, quibus subscribit *Barbosa*, tamen in *d. collect. ad d. cap. 16. nu. 27. Trid.* quàm in *d. alleg. 99. num. 10.* quia *Conc. Trident.* nullam facit mentionem de scriptura, & ubi in scriptis ea fieri voluit, id expressit, vt fecit eadem *sess. 5. cap. 5. agēs de ingrediendo Monasteria Monialium.*

4 Satis ergo erit, quod oretenus fuerit

concessa; Verum, ad occurrendum libus, & casibus, quæ tali de causa possunt oriri, debet fieri in scriptis, & in Notarij Prothocolis consensu, quia ad probandum, quod fuerit obtemperata, & interuenisse, recurrendum foret ad testes, si scriptura deesset, qui non semper videntur; scriptura enim, fit ad futuram rei memoriam, & est sermo absentis, ad absentem, & Loci Ordinarius non potest omnibus præsentialiter interesse, & maxime Nouitiorum contractibus, & concessa oretenus, si desit scriptura, citò evanescent.

Bimestre ad disponendum, an debeat esse morale, vel mathematicum? Quæst. 9.

1 **R**espondeo, quod dictum bimestre, computandum est Mathematicè; hoc est, currere de momento in momentum, & secundum quod menses occurrunt in Calendario, & docent *Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 24. nu. 15. & in decal. tom. 2. lib. 7. cap. 5. nu. 81. & 83. Barbol. de Pœccis de Nouit. disp. 8. dub. 9. nu. 5. & à Sancto Fausto d. lib. 5. Theol. quæst. 180.*

2 Et colligitur ex illis verbis *Conc. intrà duos menses, proximos antè Professionem*; ergo prædictum bimestre debet computari à die futura Professionis, & additur, quod cum, tale bimestre sit pars, & complementum anni Nouitiatu, debet regulari insar illius; Ænus autem probationis, currit de puncto ad punctum, vt dixi in *tratt. de Nouit.* ergo, & idem iudicium debet esse de hoc bimestri.

3 Proinde, renunciationes, & obligationes huiusmodi factas per diem, antè duos menses præfixos in *d. cap. non valere*, censuit Sac. Congregat. Cardinalium sub die 21. Ianuarij 1617. & refert *Aldan. in compend. Canon. resolut. lib. 4. tit. 3. num. 8. & Barbosa in collect. in Trid. in d. cap. 16. nu. 30. & alleg. 99. n. 31.*

4 Nec exigitur, vt huiusmodi renunciationes fiant, integro bimestri antè Professionem; sed satis est, si fiant, durante toto supra dicto bimestri.

5 Ad id, vt integrum sit Nouitijs, completo decimo mense cursus Nouitiatu, iuxta prædictam formam; vsque ad Professionem exclusiue, de suis bonis disponere; prout norant præcitati *Dolores*, & insertur ex illa, dictione, *infra*, appositâ in *d. cap. quæ de sui natura significat, præteritum tempus duorum mensium, currere à principio, vsque ad Professionem exclusiue; nam Professione sequuta non est amplius in potestate Nouitijs, de suis bonis disponere.*

Si Professiones Nouitiorum protrahantur, quid agendum? Quæst. 10.

SI demum contingat, Professionem differri, & prorogari ex quacunque causa, non ob id inualidantur Nouitiorum, renunciaciones, sed sufficit, quod sint factæ ad præscriptum Conc. Triden. hoc est intra duos menses proximos ante Professionem, & de licentia Episcopi, vel eius Vicarii, ut in d. cap. 16. & ibid. ita decemum refert Bellarm.

Nam, supradictum Decretum, omnisque lex alia, respicit ea, quæ sæpe fiunt; & regulariter Nouitiorum Professio fit semper, annali probatione peracta, & ætatis completo anno decimo sexto, ut in cap. 15. sess. 25. de Regular. Ea autem, quæ fiunt raro, & per accidens, in consideratione non veniunt.

Quid, si ante dispensatione Apostolica, ut Nouitius, nono mense Professus fiat; etiam si sit minor sexdecim annis? Quæst. 11.

ET dico, quod diligentè debet observari tenor Brevis, an deroget toti Decreto Conc. Triden. nam sublato Conc. prædicto, debet attendi ius commune Canonici. Si verò dispensatum fuerit in ætate tantum, nulla mentio facta de dicto bimestri, debet Nouitius, si velis, renunciare, iuxta formam in d. cap. præscriptam, hoc est infra duos menses ante Professionem, de licentia Episcopi; secus nulla foret eius renunciatio; nam dispensatus in vno, non censetur dispensatus in alio, sicut in d. cap. 5. an. 83. & Barbosa in d. alleg. nu. 11.

An Nouitijs sit integrum huic bimestri renunciare? Quæst. 12.

Negativa liquet in d. cap. 16. Concil. Trid. ibi, aliud facta, etiam si cum huius favoris expressa renunciacione, etiam iurata, &c. & constat ex eo, quia nemo valet iuri publico abrenunciare; sicut ob id, nec animo probationis, ut dixi in tracl. de Novitiis, quæst. 13.

Quid autem operetur inamentum, quoad Nouitiorum renunciaciones, vide Rodriq. tom. 2. q. 47. ar. 9. ubi multa habes de donatione iurata.

An consuetudo legitime præscripta, possit derogare dispositioni Conc. Trid. l. 2. c. 13.

ET dico, quod sic; quia prædicta dispositio Conc. Trid. est simplex lex positiva, & par. 4.

sitiua, quæ potest abrogari, prout de facto abrogatur per contrariam consuetudinem; maxime quoad aliquas circumstantias; & docet Rodriq. 2. p. sum. cap. 7. de donationibus, nu. 1. in suis ibi, verum est tamen, quod in aliquibus Religionibus non est in usu, petere licentiā ab Episcopo, in quibus valet donatio, sine illa facta, & sequitur Vega tom. 2. sum. cap. 50. casu 3. Io. Bapt. Lezana tom. 1. sum. cap. 24. de Novitiis, nu. 34. in fin. & alij plures. Sed alij sequuntur negativam sententiā.

Donatio remuneratoria Nouitij, an comprehendatur sub dispositione Conc. Trid. l. 2. Quæst. 14.

Negant Bellarm. ibid. n. 1. in additio. & alij, eo, quod illi tantum contractus subiunguntur formæ d. cap. qui ex donantium liberalitate procedunt; secus autem illi, qui fiunt ex debito iustitiæ; prout sunt, remunerare aliena servitia, seu solvere debita, & satisfacere æri alieno.

Et huius generis sunt, se obligare pro victu, & vestitu, quem forte Nouitius pro se promissit Monasterio, si item & alimenta sibi præstati, & similia, quæ sæpe nascuntur ex pacto, aut ex devotione, quam quis habet erga Fratres, vel in adiutorium Monasterij, indigentis pietatem hominum, eleemosynis, prout sæpe supra dixi.

Qui autem contractus excipiuntur à præfata solemnitate docet Barbosa in d. allegat. 99. a nu. 23. & sequens. & in Collect. d. cap. Trid. a nu. 4. usque in finem, ubi breui manu omnia refert, & nos supra, Regulam dedimus, de non nimis lædendo Nouitiorum Patrimonium, & de non nocendo eorundem libertati; Sed ad advertendum, ne in his fiat fraus, contra mentem Trid. Concil. ut supra.

Iustitia ergo horum omnium contractuum pullulat, & dimittat à bona custodia patrimonij, & libertatis; adeo, ut omnes illi contractus censentur prohibiti, qui lædunt Nouitiorum patrimonium, aut præiudicant eorum libertati; secus autem alij.

Modica donatio bonorum Nouitij, an comprehendatur, sub dicta forma Concil. Triden. l. 2. Quæst. 15.

Negativè dic; etiam si sit facta in ipsomet ingressu Nouitiatu Deo, aut B. Mariæ, aut Monasterio, vel cuius personæ; quia in donatione rei modicæ cessat ratio prohibitionis Conc. ibi, ne hac occasione Nouitius discedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem substantiæ sui Monasterij possideat; ergo omnis donatio facta à Novitiis

N 2 tio

tio de modico, vel quæ sic de satis minori parte bonorum, excipitur à forma *dici. cap. Rodrig. tom. 3. qu. 47. ar. 5. Sanchez lib. 7. Decal. cap. 5. nu. 28. Layman lib. 3. tract. 5. cap. 7. de volunt. nu. 5. d. 3. & Lexana tom. 1. cap. 24. de Nouit. nu. 35.*

Parentes, an possint donare Monasterio, in quo eorum filij Nouitiatum faciunt? Quæst. 16.

1 **P**arentes Nouitiorum, ex *Trid. d. cap. 16.* prohibentur dare de bonis eorundem, ibi nec quocumque; prætextu à Parentibus, vel propinquis eius (supple Nouitiis) Monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur.

2 Proinde, Pater Nouitij non potest dare paramentum Altaris Religioni, in qua filius eius extat Nouitius. *Sell. in selectis Canon. cap. 32. nu. 3. & fuit à Sacr. Congregat. decisum, sub die 12. Aug. 1617. Bonboia in d. cap. nu. 51.*

3 Et eo fortius; si sit de bonis Nouitij, & magni momenti; secus si foret modici pretij, aut de non rebus Nouitij, vel in computum victus, & vestitus, ex eodem *Conc.*

4 Vnde, Nouitiorum Parentes nequeunt donare Monasterio hoc, vel illud, vt in portione legitimam filij computetur; quia ius legitimum est pars bonorum Nouitij, quò sit, vt huiusmodi donatio, censetur fieri in bonis, & de bonis Nouitij; & sic Nouitius daret, & non Parentes eius. *Sanchez cit. loc. nu. 23.*

5 Verùm de bonis proprijs, ad filios Nouitios, minime spectantibus, bene, ac valide possunt absolute disponere in fauorem, & beneficium Religionis, aut cuiuscunque alterius pie cause, *Layman cit. loc. in quæst. præcedenti*; quia hæc donatio licet sit absoluta; tamèn non est de bonis Nouitij, *Lexana tom. 1. summ. cap. 23. nu. 24. & Peyrinus tom. 1. de Subdito, qu. 1. c. 9. 29.*

An Nouitius sine forma Concil. Triden. possit renunciare beneficio Ecclesiastico, quod habet in seculo? Qu. 17.

1 **A**ntiquo iure, toto Nouitiatu tempore Nouitij poterant renunciare cuius Ecclesiastico beneficio; ve habetur expressè in *cap. 4. de Regul. in 6. ibi, beneficium illius, qui Religionem ingreditur, non est infra probationis annum alicui conferendum; nisi ad id ipsius accedat assensus*; vbi *Glos.* alios numerat casus, in quibus censetur vacare beneficium.

2 Hodie verò de nouo iure *Conc. Triden. cit. loc.* prohibentur renunciare; nisi infra duos menses proximos antè Professionem, & de

licentia Episcopi; vt dicitur in præcis. *cap. 16.*

3 Tum quia, *Concilium* loquitur generalitèr, & absolute, ibi, *nulla renunciatio, aut obligatio antè facta*; tum etiam, quia renunciatio beneficij est amissio magni iuris, ob quã libertas est Religionem violentum egedi impeditur; prout *Maolus de Irregul. cap. 6. num. 2. Sanchez lib. 7. Decal. cap. 5. nu. 37. Malfestom. 1. ad Consect. Neap. par. 4. tit. de renunciat. qu. 16. nu. 34. & in summ. tract. 6. cap. 12. nu. 18. Cynall. quæst. 121. nu. 4. Mirand. tom. 1. Manual. Prælat. q. 23. ar. 5. & Paul. Layman, lib. 3. tract. 5. cap. 7. q. 3. nu. 6. & c. communis.*

4 Verùm, Episcopus non potest hæc beneficia conferre; nisi sequuta Professione, prout dicitur in *d. cap. 4.* ex quo itèm colligitur, quomodo Nouitiorum beneficij sit seruandum, cursu Nouitiatu durante,

An liceat Nouitio, seruata forma Concil.

Triden. renunciare Patrimonio, aut Beneficio Ecclesiastico, ad cuius titulum fuit sacris Ordinibus insignitus? Quæst. 18.

1 **R**e vera, licet respondeo; si in huiusmodi renunciatione fuerit adhibita forma; nedum dicti *cap. 16. Triden. verum etiam cap. 2. de reform. sess. 21.* quod incipit. *Cum non debeat.*

2 Secus erit nulla, prout ibi, *id verò beneficium resignare non possit; nisi facta mentione, quòd ad illius beneficij titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi confitto, quòd aliunde commodè viuere possit*; hoc ibi, & docet *Namar in Manuali cap. 12. nu. 18. & Alloys. Ricc. p. 1. præf. fori Eccles. decr. 3. 14. in 1. editio.*

3 Sed pone, quòd Ncuitus non habeat alia bona, quibus viuere commodè possit, an valeat, infra bimestre, antè Professionem renunciare de licentia Episcopi, & sola facta, quòd fuerit ad illius titulum, promotus?

Affirmat, post multos *D. Barbol. à Sancto Fausto lib. 5. Theol. q. 170. & Suar. tom. 3. de Reliq. lib. 5. cap. 16. nu. 12.*

4 Et hoc ideo; quia huiusmodi renunciatio est conditionalis; hoc est, habet tacitam conditionem, vt non valeat; nisi professione sequuta.

5 Proinde, sic renuncians non dicitur temerè renunciare; nec se suis bonis spoliare; nec itèm suæ libertati præiudicare; etenim integra remanent sua iura, quouis modo professione non habita.

6 His tamèn obijcit *Rodrig. tom. 1. q. 37. ar. 2. & 2. par. summ. cap. 7. de donat. num. 2.* dicendo, quòd coràm Ordinario nõ admittuntur resignationes conditionales, prout

ex multis probat *Rebuff. de resignat. pur. & ut. de resignat. condit. & Mandos. in regul. 19. Cancell. de infirmis resignant. q. 16. nu. 11.*

7 Quia beneficium Ecclesiasticum de sua natura petit esse absolutum, & perpetuum, ut in *cap. inuentum 16. q. 7. & in cap. salus puerorum 56. dist. 11. Nauar. de prebendis, cons. 6. in 1. editio. & idem Aloys. Ricc. cit. loc. Prax. decil. 396.*

8 Verum, renuncians infra duns menses autē professionem, etiam adhibita solemnitate *4. cap. Trid.* adhuc censetur renunciare sub conditione futuræ professionis, & sub conditione regressus, nempe, ut sibi restituatur, si contingat, Professionem non fieri, & sic esset temporalis, & conditionalis.

9 Et subiungit, huiusmodi renunciationem esse simoniacam, ratione pacti appositæ, tacite, vel expressæ, ut renuncianti restituendum sit, si non profiteri occurrerit, pro ut melius est videre in cit. loc.

10 Nihilominus, hæc, & similia non efficiunt; nec per hæc recedendum à decisis; nam, etsi renuncians non liceat ad sui libitum conditiones apponere; bene licebit eas apponere, quæ de se insunt, & intelliguntur inesse, secundum iuris præscriptum, & ita à Sac. Congreg. decium refert *Parisius de resignat. benef. lib. 2. quæst. 13. num. 5. 6. & 7. à Sancto Fanflo dist. lib. 5. quæst. 179. & Layman. ubi supra.*

11 Vnde, collatio beneficii curati facta non Sacerdori, eam includit conditionem, ut in intra annum ad Sacerdotium promoueat; & ex hac conditione pendet, ut collatio sit perpetua; vacat enim elapso anno, ea non impleta, ut dicitur in *cap. de canon. de elect. an 6.*

12 Itā renunciatio beneficii, à Nouitio facta ad præscriptum *4. cap. 16.* habet illam conditionem ex *Trid.* Professio sequatur, & ex hac tacita conditione pendet perpetuitas talis renunciationis.

13 Et additur, quod renuncians in casu, de quo agitur libere, & absolute renunciat, etsi postmodum Professionem non emittat.

14 Nec ideo eius beneficium regreditur; nec item resoluitur ad ipsum renunciantem, cum ab ipso nunquam fuerit abdicatum. Nec item censetur vacare; nisi Professione sequatur, nec ab Episcopo potest alij conferri, nisi post tempus Professionis elapsum; & hoc totum procedit, non à voluntate renunciantis; sed ex dispositione *Sac. Conc. Trid.* ex quo suspendit effectum ipsius renunciationis, usque ad tempus emissæ Professionis, & prohibet renunciationis emissionem, & beneficii renunciati collationem; pro ut notant *Gress. tom. 1. lib. 3. de Voto, cons. 8. nu. 6.*

Campanil. in diuersor. iur. can. rubr. 12. cap. 13. nu. 11. & post alios Barbosa 3. p. de off. & potestate Episcopi, alleg. 99. nu. 21.

15 Proinde, huiusmodi renunciatio ex parte Nouitij nō est conditionalis, sed libera, & absoluta, nec eius beneficium est vādens, & rediens, sed perpetuum; nec sapit labem simoniz, quoniam nulla adest hic voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituahbus annexum.

16 Nec quidem confidentialis; maxime, quod illud pactum cum recipiente, quod supponitur inesse, profectō non inest; quia, renuncians, libere, & absolute renunciat, sed *Trid.* suspendit, ut dictum est.

17 Nec desinam hic dicere, quod quis potest suo renunciare beneficio, ut alij promoueat, *Pazorum. cap. dicto, de preben.* dummodo, in actu renunciationis non fiat pactum, ut *ibidem Glos. & in cap. ex parte, 1. primo, de off. delegat. & gerere in animo, ut alteri conferatur, non est simonia, Angel. ver. benef. nu. 13.*

18 Nec est prohibitus tractatus inter resignantem, & resignatarium ante admissionem renunciationem, de reuocatione studij, aut pensionis, cum illa clausula, *de consensu Domini Papa*, prout ex multis refert decium, *Aloys. Ricc. p. 4. collect. 1. 402. Naldus ver. benef. nu. 38. & ante eos Nauar. in sum. cap. 17. nu. 108. ver. huius loco, de materia multa dicit.*

An dispositio Conc. Trident. habeat locum in Nouitij Societatis Iesui Qu. 19.

1 **N**egar. *Rodrig. tom. 2. Q. R. R. q. 47. art. vltim. Idolina de insur. tracl. 2. dispnt. 139. Sanchez lib. 7. de cal. cap. 5. nu. 9. Barbosa 3. p. de off. & potestate Episcopi, alleg. 19. nu. 32. & in collect. an 4. cap. n. 47. & Paul. Layman. lib. 3. tracl. 5. c. 7. de Vlt. volunt. n. 1. O. dist. 8.*

Et colligitur ex eodem *cap. Trid.* ubi, per hæc tamē (supple supradicta) *Sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Iesui, iuxta prius eorum Institutum, à Sancta Sede Apostolica approbatam, Domino, & eius Ecclesie inferre possit.*

2 Dixi (supple supradicta) quia verba præcitata per illam clausulam, *per hæc tamē*, in plurali numero adiectam, referuntur, nedū ad Decretum immediatum præcedens; sed etiam ad alia omnia eiusdem *sess. 25. de Regul. si qua sunt, quæ possent retrahari Statutus, & Constit. præfatæ Societatis, Layman. cit. loc. nu. 11. & refert decium in viroque foro Rodrig. ubi supra.*

3 Exiūdē collige plura, & Primò, quod Patres dictæ Societatis, etsi emiserint tria.
Vota

Vota simplicia; nihilominus possunt retinere ius, & dominium bonorum suorum, ad effectum ea distribuendi in pios usus; Item, & beneficia, & pensiones; ne postea dimissis, eis privati remaneant, prout fuit per Rotam decisum, sub anno 1616. die 18. Aprilis, *Barbosa in d. collect. nu. 49.* Secundò, renunciationes, & donationes bonorum conditionatas, hoc est, reseruato iure recuperandi, & similes; nec antè, nec post ingressum fieri posse per Nouitios eiusdem Societatis; ex quo, expressè repugnant *Constitutionib.* eorundem, vt in *cap. 4. exam. generalis, nu. 1. & 2.* vbi præcipitur, quòd ingressi Societatem, anteqnàm in Domo aliquas vel Collegio sub obedientia viuere incipiant, secundùm Christi consiliū *Matth. 19.* omnia bona temporalia dispensare habeant, iuxta propriam deuotionem, & à se omnem fiduciam submouendo, eadem nullo tempore recuperandi.

4 Si verò, ob iustas causas, huiusmodi distributiones statim non fiant, promittant, & se promptè relictuos omnia, post vnum ab ingressu absolutum annum, quandoque per Superiorem eis fuerit iniunctum.

5 Igitur vbi ceperint esse sub obedientia, non est eis ingessum, condere testamentum, nec donationes facere mortis causa; nisi absoluto Nouitiatu anno primo, nec in posterum, nisi iussu Superiorum Societatis, *Relina c. loc. ver. ambigebat fustian.*

6 Nec ita celeritè imponitur Nouitijs de suis bonis disponere; eò, quòd in eadem Societate, professio solennis, & votorum, formatum emissio, pluribus plerumque annis, post Nouitiatum, & Vota simplicia differuntur; & ne in casu, quòd dimittantur, remaneant privati bonis suis, vt suprà dictum est per Rotam Romanam.

7 Tertiò collige, donationes, & renunciationes huiusmodi, si post primum Nouitiatu annum, fiant in fauorem Societatis, & accedat, post donationes donatores è Societate dimitti, adhuc validas esse, & in suo robore remanere: Nec quicquam de datis abeuntibus restituendum est, ex *Constitut. p. 3. cap. 3. §. 5. in fin.*

8 Quòd ampliat, etiam si forent omnium bonorum; adeò, vt dimissis cogeretur mendicare; quia in tali *Statuto* omnes donationes debent esse absolute, & irrevocabiliter factæ.

9 Nec bona donata, in quouis casu necessitatis, sunt donantibus restituenda, nisi ex lege charitatis, & aequitatis, vt habetur ex *cic. deo.*; & alia corollaria huius generis multa, vide apud doctissimos Patres eiusdem Societatis, in præc. locis, res enim agunt domesticas, dignas notatu.

Renunciatio bonorum, facta ab aliquo, adhuc in saeculo existente, prætextu tamen futuri ingressus Religionis, an sit valida, dispositione Conc. Trident. non obstante? Qu. 20.

1 **R**espondeo, esse validam, & sub præfata dispositione *Conc. Trid.* non comprehendi, si aliàs sit idonea, & erogata, secundùm ius commune; tùm quia, recensitum *Decretum* extat sub titulo de *Regularib.* ergò non debet ad eos extendi, qui sunt in Saeculo, & extrà Religionem, quòd manifestè colligitur ex illis verbis, nulla quòque renuntiatio, antè obligatio antè facta valeat, quæ clarè refertur ad præcedentia, & habent coniunctionem cum præcedenti *Capitulo*; Talis enim, est natura illius dictionis, quòque, est etenim dictio coniunctiua.

2 In præcedenti autem *Capitulo* tractatur de Ingressis, & de ijs, qui Regularem habitum susceperunt, & qui sunt Professioni proximi; non autem de his, qui foris sunt, & in saeculo manent; & à verbis dispositionis recedendum non est, *Imò aliter*, cum vulgaribus, ff. de *legat. 3.* Tùm quia, vnusquisque est suarum rerum dominus, moderator, & arbiter; adeò, vt de illis ad sui libitum possit disponere, & præcipue, si bona sint Laicalia, super quæ per se, & directè Romanus Pontifex iurisdictionem non habet.

3 Et additur, quòd Laicorum contractus sunt stipulandi secundùm ius Civile, qui firramento firmentur, irrevocabiles censentur, & redduntur.

4 Tùm item; quia sic declarauit Sacra Congregat. Eminent. Cardinal. & refert *Pater Gaspar Passerell.* sub anno Domini 1573. die verò 22. Octobris, vt in *Compendio priuilegiorum in notab. 37. de bonis Nouis in fin. fol. mihi 209.* *Stephan. Quaranta in summ. Bull. ver. Monasteria Viuorum*, pag. mihi 330. *ver. dubium illud*, vbi notat, quòd sit recedendum à Navarro, & ab alijs, qui contraria scripserunt, *Concilijs ut. 13. cap. 12. & 13. de bonis Nouis. fol. 325.* *Sorbus Capuccin. in comp. priuilegiorum Nouis, de bonorum ipsorum disposit.* *ver. sed hic sunt aliqua aduerenda*, & *Aloj. Ricc. p. 1. Præf. fori Eccles. de Regul. decis. 651.* in antiquis, in fine, vbi habes Declarationem Sacre Congregat. *Conc. Trid.* sub tali forma verborum, *An dispositio cap. 16. de Regular. sess. 25. in princ. comprehendat illum etiam, qui habuit animum ingrediendi Religionem, & adhuc in saeculo existit; sed tamen acceptatus, licet habitum non suscepit, donauit bona sua suæ matri, & non adhibitis solemnitatibus, hoc capitulo requisitus Congregatio censuit, non habere locum antè suspensionem habitus; hæc ibi.*

5 Ex qua Declaratione collige, donationem valere, nedum in eo, qui donauit intuitu intrandi Religionem; sed etiam in eo, qui habet licentiam intrandi; insuper, & in eo, qui habuit animum, & licentiam intrandi, & intrauit, & ingressus Monasterium, non suscepto habitu, donauit; prout idem Ricc. ex eadem Congreg. Conc. refert decisum in 1. p. decy. 294. vbi in facti contingentia dicit, fuisse productam legalem copiam dictæ Declarationis, & exhibitam, in actis conseruari, cui omnino standum est, cum sit authentica, qualis à contrariis desideratur.

6 Id ipsum ex Sacra Congreg. refert decisum Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbit. l. ad. cas. 436. nu. 3. in causa Sororis Annæ de Cagnolis, & transfert P. Anton. Diana in 3. per. resol. Moral. ar. 2. de dub. Regul. resol. 55. & ita pluries fuisse responsum, referunt Eminentiss. Bellar. in nouis declaratis Sac. Congreg. ad Decreta Conc. Trid. in decy. 16. ante num. 3. ver. addit. & D. Aug. Barbosa in d. allegat. 99. nu. 17. vbi post infinitos Doctores adducit Decisionem Rotæ Romanæ, & idem refert in Collect. super d. l. cap. Trid. nu. 20. Ioan. Bapt. Lexana tom. 1. in summ. cap. 24. de Nouit. nu. 34. idem Aloy. Ricc. in Collect. 454. in 2. p. & in 3. per. collect. 584. Laur. Perizonius tom. 1. princl. Minim. in 2. Constit. Sixti IV. nu. 73. Postell. ver. Nouit. donat. nu. 41. Rodrig. tom. 3. qu. 16. ar. 1. in princip. licet sibi contrarius in 2. tom. q. 5. art. 8. Marc. Cell. Megal. in 1. 2. Instit. Confess. lib. 2. cap. 27. quest. 3. nu. 25. & alij Doctores non pauci.

7 Ex quibus collige, quod integrum sit iuuenibus ante professionem habitus, de suis bonis disponere non seruatis solemnitatibus d. c. cap. dando, renunciando, se obligando, obtant intuitu Religionis, &c.

8 Nec obstant illa verba, *anted solita*, appositâ in d. cap. 10. quia debent intelligi de renunciatione, facta tantum post susceptum Religionis habitum, à S. Faust. lib. 3. Theaur. quest. 171. 2. inard. 2. p. Directio y Theol. cap. 7. Barbosa in d. Collect. super Concil. nu. 20. & Theol. fori Esclesiastici, p. 2. cap. 17.

Donatio, & Renunciatio Nouitij, facta iuxta Conc. Triden. an corrumpat, si ante nullitate Professionis, & an ratificata professione, censetur valida? Q. 21.

1 **R**esoluo affirmatiue quantum, & est expressa definitio Trid. in ext. loc. ibi, ac non aliud intelligatur, effectum suum sortiri nisi sequuta Professione.

2^a Quæ verba, absq. omni dubio, debent referri ad Professionem validam; verba enim legis debent intelligi cum effectu, ex text.

l. 1. *hæc autem verba, ff. quod quisque iur. & magis clarè 33. quest. 3. de pnuentia, dist. 1. cap. 17. incipit, hæc autem verba*, ibi, quod statuerit, qui iurisdictioni præst. cum effectu accipimus, non verbis entis; idè si cum veller statueret, prohibitus sit, nec effectum Decretum habuit, esset editum; idem statuit, Verbum, rema perfectum significat, hæc ibi.

Et confirmatur argum. 17. q. 4. *Con. si quis suadente Diacon. vbi requiritur effectus confirmationis* prout notat ibi d. Gloss. & communiter alij Doctores.

3. Sed Professio nulla, & irrita, nullum inducit effectum; nec aliquam parit obligationem.

4. Ergo non debet nominari Professio nisi extinctæ, abusu, & nonnulli; etenim Concil. duo exigit copulatim, ad firmitatem cuiusvis renunciationis: Primo, vt fiat de licentia Episcopi infra duos menses, & Secundo, vt sit sequuta vera Professio; secus autem, num idem est, aliquid non fieri, & illegitimè fieri, ex cap. Religioso 20. Synod. de sent. excomm. in 6. & ex l. duo sunt Titij, ff. de testam. intel. & docet Navar. de communi sententia in comment. 2. de Regul. super cap. nona dicatis 12. q. 2. nu. 49. vbi latè, & de statu Monach. conf. 1. in 1. editio. & conf. 9. in nouis de success. ab intel. Laur. Peyr. tom. 1. princl. Minimorum in 2. Constit. Sixti IV. nu. 78. Sanchez lib. 7. de calan. 55. à Sancto Fausto lib. 5. q. 174. Rodrig. tom. 2. q. 47. ar. 9. & cap. 7. 2. p. summ. nu. 6. Barbosa d. alleg. 99. nu. 11. & in Collect. super Trid. cit. cap. nu. 17. & super Huron. Rodrig. in comp. resol. 53. nu. 12. Ioan. Bapt. Lexana in summ. tom. 1. cap. 24. nu. 36. Ricc. p. 4. decy. 146. vbi hoc item refert à Sac. Congreg. decisum nu. 1. & in Prax. p. 1. decy. 647. in 1. editio. de Regul. & nouissime multis citatis D. Episcopus Marania tom. 3. respon. 26. & Marc. Anton. Genuen. in præst. Eccles. q. 462.

5. Quod item conilat ex parte ipsius Nouitij donantis, seu renunciantis; quandoquidem Nouitiorum renunciationes, presumuntur semper fieri, sub illa tacita conditione; etiam si non fuerit expressum (vt valeant, ipsi perseverantibus in Religionè, & te permanente in eodem statu) in quolibet enim actu, & contractu intelligitur illa clausula, *rebus permanentibus in eodem statu*, vt dicitur in l. quod seruus, ff. de condit. ob causam; ad instar dotis, l. vltima, Solum autem, C. de rei vrg. actio. ad instar item donationis causa mortis, per quam bona donantis, nec quoad possessionem, nec quoad dominium transiunt penes donatarium, nisi sequuta morte donantis.

6. Et hoc idè, quia impleta non est conditio, sub qua donauit, l. 1. jo fin. C. de institut. uiduo tollend. l. 2. in fin. & l. 3. ff. de donat. causa mor.

moris, & docent præcitatæ *Doffores*, *Gennens*, *Ricc.* & *Maranta* cit. loc. nm. 20.

7 Et adde, quod Nouitius regulariter, cū suscipit habitum alicuius Religionis, intendit, illi dare se, suaquæ omnia; hoc est, Primo, intendit offerre, & dare Religioni suam personā; & Secundo, bona, iura, actiones, & similia; adeo, vt donatio bonorū sit accessoria ad oblationē personæ Nouitiæ; accessoriū aut sequitur naturam sui principalis, *Item*, C. de iur. dot. Regul. accessorium 42. de Regul. iuris, *Menoch. conf.* 58. nu. 13. *Puteus decif.* 1. num. 1. lib. 1. & *Leon.* in suo *Theaur. fori Eccles.* par. 2. cap. 16. num. 70.

8 Scante autem principali, stat accessorium, & sublato aufertur, vt dicitur in *Liqui liber*, ff. de vulg. & pupillar. subtit. & notat *Ricc.* in d. decif. Cur. Arch. Neapol. nu. 5.

9 Igitur, invalidato contractu Personæ, seu Professionis, per quam persona Profiteris obligatur Religioni irrevocabilitè; oportet consequenter anulari contractum bonorum; proinde, stante persona in Religionē, stant eius renunciationes bonorum, & recedente, recedit; ita siye cōtrouersia inquirat præcit. *Doffores*, quod probant per vulgatam Regulam, quod cessante causa, cessat effectus.

10 Quod item extende ad ratificationem Professionis; ita, vt ratificata Professione, censetur ratificata etiam ex eo, quod renuntiatio est quid accessorium ad Professionem, & sequitur naturam illius, prout latè *Ricc.* in d. decif. Curia, nu. 7. & 8. & *Rodrig.* cit. loc. 2. p. summ. cap. 7. nu. 7. & in 1. par. cap. 60. nu. 5. quæ omnia sunt valde notanda, pro solutione dubiorum.

Donatio Nouitiæ facta cum solemnitate Conc. Trid. an valeat, si donator antè Professionem fiat Episcopus? Qu. 22.

R Espondeo negatiuè, ob supradicta, & docet *Ricc.* in d. dist. Prax. aur. resolut. 152.

Donatio facta Monasterio antè ingressum, si post ingressum Nouitius recedat, an valeat? Qu. 23.

N Egatiuè, ob prædicta, *Ricc.* in prax. fori Eccles. de Regul. decif. 643. & *D. Episcop.* *Maranta* tom. 3. respons. 24. quo in loco notat, hanc donationem cadere, non ob defectum formæ d. cap. 16. Conc. Trid. sed conditionis scilicet tacite inclusæ, vt de iure includi diximus in precedenti qu. 21.

Donatio facta per Nouitium, iuxta Concil. Triden. si contingat, Nouitium mori antè Professionem, an sit valida? Quest. 24.

N ON valere respondeo, ob defectum Professionis non sequentis, & ita fuisse declaratum à Sac. Congreg. Concil. sub die 22. Octobris 1573. testatur *Gaspar Passarelli* in comp. priuileg. nūm. in notand. 37. de bonis Nouiti morientis antè Professionem, & hoc ideo; quia abire, & mori æquiparantur, secundum illud *Tercetij* in Phorm. ea mortem obij, & de medio obij.

2 Vnde, eademmet est ratio de abeunte per mortem, & de abeunte per exitum, *Nauar. de stat. Monach. conf.* 1. in 1. editio. & in 2. conf. vlt. de successione ab intestat. & *D. Episcop.* *Maranta* tom. 3. respons. 26. num. 17.

3 Ergo, dispositio d. cap. 16. de Regul. qua deciditur, vt Monialibus, & Nouitijs abeuntibus antè Professionem, omnia resistentur; & quod recedentium renunciationes non valeant, procedit, & habet locum, etiam in morientibus antè Professionem, idem *Nauar.* cit. loc. & *Rodrig.* tom. 2. quæst. 47. ar. 2. & 1. par. summ. cap. 90. nu. 60. cum suo *Compend. resolut.* 53. de donat. nu. 12.

4 Hinc, Nouitius donator, ia euentum mortis, antè Professionem potest testari de bonis sic donatis, & testamentum eius erit validum, *Nauar. comment. 2. de Regul. super cap. non dicatis* 12. quæst. 2. nu. 49.

5 Quia recentia donatio euascescit, ob defectum Professionis non habitæ, *Rodrig.* cit. loc. & d. *Sac. thes. Fauslo* lib. 5. Theol. 173.

6 Et ob id, si Nouitius decedat antè Professionem, nullo facto testamento, censetur mori intestatus, & consequenter, eius bona, habebunt eiusdem heredes succedentes ab intestato, vt dicam infra, & docent ex multis *Gennensian* præcitat. Eccles. quæst. 462. & *Ricc.* in prax. aur. resolut. 138. in fin.

Dotes Puellarum intrantium Religiones, si antè Professionem moriantur, an acquirantur Monasterio? Qu. 25.

R Espondeo negatiuè, per multa, quæ dixi supra; etenim quicquid Nouitius, & Nouitia Monialis, antè Professionem tacitam, vel expressam, sunt sui iuris, ex Sac. Conc. Triden. cap. 15. & 16. sess. 25. de Regular. & Monialibus.

2 Adeo, vt de suis bonis possint testari, *Conar. cap. 2. de testam. Nauar. de testam. conf.* 12. nu. 1. in 1. editio.

3 Immo, & matrimonium carnale contrahere,

trahere, Abbas in cap. porrectum, de Regular. nu. 4. & dixi sepius, nam quousque non sint Professus, libere possunt exire à Religione, sine alio incurfu penarum, ex d. cap. 15. Conc. Trid. & docet ex multis Menoch. conf. 329.

4 Proinde, moriente Moniali antè Professionem, dos est restituenda heredibus defunctæ, retentis expensis factis pro illa, vñ cum fructibus, si quos Monasterium percepisset, Calder. conf. 9. de Regul. Berous conf. 28. lib. 1. Genuen. in practice. Eccles. q. 462. in fin. & Aloys. Ricc. in sua Prax. auctor. resolut. 138. & ita esse à Sac. Congreg. decisum, refert Eminentiſſ. Bellarm. in nouis declaratis. Cardinal. d. cap. declaratis. 5. & ibidem Barbosa in collect. Doct. nu. 60. & Vilmo.

Bona Nouitij, qui suscepit habitum, si decedat antè ingressum, Professionem non facta, an pertineant ad Monasterium? Quæst. 26.

1 HÆC item quæstio, proculdubio ex decisis negatiue resoluitur; hodiè enim Monasterium de nouo iure Conc. Trid. in bonis Nouitij decedentis infra annum probationis, nullum habet ius, & infra eundem cursum Nouitiatum, Monasterio nihil debetur, excepto victu, & vestitu, vt expressè dicitur in d. cap. 16. & notant, post Menoch. conf. 396. vol. 4. Genuen. in practice. Eccles. quasi. 462. etiam si Monasterium sit capax bonorū, Rter. multis allegatis in d. Prax. auctor. resolut. 138. in fin. & ante eos Nauar. in 2. comment. de Regul. nu. 49.

2 Secus autem, si Nouitius tacite, vel expressè foret Professus, vel si legasset ex testamento, aut si se, & sua obtrulisset Monasterio antè susceptionem habitus; Oblati enim perpetuū, qui se, & sua perpetuū dederunt Monasterio, non comprehenduntur in d. cap. 15. & 16. Conc. Trid. prout censuit Sac. Congr. & refert Eminentiſſ. Card. Bellarm. in declar. 14.

3 Nec obijcies, quod plures in athen. ingressi, C. de sacrosanctis. Eccles. & in cap. an presentia, de probat. & in athen. si qua mulier, in fin. C. de sacrosanctis. Eccles. dicant, bona Nouitij, in casu posito spectare ad Monasterium, ex quo suscepit habitum, & cum illo voluit mori in Monasterio, vt ceteri Fratres, quos nuper sequutus est Marcellus Megalus in 1. 2. In-stit. Confess. lib. 2. cap. 27. q. 3. nu. 22. vbi latè de hac re, & se fundat in dedicatione personæ, & bonorum facta per simplicem ingressum.

4 Nec quod Panor. in d. cap. an presentia, faciat illam distinctionem pro concordia Doctorum; quod aut Nouitius intrando donauit omnia Monasterio expressè, quam donationem moriendo expressè non reuocauit.

Tom. 2. Part. 4.

nit; & sic efficiuntur Monasterij: aut intrauit simpliciter, & bona fide, animo probandi Religionem, & sic bona prædefuncti, Professione, non sequuta, spectant ad proximiores in sanguine.

Quia hæc prædicta, & similia procedūt de iure antiquo; secus hodiè de nouo iure, Conc. Trid. quo in d. cap. 16. cautetur, vt nulla renunciatio, aut obligatio antè facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem causæ piz valeat, nisi Professione sequuta.

5 Igitur, Professione sublata, siue per mortem, siue per aliquod aliud, corruunt Nouitiorum renunciaciones, & bona eorum remanēt libera ab omni onere, ad beneficium, & vtilitatem consanguineorum, Nauar. in 2. d. comment. 2. de Regul. super cap. non dicatis 12. q. 2. & Passorell. in comp. priuileg. minim. cap. 37. de bonis Nouitiorum.

Si Nouitius moriens in anno probationis, quouis tempore, & mortis causa, donec Monasterio capaci, an teneat donatio? Quæst. 27.

1 Affirmatiue deciditur; ex quo hæc donationes causa mortis, codicillis, ac testamento non comprehenduntur sub illo Decreto cap. 16. Trid. cum Nouitiorum patrimonium non lædant, nec præiudicent eorum libertati; quin libere à Religione possint exire, cum voluerint, & illa reuocare; prout Sac. Congreg. Cardinal. declarauit, & refert Bellarm. in d. cap. declar. 1. & docent Nauar. d. comment. 2. de Regul. nu. 49. & 50. in 1. editio. & conf. 83. cod. nu. 2. & 3. in nouis, Aloys. Ricc. collect. 583. D. Reg. Carol. 1. apia in athen. ingressi, C. de sacrosanctis. Eccles. cap. 1. nu. 15. in fin. Rodriq. tom. 2. quasi. 47. ar. 10. & tom. 3. quasi. 16. ar. 1. & in p. 1. sum. cap. 90. nu. 5. & 2. par. cap. 7. nu. 8. & multis citatis Barbosa 3. p. de off. & potest. Episcop. alleg. 99. nu. 12. & in collect. Doct. super Conc. in d. cap. nu. 15. & Miranda tom. 1. Manual. q. 23. ar. 4.

2 Benè verum, quod si Nouitius dimiserit donare, & testari, & moriatur antè Professionem, eius bona acquiruntur hæredibus secularibus, venientibus ab intestato, vt diximus supra.

An Nouitius, testamentum à se factum possit annullare? Quæst. 28.

1 Posse equidem, siue sit factum antè ingressum Religionis, siue post, aut quocumque tempore infra annum probationis, & aliud condere vsq; ad Professionem exclusiue, sonat. de testam. cap. 1. nu. 4. Clar. §. testam.

O q. 28.

q. 28. *D. Reg. Tapia in d. aub. ingressi, num. 46. Carol. de Graffis de effect. Clericis. effect. 4. nu. 31. & Rodriq. tom. 3. quæst. 16. vbi latè de testam. Nouit. & Mirand. tom. 1. Manual. Prælat. quæst. 23. ar. 8. 9. & 10. & alij quàm plurimi, quos citat Barbosa in collect. d. cap. nu. 21. & d. allegat. 99. num. 14.*

2 Tùm quia, omnis contractus, qui fit causa mortis, est tevocabilis, & potest fieri, & tevocari per Nouitios, absq; solemnitate d. cap. 16.

3 Tùm etiam, quia Nouitius antè Professionem est sui iuris, se habet, vt Laicus; vnde ad sui libitum potest de suis bonis disponere, & etiam validè cōtrahere, si vellet, *Portell. in dubijs Regul. ver. Nouit. donat. nu. 43.*

4 Secus autem, facta Professione, *Miranda d. q. 23. ar. 10. Rodriq. Couar. cit. loc. & latè Genuesi in pract. Eccles. q. 299. vbi colligit opiniones DD. & disputat ad partes.*

5 Tùm quia, Nouitius per Professionem moritur Mūdo; nām proficere idem est, quod mori, saltē ciuilitē, *cap. placuit 16. q. 1. itē non habet velle, nec nolle, cap. si Religioso de elect. in 6. tū quia, idem est, disponere, quod habere proprium, quod repugnat statui Religiosorum Mendicantium, ex eap. in d. ca. 12. quæst. 1.*

6 Et additur, quod omnia bona, iura, & actiones Nouitiorum, per Professionem transeunt in Monasterium, ex *auth. ingressi, & aub. si qua mulier, C. de sacrosanct. Eccles. & N. ar. d. comment. 2. de Regul. à nu. 3. & sequent. & antè eum Sylu. ver. Religio 5. q. 4.*

An saltem Professus, possit suum testamentum declarare? Quæst. 29.

1 ET quidē posse, docent *Rodriq. tom. 3. quæst. 69. ar. 3. cum suo Compend. resol. 135. de testam. num. 3. Sanchez in d. lib. 7. cap. 1. nu. 16. Barbosa in d. cap. Trid. nu. 24. & d. alleg. 99. nu. 14. & 15. & P. Anton. Diana 3. par. tract. 2. resol. 75.*

2 Eo maximè, si testamentum sit obscurum, ac dubie voluntatis, vt indigeat declaratione, *Barbol. de Peccbis disputat. 8. de Nouit. dub. 12. & Peregr. in eod. ad statum. Cler. Regul. p. 2. cap. 1. lit. G. §. 36.*

3 Nām si in casu dubio possunt testes, qui fuerunt præsentes, de voluntate defuncti, testimonium scribere; quibus standum est; quanto magis, & ipse principalis poterit suā dubiam voluntatem declarare?

4 Et sicut legis dubia, declaranda sunt à Principe; itā, & testamentum à testatore, vt eius voluntas omnino exequatur; testamentum enim respectu testantis se habet, vt lex, iuxta illud, *disponat testator, & fuit lex.*

5 Nec hæc declaratio debet fieri sine, licentia Prælati, nec Prælatus recuset hoc concedere; quia huiusmodi explicatio, non est testari, sed testificari, ad occurrendum, litibus, ex pietate, & charitate, quod seruari in praxi testatur *Petrus Cenebris collect. 124. ad decret. in fin. pag. 390. Rodriq. cit. loc. Menoch. d. conf. 396. & eam. 819. nu. 20. vbi multa habes de ingrediente Religionem, de donante, ac motiente, vel proficiente, & Paul. Layman. moral. Theol. lib. 3. sect. 5. tract. 5. cap. 7. de vltimis volunt. à nu. 3. vsq; in finem.*

Qui nam sint hi contractus, qui sub Concil. Trid. comprehenduntur, & veniunt nomine renuntiationis, & obligationis? Qu. 30.

1 ET dico, venire omnes contractus, qui sunt, aut fieri possunt in damnum patrum onij Nouitij, quoquo modo vocetur, siue lucratiui, respectu eorum, qui Nouitiorum bona lucrantur; vt sunt donatarij, & cessionarij, siue spoliatiui, respectu donantium, & renuntiantium; ex quo hi contractus, Nouitij suis spoliatur bonis omnibus, aut aliqua notabili parte hereditatis sue.

2 Proinde, donatio inter viuos, renuntiatio, alienatio, & consimiles exigunt predicti cap. solemnitatem, vt validæ sint.

3 Secus autem, donatio causa mortis, testamentum, codicillus, & huius generis alia, prout *Rodriq. tom. 2. sum. cap. 7. num. 4. Lam. Peyr. in princl. Minim. tom. 1. in Constitut. Sixti IV. nu. 74. & 75. D. Barbol. à Sancto Fausto lib. 5. Theaur. de Relig. stat. qu. 167. Bellarm. & Barbosa in d. cap. Trid.*

4 Et hoc idē, nē Nouitius, ob suorum bonorum carentiam, egestare coactus, teneatur profiteri, prout dicitur in fine eiusdem cap. 16. *Cone. Trid.*

5 Hinc, emptio, venditio, permutatio, locatio, & consimiles contractus, iam dicti Concil. dispositioni non subiiciuntur; quia in his Nouitij, nihil deperdunt de proprio, vnde possunt per Nouitios fieri in omni loco, & tempore, sine licentia Episcoporum, dummodò fiant, iuxta ius commune, & antè Professionem, qua peracta nou sunt amplius sui iuris.

Nouitius Filiusfamilias existens in potestate patris, an possit condere testamentum? Qu. 31.

1 DE iure dico, quod non potest, etiam cum consensu sui Patris, vt expressè dicitur in *l. qui in potestate, §. de testam.*

testam. & hoc ideo: quia ad testandum requiritur libera voluntas; quæ deest huic, ob noxum patriæ potestatis.

2 Nec persona Filiifamilias est integra, iure civilis: tùm quia, pendet ex alieno arbitrio; tùm quia, nihil habet, quod sit suum, vt de eo testari possit, *Ulpian. in fragm. Iustit. tit. 20. S. filiusfamilias*, *l. lex Cornelia 28. ver. quia non efficitur, ff. de vulg. & pupill. subtit.*

3 Et de iure veteri filius quicquid acquirit, non sibi, sed Patri acquirit, *S. primo, Instit. per quas personas*, prout latè *Inl. Clar. lib. 3. sent. S. testam. q. 18.*

4 Secus autem, in bonis Castrensisibus; vel quasi Castrensisibus, etiam sine voluntate Patris, vt in *l. penult. C. qui testam. fac. poss. & docent communiter DD.*

5 Quia in his bonis filiusfamilias habetur pro Patrefamilias, *l. 2. ff. ad Senatuscōsult. Maced. lsi quis 6. §. vlt. ff. de in iust. rupt. & irrit. testamen. factio*, quod totum magis habet locum in Nouitijs, & si sine sub patria potestate; aded, vt hi possint testari, etiam de bonis aduentitijs, vbi mox Religionem fuerint ingressi; quia per talem ingressum, statim potiuntur illo priuilegio, *Authentica Præbiteros, C. de Episc. & Cleric. vbi dicitur*, quod illud, quod Laicis est aduentitium, Clericis est quasi Castrense.

6 Quod amplia ad eorum salaria, & honoraria, si fuerint Medici, Aduocati, vel Notarij: hæc enim bona in Clericis reputantur, quasi Castrensia; aded, vt in his Pater, etiam in vita priuetur vusufructu, *Sylv. ver. Religio 6. die. 7. Grass. in pract. lib. 1. cap. 2. de arbit. Confess. num. 16. & Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 23. ar. 8. conclus. 4.*

7 Item possunt, & multò magis, donare causa mortis, *Clar. vbi suprâ, & Michæi Crassus lib. 1. recept. sent. §. donatio causa mortis, & in §. testam. q. 23. num. 2. Couar. in rubr. de testam. par. 3. nu. 9. Theaur. deciss. 159. nu. 11.* quia, donatio causa mortis non est publici iuris, vt testamenti factio, sed priuati iuris; quæ autem priuati iuris sunt, priuatorum, etiam pacta admittunt, prout per multa iura docent *Addentes ad Insum Clarum.*

8 Insupèr, & inter viuos, ex nouo iure *Conc. Trid. c. si filii Minores, seruata tamèn forma cap. 16. sess. 25. de Regul. & absquè vilo Patris consensu*, licet viuat sæculo; nam in tali ætate; nempe infra duos menses antè Professionem, quæ regularitèr solet fieri, completo anno decimo sexto suæ ætatis, reputantur habiles ad se obligandum, & renunciandum bonis suis, *Menoeb. de arbit. cas. 436. nu. 4. & Bellarm. in fin. d. cap. Conc. Trid.*

Nouitij, an possint sibi ipsi, testamento, hæc, vel illa bona relinquere, vel præcipere, & referuare, vt sibi post factam Professionem, tot ducati soluantur? Quæst. 32.

1 **A**firmatiuè, si loquamur de Religione, quæ sit capax bonorum; & dummodò bona referuata, Professione sequuta, exigantur per Syndicum, & Procuratorem Monasterij, iuxta dispositionem *cap. 2. Conc. Trid. sess. 25. de Regul.* quod incipit *Nemini igitur Regularium.*

2 Quandoquidèr toro illo tempore, quod Professionem antecedit, Nouitius est sui iuris, & reputatur, vt Laicus; vnde potest matrimonium contrahere, & contractus inire, ac si foret in sæculo, nou minus, quàm ceteris, & sicut legatum factum Nouitio ab aliquo Laico, tenet, & potest ab eodem legatario, post Professionem peti, & exigi, absquè vilo vitiò proprietatis, si petatur, vt suprâ.

3 Itè poterit sua bona alicui impartiri, hac lege, & pacto, vt donatarius sibi soluat tot, sua vita durante; etenim, in tali statu est suarum rerum Dominus, Moderator, & Arbitrator; prout latè *Ludon. Miranda tom. 1. Manual. q. 23. ar. 9.* & practicitur in quavis Religione, quæ bona possidet, saltem in comuni; quod itèr respectiue extenditur etiam ad Fratres Minores, *Miranda cit. loc.*

Nouitij Fratrum Minorum, & Capuccinorum, an possint in eorum testamentis, sibi referuare electionem puellarum, quibus sui hæredes teneantur quotannis soluere quandam certam pecuniarum summam? Quæst. 33.

1 **P**olitius in *Regula Capuccinorum, cap. 6. nu. 77.* Negatiuè respondet, & merito, quia Fratres Minores, ex *Clem. eximii, de verb. signif. in 6.* non possunt suscipere vltimarum voluntatum executionem, prout in *§. proinde cum vir fauultus, &c.* ibi, debent sibi seire interdillum, quod huiusmodi executionibus, & dispositionibus se exponant, cum hæc scriptis, absquè iurigo nequeant expediri.

2 Tum quia, hoc ius eligendi Puellas, repugnat Regulæ præfatorum, in qua expressè dicitur, quod Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, nota ly, nihil.

3 Tùm etiam; quia Minores nullum ius rerum temporalium possunt acquirere, nec etiam in communi, vt expressè dicitur in cit. loco.

4 Ergò, PP. Minores, nec, vt singuli, nec

108 De Domibus Nouitiorum. Traët. VIII.

vt omnes, possunt tali electione vti, nec ius eligendi possidere; etenim repugnat eorū extremæ paupertati, quam profiteri tenentur.

5 Nec dicas, quod in tali casu cessat ratio d. Clem. ex quo talis electio, seu nominatio Puellarum, sit sine litigio, & absq; administratione, & contrectatione pecuniæ.

6 Nā, etsi fiat sine litigio, non tamē, potest fieri, sine specie mali, quod cauendum itē precipit eadem Clem. etenim has eligere, & illas dimittere, non erit sine murmure.

7 Et addo, quod licet talis Puellarum, electio possit esse sine litigio, & ordine iudiciali; nihilominus non excludet paupertatem; dūm ius, & facultas eligendi residet apud huiusmodi Fratres.

8 Secus dicendum, si quis vellet, vt decem ducati de sua facultate expendere in decem Pauperes, qui eligantur per talem Fratrem Minorem.

9 Nā in isto casu cessant rationes prædictæ, & Frater ille, cui committitur talis dispensatio, fieri potest, vt sit Confessarius; qui ob Confessiones scire melius poterit in conscientia, qui magis indigeant, & verecundantur petere; & quæ sunt secretò à Confessoribus, carent specie mali, & vizio proprietatis; quia aliud est eligere ex commissione, charitativè, & confidentiali, & aliud est, ius sibi reservare, & facultatem eligendi possidere.

10 Nec reticeam dicere, quod nec ista exceptio placet Glos. in d. Clem. cit. loc. vbi dicit, quod indistinctè standum est literæ, quæ generaliter prohibet, ne suscipiant executionem iurū quia, electio est pars executionis; tūc itē, quia ratio prohibendi non

fuit illa sola assignata; nempe, ne sint in iudicio, & ne contrectent pecuniam; sed etiam, subest alia ratio generalis, ne scilicet auocentur à spiritualibus laboribus, quibus quotidie debet occupari; itē possit fieri fraus; quia Frater eligeret aliquos, cum quibus participaret; facile namq; in talibus fraudes continguntur, hæc Glos. vide illam.

Donatio facta à Nouitio, iuxta dispositionem Conc. Trid. an possit, sicut, & testamentum, ante Professionem ab eodem reuocari? Qu. 34.

1 Non posse, respondeo; eò, quod si esset reuocabilis, non indigeret solemnitate, ac forma d. cap. 16 Conc. Trid. de Regul. sess. 25. quandoquidem ex communi sententia DD. & Declaratione Sac. Congregationis contrahus reuocabiles non comprehenduntur sub præfata Concil. dispositione; & sic non distingueretur à testamento, & donatione causa mortis, Molina de iust. tom. 2. d. sp. 285. & à Sancto Fausto lib. 5. Tbes. q. 972. Eminent. Bellarm. in d. cap. Trid. ver. ante professionem, & Anton. Diana p. 3. resol. 55. traët. 2. d. dub. Regular. vbi refert, ita esse à Sacra Congregatione decisum.

2 Nihilominus, in casu mortis, Professione non sequuta, potest Nouitius testari de bonis, vt supra donatis, & tenet dispositio, sequuta morte Nouitij testantis; nā in tali casu valet testamentum, & cadit donatio prædicta, ob defectum futuræ Professionis non secutæ, vt dixi hic supra, & docet Layman. lib. 3. traët. 5. cap. 7. nu. 1. in fine.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Traët. VIII. De Domibus Nouitiorum.

An in omni loco, Conuentu, & Monasterio liceat, Nouitios ad habitum Religionis admittere? Qu. 1.

Decreta generalia Clem. VIII. de Nouitijs ad habitum Regularem non admittendis; nisi in Conuentibus designandis.

Secundum Decretum eiusdem Clem. VIII. quo placet reuocatur, & ampliatur, de Nouitijs ad habitum Regularem non recipiendis; nisi in Monasterijs, & Locis designatis.

Aliud decretum de formula concedendi facultatem pro Nouitijs, ad Regularem habitum recipiendis in Monasterijs, & Locis designatis.

Si quis recipiatur ad habitum extra Loca designata, & postmodum proficiatur in Monasterijs designatis, & e contra; an nulla sit eius Professio, aut sic recipientes in penas incurrant? Quæst. 2.

Defectus Loci non designati; an sit impedimentum perpetuum, perpetuo Personam inhabitans? Qu. 3.

An sit nulla Professio, ob Locum non designatum defectum? Qu. 4.

Professio nulla, an censetur reuocata, vel saltem tacite indulta per alius Professorum? Qu. 5.
Religiosi nulliter Professi, vel in Religionem admissi

missi, contra formam Decretorum Clem. VIII. ex Apostolica benignitate, nullo, de nouo, Nouitiatu peracto recipiuntur, iussu Urb. VIII. ad nouam Professionem, absq; ulla lesione Monachum, Graduum, Dignitatum, & similibus. Ratificans Professionem nullam, ob Locum non designatum defectum, an teneatur Nouitiatum reiterare? Qu. 6.

Hæc noua Professio, scilicet Ratificatio, an exigit nouum consensum Capituli, cum præsentia præterita nullitatis? Qu. 7.

Regularis nullitatis Professus, si renuat, iuxta Breue ratificare, an possit compelli ad nouam proficiendum? Qu. 8.

Episcopus Locum Ordinarius, an sit Index competentis super reclamatione, qua fit de nullitate Professionis, ab Locis non designatis defectum; adeo, ut etiam, elapso quinquennio, & Superiore Regulari excluso, possit ipse solus hanc causam decidere? Qu. 9.

Breue Urbani VIII. de nouo Proficendis, quatenus, & sine sit editum? Qu. 10.

Regulares recepti ad habitum, & in Religione Professi, contra eandem Loca designata; si aliis sint habiles, & canonice recepti, an in consuetudine

teneantur de nouo proficere, & a reclamatione resistere? Qu. 11.

Episcopi Locorum Ordinarii, si Regulares Reclamantes, & Professores, iniuste reuocent ab Ordine, & ad Sacrum dimittant; ad quid teneantur? Qu. 12.

Professi nullitatis defectu Locum non designati, si per solam sententiam Iudicis Locum Ordinarii fuerint egressi, Religione penitus inaudita, an censentur Apostata? Qu. 13.

Religiosi Professi, si post quinquennium, iniuste reclamant, & dimittantur, sine speciali licentia Dom. Papa, ab Nouitiatum, in Locis designatis non factam, an possint, veluti Apostata puniri? Qu. 14.

Nullitatis Professum, sed legitime dimissum, an teneatur Religio recipere, si voluerit in Religionem reuocari? Qu. 15.

Nullitatis Professi, & male egressi, an sint recipiendi, & quomodo? Qu. 16.

Monasteria, Domus, & Loca, ab Urbano VIII. designata, ad subillendum de cetero Professiones Fratrum Ordinis Predicatorum, in multis Prouincijs; prout in subsequenti Breui

DE DOMIBVS Nouitiorum. Traët. VIII.

An in omni Loco, Conuentu, & Monasterio, liceat Nouitios ad habitum Religionis admittere? Qu. 1.

Respondeo negativè; nam aut loquimur de Religionibus, quæ per Clem. VIII. excipiuntur in Decretis, & maxime in illo, quod incipit Sanctissimus in Christo Pater, ibi, exceptis tamen Carthusianorum, Fratrum Minorum, &c.

Vel de Religionibus non exceptatis; Si primo modo; certum est, quod non licet indifferenter in omni Loco, aut Monasterio Inuenies ad habitum recipere; sed in illis tantum Locis, & Conuentibus, qui ad hoc fuerint designati per Prouinciale Capitulum, vel per Patrem Generalem, aut per alios Prælatos, iuxta propria statuta, à Sancta Sede confirmata.

2. Quamobrem, in Dominicanæ Familias (et si Viridis, ac Regularis obseruantia, quæ ob id, aliàs solet Reformata nominari; & consequenter vna de exceptis in Decreto)

Illud debet omnino prædicari, quod sancitur in tex. 5. cap. 13. de recipiendis, ibi, Pae-

ri recipiantur de consensu Capituli Conuentus, à Priore, & non alijs; nec retineri possint in aliquo Conuentu, ubi non est Nouitiorum similium Congregatio, nisi proprio Dormitorio, & Magistrorum, quod alibi non recipiantur, nisi statim mittantur ad huiusmodi Conuentus, in quibus præscribuntur.

Et Congregatio huiusmodi Nouitiorum debet esse ad minus numero senario, ut ibidem declaratur.

3. Quod proportionabiliter extendendo, ad omnem aliam Religionem exceptatam, si cuius esset incurrere finalem causam tot Decretorum, & Consultationum, & in Conuentualium vitam abire, contra sanctam mentem tot Romanorum Pontificum; hi quidem intendunt, collapsam Religionem reparare, & reformare; non autem reformatam deformare.

4. Si verò secundo modo; sumus in claris, per illa verba Clementis, sed etiam Superiores, ad quos spectabit, sedulo perquirant, ut quibus in Monasterijs, & Conuentibus ex Apostolica facultate, Nouitiatum fuerint instituti; secus autem, idem recepto, quam Professio erit nulla, nullamque inducet obligationem, prout clare patet ex infra scriptis Decretis.

De-

Decreta generalia Clem. VIII. de Nouitijs ad habitum Regularem non admittendis, nisi in Conuentibus designandis.

Clem. Papa VIII.

Regularis disciplina restitutioni, pro qua potissimum, iuxta nostri muneris debitum, laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentum asserre quotidiano vsu compertum est, quod in omnibus Conuentibus, ijs præsertim, qui maiori reformatione indigent, singuli, ad Religionem venientes, passim recipiuntur. Nè sit, quò magis Nos varijs Constitutionibus malé affectas radices amputare studemus; ò magis in dies deprauata in fructuosasq; eiusmodi nouiter profectuum germina succrescant. Cui quidem malo occurrere volentes, presenti Decreto statuimus, directeq; præcipimus omnibus Generalibus, Provincialibus, Commissarijs, Ministris, ceterisq; Superioribus Conuentuum, intra Italia, & Insularum aduentum fines existentium quibuscunq; & quoruncunq; Ordinem Mendicantium, ut de cætero neminem sub quouis prætextu, aut colore ad habitum Regularem admittant, nisi in Conuentibus auctoritate nostra propediem in vnaquaq; Provincia designandis. Insuper sancimus, ut quodsi cuiusmodi Conuentus, ut præfertur, per Nos deputatos non fuerint; omnes prefatorum Ordinum Superiores ad receptionem quoruncunq; Nouitiorum, sine ad habitum, sine ad Professionem omninò absteineant. Superior, qui huius Decreti transgressus extiterit, ipso facto penam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisq; ællina, & perpetua inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, se non erit incurrisse, ac alijs, etiam penæ arbitrio nostro subiacet. Receptiones verò, & Professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum nostrum admissi fuerint, nullas, & irritas esse, ac nunc decernimus, & declaramus, privilegijs, statutis, & consuetudinibus quibuscunq; in contrarium, minime obstantibus. Datum Rgma 12. Martij 1596. Et est in Bullar. tom. 3. pag. 130. nec non & in 4. tom. eiusdem Bullar. Cæternò, infra Constitut. Urbani VIII. fol. 269.

Secundum Decretum eiusdem Clem. VIII. quo præcedens renouatur, & ampliatur: de Nouitijs ad habitum Regularem non accipiendis, nisi in Monasterijs, & Locis designandis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster D. Clemens diuina providentia Papa VIII. Cùm iam dudum animadverteret

collapse Regularis disciplina restitutioni, pro qua potissimum, iuxta sui muneris debitum, vigilare, ac laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentum asserre, quod in omnibus Monasterijs, & Conuentibus, ijsque præsertim, qui maiori indigent reformatione, singuli ad Religionem profectum accedentes, passim, ac sine delectu recipiuntur, ac inde fieri, ut quo magis varijs Constitutionibus malé affectas radices euellere studeat, eò magis infructuosa nouiter profectuum germina quotidie succrescant; ob id, ac desiderium, quo tenetur Sãlitas sua, omnes Regulares ad vetus suæ cuiusq; Religionis institutis redigendi, districte prohiberi, nè quis in certis Monasterijs, & Mendicantium Ordinibus, ac suscipiendum habitum Religionis admittatur, profectusque quousq; Monasteria, & Conuentus aliquot destinarentur, in quibus posset commodius Regularis obseruantia secundum Reformationem à Sãlitate sua institutam introduci. Quia tamen; non obstante tali prohibitione, cognouit, nonnullos fuisse, vel sub colore facultatis, & licentia à Sanctitate sua obiecta, vel quia talis prohibitio ad illorum nostram non perueniret, receptos, & admissos, præter mentis suæ sensum; Idcirco hinc malo prespuere volens, nè licentiam, ac facultatum huiusmodi subreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis suæ irritum reddatur. Nunc denudò districte præcipit, ac mandat omnibus Generalibus, Provincialibus, Commissarijs, Ministris, Præfationibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuscunq; ceterisq; Superioribus Conuentuum, Monasteriorum, ac Domorum, quocunq; nomine appellentur, intra Italiam, & Insularum aduentum fines existentium, quoruncunq; Ordinem Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthusianorum, Fratrum Minorum de strictiori obseruantia, nec non Capucinarum Sancti Francisci, Reformatorum Sancti Domini, Discalceatorum Ordinis Carmelitarum, nec non Fratrum Congregationis Fulensis, Cisterciensis Ordinis, ac Eremitarum Eremiti Camaldulensium, & Montis Coronæ Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Iesu, Sãlvi Pauli Decollati, & aliorum de Soma schæ, Ministrorum Infirmorum, respectu Ordinum, & Societatum, seu Congregationibus quæ nupatim, quoque etiam antea exceptæ, & nunc iterum excepti, voluit, prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi) Nè sub cuiusvis licentia, & facultatis impetrata, vel impetranda obtentu, nisi per litteras in forma breuis, duntaxat, & non alijs quæquam ad habitum Regularem suscipiendum, nec etiam Conuersos, nisi in Conuentibus, Monasterijs, & Domibus, auctoritate eiusdem S. D. N. propediem in vnaquaq; Provincia designandis, recipere, aut receptos ad Professionem admittere, illo modo audeant. Quumquid contra primam prohibitionem Sanctitatis suæ receptos, etiam si imperfectum habitum, aut sine caputo gerant, possint

post presentis Decreti in Romana Curia publicationem, omnino egerere debeat.

Superiorum autem, qui huius Decreti transgressores fuerint, ipsi facto penam privationis omnium officiorum, qua tunc obtinebit vocis alitius, & passiva, & perpetua inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda; eo ipso incurrere voluit, ac decrevit, & alij, etiam parvis arbitrio Sanctitatis sue imponendis, subiacere.

Receptiones vero, & Professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ad quemcumque effectum, ex nunc decrevit, & declarat.

Hoc autem Decretum voluit Sanctitas sua, eos Ordines comprehendere, qui Conuentus, Domus, & Monasteria de se probata pro Nouitiorum receptione, & educatione, hactenus permissione sua constituerunt.

Ceteras vero licentias, siue particulares, quae in hac diem effectum non sunt sortita, reuocat, & annullat.

Vult autem, Decretum hoc suum in solis Locis Vrbis publicationis praedictorum singulis afficere, ac si eulibet personaliter fuisset intimatum, Privilegijs, Statutis, & Constitutibus quibuscumque, in contrarium minime obstantibus.

Datum Roma apud Sanctum Marcum die 20. mensis Iunij 1599. & habetur in tom. 3. Bullar. pag. 130. & tom. 4. Oberub. fol. 269.

Aliud de formula concedendi facultatem pro Nouitijs, ad Regularem habitum recipiendis in Monasterijs, & Locis designatis.

Sacchissimus in Christo Pater, & D. N. D. Clemens divina providentia Papa. VIII. Cum Regularem disciplinam restituere, atque in praedictum statum reuocare maxime cuperet, Regularesque omnes, vitam, moresque suos ad rationem eius Institutum, quod quisque Professus esset, ita componere, ut quae ad Votorum vim, habitum, usumque commune pertinerent, ea potissimum singuli Religiosissime observarent, generali decreto, quod de mensis Iunij editum, tertio Idus anni 1599. promulgatum fuit, Ordinum Religiosorum Superioribus (nonnullis exceptis) prohibuit, ne aut Nouitios recipientes, aut quemcumque ad Professionem aut admitterent, quàm à Sanctitate sua Monasteria aliquot, ad eam rem praescripta essent, in quibus Observantia Regularis vigeret.

Nunc vero eadem Sanctitas sua à Locorum etiam Ordinarijs, quibus id munus demandaretur, certior facta, infrascriptis Monasterijs, & Conuentibus Ordinis N. praesentium esse numerum, & limitat eos, qui, vel ipsius Monasterij censibus, vel confectis elemosynis sustentari ibi commodè possunt, atque in ijs omnia fideliter ob-

seruari, quae sunt cum illorum professionis perfectione coniuncta; nempe, Castitatis, Paupertatis, & Obedientiae vota, vnde cum ceteris Decretis particularibus, vel Institutis ipsius, vel Pontificijs etiam, ad vultum, vestitumque commune spectantibus (ipso Decreto, ut supra edito, & promulgato, nequequàm obstant) potestatem facit Superiori eiusdem Ordinis Nouitias in infrascriptis Monasterijs, & Conuentibus erigendi, Nouitios recipiendi, educandi, atque ad Professionem admittendi, modò tamen id, ad praescriptum Institutum uti iussu suae Sanctitatis editum, neque alio modo fiat. Quoniam vero ea est Sanctitatis sua mens, & voluntas, ut in Monasterijs, & Conuentibus ad alendos Nouitios praefinitis, Regularis observantia perpetuo retineatur, mandati, & praecipit, ut in ipsis praescriptis iam personarum numerus in posterum ferretur, nullusque omnino Superior cuiusvis conditionis, Personarum, & Nouitiorum numerum augere praesumat, ea parva proposita, ut in omnibus priuatis Officijs, Vocis alitius, & passiva, ius omne amittat. Vult denique Sanctitas sua, huiusmodi facultatem per Congregationem Reformationis Apostolicae hoc Decreto, Secretarij manu subscripto concedi, non obstantibus Decreto, ut supra promulgato. Datum Roma die, &c. Praescribitur vero numerus Sacerdotum Regularium, Clericorum . . . , Nouitiorum . . . , Conuersorum autem . . . , prout plenius in tom. 4. Bullar. Oberub. fol. mihi 274. inter Constit. Praebau. VIII. Constit. 25. incip. Romanus Pontifex.

I Ad praescriptam formam fuit facta facultas nostro Conuentui Terrae Altomontis Calabriae citrà Diocesis Cassanen. quae incip. Santissimus in Christo Pater, & infra, ut supra, & subiungitur.

Nunc vero eadem Sanctitas sua ab Ordinario Cassanensi, cui id munus demandauerat, certior facta, in Conuentu Sancti Dominici Locis Altomontis, Diocesis Cassanensis Ordinis Sancti Dominici Reformationum, praesentium etiam numerum eorum Fratrum, qui, vel ipsius Monasterij censibus, vel confectis elemosynis in eo sustentari possunt commodè, atque in ea omnia fideliter observari, quae sunt cum illius professionis perfectione coniuncta; nempe, Castitatis, atque Obedientiae vota, vnde cum ceteris Decretis particularibus, vel Institutis ipsius, vel Pontificijs etiam ad vultum, vestitumque commune spectantibus ipso decreto, ut superius edito, minime obstante, potestatem facit Superiori eiusdem Ordinis, Nouitium in dicto Locis Altomontis Monasterio erigendi, Nouitios recipiendi, educendi, atque ad Professionem admittendi, modò tamen ea omnia ad praescriptum Institutionis, & Decretorum Sanctitatis suae iussu edictorum, neque aliter, sed alio modo fiant. Quoniam vero ea est Sanctitatis suae voluntas, ut in Monasterijs, & Conuentibus ad alendos Nouitios designatis, & approbatis Regularis obser-

obseruentia perpetuò retineatur, mandat, & præcipit, ut in *Supra*scripto, personarum numerus iam præscriptus, perpetuò obseruetur, nullusque omnino Superior cuiusvis conditionis, Personarum, & Nouitiorum numerum augere præsumat, ea pena secus facienti propoſita, ut in omnibus priuatis officiis, vocis actibus, & passim ius omne amittat. Vult denique Sanctitas sua, huiusmodi facultatem, per Congregationem Reformationis Apostolica, hoc decreto, Secretarij eiusdem Congregationis manu subscripto, concedi.

Reddus dicti Monasterij, est Dneat. 500. frumenti Tumul. 350. Vini Basil. 300. Olei Pignat. 200.

Instituitur numerus Sacerdotum 10. Studentium Professorum 2. Nouitiorum 10. & Conuersorum 4. Dat. Roma die 15. Maij M.D.CIII. Antonius Seneca Reformationis Apostolica Secretarius. Locus t. sigilli. Quod authenticè asseruatur in Arca communis depositi supra dicti Conuentus.

2 Ex his collige, quòd si Regularium Superiores, indilinctè in Locis non designatis, ad habitum, vel professionem recipiant, peccant mortalitèr, incurrunt in pœnas contra transgressores appoſitas, & sunt causa immediata, & proxima, ut multi Professi à Religione recedant, non sine animarum periculo: ex quo enim secus recipiuntur, post Professionem sepe reclamant, & de nullitate dicunt, & obtinent.

Si quis recipiatur ad habitum, extra Loca designata, & postmodum proficiatur in Monasterijs destinatis, & contrà, an nulla sit eius Professio, aut sic recipientes, in pœnas incurrant? Quæst. 2.

1 **R**espondeo affirmatiuè: quia verba Bull. utrumque casum alternativè comprehendunt; ibi, Non recipiant, aut receptos ad Professionem admittant, supple, nisi in Locis designatis.

2 Sic adèò, ut hæc tria insimul, & coniunctim ad validitatè Professionis requirantur; nempe, & quòd receptio, & annus probationis integer, & continuus perfici pariter, & Professio fiant in Locis designatis.

3 Quòd procedit etiam respectu Conuersorum, qui riuunt, ut Regulares in seruitio Ecclesiarum, & incedunt in habitu ipsius Religionis, ut ex præc. Decret. & Bull. renouatis, & ampliatis per Vrb. VIII. ibi, nec etiam, & Conuersos, ut dixi in *tract. de Conuersis*, & notat Nouar. in summ. Bull. de Nouit. super Bull. Clem. VIII. na. 2.

4 Secus erit nulla Professio, & Superiores talitèr recipientes incurrunt in pœnas

in præc. Bull. contra transgressores inflicta, Sayr. decis. 40. de Regul. & Grat. *discept. forens.* cap. 440. n. 10. & sequent. & latè ouper Renuigius *Serofa in resolut. qq. Moral. q. 8.*

Defectus Loci non designati, an sit impedimentum perpetuum, perpetuò personam inhabilitans? Qu. 3.

1 **I**mpedimentum, quo quis impeditur, nè sit, aut fiat verè, & propriè Religiosus, poteit esse duplex; nempe, perpetuum, & ad tempus.

2 Perpetuum est quidè defectus, qui inhærens alicui personæ, cum illa semper adell, deambulat, & reperitur; habet enim tractum continuum, & successiuum cum illo subiecto, cui inhæret.

3 Et quemadmodum in naturalibus, impedimenta sunt ab auctore naturæ, hoc, vel illo modo, ut cecitas, vel debilis compago membrorum.

4 Irà, & in moralibus, sunt à Supremo Principe perpetuò, vel ad tēpus præscripta.

5 Quotiescunq; Papa in suis Decretis hac vtitur clausula (*Perpetuò inhabilitamus*) tunc, certum est, constituere perpetuum impedimentum; prout plenè colligitur ex *Supra*positis Constitutionib. Sixti V. Quamobrè illa impedimenta de illegitimis, de criminosis, de informationibus, & consimilia, vsquè ad tempora Clem. VIII. fuerant respectu Professionis impedimenta perpetua; quia perpetuò inhabilitabant.

6 Etenim Dominus Papa Prædecessor Clement. huiusmodi Professus, iussit, ut defectibus obnoxios à Religione expelli, quos irè, & declarauit, esse inhabiles perpetuò; quò sit, ut impedimentum perpetuum tres effectus habeat inferre; Primò, prohibet, Religionem ingredi, & in ea proficisci; Secundò, habet Professionem annullare; & Tertiò, ratificatione resistere; adèò, ut per tales defectus Professio nulla, nullatenus ampliùs possit vires resumere, nec conualidari; quia impedimentum semper vinit, & adell.

7 Huius generis est sexus femineus ad profitendum in Religione Virorum; nam, impedit ingredi, Professionem annullat, & ita annullatam, prohibet renouari.

Sic itè sexus masculèus ad profitendum in Religione feminarum.

8 Idem procedit in Hermaphroditis, & in Moniali, quæ in profitando, noluit se obligare ad perpetuam clausuram; quia huius viz Nouitias Monialium Pius V. sua *Constitutio* incip. *Circa Pastoralis*, perpetuò inhabilitauit ad essendum ampliùs intrà Moniales, Sanchez de *matrim. lib. 7. disp. 3.*

9 Ad tempus verò impedimentum admittit ratificationem Professionis, etiam si fuerit nulla, ob aliquem defectum: prout *Cou. Triad. sess. 25. de Regul. cap. 19.* ubi defectu etatis, & annalis Nouitatus, & vis, & metus redduntur nullæ Professiones.

10 Verum, completa etate, hoc est, anno decimo sexto finito, & metu cessante, ac sublato, si sit nulliter Professus, per quinquennium non reclamauerit, elapso quinquennio, non poterit amplius suam professionem, rescindere, & annullare; quia per tractum quinquennale, a die cessationis, & impedimentorum absentie, decursum, & elapsum, censetur, & presumitur ratificasse, tacite scilicet, si non expresse, vel secreto, si non palam, ut in *d. sess. cap. 19.* præsupponitur.

11 Proinde, temporanea impedimenta ratificationi, & approbationi Professionis, licet fuerit nulla, non obstant, nec resistunt; & ubi absterint post quinquennium, inducitur professio tacita.

12 Secus autem dicendum de impedimentis perpetuis, quæ semper ratificationi resistunt, nunquam absunt, & etiam post mille annos non patiuntur, tacitam Professionem induci, ut constet de femina, si mentito habitu, in Conuentu Virorum profiteatur.

13 Ex hac differentia, facile erit colligere, an loci defectus sit de his, quæ perpetuò inhabilitant, & quæ sit negativè resolutio; tum quia, *Clem. in dictis Decretis.* non fuit usus illa clausula, *Perpetuò inhabitantur*; tum ite, quia in scriptis obtentis exundi à Religione, ob Professionem nullam, impedimento, & defectu Locum non designati, de stylo Curie additur clausula, *quomodo non ratificauerit Professionem*; ergo supponitur, posse ratificari; quibus additur, & hodierna praxis fundata in *Decr. Verb. VIII.* quo cauetur, ut Religiosi nulliter Professus, ob Locum non designati defectum, si alius sint idonei, debeant illam ratificare; quod totum ratione probatur; nam connexorum eadem est ratio, prout dicitur de reatiis, ex *cap. si quis 7. caus. 1. quasi 3. Glos. lib. ver. neutrum*, ex *cap. quanto 3. de iudic. ex cap. translatio 3. de consuet. sed Locus, & annus Nouitatus sunt relativa, & connexa, & ad inuicem dicuntur; non enim potest fieri annus Nouitatus extra Locum designatum, neque Locus designatur præcisè, & absolute, sed in ordine ad Nouitatum, ad quem refertur, ergo vno, & eodem iure iudicantur, argum. *cap. cognominatus, caus. 19. q. 2. cap. cum in sua 30. de decimis, cap. quia circa 22. de priuil.**

14 Sed defectus, qui se tenet ex parte anni probationis, non est perpetuus, ut constat ex *d. Triad. nec habet tractum successivum, sed tantum pro illo determinato tempore*

Tom. 2. Par. 4.

Nouitatus, ergo sic pariter, & Loci defectus, prout latè *Bordon. tom. 1. resolut. 8. q. 2. à nu. 4. usque ad nu. 55. & Sanchez lib. 7. de impedimentis matrim. disp. 37. per totam.*

15 Nec his obstant verba Clementis, in dictis Decretis apposita, ibi, qui incommo contrà primam prohibitionem Sanctitatis sua receptos, etiam si imperfectum habitum, aut sine capitulo gerant, post præsentis Decreti in Romana Curia publicationem omnino eicere debent, prout plenius in secundo Decreto supra posito.

16 Quia est hæc verba non referuntur ad Professos, sed ad Nouitios simplices, qui habitum susceperunt in Locis non designatis contrà primam prohibitionem, & qui nondum professionem emisserunt; aliud enim est ad habitum receptos, & aliud in Religione, Professos eicere; odia debent restringi, & maxime; quia quando Papa vult loqui de Professis, vel de eorundem professionibus, se bene declarat.

17 Et esto, quod hi Iuvenes ad habitum recepti in Locis non designatis debeant eici omnino, exinde non bene inferes, ergo debet habitu Religionis priuari, spoliari, & ad sæculum remitti, & quod ibidem sint perpetuò inhabiles: hæc enim in dicto Decreto non leguntur; intentio enim Papæ potuit esse, ut eicerentur à Loco non designato, & quod transirentur ad Locum designatum, & sic suis Defectibus satisfieri.

18 Certum est, quod defectus Locum, etsi professionem annullat, tamen personam non inhabilitat; quia inhabilitas perpetua supponit defectum intrinsecum in persona, etià antequam procedat ad actum, ut patet in Viris ad profectum intra septa Feminarum sed defectus Locum est quid extrinsecum, & pullulat ex quadam circumstantia extrinseca; & vestiendus in casu nostro, non præsupponitur vitiosus, antè receptionem habitus, unde defectus Locum subsequitur, non autem antecedit, ergo erit extrinsecus, non autem intrinsecus, *Sanchez lib. 7. matrim. disp. 37. nu. 45.*

19 Et tandem, sicut *Clem. VIII.* inhabiles perpetuò ex Consul-Sixti P. habiles fecit, & inhabilitatem perpetuam in temporalem commutauit, ita, & *Verb. VIII.* suo proprio motu, inhabiles ex Decretis Clementis, ad ratificandum professiones nullas, habiles fecit, statuit, & declarauit.

An sit nulla Professio, ob Locum non designati defectum? Quæst. 4.

1 R E vera, Professio potest esse multiplicitèr nulla; nempe, ob vim, & metum, vel etatis defectum, aut incompleti temporis Nouitatus, iuxta *Couil. Triad. sess. 25. cap. 15. de Regul.*

114 De Domibus Nouitiorum. Tract. VIII.

2 Et signatè, si fiat extra Loca designata, prout ex præcatis Decretis Clem. VIII. de Nouitijs non recipiendis ad habitum, nisi in Monasterijs, & Locis designandis, & ibi, Receptiones verò, & Professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ad quemcumq; effectum, ex nunc decernit, & declarat.

3 Quod itè in iussu Urb. VIII. fuit per Sac. Congreg. sub die 21. Septembris confirmatum, sub anno 1624. prout in 4. tom. Bullar. in Decretis de Regularibus Apostolis, & Electis, §. 1.

4 Immò, idem Urban. sub anno 1631. die verò 2. Aprilis, sua Constit. incip. Religiosos viros, quam hic immediate vides, id ipsum declarauit, ibi, Professio subinde emissæ, inualida existat, & ibi, eisdemq; postquam Professionem de nouo, ut præfertur, emiserint, &c.

5 Ad quam nouam Professionem Papa non obligat, si ptima non fuisset inualida: Et hoc totum procedit de iurè iam præsuppositis præcatis Decretis, & Constitutionibus, vnum de substantialibus pro validitate Professionis, est Locus designatus, & vt Nouitij recipiantur in Locis designatis, & quod in eisdem approbentur per annum, & Professionem emittant.

6 Per defectum autem formæ, radicatus eorruat actus; forma enim substantiali eorrupta, corruit omnia, adeo, vt fiat resolutio, vsq; ad materiam primam.

7 Quia sicut forma dat esse rei, vt in l. Diuus, ff. de in integr. restit. l. qui heredi, & l. Memius, ff. de condi. & demonstrat. Ità ommissio illius vitiat substantialitèr actum, vt in l. 1. & 2. C. quando pronoc. non est necess. Glof. in cap. dilecti, ver. irritum, & ibi Pauern. & Felu. de Rescriptis, & Suar. de leg. lib. 1. cap. 31.

8 Proinde, nullitèr sic Professio, licito iure possunt, quidam foram poli, Religionem deserere, cum ob formæ defectum, & ex formæ inobseruantia coram Deo sint Sæculares, nō autem Regulares, prout ex multis colligit Ioan. Maria Nouar. in Allegat. posita in fin. libri Lucerna Regularium.

Professio nulla, an censetur reualidata, vel saltem tacitè inducitur per actus Professorum? Quæst. 5.

Negat Caet. 2. 2. quæst. 189. ar. 5. in principio, quem lætanter sequitur Nauar. in summ. cap. 12. nu. 71. & de his, quæ v. conf. 5. & de Regularib. confil. 5. à nu. 13. vsq; in fin. & contra 4. de Regul. à nu. 61. vsq; in fin. Sanchez de matrim. lib. 7. di. put. 37. qu. 7. latè, ac lepidè Rodrig. in summ. p. 2. cap. 8. concl. 5. Aloys. Riccius de cels. 182. par. 1. vterq; Nouar.

cit. loc. & in summ. Bull. sit. de Nouitijs recip. nu. 3. & latè Remigius Scropha in resolut. moral. quæst. 8.

2 Et hoc ideo; quia Professio ipso iure, nulla, non ratificatur, nisi data scientia nullitatis eiusdem, etiam si per mille annos ita Professus esset in Monasterio, exercendo ea, quæ sunt Professorum, Menoch. in conf. 439. nu. 56. vol. 5. & Rebuff. in præm. Confil. Glof. vlt. nu. 73. vbi refert, ita fuisse iudicatum; quia approbare, & ratificare sunt actus voluntatis, quæ de sua natura habet prosequi, vel respicere præcognita; voluntas enim fertur in præcognitum; ergo voluntas non habet, ve possit Professionem nullam approbare, nisi præcognitam, & per intellectum sibi præpositam; quandoquidè dicitur voluntas eccæ potentia.

3 Verum, & velle assistere actibus Professorum, non est, velle ratificare; sed exequi, quod præsupponitur esse validum; intellectus enim credens, Professionem esse validam, illam proponit voluntati, quæ sic consulta, vult talem assentientiam in executionem voti; credere enim est actus intellectus, Caet. vbi supra.

4 Aut talibus actibus dicitur interesse, non ea intèrione ratificandi; sed potius euadendi scandalum, vel Prælato obediendi, vel quia verecundabatur, non esse cum alijs, vel aliqua alia occasione, & sine.

5 Igitur, ex tali assentientia nullatenus potest colligi animus ratificandi id, quod per ipsum ignorabatur, qui de nouo exigitur, & omnino est necessarius; quò fit, vt ratificatio non extendatur ad ignorata, Sndus confil. 49. nu. 32. & Grat. de script. for. l. cap. 64. ar. 4.

6 Sed Ecclesia, huiusmodi actus assentientiz, tam quòad Professionem expressam, quàm tacitam, nedum non approbavit, sed reprobauit, vt ex Decret. Clementis, & Urban. VIII. qui oēs Professiones emissas ab anno 1599. contra Decretum Clementis, vsq; ad annum 1631. fuisse inualidas, & nullas, declarauit, vt in subsequenti Breui.

7 Et clariù Sixtus V. sua Constit. moderatoria, ibi, Sed cum eadem ratio vigeat in tacita Professione emittenda, quæ militat in expressa, statuimus, quòd in quibusvis Ordinibus, & Religionibus, nec etiam tacita Professio quorumcumq; Religiosorum induci possit, nec inducitur, intelligitur, nisi in receptione forma Constitutionis seruata fuerit; hæc ibi.

8 Quod optimo iure sancitum existimo; quia tacita Professio non potest incurri, nisi post annum probationis legitimè completum; hinc est, quòd si quis emitteret tria vota in Religione, quam falso existimat esse approbatam, aut in approbata, sed in manibus Superioris nō legitimis; tale votum non esset

solemnē, nec solueret matrimonium subsequens, ut dicitur in *cap. vñce, de voto in 6. in fin.* & docet *Abbas* communiter receptis in *canonibus, ad fin. sub tit. Qui Clerici, vel Monachi.*

9 Et hoc ideo; quia desideratur legitimus consensus Ecclesiæ approbantis; ergo, si etiam Ecclesia approbare actum, qui simul non approbaretur à proficiente, non valeret; quia etiam desideratur consensus Proficientis; debet enim esse reciprocus.

10 Quò fit, ut si proficiens vult, & Ecclesia non vult, non valeat actus, & è contrà, si vellet Ecclesia, & Religiosus recusaret. *Nauer, de Regul. in antiq. conf. 5. nu. 16. & 18. & comm. 4. n. 74. aduer. 4. & Rodr. p. 2. sum. c. 5. n. 2.*

11 Ex quibus collige, quod nullitèr Professus, coràm Deo non est verè Regularis, nec propriè Religiosus, nec vinculo Regulæ victus, & consequenter non facere fructus suos in Monasterio, quin prius de nouo Professionem emisit, cum prauo Nouitiatu, nisi sibi aliàs ex speciali fauore Romani Pontificis fuerit indultum, prout *Urban. VIII. nupèr ex benignitate concessit, à Sancto Fausto lib. 5. thesaur. q. 92.* Nec his obstat ordinum susceptio; nam nullo iure cauetur, quòd inualide Professus per suspensionem ordinum in Religione, suam Professionem ratificet, ut docet *Nauer, conf. 7. de his, quæ vult & d. conf. 5. in 2. edit. & ibid. conf. 6.*

Religiosi nullitèr Professi, vel in Religionem admissi contrà formam Decretorum Clem. VIII. ex Apostolica benignitate, nullo de nouo Nouitiatu peractò, recipiantur ad nouam Professionem, absq; villa læsione Honorum, Graduum, & Dignitatum, & similium, per sequentem Bullam.

Urbanus Papa VIII.

Ad futuram rei Memoriam.

Religiosos Viros, qui, spretis huius sæculi vanitatibus, Domini Numinis obsequi, sub suavi Religionis iugo se se mancipationem, pastoralis benignitate complectimur, utque vocatione, qua vocatus eos Dominus, permancant; iuxta creditum nobis Apostolica seruitutis munus, sedulo intendimus, ac de super eiusdem muneris partes propensis studiis intendimus, prout ad Dei laudem, catholicæq; Ecclesiæ decus, & exaltationem conspicimus in Domino salubritèr expedire.

Cum itaque sicut accepimus, quamplures, Ordinum, Congregationum, & Institutorum Regularium Professores ad habitum Regularem

recepti, probationis annis in Monasterijs, seu Domibus Regularibus ad id designatis, vel ab Apostolica Sede approbatis minime fecerint; pròinde; iuxta Constitutionem spl. recor. Clementis Papa VIII. prædecessoris nostri desuper editam, Professio per eos subinde emissæ inualida existat. Nos Religiosos prædictos ex huius Sanctæ Sedis benignitate, specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, eorumque singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & penis à iure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad eandem præsentium, admittantur consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris venerabilibus Fratribus, nostro Scipioni Episcopo Sabinen. Cardinali Burgesio nuncupato, maiori Penitentiario, vel Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisq; Ordinarijs Locorum, in quibus eorundem Religiosorum Monasteria, Domus, seu Conuentus, aliæ Regularia Loca consistunt, siue ipsorum Religiosorum Præsentes, vel Superiorem generalibus per præsentem committimus, & mandamus, quatenus omnes, & singulos Religiosos prædictos, qui ad habitum Regularem aliàs canonice recepti, annuum probationis in Monasterijs, seu Domibus Regularibus ad id designatis, minime fecerint, subinde; Professionem nihilominus emisissent, ad Professionem, denuò, seruatis alijs seruandis, emittendam, quæ sic emissæ illis, & eorum cultibus, tam in foro interiori, quàm exteriori suffragari debeat, absq; nouo probationis anno, ex speciali huius Sanctæ Sedis benignitate, auctoritate nostra Apostolica recipient, & admittant; eisdemq; postquam Professionem denuò, ut præfertur emisissent, ad omnes Gradus, Honores, Dignitates, præminentias, atq; habilitates, quas si ab initio validè Professæ essent, legitime obtinere, eandem auctoritate restituamus, ac restitutos eè ipso esse, & censi declarant, ita, ut habeant eandem locum, sessionem, & votum, prout haberent, si priores Professiones validæ fuissent, & nondum promoti ad omnes, etiam sacros, & Præbiteratus ordines, seruatis alijs seruandis, promoueri, & tam ipsi, quàm alij, ad eorundem Ordines iam rectè promoti, in susceptis ordinibus huiusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare, liberè, & licitè valeant; nec non omnes alias, siue contractas, quos contraxerint, & legitime contraxissent; vel cum Laicis, vel cum alijs Monasterijs, seu alterius Religionis Viris, si nullum aliud pateatur vitium, vel defectum, nisi ex eo solùm, quia initio, aut contracti sunt inualidè ab ijs, qui contrà dictam Constitutionem in domibus non designatis, siue ab eadem Sede non approbatis, Professæ sunt, auctoritate nostra prædicta confirmamus, & approbamus, ac validos omnino declaramus;

116 De Domibus Nouitiorum. Traſt. VIII.

super quibus omnibus, & ſingulis, plenam, & amplam facultatem diſta auctoritate tenore præſentium tribuimus, & impoſuimus.

Decernentes, præſentes literas, & in eis cõtentas, atque illarum vigore in præmiſſis faciendâ, & exequendâ quæcumque, valida, firma, & efficaciã exiſtere, & fore, ſuosque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac omnibus, & ſingulis, quos illa concernunt, & concernent, quomodolibet in futurum, in omnibus, & per omnia pleniffimè ſuffragari, caſque præmiſſorum occaſione, vel præſentium quomodolibet moleſtari, perturbari, aut iniquitari nullatenus poſſe, nec debere; ſicque, & non aliiter ab omnibus cenſeri, & ita per quocumque, Indices ordinarios, & delegatos, etiam S.R.E. cauſarum Palatii Apoſtolicæ Audiſores, & S.R.E. Cardinales, & de late-re Legatos, diſtaque Sedis Nuncios in quavis cauſa, & inſtantia, ſublatâ eis, & eorum cuilibet quauis aliiter inducendâ, & inueſtigandâ facultate, & auctoritate iudicari, & deſignari debere; irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quouam, quauis auctoritate ſciẽtẽ, vel ignorante contrigerit attentari.

Non obſtantibus præmiſſis, ac præſata Clementis prædeceſſoris, aliſque Conſtitutionibus, & Ordinamentis Apoſtolicis; nec nou, quatenus opus ſit, Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum huiusmodi, & quibuscumque alijs, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus; priuilegijs quoque, indulgijs, & litteris Apoſtolicis illis, eorumque Superioribus, & Perſonis ſub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque, etiam derogatorijs derogatorijs, alijsque efficacioribus, et inſolitis clauſulis, ac irritatibus, alijsque Decretis in genere, vel in ſpecie, ac alijs in contrarium, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & alijs quomodolibet iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi de illis ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſi quauis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc ſeruanda foret, illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis alijs in ſuo robore permanſuris, hæc vice, diſtinctat, ſpecialiter, & expreſſè hæc ſerie derogamus, ceterique contrarijs quibuscumque.

Ceterum, ſimilibus in poſterum conſultum eſſe volentes, ad illis filijs Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum huiusmodi Superioribus generalibus, quocumque; nemine cenſentur, ac Procuratoribus, etiam generalibus per præſentes diſtinctè præcipimus, & mandamus, quatenus ſtatim viſis præſentibus, Loca, Monaſteria, vel Conuentus, in quibus Nouitijs probationis annum agent, & alia, qua diſtinctus Clemens prædeceſſor ſuper hæc re obſeruari inſiſſe, obſeruentur, deſignari, ſine

confirmari omninò curent, & faciant. Vt autem præſentium notiſſia ad omnes facilius perueniat, volumus, ut illarum exemplis iam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta munitis, eadem præſentis fides in iudicio, & extrâ adhibeatur, qua præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſenſa. Datum Romæ apud Sanctam Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 2. Aprilis 1631. Pontificatus noſtri anno 8. M. A. Maraldus.

Ratificans Profeſſionem nullam, ob Locum non deſignatũ defectum, an teneatur Nouitiatum reiterare? Qu. 6.

N Auar. conf. 5. de Regularib. nm. 19. in reſponſ. ad ſeptimum, in 1. edit. & in 2. conſil. 26. un. 17. & 19. & Rodriq. 2. par. ſum. cap. 5. canel. 2. docent. de iure teneri, ſecus ex ſpeciali gratia, quia ex Decr. Conſil. Triſ. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 15. ad validitatem. Profeſſionis, omninò debet præcedere legitimus, & annalis Nouitiatus, ibi, nec qui minori tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione permanſerit, ad Profeſſionem admittatur; & hoc, ut Religio experietur mores, & partes iuueniendæ habitum admiſſi, & Nouitijs poſſit ex parte ſua experiri auſeritates Regule, ut in cap. ad Apoſtolicam, de Regularibus.

2 Sed Nouitiatus factus in Locis non deſignatis, nõ eſt legitimus, prout ex ſuprapoſitis Decretis Clem. VIII. quibus ſub pœna nullitatis Profeſſionis cautetur, nõ Nouitijs admittantur ad habitum, neque ad profeſſionem, niſi in Locis deſignatis.

3 Et ita nupèr declarauit Urban. VIII. ſua præpoſita Conſtit. in §. 1. probationis annum in Monaſterijs, ſcũ Domibus Regularibus ad id deſignatis, vel ab Apoſtolica Sede approbatis, minimè fecerunt, & ſubindè Profeſſio emiſſa inualida exiſtit, quod itẽ in diſpoſitiua eiſdem Conſtitutionis reperitur.

4 Quandoquidẽ, omne, quod non iure ſit, iniuria fit, & eſt iniquum, & nullum, ex l. 1. in princ. ff. de iur. & famoſ. libell. & quod nullum in ſe eſt, nullum iuris effectum poſſet operari, & quod ab initio ſemel irritum eſt, tractu temporis non reuincit, quod ab initio, ff. de Regul. iur. cap. nou. firmatur, de Regul. iur. in §. 6. cap. eo tempore, de reſcriptis; quia, in ius extinctũ non datur actio, & ad præterita non eſt potẽtia, ut dicit Philoſophus; ergo debet alius præmitti Nouitiatus, qui ſit legitimus; & confirmatur; quia ſicut profeſſio nulla, ex quo eſt nulla, debet de nouo emitti, ſeruatis ſeruandis, ut in præcitata Conſtit. Urban. ita, & Nouitiatus nullus, ex quo

quo est nullus, de nouo debet fieri, seruatis seruandis; quia vtrobiq; eadem est ratio nullitatis.

5 Confirmatur; nam Clem. VIII. cō voluit, vt Nouitiorum receptiones ad habitum Regularem, & eorundem annus probationis, & professio fiant, dumtaxat, & solum in Locis, & Domibus designatis, & non alibi, sub pœna nullitatis; quia in Locis designatis tantum, supponit, adesse Regularem obseruantiam, & posse experiri Regulæ austeritatem, secus autem in ceteris non designatis.

6 Quod totum colligitur ex prognos prædictorum Decretorum, ibi, *Cum iam dudum animaduertentes collapsæ Regularis disciplina reformationi; pro qua vigilare non desistimus, illud in primis maxime impedimentum asserre, quod in omnibus Monasterijs, & Conuentibus, usq; præsertim, qui maiori indigent reformatione, singuli ad Religionem proficiendum accedentes, passim, ac sine delicta recipiuntur, & inde fieri, ut quod magis varijs Constitutionibus, &c.*

7 Igitur, Loca non designata, ex quo ibi viuunt Conuentualiter, non sine animarum periculo ob Regulæ inobseruantiam continuatam, & indigent maiori reformatione, non sunt idonea, immo inepta ad prædicandam Regulæ austeritatem, ad quas ordinatur Nouitiatum, & probationis annus, vt in cap. ad Apostolicam, de Regulæ aliter, Nouitiatum peragere, foret scilicet Nouitiatum eludere.

8 Nam, principale Intentum Nouitiatum est, vt Religiosus cœtus Fratrum vidcat mores, vites, & obsequia Receptorum, & è contrâ ex parte Receptorum, est praxis, & vsus austeritatum Regulæ, quo principali sublato, cœtera corrunt.

9 Quod magis vrget, si aduertat, quod vtr. VIII. ex speciali gratia, & benignitate, quam ergâ Religiosos Viros, se testatur habere, cauit, vt horum fieret noua Professio, obsequè nouo probationis anno, vt est videre in dicta Bulla.

10 Secus ergo est de iure communi dicendum; alias non exigeretur specialis Papæ dispensatio, de non faciendo nouum Nouitiatum.

11 Quod dictum de Nouitiatu iterando, ob Locum defectum, Nauar. extendit ad omnem aliam Professionem inuolidam, ob ætatis defectum, vel anni integri Nouitiatum, aut metus causa; quia in omni huiusmodi casu Regularis non censetur tacite proficere, nisi ubi sciuit, Professionem esse nullam, & quod sistant, integro continuo anno in Religione, animo ratificandi: ita Nauar. conf. 89. num. 5. in 2. edition. de Regularibus.

12 Quod habere Locum existimo, quando Professio est nulla, & irrita, ob impedimentum publicum, secus occultum, & hoc ideo; quia

de Professione oportet loqui, sicut, & de matrimonio, & arguere de matrimonio carnali ad spirituale, tenet argumentum.

13 Sed matrimonium semel contractum corâm Parocho, & testibus, si sit irritum, ob impedimentum occultum, non est opus, vt iterum repetatur corâm Parocho, & testibus.

14 Secus, si publicè esset irritum, ob publicum, & manifestum impedimentum, ita dicendum de Professione nulla, hæc Sanchez huic opinioni non subscribat, lib. 7. de matr. disp. 37. q. 6. nn. 48.

15 Quia, quando Recipiendus est inhabilis, ob aliquam defectum publicum, Capitulum non potest consentire, nec habet potestatem consentiendi; nec Ecclesia approbat talem consensum, immo reprobat, & sine Ecclesiæ approbatione actus non valet, nec consensus Capituli, potest ferri super incapacem publicè, vt Nauar. in cit. loc.

16 Et pœnam refert, recurrere ad impedimentum perpetuum, vel ad tempus, iatis est, quod Nouitius, vel Capitulum, in illo actu receptionis ad habitum Religionis, vel Professionis, laboret aliquo impedimento publico, quo efficitur incapax; adeo, vt tunc sit illegitimus consensus huius, vel illius, yndè per Regulam, quod non iure fit, iniuria fit, & quod nullum est, cum scientia nullitatis, debet reiterari, ex Nauar. de his, que viciunt, 5. & 6. vide Bonac. tom. 1. de clausura, quaest. 2. pun. 10. §. 2. nn. 4. D. Bartol. ad Sancto Faustino lib. 5. q. 93. & Bordon. tom. 1. c. fol. 8. q. 14. qui multa dicunt pro contraria sententia.

Hæc noua Professio, seu Ratificatio, non exigit nouum consensum Capituli, cum præscientia præterita nullitatis? Quæst. 7.

1 **N**EGAT Nauar. de Regul. conf. 35. n. 3. in 1. editio. vbi dicit, quod non, est necessaria noua receptio Capitularis, sed sufficit, quod receptio prima continuetur per totum annum, absq; interruptione.

2 Id ipsum docet conf. 46. eod. lit. num. 2. ibi, *nō oportet publicè cum de nouo proficere, sed satis videtur, vt ipsemet eam ratificet, & Monasterium permanens in illo consensu, quo eius Professioni consensit, & eam recipit, quod probat argum. cap. ad id, de sponsalib. vbi matrimonium metu contractum, fit validum, si cessante metu, pars, quæ metu consensit, ratum habeat illud, saltem tacitè, idem probat in alijs locis.*

3 Cuius sententiam sequitur Grass. decis. ant. lib. 3. p. 1. cap. 5. nu. 2. q. Sanchez lib. 5. de calogie, cap. 4. nu. 14. & Portell. multis citatis tom. 2. par. 1. casu 1. nu. 2. vers. serui probatur, Bordon. tom. 1.

118 De Domibus Nouitiorum. Traſt. VIII.

tom. 1. reſol. 8. de egreſſis, nu. 52. ver. veriffimum, & ibid. quaſt. 13. *Lexana* cap. 2. nu. 9. & noſter *Seroſa* dub. 9. de inualidit. Profeſſ. & conſimiles.

4 Id habet locū, quando Profeſſio fuit igitra ex defectu vnus, vtputā, proficētis, vt ſi ſicē exhibuiſſet conſenſum, vel ſi metu, habitum Religioſorum aſſumpſiſſet quia in tali caſu, recedente ſicōne, vel ſublato, ſatis eſt, vt ſuperueniat nouus cōſenſus illius perſonæ, quæ durante metu, vel ſicōne fuit, & erat inhabilis, ſicut ſi matrimonium ſit irritum ex parte vnus, ſatis eſt, vt ille conſenſus accedat, qui deſuit, abſq; alio nouo conſenſu alterius coniugis.

5 Et quidē hoc totū benē currit, quando inhabilitas ignoratur ex parte alterius, qui non fuit in culpa, quin contractus fuiſſet validus vtrobique, & omni ex parte.

6 Sed pone, quod neuter conſenſus fuerit habilis reſpectu Profeſſionis, quam inualidē profeſſus, intendit ratificare: quia fortē, tam per Capitulum, quam per ipſam Profeſſum fuit admiſſa, & miſſa, & acceptata in Locis non designatis, aut contrā formam præſcriptam a *Clem. VIII.* & ſic neuter conſenſus fuit habilis, ſed inualidus, nec Eccleſia approbat hos actus, nec dedit talem nobis facultatem, quempiam admittendi ad habitum, vel ad Profeſſionem antē annum 16. iuxta *Decr. Conc. Trid.* nec recipiendi ad habitum, vel ad profeſſionem extrā Loca designata per *Clemen. VIII.* & ratificata per *Vrbā. VIII.*

7 An in tali caſu vtriuſque requiratur nouus conſenſus, ex quo præterit, vt ſuprà præſcripti, fuerunt nulli, & inualidi hinc inde.

Aſſeruit *Azor* lib. 12. *Inſtitutionum moralium*, cap. 4. quaſt. 7. quem ſequuntur grauiffimi *Dolſores*, *Nouar.* in *Lucerna Regul.* in ſua alleg. in fin. vbi per plura iura oſcendit, quod actus omnino nullus, quatenus in eo deſecerunt ſubſtantialia præſcripta, & requiſita, nō habet ſubiectum confirmabile, & quod in caſu noſtro non datur Locuſ Profeſſioni taceat, ſed requiritur expreſſa.

8 Et Profeſſio noua, ſiue ſit tacita, ſiue expreſſa, exigit, & præſolatur nouum conſenſum, & profeſſio, ſine conſenſu eſt nulla, ex cap. *benigna* 21. quaſt. 2. & argum. cap. *cum ſta* per mundum, cauſ. 9. quaſt. 3. cap. *propoſuit*, de conſeſſione præbendarum. & ſicut defectus conſenſus annullat profeſſionem expreſſam, itā, & tacitam.

9 Id ipſum *Nouar.* Frater in *ſumm. Bul. lar. tit. de Nouitijs*, nu. 5. vbi docet, quod ad hunc effectum requiritur nouus conſenſus: quia ratificatio Profeſſionis nulla, non ſit ex tunc, ſed ex nunc: hoc eſt, a die, & hora reſcissæ, ac licet ratificationis incipit eſſe vera, & efficax, prout oēs DD. *Cacher. dec. 1* 9. n. 26.

10 Quod totum optima ratione probatur: nam ſicut matrimonium irritum, ob contrahentium inhabilitatem, ad hoc, vt conualeſcat, neceſſarius eſt nouus vtriuſque coniugis conſenſus, ſcientis prius matrimonium eſſe nullum, vt latē *Sanch. lib. 2. de matrimonio. diſput. 35.*

11 Itā, & matrimonium ſpirituale, quod contrahitur inter proficētem, & Religionem acceptantem, ſi fuerit nullum, & irritum ex defectu mutuo, & vtriuſque lateris, ad hoc, vt reualidetur, requiritur neceſſariū conſenſus vtriuſque partis, & arguere a matrimonio carnali ad ſpirituale, valet argumentum, vt latē *Nouar. præcit. loc. & in Comment. 4. de Regularib. nu. 76. & Sanch. d. lib. 7. de matrim. diſput. 37. q. 7. nu. 63.* laudat hanc opinionem, & dicit, eſſe veriorē, & tutiorem pro omni bona conſcientia, & *Seroſa* in *moralib. q. 8. nu. 4.* vbi oſtendit, quod ad hoc, vt Profeſſio ſit expreſſa, & ſolemniſ, requiritur actus poſitiui Eccleſiæ approbantis, quia contractus Religionis, cum ſit mutuuſ, exigit ambarum partium conſenſum.

12 Quod poteſt colligi ex verbis præcit. *Bull. Vrbā. VIII.* ibi, *Ad Profeſſionem deuotū, ſeruatis alijs ſeruandis emittendam*, &c. quæ verba ſecundū multos reſeruntur, non ad externas ceremonias cantus, vel ſolemnitatis, ſed ad ſubſtantialia, quæ etiam in omni contractu ſummario debent obſeruari.

13 Nec itē poſſunt hæc verba reſerri ad alia requiſita de patria, natalibus, vita, moribus, & ſcientia: quia prius dixerat, *alijs canonice receptis, annum probationis in designatis minimè fecerunt*, ergo, excluſis debitis, & ſolitis requiſitis, ac itē ſolemnitatibus accidentalibus, oportet, ve illa verba reſerantur, ad aliquid ſubſtantiale neceſſarium; nempe, ad conſenſum vtriuſque, & ſuffragia Capituli; niſi velis (ſed male) dicere, quod illa ſuprapoſita ſint otioſa, & quod nihil operentur, quod non eſt dicendum: cum etiam minimæ ſyllabæ *Conſtitutionis*, debeant aliquid operari, vt dixi in *traſt. de priuilegijs.*

14 Benē verum, vt notat *Nenſ. in diſt. conſ. 5. de Regulari fin.* quod ſicut Dom. Papa, etiam contrā *Conc. Trid.* poteſt tollere Nouitiū: itā, & conſenſum Capituli, ipſe enim cum ſit Caput Eccleſiæ ſubſtantialis, & Generaliſſimus omnium Religionum, pro communi bono, pace, & tranquillitate, Religioſorum, ſolus poteſt recipere, vel alteri committere, quod intelligitur, ſeciſſe, & facere, quoties commiſſerit huic, vel illi, & præcipuē Religionū Præſectis, vt hoc, & illo modo recipiant, abſq; eo, qd ballottetur, & ſine alio requiſito ſuffragio: Princeps enim nemini facit iniuriā, & vitur iure ſuo, prout docet *Sanch. d. lib. 7. de matr. diſp. 37. in fin.*

Regu-

De Domibus Nouitiorum. Tract. VIII. 119

Regularis nullitèr Professus, si renuat, iuxta Breue ratificare, an possit compelli ad nouè proficiendum? Qu. 8.

1 **N**EGAT *Numer. de Regul. conf. 17. & 18. in 1. edit. & in comm. 2. de Regul. super cap. non dicatis. q. 1. n. 36. & in comm. 4. cod. tit. qual. 2. n. 21.*

2 Et meritò; quia non minus, quàm matrimonium Professio coacta, & per vim, & metum emissã, non tenet, prout ex *Conc. Trid. sess. 5. de Reg. cap. 19.* & habetur in *cap. Puel. la. cum. 20. quast. 1. & in cap. cum virum. de Regul. ibi: quia liberum habet arbitrium in electione propoliti.*

3 Et confirmatur; quia vnum de Votis Religiosorum, est virginitas; quæ, nec per Papam potest præcipi, nisi ratione delicti, vt clarè habetur in *cap. integritas corporis 32. quast. 1. ibi: Sola est virginitas, quæ suaderi potest, imperari non potest, res magis voti, quàm præcepti, & in cap. gesta 74. dist. 1. ibi, nemo crescere compellatur inuitus; sed nouitèr profiteri in casu, de quo agitur, est crescere, ergò, & Gloss. ibid. subiungit, quod Monachus, vel Canonicus inuitus districtior vita non potest imponi, argum. 15. quast. 1. cap. non est, & 20. quast. 3. cap. præsentis, ex quibus collige, quòd voluntarium sibi militem, elegit Christus.*

4 Sed verum est, quòd Religiosus inualidè Professus, si non vult remanere, & ob id recuset, de nouo Professionem emittere, tenetur infra quinquennium reclamare, & reclamando, exire è Religione, iuxta dispositionem *Conc. Trid. in cit. loc.*, & potest cogi ad reclamandum; quia non reclamando, & Professionem non ratificando, iniuriã Religionis infert; cùm recipiat alimenta, & alia comoda, quæ debentur solis bonè Professis, vel ipsi, qui sunt in via ad bonè proficiendum, vt *Bonac. tom. 1. de clausura, quast. 2. pnn. 10. d. ff. 1. nu. 20. & Bordon. tom. 2. resolut. 7. de reclamat. q. 19. & tom. 1. resolut. 8. nu. 44.*

5 Et eò fortius; quia malè, & nullitèr Professus, non potest Religio de se, & ex se, immediatè à Religione expellere, nisi reclamando coràm Iudice competente; & vbi, seruatis seruandis ad præscriptum *Conc. Trid. & Decretum Roman. Pontificum* præcesserit sententia declaratoria super nullitate Professionis.

6 Nec itèr sic inualidè Professus ex se, & ad sui libitum possunt Religione exire, & habitum deponere, nisi reclamando, vt supra, præcesserit declaratoria Iudicis.

7 Sed dicis, quid, si talitèr malè Professus, recuset ratificare, & paritèr reclamare?

Respondco, quòd in tali casu, debet Cõuentus reclamare, & insistere, vt eius nullitas declaretur professio, & quòd fuerit emissã,

contrà formam *Decret. Clem. & Vrb. VIII.* & consequentèr, esse nullam eà formæ inobseruantia.

8 Etenim, Professio est quidam contractus mutus, proindè, ambæ partes possunt dicere de nullitate illius; nempè, malè Professus, & Religio, quæ illius Professionem minus licitè accepit; vt infra latè & co-

Episcopus Loci Ordinarius, an sit Iudex competentis super reclamatione, quæ fit de nullitate Professionis, ob Loci non designati defectum; adeò, vt etiam elapso quinquennio, & Superiore Regulari excluso, possit ipse solus, hanc causam decidere? Qu. 9.

1 **I**UDICES competentes super cognitione vniuersali validitatis, vel inualiditatis Professionis emisse à Regulatibus, qualitercunq; nullitèr præsumptæ, assignantur à *Sacr. Conc. Trid. in sess. 5. de Regul. cap. 19.* sub hac forma verborum; Quicunq; Regularis prætentat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam dicat, quæ atatem debitam Professum fuisse, aut quid simile, relinquit habitum dimittere quacunq; de causa, aut etiam cum habitu discedere, sine licentia Superiorum non audiat; nisi intra quinquennium tantum à die Professionis; & tunc non alitèr; nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coràm Superiore, & Ordinario, Quòd si antèd habitum spontè dimiserit, nullatenus ad allegandum quancunq; causam admittitur, sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquàm upostatu punietur; interim verò, nullo privilegio sua Religiois inuetur.

2 Verùm, *Sacr. Concil.* non obstante, non defuerunt, qui ausi sunt, sub prætextu prælati *Errenis Vrb. VIII.* etiam supra quinquennium, & Superiore Regulari penitus inaudito, Religiosorum Professores, è Religione auocare, & ad seculum dimittere, non sine Dei offensã, & Regularium præiudicio; ea falsa ratione suffulti, quòd impedimentum Loci nõ designati, esset impedimentum perpetuum, insanabile, & quòd semper se opponeret, atq; resisteret Professioni tacita, & consequentèr, non esse illius generis, de quibus loquitur *Concil. vbi supra.* & sic ordinaria via tractandum, prout latè *Bordon. tom. 1. resolut. 8.* Ite octa inter Regulares, & Ad. R. J. Vicaria Generalem Capitularem Ecclesiæ Brixianæ; de quo, & alijs non paucis conuenerit *Sacra Congregatio Concil.* & dolet iteratis literis, & epistolis dissuasorijs, & inuectiuis, sub tali fotna verborum.

A fronte. Al Reverend. Sig. Il Vicer o Capitulare di Brescia. Intus verò, Reverend. Signor questi

questi Eminentissimi miei Signori vengono ragguagliati, che con l'occasione della Bolla, nella quale la Santità di nostro Signore, hà dato facoltà à Regulari di conualidare le loro Professioni, che si poteuano pretendere nulle, per causa di non hauer fatto l'anno della probatione, e lo medesimo Professioni in Luochi designati à ricouer Nouitij, alcuni di essi Regulari, che stanno di Famiglia nelli Conuenti, ò Monasterij di cotesta Città, ò Diocesi in vece di conualidare le dette Professioni, con licenza, ò decreto vostro, habbino Lafayette l'habito, & hora se ne stanno fuora de' Claustri in habito di Clerici secolari, sotto pretesto, che tal facoltà (come si suppone) almeno tacitamente si dà in detta Bolla, E perche ciò è del tutto alieno dalla pia mente della Santità suauate tali dichiarazioni di nullità di Professioni si possono fare, se non, seruatis seruandis, conforme alla disposizione de' sacri Canon, Constitutioni, & Decreti Apostoliche particolarmente del Sacro Concilio di Trento. Però l'Eminenze loro essendo restate assai marauigliate di voi, m'hanno ordinato di scriuermi, che quanto prima euistate qua tutto ciò, che vi occorre per vostra giustificazione che tra tanto non solamente vi asteniate dal dar licenze, ò decreti sudetti, mà procurate con ogni vostra possibile industria, e diligenza, che quanto prima tornino ne' Claustri con l'habito loro Regulari quelli, à quali habete concessa le licenze, ò decreti sudetti; tanto dunque eseguite, e state sano, di Roma à 8. di Luglio 1632. Al piacer vostro, Il Cardinal Sant'Ouorio. Antonio Tornelli.

Prout per extensum refert Pcyv.tom.3. priuil.Memorium, in addit.ad Constit.Vrbani. VIII. cap.12. in Constit.7.nu.3. Diana par.5. traët.14. Miscell.2. resolut.16. & Bordon. cit. loc. nu.5.3. in fin.

3 Et meritis quo iudicare de voto solenni, aut velle, in eo dispensare, ad solùm spectat Rom.Pontificem, ad quem debet referri omne aliud graue negotium, quale est est istud, de quo agitur.

4 Nec Locorum Ordinarij possunt de nullitate Professionis cognoscere, nisi iuxta dispositionem Concil. Trid. cit. cap.19. sess.25. secus esset, si quem mittere in messem alienā.

5 Et non alio titulo, nisi tàquam in hoc specialiter Delegati à Sede Apostolica; quia Regulares sunt omnino exempti, & immediate subsunt iurisdictioni Romani Pontificis, à quo in omnibus (paucis exceptis, & in iure expressis) debent cognosci.

6 Et sicut Episcopus Loci Ordinarius non potest valde recipere Professiones Regularium exemptorum, sine cōsensu proprij Regularis Prælati, Nenu. cons.4. de Regul. nu.2. & 4. & Rodriq.tom.3. Q.Q.R.R. quaest.17. ar.1. Ita, nec potest eorundem exemptorū, sine cōsensu eiusdē Regularis Prælati Pro-

fessiones tollere, aut rescindere, nisi inualide, & usurpatuè; quia ex vulgari Regula, res per eandem causas resoluitur, ex quibus productur.

7 Quapropter, ad euitandum euicanda, est iudicium super reclamazione nullitatis Professionum, ex defectu Loci non designati præsumptarum, potuisset spectare ad Locorum Ordinarios, secundum dispositionem. Sac. Conc. Trid. sess.25. c.19. de Regul. ex quo iste Loci defectus est extrinsecus, & remediabilis, per ea, quæ dixi hic suprà quaest.3.

8 Nihilominus, hodie auocatum est ad Sacram Congregationem; adeo, ut in posterum nulli Regularium liceat, elapso quinquennio super his reclamare, & infra quinquennium, non nisi coram eadē Sacra Congregatione, quæ ex speciali Sanctitatis suæ facultate habet prouidere, prout ex speciali Decreto Vrb. VIII. tenoris sequentis.

Santissimus D. N. Vrbani. diuina prouidentia Papa VIII. ad occurrentem mortibus, qui possunt in Religionibus oriri, occasione receptionis Nouitiorum, & Professionis per eos emissæ in Conuentibus non designatis, contra formam Decretorum sancti. mem. Clementis VIII. de Nouitijs ad habitum Regularem, & professionem, non admittendis, nisi in Conuentibus designatis, audita super hoc sententiâ Sacra Congregationis Concil. declarauit, & decreuit, huiusmodi Receptionis, & Professionis, non posse super huiusmodi nullitate, post lapsu quinquennij, quoquo modo audiri.

Quod si aliqui contra formam prædictorū Decretorū Recepti, & Professi in Religione infra quinquennium exire, vel Superiores extra eam respectu illorū eijcere voluerint, eadem sua Sanctitas declarauit, ut tam ipsi Professi, quàm Superiores respectu teneantur intra, quæ sibi fauere visa fuerint, prius deducere coram Sacra Congregatione, quæ ex speciali, etiam sua Sanctitatis facultate, super hoc concessa, prouidebit.

Inhibendo propterea Primarijs, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, ac quibuscumq; Iudicibus Ordinarijs, & Delegatis, etiam causerū Palatij Apostolici Auditoribus, & S. R. E. Cardinalibus etiam de latere Legatis, Sediq; Apostolicæ Nuncijs, ne in posterum in hoc quoquo modo se ingerant, nisi quæ speciali eiusdem Sanctitatis commissione, sub pena ipso facto incurrenda, quod Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & Primates, interdixit ad ingressu Ecclesiæ; quod Abbates, Inferiores, & alios Iudices prædictos, excommunicationis lata sententia: Quod verò ad Nuncios, & S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, iudigationis suæ Sanctitatis, & penarum arbitrio imponendarum.

Si verò huiusmodi Recepti, ut suprà, & Professi,

ſiſſi, iuribus ſuis minimè deductis, coram Sacra Congregatione naſi fuerint recedere, ipſi Recepti & Profeſſi, tanquàm npoſiti puniantur, & pro talibus habeantur; nec non eoſdem iuxta formam Decret. de Regular. Apoſtat. & Electus eiſdem Sanctitatis ſua iuſſu, & eadem Congregatione; ſub die 21. Septembris 1634. editi procedatur. & Superiores, qui eiecerint, parus ſuſpentionis à Dimiſſis, nec non privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, ac perpetua inhabilitatis nã en in poſterum obtinenda, vocisq; nãtina, & paſſiva ipſo factò, & abſquẽ alia declaratione incurrant.

Datum Romæ die 5. Januarij 1636. F. Cardinal. Veroſpius, Locuſ ꝑ ſigilla, Franciſcus Paulinus Secretarius, Concordat cum originali. Iſt èſt Antonius de Episcopis Cancellarius Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi Domini Nuncij Apoſtolici Venetiarum. Ex refert per extenſum, Peyr. in ſuo formul. lit. P. cap. 20. Novar. in ſin. Lucerna Regul. Seroſin in moralib. q. 8. in ſin. nu. 9. & Bordon. tom. 1. var. reſolut. q. 23. nu. 7.

Breve Vrb. VIII de nouè proſtendis, quæ mente, & ſine ſit editum? Qu. 10.

1 **N**ON deſunt, qui dicant (ſicèt matalè) *Vrbem. VIII.* per hoc ſuum Breve ſaltem tacitè, aut indirectè dedidit facultatem Ordinarijs Locorum, cognoscendi cauſam nullitatis Profeſſionis emiſſæ in Locis non designatis, ad finem, huiusmodi nullitè Profeſſos eiciendi è Religione, & in ſeculum dimittendi.

2 Et hoc pro obſeruantia Decret. Clem. VIII. qui cauet, ac voluit, vt huius generis Profeſſi priuſ eiciantur.

3 Attamen falluntur omninò; nãm, nec vnũ quidẽ verbũ reperitur in dictò Breui, quo poſſit hæc facultas perſuaderi.

4 Immo totum oppoſitum; dùm Papa in proamio eiſdem Conſtitut. ſe declarat, ibi, *Vſq; in vocatione*, quæ vocauit eos Dominus, permancant; & vult enim, non, vt eiciantur, ſed remaneant in Religione; & pro ſalute animarum, talitèr Profeſſorum, deſiderat, vt de nouo Profeſſionem emittant, & ad hoc ſic Profeſſos allicit, mandans Superioribus, vt de nouo proſitentibus, reſtituât omnes Gradus, Honores, Locum, & cetera; & tradit modum ratificandi.

5 Et hoc merito, & ex Paſtorali benignitate; quia nullitèr Profeſſus, nullum verum, ius acquirit in Religione; ſic a deò, vt omnes actus dependentes à Profeſſione nulla, ſint nulli; deſtructo enim fundamento, deſtruitur fundatum, & ſublatò fundamento ædificij, cadit ædificatum.

6 Hinc Profeſſi nullitèr, etſi validè ſu-

ſceperint ordines, non tamen legitimè; quia non habuerunt Dimiſſorias à legitimo Superiore; Prælatuſ enim Regularis non poteſt concedere huiusmodi Dimiſſorias, niſi verè, & legitimè Profeſſus.

7 Perindè, ſic ordinati ipſo iure ſunt ſuſpenſi ab executione Ordinum, iuxta cõſtit. *Ty P.* quæ incip. *Cùm ex ſacrorum Ordinum*, quam refert *Quaranta* in ſua ſumm. Bull. ver. Ordo; & ſi in ſuſceptis adminiſtrauerint, efficiuntur irregulares, prout communitèr DD.

8 Itẽm, nullitèr Profeſſi, non poſſunt eligi, nec eligere; nec in Capitulo ſuffragari, nec aliquid ritè facere, quod dependet à vera Profeſſione, vt dicitur in cap. nullus Religioſus 28. de elect. in 6.

9 Quò ſit, vt Priores, & Guardiani huiusmodi, reſpectu Subditorum, careant iuriſdictione ordinaria, quos, nec poſſunt ſacramentalitèr audire, ob morbum in radice.

10 Et Diſpenſationes factæ à Prælatò nullitèr Profeſſo, ſunt nullæ; quia dependent à radice infecta, & alia multa mala ſequuntur ad Profeſſionem nullã, & inuãlidam, quæ per ratificationem Profeſſionis auferuntur.

11 Igitur, ad hunc finem Dom. Papa præſtatũ Breue edidit, & iuſſit; publicari; quod itẽm ſubſequenti Breue ad maiorem, cautelam plenius declarat.

Vrbaniſſimus Papa VIII. ad futuram rei memoriam. Aliis per nos accepto, quoddã quàmplures Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum Regularium Profeſſores, ad habitum Regularem recepti, probationis annũ in Monafterijs, ſed Domibus Regularibus ad id deſignatis, vel ab Apoſtolica Sede approbatis, minimè fecerunt; proindèq; iuxta Conſtitut. ſplic. rec. Clem. Papa VIII. prædeceſſoris noſtri deſuper editam, Profeſſio per eos ſubindè emiſſa, inuãlida exſtebat. Nos motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione, noſtris bon. mem. Scipioni Episcopo Sabineſi, Cardinali Burgeſio nuncupato, Maiori Penitentiario, vel Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Episcopis, ceterisq; Ordinarijs Locorum, in quibus eorundem Religioſorum Monafteria, Domus, ſed Conuentus, aliæq; Regularia Loca conſiſtebũt, ſine ipſorum Religioſorum Profeſſu, vel Superioribus generalibus per noſtras in ſimili forma Breuis ſub die 11. Aprilis M. DC. XXXI. expeditas literas, cõmiſimus, & mandauimus, quatenus omnes, & ſingulos Religioſos prædictos, qui ad habitum Regularem, aliis canonice Recepti, annũ probationis in Monafterijs, ſed Domibus Regularibus ad id deſignatis, minimè fecerant; ſubindèq; Profeſſionem denudò, ſeruatis aliis ſeruandis emittendam, qua ſic emiſſi illis, & eorum cuiſlibet, tam in foro interiori, quàm exteriori, ſuffragari deberet, niſiq; nouo probationis anno, ex ſpeciali huius Sanctæ Sedis ben-

gaute, auctoritate nostra Apostolica recipere, & admittere, eosdem; postquam Professionem deo, ut praefertur, emisisset, ad omnes Gradas, Honores, Dignitates, Praemia, atque Habitatus, quas si ab alio valde Professi essent, legitime obtinuerint, eadem auctoritate restituerent, ac restitutos, eo ipso esse, & cessare declararet; ita, ut haberent eandem locum, sessionem, & votum, prout haberent, si priores Professiones valide scissent, & noadā promoti, ad omnes, etiam Sacros, & Præbiteratus Ordines, seu alias alias seruandis, promereri; & tām ipsi, quām alij ad eosdem Ordines iam restituti promoti in sacreptis Ordinibus huiusmodi, etiam in Altari ministerio ministrare libere, & licite valeant, nec non omnes alias, siue contractus, quos contraxerant, & legitime contraxissent, vel cum Laicis, vel cum alijs Monasterijs, seu aliter Religiosis Viris, si nullum aliud pateretur vitium, vel defectum, nisi ex eo solam, quia initio, aut contracti erat inualide ab his, qui contra dictam Constitutionem, in Domibus non designatis, siue ab eadem Sede non approbatis, Professioni erant, auctoritate nostra praedicta confirmarent, & approbarent, ac validos omnino declararent; super quibus omnibus, & singulis plenam, & amplam facultatem dicta auctoritate tribuimus, & impartiri sumus, & aliis, prout in dictis litteris, quaram tenorem, praefatis pro expressis haberi volumus, plenius continetur. Cum autem sciat dilectas filius Procurator Generalis Fratrum Ordinis Prædicatorum, nobis nuper exponi sicut, in conuallis dicti Ordinis Prouincijs, noua oriantur difficultates, quæ conscientias multorum sollicitas habent. Nobis propterea humiliter supplicari fecit dictas Procurator Generalis, ut super praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur omnem, in praemissis ambigendi, seu exitandi materiam, & medio tollere, dictorumque Fratrum quæti, quantum eam Domino possumus consilere, ac Procuratorem Generalem praedictum specialibus favoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusvis excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, alijsque Ecclesiasticis sententijs, cessantibus, & punis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa laijs, si quibus quomodolibet inuolutis existis, ad effectum praesentium, de iuræ consequendam, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus iactantibus; De Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, negotij Regularium praepositorum consilio, Apostolica auctoritate praedicta, tenore praesentium statuas, atque ordinamus, quod in ratificationibus, siue eorum Professionibus faciendis in manibus Praelati, nona Fratrum vocalium acceptatio nullatenus requiratur, sed statim Professus intelligatur, & filius eius Conuictus, in quo Professionem fecerat, sapiendo cum simplici ratificatione, seu noua Pro-

fessione quacunque requisitam, quod de iure, requireretur, seu de facto occurreret, eam retentione eorum Graduum, Officiorum, Honorum, Dignitatum, vel Praemiorum, quibus ad praefatas gaudent; ita tamen, ut qui de facto habitum Regularium admiserint, recipiantur, salua Ordinis disciplina. De cetero, praesentes litteras, validas, firmas, & effectivas existere, & fore, saeq; plenarias, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis, quos illa concernunt plenissime satisfieri, irritamque, & inane, quicquid seces super his à quocunque quauis auctoritate, seisciter, vel ignoranter contigerit, auterari. Non obstantibus praemissis, ac omnia illis, quæ in dictis litteris volumus non obflare, ceterisque contrariis quibuscunque. Datam Roma apud S. Petrum sub Anno Piscatoris die 31. Ianuarij 1635. Pontificatus nostri anno duodecimo. M. A. Marialis. Locat. & sigilli, Dominicus Fontbia, Curia Caesarum Camera Apostolicae Notarius.

Regulares recepti ad habitum, & in Religione Professi, extra tamen Loca designata, si alias sint habiles, & canonicè recepti, et in conscientia teneantur, de nouo profiteri, & à reclamatione refutet Qu. II.

1 **E**T quidem, teneri, nimis probabiliter affirmat Rodr. tom. 3. RR. quæst. 34. ar. 6. vbi latè in facti contingentia clamat contra illos Religiosos, qui reuoluto mantello, non sunt vercundati, apud multa Tribunalia Ecclesiastica dicere de nullitate Professionis, ex quo in eorundem Professionibus non fuisset seruata forma, de informationibus praescripta à Sixto V.

2 Sicut, & factum est in his nostris diebus, occasione Breuis suprapositi, de proficendo denuò, prout Lezana 14. per summ. RR. tit. de Nouit. cap. 24. ar. 23. & 24. & Cyr. tom. 3. de priuileg. 12. in d. Ball. vrb. VIII.

3 Et nos item vidimus, & manus nostræ traheuerunt de multis, qui sub praetextu Nouitatus non facti in Locis designatis, reclamantes, recesserunt, & abierunt, & ceciderunt retrorsum; nā alij occisi sunt, & alij correpti subitanea, & improuisa morte, quarum animæ (saxit Deus) vt requiescant.

4 Et hoc ideo; quia omnis contractus, in quo adeit purus, simplex, & legitimus consensus; etsi in illo non fuerit obseruata forma legalis, adhuc in foro conscientie est obligatorius, quia ex pacto, naturali iure, nascitur obligatio.

5 Ergo, si quis profiteatur pure, & simpliciter, sine dolo, & fraude, & in Professione fuerit exhibitus consensus hinc inde, etsi

suicrit

fuerit omiffa folemnitas localis, vtraq; pars in confcientia remanet obligata; adeo, vt fine peccato non poffit à contractû recedere, quod probat ex multis in materia electionis, & testamenti.

6 Quod item confirmatur ex illa Regula, quod lex in præfumptione fundata non habet locum in foro confcientiæ, fi præfumptio ex parte rei non fubfiftat, fed *Constit. Clement.* qua statuitur, vt Nonitiatus, & Professio non fiant, nisi in Conuentibus designatis, fundatur in præfumptione, vtputâ, quia *Clem.* præter Loca designata, præfumat, omnia alia indigere maiori reformatione, quod præfuppositum potest esse falsum; nam sæpe Monasteria non designata, sunt maioris, & strictioris obseruantie, quàm designata, ergo illa inobseruantia Localis non inficit contractû initû, inter Profitemtē, & Religionē acceptentem, saltē in foro confcientiæ.

7 Et huic opinioni videtur fanere *cap. Vidua 4. de Regul.* & nuperrima *Constitut. Urban. VIII.* incip. *Aliis per nos accepto*, qua Dominus Papa allicit ad denno profitemdum, & præcipit, vt huiusmodi Professumini- mē eiiciantur.

8 Verū tamen, sententia: negatiua est verior, & iuri vniformior, quod totum colligitur ex præcatis Decretis *Clem. & Urb. VIII.* ibi, *Receptiones verò, & Professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ad quemcunq; effectum, ex nunc decernit, & declarat.*

9 Inter quæ verba, illa sunt signanter notanda (*ad quemcunq; effectum*) per quæ excluditur omnis obligatio in vtroq; foro, & factum est ad tollendum omnem scrupulum.

10 Tum quia, hodiè præscripta est forma Recipiendorum, vt non recipiantur in singulis Conuentibus, sed tantum in Locis designatis.

11 Et quicquid fit contra formam, fit nullitèr, & inualidè, omnino, vt in *l. cum bis, §. si Prator, ff. de transactio. & l. hac consultiſſima, §. non subscriptum, C. de testam. & cap. cum dilectis, de reſcriptis.*

12 Et contractus nullus ex defectu formæ, nullam inducit obligationem, in vtroq; foro, prout dixi, & docet vterq; *Nouar. in summo. Bull. tit. de Nouit. n. 9. & in Lucet. Regul. in fin. in sua Allegat. vers. habet, inquam.*

13 Confirmatur; nam præcitata Decretis, non solum annullant Professiones alitèr factas, sed inhabitant personas ad contrahendum; quod fit, vt nec Religioſorum Capitulum possit extrâ Loca designata recipere, nec Iuuenis se Religionī tradere. Quamobrem, nec talis contractus in foro confcientiæ erit obligatorius; quod per matrimonium carnale magis declaratur.

Tom. 2. Par. 4.

14 Nam ex dispositione *Conc. Trid. sess. 24. de reformat. matr. cap. 1.* Matrimonium clandestinū fundatur in præfumptione, propter fraudes, quæ in his solent euenire, & præfumptione cessante; hoc, est præsupposito, quod nulla fraus intercesserit, adhuc matrimonium clandestinè contractum, etiam cum consensu mutuo, & libero, nō valet, nec obligat in confcientia, adeo, vt neuter teneatur adimplere, & vterq; coniux potest cum bona confcientia à contractû resilire.

15 Et hoc ideò; quia persone contrahentes, dumtaxat coràm Parocho, & testibus sunt habiles, & capaces ad contrahendum; sed ita dicendum est de matrimonio spiritali, quod fit inter Profitemtem, & Religionem, in qua profitemtur, vt non possit legitime contrahi; nisi in Locis designatis; lecus non tenet contractus, etiam in foro confscientiæ.

16 Item probatur; nam forma substantialis, à iure præscripta, inobseruata, in nullo foro est obligatoria; si enim testamentum ex defectu formæ legalis fuerit nullum, hæres, nec in foro confscientiæ tenetur ad legata; prout ex inuictis colligit *Couar. in cap. cum efes, nu. 8. de testam.*

17 Et additur, quod si Professus huiusmodi in foro confscientiæ tenentur remanere, vtiq; possent cogi à Dom. Papa ad dequo profitemdum, quod ex multis suprà negaui.

18 Immo, si his fieret per Ecclesiam, præceptum, non teneretur obedire, nisi propter scandalum, *Sanchez lib. 2. de matrim. disput. 39. nu. 10. & 11. & lib. 4. disput. 15. nu. 5. & Sotus 4. dist. 25. quasi. unica, ar. 2. ante solutionem ad 1. §. postremum dubium est.*

19 Insupèr, illegitimè Professus, quocunq; tempore dato, dummodò non ratificauerit, poterit fugere, absq; vilo scrupulo, dummodò absit scandalum, *Sanchez cit. loc. & Sotus quasi. 3. in moralib. nu. 4. in fin.* quia tam coràm Deo, quàm coràm Homi nibus non est Regularis, sed Sæcularis, ex illegitimo consensu, & ex formæ inobseruantia, vt sæpe dixi.

20 Proinde, nullitèr Professus, si à solo Ordinario sit dimissus, potest tatus in confscientia remanere in seculo, secus in foro externo; nam potest cogi, vt reuertatur, prout ex geminatis litteris Sac. Congreg. & latè docet *Bordon. tom. 2. resolut. 8. q. 6.*

Episcopi Læcorum Ordinarij, si Regulares Reclamantes, & Professos, iniussè reuocens ab Ordine, & ad Sæculum dimittant, ad quid tenentur? Qu. 12.

1 DVO sunt certa in hac parte, & quod reclamatio, seu instantia,

Q 3 de

de nullitate Professionis ob aliquem defectū debeat fieri ad præscriptum *Conc. Trid. sess. 25. cap. 19. de Regul. & iuxta Decreta Summorum Pontificum*; solet enim obstatæ præscripto ad reclamandum, in cuius itē remedium, consuetū fieri supplicatio pro restitutione in integrum, itā, vt liceat de nouo reclamare, non obstatæ elapso quinquēnio, vt infra dicam de inualiditate Professionis, & solet Papa id de nouo concedere.

2 Et quod fiat eorū iudice competentē; etiam Domini Episcopi ordinaria potestate non possunt Regularium exemptorum causas cognoscere, sed delegata iurisdictione procedunt, quæ illis sit per *Concil. Bullas, & Decreta*, cui delegationi standum est; nec licet contrauenire.

3 Si enim Episcopus aliter fecerit, peccat mortalitē; quia in te graui delinquit, & agit nullitē; quia iudicat siue legitima iurisdictione, quandoquidem actus factus contra legem prohibentem, non ualeat, *laon dabilis, C. de legibus*.

4 Immo, si sine legitima iurisdictione, reuocet Professum à Religione, est eo ipso excommunicatus, prout ex multis *Bull. colligit Confess. in cap. 7. & p. tit. 5. & tit. 13.*

5 Et ultra hoc in conscientia ex possē tenetur illum de nouo à seculo reuocare, & Religioni restituere, prout colligitur ex duplicatis literis transmissis à Sac. Congreg. Vicarum Generalē Cinitatis Brixiz, & ad Episcopū Casal. sub anno 1633. die 1. Iulij.

6 Item, & incurrit in penas appostas in proposito Decreto Sac. Congreg. lato sub anno 1636. die 5. Ianuarij. ad quod Iudices remitto.

Professi nullitē, defectu Locī non designati, si per solam sententiam Iudicis Loci Ordinarij fuerint egressi, Religione, penitus inaudita, an censeantur Apostata? Qu. 13.

1 **R**espondeo negatiuē; tūm quia, nōlus potest dici verē, & propriē Apostata, nisi sit verē, & realitē Professus expressē, vel tacitē; nām uera Professio est illa, quæ simpliciter, & verē facit Religiosos. Professio autē nulla, est Professio attentata, & dicitur talis denominatiuē, & extrinsecē. Tūm etiam, quia ille propriē est Apostata, qui verē Professus, propria autoritate Religionem deserit, cum animo, & intentione, non ampliū reuertendi, vt docet vterq; *Thomas in 2. 2. q. 12. ar. 1. & Sylu. in sum. verb. Apostasia, & S. Reym. in sum. lib. 1. de Apostatis, fol. mihi 47. ubi latē de Apostata.*

2 Sed isti, in casu nostro, non sunt verē

Professi, nec propria autoritate recesserunt, & habent animum redeundi, si cogentur reuerti, vel si scirent, quod tūc in conscientia sic dimissi, non possunt remanere in seculo: ergo non possunt dici Apostata; nec vt tales reputari, nec puniri, nisi in iussu, & à definitione ad diffinitum tenet argumentum, *Rodr. tom. 1. quæst. 30. ar. 1. Nauar. conf. 1. de Apostatis, nu. 8. & latē Mirand. tom. 1. qu. 51. ar. 1. & docent communiter Doctores.*

3 Nec nocet, quod Religio fuerit neglecta contrā *Concil. Trid.* quia ex hoc capite, potius Iudex debet accusari, quā ipse reclamans puniri; bene verum, quod ille debuisset seruare modum in reclamando, & ob id potest puniri pena carceris, & alijs penis ad arbitrium Regularis Prælati, dummodo nullatenus tractetur, vt Apostata, *Borodon. tom. 1. resol. 8. quæst. 4. in fin.*

4 Secus autē dicendum, si sua sponte, & antē sententiam habitum dimittit, prout ex *Concil. Trid. sess. 25. cap. 19. de Regularib.*

5 Nām Regularis lite pendente, & antē sententiam declaratoriam nullitatis, faciendam per Iudicem competentem, subiicitur Prælati suæ Religionis, qui sunt in possessione eiusdem personæ, nec sunt tali possessione priuandi lite pendente, sed debent in ea, defendi, ex *cap. laudabilem, vt lit. quæd. cap. cum Ecclesia Sutrina, de cons. posses. Glossa. in cap. duo final. de off. Iudicis Ordinarij, ver. consuetudo.*

Religiosi Professi, si post quinquennium iniussu reclamant, & amittantur, siue speciali licentia Domini Papæ, ob Nouitiatum, in Locis designatis non factum; an possint veluti Apostata puniri? Qu. 14.

1 **E**T dico, quod sic; quia veri Professi non possunt perpetuō Religionē deserere, nec habitum dimittre, & esse in seculo, sine Apostasia, vt *D. Th. 2. 2. q. 12. ar. 1.*

2 Hi quidē ex præsumptione iuris, & de iure sunt verē Professi, & Religioni inreuocabilitē adscripti, ex *Conc. Triden. sess. 25. cap. 19. de Regularib. & præpositis Decretis Sacre Congregationis.*

3 Vnde, post lapsum quinquenni, non possunt reclamare, nec ad eū Iudex, qui posset illos audire; quia Ecclesia præsumit, eos Professos valde, tacitē, vel expressē; fecis si reclamassent infra præscriptum tempus quinquenni, quam præscriptionem hodiē non est, qui ignoret.

4 Præsumptio autē iuris, & de iure, nullam admittit probationem in contrarium, vt docent omnes Iuristæ.

5 Talis est ista, quam in casu nostro, *Decreta* supponunt, prout latè *Sanehez lib. 7. de matr. disp. 37. à nu. 6. vique ad 18.* ergo, cum ipso quinquennio expirat ius reclamandi, & audiendi, ad præscriptum. *Sac. Conc. Trid.*

6 Quod decissum video in supraposito, *Decr. Urb. VIII.* lato sub die 5. Iunii, & anno Domini 1636. ibi, *Si verò qdem recepti, ut supra, & Professii, iuribus suis minimè dedullis coram Sacra Congregatione, ausi fuerint recedere, ipsi recepti, & Professii tanquam Apostata puniantur, & pro iuribus habeantur, nec non eos iuxta formam Decret. de Regularibus, Apostatas, & Eisdem, eiusdem Sanctitatis sue iussa, ab eadem Congregatione sub die 21. Septembr. 1634. edita procedant, prout plenius in dicto Decreto posito in q. 9.*

7 Proinde, non possum non admirari, quod nupèr vidi; fuit enim quidam N. qui ipse iam recessisset, *Decretis*, neglecto proprio Supriori, Religionem inaudita, sub prætextu Nouitiatu non facti in Locis designatis, reclamauit coram N. de cuius iurisdictione licentia, sub dolo obtemta, dimissus habitum, quem semè per quadraginta annos in Religione portauerat, & hic erat Vir scitus, & graduatus.

8 Qui in se reuerfus, vbi diù permansisset in Sæculo, iterum habitum Religionis assumpsit, & coram Religionis Prefecto, denuò Professionem emisit, & absq; aliqua pœna, nec quidè salutarè, fuit loco, & honori testitutus, & ad maiora promotus, quo factum est, ut non sine scandalo, ex sua iniquitate reportasset commoditatem.

9 Quo iure consultus: Respondi, N. si cæcus cæco ducatum præstet, ambo in foueam cadunt: Ignorantia iuris dubij, potest cæcos Prælatos excusare; non vero iuris notorij, & clari, *Nauar. conf. 4. de usur. nu. 7. & conf. 10. de repulsi. nu. 7. Sylu. ver. ignorantia, & Sanehez lib. 9. disp. 32.*

Nullitèr Professum, & legitimè dimissum, an teneatur Religio recipere, si voluerit, in Religionem reuerti? Quæst. 15.

1 **P**ROFESSIO teneri, sed non maiori obligatione, quam Laicos seculares; quia nullitèr Professus, nullum ius in Religione acquisiuit, & per dimissionem, iustè, & legitimè factam, nempe auditis partibus in iuribus suis, & coram Iudice competente, causa visa, & discussa, desinit esse Religiosus, & eius iura, quæ in Religione habuerat, extinguntur.

2 Proinde, iste debet recipi, seruatis seruandis, sicut, & ceteri Laici, qui ad habitum

admittuntur, & tenentur renouitiaries quia ad omnem bonam, & solemnem Professionem, debet præcedere Nouitiatu, prout ex *Sac. Conc. Trid. sess. 25. cap. 15.* secus autem, nullitèr profiteretur, ut ex tot *Decretis* constat.

3 Nec alium potiorum locum obtinebit, nisi illum, qui sibi debetur ratione nouæ Professionis, à qua incipit eius iura, uti sūt, posse eligi, & eligere; locus, honor, sessio, & similia; quia de his, & de secularibus, qui relicto sæculo, ad Religionem vniuntur, est idem penitus iudicium.

4 Quod refert decissum *Sellius in seless. Canon. cap. 18. nu. 3.* sub anno 1617. die verò 21. Ianuarij, & *Barbosa in Collect. Conc. Trid. sess. 25. in cap. 5. nu. 14.* de eo, qui legitimè exiuit, & in Religionem rediit, & in habitu Clericali laudabiliter vixit.

Nullitèr Professii, & malè egressi, an sint recipiendi, & quomodo? Quæst. 16.

1 **E**GRESSIO à Religione cum habitu dimissionem, multis modis potest esse illicita, & mala, ut dixi *in tract. de Apostatis*, vbi per multa ostendi, quæ sit temeraria dimissio habitus, & quæ non, prout vterq; *Thomas 2. 2. quæst. 12. ar. 1.*

2 Sic item, dimittere habitum, prætextu nullitatis Professionis, non potest esse sine Apostasia, nisi fiat ad præscriptum *Sac. Trid. sess. 25. cap. 19. & Decret. Summ. Pontif.*

3 Qui enim post lapsum quinquennij dimittit habitum suæ Religionis, sine dubio ex eodem *Conc. & Decretis*, ut Apostata puniatur, & ut rursus cogitur reuerti, & reuersus, ut Apostata tractatur, & recipitur, quoad forum fori, ut infra dico.

4 De nullitate Professionis, ob Nouitiatum in Locis designatis non factum, nō possumus reclamare, nisi infra quinquennium, & coram Sacra Congregatione Concilij, secus esset Apostatare, prout ex *Decr.* suprapositis.

5 Reclamatio, quoad alios defectus, debet fieri, iuxta dispositionem *Conc. Trid.* ad hoc, ut reclamans possit audiri.

6 Nupè, infra quinquennium, à die Professionis computandam, & causæ nullitatis sunt deducendæ, coram Superiore Ordinis ipsius reclamantis, & Ordinario Locij, in quo reclamans, Professionem emisit.

7 Si quis ex alio capite, vel alio modo dimittatur, dicitur malè licentiatu, & malè dimittere habitum, scilicet species Apostatare, prout *Nauar. in 4. cons. de R. p. l. nu. 74. in fin. Sanehez de matr. lib. 7. disp. 37. nu. 1. & Aloysius Riccius in 4. part. decij. Cur. Archiep. Neapol. decij. 43.*

8 Inter ceteras pœnas Apostatatu, vna est,

126 De Domibus Nouitiorum. Tract. VIII.

est, vt Apostata non gaudeat privilegijs suis Religionis, vt per multa probat *Rucius* cit. loc. *num. 1.*

9 Quod hi malè dimissi debeant recipi, nulli dubium est: nam si legitimè expulsi, vt incorrigibiles, & rebelles, debent requiri, & recipi, cognita eorum emendatione; prout ex *Decr. Sac. Congr. de Apostat. & Eiectis*, iussu *Vrb. VIII.* editis, quanto magis, hi, qui sunt melioris conditionis; non enim recesserunt cū tali infamia, nec, vt putre membrum recissi. Item, si verè, & realitè Apostatae sunt requirendi, & recipiendi, exemplo illius Patrisfamilias, *Luce 15.* prout in *cap. final. de Regular.* & colligitur ex alijs multis *Decret. Sac. Congr.* tantò magis hi malè licentiat, qui non sūt formalitè Apostatae, est aliqualem speciem præferant Apostatae, ex *Rice. vbi supra.*

10 Quibus adduntur Litteræ Sac. Congregationis transmissæ ad Vicarium Generale Brixie, & Episcopum Calalis, quibus mandatur, vt dimissos quamprimum, & ex posse procurent, regredi ad sua Monasteria, cum solito habitu Religionis; ergò hi malè egressi debent cogi, vt reuertantur ad Claustra; quanto magis debent amplecti, si spontè venerint.

11 Quoniam modo sint recipiendi, colligitur ex *Nulla* eiusdem *Vrb. VIII.* quæ incipit, *Aliis per nos, supraposita, in fin. ibi, Itā tamen, vt qui de facto habuū Regularem dimiserint, recipiatur, salua Ordinis disciplina:* hæc ibi.

12 Regula autem, & Disciplina recipiendi in Dominicana Familia, est, vt qui ritè, & canonicè fuerūt dimissi, si de nouo voluerint, Religionem ingredi, recipiantur, vt Sæculares, qui de nouo veniunt de sæculo.

13 Hi autem, qui de facto, & temerè dimiserunt habitum, recipiantur, vt Apostatae, vt dixi in *tract. de apostatis.*

14 Hi autem, qui redeunt, vt malè licentiat recipiuntur, iuxta *Breue Vrb. VIII. de Profiteendis* denuò, addò, vt subsequuta ratificatione, seu Professione de nouo, statim gaudeant omnibus privilegijs Religionis, & admittantur ad omnia eorum iura, gradus, locum, & honorem, ac si eorum Professio rata fuisset à principio; & hoc ideo, quia hi nō dimiserunt habitum de facto, sed præuia sententia, licet iniusta; & dū Dominus Papa excludit tantum eos, qui de facto dimiserunt, alij censentur inclusi; exceptio enim firmat Regulam in contrarium.

15 Tūm quia, malè egressi semper sunt Subditi Regularibus Prælati, donec legitimè fuerint licentiat; & serè in nihilo differunt ab his, qui in Religione fuerunt perseverantes, & denuò sunt Professi.

16 Nec sententia nocet; quia fuit iniusta, & nulla, vt præsupponitur, & sententia,

iniusta non potuit illicitè licentiatos à iurisdictione Regularium absolueri; etenim, sententia lata à nouo Iudice competente, est nulla, *cap. 4. de Iudic. admodū Glof. per cap. in primis, §. de persona 2. q. 1. cap. ad audientiam, de Consuet. l. final. C. si non à competenti Iudic.*

17 Item sententia lata contra iura, est nulla, *cap. 1. de sentent. & re iudic. l. prolatam, C. de sent.*

18 Et sententia nulla, nullū parit effectū, *l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Nanan. tom. 4. in cap. cum contingat, de rescriptis, remed. 3. & concorditè omnes Doctores.*

Nec vllum inducit impedimentum, ex *Regul. 52. in 6.*

19 Nec potest transire in rem iudicatam, *Surd. cons. 61.* cū sententia nulla, non sit sententia, *l. fin. C. de sent. ex breni. recu. Clement. Pastoralis, §. vt igitur, de re iudic.*

20 Et maximè, si sit notoriè nulla, & iniusta, *Surd. decis. 260. Mar. Anton. lib. 1. resolut. 57. nn. 4.* quia iniustitia notoria, æquiparatur notoriæ nullitati, *Barbosa l. R. n. 21. in suis locis communibus.*

21 Et præcipuè, quia Pater Generalis potest restituere Apostatas ad Gradus, Honores, Locum, & Dignitates, & alia multa, potest facere, prout ex eius privilegijs, & sic non obstat recessus, de quo agitur.

22 Immo hodiè, horum respectu, potest hoc, ex speciali commissione præfati Dom. Papæ, qui in suis *Breuiibus* hqs non excludit, sequuta ratificatione.

23 Insuper, & suam gratiam, & fauorem extendit ad omnes huius generis, qui temeritatis obicem non apposuerunt; etenim, Principum beneficia sunt extendenda, & latè interpretanda, vt dixi in *tract. de primis*, & latè ostendit *Bordon. tom. 1. resol. 8. q. 10.*

Monasteria, Domus, & Loca, ab Urbano VIII. designata, ad stabiliendum de cætero Professiones Fratrum Ordinis Prædicatorum in multis Prouincijs, prout in subsequenti Breui.

VRBANUS PAPA VIII. Ad futuram rei memoriam. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Fratrum Ordinis Prædicatorum, quod cum ipse ad stabilendas de cætero Professiones Fratrum, utque omne subterfugium, omnisque difficultas ipsi afferretur, qui Professiones prædictas, nullas, & invalidas reddere procurabant. Nobis humiliter supplicari fecisset, vt infrascriptis Ordinibus Prouincijs assignare dignaremur infrascriptos Conuentus, in quibus alijs Nouitiatus, & post Constitutionem s. l. rec. Clementis Papa VIII. Prædecessoris nostri desuper editam confirmandi præstet.

speciatim fuerunt; à Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, negotijs Regularium, propofitis, ad quos fupplimus libellum fuper hoc porteflam reuereram, emanans decretum à dilecto filio nostro Antonio Sancta Agatha Diagono Cardinali Antonio Barberino nuncupato nostro, fecundum carol ex Fratre germano Nepote, & dilecti Ordinis, apud Nos & Apofolicam Sedem Proreflore approbatu, prout plenius conuenitur in fuppliei libello, ac decreto, nec non approbatione, tenoris fequentis, v3. Beatiffimo Patre. Per ftabilire nell'auuenire le Profefioni de' Fratri, e ter via ogni fottrefugio, e difficultà à quelli, che cercano d'invalidarle. Il Procuratore dell'Ordine de' Predicatori humilimente fupplia la S. P. che fi voglia degnare, ftabilire all'infrafcritte Provincie dell'effeſſi Ordine, li nominati Conuenti, ne quali ſono ftati altre volte ti Nouitiani, dopò il Breue di Clemente Ottauo conformati, d'con authorità Apofolica, d' della Sacra Congregatione, d' de' Patri Generali dell'Ordine, che il tutto, &c. Nella Provincia Romana, il Conuento della Minerva di Roma, li Conuenti di S. Maria in Grati, e della Quercia di Viterbo, il Conuento di S. Domenico di Perugia, il Conuento di S. Domenico di Siena, il Conuento di S. Domenico di Fieſole, li Conuenti di S. Maria Nouella, e di S. Marco di Firenze, il Conuento di San Romano di Lucca. Nella Provincia di Regno, li Conuenti di S. Domenico, di S. Pietro Martire, & del Roſario di Napoli, il Conuento di S. Andonico d'Auerſa, il Conuento di S. Maria della Porta di Salerno, il Conuento di S. Domenico di Bagnuolo, il Conuento di S. Domenico di Seſſi. Nella Provincia di Sicilia li Conuenti di S. Domenico, & di S. Zita di Palermo, il Conuento di S. Maria della Mgra di Catania, li Conuenti di S. Domenico, e di S. Geronimo di Meſſina, il Conuento di Siracufa, il Conuento dell'Annunziata di Taormina, il Conuento di S. Maria della Grotta di Maltauccbra, il Conuento di S. Domenico d'Agriſento, il Conuento di S. Domenico di Trapani. Nella Provincia di S. Tomaſo di Peglia, il Conuento di S. Domenico di Monopoli, il Conuento di S. Pietro di Taranto, il Conuento di S. Domenico di Lecce, il Conuento di S. Domenico di Ferrandina, il Conuento di S. Domenico di Neritoni, il Conuento di S. Agolino di Lucera. Nella Provincia di Calabria, il Conuento di S. Domenico di Suriano, il Conuento dell'Annunziata di S. Giorgio, il Conuento dell'Annunziata di Catanzaro, il Conuento di S. Domenico d'Altomonte, il Conuento di S. Domenico di Montalto, il Conuento di S. Domenico di Cefenza. Nella Provincia di S. Catarina di Siena d'Abruzzo, il Conuento della Madonna dell'Arco Dioceſa di Nola, li Conuenti di S. Severo Maggiore, e di Giuſt Maria di Napoli, il Conuento di S. Domenico dell'Aquila, il Conuento di S. Domenico di Chieti, il Conuento di S. Domenico di Ri-

ti. Nella Provincia di S. Domenico di Venetia, il Conuento di S. Gio: & Paolo di Venetia, il Conuento di S. Agolino di Padua, il Conuento di S. Nicolò di Treuiſo, il Conuento di S. Domenico di Quarete, Nella Provincia di S. Pietro Martire, il Conuento di S. Euſorgio di Milano, il Conuento di S. Domenico di Torino, il Conuento di S. Domenico di Cluſeri, il Conuento di S. Marco d'Aleſſandria. Nella Congregatione di Sardegna, il Conuento di S. Domenico di Cagliari, il Conuento del Roſario della Città di Saffari. Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Regularium propoſita cenſuit, committendum eſſe Eminentiſſimo Cardinali Antonio Barberino, Ordinis huiusmodi, apud hanc Sanctam Sedem Proreflori, prout preſentis Decreti virtute committitur, vt pro ſuo arbitrio, & prudentia, & prout magis in Domino expedire arbitrabitur, petita confirmationem Nouitiatum huiusmodi concedat, dummodò ſinguli omnibus ſuis qualitatibus, & partibus ſint iſſeſſi, ad preſcriptum Decretorum ſpl. rec. Clementis VIII. atque eis Nouitijs recipiantur, ſernata forma Decreti S. O. N. ſuper receptione, & educatione Nouitiorum, vltimo loco editi, nec non ſpl. rec. Sixti V. ac aliorum Conſtitutionum Apofolicarum, ac Decretorum pariter eiusdem ſancti. mcm. Clementis VIII. Inſtitutionumq; generalium ſuper receptione, & educatione Nouitiorum iſſuſſi Clementis, ac ſancti. mcm. Pauli V. authoritate editarum. Roma die 1. Septembris 1634. M. Cardin. Ginetti; vigore ſupradicti Decreti: Ego Cardinalis Antonius Barberinus, eiusdem Ordinis Proreflor, ſupradicta Loca, & Conuentus pro educatione Nouitiorum concedo, & approbo, anno Domini 1634. die 29. Nouembris. Idem Cardinalis Antonius Barberinus. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubungebat dilectus Procurator Generalis, omnia, & ſingula præſerta huiusmodi Apofolica confirmationis robore communiti, plurimum deſideret. Nos diſſi Procuratoris votis, quantum cura Domino poſſumus, annuere, illumq; ſpecialibus ſanoribus, & gratijs proſequi volentes, & à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq; Eccleſiaſticis ſementijs, cenſuris, & poenis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel cauſa latis, ſignibus quomodolibet innotatis exiſſi, ad eſſectum præſentium, diutinatæ conſequendum, huius ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus eius nomine, nobis ſuper hoc humiliter portefſi, inclinati. Decretum à prædicta Congregatione Cardinalibus emanatum, nec non approbationem, & conſecutionem per diſſum Antonium Cardinalem, & Proreflorem, vt præſertur, ſactam, Apofolica authoritate tenore præſentium approbamus, & conſtituimus, illaque inuolabilis Apofolica authoritatis robur adiungimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti deſectus, ſi qui deſuper quomodolibet interueniant, ſupplemus. De-

128 De Nouitiatu Receptorum. Traſt. IX.

cernentes, omnia, & ſingula præſerta, ac præſentes litteras, validæ, firmæ, & efficaciæ eſſe, & fore, ſuosq; plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inuiolabiliter obſervari debere, ſicquæ, & non aliter per quoscūq; Iudices Ordinarios, & Delegates, etiam cauſarū Palatii Apoſtolicæ Auditors, ubiq; iudicari, & diſſiniiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, & ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinamentis Apoſtolicis, ac dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis ſirmitate,

alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegijs quoc; indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum omnium tenorem præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice, dūtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceterisq; contrarijs quibuscūq; quæ. Datū Romæ, apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 27. Ianuarij 1635. Pontificatus noſtri anno 12. M. A. Maraldus. Locuſ ꝑ ſigilli. Roma ex Typographia Reverend. Camer. Apoſt. M. DC. XXXV. Dominicus Fontbia Curia Caſarum, Camera Apoſtolica Notarius.

SYMMATA QVAESTIONVM Traſt. IX. De Nouitiatu Receptorum.

Nouitiatus quid ſit, & quanto tempore duret? Quæſt. 1.

Nouitiatus quando dicatur incipere, & quid in eo magis confideretur? Quæſt. 2.

Nouitiatus annus, an debeat eſſe integer, perfectus, & abſque aliqua interruptione continuus? Quæſt. 3.

Probationis annus, an currat de momento, in momentum; adeo, ut dicatur incipere ab hora dicti, in quo habitum quis ſuſcepit, uſque ad eandem horā ultimi dicti, eiusdem anni? Quæſt. 4.

Annus probationis, an dicatur expletus, & integer ad valide proficiendum, ſi ex deſit una dies, vel una hora, aut duo inſtantia? Quæſt. 5.

In anno biſſextili, an duo dies computentur pro uno, ad integritatem anni Nouitiatus? Quæſt. 6.

Si Nouitiatus completo in Monafterio probationis anno, exeat à Conventu in habitu, & cenſura; ſolemni tamē Profeſſione non facta, ubi rediit, an teneatur renouitiare? Quæſt. 7.

An omnis dimiſſio habitus, & à Conventu reſeſſus, interrumpat probationis annum? Quæſt. 8.

Tempus in morbis conſumptum per Nouitios, an interpellat probationis annum? Quæſt. 9.

Si Nouitiatus ſit demens, toto Nouitiatus anno, an ceſſante dementia, poſſit mox ad Profeſſionem admitti? Quæſt. 10.

Probationis annus, an ex privilegio poſſit eſſe interpellatus; adeo, ut tempora coniungantur, ad valide proficiendum? Quæſt. 11.

Annus probationis, an poſſit peragi ſoris, & compleri extra ſcripta Monafterij; ſaltem ex legitima cauſa, & retento habitu, & de licentia Praeſati? Quæſt. 12.

An poſſit Nouitiatus renunciare d. anno probationis, ſibi per Tridentinum conceſſo; adeo, ut

tali remuneratione, per Superiorem admiſſa, poſſit intra annum valide proficere? Quæſt. 13.

Annus probationis, an debeat fieri ſimpliciter in habitu Regulari? Quæſt. 14.

Nouitijs Sancti Dominici, an ſaltem in articulo mortis, poſſint expreſſe proficere, anno probationis non completo? Quæſt. 15.

Si Nouitiatus ſic Profeſſus, conualeſcat, & non moriatur, an teneatur complere, & proſequi probationis annum, & iterum proficere? Quæſt. 16.

Monafteriū in vim præſata converſionis Py V. an ſuccedat in bonis Nouitij morientis, ſic Profeſſum præiudicium bareduſ venientium ab interſtato? Quæſt. 17.

Annus probationis, an ex inſiſta cauſa, à Praeſato poſſit prorogari? Quæſt. 18.

Completo anno probationis, ad præſcriptum Trident. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 1. an Nouitiatus poſſit valide proficere, non obſtante, quod non ſit completus tempus, à ſtatuto requiſitum; ſi alijs ſit idoneus? Quæſt. 19.

Si in aliquo Ordine ſit aliqua Conſtitutio generalis, qua dicat, Profeſſionem factam ante annum 18. eſſe nullam, an officiat? Quæſt. 20.

An Nouitiatus poſſit huius triemeſtri renunciare? Quæſt. 21.

Si quis in legitima aetate, & in Conventu deſignato recipiat habitum Converſorum, ſi poſt ſuſceptum habitum, & ubi per annum in probatione permanſerit, ſit Profeſſus, an valide proficiatur? Quæſt. 22.

An Nouitiatus poſſit liberè egredi à Religione, & taliter egredienti ſint eius omnia bona reſtituenda? Quæſt. 23.

Si Nouitiatus ſe obligavit ad certam ſummam, pro viſtu, & reſtitu ſui Nouitiatus, id, quod

pro huiusmodi expensis nihil dedit, si ante Professionem velis recedere, & habitum dimittere, an possit per Monasterium detineri, usq; quo, in expensas saltem pro rata satisfecerit? Q. 25.
An habitus factus, sumptibus Nouitij, sit ei egredienti restituendus? Q. 26.
An peccet Nouitius, si habitum dimittat, & in seculum redeat, vel Capitulum, si illum expellat? Q. 27.

Quid dicendum, si is ex voto ingrediatur? Q. 28.
Beneficium Ingredientis Religione, durante Nouitatu, an censetur vacare, adeo, ut possit alteri conferri? Q. 29.
Beneficia, & Pensiones Nouitij Societatis lesu, an extinguantur, vel censeantur vacare post annum probationis, vel post vota benedicti? Q. 30.

DE NOVI TI AT V Receptorum. Tract. IX.

Nouitatus quid sit, & quanto tempore duret? Quæst. 1.

Nouitatus est, Receptorum Iuuenum actiua, & passiva probatio, in Religione approbata, constituto tempore faciendi.

1. Dico, Receptorum, quia Nouitatus incipit currere, post susceptum habitum.

2. Dico, actiua, & passiva probatio; quia tempus Nouitatus datur, tum in fauorem Nouitij, ad hoc, ut experiatur a speritates, labores, & ceremonias Religionis; tum etiam, in fauorem ipsius Religionis, ut per annum conuersationem, probet Nouitiorum mores, vires, & obsequia; est enim probatio mutua, qua, & Religio, & Nouitus probat, & probatur, cap. ad Apostolicam, de Regul. & Sylvest. ver. Religio 5. q. 3.

3. Dixi, in Religione approbata; quia extrâ, vel in Religione, quæ non sit à Sancta Sede approbata, non potest fieri Nouitatus; etsi forte fiat, non prodest; nec satis est ad faciendum quempiam Virum Religiosum, vel Monachum Regularem.

4. Dixi, constituto tempore; quia quilibet Religio habet sua statuta, à Dom. Papa approbata, quibus præfigitur spatium temporis, ad probationem faciendam, ut dictum est; sed quicquid sit de proptijs, & particularibus statutis; tempus tamen probationis, in quauis Religione, ad minus debet esse annale; iuxta Decretum Sac. Concil. Trid. sess. 25. cap. 15. quod est, tenetis sequentis.

In quacunque Religione, ad V. uorum, quâ Mulierum, Professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minori tempore, quam per annum post susceptum habitum, in probatione steterit, ad Professionem admittatur. Professio autem anteâ facta, sit nulla, nullamque indu-

Tom. 2. Par. 4.

cat obligationem, ad alienius Regula, vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quouicunque effectus.

Nouitatus, quando dicatur incipere, & quid in eo magis consuecretur? Q. 2.

ET quidem, Nouitatus incipit à momento præstiti consensus Ingredientis Religionem, & huius Religionis, illum acceptantis. Nec Nouitatus dicitur initiat; nisi utique, nempe, Ingredientis Religionem, & ipsamet Religio consentiant in habitus Nouitatus susceptione, prout Nouitatus de Regul. conf. 5. in 1. editio. nu. 17. & in 2. editio. conf. 26. & Sylvest. ver. Religio 5. q. 3.

1. In hoc autem Nouitatus, multa veniunt consideranda. Primò, an præcesserint informationes, & scrutinijs qualitatum Recipientium. Secundò, an recepto habitus probationis, sit facta extrâ Locum deputatû. Tertiò, an Nouitatus peragatur extrâ domos assignatas. Quartò, an Professio extrâ Loca designata emittatur; nam ex quouis horum Capitum pullulat Professionis nullitas.

2. Proinde, secundum Consuetud. Sixti. V. quæ incip. Cum de omnibus; nimis considetur scrutinium, & examen qualitatum Recipientium; ad hoc, ut Iuvenes habeant debita requisita; secus autem, non recipiantur.

3. Secundum verò Decr. Clem. VIII. magis urget, ut Nouitatus fiat in Locis designatis, ut constat ex illa Constit. incip. Cum ad Regularem disciplinam, ad hoc, ut Recepti experiantur austeritates Religionis, & probentur, quod vires, & obsequia, quod etiam habetur in d. Decret. quod incip. Sanctissimus in Christo, & habes supra.

4. Hinc, Dominus Papa, primò, & principaliter, pro reformatione Religiosorum, iur-

R.

Intendit, probationis annum; secundariò, & per accidens, receptionem habitus: hæc enim est propter illam; Undè sapit rationem mediij, & illa rationem finis; finis autem præferretur mediis, ad finem consequendum.

6 Et additur, quod receptio ad habitum Regularem, materialiter, & præcisè sumpta; nihil aliud est, quàm quædam actio transitoria, quæ parum durat; & ob id, non habetur in consideratione, ex cap.nam. & ego, de verb. signific. & Glo. in cap. d. notum, distin. 1. de penit.

7 Nisi, quatenus est coniunctio probationis anno, & ad Professionem ordinatur; connexorum enim idem est iudicium, ex cap. si quis 1. qu. 3. & ibid. Glof. ver. neutram, & cap. quanto 3. de iudic. & cap. translatio, de confis.

Novitiatus annus, an debeat esse integer, perfectus, & absq; aliqua interruptione continuus? Qu. 3.

Affirmant, & panis exceptis, vniuersimiter Doctores, & est de iure nouo, & antiquo; nam habetur in Decretis, causa 17. q. 2. cap. Gonf. Præst. ibi, ante vnius anni probationem non efficit, & Glof. ibidem, antequam Monachus fiat, debet esse in probatione, per annum, & in cap. ad Apostolicam Sedem, 16. de Regul. & transfunditur ad Religionem, ibi, ne passim ante tempus probationis, quilibet ad Professionem recipiant, & ibid. Glof. docet, quod regulare est, vel nullus ante vnius anni probationem, in Monachum, vel Regularem Canonicum recipiatur, & eod. tit. in 6. cap. it, qui Monast. ibi, quod si per totum sequentem annum in Monasterio permanferit, & in subsequenti cap. nō solum ibi, ne ante annum probationis elapsum; & nouissime ex Concil. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 15. ibi, nec qui minori tempore, quam per annum, post susceptionem habitum, in probatione steterit, ad Professionem admittatur.

2 Iura autem, quæ loquuntur de annali spatio, vel de alio simili tempore, semper veniunt, & sunt intelligenda, de tempore continuo, non admettente aliquam discontinuationem, vt docet *Glof. super Rubric. ff. de tempor. præscript.* vbi habetur, quod regulariter omne tempus debet esse continuum, *Ioan. Andreas in cap. 1. de elect. in 6. Bart. in Litterarum, §. quorid. ff. de public. & regul. per illum text. vbi* seruus dicitur veteranus, qui anno continuo seruauit.

3. Novitius autem, qui non scriuit anno
cōtinuo, nō dicitur esse in probatione vnius
Novitiatu anni, prout hæc, & alia notatu
dignissima refert noster Syl. *ver. Religio* 5.
q. 3. & *Nauar. de Regul. conf. 2. nm. 3. & conf. 34.*

num. 2. post multos allegatos Rodrig. tom. 3.
quasi. 15. ar. 8. c. 2. par. sum. cap. 8. m. 5. Niv-
erda tom. 1. Manual. 4. 22. ar. 4. Jacob. Agrif-
1. par. decis. aur. lib. 3. cap. 5. num. 15. & tom. 2.
conf. lib. 3. de Regul. con. 4. difficult. 5. vbi laze-
r, & Aug. Barboja in collect. Doct. in lib. 3. decret.
de Regul. in d. cap. ad Apostolicam, un. 5. & in
3. p. de offic. Episc. allegat. 10. m. 3. & in col-
lect. super Con. Trid. in d. 5. sess. 23. de Re-
gul. num. 30. Peyrin. tom. 2. de Probat. quasi. 3.
cap. 1. §. 4. m. 99. & D. Saribel. & Sancto Fausto
lib. 5. Theol. av. 151.

4. Confirmatur; nam illa propositio, per adiuncta temporis, offendit de sua natura, quod tempus, cui adiungitur, debet esse continuum, & docent *Canonica*, & præcipue *Archeid.* in *cap. xii. commutata*, ibi, per annum de heretico in 6, per text. in *cap. presentium* 7. q. i. ubi habetur, Propositionem, per de sui naturæ demonstrare continuitatem temporis, & refert decium in *Prætorio Sacre Pœnitentiæ* idem *Naturæ* de *Regul. conf.* 43. num. 1. in antiquis.

3 Proinde, nos satis effectus in Nocturnis
per annum interpretandos continere, ad
hoc, ut Prohibentis sit valida Prohibitio; secundum
autem, ut nulla, nullamque inducat obli-
gationem contrariam prohi, per se minus effectus in
Nocturnis minus Religiosis, per se alios effectus in
effectus in Nocturnis alteris, et pollinodum
fiteriam pollinodum fiteriam dimittere Religiosis
habitu, per se in faculo, et pollinodum re-
dire ad eandem Religionem, quam dimisit
animo continuandam Nocturnum per alios
se membris, et his apsis, Prohibitionem facere.

6 Quia ad effectum peragendi probationis annum, tempora non possunt coniungi, quandoquidem, Nouritius est ab Ecclesia institutus, ad probandum omnes austeritates Religionis, quod maxime in continuatione consistit, profecto, qui difficulter ieiunaret per quadraginta dies, id faciliè efficeret, si inter diem, & diem ieiunii, dies bonæ refectionis caderet, & medietate; nâni laborum, & asperitatum continuata probatio, magis terret, & affligit; quàm discontinuata, & interrupta.

7 Nec esset magnum, more hirundinū,
in zlate esse in Monasterio sub cura Prælati,
et tempore Aduentus, vel Quadragesimæ,
esse in fæculo, ob pingua iura; et vbi Hyems
abijt, et recessit, resuamere habitum; et in
Nouitiatum redire, pro Nouitiatum comple-
mento; hoc non esset, austeritates experi-
ri, vt petit, et exigit Regularis institutio,
prout, vno ore docent præcitati *Doctores*,
et signanter *Aluys. Riccius* 1. par. *Præf.* in 1.
editio. decil. 656. ^{dict}

Probationis annus, an currat de momento in momentum, adeo, ut dicatur incipere ab hora diei, in quo, habitum quis suscepit, usque ad eandem horam ultimi diei eiusdem anni? Qu. 4.

Rodrig. tom. 3. quæst. 15. ar. 4. cum suo Compend. resolut. 101. de anno probationis, num. 38. Sanch. ad decal. lib. 5. cap. 4. nu. 4. Nichel Zomard. nostræ Familiz in direll. Theol. par. 2. cap. 26. nu. 12. Ver. nota autem, & Barbosa in Collect. Conc. Trid. cap. 15. sess. 25. de Regul. nu. 4. affirmatiue respondent.

2 Et colligitur ex cit. loc. Trid. ubi vult, quod initium computationis anni probationis, incipiat à die assumptionis habitus, & ubique lex requirit certum tempus, incipiens ab aliqua die determinata, computari debet de momento in momentum, vt l. 3. §. minorum, ff. de minoribus, & docet post multos Idem Barbosa in 3. p. de off. & potestate Episcopali, alleg. 101. nu. 22.

3 Nec his obstat illa Regula, quod dies termini non computatur in termino: quia procedit in odiosis; vtputa, si computando diem termini, in termino, resultant odium, & pena, vt ex l. in vltimis, ff. de vlt. volunt. & pater in obligationibus, quibus huiusmodi se obligant, soluere tot in mense Augusti, tempus currit per totum mensem; adeo, vt obligatio non possit incitari in die vltima dicti mensis, sed est exponenda dies prima Septembris, vt ex l. eum, qui Kal. ff. de verb. obligat.

4 Verumtamen, fallit in fauorabilibus, prout ex multis ostendit Rodrig. in circ. loc. & ita obseruat Domini de Rotâ Romana, & docet Panorm. in cap. quare, de verb. signific. & colligitur ex L. ad alati, ff. qui testam. facere poss. ubi deciditur, quod Puberes possunt facere testamentum, & satis est ad testandum, quod compleuerint annos quatuordecim, licet non excefferint; adeo, quod dies vltimus quatuordecim annorum inceptus, habetur pro completo.

5 Quamobrem, si Nouitius hodie, quæ est dies 25. mensis Martij, incipiat habitum, hora vigesima post vespertas, si continuauerit esse in Monasterio, sub obedientia Prælati, poterit in eadem die subsequenter anni, transacta hora vigesima, seruatis seruandis, mox valide proficere, absque eo, quod expectet, vt elabamr dies vigesima quinta, & quod incipiat altera subsequens.

6 Nec obijcies, quod omnis obligatio est odiosa, & quod ex tali computatione nascatur odium; & penam, nempe, Nouitium Religioni per Professionem obligari.

Nam licet obligatio, absolute, & præcisè sumpta, sit odiosa; attamen Religioni fa-

Tom. 3. Par. 4.

ta, est fauorabilis, ob immunitates, & priuilegia, quibus Nouitius, ob Professionem potitur; nam nisi fieret computatio de puncto, ad punctum, posset fieri, vt moreretur Nouitius in die illo termini, & sic priuaretur suis fructibus, quæ solis Profecis conceduntur, & Monasterium perderet hereditatem, quæ sibi obueniret, si ille Nouitius post Professionem moreretur, quod fit, vt ex tali obligatione, nascatur fauor, & veltis vtrique parti hoc erit, Religioni, & Nouitio, qui proficetur, attendenda tom. 1. Manual. Prælat. q. 22. art. 3. conclus. 2. in medio. Grass. tom. 1. lib. 3. de Regul. Conf. 6. nu. 1. Alay. Rice. 1. p. Præf. decis. 656. nu. 9. in 1. editio. & Anton. Diana, multis citatis 3. p. tract. 2. de dub. Regul. resolut. 57.

Annus probationis, an dicatur expletus, & integer ad valide proficendum, si ei desit vna dies, vel vna hora, aut duo instantia? Qu. 5.

Negatiue respondeo ex quo Conc. Trid. sess. 25. cap. 15. de Regul. decreuit, vt nullus ad Professionem admittatur, qui in minori tempore, quam per annum in probatione fuerit.

2 Sed, qui stetit, vna hora minus, vel vno quadrante, re vera stetit, minori tempore, & minus vno anno, vt l. 3. §. minorum, ff. de minoribus, hinc non poterit ad validam Professionem admitti.

3 Confirmatur, nam sicut ad valide proficendum exigitur, vt ætas profitentium sit sexdecim annorum, adeo completæ, & perfectæ, vt ei non desit vna hora, ad præscriptum Conc. cit. loc. nam vna hora, vel duo instantia, dicuntur partes temporis; quandoquidem, duo instantia faciunt tempus; ita ad integritatem, & perfectionem, anni probationis requiritur, vt ei non desit aliqua mora.

4 Confirmatur, nam tempus ad aliquem actum requisitum, est pars forme eiusdem actus, vt docet Gloss. in cap. cum dilecti, ver. irritum, de rescriptis, & habetur expressè in l. 2. C. de prædictis Imper. offer. ibi, nisi sub hac forma, & ibidem Barthol. & Doctores.

5 Sed, omisso formæ, etiam in minimo, viciat actum; ergo defectus continuationis anni probationis, quantumvis modicus, Professionem annullat.

6 Proinde, modica, & minima Nouitatus interpellatio obstat ad valide proficendum, Rodrig. tom. 3. q. 17. art. 9. à Sancto Fausto lib. 5. Theol. quæst. 152. & Teyrin. tom. 2. de Prælat. qu. 3. cap. 1. §. 4. nu. 1. cum alijs suprà citatis, qui vno ore asserunt, quod annus probationis debet esse completus, de momento in momentum, & quod per spatium vnius diei,

R 2 vel

132 De Nouitiatu Receptorum. Traſt. IX.

vel noſtis. interrumpitur probationis annus; & ita reſert. per Rotam Romanam fuiſſe deciſum *Remigius Seroſa* in ſuis *moralibus*, qu. 31. nu. 2. fol. m. l. 294. & *Alſoy. Rec. in Prax. Regul.* 1. p. in 1. editio. decif. 656. & *Anton. Diana* 3. p. traſt. 2. de dub. Regul. reſolut. 57. & p. 5. traſt. de parum. mater. reſol. 18.

7 Nec deſcit, quod ſit nimis rigida hæc anni probationis ſupputatio; quia in quouis momẽto talis poteſt oriri, & dari occaſio, ut bonum ſit Religioni, Nouitium expellere, vel Nouitio, ſua ſponte à Religionis exire; non nẽ duodecim horæ ſunt dies? prouerbiũ. eſt, quod tale accidit in puncto, quod non accidit in toto anno.

8 Nec valet obiection, quod in fauorabiliſſus dies cepta, habetur pro completa, ut *Ricci in 3. par. Prax. reſolut.* 322. nu. 1. & quod conſequentẽr non ſit expectandum momentum, pro complemento continuationis anni Profeſſionis, & quod modica, & minima, non ſunt in conſideratione Iudicis.

9 Quia hæc procedunt, quando lex aliter non diſponit; prout in caſu, de quo agitur; lex enim, quæ generalitẽr loquitur, etiam minimum includit. ex *text. cap. 3. de appellat. & cap. ſi proponunt. de reſcriptis.*

10 Tridentinum autẽm loquitur generalitẽr, & per illam diſtinctionem, per, quæ d: ſua natura, perfectam continuationem exigitis adeo, ut nec ei patiatũr momentum deſcit; vide infra in traſt. de Profeſſ. nulla, q. 38.

In anno biſſextili, an duo dies computentur pro uno, ad integritatem anni. Nouitiatus? Quaſt. 6.

1 **R**eſpondeo, quod ſic; prout docet *Syla. in ſumm. verb. Relig. 3. qu. 19. §. 3. ibi, nec oportet addere anno diem; niſi in anno biſſextili, de cuius integritate eſt vna dies de pluribus.*

2 Quod propter, ſi Nouitius cõpleat probationis annum die 24. Februarii anno biſſextili, non poteſt valide profiteri; niſi profiteatur in ſecunda die, quæ eſt 25. licet etiam appelletur 24. & in puncto diei 24. Februarii præcedentis anni, in qua ſuſcepit habitum; prout pluriẽs per Sac. Congreg. Conc. fuiſſe deciſum, reſert *Barboſa in collect. Triden. in d. cap. 15. nu. 26. & in 3. par. de off. & poſſeſſate Episcop. alleg. 101. nu. 20.*

3 Et fundamentum deciſionis eſſe poteſt; quia annus probationis debet eſſe annus à Republica taxatus, Politicus, & Civilis, & talis, qualis communiter in alijs negotijs reputatur, prout *Rodrig. tom. 3. q. 15. ar. 5. ubi ex multis assignat differentiam inter diem, politicum, & naturalem, cum ſuo Compend.*

reſolut. 101. de anno probationis, nu. 39.

4 Immo, dies illa 25. anni biſſextilis, eſt de integritate illius anni; ex quo eſt complementum ſolaris circuli, Bonac. de Sacram. Ord. diſput. 8. q. vlt. pun. 5. nu. 14. & de clauſura, q. 2. pun. 10. §. 3. nu. 3. & ante illos *Conar. lib. 4. variat. cap. 18. Sench. de matr. poſt multos diſput. 24. nu. 18. Miranda tom. 1. Manual. q. 12. ar. 3. concl. 2. in ſin. & Anton. Diana 5. p. Moral. traſt. 5. de parum. mater. reſol. 18.*

5 Et colligitur ex cap. quod ſicut, de verb. ſignif. & ex l. 3. §. minorem, ſi de minoribus, & l. cum biſſextum, ſi de verb. ſignif. ubi duo illi dies, pro vno computantur; & tandẽm additur, quod anni, & dies ſunt computandi, ſecundum ritum, & uſum Eccleſiæ, *Sanchez in ſumm. lib. 4. cap. 35. nu. 3. & 4. quæ quippẽ negat, expletum eſſe; niſi bis dicatur, ſexto Kal. idẽm, de 24. & 25. ut ex Romano Breuario eſt videre.*

Si Nouitius, completo in Monafterio probationis anno, exeat à Conuentu in habitu, & ſenfura; ſolemni tamen Profeſſione non facta, ubi rediit, an teneatur renouare? Qu. 7.

1 **S**i ſic, ut Religio 5. q. 4. in ſin. negat. Etiam ſi per multum tempus Nouitius extrã ſepta iheret, ubi ſatetur, hoc eſſe de mente Bartol. & ſauet *Rodrig. tom. 3. quaſt. 15. ar. 10. per aduertendum, in ſin. & 2. p. ſumm. cap. 8. nu. 3. concl. 2. Sanchez in opere moral. lib. 5. cap. 4. num. 34. Bonac. de clauſ. quaſt. 2. pun. 10. diſt. 5. §. 2. nu. q. & à Sancto Penſio lib. 5. Theſ. quaſt. 135.*

2 Nam, ſi probationis annus fuit valide expletus ad præſcriptum d. cap. 15. Trid. ſiſt. 25. de Regul. adeo, ut fuerit expertus aſperitates, & labores Religionis, & verſa vice Religio mores, & obſequia ipſius Nouitij, iuxta cap. ad Apoſtolicam 16. de Regul. & in Domo, & Conuentu designato, iuxta Decreta Clem. VIII. non reſtat aliud peragendum, ad ſolemnitẽr profitemdum.

3 Immo, deſerens habitum, Nouitiorũ, & Profeſſorum communem, aut non diſtinctum, manifeſtẽ in colore, ſciſſura, vel figura, per annum integrum; in fine anni cenſetur Profeſſus tacitus, prout *Nauar. in cap. ſtatutus 19. q. 3. nu. 73. ver. 3. inducitur.*

Et habetur expreſſẽ in cap. ex parte 22. de Regul. ibi, ut poſtquã per annum conſtauerint habitum Monachalem, Regularem, ſecundum formam Ordinis proficiantur, & ſeruent, & in Clem. eos, cod. tit. & idẽm Nauar. de Regul. conſ. 30. in 1. editio. nu. 2. & Barboſa in collect. d. cap. Trid.

4 Quod præcipuẽ habet locum in Ordine

ne Prædicatorum, ex text. 10. dist. 1. c. 14. de Nouit. ibi, quod statim elapso termino, sibi taxato pro anno probationis (nisi contrarium ab ipso, vel à Religione fuerit incurrat Professionem, etiam si aliter non proficiatur.

5. Et Professio tacita, etiam post Concil. Trid. obligat, sic Professum ad obsecrantiam Regula, non minus, quam si solemniter Professus fuisset, *Nauar. conf. 35. in 1. editio. de Regul. & conf. 28. nu. 5. Rodrig. tom. 3. quæst. 17. art. 1. in fin. cum alijs, quos citat Barbosa in Collect. Doctor. super cap. Vidua 4. de Regul.*

6. Proinde, esset crimē Apostasie, dimittere habitum Religionis, completo probationis anno, prout ex cap. ut periculoſa, ne Cleric. vel Monach. in 6. ibi, dist. 1. prohibemus, ne de cetero aliquis quatenusque Religionem taceat, vel expresse Professus in Scholis, vel alibi teneat Habitum suæ Religionis dimittat.

7. Unde, si, de quo agitur, aut expleto probationis anno, egressus esset, sine licentia, & habitu dimisso; & sic debet cogi, reasumere habitum, & profiteri solemniter, & cetera apostata castigari.

Aut reclamare de invaliditate, iuxta decreta Concil. Triden. prout dicitur in d. cap. ex parte.

8. Vel is exiit cum habitu, sine tamen Superiorum licentia, & sic debet mitius puniri, iuxta Regulæ statuta, ex quo sine Superiorum voluntate, diu fuit extrā Monasteriū.

9. Aut tandem, exiit cum Habitu, & Superiorum licentia, & in tali casu, ubi rediit, mox debet ad solemnem Professionem admitti, seruatis tamen alijs, de iure seruandis; nullo iterum Nouitiatu peractio.

10. Nec recedas ab his, eo prætextu, quod Superiores, finito Nouitiatus anno, debent admittere, vel eicere, iuxta d. cap. 16. Concil. Trid. sess. 25. de Regul. Quia admissio, multis de causis potest prorogari, vt dico infra, & decisum refert Barbosa in Collect. d. cap. 15. Trid. nu. 29. & Portellus p. 2. casu 7. nu. 2.

An omnis dimisso habitus, & à Conuentu recessus, interrumpat probationis annum? Quæst. 8.

Respondeo, quod omnis dimissio habitus, facta animo deserendi Religionem, etiam si infra eundem diem dimissionis, dimittentem peniteat, interrumpit probationis annum, *Sylu. ver. Religio 5. q. 4. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 12. nu. 6. Sanch. in decal. lib. 5. cap. 4. nu. 32. Miranda tom. 1. Manual. Prælat. quæst. 22. art. 4. Portell. ver. Nouitius, nu. 50. in fin. Barbosa in d. cap. Trid. nu. 32. & 35. & Rodrig. tom. 3. quæst. 15. art. 10. ver. aduerte tamen.*

1. Et hoc ideo, quia Nouitiatus annus debet esse continuus, & in habitu Regulari; nam habitus Regularis, vt infra dico, est de substantia probationis, & additur, quod Nouitius per dimissionem habitus, tali animo factam, amittit statum, quem habebat, sicut, & Clericus deponens habitum Clericalem.

3. Proinde, si peniteat, debet de nouo recipi, & procurare, vt admittatur, & nouum tenetur Nouitiatum peragere, *Peyr. tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. §. 4. nu. 100. & Barbosa cit. loc. Trid.*

4. Et confirmatur, quia sicut duo diuersa non possunt facere vnum totum; ita diuersa tempora non coniunguntur ad faciendum vnum totum integrum probationis annum; vt per multa iura ostendit noster Sylu. in d. q. 4. & procedit de iure, absque villo dubio.

5. Hinc collige, quod si Nouitius dimittat habitum suæ Religionis, & se vestiatur vestibus secularibus, & eat in seculum. Religione dimissa, etsi post tres horas eum peniteat, & reuertatur, est recipiendus, ac si nunquam in Religione fuisset; hoc est, cum nouo consensu Capituli, nouoq. Nouitiatu.

6. Quod extendit ad eum, qui à Religione aufugit; etiam habitu retento, cum animo redeundi, quia sic faciens, violat Religionis iugum, & se aliquo tempore eximit ab obedientia Prælatorum, quæ est maxima penalitas inter ceteras penalitates Ordinis; & ob id Nouitiatum discontinuat, & non omnes asperitates Religionis expicitur, tempore continuo, *Sylu. expresse cit. loc. & Nauar. lib. 3. conf. 42. in antiq. nu. 2. & Sanch. multis citatis vbi supra.*

7. Amplius, ad eum, qui fuit Nouitius in vno Conuentu per sex menses, & inde egressus, sine licentia Prælati, etsi in alio Conuentu, etiam eiusdem Ordinis, recipiatur ad Nouitiandum per alios sex menses, vt Professionem faciat, *Nauar. multis citatis de Regul. cōsil. 42. nu. 2. & magis expresse in conf. 43. in antiq. & refert, ita esse decisum in Prætorio Sacre Penitentiariæ; eod. quod sine licentia à Monasterio recedere, proculdubio est, Nouitiatum interrumpere, nu. 1. in fin.*

8. Verū, limita Primò, non procedere de eo Nouitio, qui causa fornicandi, vel ratione tripudij, aut conuiuij, habitum dimittit; quia hæc dimissio habitus non fit animo deserendi Religionem; sed, vt expeditius saliet, aut fornicetur.

9. Limita Secundò, in eo, qui ira motus habitum dimittit, etiam si sit processatus, se velle redire ad seculum; si breui tempore placatus, eum facti peniteat; non tenetur à principio Nouitiatum facere; quia hæc dimissio censetur inuoluntaria; vtputa, quasi ex demencia, & ex ratione turbata, *Sanch. cit. loc.*

134 De Nouitiatu Receptorum. Tract. IX.

10 Id ipsum dic, si Prælati mandet, ita motus Nouitum habitu spoliari, & ad breue tempus placatus iubeat, reindui; quod sepe faciunt Nouitiorum Magistri.

Vel animo humiliandi Nouitios, vel furore correpti.

11 Quod etiam præcedit in eo, qui obsequium Prælati, vel sui Magistri, ad breue tempus se occultat in Monasterio, vel e Conuentu egreditur; quia hæc celatio, & breuis egressio in tali casu non sit animo dimittendi habitum, vel deserendi Religionem, per ea multa, quæ dixi in *trakt. de apostatis, & fugitiuis*, & docet Nawar. cit. loc. de *Regul. conf. 43. in 1. editio. nu. 1. & conf. 43. num. 2. & Peyrin. cit. loc. post multos.*

12 Aut animo euitandi aliquod malum, quod timet sibi ob rigorem Prælati; prout etiam fit, & solet accidere, cum instat grauis infultus, vel subitanea combustio, quæ non patitur veniam petere, nec dilationem admittit, cum periculum sit in mora, & timor etiam cadat in Virum constantem; *Barbosa in collect. 4. cap. Trid. nu. 40. & Ant. Diana p. 3. trakt. 5. de parit. mot. resol. 19. & in 3. p. trakt. 2. de dub. Regul. resol. 83. in fin. ver. nota etiam.*

Tempus in morbis consumptum per Nouitios, an interpellat probationis annum? Quæst. 9.

N *Auerus de Regul. conf. 43. num. 5. in 1. editio. & Rodrig. com. 3. q. 5. ar. 10. ver. in qua, an med. cum suo Compend. resol. 101. nu. 52. ver. si Nouit. & Peyr. tom. 2. de Pralat. q. 3. cap. 1. §. 2. nu. 66. multis citatis, & plenè Barbosa in Conc. Triden. sess. 25. cap. 15. nu. 31. & seq. Respondent, quòd si Nouitius post susceptum habitum, in morbum incidat, & maneat infirmus, toto Nouitiatu anno, recuperata salute, potest statim ad Professionem admitti, si aliunde sit habilis ad Religionis onera; quia annum probationis legitime expleuit.*

3 Et quantum est ex se, in probatione, fuit, & additur, quod Nouitius non tenetur, omnes Religionis austeritates in indiuiduo experiri; sed satis est, ut probeat in genere, perseuerando per annum sub obedientia Prælati.

3 Quod procedit, etiam in Nouitio Miniorum, si eodem toto Nouitiatu anno, esset in Infirmaria, carnibus uicendo, & laeticijs utendo, causa morbi, & egritudinis; Sanchez in *decal. lib. 5. cap. 4. nu. 28.* Nec obstat ei Votum Quadragesimalis vite, quod est in tali Religione rigidissimum; *Peyr. cit. loc.*

4 Amplia, ad eum, qui exijt Conuētum, curationis gratia, retento tamén habitu, & de licentia Prælati, nam ita permanens, ceu-

setur esse in Monasterio; *Portell. ver. Nouit. annus, nu. 50. in fin.*

5 Quod extendit ad Nouitias Menialium, non obstante Voto de perpetua claustra; prout pluries à Sacra Congreg. fuisse decisum, refert *Barbosa in Collect. ad cap. 15. Jess. 25. Conc. Trid. nu. 39.*

6 Quia de re, si Nouitia durante probationis anno, curandæ valitudinis causa, de licentia Superiorum à Monasterio exierit, & post reuertatur, eodem tempore Professioe emittere potest, ac si nunquam egressa fuisset, & ita à Sacra Congreg. dicit resolutum *Armedariz lib. 7. de Religione, nu. 13. & Deo Pechis cit. loc. dub. 3. & Stephan. Grat. discept. forens. c. 166. nu. 14. sed vide q. 2. infra in fin.*

Si Nouitius sit demens, toto Nouitiatu anno, an cessante dementia, possit mox ad Professionem admitti? Quæst. 10.

Quòd furiosi, & mentecapti non possint in Religionem admitti, docet per multa iura *Sylu. ver. Religio §. q. 2. & Miranda tom. 1. Mann. 1. Pralat. q. 17. ar. 5. conclus. 3. & Egomet dixi supra de qualib. Resciend. trakt. 2. q. 1. & conlac ex cap. sicu. tenor 15. de Regul. ubi dicitur, quòd durante amelia, non liceat proficere.*

2 An autem tempus amentia, quæ post habitum susceptum, accidit Nouitio, interrumpat probationis annum, questum est de quo late Sanchez ad præcepta *ar. cal. tom. 2. lib. 5. cap. 4. nu. 30.* quod ibidem suis distinctione determinat.

3 Aut phrenesis refutat ex aliquo gravi morbo, & durat per octo, aut quindecim dies, & sic non discontinuat Nouitiatu annum; adeo, ut dementia transacta, & Nouitia, finito reliquo probationis anno, possit valde proficere, absq; eo, quòd amplius sit in probationis anno. Quod probat ex praxi, & consuetudine Religionum; tum quia, nullo iure cauetur, quòd prædictum tempus passæ amentia, non sit computandum cum cursu Nouitiatu, immò reputatur, ut pars morbi, quæ non interpellat probationis annum; Aut amentia est exorbitans, nimis durans, & ex illo alio morbo resultans; & sic tempus talis demencie non debet computari in probationis anno, sed phrenesi transacta suppleendum est, sicut tempus, quo quis ante pubertatis annos, in Religione viuuit, non computatur in Nouitiatu anno, ex quo impubes erat sine pleno rationis usu.

4 In hoc tamén casu ait, non est iterum inchoandus Nouitiatu; sed tantum suppleendum est tempus furoris; quia eo medio tempore non fuit interruptus probationis

tionis annus, sed suspensus.

5. Proinde, complendus per tot alios dies, quibus furore laborauit, non autem repetendus.

6. Alij autem dicunt, & melius, quod aut dementia, & furor durauit per maiorem partem anni sic adeo, quod ipse patiens, in tali morbi tempore, nunquam fuit sui iuris, nec habuit lucis intervallo, & sic tēps talis amētia suppleđum esset, dīctū extat de pueris impubere, ob defectū pleni vsus rationis.

7. Aut dementia, quę superuenit, durat breui tempore, vtputa, per mensem, prout sit in pluribus phreneticis, & in tali casu, non est aliud tempus suppleđum, nec repetendū, sed satis est, quod annus probationis sit cōpletus à die suscepcionis habitus; & quod Nouitiū sit, & fuerit habilis, & suę rationis compos, tām tempore suscepcionis habitus, quām tempore Professionis, prout in d. cap. si quis tenor, ibi, Nisi postquam mentis sua saluus compos, spontanea voluntate, Professionem fecerit Monachalem.

8. Ex quibus verbis colligitur, quod radix valtudinis Professionis tutioſi, consistit in hoc, quod proficiens, tempore Professionis sit sui iuris, & sanę mentis; quod si idem reperiat in susceptione habitus, non video, cur Nouitiatus non debeat esse validus, vt notat Hier. Rodrig. in Compend. resol. 101. nu. 51. vbi enim militat eadem ratio legis, ibi dcm debet reperiri eiusdem legis dispositio; tūm quia, per Nouitiū non stetit, esse sanus in omnibus, & per omnia; nec debet duplici contritione conteri, nec iure cauetur, quod tempus hoc non sit cū anno Nouitiatus computandum; est enim tempus infirmitatis, & languoris; & adde, quod dixi in precedenti quæſtione, & docet Barbosa in d. cap. ad Apostolicam, nu. 5. Sayr. decis. 15. de Regul. & Alex. Ricc. in Prax. serui fori Eccles. decis. 119. in 1. editio.

Probationis annus, an ex privilegio possit esse interpellatus; adeo, vt tempora coniungantur ad validd proficendum? Qu. 11.

1. Dixi, quod de iure communi, annus probationis debet esse cōtinuus, & quod tempora non coniunguntur ad faciēdum vnum integrum Nouitiatus annum, prout communiter docent Doctores.

2. An autem de iure speciali, quis possit validd proficere cum probationis anno, non continuo; sed interpellato; vt foret, si Nouitiū, vbi fuit vno mense in probationis anno, & alio in seculo, Religione deserta, in eandem Religionem reuersus admitteretur,

ad prosequēdum Nouitiatus cursum? vtputa, suppleđum vndecim menses, non autem inchoando de nouo probationis anno.

3. *Titulus Secundus*, pro Minoribus statuit, quod cū aliqui Fratres in Ordine Minorū, annum probationis inceperint, si recederēt, & ad eundem Ordinem redierint, tempus ptioris teceptionis habitus, cum tempore posterioris, sibi computari, vel non computari possit, iuxta determinationem suorum Superiorum; prout hæc, & alia habentur in Ordinum Monumentis, in 2. impressione f. 327. concess. 183. & refert Caesar. in Comp. priuileg. ver. Nouitiū, §. 23. & Rodrig. tom. 3. q. 15. ar. 8.

4. Quod Priuilegium, & Indultum extenditur ad omnes alios Regulares, ob communicationem priuilegiorum.

5. Alio consimili Priuilegio, vel ex auctoritate Apostolica, exillimo, qd sit faciū illud statutum in nostro Ordine, quod est in dist. 1. cap. 14. de Nouit. sex. 11. fol. 59. col. 1. ibi.

Nouitiū quoque recedentes siue licentia, cum habitu à Conuentu; nisi infra octo dies ad eundem redierint, pro refutatis ab Ordine habemus; nisi ad alium Conuentum declinauerint, & fuerint in illo accepti pro Nouitijs, volumus, annum probationis inchoari ab illo die, quo in ipso alio Conuentu fuerint acceptati. Quod si nulli accepti pro Nouitijs fuerint, post exitū suū licētia pro refutatis, & non Nouitijs, idem haberi volumus, quanto tēpore sit permanſerint; Vnde, poteris faciliſſe colligere, quod in Dominicana Familia antē Conc. Trid. saltem, respectu illius Conuentus, à quo sebat recessus, tempora coniūgebantur, ad efficiēdum anni Nouitiatus, vt liquet ex illis verbis: Si ad alium Conuentum declinauerint, & fuerint in illo accepti pro Nouitijs; volumus, annum probationis inchoari ab illo die, quo in ipso alio Conuentu fuerint acceptati.

6. Igitur, respectu illius Conuentus, à quo fuerint regressi, non oportebat, Nouitiatum de nouo incipere; sed satis erat, cursum Nouitiatus complere, & prosequi, coniungendo tempus subiequens ad egressum cū ptiori antecedente recessu.

7. Item, ex illis, quod si nulli accepti fuerint pro Nouitijs, post exitum suū licentia, pro refutatis, & non Nouitijs tales haberi volumus, quanto tempore sit permanſerint.

Nota ly, quanto tempore sit permanſerint, per quę datur intelligi, quod tempus decursū post exitum à Religione, & extrā Religionem consumptum, non computatur in anno Probationis; sed vbi fuissent regressi ad eundem Conuentum, à quo exierant; tempus enim præcedens exitum, & subiequens ad regressum, poterant coniungi ad efficiēdum probationis annum, etiam si foris pec multum fuissent.

8. Dixi,

136 De Nouitiatu Receptorum. Tract. IX.

8° Dixi, antè *Conc. Trid.* nàm hodiè correctum, & reformatum censeo ex *cap. 22. d. Conc. sess. 25. de Regul.* adeò, vt sicut hodiè non possumus validè profiteri antè annum ætatis 16. ex eodem *Conc. cap. 15.* sic etiam non possumus Professionem emittere, nisi per annum continuum, absq; interpellatione aliqua, fuerimus in probatione, vt ibidem.

9 Nec inuat prædictum Privilegium Italij II. nàm, quicquid alij dicant, per idem *Trid.* abrogatum video, vbi *suprà*, & docent *Miranda tom. 1. Manual. Pralat. q. 22. ar. 4. propè fin.* & ità *Sanchez in decal. tom. 2. cap. 4. nu. 30.* refert, fuisse à Sac. Congreg. decisum, & à *Sancto Famulo lib. 5. Theol. quæst. 154. Barbosa in cap. ad Apostolicam 16. de Regul. nu. 5.* vbi reprehendit tenentes contrarium, & in *Collect. ad d. cap. 15. Trid. nu. 33. & in 3. par. de off. Episcop. alleg. 101. nu. 28. in fin.* cui subscribit *Anthon. Diana 3. p. resol. 89. tracl. 2. de dub. Regul.*

10 Quamobrèm, nullaténus licet prætextu privilegij *Trid.* discedere, vt dixi *suprà* de *usu privi. q. 15. & 16.* vide ibi.

Annus probationis, an possit peragi foris, & compleri extra septa Monasterij, saltem ex legitima causa, & esse in habitu, & de licentia Prælati. Quæst. 12.

1 **D**olores affirmantè communiter, & colligitur ex *cap. infirmante 7. qui Clerici, vel uenens matrimonium contrah. ibi.* in domo propria cum omni substatia, &c. & ex alijs multis, &c. feliciter colligit *Nauar. de Regul. conf. 42. in antiquis.*

2 Quod habet locum, nedùm in eo, qui per maiorem partem anni stetit intrà septa, probando Religionis austeritates, *Rodrig. tom. 3. q. 15. ar. 10. & p. 2. summ. cap. 8. nam. 4.* cum suo *Comp. resol. 101. nu. 44.*

3 Verùm etiam in eo, qui per maiorem partem anni stetit foris, & extrà, *Nauar. cit. loc.* vbi refert, ità esse per Sac. Congreg. decisum, & *Miranda tom. 1. Manual. Pralat. quæst. 22. conclus. 1.* qui ambo disputant ad partes, & solunt obiecta.

4 Immo, & in eo, qui toto probationis anno fuit extrà Monasterium, *Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 2. q. 8.* & alij, quos sequitur *Diana p. 3. tracl. 2. de dub. Regul. resol. 84.*

5 Et hoc ideo; quia Nouitij sic stantes, censentur esse in Monasterio, prout ex multis docet *Syl. ver. Relig. q. 19. §. 2. inducitur, Nauar. cit. loc. nu. 4. & cod. in conf. 41. in 1. editio. nu. 3. & Comm. 4. de Regul. nu. 74. in 3. not. & conf. 10. de Cleric. non residentibus, nu. 3. Aloyf. Ryc. in prax. decif. 501. nu. 3. in 1. editio. à *acob. Graff. 1. p. decif. aur. lib. 3. de Regul. cap. 5.**

*nu. 18. Barbosa in 3. p. de off. & potest. Episcop. alleg. 101. nu. 28. & in collect. ad cap. 15. Trid. nu. 37. & nosler Zanard. in direct. Theol. par. 2. cap. 16. & dicuntur huiusmodi stantes sic foris, probari quodam more, & expectari Religionis austeritates, Bonac. tom. 1. de clau. q. 2. pun. 10. diffin. 2. §. 2. nu. 6. Sanchez lib. 5. decal. cap. 4. nu. 27. à *Sancto Famulo lib. 5. Theol. q. 164. Portell. ver. Nouit. annu. nu. 50. & Peyr. tom. 2. de Pralat. q. 3. cap. 1. nu. 101. & fuit à Sac. Congreg. decisum, sub anno Domini 1617. prout refert Ioan. Maria Nogar. in Lucerna, ver. Nouit. nu. 7. & Sayr. decif. 15. de Regular.**

6 Amplia ad Nouitias Monialium, adeò, vt causa infirmitatis possint de licentia Superioris, in Parentum domibus Nouitiatum prosequi, nec ob talem recessum à Monasterio, dicuntur interrumpere probationis annum, & ità refert esse à Sac. Congreg. decisum *Barbof. in cit. loc. Trid. num. 39. in fin. Portell. ver. Nouit. Marzille de Conc. Triden. lib. 1. cap. 16. Santi derimum sexum, in fin.* vbi adducit propria verba Congregationis, & *Hier. Rodr. in Comp. resol. 101. nu. 44.*

7 Hanc autèm licentiam concedere, respectu Religiosorum, spectat ad Prouincialem, si reperiatür præfens, sicut autem ad Prælatum Localem, de consensu sui Capitali, si necessitas urgeat, & periculum sit in mora, *Rodrig. tom. 3. d. qualia 5. ar. 10. cum suo Comp. d. resol. 101.*

8 Quæ licentia, siue sit ex rationabili causa, siue sit illicita, non ob id, discotumatur probationis annum; etiam si Prælatus concedet peccet; ex quo abiturus sua autoritate, ità *Suaz. de Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 14. nu. 13.* quem sequitur *Diana d. resol. 84. & alij, quos allegat Barbosa in d. alleg. 101. nu. 28. in fin.*

9 Verùm, nota diligenter, hæc prædicta procedere de iure communi, & habere locum extrà Italiam, vel in illis Religionibus, quæ fuerunt exceptæ in Generalibus Decretis *Clem. VIII.*

10 Secus autèm in Italia, eiusquæ in Insulis adiacentibus, & in Religionibus non exceptis; nàm in his sunt omnino obseruanda Decreta *Clem. & Vrban. VIII.* *suprà* hic posita, pro maiori commoditate.

11 Quibus cauetur, vt probationis annus fiat in Locis designatis; secus autèm, nulla foret Professio sublequens ad ralem Nouitiatum; quippè qui extrà Loca designata, peragi nequit; & si fiat, nullam inducit obligationem, nec Professionem tacitam, nec Prælati, aliquid possunt contrà isthæc Decreta disponere, sine incurfu penarum, & nullitate actus, prout constat ex lectura eorundem Decretorum.

12 Perindè, iuxta recensita Decreta, nulla pars Nouitiatus potest peragi extrà Domos des.

designatas; etenim illa pars Nouitiaz, minime fieret in Conuentu designato, & consequenter ex inobseruantia formæ, intrinsecè vitaretur, prout notat *Lexau. i. sum. tom. 1. de Nouit. cap. 24. nu. 22. & Gratian. dysept. forens. lib. 1. cap. 166. nu. 14.*

13 Et ita iudicasti. Decim Romanam, affirmat *Farinac. l. p. decet. 175. nu. 2.* quomobrem, decisa à præfatis *Do&toribus* circa egressum Nouitij, cum causa, & licentia Superioris; hodiè in praxi nõ esse tuta, testatur *Pejr. cit. loc. nu. 101.* post multos, quos citat *ibid.*

14 Nihilominus, cenfeo, prærecessit, *Decret. Clem. & Vrban. VIII.* non comprehendere casus necessitatis; quominus possint Nouitij, absq; metu discontinuandi Nouitiaz cursum, exire à Conuentu, causa infirmitatis, vel alicuius alterius grauis negotij; cum habitu tamèn, & licentia Prælati; quia casus necessitatis intelliguntur excepti, etiam si non exprimantur; quia necessitas, vt est in ore omniũ, non subditur legi.

An possit Nouitius renunciare dicto anno probationis sibi per Tridentinum concessos; addò, vt tali renuntiatione, per Superiorem admissa, possit intra annum validè profiteri? Qu. 13.

1 **N**egant concorditè *Do&tores*, per ea multa, quæ docet *Nauar. de Regul. consil. 33.* in 2. editio. & præcipuè, quia nemo potest iuri publico renunciare, cap. si diligenti, de foro capet. l. ius publicu, ff. de passis.

2 Sed id, quod statutum est per *Sac. Conc. Trid. in cit. loc.* hodiè cedit in publicam utilitatem omnium Religionum, & Religiosorum; & ita fuit decisum in reformationem, cap. ad Apostolicam, de Regul. in quo annus probationis censebatur introduci in fauorem, tam Monasterij, quam Nouitiorum intrantium; tanquàm in fauorem priuatorum.

3 Hinc, de consensu vtriusquè partis, illi fauori renunciari poterat, vt *ibidem* expressè declaratur, & colligitur ex *ist. quis in conscribendo, C. de passis, & cap. gratum, de off. deteg.*

4 Et hoc propter abulum intrantium, & recipientium; etenim infra vnam, & eandem hebdomadam, Religionem intrantes, erant Nouitij, & Professi, & Prælati ad beneficia, & dignitates promoti, & prius Magistri, quàm Discipuli, cum in Magistrum assumi non debeat, qui non nouit, esse discipulus, non sine præiudicio animarum, & Monasteriorum.

5 Secus, *Conc. Trid.* nihil noui statuit; nec toties cum tanta præmura geminasset, non fiat, & rursum, non admittatur; & iterum, si nulla, ac itèr, nullum effectum operetur; quæ quippè geminatio debet in se habere.

Tom. 2. Part. 4.

aliquod grande misterium, & vim specialem, vt docet *Glof. singul. in Clem. 1. de iure patr. in ver. Diges. pro qua facit lex Balista, ff. ad Trebell.* & uocat idem *Nauar. cit. loc. nu. 9. & 10.* cum ceteris infra citandis.

6 Et additur, quòd Professio facta autè annum decimũ sextum, & facta autè, finem anni probationis, parificatur; nam vtraquè erit nulla, ex *Decret. Conc. Trid.* & sicut Nouitius non potest renunciare huic legi, & decreto de validè profiteudo, autè annum decimũ sextum; ita nec legi de profiteudo autè finem anni probationis; quia de parificatis debet esse idem iudicium, l. fin. ff. mandati, & cap. licet ex quadam, de testibus, Rodrig. tom. 3. quest. 5. ar. 7. Miranda tom. 1. 2. ad annu. quest. 22. art. 7. à Sancto Fausto lib. 5. Tbes. q. 159. & alij plures, quos citat *Barbos. alleg. 101. nu. 32. & in Collect. ad d. cap. Trid. nu. 42.*

Annus probationis, an debeat fieri simpliciter in habitu Regulari Qu. 14.

1 **R**espondeo affirmatiuè; secus Nouitiorum Professio foret nulla, ex quo habitus Regularis est de substantia probationis.

Et colligitur ex *cit. loc. Triden. ibi.* Non, minori tempore, quàm per annum post susceptum habitum, in probatione steterit.

2 Et addè, quòd Nouitius tenetur experiri omnes Religionis austeritates, ex cap. ad Apostolicam, de Regul. quatum vna, & ferè maxima est, deferre habitum ad carnes, & cum eo dormire, Sylu. ver. Religio 5. q. 5. & *Glof. in cap. final. ver. habitus. 17. q. 2. & in cap. super eo, de Regul.* vbi expressè dicitur, quòd probatio debet fieri in habitu Monachali, iuxta cap. statumus, eod. tit. de Regul. & Tabiena ver. Nouitius, nu. 10. & est communis.

Nouitij Sancti Dominici, an saltè in articulo mortis possint expressè profiteri, anno probationis non completo? Quest. 15.

1 **E**t dico, quòd sic; dummodò sint in legitima ætate constituti, iuxta cap. 15. *Trid. de Regul. sess. 25.* & quòd consilio Medici reperiantur in articulo mortis; addò, vt quantocius sint ab hoc sæculo transiuri, prout docet *Barbos. de iure Ecclesiastico vniuersal. lib. 1. tit. de Religiosorum Ordinibus, cap. 41. nu. 123.* Ioan. Maria Nouar. in *Lucerna Regular. ver. Nouit.* & habetur ex *Primal. 24. q. incip. Summi Sacerdotij cura*, quod fuit in specie, nostris Monachibus concessum, sub dic 23. Augusti, anno Domini 1570. sui Pontific. an-

S no 5.

138 De Nouitiatu Receptorum. Tract. IX.

no 5. & refert per extensum Pasparell. in priuilegiis. pag. mibi 123. Rodriq. tom. 3. q. 15. ar. 6. & Miranda tom. 1. Manual. q. 22. art. 10. & habetur in Bull. Cernib. fol. 215.

2 Quod quidem Priuilegiū cōprehendit, necdū Nouitiis nostri Ordinis, verū et.ā, & omnium Regularium, ob communicationem priuilegiōriū, quia sicut priuilegia concessa Fratribus, extenduntur ad Sorores, ut dixi in tract. de priuilegiis. extensione. q. 3.

3 Itā, verba vice concessa Sororibus intelliguntur indulta Fratribus, dūmodo sexui, & statui non repugnent; secus, gratia, & beneficium non essent mutua, d. Sancto Fausto lib. 5. Theol. q. 155.

4 Nec valet obiectio, quod Greg. XIII. sua Constit. incip. In tanta negotiorum mole. reuocauit, quicquid Pius V. concesserat super Statu, & Regimine Sanctimonialium, contra Conc. Trident.

Quia priuilegia, etiam si sint contra Trid. quodā forum conscientie non censentur reuocata, prout dixi in tract. de censur. mat. priuilegiis. q. 16.

5 Et additur, quod Greg. XIII. non loquitur de ijs Gratijs, & Indulgentijs, & maxime concessis in mortis articulo, Monachis, & Sanctimonialibus; sed tantum de alijs gratijs, & priuilegijs spectantibus ad regimen, & statum eorundem Monachorum, & Monialium, quæ possent excitare lites, & rumores in foro externo; prout Rodr. & Astruc. cit. loc. quos sequitur Barbosa, multis titatis in cap. ad Apostolicam de Regul. nu. 4. & in 3. p. de off. & potestate Episcopi, alleg. 101. nu. 33. d. Sancto Fausto cit. loc. Portell. in dub. Regul. ver. Nouit. nu. 5. & Sorbus ver. Abbatis. fol. 5. ubi docent, quod illa Indulgentia concessa pro Professione a Pio V. non sit reuocata.

Si Nouitius sic Professus, conualescat, & non moriatur, an teneatur complere, & profequi probationis annum, & iterum profiteri? Qu. 16.

1 **A**ffirmatiue; quia præcedens Indultum factum est, dūtaxat in consolationem morientium, vel existentium in mortis articulo, & ad lucrandum indulgentias, & consequendum gratias, quas Religiosi, solemniter professentes adipiscuntur, ex concessione Pij V. & aliorum Pontificū.

2 Verū, vitā Indulgentias repetiuntur multa alia iura, quæ Religiosi Professus consequuntur, virtute solemnitis Professionis, ut suffragari in Capitulo, & similia Professorū, quæ nequeunt obtineri in vim Constitutionis Pij V. ut dictum est; cū solum de Indulgentijs loquatur.

Monasteriū in vim præfate concessionis Pij V. an succedat in bonis Nouitij morientis sic Professus, in præiudicium heredum venientium ab intestato? Qu. 17.

1 **R**odriq. & Barbosa, & Miranda in præcit. locis negant; nisi recuperata salute, & complero Nouitius cursu, de nouo Nouitius ad præscriptum Trid. Professionem faciat, vel primam ratificet.

2 Et hoc ideo; quia Pius V. præfaram concessionem indulsit, ob consolationem spirituales, ibi, pro consolatione anime sue, & propter indulgentias, & ibi, carens merito celestis, quo Ordinis Professi, & c. & ibi, plenam suorum peccatorum Indulgentiam; ergo, non ad alios effectus, nec ad alios fines.

3 Et confirmatur, nam Romanus Pontifex, suis priuilegijs nunquā intendit derogare iuri quæsito alterius; nisi ex necessitate, & rationabili causa, & nisi expresse, ut dixi supra in tract. de Oraculis. q. ult. & docet idem Rodriq. tom. 1. quæst. 6. ar. 8. & Nauar. de maior. & obed. conf. v. nu. 11. & colligitur ex l. 2. §. si quis a Principe, ff. de quid in loco publico, & capit. super eo, de off. Ind. deleg.

4 Sed in prædicto Priuilegio, nec vnum quidē verbum reperitur, ex quo possit colligi id, quod queritur in præiudicium heredum venientium ab intestato, ergo.

5 Et additur, quod Priuilegium, de quo agitur, ex quo habet locum in suo foro conscientie, quodā forum fori censetur abrogatum per Gregor. XIII. ut dictum est.

6 Nec video, quomodo in exteriori foro possit aliquid operari, quicquid alij dicant, quos citat Diana par. 3. tract. 2. de dub. Regul. resol. 17. & Peyrin. tom. 3. priuilegiis. nu. 6. In additio. ad Const. Pij V. nu. 14. 15. & 16.

7 Nec obstat dicere, quod his Nouitijs, sic Profitentibus competant pariter omnes aliz gratie, quæ verè Proficulis competere possunt.

8 Quia hoc est verum, quodā Indulgentias, & consolationem animarum; Sed fallit, respectu successionis in bonis, quæ concernit forum litigiosum, & externum iudicium.

9 Et addo, quod priuilegium, eius succedendi, conuenit Monasterijs; non autē, Professis; quia Monasterium succedit loco Filiorum, & per Professionem Professus moritur Mundo, & in eius bonis, iuribus, & actionibus, tanquā heres, cum beneficio legis, & inuentarij succedit Religio, seu Monasterium, ut dixi supra de Successione Monasterij.

10 Et potest colligi ex Conc. Trident. sess. 25. de Regul. cap. 2. semini igitur, & refert a Sac. Congreg. decisum Vecch. de Nunti. dispensat. 13. dub. 1. nu. 2. & Rite. par. 2. Prax. resol. 493.

De Nouitiatu Receptorum. Traſt. IX. 139

ſol. 193. ubi latè de hac re loquitur, Reg. Ro-
nit. decif. 40. in princip. & Nouar. in ſua Lucern.
Regul. ver. Profeſſio, nu. 4. in fin.

*Annus probationis, an ex iuſta cauſa
à Pralato Nouitiorum poſſit
prorogari? Quæſt. 18.*

1 **N**ovar. de off. Iudicis Ordin. conf. 2. in
1. editio. & de Regul. conf. 29. in 1.
editio. & in 2. conf. 30. quem ſequitur ad vn-
guem Rodriq. tom. 3. Q. R. R. quæſt. 17. ar. 10.
& 2. p. ſumm. cap. 8. nu. 3. conſul. 2. in med. &
Ludou. Miranda tom. 1. Manual. Pralat. qu. 25.
ar. 1. concl. vnica, Jacob. Graff. 1. p. decif. aur. lib.
3. cap. 5. n. 16. à Sancto Fauſto lib. 5. Theſ. q. 156.
Portell. p. 2. cap. 7. f. 143. & Diana p. 3. traſt. 2. de
deb. Regul. reſol. 158. reſpondent affirmatiuè.

Et refert à Sac. Congr. pluriès decifum
Bellarm. in nouis declar. Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25.
in cap. 15. nu. 3. in ver. admittatur, & Barboſa
ibidem in collect. nu. 41. Suarez tom. 3. de Relig.
lib. 3. cap. 12. num. 5. & Peyr. tom. 2. de Pralat.
quæſt. 3. cap. 1. §. 4. nu. 102. & in 1. tom. priuile-
giis in Conſtit. 2. Sixt. IV. nu. 81.

2 Nec his obſtant illa verba d. cap. 15.
Trid. ſeſſ. 25. ibi, *Tex* annum poſt ſuſceptum
habitu, ad Profeſſionem admittatur; quia
per hæc verba deceditur, quòd aliquis, antè
hoc tempus non ſit admittendus; non au-
tèm excluditur, quòd hoc tempus, ex cauſa
non poſſit excedi, prout cenſuit ſepius dicta
Sac. Congr. & refert Graff. & Bellarm. cit. loc.

3 Nec illa verba ſubſequentia cap. 16. ibi,
Finis tempore Nouitiatus, Superiores, Nouitos,
quos habiles inuenerint, ad Proſtitendum admit-
tant, aut à Monafterio eiciant.

4 Tùm quia, ſunt verba conſultiuia po-
tius, quàm præceptiuia, Nouar. cit. loc. tum
etiã; quia Nouiti), quorum probationis
annus prolongatur ex aliqua iuſta cauſa; vt
puta, infirmitatis, vel defectus ætatis, aut
ſcientiæ, & conſilium; dicuntur inepti, &
inhabiles; proinde non comprehenduntur
ſub dictis verbis Sac. Conc.

Et eadem Sac. Congr. declarauit ad
petitionem P. Paſſar. ſub anno Domini 1569.
die 8. Nouembris, & refert in Comp. priuile-
giorum in Canon. 52. fol. mihi 230.

4 Quapropter, non eſt recedendum ab
antiqua praxi, & conſuetudine omnium ſer-
uendæ Religionum, & Ordinum, prorogandi,
& dilatandi probationis annum, cùm per ipſum
Triden. minimè ſit abrogata, Nouar. cit. loc.
nam ab antiquo iure non eſt recedendum;
niſi per nouum fuerit expreſſè reuocatum, vt
dicitur in l. præc. C. de appellat.

5 Hæc autèm prorogatio, eſt apud non-
nullos cenſeatur arbitraria; adeò, vt poſſit

Tom. 2. Par. 4.

à ſextodecimo, vſq; ad vigefimum annum,
prorahi, & extendi, prout Miranda. in praxi
eueniſſe, teſtatur.

6 Tamèn, meo videri, debet fieri, iuxta
propria Statuta, ſi qua ſint; ſecus autèm, ad
arbitrium Viri prudētis; ita, vt ceſſante cau-
ſa, ceſſet prorogatio, vel duret tãto tempo-
re, quo moraliter tali cauſe poſſet occurr.

7 In Dominicana verò Familia extat
Conſuetudo iuſtu Pij V. in praxi præſcripta,
prout ex Declaratione ad text. 11. cap. 14. de
Nouit. diſtin. 1. lit. O. fol. 59. col. 3. ibi, Denuncia-
mus autèm, ſancti mem. Pij Pap. V. declaraffe,
Profeſſionem alicuius, ad proſtitendum inepti, ad
ſextum tantummodò menſem poſſe diſſerri; ſi
tamèn ſpes aliqua haberi poſſit, quòd talis infra
illud tempus ſex menſium, habilem ſe reddat ad
proſtitendum, quo tempore elapſo, ſi eum inhabi-
lem Pralati reperiunt, ex Monafterio eiciant,
iuxta Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 16.

8 Quæ quidem pia Declaratio procedit
in Nouitijs, ſecus autèm in Nouitiabus; quia
Monialium Profeſſiones, ob ahas multas
cauſas, & præcipuè, cauſa dotis non conſig-
natæ, poſſunt diutius diſſerri, Rodr. in cit. loc.

*Completo anno probationis, ad præſcrip-
tum Trid. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 15. an
Nouitijs poſſit validè proſiteri, non
obſtante, quòd non ſit completum tem-
pus, à ſtatuto requiſitum, ſi aliàs ſit
idoneus? Quæſt. 19.*

1 **I**N Ordine Sanctiſſimi P. Franciſci de
Paula reperitur ſtatutum; nè quis
antè decimumoctauum ætatis ſuæ annum,
ad Profeſſionem admittatur, vt in cap. 2.
eiusdem Regule.

2 Si quis modò Minimorum, cum æta-
te debita, & Nouitiatu completò, iuxta Con-
cil. Trid. præſtatam profiteatur, ſit valida
eius Profeſſio? quaſitum eſt, quòd Nouar. ti-
met decidere, ob multa, quæ aſſert hinc inde,
de Regul. conf. 22. & conf. 35. ad 2. & 3. quæſt.
& conf. 44. in antio.

3 Venim hodiè, quòd ſit valida, refert
à Sac. Congr. decifum Barboſa in 3. p. de off.
& poteſtate Episcop. allegat. 101. nu. 15. & in
Collect. Trid. n. d. cap. 15. & ibidem Bellarm. in
obſeruat. de ſirma, ver. Profeſſio, Rodriq. tom. 3.
q. 17. ar. 20. Miranda in Manual. Pralat. q. 24.
art. 2. concl. 2. & Peyr. tom. 1. de Relig. ſubdi-
ſto. q. 1. cap. 26. f. 3. ver. ſecondum.

4 Et hoc ideò, quia ex verbis Regule, nō
annullatur talis actus Profeſſionis; ſed tan-
tùm imponitur poena Superiori, ſi eum ad
Profeſſionem admitteret, antequam attig-
ſſet 18. vt conſtat ex eadem Regule. cap. cor-
rector. p. 2. fol. mihi 44.

§ 2

§ Quod

5 Quod extenditur ad omne aliud statutum, dummodò non habeat clausulam irritantem, argum. *cap. ad Apostolicam, de Regul.* etenim multa iure fieri prohibentur, quæ facta tenent; ex defectu tamen clausulæ annullantis, *Boer. de off. 1. m. 14.*

Si in aliquo Ordine sit aliqua Constitutio Generalis, quæ dicat, Professionem factam ante annum 18. esse nullam, an officiat? Quæst. 20.

1 **N**egat *Nauar. de Regul. cons. 5. in 1. editio. m. 44. & 48.* & merito; quia Capitula Generalia nihil possunt statuere contra ius commune canonicum, quod enim sit à Papa, vel à Concilio Generali, non potest ab aliquo Inferiori tolli, & abrogari, *Rodrig. de Miranda in cit. loc.*

2 In Dominicana Familia adest aliud statutum, quo cautetur, nè qui ante annum decimum quintum, habitum susceperunt, elaboratur annus probationis (quantocumque decurrente temporis spatio) nisi vocati post annum sextum decimum à Prelato in Capitulo, eoràm Conuentu, terminum, ad minus trium mensium acceperint ad deliberandum; an proficere velint; ita, quod annus probationis, cum taxato illo termino terminetur; ac per hoc ex tunc incuratur Professio tacita, prout plenius est videre in nostris *Constit. dist. 1. de Nouit. cap. 14. lex. 9. fol. 58. col. 3.*

3 Si hi Professionem faciant, completo Nouitiatus anno, cum legitima ætate requisita, iuxta *Trid.* non peracto tamen ipso trimestre, an sit valida eorum Professio?

Quidam aiunt, valere, ex quo prædictum statutum non annullat actum, ut dictum est.

4 Sed falluntur; quia in dicto nostro Ordine respectu Puerorum præfatorum, non currit annus probationis; nisi fuerit eis à Prelato assignatum prædictum trimestre ad deliberandum, & sub ista conditione puerili ad Religionem admittuntur, non aliis, nec alio modo, & sine probationis anno, perfectè completo, non possumus licitè, nec validè proficere.

5 Benè verum, quod istud trimestre, & protestatio debet fieri, & adhiberi per Prelatum, antequàm sit plenè, & perfectè completus probationis annus decimus sextus; nam ex quo oriús Nouitiatus currit de momento in momentum, ante legitima ætate, & completo plenè probationis anno, ad præscriptum *Trid.* nulla prius facta protestatione, incurrit Professio tacita; qua sic Professus non potest à Monasterio expelli, nec sua sponte exire; etenim impeditur Professio tacita ex præiudicio protestatione facta per Prelatum, no-

mine Religionis, addendo, seu superaddendo illud trimestre.

6 Secus, standum Conciliari iuri *cap. 1. de Regul. & Clem. eos. eodem tit.* Ex tacita Professione sequuta, assignatio illi trium mensium ad deliberandum, nihil operaretur contra ius commune, ut docet *Nauar. de Regul. cons. 30. m. 2. & 3.*

7 Nec quidem in minimo læditur hoc Religionis statutum per *Conc. Trid.* ut colligitur ex *cap. 16. d. sess. 5. ibi.* Per hæc tamen Sancta Synodus non intendit, aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta primum eorum institutum, à Sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesia infervere possit: hæc ibi.

8 Quod extenditur ad omnem aliam Religionem, ab eadem Sancta Sede approbatam, ob communicationem gratiarum, & priuilegiatum; & magis expressè in *cap. 22. præf. sess. ibi.* Si qui vero Regulares, tam Viri, quàm Mulieres sunt, qui sub auctoritate Regula, vel Status viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia Synodus amouere non intendit.

9 Quibus additur, quod probationis annus, ex iusta causa potest prorogari, ut dictum est hic supra immediate.

10 Hoc autem Religionis statutum, est nimis rationabile, ibi, *Nè Pueri recepti ad habitum, inueniant se, postea natos sub ingo Religionis, quam illud elegit, Scrofa in resolut. moral. q. 8. m. 8.*

An Nouitius possit huic trimestri renunciare? Quæst. 21.

1 **N**egatiuè; ex quo dictum trimestre est pars anni probationis, & de integritate illius usque anno probationis, cum sit ius publicum, nec Nouitius, nec Monasterium potest cedere, ut hic supra dictum est.

An autem Pater Generalis possit in illo trimestri, ex iusta causa dispensare? Quæst. 22.

1 **E**T dico, quod sic; cum Magister Ordinis regularitè soleat habere à Dom. Papa omnimodam auctoritatem super Statuta, & Constitutiones Ordinum; & maxime quoad accidentalia; & ceteri Pater Generalis Societatis Iesu habet potestatem dispensandi super secundo anno probationis, quæ annus secundus sit ex Instituto eiusdem Ordinis, prout ex multis docet *Barbosa in Calicell. ad d. cap. Trid. m. 42.*

2 Ità, & noster Reuerendissimus Generalis,

ralis poterit displicere in isto trimestri, quod minus est, ex quo sunt pares in iurisdictione, tunc tunc.

3 Quia dixi de Professione prædictorum Puerorum, amplius & extendere ad Professionem Conuersorum, si quis in nostro Ordine proficiantur, completo anno 18. Nam hodie ex Decreto Clem. & Urb. VIII. non potest recipi ante annum vigesimum, nec profiteri; nisi elapso anno ætatis eorum vigesimoprimum, prout constat ex supra positis Decretis. & dixi in *trall. de Conuersis*; & habetur in nostris *Constitutis*, cap. 13. de *Receptis*, text. 4. l. 1. & fol. 43. colum. 4.

4 Nec huic ætati potest renunciari, quia spectat ad communem utilitatem, & tangit ius publicum, *Nauar. d. conf. 30. nu. 2. & 3.*

Si quis in legitima ætate, & in Conuentu designato recipiat habitum Conuersorum, & post susceptum habitum, per annum in probatione permanserit, et fiat professus, an validè profiteatur? Q. 23.

1 HOC dubium in Ordine Prædictorum indiget examine, ratione illius statuti, quod habetur in d. loc. nostrarum *Constitut.* ibi.

Istud pro recipiendis Conuersis ordinatum fuit, ubi est consuetudo Receptiendorum Tertiariarum; statim, ut nullus ad habitum Conuersorum recipiatur, nisi prius per annos duos in habitu Tertiarij, Conuentui inseruiat, ut sic Spiritus, atq; Vires, quibus præcipue in Fratibus Conuersis, Ordo noster opus habet, probeantur.

Vbi verò consuetudo non est recipiendi Tertiariarum, ordinamus, ut recepti ad habitum Conuersorum, primò duobus annis integris, habitum Conuersorum deserant, quo biennio, eorum vires, & obsequia videantur, & probeantur, an idonei sint ad labores; deinde verò post biennium, annus tertius in eodem habitu pro probatione illius assignetur; ita, quòd, si bene, ut par est, se gesserint, ad Professionem post tertium annum recipiantur. h. c. ibi.

2 Ex quibus collige, quòd si quis profiteatur post primum, vel secundum annum, peractum, nullitèr vique proficetur, & censetur Professio facta, sine probationis anno, & sic foret nulla, absq; vlla obligatione, iuxta prædict. *Trid.* & docet *Nauar. in d. conf. 30. in 1. editio.*

3 Hinc considera, an iste Conuersus biennio inseruiat Conuentui in habitu Tertiariarum, an verò immediatè venerit in seculo; nam nisi fuerit præcator biennio in seruitijs Religionis, debet percutere tertium annum, ut supra præscriptum pro anno proba-

tionis, quo non elapso, si profiteatur, nullitèr vique proficetur, & dicitur Professio facta, immediatè, absq; auno probationis, contra *Trid.* & antiqua iura, prout notat idem, *Seresia* cit. loc.

4 Nec his annis potest renunciari, propter iam dictam rationem.

5 Nec dices, quòd statutum non habet Decretum irritans; quia satis est, quòd determinet annum probationis, qui est de substantia Professionis, ut dixi ex *Conc. Trid. & cap. ad Apostolicam*, cū ceteris, de *Regul.* & actus factus contra legem prohibentem, illum fieri non valet, l. non dubium, c. de legibus, & docet *Nauar. lib. 3. de Regul. conf. 22. nu. 1.*

6 In Religione Sanctiss. Trinitatis Redemptionis Captiuorum reperitur *Constitutio*, confirmata auctoritate Apostolica, ante, & post *Trid.* quia cæuetur, ut in dicta Religione nullus recipiatur, anteaquam annum vigesimum compleuerit.

7 Nihilominus, ex quo non habet Decretum irritans, quod annullat actum contritiū, satis est pro validitate Professionis, quòd in dicta Religione fiat Receptio, vel Professio, ad præscriptam *Conc. Trid.* hoc est, post expletum decimūseptimum ætatis suæ, & quòd post habitum susceptum, per annum in probatione permaneat, prout sæpe censuit Sacra Cōgreg. die 20. Augusti 1631. & 24. Aprilis 1642. ut refert ex multis Barboza in dicto loco *Concilij*, num. 16. & *Sellius* select. Canon. cap. 18. num. 3.

An Nouitius, possit liberè egredi à Religione, & talitèr egredient, sint eius omnia bona restituenda? Q. 24.

1 Pars affirmatiua est certissima, & habetur expressè in *cap. statutum* 23. de *Regul.* ibi, *Ad priorem statutum redire, posse liberè infra annum, & ex Conc. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 16.*

2 Nec indiget, quòd ad hoc Superiorum licentia; secus, non liberè possit recedere, 5. l. ver. Religio 5. quæst. 8. & *Panormit. in dist. cap. statuimus.*

3 Nec potest huic libertati renunciare, ex quo spectat ad communem utilitatem, & fuit concessa in subsidium fragilitatis humanæ, ex *cap. non solum, de Regul. in 6.*

4 Nec volentem abire, Prælati Religionum sub aliquo prætextu possunt retardare, sine metu censurarum, prout expressè deciditur in *cap. 1. & 2. de Regul. in 6. ibi, In virtute obedientis, & sub pna excommunicationis, &c. & ibi, Infra annum aliquatenus impedire.*

5 Quod procedit, etiam si Nouitius ex Voto ingressus sit Religionem, & dubius esset,

ferjan in emittendo Votum, habuerit animū ingrediendi, causa experiēdi, vel ingrediendi, & profitendi simul, *Sylv. ver. Relig. 2. q. 19. Conar. de pactis, par. 1. §. 3. nu. 12. ver. quod si quis, & Jacob. Grassi. tom. 1. lib. 3. de Voto, cons. 8. pag. mihi 178. nu. 7. in fin.*

6 Nec per talem recessum factum sine licentia, incurrit aliquam inhabilitatem ad Ordines, vel ad Beneficia, prout expressē habetur in *cap. postulasti 21. de Regul. ibi, propter hoc non sunt ab Ecclesijs amovendi, sed in eis possunt liberē ministrare.*

7 Nec itēm, ob id tenetur ad expensas, sibi factas à Monasterio, *Sylv. ver. Religio 5. quaest. 8. & multis citatis à Sancto Fausto lib. 5. Theol. q. 177. & 178. tūm quia, probatio est in bonum virtusque; tūm etiam, quia, ubi Monasterium eum aluit, ipse quoque Monasterio servivit, et si aliquando uon inferuit, est per accidens, nēpē causa morbi, vel quia ei non committitur.*

8 Immo, Nouitio abeunti, omnia, quae sua erant, restitui debent, ex *Triden. sess. 25. cap. 16. ibi, Omnia restituatur, etiam si sint feudalia, prout ex multis D. Reg. Carol. Tapis in repet. ant. ingressi, ver. sua, C. de Sacrol. Eccles. & Barbosa, post multos 3. par. de off. & potestate Episcopi, allegat. 101. nu. 37.*

9 Quod amplia, etiam ad fructus perceptos, nam hi computantur inter bona Nouitij, & Praelati reculantes restituere, possunt per censuras cogi ab Episcopo Loci Ordinationis, iuxta *d. cap. 16. Trid.*

10 Deductis tamē alimentis, in casu, quod deberentur, ad praescriptum *Conc. Trid. ex eodem cap. ibi, Excepto victu, & vestitu, & debent isthaec alimenta excomputari pro rata temporis, Sancti. lib. 6. decal. cap. 10. nu. 1. & lib. 7. cap. 3. nu. 3.*

Si Nouitius se obligauit ad certam summam pro victu, & vestitu sui Nouitiatus, & pro huiusmodi expensis nihil dedit, si ante Professionem velit recedere, & habitum dimittere, an possit per Monasterium detineri, usque quo in expensis, saltem pro rata satisfecerit? Quasi. 25.

1 **N**egant Doctores, ex *cap. non solum 2. de Regul. in 6. sed pro expensis factis, & sibi debitis ex obligatione, & pacto, saltem pro rata temporis, Monasterium debet se ditigere contra bona, vel haeredes Nouitij.*

2 Nec licet, Nouitium receptum à Religione expellere, ex causa non solutionis expensarum, quia haec non est iusta causa, prout docet *Suarez cit. loc. & alij plures, quos*

sequitur Peyrin. tom. 2. de Praelat. quaest. 3. cap. 1. §. 4. nu. 106.

An habitus factus sumptibus Nouitij, sit ei egredienti restituendus? Qu. 26.

1 **B**arboza in *cap. super eode Regul. n. 5. & alleg. 101. nu. 38. dicit, quod sic, ex eo, quod Trid. dixit, omnia esse restituenda, ly, omnia, est dictio vniuersalis, & quod totum dicit, nihil excludit, & ob id, nec quid minimum ex illis potest detrahi.*

2 Verū, Sac. Congreg. praefati *Conc. censuit, habitum Religiorum exeunti non esse restituendum, sed pretium illius, prout idem refert in praecit. loc.*

3 Nec quidem pretium, si talis habitus fuisset factus ex elemosynis Deuotorū, quia Deuoti dant Religioni primò, & eo sine, vt Ingressi in Religione permancant, secus non dedissent, *Peyr. cit. loc. nu. 107.*

An peccet Nouitius, si habitum dimittat, & in saeculum redeat, vel Capitulum, si illum expellat? Qu. 27.

1 **N**ullatenus peccare, docent *Dellores, si exeat ex rationali causa, teste D. Thom. 2. 2. q. 189. ar. 4. ad 2.*

2 Secus, venialiter ad minus, *Caiet. ibid. in fin. commentum, nam spontē ingrediens Religionem, aut intrat mala fide, nēpē, animo damnificandi, vel illudendi illam; & sic Ingressus peccaret mortalitèr, & teneretur ad damnum passum; aut ingreditur bona fide, vtputa, animo probandi ipsam, & permanendi, si nihil ingratum inueniret, est enim ingressus finis probatio; probationis autē finis, gratiarum, vel ingratarum conditionum inuentio, & hinc gratiarum conditionum, est acceptio Religionis, & ingratarum, refutatio, prout eruditè docet idem Eminent. *Caiet.**

3 Igitur, si nihil ingratum inueniret, debet perseuerare, & progredi, aliter diceretur infidelis, ex quo sine vlla causa recedit à bono proposito, & bonis resiliit inspirationibus, & sic imprudenter agit, errat, & peccat, ad minus, vt dixi, venialitèr.

4 Id ipsum est dicendum, respectu Religionis, vt idem *ibid. Caiet. cui subscribit Suar. tom. 3. de Religione, lib. 5. cap. 13. nu. 18.*

5 Petendū, Nouitius, si sine causa à Religione expellatur, habet ius reclamandi contra Conuentum, & Superiorem illius, & recurrendi ad Superiorem maiorem, qui informat, & docet de iustitia Nouitij, cum in integrum restituet, non obstante, quod à Superiore Conuentus fuisset expoliatus, vt dicit in *tract. de priuilegiis Nouitij. q. 28.*

6 Vnde;

6 Vnde, si post sex menses fuerit iniuste expulsus, peractis alijs sex mensibus, poterit proficere; quia in hoc casu dicitur, & censetur, totum integrum Novitatus annum, peregrisse.

7 Quamobrem, potest statim ad Professionem admitti; quia gravatus recurrens ad Superiorem, non dicitur fugitivus, Sauebez lib. 3. ad decal. cap. 4. n. 39. & lib. 4. cap. 16. n. 91.

Quid dicendum, si is ex voto ingreditur? Quæst. 28.

Dominus Thomas cit. loc. cum distinctione respondet, Quod si vouens intendit, se obligare, non solum ad ingressum Religionis, sed etiam ad perpetuū remanendum, tenetur perpetuū remanere; Si autem intravit, se obligare ad ingressum Religionis, causa experindi, cum libertate remanendi, vel non remanendi, manifestum est, quod remanere non tenetur.

Si vero, in vouendo simpliciter de ingressu Religionis cogitauit, absq; hoc, quod cogitaret de libertate exiis, vel de perpetuitate remanendi, v. dicitur obligari ad ingressum Religionis, secundum formam iuris communis, quæ est, ut Ingressus dicitur annus probationis; vnde non tenetur, perpetuū in Religione remanere: hæc ille.

2 Licet Caiet. ibid. subiungit, quod ingressus ex Voto, peccat: mortaliter, si recedat sine

causa; quia ex Voto intelligitur se obligasse, ad bona fide probandum, & proficendum, vt supra, q. non seruat. *Syl. verb. Relig. 2. q. 19.*

3 Nec obijcies, quod sit sui iuris, & quod potest, suo iure vri, absque vlla culpa; quia, multa procedunt in foro externo, quæ fallunt in foro conscientie, de quo nos hic loquimur, quicquid sit de foro contentioso.

Beneficium Ingressantis Religionem, durante Novitatu, an censeatur vacare; adeo, vt possit alteri conferri? Qu. 29.

Negatiue dicitur in cap. 1. de Regul. in 6. ibi, Beneficium illius, qui Religionem ingreditur, non est infra probationis annum alicui conferendum; nisi ad id, ipsius accedat effectus; sed interim eidem beneficio praelatum deferri debet, assignata sibi congrua de ipsius prouentionibus portione.

Beneficia, & Personæ Nouitj Societatis Iesu, an extinguantur, vel censeantur vacare, post annum probationis, vel post vota biennij? Quæst. 30.

Dixi in tract. de priuilegijs Nouit. q. 30. vide ibi cum alijs, & non pigebit.

SVMMA QVAESTIONVM

Tract. X. De Professione Solemni.

Professio, quid, & quatuorplex sit? Quæst. 1.
Modus, & forma expressè proficiendi quatuorplex? Quæst. 2.

An Professio possit fieri per Procuratorem? Qu. 3.

Professio expressa, an debeat fieri in scriptis, vel sub aliqua certa forma verborum? Qu. 4.

Professio, an possit probari per testes? Qu. 5.

Quot, & quæ requirantur, ad hoc, vt Professio valide fiat? Qu. 6.

Qui nam effectus sequantur ad Professionem ritè factam? Qu. 7.

Professio, cum voto solemni Obedientie, absq; expressione Paupertatis, & Castitatis, an sufficiat ad faciendum Professus verè, & propriè Religiosus? Qu. 8.

Novitatus, si fortè ex causa, in fine anni probationis transmittatur de voto in aliud Monasterium, an debeat ad Professionem admitti à Pralato, & Capitulo Domus, in qua degit, an vti à Capitulo Domus, à qua recessit? Qu. 9.

Qui nam Pralati possint ad Professionem admittere, & Religioni incorporare? Qu. 10.

Congregatio Eminent. Cardinalium, an possit, quampiam ad Professionem admittere? Qu. 11.

Professio solemnis, an per simplicem Religionem, de licentia sui Superioris possit admitti? Qu. 12.

An Professio possit admitti, & acceptari per Laicum; ex delegatione Abbatis? Qu. 13.

Professio Novitiorum, an possit à Pralato deferri, expulso probationis anno? Qu. 14.

An liceat refragari Novitio proficere volenti; si alijs sit idoneus? Qu. 15.

Professus tacitè, vel expressè, an possit valide contrahere? Qu. 16.

Professus de facto contrahens, an sit excommunicatus, vel irregularis? & à quo iudicari debeat puniri? Qu. 17.

Proficere cogentes, an sint excommunicati? Qu. 18.

Professus extrahentes à Religione, an sint excommunicati? Qu. 19.

Professio tacita, quid sit, & quomodo inducatur? Qu. 20.

Professiones tacite, an tollantur per Trid.? Qu. 21.
Sacularis, se ingerens actibus Professorum, an fiat tacite Professus? Qu. 22.

Novitius deferens per annum Religionis habitum, an in ultimo instanti anni probationis, censetur tacite Professus? Qu. 23.

Protestatio eorum, qui se ingerunt actibus Professorum, de non incurrendo, an impediat Professionem tacitam? Qu. 24.

Professio tacita, an inducatur per suscriptionem Ordinum? Qu. 25.

Quamvis bona, per Professionem Religiosorum, in Religionem transferantur? Qu. 26.

Professio solemnitis Religiosorum hominum, an differat specie à solempni Professione feminarum? Qu. 27.

Professio diducum Regularium, an comprehendatur sub cap. 15. Cone. Triden. sess. 25. de Regular. 1. Quæst. 28.

DE PROFESSIONE

Solemni. Tract. X.

Professio, quid, & quoduplex sit? Qu. 1.

Professio, sine dubio, est duplex, nempe, expressa, & tacita, seu interpretativa, *Sylva. ver. Religio, in princip. & cod. ver. Tabiena, & Armilla, post D. Thomam, & Caet. q. 186. ar. 6. in 2.2. & Navar. comm. 1. de Regul. nu. 25. & conf. lib. 3. cod. ut. tom. 1. conf. 6. cui laudet Rodrig. sem. 3. quæst. 17. art. 1. & 2. p. sum. cap. 8. in princ. Miranda tom. 1. Manual. qu. 24. art. 1. & nupèr Layman lib. 4. de stat. Relig. tract. 5. cap. 5. nu. 1.*

2 Professio Religiosa, qua quis propriè, & verè efficitur Religiosus, ex cap. porrectum 13. de Regul. & per quam expressè, vel tacitè promittitur Superiori, in aliqua Religione, à Sancta Sede approbata, Obedientia, Paupertas, & Castitas, ex cap. ad Apostolicam, cod. ut. de communi sententia, nihil aliud est, nisi quidam naturalis contractus reciprocus, seu mutus inter Religiosum Professum, & Religionem eius Professionem acceptantem, utroque obligatorius.

3 Dixi, mutus, & reciprocus, quia Professione media Proficiens se obligat in vicium, Religioni servire, usque ad mortem inclusivè.

4 Et vice versa, Religio se obligat, & promittit, ipsum Professum, ubique gentium, alere; siue sanus, siue infirmus fuerit, *Navar. de Regul. conf. 5. nu. 1. in 1. c. dicitio. Panorm. in d. cap. porrectum, nu. 10. De Vechis in Praxi de Novit. disput. 13. dub. 15. nu. 4. & Sanchez lib. 6. ad decal. cap. 9. nu. 7.*

5 Dixi, naturalis, quia pactorum, ac contractuum observatio, simpliciter, & absolute est de iure naturæ; nam Natura dicitur, quod promissiones, & pacta debent observari, *Sylva. ver. obligatio, in princ. Comar. var. resoluit.*

lib. 3. cap. 18. & Præf. qu. 9. cap. 29. Sanchez, multis citatis lib. 1. de sponsal. cap. 7. nu. 16.

6 Isthæc autem obligatio, an magis nascatur ex iuramento, vel promissione, docet *Sylva. d. ver. obligat. q. 4.* satis est, quod in dicta Professione reperitur utroque; etenim Proficiens, iuramento promittit obedire, & vovet Regulam observare.

7 Est item, hæc obligatio de iure canonico, & civili, cap. 1. de pactis, & cap. iuramentum 122. quæst. 5. & Insul. de obligat. & quos modis contrahatur obligatio, & iuris gentium *S. Doctor, ff. de pactis.*

8 Et constat ex definitione contractus, quam assignat *Ulpian. in l. labeo. ff. de verb. significat. ver. quod sit ultro, citroque obligatio, ex partium voluntate, & passione consurgens; pro ut, post multos notat Rebbe. de obligat. lib. 1. p. 2. q. 1. sect. 1. nu. 15. & D. Thom. quod lib. 1. ar. 15. in corpore, in responsione ad 1.*

9 Proinde, necdum iure naturæ, verum etiam Canonico, & civili, Religio potest cogere suos Professos ad sibi obediendum, & serviendum in omnibus, quæ sunt secundum Regulam.

10 Et è contrà, Professus potest suam Religionem convenire ad se fovendum, & exhibendum sibi alimenta, in omni loco, & tempore necessaria; & hoc vigore pacti; non nè pacto conveniit mecum est enim pactum, civile, & naturale vinculum, quo pactizantes astringuntur, stare promissis, & convenientia observare, de qua re vide, quæ dixi *p. 1. tract. 12. de obligat. non alienari, qu. 25. & seq.*

Modus, & forma expressæ proficiendi, quoduplex sit? Quæst. 2.

Triplex est modus expressè proficiendi

tendi; nempe, Ego N. promitto, servare Regulam, vel, Ego promitto, vivere secundum Regulam, aut, Promitto obedientiam, secundum talem Regulam, prout mirifice, & eleganter docet D. Thom. 2. 2. quæst. 186. ad 1. & quodlib. 1. quæst. 9. ar. 4. seu art. 20. & habetur in *Declar. nostrarum* Constitut. dist. 1. de *Profess. cap. 15. lit. C. fol. 63.*

2. Si modò roges, quæ differentia sit inter prædictos modos profitendi? Respondet D. Thomas cit. loc. quodlib. quòd Religiosus, qui in sua Professione vovet, se servaturum Regulam, videtur se obligare Voto ad singula, quæ continentur in Regula; & sic contra quodlibet eorum agendo, peccaret mortaliter; & ex hoc sequeretur, quòd Religiosis status esset Religiosis in laqueum peccati mortalis, quòd viz, ane nunquam posset decerni.

3. Qui autem proficetur, non quidem servare Regulam, sed vivere secundum Regulam; ex significatione verborum non tenetur ad omnia, quæ continentur in Regula; sed solum tendere, ad hoc, ut mores suos dirigat, instruat, & informet secundum Regulam; adeò, ut Regula sit idea, & exemplar eius actionum, quòd non tollitur; nisi per contemptum.

4. Qui autem proficetur obedientiam secundum Regulam, cautius, & prudentius se gerit; quia tunc profitendi modo nihil contrariatur; nisi id, quòd est contra præceptum Regula; Hactenus D. Thom. vbi supra.

5. Primo modo profitentur Patres Minorum, vnde ad singula quæque minima, in Regula contenta, ex voto videntur obligati; iuxta præcitatam doctrinam D. Thomæ.

6. Quòd item videtur decisum à Clem. VI. in Concil. Viennensi, & habetur in Clem. exini de *Paradiso*, de verb. signific. in 6. vbi declarando Regulam Minorum, & eorundem, profitendi modum, ait, quòd Fratres Minores ex Professione Regula obligantur, non solum ad tria substantialia Religionis Vota, nuda, & absolute; verum etiam ad implenda omnia, quæ sunt, ad ipsa pertineantia, quæ Regula ipsa ponit.

7. Et subiungit, Nam si ad hæc tria tantum præcisè, & nude obligarentur, promittentes se servare Regulam, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate, & non etiam ad omnia alia contenta in Regula, quibus hæc tria modificantur, pro nihilo, & vane profiterentur hæc verba: Promitto, semper hæc servare Regulam, ex quo de his verbis nulla nasceretur obligatio: hæc ille.

8. Verum enim verò, qui proficetur, servare Regulam, quoquo modo, & forma proficetur, non censetur vovete, se observare, omnia quæ sūt in ipsa Regula ex Voto; quia hoc esset ad impossibilia obligare, aut manifestò periculo spiritualis vitæ se exponere; sed solum per illa verba intendit, se obligare

Tom. 2. Par. 4.

ad vitam Regularem, quæ essentialitèr cōstitit in illis tribus Vocis Religionis, & in alijs præceptis Regule, & consimilibus, uti estendere in perfectionem, & sine contemptu Regule in Religione vivere, prout luculentèr ostendit noster Syl. ver. Religio 1. qu. 8. & est expressa mens D. Thom. in 2. 2. d. quæst. 186. in responsione ad 1. & in d. quodlib. ibi, Quòd Religiosus, qui proficendo voveret, se servaturum Regulam, videtur se obligare ex Voto ad singula, quæ sunt in Regula; nota ly, videtur, hoc est, extrinsecè, & secundum sonum verborum videtur, ita se obligare.

9. Sed in rei veritate, ex intentione Instituentis Regulam, & Profitentis, non est ita; tum quia, proficiens non intendit obligare se ad impossibile; nec se exponere manifestò periculo animæ suæ; sed prout consuetum, est, profiteri in tali Ordine.

10. Tum quia non potest præsumi, quòd Patriarcha Sanctus Franciscus voluerit suos Fratres ad singula in Regula contenta ex præcepto obligare; hoc enim fuisse huiusmodi Fratres in gehennam mittere.

11. Vnde, benè subnequit D. Thom. ibi, S. Hiergò Patres, qui Ordines instituerunt, nolentes hominibus incurrere damnationis laqueum; sed magis viam salutis; ordinaverunt talem Professionis formam, in qua periculum esse non posset: hæc ille.

12. Quibus additur decisio præfati Domini Papæ in prædicta Clem. exini, vbi dicitur, quòd Minorum observantia, ex vi Regule non amplectitur omnia, ut præcepta, prout ibidem est videre, & Nicol. IV. in Clem. exini, qui seminat, cod. tit.

13. Benè verum, quòd prædictus modus profitendi, fuit occasio multa dicendi, quibus opus fuit Decisione Papæ, Mirand. som. 1. Manual. Prælat. quæst. 25. ar. 2. concl. 1. vbi immeritò conquiritur de Sylvestro, ex quo in favorem Minorum multa adducit; & ibid. citat decisionem Papæ, ver. 3. hoc patet.

14. Secundo modo profitentur Fratres Ordinis S. Benedicti, prout idem D. Thom. testatur in cit. loc. quodlibet.

15. Tertio modo profitentur Prædicatores, prout est videre in cap. 15. de Professione, dist. 1. fol. 60. vbi forma faciendi Professionem, sub tali ferie verborum explicatur.

Ego Frater N. facio Professionem, & promitto obedientiam Deo, & E. Mariæ, & E. Dominico, & Tibi N. Magistro Ordinis Fratrum Prædicatorum, & Successoribus tuis secundum Regulam B. Augustini, & Institutiones Fratrum Prædicatorum, & quòd ero obediens Tibi, iniquè Successoribus, usq; ad mortem.

16. Cùm autem sit alij Priori euscunque, loco Magistri Ordinis, ponitur nomen Prioris Loci, in quo Professio faciendâ erit, dicendo,

T.

gendo,

cendo, *Et Tibi N. P. Priori talis Loci, vice Magistri Ordinis Fratrum Prædicatorum, & successorum eius.*

17 Verum, si Ordo, tempore Professionis, Magistrum non habeat; satis erit, promittere obedientiam Præsidenti, vice Magistri Ordinis, absq; expressione nominis, dicendo

Promitto Obedientiam Tibi N. Priori talis Conventus, vice Magistri Ordinis Fratrum Prædicatorum, prout declaratur cit. loc. Constit. in l. i. f. pag. 64. col. 3.

Quæ verba dicti modi profitendi, singulariter declarantur, & quam apprimè dicuntur in dicto *Loco Constit. Prædicatorum, & à Festo in summario earundem Constit. de modo faciendi Professionem, cap. 37.*

18 Exinde constat, quod obedientia, quæ promittitur Dominicani, duo de per se respici; vtpotà, *Regulam B. Augustini, & Institut. Prædicatorum.*

19 Unde, respectu Regulæ Prædicatorum ex voto obligantur, servare ea, quæ ponuntur in Regula, tanquam præcepta, & quæ Prælati secundum tenorem Regulæ, sibi præceperit; cetera verò, quæ non continentur in Regula sub præcepto; sed, vt consilia, & similia, non eadunt sub Voto.

20 Unde, ea prætermittentes, non peccant mortaliter; ex quo promittunt, obedire secundum Regulam, hoc est, præcepta servare, vt præcepta, & consilia, vt consilia, prout *D. Thom. in corp. d. quodlib.*

21 Respectu verò Institutionum, non obligantur, nec ad culpam mortalem, nec venialem; sed solum ad penam taxatam sustinendam, prout idem *D. Thom. in d. loc. 2. 2. & ibidem late Caiet. & Sylv. ver. Religio 3. q. 1. ver. aduerte tertiò.*

22 Et hoc ex intentione Legislatoris, prout coulat ex *Prolog. Constit. l. xi. 6. ibi, vt iurati, & paci totius Ordinis provideamus; volumus, & declaramus, quod Constitutiones nostræ non obligent Nos ad culpam; sed penam.*

23 Hinc, forma huiusmodi profitendi plurimè celebratur à *S. Thoma*; quia in effectu est cautissima, & securissima, pro animarum salute.

24 Bene verum est, quod Fratres Prædicatorum, aliundè possunt peccare; etiam respectu prædictarum Institutionum; nempe, ex libidine, negligentia, & contemptu.

Quid autem sic peccare ex negligentia, & contemptu positiuo, vel negatiuo, docet lepidè *Caiet. in d. art. in fin. & Sylv. cit. loc.*

An Professio possit fieri per Procuratorem? Quæst. 3.

A Firmat *Syl. verb. Relig. 3. quæst. 15. Nouar. de Regul. conf. 42. vbi agit*

de quodā Nouitio Canonico, qui scit Professionē per Procuratorem, *Rodr. tom. 3. q. 1. ar. 13. Miranda tom. 1. Manual. quæst. 24. art. 1. concl. 3. à Sancto Familo Theol. lib. 5. quæst. 200. & 201. & Lexana tom. 1. summ. cap. 2. de rat. Votorum Profess. n. 29.*

1 Tum quia, quilibet actus fieri potest per Procuratorem; nisi expressè sit à iure prohibitus, vt in *l. 1. f. de ius, ff. de Procurat. & docet Regula 68. potest quidem Regul. in 6.*

2 Ille autem actus, de quo agitur, nunquam expressè reperitur prohibitus, vt patet, discurrendo per text. & *Glos. vtriusque in vii, & maxime leg. Pomponius, ff. de Procurat. & cap. qui ad agendum de Procurat. lib. 6. iuncta Glos. vbi multi casus excipiuntur, id est non excipitur, prout notat *Syl. cit. loc.**

3 Tum etiam, quia matrimonium, etsi sit Sacramentum, & de sui natura indissolubile; tamen etiam hodiè post *Conc. Trid.* potest fieri per Procuratorem; prout de comuni docet *Petrus Ledesma de matrim. ad 3. p. D. Thom. q. 42. ar. 1. in script. difficil. & Rodrig. vbi supra, & habetur in cap. final. de Procurat. in 6.*

4 Et argumentum de sumptum à matrimonio carnali ad spirituale, bene valet, vt dicitur in *cap. inter corporales, de translat.*

5 Verumtamen, prædicta decisio nequit præcari sine timore, & magna cautela; nā iuxta dispositionem prædicti *cap. final. de Procurat. in 6. ibi, Procurator ad matrimonium contrahendum non censetur idoneus; nisi habeat speciale mandatum ad contrahendum.*

6 Itē, sic specialiter influens, non potest alium deputare; nisi hoc idem specialiter sit commissum.

7 Itē, si Procurator, antequam contraxerit, reuocetur à Domino influente; contractum postmodum matrimonium ab eodem; licet idem ipse, quāvis ea, cum qua contraxit, reuocationem huiusmodi præstare ignoret, nullius momenti existit, cum illius consensus defecerit sine quo, firmitatem habere nequit; hoc *ibi.*

8 Itā pariter dicendum est, de Procuratore cum speciali mandato ad solemniter profitendum in hac, vel in illa tali Religione; quis enim certò sciet, mandatum non fuisse, vi, & metu extortum? aut fuisse reuocatum, mox, vbi Procurator huiusmodi iter habuerit, vel paululum ante Professionem relicta? nihil inconstantiū humana Voluntate; & nihil facilius, quā de commissis penitere.

9 Proinde, *Glos. additio in d. cap. final. in ver. reuocatus, quam sequitur 1040. A. d. subnectit, sed spūs consuli, quod post contractum Procuratoris fiat ratificatio Consuetudin.*

10 Et hoc ob particulam, & timorem consensus prædicti, ob cuius defectum nulla esset Professio; quandoquidē matrimonium, siue sit corporale, siue spirituale, pro sui radica-

fiditate; exigit mutuum consensum contrahentium.

12 Item, volens profiteri, in ipso ferè Professionis actu soler, debetquè in multis edoceri, & interrogari p Prælatus Ordinis; quipè qui, nomine Religionis, in multis protestatur, se eiusdem Professionem acceptare, cū quibusdam conditionibus, & pactis, quibus ipse constituens tenetur respondere, & veritatem dicere, quòd non sit coniugatus, non in aliqua Religione Professus, non criminofus, non aliqua infirmitate impeditus, & similia, quæ aut sunt ignota Procuratori, aut debent Principali intimari.

13 Quibus additur examen Nouitiatum, & probationis annus, an intrà septa, vel fortis sit peractus; nàm hodie susceptio habitus, cursus Nouitiatum, & Professio copulatiuè requiruntur, & debent fieri in Locis assignatis, iuxrà *Decreta Clem. & Urban. VIII.* de quibus suprà dixi.

14 Item, an is, qui per Procuratorem, intendit profiteri, complerit Nouitiatum annum, sine aliqua protestatione præuia? nàm, completo probationis anno censetur tacitè Professus.

15 Et tacitè Professus, cū sibi vacaverit, poterit de præsentia expressè profiteri, iuxrà morem suæ Religionis.

16 Et tandem, debet attendi Regula, an id, quod est de iure communi, amplectatur; nàm generi per speciem derogatur, de *Regul. iur. in 6. Regul. 34.* quò fit, vt Procurator ad eligendum in Capitulo, possit institui secundum iura; scūs autem, in Ordine Prædicatorum; ex speciali statuto, multoties à Domino Papa confirmato.

Professio expressa, an debeat fieri in scriptis, vel sub aliqua certa forma verborum? Qu. 4.

1 **P**rofessio expressa potest fieri verbis, aut scripto, vel utroquè modo simul, & in hoc distinguitur à tacita, quæ nec scripto, nequè verbo fit; sed quibusdam actibus externis, de quibus infra dico, & docet l'iminent. *Ioan. de Tarrecremata in cap. omnes f. gmina 27. quest. 1. Lapis in sua allegat. 128. Miranda tom. 1. Manual. Prælat. quest. 24. art. 1. conclus. 1. & Paulus Layman. lib. 4. Moral. tract. 5. num. 1.*

2 Nec requiritur certa forma verborum ad sui validitatem; etenim nullum ius reperit, quod hunc præscribat modum, profitendi, cū clausula irritata; Vnde semper valet, per quæcunque verba fiat, etiam, si non fuerit servata forma Regularis, id est scripta, & posita in illa Religione, in qua

Religiosus proficitur, *Panorm. in cap. porrellum, de Regul. & Sylu. ver. Religio 3. quest. 9. ver. sed aduertit.*

3 Tūm quia, Profitens profitèdo se obligat Deo primò, principalitèr, & immediatè; Promissio autem facta Deo, non potest vitari per inobservantiam forme contractus; dummodò in Professione concurrant, & reperiantur alia substantialia; nèpè, vt promittantur tria vota explicitè, vel implicitè, observanda in aliqua Religione approbata à S. Sede; vt patet in excommunicatione, quæ per quæcūq; verba potest ferri, ex *cap. sacro, de sent. excom. tūm etiam; quia testamentum, & quilibet alius contractus, per quævis verba declaratus, valet, siuè boc, vel illo modo stipuletur, aut solemnizetur, in prima, vel tertia persona; dummodò non mutetur substantia facti, per ea multa iura, quæ afferit *Glos. in cap. dudum 20. de Conser. Coniug. in ver. substantia veritatis.**

4 Ità parum refert, quòd isto, vel illo modo Professio emittatur; dummodò non mutetur eius substantia, vt dictum est; nec talis actus, ad sui robur indiget scriptura.

5 Nihilominus, ad omnem bonum finem debet in scriptis notari, ex *cap. Vidua 20. q. 1. ibi, Scriptis Professionem faciat, à se, aut signo, aut subscriptione notatam, & ibid. Glos. ver. scriptis, ubi ait, non q. sit necessaria scriptura; sed, vt scriptura propria obuiet ei, qui contrahent.*

6 Proinde, *Clem. VIII.* autoritate Apostolica decrevit, vt Superior cuiuscūq; Conuentus, in quo Nouitiatum fuerit institutum, librum habeat, in quo vnus cuiusquè Nouitij Professio registretur, illamquè Nouitius Professus, manu propria, ac duo testes, qui præsentès fuerunt, subscribant.

7 Conuersus verò litterarum ignarus, propria manu signū Crucis apponat; & hic liber cum alijs Monasterij scripturis asseruetur, prout habetur in prædictis *Institut. in fin. S. Superior.*

8 Idem censuit Sacra Congreg. Eminent. Cardin. addendo, præter ea, quæ dicta sunt, debere Profitentem sua manu, in dicto libro, seu registro, ætatem suam scribere, & fateri, se spontè esse Profectum.

9 Præter hæc, in Ordine Prædicatorum, quando quis proficitur, in eo iam dicto libro conscribitur nomen Profitentis, & eius, cui proficitur, & dies, mensis, & annus; prout habetur in *Declaratione nostrorum Consil. de Profess. cap. 15. dist. 1. fol. 61. col. 1.*

Et hoc totum, in remedium humanæ malitiæ, qua homines pleni, sæpè dicunt de nullitate contractus, sine causa, & iustitia.

Professio, an possit probari per testes? Qu. 5.

ET quidē, possit censeri; & est definitio cap. nup̄r, de testibz, adiuncta *Glos. ver. sui Ordinis*, ubi dicitur, quod Monachi deponentes cum iuramento, faciunt sēdem ad probandum eorum Professionem, & habetur in *l. an exercendus, C. de fide instrum. ibi, testis de positione probant, sicut, & instrumenta.*

1. Iūmō, probatio per testes cū magis valida, quia per viam vocem fit magis probatio, quam per instrumenta, quæ probant per vocem inortuam, *C. y. in rubr. C. de test. & Glos. in rubr. ff. de fide instrum. in princip.*

3. Et plūs creditur vīz voci, quā, mortuæ, *Trafes de Franch. decis. 278. & Ric. post multos 1. par. prax. fori Eccles. decis. 437. de testib. in 1. editione.*

Quot, & quæ requirantur, ad hoc, ut Professio validè fiat? Qu. 6.

RE vera, multa requiruntur ad validè proficiendum, & Primò, qualitas, & aptitudo personæ Vouentis, ut scilicet habeat legitimam ætatem; nēp̄, sexdecim annos completos; & quòd cum Religioso habitu, per annum continuum in probatione steterit, *ex Conc. Trident. d. sess. 25. Regul. cap. 15.*

2. Secundò, quòd sit mentis capax, & sui iuris, & alteri non obligatus; adeò, ut nullum habeat impedimētum, quod simpliciter, aut in omni, vel in aliqua particulari Religione censetur essentiale.

3. Tertiò, consensu liber, & acceptatio eius, ad quem spectat, Professionem acceptare, & Religioni incorporare, *ex cap. porcellū, & cap. ad Apostolicam, de Regul. ibi, per Professionem emissam pariter, & acceptatam.*

4. Quartò, ut Professio fiat in Religione approbata à Sancta Sede, *ex cap. vñr, de Voto, in 6.*

5. Et tandem requiritur Locus determinatus, *ex Constit. Clem. & Probam. VIII. Taberna, & Armilla ver. Professio, & Sylva, ver. Regul. 5. quæst. 1.*

Quinam effectus sequantur ad Professionem ritè factam? Qu. 7.

Plenissima remissio peccatorum; Primò, sequitur ad Professionem solemnem; nisi adsit obex, ex parte Proficientis, prout *D. Thom. 2. 2. quæst. 18. art. 3. & ibid. elegantè Caier. & 4. sent. dist. 4. an. 3. art. 3. ad 3. & quodlib. 3. quæst. 13. & in trall. de excell. Relig. in Opusc. & Caier. in 2. 2. quæst. 18. art. 3. unde, Professio ritè facta, dicitur alterum Baptisma.*

2. Secundò, omnia Vota simplicia, & Iuramenta pia, ipso facto, per Professionem expirant, prout idem *D. Thom. cit. loc. & Palud. in d. 4. sent. dist. 38. q. 3. ar. 1. coneluf. 6. & colligitur Doffres ex cap. scriptura, de Voto.*

3. Tertiò, per Professionem tollitur Irregularitas, ex defectu nataliū; quò fit, ut Illigini omnes, & Spuriū in aliquā Religione, Profess. ad Sacros Ordines; absque dispensatione possint promoueri, *ex cap. 1. de filijs Præbiteror. & cap. 1. dist. 65.*

4. Et sic de iure communis possint ordinari; secus autē ad Dignitates assumū; quia in hoc indigent dispensatione, *Rodrig. tom. 1. quæst. 13. ar. 3. Saar. de censuris, disp. 50. sect. 5. nu. 12. Simon Manolus lib. 1. de Irregul. cap. 10. & Sanchez lib. 5. Decal. cap. 5. nu. 9.*

5. Quartò, Professio Religiosa tollit, & aufert maculam, quòd acinus temporales quamobrem, damnatus de crimine furti, vel pericuri, ubi fuerit in Religione Professus, potest in testem, & similes actus iudiciarios admitti, prout colligitur *ex Ambien. de Monach. libi, Conversationis Monachalis vita; sic est honesta, ut omnem quidē humanam hominis maculam detergat.*

6. Quintò, Professus, per Professionem soluitur à Patria potestate, ex quo per eam, Religiosus penitus trahit in potestatem suorum Superiorum, *Glos. communiter recepta in l. si ex causa, S. Papiuanus, ff. de dñonibus, & dixi suprà de Nouit.*

7. Sextò, Professus, ob Professionem iam dictam non potest exheredari, etiam ob ingratitudinis notam, antea commissam, *ex Donella Iustiniani Imperatoris, & habetur in causa 19. q. 3. cap. vñ. Couar. in cap. Raynatus, nu. 28. de testam. & Egomet dixi suprà de Nouit.*

8. Septimò, Professus, per Professionem, absoluitur à matrimonio contracto, rato, & non consummato, & multò fortius à contrahendo.

9. Octauò, acquiritur ius ad vīctum, & vīctū, & ad omnia sibi à Religione ministranda; nēp̄, quæ sunt vīctui necessaria.

10. Nonò, Professus, titulo Professionis, quasi ad titulum beneficii largè sumpti, potest, & debet ad Sacros Ordines promoueri, & similia, ut patet ex decis. 1.

Professio, cum voto solemnī solius Obsequii, absque expressione Paupertatis, & Castitatis, an sufficiat ad faciendum Professos, verè, & propriè Religiosos? Qu. 8.

IAM diximus, quòd Regulares, non vno, & eodem modo Professionem emittunt; quidam enim expressè, post probationem.

bationis annum, in manu eius, qui potest Religionem incorporare, profitentur Votum. Continētia, Obedientia, & Paupertatis; quæ tria vota sunt essentialia omni Religioni.

2 Quidam autem addunt, & quartum; nempe, Votum Vitæ Quadragesimalis, ut Minimi, aut de redimendo captiuos, ut Fratres B. Mariz de Mercede, vel de militionibus habendis, ut Patres Societatis Iesu, quo expressè se obligant obedire Romano Pontifici.

3 Alij, ut Patres Ordinis Prædicatorum, per hæc verba profitentur, *Promitto Obedientiam, secundum Regulam B. Augustini*, non vouendo expressè Castitatem, & Paupertatem.

4 Sic pariter vouent Milites Ordinum Militarium Calatræ, & Alcantaræ in Hispania; etenim solum vouent Obedientiam, secundum Regulam B. Benedicti, vel Cisterciensis.

5 Proinde, quidam rudis ingenij, temerè dixerunt, hos verè, & proprie Religiosos non esse, de quibus satis miratur *Nauar. de cons. 1. de Regul. n. 18.*

6 Tum quia, ad hoc, ut Votum Paupertatis dicatur solemne, & sufficiens ad constituendum quæpiam Religiosum, non requiritur, ut nominatim exprimatursed satis est, vouere Regulam, à Sancta Sede approbatam, quæ de sui intrinseca ratione includit prædicta tria vota; secus non diceretur esse status requiei, & perfectionis, ex *cap. cum ad Monast. in fin. de statu Monach. & docet Innoc. communiter receptus in cap. consilium, de Regul. & Nauar. cit. loc. 1. 2.*

7 Tum etiam; quia principalis, & essentialis Religioni est Obedientia; nam per eam maius bonum Deo offertur, nempe, propria voluntas, & bona animæ, quæ præferuntur bonis corporatibus, & exterioribus, quæ per alia vota offeruntur.

8 Tum item; quia Votum Obedientie continet in se alia Vota, & non è conuersos qui enim promittit Obedientiam, promittit, castè, & sine proptio viuere; prout lepidè declaratur in nostris *Constitutionib. dist. 1. de Profession. cap. 15. lit. C. fol. 61. col. 3.*

9 Nec reperitur Prælatus, ita sciolus, qui non declararet aulicitates Ordinis, & essentialia Religionis, volentibus Profiteri, vel Religiosis habitum suscipere; & ad hæc obligare, cum Professionem emittunt.

10 Quibus adde, quod in *Regula B. Augustini* nil magis expressè continetur, quam Obedientia, Continentia, & Paupertas; ibi, *Sed ab ipsis appeti, vel appetere velle, criminofum est*, & ibi, *Nihil proprium dicatis; sed sint vobis oia communia*; & ibi, *Hæc igitur sunt, quæ, ut obseruetis, precipimus in Monasterio cõstituti.*

11 Igitur, qui Regulam B. Augustini vouet obseruare; profectio vouendo intendit se ad prædicta obligare, & astringere.

Notitius, si fortè ex causa in fine anni probationis, transmutatur de uno in aliud Monasterium, an debeat ad Professionem admitti à Prælato, & Capitulo Domus, in qua degit, an verò à Capitulo Domus, à qua recessit? Q. 9.

1 **R**espondeo, quod debet Professio-nem facere in manibus Prælati illius Domus, in qua ad præsens reperitur, quia recipere, & Religionem incorporare, est actus iurisdictionis; necdum respectu Religionis, in qua admittens habet iudicium facere, & de Religione disponere, uti Caput, & Ordinarius Prælatus.

2 Verum etiam, respectu ipsius Proficientis, quem supponitur habitum suscepisse ad Profutendum in manu sui Prælati, suo loco, & tempore; sed ita est, quod iste Nouitius, de quo agitur, non est subditus, nec subijcitur alteri; nisi Capitulo, & Prælato Locij, in quo peritur, ergo; Nec Prælatus, & Capitulum alterius Domus potest exercere iurisdictionem in aliena Domo; quia hoc esset extralimites suæ Pærecie, & alterius iurisdictionem occupare, *Rodrig. tom. 3. q. 9. art. 1. & 2. Abbas in cap. solus, nu. 4. de Maior. & Obed. & Zacharias Pasqualis de cons. 41. 6. nu. 6.*

3 Benè verum est, quod non debet ad Professionem admitti; nisi prius præcesserit informatio, quodam moribus ipsius volens profiteri; quoniam non potest quis iudicari habilis ad Profutendum; nisi mores ipsius noscantur, ad præscriptum *Triden. sess. 25. de Regul. cap. 15.*

4 Hinc, spectat ad Capitulum, & Prælatum Domus, in qua maiorem partem Nouitiatu pereggit, informare Capitulum, & Prælatum Domus, in qua Nouitius profiteri debet, & iuxta talem informationem est iudicandum pro rata temporis de habilitate, vel ineptitudine Nouitij.

Quinam Prælati possunt ad Professionem admittere, & Religionem incorporare? Quest. 10.

Dixi latè in *tract. de Recip.* ubi multa habes de consensu Capituli, & Prælati, ad Professionem requisitis, q. 2, 3, 4. et 5.

Congregatio Eminent. Cardinalium, an possit, quempiam ad Professionem admittere? Quest. 11.

1 **A**ffirmatiuè, si hoc peragat, ex speciali commissione Dom. Papæ; secus

secus autem de iure communi, *Nauar. de Regul. conf. 62. nu. 4. & sequen.* in 1. editio. quia ad Professionem admittere, spectat ad Conuentum, de cuius præiudicio agitur, & Prælatus illius immediatus; non autem ad Superiorem mediarum, argum. *cap. ad Apostolicam, de Regul. & additur, quod hodie Professio, ad hoc, vt valeat, debet fieri in Conuentibus designatis, iuxta Decreta Clem. VIII.*

Profectio solemnisi, an per simplicem Religiosum, de licentia sui Superioris possit admitti? Quest. 12.

1 **Q**uamuis de iure communi ad Professionem validam requiratur, eam acceptari à Prælato Ordinis, cum consilio, & consensu Capituli; cum agatur de damno, vel vtilitate Monasterij, ex *cap. porrectum, & cap. ad Apostolicam, de Regul.*

2 Nihilominus, iste actus admittendi, & Religioni incorporandi potest akeri committi, etenim de ratione iurisdictionis Ordinariæ est, vt possit, & valeat vices suas alteri committere, & in hoc dūtingitur à Delegatione, prout dixi supra in *tracl. de Recip. quest. 3. & docent Layman lib. 4. tracl. 5. cap. 5. de statu Religiosorum, nu. 5. in 2. conditio. & alij multi, quos allegat Dian. p. 3. tracl. 2. de dub. Regul. resol. 70.*

3 Verum, si simplex Religiosus quempiam admittet, sine licentia veri Prælati, seruatis alijs de iure seruandis, debet puniri, vt usurpator iurisdictionis, & Professio in eius manu facta, incipit valere à die ratihabitionis factæ per Prælatum, quam si noluerit ratificare, & ratam habere, de nouo recipiat illam; secus erit nulla ex defectu auctoritatis in acceptante, *diuanda tom. 1. Manual. Prælat. q. 24. ar. 3. & Bonac. de claus. q. 2. pun. 10. diff. 2. §. 5. nu. 1. & 9.*

An Professio possit admitti, & acceptari per Laicum, ex Delegatione Abbatis? Quest. 13.

1 **A**ffirmant Innoc. in *cap. porrectum, de Regul. Cardinalis in cap. insinuante, qui Clerici, vel Monachi, & alij, quos sequitur Rodriq. tom. 3. quest. 17. ar. 12. & Bonac. de claus. quest. 2. pun. 11. diff. 2. §. 5. nu. 8. & aiunt, Quod mandato Abbatis, Secularis Clericus, vel Laicus sufficit, vt recipiat Professionem, & idem est, etia si sine eius mandato, si tamen nomine eius facit, & postea ratum habeat; verum est tamen, quod antequam ratificet, non erit votum solemnè; hæc illi.*

2 Nihilominus, an eo videri, talis delegatio non debet fieri Laico, nullo modostrum,

quia Laicus non est capax iurisdictionis spiritualis, nec Ecclesiasticæ dominatur, vt dicitur in *cap. nullus, de elect. in 6. & cap. 1. de stat. & qual. Ordin.* quia hæc pululat ex potestate clauium, quæ nullatenus potest Laicis conuenire; nec etiam ex delegatione.

3 Tum quia, in ipso actu Professionis, Prælatus ad Professionem admittens, debet Vestes ipsius Profitentis benedicere, & preces, & alia diuina recitare, & multa Profitentem de Religione edocere, quæ repugnant Laico; secus foret, atare in Bone, & Asino.

4 Et adde, quid refert in manu Laici proficere? Si omnino sit expectanda ratificatio, seu innouatio veri Prælati Regularis, sine cuius ratihabitione nihil valet, adeo, vt annus probationis legitimus, ceteraque Professorum iura incipiant currere à manifesta ratificatione Prælati ita, vt de præterita Professione nulla ratio habeatur ex defectu potestatis, de qua re vide, quæ dico in *tracl. de Recipiendis, q. 4. & Bonac. cit. loc. nu. 9.*

Profectio Nouitiorum, an possit à Prælato differri, expleto probationis anno? Quest. 14.

Dico, quod sic, per ea multa, quæ latè dixi in *tracl. de Nouis, q. 17.*

An liceat refragari Nouitio profisteri volenti, si alijs sit idoneus? Qu. 15.

Dixi in *tracl. de Recip. quest. 6. & in tracl. de Magistr. Nouis, q. 8.*

Profectus tacite, vel expresse, an possit validè contrahere? Quest. 16.

1 **D**ivus Thomas communiter receptus in 2. 2. q. 88. ar. 7. Negat, ex quo votum solemnizatum per Professionem ad certam Regulam à Sancta Sede approbatam, impedit matrimonium contrahendum, & dirimit contractum, etiam ratum; dummodò non fuerit consummatum, *cap. antiqua, de Voto, in 6.*

2 Et hoc ideo, quia tam susceptio Sacri Ordinis, quam Professio Religiosa reddit inhabiles ad contrahendum, & est manifesta decisio *cap. rursus, qui Clerici, vel vouentes, & Conc. Trid. sess. 24. de matrim. Canon. 6.*

3 Quo autem iure, Professio hoc habeat facere, an purè diuino, an verò purè positio? quæstus est; circa quod diuersificat Doctores.

Quidam probabiliter dixerunt, primo modo Professionem inhabilitare ad contrahendum; quia qui rem suam vni promittit, & tradit.

traditū absolute, iure Naturali, & Divino, non potest illam à donatōis auferre, & alteri tradere; nam Deus vult, & natura dicit, stare promissis, & quod res traditæ non reuocentur, eo inuito, cui traditæ sunt, prout immunitè docent *Forenses*.

4 Religioſa autem per ſolemne Votum ſe Deo tradidit, & Religioni absolute, & irrevocabiliter, realiter, & perſonaliter.

Ergo non poterit ſe poſtea tradere cōiugi, & ſi ſe tradat, nulla erit traditio, ex quo ſui iuris non eſt, nec poteſt de ſe ampliùs diſponere; prout latè poſt multos offendit noſter *Dominicus à Soto de iuſt. lib. 7. qn. 2. art. 5. poſt conſeſſionem 2.*

5 Quidā autem rectiùs putant, hoc Profeſſioni competere ſecundo modo; nempe, ex conſtitutione Eccleſiæ, prout latè probat *Caiet. in d. loc. 2. art. 7. & Gloſ. in d. cap. rurſus* ait, quòd ſi non eſſet Eccleſiæ conſtitutio, teneret matrimonium, à Religioſo, vel Sacerdote Sæculari contrahendum, *ſyl. ver. matrim. 7. qn. 5. & alj plures, quos ſequitur à S. Pauſo lib. 5. Tbeſ. de Religioſo ſtatu, q. 232.*

6 Ex eſt decilio Bonifacij VIII. de Voto, & Voti Redempt. cap. vñ. in 6. ibi, *Quòd Voti ſolemnitas, ſola conſtitutione Eccleſiæ eſt inventa;* & *Gloſ. ibid.* docet, quòd Votum ſolemne, non autem ſimplex dirimit matrimonium contrahendum, & impedit contrahendum, ex Inſtitutione Eccleſiæ; hinc, ſi quis emitat Votū Religionis, nempe, Paupertatis, Obedientiæ, & Caſtitaſis in aliqua Religione non approbata à Sancta Sede, poteſt cōtrahere, & ſi de ſacſto contrahat, tener matrimonium; quia deest illi ſtatu, in quo Religionis Vota emiſſa, approbatio Rom. Pontiſicis; Igitur Sancta Sedes eſt illa, quæ habitat, & inhabitat ad contrahendum.

7 Novitij Societatis Jeſu, elapſo biennio in illo ſtatu non poſſunt ampliùs contrahere, non ex natura Voti; quia ſimplicia ſunt, ſed ex *Conſtitutione Greg. XIII.* quam ad favorem eiusdem Societatis edidit, ſub anno Domini 1584. incip. *Aſcendente Domino.*

8 Quamobrèm, ſi Papa caueat, ut Votū Religionis, emiſſum corā tribus, vel quatuor Sæcularibus, valeat, habeatquè vim Voti ſolemnis; ſi Vonens non poterit validè nubere; quia per tale Votum incapax factus eſt ad nubendum, & inhabilis ad validè contrahendum, ex Inſtitutione Eccleſiaſtica, prout *Gloſ. & Caiet. in præcit. locis.*

Profeſſus de ſacſto contrahens, an ſit excommunicatus, vel Irregularis, & à quo Iudice debeat puniri? Qu. 17.

1 R Eſpondeo, quòd tam Profeſſus, quàm

Sacris Ordinibus inſignitus, ſi de ſacſto matrimonio contrahat, ipſo ſacſto eſt excommunicatus, ex *Clem. vñ. de conſanguinit. & affinit. in 6. ibi, Nec non Religioſos, & Moniales, & Clericos in Sacris conſtitutos, matrimonium contrahentes, reſervare, metu pœnæ, ab huiusmodi eorum temeritatibus auctoria cupientes; ipſos excommunicationis ſententiæ, ipſo ſacſto decernimus ſubiacere.*

2 Dixi, ſi de ſacſto contrahat; quia contrahentes ſponſalia de futuro, non incurrit; quia ſponſalia de futuro non ſunt matrimonium, ſed promiſſio matrimonij; lex autem, odioſa debet limitari, & reſtringi, *Caiet. in ſumm. ver. excomm. cap. 47. & Nanar. in ſumm. cap. 27. nu. 141.*

3 Quod procedit, etiam ſi poſt ſponſalia ſit copula ſubſequentia, affectu maritali; quia non ob id tranſeunt in matrimonium, ex *Conc. Trid. ſeſſ. 24. de matrim. cap. 1.* ſecus de iure antiquo, ſecundum quod loquitur *Caiet. cit. loc. & ſyl. ver. excomm. 9. caſu 41.*

4 Nec addidit, & conſumatum; quia ad hanc cenſuram incurrendam ſufficit, quòd matrimonium ſit contrahendum, licet non conſumatum; nam conſumatio matrimonij non eſt de ſubſtantia eiusdem, ut patet in matrimonio Patriarchæ Joſeph cum Beatiffima Virgine, quod fuit ſemper verum, & nunquam conſumatum.

5 Limita tamen in eo, qui clandestinè contrahit; vtpotè, ſine Parocho, & duobus teſtibus, *Petrus Ledefma de matrim. q. 65. ar. 9. dub. t.* quia, hodiè, contractus huiusmodi ex *Decreto Conc. Trid.* non eſt verè Sacramentum.

6 Item in eo, qui non habet intentionem contrahendi, etſi exteriùs ſimulet contrahere, *Suarez de cenſur. diſput. 23. nu. 17.* quia in *d. Clem.* puniunt voluntas, etſi effectum non ſit conſequuta, ut dixi, ergò, ubi non fuit voluntas, non habebit locum talis cenſura, quod tamen difficile evenire poteſt.

7 Item ſic contrahens ſit Irregularis, prout clarè dicitur in *cap. final. de bigamis, & cap. 1. qui Clerici, vel Vonentes, & cap. 2. eod. tit.*

8 Quæ Irregularitas eſt ex delicto, *Nanar. cap. 27. in ſumm. num. 95. & Tolet. lib. 1. cap. 26. num. 7.*

9 Benè verum eſt, quòd ad incurſum hanc Irregularitatem prærequiritur copula, ex *cap. debitum, de bigamis, & d. cap. fin. & docet D. Thom. in 4. ſent. diſtin. 27. q. 3. art. 1. qu. 1. ad 3. & ſenar. par. 1. ſ. 2. nu. 2. Clem. ſi ſarſus, de homicidio.*

10 Cognitio autem huius Criminis pertinet ad Inquiſitores Sancti Officij, quia Delinquentes in hoc, videntur malè ſentire de Sacramētis, & de Voto ſolemni, & eius obligatione, & conſequentè ſunt de hæreſi ſpectati, prout noſter *Anton. Souſa Aphoriſm. Inqui-*

Inquisit. lib. 1. cap. 8. nu. 16. Pegna 2. par. Direct. ad quæst. 49. comm. 74. Laur. Peyr. tom. 2. prim. Minim. in Constit. 9. Pauli V. nu. 20. Rodrig. tom. 3. q. 1. & alij plures in Comp. Rodrig. resol. 93. & Diana p. 1. tracl. 7. de penis. resol. 5.

11 Quod procedit, siue secreti, siue publice matrimonium contrahant, *Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 6. nu. 35.*

Profiteri cogentes, an sint excommunicati? Quæst. 18.

Dixi in tracl. de Recip. q. 12.

Professus extrahentes à Religione, an sint excommunicati? Qu. 19.

Dixi in tracl. de Recip. q. 15.

Professio tacita, quid sit, & quomodo inducatur? Quæst. 20.

1 **I**AM dixi supra, quod Religiosa Professio, veluti quoddam genus ad expressam, & tacitam; nihil aliud est, quam naturalis contractus inter Professum, & Religionem, in qua proficitur initus, & vltro, citroque obligatorius, quæ quippe generis definitio, utriusque convenit speciei, nempe, expressæ, & tacitæ, quia generis est i. adeo, ut ambæ in hoc tantum differant; quia Professio expressa est contractus expressus, seu declaratus voce, vel scripto, aut vtroque modo simul, ut dictum est.

2 Tacita verò solis actibus Professorum; etenim Professio tacita sit, seu inducitur, vel, ut melius dicam, præsumitur introducta, & illata per solum exercitium actuum, qui ad solos Professos pertinent; uti est, deferre patienter eorum habitum, promoueri ad Ordinem, eligi, vel eligere in Capitulo, & similia; prout habetur expressè in cap. *porrectum*, & cap. *Vidua de Regul. & cap. nullus, de elect. in 6. & Clem. eos, de Regul.*

3 Et patet ex vi nominis, & significatione vocis: quid enim significat *ly, expressa*, & *ly, tacita*? nisi quia illa est vocaliter, & solemniter declarata; hæc autem præsumpta, & interpretata, ob exercitium actuum Professorum.

4 Bene verum est, quod ad hoc, ut tale exercitium tacitam Professionem inducat, multæ præquiruntur conditiones. Primò, ut Religiosus exercens actum, qui ad solos Professos spectat, sciat, quod per talem actum, inducitur Professio tacita; scias si ignoraret; quia ignorans, & errans, non consentit, *l. si quis per errorem, de iurisdic. omni. iudic.*

5 Secundò, ut spontè exerceat; quia,

omne, quod fit per vim, & metum, est ipso iure nullum.

6 Tertiò, ut fiat de consensu eius, qui potest Religioni incorporare; quia contractus mutuus exigit cōsensum utriusque partis; qui quidem consensus declaratur, voce; aut scripto, vel signis externis, ut patet in mutuo, qui per externa signa potest valide contrahere.

7 Quartò, ut his actibus utens, habeat animum tacitè protestendi; quia actus agentium non operantur vltà voluntatem eorum, *Panorm. in cap. Vidua, de Regularib.*

8 Quintò, ut sit in legitima ætate constitutus, & completo probationis anno, ad præscriptum *Conc. Trid.*

9 Nam ubi non potest esse Professio expressa, nec habet locum Professio tacita, de quibus latè *Sylv. ver. Relig. 3. q. 19. Rodrig. tom. 3. q. 17. ar. 1. cum suo Compend. resol. 101. Miranda tom. 1. Manual. Prælat. quæst. 2. ar. 8. Barbosa in Decretal. in d. cap. Vidua 4. de Regul. nu. 2. Navar. in 4. comm. d. Regul. nu. 73. d. Sancto Fausto lib. 5. Tract. quæst. 198. Portell. ver. Profess. Nouit. num. 4. & Peyr. tom. 1. de Subdito, quæst. 1. cap. 26. §. 3. ver. circa Professionem tacitam.*

Professiones tacite, an tollantur per Concil. Triden. 1. Quæst. 21.

Notat Navar. de Regul. cons. 35. nu. 5. in 1. editio. Rodrig. cit. loc. cum alijs peritatis, & est Decisio Sac. Congreg. Concilii, quam refert *Armendariz in Add. ad recopilat. J. Navarre J. 7. tit. 18. de Relig. nu. 6. & l. 2. nu. 8. & Ioan. Maria Navar. in sua Lucerna Regul. ver. Professio, nu. 24.*

2 Dummodò, serventur in eis conditiones prædictæ, & alia, quæ sunt per *Trid.* decisa; tunc quia, ius antiquum nunquam censetur sublatum; nisi per novum in specie, abrogetur; adeo, ut expressa noceant; secus non expressa.

3 Tunc quia, *Decretum cap. 19. sess. 25. de Regul.* quo cautetur, ne detur audientia reclamantibus, & de nullitate Professionum dicentibus, elapso quinquennio, fundatur in ratificatione, & Professione tacita; quia tacitè Professi prohibentur de cetero habitum, dimittere.

4 Tunc item; quia *Sixt. V. & Clem. VIII.* qui fuerunt post *Conc. Trid.* manifestè protestati sunt, quod admittendi, & admitti, cōtra formam *Constitutionum* eorundem, si quovis modo, in Religione permanserint; nunquam intelliguntur Professum, nec tacitè, nec expressè; sed prorsus eiciantur, prout in illis est videre; quæ protestatio non esset necessaria, si Professiones tacitæ fuissent omnino per *Trid.*

Trid. sublatz: etenim sufficisset *Trid.* decisio.

5 Nec obstat, quod prædictum *Trid.* in cap. 16. d. sess. dicat, quod finito probationis anno, Superiores, Novitios, quos habiles inveniunt, ad profectum admittant, aut è Monasterio eos eiciant; nam per hæc verba Concil. non negatur, quod si post annum permanserint, non sint tacite Professi; sed tantum, dixit, eiciantur, & omisit decidere, quid de illis, si post annum non eiciantur; sed permanserint; verum sapienter omisit, quia casus omisus in aliquo statuto, remanet in dispositione iuris communis, ut dicitur in cap. successum de re scriptis, in 6. & habetur in l. commodissime, ff. de liber. & possumus. & l. si cum dotem, in princ. ff. solut. matrim. & notant *Rodr.* & *Miranda* cit. loc.

6 Nec ita officit dispositio cap. Vidua 4. de Regul. & cap. Ad nostram eod. tit. cum sint per dictum *Trid.* correctæ in cap. 15. sess. 25. de Regul. adeo, ut Professio tacita nullatenus possit induci, nec effici; nisi annali transactio Novitiatu cursu, & expletis sexdecim actatis Proficientis annis, *Sorb.* in Compend. princ. Mendic. ver. Novitius, post 3. notab. §. 1. & *Menoch.* consil. 396. nn. 12.

7 Quod amplius ad omne exercitium, quorumcumq; ætatem Professorum, per quos Professio tacita possit induci.

Secularis se ingerens actibus Professorum, an fiat tacite Professus? Qu. 22.

1 **N**egativè; quia de iure *Cone. Trid.* ad ad hoc, ut inducatur Professio tacita, prærequiritur, ultra legitimam ætatem, annus Novitiatu, qui debet peragi in Monasterio, & habitu Religioso, ut sæpe dixi, & docet *Syl.* ver. Relig. 3. q. 19. *Nauar.* 4. comm. de Regul. n. 73. ver. 1. quidam, & de Regul. cons. 36. nn. 4. in 1. editio. & *Sanch. lib. 2. De cal. 3. n. 23.*

Novitius deferens per annum Religionis habitum, an in ultimo instanti anni probationis, censetur tacite Professus? Quæst. 23.

1 **R**espondeo affirmativè, si habitus, quem deferret Novitius, sit patenter indistinctus ab habitu Professorum; prout in Ordine Predicatorum, in quo, & Novitiorum, & Professorum est unus, & idem omnimodò habitus, sola benedictione distinctus; & dummodò concurrant qualitates *Cone. Trid.*

2 Secus autem, si habitus Novitiorum, sit patenti distinctione distinctus ab habitu Professorum; nempe, in colore, forma, & scissura; prout in Ordine Minorum, & est decisio *Clem. 205. 1. de Regul.* in 6. & docet *Syl.* ver.

Relig. 3. q. 19. ver. 3. inducitur, Nauar. de Regul. consil. 41. nu. 1. in 1. editio. & comm. 4. eod. tit. nn. 72. & 74. & Rodr. in Comp. pref. 101. in fin.

3 Nec requiritur protestatio ad huiusmodi Professionem præcauendam, *Miranda tom. 1. Manual. Pralat. q. 24. ar. 10. in fin.* quia ipsūmet signum, quod patenter defertur, & quod à Professis distinguit, est sufficientissima protestatio, *Panorm. in cap. ex parte, & cap. postulasti, de Regular.*

4 Perinde, talis delatio, quantumcumq; producta, etiam ad centum annos; nunquam talem Professionem inducet, *Syl.* ver. ubi supra.

5 Nec nocent antiqua iura; quia censetur correctæ per d. *Clem. 205. 1. de qua re vide in nostris Constitutionibus, dist. 1. de Profess. cap. 15. text. 1. l. 1. fol. 61. col. 2. ver. item declaramus, ubi multa repetitis, digna notatu.*

Protestatio eorum, qui se ingerunt actibus Professorum, de non incurrendo, an impediatur Professionem, tacitam? Quæst. 24.

1 **I**mpedire quidem, testantur *Syl.* & *Miranda. ubi supra, & docet Glossa in dist. Clem. eos, de Regul. & Panorm. in cap. ex parte, eod. tit.* quia, ubi factum est multipliciter intelligibile, & agens protestatur, quod non agit illud ad hunc finem, nempe, ut proficatur; sed, ut magis probet, vel propter aliam iustam causam, valet protestatio, & tenet.

2 Eò fortius, si hæc protestatio fiat corde, & ore; nam in tali casu, se ingerens actibus Professorum, nunquam erit coram Deo, nec coram hominibus Professorus, prout latè *Nauar.* loquitur de Episcopo se protestante, nolle ad Ordines promovere patientes defectus, de tempore Ordinis, cons. 7. nn. 4. & consil. 8. nu. 5. in 1. editione.

3 Nec obijcies, quod talis protestatio sit factio contraria; si aliàs maneat in Monasterio, & deferat habitum Professorum; quia ex tali mansione, & delatione habitus inducitur præsumptio iuris, & de iure, quæ non admittit probationem in contrarium; quandoquidem hæc protestatio, de qua agitur, non est factio contraria; sed animi declarativa, quæ operatur, ut actus dubij eam sequentes, intelligantur secundum illam, ex cap. cum Magister, de Constit. & ex l. non solum, §. morte, de oper. non num. & est communis sententia *DD.* ex *Nauar. de Regul. cons. 34. nu. 3. in 1. editio.* ubi determinat, quod delatio habitus indistincti ab habitu Professorum, etiam in Monasterio, & etiam post annum 16. completum, si ante prævia protestatione, non inducit Professionem tacitam.

4 Hinc, optimo iure canticum est in Dominicanana Familia pro Recipiendis ad Professionem, vt instante Professione cuiuscunque Nouitij, aliquot ante diebus. Prior coram tribus Patribus ad minus, iudicet protellatur, accessit Nouitio, quod liber est, si vellet discedere, & quod est in suo potestate, proficere, peractio Nouitatus cursus; & hoc fit ad excludendam vim, & metum, cuius prae-textu solent, de nullitate dicere Professionis.

5 Item, Prior contra volentem proficere protellatur de multis, prout clarius est videre in nostris *Constit. de Nouit. cap. 16. fol. 59. colum. 4.* ob cuius protestationem, multorum Professiones, seruatis seruandis declarantur nullae.

Professio tacita, an inducatur per suspensionem Ordinum? Quaes. 25.

1 **N**EGAT *Nauar. de Regul. conf. 36. nu. 3. & in comm. 4. cod. tit. nu. 72. fol. mihi 381.* quod ampliatur, etiam si suspensio Ordinum esset maiorum, & in eis fieret administratio; vnde, utendo Epistolam, aut Euangelium, in Ecclesiis; adeo, vt per talem suspensionem Ordinum, nec tacita Professio, ut eius ratificatio inducatur; tum quia, nullo iure speciali canetur; tum quia, suspensio Ordinis est res separata a Professione, & a separatis non inferitur, l. *Parpin. de Tutor. Tum etiam; quia solus eius professio propriis, qualis est praesentio suffragij in Capitulo, gestatio habitus Professorum, non sufficit ad hoc; quanto minus suspensio Ordinum, quae non est, tam propria Professio; haec ille.*

2 *Augustinus autem Barbosa in tracl. de iur. Eccles. vniuersali, lib. 1. cap. 42. a num. 156. vsque ad num. 167. refert, contrarium fuisse a Sac. Congreg. decisum; nempe, ex suspensione Ordinum tacitam Professionem induci; & hoc in vna Beneuentana, sub die 10. Decembris 1619. sub his verbis.*

Cum Frater Andreas Ponzettus in Religione per octennium permanisset, abique eo, quod Professionem emisisset; dicto autem tempore P. M. Curio instante, sacros Ordines suscepisset, petijt, facultatem dimittendi sibi concedi.

Sacra autem Congreg. respondit, quod suspensio Ordinum, tacitam Professionem inducit. Quod item refert Nauar. in Littera a Regul. ver. Profess. nu. 23.

3 Et hoc ideo; quia suscipere maiores Ordines ad titulum Religiosis, est proprium Religiosorum Professorum, quibus succedit Religio, loco Beneficij, cum profiteantur Paupertatem, & proprium non habeant.

4 Proinde, de huiusmodi Ordinum suspensione dicendum, sicut dictum est de alijs actibus Professorum, vt hic supra quae. 23. & sequenti.

Quoniam bona, per Professionem Religiosorum, in Religionem transferantur? Qu. 26.

1 **D**U hac re plura dixi in tracl. de suspensione Monasterij in bonis Professorum, quae. 1. & sequenti. vbi ex multis, quod primo, & principaliter in ius, & potestatem Religiosis, ex vi Professionis transit ipse Religiosus, qui Professionem emittit; etenim per Professionem fit membrum, & pars illius Sanctae Societatis, ob iuramentum; & Obsequentiae Votum.

2 Accessorie tamen, & secundario, cum ipso Professo, in posse Religionis transeunt Profectum bona omnia, iura, & actiones, ex *Authen. de Monachis, §. illud quoque, authen. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccles. & colligitur Doctores ex cap. si qua 19. q. 3. & cap. in praesentia, de probat. & cap. quia ingreditur ibi 19. q. 2. & ex alijs, quae ibi dixi.*

3 Vnde, sicut Professus habet ius exigendi a Religione sui omnia necessaria; ita, & Religio, ius habet in eius personam, operas, artem, industriam, & laborem; est enim Professus, vt sepe dixi, contractus mutui, vltro citroque obligatorius, *Marcell. Mezal. l. 2. in fine. Peregrin. Confess. lib. 2. cap. 27. q. 3. & Sancto Fausto lib. 5. Tract. q. 30.*

Professio solemniter Religiosorum hominum, an differat specie a solemniter Professione seminarum? Qu. 27.

1 **N**ON differre respondeatur quia, solemnitas Religiosis constituit essentialiter in traditione actuali domus, sui ipsius, in manus Dei, & eorum, qui vicem Dei tenent, *D. Thom. 4. sec. dist. 38. q. 1. ar. 2. quasiuncula 3. in corp. Turcramata in cap. Presbyteris, nu. 1. & 2. dist. 27. & cap. 1. 27. quae. 1. & Sotus lib. 7. de Iust. q. 2. ar. 5. conclus. 6.* Haec autem traditio aequa est vtrique; ergo.

2 Tum etiam; quia differentia specifica in moralibus desumitur ex fine, qui quidem est vnus, & idem in solemniter Professione Virorum, & Seminarum; quandoquidem, vtrique Professio pro obsequio habet resisterem, Castitatem, Obsequentiam, & Paupertatem, ex *D. Thom. communiter recepto 2. 2. q. 186. ar. 3. & 183. ar. 1. ibid. Cauer.*

3 Vnde fit, vt vna sit definitio Professionis, maris, & feminis, *Portell. ver. Professio Hermaph. in nouo casu cuiusdam Professionis, nu. 7. in medio, Sanchez de matr. lib. 7. disp. 25. nu. 8. & 9.*

4 Nec obstat quartum Votum, quod emittunt Montales de perpetua clausura; quia, hoc quartum Votum non variat Religionis essentiam; tum quia, est accessorium; perinde sequi-

sequitur naturam principalis, vt constat ex eo, quod antè *Conc. Trid.* & *Constitutiones Bonifacij VIII. Pij V. & Gregorij XIII.* Moniales non seruabant clausuram; nihilominus, erant perfectæ, & vetæ Moniales; tunc etiam, quia Viri etiam tenebantur ad clausuram, ad nutum Prælatorum, non ita stricte, sed modus non diuersificat rem.

Professio Militum Regularium, an comprehendatur sub cap. 15. Conc. Trid. sess. 25. de Regul. l. Qu. 28.

N *Aur. de Regul. conf. 23. nn. 9. in antiq. Graff. tom. 1. cod. tit. lib. 3. consil. 11. nn. 17. vbi longa manu disputat: an Ordines Militares sint verè, & propriè Reli-*

giosi, Rices in Prax. rerum fori Eccles. par. 4. resol. 172. à Sancto Fausto lib. 5. Thef. q. 157. & alij, quos allegat Barboza in Collect. Doctorum ad d. Cap. Trid. Negatiuè respondent.

3. Tùm quia, statuta Ordinum Militariù, ita sunt instituta, & confirmata post *Concil. Trid.* à Dom. Papa; adeò, vt post annum decimum tertium, absque Nouitiatu anno, habitum suscipiant, & Professionem faciant, in ipsomet actu susceptionis habitus.

3. Tùm etiam; quia ita fuit à Prætorio Rotæ Romanæ, & Sac. Congreg. decisum, *Nauar. & Barboza cit. loc. & de off. & potestate Episcopi, alleg. 101.*

4. Quod limita in Hierosolymitanis Militibus, ex eorum peculiari statuto, vt notant præcitati *Doctores.*

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Traët. XI. De Professione Nulla.

Quid sit, & quomodò fiat Professio nulla? *Quæst. 1.*

Professio, per vim, & metum exorta, an ipso iure sit nulla? *Qu. 2.*

Professio, graui metu emissâ, an sit irrita iure naturæ, vel tantum iure Ecclesiastico? *Qu. 3.*

Quid sit Metus, quatuorplex, & quot conditiones exigat; ad hoc, vt dicatur grauis eadem in Virum constantem? *Qu. 4.*

Metus eadem in Virum constantem; ad hoc, vt dicatur talis, an debeat, ita esse absolutus, an verò respectu in ordine ad patientem metum? *Qu. 5.*

Quandus sint ista mala, qua obiectiui sufficiunt, ad causandum metum eadem in Virum constantem? *Qu. 6.*

Mala incutienda metum eadem in Virum constantem, an debeant timeri in propria, vel aliena persona; ad hoc, vt talem metum mentiant? *Qu. 7.*

Metus grauis, non inessus ad extorquendum contractum, an irritet contractum? *Qu. 8.*

Professio admissa à Prælato, vel à Capitulo per vim, & Metum eadem in Virum constantem, an sit nulla? *Qu. 9.*

Professio, ob solum metum reuerentialem emissâ, an sit irrita? *Qu. 10.*

Metus reuerentialis, in quibus Personis locum habeat? *Qu. 11.*

Professio facta ex dolo, vel ex falsa causa finali, an sit valida? *Qu. 12.*

Professio fide emissâ, vixit, & rectius factâ; sed non corde, an sit valida? *Qu. 13.*

Tom. 2. Part. 4.

Si Professus non poterit sua Professionis nullitatem probare, & recuset ratificare, an possit fugere, remoto scandalo? *Qu. 14.*

Professio facta cum mala intentione; nempe, vt fugeretur, vel furietur, an valeat? *Qu. 15.*

Professus fidei, si post quinquennium dubitet, an hinc sua Professioni de nouo consensit; etiam postea Religionem relinquere? *Qu. 16.*

Professio in foro poli nulla, ob caritatem libertatis Proficientis, an ex Consuetudine Ecclesiastica possit fieri valida in eodem foro? *Qu. 17.*

Professio facta sub pacto, & conditione illicita, an sit nulla? *Quæst. 18.*

Professio facta sub conditione de futuro, an sit valida? *Qu. 19.*

Professio facta in aliqua Religione, non approbata à Dom. Papa; vel admissa ab eo, qui auctoritatem non habet, an sit valida? *Qu. 20.*

Professio emissâ in manu Episcopi per Fratres Religionum exterritarum, an sit valida? *Qu. 21.* Prælati nominati suspensio ab admissione Professionis; si quem ad Professionem admittat; an sit irregularis? *Qu. 22.*

Professio excommunicati, an sit valida? *Qu. 23.*

Professio admissa, vel acceptata ab excommunicato declarato, vel suspensio, an sit valida? *Qu. 24.*

Excommunicatus Proficiens, an acquirat in peccandi à Monasterio, vel in necessariis? *Qu. 25.*

Professio Simoniaci, an valeat? *Qu. 26.*

Professio emissâ à Nouitio inhabili ad seruiciu Ordinis, an sit valida? *Qu. 27.*

Capituli, an possit consentire, vt habens incurabilem infirmitatem, valide proficiatur? *Qu. 28.*

V a

Pro

Professio admittit, sub conditione, & pacto, an valeat, pacto, & conditione non admittit? Qu&st. 29.

Professio, an sit nulla, si ei desit consensus Maioris Partis Capituli? Qu. 30.

Professio, si fiat extra Monasterium, an sit valida? Qu. 31.

Professio facta in Locis non designatis, an sit valida? Qu&st. 32.

Professio Viri, facta in Monasterio Ffminarum, clementio sexu, an sit valida? Qu. 33.

Moralis Professio in Conventu Ffminarum, si ex aliquo accidente fiat Masculus, ubi n&on debeas degere, & an eius Professio sit valida? Qu&st. 34.

An sit valida Professio, si Moralis fiat perfecta, & omnino Masculum, adeo, ut in ea n&ulum remaneat vestigium Ffminae? Qu. 35.

Professio facta, in x&tra Trid. sed contra propria, statuta, an sit valida? Qu. 36.

Professio ex defectu aetatis, vel Nonitatus, an sit nulla? Qu&st. 37.

Professio, an sit nulla; si deficiat una dies pro complemento sexdecim annorum? Qu. 38.

Votum solenne Religionis, seu Professio nulliter ex&stens, vel ita per Iudices declarata, an habeat saltem vim Voti simplicis; adeo, ut ad minus obliget in foro conscientiae? Qu. 39.

Religiosus nulliter Professus, an incurras suspensionem, si Ordines Sacros suscipiat, & irregularitatem, si susceptos exerceat? Qu. 40.

Religiosus per annum portans habitum Religionis, nec cum animo proficendi tacite, nec cum animo non proficendi tacite, sed neutro modo se habens, an in foro conscientiae sit valide Professus? Qu. 41.

Professio facta in aliqua Religione, non approbata, qua postmodum approbetur a Dom. Papa, an sit valida? Qu. 42.

Professiones nulla de iure communi, quot, & quantum sint? Qu. 43.

De Puella, quae per dolum, & circumventionem, ad Proficendum fuit indu&ta, an debeatur Monasterio? Qu&st. 44.

DE PROFESSIONE

Nulla. Tra&ct. XI.

Quid sit, & quomodo fiat Professio nulla? Qu&st. 1.

Respondeo, quod quoties Professio laeditur intrinsece, toties erit nulla; tunc autem laeditur intrinsece, cum sit, pr&termisso aliquo substantiali modo; vel cum fuerit inobseruata forma, a lege praescripta; quia laesio formae, etiam in minimo, irritat contractum, & sine substantia, nihil potest consistere, ut dicitur in cap. iua, de sponsal. & c. siles 32. q. 2. & cap. de rabe 1. q. 1.

2 Quae autem sint ipsi Professioni intrinsecae, vel substantialiter annexae, patet ex decisis, & infra decidendis.

Professio per vim, & metum extorta, an ipso iure sit nulla? Qu&st. 2.

Solus de Inst. lib. 7. q. 1. art. 1. in sex&em. 2. argum. & Nam. comm. 4. de Regul. 2. nu. 71. vsque in finem, & de his, quae vi, cons. 6. in 1. editio, & 2. p. cod. sic. cons. 7. nu. 1. Suer. tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 4. nu. 3. & Sanchez in summ. lib. 4. cap. 3. nu. 1. inquit, non valere; dummodo sit emiss&a, metu gr&ui, & iniurio, qui posset cadere in Virum constan-tem; secus autem; & habetur express&e in

cap. perlatum de his, quae vi, metu&e causa s&nt, ibi, si legitime probatum fuerit, non timore mortis, praedict&am mulierem Religionem intrasse, aut quod fecit, postmodum ratum habuisse, ep&lam ad Monasterium redire, & habitum depositum reas- sumere, censura Ecclesiastica compellatur.

2 Ergo, a contrario sensu, si Professio fuisset facta ex metu, & postea libere rata, habita non fuisset, valida non estimatur, ut notat ibid. Glossa ver. postmodum, & in cap. cum dilectus, cod. sic. deciditur, quod vim passio non subuenit, si non fuit talis, qui cadere potuit in Virum constan&tem, quod v&animit&er ibid. docent omnes Canonistae.

3 Et merito; quia substantia contractus consistit in consensu libero, Liberationem, si de ad&on. & obligat. at ubi metus ad&st, d&icit consensus, Regul. nihil consensus 117. ff. de Regul. ibi, Nihil consensus, id&em contrarium est, qu&am Vis, & Metus, & cap. i&dem locum, de sponsal. ibi, Cum locum non hab&as consensus, ubi metus, vel co&actio insuperat. Ergo, contractus metu ini&ctus, est nullus; tum ratione iniur&e illat&e vim patienti; tum eti&a ex laesione libertatis, prout lat&e Sot. c. loc. & lib. 8. de Inst. q. 1. ar. 7. in solut. ad 3. ver. ferocius tam&e, Sayr. in clau. Reg. lib. 2. cap. 2. nu. 10. & Sylva in summ. ver. Metus, quod totum tanquam nullum.

simum supponitur à *Concil. Trident. cap. 19. sess. 25. de Regul.*

4 Secus, dixi, de metu iusto, licet sit gravis, *Sylu. ver. Metus, q. 6. Tabiena ver. coactio, quæst. 8. nu. 9. & Rodriq. 2. part. summ. cap. 8. conclus. 10. nu. 11.*

5 Unde, erit valida Professio mulieris, morti condemnatæ, si detur illi vita, sub hac conditione, quod fiat Monialis; quia metus, qui iuste ponitur alicui, non sufficit ad annullandum, & rescindendum Professionem, & est decisio *l. si mulier, ff. quod metus causa ubiq; Bart. & omnes alij Doctores.*

6 Idem procedit in eo, qui comprehensus in stupro Puellæ, si timore mortis, se offerat, cum illa velle matrimonium contrahere; quia in his, & consimilibus metus non incutitur ad contrahendum incedendum, sed Reus, vel condemnatus ad mortem, sua sponte, hoc medium sibi oblatum eligit, ad cavendum, mortem, & vitæ periculum, *Conar. 2. p. cap. 3. §. 4. nu. 15. & Ledesma de matrim. quæst. 47. ar. 3. dub. 1. conclus. 3. Sanchez de matrim. lib. 4. disput. 12. nu. 8. & novissimè Meroll. tom. 1. disput. 1. de voluntario, & involuntario, cap. 3. dub. 18. nu. 214. vbi laboriosè multa colligit, quæ, & quot requirantur, ad hoc, vt metus dicatur levis, & gravis, iustus, vel iniustus, cadens in Virum constantem, Societ. loc. de iniust. lib. 7. q. 2. ar. 1. in 2. argum. Sylu. ver. metus, per totum, & Navar. in summ. cap. 22. nu. 50.*

Professio, graui metu emissæ, an sit irrita iure natura, vel tantum iure Ecclesiastico? Quæst. 3.

1 Quid consensus coactus Naturali, ac Diuino iure sit infirmus, & habeat infirmare, seu irritare contractus, probat Scotus in 4. sent. dist. 29. q. 1. ar. 2. cui ad stipulantur plures, & maxime Sotus de iustis, lib. 7. quæst. 2. ar. 1. Secundum argum. paululum infra, ibi, & ratio est, quod cum Voti obligatio non nisi ex arbitrio vouentis ortum habeat, naturale est, vt dum voluntas, illa necessitate compellatur, Votum non sit legitimum, sed præferri, quod Votum est opus consilij, cui metus, nisiq; repugnat. Et libro 8. cod. tit. quæst. 1. ar. 7. post 3. argum. de iuramento coactio, in argum. de Voto, §. seruius tamén, ibi, promissio autém coacta, etiam si fiat cum inuentione promittendi, natura sua est cassa; non solum illa, quæ sit homini; verum, & illa, quæ sit Deo.

2 Tum quia, Professio, seu Votum solemne, vel simplex, quæ homo profertur, primò, & principaliter Deo se obligat, & traditur, tantum placet, & acceptatur in quantum se sponte; Deus enim non acceptat sacrificia, coacta; sed sponte oblata, & hoc non ex statuto Ecclesiæ; quia Constitutiones Ecclesiæ

Deum non efficiunt; ergo ex natura rei.

3 Tum etiam; quia, si solo iure Ecclesiastico consensus coactus esset nullus, sequeretur, quod matrimonium, graui metu extortum inter Infideles, non esset irritum; quia, Ecclesia erga Infideles, nihil potest disponere; consequens autém est falsum; nam matrimonium metu initum inter Infideles, est itém nullum, & infirmum, non iure Ecclesiæ; sed natura, quæ omnimodam libertatem exigit in matrimonijs contrahendis, ad perpetuitatem proles.

4 Secus autém, si fieret metu, & violentia; quia, teste Aristot. in Ethicis, nullum violentum durabile; secus autém Paludanus, & Riccard in d. dist. q. 1. ar. 1. & Sylu. ver. matrimon. q. 11. in fin. vbi dicitur, id efficere quia Ecclesia sic statuit; quod repetit, ver. metus, quæst. 8. etenim metus levis, & gravis non differunt, nisi secundum magis, & minus, quæ diff. renria, speciem non mutat; adeò, vt metus levis, suapte natura sit iniurius, & omnis iniuria iure venit rescanda; & tamén hæc non infirmat contractus, ipso facto; sicut, & metus gravis matrimonium, & Professionem.

5 Hoc autém non potest esse ex natura metus, cum metus gravis, & levis sint vniuersi, & eiusdem speciei; ambo enim sunt iniurijs, & libertatem ledunt, vt dixi, ergo recurrentum est ad vsum Ecclesiæ, eiusque statum.

6 Nec dices, quod non reperitur in Ecclesia tale statutum; tum quia, satis est praxis, & antiquus vsus Ecclesiæ; tum etià; quia cap. cum locum, de sponsal. generaliter loquitur de omni consensu coacto, ibi, Quod locum non habet consensus, vbi metus, vel coactio intercedit, & in cap. notificasti 33. q. 5. ibi, Summa libertas requiritur in eo, qui Religionem vouet, & in cap. Abbas de his, quæ vi, met. ibi, Quicumque metu, & vi fiat, iure debet àn irritum rescari.

7 Nihilominus, idem Sotus in 4. sent. dist. 29. q. 1. ar. 3. post 2. concl. §. vtrum verb. &c. vbi late vtriusque sententiæ fundamenta, examinat; hanc, & illam opinionem probabiliter indicat; licet hanc vltimam probabilior; unde ad obiecta respondet, & se subscribit.

Quid sit Metus, & quod duplex, & quot conditiones exigat, ad hoc, vt dicatur grauis, cadens in Virum constantem? Quæst. 4.

1 Metus, vt à definitione incipiam, teste Vlpiano Iurisconsulto, est instantis periculi, vel futuri causa, mentis trepidatio, l. 1. ff. de eo, quod metus causa, de quo D. Thom. in 4. sent. dist. 29. q. 1. ar. 1. & ibidem Sotus in fin. vbi docent, quando Vis, & Metus conuertantur.

2 Dici-

Gloss. ex multis decisur. par. 2. lib. 2. de iuram. cap. 5. nu. 3.

Quoniam sunt ista mala, quae obiectui sufficiunt, ad causandum Metum cadentem in Virum constantem? Qu. 6.

Respondeo, quod Metus Mortis, inter alia, retinet primum locum, ad inferendum Metum cadentem in Virum constantem, ex cap. cum dilectus, de his, quae vi, metus causa sunt.

2. Secundo, Metus atrocium tormentorum, ut longae carceris, & similibus, ex hoc timore, & l. qui in carcerem, cod. de iur.

3. Tertiò, Metus servitutis; nam privatio libertatis, in mortem computatur, ex d. l. qui in carcerem.

4. Item, Metus lapsi in virgine, ex eadē l. Item Metus amissionis status, vel fortunae, ex l. isti, ff. quod metus causa.

5. Quibus additur Metus amittendi honorem; quia Viro bono grauior est honoris iactura, morte ipsa, *Alfard. de probat. conclus. 1053. Sanchez lib. 4. de Matrim. disput. 5.* Et Metus infamiae; quia timor infamiae aequiparatur timori mortis, ex l. ista, ff. de munusculis, de quibus latē Sylv. ver. de ius, Sot. 4. sent. distin. 29. q. 1. ar. 2. *Rodrig. 1. p. sum. cap. 330. conclus. 3. Gloss. 2. p. decisur. lib. 2. cap. 5. de iuram. nu. 3. & 4. & nuper latē Merello disp. 1. de voluti. cap. 3. dub. 6.*

Mala incutientia Metum cadentem in Virum constantem, an debeant timeri in propria, vel aliena persona, ad hoc, ut talem Metum incutiant? Qu. 7.

ET dico, quod mala, ad hoc, ut cau-ferent metum praedictum, non est necesse, nec requiritur, ut tantum timeantur in propria persona; sed satis est, si timeantur in persona consanguineorum, vel affinium, prout latē Sanchez de matrim. lib. 4. de consensu coacto, disput. 4. per totum.

2. Unde, huiusmodi timor grauis poterit esse in patre, ob recentia mala comminata, vel illata filiis, vel filiabus, *D. Thom. 4. sent. distin. 29. q. 1. ar. 2. ad 2. Sylv. ver. metus, qu. 1. in fin. & habetur expressē in cap. seiant cuncti, de elect. in 6. ibi, vel consanguineorum, & ex l. isti quidem 8. in fin. ff. de eo, quod metus causa, ibi, tunc, quae diximus, ad eadē pertine, nihil interest, in se quis sit veritus, an in liberis suis; cum pro affectu, magis in liberis Parentes terreantur.*

3. Item, in marito, ob mala, quae timeantur in persona uxoris; quia sunt vna caro, *Gen. 2. D. Thom. cit. loc. & ibid. Sotus.*

4. Item, in ascendentibus, ob mala, quae timeantur in descendantibus, & vice versa.

5. Item, in sorore, ob mala, quae timeantur in persona fratris; & hoc ideo; quia Natura ipsa, amore conciliat consanguineos, & affines, tanquam vnam carnem, & ex eodem sanguine deriuatos; hinc, mala consanguineorum, existimantur propria, iure naturae.

6. Quod amplia ad amicos, ob mala, quae timeantur in persona alterius amici, ex quo amicus censetur alter Ego, & docet *Aristot. lib. 9. Eth. cap. 4.*

7. Bene verum est, quod ista extensio non excedit quartum gradum, per ea multa, quae notat Sanchez de disput. nu. 11. & *Farinac. 2. par. fragm. ver. metus, nu. 78.*

Metus grauis, non incussus ad extorquendum contractum, an irritet contractum? Qu. 8.

Negant Sotus lib. 7. de iustit. qu. 2. ar. 1. in 2. argum. per ea verba, cum metus multiplex sit, & in 4. sent. distin. 2. q. 1. ar. 3. ver. de Voto, Conar. 2. p. cap. 3. §. 4. nu. 26. Anton. Cuccus lib. 5. Institut. Canonice tit. 1. nu. 18. *Edou. Lopez 2. p. instrum. de matrim. cap. 40. §. praevidet pro huius materia, Sanchez de matrim. lib. 4. disp. 12. nu. 3. d. Sancto Fasilio de contractibus, disp. 4. q. 42. ver. 3. dico, Bonac. disput. de Voto, qu. 2. pun. 3. §. 1. nu. 7. & nuper Merello disput. 1. de volunt. cap. 3. dub. 1. S. 2. 12.*

2. Tum quia, ita colligitur ex capitulo nobis de Regul. ubi Votum factum a morbo laborante, mortis timore, dicitur obligare, ex quo timor a morbo incussus, non fuit illatus ad extorquendum contractum Voti; tum, etiam quia incutiens metum, non intendit tali modo cogere ad incutendum contractum, nec vim passus potest dici, quod compellatur ad vouendum, vel contrahendum, in casu, de quo agitur, si ipse elegit tale medium ad euadendum periculum, quod sibi imminet.

3. Proinde, si captus a Turcis vocatus, ieiunare, vel dare aliquid alicui Ecclesiae, ut Deus eum eripiat ab illa seruitute, teneri proculdubio Votum, & secundum haec procedit Decretum Conc. Trident. sess. 25. de Regul. cap. 19. quicquid alij dicant.

Profectio admissa a Praelato, vel Capitulo per Vm, & Metum cadentem in Virum constantem, an sit nulla? Qu. 9.

Spatex tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 4. nu. 19. Respondet negativè.

2. Tum quia, talis irritatio, ob metum Capitulo, vel Praelato incussum, nullo iure, cauetur; etenim iura annullant consensum. Profitentis, si graui metu extorqueatur; non autem

autem consensum Capituli, vel Prælati acceptantis; etsi huic, vel illi Vis, & Metus inferantur: tùm etiam; quia odia non sunt extendenda, sed limitanda; hæc autem irritatio, seu nullitas, de qua agitur, est odiosa; ergo debet restringi.

3 *Leffius* autem de *insist. lib. 2. cap. 41. dub. 7. nu. 61.* vetitis, ac probabilibus affirmat, talem Professionem, ob Vim, & Metum illatum Capitulo acceptanti, esse nullam; tùm quia, matrimonium est nullum, causa metus, siue Viro, siue Femine incutitur; quia pro validitate contractus matrimonialia requiritur consensus mutuus; nempe, sponsi, & sponsæ, & quod uterque sit liber, & spontaneus; secus autem, nullum erit matrimonium; quod procedit in matrimonio spirituali; nam arguere à matrimonio carnali ad spirituale, tenet argumentum, ex *cap. inter corporalia, de translat. Episcop.*

4 Tùm etiam; quia ad hoc, vt iustitia, seu ius in contractu, debet esse æqualis conditio utriusque partis; non enim iustum foret, vnam partem præ altera grauari.

5 Professio autem, de qua agimus, est quidam contractus inter Religionem, & Religiosum, vitæ citroque obligatorius, vt sepe dictum est.

6 Quippe qui necessariò, ac simpliciter, petit liberum consensum ambarum partium; ergo si ad eius validitatem, ex parte Religionis Proferentis requiritur consensus omnino liber, & absolue à metu; ita pariter requiritur, vt sic ex parte Religiosis; secus autem grauaretur magis vna, quam altera pars.

7 Confirmatur, quia consensus Religionis Proferentis, & Religionis acceptantis, ad inuicem, se respiciunt; sunt enim correlatiua; ergo, quod dicitur de vno, oportet, vt dicatur de reliquo; quia dispositum in vno correlatiuorum, censetur dispositum in reliquo, argum. *cap. quoniam multos. 11. q. 5.*

8 Tùm item Tertiò, quia Vis, & Metus de sua natura habent annullare contractum, ex quo, de se opponuntur libertati; ergo erit semper talis, vbicumque reperitur, quia causa formalis: nunquam ectratur absoluta à suo effectu formali.

9 Et additur, quòd *cap. cum locum, de spons.* generaliter loquitur de omni consensu contracto, ibi, *Quod locum non habet consensus, ubi metus, vel coactio intercedit*; & lex, quæ generaliter loquitur, generaliter debet intelligi.

10 Nec valet obiectio, qd odia non sùt extendenda; quia retrocitatæ Canonæ, & Ecclesiastica Statuta non sùnt odiosa; sed gratiosa, in fauorem scilicet Religionum, & libertatis humanæ.

Professio, ob solum metum reuerentialem emissã, an sint irrita? Qu. 10.

HÆC quæstio est intricata; & circa eam differunt *Doctores*; nam quidam dicunt, quòd solus, & nudus metus reuerentialis irritat Professionem, & huius opinionis fuit *Glossa* *cap. presens 20. qu. 3. in ver. Patrem*, ibi, *sic habet, quòd timor Patris impedit matrimonium spirituale*, *Navar. 2. par. cons. lib. 4. de sponsal. cons. 120. nu. 4. in 1. editio.* & *lib. 3. de Regul. cons. 84. nu. 4. & in Manual. Confess. cap. 22. nu. 51. & cap. 17. nu. 5. & 30. post Adrianum*, & alios dicit, quòd omnis metus, etiam minor iusto, excusat in foro conscientie tantum, quantum iustus, si metus ille fuit causa; scilicet, sine qua non, si absq. illo, actus nõ fuisset factus, Et in 1. *p. c. lib. 1. de renuntiatione, cons. 3. nu. 6. in 1. editio.* ait, quòd metus reuerentialis Parentum, excusat à valore Professionis, & Matrimonij; licet non sit aliquoquin iustus, vbi notat, quòd ad excusandum coram Deo à peccato transgressionis legis humanæ, sufficit metus, vel timor, etiam non iustus, si fuit ille causa transgressionis, *Iacob. Grass.* multis citatis. *decis. auz. p. 1. lib. 2. cap. 56. de honor. Parent. n. 18. Rodrig. tom. 3. quæst. 17. ar. 15. & 18. cum suo Compend. resolut. 101. nu. 78. Anton. Diana 3. p. Moral. tract. 2. de dub. Regul. resolut. 92. Porcell. ver. Profess. nullam. 12. Matib. de Afflict. decis. 69. nu. 4. vbi eleganter tractat de testamento filiz, quæ Patrem instituit heredem, & de donatione ab uxore facta Viro, ob nimiam reuerentiam matricalem, & de legatis factis ob prætam importunitatem, & *Psill. ibid. nu. 5. Menochi de arbit. cons. 37. casus 136. nu. 8. Sayr. de Regul. decis. 109. ar. 1. Colle. 932. in fin. & in 4. p. decis. 247. & alij plures, quos allegat Barboza in Colle. Cont. Trid. cap. 19. sess. 25. de Regul. nu. 4. & Nouar. in Lucr. Regul. ver. Profess. nu. 29.**

2 Et voluitur ex Reg. velle, ff. de Regul. iur. ibi, *Polle non creditur, qui obsequitur Imperio Patris, vel Domini*, & ex l. 1. §. qua honoranda, ff. quarum rerum alio non datur, ibi, *Et hoc causa cognita, si liquidò appareat, libertum, metu solo, vel nimia patroni reuerentia; id se subiicisse*, & ex l. panula, ff. de furtis, vbi dicitur, tacentem, viso furto, ob nimiam reuerentiam non videri consentire.

3 Immo, ex d. *cap. presens*, vbi *Nicolaus Papa* nullam declarat Professionem cuiusdã, qui habitum suscepit ex metu, & reuerentia Patris, ibi, *Ubiq. dñm Diuina inspiratione copulatus, propria voluntate Regula se subdat.*

4 Ac etiam ex Declaratione Sac. Congreg. Concil. quæ ob solum metum reuerentialem declarauit, nullam esse Professionem cuiusdam Femine, & refert ex *Farinac. Hier. Rodr.*

in d.

in d. resolut. 101. & Nouar. & Portell. cit. loc.

5 Alij vero, & longè vetùs tenēt, solum metum reuerentialem: non sufficere ad irritandum cōtractum: nisi illi adiungantur minæ, aut verbera, vel alie circumstantiæ, ob quas dicatur cadere in Virum constantem; ita Bartolan. tracl. de Tyrann. & in Lad. inuidiam, C. quod metus causa, vbi dicit, quòd sola reuerentia mariti, non causat in iurum metum in vxore; nisi minæ præcesserint, aut verbera, Innoc. in cap. eamsum matrimo. ij. de off. Delegati. Abbas cap. 1. de sponsal. impuber. nu. 4. Quar. 2. p. cap. 3. §. 6. nu. 7. vbi reiecta opinione de solo metu reuerentialem, dicit, quòd causa nullitatis illius Professionis recensita in d. cap. presens, non fuit solus Metus, sed Metus grauis, & iustus cadens in Virum constantem, Gram. decif. 103. nu. 49. Cypre. decif. 159. nu. 34. Ioan. Vinc. Anna allegat. 114. Sanchez de matrim. lib. 4. de consensu coallo. disput. 7. nu. 7. & disput. 9. nu. 11. vbi supponit ex multis, quòd Metus reuerentia, absq; minis, vel alijs circumstantijs aggrauantibus, non dicitur grauis, nec cadens in Virum constantem, nec sufficiens, vt foris externus concedat rescissionem contractus, & alij plures Doctores grauiissimi, tam Iurista, quàm Canonista, quos citat, & sequitur Paul. Layman. moral. lib. 4. tracl. 5. de statu Relig. cap. 5. nu. 6. Meroll. tom. 1. disput. 1. cap. 3. de volut. dub. 11. à nu. 65. vsq; in finem, & Bonae, tom. 1. de matrim. quasi. 3. pum. 8. num. 6.

6 Et est decisio Rotæ Romanæ, quam refert Nouar. 2. p. consil. d. lib. 4. de sponsal. nu. 6. vbi idem declarat, se loqui, non de solo, & nudo Metu reuerentialem; sed quatenus inducit Metum, & facit Filium, vel Subditum de nolente volentem.

7 Vtrā aliam decisionem, quam refert Farinae. tom. 2. decif. 579. qua fuit dictum, Professionem, ob solum Metum reuerentialem non esse irritam.

8 Et habetur expressè in cop. final. qui Clerici, vel Pontifices, vbi Votum emissum, præcepto Regio, vel Parentum, non esse nullum; ergò Metus reuerentialis, solitariè acceptus, non est cadens in Virum constantem; secus autem, Dom. Papa in d. cap. irritasset Votum prædictum, ex quo Metus cadens in Virum constantem, annullat votum, & in cap. Puella 20. q. 1. adiuncta Glof. vbi ponderans illa verba, non coacta Parentum imperio, subiungit, quòd Gratianus à contrario sensu subinfert, quòd si fuissent coacti à Parentibus, habitum suscipere, potuissent illum deserere, & ad secunda Vota transire.

9 Ergò, coactione exclusâ restat firma Professio earum, etsi imperio Patris, habitum suscepissent; etenim duo attendit textus, seu Leo Papa, & quòd illæ Puellæ sunt ingressæ

Tom. 2. par. 4.

imperio Patris, & quòd non fuerunt coactæ, ly. Imperio, refertur ad Metum reuerentialem; ly. Coactæ, ad Metum grauem, qui de se est potens irritare contractum; ergò exclusio Metu graui, Parentum reuerentia non nocet.

10 Sed quid, si is, cui debetur reuerentia, sit crudelis, & solitus seuire, vbi suæ non obtemperatur voluntati; vel timeatur de enormi læsione bonorum? vide Sanchez & Meroll. qui ambo latè disputant ad partes in præcit. loc.

11 Ex quibus colliges, quòd metus reuerentialis, tam in Viro, quàm in Femina, ad hoc, vt irritet contractus, debet esse grauis cadens in Virum, vel in Feminam constantem; secus autem, si sit levis, vt dixi supra, & recordare, quòd aliud est, loqui in foro conscientia, & aliud in foro externo, de quo in presentiarum disceptamus.

Metus reuerentialis, in quibus Personis locum habeat? Qu. 11.

1 R Espondeo, habere locum in omni persona, quæ, aliquo iure subiectionis, alteri subiicitur: vt in Clerico respectu Episcopi, in Scruo respectu Domini, in Seculari respectu Magistratus, in Vxore respectu Mariti, in Filio respectu Patris, & similibus.

2 Et hoc idè; quia hi Superiores præstant, & alij ipsi subiecti sunt, qui, duce natura, quendam reuerentiam, & obsequium debent, quæ reuerentia naturalitèr incurrit timorem, & pudorem, vt minus audeant illorum voluntati contradicere.

3 Quod amplia, ad Socerum, ex quo, se habet, vt Pater, vt in l. quia Parentes 17. ff. solue. matrim. & docet Iason in l. transactioem, nu. 2. C. de transactioem.

4 Itè, ad Auum, qui, vt pater colitur, Nouar. de conuersatione. conf. 3. nu. 2. in 2. edit.

5 Itè, ad omnes ascendentes, qui tanquàm Patres habentur, & coluntur; quod paritèr procedit respectu Tutoris, & Curatoris, qui se habent, loco Domini, vel Parentis, Nouar. conf. 10. de his, quæ vi, & Sanchez. post multos lib. 4. de matrim. disput. 6. nu. 27.

6 An autem procedat in Filio, respectu Matris? Negat Regens Rotulus conf. 13. nu. 4. & sequen. vol. 2. ex quo femina minus timetur, cum minus audaces sint, & imbecilliores, ex l. quisquis, ver. ad filios, C. ad l. l. l. Maest.

7 Hinc, & ex alijs infra dicendis, in Curia Archiepiscopali Neapolitana fuit dictum contra quandam Puellam Professam, quæ instabat, suam Professionem declarari nullam, ex eo, quòd illam coarserat compulsa ex vi Metus reuerentialis materni, & refert Aloys. Ricc. in 4. p. decif. 247.

X

8 Tum

8 Tùm quia, nullus Metus Matris potest esse in considerationem: nam Pater, & non Mater habet filiam in potestate, & ad ipsum, & non ad Matrem spectat, illam offerre Monasterio, *Glos. in cap. ad didistis, ver. Mater, & ibi Archid. 20. q. 1. & alij multi.*

9 Tùm etiam: quia Metus Parentum nõ est sufficiens ad rescindendam Professionem: nisi præcedant iniuræ, aut verbera, ex *cap. final. qui Clerici, vel Poven. & ibi Glos. ver. Metu Regio, & est communis opinio Doctorum.*

5 Id ipsum Portell. *ver. Professio nulla ex iure naturali, siue ex natura contractus, nu. 12. ver. pro quo nota.* refert, fuisse à Sac. Congreg. decidum, in causa cuiusdam Monialis allegantis nullitatem sue Professionis, ex eo, quod illam emisisset, metu reuerentiali Amicæ suæ Monialis: tùm etiam, quia Professio Religiosa potest annullari per timorem reuerentialem Patris, seu Parentum: si sit talis, qualis desideratur, secus autem per timorem reuerentialem aliorum consanguineorum, prout docet *Glos. in cap. presens 20. q. 3. & Nauar. lib. 1. de renuntiatione, conf. 3. nu. 6. & lib. 4. de sponsal. conf. 26. nu. 4. Redr. tom. 3. q. 7. art. 1. & quauis sibi non consistat in ar. 18. vbi determinat, non valere Professionem factam à Puella educata in Monasterio, ob timorem reuerentialem Abbatissæ.*

6 Tùm quia, dùm filij, & filix non sunt in potestate aliorum consanguineorum, non habent quid mali possint timere.

7 Hinc, non habet locum Metus reuerentialis in Sorore, & Fratre minori, respectu Fratris maioris natum nisi forte habitent infirmul, & ab illo gubernentur, & nutrantur.

8 Igitur radix merus reuerentialis nascitur ex simultanea cohabitatione, & ex perceptione alimentorum, prout notat *Cap. dec. 159. nu. 35. Lanar. conf. 43. nu. 30. Anna Pater singular. 339. & Anna Filius conf. 73. nu. 15. vol. 1. & alij plures, quos sequitur Sanchez, cit. loc. nu. 28.*

9 Vnde, Filius emancipatus, si viuat seorsum à Patre, vel Filia, aut Soror minor, non poterunt irritare contractus ex causa Metus reuerentialis; quod extendit ad auunculos, & amitas; dùm seorsum viuunt, & sui iuris effecti sunt, & nõ habent quid timeant. *Cranet. conf. 49. & alij infiniti, quos sequitur Meroll. de cap. 3. de voluntario, disput. 1. lib. 1. 3. nu. 93. & sequen. quod est valde notandum pro quotidianis occurrentijs.*

Professio facta ex dolo, vel ex falsa causa finali, an sit valida? Qu. 12.

¹ ET quidem valere, docet *Syluest. in summ. ver. de mortuum, q. 22. Armill. cod. ver. nu. 16. Nauar. lib. 3. de conner. coning.*

conf. 3. nu. 4. in t. editio. vbi agit de eo, qui abiit in Regionem lönginquam, in qua facio testamento finxit se mortuum; vnde sua Cõiux intrauit Monasterium, in quo solemniter Professio est, credens, suum Virum esse mortuum, quod nullatenus sciebat, nisi id credidisset, Turrecremata in Decretijs in cap. consultatur 20. q. 3. in fin. Sanchez laicè, multis citatis de matrim. lib. 10. disput. 7. de divorcio, q. 2. num. 20. & nupèr Meroll. disput. 1. de volunt. cap. 3. Coroll. 7. nu. 807.

2 Et est decisio *d. cap. Consult. 20. quæst. 3. adiuncta Glos. vbi ex Concilio Magontensi deciditur, Professionem, dolo Monachorum factam, esse validam, & in doli penam priuandos esse successionem hereditatis illius, Professus.*

3 Et *cap. ex parte, l. 2. de conner. coning. ibi, Quamuis falsa sit causa, per quam ad iurisdictionem veli prædicta mulier est introducta; etenim ibi deciditur, Professionem mulieris, quæ factò existimans, se posse à Viro leproso recedere ingressa est Monasterium, validam fuisse, non ostante eius errore, & falsa causa, & cap. magis, de voto, iuncta Glos. in ver. vt venires, deciditur, Votum Peregrinationis Hierosolymitanæ, validum fuisse; licet causa cessauerit.*

4 Quod habet locum, nedùm in causa impulsiva, seu motiva voluntatis, prout *Panorm. in d. cap. ex parte, & Nauar. tom. 2. de Relig. traët. de voto, lib. 1. cap. 1. & alij.*

5 Verùm etiam, & in causa finali; etsi error esset inuincibilis quantumuis, dummodò substantialia non lædat, Sanchez cit. loc. nu. 20. & Meroll. nu. 815.

6 Quia sicut dolo, & error, qualisque sit, non irritat matrimonium; nisi error fiat circa substantialia; vtpotè circa personam, vel consensum.

7 Ità pariter, nec Professionem; est enim Professio spirituale matrimonium, & à matrimonio carnali ad spirituale tenet argumentum; vnde æquiparantur in *cap. quomodo frequenter, §. porro, vt lite non contestat.* Ex hoc fideò; quia licet dolo, vel error sit quantumuis inuincibilis, ac cadens in Virum constantissimum; adhuc non tollit libertatem, nec liberum lædit arbitrium; nisi foret circa substantialia Professionis.

8 Hinc, minimè poterit Professionis inualidare contractum, secus autem Metus grauis cadens in Virum constantem, ex quo tollit perfectam libertatem, vt supra dixi.

9 Nec obijcies ex *L. eleganter, ff. de dolo*, vbi irritantur, ipso iure contractus omnes bonæ fidei, ex errore, siue dolo daute causam contractui celebrato; quando alter contrahens est doli participes.

10 Tùm quia, ciuilibis, & laica potestas non potest comprehendere Professionem, Reli-

Religionis, quæ tota est Ecclesiastica; tùm etiam, quia licet dolus dederit causam contrahendi, non idcirco Professus dicitur in eo deceptus; quia fæ Chriſto per Professionem continxit; nam quomodo is poteſt dici deceptus, cuius conditio melior effecta eſt? Tùm etiam, quia non reperitur ius canonicum, quod his contradicat.

11 Proinde, falſa cauſa non impedit Monachatum, & in ſpiritualibus, dolus aduſſarij non vitiat contractum. Eminent. Cardin. Turrescramata in ſin. d. cap. conſtituit, ibiq. Gloſ. ver. cogatur, & in diſt. cap. ex parte, verb. falſa cauſa.

12 Nec dices, quod ceſſante cauſa finali, ceſſat diſpoſitio cuiuſcuſque contractus; quia hæc obiectio laborat eodem prædicto morbo; quia aliud eſt, loqui de contractibus civilibus, & aliud, de ſpiritualibus.

13 Itẽm, unica eſt cauſa finalis Professionis; nempe, Dei cultus, hoc eſt, Deo perpetuo ſeruire, hoc, vel illo modo. Ceteræ autẽ cauſe ſunt potiùs impulſivæ, quàm finales, quæ moraliter mouent, & alliciunt, & itẽm faciunt cauſa finalis; etenim mouet tantum in eſſe obiectio, ſeu quatenus ſtat ſub apprehenſione, & veſti obiectum, ſic mouens antecedit actũ liberum, qui à voluntate eligitur, abſq. vitiæ leſione libertatis: Ergo, error cauſe finalis, non erit error, nec deſectus in ſubſtantia; idẽm voluntas ſic mota, liberẽ omnino eligit, & conſentit, vt ſuprà dixi.

14 Nec replices, quod Profefſio, ſeu Votum ſolemne Religionis, non minus liberam conſenſum deſiderat, quàm Votum ſimplex, & quod Votum ſimplex, ex errore cauſe finalis, irritum redditur, ex deſectu liberi conſenſus; etenim nihil eſt magis contrarium, conſenſui, quàm error, *ſi per errorem, ſi de iuriſdiſt. omni iudic. indequẽ inferas*, quod ſic erit Religionis Profefſio.

15 Nam paritas non currit; quia Votum ſimplex comparatur ſponſalibus; eſt enim, ſimplex promiſſio, quæ, etſi debeat eſſe libera; nihilominus ſimpliciter pendet à voluntate promittentis, quæ quidem virtualiter eſt conditionalis; hoc eſt, ſi cauſa, ob quam, inducit ad promittendum, ſubſiſtat; qua variata fit error in ſubſtantia, ſeu in conditione, ſine qua non.

16 Profefſio autẽ comparatur matrimonio, quod conſiſtit in mutua traditione Perſonarum, quarum altera alteri coniugi traditur; itã, & Proſitentis Perſona traditur Religioni.

17 Vnde, contractus matrimonij, & Religionis correfpondent contractibus emptiõnis, venditiõnis, & permutatiõnis, quibus res, & pretium commutantur.

18 His autẽm non nocet error cauſe finalis. *Tom. 2. Par. 4.*

nalis; ſed error materiæ; nempe, rei, vel pretij, vt ſi pro tritico conſignentur fabæ, vel pro auro, in pretium, detur anticalicum. Sic, & contractus matrimonij nullus error nocet etiam ſi ſit cauſe finalis, ſiſt ſit circa materiam matrimonij, vt ſunt perſonæ, & conſenſus; loquimur de matrimonio, prout ſe habet ex parte rei, in eſſe naturæ, abſtrahendo ab omni alio.

19 Hinc, ſolus error circa Perſonas, annullat matrimonium; vt poteſt, ſi N. putans contrahere cum Berta, contrahat cum Lucteria, matrimonium erit irritum; quia eſt error in ſubſtantia, vt omnes docent.

20 Itã à pari, ſi quis putans proſiteri in Religione D. Dominici, proſiteatur in Religione D. Franciſci, quod itẽm procedit, quoties deceptio erit notabilis circa Inſtitutum, & ſubſtantialia Regulæ, quæ ille proſiteatur, prout latè Sanchez & Mercell. cit. lo.

Profefſio ſiſtẽt quæſita, vſpudã, ore tẽnus facta, ſed non corde, an ſit valida? Q. 13.

1 Negatiue, quodã forum poli, ex deſectu legitimi conſenſus, qui eſt omnino neceſſarius ad ſubſtantiam contractus, vt dictum extrat. & eſt deſectio cap. perlatum 1 de hi, quæ vi, verus cauſa, & cap. ad id, de ſponſ. & docet Cardin. Turrescramata in cap. quod interrogati 28. diſt. 27. Manar. lib. 3. de Regul. conſil. 37. in 1. edictum conſ. 28. cod. tit. nu. 2. Sanchez de matrim. lib. 7. diſput. 37. nu. 60. & alij plures, quos ſequitur Barboſa, in d. cap. perlatum, nu. 2. Quia quodã Deum attenditur animus, non autẽm opus externum; ipſe enim intuetur cor, & quæ intus ſunt, non quæ extrinſecus nota hominibus.

2 Secus autẽm quodã forum contentioſum, & eſt deſectio d. cap. quod interrogati 27. diſt. ibi, Penitentiam agat de illuſione nefanda, & reuertatur ad id, quod ſponſondis, & cap. Viduas velare 27. q. 1. ibi, Velit, nolit, Sanctimonie habitum alterius habere debet; quibus in locis, Viduz ſolemniter proſciſcæ, coactæ ſunt redire, non admiſſa earum excuſatione, qua dicebant, quod ſicẽ eſſent Proſciſcæ; & colligitur ex auct. Sanctiſſimi Episcopii, ſi verò Conſtantinopolitano, & ſi ſi verò Monasterium ad hoc, vt in aucten. quomodo Episcopos, 5. ſemel.

3 Vnde, quoties quis ſuſcipit habitum ſecundum formam canonicam, & promittit ſeruare, & viuere ſecundum illam, licet ſicẽ ſuſceperit, non poterit eum ampliùs depone-re; aliàs fieret Religioni grande præiudiciũ; hinc, iuſtẽ cogitur in illo perſeuerare; ſocus turbaretur Regula Eccleſiaſtica, argum. cap. per Laicos 16. q. 7.

4 Et ſicut in matrimonio carnali, Eccle-

ſia iudicat ſecundum actus exteriores, & nō ſecundum actus interiores, qui ſibi non poſſunt innotefcere ſed in matrimonio ſpiritu- ali. Eccleſia non iudicat de occultis; ſed per externa præſumit interna; nam interna per externa declarantur.

5 Proinde, quantumcumque quis non intendat contrahere matrimonium ſi tamen exprimat verba contractus matrimonij, ſi coniuges aliunde ſint habiles ad contrahendum, Eccleſia iudicat, illud eſſe verè matrimonium, & coget, illum cum illa habitare, etſi ſic dicat, contraxiſſe, vel ore, & non corde protuliſſe illa verba, quæ exprimunt conſenſum contractus matrimonij.

6 Itē, & in Professione, quantumcumque quis non intendat ſe obligare ad Vota Religionis; ex quo tamen ſpontè profitetur, & non proteſtatur aliquid in contrarium, Eccleſia coget illum ſeruare Professionē; quia præſumit, ſolemnitèr vouiſſe, & animum habuiſſe proficendi, iuxta diſpoſitionem d. cap. quod interrogati, & cap. ſi dicitur.

7 Vnde, ſi excommunicatus cum, qui eſt tacitè Profefſus, ad hoc, vt remaneat in Clauiſtro; itā, & hunc excommunicat, vt ſeruet, quod per Professionem promiſit; prout bene declaratur in Conſtit. Ordin. Prædic. d. Hinc. 1. de Profefſ. cap. 15. d. C. fol. 62. nu. 3.

8 Benè verum eſt; quòd ſi ſicte Profefſus, ſi voluerit è Religionē recedere, & dicere de nullitate Professionis, ob defectum intentionis, & conſenſus non præſtiti. Hoc debet per idoneos teſtes probare, quod eſt diſſicillimè probationis; tum quia, negatiua, de ſua natura eſt improbabilis; tum etiam; quia quæ pendet ex animo, Deus tantum nouit; tantò minus, quantò præceſſiſſet proteſtatio, vel adeſſet vehementiſſima præſumptio; nec ſtandum eſt eius iuramento, prout latè Turrecremata cit. loc. & Gloſ. in d. cap. quod interrogati, ver. ſi dixit.

9 Si autem voluerit cum bona conſcientia in Religione permanere, ſatis erit, quòd ſecretò, & in animo ſuo denuò conſentiat; nec requiritur nouus conſenſus ex parte Cōuentus, ſi in primæuo permaſerit; ſicut patet in matrimonio ſicte contracto, quòd ad hoc, vt validum ſit omnino, ſufficit, vt ſuperueniat nouus conſenſus eius, qui ſimulatè contraxit, manente in virtute prioris conſenſu, prout lepidè D. T. b. in. 4. ſenten. diſtin. 29. q. v. m. c. ar. 3. quaſt. 2. ad 2. D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 7. in medio, Figuerius lib. inſtit. cap. 16. ver. 6. Turrecremata 3. l. 4. 2. Syl. ver. matrim. 8. q. 1. d. 4. & alij plures noſtræ Familiz, quos ſequitur Sanchez lib. 2. de matrim. diſput. 32. nu. 8. quaſt. 3.

Si ſicte Profefſus non poterit ſua Profefſionis nullitatem probare, & recuſet ratificare, an poſſit fugere, remoto ſcandalo? Qu. 14.

1 **D**ivus Thomas cit. loc. Sanchez de matrim. lib. 2. diſput. 39. nu. 1. & Meroll. tom. 2. diſp. 4. de lege Eccleſiaſt. cap. 14. d. 8. diſp. 10. nu. 79. Affirmant; quia coram Domino non eſt verè Profefſus, & ob id, remoto ſcandalo, & occasione ſibi præſtita poterit fugere, nec ſic fugiens, in ſuo conſcientiz erit obnoxius Apollatarum penis, vide infra quaſt. 41.

Profefſio facta cum mala intentione; nempe, vt fornicetur, vel ſuretur, an valeat? Quæſt. 15.

1 **A**ffirmat Gloſ. in cap. quod interrogati, diſtin. 27. & Nauar. conſ. 28. de Regul. nu. 2. & 7. dummodò, Profiteus intendat eſſe Religioſus, ſecus autem; quia ſicut vtile per inutile non vitiatur; itā, nec principale per ſuum acceſſorium.

2 Ficta autem, & non ſincera intentio eſt ſubſequentis in caſu noſtro, ad Religioſum eſſe; quandoquidem ſola obligatio, non autem impletio Votorum eſt de eſſentia Religionis, prout elegantèr declaratur in noſtris Conſtit. cap. 15. de Profefſis, fol. 62. col. 2. in medio.

3 Proinde, ſi quis fiat Religioſus, ea intentione, vt quàm primum fit Abbas, vel Episcopopus, valet eius Profefſio; vel ſi voueat aliquam Religionem; ſine animo ſeruandi Regulam, obligatur ad eam ſeruandam, Nauar. cit. loc. & in Manual. cap. 12. nu. 50.

4 Idem procedit in eo, qui ſe obligat per Professionem ad Vota Religionis; licet non intendat ſoluere, quod promiſit; quia, ſola obligatio, non autem impletio Votorum eſt de eſſentia Religionis, vt dictum eſt.

5 Secus autem dixi, ſi deſit animus ſe obligandi Religioni; quia ſine conſenſu, & animo non poteſt Profefſio coram Deo ſalua conſiſtere; ex cap. ſua de ſponſal. & docet Nauar. ubi ſuprà in fin. nu. 3.

Profefſus ſicte, ſi poſt quinquennium dubitet, an huic ſue Profefſioni, de nouo conſenſerit, virum poſſit Religionem relinquere? Qu. 16.

1 **S**uppono ex deciſis, quòd ſicte Profefſus, ſi renuat conſentire, poteſt è Religionē auſugere, & habitum deponere, remoto tamen ſcandalo.

2 Nunc autem ultra progredior, quid ſit dicen-

dicendum, si sic Professus, elapso quinquennio non recordetur consensisse, an possit in seculum redire? Affirmant quidam, & probabiliter, quod dubitans, an Votum, vel instrumentum emiseric, si præmissa diligentia, nequeat dubium vincere, non tenebitur Voto, vel Iuramento; ex quo nulla est possessio pro Voto, & Iuramento; sed tota pro libertate Votentis, *Sed. de Inst. lib. 7. quest. 3. ar. 2. d. 2. ar. 2. ver. sed est hic, Medus. lib. 1. summ. cap. 24. §. 7. Suar. tom. 5. de censur. disp. 47. sect. 5. num. 15. & multis citatis Aloy. Ric. par. 2. decis. 4. in fin.*

3 Proinde, si quis est certus, quod promiserit, se aliquid facturum, per verba, quæ possunt habere sensum ambiguum, an sint iuratoria, nec nê? & dubius sit de intentione, & significatione, in qua illa dicere voluit, iudicandum est pro libertate promittentis, *Coar. in 2. q. 89. ar. 7. & Coar. cap. quæsumus p. 1. §. 2. nu. 2. in fin. & Suar. tom. 2. de Relig. tracl. de iuram. lib. 2. cap. 33. nu. 3. Ità à pari dicendum, si ante conscientia dubia sit de Professi.*

4 Nihilominus, q. nō possit, elapso quinquennio, Religionē desereré, verius est; quia in dubio melior est conditio possidentis, an casu aut, de quo agitur, possessio stat. p. Religionem, seu Professionem; nam pro eo stat possessio, pro quo stat iuris præsumptio; unde, quando nō constat de veritate, standum est præsumptioni iuris, *Sed. lib. 7. de Inst. q. 3. ar. 2. ver. sic verò, & latè Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 83.*

5 Et hoc idè; quia præsumptio iuris habetur pro veritate; donec oppositum probetur; prout ex multis colligit *Simancas de Censur. in l. i. tit. 50. num. 6. & Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 4. nu. 3.*

6 Verum, in hoc casu, ius præsumit, eum ratificasse Professionem; & hinc denegat audientiam Professi, qui, transacto quinquennio volunt reclamare, allegantes, Professionem esse nullam, vt patet ex *Triden. cap. 19. sess. 25. de Regular.*

7 Et additur, quod hæc præsumptio est iuris, & de iure, quæ non admittit probationem in contrarium, ex *l. sunt persona. ff. de Relig. & sumpt. funer. ibi. Summa est ratio, quæ pro Religione facit, & docet Nauar. de Regul. conf. 13. nu. 10. in 2. editio. & Meroll. tom. 2. disp. 3. cap. 3. de conscientia dubia 20. Coroll. nu. 281. secus autem, si huiusmodi Professus incipiat dubitare de ratificatione Professionis, ante quinquennium elapsu; quia prædicta ratio in præsumptione fundata, autè quinquennium non militat.*

Professio in foro poli nulla, ob carentiam libertatis Profitemtis, an ex constitutione Ecclesie possit fieri valida in eodem foro? Qu. 17.

Dixi in tracl. 12. de reclam. qn. 27. vide ibi.

Professio facta, sub pacto, vel conditione illicita, an sit nulla? Quæst. 18.

1 **C**elebris est questio, circa quam, variant Doctores, Sylva in summ. ver. Relig. quæst. 7. & 8. Nauar. comm. 2. de Regal. nu. 14. & lib. 3. cod. tit. conf. 20. nu. 2. Coar. tom. 1. par. 1. cap. 3. §. 1. nu. 18. Marc. A. 1. Genuen. in pract. Eccles. q. 266. vbi hinc inde disputat, Aloy. Ric. par. 4. decis. 340. nu. 11. Mirandus tom. 1. Manual. Prælat. q. 25. ar. 9. & quæst. 28. art. 2. Rodrig. tom. 3. quæst. 17. art. 6. Ioan. Cruc. lib. 2. de statu Relig. cap. 3. dub. 2. D. Baribol. à Sancto Fausto lib. 3. q. 2. & 21. & alij plures, quos sequitur Barboza in cap. insumante, qui Cler. vel Vouentes, nu. 2.

2 Tu autem cum distinctione resolve; aut conditio, sub qua fit Religiosis Professio, est contraria substantia Religionis, quæ coalescit ex tribus Vocis substantialibus; nêpe, Paupertatis, Obedientiz, & Castitatis.

3 Aut non; si primo modo; certum est, quod Professio erit nulla; secus autem, prout expressè docet *Gloss. in cap. Monachi, de stat. Monach. ver. administratione*, vbi respondet ad obiectiones; & in cap. ultimo, de cond. appositis, vbi dicitur, quod si aliqua apponatur conditio in matrimonio, contra silentium matrimonij, utique erit nullum omnino. Ità à pari, si in Professione, aliquid apponatur, quod sit contra substantiam Religionis, Professio erit nulla, & à matrimonio carnali ad spirituale tenet argumentum, *cap. inter corporalia, de translat. Episc.*

4 Nec mirum, quia omne contrarium destruit sumum contrarium, vt ex *cap. solet 33. quæst. 2. & cap. detrahe 1. q. 1. colligitur*, quod sine substantia nihil potest subsistere, *cap. ius, de sponsal. & latè Sambor. de matrim. lib. 7. de censur. conditionis, disp. 9. ad 4. & disp. 25. nu. 21. & in Decal. lib. 5. cap. 4. nu. 99.*

5 Et sicut Deus non acceptat conditionem illam; ita, nec acceptat Promotionem, seu Professionem, *Coar. cit. loc. & Bonac. de clausur. q. 11. pun. 10. diff. 2. §. 2. nu. 4.*

6 Proinde, si Professio, ex conditione, fiat, de habendo proprium, & de retinendo suarum rerum dominium; erit omnino nulla; etenim hæc conditio pugnat cum Religiosa Paupertate; quandoquidem, non habere proprium, est adeo essentiale, & intrinsecum statui

statui Monachorum', vt nec Romanus Pontifex possit super hoc dispensare, prout expressè habetur in *cap. cum ad Monasterium, de statu Monachorum*, & docet *Glos. in cap. solet*, vbi ex multis ostendit, quòd deficiente aliqua conditione essentiali alicuius rei, actus est nullus.

7 Quibus adde nouum ius *Cone. Trident. sess. 25. cap. 2. de Regul.* quo prohibetur, omnino aliquid possidere, etiam ad vsumfructum, & Sac. Congreg. declarauit, *Quaranta. in summ. Bull. ver. casus reservati*.

8 Idem dic de eo, qui eo pacto, obedientiam promissit, vt ad sui libitum possit viuere, vel quòd semper debeat præssè, & nullibi subesse.

9 Item, qui Castitatem proficitur, eadem adiecta conditione, vt sibi liceat vti carnali copula; hæc namquæ conditiones, & Vota Religionis, se se euertunt; quia duo contraria, vni, & eidem subiecto insimul nequeunt inherere.

10 Secus autem, si quis proficeretur, sub conditione manendi in propria domo, vel colligendi fructus, hinc inde dependenter à Superiorum voluntate; quia hæc conditio non est contraria essentia, nec aduersatur substantia Religiois Professionis, prout latè *Navar. in d. conf. 20. nu. 2.* & est decisio *cap. 2. de stat. Monac.* vbi permittitur peculium, de Prioris licentia, *cap. de P'duis 27. q. 2.* quo dicitur, & Viduas, & Virgines posse fieri Regulares, & manere in domibus suis, supple, de licentia Superiorum.

11 Quod extendit ad eum, qui Professionem emisit, salua facultate testandi de patrimonio suo, prout censuit Sac. Congreg. Conc. sub anno 1613. die verò 14. Decembris, & refert *Navar. in sua Lucerna. Regul. ver. Profess. nu. 20.*

12 Et hoc ideo, quia Religiosus Professus per vsum incertum, seu reuocabilem, & dependentiam à voluntate sui Superioris, non sit proprietarius; sed obedientarius, & Regularis, vbi cunque est de licentia Prælati, censetur esse in Monasterio; prout, post priscos *Sancti. & Barbosa in præcatis loc.*

13 Item, amplia ad eum, qui Professionem emittit, animo dominandi, vel occidendi, aut discurrendi; hæc namquæ causæ interinsecæ non lædunt, nec vitiant substantiam Professionis, *Marcus Anton. Genuen. in practica. lib. 2. quæst. 1266.*

Professio facta, sub conditione de futuro, an sit valida? Qu. 19.

1 **N**egat *Sanchez lib. 5. in Decal. cap. 8. nu. 88.* & alij, quos sequitur *Bonar. de matrim. qu. 2. pun. 9. & de contrahendis di-*

spat. 39. pun. 4. q. 1. & de Voto, in tractatu de leg. disp. 3. quæ. pun. 2. nu. 2. & de clausur. qu. 2. pun. 10. diff. 3. §. 1. nu. 4.

2 Tum quia, consensus necessarius ad Professionem, debet esse absolutus, non autem conditionatus, prout est ille, qui pendet à futura conditione; tum etiam; quia, actus agentium, non operantur vitra intentionem eorum.

3 Sed intentio, sic Proferentis, est obligare se solum dependenter ab illa conditione. Igitur, vsque dum non fuerit adimpleta conditio, non intendit se obligare; secus autem conditione adimpleta; quia tunc transit in consensus absolutum, si interim non fuerit mutata voluntas. Nam, si fuerit mutata, antea quàm purificetur conditio, nulla, re vera remanet obligatio.

Professio facta in aliqua Religione, non approbata à Dom. Papæ, vel admissa ab eo, qui auctoritatem non habet, an sit valida? Qu. 20.

1 **N**egativè, per ea multa, quæ latè dico in *tract. de Tertiariis vtriusque sexus, q. 7. & 11.* & docet *Navar. de Regul. conf. 18.* vbi nullam declarauit Professionem quorundam Eremitarum; ex duplici capite; tum quia, emisserant Professionem in Religione, non approbata à Sancta Sede; tum etiam; quia illam fecerunt in manu cuiusdam Matthæi, qui non habebat potestatem admitteendi, nec Religionis incorporandi; etenim de intrinseca ratione Religionis prærequiritur, vt Vota solemnizentur sub aliqua Religione determinata, & approbata à Sancta Sede, & manu Prælati, qui possit Religionem incorporare, ex *cap. ad Apostolicam de Regul.*

2 Quæ duo copulatim requiruntur; prout idem *Navar. cit. loc. conf. 62.* in 1. editio. *Portell. in dub. Regul. ver. 3. in additio. nu. 3. & in 2. tom. 1. p. cap. 16. nu. 8.* vbi Professio quorundam Tertiariorum declaratur nulla, ob prædicta. Et hoc ex *Deo. Gregorij XIII. cuius Decreto declarantur nullæ quædam Professiones admisse per quemdam Didacum, sine canonica auctoritate admittendi, ibi.*

Cum autem Eremita idem prædicti Professionem in manibus eius, qui illam recipiendi facultatem non habebat, emisserint, eademque Professio nulla, & inuvalida reddatur; prout melius est videre in eius Bulla, quam per extensum refert *Rodr. in Collect. prim. fol. 1017.* ex quibus multa inferuntur iuxta doctrinam *Sancti. Thom. 2. 2. quæst. 184. ar. 5. in corp. & 186. ar. 9.* sed vide, quæ infra dico quæ 42.

Professio emissa in manu Episcopi, per Fratres Religionum exemptarum, an sit valida? Qu. 21.

1 Negatiue, & constat ex immediatè decisis, quandoquidem Episcopus in casu posito non est Superior Monasterij, nec habet auctoritatem Religionis incorporandi, ex quo serè omnes hodiè Religiones sunt exemptæ, & maxime Mendicantium; quæ sunt immediatè sub protectione Romani Pontificis. Secus autem respectu aliam sibi subiectarum, *Nanar. cit. loc. Rodrig. tom. 3. q. 17. ar. 1. Bonac. de claus. q. 2. pun. 11. S. 5. diff. 3. nu. 4. & alij, quos Ego met allego in trall. de Terciarj, q. 7. v. 11.*

Prelatus nominatim suspensus ab admissione Professionis, si quem ad Professionem admittat, an sit Irregularis? Quæst. 22.

1 Negant Doctores, ex quo, admittere ad Professionem non est actus Ordinis, nec Iurisdictionis spiritualis, pertinentis ad Ecclesiæ clauis, sed cuiusdā Superioritatis ciuilibus dominandæ; etenim est duplex dominium; nempe, ciuile seculare, quo Reges, Principes, & similes, &c. & alterum Ecclesiasticum, quo Papa, & alij Inferiores Prelati, suis dominantur Subditis, &c.

2 Tu autem considera, an Prelatus sit suspensus ab officio, & iurisdictione, *Anila. de censuris, disput. 2. dub. 4. & Suar. cod. tit. disput. 2. 7. scilicet. 2. nu. 3.*

Quia, violans suspensionem, exercendo actus solius iurisdictionis, qui non sunt coniuncti cum actibus Ordinis, non incurrit in irregularitatem; quia hoc non reperitur in iure expressum, *Sylu. verb. suspensio, q. 5.*

3 Secus autem, si admittat quempiam, ad Professionem in pompa Ecclesiæ, vt benedicendo vestes cum stola, recitando collectas, & alias preces: quia præfata benedictio est exercitium Ordinis sacri; & consequenter interdit, *Bonac. de suspens. disput. 3. punct. 4. num. 6.*

Professio excommunicati, an sit valida? Quæst. 23.

1 *Didacus Conar. p. a. cap. 6. de his, quæ matrimonium impediunt, Nanar. comm. 4. de Regul. nu. 25. & Rodrig. tom. 3. q. 17. ar. 14. & 2. p. summ. cap. 8. concl. 9. nu. 15. aiunt, quod sic, & est decisio capillorum 32. de sent. excomm. qua susceptio Regularis habitus, facta per excommunicatum, declaratur valida; nec alio indigere, nisi ab solutionis beneficio,*

ibi, Qui Religionis habitum in Monasterio receperunt, & cap. significasti 6. de eo, qui duxit in matrimonium, vbi eundem excommunicati matrimonium declaratur validum ibi, Legitimū iudices matrimonium prædictam.

2 Et à matrimonio carnali ad spirituale tenet argumentum, ex cap. inter corporalis, de translat. Episc.

3 Benè verum, quòd sic Proficiens, venialitèr peccat, ex quo communicatio est illi interdicta, etiam si non sit denunciatus, vel publicus Clerici percussor; sufficit enim, quòd in foro conscientie sit vere excommunicatus. Immo, & mortalitèr, si expressè Professioni, de qua loquimur, addantur Preces, ab Ecclesiā institutæ; etenim hoc esset communicare in Diuinis, vt post alios aduertit *D. Earbol. à Sancto Fausto lib. 5. Theol. q. 204.*

Professio admissa, vel acceptata ab excommunicato declarato, vel suspensio, an sit valida? Qu. 24.

1 Respondet, non valere, quia acta iurisdictionis facta ab excommunicato publico, & manifesto, sunt irrita; secus autem facta per excommunicatum tolerantem, vel occultum, prout constat ex *extraneg. ad cultanda.*

2 Sed admittere quempiam in Religionem, & Professio Religionis incorporare, sunt actus iurisdictionales; quippe qui præsupponunt publicam auctoritatem in Ordine; alitèr non posset in vniuersum toti Ordini incorporare.

3 Nec benè dicitur, quòd Religioni incorporate, sit actus, non iurisdictionis, sed potestatis æconomica; & dominatiuæ; quia potestas incorporandi Professio delegatur à Dom. Papa, prout constat ex *Const. Honorij III. incip. Religiosam vitam eligentibus*, qua nostro Patriarchæ Dominico datur facultas recipiendi ad Ordinem.

Ibi, Liceat quoque, Clericos, vel Laicos liberos, & absolutos ex saculo fugientes ad conversionem, recipere, & eos, absq. contradictione aliqua retinere, vt in prima Bulla nostri Bullar.

4 Potestas autem Dominatiua, & Æconomica, vt Viri suprà Vxorem, & Domini in Seruum, non indiget, vt insinuat à Domino Papa.

5 Irè, ille Eremita Mattheus, de quo *Nanar. consil. 18. de Regul. & Didacus, de quo Porrell. in 1. p. cap. 16. super congregatos sibi Subditos habebat potestatem æconomicā.*

6 Nihilominus, admissiones, & receptiones per eosdem factæ, fuerunt à Papa Gregorio XIII. declaratæ nullæ, ex defectu auctoritatis in acceptante, ibi, *Cum autem Eremita idem prædictam Professionem in manibus eius,*

qui

qui illam recipiendi facultatem non habebat, emiserint; eademq; Professio nulla, & inualida reddatur; ergo simplex potestas dominatiua, & oeconomica non fuisse ad incorporandum Religioni, & distinguitur ab illa.

7 Item, P. Generalis Ordinis, eadem potestatem, qua respicit totum Ordinem, & Communitatem perfectam, recipit ad Ordinem, & vice eius, eadem autoritate Prior Provincialis, vel Conventualis cum suo Capitulo incorporat toti Ordini, & non solum vni priuati donum Profitemes in sua Religione.

8 Et illa, ex quo respicit perfectam totam Vniuersitatem Religionis, non potest dici Oeconomica, sed Vniuersalis, prout docet *Conar.* ex multis in *Regula Peccatum*, de *Regul. iur. in 6. 2. p. 5. 9. nu. 8.* quem sequuntur plures, quos citat *Bonar. de legibus, disput. 2. quæst. 1. p. 3. nu. 3.* & *deroll. tom. 3. de pat. 7. de multipl. iurisd. 2.*

9 Quibus additur, quod potestas dominatiua simplex non habet forum contentiosum; nec potestatiue, & iuridice potest cognoscere de delictis eorum, qui sibi subduntur.

10 Vnde, Pater non potest ponere publicum homicidium sui filij, vel aliorum domesticorum; sed spectat ad Prætorium, publicum iustitiæ Ministri.

11 At Prælatus, eadem autoritate, qua Professum recipit ad Ordinem, cognoscere habet de crimine Professorum, quos sepius torquet, carceribus mancipat, & ad triremes destinat.

12 Item adde, quod solemniter recipere Vota, & Iuramenta Iurantium, & Profitemium, sunt effectus iurisdictionis, & potestatis coactiuæ, respicientes Vniuersitatem perfectam, quæ, & eadem transgressores, & perijuri puniuntur, quæ nequeunt verificari de potestate Oeconomica.

13 Et quod dico de excommunicato denunciato, extende ad suspensionem declaratum; quamobrem, si Prælatus sit suspensus ab autoritate admittendi, & Religioni incorporandi, si incorporaret, & admitat, admissiones huiusmodi erunt nullæ, ex defectu autoritatis, nam priuata facultate recipiendi, nulliter recipit; sicut Parochus suspensus ab assistendo matrimonio, nulliter assistit, *Bonar. de claus. q. 2. p. 1. diff. 2. §. 5. nu. 7.*

14 Si modò roges, qua de causa Professio facta per excommunicationem declaratum valet; secus autem admissio, & incorporatio per Prælatum, vt dictum est.

Respondendo, quia ita expressum reperitur in iure, & ratio esse potest, quia Professio respectu Profitemis dicitur contraclus onerosus, & odiosus, quo perpetuo se priuat libertate, & ponit hominem super caput suum, & se obligat ad magna onera; quod non.

procedit respectu acceptantis; ea autem, omnia, quæ sunt in odium excommunicatorum, per eosdem excommunicatos possunt fieri, & facta tenent.

Excommunicatus profitemis, an acquiras ius petendi à Monasterio, victui necessaria? Qu. 23.

1 **N** *Anar. in comm. 4. de Regl. cui inhaeret Rodrig. tom. 3. q. 63. de Simonia, ar. 3. & p. 2. summ. cap. 8. nu. 10.* ait, quod per Professionem Regularem, vel Monachalem duo quærentur, seu sunt.

2 Alterum est, mutatio status de Saculari in Regularem; & hoc, non impeditur per simoniam, nec per excommunicationem.

3 Alterum est, ius habendi victum, & vestitum indefinitum ex communi, aut per portionem priuilegiatam, seu determinatam Canonica, vel Monachalem, quod quilibet Canonicus, vel Monachus recte receptus habet; & hæc impeditur per simoniam, & excommunicationem; donec sublequatur absolutio, & dispensatio.

4 Et ratio diuersitatis est, quia acquisitio status est, quasi acquisitio cuiusdam characteris Ordinis, qui perpetuo durat; ius autem percipiendi victum, est quoddam beneficium, cuius acquisitio impeditur per simoniam, & excommunicationem; donec absolutio, & dispensatio sublequatur.

5 Quod idem *Nazar.* dixit in *cap. non dicatis, comm. 2. de Regul. nu. 67. in fin. ver. addo decimoquarto*, ubi dicit, quod Regularis potest deponi à Canonica, vel Monachali; licet non deponatur ab Ordine, sicut Sacularis potest deponi à beneficio, quamuis non deponatur ab Ordine, & sic non tollitur status ille, nec mutatur in Sacularem; sed solum tollitur vox in Capitulo, & victus integer, hæc ille.

6 Et confirmatur, quia in beneficijs attenditur capacitas Clerici, tempore præsentationis, vt post alios *Rota Romana in decis. 69.* sed in illo tempore præsentatus ad beneficium Regulare, erat suspensus, aut excommunicatus, vel irregularis, ergo.

7 Et additur, quod excommunicatis beneficia conferri non possunt, ex *cap. possunt, de Clerico excommunicato ministrante, Olesim cap. si forte, de elect. in 6.* & fuit ita sepe decisum, ex *Aloys. Ricc. prax. 1. p. de cef. 184. & 185. in 1. editio. & in 2. p. prax. resolut. 3. 14.*

8 Et hoc ideo, quia excommunicatus est incapax iurium spiritualium, ex *cap. cum dilectus, de consuetudine.*

9 Nihilominus, præsuppositum est falsum, seu minor propositio, qua subsumitur, quod Professio sit verè & propriè beneficium, ex qua Professione dimanat, vt Profitemes

tan-

tanquam beneficiarii, victum, & alimenta in Religione habeant, tanquam fructus beneficii.

10. Etenim, dicitur beneficium improprie, & largo vocabulo; quandoquidem ad beneficium Ecclesiasticum non admittuntur Laici, nec possunt admitti per vulgata iura; secus autem ad Professionem, vt manifesta est.

11. Ergo, sicut appellatione beneficiorum strictè non veniunt dignitates, nec portiones, *Glos. in cap. 1. de Regul. in 6. & in Clem. Auditor, ver. beneficio, de rescriptis, & in cap. cum illis, de prebendis, in 6.*

12. Ità, nec Professiones, & sicut fictioe iuris Religio dicitur Religiosorum beneficium; pariter, & eorum Professio.

13. Igitur, supradicta iura, quibus cauetur, quòd beneficia non sint conferenda excommunicatis, habet locum in veris, & propriis beneficiis; secus autem in beneficiis largè dictis; Aliter, nec Professio excommunicatorum esset valida, prout bene notat D. Barthol. de Sancto Fausto lib. 5. thes. q. 206.

14. Confirmatur, ex quo Professus per Professionem dedit Religioni se, suaque omnia, iura, & actiones, irrevocabiliter; vnde habebit alimenta? Nonne etiam, & deposito, ac suspensio à beneficio debentur alimenta, ex fructibus beneficii? Nè in cogatur mendicare, in opprobrium Ordinis Clericorum, *Glos. & Doctores in cap. Pauperis, & verum in verbo admiserant, de appellat. & in cap. cum, in Antonienis, de elect. Abbas in cap. Apostolica, col. 3. de exceptio.*

15. Qua de causa, hoc totum ad Regulares non debet extendi, qui maiori paupertate, & necessitate premuntur.

16. Nec obijciat, quòd hoc non habeat locum in excommunicatis, quibus ex redditibus beneficii nihil datur. Quia hoc procedit in excommunicatis pertinacibus, & infidelibus, qui absolutionis beneficium omnino preterunt, *Glos. decis. an. q. 1. lib. 4. cap. 14. de effect. excomm. in 7. secus autem in Regularibus, qui quoties fieri à censuris absolvantur, & alimè non habent vicariarum.*

Professio simoniaca, an valeat? Qu. 16.

1. Affirmatiua decisio habetur in cap. quoniam 40. de simonia, ex quo bene colligitur, quòd simoniace Professus, non potest validè contrahere, nec liberè in seculum redire; sed debet in carcerem detrudi, vel dispensatiuè ibidem remanere, *Nauar. comm. 4. de Regul. in 25. ver. in contrarium, & Rodrig. tom. 3. q. 63. ar. 3. ubi examinat verba Decretalis prædictæ, & de Sancto Fausto dist. 66. q. 209.*

2. An autem liceat, absque labe simoniae, *Item 2. Par. 4.*

niz, aliquid dare, ens contrahendum, non tentionis habitus, vel iam factum, prout dicitur observanda circa ² flores.

Professio emissa à Nouitio, utell. ver. Professio servitia Religiosis facit.

valida? Quæst. 2. jo carnali ad

1. **E**thi inhabilis Nouitius, sepe dixi, & peccet; nihilominus vali-

detur, dummodò eius inhabilitas sit manifesta; prout censuit Sacra Congreg. Conc. sub die 26. Iunii 1621. & refert Nouitius in sua *Luce. Regul. ver. Professio, in 40.*

2. Et extenditur ad Moniales; & hoc ideò; quia promissio est de essentia Religionis, non autem impletio; vnde inobstantia præceptorum non præiudicat, & præcipue si iusta causa exeat ab actuali seruitio, *Sell. in select. Canon. qq. cap. 17. num. 8. Rodrig. tom. 3. quæst. 15. ar. 10. Nauar. lib. 3. de Regul. cons. 42. in 1. editione, & de S. Fausto lib. 5. thes. q. 226.*

Capitulum an possit consentire, vt habens incurabilem infirmitatem, valide proficetur? Qu. 28.

1. **R**espondeo negativè, per ea multa, quæ dicit in tract. de potestate Capit. & de elect. ubi in decisibus habes, quòd Capitulum non potest ad electionem admittere incapaces; nisi habeat potestatem dispensandi, quia, Capitulum nihil potest contra Regulam, neque contra Regularia Statuta; & multò minus contra ius canonicum, aut naturale Diuinum.

2. Tum etiam; quia caret potestate consentiendi super personam incapacem, qualis est homo affectus morbo comitiali, vel aliqua incurabili infirmitate.

3. Nec dices, quòd potest quis suo iuri cedere; quia hoc procedit de iuribus singularibus, & personalibus; secus autem cum agitur de iure tertij, vel tangente communem utilitatem, prout est id, de quo agitur, *Pejr. tom. 1. de Subdito, q. 1. cap. 25. §. 5.*

Professio per Capitulum admissa, sub conditione, & pacto; an valeat, pacto, & conditione non adimpletis. Qu. 29.

1. **R**espondeo, non valere, ex defectu consensus, qui sub conditione, præstitus, conditione non adimpleta censetur non datus; nec legitimè adhibitus; etenim dispositio conditionalis, non existente conditione, nihil operatur, *cap. si pro re, de rescriptis, in 6. & cap. præterea 2. de appellat. & præcisè in re graui, & notabil.*

Y 2 Pro-

2 Dicitur, mentis trepidatio, quia Metus ortum habet ex forti imaginatione periculi futuri, prope imminens.

3 Dicitur, instantis quia petricula valde remota non timeatur, nec mentē perturbāt.

4 Hic autem Metus, solemni diuisione diuiditur, in Metum constantem in Virum, constantem, & in Virum inconstantem.

5 Primo modo, Metus solet dici grauis, iustus, ac probabilis; diciturque cadere in Virum constantem; quia constantia, & fortitudini non repugnat; immo stat cum illa, & Vir constans, & fortis, ubi illum concepit, iuste, ac probabiliter eo tetteretur.

6 Secundo modo, Metus solet dici levis, improbabilis, & iniustus, ex quo fortitudini, & constantia repugnat; est enim meticulosi hominis, & levis, immo inbecillis, & inconstantis animi, illum apprehendere, vel timere, prout eleganter *Sot. cit. loc. ar. 2. de inst. lib. 7. q. 2. ar. 1. in respons. ad 2. ubi cum D. Thomas late examinat, quid intersit inter hominem constantem, & inconstantem, qui timet, ubi timendum non est.*

7 Et quomodo homines sint in triplici ordine; etenim aut sunt pertinaces, & temerari; quippe qui, more Brutorum, nihil mali, bonique apprehendunt, nec timeant.

8 Aut meticulosi, fatui, inconstantes, & leues, vt impij, qui fugiant, nemine persequente.

9 Medio autem statu, sunt homines constantes, & fortes; constantia enim, & fortitudo mediat inter pertinaciam, & fatuitatem, seu inbecillitatem, qua homines suffulti, timeant, ubi verē timendum est, & non aliā, nec alio modo.

10 Ad hoc autem, vt Metus dicatur grauis, & cadens in Virum constantem, multa requiruntur, *Sot. dicit. loc. Tabiena, & Armilla ver. coactio, 10. Bap. Corrad. 1. p. re/p. quast. 147. Ledeſma super D. Thom. in addit. 4. p. Lopez 2. p. instr. Confess. cap. 20. Graff. decis. aur. lib. 2. de iuram. metul. cap. 5. per totum, & in append. ad decis. aur. lib. 2. cap. 5. de particip. num. 16. & som. 1. de Regul. lib. 3. consil. 1. Sanchez de matrim. lib. 4. disp. 1. nn. 16. d. Sando Fausto de contrahib. in genere, disp. 4. q. 39. Bonac. cod. tit. som. 2. disp. 3. quast. 1. p. 2. 5. 33. Moll. som. 1. disp. 1. de volunt. dub. 2. & ante eos Nauar. in Manual. cap. 22. nn. 51. & cap. 17. nn. 5.*

11 Et Primò, vt malum, quod timeatur, sit graue, *L. Metum, ff. de eo, qui met. caus.* Secundo, vt æstimationis, seu opinio mali imminens sit fortis, inepē, vt timeas, probabiliter timeat, & aduertat, sibi imminere; non autē vanē, aut kuertat, prout expresse ex cad. colligitur, & docet *D. Thom. cit. loc.* Tertiò, vt Metum incutiens, potens sit, minas exequi;

nām timere minas inermis contrā loricā, vel senis, ac debilis, contrā luenem, non est constantis animi, prout ex *L. famosi, ff. ad l. l. Maies. ibi, Nām, & persona spectanda est, an poterit facere.* Quarto, vt iste metum incutiens, sit solitus minas exequi; secus autē, si sunt enim multi verbosi, seu iactantes, hoc, vel illud facere, qui postmodū, ira deposita, nihil curant, nec ampliū recordantur; vox, vox, & nihil vitā, & colligitur expresse ex *L. vñica, ff. si quis Imperatori, ibi, Ex persona hominum dila. pensamus, & L. famosi, ff. ad l. l. Maies. ibi, Nām, & persona spectanda est, an poterit facere, & an ante quid fecerit; & L. Metum, de his, qua vi, ibi, Metum, non iactationibus tantum, vel contestationibus; sed atrocitate facti, probari conuenit.* Quintò, vt timeas non possit facili occurrere malis, vt implorando alicuius auxilium, vel consulendo Superiorem, *Angel. ver. Metus, nu. 5. & Sylva. cit. loc.*

Metus cadens in Virum constantem, ad hoc, vt dicatur talis, debet isā esse absolutē, an verò respectu in ordine ad patientem Metum? Qu. 5.

1 *Sotus cit. loc. de inst. ad 2. docet, quod Metus cadens in Virum constantem, debet attendi ex tribus; nempe, ex obiecto; vt malum, quod instat, & menti obijciatur, sit grande ex parte rei, vt mors, exilium, carcer; vel amissio fortium.*

2 Secundo, ex parte modi, quo Metus incutitur; nām si inermis femina, vel puer tibi mortem comminatur; Metus non erit grauis, nec probabilis.

3 Tertiò, ex parte subiecti patientis Metum; quia Virorum constantia non consistit in indiuisibili; sed suam habet latitudinem; quia nō dēs Hercules, nec omnes Sanzones.

4 Vnde, Metus, qui Pueros, vel Senes, aut Feminas excusat, non exculpabit robustos homines; quia non æqua vtriusque cōditio.

5 Proinde, si Puella Religionem ingreditur, Parentum metus, vtputat; quia asperē, & atrociter tractatur; vt in Monasterium se transferat; eius Votum tali consensu emissum non tenet, causa Metus prædicti; qui etiam si sit minor in femina, quā in homine; adhuc dicitur grauis, cadens in feminam constantem, & annullat contractum; quia in muliere, tanquā flexus, & ingenij inbecillioris, minus metus requiritur, quā in vito, *Glossa cap. cum locum, de sponsal. ver. Metus, Conar. 2. p. cap. 3. §. 4. no. 9. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 2. casu 135. nn. 4. Farina. 2. par. fragm. ver. Metus; Nauar. in summa, cap. 22. num. 51. & refert decisum ex Rota Romana Ioan. Bap. Cocenas in nouissimis, decis. 352. num. 5. & Graff.*

Graf. ex multis decisur. par. 2. lib. 2. de iur. cap. 5. nu. 3.

Quoniam sint ista mala, quæ obiectiue sufficiunt, ad causandum Metum cadentem in Virum constantem? Qu. 6.

Respondeo, quod Metus Mortis, inter alia retinet primum locum, ad inferendum Metum cadentem in Virum constantem, ex cap. cum dilectus, de his, quæ vi, metus causa sunt.

2. Secundo, Metus atrocium tormentorum, ut longui carceris, & similibus, ex hoc timorem, & qui in carcerem, cod. de.

3. Tertiò, Metus servitutis; nam privatio libertatis, in mortem computatur, ex d. qui in carcerem.

4. Item, Metus inhæri in virgine, ex eadē l. Item Metus amissionis status, vel fortunarum, ex l. si, ff. quod metus causa.

5. Quibus additur Metus amittendi honorem; quia Vito bono gravius est honoris iactura, morte ipsa, Mascard. de probat. conclus. 1053. Sanchez lib. 4. de Matrim. disput. 5. Et Metus infamiz; quia timor infamiz æquiparatur timori mortis, ex l. si, ff. de manumiss. de quibus latè Sylva, ver. Metus, Sot. 4. sent. distin. 29. q. 1. ar. 2. Rodrig. 1. p. summ. cap. 230. conclus. 3. Graf. 2. p. decisur. lib. 2. cap. 5. de iuram. nu. 3. & 4. & super latè Merolla disp. 1. de volunt. cap. 3. dub. 6.

Mala incutientia Metum cadentem in Virum constantem, an debeant timeri in propria, vel aliena persona, ad hoc, ut talem Metum incutiant? Qu. 7.

ET dico, quod mala, ad hoc, ut causent metum prædictum, non est necesse, nec requiruntur, ut tantum timeantur in propria persona; sed satis est, si timeantur in persona consanguineorum, vel affinium, prout latè Sanchez de matrim. lib. 4. de consensu coactis, disput. 4. per totum.

2. Unde, huiusmodi timor gravis poterit esse in patre, ob recensita mala comminata, vel illata filiis; vel filiabus, D. T. bon. 4. sent. distin. 29. q. 1. ar. 3. ad 2. Sylva, ver. metus, qu. 1. in fin. & habetur expressè in cap. ciant canth. de elect. in 6. ibi, Vel consanguineos eorum, & ex l. si quidem 8. in fin. ff. de eo, quod metus causa, ibi, Hac, quæ diximus, ad eadē pertinet, in se qui sit veritus, an in liberis suis; cum pro affectu, magis in liberis Parentes timeantur.

3. Item, in marito, ob mala, quæ timeantur in persona uxoris; quia sunt una caro, Gen. 2. D. T. bon. cit. loc. & ibid. Sotus.

4. Item, in ascendentibus, ob mala, quæ timeantur in descendentibus, & vice versa.

5. Item, in fotore, ob mala, quæ timeantur in persona fratris; & hoc ideo; quia Natura, ipsa, amore conciliat consanguineos, & affines, tanquam unam carnem, & ex eodem sanguine derivatos; hinc, mala consanguineorum, exilimantur propria, iure natura.

6. Quod amplia ad amicos, ob mala, quæ timeantur in persona alterius amici, ex quo amicus censetur alter Ego, & docet Aristot. lib. 9. Eth. cap. 4.

7. Bene verum est, quod ista extensio non excedit quartum gradum, per ea multa, quæ notat Sanchez, d. disput. nu. 11. & Farina. 3. par. fragm. ver. metus, nu. 78.

Metus gravis, non incussus ad extorquendum contractum, an irritet contractum? Quæst. 8.

NEgant Sotus lib. 7. de iustit. quæst. 2. ar. 1. in 2. argum. ver. ac multo, cum metus multiplex sit, & in 4. sent. distin. 29. q. 1. ar. 3. ver. de Voto, Conar. 2. p. cap. 3. §. 3. nu. 16. Anton. Cuccus lib. 5. iustit. Canonice, tit. 12. nu. 18. Ludon. Lopez 2. p. iustitiorum, de matrim. cap. 40. §. præterea pro huius materia, Sanchez de matrim. lib. 4. disput. 12. nu. 3. & Sancto Fausto de contractibus, disp. 4. q. 42. ver. 3. dico, Bonae, disput. de Voto, quæst. 2. pun. 3. §. 1. nu. 7. & nupè Merolla, disput. 1. de volunt. cap. 7. dub. 1. & 2. 12.

2. Tum quia, ita colligitur ex cap. siens nobis, de Regul. ubi Votum factum à morbo laborante, mortis timore, dicitur obligare, ex quo timor à morbo incussus, non fuit illatus ad extorquendum contractum Voti; tum etiam; quia incutiens metum, non intendit tali modo cogere ad incedendum contractum, nec vim passus potest dici, quod compellatur ad vouendum, vel contrahendum, in casu, de quo agitur; sed ipse elegit talem medium ad evadendum periculum, quod sibi imminet.

3. Proinde, si captus à Turcis voueat, ieiunare, vel dato aliquo alio Ecclesie, ut Deus cum eripiat, ab illa servitutē, tenet proculdubio Votum, & secundum hæc procedit Decretum Conc. Trident. sess. 25. de Regul. cap. 19. quicquid alij dicant.

Professio admissa à Prelato, vel Capitulo per Vim, & Metum cadentem in Virum constantem, an sit nulla? Qu. 9.

Svarez tom. 3. de Relig. lib. 8. cap. 4. nu. 19. Respondet negativè.

2. Tum quia, talis irritatio, ob metum Capituli, vel Prelato incussum, nullo iure cautur; etenim iura annullant consensum Profitentis, si grani metu extorqueatur; non autem

autem consensum Capituli, vel Prælati acceptantis, etsi huic, vel illi Vis, & Metus inferantur; tunc etiam; quia odia non sunt extendenda, sed limitata; hæc autem irritatio, seu nullitas, de qua agitur, est odiosa; ergo debet restringi.

3. *Lesius* autem de *insti. lib. 2. cap. 41. dub. 7. nu. 61.* verius, ac probabilius affirmat, talem Professionem, ob Vim, & Metum illatum Capitulo acceptanti, esse nullam; tunc quia, matrimonium est nullum, causa metus, siue Viro, siue Femina incuriatur; quia pro validitate contractus matrimonialis requiritur consensus mutuus, nempe, sponsi, & sponsæ, & quod uterque sit liber, & spontaneus; secus autem, nullum erit matrimonium; quod procedit in matrimonio spiritualium arguere à matrimonio carnali ad spirituale, tenet argumentum, ex *cap. inter corporalia, de translat. Episcop.*

4. Tunc etiam; quia ad hoc, ut iustitia seruetur in contractu, debet esse æqualis conditio utriusque; partis: non enim iustum foret, vnam partem præ altera grauare.

5. Professio autem, de qua agimus, est quidam contractus inter Religionem, & Religiosum, vixit citroque obligatorius, ut sepe dictum est.

6. Quippe qui necessarii, ac simpliciter, petit liberum consensum ambarum partium; ergo si ad eius validitatem, ex parte Religionis Proferentis requiritur consensus omnino liber, & absoluteus à metu; ita pariter requiritur, ut sit ex parte Religionis; secus autem grauaretur magis vna, quam altera pars.

7. Confirmatur, quia consensus Religionis Proferentis, & Religionis acceptantis, ad inuicem, se respiciunt; sunt enim correlatiua; ergo, quod dicitur de vno, oportet, ut dicatur de reliquo; quia dispositum in vno correlatiuorum, consuetur dispositum in reliquo, argum. *cap. quoniam multos, 1. 1. q. 5.*

8. Tunc item Tertio, quia Vis, & Metus de sua natura habent annullare contractum, ex quo, de se opponuntur libertati; ergo erit semper talis, vbiunque reperitur; quia causa formalis nunquam, geritur absoluta à suo effectu formali.

9. Et additur, quod *cap. cum locum, de spons.* generaliter loquitur de omni consensu coactio, ibi, *Quod locum non habet consensus, ubi metus, vel coactio intercedit;* & lex, quæ generaliter loquitur, generaliter debet intelligi.

10. Nec valet obiectio, quod odia non sunt extendenda; quia retrociturati Canones, & Ecclesiastica Statuta non sunt odiosa; sed gratiosa in fauorem scilicet Religionum, & libertatis humanæ.

Professio, ob solum metum reuerentialem emissa, an fiat irrita? Qu. 10.

1. HÆC quæstio est intricata, & circa eam diuersificant Doctores; nam quidam dicunt, quod solus, & nudus metus reuerentialis irritat Professionem; & huius opinionis fuit *Glossa* *cap. presens 2. q. 3. in ver. Patrem, ibi, Hic habet, quod timor Patris impedit matrimonium spirituale, Nouar. 2. par. conf. lib. 4. de sponsal. conf. 2. nu. 4. in 1. editio. & lib. 3. de Regul. conf. 84. nu. 4. & in Manual. Confess. cap. 22. nu. 51. & cap. 17. nu. 5. & 30. post Adrianum, & alios dicit, quod omnis metus, etiam minor incho, excusat in foro conscientie tantum, quantum iustus, si metus ille fuit causa; scilicet, sine qua non, si absque illo, actus non fuisset factus; Er in 1. *pos. lib. 1. de renunciatione, conf. 3. nu. 6. in 1. editio. ait, quod metus reuerentialis Parentum, excusat à valore Professionis, & Matrimonij;* licet non sit aliquoquin iustus, ubi notat, quod ad excusandum eorundem Deo à peccato transgressionis legis humanæ, sufficit metus, vel timor, etiam non iustus, si fuit ille causa, transgressionis, *Jacob. Grassi, multis citatis, decis. anni p. 1. lib. 2. cap. 56. de honor. Parent. n. 18. Rodriq. tom. 3. quæst. 17. ar. 15. & 18. cum suo Compend. resolut. 1. 101. nu. 78. Anton. Diana 3. p. Moral. tract. 2. de dub. Regul. resolut. 92. Portell. ver. Profess. nullap. 12. deatib. de Afflict. decis. 69. nu. 4. ubi elegantè tractat de testamento filiarum, quæ Patrem instituit heredem, & de donatione ab uxore facta Viro, ob nimiam reuerentiam matricalem; & de legatis factis, ob pretium importunitatis, & *Psill. ibid. nu. 5. Menochi de arbit. caus. 136. nu. 8. Sayr. de Regul. dalfay. Afflict. Rec. Collect. 93. m. fin. & in 4. p. decis. 247. & alij plures, quos allegat Barbosa in Collect. Conc. Trid. cap. 19. sess. 25. de Regul. nu. 4. & Nouar. in Lucet. Regul. ver. Profess. nu. 29.***

2. Ex colligitur ex Reg. velle, ff. de Regul. iur. ibi, *Pelle non creditur, qui obsequitur Imperio Patris, vel Domini;* & ex l. 1. §. qua bonaranda, ff. quarum rerum actio non datur, ibi, *Et hoc causa cognita, si liquidè appareat, libertatem, metu solo, vel nimia patrum reuerentia; id se subsecisse, & ex l. penult. ff. de furtis, ubi dicitur, tacentem, viso furto, ob nimiam reuerentiam, non videti consentire.*

3. Immo, ex d. *cap. presens, ubi Nicolaus Papa nullam ducit Professionem coisidã, qui habitum susceperat ex metu, & reuerentia Patris, ibi, Vique dùm Divina inspiratione cõpansus, propria voluntate Regula se subdat.*

4. Ac etiam ex Declarat. Sac. Congreg. Concil. quæ ob solum metum reuerentialem declarauit, nullam esse Professionem cuiusdam Feminae, & refert ex *Farinac. Hier. Rodr. in d.*

in d.

in d. resolut. 101. & Nouar. de *Porta*. l. cit. loc.

5 Alij verò, & longè verius tenent, solum metum reuerentialem non sufficere ad irritandum cōtractum; nisi illi adiungantur minæ, aut verbera, vel alie circumstantiæ, ob quas dicatur cadere in Virum constantem; ita Bartol. in tracl. de Tyrann. & in l. ad inuidiam, C. quod metus causa, vbi dicit, quòd sola reuerentia mariti, non causat in iurum metum in vxore; nisi minæ præcesserint, aut verbera, Innoc. in cap. can. s. am. matrim. ij. de off. Delegati, Abbas cap. 1. de sponsal. impuber. nu. 4. Couar. 2. p. cap. 3. §. 6. nu. 7. vbi reiecta opinione de solo metu reuerentiali, dicit, quòd causa nullitatis illius Professionis recensita in d. cap. præfatus, non fuit solus Metus, sed Metus grauis, & iustus cadens in Virum constantem, Gram. decif. 103. nu. 49. Capp. decif. 159. nu. 34. Ioan. V. inc. Anna allegat. 114. Sanchez de matrim. lib. 4. de consensu coactis, dispnt. 7. nu. 7. & dispnt. 9. nu. 11. vbi supponit ex multis, quòd Metus reuerentiz, absq; minis, vel alijs circumstantijs aggravantibus, non dicitur grauis, nec cadens in Virum constantem, nec sufficiens, vt foris externus concedat rescissionem contractus, & alij plures Doctores grauiussumam Inuitiam, quam Cadomissia, quos citat, & sequitur Paul. Laryman. moral. lib. 4. tracl. 5. de statu Relig. cap. 5. nu. 6. Meroll. tom. 1. dispnt. 1. cap. 3. de volunt. dub. 11. à nu. 65. vsq; in finem, & Couar. tom. 1. de matrim. quasi. 3. pua. 3. num. 6.

6 Et est decisio Rotæ Romanæ, quam refert Nouar. 2. p. consil. d. lib. 4. de sponsal. nu. 6. vbi idem declarat, se loqui, non de solo, & nudo Metu reuerentiali; sed quatenus inducit Metum, & facit Filium, vel Subditum de nolente volentem.

7 Vltra aliam decisionem, quam refert Farinas tom. 2. decif. 579. quæ fuit dictum, Professionem, ob solum Metum reuerentialem non esse irritam.

8 Et habetur expressè in cap. final. qui Clerici, vel Pœnites, vbi Votum emissum, præcepto Regio, vel Parentum, non esse nullum; ergo Metus reuerentialis, solitarie acceptus, non est cadens in Virum constantem; secus autem Dom. Papa in d. cap. irritasset Votum prædictum, ex quo Metus cadens in Virum constantem, annullat votum, & in cap. Puella 20. q. 1. adiuncta Glos. vbi ponderans illa verba, non coacta Parentum imperio, subiungit, quòd Gratianus à contrario sensu subinfert, quòd si fuissent coacti à Parentibus, habitum suscipere, potuissent illum desereret, & ad secunda Vota transire.

9 Ergo, coactione exclusâ restat firma Professio earum, etsi imperio Patris, habitum susceperint; etenim duo attendit textus, scilicet Leo Papa; & quòd illæ Puellæ sunt ingressæ

Tom. 2. Par. 4.

imperio Patris, & quòd non fuerunt coactæ, ly, Imperio, refertur ad Metum reuerentialem; ly, Coacta, ad Metum grauem, qui de se est potens irritare contractum; ergo excluso Metu graui, Parentum reuerentia non nocet.

10 Sed quid, si is, cui debetur reuerentia, sit crudelis, & solitus ferire, vbi suæ non obtemperatur voluntati; vel timeatur de enormi læsione bonorum? vide Sanchez & Meroll. qui ambo latè disputant ad partes in præcit. loc.

11 Ex quibus colliges, quòd metus reuerentialis, tam in Viro, quàm in Femina, ad hoc, vt irritet contractus, debet esse grauis cadens in Virum, vel in Feminam constantem; secus autem, si sit levis, vt dixi supra, & recordare, quòd aliud est, loqui in foro conscientiz, & aliud in foro externo, de quo in præfatiarum disceptamus.

Metus reuerentialis, in quibus Personis locum habeat? Qu. II.

1 R Espondeo, habere locum in omni persona, quæ, aliquo in re subiectionis, alteri subijcitur: vt in Clerico respectu Episcopi, in Scruo respectu Domini, in Sæculari respectu Magistratus, in Vxore respectu Mariti, in Filio respectu Patris, & similibus.

2 Et hoc idè; quia hi Superiores præsumunt, & alij ipsis subiecti sunt, qui, duce natura, quandam reuerentiam, & obsequium debent; quæ reuerentia naturalitèr incutit timorem, & pudorem, vt minus audeant illorum voluntati contradicere.

3 Quod amplia, ad Socerum, ex quo, se habet, vt Pater, vt in l. quia Parentes 17. ff. solut. matrim. & docet Iason in l. tran. s. actionem, nu. 2. C. de trans. actione.

4 Item, ad Auum, qui, vt pater colitur, Nouar. de conversacionibus, consil. 3. nu. 2. in 2. edit.

5 Item, ad omnes ascendentes, qui tanquam Patres habentur, & coluntur, quod paritèr procedit respectu Tutoris, & Curatoris, qui se habent, loco Domini, vel Parentis, Nouar. consil. 10. de his, quæ vi, & Sanchez. post multos lib. 4. de matrim. dispnt. 6. nu. 17.

6 Autem procedat in Filio, respectu Matris? Negat Regens Romanus consil. 13. nu. 4. & sequen. vol. 2. ex quo femina minus timetur, cum minus audeat, & imbecilliores, ex l. quisquis, ver. ad filios, C. ad l. l. in l. de iust.

7 Hinc, & ex alijs infra dicendis, in Curia Archiepiscopali Neapolitana fuit decisum contra quandam Puellam Professam, quæ instabat, suam Professionem declarari nullam, ex eo, quòd illam coarserat compulsa ex vi Metus reuerentialis materni, & refert Aloys. Ricc. in 4. p. decif. 247.

X

8 Tum

8 Tūm quia, nullus Metus Matris potest esse in considerationem Patris, & non Mater habet filiam in potestate, & ad ipsam, & non ad Matrem spectat, illam offerre Monasterio, *Glos. in cap. ad distillat. ver. Mater, & ibi Artibid. 20. q. 1. & alij multi.*

9 Tūm etiam quia Metus Parentum nō est sufficiens ad rescindendam Professionem; nisi præcedant minæ, aut verbera, ex *cap. final. qui Clerici, vel Poven. & ibi Glos. ver. Metu Regio, & est communis opinio Doctorum.*

5 Id ipsum Portell. *ver. Professio nulla ex iure naturali, siue ex natura contractus, nu. 12. ver. pro quo nota* refert, fuisse à Sac. Congreg. decisum, in causa cuiusdam Monialis allegantis nullitatem suæ Professionis, ex eo, quod illam emisisset, metu reuerentiali Amicæ suæ Monialissimæ etiam quia Professio Religiosa potest annullari per timorem reuerentialem Patris, seu Parentum; si sit talis, qualis desideratur; secus autem per timorem reuerentialem aliorum consanguineorum, prout docet *Glos. in cap. presens 20. qu. 3. & Nauar. lib. 1. de renunciatione, conf. 3. nu. 6. & lib. 4. de sponsal. conf. 26. nu. 4. Redr. tom. 3. q. 17. art. 1. quauis sibi non constet in ar. 18. vbi decernit, non valere Professionem factam à Puella educata in Monasterio, ob timorem reuerentialem Abbatissæ.*

6 Tūm quia, dūm filij, & filix non sunt in potestate aliorum consanguineorum, non habent quid mali possint timere.

7 Hinc, non habet locum Metus reuerentialis in Sorore, & Fratre minori, respectu Fratris maioris natum, nisi forte habitent infirmul, & ab illo gubernentur, & nutrantur.

8 Igitur radix merus reuerentialis nascitur ex simultanea cohabitatione, & ex perceptione alimentorum, prout notat *Capp. decil. 159. nu. 35. Lanar. conf. 43. nu. 30. Anna Pater singul. 339. & Anna Fillus conf. 73. nu. 15. vol. 1. & alij plures, quos sequitur Sanchez, cit. loc. nu. 28.*

9 Vnde, Filius emancipatus, si viuat seorsum à Patre, vel Filia, aut Soror minor, non poterunt irritare contractus ex causa Metus reuerentialis; quod extendit ad auunculos, & amitas; dūm seorsum viuunt, & sui iuris effecti sunt, & nō habent quid timeant, *Cranet. conf. 49. & alij infiniti, quos sequitur Meroll. d. cap. 3. de voluntario, disp. 1. dub. 13. nu. 93. & sequens, quod est valde notandum pro quotidianis occurrentijs.*

Professio facta ex dolo, vel ex falsa causa finali, an sit valida? Qu. 12.

1 ET quidē valere, docet Syluest. in summ. *ver. diuortium, q. 22. Armill. cod. ver. nu. 16. Nauar. lib. 3. de conu. coniug.*

conf. 3. nu. 4. in 1. editio. vbi agit de eo, qui abiit in Regionem longinquam, in qua sacro testamento finxit se mortuum; in qua Cōiux iterum Monasterium, in quo solemniter Professā est, credens, suum Virum esse mortuum, quod nullatenus fecisset, nisi id credidisset, Turcicremata in decretis in cap. consuetud. 20. q. 3. in fin. Sanchez late, multis citatis de matrim. lib. 10. disp. 9. de diuortio, q. 2. num. 20. & nup̄ Meroll. disp. 1. de volunt. cap. 3. Coroll. 7. nu. 807.

2 Et est decisio d. cap. Constit. 20. quast. 3. adiuncta Glos. vbi ex Concilio Magontensi deciditur, Professionem, dolo Monachorum factam, esse validam, & in doli penam priuandos esse successione hereditatis illius, Professus.

3 Et cap. ex parte, el. 2. de conu. coniug. ibi, *Quauis falsa sit causa, per quam ad iniectionem veli prædicta mulier est introducta; etenim ibi deciditur, Professionem mulieris, quæ falsò existimans, se posse à Viro leproso recedere ingressa est Monasterium, validam fuisse, non obstantē eius errore, & falsa causa, & cap. magna de voto, iuncta Glos. in ver. vt venires, deciditur, Votum Peregrinationis Hierosolymitanæ, validum fuisse; licet causa cessauerit.*

4 Quod habet locum, nedūm in causa impulsiva, seu motiva voluntatis, prout *Panorm. in d. cap. ex parte, & Sner. tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 1. cap. 11.*

5 Verūm etiam, & in causa finali; etsi error esset inuincibilis quantumuis, dummodò substantialia non lædant, Sanchez cit. loc. nu. 20. & Meroll. nu. 315.

6 Quia sicut dolo, & error, qualesquē sit, non irritat matrimonium; nisi error fiat circa substantialia; vt potē circa personam, vel consensum.

7 Itā patet, nec Professionem; est enim Professio spirituale matrimonium, & à matrimonio carnali ad spirituale tenet argumentum; vnde æquiparantur *quodammodo* frequenter, *s. porro, vt hic non contestat.* Et hoc ideo; quia licet dolo, vel error sit quantumuis inuincibilis, ac cadens in Virum constantissimum; adhuc non tollit libertatem, nec liberum lædit arbitrium; nisi foret circa substantialia Professionis.

8 Hinc, minimè poterit Professionis invaliditate contractū, secus autē Metus grauis cadens in Virum constantem; ex quo tollit perfectam libertatem, vt supra dixi.

9 Nec obijcies ex l. eleganter, ff. de dolo, vbi irritantur ipso iure contractus omnes bonæ fidei, ex errore, siue dolo dante causam contractui celebrato; quando alter contrahens est doli particeps.

10 Tūm quia, ciuilis, & laica potestas non potest comprehendere Professionem.

Reli-

Religionis, quæ tota est Ecclesiastica; tum etiam, quia licet dolus dederit causam contrahendi, non idem Professio dicitur in eo deceptus; quia se Christo per Professionem coniunxit; nam quomodo is potest dici deceptus, cuius conditio melior effecta est? Tum etiam, quia non reperitur ius canonicum, quod his contradicat.

11 Proinde, falsa causa non impedit Monachatum, & in spiritualibus, dolus aduersarij non vitiat contractum, Eminent. Cardin. Turresemata in fin. d. cap. consilium, ibiq. Glos. ver. cogatur, & in d. d. cap. ex parte, verb. falsa causa.

12 Nec dices, quod cessante causa finali, cessat dispositio cuiuscunque contractus; quia hæc obiectio laborat eodem prædicto morbo; quia aliud est, loqui de contractibus civilibus, & aliud, de spiritualibus.

13 Item, unica est causa finalis Professionis; nempe, Dei cultus, hoc est, Deo perpetuo seruire, hoc, vel illo modo. Ceteræ autem causæ sicut potius impulsivæ; quam finales, quæ moraliter mouent, & alliciunt, quæ item faciunt causam finalem; etenim mouet tantum in esse obiectiuo, seu quantum sit sub apprehensione, & veluti obiectum, sic mouens antecedit actui liberum, qui à voluntate eligitur, absque vilatione libertatis; Ergo error causæ finalis, non erit error, nec defectus in substantia; idem voluntas sic mota, liberè omnino eligit, & consentit, vt supra dixi.

14 Nec replices, quod Professio, seu Votum solenne Religionis, non minus liberom consentium desiderat, quam Votum simplex, & quod Votum simplex, ex errore causæ finalis, irritum redditur, ex defectu liberi consensus; etenim nihil est magis contrarium consensui, quam error, *hæc per errorem, ff. de iurisd. d. omni. iudic. inde quæ inferas*, quod sic erit Religionis Professio.

15 Nam paritas non currit; quia Votum simplex comparatur sponsalibus; est enim simplex promissio, quæ, etsi debeat esse libera; nihilominus simpliciter pendet à voluntate promittentis, quæ quidem virtualiter est condicionalis; hoc est, si causa, ob quam, inducitur ad promittendum, subsistat; quia variata sit error in substantia, seu in conditione, sine qua non.

16 Professio autem comparatur matrimonio, quod consistit in mutua traditione Personarum, quarum altera alteri coniungi traditur; ita, & Proficientis Persona traditur Religionis.

17 Vnde, contractus matrimonij, & Religionis correspondent contractibus emptionis, venditionis, & permutationis, quibus res, & pretium commutantur.

18 His autem non nocet error causæ finalis, *Tom. 2. Par. 4.*

nalibus; sed error materię; nempe, rei, vel pretij, vt si pro tritico consignentur fabæ, vel pro auro, in pretium, detur auricalcum. Sic, & contractus matrimonij nullus error nocet; etiam si sit causæ finalis nisi sit circa materiam matrimonij, vt sunt personæ, & consensus; loquimur de matrimonio, prout se habet ex parte rei, in esse naturæ, abstrahendo ab omni alio.

19 Hinc, solus error circa Personas, annullat matrimonium; vt potè, si N. putans contrahere cum Berta, contrahat cum Lucretia, matrimonium erit irritum; quia est error in substantia, vt omnes docent.

20 Ità à pari, si quis putans profiteri in Religione D. Dominiel, profiteatur in Religione D. Francisci, quod item procedit, quoties deceptio erit notabilis circa Institutum, & substantialia Regulæ, quæ ille profiteatur, prout latè Sanchez & Meroll. cit. loc.

Professio fit etiam ipso, & vultu, & ore, tenus facta, sed non corde, an sit valida? Q. 13.

1 Negatiue, quoad forum poliex defectu legitimi consensus, qui est omnino necessarius ad substantiam contractus, vt dictum erat. & est decisio cap. perlatum 1. de hi, quæ vi, verus causa, & cap. ad id, de spons. & docet Cardin. Turresemata in cap. quod interrogasti 28. dist. 27. Menar. lib. 3. de Regul. consil. 23. in 1. c. d. inter cons. 28. cod. tit. 2. 2. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 37. nu. 60. & alij plures, quos sequitur Barbosa in d. cap. perlatum, nu. 2. Quia quoad Deum attenditur animus, non autem opus externum; ipse enim intuetur cor, & quæ intus sunt, non quæ extrinsecus nota hominibus.

2 Secus autem quoad forum contentiosum, & est decisio d. cap. quod interrogasti 27. dist. ibi, Penitentiam agas de illusione nefanda, & reuertatur ad id, quod sponduit, & cap. Viduas velas 27. q. 1. ibi, Vultu, noli, Sanctimonie habitum vltioris habere debet; quibus in locis, Viduæ solenniter professæ, coactæ sunt redire, non admissa earum excusatione, quæ dicebant, quod sicte essent Professæ; & colligitur ex auth. Sanctissimi Episcopi, & si verò Constantinopolitano, & si si verò Monasterium ad hoc, vt in authen. quomodo Episcopos, f. semel.

3 Vnde, quoties quis suscipit habitum secundum formam canonicam, & promittit seruare, & viuere secundum illam, licet sicte suscepit, non poterit eum amplius deponere; aliàs fietet Religioni grande præiudicium; hinc, iussu cogitur in illo perseverare; secus turbaretur Regula Ecclesiastica, argum. cap. per Laicos 16. q. 7.

4 Et sicut in matrimonio carnali, Ecclesi-

fia indicat secundum actus exteriores, & nō secundum actus interiores, qui sibi non possunt innotescere nisi in matrimonio spirituali. Ecclesia non indicat de occultis; sed per externa præsmit interna; nam interna per externa declarantur.

5 Proinde, quantumcumque quis non intendat contrahere matrimonium nisi tamen exprimat verba contractus matrimonij, si coniuges aliunde sint habiles ad contrahendum, Ecclesia indicat, illud esse verē matrimonium, & coget, illum cum illa habitare, etsi nō dicat contraxisse, vel ore, & non corde protulisse illa verba, quæ expriment consensum contractus matrimonij.

6 Itā, & in Professione, quantumcumque quis non intendat se obligare ad Vota Religionis; ex quo tamen sponte proficitur, & non protestatur aliquid in contrarium, Ecclesia coget illum seruare Professionē; quia præsmit, solemniter vovisse, & animum habuisse profuturum, iuxta dispositionem d. cap. quod interrogasti, & cap. v. id. eas.

7 Vnde, sicut excommunicat eum, qui est tacite Professus, ad hoc, ut remaneat in Claustro; itā, & hunc excommunicat, ut seruet, quod per Professionem promissit; prout bene declaratur in *Constit. Ordin. Prædic. dist. 1. de Profess. cap. 15. dist. C. fol. 62. nu. 3.*

8 Bene verum est; quod si fidei Professus, si voluerit à Religione recedere, & dicere de nullitate Professionis, ob defectum intentionis, & consensum non præstiti. Hoc debet per idoneos testes probare, quod est difficillime probationis; tum quia, negatiua, de sua natura est improbabilissimum etiam; quia quæ pendet ex animo, Deus tantum nouit; tanto minus, quando præcessisset protestatio, vel adesset vehementissima præsumptio; nec standum est eius iuramento, prout latè *Turrecremata cit. loc. & Gloss. in d. cap. quod interrogasti, ver. finis.*

9 Si autem voluerit cum bona conscientia in Religione permanere, satis erit, quod secretò, & in animo suo deuotò consentiat; nec requiritur nouus consensus ex parte Cōuentus, si in primauo permanserit; sicut patet in matrimonio fidei contracto, quod ad hoc, ut validum sit omnino, sufficit, ut superueniat nouus consensus eius, qui simulatè coitaxit, manente in virtute priori consensu, prout lepidè *D. Thom. 4. sentent. dist. 29. q. unica, ar. 3. quest. 2. ad 2. D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 7. in medio, Vignierus lib. instit. cap. 16. ver. 6. Turrecremata 3 l. q. 2. Syl. ver. matrim. 8. q. 1. dist. 4. & alij plures nostræ Familæ, quos sequitur Sanchez lib. 2. de matrim. dispnt. 32. un. 8. quest. 3.*

Si fidei Professus non poterit sua Professionis nullitatem probare, & recusare ratificare, an possit fugere, remoto scandalo? Qu. 14.

1 **D**ivus Thomas cit. loc. Sanchez de matrim. lib. 2. dispnt. 39. un. 11. & *Meroll. tom. 2. disp. 4. de lege Ecclesiastica cap. 14. dub. 8. diff. 10. nu. 79.* Affirmant; quia coram Domino non est verē Professus, & ob id, remoto scandalo, & occasione sibi præstita poterit fugere, nec sic fugiens, in foro conscientie erit obnoxius Apollatatum penis, vide infra quest. 41.

Professio facta cum mala intentione; nempe, ut fornicetur, vel furetur, an valeat? Quest. 15.

1 **A**ffirmat *Gloss. in cap. quod interrogasti, dist. 27. & Nauar. conf. 28. de Regul. nu. 2. & 3. dummodo, Profutens intendat esse Religiosus, secus autem; quia sicut vtile per inutile non vitiatur; itā, nec principale per suum accessorium.*

2 Ficta autem, & non sincera intentio est subsequens in casu nostro, ad Religiosum esse; quandoquidem sola obligatio, non autem impletio Votorum est de essentia Religionis, prout elegantè declaratur in nostris *Constit. cap. 15. de Profess. fol. 62. col. 2. in mod.*

3 Proinde, si quis fiat Religiosus, ea intentione, ut quā primum sit Abbas, vel Episcopus, valet eius Professio; vel si voueat aliquam Religionem, sine animo seruandi Regulam, obligatur ad eam feruandam, *Nauar. cit. loc. & in Manual. cap. 12. nu. 50.*

4 Idem procedit in eo, qui se obligat per Professionem ad Vota Religionis; licet non intendat soluere, quod promissit; quia, sola obligatio, non autem impletio Votorū est de essentia Religionis, ut dictum est.

5 Secus autem dixi, si desit animas se obligandi Religionī; quia sine consensu, & animo non potest Professio coram Deo salua consistere, ex cap. v. de sponsal. & docet *Nauar. ubi suprà in fin. nu. 3.*

Professus fidei, si post quinquennium dubitet, an huic sua Professioni, de nouo consenserit, utrum possit Religionem relinquere? Qu. 16.

1 **S**uppono ex decis. quod si fidei Professus, si renuat consentire, potest ē Religione aufugere, & habitum deponere, remoto tamen scandalo.

2 Nunc autem vltra progredior, quid sit dicen-

dicendum, si sic Professus, elapso quinquennio non recordetur consensisse, an possit iterum seculum redire? Affirmant quidam, & probabiliter, quod dubitans, an Votum, vel iuramentum emisit, si præmissa diligentia, nequeat dubium vincere, non tenebitur Voto, vel Iuramento; ex quo nulla est possessio pro Voto, & Iuramento; sed tota pro libertate Votentis, *Sol. de Inst. lib. 7. quæst. 3. ar. 2. de sum. 2. ver. est hic, Medin. lib. 1. sum. cap. 14. §. 7. Suar. tom. 3. de censur. disp. 47. sect. 5. sum. 15. & multis citatis Aloy. Ricc. par. 1. decis. 4. in fin.*

3 Proinde, si quis est certus, quod promissit se aliquid factum, per verba, quæ possunt habere sensum ambiguum, an sint iuratoria, nec ne? & dubius sit de intentione, & significatione, in qua illa dicere voluit; iudicandum est pro libertate promittentis, *Cacien. 2. 2. q. 89. ar. 7. & Conar. cap. quæsumus patrum 1. p. §. 2. nu. 2. in fin. & Suar. tom. 2. de Relig. tract. de iuram. lib. 2. cap. 33. nu. 3. Ita à pari iudicandum, si ante conscientia dubia sit de Professi.*

4 Nihilominus, quod non possit, elapso quinquennio, Religionē delerere, verius est; quia in dubio melior est conditio possidentis in causa auct, de quo agitur, possessio stat pro Religionē, seu Professionem; pro eo stat possessio, pro quo stat iuris præscriptio; unde, quādo non constat de veritate, istandum est præsumptioni iuris, *Sol. lib. 7. de Inst. q. 3. ar. 2. ver. hic verò, & latè Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 8. §. 1.*

5 Et hoc ideo; quia præsumptio iuris habetur pro veritate; donec oppositum probetur; prout ex multis colligit *Simancas. de Curbol. in lit. su. §. 6. nu. 6. & Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 4. nu. 3.*

6 Verum, in hoc casu, ius præsumit, eum ratificasse Professionem, & hinc denegat audientiam Professi, qui, transacto quinquennio volunt reclamare, allegantes, Professionem esse nullam, ut patet ex *Triden. cap. 19. sess. 25. de Regular.*

7 Et additur, quod hæc præsumptio est iuris, & de iure, quæ non admittit probationem in contrarium, ex *l. sunt persona, ff. de Relig. & sumpt. funct. ibi. Summa est ratio, quæ pro Religionē facit, & docet Nawar. de Regul. conf. 13. nu. 10. in 2. editio. & Microll. tom. 2. disp. 3. cap. 3. de conscientia dubia 20. Coroll. nu. 181. secus autem, si huiusmodi Professus incipiat dubitare de ratificatione Professionis, ante quinquennium elapsum; quia prædicta ratio in præsumptione fundata, autē quinquennium non militat.*

Professio in foro poli nulla, ob carentiam libertatis Proficientis, an ex constitutione Ecclesiæ possit fieri valida in eodem foro? Qu. 17.

Dixi in tract. 12. de reclam. qn. 27. vide ibi.

Professio facta, sub pacto, vel conditione illicita, an sit nulla? Quæst. 18.

1 **C**elebris est questio, circa quam variant Doctores, Sylu. in sum. ver. Relig. quæst. 7. & 8. Nawar. comm. 2. de Regul. nu. 14. & lib. 3. cod. sit. conf. 20. nu. 3. Conar. tom. 1. par. 1. cap. 3. §. 1. nu. 18. Marc. A. 1. Genueus. in præst. Eccles. q. 266. vbi hinc inde disputat, Aloy. Ricc. par. 4. decis. 340. nu. 11. Miranda. tom. 1. Manual. Prælat. q. 25. ar. 9. & quæst. 28. art. 2. Rodrig. tom. 3. quæst. 17. art. 6. Ioan. Cruc. lib. 2. de statu Relig. cap. 3. dub. 2. D. Barthol. à Sancto Fausto lib. 3. q. 2. & 21. & alij plures, quos sequitur Barbosa in cap. insumant, qui Cler. vel Videntes, nu. 2.

2 Tu autem cum distinctione responde; aut conditio, sub qua fit Religiosis Professio, est contraria substantiæ Religionis, quæ coalescit ex tribus Votis substantialibus; nempe, Paupertatis, Obedientie, & Castitatis.

3 Aut non; si primo modo; certum est, quod Professio erit nulla; secus autem, prout expressè docet Glosan cap. Monachi, de stat. Monach. ver. administratione, vbi respondet ad obiectiones, & in cap. ultimo, de cond. appostiti, vbi dicitur, quod si aliqua apponatur conditio in matrimonio, contra essentiam matrimonij, utique erit nullum omnino. Ita à pari, si in Professione aliquid apponatur, quod sit contra substantiam Religionis. Professio erit nulla, & à matrimonio carnali ad spirituale tenet argumentum, cap. pater corporalia, de translat. Episc.

4 Nec mirum, quia omne contrarium destruit sumum contrarium, ut ex cap. solus 33. quæst. 2. & cap. detrahe 1. q. 1. colligitur, quod sine substantia nihil potest subsistere, cap. inna, de sponsal. & latè Sanchez de matrim. lib. 7. de consensu conditionato, disp. 9. ad 4. & disp. 35. nu. 21. & in Decal. lib. 5. cap. 4. nu. 99.

5 Et sicut Deus non acceptat conditionem illam; ita, nec acceptat Promotionem, seu Professionem, Conar. cit. loc. & Bonac. de clausur. q. 11. pwn. 10. diff. 2. §. 2. nu. 4.

6 Proinde, si Professio, ea conditione fiat, de habendo proprium, & de retinendo suarum rerum dominium; erit omnino nulla; etenim hæc conditio pugnat cum Religiosa Paupertate; quandoquidem, non habere proprium, est adeo essentialē, & intrinsecum statui

statui Monachorum, vt nec Romanus Pontifex possit super hoc dispensare, prout expressè habetur in *capitulum ad Monasterium, de statu Monachorum*, & docet *Glos. in cap. soles*, vbi ex multis ostendit, quòd deficiente aliqua conditione essentiali alicuius rei, actus est nullus.

7 Quibus adde nouum ius *Conc. Trident. sess. 25. cap. 2. de Regul.* quo prohibetur, omnino aliquid possidere, etiam ad vsum fructuum, & Sac. Congreg. declarauit, *Quaranta. in summ. Bull. ver. casus reuerenti.*

8 Idem dic de eo, qui eo pacto, obedientiam promissit, vt ad sui libitum possit viuere, vel quòd semper debeat præesse, & nulli subesse.

9 Item, qui Castitatem proficitur, ea adiecta conditione, vt sibi liceat vti carnali copula; hæc namquæ conditiones, & Vota Religionis, se se euertunt; quia duo contraria, vni, & eidem subiecto insimul nequeunt inherere.

10 Secus autem, si quis proficeretur, sub conditione mandandi in propria domo, vel colligendi fructus, hinc inde dependentè à Superioris voluntate; quia hæc conditio non est contraria essentia; nec aduersatur substantia Religio: Professionis, prout latè *Navar. in d. conf. 20. nu. 2.* & est decisio *cap. 2. de stat. Monac.* vbi permittitur peculium, de Prioris licentia, *cap. de Viduis 27. q. 2.* quo dicitur, & Viduas, & Virgines posse fieri Regulares, & manere in domibus suis, supple, de licentia Superiorum.

11 Quod extendit ad eum, qui Professionem emisit, salua facultate testandi de patrimonio suo, prout censuit Sac. Congreg. Conc. sub anno 1613. die verò 14. Decembris, & refert *Navar. in sua Lucerna. Regul. ver. Profess. nu. 20.*

12 Et hoc idè, quia Religiosus Professus per vsum incertum, seu reuocabilem, & dependentiam à voluntate sui Superioris, non fit proprietarius; sed obedientarius, & Regularis, vbi quicquid est de licentia Prælati, censetur esse in Monasterio; prout, post priscos *Sanchez & Barbosa* in præcitatis loc.

13 Item à amplia ad eum, qui Professionem emittit, animo dominandi, vel ociandi, aut discurrendi; hæc namquæ causæ intrinsecè non lèdunt, nec vitiant substantiam Professionis, *Marcus Anton. Gemens in practica. bibulus Eccles. quæst. 266.*

Professio facta, sub conditione de futuro, an sit valida? Qu. 19.

1 **N**egat *Sanchez lib. 5. in Decal. cap. 8. nu. 88.* & aliquos sequitur *Bonar. de matrim. qu. 2. p. m. p. & de contrahibus &*

spul. 39. p. m. 4. q. 1. & de Voto, in tractatu de leg. disp. 4. quæ. p. m. 2. nu. 2. & de clausur. qu. 2. p. m. 10. disp. 3. §. 1. nu. 4.

2 Tùm quia, consensus necessarius ad Professionem, debet esse absolutus, non autem conditionatus, prout est ille, qui pendet à futura conditione; tum etiam, quia actus agentium, non operantur vltra intentionem eorum.

3 Sed intentio, sic Profitentis, est obligare se solum dependentèr ab illa conditione. Igitur, vsquè dum non fuerit adimpleta conditio, non intendit se obligare; secus autem conditione adimpleta; quia tunc transit in consensum absolutum, si interim non fuerit mutata voluntas. Nam si fuerit mutata, antea quàm purificetur conditio, nulla, re vera remanet obligatio.

Professio facta in aliqua Religione, non approbata à Dom. Papa, vel admissa, ab eo, qui auctoritatem non habet, an sit valida? Qu. 20.

1 **N**egatiuè, per ea multa, quæ latè dico in *tract. de Tertiarijs* viris, quæ *seruus. q. 7. & 11.* & docet *Navar. de Regul. conf. 18.* vbi nullam declarauit Professionem quorundam Eremitarum; ex duplici capite; tum quia, emisierant Professionem in Religione, non approbata à Sancta Sede; tum etiam, quia illam fecerunt in manu cuiusdà Matthæi, qui non habebat potestatem admitendi, nec Religioni incorporandi; etenim de intrinseca ratione Religionis prærequiritur, vt Vota solemnizentur sub aliqua Religione determinata, & approbata à Sancta Sede, & manu Prælati, qui possit Religioni incorporare, ex *cap. ad Apostolicam, de Regul.*

2 Quæ duo copulatiuè requiruntur; prout idem *Navar. cit. loc. conf. 62.* in 1. editio. *Portell in dub. Regul. ver. 3. in additio. nu. 3. & in 2. tom. 1. p. cap. 16. nu. 8.* vbi Professio quorundam Tertiariorum declaratur nulla, ob prædicta. Et hoc ex *Decr. Gregorij XIII.* cuius Decreto declarantur nullæ quædam Professiones admixtæ per quendam Didacum, sine canonica auctoritate admittendi ibi.

Cùm autem Eremita idem prædictæ Professionem in manibus eius, qui illam recipiendi facultatem non habebat, emisierint, eademq; Professio nulla, & invalida reddatur; prout melius est videre in eius Bulla, quam per extensum refert *Rodr. in Collect. primis. fol. 1017.* ex quibus multa inferuntur iuxta doctrinam *Santh. Thom. 2. 2. quæst. 184. ar. 5. in corp. & 186. ar. 9.* sed vide, quæ infra dico *qu. 42.*

Professio emissa in manu Episcopi, per Fratres Religionum exemptarum, an sit valida? Qu. 21.

Negatiue, & constat ex immediate decisis; quandoquidem, Episcopus in casu posito non est Superior Monasterij, nec habet auctoritatem Religionis incorporandi, ex quo ferè omnes hodiè Religionis sunt exemptæ, & maxime Monachianum; quæ sunt immediate sub protectione Romani Pontificis. Secus autem respectu aliarum sibi subiectarum, Nauar. cit. loc. *Rodrig. tom. 3. q. 17. ar. 11. Bonac. de claus. q. 2. pun. 11. §. 5. diff. 2. nu. 4.* & alij, quos Ego met allego in *trall. de Tertiarij, q. 7. & 11.*

Prelatus nominatim suspensus ab admissione Professionis, si quem ad Professionem admittat, an sit Irregularis? Quæst. 22.

Negant Doctores, ex quo, admittere ad Professionem non est actus Ordinis, nec iurisdictionis spiritualis, pertinentis ad Ecclesiæ clauis, sed cuiusdā Superioritatis civilis dominatui; etenim est duplex dominium; nempe, civile seculare, quo Reges, Principes, & similes, &c. & alterum, Ecclesiasticum, quo Papa, & alij Inferiores. Prelati, suis dominantur Subditis, &c.

2 Tu autem considera, an Prelatus sit suspensus ab officio, & iurisdictione, *Amala. de censuris, dispnt. 2. dub. 4. & Snar. cod. tit. dispnt. 27. §. 2. nu. 3.*

Quia, violans suspensionem, exercendo auctus solius iurisdictionis, qui non sunt coniuncti cum actibus Ordinis, non incurrit in irregularitatem; quia hoc non reperitur in iure expressum, *Sylu. verb. in suspensio, q. 5.*

3 Secus autem, si admittat quempiam ad Professionem in pompa Ecclesiæ, vt benedicendo vestes cum stola, recitando collectas, & alias preces; quia præfata benedictio est exercitium Ordinis Sacri; & consequenter incidit, *Bonac. de suspens. dispnt. 3. paul. 4. num. 6.*

Professio excommunicati, an sit valida? Quæst. 23.

Didacus Conar. p. 2. cap. 6. de his, quæ matrimonium impediunt, *Nauar. comm. 4. de Regul. nu. 25. & Rodrig. tom. 3. q. 17. art. 14. & 2. p. summ. cap. 8. concl. 9. nu. 15. aiunt,* quod sic, & est decisio *capillorum 32. de sent. excomm.* qua susceptio Regularis habitus, facta per excommunicatum, declaratur valida; nec alio indigere; nisi absolutionis beneficio,

ibi, Qui Religionis habitum in Monasterio receperunt, & cap. significasti 6. de eo, qui duxit in matrimonium, vbi cuiusdam excommunicati matrimonium declaratur validum, ibi, Legitimus iudices matrimonium prædictum.

2 Et à matrimonio carnali ad spirituale tenet argumentum, ex cap. inter corporalis, de translat. Episc.

3 Benè verum, quod sic Proficiens, venialiter peccat, ex quo Communicatio est illi interdicta, etiam si non sit denunciatus, vel publicus Clerici percussor; sufficit enim, quod in foro conscientie sit vere excommunicatus. Immo, & mortaliter, si expressè Professioni, de qua loquimur, addantur Preces, ab Ecclesia institutæ; etenim hoc esset communicare iu Diuinis, vt post alios aduertit *D. Barthol. à Sancto Fausto lib. 5. T. bej. q. 204.*

Professio admissa, vel acceptata ab excommunicato declaratur, vel suspensio, an sit valida? Qu. 24.

Respondeo, non valere, quia acta iurisdictionis facta ab excommunicato publico, & manifestò, sunt irrita; secus autem facta per excommunicatum tolerantem, vel occultum, prout constat ex *extranag. ad eutandam.*

2 Sed admittere quempiam in Religionem, & Professione Religionis incorporare, sunt actus iurisdictionales; quippe qui præsupponunt publicam auctoritatem in Ordine; aliter non posset in vniuersum toti Ordini incorporare.

3 Nec benè dicitur, quod Religioni incorporare, sit actus, non iurisdictionis, sed potestatis æconomica; & donatiui; quia potestas incorporandi Professione delegatur à Dom. Papa, prout constat ex *Constit. Honorij III. incip. Religiosam vitam eligentibus*, qua nostro Patriarchæ Dominico datur facultas recipiendi ad Ordinem.

Ibi, Licet quoque, Clericos, vel Laicos liberos, & absolutos à sacro fugientes ad conversionem, recipere, & eos, absq; contradictione aliqua reunere, vt in prima Bulla nostri Bullar.

4 Potestas autem Dominatiua, & Œconomica, vt Viri suprâ Vxo rem, & Domini in Seruum, non indiget, vt insinuat à Domino Papa.

5 Item, ille Eremita Matthæus, de quo *Nauar. consil. 18. de Regul. & Didacus*, de quo *Portell. in c. p. cap. 16. super congregatos* sibi Subditos habebat potestatem œconomicā.

6 Nihilominus, admissiones, & receptiones per eosdem factæ, fuerunt à *Papa Gregorio XIII. declarare nullæ*, ex defectu auctoritatis in acceptante, *ibi, Cum autem Eremita idem prædictam Professionem in manibus eius,*
qui

qui illam recipiendi facultatem non habebat, emisit; eademq; Professio nulla, & invalida reddatur, ergo simplex potestas dominativa, & oeconomica non sufficit ad incorporandum Religioni, & distinguitur ab illa.

7 Item, P. Generalis Ordinis, eadem potestatem, qua respicit totum Ordinem, & Communiter perfectam, recipit ad Ordinem, & vice eius, eadem auctoritate Prior Provincialis, vel Conventualis cum suo Capitulo incorporat toti Ordini, & non solum vni priuati domui Profitentis in sua Religione.

8 Et illa, ex quo respicit perfectam totam Vniuersitatem Religionis, non potest dici Oeconomica, sed Vniuersalis, prout docet Conar. ex multis in *Regula Peccatum*, & *Regul. iuris* in 6. 2. p. §. 9. nu. 8. quem sequuntur plures, quos citat Bonac. de legibus, dispnt. 2. quest. 1. pun. 3. nu. 3. & Meroll. tom. 3. dispnt. 7. de multipl. iurisdic.

9 Quibus additur, quod potestas dominativa simplex non habet forum contentiosum; nec potestariuè, & iuridicè potest cognoscere de delictis eorū, qui sibi subdūt.

10 Vnde, Pater non potest punire publicè homicidium sui filij, vel aliorum domesticorum; sed spectat ad Prætozem, publicum iustitiæ Ministrum.

11 At Prælatus, eadem auctoritate, qua Professum recipit ad Ordinem, cognoscere habet de crimine Professorum, quos sepius torquet, carceribus mancipat, & ad triremes destinat.

12 Item adde, quod solemniter recipere Vota, & Iuramenta Iurantium, & Profitentium, sunt effectus iurisdictionis, & potestatis coactiuæ, respicientis Vniuersitatē perfectam, qua, & eadem transgressores, & perui puniuntur; quæ nequeunt verificari de potestate Oeconomica.

13 Et quod dico de excommunicato denunciato, extendi ad suspensum declaratum; quamobrem si Prælatus sit suspensus ab auctoritate admittendi, & Religioni incorporandi, si incorporaret, & admitat, admissiones huiusmodi erunt nullæ, ex defectu auctoritatis, nam priuatus facultate recipiendi, nullitè recipit; sicut Parochus suspensus ab assistendo matrimonio, nullitè assistit, Bonac. de claus. q. 2. pun. 11. diff. 2. §. 5. nu. 7.

14 Si modò roges, qua de causa Professio facta per excommunicatum declaratum valet; secus autem admissio, & incorporatio per Prælatum, vt dictum est.

Respondet, quia ita expressum reperitur in iure, & ratio esse potest; quia Professio respectu Profitentis dicitur contrarius onerosus, & odiosus, quo perpetuo se priuat libertate, & ponit hominem super caput suū, & se obligat ad magna onera; quod non.

procedit respectu acceptantis; ea autem omnia, quæ sunt in odium excommunicatorum, per eosdem excommunicatos possunt fieri, & facta tenent.

Excommunicatus profitens, an acquiras ius petendi à Monasterio, victui necessaria? Qu. 25.

1 **N**auar. in comm. 4. de Regul. cui inhæret Rodriq. tom. 3. q. 63. de Simonia, ar. 3. & p. 2. summ. cap. 8. nu. 10. ait, quod per Professionem Regularem, vel Monachalem duo quærantur, scilicet sunt.

2 Alterum est, mutatio status de Seculari in Regularem; & hoc non impeditur per simoniam, nec per excommunicationem.

3 Alterum est, ius habendi victum, & vestitum indeterminatū ex communi, aut per portionem priuilegiatam, seu determinatam Canonicalement, vel Monachalem, quod quilibet Canonicus, vel Monachus rectè receptus habet; & hæc impeditur per simoniam, & excommunicationem; donec subsequatur absolutio, & dispensatio.

4 Et ratio diuersitatis est, quia acquisitio status est quasi acquisitio cuiusdam characteris Ordinis, qui perpetuo durat; ius autem percipiendi victum, est quoddam beneficium, cuius acquisitio impeditur per simoniam, & excommunicationem; donec absolutio, & dispensatio subsequatur.

5 Quod idem Nauar. dixit in cap. non. dicatis, comm. 2. de Regul. nu. 67. in fin. ver. addo decimoquarto, ubi dicit, quod Regularis potest deponi à Canonico, vel Monachatu; licet non deponatur ab Ordine, sicut Sacularis potest deponi à beneficio, quamuis non deponatur ab Ordine, & sic non tollitur status illi, nec mutatur in Sacularem; sed solum tollitur vox in Capitulo, & victus integer. hæc ille.

6 Et confirmatur, quia in beneficijs attenditur capacitas Clerici, tempore præsentationis, vt post alios Rosa Romana in decis. 69. sed in illo tempore præsentatus ad beneficium Regulare, erat suspensus, aut excommunicatus, vel irregularis, ergo.

7 Et additur, quod excommunicatus beneficium conferri non possunt, ex cap. postulasti, de Clerico excommunicato ministrante, Glossa in cap. si forte, de elect. in 6. & fuit ita sepe decisum, ex Aloys. Ricc. prax. 1. p. decis. 184. & 185. in 1. editio. & in 2. p. prax. resolut. 314.

8 Et hoc ideo, quia excommunicatus est incapax iurium spiritualium, ex cap. cum dilectus, de consuetudine.

9 Nihilominus, præsuppositum est falsum, seu minor propositio, qua subsumitur, quod Professio sic verè, & propriè beneficium, ex qua Professione dimanat, vt Profitentes tam.

Laici quam beneficiarij, victum, & alimentum in Religione habeant, tanquam fructus beneficij.

10 Etiam, dicitur beneficium impropi-
um, & largo vocabulo; quandoquidem ad
beneficium Ecclesiasticum non admittuntur
Laici, nec possunt admitti, per vulgata iura;
secus autem ad Professionem, vt mani-
festa est.

11 Ergo, sicut appellatione beneficiorum
strictè non veniunt dignitates, nec portiones,
Glos. in cap. 1. de Regul. sur. in 6. & in Clem. Au-
ditor, ver. beneficij, de rescriptis, & in cap. cum
illis, de prabendis, in 6.

12 Ita, nec Professiones, & sicut fictioe
iuris Religio dicitur Religiosorum benefi-
cium; ita pariter, & eorum Professio.

13 Igitur, supradicta iura, quibus cau-
etur, quòd beneficia non sint conferenda ex-
communicatis, habet locum in veris, & pro-
prijs beneficijs; secus autem in beneficijs lar-
ge dictis; Aliter, nec Professio excommunica-
torum esset valida, prout bene notat D. Bar-
tol. à Sancto Fausto lib. 5. Thef. q. 206.

14 Confirmatur, ex quo Professus per
Professionem dedit Religionis se, suaque om-
nia, iura, & actiones, irrevocabiliter; unde ha-
bebit alimenta? Nonne etiam, & de posito,
ac suspensio à beneficio debentur alimenta,
ex fructibus beneficij? Nè is cogatur men-
dicare, in opprobrium Ordinis Clericorum,
Glos. & Doctores in cap. Pastoralis, §. verum, in
verbo admiserant, de appellat. & in cap. cum
vintoniensis, de elect. Abbas in cap. Apostoli-
ca, col. 3. de exceptione.

15 Quia de causa, hoc totum ad Regu-
lares non debet extendi, qui maiori pauper-
tate, & necessitate premuntur.

16 Nec obijciat, quòd hoc non habeat
locum in excommunicatis, quibus ex reddi-
tibus beneficij nihil datur. Quia hoc proce-
dit in excommunicatis pertinacibus, & in-
solentibus, qui absolutionis beneficium
omitunt procurare, Glos. dec. 1. in p. 1. lib. 4.
cap. 1. de effect. excomm. in 7. secus autem in
Regularibus, qui quotiè ferè censuræ ab-
solvuntur, & alimunt non habent vicatorem.

Professio simoniaca, an valeat? Qu. 26.

1 **A**ffirmativa decisio habetur in cap.
quoniam 40. de Simoniac. ex quo be-
nè colligitur, quòd simoniacè Professus, non
potest validè contrahere, nec liberè in saecu-
lum redire; sed debet in carcerem detrudi,
vel dispensatè ibidem remanere, Navar.
comm. 4. de Regul. in 25. ver. in contrarium, &
Rodrig. tom. 3. q. 63. ar. 3. vbi examinat verba
Decretalis prædictæ, & à Sancto Fausto dis-
t. 5. quæst. 209.

2. An autem liceat, absque hâc simo-
niacæ Professio-
nem. Tem. 2. Par. 4.

niz, aliquid dare, vel exigere, intuitu suscep-
tionis habitus, vel Professionis; & quæ praxis
sit observanda circa simoniacos, & penas eo-
rundem, late dixi in tract. de Rescript. q. 16.

**Professio emissâ à Novitio inhabili ad
servitiâ Religionis, an sit
valida? Quæst. 27.**

1 **E**tsi inhabilis Novitius profitendo
peccet; nihilominus validè profes-
tetur; dummodò eius inhabilitas sit nota, &
manifesta; prout censuit Sacra Congregatio
Conc. sub die 26. Iunii 1631. & refert Novar.
in sua Lucer. Regul. verb. Professio, in 40.

2 Et extenditur ad Moniales; & hoc ideo;
quia promissio est de essentia Religionis, non
autem impletio; unde inobstantia præ-
ceptum non præiudicat, & præcipue si ius-
ta causa excuset ab actuali servitio, Selt. in
selecl. Canon. qq. cap. 17. num. 8. Rodrig. tom. 3.
quæst. 15. ar. 10. Navar. lib. 3. de Regul. conf. 42.
in 1. editione, & à S. Fausto lib. 5. Thef. q. 226.

**Capitulum, an possit consentire, vt ha-
bens incurabilem infirmitatem, va-
lidè proficiatur? Qu. 28.**

1 **R**espondeo negativè, per ea multa,
quæ dixi in tract. de potestate Ca-
pit. & de elect. vbi in decisibus habes, quòd Ca-
pitulum non potest ad electionem admitti-
re incapaces; nisi habeat potestatem dispen-
sandi, tùm quia, Capitulum nihil potest con-
trâ Regulam, nequè contrâ Regularia Sta-
tuta; & multò minus contrâ ius canonicum,
aut naturale Divinum.

2 Tùm etiam; quia caret potestate con-
fiteendi super personam incapacem, qualis
est homo affectus morbo comitiali, vel ali-
qua incurabili infirmitate.

3 Nec dices, quòd potest quis suo iuri
cedere; quia hoc procedit de iuribus singu-
laribus, & personalibus; secus autem cum
agitur de iure tertij, vel tangente comuni-
nem utilitatem, prout est id, de quo agitur,
Pry. tom. 1. de Subdito, q. 1. cap. 25. §. 5.

**Professio per Capitulum admissa, sub con-
ditione, & pacto, an valeat, pacto, &
conditione non adimpletis? Qu. 29.**

1 **R**espondeo, non valere, ex defectu
consensus, qui sub conditione,
præstitus, conditione non adimpleta conse-
ntur non datus; nec legitimè adhibitus; ere-
nim dispositio conditionalis, non existente
conditione, nihil operatur, cap. si pro-
re. de rescriptis, in 6. & cap. pratered. 2. de appellat. &
præcipue in re gravi, & notabili.

Y 2 Pro-

1 Proinde, Professio facta a laborante morbo gallico, vel affecto aliqua infirmitate contagiosa, erit nulla; si Professus, dum proficitur, interrogatus de morbo, & mala valetudine sit nuntius; & præcesserit proclatio, quod Capitulum ei exhibet consensum conditionalem nempe, dummodo non sit morbosus, non criminofus, non ære alieno grauat, & non aliter, nec alio modo. Quamobrem Professio contra pactum, & conditionem appositam possunt ejici, & repelli.

3 Quod amplia ad omnes, qui sunt Professio, contra propria statuta; etiam si statuta non habeant clausulam irritantem; nam, aliud est, quod Professio sit nulla de iure communi, & aliud, quod sit nulla ex inobseruantia statuti, & aliud ex defectu consensus, prout latè Nauar. lib. 3. de Regul. conf. 5. tam. in principio, quàm nn. 11. & 12. in 1. editio. Portell. ver. Professio nulla, nn. 10. & Rodriq. in Comp. resol. 101. nn. 87.

4 Quod est valde notandum pro quotidianis occurrentiis; nam Capitulum, quod stat pro Religione, nunquam præsumitur consentire contra statuta Religionis, & semper ad præscriptum Constitutionum; saltem tacite; non aliā nec aliā modo, & tacite, & expressi eadem est virtus, idem quid, si certum petatur, & docet Glos. in l. expressi de Regul. in 6. & Nauar. cit. loc. nn. 14.

Professio, an sit nulla, si ei desit consensus maioris partis Capituli? Qu. 30.

1 **A**ffirmatiue, per ea, quæ dixi superius in tract. de Recip. q. 3. & 4. & docet Nauar. de Regul. conf. 5. nn. 1. & conf. 62. eod. tit. in 1. editio. nn. 1. argum. l. quod maior, ff. ad municip. & Glos. in cap. 6. de Regul. in 6. Rodriq. tom. 3. q. 17. ar. 7. ubi retractat, quod dixerat in 2. p. sum. ver. Nouus, cap. 8. nn. 8. & latè Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 15. ar. 2.

2 Tum quia, Professio, ex quo est contrarius reciprocos, exigit consensum, non minus Profectus, quàm totius, vel maioris partis Capituli; quia, quod sit a maiori parte, censetur fieri à toto Capitulo, tum etiam, quia ita decisum etiam in iure canonico, cuius propria Verba transcripsi in præcit. quæst.

3 Proinde, nec P. Prouincialis; nec item Pater Generalis, contra maiorem partem Capituli poterit quempiam valide ad Professionem recipere, & notat Portell. ver. Abbas, nn. 7. & ante eum Nauar. in de cons. 2. nn. 3. in 1. editio. & Sylu. ver. Relig. 3. q. 12.

Professio, si fiat extra Monasterium, an sit valida? Qu. 31.

1 **A**ffirmat Rodriq. tom. 3. q. 29. ar. 8. in

fin. & à Sancto Fausto lib. 3. Theol. quæst. 202. & se fundant in cap. infirmante 1. qui Clerici, vel Pœnit. ubi deciditur, feminam posse hærere veram Religiosam, vovendo Regulam in Monasterio Virorum, non iterando illud, sed manendo in domo, quæ sua erat ante Professionem.

2 Verum, hodiè debent attendi Decreta Clem. & Urban. VIII. supra posita, quæ iubent, Professionem faciendam esse in Locis designatis; secus autem erit Professio nulla; nam per supradicta Decreta corriguntur antiqua iura.

Professio facta in Locis non designatis, an sit valida? Qu. 32.

1 **L**atè dixi in tract. de omnibus Nominibus.

Professio Viri facta in Monasterio feminarum, ementio sexu, an sit valida? Quæst. 33.

1 **Q**uod Monachi, & Monachæ non possint esse simul in eodem Monasterio, decisum extat in cap. definitum 18. q. 2. etenim hoc foret multis, si dicam omnibus scandalum, & offensivum.

2 Immo, Mulier intrans Virorum Monasteria, & è contrà, est excommunicata, ex Constit. Pij V. & aliorum, ut dicam infra de clausura Monialium.

3 Verum, quia excommunicatio Professionem non annullat, quæstio est, ut supra.

Ad quod probabiliter affirmatiue respondet D. Anton. 2. p. tit. 16. cap. 3. in fin. Sylu. de nullitate matrimonii, citatis de Religio 3. q. 9. quos sequitur Portell. ver. Professio nulla, nn. 37.

4 Tum quia, talis Viri seu femina emissio Vota essentialia, in quibus consistit essentialis Religionis; tum etiam, quia distinctio sexus est quid per accidens; tum item ex cap. quod interrogasti 27. dist. 1. in 1. c. 1. ubi p. 1. q. 1.

5 Sed probabilior est sententia negatiua, quam docet Navar. lib. 3. de cons. & qual. Ordin. conf. 8. nn. 1. in 1. editio. Rodriq. 2. p. sum. cap. 6. consens. 1. q. 2. alij plures, quos sequitur à Sancto Fausto lib. 3. Theol. q. 210. & Egomet in tract. de qual. q. 23. & Hysp. Rod. in suo Comp. resol. 101. nn. 86.

6 Tum quia, ex quo Professio est contrarius, exigit necessarium consensum vtriusque partis; nempe, Profectus, & Religionis acceptantis; ut sæpe dixi.

7 In hac autem Professione, de qua agitur, saltem desit consensus Religionis admittentis; quia Viri non intendunt in Religionem admittere; nisi Viros, & Feminas, Feminas; & non aliās, nec alio modo. Tum etiam;

etiam; quia hodiè ex *Decret. Clem. & Præben. l. III.* nō licet profiteri in Locis non deputatis; nisi innalidè. At Loca, ad Professionem Virorum deputata, non sunt designata pro Monialibus; immò prohibita; etiam ex *Trid. sess. 5. de Regul. cap. 15.*

8 Ergò si femina, sicō habitu, proficeatur in Loco Virorum, vel vtrā vice; certū erit Professio nulla, ex defectu consensu Capituli, & Loci non deputati.

9 Nec in contrarium adducta nocent, quia, etsi essentia Religionis consistat in illis tribus Votis; nihilominus, multa alia requiruntur, & maximè consensus, & locus deputatus; tum etiam, quia prædictum *cap. interrogasti*, non facit ad casum nostrum; cum ibi fiat mentio de femina Professā in Conuentu Feminarum; secus, si proficeatur in Monasterio Virorum.

Monialis Professā in Conuentu Feminarum, si ex aliquo accidenti fiat masculus, ubi nam debeat degere, & an eius Professio sit valida? Qu. 34.

1 PRæfens casus non est impossibilis, sed de raro contingentibus, & potest disputari duplici modo.

Et Primò, si Monialis, post Professionem fiat Hermaphrodita, an possit inter alias remanere? Ad quod dicas, sicut de Hermaphroditis dictum, est; aut in ea præualeat sexus masculinus, & sic debet statim ei, & proles expelli, nulla postposita mora, iuxta *cap. distinximus, causa 18. q. 2.* ob periculum continentie, & castitatis aliarum.

2 Quæ sic expulsa, poterit se transferre, in Religionem Virorum, vel remanere in Seculo, ubi etiam tenetur ad tria Religionis Vota; Quamobrem, in seculo stans non poterit contrahere; nec testamentum facere, si cur, & alij ad Religionem expulsi; qui licet sint in seculo, tamen tenentur ad Vota essentialia; sicut, & Episcopi, qui ad Religionem assumuntur.

3 Et hoc ideo, quia Professio valida, ubique gentium obligat ad custodiam Votorum.

4 Ergò, ex quo in casu nostro supponitur Professio valida, proculdubio obligabit Professas ad observantiam Votorum; intrā, & extrā septa Monasterij.

5 Nec obstat sexus superueniens Moniali Professæ; quia sicut impedimentum dirimens, si superueniat matrimonio ritè contracto, non dirimit matrimonium iam factum.

6 Vnde, coniux, si fornicetur cum consanguineo alterius coniugis; non ob id cessat esse coniux; sicut, nec etiam si fiat leprosus, vel quouis alio morbo affectus; quia impe-

l. em. 2. Tra. 4.

dimentum dirimens contrahendum, non dirimit matrimonium iam factum, prout docent communiter *Doctores.*

7 Itā à pari, si hæc qualitas masculina, adijciatur mulieri, valide in Religione Professæ, nō abrogat eius Professionem præteritam, prout latè ostendit *Portell. ver. Profess. Hermaphrod. à nu. 1. vique in finem.*

8 Et attingere à matrimonio carnali ad spirituale, tenet argumentum, ut sepe dixi, & constat ex *cap. inter corporalia, de translat. Episcoporum.*

9 Dixi, quòd si voluerit, poterit se transferre in Religionem Virorum; quia non potest cogi ad intrandum, nisi ex vrgentissima causa; tum, quia, ceteris ab vno Ordine, non tenetur intrare alium Ordinem, nec rogare Superiores, ut eum de nouo recipiant; nec potest cogi, ut iterum reuertatur, prout latè *Nazar. super cap. non dicatis 12. q. 1. com. 2. de Regul. à nu. 26. & lib. 3. conf. 64. eod. sit. nu. 1.* ubi agit de quodam Professo Ordinis Predicatorum, ob eius incorrigibilitatem, ab eodem Ordine expulso; quandoquidem nullus potest cogi ad crescendo per ascensum ad Religionem, quam non est Professus, ex *Text. & Gloss. cap. gesta 74. dist. 1.*

10 Tum etiam, quia actus agentium nō extenduntur ultra intentionem illorum, ex *Luon omnis, si si certum petatur.*

11 Hæc autem Monialis nunquam se tradidit Religioni, ad conuiuendum inter Mares; sed ad perpetuò commorandum, inter Feminas, in perpetua clausura; saltem tacite, ergò.

12 Proinde, benè dicit *Sanctus Bernard. in lib. de precepto & dispensat. ibi, Nihil præcipiat mihi Prælati eorum, quæ non promisi, &c.* Quia Subditus, per legem Obsequentie non est cogendus ultra promissum.

13 Tum item; quia translati, ad hoc, ut sint de Ordine, ad quem se transferunt; tenentur renouitiare, & denuò profiteri, etiā si fiat transitus ex vna Religione ad aliam, quæ sit eiusdem speciei, prout dixi in *tra& de transuent. & constat ex Bull. Greg. XI. incip. onerosa*, quæ transeuntes de Familia S. Francisci ad Reformatos; tenentur iterum integrum annum probationis agere; hic autem annus probationis debet esse liber; aliter, ob vin. & metum erit Professio nulla.

14 Et confirmatur; quia nemo potest cogi ad Virginitatem, vel Castitatem, quam non vouit seruandam, *cap. integritas 32. q. 1.*

15 Hæc autem, de qua agitur, promissit seruare essentialia inter Sorores, & in perpetua clausura, ut dixi, non aliter, nec alio modo; vnde hic modus profitendi resoluitur in conditionem, sine qua non, vide *Nazar. cit. loc. ubi multa dicit, digna notatu, & in com. 4.*

Y a nu. 16.

nu.16. quo examinat remedium providendi Fratribus Conventualibus, qui vna die, iuxta *Tij. V.* etiam, adhibita Laica potestate fuerunt à proprijs domibus expulsi; ex iusta tamen causa, non sine magna eorum molestia, & *ibid.* nu. 19. 20. & 21. quo quæritur, an Prælati possint, Regularem Subditum cogere ad transeundum in aliam Religionem? & *S. Thomas* 2. 2. q. 88. ar. 1. ad 2. & q. 89. ar. 1. ad 2. ubi dicit, quòd debet attendi intentio, scilicet tacita Volentis, qua vult ebedire in illo Monasterio, & non alibi.

16 Aut Monialis, de qua suprà, præpositus est in sexu femineo, & sic poterit committere intra ceteras Sorores; quia femina est, dummodò alijs, vel sibi non sit occasio peccandi.

17 Secus, de licentia Doni. Papæ absolui debet clausura, & reponi in saculo, ubi recipiet alimenta, ceteraque sibi necessaria à Consensu, in quo professio fuit, & observabit Vota suæ Regulæ, eo meliori modo, quo poterit; quod item procedit, si æque potens fuerit in utroque sexu, ut dictum est suprà.

An sit valida Professio, si hæc Monialis fiat perfectè, & omnino masculus; adeò, ut in ea nullum remaneat vestigium femine? Qu. 35.

Affirmat *Portell.* cit. loc. *S. alio dubitatio*, per ea, quæ dixi de matrimonio; licet non debeat remanere in clausura Monialium; sed mox eijs, & expelli, etiam sine licentia Papæ, ob periculum imminens corruptionis ceterarum, & cogi ad intrandum Religionem Virorum eiusdem Regulæ, pro observantia trium Votorum, quæ tenetur servare, ex quo eius Professio remanet valida, de qua re *Comitolus* 1. p. d. contrahit in communis, cap. 10. q. 8. nu. 4. vide *Rodr.* in *Comp. d. resol.* 101. nu. 86.

2 Mihi autem magis probatur negativa *Navar.* opinio; Vnde concedo, quòd hæc Monialis masculata, seu mas effecta, debeat expelli à ceteris Sororibus.

3 Sed nego, quòd debeat cogi ad intrandum clausura Virorum; per ea multa immediate dicta, & docet *Glos.* in *cap. inarum, de primul.* & alij plures, quos citat *Comitolus* cit. loc. & *Sanchez* de *matrim.* lib. 8. disp. 9. nu. 2. 1. quia actus agentium non operantur ultra intentionem eorum.

4 Nec cenfeo, quòd remaneat obnoxia Votis, sed absoluta à Religionis Iugo; adeò, ut definat eius Professio amplius obligare; etenim Votum, & Iuramentum non obligant, si post Votum, status rei promissæ notabiliter mutetur; quia in quolibet actu, sine

per ultimam voluntatem, sine inter viros, etiam si cum iuramento fiat, semper intelligitur illa clausula, *rebus sic stantibus*, prout docet *Glos.* in l. quod servius, ff. de conditionibus ob causam, & *l. 10. Bartol.* nu. 4. *continuum*, s. cum quis de verborum obligat. & refert ex multis decisum *Aloy.* *Ruc.* in 3. par. dec. 317. & *Santh.* post alios lib. 1. ad *Decal.* cap. 18. & lib. 4. c. 2.

5 Quod magis procedit, si totaliter mutetur status. *Caet.* 2. 2. q. 181. ar. 8. dub. 2. & tom. 1. *Opuscul. trati.* 25. de obligat. & observan. præcept. q. 2. & *Sot.* ubi ultimum de iust. quæst. 101. art. ultimum. ver. sed contra.

6 Proinde, qui vult, ire Hierusalem, & post Votum mutatus est notabiliter status eius, ut si Episcopus fiat, non tenetur ad Votum; quia, ut dixi, in promissione supponitur illa clausula, *rebus sic stantibus*; secus autem.

7 In casu autem, de quo agimus, status Personæ Votantis mutatus est, necdum notabiliter, sed intranscende, & substantiabitur; Quinobrem, facta est incòpossibilis ceteris Monialibus, nec se obligavit servare Vota extrà septa Sororum; nec si mutata, vel conversa fuisset in Masculinum, vel defineret esse Feminam; Ergo non remanet obnoxia Votis; cum hæc sint ultra intentionem votantis.

8 Confirmatur, nam si Vxor post matrimonium fiat perfectè masculus, & definit omnino esse femina; per mutationem huiusmodi definit esse Vxor, & censetur absoluta à lege coniugij, ut patet arguendo à distinctione ad distinctionem.

9 Nam valet illatio, si non est animal rationale; ergò, nec est homo; essentia enim matrimonij consistit in traditione, qua Coniux alteri Coniugi tradit corpus suum ad copulam coniugalem; Vnde matrimonium consuevit definiri, quòd sit coniunctio maris, & femine ad copulam coniugalem; sed in casu nostro ambo sunt masculi, ergò non possunt coniungi; ad copulam maritalem, ex defectu materis, & incapacitate personæ.

10 Et sic per talem mutationem status, non minus, quam per mortem solvitur à lege Viri, ex quo cessavit esse Vxor, ut patet in Aqua, quæ si conuertatur in Vinum, definit esse Aqua.

11 Hinc, quidam gravissimi Doctores tenent, quòd Religiosus, si fiat Episcopus, absoluitur à Iugo Religionis, iuxta *cap. statum* 18. q. 1. necdum quoad accidentalitatem, verum etiam, & quoad omnia substantialia.

12 Adeò, ut Regularis sacerdos Episcopus non teneatur Voto Paupertatis, nec Obediencie, nec item Castitatis, ex vi Regulæ, prout latè ostendit *Pasqual.* in *moral.* dec. 267. & sequen.

13 Et hoc, ob mutationem status; quia, mutato statu, mutantur omnia accessoria, & men-

mensura obligationis, quæ nascitur ex Voto, est intentio Voventis, vt docet *D. Thom.* 2.2. q. 189. ar. 4. in corp. & *ibidem* c. aiet. cum alij *Thomistis*.

13. Et tandem, in facti contingentia ita fuit decisa ab Illustrissimo Episcopo Diocesis Vallenfis, coram Perillastr. Dom. Iosepho Giannolini de Cesena, per quem fuit dictum, quod ambobus liceat ad secundas nuptias transire, ex quo Iuvenula desponsata N. euaserat masculus omnino, & refert *Thomas Thomai de Ravenna* in sua *Idea del Giardino del Mondo*, in cap. 18. fol. mihi 39. vbi huius generis multa habes.

Professio facta, iuxta Trid. sed contra propria Statuta, an sit valida? Qu. 36.

Dixi hic supra quæst. 28. & in tract. de Nouitiatu Receptorum, q. 9. & 20.

Professio ex defectu ætatis, vel Nouitiatus, an sit nulla? Qu. 37.

ET dico, quod validè profiteri non possumus, nisi annali Nouitiatu peracto, & ætatis anno completo decimo-sexto, quod habet locum, tam in expressis, quam in tacita Professione masculorum, & seminarum, ex Decreto Sac. Conc. Trid. sess. 25. cap. 15. de Regul. ibi, id quacunq; Religionis, tam Virorum, quam Mulierum, Professio non fiat ante decimum sextum annum expleto; Professio autem antea facta, nulla sit, nullamque inducat obligationem ad aliam Regulam, vel Religionem, vel Ordinem obsecrationem, aut alias quoscunq; effectus. hæc ibi.

2 Hinc nota, correctum esse ius antiquum, & quoad hoc non obstat.

Professio, an sit nulla, si deficiat vna dies pro complemento sexdecim annorum? Quæst. 38.

PER ea multa, quæ dixi in tract. de Nouitiatu Receptorum, quæst. 5. Respondeo affirmatiuè, & eò maxime, quia atas præscripta à Concil. Triden. sess. 25. de Regul. cap. 15. debet esse expleta, vt constet ex contextu, & sicut in sponsalibus requiritur ætas septem annorum, quæ debet esse completa, absque eo, quod ei deficiat vna hora, *D. Thom.* 4. sent. dist. 27. q. 2. & *ibid.* Sot. q. 3. ar. 2. concil. 2. Armill. ver. matr. nu. 4. & *Nauar. in summ.* cap. 23. nu. 29.

2 Ità a pari, tempus sexdecim annorum pro validitate Professionis debet esse expletum, absque eo, quod ei desit vnum instans, & arguere à matrimonio carnali ad spirituale, tenet argumentum ex c. inter corporalia,

de translat. Episc.

3 Nec dices, quod in onui materia, parum pro nihilo reputatur, vt in horis canonicis, & furto, *Nauar. in summ.* cap. 1. nu. 4. quia quando lex generaliter loquitur, etiam minimum includit, ex cap. 3. de appellat. cap. si proponente, de rescript.

4 Sed Conc. Trid. in cit. sec. loquitur generaliter, ibi, in quacunq; Religionis, tam i. rorū, quam Mulierum Professio nō fiat ante, &c.

5 Quod amplia ad annum bisextilij, prout fuit sepe à S. Congr. de cism. & refert *Alloy. Ruc. in 1. par. decr. rerum fori. Eccles. decr. 656.* in 1. editio. post multos, quos supra citavi in d. q. 3.

Votum solemnè Religionis, seu Professio nullitèr existens, vel ita per Iudices declarata, an habeat saltem vim Voti simplicis; adeo, vt ad minus obliget in foro conscientia? Qu. 39.

Respondeo negatiuè, & est decisio d. Conc. Trid. ibi, aliter facta Professio sit nulla, nullamque inducat obligationem ad quoscunq; effectus; quæ verba vniuersaliter prolata, excludunt omnem obligationem, etiam Voti simplicis.

2 Proinde, Profitemes infra annum probationis, vel ante dictam ætatem, non est obligatus ad Religionem; neque in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientie, prout sepe tenuit Sac. Congreg. Regular. & refert *Nicol. Garz. de benef. p. 1. cap. 9. nu. 6.* Barbesa in Collect. ad d. cap. 15. Triden. nu. 12. & 17. & de officio, & potestate Episcopi, alleg. 101. nu. 16. & sequent. & alij plures, quos *ibidem* allegat, & sequitur.

3 Et habetur expressè in cap. 15, qui Monasterium 1. de Regul. in 6. quo Capitulo Professio facta ante annum decimum quartum, declaratur nulla, nulliusque obligationis, ibi, Nisi eo completo, Professionem facias, libere potest in seculum remeare. Nec *ibidem* diceretur, quod liberè posset in seculum redire, si nullitèr Professus remaneret simplici Voto obligatus ad castitatem seruandam, vel ad Religionem reitrandum, prout citè notat *Calet. in 2. q. 88. ar. 9. in 3. not. in fin. & Sot. lib. 7. de instit. q. 3. ar. 1. ad 1. argum.* vbi de Voto simplici, & solemnij multa dicunt.

4 Nec obijcies cap. quicunq; & cap. places, de conuers. conuict. quo, et si *ibid.* decidatur, Professionem esse nullam; nihilominus, & *ibid.* dicitur, eam obligare illos Professos, quàm simplex Votum castitatis; adeo, vt licitè non potuissent transire ad secunda Vota matrimonij.

Quia illi text. loquuntur ex præsumptione;

tionem, qua præsupponitur, coniugem, se prius obligatæ ad castitatem, independentem à Professione.

5 In foro autem animæ standum est intentioni Vocantis, prout *Glos. in præcit. Cap. & Sor. cit. loc. & Egomet latè supra in tract. de qual. Recipiend. q. 27.*

6 Proinde, coniux renocata, sequenti morte renocantis, non cogitur, in Religionem redire: ex quo solemne Votum non tenet, ut expressè dicitur in *d. cap. quidam.*

7 Ex altera autem parte dictum fuit, licet non possit ad secundas nuptias transire, hoc non ex Voto solemniqua corrumpit, ut dictum est, ergo aliudque; quia fortè independentem à Professione, Castitatem promiserat; secus autem non remansisset illa obligata: quia de connexis idem est iudiciū, & iudicium principali, anfertur accessorium, prout sciunt omnes; & docet iuris Regula 42. *Sagr. Theaur. cas. lib. 2. cap. 9. nu. 19. P. Carol. Theol. in Tract. de penis Eccles. p. 2. ver. Relig. cap. 3. nu. 1. Palud. in 4. sent. dist. 37. ar. 2. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 25. nu. 8. & disp. 27. nu. 13. & Aus. Diana p. 6. moral. tract. 7. Miscell. resolut. 51. qui examinant dictum quæsitum, & illud Theorema, quo dicitur, quod obligatio semel iuridicè extincta, nunquam conualescit.*

Religiosus nullitè Professus, an incurrat suspensionem, si Ordines sacros suscipiat, & Irregularitatem, si susceptos exerceat? Qu. 40.

1 Si scitè hoc faciat, affirmatiuè Bonae. de claus. q. 2. p. 10. difficul. 5. nu. 4. & de censur. disp. 3. p. 8. q. 1. & Diana p. 4. moral. tract. 2. de Irregularit. resolut. 82. tum quia, Ordines sacros suscipit sine iusto titulo, quod est contra *Trid. sess. 14. cap. 2.* tum etiam; quia accedit ad Ordines, sine Dimissiois legitimi Prælati, contra *Trid. sess. 23. cap. 8.*

2 Tum item; quia susceptos Ordines exercendo contrahit irregularitatem, *Barbosa alleg. 7. nu. 31. & latè P. Theaur. in d. sua Prax. de penis, par. 2. ver. Ordin. & præcipuè cap. 16.*

3 Secus autem, si ignorantèr, vel metu infamiz; quia hæc exculant, & leges humanæ non obligant, cum tanto incommodo, in foro conscientiz.

4 Bonè verum est, quòd prudentes Episcopi, ad evitandum evitanda, antequàm Regulares huiusmodi promoveant ad Ordines, coràm ipsis faciunt promouendos iurare, se spontè Professionem solemnem emissurè, ac ratam habere, & habuisse, faciuntque

hoc iuramentum in actis conservari, *Gauane. in Manual. Episc. ver. Ordines maiores, nu. 28. pag. mihi 138. & P. Diana cit. loc. sed non desinas videre, quæ dico in tract. de privilegij. Novitiorum, q. 26. & in tract. de reclamation. q. 22.*

Religiosus, per annum portans habitum Religionis, nec cum animo proficendi tacitè, nec cum animo non proficendi, sed neutro modo se habens, an in foro conscientia sit validè Professus? Qu. 41.

1 Negatiuè per argumentū desumptum à matrimonio carnali ad spirituale, *cap. cum apud, de spons. & cap. sufficit 27. quest. 2.*

2 Si qui enim sint, qui post contracta sponsalia de futuro, copulam habeant, siuè cum voluntate contrahendi tacitè, siuè cum voluntate contraria, hoc est, cum fornicario affectu, siuè neutro modo, non faciunt verum matrimonium coràm Deo, prout colligitur ex *cap. 13. qui, & cap. sua, de spons. & docet Nauar. comm. 4. de Regul. nu. 73. §. quoniam, & in suo Manuali Confess. cap. 25. nu. 144. vide, quæ dixi hic supra qu. 14.*

Professio facta in aliqua Religione non approbata; quæ postmodum approbetur à Domino Papa, an sit valida? Quæst. 42.

1 Respondeo negatiuè; quia de essentia Professionis est, ut emittatur, & fiat in Religione approbata, iuxta *Glos. in Clem. ex co, de sent. excomm. & Glos. in Clem. 2. de Regul. ver. Relig. & in cap. 1. de Regul. in 6. & docet Nauar. lib. 3. de Regul. conf. 12. nu. 1.*

2 Et additur, quòd si prædicta Professio ratificaretur in eadem Religione, post novam approbationem, absque præiuncto Novitiatu; scilicet pariter nulla, ob defectum anni probationis non facti, ex *Decr. conc. Trid. cap. 15. de Regul. quia Novitiatu annus est simpliciter necessarius, & necessariò debet fieri in Religione approbata, Nauar. cit. loc. nu. 2.*

3 Nec obstat, quòd emittantur illa tria Vota Religionis, in aliquo modo viuendi approbato; quia aliud est, approbati, ut modus viuendi, & aliud, ut communis Religio; quia modus viuendi non est Religio; ut patet in Eremitis; item patet in Confraternitatibus, & similibus; sed vide, quæ supra dixi quæst. 20.

*Professiones nullæ, de iure communi, quot,
& quænam sint? Qu. 43.*

An dos Puella, quæ per dolum, & circumventionem, ad Proficendum fuit inducta, debeatur Monasterio? Qu. 44.

Dixi latè in traç. de qualitatibus Re-
cip. vide ibi.

Dixi in traç. de successione Monast.
rij in bonis Professorum.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Tr. XII. De Reclamatione Professionis Nullæ.

Reclamatio Professionis nullæ quid sit, quado,
coram quibus, & per quot exercenda?
Quæst. 1.

*Quæ, & quot requirantur ad validè reclaman-
dum? Qu. 2.*

*Quinquennium à Trid. præfixum à quo tem-
pore numerandum sit? Qu. 3.*

*Decretum d. cap. 19. Conc. Trid. sess. 25. de Regul.
ut comprehendat Moniales? Qu. 4.*

*An dictum Decretum extendatur ad Regulares
Ordinum Militiarum? Qu. 5.*

*Præfatum Decretum Trid. an procedat in qua-
cunque Professione tacite? Qu. 6.*

*Decretum prædictum, de non reclamando, elapso
quinquennio, an fundetur in aliqua profes-
sione? Qu. 7.*

*An hæc præsumptio, ratificationis Professionis,
nullitate facta, obliget in conscientia? Qu. 8.*

*Professio invalida, si post elapsum quinquennium,
adiacet de ratificatione sua Professionis, nul-
la, an in foro conscientie remaneat obliga-
toria? Qu. 9.*

*Præfatum Decretum, an comprehendat perpetuè
inabiles ad validè proficendum? Qu. 10.*

*An dictum Decretum comprehendat defensas
Locorum defensorum à S. Sede? Qu. 11.*

*An prædictum Decretum comprehendat omnes
defensas inammissas tam in iudicio, quàm
extrajudicis? Qu. 12.*

*Quinquennium dictum de nullitate Professionis,
an curat Religiosos invidiosos, qui ignorant
nullitatem suæ Professionis, vel quomodo
alio impedimento detentent? Qu. 13.*

*Neque Decretum, an habeat locum in eo, qui agit per
viam restitutionis in integrum? Qu. 14.*

*Apud hæc restitutio in integrum fundetur in ali-
qua causa, & qua sit illa? Qu. 15.*

*Impedimentum, vel illa ignorantia, non recla-
mandi infra quinquennium, an probetur intra
mense ipsius reclamentis? Qu. 16.*

*Quibus ex causis super Professione nulla liceat
reclamare? Qu. 17.*

*Reclamatio contra Professionem validam, an
sit peccata mortaliter, & quid, si falsa, restitui
debet?*

obtinere, à Religione extirpe? Qu. 18.

*Causa huiusmodi, nullitatis, an debeant conium-
aculim proponi coram Superiore suo, & Ord-
inario, vel audiri Parentibus, & Revenen-
tariis, interesse habentibus? Qu. 19.*

*Iudicium cognoscendi causas nullitatis Profes-
sionis, an comprehendatur sub cap. 26. Trid.
sess. 24. de Reformatione, et infra biennium de-
beat omnino terminari? Qu. 20.*

*Religiosus, quilibet Professor, si in foro fori, cau-
sas nullitatis deduxit, ad præscriptum Trid.
sed nequius probare, ob quod, facultatem
exerendi non potuit obtinere, an possit in foro
Dei, habitum dimittere, & à Religione reced-
dere? Qu. 21.*

*Religiosus, sacris initiatus, reclamans super nul-
litate Professionis, an, licet pendente maneat
suspensus ab exercitio ordinum susceptorum;
usque dùm habuerit sufficientem patrimonium,
aut beneficium, in iura Trid. pro vota in sus-
tentione? Qu. 22.*

*Quis dicendi de nullitate Professionis, ad præ-
scriptum Trid. an competat Apostolice? Qu. 23.*

*Si Episcopi Locorum Ordinarii, quomodo reclamun-
tes renocent ab Ordine ministris, & in saculum
dimittant, ad quid teneantur? Qu. 24.*

*Professio nullitè, si per solam sententiam Episco-
pi Locorum Ordinarii fuerint egressi, Religione
penitus inaudita, an sint Apostati? Qu. 25.*

*Si Professio, elapso quinquennio, invalide recla-
ment, & sine speciale licentia Papa fuerint
egressi, an sint Apostati? Qu. 26.*

*Professio in foro Poli nulla, ob carentiam liber-
tatis ipsius Professionis, an possit fieri valida
ex Consuetudine Ecclesie? Qu. 27.*

*An prædictum Decretum Urban. VIII. de non
reclamando infra quinquennium, nisi in Sac.
Congreg. & coram Dom. Papa, comprehen-
dat etiam dispositionem cap. 19. Concil. Trid.
de Regul. sess. 25. & Qu. 28.*

*Professio, an possit reclamare, ex quo eius Pa-
rentes tempore Professionis habita, erant in
gravi, vel extrema necessitate? Qu. 29.*

*Si Conjugatus, uxore corrupta, & dimissa, in ali-
qua*

qua Religio Professionem facit, an possit elapso quinquennio reclamare, & ab illa recedere ad nullam? Qu. 30.

Defectus Loci non designati, an perpetuo inhabiles Proficientes? Qu. 31.

Iudicium annullandi Professionem, ob defectum Loci non designati, ad quos spectat? Qu. 32.

Religio, an teneatur de nouo recipere legitimè dimissos, si voluerint in Religionem redire? Qu. 33.

Nullitè Profess. & male egressi, an sint recipiendi, & quomodo? Qu. 34.

An Religio possit reclamare contrà invalidè Professum, eodem modo, & iure, quibus potest contrà Professum nullitè reclamare contrà Religionem? Qu. 35.

Religio, apud quos Iudices debet reclamare? Qu. 36.

Si solus Superior illius Domus, in qua Novitius

Professus est, nullitatem nemit, an possit vnde simul cum Episcopo Loci, super hac nullitate indicare? Qu. 37.

An Religio possit ritè reclamare contrà bonum, & bonèdum Religiosum, invalidè tamen Professum, sed sine sua culpa; & vnde, quia Professus in Loco non designato, vel ante aetatem, vel infra annum Novitatus, vel sine legitimo consensu Capituli? Qu. 38.

Si nullitè Professus vellet exire, an habeat aliquod remedium ad remanendum in Religione? Qu. 39.

An Religio, elapso quinquennio possit reclamare super nullitate Professionis sui Subditi? Qu. 40.

An Religio, absquè interuentu Episcopi Loci, possit bodiè eos à se expellere, qui contrà Statutum Ordinis, Professionem fecerunt? Qu. 41.

DE RECLAMATIONE Professionis Nullæ. Tract. XII.

Reclamatio Professionis nullæ, quid sit, quando, coram quibus, & per quos exercenda? Qu. 1.

Reclamatio Professionis nullæ, est reclamatio contradiçtio in foro fori, legitimè facta, & sic denominatur à verbo, reclamo, teste Calepino.

2. Dixi legitimè facta; quia debet fieri coram Iudice competente, cum causa cognitione, paribus auditis, & iuxta dispositionem *Conc. Trid. sess. 25. cap. 19. de Regul. & Decretorum Sacre. Congreg. editorum*, iussu *Præb. VIII.* quæ per extensum posui supra in *trac. de Domibus Nouis. q. 14.* & refert *Pyrrhus Corradus in prædisposit. Apostolic. lib. 5. cap. 14.* ubi ad præxim multa habes, eruditè dicta à principio, usquè ad finem, paginæ 239. & *Bordon. tom. 1. resplend. 33.*

Quæ, & quæ requiruntur ad validè reclamandum? Qu. 2.

Tria exigit prædictum *Conc. Triden.* ad validè reclamandum; Primo, ut invalidè Professus reclamet inritè quinquennium à die Professionis computandum. Secundò, ut causas nullitatis, ob quas, præterdit, suam Professionem esse nullam, deducat coram Superiore suo, & Ordinario. Tertiò, ut non dimittat habitum, autè hanc sui

reclamationem; & si quid horum deficiat, non debet audiri, nimirum ad eum inem, ut iuridicè declaretur liber à vinculo Religionis, nãdè ut dimittens spontè habitum, nullitè sit admittendus, sed debet compelli, ad suam Religionem redire, ubique vti Apostolica puniri, prout clarè constat in *decap. 19.*

Quinquennium à Triden. præfixum, à quo tempore numerandum sit? Qu. 3.

Respondeo, quòd in Professionis contradiçtio debet computari, à die Professionis factæ, ut dicitur in *decap. 19.* In tacita verè, à die, quo Religiosus incepit exercere proptione acis Professoris petactio tamen Novitatus anno; quia *Triden.* non aufert Professionem, etiam; quippe quæ ad instar expresse debet regulari, *Nazar. comm. q. 46. Regul. m. 76.* Sæx quibus omnibus, tamèx de *maturo. lib. 2. disp. 37. m. 4.* & *Barbosa. post multos in Collect. Doct. in d. Capit. Triden. num. 7.* & de potestate Episcopi allegat. *104. m. 16.*

3. Si roges, inclusivè, an exclusivè hæc dies computetur sunt, qui dicunt, exclusivè; quia dies termini non computatur in termino.

4. Tu autè dicas, istud quinquennium fore, & esse supputandum, instar anni Novitatus, hoc est de momento in momentum;

idè,

ita, vt quora hora facta fuit Profeflio tacita, vel exprefla; eadem profefs hora, in vltima die quinquennij finitur terminus concessus ad reclamandum, *Bonar. de clauf. q. 2. pun. 1. diff. 4. nu. 2. Barbofa in d. Collect. Trid. & allegat. 204. nu. 16.*

5. Et patet ex fupradictis de Noniatu q. 4. & maxime ex illis dictionibus appofitis in d. cap. 19. nifi, & tantum, quæ taxatiue, cum fint, ampliationem non admittunt; aliter efferret reclamare vltra quinquennium, quod aduerfatur Trid.

Decretum d. cap. 19. Conc. Triden. feff.

25. de Regul. an comprehendat
Moniales? Quæst. 4.

1. **A**ffirmatiue, & conflat ex illa dictione, ibi, quicunque Regularis, quæ, cum fit vniuerfalis, comprehendit omnes personas, ex l. 1. procuratore, & mandati, & cap. folite, de maiorib. & obed.

2. Et additur, quod genus mafculinum concipit femininum, *Glofin cap. si quis fudente 17. q. 4. Abbas in cap. 2. nu. 3. in fimplic. flat. Monach. Cafar de Graff. decif. 1. nu. 5. & alij plures, quos allegat Barbofa. diff. 269. & dieroll. tom. 1. de volunt. diff. 17. cap. 2. diff. 1. nu. 544. ver. ceterum probatur, & tom. 2. de leg. diff. 6. cap. 6. nu. 53. fol. mihi 361.*

An d. Decretum extendatur ad Regulares
Ordinum Militarium? Quæst. 5.

1. **E**T dico, quod fic; tum quia funt vere Religiofi, tum etiam, quia ita fuit à Sac. Congreg. decifum, & refert Gonzal ad Regul. 3. Cancell. nu. 62. & præfertim, quodam Milites S. Ioan. Hierofolymitani, Barbofa in d. Collect. cap. 19. nu. 13. & Armen-daric lib. 7. de Religioib. l. 7. nu. 5. de qua re vide Eminent. Robertum Bellarmin. in d. Cap. Trid. ver. obferuationes, & præcipue Aloyf. Ricc. p. 3. prax. refolut. 325. fol. mihi 258. & p. 4. eiusdem Prax. Religiofor. Ordinum Milit. vbi per multa concludit, quod Regulares Militares, volentes eorum Profeflionem annullare, tenentur feruare ad vniuem omnia, & fingula ftabilita in d. Conc. Trid. quem in proprijs terminis fequitur Nouar. in fuo Opufculo iuris Canonici noui. concl. 1. alijs 116. nu. 11. & Barbofa in d. alleg. 104. nu. 10.

2. Et fe fundant in efficacia dictæ dictionis, quicunque, quæ cæquum vniuerfalis comprehendit omnes Religiofos, tam in ftricta, quam laxiori fignificatione repertos, & repetit idem Ricc. latè in collect. 2637.

Præfatum Decretum Trid. an procedat in quacunq; Profeflione tacita? Quæst. 6.

1. **E**T dico, quod fic; quia Conc. loquitur de Profeflione generalitèr, quæ Profeflio fe habet ad tacitam, & expreflam, tanquam genus ad fpecies; & ratio generis intrinfece elauditur in qualibet fpecie, vt docent Logici, & colligitur ex cap. porrellum, & cap. Vidua, de Regul. & c. nullus, de elec. in 6.

2. Et additur, quod lex difponens indifcrite de genere, vendicat fibi locum in eius fpecie, l. de pretio, ff. de publi. rem affione, & cap. folite, de maiorib. & obed.

3. Etiam, fi tanta ratio non fua deat in vna, quanta in alia, Nouar. comm. 4. de Regul. nu. 73. Sanchez lib. 7. de matrim. difp. 37. nu. 1. in fin. & Ricc. in collect. 2637.

Decretum prædictum de non reclamando, elapfo quinquennio, an fundetur in aliqua præfumptione? Quæst. 7.

1. **N**ouar. & Sanchez. cit. loc. Refpondent affirmatiue, & hoc ideo; quia, Trid. in d. cap. 19. præfumat, Profefs huiusmodi, ex quo infra quinquennium non reclamauerunt, ratificaffe, fciè reualidaffe Profeflionem fuam, qualifcumq; illa fuerit.

2. Proinde, elapfo quinquennio nequeat amplius reclamare, vt ibi exprefse dicitur.

3. Hæc autem præfumptio; in qua fe fundat Trid. cit. iuris, & de iure, prout omnes docent.

4. Etenim, præfumptio eft triplex; nèpe, alia hominis, vt eft illa coniectura, fciè iudicium, quod in animo alicuius hominis nafcitur ex varijs coniecturis; Alia eft iuris, quæ dicitur effe probabilis coniectura, ex aliquo certo figno proueniens, iure præfcripto; quæ, contrario non probato, pro veritate habetur, & onus probandi in Aduerfarium transfert; & alia eft iuris, & de iure, quam lex tanquam firmum ius inducit; ita, vt aduerfus illam nulla admittatur probatio, *Fin. de Franch. decif. 69. nu. 7. & Menoch. de præfumpt. lib. 1. q. 3. nu. 16. & q. 4. nu. 3.*

5. Et quomodo ex concursu plurium, præfumptionum oriatur in ciuib. plena probatio, tradit D. Reg. Capyc. Latro confult. 123. nu. 170. Et in criminalibus, quando funt multum vrgentes, *libid. nu. 133.* & quomodo vna præfumptio tollat alteram, *idem fuæ confult. 158. nu. 20.*

An hæc præfumptio, ratificationis Profefsionis nullitèr facta, obliget in confcientia? Quæst. 8.

1. **N**egat Nouar. d. comm. 4. de Regul. Z. nu. 73.

178 De Reclamat. Profess. Nullæ. Tracl. XII.

nn. 73. ver. adverte quariò Sanchez d. disput. 37. nn. 9. cui inhaeret Remig. Scropbi in moral. q. 8. à Sancto Fausto de Relig. statu, lib. 5. q. 87. & Diana i. p. moral. tracl. 10. de leg. resol. 27.

2 Tùm quia, in d. Decr. Conc. Trid. nullum verbum dicitur de foro conscientie, & vbi lex tacetinos etiam tacere debemus; sed tantùm de foro externo, prout ibi, non audiat, nisi infra quinquennium, & ibi, nullatenus ad allegandum quancumq; causam admittatur.

3 Tùm etiam; quia lex fundata in falsa presumptione, non obligat in foro conscientiarum item, quia ad hoc, vt Professio nullitè facta, fiat valida, prærequiritur liber cōsensus ipsius Religiosi; scus, non potest validari; quia consensus liber est de substantia Professionis.

4 Etenim, hoc matrimonium spirituale, intrinsecè pullulat à libero consensu contrahentium.

5 Et ob id nupèr Urban. VIII. voluit, vt Professio nulla, per nullitèr Professam liberè ratificaretur; scus peccaret, exercendo actus Professorum; quia inualidè Professus, licet in externo foro censatur Professus; tamen in foro Dei nunquam erit verè Professus; nisi liberè consensierit.

6 Quapropter, cessante scandalo, mediùm elapso illo quinquennio, à Trid. præscripto; verum etiam, transactio quocumq; alio longo tempore, poterit Religionem relinquere, absq; metu excommunicationis; item habitum deponere, absq; scrupulo Apostasie, & Ordines suscipere, alijs tamen seruatis, sine metu censuræ, & Vxoem ducere eaq; oia, quæ saculares, absq; aliqua licetia possunt; quia hic, de quo agitur, non sit verè Professus; nullo vinculo adstrictus est Religioni, & in foro Dei, cõsetur, ac si Professione illa nõ fecisset; quia nullum præstat impedimētum, quod de iure non sortitur effectum, cap. non præstat, de Regul. in 6. Nauar. & à Sancto Fausto cit. loc. Sayr. decis. 41. de Regul. & Risc. m. collect. 1086. vbi multa spectantia ad prædictum Cap. Trid. in fin. & in Collect. 12637. ver. de quo quidè, vbi latè ostendit, quòd, forma, omiſſa cortuit actus, et in foro conscientie.

Professio inualidè, si post elapsum quinquennium dubites de ratificatione, sue Professionis nulla, an in foro conscientie remaneat obligatus? Qu. 9.

1 **E**T dico, quòd sic, tum quia, in dubio recurrendum est ad presumptiones, sed Trid. in casu nostro præsumit, huiusmodi Professum, ex quo infra quinquennium non reclamauit, ratificasse Professionem nullam, vt in d. cap. 19.

2 Tùm etiam; quia in casu dubij Professio stat pro Religione, & pro eadem stat præsumptio iuris, & sic Religio sonet potiora iura, retinendi dictum Religiosum, & repetendi, si fuisset egressus; tàm in foro fori, quàm in foro poli, prout Faustus in d. lib. 5. q. 87. in fin. Meroll. com. 1. disp. 3. cap. 3. nu. 283. Sanlarel. var. resol. par. 1. q. 48. nu. 46. & Am. Diana per. 4. Moral. tracl. 3. de conscientia dubia, resol. 49.

3 Secus autem dicendum de eo, qui dubitat intra quinquennium; quia præsumptio stat in contrarium, & perseverat tempus addenuò profitendum.

Præfatum Decretum, an comprehendat perpetuò inhabiles ad validè profitendum? Quæst. 10.

1 **S**anchez lib. 7. de matrim. disput. 37. quæst. 4. nu. 30. Peyr. de Subdito. q. 1. cap. 25. s. 4. Bonac. de claus. q. 2. pun. 10. s. 5. diff. si. 4. nu. 7. Rodriq. in Comp. resol. 101. nu. 74. Torrellin dub. Regal. ver. Professio nulla, nu. 52. & Barbosa in d. Cap. Triden. nu. 21. Negatiuè respondent.

2 Et hoc idè; quia Trid. in d. cap. 19. præsumit, & præsupponit, Religiosorum Professiones, expressè, vel tacitè, et si nullitèr factas, verificatas fuisse, ex quo intra quinquennium omiserunt reclamare, & ob id, negat aditum huiusmodi volentibus reclamare.

3 Hi autem perpetuò inhabiles non præsumuntur, nec possunt præsumi, tacitè Professi per ratificationem internam, nequè externam; penindè possunt semper reclamare, quocumq; tempore decurso, per ea multa, quæ docet Nauar. lib. 3. de Regul. conf. 1. nu. 11. in 1. editione.

4 Secus autem, quod fauore Religionis introductum est in ipsas damnium retorqueretur, contra l. quod fauore, C. de leg. & contra vulgatam Regulam, quod in gratiam, de Regul. iur. in 6.

5 Etenim, prædictum Decret. Trid. factum fuit in fauorem Religionis, nè ipsa diu perturbaretur à volentibus è Religione exire, quod eorum oppositum enquiret, si Religiosos perpetuò inhabiles minime posset à se eicere, vel coheretur, elapso quinquennio detinere; quis enim sani capitis dicit, quòd mulier in Monasterio Monachorum Professam, mentito texu elapso quinquennio non potest ex illo exire; sed ibidem tenetur remanere, Nauar. conf. 28. nu. 12. & 48. nu. 2. de Regul. in 2. editio. Sanchez. cit. loc. nu. 32. Peyr. & Bonac. vbi supra.

6 Nec obijcies, quòd Trid. non vult, Religiosum audiri, vltra quinquennium ex quacumq; causa, ibi, *Vel quacumq; ex causa*, quia

Cont.

Coue. loquitur de personis habilibus ad proficiendum, ad quas illa verba Conc. referuntur.

7 Secus autem dicendum de his, qui sunt perpetuò inhabiles ad validdè proficiendum, ita multis citatis Bonac. & Sanch. in c. i. c. loc. & est communis sententia Doctorum.

An d. Decretum comprehendat defectus Loci non designati à S. Sede? Qu. 11.

Dixi suprà de Domibus Nouit. q. 3.

An prædictum Decretum comprehendat omnes defectus annullatos, tam intrinsecos, quam extrinsecos? Qu. 12.

1 P^{er} yrin. tom. 3. prinil. Minim. in additam, ad Constit. 7. aliis 17. Urban. VIII. cap. 12. notat. 1. negat, ibi, Nam dispositio Conc. Trid. non habet locum, nisi in casibus expressis, & qui de iure ordinario, Professionē inuoluant. 2 Id ipsum tenet tom. 1. de Subdito, q. 1. cap. 25. §. 4. ver. respondeo, Conc. non procedere in Professione nulla, & irrita, ex statuti Religionis, à Pontifice confirmatis, sed procedere in causis irritantibus Professionem de iure, ut sunt exempla, quæ ibid. afferuntur.

3 Affirmat tamē, & melius Franciscus Bordonus tom. 1. resol. 23. de reclamat. Professionis nulla, & cap. 7. de Profess. Regal. quæst. 16. & 17. & cap. 6. q. 19.

4 Et colligitur ex verbis illius cap. ibi, aut quid simile; item ex illis; quacunq; de causis quæ verba debent referri, non ad impedimenta intrinsecæ, & ordinaria, ibi expressa, sed ad alia quæcunque non expressa, dummodò sint perpetua.

5 Socus autem, hæ particule essent superflue; & sine causa appositæ in d. cap. 19. quod dicere nefas est, quia in iure, nec vna, syllaba debet esse otiosa, ex Gloss. cap. soliti, de maior. & obed. ver. tanquā, Sanch. multis citatis lib. 3. de matrim. disput. 26. nu. 6.

6 Et addit, quod illa dictio, quacunq; propter eius generalitatem comprehendit casus, etiam dissimiles, & docet Gloss. Clem. 1. de sent. & re iudicat. ver. quæcumq; initio.

7 Nec non, & omne genus personarum, ex Rota Dinerforum 1. p. decis. 368. nu. 5. Bonac. de clas. q. 2. p. nu. 10. d. ff. 4. nu. 7. in fin.

8 Nec obstat dicere, quod Trid. in d. cap. explicat, & exemplificat de impedimentis, quæ iure ordinatio, Professionem annullant, ut si fiat autè pubertatem, aut vi, metu, & dolo.

9 Tū quia, exempla ponuntur in notiori materia, pro faciliiori captu audientium, prout Sanch. notat in lib. 7. de matrim. disput. 37. q. 4. nu. 35.

TOM. 2. PAR. 4.

10 Tū etiam quia exempla Regulari non restringunt, l. lami infestis, ff. de damn. infestis. & ob id, exempla posita, alia impedimenta non excludunt, Bordon. cit. loc.

11 Proinde, defectus omissionis informationum à Sixto V. requisitarū fiat sub dispositione d. Decreti Trid. Rodriq. tom. 3. q. 17. ar. 17. in fin. quod intelligit, usque ad Constit. Clem. VIII. quam supra posui in partem.

12 Amplia conclusionem ad eum, qui inualiddè professus est, ob impedimentum, descendentiæ ex genere Iudæorum, vel Saracenorum, aut Hæreticorum, contrā Statutum in Ordine Minorum, Miranda tom. 1. Manual. Tralat. q. 30. ar. 2.

13 Quod itē extendit ad eum, qui Novitiatum fecit in Loco non designato à Sancta Sede contrā Decreta Clem. VIII. & ab Urbano VIII. confirmata, per ea, quæ dixi in Tract. de Domibus Nouit. q. 4.

14 Quod denique procedit in omnibus alijs Constitutionibus Summorum Pontificū, etsi fuerint post Trid. dummodò non loquantur de impedimentis perpetuò inhabilitantibus, de quibus dixi suprà cit. loc.

15 Nec dices, quod Coue. loquat de impedimentis, quæ erant vetera, vel quæ existebant suo tempore; quia lex semper loquitur, l. Arriani, C. de Hæreticis; & lex indefinitè loquens, quodā tempus, ad omne futurum, tempus debet extendi, ut Omnes notant.

16 Ideoque, etsi Trid. in d. cap. præca impedimenta exprimat, posteriora tamē, non excludit.

Quinquennium dicendi de nullitate Professionis, an currat Religioso minori, aut ignorantis causas nullitatis sua Professionis, vel quous alio impedimento desento? Qu. 13.

1 S^{unt}, qui afferunt, de communi iure, civilis, viaque ordinaria, hoc quinquennium à Trid. præscriptum non currere Regulari minori, nec ignorantis tale impedimentum, nec iustè impedito, quous alio impedimento, de quibus multa Emanuel Rodriq. Q. R. R. quæst. 17. ar. 16. & ar. 17. ver. ex quibus inferat, latè Thomas Sanchez lib. 7. de impedim. matrim. disput. 37. q. 2. nu. 18. & 19. Corradus lib. 5. dispens. Apostol. cap. 14. num. 42. Aloys. Ricci. 1. p. Prax. fore Eccles. decis. 658. in 1. editio. fol. mlii 779. & Barbosa de potest. Episc. alleg. 104. nu. 21.

2 Et potest colligi ex multis iuribus per Sanch. collectis, & præcipue ex Leon est inognitum, God. in quibus causis cessat longi temporis præscriptio, & bona fidei, ff. de acquir. rer. domin. Ex quibus habes, præscriptionem non

Z 2 cur-

currere minori, siue sit decem, siue viginti annorum; quia minor ætas, & ignorantia sunt maximum impediendum, *Sald. conf. 29. nu. 6. & sequen.* proinde, præfatum *Trid.* quinquennium non currere, durante toto tempore inhabili, veluti durante pupillari ætate, aut aliqua causa nullitatis irreversibilis, ut sunt inhabilitates personales, *Flores de Mena q. 23. nu. 68. & Barbosa cit. loc.*

3 Nec obstant, aiunt, illa verba *Trid.* ibi, *Quamcumq; causam, quibus significare videtur, quod, elapso quinquennio, nulliter Professus repellitur generaliter ab allegando quasq; causas, quæ item possent mouere. Quia prædicta verba referuntur ad antecedentia; nempe, ad illa, quæcumq; Regularis prætendat se per vim, & metum ingressum esse Religionem, Hic. Rodriq. in Comp. resolut. 101. nu. 73. & Barbosa in collect. ad d. Cap. *Trid.* nu. 21.*

4 Nihilominus, affirmatiue respondet *Joan. Franciscus Leo in Theol. for. Eccles. de iurisdictione ordinaria, p. 2. cap. 1. nu. 42. Barbosa alleg. 104. nu. 2. Remig. Seropis in Moral. q. 8. num. 10. & Martin. Bonac. de claus. q. 2. pun. 10. dist. 4. nu. 3.*

5 Tum quia, *Trid.* in d. cap. 19. utitur illis dictionibus, nisi, & tantum, quæ cum sint taxatiue, nullam, ut dixi, admittunt ampliationem.

6 Tum etiam, quia iuxta dispositionem d. Conc. hoc quinquennium est computandum à die Professionis, non autem à die scientiæ nullitatis Professionis, nec à die cessationis impedimenti.

7 Secus, Reclamatio fieret ultra tempus à *Trid.* diffinitum, & Religio nunquam quiesceret; sed continuè vexaretur à Religiosis volentibus reclamare contra Conc. *Trid.* cuius mens fuit, velle providere paci, & quæri Religionum.

8 Tum item quia *Greg. XIII.* ex sententia *Congreg. Conc.* declarauit, eos, qui per vim, & metum, se Religionem Professos prætenderent; nisi intra quinquennium reclamauerint, eo elapso non esse audiendos, etiâ si allegarent vim, & metum semper durasse, prout refert *Leo cit. loc.* & *Barbosa in d. cap. 19. Trid. ver. declarationes, nu. 3. & Bellarm. ibidem in d. declarat. in fin.*

9 Nec dices, quòd impedito non currit tempus, ex l. 1. in fin. Cod. de annali exception. quia hoc procedit, quando tempus præfigitur in odium negligentiz; secus autem, quando tempus præscribitur in fauorem alterius, prout in casu nostro; etenim tempus ponitur in fauorem Religionis, nè diu turbetur ab his, qui volunt in sæculum redire, prout latè *Nauar. commun. 4. de Regul. nu. 71. ver. 3. Sanchez. 2 in d. dist. put. 37. nu. 19. & Portell. p. 3. cap. 42. vbi disputat ad partes, & bene soluit obiecta.*

Hæc decisio, an habeat locum in eo, qui agit per viam restitutionis in integrum? Quæst. 14.

1 Respondens, quòd legitime impeditus ad reclamandum infra quinquennium, proculdubio, elapso quinquennio poterit uti beneficio restitutionis in integrum, prout latè *Nauar. in d. comm. 4. de Regul. nu. 71. & conf. 6. nu. 2. lib. 1. de his, quæ vi, Sanchez cit. loc. Rodriq. tom. 3. q. 17. q. 16. Ludou. Miranda tom. 1. Mann. l. q. 30. ar. 3. Nouar. in Lucern. Regul. ver. Profess. nu. 30. & ver. reclamare, Barbosa in d. collect. *Trid.* cap. 19. nu. 3. & allegat. 104. nu. 17. Zachar. Pasqualig. decis. 432. Ricc. 1. p. prax. decis. 657. in l. editio. & in collect. 2637. & Tyrus Corradus in sua prax. dispensat. Apostol. lib. 5. cap. 14. nu. 14.*

2 Nec his obstat *Trid.* nec tot declarationes Sac. Congreg. Eminent. Cardinal. quibus cauetur, ut elapso quinquennio non pateat aditus volentibus reclamare.

Quia, debent intelligi regulariter, & ordinatè; secus autem extraordinariè, cùm est remedium restitutionis in integrum, quod in omni Lege, & Decreto intelligitur exceptum in subsidium miserabilium personarum.

3 Nec nocet, quòd præsumptio, in qua se fundat præfatum Decret. Conc. *Trid.* fir iuris, & de iure, eontrà quam nulla admittitur probatio.

Quia, hoc, ut dixi, procedit in iudicio ordinario; fallit autem in iudicio extraordinario, in quo quis nulliter profectus intendit probare iustam causam restitutionis in integrum, allegando causas, ob quas iussit, & verè, & realiter non potuit reclamare infra quinquennium; quia fortè durabat causa nullitatis fux Professionis; nempe, metus, inhabilitas personæ, vel ignorantia, vel quid simile.

4 Ideòq; de nouo admittendus; nam, aliud est, allegare causas nullitatis Professionis, & aliud, allegare causas, ob quas non potuit infra quinquennium reclamare; prout ex *Mascardo de probat. in princ. quæst. restitutionis in integrum, & Sanchez, lib. 1. præsumpt. 70. & alijs supracitatis.*

5 Nec obstant obiecta *Bonac. de claus. quæst. 2. pun. 10. dist. 4. nu. 4. ver. Ego verò;* tum quia, ex his eliduntur; tum etiam, quia sunt contrà præximam declarationem tot Emin. prout notat *Nouar. in sua Lucerna Regular. ver. reclamare.*

6 Tum quia, iuxta vulgatam iuris regulam, metus semper durat, durante eius causa, ex *l. stipulatio hoc modo concepta 43. ff. de verborum obligat. cum etiam, quia legitime impedito non currit præscriptio, ex l. 1. in fin. C. de annali exceptione; quæ maxime pro-*

cedūt in remedio restitutionis in integrum; ex quo legitimè impeditur, si omittat reclamare, tali durante impedimēto, nō pōt dici negligens ad reclamandum; quia per ipsum non itetit, *Anna singul. 1. 14. & singul. 341. & Grass. par. 1. conf. 1. de Regul. nu. 3.* Iūm itēm quia itā censuit sepe Sac. Congreg. in facti contingentia, *Beilarm. & Barbosa in d. collect. ad cap. 19. Trid. & additur stylus Cur. Rom. Corrad. cit. loc. nu. 43. & stylus Cur. Rom. facit ius, Rot. decis. 316. de consensu, in antiq.*

7 Benè verum est, quòd petitio hanc restitutionis in integrum, quæ solet fieri post lapsum quinquennij, multa exigit, ad hoc, ut sortiatur effectum suū.

8 Et Primò, ut fiat corām Sanctissimis; quia agitur de re graui, & de remedio extraordinario.

9 Secundò, ut ab eodem Sanctissimo obtineatur, *Portell. in dub. Regul. ver. Profess. null. nu. 49. Rec. in d. decis. 657. prop. suam, fol. mihi 777. Barbosa in d. allegat. 104. num. 18. & Corrad. cit. loc. nu. 14.*

10 Quoniam, Dom. Papa non solet huiusmodi reclamationem admittēre, ut de facto testatur *Beilarm. in d. cap. 19. Trid. in obser. doctrinæ, ver. d. d. Profess. null.*

11 Tertiò, ut Orator in suo libello, ut supra porrigendo, explicet legitimas causas nullitatis suæ Professionis, nec non, & causas, ob quas nequit infra quinquennium, reclamare, *Ioan. Baptista Lezana par. 1. sum. cap. 2. de obligat. regul. nu. 7.*

Quia Dom. Papa non consuevit hos concedere; nisi prius saltem sūmarè, cognitis nullitatibus deducendis, & iusto cognito impedimento non reclamandi intrā quinquennium, *Barbosa in d. collect. nu. 10. & Corrad. cit. loc. nu. 15.*

12 Quartò, ut reclusio fiat, habitu Regulari retento, iuxta *Trid.*

13 Quintò, ut omninò obseruentur clausule in scripto appositæ; nam in his commissionibus solet apponi illa clausula; *Dummodò causas, quas præteritis, deduxeris corām Superiore suo, & Ordinario; itēm, & illa, fiat, ut petitur, confuto tamē de expositis*, per quæ verba datur intelligi, quòd requiritur causa cognita, partibus auditis.

14 Item, de illa, *Dummodò huiusmodi Professione tacite, vel expresse non ratificauit*, quia si ratificasset, non audiret, & in dubio præsumitur pro Religione.

15 Item, & illa, *Dummodò decennium a die omisse Professionis lapsum non sit*; quæ clausula tempore Prob. VIII. consuevit apponisse, antea, ut latè notat *Corrad. in d. prax. nu. 53.* quippe, qui ad ritè obtinendum huiusmodi beneficium restitutionis in integrum, elapso quinquennio appositæ, per ex-

tensum modum, & formulam supplicandi Romanum Pontificem.

16 Non enim nouum est; etiam aduersus sententiam, quæ transiit in rem iudicatam succurri ex causa, & habetur in *l. si mater, ff. de except. rei indicata*, Sanchez in d. disp. 37. nu. 22. ubi multa cumulat, & est omninò videndus cum *Nonar. in Lucerna Regul. ver. Profess. nu. 30.*

An hac restitutio in integrum fauatur in aliqua causa, & quæ sit illat. Q. 15.

1 Affirmatiuè ex supradictis, & est *Decisio Rot. Rom. 34. p. 2. diversorum, & Cardin. Seraph. decis. 635. nu. 1.*

2 Et fundamentum eius, potissimum est, læsio iustitiæ; quia ipsa restitutio in integrum non datur, sine læsione iustitiæ, & læsio non habet locum, ubi iniustitia, vel nullitas deficit, *Tut. decis. 16. de relit. poliat.* & nascitur ex violatione legis, prout latè ead. *Rot. Rom. decis. 13.* sub 19. die Decembris 1621. corām R. T. D. Aterlino, iuxta *Urbanoens. Professioni*, in qua multa habes de Professione, tacita Regularium, & de tempore ad reclamandum contra expressam, post noticiam, nullitatis, & refert per extensum *D. Acan. Tambur. in prax. gubernandi Moniales*, inter *Decisiones Sac. Rot. Rom. fol. 38. & Barbosa in d. collect. ad cap. 19. Trid. nu. 15 in fin.*

Impedimentum, vel iusta ignorantia non reclamandi infra quinquennium, an probetur iuramento ipsius reclamantis? Qu. 16.

1 Negatiuè; quia contra sic iurantem siat præsumptio iuris, & de iure; 2 duertus quam nulli creditur; maxime in foro externo, *Cacet. 2. 2. q. 88. ar. 1. in fin. Soc. de iustit. lib. 7. q. 1. ar. 2. ver. arguitur autem, & Nonar. in sum. cap. 11. nu. 17.*

2 Etenim, reclamantes, ex quacunque causa, elapso quinquennio non sunt audiendi, ex *Trid. cap. 19. sess. 25. de Regul.*

3 Dixi, maxime in foro externo; quia secus procedit in foro interno conscientie, per eā, quæ notat *Sanct. de matr. lib. 7. disp. 37. nu. 14 in fin. Portell. in dub. Regul. ver. Profess. nulla reclusio, nu. 49. & Barbosa in d. Cap. Trid. nu. 12.*

4 Perindè, si Prælatus, consideratis omnibus diligenter, conijceret, iurantem dicere veritatem, posset corām Deo, illi credere, & consequenter, excludo scandalo, illum dimittere e Monasterio; quia in his rebus sufficit certitudo moralis, *D. Barthol. d. Sancto Fausto lib. 5. q. 89.*

182 De Reclamat. Profefs. Nullæ. Traët. XII.

Quibus ex causis, super Professione nulla liceat reclamare? Qu. 17.

Multæ sunt causæ, ob quas contingit, Profefsos reclamare; & harum aliz sunt intrinsecæ, & ordinariæ; ceteri est defectus consensus simulati, & ficta promissio; Aliæ verò sunt extrinsecæ, vt defectus consensus Monasterij, integritatis anni Novitiatus, omissionis informationum, ad præscriptum Sixti V. & Loci designati, iuxta *Decreta Clem. VIII.*

1 Et harum aliz sunt perpetuæ, vt defectus sexus legitimi ad valde profectendum, ob quem Vir censetur perpetuo inhabilis ad profectum in Monasterio Mulierum, & e contra Mulier, ad profectum in Monasterio Virorum.

3 Et aliz temporales, vt sunt defectus ætatis, vis, metus, & similia, quæ tractu temporis desinunt esse, & cessant impedire validitatem Professionis, de quibus latè *Bonac. de claus. q. 2. pun. 10. §. 1. difficut. 1. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 37. quæst. 4. nu. 30.* & Ego me latè in *traët. de Ombus Novit. qu. 3. & Borden. resolut. 8.*

Reclamans contra Professionem validam, an peccat mortalitèr, & quid, si falsis testibus obstinat, è Religione exire? Qu. 18.

Si Religiosus reclamat contra Professionem validam, & ad id probandum vratur falsis testibus, dubio procul peccabit mortalitèr, & restat Religioni obligatus.

2 Proinde, tenetur ad Regulam, & damnum illatum; quia ininitè fecit, & fraudulenter discessit; & nisi habeat animum redeundi, est verè Apostata, & Apostatæ pœnis subiectus.

3 Quod procedit in omni discessu à Professione valida, tacitè, vel expresse, *Bonac. de claus. q. 2. pun. 10. difficut. 5. nu. 1.*

Causa huiusmodi nullitatis, an debeant coniunctim proponi coràm Superiore suo, & Ordinario, vel auditis Parentibus, & Renunciariis, interesse habentibus? Qu. 19.

Affirmatiuè deciditur respectu Superioris, & Ordinarij in *d. cap. 19. Conc. Trident. sess. 25. de Regul. ibi, Et tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coràm Superiore suo, & Ordinario.*

2 Et colligitur ex illa dictione, & quæ

regularitèr est coniunctiua, & copulatiua, vt in *l. si quis ita stipulatus, ff. de verb. obligat. l. si heredi plures, ff. de cond. inst. l. heredi, §. Cuius, ff. de fundo instrutto*, & notat *Memoeb. conf. 111. nu. 9. & conf. 117. nu. 54. & Gonzal. ad Regul. Cancell. 8. §. 7. præg. m. ali. nu. 123.*

3 Hic autem Superior, coràm quo est reclamandum, non erit Superior totius Religionis, vel Prouinciæ, sed actualis Prior, seu Guardianus illius Monasterij, in quo fuit emissæ Professio.

4 Et nomine Ordinarij intelligitur Episcopus illius Loci, in quo existit illud Monasterium, prout sepe fuit à Sac. Congreg. decisum, & refert, multis citatis *Barbosa in alleg. 104. nu. 12. & in collect. ad cap. 19. Trid. nu. 33. Corradus cit. loc. nu. 20.*

5 Amplia, vt nomine Ordinarij, veniat etiam eius Vicarius Generalis, Abbas, & omnis alius Prælati, habens iurisdictionem, quasi Episcopalem in suo Territorio itèm, & Capitulum, Sede vacante, *Bonac. cit. loc. de claus. q. 2. pun. 10. difficut. 3. nu. 3.*

6 Amplia, vt id ipsum procedat in Superiore, cui in causâ restitutionis in integrum sunt commissiones super nullitate, Professionis, iuxta dispositionem *Trid.* vnâ cum Ordinato, & decisum refert *Barbosa, & Corradus cit. loc.*

7 Hinc, si Superior per se solùm Professionem nullam delectet, & Religiosum è Monasterio eiciat; illum tenetur ad Monasterium reuocare, ex quo processit in declarando contra formam à *Trid.* præscriptam, actus est nullus, & eiectus tenetur redire; quia formæ nihil addi, vel detrahi potest, *lex l. t. §. opus nouum, ff. de nou. oper. nunciat.*

8 Forma etenim est de genere indiuisibilium, vt latè infra dicam; Bonè verum est, quia si Loci Ordinarius, simul sit Superior eiusdem Monasterij, in quo fuit emissæ Professio; nimirum, si Monasterium sit vnitum. Episcopatu, solus Ordinarius potest de hac nullitate cognoscere; quia dùm *Conc. vtrûq;* coniungit, & hoc coniunctum in vna persona reperitur; supponit, vtrumq; adesse, *Barbosam d. allegat. 104. nu. 11. & Corradus cit. loc. num. 23.*

9 Amplia, id ipsum procedere in secunda, & tertia instantia, & toties, & quando huiusmodi cognitio super nullitate Professionum fuit à Dom. Papa Ordinario Loci, & Superioribus eiusdem Religionis vicinioribus copulatiuè, seu coniunctim commissæ; quia in his est procedendum, sicut in prima instantia, prout refert à Sac. Congreg. decisum Ioan. Franciscus Leo in suo *Theaur. fori Eccles. p. a. cap. 1. nu. 42.*

10 Quod tene menti; quia sepe accidit, vt Orator in causâ nullitatis suæ Professio-

nis,

nis, in prima instantia succumbat, non probando, quod tenebatur probare, & ob id appellet ad Sanctam Sedem, à qua cognitio casus huiusmodi committitur Ordinario, & Superiori Religionis coniunctum, sicut in prima instantia, *Pyrrhus Corradus cit. loc. nu. 24. in fin.*

11 Negativè verò respondetur respectu Parentum, vel Renunciatariorum, qui interesse habent in bonis Professi reclamantis, quos nō est necesse in hoc iudicio audiri, & ratio est, quia principale interesse est Religionis, istorum verò secundariū, & ita latissime probat, & decisum refert *Io. Bep. Lurra in decis. 63. & 64. Senat. Granatensis*: qui infinitis DD. citat, & est in hoc articulo omnino videndus.

Iudicium cognoscendi causas nullitatis Professionis, an comprehendatur sub cap. 20. Triden. sess. 24. de Reformat. ita, ut infra biennium debeant omnino terminari? Quæst. 30.

1 Sacra Congregatio Conc. Trid. censuit, quod sic, & refert per extensum *Barbosa in declarat. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 19. nu. 3. in fin. de quo Decreto terminantur causas infra biennium multa dicte Franciscus Leo in Theor. Eccl. p. 2. cap. 1. nu. 70.*

Religiosus nullitèr Professus, si in foro fori causas nullitatis deduxit ad præscriptum Trid. sed nequirit probare, ob quod facultatem excundi non potuit obtinere, an possit in foro Dei, habitum dimittere, & à Religione recedere? Quæst. 21.

1 Affirmativè; deducto tamē scandalo, & præiudicio alterius; quia ex quo verè Professus non est coram Deo, non tenetur in Religione permanere, *Bonac. de claus. q. 2. pun. 10. dist. 1. nu. 4.*

2 Nec obstat, quod lite pendente non licet aliquid innovare, & quod huiusmodi è Religione recessus indiget declaratoria iudicis, & quod nulli licet ius sibi nec dicere, *l. nullus, ff. de testam.* quia hæc procedunt cum dicta limitatione, & in foro fori, & quando causa esset dubia; secus autem in claris; præcipue: quia fori solemnitas non tangit ius conscientie; multa enim sunt de foro Celsaris, que non sunt de foro Dei.

3 Dixi secluso scandalo; quia Vix homini illi, per quem scandalum venit.

4 Dixi secluso præiudicio alterius, quod forte occurreret, si Religiosus, nulla præce-

dente Iudicis declaratoria, sub prætextu Professionis nullæ recederet à Claustro, & in Seculum rediret; quia in tali casu priuaret Religionem sua possessione, quam in Profellum habet, & per Professionem acquisivit.

5 Quod procedit, etiam si possessio sit contrarius, prout, multis citatis *Ruc. par. 4. dec. 86. nu. 3. & colligitur ex cap. persona, de primis, in 6. & docet Anania in cap. cum censu, nu. 1. de inflit.*

6 Quod amplius habere locum, etiam in eo, qui prætendit, suam Professionem esse nullam, ex quo fuit emissā infra annum probationis, Novitatem non factū in quo casu, ipso iure est nulla, nullamq; inducit obligationem, iuxta dispositionem *Trid. sess. 23. cap. 1. de Regul. Rec. in d. dec. nu. 4. in fin.*

Religiosus sacris initiatus, reclamans super nullitate Professionis, an lite pendente maneat suspensus ab exercitio Ordinum susceptorum; usque, dum habuerit sufficientem Patrimonium, aut Beneficium, iuxta Triden. pro vitæ sustentatione? Quæst. 22.

1 Respondet affirmativè; quia licet stante sub Iudice huiusmodi reclamantium, Religionis privilegia iis non suffragantur, sed potius suspendantur; etenim ordinari ad ritum Religioz paupertatis, est privilegium Religionis, quo vivunt verè Professi, vel qui tales se existimant; bona fide; quod non potest dici de Reclamantibus, dum sub Iudice lis est; quia aut res est dubia, aut sunt possessores malæ fidei; sed in dubijs tutior via est eligenda; ideoque debent abstinere ab exercitio Sacrorum Ordinum, in Religione susceptorum, & ita servatur in praxi.

2 Nec illa suspensio sibi dimittitur à Domino Papa, vel propter alias causas; nisi, ob adeptionem sufficientis Patrimonij, aut Beneficij, ad vitæ sustentationem.

3 Hi, namque, ut docet, Professione annullata remanent, ut Clerici seculares, què ad præscriptum Sac. Conc. Trid. & Constitut. Pij V. debent ordinari; secus autem, *Pyrrhus Corradus in prax. disp. Apostol. lib. 5. cap. 14. nu. 55. & Egomet latè dixi supra in tra& 6. de privilegijs Noni. quæst. 26. & tra& 11. de Professione nulla, q. 40.*

Ius dicendi de nullitate Professionis ad præscriptum Trid. an competat Apostatis? Quæst. 23.

1 Ex cap. 19. Trid. sess. 25. de Regul. quæ situm negativè resolvitur, b, quod

si antea habitum dimiserit nullatenus ad allegandum quamcumque causam admittatur; sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquam Apostata puniatur; interim verò nullo privilegio sua Religioni inueter, hæc ibi.

2. Quod Decretum procedit in Professione quacunque tam expressa, quam tacita, ut diximus supra; quia loquitur indistinctè, & generalitèr, & præcipue in foro exteriori, *Navar. comm. 4. de Regul. nu. 77.*

3. Bene verum est, quòd hoc Concil. Decretum, etiam quòd forum elamofum, non procedit in eo Professo, qui habet iustam causam dimittendi habitum suæ Religionis, ead. est, qui non potest habere licentiam eundi ad reclamandum; nec ire, nisi habitu deposito; vel quia ei non permittitur proponere easdem coram Ordinario, & ob id, habitu dimisso, aufugit, ut reclamet.

4. Nec obstat Decretum præfati Concil. quia loquitur de his, qui temerè dimittunt, & colligitur ex illa dictione, spontè; qui enim dimitteret ex iusta causa, non diceretur spontè dimittere; sed coactè, ex causa, scilicet impellente, *Navar. cit. loc. & ob id, abest resoluta voluntas dimittendi habitum, quod est de ratione Apostasie, tum quia, d. Decretum Concil. intelligitur ex æquo, & bono, quatenus non reassumat habitum; nam illo reassumpto, poterit audiri; quia non videtur humanum, denegare perpetuò audientiam ei, qui iustam causam reclamandi habet, ex sola habitus dimissione; etiam temerarij præsertim; quia mens Trident. est providere spolio Religionis; ob quòd iusta denegat prorsus audientiam spoliati; donec spoliatus ad pristinam professionem sit restitutus, cap. 5. de restit. spoliati, & cap. 3. rod. 211. Sanch. dispus. 37. nu. 1. & 4. de matr. lib. 7.*

5. Igitur, restituto Monasterio ad suam pristinam possessionem per redditum Monachi, & ad reassumptionem habitus, poterit concedi audientia, ut expressè docet *Navar. in d. comm. 4. de Regul. nu. 78. in fin. & latè Aloys. Ricc. 9. 4. decis. 48. & 3. p. prax. fori Eccles. resolut. 330. ubi eadem repetit, & Pasqualig. decis. 432.*

6. Proinde, si quis, cessante scandalo, & præiudicio alterius, habitum dimittat, & fugiat à carceribus, antè reclamationem, & antè quàm deducat causas nullitatis suæ Professionis coram Ordinario, & suo Superiore; sciens, aut iussè etedens, suam Professionem non valere coram Deo, in foro conscientiz non peccat mortalitèr; nec etiam, quòd forum fori meretur subire pæn. is Apostatæ, in d. Conc. præscriptas. Quia ex parte rei Religiosus non est, ut supponitur, & Religio nullum ius habet in eum, ex quo

non est verè Professus, *Ricc. respl. 320. & Sanchez cit. loc. nu. 3.*

7. Et ad fortius, quia Rom. Pontifex, ex legitimis causis solet alicui Regulari habitus dimissionem concedere ad tempus, prout sibi melius benè visum fuerit, *Corradus in d. prax. lib. 5. cap. 14. nu. 48.*

Si Episcopi Loc. Ordinarij, huiusmodi reclamantes reuocant ab Ordine iniussè, & ip. seculum dimittant, ad quid tenentur? *Quæst. 24.*

Dixi supra de Domibus Nouitiorum, quæst. 12.

Professi nullitèr, si per solam sententiam Episcopi Loc. Ordinarij fuerint egressi, Religione pñitùs inaudita, an sint Apostata? *Qu. 25.*

Dixi supra de Domibus Nouitiorum, quæst. 13.

Si Professi, elapso quinquennio iniussè reclamant, & sine speciali licentia Pape fuerint egressi, an sint Apostata? *Quæst. 26.*

Dixi supra in traët. de Domib. Nouitiorum, qu. 14.

Professio in foro poli nulla, ob carentiam libertatis ipsius Proferentis, an possit fieri valida ex Const. Eccl. ? *Qu. 27.*

Negatiuè; quia actus Professionis, quatenus se tenet ex parte Professi, dicitur connexionem necessariam, ad liberam voluntatem ipsius Proferentis, quæ nõ potest suppleri per Donn. Papam; nam repugnat, ut quis dicatur liberè, & coactè simul proficisci, *Resol. dom. 3. q. 1. ar. 16. in fin.*

2. Ergò, sese euerit dicere, quòd quis coactè, & liberè proficetur; nec item per Aleissimum Deum, iuxta illud *Augustini* dictum, qui fecit se sine te, non saluabit te, sine te; quia ad hominis salutem, & iustificacionem, necessariò requiritur voluntas nostra libera; secus autem.

3. Bene verum est, quòd actus invalidus ex aliqua lege positiva, potest per Legislatorem validari, ut si dicat, ad hoc, ut actus valeat in externo foro; volo, ut restitutor talibus circumstantiis, ut patet in Testam. & docet nos *Remy. Scropha in traët. de invalida Prof. dub. 10. nu. 5. & in moral. q. 8. nu. 5.*

4 Sed aliud est loqui de extrinsecis, & aliud de intrinsecis spectantibus ad validitatem Professionum Religiosorum.

An prædictum Decretum Urb. VIII. de non reclamando infra quinquennium; nisi in Sac. Congreg. & coram Domino Papa, comprehendat, etiam dispositionem cap. 19. Conc. Triden. de Regul. sess. 25. & Qu. 28.

1 **A**ffirmatiue Remig. Scrophia in moral. quest. 8. ar. 10. ibi. Immo rigorosius proceditur contra istos; nam virtute Conc. infra quinquennium poterat nullitatem Professus, præstare nullitatem coram Superiore suo, & Ordinario: Modò hoc non fit est; non enim potest coram Superiore litigare; sed oportet ire ad Sac. Congreg. hæc ibi.

2 Cui fauet Pyrrhus Corrad. in prax. disp. Apostol. lib. 5. cap. 14. n. 11. in fine, ibi. Quinimodò licet antea de stylo introductum videretur, ut etiam infra quinquennium, pro huiusmodi irritanda Professione, ad Romanam Curiam, eiusque Signaturam, recurretur; per quam eiusdem nullitatis declaratio, committi consueverat; eodem modo, quo ab ipso Conc. statutum est; nimirum Ordinario Loci, & Superiori Domus, & quavis, absque hoc speciali respectu, potuissent dicti Superiores, intra dictum tempus super huiusmodi nullitate procedere; ex quo contrarium colligi non potest ex contextu prædicti Concilii.

3 Attamen hodie omnis prioris difficultas sublata est, cum Sacra Congregatio Concilii, tam super hoc, quam alij Capitulis, circa huiusmodi Professionem, quid de cetero servandum sit, statuerit; dum præcepit, quòd etiam infra quinquennium requiratur specialis commissio Summi Pontificis; hæc ille.

4 Et colligitur ex illis verbis Decreti Urbani VIII. ibi. Ad occurrendum motibus, qui possent in Religionibus oriri; Quæ verba, generalia cum sint, includunt omnes casus.

5 Idem, & ex illis, imbibendo, &c. ne impetrentur in hoc quoquo modo, se ingerant, absque speciali eiusdem Sanctitatis commissione. Quæ dictio, cum sit pariter vniuersalis, continet omnes modos, etiam improprios, ex Liquidam, s. 1. ibid. Gloss. ff. de fideicom. liber. & notat Menoch. conf. 344. n. 19. vbi ait, quòd includit modos maiores expressis, & facit aliqua comprehendere, quæ aliis minimè comprehenderentur.

6 Et aliquandò ponitur pro quomodocumque, ut in l. si extraneus, ff. de condit. causa data; ite pro quocumque casu, ut in l. si cum dotem, ff. soluto matrimonio, & in l. bis solis, ff. de condit. indebit. prout ex multis colligit Aug. Barbosa de diff. & claus. diff. 286.

Tom. 2. Par. 4.

7 Quod prudenter factum est, tum quia omne graue negotium debet referri ad Dominum Papam; tum etiam, quia agitur de voto solemnium, cuius cognitio spectat ad eundem Pontificem; maximè quando tractatur de Constitut. Concilii & Conc. Trid. ut dixi supra, & praxis obseruat.

8 Nec dices, Decretum prædictum loqui tantum de prætendentibus reclamare super nullitate Professionis, orta ex defectu Nouitatus facti in loco non designato; secus autem in alijs; quia in d. Decreto nulla reperitur dictio taxatiua; vnde, etsi occasio reclamandi fuerit desumpsa ex Nouitatu indebitè facti; prouiso tamen facti est vniuersaliter in fauorem Religionis, & ad occurrendum omnibus motibus volentium reclamare super nullitate Professionum, vnde cumque, & quomodocumque; prætenfa; & hoc pro communi quiete Religiosorum.

Professus, an possit reclamare, ex quo eius Parentes, tempore Professionis habitauerant in grani, vel extrema necessitate? Quest. 29.

Dixi latè in tract. de qualitat. recip. q. 20. 21. & 22. vbi huius generis multa habes.

Si coniugatus, uxore corrupta, & dimissa, in aliqua Religione Professionem faciat; an possit elapso quinquennio reclamare, & ab illa recedere ad nutum? Quest. 30.

1 **H**ic casus non est de raro contingentibus, & de eo plura dixi in tract. de qualitat. recip. q. 16. & 17. & ad praxim Pyrrhus Coradus lib. 5. cap. 14. n. 25. & Barbosa in d. cap. 19. Conc. Trid. de Regul. sess. 25. ver. declarationes, n. 3. in fin. vbi notat, quòd in facti contingentia Sac. Congreg. censuit, scribendum esse Ordinario Loci reliquæ vxoris, qui prout iuris est, in isto casu procedat.

2 Ad quod iure est omnino videndus Abbas in cap. Constitutus, & cap. veniens, de Conuers. Coniugat. nam solemnem Professionem peracta, & præcipue elapso quinquennio, exigitur sententia declaratoria Domini Papæ, & ob id non debet ad nutum licentari.

Defectus Loci non designati, an perpetuo inhabilitet Proficientes? Qu. 31.

1 **N**egatiue, per ea multa, quæ dixi in tract. de Domib. Recipend. q. 3.

A a

Indi-

Iudicium annullandi Professionem, ob defectum Loci non designati, ad quos spectet? Qu. 32.

Dixi suprà in traët. de Domib. Recip. quæst. 9.

Religio, an teneatur de nouo recipere legitimè dimissos, si uoluerint in Religionem redire? Qu. 33.

Affirmatiuè, per ea, quæ dixi in traët. de domib. Recip. q. 15.

Nullitèr Profess, & malè egressi, an sint recipiendi, & quomodo? Qu. 34.

Dixi in traët. de domib. Recipiend. quæst. 16.

An Religio possit reclamare contra inualidè Professum, eodem modo, & iure, quibus possit è contrà, Professus nullitèr, reclamare cōtrà Religionem? Qu. 35.

Respondeo affirmatiuè: tùm quia, correlatiuorum idem est iudiciū, & de vno dispositum, trahitur ad alterum, ex l. fin. de accept. l. fin. C. de iudic. viduit. tollend. l. si quis leu. C. de fur. Card. Tusch. multis cumulatim concl. 1041. in C. & Farinat. in fragm. l. E. num. 235.

1. Et horum correlatiuorum, vnum non potest esse sine alio, Nouar. com. 3. de Regul. nu. 44. & in correlariis, si quid est prohibitum vni, videtur, & prohibitum alteri, Menoch. conf. 136. nu. 10. & Gonzal. 8. Reg. Canon. Glor. 50.

2. Et correlatiuorum sublato vno, & alterum censetur tacite sublatum, l. alteri. ff. de acq. reg. & vno expresso, dicitur expressum, & aliud, prout multis citatis Ioan. Mar. Nouar. decis. 148. nu. 4.

3. Religio autem & Religiosus sunt correlatiui; etenim se habent, vt mater, & filius, vt omnes sciūt, ergo totum illud, quod Trid. disponit de Religiosis Professis ad reclamandum, censetur dispositum ad beneficium Religionis, aliter non essent pares, nec forent correlatiui, sed ad imparia iudicarentur, quod non potest dici, Bordon. de Profess. Regul. cap. fin. & var. resol. 23. num. 6. & Ioan. Anton. Nouar. 2. p. sum. Bull. si de reclamat. Relig. aduersus Professionem nullam, vbi per extensum adducit Decretum Sac. Congreg. iussu Urbani editum.

4. Tùm etiam, quia expressè constat ex eodem Decreto Urbani ibi, Si verò, vt suprà Re-

cepti, & Professus è Religione exire, vel Superiores eos eicere ausi fuerint.

5. Quibus in verbis Dominus Papa supponit, Religionem posse, & debere reclamare, iuxta dispositionem præfati Trid. ergo.

Religio, apud quos Iudices debeat reclamare? Quæst. 36.

Dixi suprà, & constat ex eodem Decreto Urb. & Conc. Trid. cap. 19. sess. 25. de Regul.

Si solus Superior illius Domus, in qua Nouitius Professus est, nullitatem nouit, an possit vnà simul cum Episcopo Loci super hac nullitate iudicare? Quæst. 37.

Negatiuè, si Prelatus Monasterij solus sit, vt nequeat per alios huiusmodi nullitatem probare; tum quia, dictum vnus, dictum nullus; tùm etiam, quia in hoc casu fungeretur officio Iudicis, & factus, contrà dispositionem canon. nullus 49. q. 4.

2. Nec in eo casu sufficeret solus Ordinarius Loci, sine Superiore Monasterij Nouitius; quia vterque Iudex concurrere debet; aliàs sententia foret nulla; nempe data, contrà formam Conc. Trident. Nouar. & Bordon. cit. locis.

An Religio possit ritè reclamare contra bonum, & honestum Religiosum, inualidè tamèn Professum; sit sine sua culpa, reputà, quia Professus in Loco non designato, vel ante astatem, vel infra annum Nouitiatu, vel sine legitimo consensu Capituli? Qu. 38.

Respondeo, quòd in tali casu, et si Religio peccaret contrà Charitatem, expellendo Nouitium innocentem, eumque priuando suo iure quæsito, ad validè proficendum; expulso tamèn teneret; tùm, quia, Religio in hoc casu vitur iure suo; tùm etiam, quia nullum ius reperitur in contrarium, quod in casu posito Professus nullitèr non debeat exire.

Si nullitèr Professus nollet exire, an habeat aliquod remedium ad remanendum in Religione? Qu. 39.

Respondeo, quòd non, obstante reclamatione Religionis, poterit nullitèr Professus suam professionem publicè, & coràm testibus, etiam Superiore inficere, rati.

^ratificaret; virtute cuius, nõ potest ampliùs à Religione ejici, nec ipse exire; quia validè Professio, non competit ius reclamaudi, quod in vtroque procedit, prout Novar. cit. loc. n. 8.

2 Sed in casu nostro, Professio est valida, siue per primam Professionem, siue per subsequentem ratificationem, parum refert; factus est, quòd sit valida, prout ex multis ostendit Bordon. cap. 7. q. 30. de Profess. Regul. & latè in var. resol. 2. §. 4.

3 Quæ propter, pars vtraque debet cessare à reclamatione; secus fieret contra iustitiam; nempe, contra Professionem validam, quod non potest fieri, nec esse, siue peccato mortali, & præiudicio vtriusque.

4 Insupèr, & contra Ecclesiam, quæ non vult, vt ejiciantur, qui Professionem in ratificationem, & patet ex suprà posita Bulla Vrb. VIII. & consuetis rescriptis Rom. Pontific. in quibus solet apponi illa clausula; *dimittendõ Professionem non ratificaueris*, quam clausulam purificant Coniudices, mediante iuramento volentis exire.

5 Nec dicis, quòd fraus nemini debet patrocinari; quia hæc actio bona est, & specihatur à fine, quod est, validè in Religione remanere.

6 Nec obstat, quòd egisset reclamare; quia sumus in re integra, in qua datur locus penitentiae.

An Religio, elapso quinquennio, possit reclamare super nullitate Professionis sui Subditi? Quæst. 40.

1 **N**egativè, de iure ordinario, vt patet ex dictis; secus autèm, per viam restitutionis in integrum.

An Religio, absquè interuentu Episcopi Loci, possit hodiè eos à se expellere, qui contra Statutum Ordinis, Professionem fecerunt? Qu. 41.

1 **N**ovar. lib. 3. de Regul. conf. 5. in 1. editio. nu. 13. in respons. ad 4. question. docet, quomodò in illo tempore potuisset Religio per suos solos Prelatos maiores; nempe, per Generales, vel Prouinciales Ordinis cum eorù Capitulis, inualidè Professos, morbo affectos, & consimiles ejicere, ibi, *Quod remedium est eis, cuius Professio non est valida, ob prædicta, supplicare Prælatum Ordinis sui, qui sit iudex competens eius, humiliter, vt declaret, Professionem eius non valere, & ita non debere manere in Monasterio, agendo alius, quos non*

licet ei agere; nec impensis aliquibus, comedendo, bibendo, & refectico, Conuentum gravare, & requirere, vt id faciat, vocato priùs Sindico, & eo audito, & vt ferat sententiam in scriptis, præsentie Notario Monasterij præfati, & toto Conuentu, vel aliquibus scribis, in quibus continetur, quòd ipse, ob tales causas non est verè Professus; & idè declarare, cum non esse verum Religiosum Monasterij præfati, & dimittat eum, exiitum vestire in nomine Domini, concedendo illi patentes literas sententis, & dimissionis, vt possit facere fidem sua dimissionis, ad vincendum inter alios, ad gloriam Dei & salutem Animarum: hæc ille.

2 Id ipsum affirmat Rodriq. tom. 3. q. 11. ar. 2. vbi queritur, an isthæc dimissio debeat fieri in Capitulo Generali, & in fin. ponit cautelam expellendi; itèm ibid. q. 17. ar. 9. vbi tractat de laborante morbo Gallico, vel aliqua infirmitate contagiosa, & per extensum portat Privilegium Leon. X. quod omnibus competit, ob communicationem.

3 Et sequitur Ludou. Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 32. ar. 2. concl. 5. & Laurent. Pyr. tom. 1. de Subdito, q. 1. cap. 25. §. 4. multis citatis, quod fuisse in praxi testatur.

4 Attamen hodiè, ab his cauendum est; tum quia, hoc nobis prohibetur de iure Canonico, ex argum. cap. eam à Monasterium, §. fin. de stat. Monach. vbi Doctores communiter docent, quòd agere de voto solemnialium solum Pontificem spectat; tum etiam, quia, agitur de re graui, & de communi bono Religionis, cuius Generalissimus est Dominus Papa; tum itèm, quia hodiè ad vnguem est obseruandum Decr. Vrb. VIII. suprapositum, quod omnes comprehendit, & nullum excipit; itèm, & Decretum cap. 19. sess. 25. de Regul. Trid. quod quippè comprehendit omnes defectus, vt dictum est, exceptis perpetuò inhabilitantibus; qui paucissimi sunt, & privilegia, quæ aduersantur Conc. Trid. non viuunt, nec valent; tum itèm; quia hodiè, secluso casu incorrigibilitatis, non licet è Religione expellere quenquam, prout patet ex Decreto Sac. Cong. Emin. Cardinali. edito ex speciali mandato Vrb. VIII. sub die 21. Septembris anni 1624. Et habetur, inter cetera de Apostatis, in tom. 4. Bullar. Oberub. pag. mihi 267. §. 6. ibi, *Ad hæc, vt in posterum è Religiosis nullus legitimè Professus, de qua re vide, quæ dico in traët. de expulsi, & eicelli.*

5 Nec his obstant privilegia Religiosorum; tum quia, vt dixi, fuerunt expressè abrogata in prædictis Decretis, tum etiam, quia, contra dispositionem Conc. Trid. nihil operantur, Bonac. de claus. q. 2. pum. 12. §. 1. un. 6.

SUMMA QVAESTIONVM

Tra&ct.XIII. De Oblatis Religioforum.

Oblatus unde dicatur, & quomplex sit
Quaest. 1.

Quoniam modo Saculares debeant fieri Oblati,
& in Oblationem admitti? Qu. 2.

Simplex donatio bonorum facta Monasterio, an
comprehendat finem? Qu. 3.

Oblati in Religione viuentes, an sint Persona Ec-
clesiastica? Qu. 4.

Oblati Regulares in Monasterio existentes, an gau-
deant privilegijs sua Religioni? Qu. 5.

Oblati in Religione viuentes, an possint matrimo-
nium valide contrahere? Qu. 6.

Oblati uxorati in saeculo stantes, an gaudeant pri-
uilegio fori, & immunitatis à Gabelis? Qu. 7.

Oblatus plene, si matrimonio copuletur, & inde
liberos suscipiat, an per supernuenciam li-
berorum, possint donationem reuocare, vel eius
filij possint oblata paterna ab Ecclesia repe-
tere? Qu. 8.

Oblata, & donata, in casu restitutionis, quando,
& quomodo per Ecclesiam sint restituenda?
Quaest. 9.

Bona Oblatorum, sub ea conditione obtenta, &
possessa, ut restituantur, si sine liberis deceffe-
rint, an per donationem, & oblacionem eoru-
dem, plene factam, pertineant ad Monasterium
donatarium? Qu. 10.

Oblati ex contractu, an possint recedere à Mona-
sterio, cui plene se obtulerunt? Qu. 11.

Oblatus, qui se, & bona obtulit Monasterio, si ab
eo recedat de licentia Praelati, an oblata re-
cuperet? Qu. 12.

Oblati plene, non emittentes Professionem, an
possint ex una in aliam Religionem transire,
non obstante oblacionis contractu? Qu. 13.

Oblatus plene, si obtento Bremi Papali, fiat Sa-
cerdos, inconsultis tamen sui Ordinis Superio-
ribus, quid agendum? Qu. 14.

Oblati Laici intra Claustra viuentes, ex quo ca-
rent ordine, & Professionem non emittunt, an
possint habere proprium, & de illo dispone-
re? Quaest. 15.

Oblatus, si per eum non fiat, quin se, & sua Re-
ligioni deuocat, vel sit quantocius oblatus,
an gaudeat privilegijs Religionis? Qu. 16.

Quid dicendum, si oblata non transferunt in posse
Ecclesiae, cui Oblatus donauit? Qu. 17.

Oblati plene, an teneantur ad decimas? Qu. 18.

Oblati Regularium, quandoq; in saeculo viuentes,
subduntur ne Episcopo Loc? Qu. 19.

Praelati Regulares, an possint praedictis Oblatis
Sacramenta porrigere, sine Parochi licen-
tia? Quaest. 20.

Oblati plene, an possint sibi eligere sepulta-
ram? Quaest. 21.

Ecclesia Mendicantium, pro tumulandis sibi Obla-
tis, qui in saeculo moriuntur, an teneantur Pa-
rochis soluere quartam funeralem? Qu. 22.

Oblatio facta alicui Ecclesiae, cui quiritur? Qu. 23.

Oblaciones factae Capella Sanctissimi Rosarii, vel
Nominis Dei, aut alterius Confraternitatis, an
possint à Confratribus eiusdem, ad libitum
distribui? Qu. 24.

Oblaciones factae, vel relictae ad certum, & deter-
minatum usum Confraternitatis Rosarii, an
possint in alium usum expendi? Qu. 25.

Oblacionum praedictarum administratio, an
possit Laicis committi, à quo, & ad quema
finem? Qu. 26.

DE OBLATIS

Religioforum. Tra&ct. XIII.

Oblatus unde dicatur, & quomplex sit
Quaest. 1.

Oblatus dicitur à verbo, offero, cui
donatus à verbo, dono; quo fit, ut
is, qui se, & sua obtulit Monasterio, absque
eo, quod Professionem emittat in aliqua Re-
ligione, à Santa Sede approbata, dicatur O-

blatus. P. norm. in cap. non est dubium, de Regu-
lar. Covarr. in cap. alma mater, p. 2. relict. §. 2.
nn. 8. ubi ostendit differentiam inter Conuer-
sum, & Oblatum, Sylu. in summ. ver. Oblat. &
Eras. d. Ciockier in tra&ct. de iurisd. Ordin. in
exemptos, p. 1. q. 19. nn. 1.

2 Hi autem Oblati sunt in duplici diffé-
rentia; nam quidam dicuntur Oblati plene;
qui-

quidam verò, non pienè: Primo modo, illi censentur esse, qui in forma iuris valida perpetuò, irrevocabiliter, & cum effectu, se ipsos, & sua bona omnia, presentia, & futura, nulla prorsus, quamvis minima, eorum portione, neq; in vsumfructum sibi reservata, Religioni obtulerint, vel alicui Ecclesie donaverint.

3 Secundo modo, censentur illi, qui offerunt, vel donant sine contractu valido, qui solet stipulari cum debitis clausulis per publicum Notarium, coram Testibus, & iudice ad contractus, ut patet de donationibus, quæ sunt in dies. Velli donant bona, sed non personas, vel è contra; aut si offerant bona, sed non omnia, vel si donent omnia, & sibi reservent aliquid in vsum, vel proprietatem, ut infra immediatè dicemus, & docent multis citatis *D. Reg. Carol. Tap. in ant. ingressi, C. de Sacros. Eccl. cap. 10. nu. 9. vbi latè, & D. Capiblaneus de Baronib. tom. 1. prag. 8. par. 3. nu. 55. vbi mirificè de re nostra.*

4 Item, hi quidam sunt Regulares; alij autem, non Regulares, sed Sæculares, seu Ecclesiæ Sæcularium, de quibus omnibus latè *Pauorm. in cap. ut privilegia, de privil.*

5 Et Regulares; quidam sunt in Monasterio; quidam verò extrà; quidam cum contractu; quidam verò emittent sine Professione, ut Conuersi; quidam autem sunt in Monasterio, sine professione, & contractu, ut Tertiarij, qui actualitèr deseruiunt.

Quoniam modo Sæculares debeant fieri Oblati, & in oblationem admitti 2.

1 Sæculares, qui desiderant converti ad Dominum in via Patriarchæ Sancti Dominici, vel Sancti Francisci, debent esse viri Catholici, viræ exemplaris, non autem criminiosi, non arc alieno gravati, non rariocinijs obnoxij, sed tales, quales Religiosorum status exoptat, & nos latè suprà diximus in *tracl. de qual. Recipend.*

2 Nec hi debent admitti, aut tales fieri, nisi iuxta statuta Ordinis, cui se offerunt, & donant, & ad præscriptum Sacrorum Canonum; nam vltra prædicta, alia multa requiruntur de iure canonico, quorum primum est, mutatio habitus, quo à Laicali statu distinguantur, prout dicitur in *cap. ut privilegia 24. de privilegij, ibi, Hoc autem de illis Confratribus intelligatur, vel qui adhuc manentes in seculo, eorum Ordini sunt obligati, mutato habitu seculari, &c.* vbi *Glos. subiungit, mutato habitu seculari; ita, quod habitus illos distinguat ab habitu seculari, licet ex toto non habeant habitum Monachalem: hæc ibi.*

3 Et *Glos. in Cau. duo sunt genera 7. verbo Conuersi 12. q. 1. dicit, & habebunt habitum illo- rum, cum quibus conuersantur; id ipsum ea-*

dem *Glosa in Can. in nona 16. q. 7. & in cap. cum dubium 5. in fin. de sent. excommunicationis.*

4 Secundū est, ut donatione irrevocabili teneatur sæcularis, se perpetuò tradere Religioni, vel sæculari Ecclesie: ad hoc, ut verè sit Oblatus, & docet *Glos. in Can. ut lex continetia 40. 27. quæst. 1. verb. Professus, & in cap. per exemptionem 9. ibi, perpetuò; Oblati de privil. in 6. Clem. 1. in fin. de decimis, & cap. cum congregare, §. 5. & cap. tuarum, & refert decimum Capella Tholosana, vbi *Aufreus dec. 8. Rodrig. quæst. Regul. p. 2. q. 123. art. 1. Barboja de iure Ecclesiastico, lib. 1. cap. 39. §. 2. nu. 44. Martia de inriditione, p. 4. casu 113. nu. 37. Card. Tufebus tom. 5. lit. O. conclus. 16. Conarr. in cap. alma mater, p. 2. relectio. §. 2. nu. 8. de sent. excomm. & declaravit Sac. Cardinalium Congregatio, cuius Decretum per extensum, vide infra.**

5 Tertium est, ut præfata donatio sit, & fiat planè, & cum effectu, hoc est, quòd non reperiat fraudem, sine simulatè de persona, & bonis; quia sic nihil illa opetabitur, prout docet *Glos. in d. Clem. 1. de decimis, in fin. vbi ponderans illud verbum, cum effectu, subneccit, solle hoc verbu fitione, & fraudes, item conditiones, & passa, qua suspensum tenent talium oblationum effectu.*

6 Id ipsum docet ibidem *Joan. Andr. vnde non gauderet hoc faciens, ad fugiendum onera Communitatis; quia fraus, & dolus nemini debet patrocinari, cap. sedes, de rescriptis, Syn. ver. Eccl. 1. dist. 5. post num. 5. & D. Reg. Tap. in d. aut. cap. 10. nu. 16 in verb. fna.*

7 Et his collige, prædicta requiri copulatiuè, ita, quòd si vnum desit, desinat, & contractus, & quòd inter cætera, duo plenè debent in hoc contractu concurrere, & reperiri; nempe, plena donatio personæ, & plena donatio bonorum, & hæc sequitur ad illam, ut quid accessorium ad principale, seu, ut accidens ad substantiam.

8 Vndè, si Oblati non Professi regularitèr, licentiarentur à Monasterio, bona per eos oblata reuocantur à Monasterio, *Bald. cons. 240. in fin. lib. 5. quia videtur deficere, causa finalis, C. si re. cons. 69. vbi quodam cõmissione, in fin. lib. 1. & alij plures, quos sequitur, & allegat D. Episc. Marana tom. 3. in respons. 64. nu. 23. tum quia, accessorium sequitur principale; tum etiam, quia sub illa tacita conditione, intelliguntur donata, si in Religione permanserit; ergo si recedenti, sunt omnia restituenda; prout præcipit, ac statuit Conc. Trident. de Nonitijs, qui, relicto Monasterio, regreditur ad sæculum, prout elegantèr aduertit *Dom. Regens Saussie. tom. 2. dec. 191. nu. 2. & 3.**

190 De Oblatis Religiosorum. Tracl. XIII.

Simplex donatio bonorum facta Monasterio, an comprehendat futura? Qu. 3.

1 ET dico, non, quia sicut in simplici oblatione personarum non includuntur bona, vt Sacra Congregatio declarauit: ita in simplici donatione bonorum non comprehenduntur futura, sed tantum presentia, *D. Reg. Tapia in d. auct. ingressi, ver. sua, cap. 10. nu. 14. & Sanchez in decal. lib. 7. cap. 34. nu. 1.*

2 Proinde, si quis simpliciter obtulerit bona sua, non erit immunitas à gabellis, etsi bona presentia oblata transcant in proprietatem, & dominium Ecclesiæ.

Oblati in Religione viuentes, an sint persona Ecclesiastica? Quæst. 4.

1 HI Fratres laici, qui Oblati nuncupantur, aut sunt in Monasterio, emissis tribus votis, sub aliqua Regula, & Religione approbata à S. Sede, & sic, re vera, sunt verè Religiosi, & Personæ Ecclesiasticæ, ceteri ceteri Conuersi, qui veram Professionem emittunt in manu Prælati; quia sic habent totum illud, quod est necessarium ad faciendum verum Religiosum, *D. Thom. 2. 2. q. 186. ar. 7. Conar. in cap. alma mater, p. 2. relect. S. 2. nu. 8. & docet Gloss. in cap. vt privilegia, ver. mutato habitu, de priuileg. Rodrig. tom. 2. Q. R. R. q. 123. art. 1. & latè tom. 1. q. 21. ar. 1. Barbosa, multis citatis 2. p. de off. & potest. Episcopi, allegat. 12. nu. 38. & 39.*

2 Aut sunt in Monasterio ex donatione; & contractu, cum habitu aliquatè mutato; & hi etiam sunt Personæ Ecclesiasticæ; quia, etsi careant ordine, & professionem non emisserint, nihilominus sunt personæ Deo dicatæ, & deuotæ, habitu, & habitatione Religiosis consimiles, vt latè probamus quæstione sequenti, vbi requisita ponimus.

3 Vnde, quemadmodum, & alij Tertiarij collegialitè viuentes, debent gaudere Religionis priuilegijs, fori, & canonis, & immunitatis à gabellis, & vectigalibus, & habetur expressè in cap. non dubium, de sent. excomm. vt dictum est: & docent Rodrig. cum præcit. vbi supra, & tom. 3. Q. R. R. q. 1. ar. 8. & magis diffusè q. 21. ar. 1. & Sylu. ver. Ecclesia 1. q. 5. dist. 5. vbi latè, Nauar. lib. 3. cons. 7. 12. & 81. de Regul. edit. 1. Mirand. tom. 1. Manual. Prælat. quæst. 29. ar. 3. Paul. Layman. lib. 1. tracl. 5. par. 2. cap. 5. nu. 2. vers. similia, Lexena tom. 2. summ. Q. R. R. cap. 8. num. 5. & multis citatis *D. Reg. Tapia in d. auct. cap. 10. nu. 6. & 16. & D. Capiblauc. tom. 1. de Baronib. prag. 8. par. 3. nu. 54. & seq.* vbi diffusè de re, & ego ad prædictorum maiorem claritatem iterum quæro.

Oblati Regulares, in Monasterio existentes, an gaudeant priuilegijs sua Religionis? Quæst. 5.

1 PERICISSIMUS P. Frater Emanuel Rodriguez tom. 2. Q. R. R. quæst. 123. ar. 1. cum suo Compen. resol. 104. Nauar. lib. 3. cons. 49. de Regul. Sanchez lib. 7. Decalog. cap. 8. nu. 42. & 43. Leonard. Durand. in comm. Bullæ Cene lib. 2. in can. 15. q. 7. conclus. 3. nu. 9. Barbosa. p. 2. de off. & potest. Episcopi, allegat. 12. nu. 39. & in lib. 1. de iur. Ecclesiæ. vniuers. cap. 39. §. 2. de priuileg. Clericorum, nu. 44. Ioan. Bapt. Lexena par. 2. summ. cap. 8. de Conuersis, Laicis, & Oblatis, nu. 5. & 6. & par. 4. ver. Oblati, nu. 4. Casti. Pala. tracl. 12. par. 2. nu. 10. Pellicerius, quem nouissimè post hæc, hucusq; impressa vidi in suo Manuali Regul. tom. 2. de vsu priuileg. tracl. 8. cap. 1. sect. 4. q. 9. nu. 68. & clarius in tracl. 8. cap. 6. sect. 2. de exemptione ab Ordinarijs, q. 7. nu. 99. Aloy. Riee. p. 3. prag. resol. 128. vbi quærit, an Oblati teneantur ad gabellas, Erasmus à Cboker in tracl. de iurisdictione Ordinarij in exemptos, p. 1. q. 19. nu. 2. Marta de iurisdic. p. 4. cent. 2. cas. 113. nu. 37. *D. Reg. de Ponte in tracl. de iurisdic. ar. de Oblatis, fol. mihi 301. in manuscriptis, D. Reg. Carol. Tapia in auct. ingressi, C. de sacros. Ecclesiæ. verbo sua, cap. 10. nu. 19. D. Reg. Fanfelic. tom. 1. decis. 1. nu. 10. & magis clarè in tom. 2. decis. 191. nu. 7. & D. Capiblauc. tom. 1. prag. 8. p. 3. de Baronibus, nu. 54. post Collectaneum famosissimum, & grauissimum Doctorum, dicunt, quod hi Oblati non gaudent priuilegijs suæ Religionis, nisi se, & sua obtulerint, & perpetuò stent, & seruiant in Religione, sub Obediencia Prælati; ducunturquè ex multis: Primò, ex immediate decisiss; quia scilicet sic in Communitate viuentes, ceusentur Personæ Ecclesiasticæ.*

2 Secundò, ex cap. Ecclesiarum seruos 12. quæst. 2. vbi immunitas Ecclesiastica non suffragatur Seruis Ecclesiarum, nisi actu seruilitatibus, & colligitur ex illis verbis, *Sed serui scriptorum officiorum, in eorum visibus, vel Ecclesiæ laborant.*

3 Nota, quæziss; ly, sed; quia coniunctio est discretiua, siuè aduersatiua, teste Calepino; discernit enim Seruos gaudentes priuilegio Clericali, à non gaudentibus.

4 Tertiò, ex Decret. cap. 11. Conc. Trid. sess. 24. de Reformat. vbi priuilegia, & exemptiones Oblatis Religiosorum concessa, & concedenda, limitantur solum ad eos, qui infra septa Monasteriorum, & sub eorum obediencia actu viuunt, & constat ex illis verbis, ibi, *Exceptis tamen istis, qui prædictis Locis actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, & sub eorum obediencia viuunt; hæc ibi.*

5 Quartò, ex cap. quidam 32. de priuileg. vbi D. Papa, ex eo solum determinat, Contra-

tres

tres huiusmodi, non gaudere privilegijs exemptionis; quia remanserunt in domibus suis, & liquet, ibi. *Verum quando huiusmodi Præter moram in domibus suis fecerint, eos compellere poteris ad dicta iura tibi integrè persolvenda: hæc ibi, vbi Glos. in ver. moram, subiungit, & ita non sufficit sola receptio; nisi sequatur translatio plena.*

6 Quinto, ex quadam Declaratione Sac. Congregat. qua dictum fuit, Oblatos Religionis S. Ioannis Hierosolymitani, non gaudere privilegijs suæ Religionis; nisi actu Militie serviant, vel actu stent in domibus illorum, & sub illorum obedientia, & refert idem Barboz. in cit. loc. de iure Eccles. nu. 44. in medio, fol. mihi 376. & sequitur Lexana in d. par. 4. ver. Oblati, num. 5. & habetur expressè in cit. loc. Conc. Trid. ibi, aut Militijs actu serviant.

7 Et merito hoc ibi dictum est, quia aliquis non dicitur esse de numero Militum, aut Scholarium, priusquam sit inter eos numeratus, ex eo tempore, ff. de Militar. testam. l. miles, ff. ex quibus causis maiores, Rebuff. de privilegijs Scholar. prinil. 141.

8 Quod totum ad Oblatos aliorum Religiosorum extendit Glos. in cap. penult. de privilegijs. ver. moram, & Erasmus à Cochier in d. q. 19. nu. 3.

9 Sexto, ex cap. cum, & plantare, S. de Confratribus, & cap. iurum, de privilegijs & cap. per exemptionem eod. tit. in 6. Vbi dicitur, quod ad fruendum privilegio fori, & immunitatis à Gabellis, & Secularibus exactionibus, requiritur, ut obligatio prædictorum sit perpetua, & irrevocabilis, & refert de communi Rodrig. in d. tom. 2. q. 123. ar. 1. vbi ex multis ostendit, quod Oblati Religiosorum, qui mutato habitu non manent in seculo, sunt personæ Ecclesiasticæ; secus autem si in seculo manent, quod prius dixit Glos. in cap. ut privilegia 24. de privilegijs. ver. mutato habitu Saculari, Corder. in cap. alma mater par. 2. f. 2. nu. 8. & alij, quos allegat, & sequitur Barboz. in cit. loc. de iur. Eccles. nu. 44. in medio.

10 Vltimo mouentur ex alijs Declarationibus Sac. Congregat. factis iussu Urb. VIII. fuit enim primo propositum infra scriptum, dubium, An Oblati alicuius Religionis iudicandi sint Persona Ecclesiastica, adeo, ut fori privilegio, & immunitate à Vexillationibus gaudeant.

Sacra Congregatio, dubio semel, atque iterum examiatu censuit, Oblatos privilegio, & exemptione, ita demum debere potiri, si in forma iuris valida perpetuo irrefragabiliter, & cum effectu, se ipsos, & bona sua omnia præsentia, & futura, nulla prorsus quantis minima eorum portione, neque in proprietatem, neque in usumfructum sibi reservata, Religionis obtulerint, & habitum aliqualem mutaverint, quod si omnia prædicta simul non concurrant,

neque fori privilegio, neque immunitate à Sacularibus exactionibus frui possit.

11 Secundò, cum in eadem Sacra Congregatione Eminentissimorum Cardinalium Conc. Trid. interpretum, iussu eiusdem D. Papæ propositum esset infra scriptum dubium.

An Oblati alicuius Religionis iudicandi sint Persona Ecclesiastica, adeo, ut fori privilegio, & immunitate à Vexillationibus gaudeant.

Sacra Congregatio, dubio semel, atque iterum propositu, ac examinato, celsuit, Oblatos privilegio, ac exemptione, ita demum debere potiri, si in forma iuris valida perpetuo, & irrevocabiliter, plenè, & cum effectu, se ipsos, & bona sua omnia, præsentia, & futura, nulla prorsus quantis minima eorum portione, neque in proprietatem, neque in usumfructum sibi reservata, Religionis obtulerint, & habitum aliqualem mutaverint. Quod si omnia prædicta simul non concurrant, neque fori privilegio, neque immunitate à Sacularibus exactionibus frui possit, & in sequentibus casibus.

Primò, cum quis obtulit personam cum reservatione bonorum.

Secundò, cum obtulit personam, nulla bonorum sua mentione, quippe non includatur in simplici obligatione personæ.

Tertiò, cum obtulit personam, & aliquam tantum partem bonorum, quamvis maiorem.

Quartò, cum obtulit bona omnia præsentia, & personam reservatam usufructu.

Quintò, cum obtulit personam, & bona omnia præsentia tantum.

Sextò, cum obtulit personam, & bona omnia præsentia, & futura, sed postea à Superiore Religionis aliquam eorum partem, quamvis minimam, in emptum sibi recepit.

Septimò, cum obtulit bona, vel omnia, vel partem eorum, absque persona, quo casu personam offerentem fori privilegio non gaudere, sed bona in Religionem cum effectu translata, esse immunita à Vexillationibus; dummodò offerens usumfructum eorum sibi non retineat, eo namque casu bona immunita non essent, etiam quodam proprietate.

His tamén omnibus casibus, quibus Oblati à privilegio, & exemptione à iure communi excluduntur, servandum esse cuiusque Religionis consuetudinem, cuius vigore, ipsi tale ius privilegij, vel exemptionis acquisissent.

Et per extensum refert authenticè D. Augustinus Barboz. in d. lib. de iur. Eccles. cap. 39. f. 2. nu. 44. & 45. de privilegijs Cleric. & in Collectanea Bullarum, ver. Oblati, Aldan. in compend. canon. resol. lib. 1. tit. 1. o. nu. 14. & 15. Nonar. in Lucerna. Reg. ver. Oblati, de qua Declaratione latius agit in Tracl. de elect. & variat. fori, q. 64. sect. 2. Lexana tom. 2. summa, cap. 8. nu. 8.

12 Ex quibus omnibus D. Donatus Antonius de Narines, tom. 1. resol. quotid. cap. 117. nu. 6.

nam.6.. post Collectaneum Illustrissimorum Iurisperitorum, pro Regno Neapolitano normam, & theoricam vniuersalem instituendo, de communi, & vniuerso consensu Doctrinam dicit, Has qualitates requiri ad eximendum Oblatos à foro Laicali, & functionibus Ecclesiasticis.

Prima, quòd Oblati, de quibus agitur, alieni Religioni probata eorum personam per legitimam, & expressam dedicationem obulerint, & dicauerint.

Secunda, quòd fiat oblatio, nulla bonorum reservatione, aut eorum vsusfructus falsitate, vt in Oblationis instanti, omnia ad illud Monasterium transferantur.

Tertia qualitas, quòd in eorum Domibus, & cum vxoribus non commorentur.

Quarta, quòd perpetuo fient, & seruient Religioni.

Quinta, quòd modo debito Religioni porrent habitum, à Saenclibus euidentius distinguendum.

Prima, quòd non in fraudem ciuiliam munerum hac fiat Oblatio, vnum agentes, & aliud simulantes: huc ille, sol. mihi 185. in impressione Neap. de anno 1641. cui subscribunt Diana p.4. moral. tracl. 1. ref. 31. & Lexana par. 4. summi. in ver. Oblati. nu. 4.

Et possunt colligi ex Capitulo Regis Roberti, sub tit. de Oblationibus, Priuilegio Clericorum, & quando ipso gaudere debent, vel non, sol. mihi 359. in impressione Veneta, de anno 1590. vbi inter cetera haec habentur.

Nos itaque diligenti habito super his, perperisq; consilio; aduertentes proinde, quòd Fratres huiusmodi, nisi Religioni probata, se omnino reddiderint, suprà Religiosum portantes habitum, à seculari euidentius distinguendum, bonorum suorum retentione non falsa, seu partis ad vsusfructum eorum, vel si cum vxoribus suis in domibus proprijs commorentur, non sint communitè à Laicorum eximendis legibus, sed iuris communis subiiciendi Regulis, & praeceptis. Deuotioni vestra, praesentium auctoritate mandamus, quatinus vbi Confratres, vel Oblatos tales in nostra Provincia reperiri contingat, qui, vt praedicatur, non omnino, & se totalitè cum monastichobabitu diuina Religioni reddiderint, de bonis aliquid retinentes in vsusfructum: vel proprio, vel cum vxoribus proprijs commorantes, eum sub nude appellationis velamine, & in fraudem accepti: manus huiusmodi Oblationis, rationabiliter iudicat, & continet eos effectus, in collectis generalibus, subventionibus, & muneribus ceteris personalibus, & realibus, sine mixtis, quae vniuersaliter imponitur Regni nostri fidelibus, personarum, & facultatum conditione pensata, contrahere, respondere, & obedire, & parere deuotè, districtè, quibus expediens fuerit, remedijs cõpellatis, cogentes ipsos eorum Dominis satisfacere,

respondere, & obedire paritèr de omnibus, in quibus illis, tam personalitèr, quàm realitèr tenentur, & debent; nec non in ciuilibus, & criminalibus, coràm competentibus Iudicibus citatè respondeant, prout ad vniuersumque officium dignoscitur pertinere; huc libi.

Quod Capitulum, vti consensum iuri canonico, & Declarationibus Sacrae Congregationis, reformatum minimè videtur audiri; vide, quae dixi hic suprà q. 3. in 3. requisito, & Campagnam super hoc eodem Capitulo Regis Roberti, quod est 302. iuxta suum ordinem, & in Clementin. de vita, & honestate Clerici. nu. 46. & D. Reg. Tap. lib. 1. in Regni titul. de Oblatis.

Oblati in Religione viuentes, an possint validè matrimonium contrahere? Q. 6.

Dominus Regens Tap. in d. athen. iuref. verbo sua, cap. 10. num. 6. D. Capibanc. tom. 1. Pragmat. 8. p. 3. nu. 54. de Baronibus, Sylu. ver. Ecclesia, q. 5. dist. 5. & Conuar. in cap. alma mater, p. 2. rell. 5. 2. num. 8. ad quæsitum respondent affirmatiuè, si Votum castitatis non emerint.

1 Amplia, vt hi, in tali casu possint validè nubere, & retrocedere; etià si fecisset votum simplex Castitatis. Nam Votum simplex Castitatis impedit matrimonium contrahendum: sed non dirimit, vbi fuerit contractum, Miranda tom. 1. Manual. Pral. q. 29. ar. 4.

2 Verumtamen peccarent, violando tale Votum, Layman. vbi suprà, & colligitur ex cap. unico, de Voto, & Voti redemptione, in 6. & docet Glos. in cap. ut lex continentia 27. q. 1. ver. atque Conuersi, vbi dicit, quòd Conuersi, qui Professi non sunt, matrimonium contrahere non vetantur.

3 Quod dictum, verum esse ad maiorem claritatem, nupèr Sac. Congregat. declarauit, cuius verba per extensum refert Barbof. de iur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. de priuileg. Clerici. nu. 45. in med.

4 Amplia, vt hi possint validè contrahere, sed non licitè, etiam inuito Superiore Monasterij, & hoc ideo; quia Religiosam Obedientiam, vt supponitur, minimè promittunt.

Oblati uxorati in saeculo stantes, an gaudeant priuilegio fori, & immunitatis à Gabellis? Quæst. 7.

Hæc quæstio est valde difficilis, & nimis intricata, circa quam disceptant, & variant Doctores, licet hic suprà q. 5. videatur decisa.

Tu autem, vt scias punctum liis, & statim controuersie, diligenter aduerte Primò, quòd priuilegia, quibus potiuntur Oblati in Religione viuentes, sunt in duplici differentia;

quæ-

quædam competunt ipsis, quatenus persone Ecclesiasticæ sunt; & quædam competunt ipsis ratione Religionum, quarum sunt Oblati.

2. Secundò aduerte, quòd hi Oblati, diu degunt in sæculo, extrà septa, iuxta prædicta Decreta Sac. Congregationis, & Conc. Trident. sess. 24. cap. 1. de Reformatione, priuantur vsu priuilegiiorum suæ Religionis; perinde laboriosius querendum est, an hi in sæculo viuentes, remaneant, sicutq; verè, & propriè Personæ Ecclesiasticæ, an verò latgè, & impropriè?

3. Ad quod quæritum negativè respondēt omnes illi famosissimi, ac eruditissimi Doctores, quos allegatui hic suprà qu. 5. & mouentur ex pluribus vrgentissimis rationibus, quas ibidem extendi, & hic non repeto, ob breuitatem, quam affecto.

4. Et addunt, quòd Priuilegium Clericale, de communi iure Canonico, de directo, & per se, nulli censetur indultum; nisi habentibus ordines, aut in Religioso statu existentibus, cap. non dubium, cap. Parochiales, cap. ex tenore, & cap. de Notabilibus, de sent. excomm.

5. Hi autem, de quibus agitur, vt supponitur, non sunt ordinibus insigniti, nec in Religione viuentes; nam ille dicitur in Religione viuere; qui degit intrà septa, sub actuali obedientia Prælati; iuxta Regulæ disciplinā, nempe, vt Professus, aut, vt Nouitius, vel, vt Conuersus, cum Professione, vel sine; vt infra dico in tract. de Conuersis. Quorum nullus, his potest adaptari; ergò, hi propriè, & verè non possunt dici Personæ Ecclesiasticæ.

6. Hinc, Hostiensis in dist. cap. non dubium, Cuius in cap. 10. de excomm. in percontantes Clericum, ver. nota septimò, Rodriq. tom. 3. q. 2. 1. ar. 4. Chokey in tract. de iurisordinis in exempt. 1. p. q. 19. nu. 13. Duran. in com. Bull. Cpn. lib. 2. in can. 15. q. 3. nu. 3. & Lexema p. 2. summ. cap. 8. nu. 6. & p. 4. ver. oblatus, nu. 6. inferunt, Priuilegium Canonis, si quis suadente, &c. non extendi ad hos Oblatos in sæculo stantes, quia scilicet non sunt Personæ Ecclesiasticæ, & ampliant, proinde, in stat. Laicorum posse collectari, puniri, & castigari, Ricc. p. 3. praxi, res. fol. 128. Barb. alleg. 13. nu. 39. & lib. 1. de iur. Eccl. cap. 39. de priuileg. Cler. nu. 44. Lexema cum ceteris allegatis, vbi suprà.

Et hanc opinionem etiam sequitur, & multis citatis tutatur D. Reg. Sanfel. tom. 2. decr. 191. nu. 7. in fine, fol. mihi 79. D. Denatus Ans. de Marin. tom. 1. cap. 117. nu. 5. Nouar. de elect. & variis fori, q. 64. nu. 5. D. Capiblauc. tom. 1. Pragm. 8. p. 3. nu. 54. in princ. de Baronib. & D. Reg. Tapia in a. antien. ingressi, verbo sua, cap. 10. nu. 19.

7. Alij verò Viri grauissimi, de quibus meminere D. Reg. Tap. D. Reg. Sanfel. & Barbos. cum præcitatis, vbi suprà, dicūt, sufficere, ad hoc, vt Oblati gaudeat Priuilegijs suæ Religionis, vel Ecclesiæ, cui se tradiderunt, quòd manentes in sæculo, sint Oblati plenè, perpetuò, & irrenocabiliter, & mouentur ex multis.

8. Primò, ex cap. cum, & plantare, s. de Co-fratribus 3. de priuileg. vbi habentur hæc propria verba, De Confratribus hoc constitutum, vt si non se præditi Fratribus omnino reddiderint, sed in proprijs suis omnino duxerint remanendum, propter hoc ab Episcoporum suorum sententia nullatenus eximantur; hæc ibi, vbi Glos. in ver. nullatenus, inquit, & ita remanent de Iurisdictione Episcoporum.

9. Secundò, ex cap. vt priuilegia 24. cod. tit. vbi deciditur, sufficere, ad effectum, vt Co-fratres gaudeant Religionis priuilegio, quòd manentes in sæculo, Ordini sint Oblati, mutato habitu seculari, & quòd bona sua dent Religioni inter viuos, reuocato sibi usufructu, & liquet in illis verbis, Hoc autem de illis Co-fratribus intelligimus, qui vel, adhuc manentes in sæculo, eorum Ordini sunt Oblati, mutato habitu seculari, vel eis, qui bona sua dederunt inter viuos, reuocato sibi (quandū in hoc sæculo vixerint) usufructu. hæc ibi.

10. Tertiò, ex Text. cap. per exemptionem, de priuileg. 6. ibi, Perpetuòque Oblati, & ex text. Clem. 2. de decimis, vbi in fin. leguntur hæc verba, Ceterum præmissa extendi volumus ad animalia, qua per Religiosorum ipsorum Donatos, seu Oblatos tenentur, dumtamen illi Religiosi eisdem cum effectu donauerint, aut obtulerint se, & sua, hæc ibi, vbi Glos. in ver. se, & sua, subnectit, Non sufficit ergo, quòd bona donauit manentes in sæculo, ipsorum fructu reuocato, de quibus Capn. Barbof. in cit. loc. de iur. Eccl. multa dicit, allegando Doctores.

11. Quartò, ex Decreto cap. 1. Cone. Trident. sess. 24. de Reformatione. vbi Oblati extrà septa viuentes, subiiciuntur Episcopo Loci, exinde inferunt, ergò sunt personæ Ecclesiasticæ, alias non subderentur.

12. Quintò, mouentur ex quadam Declaratione Sac. Congregat. cui fuit proposita hæc difficultas.

An Oblati, qui omnia supradicta adimplerint, fori priuilegio, & supradicta exemptione gaudeant, quamvis matrimonio copulati sint, siue ante, siue post obligationem contraxerint.

Sacra Congregatio respondit, Gaudere, siue ante, siue post, de licentia Superiorum Religionis matrimonium contraxerint; & refert per extensum D. Augusti. Barbof. in cit. loc. de iur. Eccl. & aliam huic omnino similem, in facti contingentia refert Lau. Peyr. tom. 3. priuileg. minimor. in additam ad Constitut. Julij 11. cap. 3. nu. 14. fol. mihi 79.

13. Quæ autem opinio sit probabilior, alijs iudicandum relinquo.

14. Veruntamen, vt audio, hæc secunda opinio in hoc Regno minimè præcucatur.

Bb vt

Tom. 2. Par. 4.

vt probant, & referunt *D. Reg. S. c. felix de off. decr. 1. q. 1.* & notissimè *D. E. l. c. de reuoc. ad additionem Grammat. dec. 10. m. 18. 19. & 20.*

Oblatus plenè, si matrimonio copuletur, & inde liberos suscipiat, an per superuenientiam liberorum, possit donationem reuocare; vel eius filij possint oblata paterna ab Ecclesia repetere? Quæst. 8.

1 DE iure communi, donatio à Patre facta, mox ob superuenientiam filiorum reuocatur, iuxta vulgatum *sexi. l. si uquàm. C. de reuocan. donat. vbi latè Tirraquell. per J. c. u. i. m. 7. & Clar. post multos s. donatio. q. 22. & Viuius in Sylva comm. apu. epin. 3. 10.*

2 Quod procedit in utroque foro, *Sera. ph. decr. 32. 9. & Melf. in summ. in tit. de contrahib. cap. 17. nu. 65. item. 2.*

3 Et est verum, etiam si donator in instrumento donationis renunciaffet dictæ legi, si uquàm; quia Pater nō potest filijs præiudicium inferre, saltē quoad legitimam. Vnde filij post donationem procreati, Patre mortuo, possunt iam dictam donationem reuocare; legitima .n. debetur filijs post mortem Patris, *Clar. cit. loc. ver. hac etiam opinio est præculatio magis aqua, & benigna, & secundū eam testatur, pluries fuisse indicatum. T. bel. decr. 1. 12. nu. 7. Surd. in tract. de Aliment. tit. 8. prin. 3. 1. q. 2.* quia naturali discursu non potest præsumi, quod quis velit, in sua successione extraneum filijs præferre; & sic fundamentum dictæ legis, si uquàm, est verissimilis mens donantis; quia scilicet, si tempore donationis de filijs cogitasset, talem donationem non fecisset; ita communiter *Doctores*, & valde eruditè docet *D. Reg. Tap. in d. cap. 10. nu. 26.* vbi ex multis ostendit, hanc obligationem posse reuocari, saltē per superuenientiam liberorum.

4 Proinde, filius natus, iure communi potest repetere saltē legitimam portionem suam; si pater omnia bona donauit, vt in *ca. de inofficiosis donat. imo, necdum partem, sed etiam, & totum reuocabit d. si uquàm, & ibi ferè omnes Doct. & Reg. Tap. vbi supra.*

5 Hæc autem, an locum habeant in donatione facta Ecclesiæ, cum distinctione respondens: aut loquimur de iure fori; aut de iure poli? Primo modo, hoc est de iuris rigore, donatio omnium bonorum facta Ecclesiæ, ob superuenientiam filiorum non reuocatur in totum; sed tantum, quoad legitimam, & habetur expresse in *Decretis. 17. q. 4. cau. fin.* quod incipit, *quicunq; 42. & ibi Glos.* vbi docet, quod Ecclesia non cogitur totum reddere, sed tantum legitimam portionem, vel Ca-

non corrigit legem; & *Clar. cit. loc. q. 23. vers. quare etiam, & Maro. Anton. Genes. in suis prætiab. Eccles. de communi sententia Deblorum. q. 293.* vbi latè, ac lepidè de hac re, & refert decisum in Lusitania *Gemma dec. 240.*

6 Quandoquidē, vbi donatio fuerit facta filio de omnibus bonis, si nascantur alij filij, reuocatur, vsq; ad legitimam, *l. si totas, & l. si mater, C. de inoffic. donationibus.*

7 Quò fit, vt filij de nouo nati, possint pro eorum interesse instare pro reuocatione dictæ donationis, à patre factæ, & post mortem patris, quætelam proponere inofficiosa donationis; quia de benignitate patris, non potest præsumi, quod donasset omnia vni filio, si cogitasset, alios fore filij nascituros.

8 Proinde, intelligitur donare sub illa tacita conditione, si alij sibi nō nascantur, quod est fundamentum prædictæ *l. si uquàm.*

9 Causa autem Ecclesiæ non minus fauorabilis est, quàm causa filiorum, vt colligitur ex *ench. si qua mulier, C. de Sacros. Eccles.*

10 Quibus adde, quòd Ecclesiæ ipsi donatori imit filij esse censetur, *Clar. cit. loc. Cauar. lib. 1. var. resol. cap. 19. nu. 5. in fin. Layman. lib. 3. sect. 5. tract. 4. cap. 12. de patris, & contrahib. nu. 19. Melf. in summ. in tit. de contrahib. cap. 17. nu. 65. item. 2.*

11 Secundo autem modo, hoc est in foro poli, & de acquiretæ naturali, in totum reuocatur, sic adco, vt ad Populi iudicationē, Ecclesiæ, vel Monasterium restituatur, susceptis filijs totum donatum, & oblatum, nē cogantur mendicare; aut valde nimis laborare, *Clar. & Genes. cit. loc. & docet Glos. in cap. si quis natus sit 13. qua. 1. 2. & D. August. serm. 49. de diuersis, cap. 4. 1. 1.*

12 Et referretur in *d. cap. fin. 17. q. 4. ibi, Quod laudabile factum sancti, & Venerabilis Episcopi Carthaginiensis, quidam, cum filios non haberet, neq; speraret, pro suis amicos (reuerentia sibi iusfructu) donauit Ecclesiæ; nati sunt ei filij postea, & reddis Episcopus, nec etiam opinanti illi, quæ denauerat; hæc ibi.*

13 Et sic illa restitutio realis fit ex charitate, & maioris honestate, *Bonac. tom. 2. de contrahib. disp. 3. q. 17. pun. ult. proposit. 1. nu. 10. vers. sequitur, & D. Baribol. d. Sancto Fausto de contrahib. disp. 3. de donatione, q. 9. 3.*

14 Verum non desunt, qui doceant, hæc totam restitutionem bonorum in casu posito ex iustitia deberi, & colligitur ex *cap. quod à te, de Clericis Coniugatis, vbi Canonæ statuerunt, quòd si Clericus donauit Ecclesiæ sui beneficii, si postea contrahat matrimonium, donator potest reuocare, & Ecclesiæ tenetur restituere, & multò magis si iam dictus Clericus ex Vxore habeat filios; quod vtiq; Ecclesiæ statutum fundatur in illa conditione,*

taci.

racita, & mente præsumpta; hoc est, quia, si Clericus cogitasset de matrimonio, & inde liberis, non donasset Ecclesie, *Canones*, enim præcipue intentionem respiciunt, *cap. clem. dilecti, de donat. & docet Imol. in cap. fin. n. 18, de donationibus*, quod propter identitatem rationis procedit in casu nostro.

14 Et confirmatur in eam quamvis Imperator non posset ponere legem auferentem, ius, idem Ecclesie acquisitum, *cap. bene quidem, 96. dist. cap. Ecclesie Sancti Maria, de Constat. et si Ecclesia, & Papa sit legibus solutus, cap. propositum, de concess. prebend. Atramèn, non est solutus dictamine rationis naturalis, super quam fundatur dispositio dictæ l. si unquam, Bald. in l. 2. c. de servitut. quoniam instinctu naturæ, & naturali discursu præsumitur, quod Pater non donasset, si de filiis sibi nascituris cogitasset.*

15 Quæ ratio militat in donatione facta Ecclesie; & Papa etiam debet servare, quod est honestum, æquum, & rationi congruum, *Bart. in l. Imperator, ff. de iuris. omnium Indue;* nam Ecclesia debet esse Mater honestatis, & pietatis, & est cultrix iustitiæ, *cap. 1. de alienat. feud.*

16 Quapropter tenetur in tali casu totum restituere; non quia Cæsar dixit, sed quia Deus dicit; lex enim naturalis obligat in foro conscientie, cum sit participatio legis æternæ, ut per multa ostendit in *tra&t. de legib.*

17 Proinde, tempore S. Augustini, Ecclesia Africana in praxi restituebat omnia, ut dicitur in *dist. cap. fin.* quia lex naturalis omnes obligat, in omni loco.

18 Ex addo, quod Augustinus præcessit Iulianum; qui quidem à Sancto Augustino accepit, quod sancit in *d. l. si unquam*, ut bene notat Gemmen. in citata *quest. in fin.* computando tempora.

19 Unde, prærecessit Ecclesia Africana in casu nostro restituebat omnia, non ex vi præcepti Iuliani; quia tunc Iulianus non erat; sed iussu naturæ, & præcepto naturalis, quod ubique gentium viget, & obligat, ut dictum est.

20 Quod verius dices, si aduertas, quod Ecclesia non habetur loco filii, nisi in casibus à iure expressis, *Bart. in aut. nisi rogati, C. ad Trebell. & ibi Salyc. & Felin. in cap. in presentia, de probat. & Tiraquell. d. l. si unquam, verb. libertas, nu. 68.*

21 Et quod *Canones* in materia contractuum, & successionum approbaverunt ius civile, *cap. 1. & 2. de oper. non. nunc.*

22 Unde, non vi Laicali, sed Papali, Ecclesia prædictam legem servat; quia Papa, illam pro sua recepit, & confirmavit, & sic diversæ Potestates, vtpotè Laicales, & Ecclesiastica, circa eadem materiam, leges servant.

Tom. 2. Par. 4.

23 Bene verum est, quod prædicta conclusio in multis casibus locum non habet; nam fallit Primò, in donatione pro incertis, & malè ablatis, facta ab aliquo ob suæ conscientie exonerationem; quia dispositio prædictæ l. si unquam procedit in donatione gratuita, & donatio pro malè ablatis non est donatio, sed rei debitor restitutio, *Tiraquell. ibid. cit. loc.* cum multis alijs, quos refert, & sequitur Ioan. Mer. Novar. in *tra&t. de miserab. person. & in tra&t. de malè ablatis, primil. 1. 3. n. 3.*

24 Secundò fallit, si filij de nouo nati, sunt illegitimi, spurij, vel naturales; hi quidem non possunt prædictæ donationi officere, *Clar. multis citatis, vbi supra in q. 23. ver. iuxta c. si quæro*; si autem naturalis per patrem legitimetur, an possit reuocationem petere, idem *Clar. ibid.*

25 Tertiò fallit, in filiis adoptiis; quia, multò minor est præsumptio affectionis, ad hos, quàm ad legitimos, ut de communi sententia Doctorum, resoluit *Gabr. lib. 3. de donat. à nu. 77. vsque in finem.*

26 Quarto fallit, in donatione, in qua, Pater expressè reuocauit cum iuramento conditioni, & menti præsumptæ, ut si promittat, non reuocare donationem, etiam, propter superuenientem prolem, & habetur expressè in *l. vltim. C. de reuocand. donat. & cap. vlt. de donat. & docet de communi Clar. in cit. loc. q. 22. ver. ex qua quidem ratione non primis inferitur, quod si tempore donationis donator, de liberis cogitasset, non remanet locus d. l. si unquam; poterunt tamen filij, iuramento paterno non obstante, res donatas à Patre, à donatario exigere, saltèm quoad legitimam, iuxta dispositionem *tit. C. de inoffic. don. Mol. f. cit. loc. summ. & Io. Valer. in different. inter verumque forum, ver. de nouis. dist. 10.**

27 Quintò fallit, in donatione Ecclesie facta ob causam, ob quam donator tenebatur ex gratitudine, vel restitutione ob damnum illatum Monasterio, vel ex alia simili causa; nec non, & alias limitationes, & fallentias explicat *Aloy. Ricc. in collect. 104. & collect. 728. Leyman. & Bonac. vbi supra.*

Oblata, & donata, in casu restitutionis; quando, & quomodo sint per Ecclesiam restituenda? Qu. 9.

1 ET dico, quod sicut inofficiosa donatio, quam pater fecit contra officium paternæ pietatis, non rescinditur; nisi post mortem patris; quia tunc filij competit legitima, & tunc illa donatio incipit eis esse damnosa. Ità, & bona donata Ecclesie non sunt per ipsam retransigenda de iure, nisi post mortem donatoris; nisi donator in vita petisset absolutionem à iuramento, & aliu-

Bb 2 dè

dē rescindisset donationis contractum; tunc eum sunt restituenda, iuxta Iudicis sententiam, *Cl. l. 4. §. 1. & 24. in §. donatio.*

2 Nec debentur, sequuta morte donatoris, nisi petantur à filiis, & heredibus superstitibus defuncti; nam si non reperantur, præsumuntur condonari, & dimitti, *Bonac. cit. loc. nu. 10.*

3 Et multo minus Ecclesia tenebitur restituere fructus perceptos, ante aduentum filiorum; nam donatarius percepit illos, tanquam verus Dominus, *Gemma de iur. 40. & Rebell. q. 10. de donationib.*

4 Quò fit, ut si post donationem nascatur filij donanti, & moriantur, antequàm donator repetierit rem donatam; donatarius non teneatur restituere illam donatori repenti restituere; quia donatio non fuit extincta, sed durat, & perseverat in suo robore.

5 Secus autem esset, si Ecclesia restitueret donatori ob nonnam natam prolem; quæ si post restitutionem moriatur, donatio Ecclesie extinguitur, & non reuiviscit, absque nouo consensu; quia ius extinctum non reuiviscit, nec in illud datur actio, & sic Monasterium non possit restituere recuperate, *Molina de iustitia, & iure, disp. 282.*

6 Si modò rogetur, an Monasterij Prælatus possit in tali casu oblata restituere, ijs scilicet, ad quos spectat, absque Papæ, vel Conseruatoris sententia?

Respondeo, quòd sic; nam ex decis. Episcopos habet potestatem restituendi totum, saltem de æquitate Canonica, & Iure, *Poli. iuxta cap. 1. §. 4. absque alio requisito.*

7 Tam etiam, quia oblata in casu, de quo agitur, non censentur donata absolute, sed conditionaliter: vtpotà, si donanti filij uò nascantur, ceu dar Novitius Monasterio, si in eo permanserit, & dos datur Viro, matrimonio perseverante, *l. vici. §. cum autem, C. de rei uxoris actio.*

8 Quamobrem, conditione non adimpleta, donatorum bonorum dominium, reuocabiliter, non autem irrevocabiliter translatum est penes Ecclesiam.

9 Nec obijcies, quòd ius Ecclesie acquisitione potest illi auferri, inconsulto Romano Pontifice, *ambrosio, de reb. Eccl. non alien.*

Quia Prælatus Monasterij in casu, de quo agitur, non alienat, nec auferit de rebus Monasterij; sed debitum soluit; & id, quod suum non est, restituit; & in restituendo id, quod Ecclesie non est, non exigitur Papæ consensus; etenim restitutio nil aliud est, quàm repositio rei alienæ in pristinum statum, & in priscam possessionem, & dominium, *D. Thom. 2. 2. q. 62. ar. 1. §. 3. & alienum restituere tenemur, iussu Dei; secus autem peccamus, cap. 1. in fine de testam. & Caes. in sum.*

verb. restitutio, & D. Episc. Maranta moderne in proprijs terminis. tom. 3. respon. 54. nu. 33. Nihilominus, ad maiorem cautelam, & vt omne os obstruatur, procuret Abbas Monasterij, super his interponi decretum per Iudicem Conseruatorem; eritque ità longè distans ab omni calumnia.

Bona Oblatorum, sub ea conditione obtenta, & possessa, vt restituantur, si sine liberis decesserint, an per donationem, & oblationem eorundem, plenè satisfactam, pertineant ad Monasterium donatarium? Qu. 10.

1 **S**uppono, Monasterium, cui fit plena donatio, esse capax bonorum, posseque in bonis alterius cattanei succedere, eaquæ emere, cum necessum fuerit; prout sunt nostra Monasteria, ex nouo iure *Co. 1. Trident. sess. 25. de Regul. cap. 2. & ex Prim. 1. §. Sixti Quam, quod incipit, Considerantes, & aliud, quod incipit, Nuper per litteras, vt in nostro Bull. fol. 147. ff. A.*

2 Et quòd Titius, vti vnicus hæres Patris sui inter alia, sub hac conditione paternæ bona possideat, vt si sine liberis ab hac vita decesserit, sint eius propinquorum in sanguine, prout iuris; Titio plenè oblato; aut eius paternæ bona transeant in dominium nostræ Ecclesie, conditione illa non obstante?

Affirmant multi, eò, quòd Monasterium in casibus in iure expressis, habetur loco filij, prout expresse dicitur in *cap. in presentia, de probat. & in §. hoc presentia, in aucten. de Sanctiss. Episcop. vbi aperte dicitur, quòd Ecclesia Regularis facit de peccore conditionem illam, si sine liberis, &c. & sic talis cõditio fauore Religionis rejicitur, & habetur pro non adiecta; prout latè *Genens. in suis præsentib. Eccles. quest. 149. vbi latè disputat ad partes, & responder ad obiecta.**

3 Sed in casu nostro teneas contrarium, quòd est securius, & verius; nam prædicta *Aubert.* loquitur de Regularibus, & Religiosis Professionem emittentibus in Monasterio, quæ quippè Proficiscio habetur pro morte ciuili, & ad Oblatos nò extenditur; nam Oblatus, etsi sit plenè indictus Monasterio, ex quo Professionem non facit, potest valide matrimonium contrahere, & filios habere; Nec Oblatus potest dici verè Religiosus, iud. *Angelica in summ. ver. Bares. nu. 16. Sanchez lib. 7. Decalog. cap. 16. nu. 28. quos sequitur Lexana, tom. 2. Summ. Q. R. R. cap. 8. nu. 17. & D. Reg. Carol. Tap. in d. auct. cap. 10. nu. 5. & 27.*

Oblati ex contractu, an possint recedere à Monasterio, cui plenè se obtulerunt? Quæst. 11.

1. **N**on posse sine iuxta causâ, & licentia Prælati, docet *Glos. in d. cap. vt lex continetur* 27. q. 1. immò, si recesserint, & moniti, redire contempserint, possunt cogi, & per censuras adstringi, prout fuit decisum in *Conc. Tolitano*, & habetur expressè in *cap. Liberti Ecclesie*, iuncta *Glos. 12. q. 2. & ibid. cap. Diaconi* 35. etsi hi verè serui non sint.

2. Secus autem veniretur aduersus donationis contrahendum, eiusquæ iuramentum, quibus inheret iustitia Monasterij, nulli etenim licet, promissum pactum irritare, nec eontrâ iuramentum venire. Quia pacta debent custodiri, vt dicitur in *cap. 1. de pactis, l. 1. ff. eod. tit.* nec licet periurare, quia præceptum Domini est *Exod. 20. Deuter. 3. & Matth. 5. Duard. in Bull. Cpn. lib. 2. canon. 1. quæst. 18. nn. 6.*

Oblatus, qui se, & bona obtulit Monasterio, si ab eo recedat, an oblatus recuperet? Quæst. 12.

1. **I**n facti contingentia, teste Illustrissimo, ac Sapientissimo *D. Reg. Sausilio rom. 2. decis. 191.* quidam Laicus per contractum, & bona transfudit in Monasterium, à quo postmodum, de licentia Abbatis, capitaliter libira, recessit cum bonis suis.

Verum, Abbas inualidam retrocessionem præterdens, comparuit in Mag. Cur. Vic. petens, retrocessionem prædictam nullam declarari, & successorem donantis ad relaxandum bona donata condemnari; ex eo, quia, reuocatio prædicta, & liberatio bonorum, donatorum in præiudicium Monasterij, fuit inualida, & nullius momenti; quod dictum ex multis nitebatur ostendere, cum ex *l. Præses, C. de transact. & l. probibere, §. plane ff. quod vi, aut clam.* tum etiam ex *cap. 2. de donationi*, ubi habetur, quod Prælati non potest facere conditionem suæ Ecclesie deteriores; tum item, ex allegatis per *Anan. allegat. §. 1.*

2. His tamèn non obstantibus, in contrarium fuit iudicatum; & ratio decisionis potuit esse multiplex; tum quia, bona fuerunt donata accessorie à personam; nam non, est verisimile, quod spoliasset se omnibus bonis, non permanendo; ergo recedendo, renouat omnia; tum etiam, quia censetur, donasse causa mortis, hoc est, animo perseuerandi in Monasterio, & ab illo perpetuo recipiendi alimenta. At donario causâ mortis, morte non sequuta, potest reuocari, *Abbas in cap. 3. de reus Professionem non fecit, de Cler. Coniug.* & tandem, quia oblatio, de qua agitur, non,

impedit retrocessionem donatorum; eò fortius, si conuentiones, & pacta inita inter donatarium, & donantem, non fuerint seruata, prout ex multis ostendit idem *D. Reg. Sausilio*, ubi *suprà*, nn. 4. quibus accedunt, quæ diximus hic *suprà*, q. 2. in fin.

Oblati plenè, non emittentes Professionem, an possint ex vna, in aliam Religionem transire, non obstante oblationis contractu? Quæst. 13.

1. **N**egat *Glos. in cap. vt lex continetur* 27. q. 1. eò, quod cum quis se offert, & dat bona sua omnia Monasterio, efficitur seruus illius; sed ira est, quod liberti non possunt recedere de Ecclesia, cui sunt serui, vt *12. q. 2. cap. liberti*, ergo.

2. Quod procedit, etiam si licentiam pererent à suis legitimis Superioribus, quia hi sic oblati, magis adstringuntur Monasterio, quæ ceteri Professus, *Syl. ver. Oblati*, & alij non pauci.

3. Affirmant alij, quod credo verius, & probabilius; nam hi Oblati ex obligatione, & contractu non sunt veri serui; nec eius filij nascuntur liberti Monasterij, vt supponitur; sed sunt pii, & deuoti Oblatores sui, & suorum bonorum, ad pias actiones exercendas, & sunt in Monasterio, non sicut serui, sed sicut liberi, sub gratia constituti, vt docet *S. Augustinus in Regula*.

4. Nec nocet donatio, & pactum, quia, possunt propter maiorem vtilitatem ad ædificationem vite Regula transire, quia in illa donatione subintelligitur illa tacita conditio, visum ad meliorem Religionis Regulam se recipere voluerint; quod inclusum intelligitur in quacunque oblatione, cum homine facta, docent *Suar. tom. 4. de Religione, tract. 8. lib. 3. cap. 10. nn. 12. Sanch. lib. 6. in Decalog. cap. 7. nn. 9. & Lezana tom. 2. Sum. 22. RR. cap. 8. nn. 21.*

5. Proinde, possunt ad quamcunque Religionem transire; quia quælibet Religio est perfectior statu huiusmodi Oblatorum; seruatis tamèn, quæ necessariò requiruntur, ad hoc, vt vnus ritè possit, ex vna in aliam Religionem transire, de quibus *suprà*.

6. Quorum vnum est, Superiorum Oblatorum licentia; pactum enim tenentur seruare, vt in *cap. 1. de pactis*; nec possunt contra iuramentum venire, nisi de eius voluntate, de cuius præiudicio agitur; quod in praxi obseruat etiam Papa, ad præcauendum præiudicium tertij, vt dixi in illa clausula, *De Superiorum licentia*, & vides infra in *Decreto Sac. Congr. Regularium*, adhibito ad promotionem Oblatorum ad Ordines, & reser. Peyr. in *formul. Prælat. lit. O. cap. 6. n. 5.* & dicam infra immediatè.

Obla-

198 De Oblatis Religiosorum. Tract. XIII.

Oblatus plenè, & obtenta Breui Papali, fiat Sacerdos; inconfulis tamèn fui Ordinis Superioribus; quid agendum? Quæst. 14.

Refpondeo, quòd in facti contingètia debet obferuari, & praticari *Decret. Sacra Congreg. Regularium negotijs prepositæ, quod refert Peyr. in formulario Prælatorum, li. 0. cap. 6. num. 5. quod est tenoris fequentis.*

In causa Fratris Ludonici Piccinini Oblati Ordinis Minimorum, qui obtenta facultate per litteras in forma breuis, tràsfrandi à statu Laicali ad Clericalem, & se promoueri faciendo ad omnes sacros, & Præbyteratus Ordines; de licentia tamen suorum Superiorum; se promoueri fecit ad dictos Ordines ab Episcopo Caprarum; non solum, absq; licentia Patris Generalis, verum, ipso contradicente; licet Episcopus prædictus asseruerit, illum promouisse, vigore dicti Breuis, at de licentia Nunciij Apostolici àmetiarum, & Prouincialis Prouincie dicti Fratris Ludonici. Sacra Congregatio Cardinalium, negotij Regularium præposita, Eminentijs, Cyprio referente, censuit, granominatum Fratrem Ludonicum Piccininum suspendendum; prout præsentis Decreti virtute suspendi ab executione suorum Ordinum, arbitrio Sacra Congregationis. Roma die 18. Nouembris 1633. Frater Antonius Cardinalis Sancti Onuphrij. Antonius Termellus Secretarius; quàm alijs refert idem Peyr. tom. 2. Religiosi. q. 3. cap. 1. num. 149.

Oblati Laici infra Clausura viuentes, ex quo carent ordine, & professionem non emittunt, an possint habere proprium, & de illo disponere? Qu. 15.

Negatinè respondeo; tùm quia, omnes, qui transeunt ad Ecclesiam Regularem cum animo ibi habitandi in perpetuum, censentur, & intelliguntur vonisse, & renunciasse proprijs, *Glos. in cap. vs lex continentia 27. q. 1.*

Tùm etiam, quia huiusmodi Oblati Laici, etsi Professionem non emittunt; nihilominus, aut sunt in Monasterio ex contractu, & donatione perperua, & irrevocabili, iuxta cap. per exemptionem, de priuilegijs in 6. & cap. cum, & plantare, §. ult. & cap. tuarum, qua scilicet sua omnia donauerunt Monasterio. Er sic non possunt venire contra contractum, & iuramentum exhibitum in donatione; immò, per aalem donationem, re vera censentur abrenunciasse proprijs, in beneficium Ecclesiæ, cui se obtulerunt, eadem *Glos. cir. loc.*

3 Aut sunt in Monasterio sine contractu,

sed tantùm ex gratia, & benignitate Prælatorum, quemadmodum, & alij puri Tertiarij ad labores, & Religiosorum seruicia admitti, seruatijs seruandis, iuxta Religionis Statuta.

Et sic uti partes Sanctæ Societatis, & membra Religionis, tenentur ad Leges, & Statuta Ordinum, quorum sunt partes; pars enim, naturali lege tenetur correspondere, suo toti; scilicet autem, peccaret.

4 Sed communi lege sancitum est, ut nemini Regularij liceat aliquid, ut proprium possidere, *Conc. Trid. sess. 25. de reform. cap. 2. ergò.*

5 Quibus addo, quòd quisq; tenetur stare legibus loci, in quo reperitur, vel ad quem domicilium transtulit, ut latè dixi in tract. de legib. sic enim censetur oriundus, vel concivis per adoptionem factus.

6 Er subiungo, quòd qui sentit commodum, debet pariter, & sentire incommodum; ex quo ergò huiusmodi Oblati gaudent gratijs, & priuilegijs Ordinum, debet pariter, & sentire incommodum eorundem; utputa, alij subesse, & sine proprio, & absq; vxore viuere.

7 Secus autem, debent puniri, atq; priuari privilegio fori, & canonis, & immunitatum à gabelis, & oneribus Laicorum, secundum quod Sacra Congregatio Cardinalium *Conc. Trid. declarauit, ut supra dictum est, q. 5.*

8 Nec obstat dicere, quòd hi, nec tacite, nec expresse sunt Professij; nam satis est, (ut dixi) quòd reperiantur in tali statu; & sunt de corpore Religiosorum, *Saneh. lib. 7. in Decalog. cap. 34. num. 1.*

9 Exinde patet, quòd non possunt disponere, nec testamentum facere, prout expresse deciditur in *cas. 19. q. 3. cap. 7. ibi, quia ingredientibus Monasterium, conuertendi gratia, vltimus nulla sit testandi licentia, sed res eorum, eiusdem Monasterij iuris fiant, aperte legis designatione decretum est; ita Gregor. Papa, & docet *Glos. ibid.* qui enim in potestate alterius est, non potest testari, *Insist.* quibus non est permisum, facere testam. in priuilegijs. Unde, filius familiaris testari non potest, cum sit constitutus in potestate Patris.*

10 Secus autem dicendum, si huiusmodi Oblati in contractu donationis aliquid sibi reueruassent, & omnia non dedissent; quia, de sibi reueruatis, & non datis, possunt disponere, & testamentum còdere, quia reueruatori, & non concessor testant veri Domini, etiam ex Decreto Sac. Congreg. carcant Religiosorum Priuilegijs, *Lexana tom. 2. cap. 8. num. 16.*

Oblatus, si per eum non fiat, quin se, & sua Religionis deuoteat, vel sit quantocius oblaturus, an gaudeat priuilegijs Religionis? Qu. 16.

Responsio. Obijciat tract. de iurisd. Ord.

2 Quæ quidem in iurisdictione data Ordinariis in præcit. cap. Conc. Trid. in Oblatos Regularium, extra septa degentes, intelligitur tributa Ordinariis cumulatim; non autem priuatiuè, quòd Superiores Regulares, & quòd causas criminales, non autem quòd ad ciuiles; prout Sacra Congregatio consulta respondit, cuius propria verba authenticè refert Barboſ. de iure Eccleſ. vniuerſ. lib. 1. cap. 39. §. 2. nu. 45. & Ioan. Maria Nonar. in Lucerna Regularium ver. Oblati, in fin. & in tract. de elec. & variat. fori. q. 64. ſect. 2.

3 Exindè collige, quòd ſoli Prælati Regulares, & Iudices Conſeruatores ſunt veri Iudices ſuorum Oblatorum in cauſis ciuilibuſ; etiam ſi degant, vel habitent extra ſeptâ Monafterijrità, vt D. Episcopopus Locî Ordinarius, quòd ad ciuilia non poſſit ſe intromittere; niſi forſitan reperiatur eſſe Religionis Conſeruator, quod intelligi, procedere ſecundùm opinionem Sac. Congregat.

4 Et additur, quòd idem Prælati Regulares, quòd Oblatorum criminalia ſunt etiã Iudices competentes; nãm Illuſtriſſimus Locî Ordinarius, ex Declaratione prædicta, hæc habet cognoscere cumulatim; non autem priuatiuè; hoc eſt, quòd in tali cauſa vnuſqueque poteſt procedere, & datur locus præumptioni, prout conſtat ex vi præfatæ diſtinctionis, & docent Conar. in cap. alma mater, p. 1. §. 12. nu. 3. Bellarm. in obſeruat. doctrina ad d. cap. 11. Conc. Trid. in fin. & ibid. Barboſ. in coll. ſc. ſuper Conc. Trid. nu. 8. de re vide D. Reg. Carol. Tap. in auben. ingreſſi, C. de Sacroſ. Eccleſ. cap. 10. de Oblatis, nu. 20. verſus verò, ſi omnia tranſluſſet.

Prælati Regulares, an poſſint prædictis Oblatis Sacramenta porrigere, ſine Parochi licentia? Quæſt. 20.

1 Affirmatiuè dic; ſi reſideant intrã Clauſtra, ſub cura, & obedientia Prælati, vbi re vera exiſtentes, poſſunt à ſuis Prælatiſ communicari in Paſchate, & vngi in morte, vt Sac. Congreg. declarauit, & reſert Bellarm. in d. cap. 11. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de Reformat. quia in tali ſtatu permanentes, cenſentur de ſoro Monafterij, & gaudent Profeſſorum priuilegijs.

2 Scus autem foris; nãm adminiſtrare Sacramenta in pompa Eccleſiæ, eſt actus iurisdictionalis, quem ſine metu excommunicationis non licet exercere in alieno territorio, ſine Locî Patroni, & Episcopopi licentia.

3 Regulares autem extra Clauſtra, non habent territoria, in quibus poſſint ſine Parochi licentia Sacramenta miniſtrare, vt iurã dico de Sororibus, & Tertijs.

Oblati plene, an poſſint ſibi eligere ſepulturam? Quæſt. 21.

1 Quamuis, de iure quiniſ maſculus vel femina doli capax, poſſit ſibi eligere ſepulturã in Eccleſia ſeculari, vel Regulari; tã in propinquis, quã in remotis partibus, vt dicitur in cap. ſc. 1. & cap. non dubium, de ſepult. in 6. ibiquè Gloſ. & omnes Doctores.

2 Hoc tamèn fallit in Religioſis, vt in cap. ſin. cod. tit. in 6. vbi dicitur, quòd Religioſi, niſi à proprijs Monafterijs, adeo ſerſcan ſine remoti, quòd ad ea, cum moriantur, commodè portari non poſſunt, nequeam (cum velle, & nolle non habeant) ſibi eligere ſepulturam, ſed ſunt apud ſua Monafteria tumulandi; hæc ibi.

3 Vbi Gloſ. in cauſa propoſito notat, quòd non licet Religioſo ſibi eligere ſepulturam, niſi quando moritur in loco remoto, in quo non reperitur Monafterium ſui Ordinis; ſecus autem, in loco proximo, non multum diſtante à ſuo Monafterio; & hoc totum permittitur, ratione incommoditatis, quòd aliàs nõ permitteretur, & colligitur ex illa diſtinctione, Commodè, & cauſa eſt; quia Religioſi non habent velle, nec nolle, vt in ſextin.

4 Totum hoc procedit in Oblatis plene; tũ quia, hi Oblati ſunt Viri Religioſi, ſaltem largè, vt conſtat ex deciſis, & docet per multa iura Didacus Conar. 2. præſc. in cap. alma mater, p. 2. nu. 8. vbi loquitur de Oblatis, qui manent in ſeculo, qui ſic adeo renunciauerunt proprijs, quòd nequeunt teſtari, vt dictum eſt hic ſuprà q. 15. & docet Gloſ. multis citatis in cap. vt lex continetur 40. in cauſ. 27. quæſt. 1. ver. Profeſſi.

5 Tum etiam; quia non habent velle, & nolle, cum ſe, ſuãquẽ omnia, perpetuò, & irreuocabiliter obtulerint Monafterio, medio publico contractus, & iuramento; quò ſit, vt hi, ſecundùm multos, ſunt magis adſtricti Monafterio, quã alij per ſolemennem Profeſſionem; nobis autem ſufficit, quòd contractus iuratus hos obliget, & adſtringat, deſeruare Monafterio, quemadmodum, & alios Fratres adſtringit, & ligat Profeſſio tacita, vel publica; etenim donatio irreuocabilis, qualificata, vt ſuprà, æquipollet Profeſſioni; & ſic ex æquo plene Oblati, & Fratres Profeſſi, vno ſerẽ, & eodem vinculo, ſunt apud Monafterium, ergo iſtar Profeſſorum. Ito, quòd moriantur in ſeculo, vel in loco, non multum diſtante à Monafterio ſui Ordinis, non poſſunt ſibi eligere ſepulturam, ſed ſepeliendi ſunt in Eccleſia, ad quam ſpectant; ſunt enim partes Monafterij, & ad illud ſpectant, ſicut ceteri Fratres, vt dictum eſt, & iura docent.

6 Et hoc totum habetur expreſſe in...

cap. ut privilegia 14. de privilegijs, ibi, *Qui tamē sepeliuntur apud ipsorum Regularium Ecclesias, ubique Gloſa, iuxta text.* dicit, quod illi Oblati, qui mutato habitu ſeculari deſerunt ſe, & ſua inter viuos, & moriuntur in ſeculo, ſunt ſepeliendi apud Eccleſias ipſorum Regularium; niſi forſitan prædictæ Eccleſiæ eſſent iurisdictionis quia in tali caſu poſſint alibi eligere, vel morientes, ſepultura non electa, deberent tumulari in Eccleſia Parochiali, vel niſi ipſiſſent Oblati eſſent nominatim excommunicati, vel interdictionis quia in tali caſu cazerent Eccleſiaſtica ſepultura; de qua re vide Sylu. *ver. ſepult.* q. 8. diſt. 7. Bonac. tom. 3. de contract. diſput. 3. q. 21. punſt. 3. propoſit. 3. allet. 4. & Nouarum *Lucerna Regul.* in ſua. vbi ex Bulla Gregor. IX. incip. *Tertio nonas Februarij, etc.* dicit id, quod dictum eſt; alijs prædicti Oblati non dicerentur ſui, & potiri Privilegij Fratrum, & illorum habere communionem, contra teorem prædictæ Bulla, quæ per extenſum habetur in Bull. Patrum *Carthaſiogram, ver. Oblati.*

Eccleſia Mendicantium, pro tumulandis ſibi Oblatis, qui in ſeculo moriuntur, an teneantur Parochi ſoluere quantam funeralem i Qu. 22.

PRæſens quæſtio eſt frequens in uſu, non tamē ſine magna moleſtia, Religioſorum; quādoquidē Reuerendi Parochi, ex quo his Oblatis in ſeculo ſtantiſus, Sacramenta adminiſtrant, ob Sacramentorū adminiſtrationem, importunē petunt, & ſepē exigunt à noſtris Eccleſijs portionem canonicam pro Mortuarijs præſatorum, pro nihilo reputantes, quod prædefuncti ſepeliuntur in Eccleſijs exemptis, & quod cum in humanis eſſent, ſe plenē, ſuaquē omnia nobis obtulerint, perperuē, irrevocabiliſſimē, & cum effectu, publico mediante contractu.

2 Verūm, malē exigunt, & re vera tenentur reſtituere, quia ob multa, Mendicantium Eccleſiæ, pro ſepultura præſatorum, ſupradictam portionem canonicam ſolucere non tenentur, &

3 Primō, quia ius Epiſcopale, & Parochiale exigendi Canonicam portionem, ſundatur in his, quæ ex ultima voluntate pronuntiant, ut expreſſē habetur in *cap. requiſiſti* 15. de teſtam. ibi, *Quæ Teſtator pro amia ſua legat in ultimā voluntate, æquuliter ſint inter Epiſcopum, & Eccleſiam diuidenda, & in cap. 1. de ſepulchris,* quod eſt valdē notandum.

4 De ijs autem, quæ inter viuos donantur, Epiſcopo canonica portio non debetur, prout aperte deciditur in *cap. de his 4. de ſepult.* ibi, *Si verō ad Religioſa loca ſe in ſanitate*

Tom. 2. Par. 4.

tranſulerint, de his, qua Locis pijs conferunt, cogi non poſſunt, aliquē prædictis Eccleſijs imperi- rihæc ibi, & cap. Theodoſius 1. de ſtatū Monac. ibi, Si aliquid illis pro diſcrictorum deuotione, acceſſerit, &c. vbi Gloſ. ſubneſcit, de eo, qd Monachis offertur, nihil debet Epiſcopo vendicare. Per quæ, & alia ſimilia iura Petrus de Vbald. de canonic. Epiſcopali, & Parochiali, cap. 6. m. 1. & Hoſienſ. ſum. tit. de ſepulchris, f. 6. de quibus, quos, muleis citatis ſequitur Megal. 1. 2. Inſtit. Conſeſſ. lib. 2. cap. 11. q. 5. ver. quod ſecundam ſententiam, faciunt Theoricam vniuerſalem, quod de bonis donatis inter viuos, Canonica portio non debetur.

5 Sed donata Religioni ab eo, qui eidem Eccleſiæ plent, perpetuē, & cum effectu additus eſt, itā in poſſe Religionis tranſlati, ſunt, ut nullatenus, ab eo reuocari valeant, & Eccleſiæ, donatarie priuilegio gaudere debent, pro quibus Monafterium, non iſ, qui donauit, conueniens eſt in foro competenti Eccleſiaſtico, prout benē docet Marti de Inſtit. p. 4. caſ. 167. & Duard. in Bull. ſum. lib. 2. can. 15. q. 3. m. 4. quia à dñe ſtipulati contractus, dicuntur eſſe Monafterij, & inter alia, eius bona computari, ex *lſin. C. de ſucroſ. Eccleſ.*

6 Secundō, licet Canonica portio debeatur Parochiſ, ob adminiſtrationem Sacramentorum, & ob pabula ſalutis, ut dicitur in *cap. requiſiſti, de teſtam.*

7 Nihilominus, in multis caſibus non debetur, prout docent Petr. de Vbald. & Megal. in cit. loc. & ſignanter ceſſat ex Priuilegio D. Papæ, *cap. Conſtitutus, de Religioſis Domibus,* ibi, *Nos quoque cōm libertatis priuilegium, vel proteccionis præſidium aliquibus Eccleſijs iudicemus, & in cap. in noſtra præſentia 10. de ſepulchris, ibi, De quibus quantum deducere nō tenetur.*

8 Mendicantes, & participantes eorum priuilegia, non ſolunt quartam de quibuscunquē legatis, nec de alijs quoquo modo habitis, & acquiſitis, ſine titulo donationis irrevocabiliſſimē inter viuos, ſiue iure legati facti in ultima voluntate, non obſtante Clem. dudūm, ob multa priuilegia, quæ notat Rodr. tom. 1. q. 39. ar. 2. & tom. 2. quæſt. 44. ar. 4. & 5. & præcipuē ex priuilegio Sixti IV. & Pauli III. Societati Jeſu conſeſſo.

9 Confirmatur, nam decimæ, & canonica portio pari paſſu ambulant, & certum eſt, quod de dote Eccleſiæ decimæ nou debentur, Gloſa in *cap. nouum genus exaditionis, de decimis,* & habetur in 16. q. 1. cau. quæſti, & magis expreſſē in Clem. 1. de decimis, cap. Religiōſi, & cōſtat ex decimis hic immediatē ſuprad.

10 Tertio, quarta funeralis debetur Parocho, vel Epiſcopo de bonis, & in bonis defuncti, prout colligitur ex *cap. Nos inſtituta 1. de ſepulchris, ibi, Tertiam partem ſui iudicij, hoc eſt,*

C c

est eius, quod reliquit huic Ecclesie, in qua elegit sepulturam, ubi idem docet *Glos.* & replicatur in 2. cap. eod. tit. quod incipit *Relatum*, ibi, *Omnia verum, & possessionum, quas pro salute anime sue decreverit d. povere.*

11 Plenè Oblati, de quibus agitur, nihil habent, nisi alimenta sibi præstita à Monasterio, cui se, & sua omnia obtulerunt, secus non dicerentur picatè Oblati, nec Viri Religiosi, & Personæ Ecclesiasticæ.

12 Perinde, inanis est actio Actoris, quæ Rei convenit excludit inopia. Quia ex nihilo nihil fit, & non entis nullæ sunt partes. Hinc, inopes, & pauperes, ob bonorum carentiam, nec ad decimas, nec ad Canonicam portionem tenentur, essi salutaris pabula de manu Parochi recepissent per multa tempora.

13 Quod procedit in Concionatore, si in sæculo moretur, quia, nihil possidet, & ubique gentium repetitur sub potestate sui Prælati, *Miranda, in Menali Prælat, tom. 7. quæst. 48. ar. 9. concl. 3. Hier. Rodrig. in compend. resol. 18. nn. 15. Barbosa, multis allegatis de officio, & potestate Parochi, cap. 25. nn. 28. & Rodrig. tom. 1. q. 39. ar. 4. ex multis allegatis dicit, quod si Novitius egrediatur intra annum Novitatus à Monasterio, & cum habitu, in domo Patrum curctur, sibi decedat, sepeliatur in eius Convento, sine aliqua obligatione ad quartam funeralem, & sequitur *Layman, lib. 3. de vitim. volent, sect. 5. tract. 5. cap. 12. q. 4. verba dicit quærit, ibi, sine obligatione solvendi quartam Canoniceam.**

14 Quibus addo, ita Sacram Congregationem declarasse, prout refert *Laur. Pyr. tom. 2. quæst. 22. m. Consil. 7. Tit. V. in §. 10.* ubi recensentur quatuordecim casus, pro declaratione hæc Congregationi præpositi, quorum decimus est sequentis tenoris.

Morendo si Frati, come autene alle volte, & in particolare de' Canonici Regulari Lateranensi, fuori del Monasterio, in casa de' loro Patroni, & banchieri Curati ammassati loro i Sacramenti, se possono i loro Superiori farli portare di notte alla loro Chiesa, senza dargliene cosa alcuna al Curato, e senza darli le ragioni Parochiali.

Respondit ad decimum, *Regulares extra Claustra decedentes, posse ad eorum Ecclesias deferri, etiam Parochis inconsultis; hæc ibi.* Quo in loco, bene vides, administrationem Sacramentorum, non semper obligare ad quartam funeralem, patitur cum imitatione non paucis.

15 Nec obstat, quod hi Oblati in sæculo morientes, habeant vestes, & naturæ necessaria, quia hæc item sunt res Monasterii, & ad nutum Prælati incommutabiles, & censentur concessæ in usus incertum, pro vitæ tantum sustentatione.

16 Quæ omnia intelligi habere locum, & procedere in Oblatis, qui habent requiritæ secundum *Canones, & Apostolicas Constitutiones, & Decretis, & Declarationes Sacræ Congregationis* vide tamen, quæ dixi hic super, q. 5. nn. 4. & 5.

Oblatio facta alicui Ecclesie, cui quæritur? Quæst. 23.

Resolvitur per distinctionem quaeritur, aut quæritur, quæ agitur, offertur Ecclesie Regulari, sive alicui Monasterio, & sic ei quaeritur, ut expresse dicitur in cap. 1. *Propositus* 1. de statu Monach. ibi, *Cum Monachus in servientibus debeat proficere quidquid à Ecclesiis taliter offerri coningit, & cap. minus iniqua 16. de excep. Prælat. ibi, Quodquid prædictis Fidelium pietas elargitur, & docet *Glos. Glem. 7. m. eod. tit. ver. audiant, ubi subnectit, & quæritur offertur, summi ubi quibus subnectit accedunt privilegia posita in tract. 13. de excep. 1. q. 10.**

2 Aut res offertur Ecclesie Saculari, & sic subdistinguitur, aut offertur Capellis fundatis intra Parochiam, & sic quaeritur, secundum omnes, Rectori Parochiæ, & docent *Abbat, & Simola in cap. Pastoralis de his, quæ sunt à Prælat. & Barbosa de iur. Eccl. 1. v. v. in §. 2. de Oblationibus, cap. 23. qui est omnino videndus quia omnia tangit, nn. 22. & sequen.*

3 Aut Capellæ, vel alicui Imagini consecrati in aliqua domo priuata, extra Parochiam, & sic acquiritur illi loco particulari, secundum tamen dispositionem Episcopi, *Abbat, in cap. dilectus, nn. 4. de off. Ordinari.*

4 Quod dictum multis citatis, sequitur *Athys. Ric. p. 2. dec. Cur. Arch. Neap. dec. 170. n. 6. & Ric. Carol. 1. apud in quibus, tract. 1. C. de Sacros. Eccl. ver. pio ingress. post cap. 5. nn. 15. ubi nn. 18. ait, quod dominium, & possessio prædictarum oblacionum, ipso iure, transferretur in Ecclesiam, ad quæ pertinet, absque aliquo facto hominis, & quod talis possessio multos bonos effectus nobis operatur, quot, & quales vide illam, quia crudité, & latè loquitur.*

Oblaciones factæ Capellæ Sanctissimi Rosarii, vel Nominis Dei, aut alterius Confraternitatis, an possint à Confratribus eiusdem, ad libitum distribui? Q. 24.

HÆC quaestio fuit nupèr in facti contingentia valde controuersa inter Nos, & Confratres Societatis Sanctissimi Rosarii, in Ecclesijs nostris erectæ.

Quippè qui rogati à quibusdam Monialibus, volebant de pecunijs, quas ex Fidelium elemosynis in capula pollebant, in fabricam Ecclesiæ earundem, quotulam partem.

erogare, inuitis Fratribus, & Capitulo dicte noſtrę Eccleſię nō audito ſub pretextu, quōd integram foret eſt; de huiusmodi oblationibus ad libitum diſponere ſob quod P.M. *Prater Remigiuſi Serapha Venetus*, fuit conatus in ſuis *Moraliſis quaſt.* 40. de re huculentę diſcurrere.

2. Ad quem Ego bēdī inam negatīe rēpondeo, dūcorque ex multis. Et Primō, quia res oblata Eccleſię Regulari, vel Capellā fundatis intrā ipſam, acquiruntur ipſi Eccleſię, vt conſtat ex allegatis iuribus hīc immediate ſuprad.

3. Nominē autē Eccleſię venit Communitas ipſa, ſed Capitulum eīdem, cum ſuo legitimo Capite, vt ex dectis, & docet *Molina de iuriſ. traſſ. 3. diſp. 142. l. D. S. quid ad primum*, ergo.

4. Secundo, quia huiusmodi Conſrateres, & conſimiles, non ſunt domini bonorum, & elemoſynarum dicte Conſraternitatis, ſed Cuiusdā, Depoſitarii, ſeu Conſeruatoris, & puri Adminiſtratores. Et enī nullus eſt dominus bonorum Eccleſię: Deo incarnato excepto, vt dictum eſt ſuprad, & docent *Caiet. 2. 2. q. 42. ar. 8. ubique Bonnes*, & ante eos *Symonius Papa cap. non liceat 12. q. 2.* ergo nulli integrum eſt res Eccleſię alienare ad libitū, ſine rationabili cauſa; Dominus enim ſolus poteſt facere de re ſua, quidquid voluerit, quia dominus eſt, & in re reſta nulli ſubditur.

5. Tercio, ex cap. 13. *anſ. 10. q. 2.* vbi *Damaſus Papa* ita loquitur, *Quia Sacerdotes pro omnibus orare debent, quorum elemoſynas & oblationes accipiunt; qua fronte primum Laici oblationes, quas Chriſtiani pro peccatis ſuis offerunt, vel concedere, vel alius concedere, cū ipſi non debeant ex officio ſuo pro Populo orare? Ob hoc, Papam glorioſe miſſere oportet illos praſumptores in excommunicationem perpetuam, & ceteri metum habent, & amplius, hac in Eccleſia nō ſiant; hęc ibi.*

6. Id ipſum ſtudem loquitur in ſubſequenti Cap. *Cohortatus Papa*, ſub hac forma verborum. *Sanctorum Patrum canonibus conſona ſunt cetera oblationes de ſacraſſimo, & reuerendiſſimo altari Beati Petri, & Saluatoris, & Sanctę Marię Roſendę, aut alijs Eccleſiarum altaribus, ſive crucibus, & Laicis auferri penitus interdicitur, & ſub diſpoſitione anathematis prohibetur, & Eccleſias & Laicos in caſſellari, aut in ſeruitutem redigi, auctoritate Apoſtolice prohibemus; hęc ibi.*

7. Idemque cum maiori emphasi fuit ab eodem *Damaſo Papa* *ibidem can. 15.* dictum, ſub hoc tenore verborum.

Hanc conſuetudinem, qua contra Sanctam Eccleſiam Catholicam angere videtur, omnino interdicimus, ut nullo modo. unquam oblationes, que intrā Sanctam Eccleſiam offeruntur, ſub

dominio Laicorum detineantur; ſed tanquam modo Sacerdotibus, qui quotidē Domino ſervire videntur, liceat, comedere, & bibere; quia in veteri teſtamento prohiberi Dominus panes ſanctos comedere filijs Iſrael, niſi tantummodo Aaron, & filijs eius; qui panes longē erant ab illis paubus, qui nunc in Sancta Eccleſia offerantur; quia illi ſub umbra legis erant; qui vero modo ſub gratia Spiritus Sancti, toto Mundo, Euangelio conſecrati laudationes eſſe videntur; qua fronte, aut qua conſcientia oblationes valis accipere, qui vix valetis pro vobis, nedum pro alijs Deo preces offerre? qui prauus eſt, & contra Dominicum præceptum, & detrimentum animę ſua inſert, qui illud agere conatur, quod ei nullatatione conceditur. Quia omnibus Sanctis Patribus, poſtrisq; Prioribus placuit hanc ſanctionem fieri; & Nos ſimiliter in eisdem perſiſtere volumus, vt nullus audeat, irritum facere hoc, quod conſtitutum eſt, ſi in perpetua damnatione noluerit perſiſtere; ſi quis vero contra hanc regulam noſtram, & contra regulam Sanctorum inuentorum decem, & octo Patrum, qui in ſicrano Concilio hoc conſtituerunt; temerarius praſumptor fuerit, & de cetero oblationes de Sanctis Eccleſiis auferre molitus fuerit, ſub anathematis vinculo ſit colligatus, & condemnatus. Reſpondet aut omnes, fiat; fiat; hęc ibi.

8. Ex quibus collige Primō, quōd ius ad oblationes, eſt Eccleſiaſticum, & non Laicum; ergo ad Clericos, & non ad Laicos pertinet.

9. Secundo, quōd omnis contraria conſuetudo per dictos Textus abrogatur.

10. Tercio, quōd ſicut oblationes, & res Eccleſię irregulari in Episcopis poteſtate conſiſtunt, vt dicit *Gloſas d. cap. 1. ſub ver. Aaron*; ita oblationes, & res Eccleſię regularis, in Prælatorum Regularium poteſtate remanent, ſecundum diſpoſitionem Regule, & Iuris Canonici; ſunt enim Prælati Regulares Episcopis æquivalenter, & virtualiter, vt dictum eſt ſuprad.

11. Quæ omnia proportionabiliter extendē ad illas ſocietates, & Conſraternitates Laicorum, quas clauſas Vilgas appellat, ad quas nemo Secularium admittitur, niſi ad impletis prius Capitulis, & Statutis ſocietatis. Ne namque Sodales habent ſua ſpecialia ſtatuta, à legitimis Superioribus, ſi bi conſirmata, ſecundum quæ debent gubernari; volo dicere, quōd relictum à Conſratribus, vel ab alijs huius priuato Oratorio, ipſi quaeritur, ſecundum diſpoſitionem ſupradictorum Capitulorum, & proinde non alijs diſtribuendum eſt; niſi ſecundum prædicta Capitula, & niſi ſeruatīs iurandis, & congregatis legitime auditis.

204 De Oblatis Religiosorum. Tract. XIII.

Oblationes facta, vel relicta ad certum, & determinatum usum Confraternitati Resarij: an possint in alium usum expendi? Quæst. 25.

Negatiue dictum quia, Prælati Regulares, non sunt Domini oblationum, & elemosynarum, suis Ecclesijs factarum, sed tantum Administratores, quorū est, exequi donantium voluntates: non autē de illis ad sui beneplacitum disponere, vt ex multis ostensum est supra. Quod multo fortius procedit in Confratribus. Hi enim Regulariter puram administrationem habent.

Tum etiā; quia ita reperitur decisū in *Clem. quæ conuincit de Religiosis Domibus*, in 6. vbi inter cetera leguntur hæc formula verba.

Cum tamē ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salua quidē Sedis Apostolicæ auctoritate) conuerti. Hæc ibi, vbi Glossa in per. non ad alium, subiungit, etiam pium, & ad id probandum adducit multa iura, quibus addit. Addit. ad Capell. Tobios. decij. 483. Marec. conu. var. resol. lib. 2. cap. 42. nu. 1. Aloys. Ric. in decij. Cur. Archiep. Neap. decij. 170. p. 4. & Rot. Roman. in vna Brachare. Oblationum 17. Decemb. 1612. corā Emment. Pampbulo.

Hinc, relicta, & data ad honorem B. V. Rosarij; vtputā, ad ornatum eius Statuæ, vel Altaris, vel pro fabrica, vel lampade argentea construenda, non possunt in alium vsum conuerti, nec altari Ecclesiæ concedi. Etenim nulli licet, vnum altare pro alio expoliare, *Scrophia in morali. in d. q. 40. concl. 5. nu. 8.*

Sed, si ita datum ad vnum vsum, ex rationabili causa, in alium vsum necessariū sit conuertendum, cuius licentia requiritur?

Respondet Barboja in *d. cap. quia contingit*, post collectā cum Doctorum, nu. 13. & *de off. & pot. Episcop. allegat. 83. nu. 1. & sequen.* quod solus Papa potest commutare pias voluntates Defunctorum, iusta & rationabili causa existente, vt liquet in *dist. cap. quia contingit*.

Quod ego intelligo verum de iure antiquo communi, & re grati, & notabili. Quia hodie Episcopus, tanquā Sedis Apostolicæ Delegatus, potest victimas Defunctorum voluntates commutare, iuxta dispositionem *Cone. Trident. sess. 22. de Reformat. cap. 6. & sess. 25. cap. 4.*

Nec non Regulares, de iure speciali possunt commutare legata facta suis Locis ad vnum vsum, in alium vsum, sine scandalo tamen illorum, ad quos solutio talium legatorum pertinet, vt constat ex multis *Prælegis*, quorum propria verba extendit *Redrig.*

tom. 2. q. 125. ar. 9. fol. mihi 353. in impres. Vener. de anno 1611.

Peruicaci, si legata ad certum vsum non sufficerent, in alium vsum per Episcopum conuerti possunt, *V. gal. de off. Episcop. cap. 61. nu. 3. Ric. in collect. decij. p. 3. collect. 558.* vbi multas refert ampliationes, & expendit *Decretum Conc. Trid. Layman. lib. 3. de inst. tract. 5. cap. 11. nu. 10. fol. mihi 414. & Guido Papa. dist. 556.*

Amplia Primò, si vsum legati non potest adimpleri, & si res legata non possit deferri pro vso designato, impedimento iuris, vel facti, vel vbi legatum fuisset factum ad certum vsum, non ita necessarium; poterit Episcopus commutare, hæc & similia legata, *Barboja. in d. cap. quia contingit, de Relig. Dom. & in d. allegat. 83. nu. 1. & Diana p. 1. tra. 1. 7. & 3. Miscell. resol. 26. vbi diuersas refert opiniones.*

Amplia Secundò, vt in dictis casibus Episcopus possit commutare pias Defunctorum voluntates; etiā nolente hærede Defuncti, *allegat. grad. nu. 6.*

Amplia Tertiò, vt Episcopus, Capellæ redditus, pro Missis celebrandis deputatos, in paramentorum emptionem, pro vna vice, tantum conuerti possit, pro celebratione, eandem Missarum, *Ric. in dist. collect. ver. 5. causa.*

Amplia Quarto, vt Episcopus, Monasterium construendum in vno certo loco, iussu Testatoris, si ibi construere nequit, possit alibi conferri facere, *Ric. in d. coll. Et in fin. & in 2. p. decij. Cur. Archiep. Neap. decij. 123. nu. 7. Farinac. decij. 126. & alij plures, quos Egomet refero 2. p. tract. 1. q. 42.*

Oblationum prædictarum administratio, an possit Laicis committi, à quo, & ad quem finem? Quæst. 26.

Respondeo, quod licet Clerici non possint dominium oblationum, & elemosynarum, suis Ecclesijs factarum, in Laicos transferre, cum sit Ecclesiasticum, & ad Laicos non pertineat, vt constat ex decis. & ostendit ex multis *Barboja. de iur. Eccles. nu. lib. 3. sub tit. de Oblationibus, cap. 23. à n. 5. vsquē in finem.*

Nihilominus, possunt Laici illarum administrationem conferre, ad finem, illas expendendi in pios vsum eiusdem Capellæ, aut Societatis, prout legitime Superioribus videbitur expedire, Et moneo ex multis.

Primò, quia administratione hæc, de qua agitur, non est Ecclesiastica, sed Laicalis; est n. puta, & simplex exequutio rei commissæ.

Secundò, ex quotidiana praxi omnium fere Ecclesiarum, quibus à Christianis oblationes fiunt.

3 Tertiò, quia ita fuit sepe decifum in varijs Tribunalibus, teſte R^o. Roman^o Toletana^o elermolynarum die 29. May 1619. cordm. R. P. D. Pirouano, Aloyſi. Ricc. 4. par. decif. Cur. Archiep. Neap. decif. 170. an. 11. & Seropha in 6. 349. cancl. 3. nu. 6.

6 Quarto, ex Bulla Pij V. incip. Conſueuerunt Romani Pontifices, vbi in §. 5. hæc præciſa verba leguntur.

Necnon eiſdem Conſraternitatibus, ſeu Sodaliſtatibus, quod illarum ad id deputati Conſreres, omnia, & ſingula, oblationes, & legata, ſeu donationes, aut alias quouis modo, ſive in teſtamento, ſive codicillis, aut alia viſtima inter viuos voluntate illis reſiſſa, & erogata quacunque, quocunque, & qualiacunque, etiam ſi ſpeciali nota digna ſint, perſcipere, exigere, legare, & in Conſraternitatibus huiſmodi pios vſus conuertere, etiam Ordinarij Locj, aut cuiusvis alſtenuſ licentia deſuper minime petita, ſibi, & ſi- ciat poſſunt, hac ibi.

7 Quintò, in quibus expende, quæſo, ly ad id deputati, & dices, ergò hi Conſreres, nõ propria auctoritate, ſed ex legitima cõmiſſione, non in proprium commodum, ſed in pios vſus propriæ Eccleſiæ, & Sodaliſtatum, poterunt dona recipere, & donata cuſtodire, & conſeruata diſpenſare; ſecus peccant mortaliter, & tenentur reſtituere.

8 Et adde, quòd licet Reſtor Eccleſiæ poſſit Laicos deputare, vt nomine ſuo elemoſynas, & oblationes recipiat, & cuſtodiat.

9 Nihilominus, hi Deputati non debent illas accipere de altariſ quia, vt de comuni aduertit Ricc. vbi ſuprà, inhonestum eſt, Lai- cos ponere manus ſuper altares, vel illos ex- tendere ad muros Eccleſiæ, vel Capellæ Ro- ſarij, vbi appenſa manent vota, in ſignũ gra- tiarum acceptarum, vel in augmentum deuotionis Chriſtiſidelium, ad huiſmodi Loca conſuetum.

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Tract. XIV. De Conuersis.

Conuerſio quid ſit, & quomplex, & unde dicatur? Q. 1.

Laici in ſaculo ſtantes, an poſſint ad habitum Conuerſorum admitti? Q. 2.

An hi Conuerſi, qui profeſſionem ſolemennem ſunt emiſſuri, debeant recipi in aliquo designato Loco, & ibidem peragere probationis an- num? Q. 3.

Si Conuerſi ſint recepti, & profeſſi in Locis, & Monaſterijs designatis, verum probationis an- num alibi, & in Conuena non designato pe- ragerint, an ſit bona, & valida illorum pro- feſſio? Q. 4.

Qualitates, & circumſtantia obſeruanda in re- ceptione, probatione, & profeſſione Conuerſo- rum, collecta ex ſuprapoſitis Decr. Sac. Con- greg. & Bull. Summ. Pontific. quæ ſunt Q. 5.

Fratres Conuerſi in Ordine Prædicatorum, an verò, & propriè ſint vni Religioſi, & Perſo- na Eccleſiaſtica? Q. 6.

An huiſmodi Conuerſi gaudeant privilegio Ca- nonis, ſi quis ſuadente, &c.? Q. 7.

Conuerſus nulliter Profeſſus, an gaudeat iam diſſo privilegio Canonis? Q. 8.

Conuerſi Profeſſi, ſi ſint Apoſtata, vel ſine habi- tu incidentes, an gaudeant prædiſſo privi- legio Canonis? Q. 9.

Conuerſus non baptizatus, niſi deſerat Religio-

nis, habitum, an gaudeat diſſo privilegio Ca- nonis? Q. 10.

An hi Conuerſi Laici, ex quo in Religionibus ap- probatis Profeſſionem emiſerunt, poſſint ad illarum Dignitates, & Prelaturas eligi, vel aſſumi? Q. 11.

An prædiſſi Conuerſi Laici, vt ſuprà Profeſſi, poſſint ſaltem habere vocem aſſiuam, & ſuf- fragari in electione Prælatorum Ordinis? Q. 12.

An hi Laici Conuerſi, vel Tertiarij degentes in- tra ſeptu, poſſint licitè ſacra vaſa tangere; ut- puta, Calices, & Corporalia, & vi ſuperpel- lico lineo? Q. 13.

An hi Conuerſi Laici, ſaltem inſtrà probationis annũ, poſſint ad ſtatum Clericorum tranſire, & vi Clerici ad ſacros Ordines promoueri? Q. 14.

Quid ſi Conuerſus cum ſola licentia Præla- torum Ordinum, vel ex ſe, ſine licentia S. Sedis, ordines ſacros ſuſceperit? Q. 15.

Conuerſi à Noſtro Ordine Apoſtataſtes, ſi in Apoſtaſia ſacros ordines ſuſceperunt, eam poſtmodum in Religionem redeunt, an poſ- ſint, ſaltem conſecratam, vel album habitum deſerre? Q. 16.

An hi Laici Profeſſi poſſint ad alias Religiones tranſire? Q. 17.

Conuerſi, vbi conſequuti fuerint Breue à Papa, de ſe tranſferendo ad habitum Clericalenũ, quo-

quoniam modo sint recipiendi ad talem sta- Clericus à Choro relictus, & in Statum Conuer-
rum? Qu. 18.
Religiosus Choro destinatus, an possit ad Ordinem Conuersorum transferri? Qu. 19.

DE CONVERSIS

Tract. XIV.

Conuersio quid sit, & quæ sit, & unde dicatur? Quæst. 1.

1 **C**onuersio, vt à nomine exordiar, interdum pro conuersatione ponitur, sæpe verò pro inuersio, suæ inuersione, quod est inuersum ire, & venit à verbo inuerso, inuertis, scilicet inuolutum mutatur, quod est, ordinem, aut primum statum permutare; teste Calpurnio.

2 Et potest fieri multis modis, Primò, ab infidelitate ad fidem Catholicam, vt in toto tit. de Conuersione infidelium.

3 Secundò, à peccato ad statum gratiæ, iuxta illud Isaiæ 2. & Ezechie. cap. 1. conuertimini ad me in toto corde vestro, & ego conuertar ad vos. De qua latè Glossa canon. conuertimini, cau. 34. q. 3. de pen. dist. 1.

4 Tertiò, à seculo ad Religiosum, prout in tot. tit. de Regul. & transiunt ad Religionem; quæ pariter potest esse multiplex. Nam quidam à seculo, ex sola deuotione, nulla facta professione, ad Religionem conuertuntur. Quidam verò, professione emissâ. Quidam, ad seruitiū Choro; Quidam verò ad obsequia præstandum. Quidam ex cōtractu, Quidam verò sine cōtractu, Quidam personalitèr, & realitèr. Quidam verò realitèr, sed non personalitèr. Quidam plene, & perfectè, Quidam verò semiplenè, & imperfectè, de quibus non pauca dicta sunt hic immediatè suprà de Oblatis.

Laici in seculo stantes, an possint ad habitum Conuersorum admitti? Qu. 2.

1 **V**tique Laici, etsi sint illiterati, aut illegitimi, possunt ad habitum Conuersorum admitti; seruatis tamen alijs de iure seruandis; & maximè Decretis, & Institutionibus Clementis VIII. impèr sub Urbano VIII. à Sacra Congregatione approbatis, & editis pro educatione, & receptione, & institutione Laicorum Conuersorum; qui in aliqua approbata Religione, trium votorum Professionem emittunt, de quibus suprà latè

egi in tract. de Recipiendis.

2 Et præsertim hi Laici, ad hoc, vt sine idonei ad habitum Conuersorum, debent habere annum vigesimum suæ ætatis; non criminosi, non ære alieno onusti, non rariocinii obligati, non vxorati, non senes, nec debiles, & impotentes ad manualia seruitia; debent denique paucis exceptis, ea habere requisita, sicut, & qui ad habitum Clericorum admittuntur; vtrâ eâ, quæ requiruntur secundum propria Statuta, à S. Sede approbata, & quæ infra noto de Qualitatibus Conuersorum.

An hi Conuersi, qui Professionem solemnem sunt emissuri, debeant recipi in aliquo designato loco, & ibidem peragere probationis annum? Qu. 3.

1 **C**onuersi, in Dominicana Familia, non possunt recipi sine speciali licentia P. Prouincialis; qui non potest, aliquè ad habitum Conuersorum recipere; nisi de consensu Prioris, & duarum partium Fratrum, qui sunt de Conuentu, in quo fuerit induendus, & sit filius, vt in cap. 13. de Recipiendis, 3. dist. 1. fol. 43. colum. 1.

2 Nec admitti antè completum vigesimum ætatis suæ annum, & nisi saltè præcipua doctrinæ Christianæ capita nouerint; prout Sixtus V. & Clemens VIII. decreuit in Institutionibus editis pro receptione, & educatione Nouitiorum, quas habes suprà, & notatur in cit. loc. nostræ Constitutionis.

3 Nec in aliquo alio loco, nisi in Conuentibus designatis, vel designandis ex Decreto eiusdem Clementis, & Sacræ Congregationis, & ex Motu proprio Urb. VIII. quæ omnia suprà posui, & præsertim ibi. Nec quemquam ad habitum Regularem suscipiendi, nec etiam Conuersus, nisi in Conuentibus, Monasterijs, & Domibus, auctoritate eiusdem S. D. N. prædicti in iniqua; Prouincia designandis, recipere, aut receptos ad Professionem admittere, nullo modo audeant. Nec profiteri, nisi in eisdem Conuentibus designatis, & elapso probationis.

tempore hoc est, completo vigesimo primo anno aetatis suae, ut distanti est.

4. Immo, ubi est consuetudo in nostro Ordine, ut ipsi Tertiarii, ibi nullus ad habitum Conuersorum potest recipi, nisi prius per duos annos in habitu Tertiarii Conuentui inferuerit, ut his eius spiritus, atque vires, quibus praecipue in Fratribus Conuersis ordo nosse opus habet, probentur.

5. Qui vero consuetudo non est recipiendi Tertiarii, sicut statutum, ut recepti ad habitum Conuersorum; Principibus annis integris habitu Conuersorum differant, quo bene uia eorum vires, & obsequia videantur, & probentur; eius idonei sint ad labores. Deinde vero post huiusmodi annos certis in eodem habitu pro probatione illis assignentur, ita, quod si bene, ut par est, se gesserint, ad professionem post tertium, aut quarta transierint; hanc ibi, sed a. col. 1.

6. Quod fit, ut in tali casu, si inueniri fuerint capaces, nequeant profiteri, nisi excesserint, aut quarta tertium supra vigesimum, cum ante vigesimum completum non possint ad habitum Conuersorum admitti, iuxta praecipuum, si. q. 1. a. Clemens. & Urban. VIII. quae hoc omnino praecantur.

Si Conuersi sint recepti, & professi in Locis, & Monasterijs designatis; non tamen probationis annum alibi, & in Conuentu non designato peregerint; an sit bona; & valida illorum professio? Quasi. 4.

1. Quidam perficientius Decreta legentes, putarunt, validam esse per illa verba Decretorum (Recepti, & Professi) & consequenter ad nihil aliud teneri; cum ibid. nulla alia fiat mentio de anno probationis, & tractu nouitatus.

2. Attamen, falsiuntur toto caelo; quia hic professio debent recipi in Locis designatis, & in illis permanere, & cursum Nouitatus agere, & co. elapso profiteri, quae copulatim requiruntur; secus autem, inualide profiterentur; quod, clare constat, tam ex verbis Decretorum Clementis, quam in Motu proprio Urbani VIII.

3. Urbanus enim attendens, quod horum, & consilium probationis annos non haberet in Locis, & Conuentibus approbatis, contra praedicta Clementis VIII. Decreta, ac promitte salum professionem, nullam, & irritam fuisse; mandauit, & commisit, motu proprio, & ex certa scientia, die 11. Aprilis 1631. ut ratiocarentur hic inualide professiones; cuius Bullam supra habes in tractat. d. Locis Recipiend. & praefertim colligitur id, quod dico, ex illis verbis, *annum probationis in Monasterijs, seu Domibus Regularium, ad id*

designatis, minime fecerunt; item ex alijs, quae sunt in principio illius Motus proprio, ibi, Cum itaq; sicut accepimus, quod plures Ordinum, Congregationum, & Institutum Regularium Professores, ad habitum Regularem recepti, probationis annum in Monasterijs, seu Domibus regularibus ad id designatis, vel ab Apostolica Sede approbatis, minime fecerint; proindeq; iuxta Causam, scilicet record. Clement. 1. a. VII. praedecessoris nostri, desuper eandem, p. 1. so per eos subuol. emissam inualida existat. & obsequios praedicti, &c. ut infra; quod ite colligitur ex titulo, & rubrica praedicti Motus proprio, ibi, Super Professionibus per Regulares emissis, non factis in Locis designatis Nouitatus; rubrica enim attenditur, sicut, & textus, ut infra docent; quibus addo, quod seors facere, esset eludere mentem Summorum Pontificum, & tot. Constitutionum, & Decretorum causam finalem, euertere, vel tollere; etenim Romani Pontifices, ea ad id designarunt Loca, in quibus viget Regularis observantia, ut in eisdem permanentes, vitam Regularem amplexi esset; trahitur enim mores, & consuetudines, quid enim referret in loco virtutis observantiae habitum, suscipere, & mox adire locum vite conuentuales, & conuentualiter vivere, & postmodum redire ad profectum in loco Regularis observantiae; hanc enim omnia vaster herent, contra intentionem, & sententiam metem tot Romanor. Pontificum; immo, si huiusmodi Conuersi haud teneantur cursum Nouitatus agere in Locis designatis, essent, ac ficerent melioris conditionis, quam Clerici; quod non est dicendum.

4. Exinde collige, eos, qui in Locis non designatis Nouitatum peregerunt, etiam si in eisdem habitu susceperint, aut professionem emisserint, praedictis Decretis comprehensos; prout bene notat Ioan. Bapt. Lixana tom. 2. Summ. Q. R. R. in cap. 8. n. 26. in fin. & Bordon. tom. 1. resolut. 26. q. 3. a. 81.

5. Nec his obstat Declaratio quarta, facta in nostro Capitulo Generali, Romae celebrato, sub anno Domini 1629. ibi, Declaramus circa caput 15. nostrarum Constitutionum, quod Conuersi in Conuentibus in quibus possunt recipi, non obligantur educari in domo Nouitatum, neque comprehenduntur in Decretis de Nouitijs; sed seruatur circa illos Bulla Sixti V. quae praecipitur, ut habeant viginti annos completos, & sint in doctrina Christiana sufficienter instructi; & quod uel declarauit Congregatio Reformationis Regularium, die 20. Iulij 1601.

6. Quia verum est, quod Conuersi non debent educari in vna, & eadem domo, seu parte, & loco Conuentus designati, ubi educantur Nouitj Clerici, sed separatim, prout colligitur ex supra dictis Decretis, ibi Conuersi ipsi a Clericorum Nouitijs, separatus ad dñ.

dormiendum Locus (quantum commodè fieri poterit) assignari præcipitur.

7 Illi tamèn, hac separatione non obstantè, Magistro Nouitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Conuentuum, iuxta Ordinis statuta debèt esse subiecti, eaque in Locis designatis agere, & addicere, quæ infra dicam, colligendo ex præcitatæ, quæ spectant ad Conuentuum statum, Remig. Sero-ph. in *quest. Moral. quest. 8.* latè in proprijs terminis.

Qualitates, & circumstantia obseruanda in receptione, probatione, & professione Conuersorum collecta ex suprapositis Decretis Sac. Congreg. & Bull. Summ. Pontif. quæ sunt Quæst. 5.

1 **P**rima, si quis annis 25. excedens, ad habitum Regularem admitti postulauerit, & talis eruditionis expertus fuerit, in Conuersorum tantum, quibus literarum scientia non est necessaria, numerum referatur ipsi autem Conuersi non recipiantur antè 20. ætatis suæ annum; & nisi satè præcipua doctrinæ Christianæ capita nouerint.

2 Secunda, quia quarundam Religionum mos est, necdum Conuersos ad Professionem admittendos; verum, & Oblatos, ut vocant, recipere; circa ipsorum Oblatorum receptionem vnaqueque Religio suas peculiaries Constitutiones, specialiaque Institutum obseruare tenetur.

3 Tertia, cum autem, licet Clericorum, benè instruendorum cura debeat esse præcipua; Conuersorum tamèn Religiosa instructio, non sit prætermittenda; quin potius æquanimiter amplexanda; quandoquidem, satis exploratum est, illorum etiam, cum Regulam proficiantur eandem; perfectam educationem; tum Religioni decorem, & ornamentum, tum alijs Christianis debitis ædificationem, exemplum, atque utilitatem afferre. Conuersis ipsis à Clericorum Nouitiatu separatus ad dormiendum locus (quantum commodè fieri poterit) assignari præcipitur. Illi tamèn, hac separatione nõ obstantè, Magistro Nouitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Conuentuum, iuxta cuiusque Ordinis Statuta, & Constitutiones subditi esse, & obedientiam præstare debebunt; à quo nõ tantum circa corporalia obsequia probandi, & exercendi, verum etiam pro eorum capacitate, & commoditate, de spiritualibus, præsertim de modo mentalitèr orandi, diligenter instruedi erunt, quod, vt commodius fiat, ad Capitula, & spirituales Conciones, quæ per Magistros Nouitijs fieri solent, ac-

cessari debeant, & in Ecclesijs, statutis horis conueniant, nisi tunc in suis officijs actualitèr occupati fuerint.

4 Quarta, tempore verò probationis elapso, jñ tantum, qui non solum Religiosæ perfectionis capaces, sed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperi fuerint (dummodo ætatis suæ annum, quò ad Clericos decimum sextum, quò verò ad Conuersos vigesimum primum exceßerint) ad Professionem admittantur.

5 Quinta, qui ad Conuersorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.

6 Sexta, Superior cuiuslibet Conuentus in quo Nouitiatu fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo vniuscuiusque Nouitijs Professio regitretur, illamque Nouitijs Professus propria manu, & duo testes, qui præsentés fuerint subscribant.

7 Conuersus verò litterarum ignarus Professus in eorumdè testium, quos subscripserint præsentia, propria manu signum crucis apponat, asseruatque liber, & custodiat in Archivo, ubi scripturæ ad Monasterium, seu Conuentum pertinentes reponi consueuerunt; cætera autem vide in supradictis Decretis.

8 Quæ non obligant (meo videri) nisi pro Conuentibus designatis, vel designandis à Sæcra Sede, in Italia, & Insulis adiacentibus exceptis similiter quibusdā, prout sunt Carthusiani, & Fratres Minores strictioris obseruantiz, Capuccini Sancti Francisci, Reformati, seu Regulares viridis obseruantiz Ordinis Sancti Dominici, & alij plures; vt *ibid.*

Fratres Conuersi in Ordine Prædicatorum, an verò, & propriè sint Viri Religiosi, & Persona Ecclesiastica Quæst. 6.

1 **R**esoluo affirmatiuè quæstum illud, namquè verè, & propriè dicitur Religiosus, & Persona Ecclesiastica, quò in aliqua Religione, à Sancta Sede approbata iurat, & vouet, obseruare Votum Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ; prout latè probauit in *quest. 7. de Tertiusque Coniugatis*, & est de mente *D. Thomæ, & Conc. Trid.* & habetur in *cap. cum ad Monasterium de Stat. Monach.*

2 Hi autem Conuersi in nostro Ordine, per plures annos sunt in Nouitiatu, sub cura Magistrorum, quo peracto, ad præscriptum Regulæ in manus Prælati solennem Professionem emittunt, iurantque, obseruare Religionis vota, nec nõ, & in ea permanere, & vinctore, vsque ad mortem, secundum Regulam *S. Augustini, & Institutiones Fratrum Prædicatorum*; ergo sunt verè Religiosi, & Persona Ecclesiastica.

clasticæ, & sepe spūs magnæ perfectiōnis, & bonitatis; nec video, quid eis desit, ob quod non possint dici verē Religiosi, & Personæ Ecclesiasticæ.

3 Hi quidem, dimisso sæculo, habitum Religionis suscipiunt, conuertuntur ad Dominum, & se perpetuò mancipant obsequijs approbatæ Religionis.

4 Stant sub obedientia Prælati, & manducant panes in sudore vultus eorum; etenim recipiuntur ad labores, & Religioforum seruitia, ut in nostra Cōst. dist. 1. c. 13. tex. 3. fol. 43.

5 Proinde, appellantur Laici, non quod sæculares sint; sed quia ex instituto non possunt Ordines suscipere, nec Choro inseruire, prout faciunt alij Clerici.

Et colligitur ex cap. duo sunt genera 12. q. 1. & expressius ex cap. ut lex continentia 27. q. 1. ibi, Conuersi professi, & sic ibid. computantur inter Personas Ecclesiasticas.

6 Et tandem ad omne os obstruendum, id expresse concessit, & declarauit Sixtus IV. pro Tertiarijs, qui, ceditis tribus votis essentialibus, stant sub Regula, & iurisdictione Prælati Ordinis Mendicantium, Rodriq. tom. 3. R. R. q. 72. ar. 1. cōcl. 3 & Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 36. ar. 3. cōcl. 2.

7 Id ipsum nobis in specie cōcessit Paulus Papa III. sub anno Domini 1543. anno sui Pontificatus octauo, quæ est tenoris sequentis, & habetur in Bull. nostri Ordinis fol. mihi 207.

Paulus Papa III. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nupè fecistis, quod licet alijs sgl. record. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster, acceperit per eū, quod quidā Fratres, & Sorores Tertij Ordinis S. Francisci, ex eius, vel prædecessorum iuramento Rom. Pontif. speciali concessione collegialitè viuentes, post annu probationem in manibus sui Ministri, seu Ministra, ob eorum Collegio canonicè electi, vel electæ, eorū toto suo Collegio tria substantialia vota emittebant, & quod à plerisque dubitatur, an talia vota essent solemnia, & Religionis obseruantia obligarent, per suas literas decreuerit, & statuerit, vota præfata, ut præmittitur emissæ, vel quæ in futurum emitterentur de cetero, eam vim, & efficaciam habere, quam solemnia vota habent, & omnem inducere effectū, quem inducant ipsa vota solemnia, scilicet per quoscunq; Religiosos, & Religiosas de Religiosis, à Sede Apostolica approbatis, mandans omnibus, & singulis cuiuscunq; gradus, dignitatis, conditionis, ordinis essent, sub quorum cura, vel iurisdictione Fratres, vel Sorores præfati degebūt, vel morabantur, aut degere, vel demorari cōtingeret in futurū, ne de cetero Fratres, vel Sorores præfati, præfata vota, modo præfata emitterent, matrimonij de cetero cōtrahere, seu antè cōtrahē, post emissæ vota huiusmodi cōiungere, vel Religionē

ipsam dimittere, & ad secularem vitam redire, permitterent. Quod quæ si ipsi Fratres, & Sorores contrarium fecissent, matrimonium huiusmodi nullum fuisse, & esse, Apostolica auctoritate decernerent, ac ipsos Fratres, & Sorores, id facientes, excommunicationis sententia innotatos, tandem denunciant, donec ad eor reuerentes habitum dille Religionis resumerent, & votum, ac professionem suam, in xta statuta, & consuetudines dille Ordinis obseruarent, meruissent quib huiusmodi excommunicationis sententia, à suis Superioribus absolutiōne obtinere, put in eisdem literis plenius continetur, ac omnia, & singula præuilegia, & iudicia, Apostolica auctoritate eidem Ordini Sancti Francisci quomodolibet concessa, vobis, & Ordini vestro generalitè communicata fuerint. Nihilominus, quia littera Trædecessoris huiusmodi vobis, & Ordini vestro prædictis, ac sub cura degentibus Sororibus tertij Ordinis, seu tertia Regula Sancti Dominici, & specialitè communicata non reperitur à nonnullis basatur, an littera prædecessoris huiusmodi etiam in Fratribus, & Sororibus dille tertij Ordinis, seu tertia Regula Sancti Domini collegialitè, ut præfertur, videntibus, qui tria vota huiusmodi emittere cōiungerent, secum sibi vendicent. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, ut omnem hæsitandū materiam tollere, aliūq; vobis, & Ordini vestro præfato, in præmissis opportinè providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur quæcumq; animarum salutem obuiolantia dubia de cordibus fidelium tolli cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati, dilla auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, ac statuimus, quod vota per Fratres, & Sorores Tertij Ordinis, seu tertia Regula Sancti Dominici huiusmodi modo emissæ, secundūq; vota per Fratres, & Sorores dille tertij Ordinis Sancti Francisci emissæ, in xta decretum prædecessoris huiusmodi, solemnia sint, & censcantur, & eundem effectum prædictum faciant, & ad Religionis obseruantiam ardeant, & obligent, mandantes omnibus, & singulis, sub quorum cura, aut iurisdictione Fratres, aut Sorores Tertij Ordinis, seu tertia Regula Sancti Dominici huiusmodi degunt, & morantur, seu in posterū degere, vel morari cōtingerit, cuiuscunq; gradus, dignitatis, ordinis, aut conditionis existant, ne de cetero Fratres, vel Sorores Tertij Ordinis, seu tertia Regula Sancti Dominici huiusmodi, qui prædicta vota, modo præfata emisserunt, matrimonium contrahere, seu antè cōtrahē post emissionem huiusmodi cōiungere, aut Religionem ipsam dimittere, & ad secularem vitam redire permittant. Quod quæ si ipsi Fratres, vel Sorores contrarium fecerint, matrimonium huiusmodi nullum fuisse, & esse, eadem auctoritate decernerent, ac Fratres, vel Sorores hoc facientes, excommunicationis sententia innotatos, esse tandem denunciant, donec ad eor reuersi, habitum

Religionis Sancti Dominici resumptis, & votum, ac professio suam, secundum statuta, & consuetudines dicti tertij Ordinis, aut tertiam Regulam, modo predictam collegialiter vinctis obierunt, necanturque ab huiusmodi excommunicationis sententia à suis Prioribus absolutionem obtinere, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dictis Prædecessor in literis suis voluit, non obviare; ceterisque contrariis quibuscunque. Latam. Romæ apud Sanctum Marcum, sub auctoritate Pape scilicet, die vicesimæ sextæ Julij 1542. Pontificatus nostri anno octauo.

8 Quapropter, præfati Conuersi, vt supra Professum, non possunt validè matrimonium contrahere; nec item testari, ex cap. quia ingreditur Monasterium 19. q. 3. Nec habere proprium, nec subesse Laicis, aut iurisdictioni Episcopis Locis Ordinarij.

9 Sed sunt immunes, & exempti, sicut alij Professum; quorum in omnibus, & per omnia gaudent gratis, & fruuntur priuilegijs, vt bene prædicta probat D. Reg. Tapia in authent. ingressi, verbo sua, cap. 10. num. 3. & Grammatici. consil. civilis 102. num. 7. & 8. optimè Coward. de sent. excomm. p. 2. §. 2. nu. 8.

An huiusmodi Conuersi gaudeant priuilegio Canonis, si quis suadente, &c. 2. Quæst. 7.

1 **I**ta professio, id est, quod nomine Monachi venit quilibet Religiosus Professus, cuiusvis Religionis approbatur, vt in cap. cum illorum, de sent. excomm. & cap. Religiosus, eod. tit. in 6. & cap. non dubium, eodem tit. & cap. ex temore, & cap. Parochianos, Syluius sum. ver. Ecclesia 1. q. 5. §. 6. Anula 2. p. cap. 5. disput. 2. dub. 1. concl. 4. & Graff. p. 1. lib. 3. cap. 49.

2 Quod procedit, etiam si Conuersus sit tantum Nouitius; quia nomine Monachi venit etiam Nouitius non Professus, Layman. lib. 1. traët. 5. p. 2. cap. 5. de excomm. nu. 2. vbi latè explicat Canonem, si quis suadente Diabolo, in Clericum, vel Monachum manus violentas intulerit, & Bonae. tom. 1. de excomm. disp. 2. q. 4. p. 3. nu. 7. proposuit.

3 Et habetur expressè in d. cap. Religioso, de sent. excomm. in 6. vbi hoc priuilegium extenditur ad Nouitios, etiam si sint admissi ad Religionem, autè annos pubertatis; satis enim est, quod in communi sub obedientia vuant, & deserant Religionis habitum.

4 Secus autem dicendum, si foret Nouitius admissus antè rationis usum; quia, ad hoc, vt sit de corpore Conuentus, prærequiritur proprius consensus, sine quo haud posset Religiosorum gaudere priuilegijs, Sanchez in opere Morali, lib. 5. c. 4. nu. 24. Bonae. vbi supra, Marell. Megal. in paup. lib. 4. cap. 2. quæ-

st. 5. nu. 39. & Nauarrii consil. 12. de Regul. & consil. 1. eod. tit.

Conuersus nullitèr Professus, an gaudeat iam dicto Priuilegio Canonis Qu. 8.

1 **E**T quidem, gaudere censo; nam Conuersus per Professionem inualidam non prouatur habitu, quem assumpsit, nec definit esse pars, & membrum Religionis, in qua intendebat profiteri; etenim remanet vti vnus de Nouitijs, ad quos etiam extenditur Canonis priuilegium; quandoquidem hoc priuilegium Canonis, in his, fundatur in assumptione habitus Religiosi, quemadmodum, & in Clericis fundatur in Ordine, quo quis Deo consecratur; ita communiter Doctores.

2 Quod procedit, & est verum, etiam si Conuersus, sua culpa inualidè esset Professus, Franciscus Bordon. tom. 1. var. resol. 28. de perussione in Religiosos, q. 9. nu. 24. Diana 4. p. resol. moral. traët. 1. resol. 31.

3 Secus autem dicendum, si sit receptus ad habitum Religionis iniuste, nullitèr, & non canonicè; quia inualida admissio, ob quamcumque causam, sed inualidus in Religionem ingressus, nullum confert priuilegium, Sanchez in opere morali, lib. 5. cap. 4. nu. 24. & Bonae. tom. 1. de excomm. disp. 2. q. 4. pun. 3. præp. 2. nu. 7.

4 Nam sicut Clericus inualidè initiatus prima tonsura (vtputa, quia eam recepit ab alieno Episcopo, absq; licentia proprii Episcopi) non gaudet priuilegio Clericali.

Ita a pari, & Nouitius, si inualidè Religionem ingrediatur, non gaudet Religiosorum priuilegijs.

5 Et habetur expressè in cap. 2. §. 4. dist. vbi ponitur casus, quod si Seruus fiat Clericus sine licentia Domini sui, Canonis priuilegio non gaudet, ibi, Porro Seruus non canonicè consecratus, postquam de gradu ecciderit, eius conditionis sit cuius fuerat antè gradum, Marcell. Megal. 3. p. Inst. Confess. lib. 4. cap. 2. quæst. 5. nu. 38. ver. sed quid dicendum; Quod bene nota contra nonnullos oppositum tenentes, aut intelligentes, decisionem prædictam, habere locum post declarationem Superioris, ritè factam.

Conuersi Professi, si sint Apostata, vel sine habitu incedentes, an gaudeant prædicto priuilegio Canonis Qu. 9.

1 **E**T dico, gaudere, quia in dictis casibus non desinunt esse Personæ Ecclesiasticæ, & Religiosæ, & colligitur ex cap. Monachi, & cap. de Monachis, de sent. excomm. municationis, Graff. p. 2. lib. 3. cap. 5. nu. 19. Sayr. lib. 3. cap. 2. §. 6. nu. 36. Bonae. de excomm. q. 4. nu. 4.

2 Quod

3 Quod extendit ad electos, & expulsos à Religione, tanquam in corrigibiles; quia, adhuc remanent Religiosi, & debent incedere in habitu Clericali sub Obedientia Episcopi, *Rodrig. tom. 1. quæst. 1. ar. 4. & q. 30. art. 19. & Nogar. in su. consil. 77. de Regularib.*

3 Verum, limita in degradatis; hi quidem fori, & Canonis privilegium amittunt, ut in *cap. degradatio. de penis. in 6. Negal. de exil. lib. 4. de excom. Bordon. tom. 1. variar. fol. 28. q. 7. n. 22. & Summisia in ver. degradatio.*

Conuersus non baptizatus, etsi deferat Religionis habitum, an gaudeat privilegio Canonis? Qu. 10.

1 **R**espondeo, gaudere; quia in Religiosis Mendicantibus Privilegiū fori, & Canonis non fundatur in Professione, nec in caractere alicuius Ordinis, prout est in Clericis; sed tantum in assumptione habitus Religiosi, per quam fit de corpore Religionis, & de statu Mendicantium.

2 Quæ quippè assumptione habitus Religiosi, ob defectum baptismi non læditur, *Bordon. cit. loc. q. 10. n. 25.*

3 Nec his obstat, quod homo nō baptizatus fit incapax Ordinis, & ut dicitur in *cap. 1. & cap. venies. de Præbitero non baptizato. est enim baptismus Ianua omnium Sacramentorum, & docet communiter Theologi, & Canonista, & consequenter, quod sit incapax eorum omnium, quæ fundantur in Ordine, quorū vñ est privilegium Canonis.*

4 Quia in nostro casu, etsi defectus baptismi excludat privilegium Canonis, quod fundatur in Ordine, non tamē excludit, quod fundatur in assumptione habitus, ob quam, fit pars, & Religionis membrum.

5 Et sicut homo non baptizatus, si confugiat in Ecclesiam, gaudet illius immunitate, ratione Locī, in quo reperitur; quia privilegium locale comprehendit omnes existentes in loco; dummodō nō sit de numero exceptuatorum, *Diana p. 4. trañ. 1. resol. 30.* ita omnes existentes in Religione gaudent hoc Canonis privilegio, aliās irrogaretur iniuria Religioni, & turbaretur status eius, in cuius favorem concessum fuit hoc privilegium, de quo in præsentiarum agitur.

An omnes hi Conuersi Laici, ex quo in Religionibus approbati Professionem emiservunt, possint ad illarum Dignitates, & Prælaturas eligi, vel assumi? Quæst. 11.

1 **N**egatiuè respondeo, quandoquidē Laicus non est capax iurisdictionis.

nis spiritualis, qua Subditi in Religione reguntur; vnde de iure Prælatas debet esse Sacerdos, ut expressè dicitur in *cap. nullus, de electis. in 6. cap. 1. de elec. & qualis. Ordin. & in Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 12. ibi, Nemo igitur deinceps ad Dignitates quasunque, quibus animarum cura subest, promoveatur, nisi qui saltem vigesimum quintum suæ ætatis annū attigerit, & in Clericali ordine versetur, doctrina ad suum munus exsequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta Concil. Alexandri Tertiū, in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incip. Cum in cunctis.*

2 Ergo, ut quis sit Prælatas, oportet, ut tempore electionis sit Sacerdos, vel talis, quod saltem possit postea fieri, *Suarez tom. 4. de Relig. trañ. 8. lib. 2. cap. 3. n. 20.*

3 Et ratione probatur; nam potestas iurisdictionis spiritualis, etsi non sit ipsamet potestas Clauium; hoc est, ipsamet potestas remittendi peccata, tamen ordinatur ad illam; immo, ex illa ortum habet, & nascitur.

4 Hæc autem potestas remittendi peccata, solis dūtaxat Sacerdotibus traditur, & committitur, prout vniuersalis Ecclesia testatur.

5 Proinde, Laicus nullatenus potest exercere actus recte iurisdictionis spiritualis, eū sunt censuras Subditis imponere, dispensare in Subditorum votis, vel vota commutare, & similia, *Sor. in 4. sent. dist. 10. q. 1. ar. 4. & Palud. in cit. loc. dist. 14. q. 2. & Syl. ver. Abbatis, s. 1.*

6 Nec obstat, quod Sanctus Franciscus de Assisio in sua Regula, auctoritate Apostolica confirmata, ordinavit, ut Conuersi in ipso Ordine, absquē sacris Ordinibus possint esse Prælati, & habere curam animarum.

Quia, etsi hoc auctoritate Apostolica, fieri poterat; tamen, sapienter iudicatum est, minime conuenire, ut qui nō habent potestatem ad consecrandum verum Christi Corpus, nec item illam habeant spirituales potestates circa corpus mysticum, *Sor. ibi sup. 2.*

7 Vnde, tale privilegium cum sua praxi abiit in desuetudinem, & emanuit per contrarium usum, *Rodrig. eiusdem Franciscanæ Familiz meritisimus Alumnus tom. 1. RR. RR. q. 15. ar. 2. in med.*

8 Immo, à Greg. IX. in Generali Capitulo fuit in specie renouatum; sic ad eū, ut Fratres Conuersi sint inhabiles ad officia Ordinis, qui vsquē tunc dicta officia, ut Clerici exercebant, *Casarius ibi in compen. priuileg. Fratrum Minorum, verbo Laici Fratres, vers. in Cap. Gen.*

9 Et hoc eis à Sancta Sede, tunc, censu, fuisse concessum, ob penuriam Clericorum, & secundum quod hodiè Monialibus conceditur, imple, ut possint Subditis imponere præcepta, etiam obligantia ad culpam, in tali materiz grauitatem, & leuitatem, cogere ad obseruantiam Regule, & Constitutionum, de

linguentes pueri, vota irritare, & alia omnia, quæ potestatem dominicam non excedunt, iustus capax est Laicus, & Conuersus cuiusvis Religionis, *Suar. in cit. loc.*

An prædicti Conuersi Laici, & ut supra Professores, possint saltem habere vocem actiuam, & suffragari in electione Prælatorum Ordinum? Qu. 12.

Item negatiue respondeo; quia de iure nemo potest sine vitio nullitatis, Capitulis interesse, nec in electionibus Prælatorum vocem habere, nisi ad minus sit in sacris Ordinibus constitutus, prout expressè habetur in *Clem. 7. q. 1. de atate, & qual. cap. ex eo de elect. d. 6. §. in Eccles. & in Cone. Trid. sess. 22. cap. 4. de Reformat. ubi dicitur, Quicunque in Cathedrali, vel Collegiata, Seculari, vel Regulari Ecclesia diuini muneris officij, in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi Ecclesijs in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab alijs liberè fuerit concessum. hæc ibi.*

2 Per quæ verba cessant priuilegia, si quæ sint in contrarium obtenta; quod omnino obseruatur in Ordine Prædicatorum, in quo item auctoritate Apostolica, & iussu *Paul. P.* reperitur statutum, vt Fratres nostri in quacunque canonica electione, actiuam vocem non possint habere, nisi sint Sacerdotes, & sex annos habeant à sua professione, prout est videre in *dist. 2. de elect. Prioris Conuent. cap. 2. di. C. fol. 115. col. 1.*

3 Proinde, Fratres Conuersi in Dominicana Familia, nullatenus se intromittunt, nec actiue, nec passiuè de electione Prælatorum, sicut, nec etiam de Choro, & Ordinis regimine; etenim ad solos recipiunt labores; unde habitum deferunt nigri coloris, & sunt in Monasterio sine tonsura, quia semper subsunt, & nunquam præsent.

4 Bene verum, quod huiusmodi Conuersi possunt esse Procuratores, Sacristæ, & Oeconomii bonorum aliaque exercere, quibus non subest cura animarum, *Rodrig. tom. 1. Q. R. R. q. 5. ar. 2. in fin. Sylu. verb. elect. 2. q. 2. dist. 3. Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. quæst. 23. art. 5. & Lézana in Summ. Q. R. R. tom. 2. c. 8. n. 19.*

An bi Laici Conuersi, vel Tertiarij, degentes intra septa, possint licite sacra vasa tângere, vtpotâ, Calices, & Corporalia, & uti superpelliceo lincos? Q. 13.

Sacra vasa tangere, vel corporalia, dum in eis continetur corpus, & sanguis Christi nostri Redemptoris, graue

peccatum est, exceptis Sacerdotibus, & Diaconis, vt in *cap. non oportet, dist. 23. & docet nosse Palud. in 4. sent. dist. 13. q. 1. art. 4. quæst. sequitur Suar. 3. par. tom. 3. disp. 81. sect. 8.*

2 Tangere autem prædicta, cum in eis non sit corpus, aut sanguis Christi, est etiam illicitum, prout colligitur ex *cap. in sancta, dist. 1. de consecrat. cap. sacras.*

3 Sed transgressio huiusmodi, seculo contemptu, est tantum venialis; immò, cum causa rationabili, vel moralitèr necessaria, erit licita, & sine omni culpa, docet *Soms in 4. dist. 13. quæst. 2. ar. 3. & Laymond. 5. tra. 3. cap. 6. n. 18.*

4 Attamen, ad tollendum omnem scrupulum, solet peti licentia à Sac. Congregatione, *Barbos. in collect. Bull. ver. licentia.*

5 Verum, in Mendicantibus, ex speciali priuilegio cessat omne dubium; nam *Calixtus III.* concessit, quod Fratres Minorum Laici possint tangere calices, & lauare corporalia, & alia Ecclesiastica, cum expediret, *Casarebins in comp. princl. Fratrum Minorum, verb. Laici Fratres, num. 1. Rodrig. tom. 2. Q. R. R. quæst. 123. ar. 2. & Portell. in dub. Regul. verb. Laici Fratres.*

6 Sic item *Sixtus IV.* concessit pro Fratribus Conuersis Ordinis Sancti Augustini Congregationis Lombardie, *Consist. in collect. litter. Apost. inter priuilegia Sixti IV. n. 9.*

7 Et quod possint uti superpelliceo lincos, more Clericorum; idè *Portell. cit. loc. n. 2.*

8 Quod procedit, etiam si dicti Laici fuissent bigami, vel homicidæ, *Lexana tom. 2. sum. cap. 8. n. 35.*

9 Quæ priuilegia, & concessiones effectæ sunt unicuique nostrum propriæ, ob comunè communicationem priuilegorum per ea, quæ dixi in *tra. de communic. princl. & quomodò viuatur, etiam si sint factæ Oraculo viuæ vocis, de quæ dico in tra. de Oraculis.*

An bi Conuersi Laici, saltem infra probationis annum, possint ad statum Clericorum transire, & uti Clerici, ad sacros Ordines promoueri? Qu. 14.

Certum est, non posse, ex Decretis *Clem. VIII.* editis pro Institutione Nouitiorum in Monasterijs designatis, vel designandis, quæ etiam approbata sunt à Sacra Congregatione *Conc. Trid. sub Urb. VIII.* & habentur simul eum Decretis de Apostatis, & Ecclesijs ibi, Qui ad Conuersorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint, & habetur in nostris Constitutionibus, *dist. 1. de Receptendis, cap. 13. lex. 4. lit. L. fol. 24. col. 3. ver. denunciamus.*

2. Vnde, limitatur potestas Magistri Ordinis nostri, quā ex vi dicte *Constitutionis* habebat ex *tit. 4. prædicti Capituli*, prout etiam limitatur, quoad hoc potestas omnium aliorum Supremorum Prelatorum Ordinum; sic adeo, ut hodie non possint huius-viæ viros ad statum Clericorum licentiare, sine specialia licentia Sedis Apostolicæ.

3. Quod optima ratione factum est, ut iuxta præceptum *Apostoli 1. Epist. Corinth. cap. 7. Nemoquisque permaneat in ea vocatione, in qua vocatus est; & ut item auferatur ansa, & occasio ambitionis, quæ solent homines altiora appetere, non sine murmure, & Prelatorum molestia:*

Quid, si Cōuersus cum sola licentia Prelatorum Ordinum, vel ex se, sine licentia Sanctæ Sedis, ordines sacros susceperit? Qu. 15.

R Espondeo, quod iste debet puniri, nedum iuxta *Constitutiones Apostolicas* de iualè promotis, verum etiam iuxta propria Religionis Statuta.

2. Proinde, in facti contingentia quidam Cōuersus Professus in Ordine nostro, ex se, & fraudulentè factus Augustinianus, in quo pariter statum, sacros Ordines suscepit; qui coactè reuersus, fuit iudicatus ad præscriptum nostrarum *Constitutionum. tit. 4. de Recipiendis, cit. loc.* hoc est, fuit priuatus habitu Cōuersorum, atq; solo habitu Tertiarij indutus, toto tempore suæ vitæ, ab executione dictorum Ordinum fuit suspensus perpetuo, & inhabilis factus, ad primum redijt seruitus Cōuersorij.

4. Quia postmodum, mo Regente in Generali Studio Consentino consuluit; an teneretur ad persoluendum officium Diuinum, & ad horas canonicas, ob ordines susceptos; & dixi, teneri ob ea, quæ dico infra q. 30. verum *Rodrig. tom. 1. q. 3. ar. 19.* tenet contrarium, & se fundat in quodā *Decr. Leon. X.* cuius verba ibi ponit, sub tali tenore, *Quando aliquis Frater Laicus ad Clericatum, ascenderit, extrâ obedientiam Prelatorum Ordinis, etiam si usque ad Sacerdotium promotus sit, postquam reuersus fuerit, omni honore Clericali priuetur; nec permittatur, Canonicum persolvere officium, sed Laicorum officium persolvens, ad merum statum suum Laicalem reducat; hæc ibi.*

4. Nec hodie Superiores Ordinum possunt hanc facultatem facere; secus autem facientes, sunt punibiles, & in penam debent ad officij aboliui, prout habetur in *cit. loc. nostræ Constitutionis*, & docent *Rodrig. vbi supra, Portell. in dab. Reg. ver. Hora Canonica, nu. 4. & Peyr. tom. 2. de Pralat. cap. 7. q. 3. nu. 27.*

5. Nec nobis nocet dictum *Decret. Leon.* tum quia, non apparet authenticè; tum, etiam, quia non fuit generale, sed speciale, deceptum ad iustitiam Fratrum Minorum,

Cōuersi à nostro Ordine apostatantes, si in Apostasia sacros Ordines suscepint, cum postmodum in Religionem redeunt, an possint, saltem tonsuram, vel alium habitum deferre? Qu. 16.

EX hucusquè modo, decisæ patet negatiua responsio, & habetur in *cit. loc. nostrarum Constitutionum. tit. 4. cap. 13. de Recipiendis, lit. l. fol. 44. col. 1. & colligitur ex Decreto Leon. X. ibi, Omni longre Clericali priuetur, & ad merum statum suum Laicalem reducat.*

2. Et procedit de iure; quia inobediens, & rebellis non debet esse melioris conditionis, quàm sit obediens, & colligitur ex *cap. contingit, de dolo, & contum. & ex cap. cum, qui, de præbendis, in 6.*

3. Sed Cōuersi, iussu, & legitime recepti, non possunt vii tonsura, & habitu albo in nostro Ordine, ergo multo minus rebelles, & apostatæ.

4. Secus autem, ex eorum peccatis reponeretur honorem, & commoditatem, quod dedecet fateri, & est contra iura, etenim ex delicto non debet quis facere conditionem suam meliorem, ut dicitur in *l. 3. ff. de donat. inter viros, & uxorem.*

5. Vnde, si prædicti delinquentes in hoc tolerarentur, non sine magno scandalo bonorum efficerentur nobilioris conditionis, & fouerentur in eorum malitia, *cap. si verè, de sent. excomm. in 6.*

6. Imò, in penam Apostasie (etiam si sit Clericus) debet abradi Caput, & omne signum Monachatus aboleri, docet *Gros. expressè in cap. degradatio, de penis, 5. Ant. 3. p. tit. 14. cap. 16. §. 6. ante medium, & Casarub. in Compen. priuilegior. verb. Laici Fratres, vbi latè de hac re, in fin. & Rodrig. tom. 2. Q. R. R. q. 123. ar. 3. & tom. 1. q. 20.*

An bi Laici Professi, possint ad alias Religionem transire? Qu. 17.

ET dic, quod sic, seruatis tamèn, seruandis; de quibus multa dixi in tract. de Regularibus transiuntibus ex una in aliam Religionem.

Cōuersi, vbi consequuti fuerint Breue à Dom. Papa, de se transferendy ad habitum Clericalem; quoniam modo sint recipiendi ad talem statum? Qu. 18.

Sup-

Suppono, Dom. Papam posse hanc licentiam concedere: quia habita, respōdo, quod in primis, & ante omnia est inspicieudus tenor *Breuis*, & quoniam modo, & forma sit derogatum Religiosorum Statutis, & Pontificum decretis: nam reperitur quædam, quæ non censentur abrogata, nisi in specie abrogentur.

Nec non, si in dicto *Breui* addit illa clausula, De *licentia Superiorum*; nā per istam clausulam datur intelligi, quod inter cetera requisita requiratur voluntas Reuerēdissimi Patris Generalis, & Prouincialis promouendorum, prout Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Regulariū præposita, de mandato *Fr. VIII.* declarauit, sub anno 1630, die 2. Augusti, & refert per extensum authenticē *Lanr. Peyr. tom. 2. de Prælatu, q. 3. cap. 1. §. 5. num. 149.* & liquet ibi, *Clausulam, de licentia Superiorum in breuius prædictis appositam, esse intelligendam de Generali Ordinis, & Prouinciali Obis huiusmodi; ita, ut pro eorundem Breuium exequutione requiratur utriusque licentia, & consensus.*

Vel si itē in dicto *Breui* dicatur, *attento, quod N. ad ealem statum idoneus reperiatur*; nam in tali casu, præter consensus prædictorū Prælatorū, non requiritur consensus Capituli, nec examē de sufficiētia literaturæ.

Si verō desit ista secunda Clausula, obestis licentijs disformum Superiorum Ordinis, tū pro receptione, quā pro professione transferendorum, debent alia requisita concurrere; prout in alijs recipiendis, quia Dom. Papa per iam dictum *Breue* non cōsetur, alijs qualitatibus præiudicasse, ut sunt illæ pro institutione, & receptione Nouitiorum necessariæ de quibus supra latè diximus.

Religiosus Choro destinatus, an possit ad Ordinem Conuersorum transferri? Quæst. 19.

Resoluo affirmatiuē quæsitum; dummodo non sit in sacris constitutus, & hoc de voluntate Prælati; ita, ut in posterum sit tantum Laicus Cōuersus. Quod proœdit, nedūm uoluntariē, sed etiam eoactē, in penam scilicet alicuius grauis delicti, *Sor. lib. 1. o. de iustit. q. 9. ar. 3. ver. ad aliud uerb. L. deisma 2. p. in m. tra. 9. c. 4. consil. 13. dub. 1. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 17. num. 7. & latè Sanchez in Decalog. lib. 6. cap. 7. num. 8.*

Quia doquidē, non variatur substantiāter status Religionis; immō, illæsus remanet; hic enim non fit transitus ad aliam Religionem, sed sub eisdem votis in vna, & eadem Religionē restat.

Confirmatur; nam sicut potest Præla-

tus alias grauiores penas suis Subditis infligere; utputa, perpetui caceris, tritremius, & electionis à Religionē, prout colligitur ex *cap. in singulis, & cap. 2. a. quæ, de statu Monach.*

Itā in penam culpæ potest Superior Choro delinquentem ab illo amouere, & ad statum Laicalem Conuersum, hoc est ad infima manualium seruitia transferre, ad tempus, vel in perpetuum, & tonsuram abradere, iuxta mensuram delicti, prout sibi bonè visum fuerit.

Quod limita, pertinere ad solos P. Generales Ordinum, & Prouinciales; nam alij Prælati infimi non possunt hoc facere; quia agitur de re graui, & nimis præiudiciali, *Sanch. cit. loc. num. 81.*

Verū, si fieret ad petitionem eiusdē patientis, posset infligi, & heri à Prioribus, de consensu tamē sui Capituli; utputa, ob insignem humilitatē alicuius Religiosi, vel ob ineptitudinem, quā quis habet ad Chori, quā nequit ad ordines sacros promoueri.

Dixi, dummodō non sit in sacris; nam sacris insignitus, ad gradum inferiorem non potest eici, nisi secus permitteret statuta Religionis, quibus standum est, *Sor. ubi supra, vel nisi in casu enormissimi delicti, & per sententiam ludicā, prout fit, cū quis ad tritremis condemnatur.*

Clericus à Choro remotus, & in statum Conuersorum translatus, teneturne ad Diuinum Officiū? Quæst. 20.

Et (omissa aliorum sententia) Dico, quod sic, secus, ex sua iniquitate, reportaret commoditatem, eò fortius, quia in nostra Religionē officium Conuersorum, obligat semper, sed non ad semper, obligat enim cū vacat, non ad mortale, sed eo vinculo, quo obligant alij nostri Ordinis constitutiones.

Clerici autē tenentur sub mortali Diuinum recitare officium; quia ex quo sūt Choro destinati, censentur totalitē applicati cultui Diuino, & sic habent beneficium interpretatiuē saltem; hoc est, viuedi ex elemosynis, vel de redditibus Monasterij, vel de quæstibus, qui eis conceduntur ab Ecclesia, ratione applicationis ad cultum Diuinum.

Nec censeo, quod Prælati possint Subditum absoluerē, & deobligare ab officio, quod tenetur quis persolvere, ratione Ordinis, vel salte Chori, cui ex voto, & professione iurauit assilire; ita *D. Anton. in 3. par. tit. 13. cap. 4. §. 1. in fin. quem non pauci sequuntur; & Egomet in tractat. de transuatu, quæst. 34. num. 2.*

S V M M A Q V A E S T I O N V M

Traçt.XV.De Tertiarijs Intrà Septa Monasterij.

Quoniam modo, & qua aetate, Tertiarij possint in Religionem admitti? Qu. 1.

An Tertiarij degentes intrà septa Monasterij, gaudeant Professorum privilegijs? Qu. 2.

An hi Tertiarij, sint saltèm largi Persona Ecclesiastica? Qu. 3.

An supradicti gaudeant privilegio Canonis? Qu. 4.
Hi Tertiarij, si Claustra deserant, & habitum,

dimittant ad tempus, vel in perpetuum, an sint Apostata? Qu. 5.

Tertiarij huiusmodi, an rite, ac valide possint matrimonium contrahere? Qu. 6.

Legatum factum N. sub illa conditione, si monachabitur, an debeatur ei, si fiat Tertiarius in Ordine Prædicatorum? Qu. 7.

D E T E R T I A R I I S

Intrà Septa Monasterij. Traçt.XV.

Quoniam modo, & qua aetate Tertiarij possint in Religionem admitti? Qu. 1.

ICeteris paribus, eas debent hi qualitates habere, quas ceteri in Ordinem admittendi; de quibus latè suprà dixi De Recipiendis ad habitum, sic ad eò, vt nò sint criminosi, non ære alieno grauati, non vxorati, non rationicis obligati, & per multum temporis sunt probandi, an habeant vires, & obsequia, & quo spiritu venerint; ita, vt sine aliorum quærela, in humilibus seruitijs possint Deo seruire.

2 Quò verò ad ætatem, de iure còmuni, vt suprà dixi, debent esse suprà annos pubertatis; ita, vt plena deliberatione, possint se Religionis tradere; hi namquè, aut veniunt animo suscipiendi habitum Conuersorum, & sic debent eorundem requisita habere; aut veniunt, vt sint in Religione perpetuò Oblati, ex instrumento, & contractu, & sic indigent Oblatorum circumstantijs; in ceteris verò sunt attendenda cuiusvis Ordinis, & Religionis Statuta, à Dom. Papa approbata.

An Tertiarij, degentes intrà septa Monasterij, gaudeant Professorum Privilegijs? Quæst. 2.

IEt quidem, gaudere dixi in traçt. de extensione primi. q. 21. & colligitur ex Concil. Lateran. sub Leon. X. celebrato sess. 11. in fin. quod incip. Dùm intrà mentis ætate, &c. ibi, Fratres autem Terrij Ordinis, collegialiter videntes, seu cum Claustralibus habi-

tantes, & sub dicto habitu vitam ducentes, privilegijs quibus Fratres Ordinis, cuius tertius Regularis habitum gerant, gaudere debent.

2 Quod itèm Sacra Congreg. Concilij declarauit, sub anno Domini 1608. die verò 1. Martij, cuius, per extensum Decretum refert Barbosa in collect. Bullarum, per Tertiarij, & Peyran 1. tom. princl. Minus. in Constit. 4. Sixti IV. §. 7. nn. 38. & Lexana in Summ. RR. cap. 14. nn. 40. & est communis.

An hi Tertiarij sint saltèm largi Persona Ecclesiastica? Qu. 3.

Affirmatiuè respondeo, per ea, quæ habentur in cap. duo sunt genera 12. q. 1. vbi omnes Christi fideles per S. Hier. ad duo genera reducuntur; nempe Laicorū, & Clericorū; ex quo ergò prædicti Tertiarij non sunt Laici; eò, quòd sunt extrà seculum, sed intrà septa Religionis sunt sub cura Regulatium, quorū vtuntur cibo, & vestitu, Regula, & modo viuendi, & sunt in probatione, vt suprà dixi q. 1. nu. 1. sic clara, & bonè illatio, vt ibid. docet Glos. quòd sint sub genere Clericorū, & Personæ Ecclesiasticæ, Syl. ver. Ecclesia 1. q. 5. Rodrig. tom. 2. q. 65. art. 5. & tom. 3. q. 72. ar. 1. concl. 3. & quæst. 73. ar. 1. & Mirand. latè in tom. 1. Manual. Pralat. q. 36. per totam, vbi de Conuersis, & Donatis.

2 Colligitur itèm ex cap. quisquis inuentus 17. q. 4. ibi, Vel monachus, siue deo votis, nomine enim deuotorum, veniunt omnes stantes in aliquo Religioso statu, sub obedientia Prælati, & cap. qui verè 16. q. 1.

3 Itèm,

3 Item, ex *Conſtit. Innocij III.* quæ incip. *Religioſam vitam eligentibus*, quæ noſter Ordo fuit primitus conſtitutus, ſub anno Domini 1216. 11. Kal. Ianuarij, ibi: *Luceat quæſq; vobis, Clericos, vel Laicos, liberos, & abſolutes à ſeculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos, abſq; contraditione aliqua retinere*; hæc ibi.

4 Quod totum fuit multoties confirmatum, & præcipue in *cap. vane de Religioſis de mibus*, in 6. *Layman. lib. 1. tract. 5. par. 2. cap. 5. de excommunicatione*, in 2. *ver. dubitatur autem primò, de Tertiarijs*, & egegij, multis citatis, præcipue *Lafſar. & Gironda*, prædicta. probat *D. Franc. del Caſſilo deciſ. 88. num. 2. 3. & 4. lib. 1. & D. Reg. Sanſel. deciſ. 418. num. 5. tom. 3. ubi teſtatur de obſervantia, & vſu.*

An ſupradicti gaudeant privilegio Canonis 1. Qu. 4.

1 **P**rofeſſo gaudere, docet *Gloſ. in d. cap. duo ſunt genera 12. q. 1. c. 1.* quòd habent habitum illorum, cum quo converſantur, vt in *cauſ. 116. quaſt. 7.* & docet *Sylveſt. ver. Eccleſia 1. num. 6. & nu. 8. in ſu. & Iacob. de Graſſis in deciſ. aut lib. 2. p. 1. cap. 49. de explic. Canonis qui, num. 27.*

2 Et ſic ratione ſtatus, in quo reperiuntur, debent poſſe tali privilegio; quò ſit, vt extra talem ſtatum non gaudeant, ita *Rotas in deciſ. 332. in antiquis, Felin. in cap. dilecti de maior. & obed. in cap. nullus de foro competent. Turres emat. in cap. de viduis 7. q. 1.*

3 Proinde, hæc copulatiue requiruntur, & quòd liberè eligant ſe ſubiicere ſervitijs alicuius Religionis, à S. Sede approbata; & quòd ſtent ſub obedientia, & poteſtate Superioris illius Religionis, & quòd illius deſcrant habitum, & quòd tandem congregatiui vivant, vt docent *Anar. cap. 27. ver. oſtendo, num. 79. Suer. diſp. 22. ſccl. 1. num. 20. de cenſ. tom. 5. Filice. q. 9. num. 14. Carol. de Graſſis eſſ. lib. 1. num. 92. & nouiſſimè Bonæ. tom. 1. de excommunicatione. diſput. 2. q. 4. punct. 3. ſecunda propoſit. num. 10. Aubl. p. 2. cap. 5. diſput. 2. dub. 11. concl. 4. & Laym. ubi ſupra.*

4 Et procedit de iure, ex *cap. Religioſo, de ſent. excommunicatione. in 6. ubi* hoc privilegium ad Novitios extenditur, etiam ſi Novitij admiſſi ſint ad Religionem, antè annos pubertatis, & profeſſi non ſint; quandoquidem ſatis eſt, quòd vivant in communi, in aliqua approbata Religione, & quòd illius habitum deſerant, & quòd ſtent ſub obedientia illius Prælati, prout communiter *Doctores*.

5 Id ipſum declaravit Sacra Congregatio Eminentis Cardinalium, *Concl. Trid. interpret. vt diximus ſuprà*; & habetur item ex privilegio *Eugen. III. Innoc. III. & Sixti IV.* prout

Ep. & Graſſ. in cit. lpe. quò ſit, vt hodiè teſteſ omnes quæſtito.

6 Verum, oportet advertere diligenter, an hi Tertiarij ſint iſta ſepa viventes, ex ſp. heræ electione; nam ſi coactè, ita vivant, vel ſi ſint infantes antè uſum rationis, haud poterint poſſe prædicto privilegio, ſanctè in opere morali, lib. 5. cap. 4. num. 14.

7 Sic item, quotiescunq; ingreſſus huiusmodi Tertiariorum eſſet invalidus, quòd quæcunq; cauſam quia admiſſio, ſeu ingreſſus invalidus, nullum privilegium conferret, & licet Clericus invalidè initiatus prima conſueſa; vitupera, quia illa recepit ab Epifcopo alieno, ſive licentia proprii Ordinarii, non gaudet privilegio Clericali.

8 Ità, à pari, ſi quis in noſtra Religione, admiſſus fuerit invalidè, hoc eſt, ſine debita licentia Provincialis, ſine debita ætate, in loco non debito, vel ſine alijs requiſitis, ad præſcriptum *Conſtitutionum, & Statutorum* noſtrorum, prout ſpèd. ſit, non gaudebit præſato privilegio Canonis, *Bonæ. cit. l. c. num. 7.*

9 Proinde, percuſſor huiusmodi Tertiariorum non debet eſtigmati declarari, incidiſſe in Canonem; nec item cuitari, etiam ſi ſit notoriè percuſſor; ſed debet præcedere monitoria citatio ad dicendum cauſam, quare non debet declarari, incidiſſe.

10 Quia ex parte percuſſoris, poteſt opponi, & excipi, quòd Tertiarius percuſſus nò ſit ritè, & rectè admiſſus ad præſcriptum *Conſtitutionum, vel Decretorum Sixti V. & Clem. VIII. de quibus* vnde, quæ dico ſuprà de Recipiendis.

Hi Tertiarij, ſi Clauſtra deſerant, & habitum dimittant ad tempus, vel in perpetuum, an ſint Apostata 1. Quæſt. 5.

1 **N**egatiue reſpondeo, quia Apoſtaſia eſt reſceſſus à ſtatu, verè, & propriè Religioſo, quem quis ſolemnè profeſſione intravit obſervare; horum autem ſtatus propriè, & ſtrictè Religioſus non eſt, quia hi ſolemnitè non proſtitentur, *Banner. 2. 2. q. 11. ar. 1. dub. 1. concl. 1. & Santh. lib. 6. in Decalog. cap. 8. num. 6.* & eb id, nequeunt, vt Apoſtata paniti.

2 Peccabunt tamèn; tùm contra votum ſimplex caſtitaſis, ſi forè illud emiſerint, & illo non obſtante, matrimonium contraxerint; tùm item, in dimiſſione talis habitus, ſi illum forè voverint, vel in ingreſſu, aut profeſſione geſtate promiſerint; ſunt enim quidam, qui iurant, ac proſitentur, Tertiariorum ſervare Regulam, prout in noſtris *Conſtitutionibus, in ſu. de Tertiarijs, & Sororibus. Le-*

De Tert. Extrà Septa Monast. Traçt. XVI. 217

2ena in Sum. Q. R. R. tom. 3. cap. 14. nu. 23. verum ista Professio non obligat ad semper.

mèn, vt dixi, si ij se voto simplici castitatis obligassent.

Tertiarij huiusmodi, an ritè, & validè possint matrimonium contrahere? Q. 6.

1 **P**osse equidè, ex eo, quòd, vt supponimus; hi Tertiarij, etfi Claustralitè viuunt; nihilominus, nullam solemnem professionem emittunt; etenim ex cap. vnico, de voto, & voti redemptione, in 6. matrimonium contractum, ratum, & non consummatum dirimitur, & contrahendum impeditur per solum votum solemnizatum per suspensionem sacri Ordinis, aut Professionem expressam, vel tacitam, factam alicui de Religionibus approbatis, & aduertit *Nouar. comment. 1. de Regul. in cap. cum portio 12. q. 2. nu. 18. & lib. 3. conf. 12. eod. tit. Mirinda tom. 1. Manual. Pralat. q. 36. ar. 3. & docet Glos. in cap. duo sunt genera 12. q. 1. ver. Conuersi.*

2 Nec nocet, quòd dixerimus, hos esse Personas Ecclesiasticas, nam Accolythi sunt Ecclesiasticæ Personæ, & tamen non tenentur continentiam seruare, vt dicitur 32. *Ab. si quis eorum*; vnde, possunt licitè, & validè matrimonium contrahere; peccarent ta-

Legatum factum N. sub illa conditione, si monachabitur, an debeat ei, si fiat Tertiarius in Ordine, Prædicatorum? Qu. 7.

1 **I**llustrissimus *Aloys. Rye. p. 4. coll. 8. 1051. super cap. causam, qua, de elect. Barbosa de iur. Eccles. lib. 1. cap. 43. sub tit. de Religiosorum Ordinibus, nu. 8. & antè eos D. Franciscus del Castillo decij. Sicilia 88. & alij plures, quos refert, & sequitur Gutier. in q. 95. de Gabrielis, respondent ad quæstionem affirmatiuè; dummodò huiusmodi legatarius fiat Tertiarius intrà septa, ibiquè viuat, & degat, sub obedientia Prælati; quia sic connumeratur inter Personas Ecclesiasticas, & Regulares, Rye. cum præcitatis, & constat ex decis. 2.*

2 Secus autèm, si sit Tertiarius in sæculo, viuatquè priuatim vitam in sua propria domo, cum suis parentibus, aut vxore, Sic enim censetur, vt merus Laicus, & vti talis potest puniri, & castigari, *Fin. decij. 40. par. 1. cum præcitatis, vbi suprà.*

SV MMA QV AESTIONVM

Traçt. XVI. De Tertiarijs Extrà Septa Monasterij.

Tertiarij vtriusq; sexus? Ordinis nostri, qui dicuntur de Militia Iesu Christi, vel de penitencia S. Dominici, cur sic appellentur, & à quo, & quando fuerint instituti? Qu. 1.

Tertiarij huiusmodi, quare vocantur de Tertio Ordine S. Dominici? Qu. 2.

An iste Ordo de Penitencia habeat modum, & Regulam viuendi, præscriptam à S. Dominico, & confirmatam à Rom. Papa? Qu. 3.

An in isto Ordine fuerint aliqua persona magnæ personæ, vel sancti? Qu. 4.

An quædam Mendicantes habeant Tertiarios vtriusq; sexus, ex legitima Institutione, & Confirmatione Rom. Pontif. ? Qu. 5.

Quot sunt species Tertiatorum, & Sotorum de penitencia? Qu. 6.

Tertiarij vxorati, & Sorores maritæ, in suis Domibus in sæculo stantes, an verè, & propriè sint Viri Religiosi, & Persona Ecclesiastica? Qu. 7.

Tertiarij, extrà Congregationem viuantes, ex

quo forsità iurant, Dei seruare præceptas an ex vi huiusmodi Voti, sit casus violari præcepti, peccent dupliciter; nempe ratione Violati Voti, & transgressi præcepti? Qu. 8.

Tertiarij, extrà Congregationem viuantes, an possint in Domibus proprijs egrotantes, Sacramenta Penitentie, Eucharistie, & Extrema Vnctionis suscipere de manibus Prælatorum Regularium, quorum portant habitus, vel in eorundem Mendicantium Ecclesijs tumulari, absq; Parochorum licentia? Qu. 9.

Tertiarij in Congregatione viuantes, & vota essentialia Religionis emittentes in manu alicuius Episcopi, an sint verè Religiosi, & Personæ Ecclesiasticæ? Qu. 10.

Tertiarij de penitencia Sancti Dominici, an possint vti Prædicatorum insignij; nempe, nigro, alboq; colore, & nominari Confratres de Militia Iesu Christi, & Sanctissima Inquisitioni deservire, ad conservandam fidem puritatem, & ad Hæreticos extirpandos? Qu. 11.

Ec DE

DE TERTIARIIS

Extrà Septa Monasterij. Tract. XVI.

Tertiarij utriusque sexus Ordinis nostri, qui dicuntur de Militia Iesu Christi, vel de penitentia S. Dominici, cur sic appellantur, & à quo, & quando fuerint instituti? Qu. 1.

R Espondeo; quod noster Sanctissimus Patriarcha Dominicus prædictum Ordinem de Militia, re vera instituit anno Domini 1221. tempore Honorij III. anno 5. Pontificatus eiusdem, ad defendendum Ecclesie iura, & contra Hæreticos decertandum.

3 Etenim venenosa Hæreticorum doctrina infecerat mentes hominum; ita, vt ferè omnia iura Ecclesiarum esset per Laicos occupata, qui ea possidebant, quasi iure hereditario; vnde cogebantur Pontifices mendicare, nec villam habebant potentiam, per quam possent errori resistere; & sic etiam ferè tota Italia hæc infirmitate laborabat, non sine Catholicorum iniuria.

3 Quod egrè ferens Sanctus noster Pater Dominicus, Spiritus Sancti nutu, cepit prouidius recuperandis Ecclesiis, & iuribus rehabendis, cogitare, & certare, omni ex latore.

4 Igitur, aduocans sibi aliquos Laicos, Deum timentes, sibi quæ præcipua deuotionis affectus, cepit cum illis efficaciter tractare, de ordinando quandam Sanctam Militiam, qua posset, iura Ecclesie recuperare; nec non, & resistere fideliter hæreticæ prauitati; quos iuramento adstrinxit, & eorum Coniuges iurare procurauit, quod Viros suos non impedirent, quibus vitam æternam promissit pro ut antiquissimi nostri Patres testantur, & refert noster Pater Frater Vincentius Bandellus, totius Ordinis Generalis Magister in *Prólogo tractatus de initio, & fundatione Fratrum, & Sororum de Militia Iesu Christi*, qui est coniunctus Volumini nostrarum Constitutionum, in fine; & D. Anton. in 3. p. *Historia*, tit. 23, cap. 14. §. 2.

5 Et hos Fratres sic coniunctos, S. P. Dominicus vocabat Fratres de Militia Iesu Christi, ex quo militabant pro defensione Ecclesie, Christi sanguine fundata.

6 Quippe, qui parca victoria, vicis hostibus, & Ecclesie recuperatis iuribus, eorumq; Vxores superstitēs, volentes ordinatori, & institutori iam prædefuncto, & glorioso, reddere gloriam, & honorem, decreuerant, quæ

tare nomen, vocariq; Fratres de penitentia S. Dominici; vt sicut ope Patriarchæ æternos vicerant hæreticos hostes; ita, & intercessionem eiusdem, & per ipsorum penitentiam, antiquum vincerent, & interiorem inimicum.

7 Proinde, penitentia nomen elegerunt, *P. Fr. Thom. Malinoda in prima centuria An. n. nostri Ordinis*, in anno præcit. 1221. fol. 346. & *P. Fr. Petrus Martyr. Festus in summa. Causis. fol. 46.* eam alijs multis, quos ille citat, & D. *Ant. vobis supra.*

8 Exinde, benè poteris cognoscere, Ordinem S. Dominici reperiri in Mundo, & esse institutum à Deo; ad proterendas, & extinguendas hæreses; & ad Dignitatem, Maiestatem, Immunitatem, Libertatemq; Ecclesiasticam propagandam, & asserendam, & vindicandam, verbo, & doctrina, predicatione, scriptis, armis, sanguine, & vita.

9 Testatur hoc noster S. Dominicus, quæ tam per se, quàm per Fratres suos, tam in Tolosa, quàm in Lombardia, hæreticos triumphantes debellauit; prope fuit tempore sue canonizationis coram Summo Pontifice, Gregor. IX. probatum legitime, quod centum millia Hæreticorum, & vltra, conuersi fuerint; tantum in Lombardia, doctrina, & miraculis eiusdem. Quid dicam de Sancto Petro Martyre, de Sancto Vincentio, & de alijs tot Commilitonibus Ecclesie; ita Ioannes Antonius Flaminius lib. 2. de vita S. Dominici, Ferdinand. Castillus lib. 4. Hist. Sancti Dominici, cap. 49. Beatus Raym. de Capua in vita Sancti Gebardini de Senis, cap. 8. qui fuit Magister Ordinis Predicatorum.

Tertiarij huiusmodi, quorè vocantur de tertio Ordine Sancti Dominici? Qu. 2.

R Espondeo; hoc ideo, quia Sanctissimus noster Pater, & Patriarcha, Dominicus instituit tres Ordines; quorum Primus fuit Ordo Fratrum Predicatorum, quem Honorius Papa III. approbavit, & confirmavit, sua Constit. incip. *Religiosam vitam, elegantibus*, &c. fuit solemnè ritu publicæ, & subscripta manu decem, & octo Eminèntissimorum Purpuratorum 11. Kalend. Martij Indictione 5. anno Incarnationis Domini 1216. Pontificatus anno 1. quæ in principio nostri Bull. authenticè reperitur typis data, diligentia Reverendissimi Patris Fratris Ste-

De Tert. Extrà Septa Monast. Traët. XVII. 219

phani Vfusmaris Magistri Generalis , anno Domini 1556.

2 Secundus Ordo fuit Sororum Sanctimonialium: de quibus infra: Et Tertius hic, de quo agitur, de Militia Iesu Christi, seu de pœnitentia S. Dominici,

An iste Ordo de pœnitentia habeat modum, & regulam viuendi præscriptam à Sancto Dominico, & confirmatam à Dom. Papa 1 Qu. 3.

1 **E**T dico, quòd sic: prout latè patet in fin. nostrarum Constitut. fuit enim institutus Ordo prædictus à nostro Patre S. Dominico, vt ibid. fol. r7. vbi modus, & forma viuendi, omniaquè necessaria ad huius vite statum; & postmodum per diuersos Ssmos Pontifices approbatus, & signatèr, per Gregor. IX. Honorium IV. Ioannem XXII. Innoc. VII. Eug. IV. prout fuit in dicta Legenda de S. Catharina de Senis, cap. 8.

2 Qui quidèmodum viuendi dicitur regula largè sumpta; scilicet autè propriè; quia statius horum hominum, non potest dici verè Regularis, cum non includat tria vota essentiàlia, quæ sunt in qualibet Religione necessaria, Fr. Minor Hispanus, qui compilauit formam, & modum viuendi huius generis Tertiariorum de pœnitentia, & Felsin cap. 1. sum.

An in isto Ordine fuerint aliqua Persona magna perfectionis, vel sanctitatis 1 Qu. 4.

1 **R**espondeo affirmatiuè; quandoquidem, ex illo Ordine prodijt S. Catharina de Senis, prout Raym. de Capua eius Confessor in cap. 8. vbi suprà.

2 Itèr, Beata Angela de Sancto Seuerino, B. Anna de Clamerono, B. Daniela de Beneuento, B. Margharita de Ciuitate Castellæ, B. Ioanna de Vrbe Veteri, B. Helena de Pisis, B. Maria de Venetijs, de qua, legenda compilata fuit. Beata Margharita Soror Ducis Sabaudiz, vxor quondam Marchionis Monferrat. Beata Sibillina de Papiæ, prout referitur in trail. prædicto de initio, & fundatione Regulæ fin. Constit. & refert Maluenda in dicta prima centuria, fol. 149. quibus omiffis, & alijs ferè infinitis; meo videri, potest addi Soror Paula de Sancto Thoma, de Neapoli, de cuius vite sanctitate agitur apud Curiam Archiepisc. Neap. ad hoc, vt quàm ciuissimè, seruatis seruandis, Beata declaretur.

An ceteri Mendicantes habeant Tertiarios, vtriusq; sexus, ex legitima Institutione, & Confirmatione Romanorum Pontificum 1 Qu. 5.

1 **E**T dico, quòd sic; nam Sanctissimus Patriarcha Franciscus de Assisio instituit præfatum tertium Ordinem de pœnitentia, anno Domini 1221. acceptando in Fratres, & Sorores quoscunquè fideles, vtriusquè sexus, qui cum in via Domini sequi voluissent, prout ex eiusdem Ordinis Cronica. p. 1. lib. 2. cap. 33.

2 Et illis hominibus sic receptis, præscripsit, saltèr orētens quemdam modum, & formam viuendi, qua huiusmodi Tertiarij, virtuosius, & fructuosius operarentur, quàm alij communitèr Christi fideles, ex ead. Cronica. lib. 9. cap. 11.

3 Et iste modus viuendi, sic institutus, fuit dubio procul multoties successiue à Roman. Pontific. confirmatus, & præcipuè ab Honorio III. & à Nicolao IV. alijsquè multis, docent Aisios, Casarub. in Compens. priuilegior. ver. Tertiarij Fratres, & Sorores, & verb. Regula Frat. & Soror. Tertij Ordinis, & ibi Corduba, & Capuciani, Rodrigom. 1. QQ. RR. ar. 1. & Miranda tom. 1. Manual. Prælat. q. 36. ar. 1. Portell. tom. 1. dub. Regul. verb. Tertiarij, & Hier. Rodr. in comp. resol. 135.

4 Sic itèr Augustiniani habent potestatem, & facultatem admitendi, & recipiendi Tertiarias, ad instar Mantellatarum, seu Pizochetarum Ordinum Minorum, & Prædicatorum, ex Bonifacio IX. Eugenio IV. & Martino V. vt constat etiam ex Mari Magno, & ex Julio II. in Bull. præceteris apud Laur. Empoli in Bullar. Eremitarum Sancti Augustini, & ex Sixto IV. in Bull. Dñm astra. edita anno 1476. vbi in specie conceditur, posse recipere Tertiarios, vtriusquè sexus, vltra quòd, id eis competit ex mutua communicatione priuilegiorum; quicquid alijs dicant.

5 Id ipsi possunt, & Patres Carmelitani, & Patres Sanctissimi Francisci de Paula, Minuini nuncupati, prout ex Bull. per extensionem positis in tot Bullarij Ordinum est videre apud Rodrig. in sua Collect. priuilegior. Laur. de Peyr. & refert Legana in Summ. QQ. RR. tom. 2. cap. 14. d. 1. v. 1. vsquè ad 43. per tot. d. cap.

6 Quod simulatèr extendit ad Fratres Ordinis Seruitarum; prout colligitur ex Paul. II. in Bulla Exposcit vestra, & ex Leon. X. in Bulla, Dudum per nos, de anno 1519. vbi inter Fratres Mendicantes annumerat, & Seruitas, & ad alios Regulares; si qui sint, hæc facultate gaudentes.

220 De Tert. Extrâ Septa Monast. Tracl. XVI.

Quot sunt species Tertiariorum, & Sororum de penitentia? Qu. 6.

I DE communi sententia *Doflorum*, hi Tertiarij de penitentia (sic enim vocantur omnes cuiusvisque sint Ordinis) versantur in triplici differentia.

1. Nam quidam ipsorum, & præsertim, primò primi sunt illi, qui non faciunt professionem, nec iurant observare vota, cuius Religioni necessaria; nec vivunt in Congregatione, nec in Clauistro; sed sunt in propriis domibus cum suis vxoribus, & filiis, aut familiis, prout ceteri seculares; excepto, quòd observant ea, quæ in Regula sunt annotata, & approbata per Innoc. VII. & Eugen. IV. in nobis, & per Nicolaum IV. in Minoribus.

2. Alij sunt, qui forsitan tria iurant servare vota; verum non mittunt illa, sub aliqua approbata Regula, & determinata à Sancta Sede; quorum aliqui sic vivunt in Congregatione vivebant, seu vivunt; alij verò, non in Congregatione & Communitate, sed in Eremitorijs, & separatim, cum habitu tamè Religioso, ab aliquo Regulari accepto, vel quem ipsi propria auctoritate acceperunt.

3. Alij tandem reperiuntur Tertiarij, qui in Communitate, & approbata Religione, viventes, vota emittunt, & iurant, Religionis essentialia servare, sub Prælatorum obedientia; sicut, & ceteri, qui inter septem degunt.

4. Hi, quippè sunt illi, quibus Leo X. anno Domini 1521. Bulla Inter cetera, quæ est 42. inter Bullas huius Pontificis, tom. 1. Bull. Cæres. fol. 541. Regulam S. Dominici, & S. Francisci adaptavit, & accommodavit, quos postea Pius IV. anno Domini 1568. in Bulla, incip. Ea est officij, in 2. tom. Cæres. inter Bullas huius Pontificis, pag. 258. Bullarj, reformavit, de quibus vide Floum. Cæres. filium. Laerij in Compen. prædictarum Bullarj. m. 1. fol. 104. & tom. 2. fol. 52. Mirand. tom. 1. Manual. Præl. q. 36. ar. 1. 2. 3. & per totam quæst. Casarub. in compen. princ. Min. ver. Tertiarij, & ex prædictis omnibus, Laur. Peyr. tom. 1. princ. Min. in Constat. q. Sixti IV. & Lexana tom. 2. QQ. RR. cap. 14. n. 1. de quibus singulis, aliquantulum oportet sub brevitate discurrete.

Tertiarij Vxorati, & Sorores maritæ in suis domibus in seculo stantes, an verè, & propriè sint Viri Religiosi, & Personæ Ecclesiasticæ? Qu. 7.

I Riscis postpositis disputationibus, negativè respondeo, & ducor ex multis; Primò, quia de intrinseca ratione Religionis in communi, cuius finis est, perfectionem consequi omni via faciliore,

consistit in tribus votis; nempe, Castitatis, Paupertatis, & Obedientie, ad quæ omnes virtutes reducuntur, S. Thom. 2. 2. q. 184. ar. 5. in corp. & q. 186. ar. 9.

2. Hi autem Tertiarij domi manentes, & Sorores maritæ, ut supra, nequeunt prædicta votare, & multò minus observare, ut omnibus constat; etenim habent proprium, ius, & rerum proprietatem; & quicquid acquirunt, sibi acquiritur; nec non, & vxores, vel maritos, & iustam copulam carnalem quæ omnia ex aduerso sunt contra vitam Celibem, & Religiosam paupertatem.

3. Et hæc prædicta tria vota; sic, aded sunt Religioni intrinseca, & substantia, ut ipsis sublati, desinat esse Religio, prout ex Conc. Trid. sess. 25. de Regular. cap. 1. ibi, Cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis, tunc pervenire, relaxari; si enim illa, quæ bases, & fundamenta totius Regularis discipline, exactè non fuerint conservata, ut totum corpus edificium, necesse est.

4. Et clarius in Clem. xxiij. Sacrum igitur in primis, de verbis significat, & cap. cum Paulus 1. q. 1. & cap. cum de Monasteriis, de Stat. Monachorum, ibi, Neque existimet Abbas, quòd super habenda proprietate possit aliquo modo dispensare, quia abdicatio proprietatis, sicut, & custodia castitatis, ita sunt annexa Ordini Monachali, ut contra eam, neque Summus Pontifex possit indulgere licentiam; hæc ibi, quæ sunt valde notanda, & menti tenenda.

5. Et additur, quòd ad faciendum Religiosum Regularem, non satis est, votare illa tria recessita vota; sed requiritur etiam aliqua solemnitas extrinseca, à Sancta Sede instituta, D. Thom. cit. loc. 2. 2. q. 184. in corpore, quia ex tali solemnitate à Dom. Papa approbata, resultat vinculum indissolubile; prout docent nostrates, & notat Rod. q. 100. 3. QQ. RR. q. 72. ar. 2. ver. quænam ecclesiastica; Proinde, si aliquis veneat, hoc modo, promisso Obedientiam, Castitatem, & Paupertatem; nisi addat, Secundum Regulam huius, vel illius, &c. non esset verè Religiosus, Navar. lib. 3. cons. de Regul. cons. 49. & Rodrig. tom. 3. QQ. RR. q. 21. ar. 1. & q. 78. ar. 2.

6. Hinc idem D. Thom. cit. loc. 2. 2. q. 186. ar. 9. in corpore docet, quòd Votum Professionis, respicit principaliter præfata tria vota, Paupertatis, Continentie, & Obedientie, & minus principaliter (supple) habet, respicere vitam Regularem; vole dicere, quòd ad hoc, ut homo possit dici verè Religiosus, necessum habet, nedum observare prædicta tria vota, sed illa etiam observare in Religione approbata, & in vita aliqua Regulari, Valen. tom. 3. disp. 10. q. 4. p. 5. & Ledesm. de statu Religiosorum in communi, cap. 4. concl. 3. dub. 1.

7. Unde, Apostata à Religione, non solum

De Tert. Extrâ Septa Mōnast. Traçt. XVII. 221

est reus Voti castitatis, in casa, quod fomiter, ea parte, quia incontinens, vel inobediens; verum etiam, quia defertur vitam Regulari; & sic duplici afficitur turpitudine peccati. Vita autem Regularis hec exigit, & primò, quod Religiosus sit subiectus Regulæ, quod est quoddam prius, quàm obsequiare Regulam.

8 Quæ quippè subiectio stat in hoc, quod Regulæ, & Constitutiones sint Subditiis præscriptæ à Prælatis, cum autoritate, & potestate; & secundo, quod Subditorum est, ita eas observare, vt si transgrediantur, merito Superiores possint illos punire, & ab illis penas exigere.

9 Hæc autem non concurrunt in casu nostro, nec locum habent in prædictis Tertiarijs, vt prius; sexus, ergo.

10 Secundo, mouet ex text. *Clem. 3. de sent. excomm.* vbi deciditur, huiusmodi Fratres tertij Ordinis, tanquam ceteros Laicos admitti non posse à Fratribus Minoribus ad Dinina, tempore interdicti, ibi, *Distinctus in hibernia, ne de puto aliquem, vel aliquos prædictorum, supple. Tertiariarum, etiam si super hoc fuerint, aut illi priuilegijs quibuscumque, muniti extiterint, ad Dinina in suis Ecclesijs, tempore interdicti quòquo modo admittant, hæc ibi, vbi Glos. de Sororibus, & Fratribus tertij Ordinis Sancti Francisci, multa dicit.*

11 Tertiò, ex *Conc. Lateranensi*, sub Leone X. celebrato, anno domini 1516. die verò 15. mensis Decembris, *sess. 1. in fin. tom. 5. concil. fol. mihi 180. & in Bull. Cherub. pag. 509.* inter Constitutiones huius Pontificis 22. & in alia, incip. *Nuper in Sacro Lateranensi Concilio*, vbi tractatum fuit, Fratres, & Sorores tertij Ordinis, in proprijs domibus habitantes teneri ad omnia onera Laicorum.

12 Quartò, ex infinitis eruditissimis Doctoribus, quos allegant, & amplectuntur *Carol. de Gassis de effect. Cleric. effect. 1. num. 92. Hyer. Rodriq. in compen. resol. 136. nu. 1. in fin. & in addit. nu. 11. Ric. p. 2. de res. 88. vbi querit, an Tertiarij Sancti Francisci gaudeant priuilegio Canonis, si quis, & p. 4. collect. 1051. vbi ex multis decisum refert, Fratres, & Sorores huiusmodi, in sæculo priuaram vitam agentes, cum vxoribus, & maritis, Laicos iudicari, & ad gabellas teneri, & Barbosa longa manu p. 3. de off. & potest. Episcop. allegat. 12 nu. 40. & de iure Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 27. de priuileg. Clericorum, num. 41. Cassillus de eis. Suetia 88.*

13 Nequè his obstat dicere, quod hi Tertiarij, in sæculo viuentes dicuntur de tertio Ordine, & quod multa habent priuilegia, sibi concessa à Domino Papa, & quod deferunt vestes suæ Religionis, quibus à Sæcularibus distinguantur.

14 Quia, vt dixi, hic immediatè suprà §. 3. hi sunt de Tertio Ordine Sancti Dominici, hoc est, de illis, qui stant in sæculo, & præter indulgentias, nihil commune habent cum Fratribus Claustralibus; & quamuis eorum institutum dicatur Ordo, hoc est, modus bene viuendi à Sancta Sede approbatus; non tamen dicitur Ordo Religiosus, vel regula Religiosa; nisi largè, & improprie, & illorum Habitus, Constitutiones, & Regulæ sunt normæ bene viuendi, sed non Religionis Regularis, *Capiblan. de Baronibus, tom. 1. prag. 3. nu. 54 p. 3. & Rodriq. in dresol. nu. 1. in fin.*

15 Quamobrem, grauiter errant illi, qui pietatis intuitu, inconsideratè procurant, ne prædicti Tertiarij decimas soluant, primitias offerant, & munia Vniuersitatù obeant, sub prætextu, quod sint immones, & liberi à Laicorum exactionibus, & tributis, & sic ceteros cõcuius aggrauant; quia quantum oneris auferatur his, tantum infertur illis, *Miranda tom. 1. Manual. q. 36. ar. 4. concl. 3. in med. & Rodriq. tom. 3. q. 73. ar. 1. in med. §. ex quibus colligitur.*

16 Et addo, quod huiusmodi procurantes, meo videri, tenentur de damno illato, iuxta illud, qui causam damni dat, damnum fecisse videtur, & quod est causa causæ, est causa causati.

17 Et subiungo, eos incurtere excommunicationem, latam à Sixto IV. contrà talia procurantes, prout liquet in Bulla, quæ incip. *Desestanda nonnullorum ambitio*, quæ citatur in *Compend. priuileg. Minor. ver. Tertiarij, Fratres, & Sorores*, §. 10.

18 Nec Prælati Regulares super his, qui stant in sæculo, habent iurisdictionem, aut aliquam auctoritatem, sed tantum quandam superintendentiam spirituales, sicut boni Patres spirituales, qui salutem spirituales omnibus, & præcipuè deuotis procurant.

19 Nec hi Tertiarij, in sæculo viuentes frustrà, aut perperam Religiosum habitum, deserunt, vel sumere procurant; quia, etsi hinc nullum temporale emolumentum habeant, lucrantur tamen indulgentias, & gratias spirituales, quas illis non paucas, Papæ concesserunt, *Rodriq. tom. 3. q. 74. ar. 1. Miranda cit. loc. concl. 3. in fin. Fessius in summ. cap. 3. & 4. de priuileg. rerum, & personarum Fratrum de pœnitentia, Portel. in dub. ver. Tertiarij, nu. 2. & 3. & tom. 2. respon. p. 1. cap. 16. nu. 7. & Bordon. resol. 28. q. 6. nu. 19.*

Tertiarij extrâ Congregationem viuentes, ex quo forsitan iuranti, Dei seruare præcepta, an ex vi huius voti in casu violati præcepti, peccent dupliciter, nempe, ratione violati voti, & transgressi præceptis Qu. 8.

222 De Tert. Extrà Septa Monast. Tracl. XVI.

Negatiuè respondens, eò, quòd Votum Religionis vt dixi, exportat, vt fiat ad obseruandum tria vota, in aliqua Religione approbata. Tum quia duo sunt de essentia voti, alterum, quòd sit deliberata promissio; vnde non sufficit propositum; sed etiam requiritur promissio, *D. Thom. 4. sent. q. 88. & habetur in cap. luerum tuum, de voto, vbi dicitur, quòd propositum non est votum, & in cap. qui bona 17. quaest. 1. vbi propositum non obligat ad mortale, & late docet noster Sylu. in summ. verb. votum. 1. q. 2. per Doctores multos, & iura.*

Alterum est, vt ista deliberata promissio fiat de meliori bono, scilicet, cadente sub consilio; & non sub præcepto; quamobrem Votum non potest esse de necessario absoluto, vt si quis voneat mori; hoc enim fit, non voluntate, sed ex necessitate.

Nec item propriè de eo, quòd est necessarium ex suppositione salutis eterne; vt putat, quòd quis non fornicabitur, aut transgredietur Dei præcepta; de his non potest fieri Votum propriè; sed largè; hoc est, non ratione necessitatis ad salutem; sed voluntarie ad perfectionem; & sic sub voto baptizati cadit abrenunciatio pompæ Sathane, & obseruatio fidei Christianæ, *Sylu. cit. loc. q. 4. m. 4. de communi sententia Doctorum.*

Votum autem in casu nostro, non potest esse Religionis, nec Votum simplex; quia non cadit super re, supererogationis, & consilij; sed de re, necessaria ad salutem; tum, quia, est quoddam simplex propositum, & promissio de velle libere adimplere præcepta, & de non volendo resistere motui Diuina; Non eoini hi Tertiarij per talem promissionem intendunt se obligare ad aliquod speciale, supra præcepta Diuina, ob cuius transgressionem, Rei fiant culpæ mortales, vel veniales; sed tantum promittunt, obseruare Regulam, ad præscriptum Rom. Pontif. hoc est, quod ratione Regule non teocantur ad peccatū mortale, nec veniale cuiuscūq; generis.

Quapropter, sicut Baptizatus, ex quo votum Dei præceptum transgreditur, non committit duplex peccatum; nempe, vnum, ratione violati Voti, & alterum causa præcepti transgressio, quia promissio, in baptismo facta, non concernit aliquod speciale super præcepta indicta, & accepta, ita à pari Tertiarius, qui promittit, diuina seruare præcepta, si illa transgreditur, de hac circumstantia promissionis, non tenetur se accusare, vbi sua coram legitimo Sacerdote, confitebitur peccata; ita *Carill. lib. 3. de Tertiarijs, c. 5, allegatus per Portellum, vbi infra.*

Vnde, si furum per Tertiarium commissum, non mutat speciem peccati; sed remanet in eodem genere furti, sicut est in ceteris

Laicis; prout, multis citatis docet *Portellus tom. 1. dub. 27. per, Tertiarij, nu. 5.*

Tertiarij extrà Congregationem viuentes, an possint, in domibus proprijs egrotantes, Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extrema Vnctionis suscipere de manibus Prælatorum Regularium, quorum portant habitum, vel in eorundem Mendicantium Ecclesijs, tumulari, absque Parochorum licentia? Quæst. 9.

Resoluo negatiuè quæsitum; quia de iure communi canonico, solum Parochus ex officio competit, Sacramenta administrare; est enim talium administratio, actus iurisdictionis, quam Regulares super Laicos non habent; nec etiam quòdā Sacramento.

Imo, excommuniæantur Religiosi Eucharistiæ, Extremam Vnctionem ministrantes, vel Matrimonium solemnizantes, sine Parochi licentia speciali, vel generali; prout declarat *Aug. 19. & habetur in Supplemento Minor. concess. 4.*

Quod item colligitur ex Conc. Lateranensi, sub Leon. X. celebrato in spè dictæ Confiss. Dùm mentis archiepiscopus, s. Fratres autem, & Sorores Terrij Ordinis, in proprijs domibus habitantes, sepulchrum, vbi voluerint, eligere valeant (supple salus Iuribus Ecclesiæ Parochialis) sed dies Paschalis tantum Eucharistiam, nec non, & Extremam Vnctionem, ceteraque Sacramenta, Pœnitentiæ Sacramento diuina excepto, à proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ Laici incidunt, perferenda, teneantur, &c.

In extrema autem necessitate, existimo, Regularibus licere, tam Viaticum, quam Extremam Vnctionem infirmis ministrare; sub tacita ratihabitatione Parochi; ex cõcessione Pauli III. facta Societati Iesu, in qua excipitur dies Resurrectionis, & mortis articulus, ibique subiungitur, Nisi necessitas urgeat, quæ ob mutuam priuilegiorum communicationem, ceteros cõprehendit Regulares, *Rodr. tom. 1. 2. Q. R. R. q. 56. ar. 5. Suar. tom. 4. disp. 44. sect. 2. m. 4. cum alijs, quos citat Mancin. dub. 10. in Pract. V. sitat. Inform. pract. 8. m. 3.*

Quò vèrò ad sepulchrum adeat Declaratio Sacre Congregationis Regularium, qualesite orta inter Fratres Ordinis Minorum, & Archyepiscopum, seu Parochum Loci Fiani Nisipens. Diocesis, in sepeliendis eiusdem Ordinis Tertiarijs, fuit docuim, Tertiarios huiusmodi, si qualitatibus, in Bulla s. record. Leone Papa X. præscriptis, sint præditi; hoc est, si Viri collegialiter, aut claustraliter viuunt, Mulieres vèrò, Virginales, aut Celibæ,

De Tert. Extrà Septa Monast. Tracl. XVI. 223

aut castam Vidualem, sub expresso voto, & Tertiariorum vitam ducant, posse, & debere, etiã inuito Parocho, ac minime requisito Parocho, in supradictis Prætrum Ecclesijs sepe-
 6 Quod Decretum de ordine *Vrb. VIII.* fuit publicatum, & propositum, ad hoc, vt ab omnibus observaretur, & signatum, & munitum fuit die 8. Aprilis 1628. prout per extensum refert *Laur. Peyr. in tom. 3. seu in Additamentis ad Constit. Leonis X. cap. 4. nu. 36. fol. 118. & idem Peyr. in tom. 1. priuilegium, in a. Constit. 4. Sixti IV. nu. 33. in fu.*

Tertiarij in Congregatione viuentes, & vota essentialia Religionis emittentes, in manu alicuius Episcopi, an sint. vnde Religiosi, & Persona Ecclesiastica? Quæst. 10.

Iterum negatiue respondeo, per ea, quæ suprà dixi multoties, & sepe quia de essentia, & formalitate veræ Religionis, prærequiritur, vt vota solemnizentur sub aliqua Religione approbata, & determinata à Sancta Sede, ita *Saneh. lib. 2. Decal. cap. 4. nu. 74. & Portell. in dub. Regul. tom. 1. verb. Tertiari. in addit. nu. 3. & in 2. tom. in cas. 16. nu. 8. Peyr. tom. 1. priuilegium. in Constit. Sixti IV. §. 7. nu. 32. & Læzan. tom. 1. in sum. Q. R. c. 14. nu. 6.*

2 Tum quia, Episcopus non potest novam Religionem instituire, nec novam Regulam Religiosis assignare; hoc enim spectat ad solum Romanum Pontificem, prout habetur expresse in *cap. vi. de Religiosis hominib.*

3 Nec idem potest aliquem ad professionem alicuius approbatæ Religionis admittere; nisi sit Prælatus illius, vel Delegatus, ad hoc specialitèr à Dom. Papa, quia ad Prælatum spectat, quem suo Ordini irrevocabilitèr, & vsq; ad mortem in corporare; hæc enim admissio, seu acceptatio Professionis est actus iurisdictionalis; Episcopus autem in sibi exemptis, iurisdictionem non habet; ita *Nauar. de Regul. conf. 18. & confil. 62. vbi citat cap. ad Apostolicam, de Regular. vbi docet, in tali casu Professionem esse nullam.*

4 Nec obstat, quod Episcopus in Conuentu Monialium recipiat Professiones ipsarum; hoc enim facit ex Delegatione Sedis Apostolicæ, vel ex quo fuerit Prælatus illius Conuentus, in quo Monialium Professiones recipit.

5 Tum etiam, quia huiusmodi Vitorum Congregatio non debet foueri, sed destrui, & supprimi, iuxta *Constitut. T. V. incip. Lubricum vite*, anno Domini 1568. quæ est in *tom. 2. Bullar. Cæsar. inter Bullas huius Sancti Pö-*

tificis, nu. 76. & transfert Rodrig. in Collect. priuileg. fol. mihi 944.

6 Quod item colligitur ex *Bull. Gregor. XIII.* quam idem Rodrig. ponit in *dist. Bull. fol. 1017.* quæ prout fuit, vt quidam Didacus, & locij eius, quos ad professionem recipiebant, sine authoritate Sedis Apostolicæ (erant enim hi in Congregatione viuentes sub Regula, à Papa minime approbata) Professiones ratificantes, subijcerentur Ordini S. Basilij.

7 Et causam Dom. Papa assignat, ibi. Cùm autem Eremita idem prædictam Professionem in manibus eius, qui illam recipiendi facultatem non habebat, amiserat, eademque Professio nulla, & inuolida reddatur, & ergo sumus in alijs decisis, Cæsar. in *Compend. priuileg. Mend. ver. Tert. nu. 14.*

Tertiarij de Penitentia Sæcti Dominici, an possint vii propria Predicatorum insigniri; nempe, nigro, albosque colores, & nominari Confratres de Militia Iesu Christi, & Sanctissima Inquisitioni deferre, ad conseruandam fidei puritatem, & ad Hæreticos extirpandos? Quæst. 11.

Et dico, quod sicquemadmodum, & nupè factum est in Regnis Hispaniarum vbi zelo fidei, hi Tertiarij in vñ corpus redacti, ordine sodalicio Sæctæ Inquisitioni deferuiunt, & Apostolica, & Regia, autoritate in Conuentibus nostris congregati, in bonis operibus se exercent, & multa bona procurant; prout testatur publica acta Capituli Generalis Vallisoletanæ, anno salutis 1605. in festo Pentecostes 29. Maij. Præsidente Reuerendissimo Magistro Generali typicus Ordinis Predicatorum Fr. Hieronymo Xauierre celebrati, sub hac forma verborum.

Declaramus, Supremum Sanctæ Inquisitionis Hispaniarum Senatum, authoritate Apostolica, & Regia decreuisse, vt in omnibus Regnis sibi subiectis, Ordo militaris de Milia Iesu Christi, Cruce signatorum Militum à Patre nostro Beatissimo Dominico contra Hæreticos institutus, & à Summis Pontificibus approbatus, & confirmatus, de nouo restitueretur, & si opus est, instituat; quorum Congregatio in nostris Conuentibus habeatur, obtenta tamen prius licentia ab Inquisitionibus. Quare Potentissimus Hispaniarum Rex Catholicus, fidei Zelator, & Defensor acerrimus; Sanctæque Inquisitionis, & nostra Religiosis Prætoribus optimus, iustitiam nem Ordinis Militia Iesu Christi desiderans, suo decreto Regio sancit, atque concessit omnibus prædictis Sanctæ Inquisitionis Militibus, vt possint nostris Predicatorum Insignijs, alba videlicet, & nigra Cruce, floribus veluti liliorum orn-

mina-

224 De Sororibus In Sæculo. Traët. XVII.

decurata, & deaurata super vestes vni; ipsiusque decorari in festis Beatissimi Patris nostri Dominici, Beati Petri Martyris, & Raymundi, & in solemnitate Sacratissimi Corporis Christi, & in omnibus actibus fidei, propositione, & publicatione celsi Sanctæ Inquisitionis, & quotiescunque Regia Maiestas, aliquod ingreditur Regnum, vel Civitatem, ut cõstat ex Registro originali in Archivijs Sanctæ, & Generalis Inquisitionis Supremæ Senatui conservato, sub data Vallisoletæ 29. Julij 1603. per manum Notarij, & Secretarij Ferdinandi de Villegas.

Quamobrem, ordinamus, & mandamus omnibus Fratribus nostri Ordinis, in Conventibus Sanctæ Inquisitionis Hispania subiectis com-

morantibus, ubi commodè fieri potest, ut summa, qua poterant, diligentia, devotione, & solemnitate careant, prædicta festa simul cum præfatis Milibus, & Sanctæ Inquisitionis divinis celebrare, Processiones solennes, & pompas, in quibus Reliquie Sanctorum, & Vexilla Sanctæ Inquisitionis deponerentur, ita componere, & ordinare, sicut tacti Patris S. Dominici, primi Inquisitoris, Principis, & Insuperioris Sancti Officij, filios, & Dini Petri Martyris in illis fidei propagatoris Commilitonibus; nec non Beati Raymundi totius Hispaniæ Inquisitoris alumnos decet. Mandanda in annualibus nostræ Religionis, sub anno Domini 1321. fol. 350.

SV MMA QVÆSTIONVM Traët. XVII. De Sororibus In Sæculo.

Sorores Tertiariæ, in sæculo stantes, ad habitum Tertiarium, à quo debent admitti? Qu. 1.

An Romanus Pontifex rit, & rectè possint his Sororibus clausuram indicare? Qu. 2.

Tertiaria degentes in sæculo, si in manu Prælati

sua Religionis, voucant vitam virginalem, aut castitatem vidualem, & sub dicto voto, & habitu vitam ducant, an dicantur persona Religiosa, ut non teneantur ad collectas? Qu. 3.

DE SORORIBVS In Sæculo. Traët. XVII.

Sorores Tertiariæ, in sæculo stantes, ad habitum Tertiarium, à quo debent admitti? Qu. 1.

Innocentius Septimus, sua Constitut. incip. Sedis Apostolica providentia circumspicienda, edita sub anno Domini 1404. 14. Kal. Nouembris, Pontificatus sui anno primo, confirmavit Regulam, & modum vivendi Tertiariorū de penitentia Sancti Dominici, in summa, & Capitula omnia, quorum primū est, ut nullus recipiatur ad habitum Tertij Ordinis, nisi per Magistrum, seu Rectorem, vel Priorem dictæ Confraternitatis, aut de ipsorum licentia; servatis tamē quibusdam circumstantijs, quæ leguntur in dicto primo cap. ut est videre in fine nostrarum Constitutionum, & in nostro Bullario edito per P. Fr. Stephanum Vissumaris Genuensem, eiusdem Ordinis Generalē Magistrū, fol. mihi 97.

2 Sixtus Quartus in Bulla incip. Apostolica servitutis officio, idem nobis concessit, ut in dicto Bullario, fol. 141.

3 Id idem Sixtus concessit Carmelitibus, sub anno Domini 1476. ut in Mari Magno, quod incipit, Dñm attende, & in Speculo eiusdem Ordinis, fol. 88. & refert Lexana tom. 1. summ. cap. 3. nu. 22. ubi dicit, quod prædictum privilegium comprehendit Mulieres cuiuscunque status, scilicet, Virgines, Viduas, & Coniugatas.

4 Id ipsum Paulus II. concessit Fratribus Eremitis de S. Augustino, per speciale Diploma, quod per excessum refert Ioan. Bapt. Confess. in collect. privil. fol. 41. quod incipit, Exposeit vestra devotionis sinceritas, sub anno Domini 1470. Pontificatus sui anno sexto.

5 Id idem concessit Dominicanis Paulus Papa Tertius, sua Bulla incip. Exponi nobis super facilius, quæ de verbo ad verbum exten-

tendit Emanuel Rodriq. tom. 3. quæst. 72. ar. 2. ex qua inferre, Tertiarios Ordinis Dini Dominici esse verè Religiosos.

6 Verùm, prædicta privilegia videntur edita pro Sororibus collegialiter viventibus in sæculo, prout advertit idem Rodriq. tom. 1. q. 53. ar. 14. vbi latè de re, & Barbosa lib. 1. de iure Eccles. cap. 39. §. 2. de prim. Cleric. nu. 42. ver. ad discursum.

7 Et habetur expressè in *Constit. Iulij II.* incip. *Considerantes*, qua anno Domini 1509. Pontificatus sui anno septimo, die verò 13. Decembris, constitutum fuit, Prælatos Ordinis Prædicatorum posse harum Sororum, tria Religionis vota, vel vnum saltèm castitatis recipere, & liquet ibi, *Et insuper, quod Mulieres prædicti Ordinis, quæ Sorores de penitentiâ nuncupantur, & collegialiter vivunt (si sibi placebit, & illa hoc cupiant) ex benignitate Apostolica, tria vota Religionis in manus tuas, aut illorum, quos ad hoc duxeris deputandos, emittendi licet valeant, hæc ibi, ut in dist. nostro Bull. fol. 173.*

8 Id ipsum colligitur ex *Bulla*, ab eodem Pontifice nobis concessa, sub anno Domini 1510. die verò 27. Februarij, quæ incip. *Exponi nobis fecistis*, & ibi, *Sorores quæquæ de penitentiâ S. Dominici nuncupata, collegialiter viventes, & volentes votum tria vota Religionis, iuxta nostram concessione, eodem auctoritate volumus, ut profitemur tibi, & pro tempore, existenti Magistro Generali, vel alteri vires Generalis Magistri generalis, quod ad mortem secundum Regulam S. Augustini, & propter hoc tamen non teneatur ad clausuram, nec ad officium Divinum, quæ ex sua regula Tertij habitus tenentur, &c. ut melius est videre in dist. nostro Bull. fol. mili. 174. lit. A.*

9 Ex quibus benè apparet, quòd idem, pridem multæ Sorores reperiebantur collegialiter viventes in sæculo, & insimul habitantes sub cura quarundam, sine Regula, Professione, & Voto, non sine tamèn scandalo, & perniciè animarum.

10 Quapropter, iussu Pij V. fuerunt monitzæ, & coactæ, vna cū earum Superioribus, solemne votum Professionis emittere, & se subijcere perpetuæ clausuræ, quæ autem dictam votum emittere noluerunt, prohibitz sunt, alias in posterum in suas Congregationes admittere, ut clarè constat ex sua *Bulla*, incip. *Circa Pastoralis officij*, edita anno Domini 1570. & est 8. in *Bull. Cherub.* inter *Bull.* eiusdem Pontificis.

11 Hodie verò, si tales aliquæ reperiantur, debent impediri, supprimi, & annullari, nisi professionem emittant, cum quarto voto de perpetua clausura, ex Declaratione Sac. Congregat. facta anno Domini 1596. die 22. Januarij, & refert *Plesier*, in sua *Præxi par. 2.*

Tom. 3. Par. 4.

cap. 3. nu. 57. & *Peyr. tom. 1. prim. Minis. in. Constit. 4. Sicut in 6. 7. nu. 35.*

12 Quæ quippè Professio debet fieri sub manu legitimi Superioris, & in aliqua Regula approbata à Sancta Sede.

13 Proinde, *Joan. XXII. & Clem. V. fcl. rec. Rom. Pontif. salutaribus Constitutionib.* Vitorum, ac Mulierum Cetus, auctoritate priuata erigi, & institui damnarunt, & tanquam exitiosos palmites auferri voluerunt.

14 Insupèr, & *Urban. VIII. sua Constit. incip. Pastoralis Rom. Pontif.* edita sub anno Domini 1630. die 13. Januarij, sub Pontif. anno octavo, suppressit, & annullauit quandam Congregationem Mulierum Iesuitarum, quæ in nonnullis Italiæ, & Vltimontanis partibus, citrà villam Sedis Apostolicæ approbationem, ab aliquot annis in vnum conueniebant, vitæ Religiosæ ducendæ prætextu, peculiarem, & distinctum à cæteris habitum usurpabant, & cætera multa faciebant; de quibus *Papa ibid.* conquiritur, & dolet, prout est videre in 4. tom. *Bull. Cherub.* quæ est 110. inter *Bullas* eiusdem Pontificis, de quæ re vide *Rodr. tom. 1. Q. R. R. quæst. 46. ar. 3. & 4. tom. 3. q. 73. ar. 1. Barbosa in Collect. Bull. q. 7. Tertiarij, & Tertiaria, & Miranda tom. 2. Manual. Prælat. q. 36. ar. 3. concl. 1. & 2. vbi latè per totam quæstionem.*

An Romanus Pontifex viat, & resit potuerit his Sororibus clausuram indicere? *Quæst. 2.*

1 FVt occasio dubitandi; quia hæc Mulieres expressè clausuram non vouerant; sed tria tantum Religionis vota; nēpè, Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis; fuerunt postmodum à Pio V. Pontifice Maximo coactæ, clausuram ingredi, illamque seruare perpetuò.

2 Vnde, ceperunt quidam musitare; an Romanus Pontifex, posset cogere Religiosos ad arctiorem vitæ Regulam, quam professi non sunt, nec iurarent obseruare?

Et negatiuam partem sequentes, dicebant, quòd specialis obligatio, quæ reperitur in Religiosis ad obediendum Romano Pontifici, nascitur ex voto Obedientiæ, ut *Lessus lib. 2. de Iustitia, cap. 41. deob. q. nu. 74. & Sanchez lib. 6. sum. cap. 3. nu. 2.*

3 Religiosi autem per votum Obedientiæ, quod emittit, obligantur primò, & principaliter Romano Pontifici, tanquam Supremo Generali omnium Ordinum, & Religiosum, quæ quippè obligatio sic facta, non se extendit ad ea alia, quæ in Regula non continentur, directè, vel indirectè.

4 Proinde, Papa nequit Professum in vna Religione compellere ad seruandum alterius

Ff Reli-

Religionis ætius infirmitatem, prout docent *Oldrad. conf. 96. nu. 1. Dec. sap. ad nostram*, in noua editione. nu. 10. de *appellat. Cordub. in expost. R. g. d. Francisci, cap. 13. q. 2. d. 6. d. Regi. Tapia in autent. ingressi, cap. 1. ingressu, cap. 1. nu. 71. C. de Suerof. Ecclesie.*

5. Verum, etsi iste difficultas sit verus nihilominus facit pro nobis, quia indicare his Sororibus clausuram, saltem indirectè, spectat ad Regulâ; & Prælatorum præceptum, quod est necessarium ad custodiam Votorum, obligat Subditos, vt per plura ostendimus in *trastate potestate Prælati*, & debet nosse *Dominicus Bannes 2.2. q. 1. ar. 10. dub. 6. in su. & Sylu. in summ. ver. Religio 6. q. 6.* quos sequitur *Rodrig. tom. 1. Q. R. R. q. 44. ar. 1.* cum alijs, quos allegat *P. Nolla tom. 2. disp. 4. de leg. cap. 4. coroll. 1. nu. 93.*

6. Hinc, optimo iure præfatus *Pius P.* potuit iam dictis Sororibus perpetuam indicare clausuram; quia id non induit nouam austeritatem, nec est supra, vel contra Regulam etenim spectat ad primam, saltem indirectè; quia experientia compertum est, cum multa iactura Castitatis, Morales illas vagari, & facilius offendi, & induci ad peccandum à lasciuia iuuenibus.

7. Unde, in custodiam promissi Voti Castitatis, clausura fuit valde nimis necessaria, *Nazar. comment. 4. nu. 40. de Regul. & Glos. in cap. vnic. de stat. Regul.* & confirmatur per *Sacer. Concil. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 5.*

8. Quod item factum est, per eundem *Pium P.* sub anno Domini 1567 per specialem *Bullam*, quæ iussit, & statuit, omnes Franciscanos Conuētales, vel Clausuales, in Hispania degentes, ex suis Conuentibus eijsq; transire ad aliquem Ordinem ex Mendicantibus, qui ætius vitam continent; & hoc in custodiam, & tutam promissi voti Continentiæ, Obediētiæ, & Paupertatis.

9. Id ipsum antè eū fecit *Bonifacius VIII.* qui vniuersis Monialibus clausuram indixit, prout habetur in *c. vnic. de stat. Regul. in 6.*

Tertiaria degentes in sæculo, si in manu Prælati sua Religionis, voveant vitam Virginealem, aut castitatem Vidualem, & sub dicto voto, & habitu vitam ducant, an dicantur persona Religiosa, vt non teneantur ad sollemnes? Qu. 3.

1. **H**ÆC quæstio est de difficultioribus, & proculdubio nubilosa, pro cuius claritate, & statim conuersione aduerte, primò, quòd in *Bulla Leonis X. in Concil. Lateranensi edita, & Decretis Sac. Congregat. infra positis*, diuersimodè decernitur de Viris,

& Feminis Tertiarijs; nam Viri Tertiarij, ad hoc, vt gaudeant priuilegijs sui Ordinis, omninò necessum est, vt collegialiter viuant, aut cum Clausalibus habitent, non aliter, nec alio modo.

2. Illi autem dicuntur viuere collegialiter, qui viuunt in aliqua communi Domo in sæculo, aut Collegio, sub habitu, & Regula Tertiariorum, approbata à S. Sede.

3. Hi verò, cum Clausalibus, qui sub dicto habitu, & Regula Tertiariorum morantur, intrā septa, sub obediētiâ Prælati suæ Religionis.

4. Fæmine autem Tertiariæ, Pizocheræ, Mantellatæ, seu Beate, & similes, ad hoc, vt fruantur priuilegijs suæ Religionis, non requirunt, vt collegialiter, aut cum Clausalibus habitent; sed sufficit, quòd Virginealem cælibem, aut castam Vidualem vitam ducant in Domibus suis, aut sororum consanguineorum, vel affinium; factò tamè prius voto simplici in manu sui Prælati, de seruando vitam cælibem, aut castitatem Vidualem, sub habitu, & Regula Tertiariorum dicti Ordinis.

5. Aduerte, secundo, quòd *Pius P.* vt dictum est immedatè supra, sub anno Domini 1566. sua *Constit. iur. p. Orce Pustorali officij nostri, & c. c. d. d. inter Bullas* huius Pontificis, in *Bull. Oberab. in harendo Constitutioni Bonif. VIII. an. cop. 1. de stat. Monach. in 6. & Decreto Com. Frid. sess. 25. cap. 5. de Regul.* statuit, omnes Moniales, etiam Tertiarias, in Congregatione viuentes, ad clausuram teneri, & ad illam cogi sub iuramento, & voto, & volentes, ubique professione, & clausura viuere, damna, & inhabiles reddit, vt, liquet in eius § 3. & 4. ubi habentur hæc præcisa verba.

Mulieres quoque, quæ Tertiaria, seu de pœnitentia dicuntur, cuiuscunque fuerint Ordinis, in Congregatione viuentes, si, & ipsæ professæ fuerint, id, vt silencie votum emiserint, ad clausuram præcisi, vt permittitur, & ipsa teneantur, quòd si votum solenne non emiserint, Ordinarij vnde cum Superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, ut illud emittant, & profiteantur, ne post emissionem, & professionem, eidem clausura se subiciant; quòd si recusauerint, & aliqua ex eis inueniatur fuerint scandalose viuere, fuerintq; puniantur; ceteris autem omnibus sic, absque emissionem professionis, & clausura viuere omniuo volentibus, interdiciunt, & perpetuò prohibemus, ut in futurum illam aliam profus in suum Ordinem, Religionem, Congregationem recipiant, quòd si contra huiusmodi hunc nostram prohibitionem, & decretum aliquæ receperint, eas ad sic viuendum omninò inhabiles reddimus, ac illarum quatuor Professiones, & receptiones irritas facimus, & annullamus; hæc ibi.

6. Et quod *Gregor. XIII.* idem statuit, sub anno

anno Domini 1572. anno .i. sui Pontificatus, sua *Constitutio*. incip. *Deo sacris virginibus*, & est 8. inter *Bull.* eiusdem in *Bull. Cherub.* approbando dictam *Bullâ* *Papâ* V. mandat Ordinarius Locorum, vt Conuersas professas, ad clausuram cum alijs Monialibus reducant, & non professas, nec proiititæ volentes, dimisso habitu, domum remittant; nequē alias, nisi Professionem emissuras, & sub clausura perpetua mansuras, recipi permittant, vt conitatur ex illis verbis §. 5. ibi.

Ceterum, quod attinet ad Conuersas Professas, quas prædictus Pius prædecessor per prædictas litteras, sub certis conditionibus ibi contentis permittit, posse manere extra Monasteria pro colligendis elemosinis, eiusdem Locorum Ordinarii iniungimus, vt quibus Monasterijs prædictarum Monialium quotidianis laboribus computatis, superadditis, vel alia qualibet ratione de sufficienti subuentio sit, & sustentatione prouisum esse cognouerint, easdem Conuersas sub eadem clausura, cum alijs Monialibus reducant, nequē a suis Monasterijs amplius exire permittant. Conuersas vero non professas, & proficisci nolentes, dimisso habitu, domum remittant, nequē alias in futurum, nisi professionem sub tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras, in Monasteria huiusmodi recipi permittant. Hæc ibi.

7 Et quod idem Gregor. Papa XIII. sub anno 1575. a. 1. Martij, Pontificatus sui anno 3. sua *Bulla*, quæ incipit, *Ex benigna Sedis Apostolica promissione*, quam refert per extensum Ioan. Bapt. Confess. & est 6. inter *Bullas* eiusdem Pontificis, voluit, præiulia, immunitates, libertates, &c. communicari, & extendi ad Tertiarias, & Tertiariorum, etiam de Tertio Ordine de penitentia, in Congregatione tamē viuentes; secus scorum, disinnectum, & singulatim, prout clarè colligitur ex illis verbis, ibi.

Nec non Ordinibus Fratrum Minorum Regularis obseruantia, & Sancta Clara, ac Tertio de penitentia nuncupato; etiam in Congregatione sub obedientia Fratrum Minorum de Obseruantia huiusmodi degentibus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Tertiarijs nuncupatis, Sororibus, Personis, Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, & Locis præfatis, etiam per modum communicationis, & extensionis huiusmodi suffragari, illisque frui, vii, gaudere, quædò, & quoties opus fuerit, & posse, & debere in iudicio, & extra, ac in foro conscientia in omnibus, & per omnia. Hæc ibi.

8 Hinc, Doctores circa quæsitum cœperunt altercati, & variare.

Emmanuel Rodrig. tom. 3. q. 72. ar. 3. in §. circa quas, dicit, has Tertiarias non esse Religiosas, & q. 73. ar. 1. vbi extendit Decretum Concil. Lateranensis, sub Leone X. editum super his, in §. colligitur, inquit, Quod nequē Ten-

ueres, quæ promiserunt continentiam virginalem, vel vidualem, possunt modò gaudere priuilegijs sua Religionis, & quæst. 74. ar. 1. post allegatos, ait, *Quantum autem ad Mulieres Tertiarias, virginalem, vel vidualem castitatem voventes, huic tributo obnoxias esse credo.*

9 Id ipsum amplectitur, & validè tutatur D. Reg. Sanfelix. tom. 3. decis. 418. vbi inuehit contrā tenentes contrarium, & maximè contrā Dian. nu. 5. in fin. & contrā Cordub. nu. 6. in fin. & mouentur ex multis.

10 Primò, quia Tertiariæ, de quibus agitur, nec largè, nec stricte, nequē propriè, nequē impropriè possunt dici Personæ Ecclesiasticæ, aut Religiosæ, vt constat ex decis. in *tract.* 16. q. 7. nu. 1. de Tertiarijs extra septia; hæ namquē non habent certam regulam, nequē vota Religionis profitentur, licet habitum deferant, omnia negotia secularia admittunt, plura possident, contrahere possunt, velle, & nolle habent omnino liberum; ergò, nullatenus dicendæ sunt Ecclesiasticæ, aut Religiosæ Personæ.

11 Confirmatur assumptum, & magis declaratur, Votum Celibatus exhibitum per has Mulieres ad præscriptum d. Concil. Lateranensis, non est solemnè, sed simplex, vt idè Leo X. declarauit in *Bulla*, quæ incipit, *Næper in Concil. Lateranensi*, edita die 7. Martij 1518. Pontificatus sui anno quinto, quæ per extensum habetur in *Bullâ*, & Collectione *Bullar. Rodr.* & est 44. inter *Bullas* eiusdem Pontif. fol. 312.

12 Hoc autem Votum simplex, non impedit, quin hæ Mulieres possint validè matrimonium contrahere, quamuis peccent, ex quo veniunt contra votum, quo Deo promiserunt, castitatem seruare.

13 Nec exigit, vt Episcopus Loci Ordinarius teneatur explorare earundem voluntates, cum domi hoc Celibatus votum emittunt, an liberè, vel coactè illud emisserint, prout tenetur facere in Monialibus, iuxta *Decretum* cap. 17. *Conc. Trident.* sess. 25. de Regul. prout pluriès Sacr. Congregatio declarauit, teste Nouar. in *Lec. verb. Tertiaria*, nu. 8. Barbosa in *collect. Bullar. cod. ver.* & Lezan. par. 2. sum. cap. 14. nu. 28.

14 Nec cōprehendit alia duo vota Religionis, vt idem Leo declarauit in dicta *Bulla*, quia, vt dictum est, hoc votum non est solemnè, sed simplex; ob quod obligationem Religiosam, seu Monachalem non inducit, sed tantum obligat ad culpam mortalem.

15 Secundò, ex *cap. vnde emittitur* 43. §. *superdicta*, de elect. m. 6. vbi Mulieres, in sæculo viuentes, vt penitentiam agant, & liberius Deo vacent, si communem vitam ducant, & in communi possident, sint sub vnus Superioris obedientia, gaudent priuilegio fori, alias non gaudent, vt liquet ibi.

Supradicta siquidem, uetum in monasterijs, in quibus sunt Moniales viuentes sub aliqua de Religionibus approbatis, sed etiam in illis, ubi sunt iuxta quarundam Prouinciarum consuetudinem Mulieres, quæ nec proprijs renouant, nec Professionem faciunt Regularem, sed viuunt, ut in secularibus Ecclesijs, Canonici Saculares, volumus, per omnia obseruari, hinc ibi.

16 Tertiò, ex prædictis Constitutionib. Pij P. & Gregorij Papa XIII. quæ sunt omnino consonæ Sac. Conc. Trident. quæ quidem Papales Constitutiones per clausulas ibi appositæ, nunquam censentur abrogatæ; nisi in specie abrogentur.

Et hanc opinionem tenent, probant, atq; defendunt Bologni, conf. 22. per totum, Eugenius conf. 26. Grassan. cap. 363. nu. 28. Barbosa, de potest. Episc. alleg. 12. nu. 41. Bellet. disquis. Cleric. p. 1. tit. de exemptionib. 1. nu. 43. Crassi. de effect. Clericæ, effect. 1. nu. 93. Gurb. in Consuetud. Nivern. cap. 2. Glof. 4. nu. 25. Capblano. de Baroib. prag. 8. p. 3. nu. 54. Borrell. in Summa decif. par. 1. tit. 43. de for. campes. nu. 139. Cguall. de uolontat. p. 2. q. 61. u. 2. sic decifum refert Vinus decif. 49. nu. 10. & D. Thoro. som. 3. compend. sess. 3. in ver. remiss. ad iudicem Ecclesiasticum, sic feruari strenuè probat, & decifum refert D. Reg. Sane. decif. 428. som. 3. & infiniti DD. citati per prædictos, hanc sequuntur fœtuitatem.

17 Verumtamen, Erasmus Glocbier in, tract. de Iurisdictione Ordinarij in exemptos, p. 1. q. 17. nu. 16. Ricc. p. 2. Decif. Cur. Archiep. Neap. decif. 88. in fin. Ciarl. contr. foren. cap. 18. Paul. Squall. de priuileg. Cleric. cap. 7. dub. 1. nu. 42. Portell. in dub. verb. Tertiarij, num. 7. Peyr. com. 1. priuileg. Minim. in Consul. 4. Sax. IV. §. 7. in fin. Diana p. 1. moral. tract. 2. resol. 84. & p. 4. tract. 1. resoluit. 31. ver. notandum est, Hier. Rod. in compend. resol. 136. nu. 8. Nouar. p. 1. de elect. & variis fori, sess. 2. q. 66. nu. 14. & in Luc. Regul. ver. Tertiarij. Dom. Don. Aus. de Marius lib. 1. cap. 117. nu. 12. Barbosa. in collect. Bull. ver. Tertiarij, & lib. 2. de Iure Eccles. cap. 39. de priuileg. Cleric. nu. 41. & cap. 43. de stat. & vita Regularium, nu. 7. Bordon. resol. 28. q. 6. nu. 20. Noidas ver. clausura, nu. 7. & nupèr P. Franc. Pellizzari in tract. de Monialib. cap. 9. quest. 28. nu. 49. dicunt, quod præstat Tertiariæ fruuntur priuilegijs Ordinib; sub cuius Tertie Regule habitu incedunt; etiam si seorsim habitent in sæculo, in domibus consanguineorum suorum, aut affinium, & secundum hanc opinionem refert decifum per Sac. Consil. D. Thoro. som. 1. compend. in ver. manualis, in libris Additionatis, & D. De Marin. ubi supra, & mouentur ex multis.

18 Primò, ex eo, quia Tertiariæ huiusmodi, si vitam virginalem, aut castam vidualem simpliciter traducant, sub expresso voto

tertiæ regule, habitum deferendo, ratione talis tertie regule, approbatæ à Sancta Sede, & voti facti censentur verè Personæ Ecclesiasticæ, ac Religiosæ; nam votum simplex, quod sit ex vi alienius statuti particularis, approbati à Sancta Sede, dicitur Votum statuti Religiosi, & cōsequenter facit hominem verè Religiosum, ut constat ex votis simplicibus, quæ faciunt Fratres Societatis Iesu, Nouitiam peractis, & docet Suar. som. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 12. nu. 3.

19 Secundò, ex Gancil. Lateranensi, sub Leone X. celebrato anno Domini 1516. sess. 11. in fin. som. 5. Consil. ubi hoc totum, quod quæritur, fuit decifum, & iuridicè publicatū.

20 Tertiò, quia ita idem Leo declarauit, sua Constitut. incip. Nupèr in Concil. Lateranensi, edita die 7. Martij 1518. de qua dictum est supra, & constat ex illis verbis, ibi.

Ita, ve Mulieres, Virginalem, aut Celibem vitam simpliciter videntes, etiam consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes; priuilegijs, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant, tam obstatibus, &c. hæc ibi.

21 Quare, his addit Declarationes, & Decreta Sac. Congreg. iussu Clem. VIII. edita, sub tali forma. verborum.

Sacra Congregatio Cardinalium Tridentini interdictum consilia respondit, Fratres Tertiariorum, nequellatos, Corrigitos, aliosque similes, ita, denum Ordinib; eius Tertie Regule habitum, assumptis, & priuilegijs potiri, & ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, si veri, & legitime viuunt, seu cum Claustralibus habitent, & Mulieres virginalem, seu celibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub illa habitu vitam traduxerint, quemadmodum canetur Constitutione Concilij Lateranensi, sub Leone X. qua habetur sess. 11. in fine. Hoc autem voto Mulierum alia duo, scilicet Paupertatis, & Obedientia nequaquam includi; Quinimò huiusmodi Mulieres, si vitam virginalem, aut celibem simpliciter, expressè voverint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, prædictis priuilegijs Ordinib; cuius Tertie Regule habitum deferunt, exemptionemque ab Ordinarij iurisdictione frui debere, quemadmodum idem Leo postea declarauit Confusione edita die 1. Martij anno 1518. quod si Fratres, Sororesq; Tertij Ordinis, quid amplius prætendunt vigore consuetudinis, posse ius suum prosequi in iudicio ordinario. Hieron. Cardin. Pampbilis.

Nec non alia sub Paula V. edita sub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum sępius respondit, omnimò posse Sacerdotes Regulares, Mulieres Tertij Ordinis, quas de Pœnitentia, vel Biquebas vocant,

con-

confessiones Sacramentales audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati, ad confessiones personarum secularium audiendas; quemadmodum, nec posse illis Sacrosanctum Eucharistia Sacramentum administrare in die Paschæ Resurrectionis Sanctiss. D.N. Iesu Christi; verum quædam sepulcrum, atque vltima principum, Fratres, Tertianos, Mantellatos, Corr. gnos, et aliosque similes, id demum Ordinis, cuius Tertin Regule habundant, assumpserunt, privilegij potiri, & ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, si verè collegialiter vivunt, seu cum claustralibus habitent, & Mulieres virginalem, seu eglibem, aut castam vitam, expresse voto, & sub dicto habitu, vitam tradiderint, quemadmodum canitur Constitutione Concilij Luteranensis, sub Leone X. qua habetur sess. 1. in fine. Hoc autem voto Mulierum, alia duo, scilicet Pupertatis, & Obedientie, nequaquam includi; Quinimò huiusmodi Mulieres, si vitam virginalem, aut eglibem simpliciter, expresseque vouerint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijum domibus, vel separatim habitantes, supradictis privilegij Ordinis, cuius Tertie Regule habitum deservunt, exemptionisq; ab Ordinarij iurisdictione frui debere, ut idem Leo postea declaravit, Constitutione edita, die 1. Martij 1518. An autem prædictæ qualitates in huiusmodi Tertiaris concurrant, Ordinarij Loci esse iudicium; præterea si contingat, aliquas ex prædictis Tertiaris, sine sepultura electione decedere, eas sic decedentes; id demum in Ecclesijs Ordinis, cuius habitum assumpserunt, si in ipsis earum communis sepultura reperitur, sin minus, in Ecclesijs Parochialibus, sepeliendas esse decernit.

Superioribus vitæ Regularibus, sufficienti facilitate, ad id à Sede Apostolica suffulcus (Cuppucinis exceptis) licere Mulieres ad huiusmodi habitum recipere, atq; ad ipsos, vestiendi eius officij pertinere; non autem ad habitum admittendas, et recipiendas esse; nisi probata vita, ac bonis moribus prudens, atque in ætate, solidè, quadraginta annorum constitutas, quæ de proprio habeant, unde sufficienter vivere possint, & non cum alijs Viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus, in primo tantum gradu, sibi coniunctis, cohabitent, & ab Ordinarij Loci, licentia prius impetrata, quæ non alijs eam concedat, nisi de prædictis, prauo examine diligenti, sibi confiteris.

Perum, in huiusmodi habitum concedendo, repellendū discreto, omnino à velo supra caput, quod superneccum vocant, à pectorale, quod vul-

gè dicitur sottogola, & à patientia, abstinendum esse; quinimò eas, quæ supradicta trita, vel aliquot ipsarum, deferre deprebentur facinus, illa dimittere, etiam per censuras Ecclesiasticas, ab Ordinarijs Locorum compellendas esse decernit.

22 Supradictis verò Decretis Mulieres Tertij Ordinis, quæ collegialiter vivunt, non comprehendendi, quinimò eas dispositioni Constituti. Tij Pape V. editæ Roma anno 1566. 4. Kalendar. Iunij, quæ incip. Circa Pastoralis, ppositis subiungere, expresse declarat. Non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus, Datum Roma 20. Decembris anni 1616. & referunt per extensum Ghesebier, Barbof. Peyr. & Nouar. cit. loc.

23 Exinde inferunt, legatum reliquum, sub illa conditione, si Monachabitur, extendi ad prædictas Tertiaris, Ruc. collect. 1011. p. 4. ver. Ego consului, Nouar. in cit. loc. de elect. & var. fur. nu. 16. & Barbof. ubi supra, d. Thor. tom. 3. compend. sect. 2. in ver. legatum datus, & Addit. Duard. lib. 2. Bulla C. 1. a. non. 15. qu. 3. lit. D in fine.

24 Et hoc votum castitatis simplex, per easdem Tertiaris emissum, ut supra, non posse commutari, ab habente generale privilegium commutandi vota simplicia castitatis; quia vota illatus, quæ sunt ex vi particularis instituti, à Sede approbati, non cadunt sub generali facultate commutandi similia vota; iuxta iuris regulam, non cadunt sub generali concessione, quæ speciem rationem habent, Pellizzari in tract. de monach. cap. 1. g. 5. nu. 9.

Ex quibus omnibus, benè videt, Amice Lector, questionem diu accuratissimè disputatam, hucusq; non fuisse, vno, & eodem modo decisam; habet enim varias decisiones, varios, & contrarios Doctores, ad quos te remitto, eorum fundamenta expendere, & expungere, & lento gradu ambulare.

Hæc pro nunc satis sint, de Quarta parte praxis, ad gloriam Sanctissimæ Trinitatis, & honorem Beatissimæ Deiparæ, semperque Virginis Mariæ, & S. Mariæ Magdalene, S. Catharinæ Virgin. & Mart. Protectorum, & Patronarum Ordinis, B. Agnetis de Monte, Polit. B. Colubæ Reatinæ, B. Margaritæ de Sauoia, B. Margaritæ de Castello, B. Margaritæ Filis Regis Vngariæ, & aliarum Ordinis nostri, salutis semper Ecclesiæ celsita.

Finis Quartæ Partis.

Errata

Sic

Corrigito.

Fol. 10. col. 1. ver. 33.	suspiendum,	fufcipiendum.
Fol. 16. col. 1. ver. 5.	per accincto.	pro accincto.
Fol. 35. col. 2. ver. 36.	Sacerdotio,	Sacerdotio.
Fol. 43. col. 2. ver. 42.	manumittete,	manumittere.
Fol. 45. col. 2. ver. 51.	frustatorium,	frustatorium.
Fol. 49. col. 2. ver. 60.	successore,	successores.
Fol. 69. col. 2. ver. 30.	seruandis,	feruando.
Fol. 73. col. 2. ver. 41.	docent,	docet.
Fol. 76. col. 2. ver. 50.	ignorent,	ignorent.
Fol. 84. col. 1. ver. 10.	Regulares,	Regularis.
Fol. 85. col. 1. ver. 28.	Religione,	Religione
Fol. 91. col. 2. ver. 26.	Conuentualiem,	Conuentualem.
Fol. 93. col. 1. ver. 22.	exercitus,	exercitij.
Ibid. in Monasterio,		in Monachis.
Fol. eod. col. 2. ver. 52.	Contritionis,	Contritionis
Fol. 94. col. 1. ver. 19.	aliquid,	aliquod.
Fol. eod. col. 1. ver. 43.	disguatur,	distinguat.
Fol. 96. col. 1. ver. 19.	acquiri,	acquiri.
Fol. 98. col. 1. ver. 45.	plurimum	plurimum.
Fol. 107. col. 1. ver. 11.	Patti,	Patri.
Fol. 109. col. 2. ver. 17.	teneantur,	teneatur.
Fol. 112. col. 1. ver. 46.	& continuus perfici pariter,	& continuus pariter,
Fol. eod. col. 2. ver. 41.	ratificationem,	ratificationi.
Fol. 113. col. 2. ver. 12.	isthæc,	isthæc.
Fol. eod. col. 2. ver. 30.	transmitterentur,	transmitterentur.
Fol. 140. col. 1. ver. 41.	Puerili.	Pueruli.
Fol. 146. col. 2. ver. 37.	contraxerit,	contraxerit.
Fol. 149. col. 2. ver. 21.	petitur,	reperitur.
Fol. 160. col. 2. ver. 2.	sint,	sic
Fol. 177. col. 1. ver. 10.	admittunt,	admittunt.
Fol. 184. col. 2. ver. 37.	adientiam,	audienciam.
Fol. eod. col. 1. ver. 58.	Apostatarum	Apostatarum.
Fol. 185. col. 2. ver. 38.	notar,	notat.
Fol. 189. col. 2. ver. 35.	& his,	& ex his.
Fol. 190. col. 2. ver. 33.	oblari,	oblati.
Fol. 193. col. 1. ver. 14.	allegatui,	allegauit.
Fol. 194. col. 2. ver. 43.	reddat,	reddidit.
Fol. 199. col. 1. ver. 35.	Crime	Crimine.
Fol. 205. col. 2. ver. 15.	illos	illas.
Fol. 206. col. 2. ver. 10.	rationis,	rationis.
Fol. 207. col. 1. ver. 4.	recipiendi,	recipiendi.
Fol. 208. col. 1. ver. 48.	Conuentum,	Conuentum.
Fol. 220. col. 1. ver. 5.	cuiusq;sq;	cuiusque
Fol. 222. col. 2. ver. 39.	ratihabitatione,	ratihabitione
Fol. eod. col. ead. ver. 55.	Leone Papa	Leonis Papæ.
Fol. 224. col. 2. ver. 11.	Commilitonis,	Commilitones.

Cetera vetò, aut minima, aut leuiora sunt, quæ de se Lector poterit corrigere.

Ad Lectorem Beneuolum.

L Ege amabò hac usque impressa, Candide Lector, nam si paululum Vertigo recedet à me, quantocyùs tibi præmanibus erunt Tractatus de Eremitis, & Monialibus, insar impressorum efformati, eruntq; dicta Quarta Partis totale complementum, & suis: nec non, & alij de Ecclesijs Regularium, Immunitate ipsarum, Horis canonicis, Celebratione Missarum, Capellis, Confraternitatibus, Sepulchris, Quarta Funerali, & alijs annexis, qui utique, ad Quintam Partem efformandum, sufficientes erunt, Faxit Deus promissa perficere, quæ se precor, pro me orare, & uale.

INDEX COPIOSISSIMVS

Rerum Notabilium, ferè Omnium, quæ in hac Prima, Secunda, Tertia, & Quarta Parte continentur.

Marginales numeri 1. Primam, 2. Secundam, 3. Tertiam, & 4.
Quartam Partem significant.

A Abbas.

Abbas in sanorabilibus venit appellatione Monachorum. *tratt. 6. quest. 19. n. 1. fol. 69.*
Abbas idem est, quod Magister Ordinis, vel Prapostitus Generalis. *t. 5. q. 24. n. 3. f. 80.*

1. Abbas non potest dispensare super votis essentialibus Religionis. *t. 8. q. 22. n. 4. f. 130.*
2. Abbas absolvitur ab Officio, ob dilapidationem bonorum Monasterii. *t. 10. q. 41. n. 2. f. 206.*
3. Abbas si videat res apud Monachum depositas, furtim auferri, & culpa illius perire, & non obstat, valens oblati, tenetur ne depositum. *t. 12. q. 18. n. 4. f. 245.*
4. Abbas non potest fideiungere sine consensu sui Capituli. *t. 12. q. 20. n. 2. f. 245.*
5. Abbas non potest sine consensu Episcopi alienare rem Ecclesie. *t. 14. q. 38. f. 343.*
6. Abbas sine licentia Capituli, si subest necessitas, & res sit modica, potest alienare sine consensu Capituli ibid.
7. Abbas Ordinis Olivetani, potest eligi Consecrator, si Episcopus in Synodo eum deputaverit. *t. 17. q. 39. n. 4. f. 457.*
8. Abbas potest valide eligi de uno certo Monasterio. *t. 14. q. 10. n. 2. f. 10.*
9. Abbas à Diocessano non benedictus, an possit exercere ea omnia, quæ spectant ad Officium suum. *t. 3. q. 8. n. 2. f. 48.*
10. Abbas quomodo debet esse in Regimine Ecclesiastico? *t. 5. q. 6. f. 87.*
11. Abbas, an possit absolvere suos Monachos à casibus Papalibus, & dispensare super irregularitate, proveniente ex homicidio voluntario? *t. 5. q. 36. n. 20. f. 126. & t. 11. q. 9. n. 1. & seq. f. 192.*

12. Abbas, sine Canvntu nequit quem recipere ad habitum Religiosum. *t. 1. q. 2. n. 1. f. 3.*
  13. Abbas non potest aliquem ordinare de suis propinquis, vel amicis, sine voluntate Fratrum. *t. 1. q. 4. n. 1. in fin. f. 4.*
  14. Abbas non potest dispensare super habenda proprietate. *t. 16. q. 7. n. 4. f. 220.*
  15. Abbatibus benedictis non est de forma. *t. 3. q. 2. n. 3. f. 48.*
  16. Abbati unus Ecclesia non licet, terram vertere ad aliam, quamvis amba sint in eius potestate. *t. 14. q. 84. n. 2. f. 366.*
  17. Abbates, & alij Superiores Pralati in electionibus faciendis nequeunt absentium vota supplere. *t. 11. q. 16. n. 39. f. 130.*
  18. Abbates, qui sunt Ordinum Capita, tenentur visitare Ecclesias, & Monasteria suorum subditorum. *t. 13. q. 66. n. 2. f. 289.*
  19. Abbates Canonico-rum Regularium, & similes Canonico-rum S. Augustini, gaudent Iurisdictione Episcopali, quamvis sint veri Religiosi, partes, & membra sue Religionis. *t. 15. q. 7. n. 2. f. 378.*
  20. Abbates non possunt promovere ad ordines sacri Nonitii. *t. 6. q. 24. n. 1. f. 86.*
  21. Abbates nulli Episcopo subiecti, possunt dare licentiam Nonitiis ad disponendum de bonis suis. *t. 7. q. 7. n. 6. f. 98.*
  22. Abbatibus Congregationis Cassinensis licet uti Baldachino. *t. 13. q. 76. n. 1. f. 397.*
- Abbatissa
1. Abbatissa electa à maiori parte, sed non confirmata, an possit administrare? *t. 7. q. 2. n. 2. f. 139.*
  2. Abbatissa electio debet fieri per vota secreta, secus erit nulla, & irrita. *t. 1. q. 8. n. 1. f. 8.*
  3. Abbatissa electio potest fieri per vota viva vocis, seu per suffragia ore dantis expressa, dummodo secreto praesentur coram Secretariis deputatis. *ib. n. 1.*

A Abbas

I N D E X

Abbatia

1. *Abbatia, Prioratus, & alia Praefectura, sunt propria beneficia Ecclesiastica.* l. 15. q. 4. n. 1. f. 376.

2. *Abbatia, Prioratus, & Praepositura, in quibus non viger Regularis Observantia, ab Episcopis, in suis singulis debent visitari.* l. 13. q. 6. n. 2. f. 189.

3. *Abbatia, & beneficia Monachorum, conferuntur non solum iuxta Praefecturam, sed etiam ab Abate.* l. 13. q. 6. n. 2. f. 186.

4. *Abire, & mori paria sunt.* l. 7. q. 2. n. 2. f. 104.

5. *Abiuratio, etiam de levi Instituta a Saeculo Officio, non potest dici penitentie salutaris.* l. 5. q. 23. n. 2. f. 100.

Absens Absentia

1. *Absentia paucorum, non debet nocere facto, si maiori parte Universitatis.* l. 14. q. 1. n. 1. f. 330.

2. *Is, qui Republica causa absuit, restituendus est etiam aduersus eum, qui etiam Republica causa absuit, si aliquod damnum sit passus per absentiam.* l. 7. q. 19. n. 16. f. 88.

3. *Absens in loco remoto, non debet vocari ad electionem.* l. 6. q. 3. n. 2. f. 32.

4. *Absentes, & Fugitivi afficiuntur censuris.* l. 13. q. 73. n. 12. f. 99.

5. *Absentes debent ad electionem vocari.* l. 1. q. 13. n. 6. f. 19.

6. *Absentes, nisi vocentur, videntur contrarii, ac despicibiles.*

7. *Absentes vocati, si noluerunt, vel non poterunt venire, non sunt computandi inter Vocales, nec possunt electionem impedire.* l. 2. q. 13. n. 7. f. 44.

8. *Absentes, moraliter, & obiective, possunt dici praesentes.* l. 4. q. 44. n. 11. f. 81.

Absolvere, Absolutio

1. *Absolvens a censuris non requiritur, ut ex illam illarum notitiam habeat, sed sufficit, ut sit dubitans.* l. 11. q. 4. n. 10. f. 116.

2. *Absolvere a censuris, differt à dispensare super irregularitate.* l. 1. q. 3. n. 4. f. 35.

3. *Absolvere a casibus, & excommunicationibus Papalibus publicis, & notorijs, an sit licitum, tempore Iubilei, vel virtute Bullae Crucatae, aut vi Privilegiorum.* l. 4. q. 33. n. 9. & q. 34. n. 1. f. 68. & 3. p. 1. q. 31. f. 33.

4. *Absolvere excommunicatos, non spectat ad Regulares.* l. 13. q. 78. n. 1. f. 298.

5. *Absolvere a casibus Papalibus, & dispensare in omni irregularitate, etiam proveniente ex homicidio voluntario, an sit licitum Regularibus.* vide ver. Pralati Reguli.

6. *Absolvere a casibus Bullae Censurae, an liceat Regularibus.* l. 1. q. 17. n. 1. & seq. f. 196.

7. *Absolvere a casibus, & censuris Sedi, & Locorum Ordinariae reservationis, prae textu Privilegiorum, nemini licet.* l. 1. q. 17. n. 5. f. 199.

8. *Absolvere a censuris, vel a casibus reservationis, inscio reservante, idem est quod non suspendere.* & despicere. l. 6. q. 17. n. 2. f. 34.

9. *Absolvere a reservationis Episcoporum, in vitijs Privilegiorum, quomodo sit intelligendum.* l. 8. q. 17. n. 16. f. 86.

10. *Absolvi a Prae, & a Regula differt.* l. 8. q. 4. n. 6. f. 104.

11. *Absolutio a Censuris non pendet à praesentia.* l. 1. q. 4. n. 1. f. 66. & q. 2. q. 4. n. 1. f. 62. & l. 10. q. 2. q. 3. f. 186.

12. *Absolutio generalis, quae fit à Praefatis in Capitulo Canonicali, vel Provinciali, aut in magnis Festivitatibus, quandoque extenditur ad Religiosos absentes à Capitulo: immò ad aolentes, ac revertentes absolvi, & dispensari.* l. 4. q. 3. n. 2. f. 64.

13. *Absolutio Sacramentalis multa petit, & exigit.* l. 1. q. 3. n. 13. f. 66.

14. *Absolutio in foro conscientiae, non impedit processum, nec retardat statum Iustitiae, nec ligat manus Iudicis.* l. 4. q. 30. n. 9. f. 66. & q. 3. n. 4. f. 69.

15. *Absolutio ad cautelam, non est concedenda, nisi parce citata, & iuxta alia.* l. 10. q. 3. n. 14. in Decret. f. 193.

16. *Absolutio, quae fieri solet in die Cinerum, Capite Domini, & in magnis Solemnitatibus, quid operatur.* l. 4. q. 40. n. 2. f. 81.

17. *Absolutio generalis, quae datur in rescriptis gratiarum, & beneficiorum, multa confert.* ibidem n. 3.

18. *Absolutio Sacramentalis, non potest conferri absentibus.* l. 4. q. 44. n. 12. f. 82.

19. *Absolutio est alius in Iustitia, aliqua causa, vel iudicium terminatur.* l. 4. q. 45. n. 9. f. 84.

20. *Absolutio peccatorum potest reservari à Praelatis Regularium, sed cum causa, & limitate.* l. 10. q. 23. n. 1. & seq. f. 185.

21. *Absolutio in vitijs Privilegiorum concessa, non extenditur ad forum contentiosum.* l. 10. q. 37. n. 7. f. 84.

22. *Absolutio data intus Bulla Crucata, Imbilio, vel Privilegiorum Mendicantium, praecedente satisfactione Partis, suffragatur, ad quod pro foro interno, sed etiam externo.* l. 6. q. 17. n. 13. f. 85.

23. *Absolutio a censuris absolvi exhibita, non habet effectum suum consummationis.* l. 6. q. 18. n. 8. f. 80.

24. *Absolutiones, & Correctiones, interdum suae pretenti suae processu, & ordine iudiciario.* l. 10. q. 30. n. 5. f. 195.

Abutentes

Abutentes privilegio ipso iure, ipso facto sunt privilegio privati. l. 2. q. 1. q. 8. f. 147.

Acceptatio

1. *Acceptatio, an sit de substantia privilegij.* l. 2. q. 6. n. 1. f. 139.

2. *Acceptatio Privilegij tacite facta, sufficit ad*

I N D E X

valorem privilegij. ibidem.

1. *Acceptio Privilegij per Nuncium facta ad id specialiter deputatum, an sufficiat.* l. 2. q. 7. f. 40.

Acceptio Personarum

3. *Acceptio personarum, quando committitur.* l. 4. q. 25. n. 8. f. 68.

Acceptio. Accipere.

4. *Acceptio rei aliena ex duplici capite potest esse iniusta.* l. 1. q. 13. n. 7. f. 11.

2. *Ultima acceptio rei aliena, complens materiam notabilem, an in omni casu sit peccatum mortale?* l. 15. q. 28. f. 392.

2. *A sponte dante licet accipere.* l. 13. q. 90. n. 1. in fin. f. 311.

1. *Accipere pecunias ad censum, pro extinctioe priorum censuum Ecclesia, non licet sine assensu Apostolico.* l. 14. q. 14. f. 360.

3. *Accipientes contra iustitiam communicam, tenentur restituere.* l. 1. q. 23. n. 5. f. 27.

Accessio

2. *Accessio damni ad precedentia est mortalis.* l. 15. q. 30. n. 6. f. 389.

Accessorium

1. *Accessorium cessat, cessante principali.* l. 7. q. 19. n. 6. f. 87.

2. *Accessorium sequitur naturam sui principalis.* l. 8. q. 51. n. 6. f. 164. l. 12. q. 21. n. 2. f. 246. et l. 14. q. 67. n. 4. f. 357. & p. 4. q. 12. n. 2. f. 144. & p. 4. q. 13. n. 6. f. 332. & l. 7. q. 21. n. 7. & 8. f. 104.

Accessus

3. *Accessus in Romanam Curiam est vetitus Regularibus. Vid. ver. Ire Romam, & ver. Bulla Sixti V.*

Accidens. Accidentaliter

3. *Accidens deficit, deficiente substantia.* l. 7. q. 12. n. 3. in fin. f. 144.

2. *Accidentaliter mutatio non ledit substantiam.* l. 8. q. 51. n. 7. f. 164.

Accingendus.

4. *Accingendus de breui, habetur pro accincto.* l. 1. q. 18. n. 3. f. 16. & l. 6. q. 19. n. 2. f. 86.

Accolythus.

4. *Accolythi licet sint persona Ecclesiastica, tamen non tenentur continentiam servare.* l. 13. q. 6. n. 2. f. 217.

Accusatus

4. *Accusatus, aut inquisitus de crimine, an dicatur criminofus.* l. 2. q. 12. n. 1. f. 31.

Acquilita

2. *Acquisita per Professum, cedunt suo Condictui Originali, sicut quasita per Servum, quarantur suo Domino, & per Filium suo Patri.* l. 5. q. 64. n. 1. f. 104.

Acta

1. *Acta originalia processuum prime instantie, ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogitur.* l. 10. q. 18. n. 2. in Decret. f. 193.

2. *Acta originalia, terminata causa, remittenda*

sunt ad Ordinarium, ut in eius Archivio conserventur. l. 10. q. 18. n. 2. in Decret. f. 193.

3. *Acta in Regulares exemptos facta per Episcopum, sunt nulla, & irrita.* l. 3. q. 26. n. 10. f. 267.

2. *Acta facta coram Iudice Laico, non probant, nec quidem faciunt iudicium coram Ecclesiastico.* tr. 13. q. 55. n. 2. f. 384.

2. *Acta facta coram Iudice Laico, inuaniunt, & seruiunt, ad finem examinandi Clericum coram Ecclesiastico.* ibid. n. 5.

3. *Acta unius fori, non probant, nec obligant in alieno foro.* l. 4. q. 29. n. 13. f. 73.

4. *Acta iurisdictionis, facta ab excommunicato publico, & manifesto, sunt irrita.* l. 11. q. 24. n. 1. f. 167.

Actio. Agere

2. *Actio non datur in ius extinctum.* l. 5. q. 67. n. 1. f. 105. & p. 3. q. 4. l. 8. n. 4. f. 64. & p. 4. l. 8. q. 6. n. 4. f. 116.

2. *Actio semel extincta, non renouitur.* l. 5. q. 70. n. 2. f. 106. & p. 3. q. 7. q. 17. n. 3. f. 147.

2. *Actio nulli competit contra Monachum.* l. 12. q. 13. n. 1. f. 242.

2. *Actio, & passio non cadit simul in eodem subiecto.* l. 13. q. 54. n. 3. f. 283.

2. *Actio datur, & pena imponitur pro furto unius gallinae, qua est res modica.* l. 15. q. 19. n. 17. f. 388.

4. *Inanis est actio altoris, quam rei conventi excludit inopia.* l. 13. q. 22. n. 12. f. 201.

2. *Althones, & Iura Monasterij dicuntur bona incorporalia.* l. 14. q. 57. n. 8. f. 352.

2. *Agendum nihil est, nisi sit utile, vel necessarium.* l. 14. q. 9. n. 2. f. 326.

2. *Agere male, & non agere, paria sunt.* l. 5. q. 52. n. 13. f. 98.

4. *Agere de Foto solemniter, ad solum Pontificem spectat.* l. 12. q. 41. n. 4. f. 187.

Actor

2. *Actor sequitur formam Rei.* l. 17. q. 11. n. 5. f. 309.

2. *Actore cessante, cessat iudicium.* l. 7. q. 13. n. 12. f. 128.

Actus

1. *Actus contrarius privilegio, ad hoc a vi ei praudivertit, debet esse voluntarius, in tempore debito, efficax, & proprius illius, cuius est privilegium.* l. 12. q. 12. n. 5. f. 144.

2. *Actus tanto censetur dignior, quanto tendit ad publicam utilitatem.* l. 5. q. 35. n. 7. f. 86.

2. *Actus, & potentia inter se differunt.* l. 20. q. 36. n. 6. f. 202.

2. *Actus promittendi in Religiosis subditis, non est obligatorius, nec Deo acceptus, donec Superior consentiat.* l. 12. q. 9. n. 1. f. 241.

2. *Actus est quoddam generale verbum, quod comprehendit ea, qua verbis, & re aguntur, & interdum accipitur pro facto.* l. 13. q. 49. n. 1. f. 276.

2. *Actus agentium non operatur ultra imper-*

I N D E X

- tionem carū. 18. & 4 p. 114. 34. n. 10. f. 175.
2. *Alnus humanus deliberatus quid sit* 16. n. 2.
  3. *Alnus humanus non est pugnabilis, consensu voluntate subvertitur delinquendi.* 2. 13. q. 49. n. 4. f. 277.
  4. *Alnus nullus, nullum producit effectum.* 5. 13. q. 55. n. 2. f. 384. & 4 p. 6. q. 3. n. 2. f. 77.
  5. *Alnus contrarius dispositioni iuris, est nullus.* 1. 1. q. 9. n. 5. f. 8.
  6. *Alnus, ad hoc, ut dicatur capitaliter factus multa exigit.* 1. 2. q. 4. n. 1. & seq. 40.
  7. *Quando aliunde alnus est iustus, non est necessaria nova clausula annullationis contrahit.* 1. 5. q. 17. n. 6. in fin. f. 78.
  8. *Alnus obsequi, quid sit* 2. 4. q. 23. n. 10. f. 67.
  9. *Alnus Ordinis Sacerdotalis, de se primo est duplex, nempe conficiendi Sacramenta, & ille dispensandi.* 1. 5. q. 16. n. 7. f. 95.
  10. *Alnus factus contra legem, est nullus.* 1. 2. q. 9. n. 1. f. 205. & 4 p. 2. q. 2. n. 3. f. 124.
  11. *Alnus factus contra formam, non potest subverti.* 1. 2. q. 10. n. 1. f. 206.
  12. *Alnus corruis, & non valet, ex defectu potestatis.* 1. 1. q. 4. n. 2. f. 4.
  13. *Alnus a princeps nullus, per subsequens impus non validatur.* 1. 1. q. 7. n. 6. in fin. f. 6.
  14. *Alnus quilibet potest fieri per Procuratorem nisi sit a iure prohibitus.* 1. 1. q. 3. n. 2. f. 146.
  15. *Alnus invalidus ex aliqua lege positiva, potest per Legislatorem validari.* 1. 1. q. 7. n. 3. f. 184.
  16. *Alnus vini, vel trini, legi lata contrarij, inducunt consuetudinem, & overnant legem.* Principe tamen scientia, vel tacite 1. 1. q. 18. n. 3. in fin. f. 16. & 4 p. 19. n. 7. f. 17.
  17. *Alnus ad hoc, ut inducant consuetudinem, debent esse ex certa scientia, frequentes, & voluntarii.* 1. 1. q. 23. n. 4. f. 20.
  18. *Alnus presati ad inducendum consuetudinem, debent fieri cum intentione inducendi consuetudinem legalem.* 1. 1. q. 22. n. 5. f. 20.
  19. *Alnus momentanei non sunt in consideratione.* 1. 7. q. 9. n. 1. f. 126.
  20. *Alnus iurisdictionales possunt delegari.* 1. 1. q. 75. n. 2. f. 297. & 4 p. 7. q. 7. n. 4. f. 98.
  21. *Alnus iurisdictionales Episcopi nequeunt pervagi in Ecclesijs Regularium invito Pralato Monasterij.* 1. 1. q. 30. n. 1. f. 300. & 4 p. 1. q. 30. n. 2. f. 300.
  22. *Alnus virtuosus, & meritorij, multi sunt.* 1. 1. q. 12. n. 8. f. 382.
  23. *Alnus gestus per Decuriones, & Electores, extra Concilium legitime congregatum non dicuntur capitulares, nec esse iurisdictionis.* 1. 2. q. 4. n. 5. f. 40.
  24. *Alnus, qui sunt a Ministra inhabili, tamen occulto, aut tolerato sunt valij, & validi, ob bonum publicum.* 1. 4. q. 10. n. 2. f. 58.
  25. *Alnus ordinis, ad quos exequendum specialiter potestas se adiunx ordinato, qui nam sint* 1. 5. q. 15. n. 2. f. 95.
1. *Quot alnus requiruntur ad fundandum Co. suordinem.* 1. 1. q. 18. n. 3. in fin. f. 20. & 4 p. 7. f. 17.
  2. *Quot alnus requiruntur, ad hoc, ut fiat consuetudo legalis, quae legem possit abrogare.* 1. 1. q. 1. n. 2. & seq. 126.
  3. *Quales debeant esse alnus, ad hoc, ut consuetudo legem abroget, & ius inducat.* 1. 1. q. 22. n. 1. & sequens f. 20.
- Adam
3. *Adam fuit Princeps, & totius Orbis Dominus.* 1. 8. q. 16. f. 159.
- Adiecio
2. *Adiecio parva alni interdictio, est ipso iure nulla.* 1. 1. q. 43. n. 1. f. 232.
- Adire
2. *Adire Superiorem ob iniustum gravamen, habet vim appellationis.* 1. 7. q. 1. n. 2. f. 127.
- Administrare
4. *Administrare Sacramenta in pompa Ecclesiastica, est alnus iurisdictionalis.* 1. 1. q. 20. n. 2. f. 200.
  5. *Administratio Eucharistiae est prohibita Regularibus.* 1. 8. q. 62. n. 1. f. 168.
  6. *Administratio bonorum Monasterij Monialium, etiam Regularibus subreptoria, à quo examinanda est.* 1. 3. in Bull. Gregor. 5. 5. f. 314.
  7. *Administratio bonorum Monasterij, ad quingulos Officiales pertinet.* 1. 5. q. 22. n. 1. f. 93.
  8. *Administratio rerum Ecclesiae, quicunque datur ad utilitatem, & commodum Christianae Republicae.* 1. 4. q. 25. n. 6. f. 168.
  9. *Administratio Oblationum, & elemosinarum, non est Ecclesiastica sed laicalis.* 1. 1. q. 26. n. 3. f. 204.
  10. *Administratores honorum nostri Regalis Monasterij S. Dominici Civitatis Neap. visitantur.* 1. 10. q. 35. n. 8. f. 201.
- Admissus
4. *Admissus in Religionem iurisdictionis, non gaudet privilegijs Professorum.* 1. 1. q. 4. n. 8. f. 216.
- Adoptans
3. *Adoptans quem in filium, ipsum precedat etate annorum decem, & osto, alijs adoptio est nulla.* 1. 5. q. 8. n. 3. f. 89.
- Adventitium
4. *Quod Laicis est adventitium, Clericis est quasi Castrense.* 1. 7. q. 3. n. 5. in fin. f. 107.
- Adverbia
1. *Adverbia haec, omnino, penitus, statim, omnia, postposita mora, vox, illico, & similia, quae important.* 1. 1. q. 33. n. 4. f. 30.
- Aedificare, Aedificium
2. *Aedificare Monasteria Religiosorum, an sit melius, & Deo acceptius, quam Ecclesiam seculari construeret.* vide ver. Monast.
  3. *Aedificio futuro potest imponi gravamen, et servitus.* 1. 5. q. 5. n. 2. f. 55.
  4. *Aedificia nova quomodo construenda sunt in Do.*

I N D E X

- Domibus, & Ecclesijs Religioſorum.* t. 1. q. 7. n. 4. f. 5.
- 2 *Aedificia Secularium non poſſunt erigi prope Convitus Virorum, vel Faminarum, & erſa debent deprimi, vel in altum extolli, abſq; fenestris, ne Fratres, aut Moniales videantur in ſuo Clauiſtro, & Viridario.* t. 2. q. 12. n. 1. & ſeq. f. 33.
- Acquitas
- 1 *Acquitas indicandi procedit ſecundū ius gentium, & naturae.* l. q. n. f. 90.
- Aes alienum
- 4 *Aere alieno gramati, vel reddendis rationibus obnoxij, prohibentur Religione intrare.* l. 2. Conſtit. l. Sixti V. f. 17. & 13. q. 13. n. 1. & ſeq. f. 42.
- Aetas
- 4 *Aetas Proſtitutum, ad valide proſtitendum, ad minus debet eſſe ſexdecimo annorum.* l. 9. q. 5. n. 3. f. 131.
- Affectus
- 4 *Affectus, interdum ſine eſſeſſa puniunt.* l. 13. q. 16. n. 3. in fin. f. 199.
- Ager
- 2 *Ager Eccleſia vendi poſſit, ut aliter melior ematur.* l. 14. q. 9. n. 8. f. 327.
- Albigenſes
- 2 *Albigenſes Haeretici, noſtri, & dic obmurmurant, & acriter larant contra veritatem Auguſtini Sacramenti Altaris.* l. 13. q. 82. n. 6. f. 303.
- Alienare. Alienatio
- 1 *Alienans bona Eccleſia ſine iuſta cauſa, vel ſine licentia Papa, aut ſine iuris ordine, peccat mortaliter, & obſtaſus alienationis erit nullus.* l. 14. q. 9. n. 1. f. 326.
- 2 *Alienans bona Eccleſiae, etiam reſervans aſeſſu Apoſtolicus, ſi tradidit poſſeſſionem aut praediſſi aſſenſus impetrationem, inſediunt poenas Paulina.* l. 14. q. 25. n. 5. f. 334.
- 2 *Alienantes bona Eccleſia ſine licentia, an incurrant in excommunicationem laſam contra uſurpantes.* l. 14. q. 92. n. 2. & ſeq. f. 369.
- 2 *Alienare prohibitus, nō eſſectur prohibitus locare.* l. 2. q. 10. n. 3. f. 321. l. 14. q. 1. n. 6. f. 319.
- 2 *Alienare res, & bona Eccleſia univerſalis, nō licet ſine licentia Papa, nec quidem vendere, aut commutare.* l. 5. q. 26. n. 5. f. 82.
- 2 *Alienare bona Monafterij, nullis Regularium licet, in conſultio Romano Pontifice.* l. 11. q. 48. n. 2. in fin. f. 134.
- 1 *Alienare in cauſibus ad iure permiſſis, an ſit illicitum, in conſultio Romano Pontifice.* l. 14. q. 23. n. 2. & ſeq. f. 333.
- 2 *Alienare prohibitus, non poſſit permutare.* l. 14. q. 85. n. 4. f. 366.
- 2 *Alienatio perſona, maior eſt, quam rei.* l. 5. q. 9. n. 6. f. 74.
- 2 *Alienatio rerum Eccleſiaſticarum, non debet fieri ſine conſenſu Capituli.* l. 5. q. 13. n. 2. f. 76.
- 2 *Alienatio quid ſit, & quoniam.* l. 4. q. 7. f. 319.
- 2 *Alienatio, largi & improprie ſumpta, amplectitur pigram, hypothecam, emphyteuſim, cōduſſionem, venditionem, & ſimilia.* l. 14. q. 1. n. 7. f. 319.
- 2 *Alienatio honorum ſtabilium Eccleſiae, quoniam iura ſit prohibitum.* l. 4. q. 2. f. 329.
- 2 *Alienatio rerum immobilium Eccleſiae, ad hoc ut valide fiat, duo copulationes exigunt.* l. 14. q. 9. n. 1. f. 326. & q. 24. n. 3. f. 334.
- 2 *Alienatio rei Eccleſiae, non dicitur utilis, ubi Eccleſia recipit tantum, quantum dimiſit.* l. 14. q. 9. n. 11. f. 327.
- 2 *Alienatio rei Eccleſiae, quando dicitur utilis.* ibid.
- 2 *Alienatio facta ab Eccleſia, ut necedatur a licite, non dicitur utilis.* ibid. n. 11. in fin.
- 2 *Alienatio honorum immobilium Eccleſiae, ſi ſit ſine conſenſu Capituli, eſt irrita, & nulla.* l. 14. q. 12. n. 1. f. 329.
- 2 *Alienatio, quando dicitur neceſſaria.* l. 14. q. 22. n. 2. f. 333.
- 2 *Alienatio rei Eccleſiae poſſit eſſe multiplex.* l. 14. q. 27. n. 4. f. 335.
- 2 *Alienatio rei Eccleſiae, cum pacto de retro vendendo, non poſſit fieri ſine ſolemnitate.* l. 14. q. 41. f. 355.
- 2 *Alienatio prohibita extra familiam, non dicitur prohibita in filiis nuptiis.* l. 14. q. 86. n. 1. f. 367.
- 2 *Qui alienationum prohibitionem habet, ſi patitur, contra ſi praſcripta, alienare videtur.* l. 14. q. 31. n. 3. f. 339.
- 2 *Alienatione ſimpliciter prohibita, cenſetur prohibitum omnis aliis, per quos altari quaeritur ius aliquod in res.* l. 14. q. 44. n. 1. f. 345. et q. 84. n. 2. f. 366.
- Aliqua. Alienum
- 2 *Aliqua non poſſident nō licet inſuſu Domino.* l. 15. q. 14. n. 6. f. 383.
- 2 *Alienum iniuſte acceptum, ſi in ſe ſit, poſſibile ſub mortali aſſeſſi tentionem.* l. 15. q. 29. n. 5. f. 389.
- Alimenta. Alimencari
- 2 *Alimentari abſque penuria, commode, aut competenter quid ſit.* l. 3. q. 18. n. 1. f. 38.
- 2 *Alimenta de iure debentur Religioſo tranſlato in aliud Monafterium, ob demerita, & culpa.* l. 5. q. 61. n. 24. f. 101.
- 2 *Alimenta exhibita Monacho inſufficientia extra Monafterium, ſunt repaſcenda ab eodem.* l. 6. q. 16. n. 12. f. 115.
- 2 *Alimenta denegantur Apoſtati, fugitivi, cōſtituſſi, & ſimilibus.* l. 6. q. 16. n. 12. f. 115.
- 2 *Alimenta naturali iure debentur.* l. 1. q. 1. n. 4. f. 61. & expirant ſequente morte legatarii. l. 12. q. 27. f. 144.
- 2 *Alimenta legata Monacho ad certum tempus.* an

I N D E X

- an extinguantur morte legatarum, prolixo tempore non finit. 12. q. 27. per totam. f. 248.
- Alimentum, an debeantur Monacho necessarii suum Abbatem? Vide ver. Monasterium.
- Allegans. Allegatio**
1. Alleganti, privilegium non esse in usu, incumbit onus probandi. 7. q. 18. n. 9. f. 36.
  2. Allegantes causam ignorantem, notitia legis non audiuntur. 1. q. 16. n. 13. f. 14.
  3. Allegatio partis non facit ini. 1. 5. q. 5. n. 9. f. 55.
- Alliciens**
4. Allicere aliquem ad Religionem intrandum, an sit licitum, & meritum? Vide de inducere.
- Alphonſus**
3. P. Alphonſus de Leone defenditur, & laudatur. 4. q. 45. n. 116. & seq. 84.
- Altare**
1. Altaris ministerium, non nisi per constitutos in ordinibus exercetur. 1. 11. q. 16. n. 17. f. 123.
  2. Altari qui servit, de ultione vivere debet. 1. 12. q. 25. n. 1. f. 247.
- Alternativa**
3. Alternativa regulariter debet concedi à Sede, & eius speciali auctoritate suscipi. 1. q. 2. n. 2. f. 38.
  3. Alternativa in Ordine Predicatorum potest constitui, fieri, & approbati per Capitula Generalia. ibid. n. 3.
  3. Alternativa plures praedicantur in Ordine Predicatorum. ibid. n. 4.
- Ambitio. Ambitiosus**
2. Ambitio fovenda non est, sed extirpanda. 1. 12. q. 29. n. 2. f. 248.
  3. Ambitiosus magis est, qui querit, quam rogat pro suffragiis, quam qui tantum electioni de se habenda consensit. 1. q. 1. n. 1. in fin. f. 11.
- Amenſ**
4. Amenſ si per multum temporis, in Religione steterit, & postmodum ad mentem venit, & professionem petat, an sit admittendus. 1. 1. q. 7. n. 6. f. 6.
  4. Amenſ, & Furiosus non possunt ad Novitiatum admitti. 1. 1. q. 7. n. 5. f. 6.
  4. Amenſes, & Furiosi non possunt valide matrimonium contrahere. 1. 3. q. 3. n. 2. f. 35.
  3. Amenſes perpetui, non valde iure sunt irregulares. 1. 5. q. 38. n. 13. f. 118.
- Amonentes**
2. Amonentes, Lacerantes, aut quomodolibet Cedulones ab Episcopo Loci affixos, deturpantes, sunt ipso facto excommunicati. 1. 13. q. 29. n. 1. f. 268.
- Angelus**
4. Angelus Sacramenta, sapè in laus Angelum se sensu format, & querit. 1. 1. q. 9. n. 4. f. 7.
  3. Angeli habent dominium, tam respectu suarum operationum naturalium, quam aliarum rerum corporalium, in Orbe posteritatis. 8. q. 9. n. 5. f. 154.
  3. Angeli habent curam Populorum, respectu quorum vocantur Principes, & Domini. ibi.
- Animus**
2. Omnis animus, potestatibus Superioribus subiectus est. 1. 13. q. 85. f. 307.
  2. Animal unumquodque naturali lumine, seipsum diligit, & in optimo sui generis statu conservari cupit. 1. 10. q. 72. n. 2. f. 199. & p. 2. 4. q. 22. n. 3. f. 124.
  2. Animalium Regularium si inveniantur in pacis alienis dumtaxat inferre, non possunt licite à Laicis carcerari, & detineri. 1. 7. q. 43. n. 4. f. 411.
- Animus**
1. Animus obligandi se, & posteros, quomodo cognoscitur, maxime si affectus sint similes, & ignoretur, an fiant ex obligatione, vel ex devotione, aut amicitia. 1. q. 22. n. 6. f. 31.
  1. Animus Principis non magis verbo, quam facto declaratur. 1. 2. q. 10. n. 2. f. 41.
  2. Animus ad crimen Apostasie requisitus, debet esse effectus, & quomodo. 1. 6. q. 3. n. 1. f. 108.
  2. Animus laicaliter vivendi ad Apostasiam requisitus, probatur ex habitus dimissione. 6. q. 3. n. 1. f. 109.
  2. Animus eundem ad Superiorem, ob illatum gravamen, vel metu futurum gravamen, excludit rationem formalem Apostasie. 1. 7. q. 11. n. 5. f. 127.
  2. Animus revertendi, vel non revertendi in Religionem, probatur ex malis consuetudinibus. ibid. n. 6.
  4. Animus, cuem facit, non autem assensientia corporis. 1. 6. q. 1. n. 1. f. 76.
  4. Animus perpetui habendi, probatur ex infestatione maioris partis futurarum. 1. 4. q. 1. n. 4. f. 76.
  4. Apud Deum attenditur nimis, non autem opus externum. 1. 1. q. 13. n. 2. f. 163.
- Annexa**
2. Annexa spiritualibus, sunt, in duplici ordine. 1. 14. q. 7. n. 5. & 6. f. 362.
- Annus**
4. Annus Novitatus in Novitiis parvulis, quomodo praestitur in Ord. Praed. 1. 1. q. 7. n. 4. & seq. 6.
  4. Annus probationis Novitiorum, currit de puncto ad punctum, & de momento ad momentum. 1. 7. q. 9. n. 2. f. 98. & 1. 9. q. 4. n. 1. f. 121.
  4. Annus Probationis, & Professio Religiosa debet fieri necessarii, & omnino in Laicis, & Domibus designatis, & non ubi sub pena nullitatis. 1. 3. q. 6. n. 5. f. 117.
  4. Annus probationis, non dicitur, expletus, & integer ad valide proficiendum, si ex deſit unum dies, vel una hora, aut duo instantia. 9. q. 5. n. 1. & seq. 131.

I N D E X

4. Annus probationis debet esse annus à Republica taxatus, politicus, & civilis. l. 9. q. 6. n. 3. f. 132.

4. Annus probationis, an ex Privilegio possit esse interpellatus. l. 9. q. 21. n. 1. & seq. f. 135.

4. Annus probationis, an possit peragi foris, & compleri extra septa Monasterii, saltem ex legitima causa, & retento habitu, & de licentia Prælati. l. 9. q. 12. n. 1. f. 136.

4. Annus probationis, an debeat fieri simpliciter in habitu Regulari. l. 9. q. 1. n. 1. & seq. f. 137.

4. Annus probationis, an ex infra causa possit à Prælate Nouitiorum prorogari. l. 9. q. 18. n. 1. & seq. f. 139.

4. In anno Diffessili, an duo dies computentur pro uno ad integritatem anni Nouitiatu. l. 9. q. 6. n. 1. f. 132.

1. Anno Inbilis quinque precipue variantur Regularibus. l. 13. q. 16. n. 1. f. 156.

4. Anni, & dies sunt computandi secundum ritum, & usum Ecclesie. l. 9. q. 6. n. 5. f. 132.

Annus Census

2. Annus Censui non potest constitui, nisi super re immobili. l. 1. q. 9. 57. n. 1. f. 351.

2. Annus Censui potest submitti Gabellis. ibid. n. 4.

2. Anni Censui, Actiones, & Iura, an possint alienari inconsulto Papa. l. 14. q. 57. f. 351.

2. Anni Censui inter immobilia computantur. ibid. n. 1.

2. Anni Censui non præscribuntur, nisi ut bona immobilia. ibid. n. 5.

Annus redditus

2. Anni redditus, seu Censui Ecclesiastici, an possint diminui, vultu Calæ, sine assensu Apostolice. l. 14. q. 58. f. 352.

Antonius

2. P. Antoninus Diana laudatur. l. 8. q. 50. n. 6. f. 162. l. 13. q. 20. n. 6. in fin. f. 252. & 4. p. 2. 6. q. 6. n. 1. f. 79.

Antonius

2. D. Ant. Ricciolus laudatur. l. 13. q. 70. n. 5. f. 293.

Apes

3. Apes, Grues, & similia, semper sibi providet de capite, quod forma corporis, & virum fortitudine ceteris præstat. l. 5. q. 3. n. 2. f. 86.

Apices

1. Apices, & subalternates inris sunt de iure positivo. l. 8. q. 1. n. 8. f. 90.

2. Apices inris dicuntur omnes illi actus, qui potius respiciunt sublimitatem, quam falli veritatem. l. 10. q. 30. n. 7. f. 199.

4. Apices iuris, inter Regulares non servantur. l. 4. q. 3. n. 13. f. 62.

Apostasia, Apostata, Apostatare.

1. Apostasia, que soles exanimari in foro exteriori, duo reputantur exigit. l. 5. q. 34. n. 13. f. 86.

3. Apostasia, que, quatuorplex, & vultu dicantur. l. 6. q. 1. f. 107. & 4. p. 2. 15. q. 5. n. 1. f. 226. & 1. 16. q. 7. n. 7. f. 221.

2. Apostasia à Religione consistit in retrocessione ab illa, cum animo non amplius redeundi in eam, etsi fiat cum habitu, vel sine habitu. l. 6. q. 2. n. 1. f. 107. & 4. p. 2. 8. q. 13. n. 1. f. 124.

2. Apostasia à Religione, ob tot scandalum, & infamiam contrariam, est digna omni pena, & vituperio. l. 6. q. 1. 9. n. 4. f. 117.

2. Apostasia ab Ordine, nedum est delictum grave, sed gravissimum. l. 8. q. 6. n. 3. f. 178.

2. Apostasia fundamētum est peccatum mortale. l. 6. q. 3. n. 1. f. 108.

2. Apostasia tempus debet esse notabile, ad hoc, ut in foro exteriori puniatur. l. 6. q. 4. n. 3. & 3. f. 103.

2. Apostata stans in Seculo, vel alibi extra septa sui Conventus, tenetur ad Officium divinum sui Ordinis. l. 5. q. 34. n. 6. f. 86.

2. Apostata, & Fugitivus, sunt requirendi, non autem exterminandi. l. 5. q. 52. n. 8. f. 97.

2. Apostata de Iure communi, ob solam Apostasiam, non est excommunicatus. l. 6. q. 14. n. 1. f. 113. & 114.

2. Apostata, & Fugitivus, si post monitionem veniat reverti, potest per suum Prælatum in omni loco, & ubiunque locutur, l. 6. q. 17. n. 1. f. 115.

2. Apostata in apostasia, Ordines sacros suscipiens, sit suspensus à Divinis, adeo, ut nec revertens in Religionem possit in illis administrare. l. 6. q. 30. n. 1. f. 118.

2. Apostata semper erit Regularis, dum manes in eo statu. ibid. n. 6.

2. Apostata, durante eius apostasia, non gaudet Privilegiis sua Religionis. ibid. n. 9. Et delinquens extra claustra, amittit privilegium exemptionis. ibid. n. 11.

2. Apostata potest ab Episcopis incarcerationi, & reduci ad Claustra. n. 12. & à suis Superioribus excommunicari, capi, ligari, & tradi carceri. ibid. n. 14.

2. Apostata suscipiens Ordines in apostasia, incidit in irregularitatem, à qua non potest dispensari, nec absolvi, nisi à Romano Pontifice. l. 6. q. 21. n. 2. f. 119.

2. Apostata non potest doctorari, neque Index fieri. l. 6. q. 24. n. 1. f. 121.

2. Apostata est infamis. l. 6. q. 24. n. 7. f. 122.

2. Apostata omnis est fugitivus à Religione, sed non è contrà. l. 7. q. 1. n. 2. f. 124.

2. Apostata ab Ordine, differt ab apostata, ab Obedientia. l. 7. q. 23. n. 3. f. 123.

2. Apostata, qui per multos annos permansit in excommunicatione, est de Hæresi suspectus. l. 8. q. 43. n. 1. f. 159.

2. Apostata singulis annis sunt requirendi, ac revocandi à Superioribus suis. l. 6. q. 15. n. 2. f. 113.

I N D E X

3. Apostata, & fugitivi, cuius si habitum Regula-rem deferat, debent ab Episcopo loci incarcerationis. 1.6.q.15.n.1 f.114.
1. Apostata hinc inde discurrentes, magnam inferunt scandalum. 1.6.q.15.n.1 in fin. f.114.
2. Apostata recusantes reverti, debent excommunicari. & ita publice denunciari. ibid.
1. Apostata sponte revertentes, sub qua forma, & praxi sunt recipiendi. 1.6.q.18 f.116. & 117.
2. Apostata, & Fugitivi, si ultro revertantur, sunt benigne recipiendi, salua tamen Regula disciplina. 1.6.q.19.n.1. & seq. f.117.
2. Apostata suspenduntur perpetuo ab omni exercitio cuiusvis Ordinis Ecclesiastici. 1.6.q.20.n.5 f.118.
2. Apostata incurrit in inhabilitatem perpetuam ad omnes gradus, et beneficia. n.7. & ubi fuerint reverti, manent inhabiles, etiam in foro conscientie. n.8.
2. Apostata, a quo sunt absolventi, & dispensandi a penis apostasie. 1.6.q.21.n.1 f.119.
2. Apostata, iussu Pauli Quarti sunt nimis assequendi, & castigandi. 1.6.q.23.n.7. & 8 f.121.
2. Apostatarum pena, multa sunt. 1.6.q.20.n.1 f.118.
1. Apostatarum bona, & Fugitivorum Religioforum, morientium in seculo, spectant ad Cameram Apostolicam. Vide verb. Camera Apostolica.
2. Apostatas recipientes, retinentes, aut occultantes, dant in multas penas. 1.6.q.22.n.1 f.119.
1. Apostatandi formalitas in quo consistit. 1.5.q.34.n.6 f.36.
1. Apostatare est recedere a substantialibus Regula. ibid. n.8.
2. Apostatare non dicuntur, si Novitii, Oblati, Tertiarii, & Bixocha habitum dimittant, & matrimonio copulentur. Vid. verb. Novitii.
2. Apostatare a fide superat omne malum. 1.6.q.22.n.6 f.120.

Apostolus

2. Apostoli verè, & propriè fuerunt Religiosi. 1.3.q.9.n.1 f.43.
2. Apostoli sunt Ecclesia fundamenta, & Prælati ceterorum Ecclesiasticorum. 1.3.q.85.n.2 f.204.
1. Apostoli habuerunt denarios, & inuigilabant pro sustentatione pauperum. 2.13.q.85.n.15 f.306.
3. Apostoli propria auctoritate multa instituerunt pro Ecclesiis sibi commissis. 1.5.q.34.n.2 f.112.
3. Apostoli fuerunt Monachi, vel vixerunt vitam tantum Monachali. 1.10.q.1.n.2 f.169.
4. Apostoli cum essent Indisciplinabiles sunt Christiani. 1.3.q.24.n.4 f.54.
2. Multa ab Apostolis fuerunt ommissa, qua remanserunt exequenda, & ordinanda a suis successoribus. 1.3.q.85.n.2 f.306.

Apostoli

2. Apostoli sunt pœcendi ad finem appellationis prosequendi. 1.10.q.4.n.1 f.186.
2. Apostoli sunt littera danda ab eo, a quo sunt appellati, ad eum, qui de appellatione cognoscitur. 1.10.q.6.n.3 f.187.
2. Apostoli sunt multiplices, alij dimissorialij refutatorii, alij cœnitionales, & alij excommunicationales. ibid. n.3.
2. Apostoli sub qua forma verborum sunt concedendi. ibid. n.5.

Appellans. Appellare. Appellatio

1. Appellans sine gravamine, iudicet a quo appellat, graviter offendit, & gravat. 1.9.clas.5.n.7 f.102.
2. Appellans si sit Monachus, non tenetur in sua appellatione gravamen exprimere. 1.7.q.11.n.4 f.127.
3. Appellans ad prosequendum habet annum, et ex causa biennium, nisi Iudex moderetur. 1.10.q.6.n.2 f.187.
2. Appellans tenetur Appollos petere, & appellare coram Iudice infra certum tempus. 1.10.q.6.n.3. & 4 f.187.
2. Appellans, suis expensis tenetur producere alias. 1.10.q.7.n.2 f.187.
2. Appellans iniuste efficitur infamis, & puniatur in expensis, de iure canonico, & secundum leges civiles, litem perdit, & puniatur in quinquaginta libris argenti. 1.10.q.15.n.3 f.191.
1. Appellans, appellatione pendente debet remanere in eodẽ carcere, in quo reperitur tempore appellationis. 1.10.q.13.n.1 in Decret. f.193. & q.41.n.7 f.206.
1. Appellantes sine gravamine, possunt puniri a Iudice, a quo appellaverunt. 1.9.clas.5.n.7 f.102.
2. Appellantes ad Sanctam Sedem, non possunt impediri, absque incurso excommunicationis. 1.10.q.36. per totam f.205.
2. Appellantes a Iudice Ecclesiastico ad Secularem, vel laicam possessionem, excommunicantur in Bulla Canonica. 1.10. quasi.42. num. 6. f.207.
1. Appellare a sententia interlocutoria prohibetur a iure. tract. 9. clas. 5. num. 8. f.102.
2. Appellare ante sententiam, & post sententiã, incontinenti, vel ex intervallo, differunt. 1.10.q.5.n.3 f.186.
2. Appellare an possit Religiosus. vid. verb. Religiosus.
2. Appellare licet omni oppresso. 1.10.q.15.n.1 f.190.
2. Appellare non licet, causa offerenda more, ne contra eum iusta sententia proferatur. 1.10.q.15.n.2 f.191.
2. Appellare a sententia lata secundum opinionem probabilem, ommissa probabiliore, an sit licit.

I N D E X

- licitum? 1.10.q.16. per totam. f.191.
- 2 Appellare licet ab arbitrio Iudicis. 1.10.q.16.n.3.f.191.
- 2 Appellare possunt singuli, & quilibet de Capitulo pro communi, vel particulari bono. 1.10.q.17.n.1.f.191.
- 2 Appellare potest quilibet contra personam certam, & incertam, tam in electione secuta, quam facienda. 1.10.q.17.n.2.f.191.
- 2 Appellare potest extraneus pro damnato ad mortem. ibid.
- 2 Appellare à Iudice communiter electo, an sit licitum? 1.10.q.19. per totam. f.193.
- 2 Appellare licet à declaratione falsi notorij 1.10.q.21.n.5. in fin. f.194.
- 2 Appellare non possunt conuicti, & sponte confessi. 1.10.q.22. per totam. f.194.
- 2 Appellare licet ab iniusta carceratione. 1.10.q.25. per totam. f.195.
- 2 Appellare licet, necum à Decreto tortura, verum etiam à comminatione ipsius. 1.10.q.26.n.1.f.195.
- 2 Appellare non licet à pena, & sententia legis; secus autem à declaratione pena legis. 1.10.q.28.n.1.f.196.
- 2 Appellare non possunt Regulares in rebus leuibus, & frivolis, secus autem in grauibz, & post sententiam diffinitiuam. 1.10.q.31.n.3.f.199. & 200.q.33.n.2.
- 2 Appellare per saltum, an aliquando sit licitum? Vid. ver. Regulares.
- 2 Appellare ad Papam, Sac. Congregat. Legatum de latere, & Nuncios Apostolicos, integrum est vnicuique. etiam omisso medio. 1.10.q.35.n.1.f.200.
- 2 Appellare ad Nuncios Apostolicos, seu Missores natos, non licet Regularibus. 1.10.q.35.n.15.f.202.
- 2 Appellare à Papa ad futurum Generale Concilium, nefas, & iniquum est. 1.10.q.44.n.1.f.208.
- 2 Appellare factio, maius est, quàm appellare voce, vel scripto. 1.10.q.44.n.6.f.208.
- 2 Appellare ad diuinum Tribunal, an sit licitum? 1.10.q.45. per totam. f.208.
- 2 Appellare possumus à praefatione brevis termini. 1.13.q.57.n.2.f.285.
- 2 Appellari semper potest, durante grauamine, 1.10.q.6.n.1. in fin. f.187.
- 2 A grauamine Iudicis Conseruatoris, appellatur ad S. Papam. 1.17.q.44.n.4.f.423.
- 2 Appellatio fit voce, scripto, & factio. 1.7.q.11.n.3.f.117.
- 2 Appellatio nobis conuenit de iure natura, cui non possumus obviare, sine titulo violentia. 1.7.q.15.n.2.f.129.
- 2 Appellatio non tollit, nec auferit ius exponendi quarelam contra proprium Pralatū de iniusto grauamine. 1.7.q.15.n.2.f.129.
- 2 Appellatio est pronocatio iniqua sententia,

- quarelam continens, vel est pronocatio causa à minori Iudice ad superiorem, ratione illati, vel inferendi grauaminis. 1.10.q.1.n.1.f.184.
- 2 Appellatio, & pronocatio inuenta sunt pro remedio aduersus iniurias Magistratum. ibid.n.2.
- 2 Appellatio est grande, & generale remedium toti Mundo, ac cunctis mortalibus necessarium ibid.n.3.
- 2 Appellatio est theriaca contra venenum iniquitatis primi Iudicis, seu est portus securus omnium nauigantium Turris, & Refugium iustissimum persecutionem patientium. 1.10.q.1.n.3.f.185.
- 2 Appellatio fit à minori Iudice ad maiorem, & gradatim. 1.10.q.2.n.1.f.185.
- 2 Appellatio fit à sententia diffinitiva, vel à grauamine habet vim diffinitiuam, vel à grauamine, quod per diffinitiuam non potest reparari, & potest fieri voce, scripto, vel factio. 1.10.q.3.n.1.f.185.
- 2 Appellatio ab interlocutoria, vel à grauamine duo copulatiue debet continere. 1.10.q.4.n.1.f.185.
- 2 Appellatio ab interlocutoria, iustificari non potest, nisi ex causa, in appellatione nominatim expressa. 1.10.q.4.n.2. in fin. f.186.
- 2 Appellatio frivola illa dicitur, quae fit sine iusta causa. 1.10.q.4.n.3.f.186. & an in aliquo casu sit ei deferendum? q.11. per totam. f.188.
- 2 Appellatio interposita à sententia diffinitiva non exigit, ut in specie exprimantur grauamina. 1.10.q.4.n.4.f.186.
- 2 Appellatio fieri potest vna voce per totam diem in qua promulgata est sententia. 1.10.q.4.n.4.f.186.
- 2 Appellatio fieri potest factio. 1.10.q.5.n.1.f.186. Immo plus est appellare factio, quàm verbo? ibid.n.2.
- 2 Appellatio est duplex, altera iudicialis, altera verò extraiudicialis. ibid.n.4. & seq.
- 2 Appellatio iudicialis duos parit effectus, quorum vnus est suspensiuus, alter verò demolitiuus. ibid.n.7.
- 2 Appellatio interposita, non solum suspendit pronūciatū, verū etiam extinguit indicatū. ibi.n.9.
- 2 Appellatio facta per excommunicatum, non suspendit cedulones, sed tantum transfert ad superiorem Iudicem cognitionem causa. ibid.n.10.
- 2 Appellatio infra quod tempus debet fieri, & prosecui. ad hoc, ne dicatur deserta? 1.10.q.6. per totam. f.186.
- 2 Appellatio, quando dicatur deserta. 1.10.q.6.n.3.f.187.
- 2 Appellatio alternatiua quādam sit, & an admixtatur inter Regulares? 1.10.q.8. per totam. f.187.

I N D E X

- 1 Appellatio, ad hoc, ut dicatur legitime facta, quos conditionis debet habere? t. 10. q. 9. per totum. f. 188.
- 2 Appellatio legitime interposita, an tollatur per illam Clausulam. omni appellatione postposita. t. 10. q. 10. per totum. f. 188.
- 3 Appellatio non fuit inventa, ut sit iniquitatis defensio, sed innocentia praesidium. t. 10. q. 11. n. 2. f. 188.
- 4 Appellatio in iocundis iurisdictionem Iudicis, qui sententiam protulit. t. 10. q. 13. n. 1. f. 190.
- 5 Appellatio nobis competet de iure natura, quod substantiam appellationis, sensus autem quod ad formam eiusdem. t. 10. q. 14. n. 1. f. 190.
- 6 Appellatio est quadam naturalis defensio, quae etiam extenditur ad excommunicatos in super & ad Diabolum. ibid.
- 7 Appellatio interponi potest in omnibus causis, tam civilibus, quam criminalibus, nisi aliis reperitur expresse prohibita. t. 10. q. 18. n. 1. f. 191.
- 8 Appellatio respectu Ecclesiasticorum, debet fieri iuxta Decretum c. 1. sess. 13. Conc. Tr. d. de Reformat. t. 10. q. 18. n. 2. f. 192.
- 9 Appellatio Ecclesiasticorum debet fieri, & interponi iuxta Decreta Sac. Congreg. edita iussu Clem. 8. t. 10. q. 18. sub n. 5. f. 192.
- 10 Appellatio non recipitur, etiam a sententia diffinitiva, contra verum contrarium prolatam. t. 10. q. 18. n. 13. in Decretis f. 193.
- 11 Appellatio interposita a sententia lata in iudicio possessorio, non habet effectum suspensionis, sed tantum devolutivum. t. 10. q. 20. n. 1. f. 194.
- 12 Appellatio in notorijs, an suspendat iudicium? t. 10. q. 21. per totum. f. 194.
- 13 Appellatio, an fieri possit a reo, in fraganti crimine reperiens. t. 10. q. 24. per totum. f. 195.
- 14 Appellatio interposita post sententiam censuram, non habet effectum suspensionis. t. 10. q. 27. n. 1. f. 196.
- 15 Appellatio facta a sententia effectivata, seu transacta in rem iudicatum, non admittitur. t. 10. q. 27. n. 2. in fin. f. 196.
- 16 Appellatio est permixta ad auferendum gravamen. t. 10. q. 29. n. 1. f. 197.
- 17 Appellatio, omisso medio, non tenet. t. 10. q. 35. n. 3. f. 201.
- 18 Appellatio solummodo admittitur inter Regulares, cum modus exceditur. t. 10. q. 35. n. 4. in fin. f. 201.
- 19 Appellatio ad Sanctam Sedem facit quietorem iudicium Iudicis, a quo fuit appellatum. t. 10. q. 35. n. 5. f. 201.
- 20 Appellatio interposita per Regulares ad Cameram Apostolicam, non admittitur. t. 10. q. 35. n. 8. f. 202.
- 21 Appellatio a suspensione vocis activa, vel passiva, an habeat effectum suspensionis? t. 10. q. 40. per totum. f. 205.
- 22 Appellatio omnis suspendit sententiam, & transfert causam in Superiorem. t. 10. q. 40. n. 1. f. 205.
- 23 Appellatio regulariter operatur effectum suspensionis, devolutivum, & extinguitur. t. 10. q. 41. n. 2. in fin. f. 206.
- 24 Appellatio, quod effectum suspensionis non habet locum in causis pias, & alijs perennantibus ad visitationem, & mandata Praelatorum, & alijs multis. t. 10. q. 41. n. 8. f. 206.
- 25 Appellatio regulariter semper fit in eum alium granaminis. t. 10. q. 5. n. 3. f. 254.
- 26 Appellatio, si fit ab Elektoribus, ne procedatur ad electionem, an sit admittenda? t. 10. q. 32. n. 1. f. 75.
- 27 Appellatio ad Superiores, est species defensionis, quae cunctis debetur de iure natura. t. 6. q. 17. n. 2. f. 130.
- 28 Appellatio introducta est a iure, in beneficium ipsius appellantis. t. 6. q. 18. n. 1. f. 130.
- 29 Appellatio legat manus Iudicis appellati, & prohibet amplius procedere. t. 6. q. 18. n. 1. f. 130.
- 30 Appellationis beneficia extinguuntur pronuntiatione. t. 10. q. 13. n. 1. f. 190.
- 31 Appellationi an sit deferendum in casu dubio? t. 10. q. 13. per totum. f. 189.
- 32 Appellationem, denunciare esse desertam pertinet ad Iudicem a quo, vel ad quem fuit appellatum. t. 10. q. 7. per totum. f. 187.
- 33 Appellationem ad Sanctam Sedem factam impediens, incidit in excommunicationem Bullae Coena. Vid. ver. Impedientes recursum ad Sanctam Sedem.
- 34 Appellatione prudente, nihil potest innovari. t. 9. C. l. 5. n. 9. f. 102.
- 35 Appellatione pendente Iudices inferiores debent omnino abstinere ab executione rei iudicatae, & quod illam causam, de qua fuit appellatum, non amplius se intromittere, usque dum non fuerit per superiorem Iudicem super appellatione iudicatum. t. 10. q. 5. n. 9. f. 186.
- 36 Appellatione pendente, nihil potest innovari. t. 10. q. 10. n. 1. in fin. f. 188.
- 37 Appellatione pendente, omnia innovata, & tentata sunt revocanda, & a quo Iudice. t. 10. q. 13. n. 1. f. 190.
- 38 Appellationes frivolas sunt de iure repellenda. t. 10. q. 10. n. 1. f. 188.
- 39 Appellationes non possunt per Principem abrogari. t. 10. q. 10. n. 3. f. 188.
- 40 Appellationes in causis visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quod effectum devolutivum tantum admittunt. t. 10. q. 18. sub n. 3. § 9. in Decretis f. 193.
- 41 Appellationes perturbant pacem, & quietem Religiosorum. t. 10. q. 30. n. 3. f. 98.
- 42 Appellationes Regularium, quo ordine faciendae sunt? Vid. ver. Regulares.

Ap:

I N D E X

Appellatione

- 1 Appellatione Fratrum veniunt Sorores, in his tamen, qua illis possunt adaptari. t. 6. q. 2. n. 2. f. 59. Quod limita in fendis. ibid. n. 3.
- 1 Appellatione Collegii, seu Monasterij, aut Capituli, in favorabilibus venit eius Prælati. t. 6. q. 19. n. 1. f. 69.
- 3 Appellatione beneficij Ecclesiastici, an veniant dignitates Regularium. t. 1. q. 27. f. 33.
- 3 Appellatione Capituli nõ veniunt omnes Ecclesia Prælati, sed tantum Canonici. t. 2. q. 7. n. 1. f. 41.
- 4 Appellatione Beneficiorum non veniunt dignitates, nec portiones. t. 11. q. 35. n. 11. f. 169.
- 4 Appellatione Dignitatum, Officiorum, & Administrationũ, quid veniat. t. 2. q. 23. n. 1. f. 29.
- Appetere. Appetitus
- 3 Appetere Episcopatum, an sit licitum. t. 9. q. 8. n. 1. & seq. f. 164.
- 3 Appetitus de se est indifferens, & potest bono sine bonitate. t. 9. q. 8. n. 1. f. 164.
- Approbare. Approbatio
- 2 Quod omnes tangit, ab omnibus est approbandum. t. 1. q. 10. n. 4. f. 33.
- 4 Approbare, & ratificare, sunt alius voluntarij. t. 8. q. 5. n. 2. f. 114.
- 4 Approbatio Nonitorum ad validitate pfectissimum sufficit, ut fiat mediata, vel immediata. t. 6. q. 29. n. 6. f. 91.
- Arare
- 3 Arare in boue, & asino, non est rationi congruum. t. 5. q. 1. n. 3. f. 86.
- Arbor
- 1 Arbor, qua non emisit radices, non potest dici arbor. t. 14. q. 69. n. 2. f. 357.
- 2 Arbores sunt duplicis generis, aut sunt frugifera, & feraces, aut non. ibid. n. 3. & 4.
- 2 Arbores dicuntur fructifera ex eo, quia reddunt fructus, siue naturales, siue industriali. ibid.
- 2 Arborum solo cedunt, & iure soli indicantur. t. 14. q. 69. n. 7. f. 355.
- 2 Arborum incisio, aequiparatur demolitioni Domorum. ibid. n. 8.
- Archiconfraternitas
- 5 Archiconfraternitas Sanctissimi Sacramenti, iussu multorum Pontificum, fuit erecta in Ecclesia Ordinis Prædicatorum S. Maria super Minervam, & qua de causis. t. 13. q. 82. n. 11. f. 303.
- Archiepiscopus
- 2 Archiepiscopus per Loca exempta sua Provincia facit Crucem aut se libere deferri, benedicit Populum, etiam solemniter, audit divina officia, illa ibidem celebrat, etiam in Pontificalibus, vel facit celebrari. t. 13. q. 74. n. 1. f. 295.
- Articulus
- 2 Articulus causatur ex via, & observantijs multis. t. 5. q. 37. n. 3. f. 89.

Argentum

- 4 Argentum Laicis raptum, Deo consecratum, non restituitur idcirco. t. 6. q. 5. n. 3. in fine. f. 78.
- Arguere. Argumentum
- 2 Arguere ab amplo ad strictum, sit fallacia consequentis. t. 8. q. 50. n. 10. f. 162. & t. 13. q. 26. n. 10. f. 267.
- 2 Arguere a diffinitione ad diffinitionem, tenet argumentum. t. 8. q. 50. n. 1. f. 167.
- 1 Qui arguit a verosimili, arguit a ratione naturali. t. 8. q. 1. n. 12. f. 90.
- 2 Argumentum desumptum a Matrimonio carnali ad spirituales, tenet, & valet. t. 5. q. 9. n. 5. f. 74. t. 8. q. 2. n. 6. in fine. f. 50. t. 10. q. 3. n. 5. f. 146. & t. 11. q. 14. n. 2. f. 217.
- Armata
- 2 Armata & pecudes Ecclesie, si sint in aliquo vita discrimine, possunt alienari sine solemnitate. t. 14. q. 21. n. 6. f. 332.
- Artus
- 2 Artus in Alexandria fuit una scintilla, qua ferè totum Orbem populata est. t. 8. q. 3. n. 2. f. 136.
- Articulus
- 3 Articulus, quidam excommunicati essent evitandi, fuit discussus in Conc. Constant. sub Eugenio. t. 4. q. 6. n. 18. f. 55.
- Alcanius
- 2 Alcanius Filamarinus Emicent. Carr. & Archiepiscopus Civitatis Neapolis laudatur. t. 14. q. 33. n. 9. f. 80.
- Aspectus
- 2 Aspectus fenestrarum domorum secularium ad Moniales, debet dari, aut laudi, ob honestatem, & quietem earundem. t. 2. q. 12. n. 2. f. 33.
- Assensus
- 2 Assensus Apostolicus gerit vicem omnium aliarum solemnitate. t. 1. q. 45. n. 3. f. 27.
- 2 Assensus Apostolicus, hodie est solemnitas solemnitate, conditio conditionum, & forma formarum ad alienandum res Ecclesie. t. 14. q. 9. n. 25. f. 328.
- 2 Assensus Apostolicus in alienatione rei Ecclesie supplet omnem iuris solemnitatem. t. 14. q. 18. n. 1. f. 331. & q. 26. f. 334.
- 2 Assensus Apostolicus, an sit necessarius in alienatione rei Ecclesie, qua sit ex summa necessitate. t. 14. q. 21. & 28. f. 332.
- 2 Assensus Apostolicus, an sit necessarius in alienatione facta pro solvendo ere alieno. t. 14. q. 22. f. 332.
- 2 Assensus Apostolicus, an sit omnino necessarius in omni casu licito. t. 14. q. 23. f. 333.
- 2 Assensus Apostolicus, an sit necessarius in alienatione rei Ecclesie tendente in eius utilitatem. t. 14. q. 24. f. 333.
- 2 Assensus Apostolicus, an debeat precedere, vel subsequi contractum alienationis rei Ecclesie. t. 14. q. 25. f. 334.

- 2 *Assensus Apostolicus, an ex lapsu triginta annorum, presumatur interfuisse an alienatione rei Ecclesie?* l. 1. q. 9. n. 2. f. 36.
- 2 *Assensus Apostolicus est de forma contractus.* ibid. n. 1.
- 2 *Assensus Apostolicus si ex inspectione instrumenti appareat, non intervenisse, an presumatur ex distantia temporis?* l. 1. q. 9. n. 2. per totam. f. 36.
- 3 *Ubi assensus alicuius requiritur a conditionis materia repellit.* cur. l. 1. q. 9. n. 2. f. 9.
- 2 *Assensu Papali deficiente, deficiit omnis contractus alienationis rei Ecclesie.* l. 1. q. 9. n. 1. an fin. f. 36.

Assignatio

- 3 *Assignatio nova, tunc dicitur constare Conventui quando constet maiori parti Vocalium, & debet constare copulativè, & conjunctim.* l. 1. q. 39. n. 16. f. 80.
- 3 *Assignationes novae, & mutationes Fratrum, in Ordine Prædicatorum, nequeunt fieri infra duos menses antequam sumatur electio.* l. 1. q. 9. n. 5. f. 9.
- 3 *Assignationes novae, infra duos menses, antequam mensis electionis, in Dominicana familia, non possunt fieri, nisi præ officio Lectoratus, vel Prioratus, vel pro gravi scandalo evitando, vel nisi in Provinciali Capitulo.* l. 1. q. 39. n. 8. f. 79.
- 3 *Assignationes novae, in Ordine Prædicatorum, si se nota Prioratus, & Conventus, factis antea nihil operantur.* l. 1. q. 39. n. 16. & 17. f. 80.
- 3 *Assignationes novae, in Ordine Prædicatorum, an possint fieri post Septuagesimam?* l. 1. q. 40. f. 80.
- 3 *Assignati supra numerum præfixum, an possint cum ceteris in Capitulo eligi?* l. 1. q. 43. f. 81.

Atrium

- 2 *Atrium Collegii, seu Scholæ Religiosorum, an comprehendatur sub Clausura?* vide ver. Clausura.

Audere

- 4 *Audere, & presumere, quid sit?* l. 1. q. 25. n. 5. f. 13.

Aufferre

- 2 *Duo, vel tres ducati, à quocunque auferantur, etiam à Rege potentissimo, constituunt peccatum mortale.* l. 15. q. 19. n. 32. f. 388.

Avocans

- 4 *Avocans per vim, & metum à Religione Praefectum, an loco extrahi, teneatur subrogare alium, vel ipsemet Religionem ingredi, si non habet aliunde sustinere?* l. 1. q. 14. n. 1. & seq. f. 12. & q. 15. f. 13.

Authentic.

- 1 *Authentica, hoc ius portedum, C. de sacrosan. Eccles. non reperitur à Papa confirmata.* l. 1. q. 7. n. 2. f. 15.
- 1 *Authentica, si qua Moiler, aut Vir monachi-*

cam vitam elegerit, & intraerit Monasterium, liberis non exactibus, expenditur. l. 1. q. 2. n. 1. f. 211.

- 1 *Authen. v. novae factæ Constitutiones, examinatur.* l. 1. q. 14. & q. 15. f. 13.

- 1 *Authen. v. novae factæ, non habet locum in Clericis, & multo minus in S. Papa.* ibi. q. 16. n. 2.

Auctoritas

- 2 *Auctoritas requiritur ad fundandum de novo Monasteria, jam ex parte Praelatorum Religiosorum volentium intrare, quàm ex parte Episcopi Loci Ordinarii.* l. 1. q. 7. n. 5. f. 5.

- 2 *Auctoritate concessa faciendi aliquid, intelliguntur ea omnia concessa, sine quibus illa auctoritas commode nequit expleri.* l. 1. q. 67. n. 4. f. 357.

Auxilantes, Auxilium

- 2 *Auxilantes, vel opem præstantes Carceratis, ne à carceribus fugiant de iure communi non sunt puniendi.* l. 7. q. 7. n. 3. f. 126.
- 2 *Auxilium querere à Superiore maiori contra severitatem, & asperitatem Domini, licitum est omni servato.* l. 7. q. 13. n. 10. f. 17.

Baldachinus

- 2 **B**aldachinus, an possit erigi in Ecclesiis Regularium, ad instantiam Episcopi Diocesani, vide ver. Episcopus.
- 2 *Baldachino intrante videntur Abbates, vide ver. Abbas.*

Banquum

- 2 *Banquum, ad hoc, ut obliget Cives alicuius Civitatis, debet publicari se omnibus placitis illius.* l. 1. q. 10. n. 3. f. 10.

Baptismus, Baptizatus

- 4 *Baptismus est ianua omnium Sacramentorum.* l. 1. q. 19. n. 3. f. 111.
- 4 *Baptizatus, si tunc Dei præceptum transgreditur, an duplex peccatum committat.* l. 16. q. 8. n. 5. f. 22.

Barbosa

- 2 *Barbosa conquisitur de Novariis.* l. 23. q. 4. n. 4. in med. f. 27.
- 2 *Barbosa laudatur.* l. 13. q. 56. n. 1. f. 24.

Baro

- 1 *Baro Capitanum à se per annum deservitum, non potest infra eundem annum ad suum libitum officio privare.* l. 13. q. 7. n. 3. f. 15.
- 2 *Barones non possunt prohibere, ut eorum falli Regem adeant, & secus facientes, committunt crimen laesæ Maiestatis.* l. 7. q. 4. n. 3. f. 29.

Bartolus

- 2 *Bartolus fuit maximus Iurista.* l. 6. q. 24. n. 1. f. 122.

Bastardus

- 3 *Bastardus legitimatur, est similis Alchimia.* l. 3. q. 24. n. 4. f. 101.

Bca.

I N D E X

Beatus

- 3 *Beatus, qui exemit manus suas ab omni munere: quomodo intelligitur?* t. 1. 6. q. 1. sub n. 1. 2. ver. quod anteq. f. 377.

- 3 *Beatus vir, qui exemit manus suas ab omni munere.* t. 1. q. 31. n. 13. f. 32.

Bellum

- 1 *Bellum iniustum ex utraque parte non datur.* 7. q. 19. n. 2. f. 130.

Beneficiarius

- 3 *Beneficiarius, an possit concedere usum fructuum rei Ecclesiastica sua vita durante.* t. 1. q. 31. n. 2. f. 345.

- 3 *Beneficiarius Simoniacus, tenetur beneficiū renunciare, etiam si Simonia sit occulta.* t. 1. q. 20. n. 1. & seq. f. 31.

Beneficiarius

- 1 *Beneficiarius vnius Ecclesie, non tenetur suis sumptibus supplere defectum servitij in altera Ecclesia.* 4. q. 8. n. 6. f. 57.

- 2 *Beneficiarius nō potest incidere arbores fundi sui beneficii, etiam non fructiferas absque metu pariarum.* t. 1. q. 69. n. 9. f. 358.

- 3 *Beneficiatus scilicet Ecclesiarum Benefices, sine licentia Papa non possunt beneficia permutare.* t. 1. q. 85. n. 3. f. 366.

- 3 *Beneficiatus in Hispania, sicut Hispani, & in Gallia Galli.* t. 1. q. 10. n. 3. f. 10.

Beneficium

- 1 *Beneficium non confertur inuito.* t. 2. q. 6. n. 1. f. 39.

- 1 *Beneficium concessum à Principe decet esse mansurum.* t. 1. q. 1. n. 6. f. 150.

- 2 *Beneficium Regulare debet conferri Regularibus, & Seculare Secularibus.* t. 5. q. 29. n. 10. f. 34 & q. 2. 6. q. 33. n. 3. f. 91.

- 2 *Beneficium Principi est large interpretandum.* t. 6. q. 21. n. 4. f. 119.

- 3 *Beneficium potest valide institui non conferatur, nisi alicui de familia Patroni.* t. 1. q. 10. n. 3. f. 12.

- 3 *Beneficium datur ratione Ordinis.* t. 5. q. 25. n. 3. in fin. f. 93.

- 3 *Beneficium quando dicitur vacare in Curia.* t. 6. q. 19. n. 4. f. 131.

- 3 *Beneficium Principi est amplius interpretandum.* t. 1. q. 9. n. 4. & seq. f. 191.

- 4 *Beneficium Ecclesiasticum de sua natura potest esse absolutum, & perpetuum.* t. 7. q. 18. n. 7. f. 101.

- 4 *Beneficium Nonitij, non confertur vacare, nisi professione sequuta.* t. 7. q. 18. n. 14. f. 105. & t. 9. q. 24. n. 1. f. 143.

- 4 *Beneficio potest Beneficiarius renunciare.* t. 7. q. 18. n. 15. & seq. f. 101.

- 1 *Beneficia manualia subsunt omnino potestati Papa.* t. 9. claus. 3. n. 15. f. 109.

- 3 *Beneficia Ecclesiastica totius Mundi dicuntur manualia, & obediuntia, respectu S. Papa.* t. 11. q. 1. n. 6. f. 123.

- 2 *Beneficia Monasterij, & Ordinis, non possunt conferri, nisi Monachis professis illius.* t. 5. q. 29. n. 8. f. 84.

- 2 *Beneficia simplicia, si sint membra Monasterij, nequeunt visitari ab Illustissimo Loci Ordinario.* t. 13. q. 41. n. 1. in fin. f. 274.

- 3 *Beneficia Ecclesiastica, Dignitates, & similia, sunt bona communia, meritorum praxia, & Virtuosorum honores, ordinata in bonum Ecclesie, & in bonum ipsius Electi.* t. 1. q. 25. n. 3. in fin. f. 68.

- 3 *Beneficia conferuntur propter munera Ecclesiastica subeunda.* t. 5. q. 9. n. 5. f. 90.

- 3 *Beneficia Ecclesiastica per concursum plurimorum conferuntur ex Decreto Concilij Tridentini.* 9. q. 8. n. 13. f. 166.

- 4 *Beneficia, vel Pensiones Nonitij Societatis Iesu an extinguantur, vel censentur vacare, post annū probationis, vel post vota Biennij.* t. 6. q. 30. n. 1. & seq. f. 91. & tract. 9. q. 30. fol. 143.

Biennium

- 3 *Biennium Provincialium in Ordine Prædicatorum esse Ecclesiasticum, seu morale, an verò secundum Kalendarium, et Mathematicum.* t. 6. q. 24. f. 135.

- 3 *Biennium Officij Provincialatus, quod terminat post Septuagesimā, an prorogetur usque ad Sabbatum præcedentem diuinae Domini cam, Deus, qui errantibus.* 6. q. 25. f. 136.

- 3 *Biennio Provincialatus completo quisvis remanens Vicarius Generalis Provincia, & nona electionis.* t. 6. q. 26. f. 136.

Bigamia. Bigamus

- 3 *Bigamia est defectus, ex secundis nuptijs proveniens.* t. 5. q. 33. n. 4. f. 111.

- 3 *Bigamia potest esse vera, interpretativa, & similitudinaria.* t. 5. q. 33. n. 5. f. 112.

- 3 *Bigamia à quo dispensatur?* t. 5. q. 33. f. 112.

- 3 *Bigamia non est de lege natura, neque pertinet ad articulos Fidei, neque est de necessariis Sacramenti.* t. 5. q. 34. n. 1. f. 112.

- 3 *Bigamus, an possit eligi ad Prælaturas Regulares.* t. 5. q. 33. f. 111.

- 3 *Bigamus ad hoc, ut verè sit talis duo copulativè debet habere.* tract. 5. quaest. 33. num. 10. f. 112.

- 3 *Bigamus non prohibetur Religionem ingredi, neque est inhabilis ad professionem, sed tantum est irregularis ad suscipiendum, & exequendum ordines.* tract. 5. q. 36. n. 5. in fin. f. 114.

- 3 *Bigamus de longinquis partibus, potest in Bigamia dispensari à Prælato, & promoveri ad Ordines.* t. 5. q. 36. n. 8. f. 115.

- 3 *Bigami, ob ipsorum bigamiam, sunt privati omni privilegio Clericali, etiam personali.* t. 5. q. 33. n. 2. f. 111.

- 3 *Bigami subijciuntur foro laicali.* ibid.

- 3 *Bigami excluduntur ab omni officio, & exercitio.*

I N D E X

cisio munerum Clericorum. l. 5. q. 35. n. 10. f. 113.

Bimestre

4 Bimestre ad disponendum, an debeat esse morale, vel mathematicum. l. 7. q. 9. n. 1. f. 98.

Blasphemia

2 Blasphemia facta in loco privato, non potest dici notoria. l. 13. q. 3. n. 6. f. 178.

Bona

1 Bonu Laicorum ubi in posse Ecclesie pervenerint, non remanent oneribus obnoxia. l. 13. q. 4. n. 1. f. 151.

2 Bona Translatores remanent pendis primum Monasterium. l. 5. q. 56. n. 1. f. 99. & l. 11. q. 3. n. 6. f. 112.

2 Bona Religiosorum per professionem eorumdem, absolute, & simpliciter transcant in proprietatem, & dominium illius Monasterii, in quo proficiuntur. l. 5. q. 8. n. 1. f. 100. & l. 21. q. 3. n. 1. f. 112 & l. 15. q. 11. n. 1. f. 81.

2 Bona acquisita per Translatos in cursu Novitatus, acquiruntur primo Monasterio. l. 5. q. 9. n. 3. f. 100.

2 Bona Novitij coepta Monasterio titulo elemosynae, vel ob alimenta praestanda, ipsi amplius non sunt restituta. l. 5. q. 6. n. 3. f. 104.

2 Bona Novitiorum, profectuum in Religione incapax, nulla facta dispositione ipsorum, quae rursus, ac debentur venientibus ab intestato. l. 5. q. 6. n. 1. f. 105.

2 Bona acquisita per Apostolos, & Engituros Religiosorum, de iure communis debentur eorum Monasteriis, hoc id debentur Camera Apostolica. l. 6. q. 23. n. 1. & seq. f. 110.

2 Bona Regularium extra Claustra degentium veniunt sub nomine spoliatorum, & spectant ad Rener. Camera Apostolicam post mortem. l. 6. q. 23. n. 1. f. 111. & l. 8. q. 47. n. 2. f. 161.

2 Bona Ecclesiarum morientium in saeculo, undeunque acquisita, pertinent ad Camera Apostolicam. l. 8. q. 46. n. 5. f. 160.

2 Bona Professus, an transcant in Monasterium, si Professus de illis antea non disposuerit. l. 1. q. 6. per totam f. 113.

2 Bona sequuntur personam, & veniunt in consequentiam illius. ibid. n. 1. & p. 6. q. 27. n. 1. f. 90.

2 Bona ingressi, si decedat ante professionem, an pertineant ad Monasterium? l. 1. q. 7. per totam. f. 114. & p. 1. q. 26. n. 1. f. 105.

2 Bona Filiorum sunt in quadruplici differentia. Vide per. Peculium filiarum familias.

2 Bona conservanda in familia, cessant transire cum persona Professus. l. 1. q. 37. n. 3. f. 129.

2 Bona Ecclesiarum non possunt illi bona Clericorum, vel Monachorum, sed vere, & proprie dicuntur Patrimonialia Domini nostri Iesu Christi. l. 4. q. 2. n. 1. in fin. f. 120.

2 Bona Ecclesiarum, representata pecunia, in successorum praedictum nequeunt locari. l. 14. q. 2. f. 121.

2 Bona Ecclesiae, an possint alienari pro satisfactione aris alienis? vide ver. alienatio.

2 Bona immobilia Ecclesiae, interdum alienantur singulis Canonici, vel eius Clerici. l. 1. q. 10. n. 2. f. 128.

2 Bona Ecclesiae, offerenti plus iusto pretio, propter emulationem, non sunt liberanda. l. 1. q. 20. n. 2. f. 132.

2 Bona Ecclesiae, in casu necessitatis, quo ordine sunt distrahendae? l. 14. q. 32. n. 3. f. 333.

2 Bona Confraternitatum, Hospitalium, & Piorum Laicorum, an possint alienari sine assensu Apostolico? l. 4. q. 50. f. 354.

2 Bona immobilia relicta, vel donata Monasterio incapax, retinendi etiam in comuni, possunt alienari sine assensu Apostolico. l. 14. q. 63. f. 355.

2 Bona relicta Monasterio capax, sub conditione, quod possint alienari sine assensu Apostolico, an valeant alienari, absque praedicta solemnitate? l. 14. q. 65. f. 356.

2 Bona relicta Monasterio capax, an possint permitti sine assensu Apostolico, si sic testator disposuit? l. 14. q. 66. f. 356.

2 Bona Monasterii, non possunt sine solemnitate, hypoteca submitti, nec in pignus dari. l. 14. q. 67. n. 1. f. 357. Sed quid in extrema necessitate? ibid.

2 Bonu Ecclesiae, si sint difficilis recuperationis vel incerta, & invincibilia, possunt alienari sine solemnitate. l. 1. q. 77. f. 361.

2 Bona variis Monasteriis non possunt per Provinciales in aliud transferri, nisi servatis servandis. l. 1. q. 84. f. 365.

2 Bonu Monasterii nequeunt alienari, nisi de consensu Capituli, & Superioris Monasterii. l. 1. q. 1. n. 2. f. 381.

4 Bona Professorum, vere, & realiter sunt bonu Religiosis, in qua Professionem emiserunt. l. 1. q. 3. n. 4. f. 31.

4 Bona incerta, & indeterminata, possunt converti in pios usus, & non applicari Monasterio, etiam sine consensu Episcopi. l. 3. q. 13. n. 1. & l. 1. q. 32. n. 2. f. 111.

4 Bona Novitij remansa in Saeculo, non possunt ad Aliter dicta Monasteria transferri. l. 1. q. 90.

4 Bona per Oblatos donata Monasterio, venduntur ab eodem, si Oblati licentiantur in Monasterio. Vide ver. Oblati.

4 Bona restituenda per Monasterium, an possint restitui Praelato eiusdem, sine licentia Papae? l. 3. q. 9. n. 6. f. 96.

4 Bona Oblatorum, sub ea conditione abeunt, ut restituantur, si sine liberis decesserint, an per Oblationem eorumdem, pertineant ad Monasterium donatarium? l. 1. q. 10. n. 1. f. 196.

4 Bona Ecclesiae Regularis sunt omnino exempta ab oneribus, & satisfactionibus Episcoporum. l. 13. q. 18. n. 1. f. 199.

4 Bonorum Ecclesiae, Deo incarcerato excepta, nml,

nullus est Dominus. *tr.* 13. q. 2. n. 4. f. 203.

Bonum

- 1 Bonū commune praefertur bono particulari. *t.* 1. q. 35. n. 6. & 8. f. 33. & 2. p. 8. q. 3. n. 4. f. 137. & 3. p. 5. q. 27. n. 2. f. 71. & 2. 7. q. 9. n. 6. f. 143.

- 3 Vnusquisque de iure divino, & naturali, tenetur habere curam boni communis, cō magis, si ad id tenetur ex officio publico. *t.* 4. q. 20. n. 1. & 2. fol. 65.

Brachium.

- 2 Brachium seculare est ab Ecclesiasticis deprecatur implorandum. *t.* 9. q. 14. n. 1. f. 177.

- 2 Brachium Iudicis secularis, an sit praestandum Iudici Ecclesiastico, non viso processu, nec sibi confilio de viribus sententia? *vid. ver. Potestas laicalis.*

Breue

- 2 Breue vñ, de stylo curia non dat facultatē celebrandi in pluribus, ac diuersis Oratorijs priuatis. *t.* 7. q. 15. n. 3. in fin. fol. 85.

- 4 Brevis tenor, in dispensationibus debet obseruari. *t.* 7. q. 11. n. 1. f. 99.

Bruta

- 3 Bruta Animalia, an possint dici Domini, Reges, & Duces? *t.* 8. q. 9. n. 7. f. 154.

Bulla

- 2 Bulla Iulij Secundi, qua Officiales Ordinum declarantur pares, & aequales in Iurisdictione, & potestate ergā subditos. *t.* 7. q. 3. n. 1. fol. 74.

- 1 Bulla Leon. X. qua nostra confirmantur privilegia, nobisq; conceduntur alia omnium Ordinū, etiam Monachorū. *t.* 7. q. 4. n. 2. f. 75.

- 1 Bulla Iulij Secundi, qua Generalibus dominicanorū sit facultas interpretandi privilegia, in fauorem subditorum. *t.* 8. q. 7. n. 2. f. 94.

- 1 Bulla Clem. VIII. qua Dominicanorum Privilegia ampli confirmantur. *t.* 11. q. 8. n. 5. fol. 119.

- 1 Bulla indictionis Inlibai restringit Medicinam privilegia. *t.* 13. q. 16. n. 4. f. 157.

- 1 Bulla Cypri Domini, quod formā contentionis, & culpas laicorum, renouat Mendicantium Privilegia. *t.* 13. q. 17. n. 1. fol. 157.

- 1 Bulla Cypri Domini non tollit privilegia Bulla Cruciatu. *t.* 13. q. 17. n. 13. f. 158.

- 1 Bulla Gregorij XV. qua renouantur omnia oracula, quibuscumq; tamen exceptis. *t.* 16. q. 1. n. 2. f. 174.

- 1 Bulla Urbani VIII. qua omnia renouantur oracula, nullis exceptis ibid. n. 4. f. 175.

- 1 Bulla Urbani VIII. qua reuocatoria praeclara limitantur, & declarantur, non comprehendere Officiales Papa ibid. n. 4. f. 176.

- 2 Bulla Sixti Papae V. qua Regularibus conceditur Monasteria, Conuentus, Domos, & Loca Ordinum tenere, etiam si nequeant infra stilum offendere. *t.* 1. q. 12. n. 1. f. 8.

- 2 Bulla Clem. VIII. an comprehendat Mona-

chos ad erigendum noua Monasteria? *t.* 1. q. 19. n. 1. f. 14.

- 2 Bulla Clem. VIII. edita pro edificandis Monasterijs, an comprehendat Congregationes Clericorum secularium? *t.* 1. q. 20. n. 1. f. 14.

- 2 Bulla praescripta à Clem. VIII. ad edificandum noua Monasteria, an comprehendat Hospitia Regularium? *t.* 1. q. 22. n. 1. f. 15.

- 1 Bulla praescripta à Clem. VIII. ad construendum noua Monasteria, an procedat in reedificatione, vel ampliatione Monasterijs? *t.* 1. q. 23. n. 1. f. 16.

- 2 Bulla Clem. VIII. pro edificandis Monasterijs, an habeat locum in Monasterijs, ab Haereticis occupatis, si à Nostriatibus recuperentur, & reedificentur? *t.* 1. q. 24. n. 1. f. 16.

- 2 Bulla Pij II. qua Regularibus sit facultas uiuendi Conuentus, habentes exiles redditus, absq; licentia Episcopi. *t.* 1. q. 31. n. 1. f. 20.

- 2 Bulla Ioan. XXIII. qua sit facultas Generalibus, Abbatibus, & Capitulo Generali, uiuendi suos paruos Conuentus sine licentia Ordinarij. *t.* 1. q. 31. n. 4. f. 21.

- 2 Bulla Urb. VIII. qua sit Regularibus facultas supprimendi Conuentus tenuiores, & bonos transferendi in Conuentus maiores, cum oueribus annexis. *t.* 1. q. 32. n. 5. f. 22.

- 2 Bulla Pauli V. pro certo numero Religiosorum, cuiusq; Monasterio praesigendo. *t.* 2. q. 16. n. 9. f. 36.

- 2 Bulla Urb. VIII. pro praxi canstinenti Religiosos in omni domo regulari. *t.* 2. q. 16. n. 10. f. 37.

- 2 Bulla Pij V. qua renouantur omnes licentiae quibuscuq; Mulieribus concessa, ingrediendi Monasteria, & Loca quorumcuq; Ordinū. *t.* 4. q. 2. n. 4. f. 51.

- 2 Bulla Gregor. XIII. qua renouantur licentiae quorumcuq; ingrediendi Monasteria Monialium, & Virorum. *t.* 4. q. 2. n. 5. f. 52.

- 2 Bulla Pij V. de non introducenda Mulieres inuā Claustra Monasterij, an comprehendat Reginae, vel Imperatrices, aut ipsarum filias? *t.* 1. q. 9. n. 1. f. 56.

- 2 Bulla praedicta Pij V. an comprehendat Fundatrices Monasteriorum? *t.* 4. q. 10. n. 1. f. 56.

- 2 Bulla Pauli Quarti, qua sit praxis, & doctrina modus recipiendi Apostatas, & Fugiuos. *t.* 6. q. 18. n. 1. f. 16.

- 2 Bulla Sixti V. qua Religiosi prohibentur ire Romam, & ex vno in aliud Monasterium, etiam eiusdem Ordinis, dinetere. *t.* 7. q. 2. n. 5 & seq. fol. 121.

- 2 Bulla Bonifacii VIII. qua Dominicani prohibentur appellare, & qua Praelati eiusdem Ordinis non tenentur sequi subtilitates, & apices Inuit. *t.* 10. q. 30. sub n. 2. f. 197.

- 2 Bulla Iulij II. qua Dominicani prohibentur appellare à correctionibus, & punctionibus quibuscumq; & maxime ab absolutione ab officijs.

I N D E X

- officijs, & exemptione à iurisdictione Priorum Provincialium. ibid. n. 3. f. 193.
- 1 Bulla Nicolai V. qua Dominicani eximuntur omnium à iurisdictione, & potestate Episcoporum. t. 13. q. 8. n. 5. f. 257.
- 2 Bulla Sixti Quartii, qua Fratres Minores eodem modo eximuntur à potestate, & iurisdictione Episcoporum. ibid. f. 257.
- 3 Bulla Clement. IV. qua Prælati Ecclesiarum vetantur interpretari Privilegia Regularium in casu dubio. t. 13. q. 4. sub n. 2. f. 159.
- 4 Bulla Sixti IV. qua Fratres Minimi nequeunt ab Episcopis, & consimilibus, excommunicari, suspendi, & interdicti. t. 13. q. 23. n. 3. fol. 264.
- 5 Bulla Clem. VIII. qua Superiores Regularium omnium, etiam Mendicantium, negligentes punire suos Subditos, notorie extrã septa delinquentes coguntur sub varijs penis, huiusmodi delinquentes punire, & alio transmissos revocare &c. t. 13. q. 63. sub n. 1. f. 287.
- 6 Bulla Pij V. qua Regulares, & omnes Personæ eisdem serviens, suis immunes ab omni onere t. 13. q. 73. n. 7. f. 295.
- 7 Bulla Clem. VIII. qua canonicus est, vsq. Fratres Dominicani, privatur quodam alio, infra Oblatum Corporis Christi, possint extrã ambitum Monasterij processiones facere, absque licentia Episcopi. t. 13. q. 82. sub n. 3. f. 302.
- 8 Bulla Gregorij XV. de Exemptionum Privilegijs circa Animarum curam, & Sacramentorum administrationem, & spiritualium Monasteria, & predicationem verbi Dei. t. 13. q. 91. sub n. 6. f. 313.
- 9 Bulla Pauli II. qua prohibetur omnis alienatio bonorum stabilium Ecclesiæ. t. 14. q. 2. sub n. 5. f. 320.
- 10 Bulla Clem. VIII. qua Regularibus interdicitur, munera elargiri. t. 15. f. 171.
- 11 Bulla Clem. VIII. de largitione munerum, au statuat novum lusit. t. 15. q. 3. f. 376.
- 12 Bulla Clem. VIII. de largitione munerum, au obliget ad culpam mortalem? t. 15. q. 6. fol. 378.
- 13 Bulla de largitione munerum Clem. VIII. non habet locum in largitione elemosynarum. t. 15. q. 9. n. 1. f. 380.
- 14 Bulla Clem. VIII. de largitione munerum Regularibus interdicta, au sit vsu recepta? t. 15. q. 10. f. 380.
- 15 Bulla Conservatoria Ioann. XXII. qua Dominicani contra gravamina sibi inferentes, suos habet Conservatores. t. 17. q. 1. n. 6. f. 399.
- 16 Bulla Conservatoria Sixti IV. qua omnes Mendicantes, suum possunt eligere Conservatorem. ibid. n. 7.
- 17 Bulla Pij V. Prædicatoribus iudulta, ad sibi eligendum Conservatorem. ibid. n. 8.
- 18 Bulla Clem. VIII. qua reformantur, & limitantur Conservatoria Religiosorum. t. 17. q. 1. sub n. 16. f. 401.
- 19 Bulla Greg. XV. de Conservatoribus. ibid.
- 20 Bulla Pij V. edita contra simoniacos. t. 1. q. 25. n. 6. f. 32.
- 21 Bulla Martini V. ad evitandum excommunicationis. t. 4. q. 6. n. 16. f. 55.
- 22 Bulla Inlij II super temporalitate Priorum Provincialium, Conventualium, & Priorisfarum. t. 6. q. 22. n. 1. f. 132.
- 23 Bulla prædicta Inlij II. non comprehendit PP. Generales. ibid. n. 2.
- 24 Bulla prædicta quando fuit publicata, & lætante accepta? ibid. n. 3.
- 25 Bulla prædicta Inl. II. non viget, nec præstitur in omni Provincia, ibid. n. 4.
- 26 Bulla prædicta Inl. II. quando, & in quibus partibus censetur derogata per d. indultum Urb. VIII. ibid. n. 8.
- 27 Bulla Pij V. qua Prælati Regulares possunt in suis subditos, totum illud, quod potest Episcopus in suis, de iure Concil. Trid. t. 10. q. 7. n. 11. fol. 174.
- 28 Bulla Sixti V. contra illegitimos, etiam legitimos, criminosos & suspectos. t. 2. Constit. 1. fol. 17.
- 29 Bulla 2 Sixti V. moderatoria, & declaratoria eiusdem super dubijs nonnullis factis in prima sua Constitutione Const. 2. f. 19.
- 30 Bulla Gregorij Papæ XIV. moderatoria Constitutionum Sixti V. 2. Constit. f. 22.
- 31 Bulla moderatoria Clementis VIII. qua prædicta Constitutiones Sixti V. & Gregorij XV. modificantur, quod nullitatem professionum. t. 2. Constit. 4. f. 24.
- 32 Bulla Sixti V. de criminosis, ante de crimine suspectis, in Religionem non admittendis, an comprehendat Clericos? t. 2. q. 4. n. 1. & seq. fol. 30.
- 33 Bulla Clem. VIII. qua incipit, In suprema Ecclesia, &c. an in omnibus deroget Constitutionibus Sixti V. t. 2. q. 9. f. 31.
- 34 Bulla Clem. VIII. qua Dominicani recipiunt ad habitum. t. 4. q. 4. sub n. 6. f. 62.
- 35 Bulla Urb. VIII. qua Professio nulliter, vel in Religionem admissi, contra formam Decretorum Clem. VIII. ex Apostolica benignitate, nullo de novo Nuntiatu peractis, recipiuntur ad novam Professionem, absque ulla latione honorum, graduum, dignitatum, & similibus. t. 8. q. 5. sub n. 11. f. 115.
- 36 Bulla Urb. VIII. de novè proficiendis, qua mte, & sine sit edita? t. 3. q. 10. n. 1. f. 121.
- 37 Bulla Urb. 8. qua declaratur causa finalis alterius bullæ. t. 8. q. 10. sub n. 11. f. 121.
- 38 Bulla Urb. VIII. qua designantur Monasteria, Domus, & Loca ad stabiliendum de cetero Professiones Fratrum Ord. Prædicti. t. 8. q. 16. sub n. 23. f. 126.
- 39 Bulla Pauli III. qua Fratres, & Sorores Tertij Ordinis S. Francisci, & S. Dominici, collegialiter viventes, declarantur persona Eccle-

INDEX

Ericofusella sp. n. 7.6.2000

- 1 *Bulla Cruciatæ privilegia et sine personalia*
1493. n. 11. fol. 504
1 *Bulla Cruciatæ privilegia non expirant man-*
te Pape. s. 12. q. 10. f. 128.

- 1 Bulla Cruciatu potestate fructus, si liberu pec-
cet, & dolo incurrat in casus Episcopales, il-
line Bulla potestate non innaturabit. 2. q. 1. 4.
n. 7. f. 126.

- 3 *Bulle Crucifixa privilegia, in anno Iubilaei non suspenduntur.* B. 12. q. 13. n. 1. f. 154. v. 13.

- 3 *Bulla Cruciatæ privilegia nonnullis revocandi; nisi ex iusta, & publica causa, cum restitutione accepta, promissa, vel commutata, re-compensatione. ibid. n. 2.*

- 1 *Bulla Cruciate privilegia sunt personalia, non autem realia.* 12. q. 14. n. 3. *foris*.

2. *Bella Christiane virtute, et diuina absolute
de caetero Papalibus traduntur. Licet enim*

- La *Bolla* Domini Papae fuit recepta et obser-

- mandatqum munit. Codice catholico utique re-
parantur. Et hic Sim. Iam fin. f. 42. v. 10. 11. 12.

1. *Bulle Typis datae, & impressae continentibus
sine dispendio an plene probent in Indictis*

- C**

- C** Aditum, defuncti, an possit exhumari
ferre sacellum. *For. cons.* 1. 13. m. 1. f. 213.

2. *Cadavera defunctorum exterrantes*, ex-communicantur ibid. n. 6.

3. *Ceremonialia*, & *Jurisdictionalia* veteris

- †*hodie sūt mortifera*. 1.3.4.85. n.4.f.30+

2. *Casarem* appellasti? ad *Casarem* ibis 2.10.

- Caletanus* (gen. n.)

1. *Calceolaria humilis* (L.) Lindb. f. 13.9.12.
n.8.f.158.

1. Calabri Patres Ordinis Prædicatorum habent Provinciales breviales. 2. 16. g. 13. n. 2.

- f. 183. 27.7
3- Calabri-Patres. Prædicatores habent enacu-

- lum d. Iulio 3. pro bienniali Provincialatu,
et Breve Apostolicum sibi concessum ab Vr-*

- Calamitas ..

- Calamitas durare non confuenis, nec habet
causam fixam. f. 14. g. 9. n. 10. f. 337.
Calderius

3. *Calderinus landanensis* 3. q. 79. n. 3. f. 299.
Calix.

- Calix Ecclesia vendi potest, ut pretiosior
generetur. l. 1. q. 2. n. 8. f. 137.

- 3 Calices cum patenis, Candelabra argentea, ampulla, & similia non possunt alienari si-

- 1971, 1972

per licentia Papae. t. 14. p. 4. n. 1. § 1. c. 1.

... Camera Apostolica

- 2 Camera Apostolica non est Tribunal Ordinarius, ex Religioforum Ordinarius Index-1-10 q. 35. n. 8. f. 201.

- 2 Camera Apollonica facit spoliū de bonis remansis post mortem, sicut respicit Clericos, & Sacerdotes, quā Regularium. Vid. de spoliis.

- 2 Camera Apostolica debentur bona à Clericis acquisita per illicitam, hoc est, prohibitam à sacris Canonibus negotiationem. l. 6. a. 22. n. 16. f. 122.

- 2 Camera Apostolica debentur acquisita ex beneficiis contra iura reseratis, item ex officialibus secularibus contra iura exercitiis, vel obsequiis ex arte medica aut chirurgica.

2. Camera Apofolica acquirunt Regulares in multis ecclesiis. Sicut in 48 per tot f. 167.

- 2 *Campana* & *Campanile* su na signatu tan-
tūm pij loci. 14 g. 60 m. 2 f. 354.

- I Sacri Canones per contrariam consuetudinem abrogantur. L. 1. q. 1.9. m. f. 17. ...

- 4 *Canones in materia contrahunt, & successio-
nibus, approbaverunt in civil. l. 13. q. 8.*

1. *Canonicus*, si praeextm Auditoriū, dñm adest,
recipit sua Ecclesia fructus. & postmodū
necesse Auditoriū recipere non debet.

- neglecto Audio, Vanitatis vacet, non fa-
cit fructus suos, & tenetur restituere i. l. 24.
34. n. 6. f. 146.

2. *Canonicus Regularis transiens ad Monachum, quorum Monasterium si sit laxioris vite, teneatur redire ad primum, a quo disces-*

- 2 *Canonici Regulares fuerunt essentialiter,
& principaliter instituti ad exhibendum po-
pulo Christiano pabula salutis. s. 5. q. 35. n.*

2. *Canonici Regulares* possunt hodie transire ad Ordines Monachales, de licentia tamen sui Superioris, servatisque alijs de iure ser-

- 2 *Canonici Ecclesie Cathedralis, de iure com-
muni, an possint esse Conservatores Religio-
forum?* s. 174. 27 f. 126.

2. Canonici Ecclesiae Cathedralis saltem large
veniunt appellatione dignitatis ibid. n. 1.

- 6 11/11/42

I N D E X

viuum. l. 7. q. 28. f. 416.

- 1 Canonici, qui in suo Capitulo ferunt legem, aut statutum, tenentur illum observare, quod ad vim directiuium, & poenitentium. l. 20. q. 2. n. 3. f. 180.

Capella

- 1 Capella alicui vendita, an possit ab eo auerari, & aliter concedi. l. 1. q. 80. f. 364.
- 2 Capella, & sepultura an possint alienari sine labe simoniaca, & assensu Apostolice. l. 1. q. 78. fol. 361. & q. 79. f. 362.
- 3 Capella, & sepultura loci, est Religiosa, sacer, & pini. ibid. n. 2.

Capitularis

- 1 Capitularis, nolens consentire determinationi facta a toto Capitulo, ex quo est in illius verum, ne sibi Praelatum odiosum reddat, subscrit, an in foro conscientiae det in penam appostas determinationi illi facta. l. 2. q. 12. f. 33.

- 2 Capitulares, qui non sunt l. 2. q. 15. n. 1. f. 44.
- 3 Duo partes Capitularium, ad minus, debet interesse rebus gravibus totius Ordinis. l. 2. q. 10. n. 18. & seq. f. 207.

Capitulum

- 1 Capitulum, & Conuentus non potest renu-
tere iuri quasto. l. 12. q. 4. n. 5. f. 136.

- 2 Capitulum Generale, & Provinciale potest
interdum limitare privilegia. l. 2. q. 10. n. 2. f. 163. & p. 1. q. 12. n. 9. f. 176.

- 3 Capitulum Generale, sicut interpretatur,
videtur continere voluntatem totius Ordinis, & Provinciale Capitulum potius Pro-
vinciae. l. 1. q. 20. n. 8. f. 164.

- 4 Capitulum Generale potest unire Noua-
stria sui Ordinis, Diocesani licentia mini-
me requisita. l. 1. q. 31. n. 4. f. 21.

- 5 Capitulum Generale, & Provinciale de iure
communi, & iusta causa, potest suo
subdito licentiam concedere transendi in
talem Religionem. l. 2. q. 24. n. 6. secus aliter
in laxiorem. ibid. q. 25. n. 1. f. 80.

- 6 Capitulum Generale Ordinis Predicatorum,
Roma celebratum anno 1629. quid statuit
circa absolutiones Priorum? l. 10. q. 30. n. 3.
f. 198.

- 7 Capitulum, quid significetur, & quotuplex
sit. l. 4. q. 14. f. 370. & 39. n. 3. f. 39.

- 8 Capitulum, quod personas exigit, ad hoc, ut
eius alius dicatur capitulariter factus? l. 1.
q. 15. n. 4. f. 330. & 3. p. 2. q. 6. n. 3. f. 41.
- 9 Capitulum terrulas l. 2. q. 2. an sit derogatum
a Paulina. & Trid. ubi supra? l. 2. q. 35.
f. 341.

- 10 Capitulum terrulas extenditur. l. 2. q. 36. n. 5.

- 11 Capitulum quia proprie quod electionem ex-
tenditur. l. 1. q. 2. f. 4.

- 12 Capitulum non debet permittere, fieri ali-
quid, per quod manifestentur nomina Eli-
gentium, sicut auctoritas est nulla. l. 1. q. 7. n.
f. 58.

- 3 Capitulum Generale non potest audire con-
tra ius commune, & precipue qualiscumque
sive licentia Domini Papa, l. 1. q. 25. n. 5. f.
121. & 3. p. 1. q. 3. n. 1. f. 308. & p. 2. l. 2.
q. 28. n. 2. f. 169. & 2. p. 2. q. 20. n. 2. f. 2.

- 4 Capitulum aliud Generale, aliud Provin-
ciale, & aliud Conuentuale. l. 2. q. 3. f. 39.

- 5 Capitulum dicitur quodam persona legalis,
& intellectus. n. 9. q. 4. n. 3. f. 300.

- 6 Capitulum, Universitas, & Collegium dif-
ferunt a personis eorum. ibid. n. 4.

- 7 Capitulum totum dicitur facere id, quod
Capituli maior, & minor pars faciat. l. 2. q. 4.
n. 1. f. 41.

- 8 Capitulum, an rati, & valide concludat
aliam sententiam, in casu, quod in conclusio, &
decreto non fuerint praesentes duo partes
ex omnibus, quae interesse debent. l. 2. q. 23. f. 33.

- 9 Capitulum, in materia electionis, an possit
vices suas alteri committere? l. 2. q. 14. f. 44.

- 10 Capitulum de consensu maioris partis an
possit concedere, ut qui non habet vocem in
Capitulo, illum habere possit, & consequen-
ter suffragari. videretur. l. 2. q. 15. n. 44.

- 11 Capitulum non potest supplere voces ab-
sentium. l. 2. q. 16. n. 1. f. 45.

- 12 Capitulum congregatum, ad eligendum Pro-
vincialem in vigilia Pentecostes, an possit
eligere in praesenti die, scilicet venticinque.
l. 3. q. 6. n. 4. f. 47.

- 13 Capitulum Generale, potest precipere suis
subditis, ne utantur eo facultate, quam ha-
bent a iure. l. 4. q. 32. n. 7. f. 76.

- 14 Capitulum electionis Provincialis dis-
tinguitur a Capitulo Provinciali. l. 2. q. 4. n. 1.
& seq. f. 120.

- 15 Capitulum Provinciale mixtum quod dicitur lib.
multa petit. ibid. n. 4.

- 16 Capitulum Provinciale ad sui celebrationem,
multa petit. ibid. n. 4.

- 17 Capitulum Provinciale, in Ordine Pradic. an
debeat necessario celebrari in Sabbato Do-
minica, Deus, qui errantibus. l. 6. q. 23. f. 135.

- 18 Capitulum Generale, de iure Consilio debet ce-
lebrari in vigilia Pentecostis. l. 6. q. 23. n. 2.
f. 135.

- 19 Capitulum Provinciale, ut plurimum, &
regulariter convenit celebrari in die Sab-
bato Dominus Deus, qui errantibus. ibid. n. 4.

- 20 Capitulum Cathedralis, sede vacante, potest
exercere ea omnia, quae in d. Decreto Tiden-
tini conceduntur Episcopis. l. 10. q. 7. n. 4.
f. 173.

- 21 Capitulum Generale, an possit facere Con-
sultationes in Ord. Pradic. l. 1. q. 4. n. 10. f. 176.
& l. 1. q. 2. n. 1. & seq. f. 201.

- 22 Capitulum Generalissimum in Ord. Pradic.
quid sit, & an distinguatur a Capitulo Ge-
nerali? l. 1. q. 1. f. 201.

- 23 Capitulum Generalissimum habet facultate
tem

I N D E X

tem ferendi leges, & precedentes abrogare, si voluerit. ibid. n. 3.

3 Capitulum Generalissimum in famit Domin. a quo potest tribus Capitulis Generalibus, continetur, & immediatè factum. l. 12 q. 2. n. 3 f. 101.

3 Capitulum Generale non potest leges ferre in rebus, quas Papa sibi specialiter reservavit. l. 12 q. 3. n. 1 f. 322 nec item in causis gravioribus, quales sunt, quæ ad novam fidei declarationem, vel promulgationem pertinent, vel quæ concernunt statum universalis Ecclesie. ibid. n. 4.

3 Capitulum Generale non potest statuere in iis, per quæ derogetur Privilegiis, Ecclesiasticis personis indultis, vel consuetudinibus universaliibus. ibid. n. 5.

3 Capitulum Generale potest constitutiones iuris communis declarare, innovare, & ubi pars deficit, apponere, vel veterem innovare. ibid. n. 6.

3 Capitulum Generale ad correctionem morum, potest ius commune supplere, statuta facere præceptoria. ibid. n. 7.

3 Capitulum Generale potest facere præcepta penalia, quæ eo casu, quod sine factu in adiutorium iuris communis censentur confirmata; Apostolicæ auctoritatis. l. 12 q. 3. n. 7 f. 102.

3 Capitulum Generale potest facere præceptum de re minima, obligans ad mortalem. l. 12 q. 4. n. 1 f. 102.

3 Capitulum Generale, an possit præcipere, aut vetare, quæ nunquam aliis per legem divinum vel naturalem fuerunt præcepta, vel vetita. l. 12 q. 5. n. 1 & seq. f. 103.

3 Capitulum Generale, an valeat suis legibus subditos obligare ad se publice accusandum in Capitulis de eorum defectibus. l. 12 q. 6. n. 1 & seq. f. 103.

3 Capitulum Generale, an possit cum maiori parte Capituli, Regulam relaxare ad pristinum statum restituere; sic adeo, & ceteri iem professi, illam teneantur observare? l. 12 q. 7. n. 1 & seq. f. 104.

3 Capitulum Generale, an possit mutare, & variare præcepta, adeo ut quæ ex Regula, & primæ institutione, obligant ad solam penam, obligent ad culpam venientem, vel mortalem? l. 12 q. 8. n. 1 & seq. f. 105.

3 Capitulum Generale, si statuat aliquid illicitum, an statuentes, vel permittentes statuta, sint puniendi? l. 12 q. 9. n. 1 & seq. f. 106.

3 Capitulum Generale in Ordine Prædicatorum, an possit ab officio absolvere Magistrum Ordinis, & deponere. l. 12 q. 10. n. 1 & seq. f. 107.

3 Capitulum Generale quando dicitur legitime congregatum. ibid. n. 4.

3 Capitulum Generale, interdum potest gra-

niter peccare. l. 12 q. 10. n. 2 f. 108.

4 Capitulum, contradicere Prælati, vel sine eius licentia, an possit, quæ ad habitum admitteret? l. 12 q. 1. n. 1 f. 9.

4 Capitulum, Sede Vacante, potest Nonitijs dare licentiam ad disponendum de bonis suis. l. 7 q. 5. n. 5 f. 98.

4 Capitulum non potest consentire, nec habet potestatem consentiendi circa defectum publicum. l. 8 q. 6. n. 1 f. 117.

4 Capitulum, an possit consentire, ut habens incurribilem infirmitatem, valide proficatur. l. 11 q. 8. n. 1 f. 169.

4 Capitulum Regis Roberti de oblationibus, privilegio Clericorum, & quando ipso gaudere debent, vel non. l. 13 q. 5. sub num. 12. fol. 192.

3 Capituli potestas, an consistat in maiori, & minori eius parte? l. 4 q. 15 f. 330.

2 Capituli minor pars, si dissensiat, an teneatur subscribere determinationi factæ à maiori parte eiusdem Capituli. l. 14 q. 16 f. 331.

2 Quod sit à maiori parte Capituli, censetur fieri ab omniibus. l. 14 q. 2. n. 2 f. 321.

3 Capituli Præfres tenentur navigare Electores violantes secretum electionis. l. 14 q. 7. n. 6. f. 32.

3 Capituli substantialia, multi sunt. l. 14 q. 4. n. 1 f. 40.

3 Capituli auctoritas, & potestas, apud quem residet, & reperitur. l. 14 q. 5 f. 41.

3 Quod sit à maiori, & saniori parte Capituli primum, & secundum consequitur effectum. l. 14 q. 1. n. 1 f. 40.

3 Capituli maior, & sanior pars, quæ nunc sit, & quando id cognoscatur. l. 14 q. 2 f. 42.

3 Capituli potestas, an possit in aliquo casu reperiri, et esse in minori parte Capituli, aut etiam in uno solo vocali suffraganeo? l. 14 q. 10 f. 43.

3 Capituli minor pars, si forte dissensiat, an teneatur subscribere determinationi factæ à maiori parte Capituli? l. 14 q. 11 f. 44.

3 Capituli Præsides, præmissis consensu ab omnibus Electoribus genitflexis, eos ad effectum electionis faciendæ absolvi. l. 14 q. 44. n. 1 f. 51.

3 Capituli Præsides, si absolvat tantum à censuris, an intelligatur in eis absolvere ab irregularitatibus? l. 14 q. 45 f. 53.

3 Capituli auctoritas, si maior pars delinquit, resoluitur ad pauciores. l. 12 q. 10. n. 10 f. 27.

3 Capituli Præsides, an possint in eis eligi ad aliquod officium vid. verb. Præsides.

3 Quod sancitur in Capitula Generali, censetur fieri ab omnibus etiam ut singularis. l. 15 q. 40. n. 7 f. 110.

3 Capituli Provinciales in Provincia Calabria, celebrantur vicesimè. l. 1 q. 32. n. 4 f. 38.

3 Capitula ad quid inveniuntur? l. 12 q. 5. f. 40.

c. 2 Cap.

I N D E X

Capetus.

- 1 Capetus à Turcis, si valeat se iungere, ut Deus ei eripiat ab illa servitutē detetur ad votum. s. 12. q. 8. n. 3. f. 159.
- 2 Capiti in Ecclesia, non possunt immunitate Ecclesiastica privari: nisi ob qualitatem commissi criminis. t. 13. q. 48. n. 4. f. 276.
- 3 Capiti in iusto bello, intra gentium, sunt servi capientium. t. 8. q. 12. n. 2. f. 156.

Capuccini.

- 2 Capuccini non possunt transire in alias Ordines, emiscuendi sunt statim, sine licentia Sedis Apostolicæ. vnde per. Fratres Minores.
- 2 Capuccini nec in communis possunt habere bona. Vid. per. Monasteria.

Caput.

- 3 Caput Reipublicæ debet se conformare cum sateris membris. t. 10. q. 1. n. 9. f. 179.

Carcet. Carceratio. Carceratus.

- Carcet semper aggravat. t. 10. q. 15. n. 1. f. 195.
- 2 Carceri in iudicium mansipatus, tenetur ibidem permanere, etiam ante sententiam condemnationis. t. 7. q. 18. n. 1. f. 130.
- 2 Carceres in Monasteriis, & Abbatibus, non tantum, & foras inferunt multa mala. t. 9. q. 1. n. 14. f. 171.
- 2 Carceres, & Trivemes in iudicium augent, & super detentis, & arrestatis dominium ostendunt. t. 9. q. 13. n. 4. f. 176.
- 2 Carcerem scilicet non est, qui animo reverendi, ab eisdem exierit. t. 7. q. 9. n. 1. f. 126.
- 2 Carceratio est gravamen inreparabile. t. 10. q. 25. n. 1. f. 195.
- 2 Carceratus iniuste, ac indebitè, potest ab illo fugere, & rectè tramite Superiores adire. t. 7. q. 18. n. 4. f. 130.
- 2 Carceratus non potest liberè suum exercere officium, nisi prius fuerit, & carceribus absolutus, & ad officium restitutus. t. 10. q. 41. n. 8. f. 206.

Cardinalis.

- 2 Cardinalis, dum ad Cardinalatus apicem promovetur, iurat se non alienarum bonam Ecclesiam, nec consensurum in alienatione prædictam. t. 14. q. 27. n. 7. f. 335.
- 3 Cardinales omnes, si exeant conclavē, præter unum, ille solus poterit, de iure communi, eligere Romanum Pontificem. t. 2. q. 10. n. 5. f. 43.
- 3 Cardinalibus est credendum, in ijs maxime, quæ alteri non præiudicant. t. 16. q. 13. n. 4. f. 184.

Carmelitz.

- 2 Carmelita Discreti prohibentur consuetudine Monasteria prope Conventus familia Sancti Dominici. t. 4. q. 26. n. 7. f. 12.

Carolus.

- 1 Carolus V. Imperator laudatur. t. 12. q. 8. n. 2. f. 142.

Carta.

- 1 Carta testamenti, non est testamento. t. 2. q. 3. n. 2. f. 37.

Cartusiani.

- 2 Cartusiani habent perpetuum clausuram. t. 3. q. 10. n. 1. f. 44.
- 2 Cartusiani dicitur nequeunt transire in Mendicantes, sine licentia Papæ. t. 5. q. 10. n. 2. f. 91.

Casus.

- 2 Casus amissus in aliqua speciali constitutione, remanens in dispositione iuris communis. t. 1. q. 26. n. 3. f. 17. t. 13. q. 61. n. 3. f. 227. & t. 17. q. 25. n. 5. f. 415. & 3. p. 2. q. 4. n. 2. in fin. f. 66. t. 2. q. 22. n. 10. f. 135. & 4. p. 10. q. 21. n. 5. f. 153.
- 2 Casus Papales à quo, & quomodo absoluntur. t. 4. q. 33. & 14. per totam f. 68. & 69.
- 2 Casus excepti, sunt perfecti, & amovendi legitime probandis. t. 13. q. 48. n. 4. in fin. f. 276.
- 2 Casus plures, qui possint excitare quarrelam, dicitur quiescent ibid.
- 2 Casus, & causa à iure permixti ad valde alienandum, quot sunt. t. 14. q. 9. f. 326.
- 2 Casus extrema nece sitatis, in anni prohibitione, consensum excepti. t. 14. q. 21. n. 2. f. 332. & 4. p. 10. q. 12. n. 14. in fin. f. 137.
- 3 Casus specialiter reservati, non veniunt in concessione generali. t. 1. q. 3. n. 4. f. 35.
- 3 Casus reservati, regulariter petunt altum consummatum ex utraque parte. t. 1. q. 26. n. 1. fol. 32.
- 3 Casus reservati possunt à Superioribus Regularium, & causa, & infra limites Decretii. Clem. VIII. t. 10. q. 23. n. 2. f. 185.
- 3 Casus reservati, seu reservandi, plures sunt ibidem.
- 3 Casus reservatus, debet esse peccatum mortale, grave, & completum. ibid. n. 3.
- 3 Casus reservati in Regulis, & Constitutionibus Regularium, an consentiant extingui, si non fuerint remanenti iuxta d. Decretum Clem. VIII. t. 10. q. 26. n. 1. & seq. f. 187.
- 3 Casus Bullæ Cypri possunt ne absolvi à Regularibus, & quomodo. t. 11. q. 17. n. 1. & seq. fol. 196.
- 3 Casus indispensabiles, plures sunt. t. 13. q. 17. sub n. 2. in 2. dec. Clem. VIII. f. 197. t. 198. & 199.
- 4 Casus à Sixto V. præscripti, an indigeant declaratione Indulgentiæ. t. 4. q. 10. n. 1. & seq. f. 31.

Catechismus.

- 4 Catechumenus potest recedere ab Ecclesia, absque eo, quod dicatur Apostata. t. 6. q. 11. n. 3. fol. 81.

Cathedra.

- 1 Cathedra S. Petri dicitur omnes, & à nemine iudicatur. t. 13. q. 19. n. 9. fol. 162.
- 3 Cathedra S. Petri verè est spiritus plenæ. t. 9. q. 2. n. 4. fol. 161.

I N D E X

Catholicis.

- 3 Catholici in Anglia, & Germania, securè communicant cum iis, qui sunt notoriè hæretici, & manifestè excommunicati t. 4. q. 6. num. 21. fol. 56.

Cavere.

- 2 Cavere à scandalis, & nemini ledere, est de iure diuino, & humano. tr. 3. q. 13. n. 6. f. 45.

Causa.

- 1 Causa exemplaris de iustitia ratione sui quid exigit t. 2. q. 3. n. 2. fol. 45.

- 1 Causa impulsiva non est obligatoria t. 3. de prin. q. 4. n. 6. fol. 37.

- 1 Causa impulsiva sine cesset, siue sit falsa, non vitiat legem t. 3. de prin. q. 4. n. 7. f. 37.

- 1 Causa finalis in opus re debet attendi t. 8. q. 1. fol. 39.

- 1 Causa finalis regulariter exprimitur in promisso legis, & privilegii t. 8. q. 1. u. 9. f. 30.

- 1 Causa finalis est illa, qua restringit, aut ampliat privilegium t. 11. q. 17. n. 19. f. 34. & t. 16. q. 7. n. 3. f. 181. & 3. p. 1. 10. q. 24. n. 6. in fin. f. 17.

- 1 Causa finali cessante, omnino, & totaliter, cessant, & amittuntur privilegia t. 12. q. 10. n. 1. f. 138 & 1. 16. q. 7. n. 4. f. 181.

- 1 Causa iniusta est illa, qua principaliter respicit publicam utilitatem t. 1. q. 1. n. 2. f. 154.

- 1 Causa finalis in omnibus gratiis, & privilegiis debet attendi, & examinari t. 13. q. 15. n. 2. f. 156.

- 2 Causa cessante, cessant effectus, qui in fieri, & conservari dependent ab illa t. 3. q. 56. n. 1. f. 99.

- 2 Causa cessante, cessat legis dispositio. t. 1. q. 28. n. 1. f. 19. & 4. p. 1. 6. q. 17. n. 11. f. 85.

- 2 Causa iniusta extendi, vel licentia subditum à claustris, quænam sit t. 1. q. 15. f. 45.

- 2 Causa prohibitionis cessante, cessat ipsa prohibitio t. 4. q. 16. n. 2. f. 59.

- 2 Causa iniusta, non dat potestatem dispensandi, sed mouet Principem, ad magis promptè dispensandum cum eo, qui petit, & iudges t. 5. q. 25. n. 9. f. 31.

- 2 Causa iniusta dispensandi, semper presumitur in Papa. vide de dispensandi iniusta causa.

- 2 Causa famosa est multiplex t. 9. q. 23. n. 3. f. 180.

- 2 Causa iniusta damni illati, nõ euanescit per irritationem contrarius t. 12. q. 14. n. 3. f. 243.

- 2 Causa honoris est nimis ardua t. 13. q. 19. n. 6. in fin. f. 263.

- 2 Causa Fidei in Tribunalibus Sanctissimæ Inquisitionis magis iuridicæ, & secretè geritur t. 13. q. 31. n. 4. f. 269.

- 2 Causa dispensandi fundatur in ratione oculi t. 12. q. 4. n. 4. in fin. f. 277.

- 2 Causa motui contribuenda, potest esse multiplex t. 1. q. 38. n. 4. f. 39.

- 2 Causa utilitatis est potissima, ad alienandū

res Ecclesiæ, verum debet esse evidens, clara, indubitata. & notabilis. t. 14. q. 9. n. 6. f. 327.

- 2 Causa utilitatis, quæ tempore est attendenda: ibid. n. 7.

- 2 Causa alienationis rei Ecclesiæ, debet discuti collegialiter in Capitulo, & præcedere consensum Capituli t. 14. q. 11. f. 329.

- 2 Causa formalis debet præcedere suam effectum, & non potest per aequipollentiam adimpleri, nec potest presumi, quod interfuit. t. 14. q. 23. n. 1. f. 336.

- 2 Causa civilis exigit indaginem, & non tenet appellatione iniuriarum. t. 17. q. 12. n. 4. in fin. f. 409.

- 2 Causa debilitum, vel miserabilium personarum, excludit à violatione precepti diei festi. t. 3. q. 10. n. 1. f. 47.

- 2 Causa appellata, quando cessat t. 8. q. 18. n. 2. f. 130.

- 2 Causa iniusta, ad effectum dispensandi in statutis, est illa, qua respicit, non privatam sed publicam utilitatem t. 11. q. 4. n. 3. f. 190.

- 2 Causa iniusta non recipiendi nouitium, potest esse multiplex t. 1. q. 10. n. 2. f. 5.

- 2 Causa ingrediendi Religionem, potest esse à Deo, à Mundo, vel à Diabolo. t. 14. q. 9. n. 6. & seq. f. 7.

- 2 Causa remouendi aliquem à proposito ingrediendi Religionem, potest esse multiplex. t. 1. q. 13. n. 2. f. 11.

- 2 Causa falsa non impedit Monachatum t. 11. q. 1. n. 1. f. 162.

- 2 Causa Ecclesiæ est favorabilis, sicut causa filiorum. t. 1. q. 18. n. 9. f. 194.

- 2 Causa multa reperiuntur ad abrogandum privilegia t. 13. q. 1. n. 3. f. 110.

- 2 Causa iniusta transcendendi in aequalitatem, vel inferioritatem multa t. 5. q. 23. n. 1. & seq. f. 79.

- 2 Causa iniusta dispensandi in his, quæ sunt de iure diuino quæ tam sunt t. 5. q. 2. n. 7. f. 80.

- 2 Causa, ob quam licet Monacho elargiri, sunt multa t. 8. q. 50. n. 16. f. 163.

- 2 Causa Religionum, ubi primùm Claustrorum metas exierint, assum est de illis t. 10. q. 31. n. 1. in fin. f. 197.

- 2 Causa criminales g. auctores, contra Episcopos motæ, etiam si sint hæreticæ, à Papa tantum cognoscuntur t. 13. q. 23. n. 2. f. 271.

- 2 Causa spirituales quantum sint t. 13. q. 25. n. 3. f. 104.

- 2 Causa finales Constitutionis Clem. VII. de largitione munerum t. 15. q. 2. n. 1. f. 375.

- 2 Causa dandi munera, multa sunt t. 15. q. 12. n. 3. f. 381.

- 2 Causæ Regularium irascuntur simpliciter, & de plano, siue strepitum, & figura iudicii ita tamen, ut substantia non prætermittantur t. 17. q. 2. n. 3. f. 413.

- 2 Causa dispensandi sunt multiplices t. 5. q. 27. n. 1. & seq. f. 104. & præcipue sept. t. 11. q. 1. n. 3. f. 189.

Causæ

I N D E X

- 3 *Causa ad mutandam legem humanam, quando sunt.* 10. q. 17. n. 3. f. 182.
- 4 *Causa nullitatis Professionis, an debeant communiter proponi coram Superiori suo, et Ordinario, vel auditis Parentibus, & renunciariis, interesse habentibus.* 1. 2. q. 19. n. 1. f. 182.
- Cedulones.**
- 2 *Cedulones auferentes, vel deturpantes, pari pena puniuntur.* 3. 6. q. 8. n. 2. f. 110.
- 2 *Cedulones lacerantes, an sint excommunicati.* 1. 13. q. 29. n. 1. f. 268.
- Celebrans.**
- 3 *Celebrans cum censura incidit in irregularitatem: celebranti verbū cum irregularitate, non incurrit in aliam irregularitatem.* 1. 4. q. 45. n. 11. f. 34.
- 3 *Celebrans si tenet in loco interdictionis, non potest eligi: nec eligere.* 1. 5. q. 18. n. 3. f. 8.
- Censura.**
- 1 *Censura Ecclesiastica, in Appellante pro lata, relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis non potest, nisi auditis partibus, & causa cognita.* 1. 2. q. 18. n. 3. in Decretis f. 193.
- 3 *Censura lata ab Episcopo contra Nos Medicantes, an in vitro foro sit observanda.* 1. 13. q. 23. n. 4. f. 264.
- 2 *Censura redditur nulla ex defectu potestatis.* 1. 1. 3. q. 24. n. 3. f. 265.
- 2 *Censura non indiget monitione, si feratur ad cavendum crimen futurum.* 1. 13. q. 69. n. 8. f. 202.
- 3 *Censura omnis, repellit, si suffragando.* 1. 4. q. 6. n. 13. f. 54.
- 3 *Censura de sui natura non est perpetua pena, vel ad primum tempus: sed donec a contumacia recedatur.* 1. 4. q. 5. n. 15. f. 84.
- 3 *Censura mori incurritur, admissa culpa, secrete, vel publice.* 1. 5. q. 21. n. 4. f. 99.
- 3 *Censura ablata, manet peccatum non reatuatum.* 1. 10. q. 24. n. 4. f. 186.
- 4 *Censura ab Homine non incurritur: nisi ob contumaciam, & Inobedientiam.* 1. 6. q. 13. n. 3. f. 82.
- 4 *Censura excommunicationis, est verus Ecclesiasticus, & ultima pena, qua non debet irrogari in casibus, quibus alia via potest occurrere.* 1. 6. q. 13. n. 12. f. 83.
- 1 *Censura lata sententia, visum excommunicatio, suspensio, & interdictum, obligant ad mortale.* 1. 1. q. 30. n. 5. f. 27.
- 1 *Censura incurritur ante sententiam Iudicis.* 1. 1. q. 33. n. 10. f. 31.
- 3 *Censura, ut sunt Excommunicatio, suspensio, irregularitas, & interdictum, ipso iure illata, de usu, & consuetudine Ecclesiasticis, afficiunt conscientiam, absque alia sententia Iudicis.* 1. 4. q. 27. n. 1. f. 64. & 1. 5. q. 25. n. 4. f. 394.
- 2 *Censura quoad formam exterius strepitosa, exigunt processum, & indigent Iudicis declaratione.* 1. 15. q. 15. n. 5. f. 394. & 4. q. 1. n. 3. f. 27.
- 3 *Censura, sunt pena, qua, a Prelatis possunt dimitti, etiam absentibus, & inuitis.* 1. 3. q. 44. n. 9. f. 82.
- 3 *Censura illata, cum illa clausula, ipso facto, absque alia declaratione, mori, admissa culpa, afficiunt animam.* 1. 1. q. 17. n. 3. f. 97.
- 3 *Censura, an possint reservari a Superioribus Regularium ultra limites decreti Clem VIII.* 1. 10. q. 24. n. 1. & seq. f. 185.
- 3 *Censurarum materia non extenditur.* 1. 10. q. 36. n. 7. in fin. f. 203.
- Census.**
- 2 *Census ubi potest imponi super immobilibus Ecclesiasticis sine licentia Papae.* 1. 14. q. 72. f. 260.
- 2 *Census non extinguitur, sed transferitur de persona in personam.* 1. 14. q. 74. f. 160.
- 2 *Census, seu contractus, in dubio, an praesumatur simplex, vel potius emphyteuticus.* 1. 14. q. 87. f. 267.
- 2 *Census Bullarum, seu facti enim potestate vendendi quoadcunque, comprehenduntur inter stabilia conventus.* 1. 2. q. 1. n. 1. f. 231.
- Certificatio.**
- 2 *Certificatio terra, & plena fit per assensionem litigatorum originalem.* 1. 13. q. 6. n. 2. f. 200.
- Cessio.**
- 2 *Cessio litium, causarum nominum debitorum, & similium non potest fieri a Praeulo Regulari, sine licentia Papae.* 1. 14. q. 57. n. 10. & sequen. f. 352.
- 4 *Quilibet, an possit suo iuri cedere.* 1. 1. q. 20. n. 3. f. 169.
- Cessio bonorum.**
- 4 *Cessio bonorum, excusat cedentem a solvendo, & culpa reatus.* 1. 3. q. 13. n. 6. f. 43.
- 2 *Qui cessit bonis, non potest conveniri.* 1. 12. q. 13. n. 1. in fin. f. 341.
- Charitas.**
- 2 *Charitas non quarit, qua sua sunt.* 1. 5. q. 20. n. 2. f. 78.
- 2 *Charitas amplectitur amorem Dei, & proximi.* 1. 5. q. 25. n. 1. f. 96.
- 2 *Charitas est vinculum perfectionis.* 1. 5. q. 35. n. 10. f. 7.
- 2 *Charitas Deo, & Proximo debita, non destruitur, ratione paritatis materia seu parvi momenti.* 1. 15. q. 18. n. 2. f. 385.
- Chorus.**
- 4 *Chorus destinatus, potest ad Ordinem Canonicorum transire de voluntate tamen Praeuli: & dummodum non sit in sacris constitutus.* 1. 14. q. 19. n. 1. f. 214.
- Christianus.**
- 2 *Christiani, an teneantur obedire Potestati bus secularibus, & maxime Tyrannicis.* 1. 13. q. 45. n. 6. f. 304.

I N D E X

Christus,

- 2 Christus venit in salutem Gentium. l. 5. q. 9. n. 36. f. 87.
- 3 Christus noluit se intrinicare de gubernio secularium huius Mundi, sed de Regno Caelorum, hoc est de salute animarum. l. 13. q. 85. n. 3. f. 304.
- 2 Christus habuit bona conservata ad consolationem, ad Apostolorum, quidem ceterorum pauperum. l. 13. q. 85. n. 16. f. 306.
- 2 Christus solus, & nemo alius, est verus Dominus bonorum Ecclesiarum. l. 14. q. 27. n. 1. f. 313.
- 3 Christus Domini, cuiusque Vicarius, non consentit, ut bona Ecclesiarum sine sint spiritualibus temporalibus, conferantur Simoniacis. l. 1. q. 15. n. 1. f. 30.
- 3 Christus instituit Religiones, & aurum Pastores. l. 10. q. 1. n. 13. f. 170.
- 4 Christum voluntarium sibi militem elegit. l. 8. q. 8. n. 4. f. 119.
- 2 Christi corpus, seu Eucharistia Sacramentum ad intra eorum, aut septa Monasterii Monialium, sed in publica Ecclesia debet conservari. l. 11. q. 16. n. 37. f. 129.

Circumstantie.

- 4 Circumstantie illas non dum tenemus confiteri, quia mutant speciem peccati. l. 8. q. 40. n. 1. f. 94.

Citatio. Citatus.

- 1 Citatio, & intimatio legis, sed precepti, est de substantialibus ad inferendam damnationis sententiam; & eius defectus facit alium nullum. l. 1. q. 9. n. 3. f. 9. & 3. p. 2. 8. q. 10. n. 2. f. 144.
- 1 Citatio partis requiritur, quando proceditur per viam iustitiae, sed per viam gratiae. l. 9. claus. 3. n. 27. f. 100.
- 2 Citatio partis est omnino necessaria in qualibet de iurisdictione facienda, etiam censuratum. l. 10. q. 28. n. 4. & 5. f. 197.
- 2 Citatio, qua fit a iudice non competente, est ipso iure nulla. l. 13. q. 17. n. 2. f. 261.
- 2 Citatio praerequiritur ad declarandum, quod incidisse in aliquam censuram. l. 13. q. 28. n. 3. f. 266.
- 2 Citatio, & declaratio sunt actus iurisdictionales ibid.
- 2 Citatio iudicialis, requiritur necessaria, etiam in eorum. l. 13. q. 27. per totam. f. 267. & q. 52. f. 279.
- 2 Citatio, ad quem suum fuit, l. 13. q. 52. f. 279.
- 2 Citatio quid sit, & quomodo fieri possit ibid. f. 280.
- 2 Citatio est species defensionis, qua nobis competit naturalis iure. ibid.
- 2 Citatio est de iure dictum. ibid. q. 69. n. 9. f. 292.
- 3 Citatio, seu vocatio, ad actionem peragendam, missa ante mortem Praelati, est ipso iure nulla, nec adstringit vocatus. l. 3. q. 3. n. 3. f. 46.

- 1 Citatus eundem ad locum, ad quem non potest suus accessus, proposita exceptione de loco suspecto non audietur, potest appellare. l. 9. claus. 5. n. 1. f. 103.

- 3 Citatus ad certum alium, debet adesse illa hora, qua ille alius solet comparere. l. 4. q. 13. n. 1. f. 59.

Civilitas;

- 2 Civilitas originis est immutabilis, quia naturalis. l. 2. q. 36. n. 3. f. 157.

Civis.

- 4 Civis fit, & dicitur multis modis. l. 6. q. 1. n. 2. & 3. f. 76.
- 1 Civis, ut omnes, & non ut singuli, hoc est collectivum, non autem distributum possident privilegium Universitatis. l. 6. q. 1. n. 3. f. 80.
- 2 Civis, ut singuli, possunt sibi malum facere, sine praedictio Universitatis. l. 5. q. 30. n. 7. fol. 85.
- 2 Civis singuli de Universitate, possunt esse Testes ad eummodum Universitatis. l. 11. q. 27. n. 2. f. 120.

Clavis.

- 3 Claves Regni Caelorum duae sunt; una ordinis, altera iurisdictionis. l. 5. q. 15. n. 4. f. 93.
- 1 Claves Regni Caelorum ante aduentum Christi, non erant in Ecclesia. l. 8. q. 17. n. 1. in fin. f. 159.

Clausula.

- 2 Clausula Decreti irritantis obligat ignoranter. l. 1. q. 16. n. 16. f. 14. & 3. p. 1. q. 7. n. 1. f. 7.
- 1 Clausula decreti irritantis, habet multos effectus, & principales: 1. a omnia irritat, quae sunt sibi contraria, vel derogatoria, nisi in specie derogetur. l. 9. claus. 12. n. 2. & seq. f. 108.
- 2 Clausula posita in una parte dispositionis, debet referri ad omnia in ea contenta, dummodo non resalatur verbum iuris. l. 2. q. 98. n. 1.
- 1 Clausula posita in uno paragrapho, vel versiculo, non refertur ad alium paragraphum, vel ad alium versiculum. ibid. n. 2.
- 1 Clausula posita in fine, sed in executione contractus, vel dispositionis, non amplius gratiam ibid. n. 3.
- 1 Clausula, quantumvis generalis, est intelligenda, & restringenda secundum naturam actus, super quo imponitur. ibid. n. 4.
- 1 Clausula generalis, sequens specialem, restringitur ad specificatam, per suam specialem praecedentem clausulam. ibid.
- 1 Clausula in forma communi, quantum sit? n. 1. f. 96.
- 1 Clausula in forma communi, demonstrat, Principem concedere ad partis instantiam, & consequenter ignorare, quia concedit, sicut alia omnia, quae in subiecto consistunt, ibid.
- 1 Clausula in forma communi, iari tertij non praedictas. l. 9. claus. 3. n. 4. f. 96.
- 1 Clausula derogatoria, se tenens ex parte legis, vel privilegij, est triplex, nempe voluntaria,

I N D E X

- his, solemnitate; & potestatis. l. 14. q. 1. m. 2. & seq. 166.*
- 1 *Clausula derogatoria habet vim cuiusdam protestationis praambula. tr. 1. q. 1. m. 11. fol. 167.*
- 1 *Clausula non mouet naturam contrarius. l. 16. q. 3. n. 6. f. 179.*
- 1 *Clausula respicit qualitatem, non autem substantiam privilegii. ibid. n. 2.*
- 3 *Clausula, ut possit facere, etiam ea, quae requirerent speciale mandatum, quid significat. 7. q. 18. n. 3. f. 184.*
- 1 *Clausula prohibitiua declarandi, an impediat privilegium dubium declarari? vide ver. Privilegium.*
- 1 *Clausula in motu, quod non possessor, intelligitur de illicito detentore, & multa alia operatur. l. 9. claus. 3. n. 1. & seq. 180.*
- 1 *Clausula contradictoria, & rebelles compellit ad iurisdictionem, & potestatem inducit, ut compescendi, non solum partes molestantes, verum etiam, & extraneos quoscunque de falso contradicentes, aut Delegati facultatem turbantes. l. 9. claus. 6. n. 2. f. 183.*
- 4 *Clausula de licentia Superiorum, multa infert. l. 4. q. 18. n. 2. & seq. 184.*
- 1 *Clausula de plenitudine praecedit, multa operatur. l. 9. claus. 4. n. 1. Sed nihil in praedictum tertii, nec derogat regula de iure acquisito, nec supplet defectum partis impetran. ibid. n. 8. & 9. f. 191.*
- 3 *Clausula diligentiissime caveant de se impetrantis formale praecceptum obedientiae, & consequenter obligat ad mortalem. 4. q. 39. m. 18. fol. 74.*
- 1 *Clausula, dummodo aliam in eadem Ecclesia non concessimus, apponi in concessio nibus Indulgentiarum, & intelligitur de alia Indulgentia simili expressa in eadem concessione. l. 9. claus. 30. m. 1. f. 110.*
- 1 *Clausula dummodo Concilio Trident non sine contraria, apposita in confirmatione Privilegiorum, quomodo intelligitur? l. 1. q. 15. fol. 125.*
- 1 *Clausula, dummodo Sacris Canonibus non sint contraria, in confirmatione Privilegiorum apposita, an excludat privilegia contraria Decretis totius inq. canonici? l. 1. n. 1. 14. n. 1. f. 124.*
- 1 *Clausula, dummodo sine in usu, adiecta in confirmatione Privilegii, quid operatur. l. 1. q. 13. n. 1. f. 123.*
- 1 *Clausula ex certa scientia, aequales clausula derogatoria, non obstante &c. & habet vim specialis derogationis, & posita in confirmatione Privilegiorum, restituit privilegia revocata, & habet vim noua concessionis, & confirmationis, & dat novum robur, & vigorem, & alia multa operatur. l. 9. claus. 3. n. 1. & seq. 199. & derogat iuri communi sibi contrario. l. 16. q. 3. n. 9. f. 179. & 3. p. 1. 1. q. 14. n. 5. f. 195.*
- 1 *Clausula, ex certa scientia, non praesumitur, nisi probetur. l. 9. claus. 3. n. 10. f. 180.*
- 1 *Clausula, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. non infert excommunicationem sed obligat contrasacientes ad mortalem. l. 9. claus. 16. n. 1. f. 109.*
- 1 *Clausula, in foro conscientiae, operatur in salutem Animarum, & facit absolutionem valere coram Deo, sicut coram Ecclesia. l. 9. claus. 14. n. 1. f. 109.*
- 1 *Clausula generalis in Privilegiis apposita, nempe in quibuscunque causis, est ne amplius, vel restrictiva. tr. 1. q. 7. p. 1. d. m. 31. fol. 411.*
- 1 *Clausula, Invocato ad hoc auxilio beneficii secularis, de iure communi sicut Episcopus, quatenus Delegatus potest uti? l. 9. claus. 7. n. 1. f. 104.*
- 1 *Clausula, Invothi pceptio, debet expressis litteris nominari, quae hac nunquam praesumitur, nec quidem potest per testes probari. l. 9. claus. 3. n. 2. f. 97.*
- 1 *Clausula, motu proprio, ascendit, Principi concedere, & confirmare, quod sibi, & d. ibi. l. 9. claus. 3. n. 2. f. 97.*
- 1 *Clausula, motu proprio, supplet vitium subreptionis, ex tali iuramento veritatis necessaria tripliciter surgunt. & facit concessione valere. l. 9. claus. 3. n. 3. f. 98.*
- 1 *Clausula, motu proprio, amplius praesumitur, & facit, ut largi declaratur, sicut obpunita, quam ob publicam utilitatem. l. 9. claus. 3. n. 2. f. 98.*
- 1 *Clausula, motu proprio, facti, ut privilegium, in quo est apposita, derogat iuri communi sibi contrario. l. 9. claus. 3. n. 3. f. 99.*
- 1 *Clausula, motu proprio, non extendit dispositionem ad maius praedictum, quam sit expressum, nec firmat privilegium contrarius alterius, nisi cum praemia cognitione causa, & parte citata, nec aufert defensiones, & exceptiones competentes de iure, nec tollit statuta particularia, nec effectus facti, sed illis tantummodo sine iuris. l. 9. claus. 3. n. 3. f. 99.*
- 1 *Clausula, Non obstantibus quibuscunque, &c. nullus vultus inferior Principe. tr. 9. claus. 3. n. 1. f. 104.*
- 1 *Clausula, Non obstantibus, &c. posita in aliqua Papa dispositione, non solum ius commune, verum etiam omne aliud privilegium sibi contrarium abrogat, & revocat. ibid. n. 4. Sed non tollit ea, in quibus specialiter est promissum. ibid. n. 5. nec derogat clausulis derogatoriis derogatarum, nec aufert alia iuramentum. ibid. n. 6. & 7.*
- 1 *Clausula quum appellatione posita, quis possit uti? l. 9. claus. 3. n. 1. f. 104.*

I N D E X

- 1 Clausula, omni appellatione remota, tollit appellationes frivolas, & irrationabiles, non autem legitimas, & graves. l. 9. claus. 5. n. 4. fol. 107. an tollat legitimas? l. 2 p. 10. q. 10. n. 1. fol. 182.
- 4 Clausula illa, patet satisfacta, semper subintelligitur, nisi non exprimitur. l. 6. q. 17. n. 107. 85.
- 1 Clausula, prorsus eximimus, &c. non solum derogat privilegiis, & prius personae concessis sed etiam universitati in specie, vel in genere sub quibuscunque tenoribus, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & ei de plenitudine potestatis. l. 9. claus. 18. n. 1. f. 110.
- 1 Clausula, quomodolibet, est universalis, & facit venire ea, quae alias non venirent. l. 7. q. 15. n. 1. f. 82.
- 1 Clausula, quorum tenores, habet vim specialis, & individua derogationis, & expressio- nis, cum omnibus suis qualitatibus, & tollit derogatorias derogationum, & derogat auii clausula resistenti. l. 7. q. 3. n. 12. fol. 30. & l. 9. d. claus. claus. 9. f. 105. n. 1. & sequen.
- 3 Clausula, realiter, & in effectu, quid operatur. l. 4. q. 44. n. 1. f. 61.
- 4 Clausula illa, rebus permanentibus in com- munitate, intelligitur in quolibet actu, & contrahitur, etiam si non exprimitur. l. 7. q. 21. n. 5. f. 103. & l. 11. q. 35. n. 4. f. 172.
- 3 Clausula illa, salua ordinis disciplina, quid significat? l. 8. q. 25. n. 1. f. 152.
- 1 Clausula, sine pra iudicio Parochi, intelli- gitur, & refertur ad impedimentum, & in- teresse Decimarum, & Primitiarum. l. 9. claus. 15. n. 1. f. 109.
- 1 Clausula, iublata, &c. claudis os Indici, & iudicandi facultatem tollit. l. 9. claus. 11. n. 2. f. 107.
- 1 Clausula supplet omnes defectus, multa operatur. l. 9. claus. 10. n. 1. & seq. f. 106.
- 1 Clausula, tantum, multa operatur. l. 13. q. 15. n. 7. f. 156.
- 1 Clausula, neque absolventes ab omnibus censuris nulla operatur, & signanter aufert censuras, & impedimenta canonica. l. 9. claus. 12. n. 4. f. 109.
- 1 Clausula tuo iudicio committimus, &c. non per probationem iudicalem, nec partium citationem. l. 9. claus. 17. n. 1. f. 109.
- 1 Clausula extracta d Bullis Papalibus, probant in foro externo. l. 2. q. 13. n. 9. f. 44.
- 1 Clausula ex nunc, moxitarum, illico, nulla postposita mora, in legibus apposta, quo- nam modo intelliguntur? l. 1. q. 11. n. 4. f. 10.
- 1 Clausula ha, ut petierit ex certa scientia motu proprio, & non obstantibus, quae solent apponi in literis gratiofis, non tollunt subreptionem. l. 5. q. 1. n. 7. f. 52.

Claustrium

- 2 Claustri nomine venit Ecclesia in favora- bilibus, non autem in odiosis. l. 3. q. 6. n. 1. fol. 43.
- 2 Claustro sui Monasterij exiens, au peccet mortaliter? Vide ver. Religiosus.
- 1 Clausura Monasterij quid sit, & unde dica- tur? l. 3. q. 1. f. 42.
- 2 Clausura, Septa, & Claustrum Monasterij aequipollens. l. 3. q. 4. n. 1. f. 42.
- 2 Clausura quomodo observanda, & custo- dienda sit. l. 1. n. 1.
- 2 Clausura Monasterij, an sit de iure natura- li, & diuino? l. 3. q. 9. f. 43.
- 2 Clausura perpetua, an possit subditis im- poni ab eorum Praelatis? l. 3. q. 11. f. 44.
- 2 Clausura perpetua, an saltem a Romano Pontifice possit Nobis indicari? l. 3. q. 1. f. 44.
- 2 Clausura dupliet modo potest violari, nempe per ingressum Mulierum, prohibitum ad intrandum Septa Monasterij, vel per illicitum egressum Religiosorum. l. 4. q. 1. n. 1. f. 51.
- 2 Clausura incipit a ianna, custodita a ian- tore. l. 4. q. 13. n. 8. f. 58.
- 2 Clausura Monialium est magis stricta, quae clausura Monachorum, & periculis obno- xia. l. 4. q. 1. n. 2. f. 59.
- 2 Clausura non comprehendit Atrium Colle- gij seu scholarum Ordinum. l. 4. q. 5. n. 1. f. 59.
- 4 Clausura est necessaria ad custodiam voto- rum, & obligat subditos ad eius observan- tiam. l. 17. q. 2. n. 5. f. 236.
- 2 Clausura sola, aut solum silentium non facit Religionem simpliciter strictiorem, & du- tiorem. l. 5. q. 37. n. 3. f. 69.
- 2 Clausura terminos designare spectat ad Pra- los Religiosorum. l. 3. q. 3. n. 1. f. 42.
- 2 Clausura leges quanam sit? ibid. q. 4. f. 42.
- 2 Clausura rei mini, & limites de iure com- muni, & ex declaratione Summorum Pon- tificum sunt muri, & parietes Monasterij, non autem sepes horarum. l. 3. q. 5. n. 2. f. 43.
- 2 Clausura violatio de se, & suo genere non obligat ad mortale. l. 3. q. 13. n. 2. f. 44.

Clemens

- 1 Clemens VII sua peculiari constitutione, sub dat Rom die 3. Maij 1525, an specie vo- bis concessit, ut possumus gaudere omnibus privilegiis concessis, et concedendis reliquis Religiosis Mendicantibus, et non Men- dicantibus. l. 7. q. 3. n. 5. f. 79.
- 2 Clem Papa VIII, fuit petitisimur Invisia, et secundum iura loquebatur. l. 15. q. 17. n. 6. f. 385.

Clericatus

- 1 Clericatus est magna dignitas. l. 6. q. 8. n. 11. fol. 62.

Clericus

- 1 Clericus non potest renunciare privilegio fori.

I N D E X

- fori.2.2. quast. 2.2. num. 1. fol. 43. & p. 2. 27.
12. q. 10. n. 1. f. 258.
- 1 Clericus coniugatus, ad hoc, ut gaudet privilegio fori, & Canonis, multa copulatione debet habere. 2.6. q. 8. n. 1. f. 61.
- 1 Clericus permittens se ab alio percipi, vel se à seculari Iudice iudicari, non ob id amittit privilegium fori, & Canonis. 2.1. 2. q. 1. n. 10. f. 144.
- 2 Clericus per delictum non amittit iura sui Clericatus, quamvis debeat puniri, & castigari. 3. q. 5. 2. n. 5. f. 97.
- 2 Clericus secularis, ob sua enormia delicta deponitur ab officio, & in Monasterio detruditur pro toto tempore vite sue. 2. 8. q. 5. n. 10. f. 138.
- 2 Clericus conspirans contra Episcopum, deponitur. 2. 3. q. 7. n. 1. f. 129.
- 2 Clericus fit incorrigibilis multis modis. 2. 3. q. 9. n. 10. f. 124.
- 2 Clericus, antequam tradatur Curia seculari, ut castigetur, debet suspendi à divinis, excommunicari, & anathematizari. 2. 8. q. 10. n. 2. f. 143.
- 2 Clericus, ad hoc, ut prius sit suo beneficio ob crimina, debet bis, atque iterum moneri, ut cesset ab illis. 2. 8. q. 10. n. 2. f. 144.
- 2 Clericus potest declarari incorrigibilis, respectu unius delicti. 2. 8. q. 15. n. 1. f. 146.
- 2 Clericus Secularis, vel Regularis, cum ad vitiosas condemnatur, eadem diffinitiva sententia privatur, & spoliatur omni beneficio, & officio Ecclesiastico. 2. q. 10. n. 1. f. 173.
- 2 Clericus traditus Curia Seculari, officitur de foro illius Iudicis. 2. q. 14. n. 8. f. 177.
- 2 Clericus ad remum damnatus, amittit Privilegium Clericale. 2. q. 15. n. 2. f. 178.
- 2 Clericus facinorosus non debet mitti ad Regias Trivernas. 2. q. 20. n. 2. f. 180. au. autem possit ibid. q. 1. n. 28. fol. 172. & q. 13. f. 176.
- 2 Clericus portans arma extra Territorium sui Episcopi, quomodo puniatur. 2. 13. q. 21. n. 2. f. 263.
- 2 Clericus delinquens cum laico, à quo est iudicandus. 2. 13. q. 22. n. 3. f. 163.
- 2 Clericus, quando remittitur à Curia seculari, qua praxi remittitur. 2. 13. q. 55. n. 4. f. 284.
- 2 Clericus simoniace promissus, cogitur suam administrationem celeriter, ac sponte dimittere. 2. 1. q. 32. n. 1. in fin. f. 26.
- 2 Clericus, si scilicet cum muliere pregnantem, qua exinde abortum faciat, an sit irregularis. 2. 11. q. 10. n. 3. f. 193. & p. 4. 5. q. 14. n. 3. f. 72.
- 4 Clericus, an iuxta conscientiam possit filios illegitimos alere, & bastardas dotare. 2. 3. q. 7. n. 2. in fin. f. 37.
- 4 Clericus recursus ad statum laicalem, pro delicto commissio in clericatu, à quo iudice puniatur. 2. 6. q. 6. n. 2. f. 79.
- 4 Clericus, si sit Secularis, si sit Regularis, non profectus: non potest promoveri ad ordines sine sufficienti titulo. 2. 6. q. 35. n. 4. & q. 26. n. 2. f. 89.
- 4 Clericus, si donatus Ecclesie sui beneficii, si postea contrahat matrimonium, potest donata revocare. 2. 13. q. 8. n. 13. fol. 194.
- 4 Clericus invalidè iniunctus prima consueva, non gaudet privilegio clericali. 2. 14. q. 2. n. 4. fol. 210.
- 4 Clericus à Choro revocatur, & in statum Conversorum translatum, tenetur nec ad dñum officium. 2. 14. q. 20. n. 1. & seq. f. 214.
- 1 Clerici secularis privilegium ducunt, durante eius servitio, quod debet praestari summæ dñat per ipsosmet Clericum secularium secus debet expelli, & ex privari. 2. 6. q. 10. n. 6. fol. 64.
- 4 Clerici percussio, subijcitur excommunicationi, attamen ad hoc, ut onitetur, debet declarari. 2. 2. q. 1. n. 15. f. 28.
- 2 Clerici capacitas, in beneficiis consequendis attenditur tempore presentationis. 2. 11. q. 25. n. 6. f. 168.
- 1 Clerici coniugati privilegium, an extendatur ad eius uxorem, ipso vivente. 2. 6. q. 8. n. 1. & seq. f. 61.
- 1 Clerici non persolventes officium divinum, sententur fructus perceptos restituere. 2. 1. q. 19. n. 3. f. 17.
- 1 Clerici orientales, græco ritu viventes, licito iure possunt coniugio copulari. 2. 6. q. 2. n. 21. f. 64.
- 1 Clerici, græco ritu viventes, etiam si sint uxorati, & sine actuali servitio, gaudent omnibus privilegiis Clericorum; secus autem Clerici latini. 2. 6. q. 9. n. 2. f. 64.
- 1 Clerici coniugati, græco ritu viventes, mulieribus non obstantibus, possunt ad Sacros Ordines promoveri, secus autem Clerici coniugati latini. ibid. n. 25. immò hi per coniugium amittunt beneficium, si quod habent Ecclesiasticum. ibid. n. 5.
- 1 Clerici, & Diaconi Sæcularis non sunt ipsimet, quod Clerici coniugati. 2. 6. q. 10. n. 1. fol. 64.
- 1 Clerici coniugati, ratione Ordinis, quo sunt insigniti gaudent privilegio Canonis, si quis suadente Diabolo. 2. 6. q. 10. n. 4. f. 64.
- 1 Clerici Sæculares non gaudent dicto privilegio Canonis. ibid.
- 1 Clerici coniugati possunt sine certo numero ad libitum multiplicari. 2. 6. q. 10. n. 1. fol. 64.
- 1 Clerici Sæculares non possunt multiplicari, nisi iuxta Decretum Sac. Congregat. 2. 6. q. 10. n. 5. f. 64.
- 1 Clerici Subdiaconi, & Diaconi quando renentur

I N D E X

- mentur sacram communione percipere d. 11. q. 16. n. 18. f. 128.
- 1 Clerici, quando, & quomodo tenentur laicorum oneribus subsidia prestare t. 1. 2. q. 17. n. 3. f. 148.
- 2 Clerici dempta coactione, extorsione, & impositione, si sponte, & omnino libere solvant pauperum tabernacula, non inveniunt in panem Bulla Canonica. 1. 1. q. 17. n. 3. f. 148.
- 3 Clerici Regulares Congregationis Ministrum infirmis; ad nullum Ordinem possunt transire, nisi praebeatur licentia Papae. 1. 5. q. 95. n. 22. f. 95.
- 4 Clerici in vitam possunt expendere fructus suorum beneficiorum in casus honestos, & superflua in pios usus, per dispositionem inter vivos. 1. 6. q. 22. n. 4. f. 120.
- 5 Clerici facinorosi, & incorrigibiles depunantur, & traduntur Curiae seculari. 1. 8. q. 3. n. 4. f. 137.
- 6 Clerici possunt ad irremediam damnum in periculum, vel ad tempus. 1. 9. q. 1. n. 3. f. 170.
- 7 Clerici torqueri possunt per laicos, iussu tamen Praelati. 1. 9. q. 1. n. 7. f. 170.
- 8 Clerici graviter excedentes, si tamen non possunt Monasteriis ad agendam poenitentiam deputari, possunt alicui custodiam mancipari. 9. q. 1. n. 8. f. 170.
- 9 Clerici Seculares praeferruntur Regularibus. 1. 9. q. 1. n. 12. f. 170.
- 10 Clerici blasphemantes Christum, vel B. V. Mariam, sunt ad irremediam condemnandi. 1. 9. q. 1. n. 18. f. 171.
- 11 Clerici incorrigibiles possunt alicui custodiam mancipari. 1. 9. q. 1. n. 1 f. 171.
- 12 Clerici interdum vapulantur a Laicis, absque metu excommunicationis. 1. 9. q. 1. n. 3. f. 176.
- 13 Clerici non debent indicari a Secularibus. 1. 13. q. 25. n. 11. f. 305.
- 14 Clerici, praeter hoc, quod sunt Ministri Ecclesiae, sunt Concives Civitatis, nec per exceptionem desinunt esse partes, & membra Reipublicae. 1. 13. q. 87. n. 1. f. 308.
- 15 Clerici, quando tenentur observare bannum Universitatis. 1. 13. q. 87. n. 3. f. 308.
- 16 Clerici qua lege tenentur servare leges Laicorum. 1. 13. q. 87. n. 3. f. 308.
- 17 Clerici, an teneantur ad mercedem publici Guardiani Camporum, qui curam habet de agris Clericorum, & Laicorum. 1. 13. q. 88. fol. 309.
- 18 Clerici an possint aliquid petere pro loco sepulturae. 1. 14. q. 79. f. 363.
- 19 Clerici male promossi, dant in multas penas. 1. 14. q. 31. n. 7. f. 36.
- 20 Clerici nunc legitimam aetatem, ad Sacros Ordines promoti, sunt suspensi ab executione susceptorum. 1. 14. q. 1. n. 1. f. 194.
- 21 Clerici Regulares, & signanter pauperum Ministris Dei Scholarum, sicut, an compre-

- hendantur in Decretis Clem. VIII. 1. 2. q. 8. fol. 31.
- 22 Clerici Saeculares, si sint in saeculo inquisiti, & Religionem ingrediantur, sicutque Professores contra dictam Constitutionem Sixti V. An possint ab Episcopo loci Ordinario puniri. 1. 2. q. 13. n. 1. f. 32.
- 23 Clerici, aliqui exempti, an possint in aliquo casu licite a laico potestate examinari, induci, & puniri. 1. 3. q. 9. n. 6. f. 38.
- 24 Clerici scholares, possunt moderate a suis Magistris puniri, absque metu excommunicationis. 1. 5. q. 13. n. 3. f. 72.
- 25 Clerici Regulares, si ante Professionem ordinantur sine titulo, sunt ipso facto suspensi, & exercendo suscepti Ordines, sunt irregulares, nec possunt absolvi, nisi a Romano Pontifice. 1. 6. q. 26. n. 6. f. 89.
- 26 Clerici Regulares, ordinati sine titulo, si postmodum habuissent Religionis dimissionem, necdum sunt suspensi, sed redduntur incapaces beneficiorum ibid. n. 8.
- 27 Clerici non possunt dominium oblationum, & elemosinarum suis Ecclesiis facillime, in Laico, transferre. 1. 13. q. 26. n. 1. f. 304.
- 28 Clerici degradati amittunt privilegia fori, & Canonici. 1. 13. q. 9. n. 3. f. 211.
- 29 Clerici tenentur sub mortali delicto recipere officium. 1. 14. q. 20. n. 2. f. 314.
- 30 Clericorum causa sunt ne decidenda iuxta Decretum Gratiani. 1. 14. q. 36. n. 1. & seq. f. 34.
- 31 Clericorum Graecorum privilegia, an extendantur ad eorum filios, & uxores, in viduitate permanentes. 1. 6. q. 9. n. 1. & seq. f. 63.
- Coactio.
- 32 Coactio est actus iurisdictionis, quam quis habet in suum subditum. 1. 2. q. 2. n. 12. f. 32.
- 33 Coactio legum respicit tantummodo subditos. 1. 13. q. 87. n. 5. f. 308.
- 34 Coactio de sua intrinseca natura, postulat, ut pronuntietur ab extrinseco agente. 1. 10. q. 21. n. 10. f. 179.
- Cæcus.
- 35 Cæcus, & claudens repellantur a Religionis ingressu. 1. 14. q. 26. n. 2. f. 56.
- 36 Cæci, & Sordi, non sint ineligibleibiles ad Praelatus Regularium. 1. 15. q. 38. n. 19. f. 118.
- Cœnobite.
- 37 Cœnobite illi dicuntur, qui in unum locum aggregati, sub uno Superiore communi vivunt, & hi sunt multiplices. 1. 14. q. 4. n. 1. f. 4.
- Cogens.
- 38 Cogentes aliquem ad suscipiendum habitum alienius Religionis, vel ad profectum in ea, non peccant mortaliter, & sint excommunicati. 1. 14. q. 1. n. 1. & seq. f. 20.
- 39 Cogentes mulierem ad ingressum Monasterii, vel ad suscipiendum habitum cuiusvis Religionis, sunt excommunicati. 1. 14. q. 12. n. 3. f. 10.

I N D E X

- 4 Cogentes matrimonium contrahere sunt excommunicati. l. 1. q. 12. n. 4. f. 10.

Cognitio, Cognoscere.

- 1 Cognitio confessionalis differt à iudiciali. l. 9. claus. 17. n. 3. & 4. f. 109.
2 Cognitio causa forenensis differt à semiplena. l. 14. q. 36. n. 7. f. 342.
4 Cumulatim cognoscere, vel priuatim iudicare, quid sit. l. 13. q. 19. n. 3. f. 200.

Cohære.

- 3 Cohære, & cohabitare non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa. tr. 5. q. 1. n. 3. f. 86.

Coitus.

- 3 Coitus damnatus, quando dicitur? l. 5. q. 28. n. 1. f. 105.

Collatio.

- 3 Collatio beneficii, nãa subditur cap. quia, propter 42. de electiones l. 1. q. 3. n. 3. f. 1.
3 Collatio numeri ad numerum, quomodo faciendi in electione Canonica? l. 1. q. 17. n. 1. f. 18.
3 Collatio de merito ad meritum, & de zelo ad zelum recessit ab Antiquis.
3 Collatio beneficii facta alicui, qui tempore collationis non erat excommunicatus, sed tempore acceptationis an sit valida? l. 5. q. 9. n. 6. f. 90.
4 Collatio beneficii carati, facta non Sacerdoti, eam includit conditionem, ut in intrã aulam ad Sacerdotium promoueat. l. 7. q. 18. n. 11. f. 101.

Collaudare.

- 2 Collaudare idem est, quod simul laudare. l. 14. q. 12. n. 3. f. 339.

Collegium.

- 1 Collegium, seu Universitas est corpus sibi, & distinguitur à Censibus diuisim sumptis. l. 6. q. 18. n. 3. f. 68 & 2. p. 1. q. 1. n. 4. 3. f. 330.
2 Collegium, mortuis omnibus Collegiatis, & alijs loco eorum subrogatis, an sit idem? tr. 14. q. 14. n. 3. f. 330.
2 Collegium, sibi iuris, est quoddam totum per aggregationem ibid.
2 Collegium, regulariter loquendo, non valet excommunicari. l. 17. q. 43. n. 2. f. 423.
3 Tres persone satis sunt, ad constituendum Collegium, & canonici eligendum. l. 5. q. 41. n. 2. f. 22.
3 Collegium a seculis uasculi, & exordiri, nisi ad minus, supposita trinitate personarum, in unum collecta. l. 2. q. 6. n. 1. f. 41.
1 Quod reliquit Collegio, censetur reliquum singulis de Collegio. l. 6. q. 18. n. 2. f. 68.
1 Quod datur Collegio, seu Universitas, ueni datur l. 6. q. 18. n. 3. ad fin. f. 68.

Commune bonum.

- 3 Quilibet tenetur habere curam boni communis. l. 1. q. 19. n. 3. f. 65.

Communicatio.

- 1 Communicatio, derivatur à nomine, communis, & idem significat, quod commune facere, participare, & asserere, & alteri imputare, quod alicui prius fuerat concessum. l. 2. q. 1. n. 1. f. 93.
1 Comm. unicantes cum excommunicatis, incidunt in excommunicationem maiorem. l. 1. q. 8. n. 9. f. 9.
1 Communicariarius, seu is, cui facta est privilegiorum communicatio, an teneatur se certiorare de usu, & viridi obseruancia privilegij habita tempore communicationis? l. 7. q. 18. n. 1. f. 6.
1 Communicatio privilegij quid, & quotuplex sit? l. 7. q. 1. n. 1. f. 73.
1 Communicatio fieri potest dupliciter, uno modo perfectè, & absolute, & alio modo imperfectè, & relative ibid. n. 4.
1 Communicatio privilegiorum habet ali-quem modum, & formam, à Romano Pontifice prescriptam? l. 7. q. 2. n. 1. f. 73.
1 Communicatio privilegiorum non debet esse nocua, nec odiosa, nec turbativa, vel spoliatiua tranquillitatis, & pacis. l. 7. q. 11. n. 4. fol. 81.
1 Communicatio generalis privilegiorum non amplectitur ea, quae in aliqua particulari, vel speciali ratione fundantur. l. 7. q. 14. n. 9. f. 83.
1 Communicatio generalis privilegiorum non debet esse identica materialis, sed analogica formalis, hoc est, similis, & serè eadem secundum quandam proportionem, & sicut decernitur. l. 7. q. 14. n. 14. f. 83.
1 Communicatio privilegiorum quantumcumque universalis, & generalis, non habet locum in exarbitrariis, & in ijs, quae raro, vel cum difficultate conceduntur. l. 7. q. 14. n. 15. f. 84.
3 Communicatio privilegiorum fit inter Pro-uincias eiusdem Religionis. l. 6. q. 22. n. 11. fol. 133.
1 Communicatione privilegij non veniunt pena, & odia, sed gratia, & fauor. l. 7. q. 9. n. 9. f. 80.
1 Communicatione privilegiorum veniunt illa, quae proprijs statutis non repugnant. l. 7. q. 11. n. 1. f. 81.
1 Communicatione privilegij Mendicantium, intelliguntur communicata privilegia Monachorum. l. 7. q. 10. n. 1. f. 81.
1 Communicatio Nobis caterorum Ordinum Privilegij omnibus, & Indulgentia illis concessa, Nobis item communicata, & extensa intelliguntur, quod pãtem intellige se-can-

I N D E X

- cundum quandam proportionem, & status decentiam. t. 7. q. 15. n. 4. f. 84.
- Commonis.
- 1 Communis utilitas vniuersi Monasterij, debet preferri singulari utilitati ipsius transeuntis. t. 5. q. 20. n. 2. f. 78.
  - Comparere.
  - 2 Comparere eorum Episcopo interdum tenentur Regulares, licet sint exempti. t. 13. q. 1. n. 4. f. 261.
  - Complacere.
  - 3 Complacere Pralato, non est malum: & praesertim in rebus licitis, siue alterius prauiudicio. t. 4. q. 3. n. 5. f. 77.
  - Compromittarij. Compromissum.
  - 3 Compromissarij tenentur sequi formam sibi à Patribus prescriptam. t. 1. q. 2. n. 7. f. 14.
  - 3 Compromissum quid sit? t. 1. q. 14. n. 2. f. 14.
  - 3 Compromissum potest fieri vni persona. ibidem n. 4.
  - 3 Compromissum ad hoc, ut valeat, debet fieri ab amicum vtrumque habentibus ibid.
  - 3 Compromissum potest fieri multis modis. ibid. n. 7.
  - 3 Compromissum debet fieri de consensu omnium, & singulorum Capituli, nemine discrepante. t. 2. q. 14. n. 4. f. 44.
  - Concella. Concessio.
  - 1 Concessa facultate deferendi scoplectum, censentur concessa ea omnia, quae ad usum illius sunt necessaria. t. 6. q. 11. n. 4. f. 65.
  - 2 Concessa vni Ordini, & alijs omnibus Ordinibus, etiam in specie, concessa intelliguntur: & effectuantur illis propria, ac si eis nominatim concederentur, adaptando tamen congrua congruis, & dummodo non repugnent regulis, constitutionibus, & statuti Religionis. t. 7. q. 3. n. 2. f. 74.
  - 1 Concessa in forma communi, nullum ius de nouo concedunt. t. 9. claus. 1. n. 2. f. 96.
  - 1 Concessa ad patris instantiam sunt Aristi in re. t. 9. claus. 2. n. 23. f. 98.
  - 2 Concessa in iurisdictione, censentur concessa omnia illa, sine quibus illa iurisdictione non potest exerceri. t. 18. q. 8. n. 2. f. 107.
  - 4 Concessa vni loco, extenduntur ad omnia alia eiusdem Religionis. tr. 4. q. 5. nu. 1. & 2. fol. 63.
  - 1 Concessio repetita non nocet, sed adiuvat. t. 2. q. 1. n. 3. f. 37.
  - 1 Concessio generalis, non ea comprehendit, quae per speciales constitutiones sunt prouisa. t. 7. q. 14. n. 2. f. 82.
  - 1 Concessum vni Provincia, vel vni Loco, nequit trahi ad aliam Provinciam, vel Locum. t. 7. q. 14. n. 3. f. 82.
  - 1 Concessio non debet esse inutilis, nec otiosa, sed aliquid operari. t. 8. q. 6. n. 4. f. 94.
  - 1 Concessio geminata rescripti, habet vim clausulae motu proprio. t. 9. claus. 2. n. 1. f. 97.
  - 1 Concessio facta Ecclesiae, praesumitur esse ex motu proprio. t. 9. claus. 2. n. 6. f. 97.
  - 1 Concessio remuneratoria in premium tot laborum, merces reputatur. t. 12. q. 1. nu. 20. fol. 139.
  - 2 Concessio Indulgentiarum facta ab Episcopo, ultra tempus à iure sibi permisso, e t nulla ratione excessus, sed firma pro tempore permisso. t. 1. q. 4. n. 3. f. 144.
  - 1 In Concessione generali non veniunt illa, quae si obcedens in specie rogaretur, denegaret. t. 14. q. 4. n. 1. f. 109. & p. 3. t. 5. q. 28. n. 2. f. 105.
  - 1 Obcessionem, in quibus sunt poena constituta, censentur potius statuta, quam privilegia. t. 7. q. 12. n. 4. f. 82.
  - 1 Concessionem omnino saniores, quae regulariter sunt viles, sine prauiudicio tertij, non comprehenduntur sub Bullis renouatorij Oraculorum. t. 16. q. 7. n. 9. f. 182.
  - 3 Concessam ad tempus, tempore elapso censetur derogatum. t. 4. q. 38. n. 4. in fin. f. 78.
  - 1 Quando constat de voluntate Concedentis, non est amplius de verbis disputandum. t. 14. q. 4. n. 12. f. 170.
  - 1 Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum. t. 13. q. 20. n. 17. f. 165. & p. 2. t. 17. q. 12. n. 6. f. 110.
  - 3 Qui tenetur loqui, & tace, censentur in eius prauiudicium. t. 4. q. 19. n. 2. f. 65.
  - Concilium.
  - 1 Concilium Lateranense sub Leone X. quid statuit circa Sorores habitantes in saculo. t. 6. q. 21. n. 8. f. 71.
  - 3 Concil. Basiliense fuit reprobatum in Concilio Lateran. sub Leone X. ubi Conciliabulum schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus autoritatis dicitur. t. 1. q. 18. n. 10. f. 20.
  - 3 Concilium Basiliense fuit sub Eug. IV. celebratum, & ante sui dissolutionem, denovo renouatum. t. 4. q. 6. n. 17. f. 55.
  - 3 Concilium Basiliense an fuerit totum, vel quodam aliquam parte confirmatum in Concilio Lateranensi sub Leone X. t. 4. q. 6. n. 19. f. 55.
  - 3 Concilium Basiliense non fuit Generale, sed Speciale ibid. q. 23. n. 2. f. 66.
  - 3 Concilio Constantiensi, & non Basiliensi standum est in materia excommunicationis. t. 4. q. 6. n. 2. f. 56.
  - Concionator.
  - 1 Concionatores Regulares, in Ecclesijs suorum Ordinum predicare volentes, tenentur ab Episcopo benedictionem petere. t. 14. q. 4. n. 15. f. 171.
  - Concordia.
  - 2 Concordia vnde dicitur t. 14. q. 15. n. 3. f. 330.
  - Condemnatio.
  - 3 Condemnari ad carceres, non est damnari ad puti dumtaxat, sed ad pati, & ad agere simul. t. 7. q. 21. n. 5. f. 131.
  - 2 Condemnatio nimis accelerata, est odiosa. t. 13.

I N D E X

tr. 13. quaest. 52. num. 9. fol. 280.

1. Condemnatus iussit, ad restituendum aliquid, quod non abstulit, non tenetur restituere, licet iuridice fuerit condemnatus, hoc est secundum allegata, & approbata. l. 1. q. 36. n. 18. f. 25.
2. Condemnatus, censetur damnatus ad pati, non autem ad agere. l. 7. q. 20. n. 1. f. 130.
3. Condemnatus ad carcerem perpetuum, vel ad mortem, in poenam sua culpa, censetur priuatus se iure tuendi. l. 7. q. 20. n. 2. f. 131.
4. Condemnatus iuridice ad irremotes, etiam ad tempus, si sententia fuerit executioni mandata, sunt ipsi iure irregulares, & priuati perpetuo executione Ordinum. l. 9. q. 9. nu. 1. fol. 174.
5. Condemnatus ad irremotes, sine ad tempus, sine in perpetuum, si consuevit in Ecclesiam, an gaudeat immunitate illius? tr. 9. q. 11. n. 1. fol. 175.

Conditio.

1. Conditio est duplex, una, quae apponitur quod ad fieri, altera vero quoad conseruationem rei facta. l. 1. q. 1. n. 4. f. 136.
2. Conditio hac, si preces veritate pitantur, subiunguntur in omnibus rebus ipsis, etiam si non exprimitur. l. 1. q. 5. n. 1. f. 151.
3. Conditio illa, si Titio nupierit, debet omnino seruari, ad hoc, ut detur locus legato. tr. 11. q. 14. n. 5. f. 217.
4. Conditio impediens matrimonium carnale, reuocatur fauore matrimonij. tr. 11. q. 15. n. 9. fol. 218.
5. Conditio turpis, vel impossibilis, non vitiatur legatum, sed habetur pro non adiecta. tr. 11. q. 43. nu. 2. fol. 231. & 3. p. tr. 4. q. 29. n. 14. fol. 74.
6. Conditio nuptiarum, liberorum, dotis, & antenuptialis donationis, desinit per ingressum in Monasterium. c. 11. q. 21. n. 2. f. 222.
7. Conditio, quae Religioni refragatur, debet euanescere, & pro non adiecta haberi. l. 11. q. 21. n. 4. in fin. f. 223.
8. Conditio, si nupierit, & omne aliud grauum, euanescit, & habetur pro non scripto & pro non adiecta, fauore Religionis. l. 11. q. 22. n. 1. f. 223.
9. Conditio pendens ex duabus voluntatibus, habetur pro adimpleta, respectu eius, qui fecit, quod in se est. tr. 11. q. 23. n. 1. f. 223.
10. Conditio est euentus fortuitus, in quo dispositum suspenditur. l. 1. q. 32. n. 2. f. 340.
11. Conditio nulla potest dici, quod sit de essentia electionis, nisi reperiatur expressa in Sac. Canon. l. 1. q. 18. n. 8. f. 20.
12. Conditio nunc pro tunc, non dat dominium, nec iurisdictionem accelerat. l. 5. q. 11. n. 2. fol. 71.
13. Conditio contraria substantia Religionis, inutilizat Professionem. l. 11. q. 18. n. 2. f. 165.
14. Conditio, si sine laboris decedat, fauore Re-

ligionis reijcitur, & habetur pro non adiecta. l. 13. q. 10. n. 2. f. 196.

1. Conditionis natura est, suspendere actum conditionalem, cui adiungitur nullum inferre rursus, nullamque inducere obligationem, usque in eum naturalem. l. 14. q. 32. n. 2. f. 340.
2. Conditio non adimpleta, coram alius conditionalis. l. 7. q. 21. n. 5. & 6. f. 103.
3. Confessorius.
4. Confessorius ignoranter, vel inaduerter absoluens a reuerentis casibus, non incidit in Excommunicationem. tr. 4. q. 17. n. 2. f. 60.
5. Confessorius quilibet, ab Ordinario Loci approbatus, potest totius, quoslibet absolvere ab Excommunicationibus Papalibus, dummodo sit occultas, & in Bull. Coena Domini non continetur. l. 4. q. 33. n. 7. f. 68.
6. Confessorius Regularis, si non obedi Episcopo, an excommunicetur? tr. Confessionum Sacramentorum. l. 13. q. 25. n. 6. f. 15.
7. Confessorius, postquam posuit vestimenta Sacramentalia, ad regimen eternum. l. 4. q. 29. n. 1. fol. 72.
8. Confessorius, propter confessionem audiam, non amittit ius totius sua scientia, aliter acquiescit. l. 4. q. 29. n. 22. in fin. f. 74.
9. Confessorius, si iuravit aliquid de praeteritis, si oblitus sit, aliquem a censura absolvere, vel si aliquem absoluit a censura, a qua non potest, postea impenitentem faciat? tr. Absolutio. c. 1. q. 4. n. 12. in fin. f. 82.
10. Confessorius, respectu eorum, quae sunt in Sacramentali confessione, debet se habere ac si nunquam fuisset. l. 5. q. 6. n. 1. f. 73.
11. Confessorius Regularis non recipit obitus in Reigione pro confessionibus, de non notum, non debet eorum confessiones exipere. l. 6. q. 20. n. 6. f. 87.
12. Confessorij non debent suis Peritibus facultatem concedere, ut publice possint sua peccata iudicare, sine humilitatis, vel confessionis, aut excusandi in se maximum dolore. l. 8. q. 11. n. 5. f. 156.
13. Confessio.
14. Confessio spontanea prohibet appellare. c. 10. q. 12. n. 2. f. 195.
15. Confessio Rei in iudicio facta, quid operatur? l. 13. q. 49. n. 10. f. 277.
16. Confessio facta uti tormentorum, non facit delictum notarium. ibid. n. 11.
17. Confessiones Monialium etiam Regularibus subecliarum, nullas, cuiuscumque sit Ordinis, exipere potest, nisi prius ad id fuerit ab Episcopo, & a Romano approbatus. tr. 13. in Bull. Greg. 5. fol. 313.
18. Confessus, & conuictus nullam habet causam exiungentem. l. 10. q. 22. n. 4. f. 195.
19. Confessor.
20. Confessor Regularis approbatus ad audiendas

I N D E X

- das Confessiones Monialium unius Monasterii, non potest audire Confessiones Monialium alterius Monasterii.* 13 in Bull. Greg. dab. 10 f. 316.
- 4 Confessor potest vota sui penitentis, in melius commutare. 5 q. 12. n. 5. in fin. f. 75.
- 1 Confessores Regulares, ab Ordinario approbati, non obstant Bulla Cruciatu, in vim privilegiorum erga Saeculares multa possunt. 1. 13 q. 15. n. 4 f. 156.
- 1 Confessores, Roma approbati ad confessiones sacramentales audiendū, non debent extra Urbem examinari de locorum Ordinariis. 1. 14 q. 1. n. 8 f. 170.
- 2 Confessores extraordinarii semel deputati ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice audiendas, non possunt plures in vim talis approbationis, illarum confessiones audire. 1. 13 in Bull. Gregor dab. 11, fol. 316.
- 3 Confessores, si absolvendo Simoniacos penitentes, causa fuerint, quominus restituant damna illata, sunt excommunicati, & ipsi tenentur ad restitutionem. 1. 7 q. 29. n. 5. f. 4.
- 3 Confessores, tam Roma, quam ubilibet existentes intra Italiam, an careant facultate absolvendi penitentes de casibus Bulla Canonae, & Episcopo reservatis. 1. 11 q. 17. n. 7. fol. 199.
- 3 Confessores, an in vim Privilegiorum, possint extra Italiam absolvere de casibus Bulla Canonae, & loci Ordinario reservatis, & ab illis obij quinque in Decr. Clem. VIII. expressis. ibid. n. 9 & seq.
- Confirmatio.
- 3 Confirmandi, si non habet contradicentem, nec mala fama labores cum suis literis Capitulantibus debet confirmari. 1. 7 q. 5. n. 6. f. 141.
- 3 Confirmare, vel non confirmare Electionem, in Ordine Prædicatorum sicut in potestate Prælati. 1. 6 q. 16. n. 4 f. 129.
- 1 Confirmata ab Superiore ex certa scientia, nequeunt ab Inferiore revocari. 1. 13 q. 6. n. 4 f. 152.
- 1 Confirmatis, ex certa scientia, unius Religionis privilegiis, censentur pariter confirmata privilegia aliarum Religionum, qua communicant cum illa. 1. 11 q. 9. n. 1 f. 121.
- 1 Confirmatis ex certa scientia nostris individui, propriis, & specificis Privilegiis, an intelligantur etiam confirmata propria, & particularia privilegia eadem Religionum, qua Nobiscum communicant. 1. 11 q. 10. n. 1 f. 122.
- 1 Confirmatio est iuris questio corroboratio, & consuevit dupliciter fieri, vel in forma communi, ut ex certa scientia. 1. 12 q. 1. n. 1. fol. 113.
- 1 Confirmatio privilegii, materialiter sumpta nihil de novo operatur, sedus autem formaliter facta. 1. 12 q. 1. n. 1. & seq. f. 114.
- 1 Confirmatio privilegii ex certa scientia habet vim nova concessionis, dat novum ius, valorem exhibet exiis privilegio, & interruptit præscriptionem incipiam contra privilegia. 1. 9. claus. 3. n. 16 f. 100. & 1. 11 q. 3. n. 2 f. 115. & q. 7. n. 1 f. 117.
- 1 Confirmatio Privilegiorum, si fiat ex certa scientia, venalitates, & sanas privilegia amissa per non usum, vel per contrarium usum. 1. 11 q. 4. n. 3 f. 115.
- 1 Confirmatio privilegiorum, quod sit ex certa scientia, vel in forma communi, quomodo cognoscenda. 1. 11 q. 5. n. 1. & seq. f. 116.
- 1 Confirmatio in causa dubio est ne ex certa scientia, vel in forma communi ibid. q. 6.
- 1 Confirmatio ex certa scientia facta absque ulla limitatione, restituit privilegia tam de iure communi, quam ab homine revocata. 1. 11 q. 7. n. 1 f. 117.
- 1 Confirmatio ex certa scientia, ut inferat, & operetur effectus suos, non exposcit necessariū, nec absolute potest in Principe confirmante exallim singulorum notitiam, qua confirmata. 1. 11 q. 7. n. 8 f. 117.
- 1 Confirmatio ex certa scientia in re leni, & modica, confirmat alium in præiudicium tertii. 1. 11 q. 11. n. 1 f. 122.
- 1 Confirmatio privilegii, an aliquid operetur, si privilegium, quod confirmatur, non appareat. 1. 11 q. 12. n. 1 f. 123.
- 3 Confirmatio electionis, an sit res spiritalis. 1. 12 q. 33. n. 16 f. 28. et 7 q. 16. n. 1 f. 147.
- 3 Confirmatio, ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine potestatis, restituit Privilegia de iure communi, vel ab homine abrogata. 1. 4 q. 23. n. 12 in fin. f. 67.
- 3 Confirmatio electionis, petenda est infra tres menses, immo infra unum mensem. 1. 6 q. 3. n. 1. & 2 f. 125.
- 3 Confirmatio nihil novi iuris confert Electioni, sed exercitium tantum. 1. 6 q. 19. n. 3 f. 131.
- 3 Confirmatio quid, & quomplex sit. 1. 7 q. 1. fol. 139.
- 3 Confirmatio, an sit necessaria in omni electione, & de quo faciendum. 1. 7 q. 3 f. 139.
- 3 Confirmatio infra quod tempus debet fieri. 1. 7 q. 3. n. 1. & seq. f. 140.
- 3 Confirmatio, an habeat certam, & determinatam formam. 1. 7 q. 4. n. 1. & seq. f. 140.
- 3 Confirmatio, si fiat, absque causa cognitione an sit ipso iure nulla. 1. 7 q. 6. n. 1. & seq. fol. 141.
- 3 Confirmatio est corroboratio, seu exercitium iuris quasi per electionem. 1. 7 q. 13. n. 1. fol. 144.
- 3 Confirmatio, si sit nulla, non idem electio erit nulla. 1. 7 q. 13. n. 3 f. 144.
- 3 Confirmatio Superiori, non purgat vitium elec-

I N D E X

electionis, nisi Princeps confirmet ex plenitudine potestatis. t. 7. q. 13. n. 3. f. 145.

1 Confirmaciones facta in forma communi, parum, aut nihil inuuant. t. 9. claus. 1. n. 6. fol. 96.

Confirmatorix.

1 Confirmatoria littera debent attentè legi, & maturè considerari. n. 1. q. 8. n. 3. f. 118.

Confirmator. Confirmatus.

3 Confirmator, electum de iure tenetur confirmare, si electus sit persona habilis, & vicinim in electione non sit. t. 1. q. 1. n. 11. f. 4.

3 Confirmator in Ordine Predicatorum, potest confirmare electum, vel postulatam pro ut ei melius visum fuerit. & saepe potius hunc, quam illum, ex rationabili tamen causa. ibid. n. 11.

3 Confirmator quando censetur confirmare. t. 6. q. 19. n. 9. f. 111.

3 Confirmator aliquando gerit vicem electoris, & confirmatoris. t. 7. q. 3. n. 3. f. 140.

3 Confirmator, an equum veniat ad actum confirmationis, quot, & qualia debet admittere. t. 7. q. 5. n. 1. & seq. f. 140.

3 Confirmator, an possit licite in aliquo casu, indignum confirmare. t. 7. q. 7. f. 142.

3 Confirmator, an valeat licite confirmare dignum, prætermisso digniore. t. 7. q. 8. n. 1. & seq. f. 142.

3 Confirmator in Ordine Prædic. potest cassare electionem digni, si viderit digniorem fuisse prætermisum. ibid. n. 4.

3 Confirmator, sciens per scientiam habitam in confessione aliquem esse indignum, si viderit alind obesse, debet illum confirmare. t. 7. q. 8. n. 5. f. 142.

3 Confirmator, si ei proponatur duo, vel tres, tenetur sub mortali digniorem confirmare. t. 7. q. 8. n. 6. f. 142.

3 Confirmator, an debeat confirmare electionem illius, qui apud bonos viros reperitur accusatus de aliquo gravi delicto. t. 7. q. 9. n. 1. & seq. f. 143.

3 Confirmator non debet confirmare electum in magna discordia, etiam si eius electio sit facta à maiori parte elegantium. t. 7. q. 9. n. 5. fol. 143.

3 Confirmator, ordinariè loquendo, non tenetur probare iuram causam, quam pretendit habere, non confirmandi. t. 7. q. 9. n. 8. fol. 143. & q. 14. n. 11. f. 146.

3 Confirmator, quem uon debet confirmare, si duo sint Provinciales infimus electi, in eadè Provincia. t. 7. q. 10. n. 1. & seq. f. 147.

3 Confirmator, an licite possit confirmare electionem factam per abusum potestatis laicalis. t. 7. q. 11. f. 144.

3 Confirmator, an possit supplere defectus electionis. t. 7. q. 13. f. 145.

3 Confirmator, si casset electionem alicuius

digni electi in Provincialem, & nouam electionem faciat in personam alterius, neque possessionem tradat, ac primò electus, ut grauatur, ad Superiorem appellat; & ab eo obtineat fauorabilem sententiam, nempe, suam electionem fuisse Canonica, idèquè male fuisse cassatam, quis nam ex his erit in Provincialatu sustinendus. t. 7. q. 14. f. 145.

3 Confirmatori integrum est, confirmare, vel cassare electionem. t. 7. q. 9. n. 6. f. 143.

3 Confirmatori iniuncti nolenti electionem confirmare, aut licitum sit, pecuniam dare, ad hoc ut à tali vexatione desistat, & electum confirmet. t. 7. q. 16. f. 147.

3 Confirmatus per confirmationem acquirit plenam administrationem. t. 6. q. 16. n. 1. f. 129.

3 Confirmatus, & in possessionem immisissus, an possit sua Prælatura renuociare, et si post renunciationem poeniteat, an sit restituendus. t. 7. q. 17. f. 147.

Confraternitas.

2 Confraternitas quid est. t. 13. q. 70. n. 6. f. 392.

2 Confraternitas Laicorum quando intelligitur erecta cum auctoritate Episcopi. t. 14. q. 60. n. 3. f. 394.

2 Confraternitates Laicorum sita in Ecclesijs Regularium, visitantur ab Episcopo Locis Ordinario, & quomodo. t. 13. q. 70. f. 392.

2 Confraternitates Laicorum instituta auctoritate Episcopi, aut Rom. Pontificis censentur Pia, & Religiosa Loca. ibid. n. 2.

2 Confraternitates Laicorum habentes redditus Ecclesiasticos, administratos tamen per Laicos, visitantur ab Episcopo, & reuocantur subuenire seminario. ibid. n. 11.

2 Confraternitates Laicorum sita in Ecclesijs Regularium, non reuocantur contribuere seminario. t. 13. q. 73. n. 14. f. 395.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

2 Confraternitates Laicorum nequeunt facere Processiones extrà proprias Ecclesias, sine licentia Parochi, vel Episcopi Loci. t. 13. q. 81. n. 6. f. 301.

2 Confraternitatum bona, an possint alienari sine assensu Apostolico? vid. ver. Bona Confraternitatum.

I N D E X

& per Gregorinum XV. in Religionē cretella, & inter Mendicantes declarata. l. 7. q. 6. n. 1. fol. 73.

- 2 Congregatio Clericorum Sacularium, an comprehendantur sub Bulla praescripta à Clem. VIII. ad erigendum noua Monasteria? vide verb. Bulla.
- 3 Congregatio, quando intelligitur legitime congregata? l. 1. q. 17. n. 3. f. 16.
- 3 Congregatio Iesuitarum nonitè cretella, fuit per Urb VIII. suppressa, & abrogata. l. 10. q. 8. n. 4. f. 176.
- 4 Congregatio Eminent. Cardinalium, an possit quempiam ad Professionem admittere? l. 10. q. 11. n. 4. f. 176.
- 4 Congregatio Virorum vinentium in Societate, Inconsulto Papa, non debet foneri sed destrui, & supprimi. l. 16. q. 10. n. 4. f. 123.
- 4 Congregatio Mulierum priuata auctoritate nequit erigi, & institui. l. 17. q. 1. n. 13. & sequen. f. 225.

Coniugalia.

- 1 Inclaris non indigemus, concilio. l. 8. q. 3. n. 1. f. 90.

Coniugale vinculum.

- 3 Coniugale vinculum confurgit ex mutuo libero consensu l. 6. q. 26. n. 2. & 3. f. 129.

Coniugatus.

- 2 Coniugatus nullitè proficitur, si transeat in Religionem sine uxoris licentiā. l. 5. q. 9. n. 5. fol. 14.
- 4 Coniugatus, si uxore corrupta, & dimissa, in aliqua Religione professionem faciat, an possit, elapso quinquennio reclamare, & ab illa recedere ad nutum? l. 2. q. 30. n. 1. f. 105.

Coniux.

- 2 Coniux, an possit astringere Monasterium ad sibi praestandum alimenta ex bonis, quae de eius consensu effusa sunt illius? l. 12. q. 26. n. 1 in fin. f. 18.
- 4 Coniux, quomodo possit in Religionem transire? l. 1. q. 16. n. 1. & seq. f. 35.
- 4 Coniux, licentiam, quam dedit suo viro, Religionem intrandi, an possit renouare? l. 3. q. 10. n. 1. f. 46.
- 4 Coniux, in possit in aliquo casu, altero inuito in Religionem transire? l. 3. q. 17. n. 1. & seq. f. 47. & 2. p. 1. 2. q. 20. f. 248.
- 4 Coniux, si post matrimonium ratum, ingreditur Religionem approbatam, ex qua, post vota solemnia, Religiosi possunt licitè exire, & quod post votum solemne egrediatur ex illa, an teneatur reuerti ad illam priorem coniugem a se dimissam? l. 3. q. 19. n. 1. f. 58.
- 4 Coniux, si fornicetur cum consanguineo alterius coniugis, nō ob id desinit esse coniux. l. 1. q. 33. n. 6. f. 171.
- 4 Coniuges sunt una caro. l. 1. q. 16. n. 20. f. 46.
- 4 Neuter coniugum habet dominium sui corporis. l. 3. q. 16. n. 7. f. 45.

Connexum.

- 2 Quod de uno connexorum statuitur, ad alterum connexum extenditur. tr. 17. q. 26. n. 6. f. 415.
- 4 Connexorum idem est iudicium. l. 9. q. 2. n. 7. fol. 130.

Consensus.

- 1 Consensus Principis est necessarius ad inforandum consuetudinem? l. 1. q. 23. n. 2. & seq. f. 21.
- 1 Consensus Populi, an sit de ratione consuetudinis? l. 1. q. 23. n. 3. f. 21.
- 1 Consensus praestitus per mediam destitutam personam, satis est ad validandum, & stabilendum contractum. l. 2. q. 7. n. 4. f. 40.
- 2 Consensus ex lapsu longi temporis, praesumitur inueneruisse? l. 1. q. 12. n. 2. f. 8.
- 2 Consensus Romani Pontificis, an requiratur ad exigendum noua Monasteria, praeter consensum Episcopi. tr. 1. q. 13. n. 2. f. 8.
- 2 Consensus Regularium ad edificandum noua Monasteria, non semper exigitur. tr. 1. q. 27. fol. 8.
- 2 Consensus obtinendus à Prioribus Locorum, in quibus debet fundari Monasterium, potest suppleri per P. Generalem, vel Prouincialem. l. 1. q. 29. n. 1. f. 19.
- 2 Consensus Capituli exigitur ad aliquid peragendum in Ordine Praedicatorum. l. 5. q. 13. n. 4. f. 77.
- 2 Consensus necessariò requiritur ad obligationem naturalem. l. 1. q. 7. n. 1. f. 37.
- 2 Consensus solius Episcopi, an sufficiat ad collectandum Clericos in casu necessitatis? tr. 13. q. 8. n. 4. f. 11.
- 2 Consensus Cleri ad quos Clericos extenditur ibid. n. 5.
- 2 Consensus Capituli debet esse expressus, & maioris partis, ibidem existentium. l. 1. q. 9. n. 21. f. 38.
- 2 Consensus tacitus Capituli, an sufficiat ad alienandum res Ecclesiae? l. 1. q. 12. f. 129.
- 2 Consensus Capituli nō habens in communi, an valeat? l. 1. q. 13. f. 320.
- 2 Consensus est multorum voluntas, ad quos res pertinent simul iuncta. tr. 14. q. 13. n. 2. fol. 329.
- 2 Consensus, ubi requiritur à principio, non praesumitur. l. 1. q. 3. n. 2. f. 338.
- 2 Consensus Episcopi Ordinarij, ad alienandum res Ecclesiae est de solemnitatibus antiqui iuris Canonici. l. 1. q. 36. n. 6. f. 341.
- 2 Consensus tacitus arguitur ex multis. l. 15. q. 13. n. 1. f. 382.
- 2 Consensus liber, locum non habet, ubi metus vel coactio intercedit. l. 1. q. 9. n. 2. f. 9.
- 2 Consensus eligentium singularitè praestitus nihil valet. l. 1. q. 17. n. 4. f. 16.
- 2 Consensus singulorum, quando requiritur? l. 2. q. 8. n. 3. f. 41. & l. 12. q. 10. n. 19. f. 207.

Con-

I N D E X

- 3 Consensus est nē de substantia alius ? 2.10. q.10.n.6.f.178. & 4.p.1.11.q.13.n.1.f.163.
  - 4 Consensus est de substantia Professionis, & receptionis ad habitum. 1.3 q.3.n.1 f.35.
  - 4 Consensus Capitalis an requiratur in ratificatione Professionis nulla ? 2.8.q.7.n.1. & seq.f.118.
  - 4 Consensus coactus, naturalis, & divino iure est infirmus, & habet infirmare, & irritare contrahus. 1.11 q.3.n.1 f.157.
  - 4 Consensus necessarius ad professionem, debet esse absolutus, non autem conditionatus. 1.11 q.19.n.2.f.166.
  - 1 Quod multorum consensus sit, maiori auctoritate reprobatur. 1.14 q.4.n.1.f.169.
  - 2 Qui sit, & toleratus, censetur consentire. 17.15.q.13 n.3 f.302.
- Conservatoris.
- 2 Conservatoria à Greg. XV Nobis indulta extenduntur. 1.17 in Bulla Greg. XV f.403.
  - 2 Conservatoria Regularium non sunt abrogata à Concilio Tridentino in aliqua parte immunitatis. 1.17.q.3 n.1 f.103.
  - 2 Conservatoria sunt odiosa. 1.17.q.16.f.411.
  - 2 Conservatoria Regularium hodie reperiuntur nimis restricta. 1.17.q.23.n.3 f.413.
  - 2 Conservatoriarum documentum seu inlitteramentum, reponendum est penes alia Curia. Loca Ordinarii, & ad quem finem, & sub qua Praxi. 1.17.q.32.n.4.f.418.
- Conservator.
- 2 Conservator nominatus ab aliquo Conventu, vel speciali Prouincia, non est Index Religiosorum sed litum exilium inter Fratres, & Laicos. 1.10 q.35.n.13 f.301.
  - Conservator, unde dicitur, quid sit, & quotuplex. 1.17.q.4 f.404.
  - 2 Conservator, & Index synodalis non potest fieri ille, qui aignitatem dimisit. 1.17 q.6.n.1 f.405.
  - 3 Conservator non potest cognoscere de ijs, qua requirunt causa cognitionem, & testium examinationem. 1.17.q.10.n.15 f.406.
  - 2 Conservator in non notorijs uo habet indaginem iudiciale. ibid. n.19.
  - 2 Conservator in uo notarijs pōt sup̄r notorietate testes examinare. tract. 17.q.8 n.23. fol. 407.
  - 2 Conservator non habet auctoritatem defendendi iniuriam civilem sed qualificatam. ibid.
  - 2 Conservator potest procedere super delictū notorium per generale inquisitionē si eius auctor ignoretur. ibid.
  - 2 Conservator quid teneatur facere, si Reus confiteatur, factum esse uerum. ibid. n.27.
  - 2 Conservator habet procedere civiliter, non autem criminaliter in causis. ibid. n.28.
  - 2 Conservator in causis, etiam civiliter procedendo, potest censurā tūc, & brachium
- seculare inuocare. ibid. n.29.
- 2 Conservator potest citare per edictum, ubi citatus non patet accessus ad personaliter citandum. 1.17.q.9 n.9 f.403.
  - 2 Conservator potest prosequi articulum ab alijs inchoatum. ibid. n.30.
  - 2 Conservator in suis causis debet prius pronuntiare, delictum esse notorium, alijs sententia sua esset nulla. 1.17.q.10.n.1. in fin. fol. 403.
  - 2 Conservator, an possit petere ab Ordinario remissionem Regularis delinquentis ex causa Clausura ? 17.17.q.15 f.411.
  - 2 Conservator Regularium non potest ad se auocare causam incipiam coram Ordinario antequam esset eorundem Conservator. 1.17.q.17 f.412.
  - 2 Conservator non potest dare licentiam exasabendu quempiam a loco sacro, quamuis possit procedere contra eos, qui consurgentes ad Ecclesias Regularium, uolenter extrahunt. 1.17 q.18.f.413.
  - 2 Conservator non potest se intromittere in controuersijs de precedentia, qua inter Regulares solent in processionibus oriri. 1.17. q.19.f.412.
  - 2 Conservator potest procedere contra Episcopos, quomodo, & ob quam causam ? 1.17 q.20.n.1. & seq. f.412.
  - 2 Conservatores, ad sui libitum possunt sibi assumere Notarios. 1.17.q.21. n.2 f.413.
  - 2 Conservator in causis Regularium debet procedere simpliciter, & de plano, sine strepsu & figura iudicij. 1.17.q.22.n.1 f.413.
  - 2 Conservator de iure communi non potest subuelegare causas ad se spectantes, nec bonas de specialis. 1.17 q.23.n.1. & seq. f.413.
  - 2 Conservator nullus esse potest sui Conservatoris, aut Domini sui, sub cuius dominio, vel districtu consistit. 1.17.q.30. n.1. f.417.
  - 2 Conservator in certis casibus poterit procedere extra Diocesim, in qua fuit nominatus. 1.17.q.36.n.4 f.419.
  - 2 Conservator transgrediens sui officij cancellos, habendus est tanquam priuatus. 1.17. q.42.n.6 f.422.
  - 2 Conservator, an possit, ut suspectus recusari, & ab eius sententia appellari. 1.17.q.44. fol. 423.
  - 2 Conservator est Index delegatus à Papa. 1.17.q.44.n.4 f.423.
  - 2 Conservatoris officium, quanto tempore duret. 1.17.q.38 f.420.
  - 2 Conservatore uno nominato pro una causa, an possit pro eadem alius nominari ? 17. q.31 f.417.
  - 2 Duo copulatiue requiruntur, ad hoc, ut quis eligi possit in Conservatorem. 1.17. q.29. n. 2. in fin. f.417.
  - 2 Conservatores, tam pro causis civilibus, quam

I N D E X

- quàm criminalibus, cognoscunt Regulares. l. 17. q. 16. n. 3. f. 275.
2. Conservatores, ad hoc, ut sint sales, multa requisita debent habere. l. 17. q. 1. n. 15. f. 201.
3. Conservatores tantum habent facultatem defendendi Regulares à manifestis iniurijs, & violentijs, qua illis de facto inferuntur. l. 17. q. 1. post Bull. Gregorij XV. de Conservator. in fin. f. 201.
4. Conservatores de iure speciall possunt dici Religiosorum Ordinarij. l. 17. q. 4. n. 3. f. 404. & q. 9. n. 1 f. 408.
5. Conservatores in citationibus non tenentur inferre litteras conservatorias. l. 17. q. 4. n. 6. f. 404.
6. Conservatores, quid possint de iure communi, & quid de speciali. l. 17. q. 3. & q. 9. f. 407. & 408.
7. Conservatores hodie plùm cognoscant de illis, in quibus Regulares sunt rei, & non aliores. l. 17. q. 1. n. 5. f. 408.
8. Conservatores hodie possunt per censuras, & alias penas Apostatas in Religionem revocare ibid. n. 7.
9. Conservatores de iure communi non possunt se intromittere in causis civilibus, nec procedere contra debitores Religiosorum. l. 17. q. 11. n. 1. f. 409.
10. Conservatores de iure communi possunt se intromittere in causa dubia, sed tantum in manifestis. l. 17. q. 12. n. 3. f. 409.
11. Conservatores conceduntur à S. Sede ad favorem Religiosorum, ut eos scilicet defendant; & eorum Privilegia. tr. 17. q. 12. n. 7. fol. 410.
12. Conservatores eligendi sunt infra certum tempus, secundum formam præscriptam à Gregorio XV. l. 17. q. 12. n. 9. f. 410.
13. Conservatores Regularium, an possint procedere contra delinquentes eorundem animalia, ex quo damnum fecerunt in vineis attinendi. l. 17. q. 13. f. 410.
14. Conservatores Regularium possunt, & debent procedere ad defensionem quorumcumque qui honorum mobilium, seu immobilium, iuris, seu possessionum Regularium, sibi ad defensionem commissorum. ibid. n. 3.
15. Conservatores, an possint cognoscere de iniurijs factis Servitoribus Religiosorum? tr. 17. q. 14. f. 411.
16. Conservatores, an valeant cognoscere de iniurijs factis eorundem Oblatis, si degant extra Claustra? l. 17. q. 25. f. 411.
17. Conservatores possunt cognoscere de civilibus, criminalibus, & mixtis, dummodo sine iniuria, vel violentia manifesta. l. 17. q. 16. n. 4. f. 411.
18. Conservatores practici, semper inhibent Parti, & non se intromittunt cum Episcopis. l. 17. q. 20. n. 3. in fin. f. 412.
19. Conservatores, an possint exigere salarium pro sententia quam ferunt? l. 17. q. 21. f. 412.
20. Conservatores possunt à Partibus recipere expensas, cum extra propriam domum coguntur exire ibid. n. 3.
21. Conservatores possunt per Regulares eligi contra quoscunque personas Ecclesiasticas, tam Regulares, quàm Saculares, nec non Laicos, Communia Civitatum in casu tamen iniuria manifesta, & notoria violentia. l. 17. q. 34. n. 1. fol. 419.
22. Conservatores eligendi sunt à Regularibus in singulis Diocesium, in quibus eorum Monasteria extant. l. 17. q. 36. n. 1. f. 419.
23. Conservatores infra unam, vel tres Dietas, an possint eos trahere ad suum iudicium? ibid. n. 5.
24. Conservatores semel legitime electi, an possint à Regularibus infra quinquennium ab officio removeri? l. 17. q. 39. f. 421.
25. Conservatores electi à Regularibus, an teneantur tale munus acceptare? trall. 17. q. 40. fol. 421.
26. Conservatores Regularium, an possint suscipere querelas ipsorum, contra alios Regulares eiusdem Ordinis? l. 17. q. 41. f. 421.
27. Conservatores, & Generales Ordinum sunt de numero Officialium Papæ. l. 5. q. 36. n. 16. in fin. f. 426.
28. Conservatores, sub qua forma sunt eligendi? via, ut forma eligendi conferu.
29. Conservatores non electi sunt à Regularibus, infra mensem à die electionis Episcopis Loco: um notificandi, & sub qua praxi? vide tr. Prælati Regulares.
30. Conservatorum potestas adeo est limitata, ut nec de consensu Partium, ultra casus à iure præscriptos possit prorogari. l. 17. q. 16. n. 2. fol. 412.
31. Conservatorum Notarij possunt habere salaria moderata, iuxta tamen consuetudinem Diocesis. l. 17. q. 24. n. 4. f. 414.
- Conspiratio.
32. Conspiratio scilicet concordia stipata, penetrat. Cæsum. l. 24. q. 3. n. 3. f. 40.
- Constitutio.
1. Constitutio, lex, edictum, & Statutum, sola voce differunt. l. 1. q. 3. n. 4. f. 5.
2. Constitutio Sixti V. interpretant, ne quis Regularis alterius Provincia, intra aliquod Monasterium aliena Provincia, etiam, tanquam hospes ad modicum tempus recipi possit, abijt in consuetudinem. trall. 1. q. 19. n. 2. fol. 17.
3. Constitutio penalit non debet extendi ad non expressa. l. 3. q. 5. n. 3. f. 43. 4. q. 6. n. 1. f. 56. & l. 9. q. 2. n. 2. f. 172.
4. Constitutio Papalis, ad hoc, ut obliget, satis est, quod reperitur in volumine Bullarum Apostolicarum. l. 4. q. 3. n. 9. f. 54.

I N D E X

- 2 *Constitutio Episcopi non obligat, nisi subditos.* t. 13. q. 25. n. 5. f. 265.
  - 2 *Constitutio penalis, quæ restringit Privilegia, est strictè interpretanda.* t. 13. q. 75. n. 5. fol. 297.
  - 2 *Constitutio Greg. XV. de Conservatoribus, an afficiat Religionem Hierosolymitam.* t. 17. q. 2. f. 403.
  - 4 *Constitutio de institutionibus super receptione, & educatione Novitiorum Religiosorum, edita iussu Clem. VIII. non constituit.* 5. fol. 24.
  - 1 *Constitutiones Dominicæ familia obligant transgressores ad solam pœnam, sine reatu culpæ.* t. 1. q. 32. n. 3. f. 19.
  - 2 *Constitutiones non obligant ultra finem intentum à Legislatore.* t. 1. q. 11. n. 10. f. 13.
  - 3 *Constitutiones non possunt extendi ad id, quod est contra ipsius naturam.* ibid.
  - 3 *Constitutiones propria sunt inspicienda in electionibus faciendis, præter ius commune.* t. 1. q. 18. n. 9. f. 10.
  - 3 *Constitutiones Ordinis Predicatorum, an derogent Extravaganti Martini V. ad evitandum excommunicationem.* t. 4. q. 7. f. 56.
  - 3 *Constitutiones, Regulae ac Statuta Religiosorum debent omnino examinari, & approbari per Romanum Pontificem, cui soli commissæ sunt curæ totius Ecclesiæ.* t. 1. q. 10. n. 6. f. 176.
  - 3 *Constitutiones Ord. Predic. ex suo genere non obligant ad culpam venialem, nec mortalem.* t. 12. q. 8. n. 2. f. 205.
  - 4 *Constitutiones Papales, nunquam censentur abrogatæ, nisi in specie abrogentur.* t. 1. q. 3. n. 16. f. 228.
  - 1 *Constitutionibus Cæliorū Generalium est derogandum in specie, & expresse, ad hoc, ut intelligantur abrogatæ.* t. 14. q. 3. n. 1. fol. 169.
  - 2 *In materia Canonica sciendum est Constitutionibus Summorum Pontificum.* t. 14. q. 31. n. 8. f. 339.
- Consecutio.
- 1 *Consecutio Curia Romana habet vim legis.* t. 1. q. 16. n. 8. f. 13.
  - 1 *Consecutio legalis quid sit.* t. 1. q. 20. n. 1. in fin. f. 18.
  - 1 *Consecutio dimittit in præscriptam, & non præscriptam, & quid uterque sit.* t. 1. q. 21. n. 6. f. 19.
  - 1 *Consecutio decennialis, ad legem inducendam necessaria, debet esse continua, & non interrupta.* t. 1. q. 21. n. 7. f. 19. & quando censetur interrupta. ibid. n. 9.
  - 1 *Consecutio non præscripta, est etiam sufficiens ad abrogandam legem, si sit nota, & scita Principis.* t. 1. q. 21. n. 11. f. 19.
  - 1 *Consecutio, ut legem abroget, & ius inducat, qualiter, & quæ alius potest, & exigit.* t. 1. q. 22. n. 1. & sequen. fol. 20.
  - 1 *Consecutio deuotionis, honestatis, & amicitie, nullam inducit obligationem.* t. 1. q. 22. n. 7. fol. 21.
  - 1 *Consecutio exigit scientiam, & tolerantiæ Principis, ad hoc, ut obliget, & legem abroget.* t. 1. q. 23. n. 1. & seq. f. 21.
  - 1 *Consecutio, ad hoc, ut obliget, vel ius inducat, vel auferat, debet esse rationalis, & præscripta.* t. 1. q. 23. n. 1. in fin. fol. 21. & 28. n. 6.
  - 1 *Consecutio immemorabilis habet vim constituti, & privilegij.* t. 2. q. 10. n. 3. in fin. fol. 42.
  - 1 *Consecutio immemorabilis, cuius initij hominum memoria non extat, est quasi possessio, ex certa scientia Principis, & quasi quoddam ipsius solenne privilegium.* t. 2. q. 10. n. 5. f. 42.
  - 1 *Consecutio, ad hoc, ut habeat vim legis, debet esse rationalis, pretendens in bonum finem, & multis alijs modis qualificata.* t. 2. q. 10. n. 6. f. 42.
  - 1 *Consecutio præscripta quandam sit.* t. 2. q. 10. n. 7. f. 42.
  - 1 *Consecutio, ad hoc, ut præscribat præter, vel contra ius civile, vel canonicum multa exigit.* t. 2. q. 10. n. 8. f. 42.
  - 1 *Consecutio, ad hoc, ut præscribat contra Regulares, vel contra ea, quæ sunt reseruatæ Domino Papæ, multos agnos petit.* t. 2. q. 10. n. 8. f. 42.
  - 1 *Consecutio immemorabilis non potest auferre personæ incapacitatem.* t. 2. q. 11. n. 1. f. 42. nec potest illegitimos, & consimiles, ex illicito coitu profluos ad palatium habitare, nec ad iura hereditaria legitimare. ibid. n. 2.
  - 1 *Consecutio habet vim conferendi privilegia, non ex se, sed ex Principis concessione.* t. 7. q. 16. n. 3. f. 85.
  - 1 *Consecutio legitima habet vim pacti, & operatur quicquid præscriptio, & licitum reddit, quod aliis est illicitum, habet vim tituli, & privilegij.* t. 16. q. 12. n. 8. f. 182. Item est fortior privilegio in scriptis obtento, & uti immemorabilis nunquam censetur abrogata, nisi in specie abrogetur. ibid. n. 10.
  - 2 *Consecutio dat legem, & privilegium, & est optima legum interpret.* t. 5. q. 26. n. 7. f. 82. & t. 9. q. 1. n. 4. f. 170.
  - 2 *Consecutio præuolat iuri communi, & legem abrogat humanam.* t. 9. q. 1. n. 24. f. 172.
  - 2 *Consecutio decem annorum sufficit ad abrogandum legem civilem, vel de iudic. constituedum.* t. 13. q. 8. n. 3. f. 301.
  - 2 *Consecutio quadragenaria præscribit contra legem canonicam, & Ecclesiam.* t. 13. q. 8. n. 8. f. 301.
  - 3 *Consecutio non potest induci contra formam*

I N D E X

- nam substantialem electionis, prescriptam in Canonibus. *tr. 1. q. 11. n. 3. f. 12.*
- 3^a Consuetudo legitime prescripta, an praevalcat iuri communi qualibetvolubid.
- 3^a Consuetudo non potest introduci contra Sacros Canones, sine scientia, & consensu Papae. *4. q. 4. n. 3. f. 53.*
- 3^a Consuetudo non potest praevalere adversus Decretum irritans. *1. q. 6. n. 5. in fin. f. 53.*
- 3^a Consuetudo non valet contra legem expressam. *1. 6. q. 29. n. 3. f. 137.*
- 3^a Consuetudo non valet, si reperitur introducta contra statuta, & constitutiones Ordinis. *Pradic. 16. q. 29. n. 3. f. 137.*
- 4^a Consuetudo legitime prescripta, an possit derogare dispositioni Conc. Trid. *tr. 7. q. 13. n. 1. f. 97.*
- 2^a Consuetudini actuali non datur locus, nisi reperitur introducta de scientia, & solvantia Papa. *tr. 13. q. 1. n. 2. f. 359.*
- Contemptus.**
- 1^a Contemptus obedientiae excludit praesumptionem maioris boni, & includit praesumptionem lenitatis. *5. q. 9. n. 9. f. 74.*
- 3^a Contemptus dicitur ut, qui legitime non fuit vocatus. *4. q. 21. n. 2. f. 65.*
- Conteri.**
- 2^a Conteri duplici contritione vbi licet. *1. 13. q. 35. n. 4. in fin. f. 271.*
- Contigua.**
- 2^a Contigua illa dicuntur, quorum terminus est unus: ceterum autem illud esse dicitur, quod est sine medio. *1. q. 1. n. 4. f. 58.*
- Contradictio.**
- 2^a Contradictio quid sit, & quando est licita? *1. 13. q. 68. n. 5. f. 192.*
- 3^a Contradictio minoris partis Capituli, ad hoc, ut valeat, duo sunt necessariae copulationes. *1. 2. q. 8. n. 2. f. 41.*
- Contrahentes. Contractus.**
- 2^a Contrahentes cum Religioso non habente facultatem a suo Superiore, non obligantur contractui. *1. 13. q. 13. n. 2. f. 243.*
- 1^a Contractus invalidatur ob inobservationem formae. *1. 8. q. 4. n. 18. f. 92.*
- 2^a Contractus Iurispatronatus est ad vnguem observandus. *tr. 12. q. 5. n. 1. in fin. f. 240.*
- 1^a Contractus Religiosi subditi, initus sine licentia Superioris, est ipso iure nullus. *1. 12. q. 8. per totam. f. 241.*
- 2^a Contractus conditionalis, veri, & proprii non dicitur contractus. *1. 14. q. 12. n. 2. f. 340.*
- 2^a Contractus alienationis rri Ecclesiae nullus, & invalidus, ob defectum beneplaciti Apostolici non habiti, non potest rescindi ad omne arbitrium contrahentium, sed solum ad petitionem Ecclesiae. *1. 14. q. 3. n. 3. f. 340.*
- 2^a Contractus indivisibilis, & inseparabilis differt a dividuo, & separabili, & quomodo cognoscitur? *tr. 1. 4. q. 42. n. 7. f. 344.*
- 2^a Contractus alienationis bonorum Regularium, sine debitis requisitis, an sit ipso iure nullus? *1. 4. q. 31. f. 364.*
- 2^a Contractus quando dicitur perfectus? *1. 14. q. 90. n. 1. f. 369.*
- 4^a Contractus qui fit causa mortis, est revocabilis. *1. 7. q. 18. n. 2. f. 106.*
- 4^a Contractus nullus ex defectu formae, nullam inducit obligationem in utroque foro. *1. 8. q. 11. n. 12. f. 123.*
- 4^a Contractus obligat contrahentes de iure Canonico, & Civilis. *1. 10. q. 1. n. 8. f. 144.*
- 2^a Contractui tenemur stare. *tr. 1. q. 37. n. 2. fol. 15.*
- 2^a Contractus multi, per licentiam Praelati praesumptam sustinentur ad utilitatem Monasterii. *1. 12. q. 8. n. 2. f. 241.*
- 2^a Contractus multi dantur, ex una solum parte claudicantes. *tr. 13. q. 13. n. 1. f. 243.*
- 4^a Contractus Laicorum sunt stipulandi, secundum Ius Caesareum, qui si iuramento firmantur, irrevocabiles sunt. *tr. 7. q. 30. n. 3. fol. 108.*
- 4^a Contractus, qui comprehenduntur sub Decreto Concil. Trid. cap. 15, & 16. sess. 25. de Regul. *1. 7. q. 30. n. 1. f. 106.*
- 4^a Contractus omnes bona fidei, ex errore, aut dolo dante causam contractui, redduntur invalidi. *1. 14. q. 12. n. 9. f. 162.*
- Contraria.**
- 4^a Contraria duo, infirma nequeunt inherere uni, & eidem subiecto. *1. 11. q. 18. n. 9. f. 166.*
- 2^a Contraria, postmodum habent fieri circa idem, quorum unum soles per alterum definitur, negatione apposita. *tr. 13. q. 49. n. 4. f. 277.*
- 2^a Contrarium eadem est disciplina, quorum uno cognito, cognoscitur, & aliud. *1. 13. q. 49. n. 4. in fin. f. 277.*
- Contumacia.**
- 2^a Contumacia non habet locum in eo, qui obparere non tenetur. *tr. 13. q. 17. n. 3. f. 201.*
- 4^a Contumacia, & inobedientia praesupponit obligationem. *1. 6. q. 13. n. 3. in fin. f. 52.*
- 2^a Contumax nullus dici potest, nisi fuerit premonitus. *1. 13. q. 69. n. 9. f. 292.*
- Convenire. Conventus.**
- 2^a Vnusquisque conveniendus est coram suo Ordinario. *Indice. 1. 17. q. 12. n. 3. f. 409.*
- 2^a Conventiones initae inter Regulares, & alias Personas in fundatione nova Domus, an sint a posteris observandae vide ver. Passa.
- Conventuales.**
- 2^a Conventuales dicuntur illi, qui non stridit, sed laxi in sua propria regula, ex dispensatione Apostolica vivunt. *1. 14. q. 4. n. 2. f. 4.*
- Conventus.**
- 2^a Conventus non valet sustentare esse Religiosos, potest alteri incorporari. *1. 14. q. 31. n. 3. fol. 22.*
- 2^a Conventus materialiter sumptus, vel forma-

I N D E X

- maliter acceptus, quid significet? *br.* 1. q. 39. n. 4. f. 26.
2. Conventus nequit edificari propter alios Conventus, si praexistens Monasterium molesteat per novam erectionem. 1. 2. q. 1. n. 5. fol. 34.
3. Conventus Balneariensis Provincia Calabriae, est nullius Diocesis, & ex speciali Privilegio praestitit seculari Clero. 1. 10. q. 4. n. 1. in fin. f. 173.
4. Conventus sine Abbate non potest aliquem recipere ad Religionem. 1. 1. q. 2. n. 1. f. 3.
4. Conventus, an possit consentire, ut Novitius male affectus possit valide in Religione proficere. 1. 2. q. 25. n. 22. f. 56.
2. Conventus pro mortuo, expensis, & delictis sui profecti non tenetur respondere. videtur. Monasterium, & verum Monachum.
2. Conventus. vinctus. Gnidus, an possit infra spatium centum, quadraginta annorum edificari propter Monasteria aliorum Ordinum. *rad. ver. Monasterium.*
2. Conventus de nono hodie nequeunt erigere, siue licentia Episcopi, qui nec potest illam concedere: nisi vocatis vocandis, & adimpletis adimplendis iuxta formam sibi praescriptam a Sac. Congregatione. 1. 2. q. 13. n. 12. fol. 35.
3. Conventus plures habent vasallas, easque in. & institum administrant. 1. 1. q. 41. n. 2. fol. 230.
3. Conventus, qui aliquando integrum numerum habuerunt, si quidem non habeant, an gaudeant titulo Prioratus, & possint socium eligere. 1. 5. q. 44. n. 3. f. 132.
2. Conventus tenues possunt supprimi, & vendi, vel alijs vivis, vel per Monasterium.
- Conversio. Conversa. Conversus.
4. Conversio, quid sit. & quotuplex, & unde dicatur. 1. 1. q. 1. n. 1. f. 26.
4. Conversa in saeculo viventes, sunt ad Claustrum cum alijs Monialibus reducenda. 1. 17. q. 3. n. 6. f. 127.
3. Conversus Laicus, in Religione tamen professus, an possit suffragari in Capitula? 1. 4. q. 6. n. 8. & seq. f. 54.
4. Conversus in dicto Ordine tenetur per Bicenium inferre Conventui, & postmodum annu probationis facere. 1. 9. q. 23. n. 3. f. 141.
4. Conversus literarum ignarus, quomodo tenetur proficere. 1. 10. q. 4. n. 7. f. 147.
4. Conversus nulliter professus, gaudet privilegio Canonici. 1. 4. q. 8. n. 3. f. 210.
4. Conversus non baptizatus, si deferat habitum Religionis, gaudet privilegio Canonici. 1. 14. q. 10. n. 1. f. 222.
4. Conversus, si cum sola licentia Pralatorum Ordinum, vel ex sine licentia Sanctae Sedis, Ordines suscipiat, estne puniendus, & quomodo. 1. 14. q. 1. n. 1. f. 213.
2. Conversi Religiosorum, an possint ex una in aliam Religionem transire. 1. 5. q. 2. f. 73.
4. Conversi in Ord. Pradic. quomodo sunt ad habitum recipiendi? 1. 9. q. 23. n. 1. & seq. fol. 141.
4. Conversi, qui professionem solemnem sunt emissuri, an debeant recipi in aliquo designato loco, & ibidem peragere probationis annum. 1. 14. q. 3. n. 1. & seq. f. 206.
4. Conversi, si sint recepti, & professi in Locis, & Monasteriis designatis, verum probationis annum alibi, & in Conventu non designato preerint, an sit bona, & valida illorum professio. 1. 14. q. 4. n. 3. & seq. f. 207.
4. Conversi in Ordine Praedicatorum sunt vel, & proprie viri Religiosi, & per se non Ecclesiastici. 1. 14. q. 6. n. 1. & seq. f. 208.
4. Conversi recipiuntur ad labores, & Religiosorum servitia. ibid. n. 4. & q. 10. n. 3.
4. Conversi appellantur Laici, non quod saeculares sint, sed quia ex instituto non possunt Ordines suscipere, nec Chora inferre. ibid. n. 5.
4. Conversi professi non possunt valide matrimonium contrahere, nec item testari, nec habere proprium, & sint immanes, & exempli, ut alij Professi. ibid. n. 8. & 9.
4. Conversi, etiam si sint tantum Novitii, gaudent privilegio Canonici. 1. 14. q. 7. n. 1. & sequen. f. 210.
4. Conversi Professi, si sint Apostatae, vel sine habitu incedentes, gaudet privilegio Canonici. 1. 14. q. 9. n. 2. & seq. f. 210.
4. Conversi Laici, si velint sine Professu, nequeunt tamen eligi ad Praelatos Religionis. 1. 24. q. 11. n. 1. & seq. f. 211.
4. Conversi laici Ordinis Sancti Francisci, an hodie possint habere Praelaturam in Ordine. 1. 14. q. 11. n. 6. & seq. f. 212.
4. Conversi Laici, quomodoque professi, nequeunt habere votum electionum in electione Praelatorum Ordinem. 1. 14. q. 12. n. 1. & seq. f. 212.
4. Conversi in Dominicana familia possunt esse Procuratores, Sacristae, & Aeconomi bonarum. ibid. n. 4.
4. Conversi Laici, si velint Tertiarii degentes intra septa, possunt licite sacra vasa tangere, & vii superpelliceo lineo. 1. 14. q. 13. n. 1. & sequen. f. 212.
4. Conversi laici, si nec quidem infra probationis annum, possunt ad statum Clericorum transire, nec ad Ordines promoveri. 1. 14. q. 14. n. 1. & seq. f. 212.
4. Conversi Apostatantes, si in Apostasia sacros Ordines suscepint, cum postmodum in Religionem redeunt, an possint saltem consuevi, vel alium habitum deferre? 1. 14. q. 16. n. 1. & seq. f. 213.
4. Conversi, ubi consuevi fuerint Breve a Papa,

I N D E X

Papa, de se transferendo ad habitum clericalem, quoniam modo sunt recipiendi ad talium statum. l. 1. q. 18. n. 1. & seq. f. 114.

4 Conuersorum qualitates collectae ex Decretis Sac. Congreg. & Bull. Summ. Pont. quae sunt. l. 1. q. 5. n. 1. & seq. f. 108.

4 Conuersorum officium in Dominicana Familia obligat semper, sed non ad semper. rr. l. 4. q. 10. n. 1. f. 114.

Conuictus.

8 Conuictus, & sponte confessus, quis dicatur? l. 10. q. 22. n. 1. f. 195.

3 Conuictus, si legitime torqueratur, & neget, an debeat licentiarum? l. 1. q. 10. q. 23. per totam. fol. 195.

3 Conuictus legitime potest plecti pena supplicij corporalis, & ordinaria. ibid. n. 1.

2 Conuictus, & sponte confessus, nequit appellare. Vido ver. Appellare.

Copia.

1 Copia litterarum Apostolicarum, vel transumpta Privilegiorum mutua, quando plenae, & perfectae probant in iudicio. l. 2. q. 13. n. 4. f. 43.

Corpus.

4 Corpore viventi an possint, de iure communi, Religiosi intrare, & in ea valide profiteri? l. 3. q. 26. n. 1. f. 6.

3 Corpore viventi, an possint eligi ad Praeturas Regales? l. 5. q. 37. f. 116.

2 Corpora Sanctorum, de loco ad locum, nullus transferre potest, sine licentia Papae, vel Episcopi. l. 1. q. 56. n. 9. f. 351.

3 Corpora defunctorum antiquitus non sepelebantur intra Ecclesiam. l. 1. q. 79. nu. 10. f. 364.

Correatio.

4 Correatio levis, & moderata est permessa Magistris. l. 5. q. 12. n. 1. f. 72.

2 Quibus non prodest correatio, non parcat abjunctio. l. 3. q. 3. n. 2. in fin. f. 130.

Correlativa.

4 Correlativorum idem est iudicium, & de uno dispositum, statuitur ad alterum. l. 1. q. 35. n. 1. f. 89.

4 Correlativorum sublato uno, & alterum censetur tacite sublatum ibid. n. 3.

Cortina.

4 Cortina cortinam trahit. l. 1. q. 10. n. 4. f. 3.

Creditor.

2 Creditor tenetur probare, credidisse in utilitatem Monasterij, & perinde agere actione de in rem verso, si secus non recuperat sua credita ab Ecclesia, & Monasterio. l. 6. q. 16. n. 9. f. 13.

3 Creditores ob debita particularia Regularium possunt sua iura dirigere coram Praetato Regularium, aut eorum Confirmatore. l. 17. q. 12. n. 1. f. 410.

2 Creditoribus incumbit onus probandi, pe-

cuniam versam esse in utilitatem Ecclesiae, ad hoc, ut possint illam repetere. l. 12. q. 12. n. 2. f. 245.

Crescere.

3 Crescite, & multiplicamini, ingredimini terram, & replete eam, quando, & quibus fuit dictum. l. 8. q. 13. n. 3. f. 157.

Crimen.

2 Crimen in quo casu intelligatur esse occultum, vel publicum, notorium, famosum, & ad forum contentiosum deducum. l. 4. q. 3. n. 1. f. 66.

2 Crimen, si committatur in Domo, vel Familia, non erit notorium simpliciter. l. 1. q. 32. n. 4. f. 67.

3 Crimen Simoniae maius est, quam crimen Haresis. l. 1. q. 25. n. 4. f. 31.

2 Crimen notorium quid sit, & quomplex. Vid. ver. notorium.

2 Crimen sacrilegium est mixti fori. Vide sacrilegium.

2 Crimina multa in seculo puniuntur pena capitis. l. 8. q. 5. n. 6. f. 137.

2 Crimina graviora, & gravissima, ob quae Professae possunt a Religione expelli, quoniam sunt. l. 4. q. 6. n. 1. f. 138.

2 Crimina non debent remanere impunita. l. 9. q. 1. n. 9. f. 170.

4 Crimina, ob quae contrahitur infamia, multa sunt. l. 3. q. 1. n. 4. f. 34.

Criminosus.

4 Criminosus quis dicatur, ad hoc, ut inquireti restituatur, si post accusationem, vel informationem captam, ingreditur Religionem. l. 2. q. 12. n. 1. f. 31.

4 Criminosus, si fiat dolose professus, quid agendum, iudice reclamante? l. 3. q. 2. n. 10. fol. 39.

4 Criminosus, si ante delictum venerit Religionem intrare, & statim post delictum commissum ingreditur, censetur, ne in fraudem intrasse, an potius, ob votum, & causa feruendi Deo? l. 3. q. 9. n. 15. f. 39.

4 Criminosi velantur Religionem intrare, l. 2. constit. 1. Sixti 8. f. 17.

4 Criminosi qui nam sint de iure communi? l. 3. q. 8. n. 1. & seq. f. 37.

Cruz.

2 Crucem erigere extra Clausura, & sub ea Processiones facere in pompa Ecclesia, est actus iurisdictionis. l. 13. q. 81. n. 3. f. 300.

Culpa.

3 Culpa unus, vel pena, non debet alijs nocere. l. 4. q. 8. n. 4. f. 57.

3 Culpa Magistris Ordinarij, ad hoc, ut absolvetur ab Officio, non debet esse qualifianque, sed qualificata, maleis modis. l. 12. q. 10. n. 6. fol. 206.

Cultus.

2 Cultus Dei preferendus est omni utilitati pa-

I N D E X

publica temporalis. l. 2. q. 2. n. 5. f. 3.

Curia.

- 3 *Curia Animarum exigit prudentiorem, ac doctiorem Prælatum, nullo habito respectu ad introitus. l. 4. q. 27. n. 2. f. 71.*

Curatus.

- 2 *Curati omiffa curia, an possint fieri Religiosi? l. 5. q. 1. f. 72.*
- 4 *Curati, & Parochi, an possint licite Religionem ingredi, & in ea valide profiteri, etiam contradicente Episcopo? l. 3. q. 19. n. 1. fol. 48.*

Curia.

- 2 *Curia Archiepiscopalis Neap. non ordinat alibi nator, sine dimissorijs ab Episcopo originis. l. 8. q. 26. n. 2. f. 137.*
- 2 *Curia Archiepiscopalis Neapolitana non solet admittre appellationem a tortura, & quare? l. 10. q. 26. n. 4. f. 196.*
- 2 *Curia Romana quouslibet Clericum de Dignitate, admittit contra Episcopum. l. 10. q. 17. n. 1. f. 191.*

Curiales.

- 4 *Curiales, an de iure possint in Religionem admitti, & in ea profiteri? l. 3. q. 11. n. 2. & seq. f. 10.*
- 4 *Curiales dicuntur a Curia, vel Cruore. l. 2. q. 11. n. 2. f. 10.*
- 4 *Curiales sunt in duplici differentia. l. 2. q. 3. n. 3. f. 10.*

Custos.

- 3 *Custos vinea tenetur ex officio impedire damnum illius, etiam leue sub culpa mortalis. l. 9. q. 9. n. 4. f. 166.*
- 2 *Custodes Pontis, aut Portæ, aut alterius transitus, si recipiant a Clerico sponte dante pedagiũ, non incurrunt in excommunicationem. l. 1. 3. q. 90. n. 1. f. 11.*

D.

Dæmoniacy.

- 3 *Dæmoniacy an sint eligibiles ad Prælaturas Regulares? l. 5. q. 38. f. 117.*
- 3 *Dæmoniacy sunt omnino irregulares. ibid. n. m. 1.*
- 3 *Dæmoniacy liberati, an valeant ad Ordines promoveri? ibid. n. 2.*
- 3 *Dæmoniacy, quando tempore sunt expellendi, ad hoc, ut indicentur liberi, & sani ex toto. ibid. n. 3.*

Damnatio. Damnotus.

- 2 *Damnatio ad Remum, est quedam species profectionis ab Ordine, licet ad tempus, qua intrinsece includit prinationem habitus. l. 9. q. 7. n. 2. f. 174.*
- 2 *Damnatio ad remum infamatus, sicut damnatio ad opus publicum. l. 9. q. 23. n. 6. f. 131.*
- 2 *Damnatus ad carceres alicuius Monasterii, non debet esse illi onerosus in expensam. l. 5. q. 61. n. 16. f. 102.*

Damnatus.

- 2 *Damnatus, quod quis, sua culpa patitur, sibi imputandum. l. 5. q. 20. n. 8. f. 79. & l. 7. q. 21. n. 9. f. 131.*
- 2 *Qui causam damni dat, damnum fecisse videtur. l. 5. q. 10. n. 6. f. 75.*
- 2 *Damnatus notabile, & graue, vel leue, quando intelligitur? l. 15. q. 19. n. 25. f. 387.*
- 3 *Dare, & remittere, vel certò debere, paria sunt. l. 1. q. 26. n. 5. f. 32.*
- 4 *Dare, vel recipere, aut exigere aliquid, ob ingressum Religionis, an sit Simoniacum? l. 2. q. 16. n. 1. f. 13.*
- 2 *Dantes, vel promittentes pro iustitia, & gratia, incurrunt in multas penas. l. 16. q. 1. & seq. f. 396.*
- 2 *Dantes pro vexatione redimenda, vel ex causa remunerationis, vel istius laborum, non dant in penas prædictas. ibid. n. 10.*
- 2 *Datum pro reparatione Ecclesiæ, vel pro sustentatione ministrantium spiritualis, licite datur, & accipitur. l. 14. q. 79. n. 3. fol. 363.*

Debitor. Debitum.

- 4 *Debitor, ad quid tenetur, antequam ingreditur Monasterium. l. 3. q. 13. n. 3. f. 42.*
- 2 *Debitor nollens solvere debita Monasterij, Viri quæ Religiosi, an possint cogi ad comparandum coram illorum Conseruatore? l. 7. q. 11. n. 6. f. 109.*
- 4 *Debitor ex causa mortuæ, vel famulæ, an possint Religionem ingredi? l. 2. q. 12. n. 8. f. 41.*
- 2 *Debitum est duplex, morale scilicet, & civile. l. 6. q. 1. n. 10. f. 112.*
- 2 *Debitum Monasterij, quomodo contrahendum? l. 6. q. 16. n. 6. f. 115.*
- 2 *Debitum contrarium cum Monacho, siue licentia Superioris, an possit eidem restitui solui, ita ut debitor nequeat amplius molestari? l. 12. q. 10. per tot. f. 241.*
- 2 *Debitum, quando dicitur legitime contrarium ab Ecclesiis? l. 4. q. 71. n. 3. f. 359.*

Deceptio.

- 4 *Deceptio, an irritet, & annullat votum factum de Religionis ingressu? l. 1. q. 11. n. 4. fol. 10.*

Decima.

- 4 *Decima non debetur de dote Ecclesiæ. l. 1. 3. q. 22. n. 9. f. 101.*

Decisio.

- 3 *Decisio, & Prouisio Conciliaris vniuersalis, an sit melior, ac tutior ea, qua fit ab vna singulari persona? l. 4. q. 2. n. 1. f. 51.*
- 1 *Decisiones Sacri Concilij huius Regni habent vim legis in illo Regno. l. 1. q. 37. n. 4. fol. 35.*

Declarare. Declaratio.

- 1 *Declarare Tridentinum an liceat? l. 8. q. 5. n. 1. & seq. f. 93.*

I De.

I N D E X

- 1 Declaratio nihil de nouo inducit, sed illud, quod latens est, manifestat. t. 3. q. 2. n. 3. f. 90. & 2. p. 15. q. 1. n. 4. f. 381.
- 1 Declaratio tunc habet locum, quando res est dubia. t. 8. q. 3. n. 4. f. 90.
- 1 Declaratio potestatis, & iudicialis, ad eum solum spectat, qui potest legem condere. tr. 8. q. 2. n. 5. f. 90.
- 1 Declaratio doctrinalis non obligat, sicut illa iuridica, sed in casu dubitabili, donec Principi consulasur, scrupulos auferat, & mentes serenat. t. 3. q. 2. n. 8. f. 90.
- 1 Declaratio doctrinalis, & consilium fieri potest à quouis Doctore, seruata tamen proprietate verborum, & humana Epichrya. t. 1. 3. q. 5. n. 13. f. 93.
- 1 Declaratio dubiorum legis, vel Privilegij, aut alterius statuti, debet fieri cum consilio Peritorum, sic prudentium, & discretorum, ut sit iuri, & rationi consensu. tr. 3. q. 7. num. 7. fol. 95.
- 1 Declaratio facta secundum consensum omnium Doctorum affert necessitatem, & obligat in utroque foro. tr. 3. q. 3. n. 2. f. 95.
- 1 Declaratio, & confirmatio facta in forma communi, non est noua dispositio, sed antiquorum iurium simplex, & claua explicatio. t. 1. q. 1. 7. n. 4. f. 19.
- 1 Declaratio censura nequit fieri sine monitione, & citatione. t. 5. q. 1. n. 2. f. 83.
- 1 Declarationes per Sacram Congregat. facta super dubijs Constit. Gregor. XV. de expiorum privilegijs, & alia facta super dubijs, etiam in Decretis editis de celebratione Missarum, habeant vim legis, & obligant in utroque foro. tr. 3. q. 4. n. 5. f. 91.
- 1 Declarationes Sac. Congregat. etsi non sint nobis intimatae, nec ad prescriptam formam latae, nec uti leges expositae, si tamen consueti, illae à Sac. Congregat. emanasse, sunt, & debent esse apud omnes maximi ponderis, reuerentiae, & auctoritatis. t. 3. q. 4. n. 15. f. 92.
- 1 Declarationes Sacrae Congregationis, si inter se sint contrariae, standum est posteriori. t. 3. q. 4. n. 16. f. 92.
- 1 Declarationes Sacrae Congregationis, semper intelliguntur iuxta ea, quae in falso proponuntur. t. 3. q. 4. n. 17. f. 92.
- 1 Declarationes Sac. Congregat. non habeant vim legis. t. 1. q. 3. n. 5. f. 7. & t. 3. q. 4. n. 38. f. 93. & t. 3. q. 4. n. 1. f. 91.
- 1 Declarationes Sac. Congregat. licet sint authenticae, adhuc non faciunt rem omnino certam, sine laudo, & speciali assensu Papae. t. 10. q. 35. n. 9. f. 187.
- 1 Declaratoria incorrigibilitatis subditi, facienda est à Patre Generali Ordinis. t. 1. B. q. 1. n. 5. f. 47.
- 1 Declaratoria consensuum, exigis necessaria citationem aduersa partis. tr. 10. q. 23. nu. 4. fol. 197.
- 1 Declaratoria Iudicij praerequiritur ad incurrendum penas, in Bullis appostas, etiam si ibidem dicatur ipso facto, mox illicite, &c. t. 13. q. 65. n. 1. f. 238.
- 1 Declaratoria excommunicationis subditur Appellationi. Vid. ver. Appellare à pane, & sententia legis.
- 1 Declaratoria Iudicij super incorrigibilitate subditi, est omnino necessaria ad finem expellendi. Vid. Incorrigibilis subditus.
- Decretalis
- 1 Decretalis Ambrosia Pauli II. an sit ubique recepta. tr. 1. q. 1. f. 322.
- 1 De usu, & praxi Decretalis Pauli II. consulendus est Episcopus Loci. t. 1. q. 4. f. 324.
- Decretum
- 1 Decretum Sacrae Congregationis, quodam Terrioris, & Tertiarias, Sorores, seu Mantellatas, & Corrigitas, aliosque similes in saeculo stantes, habent in tr. 6. q. 21. n. 9. fol. 71.
- 1 Decretum Sacrae Congregat. pro obseruantia declarationum eiusdem. t. 3. q. 4. n. 3. f. 91.
- 1 Decretum solet mutari, non ex parte sui, sed ex parte facti. t. 8. q. 1. n. 18. f. 92.
- 1 Decretum Sacrae Congregationis, quo declaratur, privilegia semel extincta per subsequente confirmationem, minime renouantur. tr. 1. q. 7. n. 17. f. 118.
- 1 Decretum Clem. VIII. quo praescribitur forma erigendi in posterum Regularium Monasteria. t. 1. q. 5. n. 5. f. 10.
- 1 Decretum Sac. Congreg. inssu Urbani VIII. quo renouantur licentia quorumcumque erigendi Loca Regularia, non seruata forma Decretorum Clem. VIII. & praefatorum Gregor. XV. t. 1. q. 15. n. 7. f. 11.
- 1 Decretum praesigendi numerum intra facultatem reddituum, an habeat locum in PP. Capucinis, & PP. Societatis Iesu, qui contra Missarum non recipiant. tr. 2. q. 22. fol. 39.
- 1 Decretum Sac. Congreg. inssu Clem. VIII. editum, quo Sacerdotes omnes, tam Seculares, quam Regulares praeter Privilegijs praesumentes absolueret de casibus Papalibus, grauius puniuntur, & absolutiones nulla declarantur, sunt moderatum. t. 4. q. 33. n. 8. fol. 68.
- 1 Decretum Sacrae Congregat. quo Regulares prohibentur vagari. t. 7. q. 3. n. 6. f. 125.
- 1 Decretum Clem. VIII. quo Fratres Regulares detantur Romam ire, sine licentia Generalis. t. 7. q. 6. n. 2. f. 126.
- 1 Decretum cap. liceat, Conc. Trid. sess. 23. de reformat. ex concessione Pij. V. extenditur ad Regulares. t. 9. q. 25. n. 4. f. 183.
- 1 Decretum Sac. Congregat. quo Fratres Ordinum

I N D E X

- diuum Mendicantium, nequaquam possunt ab Episcopis prohiberi, quominus possint per seipsum in Diocesis elemosynas quærere.* t. 13. q. 3. n. 95. f. 270.
2. *Decretum Sac. Congreg. quo declaratur, licere Episcopis, in Ecclesijs Regulariũ exercere Pontificaliũ & erigere Baldachinum.* t. 13. q. 74. sub n. 7. f. 296.
2. *Decretum prae de erigendo Baldachinum in Ecclesijs Regularium, an comprehendat illos dies, in quibus Abbates exempti possunt in suis Ecclesijs exercere Pontificalia sub Baldachino.* t. 13. q. 76. f. 297.
2. *Decretum Sac. Congregat. quo declaraturum est, non licere Regularibus, Processiones facere extra Ecclesias, & ambitum illarum.* t. 13. q. 81. sub n. 5. f. 301.
2. *Decretum Sac. Congregat. quo declaratur, Fratres Dominicos posse facere Processiones infra Ollamam Corporis Christi per eandem viam, per quam processionaliter prima vice ingressi sũt.* t. 13. q. 82. sub n. 5. f. 302.
2. *Decretum Conc. Trid. de non usurpando benedictiones, & similia Ecclesia.* t. 14. q. 2. f. 321.
2. *Decretum Sac. Congregat. quo prohibentur, res, intra, altiores, & bona Religiosorum alienari.* t. 14. q. 2. f. 321.
2. *Decretum Sac. Congregat. quo Regulares prohibentur accipere pecuniam nuntio cum solutione lucri cessantis, vel ad combium, ut dicitur solet.* t. 14. q. 63. n. 1. f. 357.
2. *Decretum Sac. Congregat. quo fit facultas Consecratoribus deferendis Regulares a manifestis iniurijs.* t. 17. q. 1. f. 403.
3. *Decretum irritans seu Clausula annullationis, inducit formam.* t. 14. q. 6. n. 2. f. 36.
3. *Decretum irritans, contentum in aliquo lege, ligat omnes; etiam Ignorantes quod nullitatem illius; secus autem quod alias pignus.* t. 14. q. 18. n. 12. f. 37.
3. *Decretum Clem. VIII. ne duobus mensibus, ante tempus electionis Prioris, villa fiant assignationes, vel reuocationes, cum clausula irritante.* t. 44. q. 39. n. 9. f. 79.
3. *Decretum praeclitum Clem. VIII. de non assignando infra duos menses, ante notitiam earentia Prioris, in multis casibus non procedit.* t. 44. q. 39. n. 10. f. 79.
3. *Decretum Urban VIII. quo Regulares Penitentia in Sancto Officio declarantur inhabiles, ad eligendum in Capitulo.* t. 5. q. 22. n. 1. f. 99.
3. *Decretum Concil. Trid. quo filij illegitimi Clericorum vetantur praesse Ecclesijs, in quibus eorum Patres sacrum Praelati.* t. 5. q. 3. n. 3. f. 108.
3. *Decretum praeclitum Conc. Trid. an extendatur ad illegitimos Regulares, filios, Religiosorum ibidem.* t. 5. q. 3. n. 3. f. 108.
3. *Decretum Sac. Congregat. inssu Pauli V. editum, quod absolutum, & dispensandum, in vim Privilegiorum Regularium.* t. 11. q. 24. sub n. 7. f. 198.
3. *Decretum Sac. Congregat. inssu Urbani VIII. editum, quo Privilegia Regularium restringuntur.* t. 11. q. 17. sub n. 1. f. 199.
4. *Decretum Sac. Congregat. inssu Clem. VIII. editum, quo vetantur novitij recipi ad habitum, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel à proprijs Locorum Ordinarijs fuissent examinati, & approbati, hodie censetur abrogatum.* t. 4. q. 11. n. 3. f. 67.
4. *Decretum Concil. Trid. quo Novitij vetantur disponere, & alienare ante duos menses sua Professionis.* t. 7. q. 4. n. 1. f. 95.
4. *Decretum praeclitum quo de causa emanant.* t. 7. q. 5. n. 1. & seq. f. 96.
4. *Decretum secundum viusdem Clem. VIII. quo procedens reuocatur, & ampliatur: de Novitijs ad habitum Regularem non accipiendis, nisi in Monasterijs, & Locis designatis.* t. 8. sub 4. f. 110.
4. *Decretum aliud eiusdem Clem. VIII. de formula concedendi facultatem pro Novitijs, ad Regularem habitum recipiendis in Monasterijs, & Locis designatis ibid.* f. 111.
4. *Decretum Sacra Congregationis, inssu Urbani VIII. editum, quo Regulares prohibentur reclamare super Professione nulla, etiam infra quinquennium, nisi coram Sacra Congregatione.* t. 8. q. 10. sub n. 8. f. 120.
4. *Decretum cap. 19. Conc. Trid. sess. 25. de Regularibus comprehendat Moniales.* t. 12. q. 4. n. 1. f. 177.
4. *Decretum praeclitum an extendatur ad Regulares Ordinum Militariũ.* t. 12. q. 5. n. 1. f. 177.
4. *Decretum praeclitum an procedat in quacunque Professione tuta.* t. 12. q. 6. n. 1. f. 177.
4. *Decretum praeclitum de non reclamando, elapso quinquennio, an fundetur in aliquo praesumptione.* t. 12. q. 7. n. 1. f. 177.
4. *Decretum praeclitum an comprehendat perpetuo inhabiles ad valide professendum.* t. 12. q. 10. n. 1. & seq. f. 178.
4. *Decretum praeclitum an comprehendat defectus Loci non designati.* t. 12. q. 11. n. 1. fol. 179.
4. *Decretum praeclitum an comprehendat omnes defectus annullationis, tam interioscos, quàm extrinsecos.* t. 12. q. 12. n. 1. & seq. fol. 179.
4. *Decretum praeclitum Urbani VIII. de non reclamando, infra quinquennium, nisi in Sac. Congreg. & coram Domino Papa, an comprehendat etiam dispositionum cap. 19. Conc. Trid. de Regularibus.* t. 12. q. 13. n. 1. f. 183.
1. *Decreto, Curiani de Archi. Bened. Simi, an habeant vim legis Ecclesiasticae, quae causa Clericorum decidimus.* t. 12. q. 16. n. 1. & seq. f. 184.

I N D E X

2. *Decreta Rom. Pontif. seu sententia adhibita in aliqua causa particulari, an habeant vim legis.* l. 1. q. 37. n. 1. & sequen. fol. 35.
  2. *Decreta Sac. Congregat. Iussu Gregorij XV. edita, quibus confirmatur, & ampliatu prędicti Consis. Clem. VIII. de Monasterijs erigendis.* tr. 1. q. 15. n. 6. f. 11.
  2. *Decreta Sac. Congregat. Iussu Clem. VIII. edita pro Reformatione Regulariũ, cũ Monachorum, quom Mendicantium cuiuscuq; Ordinis, & Instituti.* l. 3. q. 13. n. 3. fol. 47. 48. 49. 50.
  2. *Decreta Sac. Congregat. Concil. Trid. Iussu Urbani VIII. edita de Regularibus, Apostatis, & Indis.* tr. 3. q. 7. n. 3. f. 139.
  2. *Decreta Clem. VIII. pro recipiendis Novitijs edita, inseruantur.* l. 8. q. 7. 6. 2. f. 139.
  2. *Decreta Sac. Congregat. edita Iussu Clem. VIII. in materia appellationis.* tr. 10. q. 18. sub n. 5. f. 192.
  2. *Decreta, & Responsa Summorum Pontificũ, edita pro Ecclesia instructione, habent vim legis Universali.* n. 10. q. 37. n. 10. f. 204.
  2. *Decreta Concil. Trid. quibus Regulares detantur boni possidere.* l. 1. q. 1. n. 3. f. 211.
  2. *Decreta Sic. Conc. Trid. sunt observanda d Regularibus, non obstantibus eorum Privilegijs.* l. 13. q. 78. n. 7. f. 293.
  2. *Decreta Sac. Congregat. quibus declaratur Constitutio Clem. VIII. de largitione munerum, Regularibus utriusq; sexus interdicta.* l. 15. f. 374.
  2. *Decreta Sacra Congregationis, per qua limitantur, & restringuntur Privilegia Regularium, ad absolvendũ, & dispensandũ.* tr. 11. q. 17. sub n. 2. f. 196. 97. & 98.
  3. *Decreta prędicta, edita Iussu Clem. VIII. non derogant Privilegijs Regularium, quod absolutorem Religiosorum.* ibid. n. 2. in fin. fol. 198.
  4. *Decreta Clem. VIII. de institutionib; Novitiorum, ubi sint observanda, & quos afficiant.* l. 2. q. 5. n. 1. & seq. f. 30.
  4. *Decreta Generalis Clem. VIII. de Novitijs ad habitum Regularem non admetendis, nisi in Conventibus designatis.* l. 8. q. 1. f. 110.
  4. *Decreta Clem. VIII. & Urb. VIII. non comprehendunt casus necessitatis.* l. 9. q. 1. n. 1. 4. fol. 137.
  4. *Decreta Sacra Congregat. quibus specificantur qualitates Oblatorum.* l. 13. q. 15. n. 6. & seq. f. 191.
- Defectus.
1. *Defectus citationis est insanabilis.* l. 8. q. 10. n. 2. f. 144.
  3. *Defectus unius particularis de Capitulo, non potest nocere toti Capitulo, alijs legitimę fę.* l. 1. q. 7. n. 4. in fin. fol. 8.
  3. *Defectus attatis est insanabilis, & indispensabilis.* l. 1. q. 14. n. 6. f. 195.

4. *Defectus Loci non designati, an sit impedimentum perpetuum, perpetuo personam inhabilitans?* l. 8. q. 3. n. 1. f. 112.
  4. *Defectus Loci non designati, an perpetuo inhabilitet profitemes?* l. 12. q. 31. n. 1. f. 185.
  1. *Defectus alij sunt accidentales, alij naturales, alij verò descendentes d natura.* l. 9. claus. 10. n. 2. f. 106.
  3. *Defectus electionis sunt in duplici differentia, quidam enim sunt substitutionales, quidam verò accidentales.* l. 7. q. 13. n. 1. f. 45.
- Defensio.
2. *Defensio vita propria est de iure natura.* tr. 4. q. 13. n. 5. f. 58.
  2. *Defensio fama, & vita propria profertur omnibus, & debetur de iure natura.* l. 7. q. 11. n. 16. f. 128.
  2. *Defensio calumnia est illicita.* l. 10. q. 15. n. 3. fol. 191.
  2. *Defensio sine scientia fieri non potest.* l. 13. q. 5. n. 5. f. 180.
  2. *Defensio possessionis, & multo magis vita omni iure permittitur.* l. 13. q. 68. n. 3. f. 290.
  3. *Defensio vita propria, fama, & similitum, potest fieri absque peccato.* l. 1. q. 13. n. 11. fol. 28.
  2. *Defensiones nobis competunt de iure natura.* l. 10. q. 14. n. 1. & 2. f. 190.
  3. *Defensiones debentur culpato, de iure Naturali, & Divino, Canonico, & Civilitiam in notorii.* l. 12. q. 10. n. 13. f. 205.
  2. *Defensiones debentur, etiam si iudicium fiat simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, sine strepitu, & figura iudicii.* l. 12. q. 10. n. 13. in fin. f. 207.
  2. *Defensores Hæreticorum, sunt excommunicati.* Vid. ver. Hæreticos.
- Destorans.
4. *Destorans Virginem, sub promissione, & pacto futuri matrimonij, si cum hac destorata contrahat in facie Ecclesię, in possit tute, & licite Religionem ingredi, & in ea valide profiteri, non obstante prædicto matrimonio, licet rato, sed non consummato.* l. 3. q. 28. n. 1. fol. 57.
- Deformis. Deformatas.
4. *Deformis ab Ordine repelluntur.* l. 3. q. 26. n. 1. f. 56.
  3. *Deformatas insignis, & horribilis, impedit ad exequendum, vel suscipiendum Ordinem.* l. 5. q. 37. n. 4. f. 117.
  3. *Deformatas, quando est modica, & sine propria culpa, dispensatione non eget.* ibi. n. 5.
- Defunctus.
1. *Defunctis omnibus Religiosis alicuius Religionis, an remaneant eius Privilegia?* l. 5. q. 9. n. 1. f. 57.
  1. *Defunctus omnibus Religiosis alienius Religionis, eorum bona, actiones, & iura transeunt in dominũ Camera Apostolica.* ibi. n. 2.

I N D E X

Degeneres. Degere.

- 2 Degentes extra Clausura Conventus, hodie sunt revocandi, nec de catore sunt licentian- di ad manendam extra Clausura, nisi ex gra- vissima causa, à Sede Apostolica appro- bandi. l. 3. q. 1. n. 4. f. 46.
- 2 Degere extra Monasterium, quid sit? l. 3. q. 40. n. 2. f. 273.

Degradatio

- 2 Degradatio est duplex, una verbalis, & alia realis. l. 3. q. 6. n. 2. f. 173.

Delegare. Delegatio. Delegatus.

- 2 Delegari ea omnis potest, qua sunt iuristi- ci ante. l. 1. q. 7. n. 1. f. 297.
- 2 Delegari potest, quid sit? vide ver. potestas.
- 1 Delegatio facta alicui Praelato sub nomine dignitatis, est per peccata. l. 4. q. 2. n. 10. f. 50.
- 2 Delegatus, tenetur ostendere litteras sua- Delegationis, scilicet non est obediendus, & per- sonam operatur. l. 1. q. 68. n. 3. f. 290.
- 2 Delegatus representat personam Delegantis, facitque tunc Tribunal cum ipso. l. 1. q. 78. n. 11. f. 299.
- 2 Delegatus, si delinquat, poterit puniri ab Ordinario Loci, in quo deliquit, & coram eodem conveniri pro damnis, & interesse, etiam si delinquat in causa, in qua est dele- gatus. l. 17. q. 42. n. 6. f. 422.
- 3 Delegatus a Papa non potest recipere resi- gnationes Beneficiorum, in manibus suis li- bere factas, nec eas conferre idoneis perso- nis: nisi habeat speciale mandatum. l. 7. q. 48. n. 1. f. 148.

Delictum. Delinquens.

- 2 Delictum notorium, & publicum, est duplex, nempe facti, & iuris, & quid utrumque? l. 4. q. 32. n. 3. fol. 66.
- 2 Delictum famosum est illud, de quo existit publica fama, & manifesta notitia. l. 1. q. 32. n. 8. f. 67.
- 2 Delictum, quando dicitur in Iudicium de- ductum. l. 4. q. 32. n. 2. f. 67.
- 2 Delictum Persona Ecclesiastica non redun- dat in damnum Ecclesiae delinquentis. l. 5. q. 69. n. 3. f. 105. l. 6. q. 23. n. 19. f. 122. & l. 12. q. 12. n. 1. f. 242.
- 2 Delictum Monachi, vel Abbatis, non obli- gat Monasterium ad restituendum damnum illatum, nisi quatenus ex eo factum est locu- plentius. l. 12. q. 18. n. 1. f. 245.
- 2 Delictum genericè sumptum, est duplex, nempe publicum, & occultum. l. 13. q. 49. n. 4. fol. 277.
- 2 Delictum famosum, quid sit? ibid. n. 7.
- 2 Delictum tribus modis fit notorium. l. 13. q. 50. n. 3. f. 278.
- 2 Delictum notorium, coram quot personis debet fieri, ad hoc ut intelligatur notorium? l. 13. q. 50. n. 2. f. 278.
- 2 Delictum per se non est iurisdictionis, & non

Judicium, facit Iudicium. l. 1. q. 4. n. 10. fol. 301.

- 3 Aperte constare de delicto, quando dicitur? l. 4. q. 7. n. 9. f. 57.
- 4 Qui, parato delicto, fit Clericus, vel Mona- chus, a quo debet puniri? l. 3. q. 2. n. 1. & 2. & seq. f. 39.
- 4 Quis ex delicto non debet facere sequen- tiam suam meliorem. l. 4. q. 16. n. 4. f. 170.
- 2 Delicta paria, mutua compensatione tollun- tur. l. 8. q. 22. n. 13. f. 151.
- 2 Expedit Reipublice, ut delicta puniantur. l. 6. q. 19. n. 4. f. 117. & p. 4. n. 6. q. 6. fol. 78.
- 2 Delicta graviora, & gravissima, quantum sunt? vide ver. Crimina.
- 1 Delinquens in Ecclesia non gaudet eius im- munitate. l. 1. q. 14. n. 5. f. 146.
- 2 Delinquens pro delicto à se commissio, potest in tribus locis puniri. l. 1. q. 21. n. 1. f. 263.
- 2 Delinquens extra territorium Statuentis, non potest puniri perna statuti, sed d secundum dispositionem Iuris Communis. l. 1. q. 21. n. 3. fol. 263.
- 2 Delinquens potest multas exceptiones habe- re. l. 1. q. 5. n. 7. f. 280.
- 2 Delinquentes, ex delicto non debent repor- tare commodum. l. 8. q. 5. n. 9. fol. 165. & l. 14. q. 16. n. 5. f. 213.
- 2 Delinquentes, si non puniantur, nequiores evadunt. l. 9. q. 1. n. 9. f. 170.

Depositum.

- 2 Depositum, tunc dicitur factum Ecclesiae, quando fit de Consensu, & in praesentia Prae- lati, & Capituli. l. 1. q. 19. n. 1. f. 245.

Deprehensio.

- 2 Deprehensio in crimine, non facit plenam probationem, sed tantummodo operatur, ut Reus possit torqueri. l. 10. q. 21. n. 1. f. 195.

Deputatus.

- 4 Deputatus in Refectorio, potest precipere Novitio, ut hoc, vel illud auferat de mensa. l. 5. q. 20. n. 4. f. 74.

Derogatio.

- 1 Derogandi modus est triplex, ut puta gene- ralis, specialis, & individualis. l. 14. q. 1. n. 3. fol. 166.
- 1 Derogatio generalis non extenditur ad Con- stitutiones Conciliares. l. 14. q. 3. n. 1. f. 169.
- 2 Derogatio unius, non trahitur ad aliud. l. 13. q. 79. n. 4. f. 299.

Desiderium.

- 1 Desiderium usurpandi rem alienam, est cau- sa praecambula furandi, & furtum detingu- dit. l. 15. q. 20. n. 5. f. 389.
- 3 Desiderium Episcopatus, aut Iniquum sem- per fuit, aut de praesumptione suspectum. l. 9. q. 8. n. 5. f. 165.

Detectio.

- 3 Detectio peccati occulti, etiam aliter per vi- ciosum,

I N D E X

- visi non est licita nisi forma correctione*
pauca f. 1. q. 2. n. 2. f. 63. q. 1.
- Detentor.** Detentor
- 1 Detentores rerum Eccl. alienarum, non se-
 ualis iuris solemnitate, debent compelli
 ad restituendum res alienatas. & sententia
 ipsorum perceptio. f. 1. q. 31. n. 7. & 8. f. 339.
  - 2 Detinentes, & occultantes Apostatas, vel
 fugitivos, sunt ipso facto excommunicati.
 6. q. 22. n. 3. f. 19.
- Determinatio**
- 2 Determinatio quantitatis muneris largien-
 dian pertinet ad Capitulum, & Superiores
 Monasterij. f. 15. q. 16. f. 384.
- Deuotus**
- 1 Deuotus quis dicitur? f. 15. q. 3. n. 1. f. 315.
  - 4 Deuotum nomine veniunt omnes sancti
 in Religio statum, sub obedientia Prælati.
 ibid. n. 2.
- Deus**
- 1 Deus, prout est *Auctor Naturæ*, ad præscrip-
 tum ordinationis sue voluntatis, omnibus &
 singulis Animalibus, & præcipue Homini
 indidit quoddam lumen naturale. f. 1. q. 2. n.
 3. fol. 4.
  - 2 Deus, est peccatoribus peccata dimittat; ni-
 hilominus in Purgatorii flammis, per multum
 temporis, ab eisdem pœnas exigit. f. 6. q. 19. n.
 3. fol. 117.
  - 3 Deus diligit Portas Sion super omnia Ta-
 bernacula Jacob, & quare? tr. 6. q. 19. n. 4.
 fol. 117.
  - 4 Deus non solet speciali Privilegio falsum
 cultum honorare, nec nonis Criminatoribus
 specialia exhibere adiutoria. tr. 3. q. 85. nu.
 9. fol. 305.
  - 5 Deus stetit in synagoga Deorum, in medio
 autem Deos diiudicat. f. 13. q. 85. n. 13. f. 305.
  - 6 Deus optimus maximus, habet omnium re-
 rum primum, principale, & absolutum do-
 minium. f. 8. q. 9. n. 3. f. 153.
  - 7 Deus, fuit ab æterno, potestate Dominus,
 ab Orbe lucis condito, vsu, & æt. n. 16. n. 4.
  - 8 Deus solus, est nostra humana vicia Domi-
 nus. f. 6. q. 10. n. 1. f. 154.
  - 9 Deus tanquam vitæ Domions, rellæ potuit
 Abrahæ præcipere, ut filium suum Isaac, in
 sacrificium immolaret, & Saul, ut interficeret
 omnes Malachitas, etiam Innocentes.
 f. 8. q. 17. n. 3. f. 154.
  - 10 Deus ab initio constituit dominem, & rell-
 quit illum in manu consilij sui, quomodo in-
 telligitur? f. 8. q. 10. n. 6. f. 155.
  - 11 Dominus Deus, est Index, & Remunerator
 omnium. f. 1. q. 15. n. 8. in fin. f. 13.
  - 12 Deus, & Ecclesia, nihil valent cum præiud-
 icio rellæ. f. 13. q. 14. n. 8. in fin. f. 44.
  - 13 Deus mandauit unicuique de proximo suo.
 f. 3. q. 21. n. 3. in fin. f. 51.
  - 14 Deus est Dominus æquum, & Dignum
- Deus, qui in uocatur illum* f. 2. q. 2. n. 4. f. 19
- 4 Deus non inuocatur illum f. 2. q. 2. n. 4. f. 19
  - 1 Deo-dictum: non est ad vsus hymanos
 inuocandum. f. 13. q. 8. n. 17. f. 305.
  - 4 Quod semel Deo consecratum est, non
 potest ultra restitui. f. 6. q. 5. n. 3. in fin. f. 72.
  - 3 Qui timet Deum, faciet bona. f. 5. q. 6. n. 3.
 fol. 87.
- Diabolus**
- 2 Diabolus est pariter audiendus in iustis
 suis, nec potest in deusibus puniri. tr. 19. q. 1.
 n. 1. fol. 90.
- Diaconus**
- 1 Diaconis & Clerici feluatici, non suos idem,
 quod Clerici coniungant. f. 6. q. 19. o. 1. f. 64.
- Dicere. Dictum**
- 3 Dicere, fidelis anima, & c. spectat ad digni-
 tatem, & non ad officium. f. 6. q. 30. n. 5. f. 138.
  - 4 Diffum vnus, diffum nullius. tr. 12. q. 37.
 n. 1. f. 186.
- Dictio**
- 2 Diffio illa, absque alia declaratione, vel
 absque vlla sententia, quid importat? tr. 4. q.
 27. n. 4. f. 64. & 4. q. 2. q. 1. n. 1. q. f. 28.
  - 3 Diffio, Alius, similitudinem deuotus, & est
 repetitiua similium. f. 8. q. 6. n. 4. f. 139.
  - 4 Diffio, Aut, de sui natura, est exponi alter-
 natim, & est dissimilina. & ad verificatio-
 nem illius sufficit, alteram partem esse ve-
 ram. ibid.
  - 5 Diffio, commodè, competenter, & absq;
 penuria, quid importat? tr. 2. q. 18. n. 1. et
 2. fol. 38.
  - 6 Diffio, Et, non semper est copula inter di-
 uersa, sed interdum ponitur pro seu, & 4. q.
 11. n. 2. fol. 57.
  - 7 Diffio, Et denotat aequalitatem terminorum
 in copulatis. f. 4. q. 39. n. 13. f. 8.
  - 8 Diffio, Et regulariter est conuulsiua, & co-
 pulatiua. f. 12. q. 19. o. 2. f. 132.
  - 9 Diffio, etiam, non est copulatiua tantum,
 sed exteosiua, & ampliatiua. f. 5. q. 25. n. 6.
 fol. 81.
  - 10 Diffio, etiam, in indite casum magis dubita-
 bilem. f. 2. q. 13. n. 8. f. 32.
  - 11 Diffio, horum, ex vi vocabuli referunt ad
 singula prædictorum. f. 6. q. 11. n. 3. f. 111.
  - 12 Diffio, manifestum sit, & diffio, sufficit
 aperte constare, exigit euidentiam, & noto-
 rietatem facti. f. 4. q. 7. n. 8. f. 57.
  - 13 Diffio, modeste, & religiose, quid signifi-
 cat? f. 15. q. 12. n. 9. f. 382.
  - 14 Diffio (per) aduersa temporis, ostendit de
 sua natura, quod tempus, cui adiungitur, de-
 bet esse continuum. f. 9. q. 3. n. 4. f. 130.
  - 15 Diffio (pro) denotat causam immediatam, &
 importat causam finalem, interdum causam
 impulsivam, & sæpe lapsus appretiationem.
 f. 14. q. 11. n. 19. f. 23.

I N D E X

- 3 *Diſſe*, prout, non inducit conditionem, ſed cauſam & idem ſignificat, quod quia. t. 7. q. 6. n. 6. f. 142.
- 4 *Diſſio*, quoquo modo, eſt vniuerſalis, & continet omnes modos; etiam improprios. tr. 12. q. 38. n. 4. f. 185.
- 3 *Diſſio*, quoicunque, nihil excludit; immo augeſt in materia ſanorabili, & in materia odioſa reſtringit. t. 7. q. 13. n. 6. f. 145.
- 4 *Diſſio*, ſed, eſt coniunctio diſcretiua ſine aduerſatiua. t. 13. q. 5. n. 3. f. 190.
- 4 *Diſſio* illa, v. in *Scriptura Sacra*, peccatum mortale ſignificat. tr. 1. q. 10. n. 7. in fin. fol. 9.
- 4 *Diſſiones*, niſi, et tantum; ſunt taxatiua, & nullam admittunt ampliationem. t. 12. q. 13. n. 5. f. 180.
- 4 *Diſſiones* ha (quoque, & antea) dicuntur coniunctionem ad praecedentia. tr. 7. q. 6. n. 2. fol. 97.
- 3 *Diſſiones* privilegiorum ſunt multa, qua ſeriatim explicantur in *trall.* 10. de diſſionibus. f. 111.
- Dies.
- 3 *Dies* praſcripta ad eligendum, poteſt mutari in praecedentem. t. 3. q. 6. n. 3. f. 47.
- 4 *Dies termini*, non computatur in termino. t. 9. q. 4. n. 3. f. 131.
- 4 *Dies capta*, in ſanorabilibus habetur pro completa. t. 9. q. 5. n. 8. f. 132.
- 3 *Dies feſti*, quos in *Viceſſi* ſua ſeruandos *Episcopos* praecepit, ab *Exemptis*, omnibus etiam *Regularibus* ſeruentur. t. 11. q. 16. n. 45. f. 130.
- Dieta.
- 3 *Dieta* ſe extendit ad ſexaginta milliaria. t. 17. q. 9. n. 11. f. 403.
- 3 *Dieta* extenditur ad iter vnius d. ei. t. 4. q. 5. n. 3. f. 60.
- Diffamans
- 3 *Diffamans* ſeipſum, ineptumque efficiens ad obtinendum officium, vel ad miniſtrandum, vel bonum aliud temporale, ob quod damniſcantur perſona tertia, quibus eius opera erat neceſſaria, peccat mortaliter contra charitatem. t. 1. q. 33. n. 11. f. 32.
- Differentia.
- 4 *Differentia ſpecifica* in moralibus deſumitur ex ſue. t. 10. q. 37. n. 2. f. 154.
- 4 *Differentia ſecundum magis*, & minus non mutat ſpeciem. t. 11. q. 3. n. 4. f. 157.
- Diffinitio
- 2 Contra inauditam partem, nihil poteſt reſte in iudicio diſſini. t. 13. q. 5. n. 6. f. 280.
- Diffinitio
- 3 *Diffinitio*, ſeu *Electio* Capituli Generalis in Congregatione electus, a quibus debet habere literas teſtimoniales. t. 5. q. 43. n. 4. f. 121.
- 3 *Diffinitio* in Provinciali electus, & non confirmatus, cenſetur ſuperſtes. t. 5. q. 43. n. 3. f. 122.
- 3 *Diffinitio* electus in Capitulo, loco *Diffinitio* electus in Provinciali, an ſuſtineatur? t. 5. q. 43. f. 122.
- 3 *Diffinitio* electus in Provinciali, per ſola electionem, nullum ius acquirit ad Provincialatum. *ibid.* n. 1.
- 3 *Diffinitores* quomodo eligendi. t. 1. q. 3. n. 5. fol. 5.
- 3 *Diffinitores* Capituli Provincialis, & Generalis, in Provincia Calabria eliguntur vtiſſimi. t. 1. q. 3. n. 4. f. 38.
- 3 *Diffinitores* ex publico officio, quod exerceſt, tenentur Generalem eligere, & providere communij bono totius Religionis. t. 4. q. 20. n. 2. fol. 65.
- 3 *Diffinitores* Capituli Generalis, in Domin. Femil. debet eligi a maiori parte Vocatum, per modum ſerunij, ſecundu formam Canonica. t. 5. q. 42. n. 1. f. 111.
- 3 *Diffinitores*, quando eliguntur per nationes? t. 6. q. 26. n. 5. f. 137.
- 3 *Diffinitores* Capituli Provincialis, in Ordine Praedie a quibus ſunt eligendi, & quomodo, & in qua directio. q. 29. n. 1. & ſeq. f. 137.
- 3 *Diffinitores* praediſti, debent emendare exceſſum Provincialis. *ibid.* n. 3.
- 3 *Diffinitores* Capituli Generalis, an vtileant abſolvere Magiſtrum Ordinis ab Officio. tr. 12. q. 10. n. 1. & ſeq. f. 205.
- 3 *Diffinitorum* quis, ſi fuerit electus in Provinciali, & confirmatus, an remaneat *Diffinitor* ad diſſiniendum in Capitulo Generali? t. 5. q. 42. n. 7. f. 122.
- Dignitas.
- 3 *Dignior*, & viriſſor eſt ceteris praferendus, ad conſequendum beneficia Eccleſiaſtica. t. 4. q. 25. n. 3. f. 68.
- 2 *Dignitas*, Perſonatus, & Officium, quid ſint & an differant. t. 7. q. 7. f. 105.
- 3 *Dignitas*, an debet eſſe perpetua? t. 9. q. 4. n. 8. f. 162.
- 4 *Dignitas* eſt cum adminiſtratione rerum Eccleſiaſticarum, & cum honore, & iuriſdictione ſuper omnes alios. t. 5. q. 8. n. 3. f. 70.
- 3 *Dignitates*, & gradus quieſcunt, & ſuſpenduntur in Novitatu anno. tr. 5. q. 55. n. 4. fol. 98.
- 3 *Dignitates* poſſunt renunciari. t. 7. q. 17. n. 1. fol. 147.
- 3 *Dignitates* Regularium, an comprehendantur ſub nomine Beneficij Eccleſiaſtici? vide per appellationem beneficij Eccleſ.
- 2 *Dignitatum* nomine, qua officia veniunt? t. 15. q. 26. n. 1. f. 394.
- 3 *Dignus*, in praſentia minus digni, et dignior in praſentia digni habet ius ad petendum beneficium ad concurrendum cum praecedentibus. t. 1. q. 23. n. 7. f. 37.
- 3 *Dignus* ad paſſum eligendum, quis cenſetur? t. 4. q. 26. n. 9. f. 70.

I N D E X

- 3 Dignus ad eligendum passus, quis sit in Dominicana Familia. 4. q. 17. n. 11. f. 72.
- 3 Digni eligendi sunt in Prelatis, & praesentantur indigni, & digniores minus digni. 1. q. 11. n. 10. f. 13.
- Dilectio
- 4 Dilectio Dei super omnia, excludit peccatum mortale. 1. q. 9. n. 18. f. 8.
- Diacochs
- 3 Aliud est, esse nullius Diaconus, & aliud est, esse in Diaconia, vel de Diaconia alterius. 1. 10. q. 4. n. 5. f. 177.
- Diploma
- 4 Diploma odiosum non extenditur ad Nominatos. 6. q. 38. n. 2. & 3. f. 74.
- Discipulus
- 2 Discipulus ad Contentum sine licentia Praelati, dat in excommunicationem, & committit adum Apostasiam. 6. q. 11. n. 3. f. 111.
- 2 Discipulus ad Monasterio, sine licentia Praelati, & sine habitu propria Religionis, eum animo tamen reuerendi in illam, non est proprie apostata de Religione. 16. q. 2. n. 4. f. 107. Sed quid cum habitu, sed sine animo amplius reuerendi. ibid. n. 5. f. 108.
- Discipulus
- 4 Discipuli regulariter assimilantur eorum Magistris. 1. q. 10. n. 10. f. 9.
- Discursus
- 2 Discursus Religiosorum multis modis prohibetur. 7. q. 3. n. 6. f. 125.
- Dispensatio
- 1 Dispensandi iusta causa semper praesumitur in Principe dispensante. 1. q. 4. n. 7. f. 54. & 1. 3. q. 3. n. 3. f. 15. multo magis in Papa. 1. p. 1. q. 27. n. 7. f. 81.
- 3 Dispensandi potestas, an sit lata interpretanda, vide ver. potestas.
- 2 Dispensare in his, quae sunt de iure divino, an sit licitum. 1. q. 2. n. 7. f. 8.
- 2 Dispensare super omni irregularitate, spectat ad Praelatum. Vid. ver. Praelatus.
- 1 Dispensatio est duplex, tacita, vel expressa. 1. q. 8. n. 8. f. 9.
- 1 Dispensatio, quando censetur facta, etiam si non exprimitur. 1. q. 2. n. 8. f. 9.
- 1 Dispensatio regulariter fit in secreto sigillo, confessionis, non autem in foro, vel in placitis. 1. q. 7. n. 2. f. 142.
- 2 Dispensatio non exigit aliquam petitionem, nec contritionem, aut humilationem dispensandorum, nec ut fiat in confessione sacramentali. 1. q. 3. n. 1. f. 66.
- 3 Dispensatio est stricti iuris. 1. q. 18. n. 2. f. 8. & 3. p. 1. q. 5. f. 89. & non excedit casus expressos. 1. q. 2. n. 4. f. 105. & p. 1. q. 6. n. 1. f. 94.
- 3 Dispensatio vocis, ex qua est de iure animo nequit fieri sine iusta causa. 1. q. 25. n. 5. fol. 82.
- 3 Dispensatio, & absolutio generalis, data a Praeside Capituli, an prosit absentibus extra Capitulum. 4. q. 7. n. 10. f. 85.
- 3 Dispensatio non potest dici actus iustitiae, secundum ius. 1. q. 45. n. 10. f. 84.
- 3 Dispensatio quid sit, & an possit fieri sine iusta causa, & quando sit illa. 1. q. 27. fol. 103. & 1. 1. q. 1. n. 1. f. 107.
- 3 Dispensatio illegitimorum, ad hoc, ut valeat, multa exigit. 1. q. 18. n. 1. & seq. f. 105.
- 3 Dispensatio habita cum illegitimis per verba generalia, an sit valida. ibid. n. 1.
- 3 Dispensatio subreptitia, quando dicitur. 1. q. 18. n. 4. f. 105.
- 3 Dispensatio illegitimorum, tanto difficilius, quanto eorum origo est turpior. ibid.
- 3 Dispensatio est iuris communis relaxatio, qua nequit fieri, sine causa cognitionis. 1. q. 28. n. 1. in pa. f. 105.
- 3 Dispensatio habenda cum incestuosus in quarto gradu, minore causa indiget. ibid. n. 7.
- 3 Dispensatio non habet determinatam formam. 1. q. 30. n. 3. f. 107.
- 3 Dispensatio, interdum est potius declaratio, quam gratiosa dispensatio. 1. q. 38. n. 4. fol. 117.
- 3 Dispensatio est iuris relaxatio, seu vulnus iuris. 1. 1. q. 1. n. 1. f. 18.
- 3 Dispensatio duo copulatae petit, & exigit. ibid. n. 2.
- 3 Dispensatio sine causa, est potius dispensatio, quam dispensatio. 1. 1. q. 7. n. 1. f. 191.
- 4 Dispensationes, factae a Praelato nulliter Professus, sunt nulla. 1. q. 10. n. 10. f. 121.
- 1 Dispensatus sine iusta causa, male facit, si tali dispensatione utatur. 1. q. 4. n. 7. f. 54.
- 3 Dispensatus in uno, non dicitur dispensatus in alio. 1. q. 8. n. 5. f. 89.
- Dispositio
- 1 Dispositio specialis posterior, renocat prior sibi contrariam. 1. 1. q. 18. n. 1. f. 149.
- 2 Dispositio loquens de Monacho, habet locum etiam in Moniali, nisi repugnet qualitas sexus. 1. q. 28. n. 1. f. 83.
- 2 Dispositio facta de bonis, ante Monachationem, valet, & tenet, si alius erat habitus ad disponendum ante ingressum. 1. 1. q. 6. n. 3. fol. 113.
- 2 Dispositio contra Religionem, censetur esse contra favorem publicum. 1. 1. q. 19. n. 7. fol. 118.
- 2 Dispositio expressa testatoris, ubi tollitur per praesumptionem. 1. 1. q. 49. n. 6. f. 211.
- 2 Dispositio omnis intelligitur iuxta substantiam materiam, id est ut conveniat naturae, aut qui celebratur. 1. 1. q. 29. n. 1. f. 248.
- 2 Dispositio illa dicitur facta concorditer in Collegio, vel in Universitate, quae fuit facta antipriviliter, nomine discrepante. 1. 1. q. 25. n. 2. q. 329.

I N D E X

1. *Dispositio hominis facit cessare dispositionem legis.* 4. 1. 4. q. 66. n. 1. f. 356.

3. *Dispositio facta tempore inhabili, potest subsistere, si conferatur in tempus habile.* 2. 3. 4. 3. n. 4. f. 16.

4. *Dispositio ad Religionem, quomodo est acquirenda.* 1. 1. q. 9. n. 1. 4. in fin. f. 8.

4. *Dispositio pura, potest resolui in conditionalem.* 2. 6. q. 1. n. 6. & seq. f. 76.

4. *Dispositio Conc. Trid. an comprehendat donationes, & dispositiones Novitiorum, qui excedunt sexdecim annos.* 1. 7. q. 6. n. 1. f. 97.

4. *Dispositio Concil. Trid. an habeat locum in Novitijs Societatis Iesu?* 1. 7. q. 19. n. 1. & seq. f. 101.

4. *Dispositio Conc. Trid. cap. 16. de Regul. sess. 25. an comprehendat illum etiam, qui habuit animum ingrediendi Religionem, & adhuc in saeculo existit?* 1. 7. q. 20. n. 1. & seq. fol. 102.

4. *Dispositio conditionalis, non existit, si conditione, nihil operatur.* 1. 11. q. 19. n. 1. f. 169.

4. *A verbis dispositionis recedendum non est.* 1. 7. q. 20. n. 2. f. 102.

Dispositum.

4. *Dispositum in uno correlativorum, censetur dispositum in alio.* 1. 5. q. 17. n. 1. f. 73. & 1. 11. q. 9. n. 7. f. 160.

Districtus.

2. *Districtus Urbis Romanae, in illo tempore se extendebat ad quadraginta miliaria, hodie vero ad decem milli.* 2. 1. 6. q. 23. n. 6. f. 120.

Diversum.

4. *Duo diversa non possunt facere unum totum.* 1. 9. q. 8. n. 4. f. 133.

Divinum.

3. *Divinum propositum ob lesionem Monasterij non debet retardari, nec impediri.* 1. 5. q. 20. n. 8. f. 79.

2. *Divini, & pij officij nomine, quid intelligatur?* Vide ver. officiorum divinatorum nomine.

2. *Divina officia in Ordine Prædicatorum, interdum celebrantur in Sacrificiis.* 1. 4. q. 12. n. 3. fol. 17.

1. *Divinorum auditio, & Sacramentorum perceptio, Populo competit, nec nisi.* 7. q. 18. n. 2. in fin. f. 68.

Divisio.

3. *Ad primam rerum divisionem subsequuta sunt alia multa, de iure civili, & positivo.* 1. 8. q. 13. n. 5. fol. 157.

Diuurnitas.

2. *Diuurnitas non est circumstantia trahens in aliam speciem, nec frequentia, vel assiduitas, nisi forte per accidens ex aliquo superuenienti.* 2. 15. q. 20. n. 29. f. 391.

Doctor.

3. *Doctor in Saeculo si sit Clericus, & sedens in Choro, non praefertur ceteris.* 1. 1. 1. 1. 1. 1.

doctoratus. 1. 5. q. 7. n. 4. f. 88.

3. *Doctorem multitudo non nocet, si absque iure, & ratione loquantur, nec ipsorum opinio potest dici probabilis, nisi constet de probabili fundamento.* 1. 4. q. 45. n. 18. f. 84.

Dolus.

2. *Dolus, & fraus, nemini potest patrocinari.* 2. 8. q. 56. n. 2. f. 167. & 4. p. 2. 3. q. 9. n. 7. in fin. fol. 39.

4. *Dolus, & error, an irritet matrimonium.* 2. 1. 2. q. 12. n. 6. f. 162.

3. *Qui non facit, quod de iure facere tenetur, praesumitur dolosus, & fraudulentus.* 2. 4. q. 28. n. 1. f. 72.

Domicilium.

1. *Domicilium quid sit, & quando dicatur contrahant.* 1. 1. q. 5. n. 4. f. 5.

1. *Domicilium duplex, an quis possit habere?* 2. ibid. n. 6.

1. *Domicilium originis, & domicilium habitationis, an sit idem?* ibid.

2. *Domicilium originis est immutabile.* 2. 8. q. 3. n. 2. f. 55. & 157. q. 34. n. 3.

2. *Domicilium questum per Abbatiam, Monachatum, Beneficium, & similia, non datur, nisi quando fuerit Abbas, vel Monachus, aut Beneficiarius.* ibid. n. 2.

4. *Domicilium multis modis contrahitur.* 1. 6. q. 1. n. 1. & seq. f. 76.

4. *Domicilium habitationis magis attendendum est, quam illud originis.* 1. 6. q. 25. n. 7. fol. 89.

4. *Domicilium transferens, censetur oriundus, vel concivis per adoptionem factus.* 1. 13. q. 15. n. 5. in fin. f. 198.

1. *Quis habians in duobus locis pro aequali tempore, cum animo ibi habitandi perpetuo, an dicatur habere duo domicilia?* 1. 1. q. 5. n. 6. fol. 5.

1. *Qui alio accedit, animo habitandi pro maiori parte anni, vel ad tempus indifferens, statim fit Parochianus illius Ecclesiae Locique ad Sacramenta necessaria in ea Parochia percipienda.* 1. 1. q. 5. n. 10. f. 5.

4. *Vnusquisque tenetur stare legibus Locique, in quo reperitur, vel ad quem transiit ad domicilium.* 1. 13. q. 15. n. 5. f. 198.

Dominatio.

3. *Dominatio, & Dominatus an differat a Dominio?* 8. q. 1. n. 4. & seq. f. 149.

Dominicanus.

2. *Dominicanus transiens in aliam Religionem, si deinde revertatur ad primam, non recuperat iura primaria.* 5. q. 2. n. 11. f. 98.

2. *Dominicanus Apostata, de iure speciali est ipso facto excommunicatus.* 1. 6. q. 14. n. 4. fol. 113.

3. *Dominicanus testatur ad Constitutiones Ordinis Prædicatorum, non secundum quod hodie hic, vel ibi servatur.* 1. 1. 2. q. 7. n. 4. fol. 104.

1. Do.

IX NM DE EX XI

- 1 Dominici tenentur observare leges & consuetudines Conventuum ad quas deducuntur. l. q. 3. n. 1. & seq. 5.
- 2 Dominici transgressores suarum Constitutionum dant in penas praevis, sine statu culpae. l. q. 3. n. 2. f. 29.
- 3 Dominici peccata solent venialiter non subeundo penam taxatam in eorum Constitutionibus. l. q. 3. n. 13. f. 32.
- 4 Dominici non subduntur penis absolutionis ab officio, prinationis vocis astricti, vel postulae, gravioris culpe, & alia maiori, etiam si ipso facto sint incurrenda a re declaratoria Indicii, exceptis tamen casibus. l. q. 3. n. 1. f. 32.
- 5 Dominici possunt voti, & sui privilegii Mendicantium, & non Mendicantium, non dum coequestratum etiam, & in futurum concedendis. l. q. 5. n. 1. f. 76.
- 6 Dominici excommunicantur, si fiant Doctores in Sac. Theologia extra Capitulum Generale. l. q. 11. n. 1. f. 82.
- 7 Dominici non habent vocem doctrinam in Capitulo, nisi fuerint Sacerdotes. l. q. 16. n. 1. f. 117.
- 8 Dominici non possunt renuciare Privilegiis sui Ordinis. l. 12. q. 4. n. 10. f. 137.
- 9 Dominici veniunt adfocare prope Monasteria Fratrum Minorum. l. 1. q. 36. n. 6. fol. 17. & maxime infra spatium centum quadraginta canarum. l. 2. q. 2. n. 2. f. 35.
- 10 Dominici in Terre Balnearia Superioris Calabriae, habent Iurisdictionem Episcopalem super Laicos, & Clericos, sed non extenget Pontificalia. l. 1. q. 40. n. 1. f. 36.
- 11 Dominici Civitatis Styli Superioris Calabriae, aedificaverunt suum Monasterium cum quibusdam parvis, nimirum praeiudicialibus Nobis, & Loci Ordinariis. l. q. 47. n. 1. f. 38.
- 12 Dominici, si dormiant sine scapulari, non peccant. l. 7. q. 10. n. 7. f. 111.
- 13 Dominici transgressores suarum Constitutionum, votis excois, deducto contemptu, & scandalo non peccant, nec quiddam venialiter. l. 6. q. 10. n. 8. f. 112.
- 14 Dominici ex multis privilegiis, prohibentur appellare a correctione quacunque. l. 10. q. 30. n. 1. f. 197.
- 15 Dominici Pralati in puniendis delictis subditorum non tenentur sequi suavitates, & apices Iuris ibid. n. a.
- 16 Dominici nequeunt appellare ab absolute facta, vel facienda ab officio, etiam praesente gravaminis, necdum ex vi Constitutionis, verum etiam ex approbatione, & confirmatione Primi. l. 1. Rom. Pont. l. 10. q. 30. n. 4. f. 198.
- 17 Dominici, professi, usque ad mortem veniunt vivere secundum Leges, Constitutiones, & Statuta dicti Ordinis. l. 10. q. 32. n. 1. fol. 199.
- 18 Dominici, etiam, ut velle appellationibus reculant, non sicut de iure natura. ib. n. 2.
- 19 Dominici possunt appellare ab omnibus iustis gravaminibus, intra tenore Ordinis, ac gradum, & maxime a subditis, medio processu. l. 10. q. 32. n. 4. f. 200.
- 20 Dominici, quo ordine tenentur quarantam proponere. l. 10. q. 33. n. 1. f. 200.
- 21 Dominici nequeunt appellare ab Tribus, nalis Laicalis, & Ecclesiastica, & signanter ad Cameram Apostolicam. l. 10. q. 33. n. 14. f. 202.
- 22 Dominici recusantes eorum Iudices Superiores, puniuntur. l. 10. q. 37. n. 3. f. 203.
- 23 Dominici non possunt excludi a quacunque electione praeiux alicuius criminis, vel delicti, nisi sententia sit condemnatoria, & per sententiam vocis prinati. l. 10. q. 40. n. 3. fol. 205.
- 24 Dominici prohibentur ex speciali iure, appellare ab absolute officij Prioratus, Provincialis, & similium. l. 1. q. 41. n. 4. fol. 206.
- 25 Dominici appellantes extra Ordinem, sunt ipso facto excommunicati. l. 1. q. 41. n. 1. fol. 207.
- 26 Dominici possunt accipere ex testamento, & perpetuo retinere. l. 11. q. 47. per totum. fol. 233.
- 27 Dominici, ad Praetorem electi, ex vi electionis, nullum ius habent, nec in re, nec ad rem. l. 1. q. 2. n. 29. in fin. f. 242.
- 28 Dominici soli possunt, infra Octavam Corporis Christi, extra ambitum Monasterij, facere Processiones, absque licentia Episcopi, & qua de causat. l. 17. q. 8. per totum. f. 301.
- 29 Dominici, ex speciali Privilegio, unum possunt eligere, & plures postulare, & confirmari potest, quem malueris confirmare, omisso electo. l. 7. q. 10. n. 8. f. 144.
- 30 Dominici habent Privilegium circa materiam electionis facta de Provinciali, vel Priori, si contingat, ex aliqua causa non confirmari. l. 7. q. 12. n. 4. f. 144.
- 31 Dominici habent facultatem dispensandi in omni irregularitate, & homicidio, etiam voluntario, & membrorum obrucatione, dummodo crimen non sit notorium. l. 11. q. 9. n. 5. f. 192.
- 32 Dominici reformati, qui nam sint? l. 2. q. 14. n. 1. f. 32.
- 33 Dominici, ex speciali Privilegio possunt Hetericos ad professionem assumere. l. 3. q. 24. n. 6. f. 14.

Dominicus

Sanctus Pater, & Patriarcha Dominicus in desse septem consumpsit annos in euerendis Hareticis Albigenisibus. l. 13. q. 82. n. 6. fol. 302.

Sanctus Dominicus scripsit, Deo dillante, quem.

quendam pignus tractatum, de Corpore Christi, in Hostia Sacramentaliter habetur. Ibid. n. 6. in fin.

2 Patriarcha S. Dominicus est Protector totius Regni Neapolitani. l. 1. p. 44. sub n. 4. fol. 423.

4 S. Dominicus instituit ipsi Ordinem. l. 6. p. 5. n. 1. f. 2. 8.

2 Dominicus de Marina, Archiepiscopus Aven. laudatur. l. 10. q. 3. sub. f. 101. & 3. p. 1. q. 4. n. 1. f. 81.

Dominium

1 Dominium non transfertur per contrarium, ipso iure nullum. l. 1. q. 27. n. 4. f. 25.

1 Dominium non transfertur, licet vis, & motus. n. 1. q. 2. f. 4.

1 Dominium prescriptione acquisitum, non est dominium si illud sit verum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 4.

2 Dominium est ample facultas disponendi de rebus. l. 1. q. 1. n. 1. f. 16.

2 Dominium omnium bonorum donatorum, Episcoporum, & Ordinum, & Monachorum, & pauperum domini, quoniam soli Deo, & Domino nostro Iesu Christo, cuique Prærogative Domini Papa. l. 1. q. 1. n. 1. fol. 10.

2 Dominium rerum Ecclesiasticarum reperitur in Christo, seu Iesu Christo, in ista quibus bona Ecclesie habentur. l. 1. q. 1. n. 1. f. 33.

2 Dominium res proprias quidem per Principem veli potest, nisi sit de publicis, & communis utilitate. l. 1. q. 1. n. 1. f. 36.

3 Dominium, an sit vocabulum latinum, vel barbarum. l. 1. q. 1. f. 39.

3 Dominium sit illud, & proprium sumptum, quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium herile, seu dominium, quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium tyrannicum, quando dicitur. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium aliud naturale, & aliud Civile, & quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium Civile est duplex, aliud Saculare, & aliud Ecclesiasticum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium subdividitur in directum, utile, & mixtum. ibid. n. 5.

3 Quis potest habere usum olorum, & storum Pomarii. non autem dominium. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium est duplex, nempe habitatio, & auctoritas, & quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium, an possit a venditore in emptorem transferri sine traditione. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium acquisitum duplici modo, nempe

per iura, & per gentium, & aliud, & quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium habere, & illud committere, & quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium Regium, quid habet exheredare, & quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium est duplex, nempe Civile, & Saculare, & quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominium, quoniam tempore, & iure sit in- troduit, & multiplicitas. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominia sunt a Deo immediate, per naturam operantem. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

3 Dominia, quoniam ad substantiam, intro- ducuntur iure divini. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

Dominium

2 Dominus potest capere servum, fugientem, ubicunque illum invenit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Dominus potest accusari a servis, & inveni- pari a subditis, sine sui licentia. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Dominus potest facere de re sua quidquid voluerit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Dominus servum fugientem, propriam au- thoritate in domum reducit, & punit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Dominus tenetur de servi delicto, nisi si- nihil ad eum pertinet, & se ignorare, vel contradicente id factum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Dominus potest libere disponere de quali- tate, & substantia servorum servum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Dominus potest revocare vota sui servi. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Piusquisque est servus rerum dominus, moderator, & arbiter. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

Donus

2 Donus Nonitorum, ex speciali diplomate designantur in Ordine Predicatorum, ad stabilendum de cetero Professiones Novitiorum dicti Ordinis. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut sit valida, efficax, & ir- revocabilis, oportet, ut sit nota ipsi donato- rio. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut censetur remuneratio, satis est, quod probetur, merita potest- fuisse. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio facta absque insinuatione ultra quingentes arden, in excessum canonis vicia- tur, & remanet firma, quod servum de in- re permissum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio sine acceptatione Prælati Eccle- sia, sit de iure Ecclesia. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

Donatio

2 Donatio ad hoc, ut sit valida, efficax, & ir- revocabilis, oportet, ut sit nota ipsi donato- rio. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut censetur remuneratio, satis est, quod probetur, merita potest- fuisse. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio facta absque insinuatione ultra quingentes arden, in excessum canonis vicia- tur, & remanet firma, quod servum de in- re permissum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio sine acceptatione Prælati Eccle- sia, sit de iure Ecclesia. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut sit valida, efficax, & ir- revocabilis, oportet, ut sit nota ipsi donato- rio. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut censetur remuneratio, satis est, quod probetur, merita potest- fuisse. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio facta absque insinuatione ultra quingentes arden, in excessum canonis vicia- tur, & remanet firma, quod servum de in- re permissum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio sine acceptatione Prælati Eccle- sia, sit de iure Ecclesia. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut sit valida, efficax, & ir- revocabilis, oportet, ut sit nota ipsi donato- rio. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut censetur remuneratio, satis est, quod probetur, merita potest- fuisse. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio facta absque insinuatione ultra quingentes arden, in excessum canonis vicia- tur, & remanet firma, quod servum de in- re permissum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio sine acceptatione Prælati Eccle- sia, sit de iure Ecclesia. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut sit valida, efficax, & ir- revocabilis, oportet, ut sit nota ipsi donato- rio. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio ad hoc, ut censetur remuneratio, satis est, quod probetur, merita potest- fuisse. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

2 Donatio facta absque insinuatione ultra quingentes arden, in excessum canonis vicia- tur, & remanet firma, quod servum de in- re permissum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 40.

I N D E X

- 2 Donatio, ob causam remunerationis non comprehenditur in Bulla de largitione munerum l. 15. q. 3. f. 372.
- 2 Donatio gratiosa illa dicitur, qua fit ex mera liberalitate. ibid. n. 1.
- 2 Donatio antidotalis, sed remuneratoria, quid sit? ibid. n. 2.
- 2 Donatio antidotalis debetur hominibus de iure natura. l. 15. q. 8. n. 10. f. 380.
- 3 Donatio semel recepta à Donatario, non potest amplius renouari. l. 4. q. 3. n. 1. f. 63.
- 4 Donatio, quid sit, & unde dicatur? l. 7. q. 1. n. 1. & seq. f. 35.
- 4 Donatio, ut valeat, quin? exigit. ibid. n. 5.
- 4 Donatio quocumplex sit? l. 7. q. 2. n. 1. & seq. fol. 95.
- 4 Donatio causa mortis, quid sit, & quomodo distinguatur à donatione inter vivos? l. 7. q. 2. n. 1. & seq. f. 96.
- 4 Donatio remuneratoria Nonitij, an comprehendatur sub dispositione Conc. Trid. l. 1. 7. q. 14. n. 1. f. 99.
- 4 Donatio modica bonorum Nonitij, an comprehendatur sub d. forma Conc. Trid. l. 7. q. 15. n. 1. f. 92.
- 4 Donatio, & renunciatio Nonitij, facta iuxta Conc. Trid. an corruat, stante nullitate professionis, & an ratificata professione celsatur valida? l. 7. q. 21. n. 1. f. 103.
- 4 Donatio causa mortis non trasfert bona donantis, nec quòd possessionem, nec quòd dominium, nisi morte sequuta. l. 7. q. 21. n. 5. in fin. f. 103.
- 4 Donatio bonorum est accessoria ad obligationem personae Nonitij. l. 7. q. 21. n. 7. f. 104.
- 4 Donatio Nonitij facta cum solemnitate Concilij, id an valeat, si donator ante Professionem fiat Episcopus? l. 7. q. 22. n. 1. f. 104.
- 4 Donatio facta Monasterio ante ingressum, si post ingressum Nonitius recedat, an valeat? l. 7. q. 22. n. 1. f. 104.
- 4 Donatio facta per Nonitium iuxta Concilij Trid. si contingat, Nonitium mori ante Professionem, an sit valida? l. 7. q. 24. n. 1. f. 104.
- 4 Donatio causa mortis non est publici iuris. l. 7. q. 31. n. 7. f. 107.
- 4 Donatio facta à Nonitio, iuxta dispositionem Conc. Trid. an possit, fieri, & testamentum, ante professionem ab eodem renouari? l. 7. q. 34. n. 1. f. 108.
- 4 Donatio, quando intelligitur plene facta, & cum effectu? tr. 13. q. 2. n. 5. f. 189.
- 4 Donatio simplex bonorum facta Monasterio, non comprehendit suum. tr. 13. q. 3. n. 1. fol. 190.
- 4 Donatio à Patre facta, ob superuenientiam filiorum renouatur. l. 13. q. 3. n. 1. f. 194.
- 4 Donatio facta Ecclesiae, an renouetur in totum, ob superuenientiam filiorum? ibid. n. 5. fol. 194.
- 4 Donatio facta filio de omnibus bonis, si nascantur alij filij, renouatur, usque ad legitimam. ibid. n. 6.
- 4 Donatio pro male ablatis, non est donatio, sed rei debite restitutio. l. 13. q. 8. n. 23. f. 195.
- 4 Donatio inofficiosa Patri non renouatur, nec rescinditur, nisi post mortem eiusdem. tr. 13. q. 9. n. 1. fol. 195.
- 4 Donatio causa mortis, morte non sequuta, potest renouari. tr. 13. q. 12. n. 2. in fin. f. 197.
- 4 Donatio irrenouabilis aequipollet Professioni. tr. 13. q. 21. n. 5. in fin. f. 200.
- 2 Donatione facta alicui de mille, ea conditione adiecta, quòd si Donatarius absque liberis decesserit, succedat in donatione Titius; verum valeat in morte disponere de ducatis biscentium, & facto casu, quòd sit mortuus, absque liberis, nulla facta dispositione de ducis ducatis ducentis, an in tota donatione succedat Titius, vel in illor ducentos, de quibus poterat Donatarius disponere, succedant eius venientes ab intestato. tr. 11. q. 20. n. 1. f. 222.
- 4 Donationes, & Renunciationes Nonitiorum Societatis Iesù, si post primum Nonitiatum annum fiant in fauorem Societatis, & accedat, post donationes Donatores à Societate dimitti, adhuc remaneant valide, & in suo robore. nec quidquam de datis abentibus, restituendum est? l. 7. q. 19. n. 6. 7. & seq. f. 102.

Donum

- 3 Donum Dei, nequit estimari aliquo pretio. l. 1. q. 21. n. 3. f. 22.
- 2 Dona fieri possunt à Regularibus multiplici causa? tr. 15. q. 12. n. 3. fol. 381.
- 4 Dona Sancti Spiritus dispensantur ex voluntate, & gratia Dei. tr. 17. q. 2. n. 2. in fin. fol. 68.

Dote

- 2 Dote Monialis tradita Monasterio, vicem gerit dotis tradita marito ad sustinenda matrimonij onera. tr. 5. q. 58. n. 6. f. 102.
- 2 Dote restituitur, marito mortuo. tr. 5. q. 58. n. 6. fol. 100.
- 2 Dote succedit loco legitima. tr. 11. q. 13. n. 2. fol. 217.
- 4 Dote Puella, quae per dolum, & circumuentionem, ad profectum fuit indulta, an debeat Monasterio? l. 11. q. 44. n. 1. f. 175.
- 4 Dotis Puellarum intrantium Religionem, si ante Professionem moriantur, an acquirantur Monasterio? l. 7. q. 25. n. 1. f. 104.

Dubitare, Dubium

- 1 Dubitare ille dicitur, cuius animus ad diuersa se applicat, & neutrum eligit. tr. 8. q. 2. n. 2. fol. 90.
- 1 Dubium est quaedam hesitatio intellectus inter utramque partem contradictionis. l. 8. q. 2. n. 2. fol. 90.
- 1 Dubia Iuris, interpretanda sunt à Principe,

I N D E X

- 1.8.q.1.n.6 fol.89. Verum, si periculum sit in
morn, nec pateat aditus, vel non sit securus
accessus, pro conscientiarum serenitate, &
serupulorum quiete, recurrendum est ad bo-
mines litteratos ibid.n.7.
- 1 Dubitatio Regula, quam Privilegiarum in
beneficium subditorum sunt ad Prelatis lar-
ge declaranda. 1.8.q.7.n.6.f.95.
- 2 Dubia Privilegiarum Regularium inter-
pretanda sunt ad eorumdem favorem. 1.13.
q.14.n.1.f.160.
- 4 Dubius tutiorem partem debet eligere. 1.6.
q.26.n.9.f.10.
- 4 Dubius, seu status in statu dubio, non pro-
mouetur ad militiam. 1.6.q.33.n.1.n. fin f.92.
Durum
- 2 Dura est Congregationis conditio, hoc est,
nspira, ob multitudinem duritiei. 1.5 q.37.
n.3.fol.59.
- Dux
- 2 Dux bellii, Militia Desertores capit, & pu-
nit. 1.11.q.5.n.1.f.213.
- E
- Ecclesia
- 1 Ecclesia non est venalis, nec potest con-
neri in profanos usus. 1.1. q.7. n.2.
fol.54.
- 1 Ecclesia, quod sit alteri unita, necessarii vel
aque priusquam alteri, quomodo cognoscatur? 1.
5.q.3.n.7 fol.57.
- 1 Ecclesia Orientalis preceptum continentia
Clericis non imponit, secus autem Occiden-
talis. scilicet Latina. 1.6.q.9.n.11 f.64.
- 1 Ecclesia defunctis miserabiles personas. 1.6.
q.23 n.3 fol.72.
- 1 Ecclesia, qua rem aliquam possedit triginta
annis, si conveniatur ab nlm Ecclesia alio-
ne rei vindicationis, non potest excipere, &
pro se dicere de prescriptione triginta an-
norum. 1.7.q.19.n.15 f.88.
- 2 Ecclesia non in totum diruta, si reedificet-
ur, an debeat consecrari. 1.9.23.n.1 f.16.
- 2 Ecclesia non potest profanari, nisi ex cau-
sa rationabili, & ubi Episcopo Locis, si sit co-
secrata; & nunquam potest commutari in
usus sordidos. 1.11.q.5.n.2. & seq. fol.24.
- 2 Ecclesia, an post elapsum quadricennium, nu-
merandum a tempore sententia, gaudet
Privilegio restitutionis in integrum? 1.2 q.
4.n.3.f.30. & 1.12.q.19.n.2.f.245. & q.23.
n.3 f.246.
- 2 Ecclesia, an restituatur contra Confessionem,
qua fuit lesa. 1.2.q.4.n.2. f.30. An item ad-
mittatur ad usus praescriptionem centum
annorum, an contra errorem, vel leuem, ac
modicam lesionem ibid.
- 2 Ecclesia habet Privilegium compellendi
vicinos ad sibi vendendum pro sui constru-
ctione aut ampliatione. 1.2.q.9.n.2. fol.31.
etiamsi sit inrisperuatus ibid.n.9.
- 2 Ecclesia non indicat de occultis. 1.4.q.23.n.
2 fol.62. & 1.7.q.12.n.3.f.123. & 3.p.14.
q.29.n.25 f.75.
- 2 Ecclesia, nunquam consecratis Redemptibus
claudere gramum sua misericordia. 1.6.q.
19.n.1.fol.117.
- 2 Ecclesia ad se libere confugientem, nedum
reddat securum a penna imponenda, sed etiam
a pena imposita, & praesent. 1.9.q.11 f.175.
- 2 Ecclesia, an cogatur vendere? 1.11.q.30. n.
2.fol.228.
- 2 Ecclesia Fratrum Minorum de Observan-
tia, an possit haeres institui? 1.11.q.52. per
totam fol.215.
- 2 Ecclesia Religionis Fratrum Minorum non
succedit in bona Proficientium, nec Ecclesia
Romana, sed Haeres nbi testato ibid n.5.
- 2 Ecclesia non tenetur acceptare Hereditatem
damnosam; & dato, quod acceptes, erit eius
receptio invalida 1.12.q.1.n.1.f.238.
- 2 Ecclesia Haeres Laici, in lite capta contra
Defunctum in Curia Laicali, an teneatur
eam prosequi in eodem foro? 1.2.q.3 per
totam fol.239.
- 2 Ecclesia vel minor, & pupilla, non tenetur
ad poenit, culpa Procuratoris, vel Admini-
stratoris debeat. 1.12.q.12.n.1 f.242.
- 2 Ecclesia non tenetur ad restituendum dam-
num illatum per suum Procuratorem, nisi ex co-
falsa sit locupletior. 1.12.q.18. nn. 1. & 2.
fol.25.
- 2 Ecclesia tenetur allione depositi sibi com-
merdati sui culpa, ante dolo deterius fiat.
1.12.q.19 n.1 fol.245.
- 2 Ecclesia aequiparatur minori ibid.
- 2 Ecclesia, an obli getur ex falso alterius? 1.
12.q.22. per tot. fol.246.
- 2 Ecclesia Romana est caput, & magistrum om-
nium Ecclesiarum. 1.13.q.4.n.5.f.254.
- 2 Ecclesia, & Monasterium sunt duo distin-
cta. 1.13.q.56.n.1 in fin. f.285.
- 2 Ecclesia polluta, censetur polluta Capella.
1.13.q.70.n.7 fol.293.
- 2 Ecclesia semper praesumitur laesa, 1.14.q.9.
n.12 in fin fol.327.
- 2 Ecclesia minus leditur in temporalibus,
quam in perpetuis. 1.14.q.12. nn.2.in fin.
fol.329.
- 2 Ecclesia non tenetur solvere as alienum, ni-
si sit legitime contractum, & conversum in
eius utilitatem. 1.14.q.22.n.3 f.333.
- 2 Ecclesia, quando vult flare contractum, non
potest ntern pars venire contra. 1.14.q.32.
n.3 fol.340.
- 2 Ecclesia nunquam moritur. 1.14.q.33.n.3.
fol.345.
- 2 Ecclesia habet ius, & actionem ad legatum,
ad hereditatem, aliaque bona sibi relicta,
insuper & hypothecarum. 1.14.q.59.n.11.
fol.353.

I N D E X

- 1 Ecclesia Legataria succedit in oneribus Testatoris, & tenetur adimplere contractus, in quos testator se obligauit. tr. 14 q. 65. n. 3. fol. 356.
- 2 Ecclesia in necessitate urgente potest alienare vasa sacra, contrafacta tamen, & ratione materiae non autem ratione consecrationis. t. 14 q. 78. n. 2. fol. 362.
- 3 Ecclesia alienans sine solemnitate, & recipiens pretium, tenetur ad restitutionem pretij si velit infringere contractum. t. 14 q. 81. n. 3. fol. 365.
- 3 Ecclesia, tunc dicitur viduata, quando vacat suo legitimo Patre. t. 14 q. 3. n. 2. fol. 4. & t. 3 q. 1. n. 1. fol. 45.
- 3 Ecclesia supplet defectum, propter commune bonum. t. 5 q. 14. n. 2. fol. 92.
- 3 Ecclesia hodie habet eandem potestatem statuendi, & distitendi quam habebat tempore Apostolorum. t. 5 q. 34. n. 1. & seq. fol. 112.
- 3 Ecclesia, ante confirmationem electi, dicitur vacare, & durat prima vacantia, usque ad confirmationem t. 6 q. 19. n. 4. fol. 131.
- 3 Ecclesia vidua, per electionem noni Pralati, non dicitur maritata; nec Pralatus per solam electionem, dicitur eius Sponsus, & maritus. t. 7 q. 14. n. 7. fol. 146.
- 3 Ecclesia fluxu & latere Christi, & Ecclesia veteris testamenti, sunt signa noui. tr. 8 q. 17. n. 5. fol. 159.
- 4 Ecclesia est Cultrix iustitiae, nec nonis criminosis dare adiutorium. t. 3 q. 9. n. 14. fol. 39. & est Mater pietatis, & honestatis. t. 13 q. 8. n. 5. fol. 195.
- 4 Ecclesia indicat secundum alius exteriores, & non secundum alius interiores, qui sibi non possunt innotescere. t. 11 q. 13. n. 3. fol. 164.
- 4 Ecclesia non cogitur totum reddere, sed tantum legitimam portionem. t. 13 q. 8. n. 5. fol. 194.
- 4 Ecclesia habetur loco filij in casibus tamen expressis. t. 12 q. 8. n. 10. & 20. fol. 244.
- 4 Ecclesia, an possit in casu restitutionis, Oblata restituere, ad quos spectant, dicitur Papa licentia. t. 13 q. 9. n. 6. & seq. fol. 196.
- 2 Ecclesia comprehenditur sub nomine Clausi. Vid. ver. Clausum.
- 2 Ecclesia non tenetur restituere pretium ei, qui rem suam recepta sine solemnitate. Vid. ver. Emphyteuta.
- 2 Ecclesia regularis non potest conueniri pro contractu, & delicto sui Monachi. Vid. ver. Monachus.
- 2 Ecclesia possidens Castrum, censetur possidere in allodium, & non in feudum. Vid. ver. Monasterium possidens.
- 2 Ecclesia statim, de lure non potest mutari. tr. 1 q. 4. n. 1. fol. 27.
- 2 Ecclesia Privilegium exedunt ad e. n. Capellas. t. 2 q. 9. n. 8. fol. 32.
- 2 Ecclesia facultates, sine impedimento persequi, possunt in communi possideri. tr. 11 q. 1. n. 1. fol. 210.
- 2 Ecclesia locus duplici modo potest esse honoratior. tr. 14 q. 79. n. 7. fol. 363.
- 3 Ecclesia vacantia potest fieri multipliciter. tr. 3 q. 1. n. 2. fol. 45.
- 3 Ecclesia nomine, veniunt omnes Pralati Ecclesiastici, praesentes, & futuri. t. 10 q. 1. n. 7. fol. 169.
- 4 Ecclesia nomine, venit Communitas ipsa, seu Capitulum eiusdem, cum suo legitimo Capite. t. 13 q. 14. n. 3. fol. 203.
- 2 Ecclesia bona non possunt alienari, dari, aut committi, sine assensu Apostolico. Vid. ver. Res.
- 3 Quod in fanorem, & beneficium Ecclesiae concessum est, non est retorquendum in odium ipsius, neque dirigendum contra meumtem ius ferentis. t. 4 q. 25. fol. 68.
- 1 Ecclesia relicta, seu legatum, non censetur proprium, nec singulorum speciale commodum. t. 6 q. 18. n. 7. fol. 69.
- 1 Ecclesia vni concessum, nequit trahi ad aliud Ecclesiam. t. 7 q. 14. n. 3. fol. 82.
- 1 Ecclesia Inhibens non possimus renuociare. t. 5 q. 20. n. 2. fol. 163.
- 2 Ecclesia construenda relicta, seu legatum, debetur sine diminutione. t. 2 q. 5. n. 2. fol. 31.
- 1 Ecclesia Privilegia concessa à Principibus, nequeunt renocari. Vide ver. Privilegium.
- 2 Quia Ecclesia offeruntur, immittit Dei offeruntur. t. 14 q. 2. n. 1. in fin. fol. 320.
- 1 Quando cuicumque de peccato agitur, ad Ecclesiam spectat indicare. t. 8 q. 3. n. 3. fol. 91.
- 1 Ecclesia plures possit vniui. t. 5 q. 8. n. 1. fol. 56.
- 1 Ecclesia Parochiales possunt vniui. t. 5 q. 8. n. 5. fol. 56.
- 2 Ecclesia Regularium sunt exempta à iurisdictione Episcopi, & subsumt immediate Protectioni Papa. t. 1 q. 4. n. 1. fol. 27.
- 2 Ecclesia omnes ad ius B. Petri pertinent, & Romanae Ecclesiae subiecta nascuntur. t. 13 q. 4. n. 5. fol. 254.
- 4 Ecclesia Mendicantium non tenentur solvere Canonicae portionem. t. 13 q. 22. n. 2. fol. 201.
- 1 Ecclesiarum priscarum privilegium, ad futurum non extenditur. tr. 6 q. 1. n. 5. in fin. fol. 58.
- 1 Ecclesijs nondum erectis potest privilegium concedi. t. 5 q. 5. n. 1. fol. 55.
- Ecclesiastica libertas
- 1 Ecclesiastica libertas tunc violatur, quando infringitur privilegium, super generalem libertatem Ecclesia concessum. t. 11 q. 18. n. 5. fol. 135.
- Ecclesiasticus
- 2 Ecclesiastici, an sint exempti à potestate civilis, & quo iure. t. 3 q. 85. n. 1. fol. 304.

I N D E X

- 1 Ecclesiastici, an teneantur observare leges civiles, latas ad commune bonum Reipublice t. 13. q. 87. f. 307.
- 2 Ecclesiastici compelluntur eodem pretio vendere, sicut & seculares. t. 13. q. 87. n. 3. in fin. fol. 308.
- 3 Ecclesiastici, an in aliquo casu possint collari pro communi bono Reipublice t. 13. q. 88. f. 309.
- 4 Ecclesiastici, an possint sponte Gabellas solvere ad releuanda onera Vniuersitatis? t. 13. q. 90. per totam f. 311.
- Edictum
- 5 Edicta Prætoris deformare, ut legi non possint, & totum illud delere, paria sunt. t. 6. q. 8. n. 2. f. 110.
- 6 Edicta Principum, Constitutiones, Leges, & Statuta sunt vnum, & idem, & sola voce differunt. t. 1. q. 3. n. 1. fol. 5.
- Eiectus
- 1 Eiectus semel exiit, non potest naturaliter reproduci. t. 2. q. 16. n. 5. f. 118.
- 2 Eiectus, cum habetur, non est curandum de modo t. 1. q. 16. n. 7. f. 33.
- Egens
- 3 Egentes, & Inopes non filii, de iure communis, ciuili, & canonico, naturali, & diuino possunt mendicare, sibi que escam quaerere. t. 1. q. 32. n. 1. fol. 269.
- Egredi, Ingressio, Egressus
- 4 Egredi à Conuentu nemini licet, nisi ex causa, & cum facio, licentiaque singulis vicibus impetrata, & benedictione accepta. tr. 3. q. 15. n. 3. f. 6.
- 5 Egrediens Claustro, habitu occultato, non potest dici, nec puniri, ut verè Apostolus. a. 4. 6. q. 8. n. 4. fol. 110.
- 6 Egressio surlina à Monasterio, est reprehensibilis, & graue peccatum supponit. tr. 3. q. 13. n. 7. in fin. fol. 45.
- 7 Ingressus à Claustro potest esse multiplex. tr. 4. q. 1 n. 1. fol. 51.
- 8 Egressus à Religione cum licentia Papæ, tenetur ad essentialia Regula. tr. 3. q. 22. nu. 9. fol. 53.
- 9 Male egressi à Religione, tenentur regredi ad sua Monasteria, cum solito habitu Religiosis. t. 8. q. 16 n. 10. & seq. f. 126.
- 10 Male egressi sunt recipiendi, salua Regula disciplina, & que sit illa Regula, & disciplina. t. 8. q. 16. n. 11. & 12. f. 126.
- Eicere, Electio, Electus
- 1 Eicere malos Religiosos ab Ordine sit, & permittitur ad commodum, & fauorem Religionis. t. 8. q. 2. & q. 46 n. 3. f. 160.
- 2 Eicere à Religione, hodie non licet, seculofactu incorrigibilitatis. tr. 12. q. 41. nu. 4. fol. 187.
- 3 Electio à Religione, dicitur remedium salutare. t. 8. q. 2. f. 136.
- 4 Electio ab Ordine, qua de causa comparatur excommunicationi. ibid. q. 4. n. 1. f. 137.
- 5 Electio quod sit iusta, vel iniusta, iudicanda est ab Episcopo. ibid. q. 55. n. 1. f. 166.
- 6 Electio ab Ordine non debet cedere in beneficium Electorum. t. 9. q. 4. n. 1. in fin. f. 173.
- 7 Electus à Religione, quis dicatur, & quomodo differat ab Apostatis, & Fugitiuis t. 8. q. 1. n. 1. f. 136.
- 8 Electus per iustam sententiam, an omnino eximatur à iurisdictione Religionis, inà ut desinat esse Monachus t. 8. q. 21. per totam. fol. 149.
- 9 Electus iustus, tenetur se corrigere, & humiliter petere, ut iterum admittatur. t. 8. q. 25. n. 1. f. 152.
- 10 Electus iustus, potest Religionem cogere, ut se plenè corrum, iterum admittat t. 8. q. 26. n. 1. f. 151.
- 11 Electus iustus, si litteram in suam pristinam Religionem admittatur, non tenetur in ea de nouo profiteri. t. 8. q. 27. n. 1. f. 153.
- 12 Electus iustus, si correctæ vita, ad Claustrum rediens, non admittatur, potest tuta conscientia remanere in Seculo t. 8. q. 28. nu. 1. fol. 153.
- 13 Electus, si in seculo non habet, vnde vinctus, non perinde poterit alimenta petere à Monasterio. t. 8. q. 31. n. 1. f. 154.
- 14 Electus iustus, tenetur obedire Episcopo Locis, non ex vi voti, in professione emissi, sed veluti, & alij Clerici t. 8. q. 34. n. 1. f. 155.
- 15 Electus ex vi voti, non tenetur obedire Romano Pontifici, sed ex subiectione, quam habet ad illum. t. 8. q. 34. n. 4. f. 156.
- 16 Electus non remanet suspensus, si iterum in pristinam Religionem redeat, vel se in aliam transferat. t. 8. q. 40. n. 1. f. 158.
- 17 Electus sine habeat Ordinem, sine non, adhuc remanet Religiosus, & Episcopo Locis Ordinario subiectus ibid. n. 2.
- 18 Electus propria autoritate, potest habitum suæ Religionis dimittere. ibid. n. 5.
- 19 Electus, si clericalem habitum dimittit, & seculari militia se adscribit, est Apostata, et excommunicatus. t. 8. q. 42. n. 1. f. 159.
- 20 Electus, est habitum clericalem deferat, non tamen desinit esse Monachus. t. 8. q. 42. n. 4. f. 159 & 4. p. 1. 4. q. 9. n. 2. f. 211.
- 21 Electus iustus, non solum est suspensus, verum etiam irregularis, ob expulsionem ab Ordine. t. 8. q. 44. n. 3. f. 159.
- 22 Electus ab Ordine, est infamis infamia facti. t. 8. q. 38. & q. 44. n. 2. & seq. f. 159. & q. 60. n. 1. f. 167.
- 23 Electus iustus de Ordine Minorum, tenetur ad quartum votum, ad quod specialiter se obligauit. t. 8. q. 51. n. 1. f. 163.
- 24 Electus iuridice, an teneatur ad Regulares obseruantias. t. 8. q. 52. per totam. f. 164.

I N D E X

1. *Electus absque causa, est ad honorem veli-*
tandus, et ad omnia illa, quibus suis pri-
uatus. l. 8. q. 5. n. 1. f. 166.
2. *Electus in se ab electo, non auditur, si*
vellet venire contra, et in electionem bono-
rum fallatur causa suspensionis habuit.
l. 8. q. 5. n. 1. f. 167.
3. *Electus ab Ordine, ob delictum, non potest*
ad mortem condemnari. l. 8. q. 5. n. 1. f. 167.
4. *Electi, quando non redeunt, in habitum*
Clericali succedunt, et Loci Ordinum iuris-
dictioni, et obedientia subiungunt. l. 8. q. 7. b. 7.
in Decret. f. 140. et q. 3. n. 1. f. 155.
5. *Electi ab Ordine, sine speciali licentia Ma-*
gistri Ordinis, nequeunt exercere officia pre-
dicationis. l. 8. q. 22. n. 2. in fine. l. 50. et q. 60.
n. 3. f. 168.
6. *Electi in se, dum sunt in seculo, tenentur ad*
vota essentia. l. 8. q. 23. n. 1. f. 154.
7. *Electi non possunt a voto solemniter per Pra-*
latum absolvi. l. 8. q. 23. n. 1. f. 155.
8. *Electi non possunt valide contrahere, immo*
si de facto contrahant, sunt excommunicati
et debent puniri ab Inquisitoribus Sancti
Officii. ibid. n. 2.
9. *Electi redeuntes non debent restitui ad eun-*
dem locum, gradus, et honores, quibus an-
tea fruebantur. l. 8. q. 27. n. 1. f. 153.
10. *Electi stantes in seculo, tenentur honeste, et*
viruose vivere, et observare vota Regulae,
provis status permittit. l. 8. q. 28. n. 3. f. 153.
11. *Electi, et admissi in Carceres, a quo reci-*
piunt expensas, et vitia necessaria? l. 8. q.
30. n. 1. f. 154.
12. *Electi non tenentur se presentare Episcopo*
originis. l. 8. q. 33. n. 3. f. 155. et f. 156. q.
35. num. 4.
13. *Electi degentes in seculo, nequeunt ad Ordi-*
nes promovendi, nec in susceptis ministrare
sine dispensatione Apostolica. l. 8. q. 35. n. 7.
et f. 4. f. 156.
14. *Electi, si dispensentur a Papa ad suscipien-*
dum maiores Ordines, a quo Episcopo de-
bent ordinari? l. 8. q. 36. n. 1. f. 157.
15. *Electi non sunt ordinandi titulo Religionis,*
neque titulo patrimonii, sed titulo aliquorum
reddituum. ab Episcopo designatorum ibid.
num. 6.
16. *Electi, non sunt capaces beneficij, ad cuius*
titulum possunt ordinari. l. 8. q. 37. n. 1. f. 157.
17. *Electi possunt esse simplices Pensionarii,*
ibid. n. 3.
18. *Electi sunt privati privilegij Religionis, et*
efficiuntur indigni sanctorum Ordinum. l. 8.
q. 39. n. 1. fol. 158.
19. *Electi, dum sunt in seculo, tenentur incede-*
re in habitum Clericali. l. 8. q. 41. n. 1. f. 158.
20. *Electi in se, degentes tamen in seculo, si bo-*
na acquiescentia acquiescent sibi, Monasterio
an Camera Apostolica? l. 8. q. 46. n. 1. et
seq. f. 160.

2. *Electi non possunt velari de acquisitis in se-*
cularibus. l. 8. q. 49. n. 1. f. 165.
3. *Electi in se, si expectant bona quæstia su-*
perflua, et illicita, peccant mortaliter, et ac-
cipientes ab eis, nequeunt resistere. l. 8. q.
50. n. 1. et sequens fol. 164.
4. *Electi, si in pristinum Religionem reveren-*
tur, non coguntur rationare nec deinde co-
guntur emittere vota. l. 8. q. 50. n. 2. f. 163.
5. *Electi tenentur se corrigere, et habiles red-*
duntur iterum admittantur ibid. n. 20.
6. *Electi in seculo stantes, differunt a Clericis*
secularibus. l. 8. q. 50. n. 22. f. 163.
7. *Electi a Religione, non debent dici electi,*
sed potius relictus, et ad tempus separati a
Ceteris aliorum. l. 8. q. 52. n. 5. f. 164.
8. *Electi, ob timorem, qui ipsi sibi falso impo-*
nunt sunt veri Apostatae. l. 8. q. 58. n. 1. f. 166.
9. *Electi in se ab Ordine, non possunt propria*
authoritate, in aliam Religionem transire.
l. 8. q. 56. per tot. fol. 167. et q. 41. q. 34.
n. 9. fol. 171.
10. *Electi in se, et perpetui ab Ordine, de iure*
communis non censentur Excommunicati, si
administrent Christi Corpus, sine licentia
Parochi. l. 8. q. 61. n. 3. et f. 168.

Elargitio

1. *Elargitio Munerum, qua fit ex mera libe-*
ralitate, distinguitur ab ea, qua fit intuitu
remuneracionis, vel elemosynarum. l. 1. q. 9.
n. 1. f. 380.

Elemosyna

2. *Elemosyna est actus Charitatis, misericor-*
dia mediante. l. 1. q. 9. n. 1. f. 380.
3. *Elemosyna non sunt facienda de alieno,*
sed de iustis, et propriis laboribus. l. 1. q.
9. n. 3. fol. 380.
4. *Qui potius inter viros elemosynam facere*
non prohibetur, post mortem, quam fave-
re pauperibus elargiri. l. 1. q. 13. num.
fol. 37.

Electio

1. *Electio Superiorum quorumcumque, etiam*
Generalium, et Abbatissarum, debet fieri
per vota secreta, sed de singulorum eligenti-
um nomina nunquam publicentur. l. 1. q.
16. n. 38 fol. 130.
2. *Electio quid sit. l. 1. q. 1. n. 1. f. 3.*
3. *Electio Canonica multipliciter semitur*
ibid. n. 2.
4. *Electio proprie sumpta, differt a presentatione.*
ibid. n. 4.
5. *Electio intimanda est Electo, antequam ad*
Superiorem deferatur. ibid. n. 7.
6. *Electio Canonica differt a libera collatione,*
sed provisione ibid. n. 8.
7. *Electio Canonica differt a postulatione. ibid.*
n. 11.
8. *Electio Canonica, ad hoc, ut proprie dicatur*
Canonica, multa exigit. l. 1. q. 2. n. 1. f. 4.

I N D E X

- 3 Electio Diffinitorum, & Discretorum, seu Sociorum Priorum tantum ad Capitulum Provinciale, facienda est secundum propriam statuta. l. 1. q. 1. n. 5. f. 5.
- 3 Electio Vicarii Locorum, vel Conuentuum, aut Superiorum, de iure communi non est facienda per modum scrutanti, sedus autem de iure speciali, si quod habeant Regulares. l. 1. q. 4. n. 8. f. 5.
- 3 Electio Canonica, de iure Conc. Trid. fieri debet per vota secretorum, id est, in singulorum Eligentium nominis, nunquam publicitatis. l. 1. q. 5. n. 1. f. 6. & q. 15. n. 2. f. 15.
- 3 Electio est ipso facto nulla, ac irrita, si post eius celebrationem, in Bullis Confirmationis, seu in litteris patentibus exprimantur nomina Eligentium. l. 1. q. 6. n. 4. f. 7.
- 3 Electio nulla per scrutinium, in qua scheda Eligentium non comburantur ante publicationem scrutanti, est ipso iure nulla. l. 1. q. 6. n. 6. f. 7.
- 3 Electio, in qua unus Eligentium data opera, signavit schedulam, palmis signo, ut exinde novercat Secretarioribus, vel unus ex illis, quod talis, elector eligat, non est ipso facto irrita, & nulla. l. 1. q. 7. n. 3. f. 7.
- 3 Electio Canonica debet necessario esse libera, secus est ipso iure nulla. l. 1. q. 8. n. 1. f. 9.
- 3 Electio cessans dum libertas admittitur eligendi. l. 1. q. 8. n. 1. f. 9.
- 3 Electio Canonica, & Professio Religiosa, si nulla, si fiat per vim, & metum, cadentem in vim, & violentiam. l. 1. q. 9. n. 2. in fine, §. 1.
- 3 Electio coacta, ad id, vel quatuor personas, una eorum, non est irrita, an sit utilis, da? l. 1. q. 10. f. 3.
- 3 Electio Canonica, an possit coartari ad singulares personas ibidem. 6.
- 3 Electio coacta, ad duas personas, declaratur irrita, & contra libertatem habita. ibidem.
- 3 Electio coacta ad tres, vel quatuor personas tantum, in Ordine Minorum, non sustinetur. ibidem.
- 3 Electio illa tantum cessatur, in qua necessitas adigit, id est, cogit, & compellit ad certum talem eligendum ibidem. n. 12.
- 3 Electio fieri potest de certo gravio personarum, ex vi alicuius statuti, seu approbata consuetudinis, vel ex Privilegio. ibidem. n. 13.
- 3 Electio, in qua non praecedit debitus tractatus, an sit nulla? l. 1. q. 11. f. 11.
- 3 Electio facta per sortem, non valet. l. 1. q. 12. fol. 13.
- 3 Electio debet esse certa, & non dubia, fortuna commissa. ibidem.
- 3 Electio facta per viam Spiritus Sancti, non indiget Confirmatore. l. 1. q. 13. n. 3. f. 14.
- 3 Electio per Compromissum, & communem inspirationem, an sit arrogata a Conc. Trid.
- cap. 8. sess. 15. de Regulis. l. 1. q. 13. f. 15.
- 3 Electio per modum Compromissum, non est valida. l. 1. q. 16. n. 1. f. 15.
- 3 Electio debet esse procul ab omni specie calumnias. l. 1. q. 7. n. 1. f. 16.
- 3 Electio debet fieri per Electores, collegialiter congregatos in unum. ibidem. 3.
- 3 Electio de iure specialis ad eos, qui sunt de Collegio. l. 1. q. 17. n. 9. f. 17.
- 3 Electio hodie fit tali modo, ut ego ralem in Priorum huius Monasterii. ibidem. 16.
- 3 Electio protracta est ignavia, vel ignorantia Electorum, non tenet. ibidem. n. 17.
- 3 Electio verbalis facta per unum de Secretariis, nomine totius Capituli, est de substantia electionis. l. 1. q. 17. n. 20. f. 18.
- 3 Electio communis, seu decretum, & scrutanti electionis, est de medulla electionis Canonica, qua omnia evanescit electio, et illa quod formata. l. 1. q. 17. n. 20. f. 18.
- 3 Electio clandestina damnatur. l. 1. q. 17. n. 21. f. 19.
- 3 Electio debet esse secreta. ibidem. n. 23.
- 3 Electio, si fiat in Camera, & per oculta Conventu, censetur clandestina. l. 1. q. 18. n. 4. f. 19.
- 3 Electio in casu mortis Praelati non debet fieri ante sepulchrum defuncti. ibidem. n. 5.
- 3 Electio nulla, ob inobstantiam formae, an valeat in foro conscientiae. l. 1. q. 19. f. 20.
- 3 Electio Simoniacae, ante Iudicem declarationem, an sit ipso iure nulla. l. 1. q. 20. f. 20.
- 3 Electio, in qua Electores, ita paciscuntur, si tu eliges me in tronculem, ego te eligam in Priorum, est sit Simoniacae. l. 1. q. 22. f. 24.
- 3 Electio, in qua quis electorum dicit, nunquam me vivente fiet aliquis Canonicus in ista Ecclesia, vel Prior in Conventu, tali nisi ille, pro quo rogavi, prius fiat Canonicus, vel Prior, vel ad minus cum alijs admittatur, est Simoniacae. l. 1. q. 22. n. 5. f. 25.
- 3 Electio in qua Canonici, seu Electores, ad invicem dicunt, Canonice me Nepotulus nostros, placeat tibi de meo, & mihi placebit de tuo, est Simoniacae. ibidem. n. 6.
- 3 Electio, in qua unus ex Electoribus, si alteri dicat, sicut tu fuisti exauditus in una electione pro N. ego debeat exaudiri in alia pro A. non est Simoniacae. ibidem. n. 7.
- 3 Electio, in qua Electores paciscuntur, non circa substantiam electionis, sed circa modum promouendum ab illa, an sit Simoniacae. l. 1. q. 22. n. 10. f. 25.
- 3 Electio Simoniacae, regulariter loquendo, est nulla. l. 1. q. 23. n. 13. f. 29.
- 3 Electio alternativa, qua nam sit, & ad quid inventa, & quando valida. l. 1. q. 23. f. 37.
- 3 Electio serminalis, si fiat per sabas, vel calculos, aut lapides, an sit valida, & Simoniacae? l. 1. q. 23. f. 38.

I N D E X

- 3 Electio scrutanda debet fieri per vota secreta, & ad hoc, ut dicatur canonica, extigit, ut fiat a maiori parte eligentium in Capitulo l. 1. q. 3. m. 3. f. 38.
- 3 Electio, in quo loco ista celebranda? tr. 2. q. 1. fol. 19.
- 3 Electio celebrata in loco interdicto, an sit valida? l. 2. q. 2. f. 39.
- 3 Electio non est Sacramentum, sed quadam obligatio seu contractus. l. 2. q. 2. n. 2. f. 39.
- 3 Electio Papa, ubi facienda? ibid.
- 3 Electio, & promissio, aliquando pertinet ad Provinciales. l. 2. q. 6. n. 6. f. 41.
- 3 Electio quando, & infra quod tempus celebranda sit? l. 3. q. 1. f. 45.
- 3 Electio aliquando deuoluitur ad Superiorem. l. 3. q. 1. n. 3. f. 45.
- 3 Electio celebrata, post elapsum tempus, a iure communi, vel speciali prefixum, an sit nulla? l. 3. q. 2. f. 45.
- 3 Electio, an debeat fieri statim sequuta morte Pralati? l. 3. q. 4. f. 47.
- 3 Electio, an debeat fieri illicito, habita renunciatione Pralati? l. 3. q. 5. f. 47.
- 3 Electio Canonica, an possit nocte fieri? l. 3. q. 7. f. 48.
- 3 Electio, in qua hora diei fieri debeat? l. 3. q. 9. fol. 49.
- 3 Electio, si fiat in die festo, an valeat? l. 3. q. 10. fol. 49.
- 3 Electio Pralati Regularis ad quos spectat? l. 4. q. 1. f. 50.
- 3 Electio Prioris Conuentualis, de iure communi Canonico, spectat ad Collegium. l. 4. q. 1. n. 7. f. 51.
- 3 Electio Pralati, nullo modo potest pertinere, ad Laicos. l. 4. q. 4. n. 1. f. 52.
- 3 Electio facta à suspensis, interdictis, vel excommunicatis, est irrita. l. 4. q. 6. n. 1. f. 54.
- 3 Electio, tam actiua, quam passiva pñt grauis functio Ecclesiastica, valde honorifica eligenti, & electo: l. 4. q. 7. n. 5. f. 57.
- 3 Electio in schedulis celebrata, à pluribus electoribus, quorum quidam sunt excommunicati, an sit valida? l. 4. q. 8. f. 57.
- 3 Electio Domini Papæ, hodie quomodo est celebranda? l. 4. q. 1. n. 2. & 3. f. 59.
- 3 Electio Dignitatis, pretermisso Digniore, in foro fori, subsistit. l. 4. q. 3. n. 1. f. 68.
- 3 Electio Indigni, est ipso iure nulla. tr. 4. q. 26. n. 4. f. 70.
- 3 Electio Dignitatis, à minori parte Capituli, interdum suscipitur. l. 4. q. 26. n. 4. f. 70.
- 3 Electio initiatiue, est singulorum, completiue autem, est communis. tr. 4. q. 30. n. 1. f. 75.
- 3 Electio, si infra tempus prefixum, non confirmetur, deuoluitur ad primos Electores? l. 4. q. 3. fol. 76.
- 3 Electio, in multis casibus deuoluitur ad Patrem Generalem. tr. 4. q. 38. n. 5. & seq. f. 78.
- 3 Electio celebrata à suspensis, est nulla. l. 2. q. 14. n. 1. fol. 92.
- 3 Electio celebrata ab interdictis, non valet. l. 5. q. 18. n. 1. f. 97.
- 3 Electio, & Collatio beneficii, nulla à principio, non potest conuallidari per dispensationem superuenientem, sine nono consensu Electorum, ad quos spectat electio, vel collatio. l. 5. q. 3. n. 7. f. 110.
- 3 Electio Provincialis, ad quos spectat? l. 5. q. 4. n. 11. f. 121.
- 3 Electio nequis fieri sub conditione. l. 5. q. 43. n. 1. in fin. fol. 122.
- 3 Electio de Collegio, fieri debet à maiori parte Eligentium, ultra medietatem. l. 5. q. 44. n. 6. fol. 123.
- 3 Electio debet presentari Electo, & infra quod tempus? l. 6. q. 2. n. 1. f. 125.
- 3 Electio, & Collatio beneficii, facta persona irregulari, interdum subsistit. l. 6. q. 10. n. 15. in fin. fol. 127.
- 3 Electio dat ius in habitu, & confirmatio in actu, sed dat exercitium administrationis. tr. 6. q. 16. n. 1. f. 129.
- 3 Electio sola, facit Pralatum. tr. 6. q. 19. n. 3. fol. 131.
- 3 Electio facta ab aliquo Compromissario, si non sortiatur effectum suum, ob dissentium, mortem, vel vitium Electionis, non amplius reuertitur ad ipsum Compromissarium. l. 6. q. 21. n. 1. f. 132.
- 3 Electio facta in concordia, mox sine examine confirmatur. l. 7. q. 6. n. 2. f. 141.
- 3 Electio non confirmatur, ob naturalem defectum Electi. l. 7. q. 9. n. 11. f. 144.
- 3 Electio, que non fuit ritè, & legitime facta, an possit validè confirmari? l. 7. q. 12. f. 144.
- 3 Electio nulla, ob defectum solemnitatis iuris positini, an possit confirmari? tr. 7. q. 13. n. 2. fol. 145.
- 3 Electio Abbatissa, an debeat fieri per vota secreta? vid. ver. Abbatissa.
- 3 Electionis scrutinalis substantialis multa sunt. tr. 1. q. 17. f. 16.
- 3 Electionis ordo non interuertitur, secus electio forex nulla. l. 1. q. 17. n. 23. f. 19.
- 3 Electionis deuolutio, non habet locum, nisi in casu negligentia. l. 3. q. 3. n. 2. fol. 46. quod non procedit in Dominicana Familia. ibid. num. 3.
- 3 Electionis terminus, à iure, vel à constitutione prefixus ad eligendum, an possit coartari, & breuiari? l. 3. q. 6. f. 47.
- 3 Electionis tempore prefixo, & neglecto ab eo, ad quem spectat Electores convocare, quid agendum? l. 3. q. 8. f. 48.
- 3 Electionis publicatio, an possit impediri? l. 4. q. 31. fol. 75.
- 3 Electionis substantialis, & accidentalia inter se maxime differunt. vid. ver. substantialis elect.

I N D E X

- 3 Electionis tractatus, ac possit haberi, ante mortem Pralati vid. verb. tractatus.
- 3 Electioni consentire, an melius sit, quam illam, ex humilitate respondere. c. 6. q. 7. f. 126.
- 3 Electionem fieri à pluribus de Collegio, an sit melius, & magis expediat, quam, ab uno solo promissore. c. 4. q. 2. f. 51.
- 3 Electiones, ac promissiones denotata ad Superiores maiores, si ad de consensu maioris partis Capituli, absque alia forma, & solemnitate prescrip. t. 1. q. 4. n. 1. f. 5.
- 3 Electiones, & promissiones in quibusdam parificatur. ibid. n. 2.
- 3 Electiones in Ordine Predicatorum, non facta per vota secreta, ipso iure sunt nullæ. t. 1. q. 6. n. 3. in fin. f. 6.
- 3 Electiones si fiant per mutuum reverentialem erunt irritæ, saltem in foro conscientie. t. 1. q. 9. n. 3. f. 9.
- 3 Electiones factæ per pacta, conventiones, indentumenda, vel subornationes, sunt nullæ, ibid. n. 4.
- 3 Electiones in Ordine Predicatorum factæ prece, promissione, comminatione, ex certa scientia, & animi deliberatione sunt nullæ, & id procurantes puniatur per crimum omni voce, & alijs penis substatuantur. ibid.
- 3 Electiones cuiusvisque Ordinis dirigenda, sunt secundum propria instituta. t. 3. q. 1. n. 2. fol. 46.
- 3 Electiones Missionum Ecclesie, tempore Apostolorum fiebant per sortem, & calculos. t. 3. q. 2. n. 1. f. 51.
- 3 Electiones in Ordine Predicatorum debent esse maxime libere, & omni nota coactione carere. t. 4. q. 39. n. 8. f. 79.
- 3 Electiones Diffinitorum, & Sociorum eundem elatum ad Capitulum Generale, quoniam multa faciendæ sunt in Ord. Predic. t. 5. q. 12. f. 121.

Elector

- 3 Elector simpliciter, & formaliter nullus est, nisi in actu electionis, & seu emissionis voti. t. 1. q. 7. n. 3. f. 7.
- 3 Elector, si alicui suam secretum ostendat sibi delatam, ad effectum, ut videat, quem ipsi eligat, non ob id invalidat electionem. t. 1. q. 7. n. 4. f. 7.
- 3 Elector unus, an possit in aliquo casu eligere sibi Prælatum. t. 2. q. 10. n. 4. f. 42. & t. 4. q. 11. f. 59.
- 3 Elector, sufficit, ut sit habilis tempore electionis, quamvis non fuisset tempore vacationis. t. 4. q. 6. n. 11. f. 54.
- 3 Elector, qui ex dispensatione Apostolica, ad Sacerdotium promovetur, ante legitimam ætatem, valide suffragatur in Capitulo. ibidem n. 12.
- 3 Elector in Ordine Predicatorum, si complex

sex annos sua Professionis, si est Sacerdos, vel Sacrum Presbyteratus Ordinem suscepit, & explet sex annos à Professione, poterit in Capitulo suffragari. t. 4. q. 5. n. 11. fol. 56.

- 3 Elector renunciandi electioni, si ponitur, & se retrahat, an debeat admitti cum ceteris electoribus ad eligendum in Capitulo? t. 1. q. 18. f. 63.
- 3 Elector potest codere, & renunciare suo iuri priuato, de quo non possunt alij se intromittere. t. 4. q. 31. n. 4. f. 66.
- 3 Elector, antequam revelare debet a secretis eligendi, ad hoc, ut eligatur, cum cognoscat, illum futurum esse perniciosum Communitati. t. 4. q. 24. f. 67.
- 3 Elector non tenetur per unicum Orbem Dignorum requirere. t. 1. q. 17. n. 1. in fin. fol. 71.
- 3 Elector tenetur facere quantum potest, ut attingat qualitates personæ eligendæ. t. 4. q. 28. n. 2. f. 72.
- 3 Elector, an possit in se derogare suum suffragium ei, quem per solam confessionem Sacramentalem vocat indignum. t. 4. q. 29. f. 72.
- 3 Elector legitimus, ex aliquo tamen casu, vacat facit, an sit, ab electione repellendus? t. 4. q. 37. f. 77.
- 3 Elector quomodo indicare debet aliquem esse dignum ad Regimen Ecclesiasticum? t. 5. q. 3. n. 4. f. 87.
- 3 Elector nullus, in Ordine Predic. debet excludi à quacunque electione: nisi sententia liter sit condemnatus, vel notorie excommunicatus. t. 5. q. 1. n. 6. f. 92.
- 3 Elector, Prominialis, à quibus est eligendus? t. 5. q. 41. n. 3. & seq. f. 122.
- 3 Elector, ad hoc, ut suffragetur in Capitulo, debet, ad minus, esse in sacris Ordinibus constitutus. t. 1. q. 12. n. 1. & seq. f. 122.
- 3 Electoris assignatio noniter facta, in Ordine Predicatorum, debet esse nota Priori, & Coacensui. t. 4. q. 39. n. 10. f. 79.
- 3 Electores in Dominicana Familia, non tenentur eligere de propositis. t. 1. q. 10. n. 15. fol. 11.
- 3 Electores nequeant prohiberi, ac procarent bonum Electionis, & Communitatis, immodè possunt cogi ad id procurandum. t. 1. q. 1. n. 10. fol. 13.
- 3 Electores vocandi sunt ad electionem, aliter dicuntur contempti. t. 1. q. 17. n. 3. & 4. fol. 16. & t. 4. q. 12. f. 59.
- 3 Electores illi dicuntur, qui habeat ias ad eligendum. t. 1. q. 17. n. 4. f. 16.
- 3 Electores debent esse presentes, ad hoc, ut valide eligant. ibid. n. 4.
- 3 Electores, si sint in maiori numero, quam quatuor, non tenentur sequi dispositionem capituli propter, de elect. t. 1. q. 17. n. 4. f. 16.

INDEX

Incetare-luam D. Rapam de tota electionis ne-
cessitate. qd. Totu. f. 119: a

- 3 Electus legitime, si appellatus, et confirmatus, non potest appellare: an talis appellatio pendente sit possit ab eodem confirmari? c. 6. q. 3. f. 130. v. 3. 130. v. 3.
 4 Electus, si ante confirmationem fuerit in confirmationem se ingressus, an sit ab eodem appellatus, et per hoc sit iuri quiescenti? l. 2. de elec. c. 1. q. 3. f. 131. v. 11. 131. v. 11.
 5 Electus sine confirmatione, an possit in aliquo casu administrare? l. 6. q. 1. f. 131. v. 131. v. 131.
 6 Electus sine confirmatione deinde in eam communitatem incedens, an sit ipso facto sua dignitate privatus? l. 6. q. 2. f. 131. v. 131. v. 131.
 7 Electus sine titulo de eo, cui vellet se recipere, an sit necesse titulum electionis incedere, an quomodo spectet talis electio? c. 1. q. 3. f. 132. v. 132. v. 132.
 8 Electus, et confirmatus, vel acceptatus, quid sit comparere debet in sua potestate, administrare? c. 1. q. 3. f. 132. v. 132. v. 132.
 9 Electus, vel electus, vel sibi sibi valde remotus, an possit administrare in officio, ante confirmationem? c. 1. q. 3. f. 132. v. 132. v. 132.
 10 Electus, si prima appellatus, et non confirmatus, non sit procedendum ad secundam electionem, sed deinde expectari sententiam Superioris, ad quem fuit appellatus? c. 1. q. 4. f. 133. v. 133. v. 133.
 11 Electus, si sub electione non sibi cassatus, et appellatus ad superiorem, habeat vel expensas? l. 2. de elec. c. 1. q. 4. f. 133. v. 133. v. 133.
 12 Electus, si non debet in numero eligentium computari? l. 6. q. 1. f. 133. v. 133. v. 133.
 13 Electus per electionem publicatam, nequitur transire? l. 1. c. 1. f. 133. v. 133. v. 133.

Fligendus, Fligens, Elirere.

- 3 Eligendus, si consonum electioni de se faciat, antequam sit canonicus electus: non est confirmatus. t. q. 1. i. n. 1. f. 11.
- 3 Eligendus, an debeat esse professus in eadem Religione, in qua eligimus Praelatus. t. 5. q. 1. fol. 66.
- 3 Eligendus in Praetura Regulari, an de necessitate debeat eligi de corpore Capituli. t. 5. q. 2. f. 86.
- 3 Eligendus, an sit Sacerdos, & Doctor in Praetura Regulari. 5. q. 3. f. 86.
- 3 Eligendus in Praetura Regulari, quam aetatem debeat habere. 5. q. 8. f. 86.
- 3 Eligendus in Praetura Religiosorum, an debeat de necessitate, actualiter esse Sacerdos, an verò satis sit, ut per promotionem ipsam obtingat ad Sacerdotium suspensum infra tempus dicte Institutionis. t. 5. q. 8. n. 3. f. 89.
- 2 Eligendi in Conservatores debent esse persona in dignitate perpetua constituti, apte ad id, & electi in Capitulis Provincialibus, vel Diocesanis. t. 7. d. 10. n. 2. f. 17.

- 1 *Eligendi sunt meliores in omni casu. n. 3. q. 4. fol. 70.*
 2 *eligendi in Prioris Provinciales, vel Generalibus; quos unus debet habere. c. 1. q. 8. n. 3. fol. 70.*
 3 *eligendorum qualitates quatuor sunt. c. 1. q. 6. fol. 68.*
 4 *eligendi de Capitulis si sunt vocum plures praeter, vel aliter offensas, an satis electio nem irritat. q. 1. de p. de cap. diligens.*
 5 *eligendi nomen supponitur in futuris. c. 1. q. 17. n. 16. fol. 82.*
 6 *eligentes indigni, videtur peccare mortali. l. 1. de verborum etiam sunt participes omnia peccatorum committendorum. n. 1. in d. 1. q. 6. Præterea de electo. c. 1. de. q. 1. c. 1. in d. fol. 70. immo tenetur ad omne interfectio electus illorum videtur ratione: lucris se sequitur quam damni emergunt alia. n. 2. de re. de. eligentes indigni sunt prius facto prius potestate eligendi pro illis vice tantum. c. 1. q. 26. n. 3. fol. 70.*
 7 *eligentes indigni sunt prius prius delicti voce passiva per vimini. c. 1. q. 1. c. 1. in d. fol. 70.*
 8 *eligentes aliquem voluntarius consensu ad possunt illi electioni opponere. c. 1. q. 3. in d. fol. 70.*
 9 *eligentes illegitimam ad Prælatum, eorum servituri ipso facto dispensare. c. 1. q. 3. n. 3. fol. 107.*
 10 *eligentes duppiter in Sociis Prioris curatis ad Capitulum Generale; possunt puniri. c. 1. q. 1. fol. 70.*
 11 *eligenda a iudice sequuntur publicari. c. 1. q. 17. n. 17. fol. 78.*
 12 *eligere occidit, & facit multa bona parit. c. 1. q. 6. n. 3. fol. 6.*
 13 *eligere se ipsum malum est. c. 1. q. 11. n. 1. in fin. fol. 11.*
 14 *eligere, & confirmare sunt alias concementis Ecclesie pietatis in favorem, vel necessitatem. c. 1. q. 10. n. 1. fol. 49.*
 15 *eligere per Procuratorem, in Dominica Familia, vel aliter omnino. c. 1. q. 16. n. 3. fol. 69.*
 16 *eligere per epistolam, an sit licitum. c. 1. q. 17. fol. 69.*
 17 *eligere neminem meliorem, vel simpliciter, vel in comparatione, ad bonum commune. c. 1. q. 3. n. 16. fol. 69. c. 1. q. 37. n. 7. fol. 71.*
 18 *eligere indignum in nullo casu licet. c. 1. q. 26. n. 1. fol. 70.*
 19 *eligere per Nationem, quid sit. c. 1. q. 18. n. 1. fol. 137.*

Emerc. Entens. Emotio

- 2 Emerere Capellam. in qua est ius patronatus.
criminosum est. ff. de iur. iud. l. 1. §. 3. 64.
• Emerere gratias. dimittentes d. iurisdictione
spirituali, simoniacum est. ff. de iur. iud. l. 1. §. 3. 64.
vol. 106.

- ² *Emptor bona statim, vel annuos census pro illis tenetur soluere collectas.* tr. 14. q. 57. m. 7. f. 352.
- ² *Emens bona Ecclesia absque solemnitatibus, & propria licentia, dicitur esse in mala fide.* tr. 14. q. 81. m. 1. fol. 361.
- ³ *Emptor, emens rem furtim sublatam, tenetur restituere, si emerita bona fides.* 7. q. 14. n. 1. f. 145. c. 1. q. 1. m. 1. fol. 361.
- Emphyteusis. Emphyteuta.* tr. 14. q. 14. n. 1. f. 145. c. 1. q. 1. m. 1. fol. 361.
- ² *Emphyteusis potest legere Ecclesia, quae quam moritur.* tr. 11. q. 36. n. 1. f. 328. r. 1. q. 14. n. 1. f. 329.
- ² *Emphyteusis, transita in Monasterium, cum tamen saluate, bonorum sui Profess, etiam si foret alterius Ecclesiae, non in sum.* tr. 14. q. 37. m. 1. f. 329. c. 1. q. 1. m. 1. fol. 361.
- ² *Emphyteusis potest fieri triplici modo.* tr. 14. q. 37. m. 1. f. 329. c. 1. q. 1. m. 1. fol. 361.
- ² *Emphyteusis concessa videtur generatio, nec, an valeat.* tr. 14. q. 43. v. q. 3. 4. l. m. 1. fol. 361.
- ³ *Emphyteusis non potest diuhereditaria, sed iure proprio ex patre, & proinde non potest transire ad haeredes.* tr. 14. q. 88. n. 1. f. 368. r. 1. q. 1. m. 1. fol. 361.
- ² *Emphyteusis Ecclesiasticae sui vana non transit ad haeredes, nec venit in generali institutione ibid.*
- ² *Emphyteuta, inuito Domino, an possit rem emphyteuticam renunciare.* tr. 14. q. 88. l. 368.
- ³ *Emphyteuta dicitur habere dominium, quod Dominus, qui in emphyteusum concessit, dicitur habere dominium naturale, dum t. 8. q. 3. n. 9. f. 151.*
- ² *Emphyteuta recipiens rem Ecclesiasticam, sine solemnitate, tenetur eam restituere, cum fructibus, absque eo, quod possit ab Ecclesia pretium repetere.* *Id. ver. item Ecclesiasticus.*
- Epileptici*
- ² *Epileptici, seu laborantes morbo caduco, sunt incohibiles ad Praelaturas.* tr. 5. q. 18. m. 7. fol. 126.
- Episcopatus Episcopus*
- ³ *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.* tr. 9. q. 8. n. 17. f. 156.
- ¹ *Episcopus non ligatur suo statuto.* tr. 1. q. 1. m. 1. fol. 361.
- ¹ *Episcopus tempore pestis, potest Parochos ad infirmos, peste affectis, Sacramenta administrandum, evidentiali moris periculo expantere, & Parochi tenentur obedire.* tr. 1. q. 23. n. 3. fol. 34.
- ¹ *Episcopus tanquam Canonici subditur sibi ipsi, tanquam Episcopo.* tr. 5. q. 4. n. 1. 2. in fin. fol. 54.
- ¹ *Episcopus Regularis non potest privilegium sui Ordinis, nisi illis, quae Anima, & Corporis commodum concernunt, sine tamen Religionis gravamine.* t. 6. q. 12. n. 1. c. seq. 72.
- ¹ *Episcopus, qui Ecclesiam Monasterium praeficit, vel alius Superior, claustra Monasterii non ingrediatur, sed ante capellorum fecerit, velam, vota singulorum audiat, vel suscipiat.* tr. 11. q. 16. n. 41. f. 130.
- ¹ *Episcopus, a nota omni appellatione, debet componere controuersias omnes de praedictis, quae sepiam scandalo solent, prius inter Ecclesiasticas personas, idem seruare, quam regulares.* tr. 1. q. 1. 6. n. 36. f. 130.
- ¹ *Episcopus, si cogat subditum, & ordinatur, excedit limites suae potestatis, quia id mouetur amittere.* tr. 2. q. 1. n. 3. f. 146.
- ² *Episcopus Locum non potest ab quocumque abili causa contradicere Regularibus, in Ecclesia, suorum Ordinum predicare volentibus.* tr. 1. q. 4. n. 15. fol. 127.
- ² *Episcopus Locum quoniam debet adhibere, ad equeam licentiam concedat, & consensum, non Monasterii.* tr. 1. q. 5. n. 1. c. seq. f. 127.
- ² *Episcopus Locum non potest dare licentiam ad erigendum noua Monasteria, nisi iuxta formam sibi praescriptam a Clementi.* tr. 1. q. 5. n. 2. fol. 127.
- ² *Episcopus Locum, in quibusdam casibus, non tenetur citare praesentem Regularibus, pro consensu noui Monasterii.* tr. 1. q. 5. n. 1. c. seq. fol. 127.
- ² *Episcopus Locum Ordinarius, ubi videtur Locum eregi in suo districtu, sine sua legitima licentia, quid tenetur facere.* tr. 1. q. 5. n. 3. f. 127.
- ² *Episcopus, in sua Diocesi est de iure executor vicinorum voluntatum.* tr. 1. q. 4. n. 4. f. 127.
- ² *Episcopus non potest mutare Ecclesiam Regularem in Secularem.* tr. 1. q. 44. n. 1. f. 27.
- ² *Episcopus Locum potest in Ecclesia Mendicantium, ipsis deficientibus, ponere alios Religiosos Monachos, aut Clericos Regulares.* tr. 1. q. 44. n. 3. fol. 27.
- ² *Episcopus, ex se solo, non expellat consensu sui Capituli, an possit dare Regularibus Ecclesiam de iudiciis.* tr. 1. q. 45. f. 27.
- ² *Episcopus, ut licentiam Viris, ut ingrediatur Monasterium Monialium.* tr. 4. q. 14. n. 1. fol. 59.
- ² *Episcopus Regularis tenetur deferre Habitum suae Religionis.* tr. 6. q. 12. n. 10. fol. 112. c. p. 4. 3. q. 2. n. 7. f. 52.
- ² *Episcopus Regularis, si pnuendus est, non punitur secundum Regularia statuta, sed secundum sacros Canones, sicut reliqui Episcopi.* tr. 6. q. 12. n. 10. f. 113.
- ² *Episcopus Locum potest in carcerare, & detinere Religiosos, recedentes a Conuentu, iniuncti grauius, vel iniuste appellationis, sine debita licentia.* tr. 7. q. 24. n. 1. f. 129.
- ² *Episcopus sua Ecclesia priuatus, adhuc remanet verus, & proprius Episcopus.* tr. 8. q. 2. n. 14. f. 151. c. 155. q. 33. n. 3.
- ² *Episcopus non potest precipere, ut reipsum, & Electus, nisi prius sibi consilio de malis.* tr. 8. q. 26. n. 2. f. 151.
- ² *Episcopus censetur Prior, & Abbas Expulsum a Religione.* tr. 8. q. 3. n. 2. f. 155.
- ² *Episcopus originis potest concedere Diocesanos*

- foras ad Ordines, Clericos, vel Laicos, qui rem-
hilo loco originis alio se transfuerint. 4. q. 13. c. 1.
n. 3. f. 157.
2. Episcopus Regularis non est habere a vici-
se i quodammodo a Regulari. 3. q. 51. an. n. 6.
fol. 154.
2. Episcopus non habet iurisdictionem in an-
te. 1. 8. q. 51. n. 3. f. 166. Et quid si sit in pos-
seffione iudicandi alio? c. 1. 3. q. 1. f. 159.
2. Episcopus potest abscondere vel prouocan-
dum Regulares, existentes extra claustra. 4.
8. q. 51. n. 2. f. 166.
2. Episcopus debet habere suam Religionem
ad bonam, Et gloriam eiusdem. 2. q. 6. n.
4. f. 171.
2. Episcopus potest dispensare in infamia lu-
ris Canonici, etiam ex illis de iudicis, super qua
habet auctoritatem de summa di. 2. q. 2. n.
4. f. 181.
2. Episcopus Loci Ordinarius non potest Cleri-
ci per secessionem declarare in iudicio in parum
Canonis, sine praua citatione. 2. q. 2. n. 5.
fol. 187.
2. Episcopus Loci Ordinarius non est Index
Regularium in causis de iudicibus, inter ip-
sos Religiosos, Et Praelatos Regularis eorū
dem. 2. 10. q. 35. n. 1. f. 201.
2. Episcopus non potest, uti suspensas recursus,
quā uisitet suas Ecclesias. 2. 10. q. 37. n. 6.
fol. 204.
2. Episcopus depositus, si statim post sententiam
appellat, Et appellatio pendente, excom-
municatum suum subditum, excommunicatum alio
tenet. 2. 10. q. 41. n. 3. f. 206.
2. Episcopus, per Episcopatum suū exemptus a
patri potestate. 2. 11. q. 2. n. 4. f. 206.
2. Episcopus, an habeat omnimodam iurisdic-
tionem in Regulares sua Diocesis? 1. 13. q.
7. n. 5. f. 256. Et 2. 10. n. 2. f. 258. Et 2. 11. n.
1. f. 260.
2. Episcopus interdum potest dubia Priuile-
giorum Regularium interpretari. 1. 13. q. 14.
n. 3. f. 210.
2. Episcopus, an possit punire Religiosos ex-
ptos, si delinquant in loco excepto? 1. 13.
q. 19. f. 262.
2. Episcopus, an possit punire eos, qui delin-
quant in loco exempto, ubi fuerint extra il-
lum, Et in suam Diocesim reuerſi? 1. 13. q.
21. f. 263.
2. Episcopus repetit suum subditum, ab alio
Iudice detentum, etiam inuito subdito. 2. 13.
q. 21. n. 1. n. fin. f. 263.
2. Episcopus, an possit Regularis censuris
muletari? 1. 13. q. 23. f. 264. Et 2. 15. n. 2.
fol. 284.
2. Episcopus non potest procedere contra Regu-
lares, nisi ex speciali commissione Sedis
Apostolicæ. 1. 13. q. 23. n. 6. f. 264.
2. Episcopus non potest excommunicare Alcu-
- ducamentum. 2. 13. q. 24. n. 3. f. 255.
2. Episcopus, an possit de la a. e. Regulari ex-
ptos incoyſſe in excommunicationem inſin-
ſam a ſua, vel a poſſeſſo. Conſtituit ad hoc, ut
eſt in ſua. 2. 13. q. 26. f. 266.
2. Episcopus in Regulares exemptos non po-
teſt ſoluere proceſſum inſormitiam, Et multo
minus deſeſum. 2. 13. q. 26. n. 10. f. 267.
2. Episcopus non potest accipere querelam ſa-
lam ab aliquo Regulari contra alium Regu-
larem. 2. 13. q. 30. n. 1. f. 268.
2. Episcopus non potest sub cenſuris vetare Mé-
dicantibus, ut oſtium querant in ſua Dia-
ceſi. 2. 13. q. 32. n. 1. f. 269.
2. Episcopus Loci Ordinarius, an poſſit impetire
Mendicantes, querentes elemoſynas ſuper-
fluas. 2. 13. q. 32. n. 1. f. 270.
2. Episcopus non inuenit in cenſuras appoſitas
in Conſtit. Papalibus, ſi ibidem expreſſe mi-
nimè nominetur. 2. 13. q. 32. n. 1. f. 270.
2. Episcopus potest immediatè punire Regula-
res, qui uiuant extra clauſtra. 2. 13. q. 34. n.
1. f. 271.
2. Episcopus non potest viſitare, Et corrigere
Regulares degentes extra ſepta, occasione doc-
cendi Doctrinam Chriſtianam. 2. 13. q. 45. n.
1. f. 275.
2. Episcopus Loci Ordinarius compellit Regu-
lares ad ſoluendum debita, etiam ſi habeant
Conſeruatorem, cuiusmodi tractetur de cauſis
Mercedis, aut miſerabilium Perſonarum. 2.
13. q. 46. n. 2. f. 275.
2. Episcopus, an poſſit punire Regulares degen-
tes intra clauſtra, ſi extra muros, Et ſcan-
dalum delinquant? 2. 13. q. 47. Et 2. 13. q. 48. f. 276.
2. Episcopus, Regularis extra clauſtra delin-
quentes, Et in delicto comprehenſos, an poſſit
carcerare, Et detinere, nec ad ſuum Superio-
rem remittere, pendente informatione capien-
deli. 2. 13. q. 53. fol. 281.
2. Episcopus, an poſſit punire Prelatum Regu-
larem, ſi notorie, ac ſcandalosè extra clau-
ſtra delinquat? 2. 13. q. 54. per totum. f. 283.
2. Episcopus potest punire Regulares in deſe-
ctum Regularium Superiorum. 1. 13. q. 54.
n. 1. n. fin. f. 283.
2. Episcopus, an poſſit punire Regulares delin-
quentes notorie in Eccleſia Monafterii ſui
Ordinis, in quo degunt? 2. 13. q. 56. f. 284.
2. Episcopus, quem veritatem debet assignare
Pralato Regulari ad puniendum ſuum ſub-
ditum notorie delinquentem? 2. 13. q. 57. f. 285.
2. Episcopus, quos verbis tenetur monere Su-
periozem de notorio delicto ſubdito ad hoc, ut
ille dicatur eſſe in mora, Et negligens punire?
2. 13. q. 58. f. 285.
2. Episcopus iuxta diſpoſitionem c. 14. Cōc. Trid.
ſeſſ. 25. de Regul. non potest habere ius ad ca-
ſigandū Regularē notorie delinquentē extra
clauſtra, niſi præceſſerit eius inſtans ad pu-
nien.

I N D E X

- nendum, & negligentia Prælati nolentis punire. t. 13. q. 58. n. 1. f. 286.
1. Episcopus, an possit severe punire Regulares delinquentes, si aduersus, illos leuiter fuisse punitos ab eorum Superioribus. t. 13. q. 61. fol. 287.
  2. Episcopus, an possit incarceratione Nouitios delinquentes notorie extrâ septa, sicut, & Professos eiusdem Ordinis. t. 13. q. 62. f. 287.
  3. Episcopus incarcerans Religiosos exemptos in casibus non concessis à lege, incidit in excommunicationem Canon. si quis. t. 13. q. 62. n. 1. f. 287.
  4. Episcopus, an possit severe punire Superiores Regulares negligentis ad sui instantias punire Reos delinquentes notorie extrâ septa, aut si imputatis ad alia Loca suorum Ordinum transmittens, vel hoc consensibus reuocant ad locum delicti reuocare. t. 13. q. 63. fol. 287.
  5. Episcopus, an possit visitare Ecclesias, et Monasteria exemptorum Regularium. t. 13. q. 65. f. 289.
  6. Episcopus, si accedat ad visitandum aliquod Monasterium exemptum, & dicat, se id facere ex speciali commissione Sæc. Apostolica, an sit ei credendum. t. 13. q. 68. f. 290.
  7. Episcopus, si prætendat visitare Regulares, & hi prætendant, non possunt, & Regulares repellunt, an Episcopus de facto possit procedere. t. 13. q. 69. f. 291.
  8. Episcopus, pro defensione suorum iurium potest contradicentes excommunicare iuris ordine non seruato. t. 13. q. 69. n. 3. f. 291.
  9. Episcopus pro defensione iurium sua Ecclesia, potest utriusque gladio, ibid.
  10. Episcopus visitando Monasterium exemptum, eum puniunt. t. 13. q. 69. n. 1. f. 292.
  11. Episcopus, an possit visitare Confraternitates Laicorum, sitas in Ecclesijs Regularium. t. 13. q. 70. f. 292.
  12. Episcopus Loci Ordinarius nequit visitare Confraternitatem Sanctissimi Rosarij, erectam in Ecclesijs Dominicanorum. t. 13. q. 70. n. 9. f. 293.
  13. Episcopus proximior, an possit visitare Ecclesiam Regularium, qua sunt nullius Diocesis. t. 13. q. 71. f. 294.
  14. Episcopus, an possit visitare Ecclesiam Militum Sancti Ioannis Hierosolymitani. t. 13. q. 72. f. 294.
  15. Episcopus, an possit à Mendicantibus exigere Charitativum subsidium, seu Procuraciones, & similia. t. 13. q. 73. f. 294.
  16. Episcopus, an possit in Ecclesijs Regularium erigere Baldachinum, & contradicentes censuris afficere. t. 13. q. 74. f. 295.
  17. Episcopus, in Ecclesijs Regularium non potest, illas inuitis aliquem promovere ad Ordinem, nec in Baldachino sedere pro Tribu-

- nali, neque Cathedram iudicalem erigere, nec idem crismare, nec degradare, indigenas concedere, remissiones peccatorum facere, & similia, qua sunt iurisdictionis Episcopalis. t. 13. q. 74. n. 9. f. 297.
18. Episcopus externus, an possit exercere Iurisdictionalis, vel Pontificalis in aliena Diocesi. t. 13. q. 75. n. 4. f. 297.
  19. Episcopus, in quibus casibus possit Regulares compellere ad sibi obediendum. t. 13. q. 77. f. 297.
  20. Episcopus, an possit censuris, & alijs penis cogere Regulares exemptos ad sibi obediendum in illis casibus, in quibus ei subsistit de iure veteri, & nouo Conc. Trid. t. 13. q. 78. fol. 298.
  21. Episcopus, an possit censurare Regulares exemptos, qui nolunt ad processiones accedere. t. 13. q. 79. f. 299.
  22. Episcopus non potest conuocare Processiones in Ecclesijs Regularium iuxta Prælatus. t. 13. q. 80. n. 1. f. 300.
  23. Episcopus, quidam Curam animarum, & Sacramentorum administrationem Sanctimonialium, Monasteria, & predicationem verbi Dei, potest Regulares inobedientes, atque contradicentes per censuras Ecclesiasticas, alijsque penas, quacunque appellatione postposita compescere. t. 13. q. 91. sub n. 6. in Bull. Gregor. 5. 2. f. 313.
  24. Episcopus, an valeat visitare altaria Ecclesiarum Regularium, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut Loca, ubi in eisdem Ecclesijs asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. t. 13. in Bull. Greg. dub. 3. f. 315.
  25. Episcopus, an possit Regularibus præscribere, ut eritis tantum in Locis, ac temporibus, auctoritatem personarum confessiones audiant. ibid. dub. 2.
  26. Episcopus, an possit una cum Superioribus Regularibus quauuncunque Abbatissarum electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, & Abbatissas electas confirmare. ibid. dub. 5.
  27. Episcopus, ex rationabili causa potest amovere Confessores Monialium, atque Administratores bonorum, ad earundem Monialium Monasteria pertinentium. t. 13. in Bull. Greg. dub. 12. f. 316.
  28. Episcopus potest punire Regulares colloquentes cum Monialibus sine sua licentia, etiam si sint Regularibus subiecta. t. 13. in Bull. Gregor. dub. 1. fol. 316.
  29. Episcopus, an possit punire Regulares, qui ad Abbatissam electionem procedunt, ante tempus, ipsi Episcopo significatum, aut die electionis eidem nullatenus prænuntiata. t. 13. in Bull. Gregor. dub. 2. f. 316.
  30. Episcopus Loci Ordinarius non habet arbitrium

- grims circa valorem rei parva alienabilis. 1. 4. q. 37. n. 3. in fin. f. 342.
2. Episcopus alienans iura cap. terrarum, non praeiudicat Ecclesiae, nec Fratibus suis. 1. 4. q. 38. n. 4. f. 343.
2. Episcopus bodie in causis civilibus procedit contra Regulares, etiam degentes intra septuaginta dies. 1. 11. n. 3. f. 429.
2. Episcopus Loci Ordinarius, potest a Conseruatoribus Regularium censuris plecti, quomodo, & ob quam causam? vide verb. Conseruator.
2. Episcopus Loci non potest precipere Conseruatoribus, ut utantur Notariis sua Curiae. 1. 17. q. 21. n. 1. f. 413.
2. Episcopus Loci Ordinarius tenetur obedire Reuerendissimo Conseruatori in causis illi commissis. 1. D. Papa. ibid. n. 1.
2. Episcopus Loci Ordinarius, an possit eligi in Conseruatoribus? 1. 17. q. 25. f. 414.
2. Episcopus Titularis, vel Coniunctus, an possit nominari in Conseruatorem a Regularibus alterius Diocesis? tract. 17. q. 37. n. 1. fol. 320.
3. Episcopus cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, potest in electione Abbatissae vota singularem Monialium, orationis expressa audire, absque vitio electionis. 1. 4. n. 1. f. 3.
3. Episcopus de iure communi potest dispensare in omnibus casibus, etiam reservatis, etiam in quibus venit poena priuationis, ipso iure, & multo fortius de iure Conc. Trid. 1. 1. q. 11. n. 13. f. 37.
3. Episcopus sub mortali tenetur Dignioribus conferre beneficia. 1. 4. q. 25. n. 1. f. 69.
3. Episcopus ante collationem Ordinum absoluit Ordinandos. 1. 4. q. 44. n. 1. f. 83.
3. Episcopus debet esse triginta annorum. 1. 5. q. 8. n. 7. f. 89.
3. Episcopus ordinando eum, cum quo dispensare potest, ipso facto, dispensat; si hoc intendit, licet verbis non utatur. 1. 5. q. 30. n. 1. fol. 107.
3. Episcopus non potest, absque causa cognitione dispensare. 1. 5. q. 30. n. 3. f. 107.
3. Episcopus non potest dispensare super irre canonico, & Constitutionibus Conciliaribus, nisi in casibus sibi permixtis. 1. 5. q. 35. n. 1. f. 114.
3. Episcopus ordinans Bigamos, vel eis conferens beneficia, est suspensus per annum a collatione illius Ordinis, & est ipso iure priuatus a celebratione Missarum, & potest deponi ab Ordine. 1. 5. q. 35. n. 15. f. 114.
3. Episcopus potest dispensare cum suo subdito in bigamia similitudinaria, non solum, ut in susceptis minisset, sed ut ad maiores ascendat. ibid. n. 17.
3. Episcopus non potest dispensare cum Degmoniacis, ad suscipiendum Sacros Ordines. 1. 5. q. 38. n. 3. f. 117.
3. Episcopus confirmat sibi subditos, & Archiepiscopus suos suffraganeos. 1. 7. q. 2. n. 3. fol. 139.
3. Episcopus potest cogi a Rom. Pontif. ad acceptandum Episcopatum alterius Ecclesiae, propter publicam utilitatem. 1. 10. q. 10. n. 3. fol. 184.
3. Episcopus potest dispensare super omni irregularitate, promouente ex crimine omnino occulto, & quod nullis potest testibus probari, neque aliter, quam per propriam confessionem scriptam. 1. 1. q. 9. n. 8. f. 193.
4. Episcopus ob peccatum occultum, non potest prohibere penitentem ab Ordinatione. 1. 3. q. 8. n. 1. f. 38.
4. Episcopus tenetur ponere animam pro Quibus suis, & insistere proximorum salutis. 1. 4. q. 18. n. 3. f. 18.
4. Episcopus Monistorum quis sit? 1. 6. q. 25. n. 5. fol. 89.
4. Episcopus promouens Clericos Regulares ante eorum professionem, sine titulo; suspenditur a praestatione eorumdem, & similium Ordinum per annum. 1. 6. q. 29. n. 6. in fin. fol. 89.
4. Episcopus Loci Ordinarius, an sit Index copens super reclamatione, qua fit de nullitate Professionis, ob Loci non designati defectum adeo, ut etiam elaso quinquennio, ob Superiore Regulari excluso, possit ipse solus hanc causam decidere? 1. 8. q. 9. n. 1. f. 119.
4. Episcopus Loci Ordinarius, non potest valide recipere Professiones Regularium exemptorum. 1. 8. q. 9. n. 5. f. 120.
4. Episcopus Loci Ordinarius potest compellere Oblatos, quandiu moram in domibus suis fecerint, ad sibi integre persolvendum iura Episcopalia. 1. 13. q. 5. n. 5. f. 190.
4. Episcopus Loci Ordinarius, quoad civilia non potest se intermiscere de Oblatis Regularium, etiam si degant extra Claustra, nisi forsitan reperiantur esse Religionis Conseruator. 1. 13. q. 19. n. 3. f. 200.
4. Episcopus, tanquam Sedis Apostolica Delegatus, potest in multis casibus, ultimas de sanctorum voluntates commutare. tr. 13. q. 25. n. 5. & seq. f. 204.
4. Episcopus non potest nonam Religionem instituere, nec nonam Regulam Religiosis assignare. 1. 16. q. 10. n. 2. f. 223.
4. Episcopus, ex delegatione Papa recipit Professiones Monialium in Conuentu ipsarum. ibid. n. 4.
4. Episcopus Loci Ordinarius non tenetur explorare voluntatem Mulierum, quae domitantes, votum coelibatus emittunt. 1. 17. q. 3. n. 13. f. 227.
3. Episcopi licentia necessario requiritur ad

- fundandum Monasterium. t. 1. q. 7. m. 6. f. 61.
- 2 Episcopi, & sui Vicarii Generalis est vnu, & idem Tribunal, & Consistorium. tr. 17. q. 26. n. 5. f. 115. & 4. p. 1. 7. q. 7. m. 3. f. 98.
- 2 Episcopo Loci mittenda est copia sententia expulsiōis subditi Religiosi. tr. 1. 8. q. 1. 8. m. 1. fol. 148.
- 1 Episcopi residentes in suis Ecclesiis, faciunt ad se deferri extraneas nonas, & quare. t. 1. q. 16. m. 8. f. 13.
- 1 Episcopi in suis Diocesis, an possunt privilegium concedere? t. 5. q. 2. m. 5. f. 33.
- 1 Episcopi Regulares non possunt habere vocem actiōem, & passivam in Capitulis Generalibus sui Ordinis. t. 6. q. 22. n. 1. f. 71.
- 1 Episcopi Ordinarii Locorum, Ecclesias quasquē quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis visitare possunt. t. 11. q. 16. n. 6. f. 127.
- 1 Episcopi possunt dispensare cum promotis per saltum, si non ministraverint in susceptis, & res fuerit omnino occulta. t. 11. q. 16. n. 19. f. 128.
- 1 Episcopi tenentur inquirere super Clausuram Sanclimonialium, & ne violatur procurare. t. 11. q. 16. n. 31. f. 139.
- 1 Episcopi Locorum Iure Concil. Tridentini possunt omnes Missarum ad certum numerum reducere. t. 11. q. 16. n. 59. f. 132.
- 1 Episcopi Iure Concil. Trident. possunt absolute, & dispensare cum suis subditis, non obstante rigurosa Bulla Cēna renocatione. t. 13. q. 17. n. 17. f. 159.
- 1 Episcopi, auctoritate ordinaria, & de iure antiquo, habent ius absolventi, & amplē dispensandi cum suis subditis. t. 13. q. 17. n. 27. f. 159.
- 2 Episcopi possunt visitare Loca Regularium, crella contra formam Decretorum Sac. Cōgreg. & quomodo. t. 2. q. 23. n. 4. f. 40.
- 2 Episcopi, Iure Concil. Trid. possunt in omnibus censuris, irregularitatibus, suspensionibus ex delicto occulto promerentibus, & in omnibus alijs casibus Papalibus, ad forum crepitōsum non deductis, delinquentes quascūquē sibi subditas, in foro conscientie absolute, & dispensare. t. 4. q. 30. n. 2. f. 65. & q. 33. n. 2. f. 67.
- 2 Episcopi non possunt transire in arctiorem Religionem, siue speciali licentia Papa. tr. 5. q. 32. n. 1. f. 85. & 7. q. 30. n. 5.
- 2 Episcopi non comprehenduntur sub odiosa generali Constitutione, nisi in specie exprimantur. tr. 6. q. 12. n. 3. f. 112. & t. 13. q. 33. n. 3. f. 171.
- 2 Episcopi in publico, et in Ecclesia superinductis lineis videntur. tr. 6. q. 13. n. 8. f. 112.
- 2 Episcopi Regulares, retento colore habitus sue Religionis, possunt se conformare cum Episcopis sacralibus in forma, & figura
- utendi limosinis. n. 3.
- 2 Episcopi Regulares tenentur ad vota solennia sue Religionis. tr. 1. q. 22. n. 7. f. 130.
- 2 Episcopi si velint aliquo modo, vel de facto tenent procedere in iudicio, vel extra, contra Regulares, aut contra res Monasterii, in quavis causa civili, vel spiritali, processus, sententia, & inde sequutas sunt nullas, & irritas. tr. 13. q. 23. n. 5. f. 164.
- 2 Episcopi in causis spectantibus ad sanctam fidem, possunt procedere contra Regulares exemptos. t. 13. q. 31. n. 1. f. 168.
- 2 Episcopi non debent mittere satellites ad incarcerandum Regulares. tr. 13. q. 35. n. 6. fol. 172.
- 2 Episcopi tenentur adiuvare Praelatos Regulares, qui prostrantur Apostatas, & Fugitivos ad obedientiam reducere. tr. 13. q. 36. n. 1. f. 177.
- 2 Episcopi, uti Delegati Sedis Apostolicæ, procedunt contra Praelatos Regulares, volentes punire Delinquentes notorii exord. Clausura, vel aliud transgressores. tr. 13. q. 64. f. 183.
- 2 Episcopi exteri de consensu Diocesis, an possint in Ecclesijs Regularium Baldachinū erigere? tr. 13. q. 75. f. 197.
- 2 Episcopi non possunt conferre Ordines, etiā proprijs subditis, in aliena Diocesi. tr. 13. q. 81. n. 2. f. 300.
- 2 Episcopi tempore Pauli Apostoli erant Indices Clericorum. t. 13. q. 85. n. 18. f. 306.
- 2 Episcopi Religiosi, vel alii habentes beneficium Ecclesiasticum, non comprehenduntur sub Bulla de largitione munerum. t. 15. q. 7. n. 9. f. 379.
- 2 Episcopi Ordinarii offensi, possunt contra offendentes, suam iurisdictionem, censuris ineri. tr. 17. q. 42. n. 6. f. 422.
- 2 Episcopi non sunt Domini rerum Ecclesiæ, sed Oeconomi, Tutores, & Dispensatores. t. 4. q. 25. n. 12. in fin. fol. 69.
- 2 Episcopi, promouentes Bigamos ad Sacros Ordines reprehenduntur. tr. 5. q. 34. n. 1. in fin. f. 112.
- 2 Episcopi an valeant in Bigamia verā, vel interpretativa dispensare? t. 5. q. 35. f. 112.
- 2 Episcopi, potestatem, quam exercent extra Sacramentum Penitentia, habent immediate à iure divino. t. 10. q. 1. n. 10. f. 170.
- 2 Episcopi, aliquando fuerunt Religiosorum Praelati. t. 10. q. 1. n. 16. f. 170.
- 2 Episcopi habent potestatem immediatē à Christo Domino, sed dependentē à Papa, & ordine hierarchico. t. 10. q. 2. n. 3. f. 171.
- 2 Episcopi succedunt in locum Apostolorum. t. 10. q. 7. n. 16. f. 175.
- 2 Episcopi, & Archiepiscopi, in suis Diocesis, nihil statum in consilio Capituli. t. 10. q. 9. n. 4. f. 177.
- 2 Episcopi, an relicto Episcopatu possint Reli-

I N D E X

- gionem ingredi, sine expressa licentia Domini Papae, & in ea valde profiteri? t. 3. q. 18. m. 1. & seq. f. 47.
- 4 Episcopi dicuntur Religiosissimi. t. 6. q. 32. n. 3. fol. 91.
- 4 Episcopi Locorum Ordinarii, si Regulares reclamantes, iniuncte renocent ab Ordine, & ad seculum dimittant, ad quid teneantur? t. 8. q. 12. m. 1. f. 112. & tr. 1. 2. q. 24. m. 1. f. 184.
- 4 Episcopi, ad evitandum evitanda, antequam promoveant Regulares ad ordines, eorum ipsi faciunt promouendos iurare, se professionem solemnem emisisse, ac ratam habere, ac habuisse. t. 11. q. 40. m. 4. f. 174.
- 3 Episcoporum granamina, fuerunt causa impulsiva, ad eximendum nos ab eorum iurisdictione. t. 10. q. 1. n. 18. f. 170.
- 2 Episcopis, an liceat interpretari Privilegia Regularium, in casu tangente eorumdem iurisdictionem? tr. 1. 3. q. 14. f. 259.
- Epistola
- 1 Epistola Eminent. Filamarino Archiep. Neap. quod privilegia Regularium. tr. 13. q. 17. fol. 160.
- 2 Epistola Decretalis Papa, cum habet in tota Ecclesia. tr. 10. q. 32. m. 10. f. 304.
- 1 Epistola Reverendissimorum Patrum Generalium Ordinum, habent vim legis. t. 1. q. 39. n. 1. & sequen. fol. 35.
- 4 Epistola Sacra Congregationis, concernentis ratificationem Professionis nulla, existunt. t. 8. q. 9. sub n. 3. f. 119.
- Equites
- 2 Equites Hierosolymitani non succedunt in feudis. tr. 11. q. 39. n. 1. f. 29.
- 2 Equites Hierosolymitani sunt vere Religiosi, & proprie Regulares exempti. t. 13. q. 43. m. 3. f. 274. & q. 72. m. 1. f. 294.
- 3 Equites Hierosolymitani possunt eligere Iudices Conseruatores, in dignitate tamen Ecclesiastica constitutos, & in nouissima Synodo inter Iudices Synodales nominatos. tr. 7. q. 1. n. 3. f. 103.
- Eremitae
- 2 Eremitae censentur, qui solitarij in Moni-
bus, vel in Locis desertis habitant. tr. 1. q. 4. m. 1. fol. 4.
- 4 Eremita, sine Sedis licentia, non possunt in Congregatione vivere, nec ad Professio-
nes recipere. tr. 16. q. 10. m. 6. & 7. f. 223.
- Ergastula
- 2 Ergastula, pro toto Carcere, & fide Custodia malorum Religiosorum, fuerunt erecta ab Urb. 7. 11. 9. q. 4. m. 5. f. 173.
- Esculentia
- 2 Esculentia, & poculentia possunt a Religiosis dari, & accipi. t. 8. q. 50. n. 17. f. 163.
- 2 Esculentia, & poculentia, sibi ad deuotionem, vel Religionem pertinentia, non sunt tra-
denda Saecularibus, nisi communi nomine, &
- de consensu Conuentus, & Superioris illius. t. 13. q. 12. n. 7. f. 382.
- 2 Esculentia, & poculentia leniora, ad quem valorem ascendere possunt? t. 15. q. 17. f. 384.
- Evidentia
- 2 Evidentia facti criminis, in quos hominum oculis debet esse, ad hoc, ut sit notoria, seu ut declares, vel faciat crimen notorium? t. 13. q. 50. n. 2. f. 278.
- Examinator
- 3 Examinatores Scrutiniorum Patrum Voca-
lium, electorum pro Provinciali Capitulo, quoniam modo sunt instituendi? tr. 6. q. 28. fol. 137.
- 3 Examinatores Scrutiniorum aliquando eli-
guntur per Nationes, & quomodo ibidem. n. 4.
- 4 Examinatores quid teneantur aduocare pro informationibus Recipiendorum? t. 4. q. 1. n. 1. f. 59.
- Exceptio
- 1 Exceptio ignorantia legis, vel statuti, non admittitur, nisi probetur. tr. 1. q. 16. m. 15. fol. 14.
- 1 Exceptio firmat regulam in contrarium. tr. 14. q. 3. n. 4. f. 189. p. 24. q. 24. n. 9. f. 67. & n. 15. q. 8. n. 5. f. 179. & p. 4. 3. q. 24. n. 4. f. 34.
- 3 Exceptio iuris reuerti, nulli conuenit: nisi pro-
pria persona offensa. t. 4. q. 1. m. 5. f. 66. & 2. p. 1. 1. q. 30. f. 30.
- Excommunicatio
- 2 Excommunicandi sunt omnino prius mon-
di, & citandi ad dicendum causam, quare non debeant declarari incidisse, & c. t. 10. q. 28. m. 4. f. 197.
- 1 Excommunicans aliquam sine scriptura, & causa, incidit in suspensionem per mensem. t. 13. q. 14. n. 15. f. 147.
- 1 Excommunicantur, qui cogunt Mulieres ad ingrediendum Monasterium, vel ad susci-
piendum habitum, vel emittendam profes-
sionem, sic pariter, qui Monialium volunta-
tem, vel accipiendi, vel vult emittendi sine
iusta causa impediunt. t. 11. q. 16. n. 56. fol. 131.
- 1 Excommunicare seipsum nemo potest. t. 14. q. 8. n. 3. fol. 9.
- 2 Excommunicare, interdixere, & suspendere est alius iurisdictionis, quam quis tantum habet in sibi subditis. t. 13. q. 23. n. 3. f. 364. & 4. p. 1. 6. q. 13. n. 4. f. 82.
- 2 Excommunicare qui potest, potest etiam de-
nunciare excommunicatum esse. t. 13. q. 26. n. 9. f. 167.
- 2 Excommunicare, ut Iudei, differt ab excom-
municare, ut Personae privatae extrajurisdic-
tionis, & per modum defensionis. tr. 13. q. 69. n. 6. f. 291.
- 4 Excommunicare nominatum, & eius absolu-
tionem sibi excommunicanti reservare, idem
est, & c. t. 17. n. 1. f. 54.

I N D E X

- 2 Excommunicari non potest qui subditus nō est. & comparere non tenetur. tr. 13. q. 17. n. 3. fol. 161.
- 1 Excommunicatio lata post appellationem, an teneat. tr. 9. claus. 5. n. 19. f. 103.
- 1 Excommunicatio lata ab homine. sibi suspensio. vel quavis alia pēna. morte Auctoritatis cessat. & expirat. tr. 1. q. 5. n. 13. f. 140.
- 1 Excommunicatio lata ab Episcopo. & confirmata à Papa ex certa scientia. nequit per eundem Episcopum renouari. tr. 13. q. 6. n. 5. fol. 152.
- 2 Excommunicatio lata à Pio X. contra Mulieres introeuntes claustra Monachorum. intelligitur de feminis ingredientibus claustra. non autem de moram ibidem tradentibus. 1. q. 2. n. 5. f. 63.
- 2 Excommunicatio lata à Gregorio XIII. contra introducentes Mulieres intra septa. non afficit subditos sed Superiores domitias. tr. 4. q. 16. n. 7. f. 64.
- 2 Excommunicatio à Papa reservata. si sit publica. & notoria. aut deducta ad forum cōtinentium. potest absolui in foro Conscientie. & extra Bulla Cruciatu. subligi. & in Privilegiis. tr. 1. q. 34. n. 1. f. 68.
- 2 Excommunicatio Papalium publica. & notoria. quandoque absoluitur ab Episcopo. Loc. tr. 4. q. 3. n. 7. fol. 69.
- 2 Excommunicatio nulli reperitur in iure excepta contra Apostatas & Hæreticos; nisi illa. quæ habetur in cap. Periculosus 2. ad clericos. & Monachos. in o. tr. 1. q. 1. n. 1. f. 107.
- 2 Excommunicatio. non nisi in contumaces. & incorrigibiles. ferenda est. tr. 4. q. 4. n. 1. fol. 137.
- 2 Excommunicatio est gladius. & nervus Ecclesiasticæ disciplinæ. subire tamen extendenda est. ibid. n. 1.
- 2 Excommunicatio. post appellationem summata. non tenet. tr. 10. q. 5. n. 2. f. 186.
- 2 Excommunicatio seipsum trahit executionem. & quare. tr. 10. q. 5. n. 2. f. 186.
- 2 Excommunicatio 14. Bulla Cœna in tres partes dividitur. tr. 10. q. 5. n. 2. f. 186.
- 2 Excommunicatio lata per Episcopum. an comprehendat eos. qui delinquant in loco exempto. sibi totum intra Decretum. tr. 13. q. 10. n. 1. f. 163.
- 2 Excommunicatio lata per Episcopum contra Regulares. an teneat. tr. 13. q. 14. f. 170.
- 2 Excommunicatio lata per verba generalia. non extenditur ad Regulares. tr. 13. q. 10. n. 1. fol. 163.
- 2 Excommunicatio est pœna. quæ infligitur ad vindicandam. & puniendam patrata delicta. tr. 13. q. 6. n. 7. f. 192.
- 2 Excommunicatio est gladius spiritualis. & formidabilissimus. tr. 13. q. 6. n. 1. f. 192.
- 2 Excommunicatio Canonis 18. Bulla Cœna. duo exigat copulationē. 1. 13. q. 90. n. 3. f. 311.
- 2 Excommunicatio. Bulla Paulina. non est Papa reservata. 1. 14. q. 92. n. 2. f. 369.
- 2 Excommunicatio. in quodam officio singulos de Collegio. 17. q. 43. n. 2. f. 423.
- 2 Excommunicatio non potest remanere in suspensio. sed in pendens. 1. 1. q. 26. n. 4. f. 32.
- 2 Excommunicatio equiparatur suspensioni ab officio. & beneficio. & interdico. 1. 5. q. 9. n. 3. f. 87.
- 2 Excommunicatio à iure lata. potest ab Episcopo. vel à praprio Sacerdote absolui. 1. 11. q. 4. n. 5. in fin. f. 190.
- 2 Excommunicatio directi priuat excommunicatos spirituales. & alibis Divinis. qui publici in Ecclesiis. celebrantur. tr. 5. q. 17. n. 4. f. 73.
- 2 Excommunicatio professionem non annullat. 1. 11. q. 23. n. 1. f. 170.
- 1 Excommunicatio. sententia cum magna circumspectione debet inferri. 1. 11. q. 16. n. 58. f. 132.
- 2 Excommunicatio declaratoria. appellationem admittit. 1. 10. q. 18. per 10. f. 196.
- 2 Excommunicatio radix. & fundamentum. est peccatum mortale. 1. 10. q. 6. n. 11. f. 103.
- 2 Excommunicatus. etsi sit extra Chorum. tenetur tamen ad Officium Chori. 1. 5. q. 34. n. 7. f. 86.
- 2 Excommunicatus non potest esse Index Ecclesiasticus. neque Secularis. & ubi taliter fuerit electus. nequit irrevocacionem exercere. 1. 6. q. 14. n. 2. f. 122.
- 2 Excommunicatus non potest eligi in dignitatem secularem. 1. 6. q. 14. n. 6. f. 122.
- 2 Excommunicatus tenetur adhibere omnem diligentiam. ut absolvatur. tr. 8. q. 4. n. 1. fol. 117.
- 2 Excommunicatus per suam appellationem. cõclusiones non suscipiendis. sed tantum transfert ad Superiorem Iudicem. cognitionem causæ. 1. 10. q. 12. n. 10. f. 185.
- 2 Excommunicatus appellans à censura. est remittendus ad Iudicem. qui excommunicatus. 1. 10. q. 12. n. 13. in Decretis. f. 193.
- 2 Excommunicatus. post legitimam appellationem non est citandus. tr. 10. q. 27. n. 4. fol. 196.
- 2 Excommunicatus nominatim. specialiter. & expresse. si infra tempus à Iure. vel à Iudice determinatum. appellationem non fuerit prosecutus. post debitum. elapso potest publice excommunicatus denunciari. ibid. n. 5.
- 2 Excommunicatus. si post legitimam appellationem celebraverit. & de divinis ingerat. non efficitur irregularis. ibid. n. 6.
- 2 Excommunicatus declarari verbo potest. nisi prius citetur. & de iure in illam incidisse. 1. 13. q. 16. n. 3. f. 206.
- 2 Excommunicatus nominatim in foro fori.

I N D E X

- non debet absolui, nisi ab excommunicato. *l. 1. q. 23. n. 1. f. 168.*
- 3 Excommunicatus: suspensus, vel interdictus iniuncti ab officio, & beneficia potest peculiariter redimere restitutionem sui beneficii, vel officij, aut absolutionem ab excommunicatione. *l. 1. q. 23. n. 3. f. 168.*
- 3 Excommunicatus notoriè, toleratus tamen in Ordine Prædicatorum, non potest eligere, nec ad electionem admitti. *l. 4. q. 7. n. 3. fol. 56.*
- 3 Excommunicatus, si velis eligere, & à Capitulo minime exire, quid faciendum? *l. 4. q. 7. n. 6. f. 57.*
- 3 Excommunicatus notoriè, toleratus tamen, si in Ordine Prædicatorum admittatur ad suffragandum, an plerum sit nullus? *l. 4. q. 7. n. 7. f. 57.*
- 3 Excommunicatus, siue publicè, siue secretè, siue à iure, siue ab homine, est inhabilis ad eligendum. *l. 4. q. 8. n. 1. f. 57.*
- 3 Excommunicatus non potest eligi ad Prælatum Regularium. *l. 5. q. 9. n. 1. f. 58.*
- 3 Excommunicatus occultè, si eligatur in Prioratu, an teneatur se manifestare, si aliud non possit se excusare à receptione talis auctoritatis? *l. 5. q. 10. f. 60.*
- 3 Excommunicatus, per denunciationem, non magis ligatur. *l. 5. q. 13. n. 1. f. 61.*
- 3 Excommunicatus non potest excommunicare. *ibid. n. 3.*
- 3 Excommunicatus nullum actum suæ iurisdictionis, & ordinis potest exercere. *n. 4.*
- 3 Excommunicatus non facit fructus suos. *l. 5. q. 11. n. 5. f. 61.*
- 3 Excommunicatus, an sit privatus aliquibus civilibus? *l. 5. q. 12. f. 61.*
- 4 Excommunicatus interdictus, aut suspensus ab eo debet absolui à quo fuit reformatus. *l. 6. q. 17. n. 1. f. 84.*
- 4 Excommunicatus profectus, an acquirat ius petendi à Monasterio, cuius in possessione sit? *l. 11. q. 23. n. 1. f. 68.*
- 4 Excommunicatus est incapax iurisdictionis talium. *l. 1. q. 25. n. 8. f. 168.*
- 2 Excommunicati per secularia, tempore Julij, vel Virgine Bullæ Cruciatæ, possunt absolui, parte tamen satisfacta. *l. 4. q. 34. n. 3. f. 69.*
- 2 Excommunicati Papali excommunicatione, ob multa excusantur in Romano. *l. 4. q. 34. n. 8. f. 69.*
- 3 Excommunicati excluduntur à suffragando in Capitulis. *l. 4. q. 6. n. 5. f. 55.*
- 3 Excommunicati omnes, de iure communi, aliquo Canonico, etiam excommunicato, aliam solent. *l. 4. q. 7. n. 3. f. 56.*
- 3 Excommunicati, cum protestatione admissa, ad eligendum non impediunt electionem. *l. 4. q. 8. n. 4. f. 58.*

- 3 Excommunicati interdum absoluntur limitatè, idest cum reincidentia. *l. 4. q. 4. n. 5. fol. 82.*
- 4 Excommunicati teneantur ad privatum officium Divinum, sic etiam suspensi à divinis, aut ab Ecclesiâ interdicti. *l. 1. q. 17. n. 4. fol. 71.*
- 4 Excommunicatis beneficia conferri non possunt. *l. 1. q. 25. n. 7. f. 168.*
- 3 Excommunicator, in duobus casibus tenetur evitare, nempe per Cedulaones, & publicè Clericorum Persecutores. *l. 13. q. 5. n. 2. 10. med. f. 181.*

Exempla

- 4 Exempla ponuntur in notiori materia, pro faciliiori capiti audientium. *tr. 12. q. 12. n. 9. fol. 179.*
- 4 Exempla Regularum non restringunt. *l. 1. q. 12. n. 10. f. 179.*

Exempta

- 2 Exempta Ecclesiæ, censentur exempta Capellæ Ecclesiæ subiectæ, accidentes, & connectæ. *l. 13. q. 70. n. 3. f. 193.*
- Exemptio, Exemptus

- 2 Exemptio quid sit, & quomplex? *tr. 13. q. 1. fol. 259.*
- 2 Exemptio Regularium quando incipit? *l. 13. q. 2. f. 253.*
- 2 Exemptio Regularium, à quo, quæ de causa, & ad quid sit instituta? *l. 13. q. 3. f. 253.*
- 2 Exemptio notoria non petit assensionem Præuilegiatæ. *l. 13. q. 16. n. 4. f. 261.*
- 2 Exemptio Religiosorum, est notoria Populæ, & Ordinarijs Locorum. *tr. 13. q. 23. n. 5. fol. 264.*
- 2 Exemptio Regularium in multis casibus reperitur limitata à Sac. Conc. Trid. *l. 13. q. 77. n. 1. f. 293.*
- 2 Exemptus à Iurisdictione alienius, si ceram ibi libere patiatur conveniri, & sponte respondet, amittit privilegium. *l. 13. q. 13. n. 4. fol. 145.*
- 2 Exemptus à Iurisdictione Episcopi, non est exemptus à iura rectoriali eiusdem. *l. 13. q. 23. n. 7. f. 264.*
- 2 Exempti quando reventur interesse Synodæ Diocesana? *l. 11. q. 26. n. 20. f. 128.*
- 2 Exempti, de suo exemptionis privilegio, requirit, debent illud Ordinarijs ostendere. *tr. 13. q. 14. f. 262.*
- 2 Exempti teneantur ad publicas Processiones accedere, vocati tamen. *l. 13. q. 79. n. 1. f. 299.*
- Exequitor
- 1 Exequitor merus, & purus nullam habet causæ cognitionem, sed tantum debet exequi mandata sibi commissa. *l. 9. claus. 19. n. 2. & 3. f. 119. & 120. q. 14. n. 14. f. 277.*
- 1 Exequitor mixtus tenetur appellations deferre. *l. 9. claus. 19. n. 3. f. 119.*

Exer.

I N D I E X

Exercitium

- 2 Exercitium litigiosa Conservatoria repugnat paci, & quieti Religiosorum. tr. 57. q. 29. a. 2 fol. 417.

Exiliatus

- 2 Exiliatus debet tenere terminos sibi praefixos à Iudice. tr. 7. q. 30. n. 1. f. 131.
- 2 Exiliatus, & Relegatus, si facies exilii non servauerint, duplicandum est exilium, & relegatio. l. 9. q. 26. n. 3. f. 183.

Eximere

- 2 Eximere à legis vinculo quid potest? tr. 13. q. 4. n. 1. fol. 253.

Exire

- 2 Exire à Conventu, quando, & quomodo liceat. Plu. ver. Religiosus.

Exorbitantia

- 1 Exorbitantia à Iure communi, non veniunt in concessione generali. l. 7. q. 14. n. 4. f. 85.

Expensa

- 2 Expensa carceratis exhibitae per secundum Monasterium, non sunt ad libitum taxanda in praedictam prioris Ecclesiae. tr. 5. q. 69. n. 3. f. 105.

- 2 Expensa, qua fieri solent pro captura, & incarceratione Professorum, debentur ab eorum Monasteriis. tr. 8. q. 26. n. 14. f. 155.

Expressio. Expressum

- 2 Expressio unius, est exclusio alterius. tr. 13. q. 71. n. 3. f. 294.
- 3 Expressio dicti, habetur pro expressione boni. l. 4. q. 13. n. 1. in fin. f. 159.
- 2 Expressum in lege, facit cessare praesumptum. l. 4. q. 24. n. 10. f. 83.
- 2 Expensa accenti, non expressa, non nocent. l. 6. q. 17. n. 1. f. 129.

Expulsio. Expulsus

- 2 Expulsio à Religione, computatur Excommunicationi maiori. tr. 8. q. 3. n. 2. f. 136.
- 2 Expulsio à Religione, correspondet quodammodo depositioni, & degradationi ab Ordine & Officio. tr. 8. q. 6. n. 7. fol. 139.
- 2 Expulsus, si redeat ad cor, & mentem suam, est recipiendus à sua Religione. tr. 8. q. 22. n. 13. fol. 151.

- 2 Expulsus non remanet obligatus Religioni in genere, sed suae specialiter, in qua professione fecit. tr. 8. q. 22. n. 4. f. 154.

- 2 Expulsus, non tenetur ad illum Religionem evolare, quam, ante iudicatum habendum, viderat intrare. tr. 8. q. 30. per tot. f. 154.

- 2 Expulsus à Religione non possunt promoueri ad Ordines: immo sunt perpetuo suspensi ab exercitio Ordinum. l. 3. q. 7. in Decretis. fol. 140.

- 2 Expulsus à Religione, si sit, vel iniustus, possunt largiri ubi que metui periculum. tr. 15. q. 7. n. 1. fol. 279.

- 2 Expulsorum obedientia, designat ea parte cessat in seculo, & remanet suspensa. tr. 8. q.

24. per totam fol. 151.

Extrauagans

- 1 Extra. de rebus Ecclesiae non alienandis, quoad praedicta censuram, in multis locis non viget. l. 1. q. 19. a. 5. f. 17.

- 2 Extrauagans ambitiosus, an sit ubique receptus? Vide verb. Paolina, & verb. Decretalis.

- 3 Extrauagans Pauli II. inter communer, lib. 5. de sim. l. 1. q. 25. n. 5. f. 31.

- 3 Extra. ad evitanda Martini V. de sentent. excomm. nihil sunxit ad beneficium censuratum, sed ad quietem conscientiarum, volentium cum illis communicare, si forte non sint declarati. l. 5. q. 17. n. 5. f. 97.

F

Facere. Factum

- 2 Facere per se, vel per interpositam Personam, paria sunt. tr. 13. q. 75. n. 1. f. 297.

- 2 Idem est, fieri aliquod tempore inhabili, & eius effectum coarctari in tempus inhabile. tr. 11. q. 15. n. 11. fol. 219.

- 2 Fallum vel Constitutum, non ab ematibus, sed à maiori parte Capituli, non potest dici concorditer fallum. tr. 14. q. 15. n. 2. f. 330.

- 2 Ea, quae sunt facti, exerceri, & fieri possunt per excommunicatum. l. 5. q. 9. a. 7. f. 90.

- 2 Quae constitutio in sullo, censetur ignota. tr. 4. q. 10. n. 1. in fin. f. 57.

- 2 Quod alterius persuasio fit, non liberè omnia fit. l. 1. q. 11. n. 1. f. 123.

- 2 Quidquid fit contra formam, fit nulliter, & in aliis omnibus. l. 8. q. 11. n. 1. f. 123.

- 2 De iustis procedentibus, de fallo est resistendum. tr. 13. q. 68. n. 4. f. 90.

- 2 Ea, quae sunt in Domino, nequeunt facile prodari. tr. 13. q. 50. n. 10. f. 279.

- 2 Multitudine fieri prohibenti, quae fallit tenent. tr. 5. q. 17. n. 3. f. 77. & 4. p. tr. 3. q. 25. n. 5. fol. 55.

Facinora. Facinorosus

- 4 Facinora imprimita relinquere non possumus, nec penam, culpis debitam relaxare. l. 3. q. 9. n. 1. f. 19.

- 4 Facinorosi, & homicidae in Ordine Praedicatorum non recipiuntur ad habitum. tr. 3. q. 10. n. 5. f. 24.

Facultas

- 1 Facultas dicitur alicui ad dispensandum, vel conferendum beneficia personis iacertis, non peris in ordine. tr. 13. q. 1. a. 37. f. 30.

- 2 Facultas concessa eundi ad aliam Ordinem emittendum, non debet intelligi cum deinceps primi Monasterii. tr. 5. q. 57. n. 1. fol. 180.

- 3 Facultas absolventi, & dispensandi, quae datur in subleis, extenditur ad futura. l. 1. q. 51. n. 8. f. 379.

- 3 Facultas concedendi leges, pullatur, & dimittitur à iurisdictione ordinaria, & potestate, quam

I N D E X

- quam quis habet in suos subditos. l. 10. q. 8. n. 1. f. 175.
- Facultas Mendicantibus concessa, absoluen- di ab omnibus censuris, etiam ab homine- latis per particularem sententiam, debet in- telligi quoad forum consuetudinis, & sine pro- iudicio alterius. l. 6. q. 17. n. 10. f. 35.
- Facultas absoluen- di parte satisfacta, an possit suffragari quoad forum contentiosum? l. 6. q. 17. n. 7. & seq. f. 65.

Fama

- Fama debet esse orta ex iudicijs probabili- bus, ad hoc, ut faciat semplemum probatio- nem. l. 1. q. 3. n. 9. f. 67.
- Fama est communis, & clara opinio incul- pata vita, voce manifestata, l. 8. q. 69. n. 2. f. 167. vel est dignitatis illius status, legibus, ac moribus comprobatus. l. 9. q. 23. n. 2. f. 180.
- Fama, naturali iure debet custodiri. l. 5. q. 25. n. 7. in fin. f. 394.
- Fama sola, facit sufficientem probationem interdicti. l. 5. q. 28. n. 3. f. 98.
- Fama comparatur bonis fortunarum. l. 8. q. 22. n. 2. f. 155.
- Fama defensus praefertur omnibus. vid. ver. defensus fama.
- Qui suam famam, vel vitam negligit, vel dilapidat, crudelis est, non Bruto deterior. l. 1. q. 33. n. 19. f. 32.
- Famam naturali iure tenemur custodire. pr. l. 5. q. 24. n. 2. in fin. f. 33.

Familiares

- Familiares, qui nam sint? l. 6. q. 11. n. 2. f. 65. & q. 12. n. 4. f. 66.
- Familiares, & domestici Conventus, vel Collegij, non admittuntur ad audiendum Di- uina tempore interdicti. l. 6. q. 14. n. 3. f. 66.
- Familiares Regularium, an in aliquo casu possint admitti ad audiendum diuina officia, tempore communis interdicti? tr. 6. q. 15. n. 1. fol. 67.

Fauor

- Fauor publicus debet omnibus praeferi, etiam si nequeat obseruari, nisi cum damno, & pra- iudicio alicuius. l. 1. q. 20. n. 7. f. 14.
- Fauor Religionis, praefertur fauori Nuptia- rum. l. 1. q. 21. n. 4. f. 22.
- Qua in fauorem sunt indulta, non debent in odium retorqueri. l. 1. q. 32. n. 3. f. 40.
- Fauorabilia, & nostro statui nullatenus co- ntraria, communique iure viuendi consue- tudine in generali communicatione priuile- giorum. l. 7. q. 11. n. 6. f. 82.

Festa

- Festa Sanctorum omnium Regularium eis- dem gaudent praerogatiuis, & indulgentijs, respectu tamen. l. 7. q. 3. n. 1. & seq. f. 74.

Festinatio

- Omnis festinatio caeca est. tr. 13. q. 52. n. 9. fol. 280.

Feudatarius, Feudum

- Feudatarius praestat seruitium personae, & iuramentum fidelitatis. tr. 21. q. 39. n. 2. fol. 229.
- Feudum tenetur subire, ad hoc, nec de- bet peruenire ad manus mortuis. l. 1. q. 39. n. 2. f. 230.
- Feudum est species seruitutis. l. 11. q. 40. n. 1. f. 230.

Filio

- Filio iuris indulta est contra veritatem. se. l. 14. q. 30. n. 3. f. 338.

Fideicommissum

- Fideicommissum per ingressum in Religio- nem euanciscit. l. 1. q. 20. n. 4. f. 211.

Fideiussor

- Fideiussores censentur accessorie obligati. l. 12. q. 81. n. 2. f. 246.

Fidelis

- Fideles huius Regni prohibentur habere commercium cum Haebreis, & Turcis. l. 1. q. 26. n. 3. f. 24.
- Fideles ab Infidelibus, pro suis criminibus iudicari non debent. l. 5. q. 85. n. 12. f. 305.

Filiatio

- Filiatio Monachorum in Ordine, a quo na- scitur. l. 1. q. 4. n. 2. f. 212.
- Filiationes perpetuae, in quibusdam tantum Ordinibus reperiuntur. l. 6. q. 29. n. 1. f. 90.

Filia

- Filia maritanda a fratribus, an transmittat haereditatem ante nuptias, statuto statuto ex- clusio famularum. l. 1. q. 13. n. 3. f. 117.
- Filia, cui Pater legauit mille, si nuptiae, & cle- tum, si Religionem ingrediatur, an conseque- tur mille, si fiat Menialis? l. 1. q. 22. per tot. f. 223.

Filius

- Filius & Mater aequiparantur. l. 6. q. 12. n. 1. fol. 65.
- Filius effectus Episcopus non definit esse in potestate Patris, cum transiit de eius com- modo. l. 6. q. 19. n. 2. f. 69.
- Filius cuius Monasterij in Ordine Predica- torum, potest fieri filius alterius Monasterij. tr. 13. q. 4. n. 2. f. 213.
- Filius per iracundiam passionem, excluditur etiam a legitima. l. 1. q. 11. n. 2. f. 216.
- Filius, si renuntiavit sui legitima, etiam cum iuramento, adhuc potest petere alimenta. ibid. n. 4.
- Filius legitimus, & naturalis mortuus in bello, iuuat Patrem. tr. 12. q. 12. n. 2. in fin. fol. 215.
- Filius filius non habet succedere, nisi in casibus a iure expressis. l. 1. q. 29. n. 2. f. 225.
- Filius quantumcumque Religiosus, non potest dispendere de rebus alienis. l. 1. q. 30. n. 6. in fin. f. 226.
- Filius, personam Patris repraesentat. l. 5. q. 31. n. 1.

I N D E X

31. num. 18. fol. 109.

3 Filius susceptus ex Monacho, & Concubina, vel ex Monacha, iuris aenum probationis per subsequens matrimonium sit legitimus. l. 5. q. 3. n. 5. f. 110.

3 Filius, qui sua Matris dederit procurat, vel finit, eam mori, crudelis est. l. 12. q. 7. num. 2. fol. 104.

4 Filius uxoratus, an teneatur suam uxorem relinquere ad subueniendum Parentibus indigentibus? l. 3. q. 31. n. 12. f. 51.

4 Filius, & Pater sunt correlativi. l. 5. q. 17. n. 2. fol. 73.

4 Filius ob ingressum Religionis, an possit a suis Parentibus exheredari? tr. 6. q. 35. nu. 1. fol. 92.

4 Filius familias, de iure non potest facere testamentum, etiam cum consensu sui Patris. l. 7. q. 31. n. 1. f. 106.

4 Filius quidvis acquirat, non sibi, sed Patri acquirat. ibid. n. 3.

4 Filius familias, in bonis Castrensibus, vel quasi Castrensibus habetur pro Patrefamilias. l. 7. q. 31. n. 4. & 5. f. 107.

4 Filius uetus, post donationem Patris, potest petere legitimam portionem, etiam si Pater omnia bona donauit. l. 13. q. 8. n. 4. f. 194.

4 Filius illegitimus non potest paternam donationem officere. l. 3. q. 8. n. 24. f. 195.

4 Filius familias non potest testari. l. 13. q. 15. n. 9. f. 19.

1 Filius familias habens Macedonianum, & Mulieris Velletianum, ratione status. l. 4. q. 3. n. 12. f. 50.

2 Filius Conuersus non habens potestatem dandi, aut alienandi libros, quous modo Conuersus acquisitos, nisi ad usum incertum commodandi, & seruatis Regula statuti. tr. 5. q. 68. n. 2. f. 105.

3 Vbi non sunt filii, nec reperiuntur Patres, & vice versa. l. 1. q. 4. n. 2. f. 113.

2 Filius superstitis, finit, emphiteusi possunt eius renouationem petere, & cogere dominum directum, ut renouet. l. 1. q. 37. n. 2. f. 219.

3 Filius illegitimus praebyterorum, non possunt praesse Ecclesiis, in quibus eorum Pastores fuerunt Praesiti. l. 5. q. 31. n. 1. f. 107.

4 Filius, quorum Parentes egestate premuntur, an possint Religionem ingredi? l. 3. q. 10. n. 1. & seq. f. 49.

4 Filius in duobus casibus possunt ad Religionem euolare, non obstante graui aut extrema Paecentum egestate. l. 3. q. 10. n. 14. f. 50.

4 Filius Profecti propter extremam Parentum necessitatem, an teneatur egredi a Religione, ad subueniendum Parentibus, de, vel sine licentia Praelati? l. 3. q. 21. n. 1. f. 50.

3 Filiorum nomine veniunt nepotes. l. 5. q. 31. n. 18. f. 109.

Finis

2 Finis humana legis semper, & necessario debet pertinere ad aliquam virtutis speciem. l. 1. q. 29. n. 2. f. 26.

2 Finis est causa causarum. l. 3. q. 4. n. 10. fol. 47. & 2. p. 1. 5. q. 35. n. 5. f. 86.

3 Finis omnium Religiosorum est perfectio Charitatis. l. 5. q. 35. n. 2. f. 86.

2 Finis legis debet attendi, quo cessante, cessat legis dispositio, & quo posito ponitur. l. 6. q. 2. n. 10. f. 108.

2 Finis coronat opus. l. 1. q. 14. n. 3. f. 124.

4 Finis praefertur mediis, ad finem consequendum. l. 9. q. 2. n. 5. in fin. f. 130.

2 Fine licito, licita sunt media, per qua litur ad talem finem. l. 6. q. 14. n. 3. f. 122.

Firma

2 Firma, & valida, per contrarium iudicium infirmari non possunt. tr. 5. q. 53. nu. 13. fol. 98.

Femina

2 Femina translata ex uno in aliud Claustrum, tenetur reuocari, ad hoc, ut dicatur Monialis illius Religioni, in quam de nouo transiit. l. 5. q. 29. n. 14. f. 81.

2 Femina ingredientis Claustra Virorum, non animo intereundi Diuini Officii, sed ob aliud humanum motuum, peccant mortaliter, & incidunt in penas. l. 4. q. 23. n. 5. fol. 21.

2 Femina, finitis Diuini Officii, tenetur statim a Conuentu exire. l. 4. q. 24. n. 1. f. 62.

2 Feminae absque metu Bullarum, ea omnia Loca valeant adire, ad qua vadit Episcopus tempore consecrationis Ecclesiae Religiosorum. l. 4. q. 25. n. 1. f. 63.

2 Feminae censuris Papae irrevocatae, si rationaliter nequeant Sacram Sedem adire, possunt ab Episcopo Loci absolui, etiam si, sine publice excommunicatae. tr. 4. q. 34. n. 7. fol. 69.

2 Feminae sunt vento fragiliores. l. 8. q. 20. n. 3. f. 149.

2 Feminarum nomine non veniunt puella. l. 4. q. 7. n. 1. in fin. f. 56.

3 Introductio feminarum intra Septa Monasterii, infert multa mala. l. 5. q. 17. n. 1. & seq. f. 97.

Forma

1 Forma dat esse rei, & omisso illius vitiat actum. l. 8. q. 4. n. 12. f. 92. & 4. p. 1. 4. q. 3. nu. 10. f. 66.

1 Forma corrupta, omnia corrumpuntur ibidem. n. 13. & 3. p. 1. 4. q. 12. n. 1. f. 13. & 4. p. 1. 2. q. 19. n. 5. f. 182.

2 Forma obseruanda in moralibus, est de genere indissolubilem. l. 1. q. 21. n. 4. f. 159. & 4. p. 1. 2. q. 19. n. 5. f. 182.

2 Forma contractus est indissolubilis, ob quod nec quidvis in minimo ladi potest. l. 6. q. 16. n. 6.

I N D E X

- u. 6. f. 11. 9. & 1. 14. q. 6. n. 2. f. 3. 24. & 4. p. 8. 9. 4. n. 7. f. 1. 14.
- 1 Forma sententia ejciendi Incurrigibiles ab Ordine. 1. 8. q. 1. 7. n. 2. f. 4. 7.
- 2 Forma probandi exemptiones, reperitur prescripta à Bonifacio VIII. tr. 1. 3. q. 11. n. 3. fol. 12. 8.
- 3 Forma monendi Episcopum de punitione illata Monacho per Superiorem Regularem. 1. 3. q. 70. n. 2. f. 186.
- 4 Forma alienandi res Ecclesie iuxta ius antiquum Canonicum, quando sit. 1. 1. 4. q. 6. fol. 32. 4.
- 5 Forma, & solemnitas iur. hoc ius potestatem, Cede Sacro in Ecclesie, an habeas locum in alienatione rei Ecclesie. 1. 1. 4. q. 7. fol. 32. 4.
- 6 Forma contrahendi quid sit, an admittat paritatem materia, quomodo cognoscatur, & an possit per aquipollens adimpleri. 1. 1. 4. q. 8. fol. 32. 5.
- 7 Forma permissiva non servata, necessaria succedit forma destruetiva. tr. 1. 4. q. 8. n. 1. 2. fol. 32. 6.
- 8 Formas eligendi Conseruatores, quando sit. 1. 1. 7. q. 22. f. 11. 8.
- 9 Forma electionis Canonica est triplex. 1. 1. q. 2. f. 4.
- 10 Forma cap. quia propter, an sit obseruanda in omni electione quorumcumque Prelatorum. 1. 1. q. 3. f. 1.
- 11 Forma electionis sita in cap. quia propter an sit necessaria obseruanda in electione, & provisione de noua ad P. Generalem, & P. Provinciale, an Diffinitores Capituli. 1. q. 1. f. 5.
- 12 Forma licet cap. quia propter, de elect. an sit abrogata à Conc. Trid. 1. 1. q. 5. f. 6.
- 13 Formas eligendi Prelatos per disquisitionem in Dominicana Familia, est abolita. 1. 1. q. 5. n. 3. f. 6.
- 14 Formas eligendi per communem inspirationem, quando sit. 1. 1. q. 13. f. 11.
- 15 Formas eligendi per Compromissum, quando sit. 1. 1. q. 1. 4. f. 1. 4.
- 16 Forma ferendi suffragia coram Scruatoribus, sublata est per Trid. 1. 1. q. 15. n. 2. f. 15.
- 17 Forma naturalis Electionis, est consensus omnium, vel maioris partis, vocalium. 1. 1. q. 19. n. 2. f. 20.
- 18 Forma constituendi Procuratorem, ad petendam confirmationem, vel defendendam electionem. 1. 6. q. 17. n. 4. f. 30.
- 19 Forma recipiendi ad habitum, & interrogandi super requisitis, & dandi iuramentum ad prescriptum prefata Clementina. 1. 1. q. 6. n. 1. f. 6. 4.
- 20 Forma constitutionis debet vniuersaliter obseruari, tam in bene, quam male meritis. 1. 4. q. 8. n. 10. f. 66.
- 21 Forma, & modus prestendi, quoniam est. 1. 10. q. 2. n. 1. f. 1. 4. 4.
- 22 Factum contra formam in lege positam, currit. 1. 5. q. 17. n. 3. f. 77.
- 23 Forma substantiali corrupta, sit resolutio usque ad materiam primam. tral. 8. q. 1. n. 6. fol. 11. 4.
- 24 Forma omissa, currit alius, etiam in foro conscientie. 1. 1. 4. q. 8. n. 6. in fin. f. 178.
- 25 Fornicatio, an semper sit peccatum mortale. 1. 15. q. 10. n. 19. & 10. f. 390.
- 26 Fornicatio
- 27 Fornus est triplex. tr. 4. q. 32. n. 5. fol. 66.
- 28 Fornus contentiosus, & forus conscientie sunt diversi, & longe distanti. 1. 4. q. 29. n. 13. fol. 71.
- 29 Fori Privilegium, conuenit tantum Clericis, aut existentibus in Religioso statu. 1. 13. q. 7. n. 4. f. 192.
- 30 Qui similem vitam ducant, simili debent foro conueniri, vel Privilegio gaudere. 1. 13. q. 39. f. 273.
- 31 Franciscani
- 32 Franciscani de Obseruantia, Capucini, & Consimiles, quoad usum, & commodum hominum, quia ipsi conceduntur, quarunt Monasterio, vel Ordini, verum quoad proprietatem, & dominium quarunt Sedi Apostolicæ. 1. 1. q. 4. n. 4. f. 113.
- 33 Fratres
- 34 Frater Portinarius debet esse probabilis vita, & virtute ornatus. 1. 3. q. 4. n. 1. f. 42.
- 35 Frater Regularis non potest à Communione egredi, nisi ex causa, & cum socio, & licentia singulis vicibus impetrata. & benedictio accepta à Superiore. tr. 3. q. 4. n. 2. fol. 42.
- 36 Frater Laicus, ad Clericatum promotus illicitè grauitèr puniatur. 1. 1. q. 12. n. 1. & 10. fol. 22. 3.
- 37 Fratres Dominicani vniuersi, & propriè dicuntur Mendicantes. 1. 6. q. 23. n. 4. f. 72.
- 38 Fratres Mendicantes possunt esse Vicarii Generales, et Coadiutores Episcoporum. 1. q. 10. n. 3. f. 81.
- 39 Fratres Predicatorum non possunt esse Magistri, nisi in Capitulo Generali. 1. 7. q. 12. n. 1. fol. 82.
- 40 Fratres Minimi in casu infirmitatis possunt in eorum Infirmarys vesci carnibus. 1. 8. q. 5. n. 1. f. 93.
- 41 Fratres irregulariter viuentes per abusum Regula, quoad forum anime amittunt Privilegia. 1. 1. q. 1. 5. n. 3. f. 147.
- 42 Fratres possunt absolui à casibus Papalibus, & contentis in Bulla Conæ. 1. 13. q. 17. n. 1. f. 158.
- 43 Fratres Mendicantes valde prosunt Ecclesie militanti. tral. 1. q. 6. n. 1. fol. 5.

1. *Fratres translati de vna Provincia in aliam totaliter, & illi incorporati, habent votum in electione Praelatorum.* tr. 5. q. 23. num. 3. fol. 80.
2. *Fratres Minores de Familia, vulgo: Zoccolanti, si transcant ad Reformatos eiusdem Familiae, tenentur de nouo Novitiatum agere.* l. 5. q. 29. n. 6. f. 84.
3. *Fratres Ordinis B. Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, praetextu eorum quatuor voti, non possunt recipere Fratres Minores, nec alios aliorum Ordinum.* l. 5. q. 37. n. 4. f. 89.
4. *Fratres Minores nullatenus possunt, ab eorum Ordine recedere, nec in alium quantumcunque Privilegiatum transire, sine speciali licentia Domini Papae.* l. 5. q. 39. n. 4. f. 91.
5. *Fratres Ordinis Praedicatorum, hodie non possunt transire in alium Ordinem, cuiuscunque sit qualitatis, nec alterius Ordinis recipere Professores, nisi de licentia Sedis Apostolicae.* l. 5. q. 45. n. 9. f. 94.
6. *Fratres Minores non possunt transire ad Monachos, nec ad Mendicantes alterius Ordinis, nec quidem ad Reformatos eiusdem Ordinis.* l. 5. q. 45. n. 12. & seq. f. 94.
7. *Fratres S. Francisci de Observantia, non possunt transire ad Capucinos, & vice versa ibidem.* l. 5.
8. *Fratres Dominici tenentur docere praedicti in unica, & caligantibus.* q. 10. n. 7. f. 111.
9. *Fratres de Conventu, vacantes sine licentia Superioris, anima tamen accusandi illum, non sunt prohibiti ob eam recessum.* l. 7. q. 15. n. 12. f. 129.
10. *Fratres Conventus, non possunt recusare Principalem, cuiusque impetire quantumcunque sit suspectus, ne visitet ex officio Conventum, visitatione generali, & ordinaria.* l. 10. q. 37. n. 4. f. 204.
11. *Fratres Minores de Observantia, & Capucini non possunt a visitanda repelli.* l. 11. q. 17. n. 1. f. 206.
12. *Fratres Ordinis Praedicatorum possunt succedere ab intestato, ac si essent in saeculo.* tr. 11. q. 48. f. 233. quod extenditur ad alios in eodem tractatu possidentes ibidem.
13. *Fratres Minores de Observantia, ex Regula, & Papalibus Constitutionibus nequeunt possidere, nec in proprio, nec in communi, nec soli, nec Conventui quarecunque.* l. 11. q. 48. n. 2. f. 234.
14. *Fratres de Observantia, nequeunt unquam perpetua Missam recipere, nec celebrare in in diebus stipendium petere, nec aliquid accipere a sponsis dantes, & de his rebus in synodo.* l. 11. q. 50. f. 242.
15. *Fratres Minores, an possint ex Consuetudine fieri habiles ad possessionem, boni sui mobilis in communi.* l. 11. q. 51. q. 1. p. 242.
16. *fol. 235. & aliquo casu in ista Berardi ibidem.*
17. *Fratres S. Ioannis Hierosol. non tenentur ad contributionem Seminarii, neque ad solutionem Cathedralis, sine Charitativis subsidij.* l. 13. q. 73. n. 10. f. 295.
18. *Fratres Praedicatorum, omni tempore omnino loco, occurrunt Haereticis, qui prae in hoc Mundi partibus infarceantur contra veritatem Sanctissimi Sacramenti Eucharistiae.* l. 13. q. 82. n. 7. f. 303.
19. *Fratres de Observantia, Capucini, & Theatini possunt sibi relicta alienare sine licentia Papae.* l. 14. q. 63. n. 3. f. 335.
20. *Fratres omnes Regulares, suos possunt eligere Conservatores.* l. 17. q. 1. per tot. f. 396.
21. *Fratres Laici in Ordine Minorum possunt esse, non solum Guardiani, sed etiam Ministri Provinciales.* l. 5. q. 8. n. 6. f. 89.
22. *Fratres B. Joannis de Deo sunt omnes Laici, & faciunt tamen Electiones Canonicas.* l. 5. q. 16. n. 3. f. 96.
23. *Fratres de aliena Provincia, etiam si permanserint in Conventibus alterius Provinciae, non possunt eligi in Digniores, neque in Socios ipsorum, neque in Electores Capituli Generalis.* l. 5. q. 41. n. 5. f. 122.
24. *Fratres non possunt sibi eligere, vel postulare Priorem, nisi ille, qui praest in tali officio, sit prius auctor.* tr. 5. q. 43. num. 2. in fin. fol. 121.
25. *Fratres B. Joannis de Deo, & alij plures, ex iussu tenentur ministrare temporalia, & spiritualia infirmis omnibus, cuius pesti affligit, etsi degant extra eorum Monasteria.* l. 10. q. 14. n. 4. f. 181.
26. *Fratres Dominicani, se accusant de culpa in Capitula quotidiana.* l. 10. q. 6. n. 6. f. 204.
27. *Fratres observantes Regulam ad virginem cum omni rigore dicuntur reformari.* l. 10. q. 14. n. 2. fol. 122.
28. *Fratres Minores non possunt descendentes ad Iudeis, Mahumetianis, Saracenis, & consimiles, ad professionem recipere.* l. 13. q. 24. n. 9. fol. 54.
29. *Fratres Minores nullum in temporalium possunt acquirere, nec etiam in communi.* tr. 17. q. 33. n. 1. & 3. f. 207.
30. *Fratres Regulares, mortuorum extra Claustra, tumulandi sunt in Ecclesijs sui Ordinis, sicut Parochi in eorum filiis.* l. 13. q. 25. n. 14. & seq. f. 207.
31. *Fratres Conversi sunt inhabiles ad Officia Ordinis.* l. 14. q. 11. n. 1. & seq. f. 311.
32. *Fratres Conversi in Domestica Familia, nullatenus tenentur transire, nec aliquid possunt de electione Praelatorum.* l. 14. q. 12. n. 3. f. 312.
33. *Fratres Conventuales, seu Clericatos, in Hispania degentes, coguntur transire in alium.*

I N D E X

arctiorem vitam. tr. 1.7. q. 2. n. 3. f. 126.

Fraus

- 4 *Fraus, & violentia obligat ad restitutionem.* t. 1. q. 13. n. 10. f. 11.
- 4 *Fraus, & dolus, quando praesumitur?* t. 3. q. 9. n. 9. f. 39.
- 4 *Fraus, & dolus nemini debet patrocinari.* t. 3. q. 2. n. 6. f. 189. & p. 3. t. 1. q. 7. n. 4. in fin. fol. 3.
- 3 *Nihil cum fraude, & dolo faciendum est.* t. 4. q. 35. n. 3. f. 77.

Fructus

- 3 *Fructus vniuersalis Arboris, sub ream culpae mortalis fuit Ada vetitus.* tr. 12. q. 4. n. 2. fol. 201.
- 2 *Quod singulis annis renascitur, fructus est.* t. 14. q. 57. n. 1. f. 352.
- 2 *Fructus sequuntur proprietatem illius rei, cuius sunt fructus.* t. 5. q. 61. n. 1. f. 102.
- 2 *Fructus industriales, quos licite, & honeste professus acquiris, in casu transitus in Religionem capacem bonorum, debentur priori Religioni.* t. 5. q. 61. n. 7. f. 102.
- 2 *Fructus, & Linelli, seu Censui sequuntur personam, & pendunt a vita Monachi.* t. 5. q. 61. n. 9. f. 102.
- 2 *Fructus, quod sint relictis, insuitu Monasterii, vel contemplatione persona, quomodo discernantur?* t. 5. q. 62. n. 1. f. 103.
- 2 *Fructus, & Redditi Ecclesiae, mortui Religiosi pertinent ad successorem.* tr. 14. q. 43. fol. 345.
- 2 *Fructus naturales illi sunt, qui sponte a natura producuntur.* t. 1. q. 69. n. 4. f. 358.
- 2 *Fructus rerum Monasterii, alienari possunt sine solemnitate, secus autem stabilia, aut pretiosa.* t. 15. q. 12. n. 11. f. 82.

Fuga

- 2 *Fuga ab obedientia Praelatorum Ordinis, importat quandam particularem speciem dissensionis ab Apostasia.* t. 7. q. 1. n. 3. f. 124.
- 2 *Fuga Religiosorum, ob iniustum gravamen, etiam si fiat sine habitu, non est punibilis.* t. 7. q. 11. n. 13. f. 128.
- 2 *Fugam a carceribus persuadentes, adiuvantes, aut cooperantes, non peccant.* t. 7. q. 22. n. 2. f. 132.
- 2 *Fugam a Carceribus persuadere, consulere, vel instrumentum praebere vetitum est Dominicans, sub pena privationis vocis auctoritatis, & passivae, & grauioris culpa.* t. 7. q. 22. n. 4. f. 132.

Fugere. Fugiens. Fugitiuus

- 2 *Fugere ab Episcopatu potest aliqua lege prohiberi.* t. 7. q. 10. n. 1. f. 130.
- 2 *Fugientes a Carceribus, etiam fracto carcere, animo accedendi ad Magnam Curiam Vicariae, non puniuntur.* tr. 7. q. 7. n. 2. fol. 126.

- 2 *Fugientes a trireribus, debent ad ultimum supplicium condemnari.* t. 7. q. 7. n. 3. f. 126.
- 2 *Fugientes ab obedientia Praelatorum, in Ordine Pradicatorum, puniuntur, ut Apostata, etiam habitu relictis.* t. 7. q. 23. n. 1. f. 132.
- 2 *Fugitiuus omnia quavis primo Monasterio dummodo sit capax bonorum.* t. 5. q. 57. n. 8. fol. 99.
- 2 *Fugitiuus a Religione, quis sit, & quomodo differat ab Apostata?* t. 7. q. 1. n. 1. f. 123.
- 2 *Fugitiuus, etsi habitum suae Religionis non dimittat, adhuc est excommunicatus.* t. 7. q. 24. n. 2. f. 132.
- 2 *Fugitiui a comen extenditur ad non Apostatas, & ad vere Apostatas a Religione.* t. 1. q. 1. n. 2. f. 123.
- 2 *Fugitiui vniuersi Monasterii, censentur vocis Superioribus Conuentuum eiusdem Provinciae.* t. 7. q. 5. n. 2. f. 125.
- 2 *Fugitiui, & Apostata, quod sunt Ecclesiae, aqua lauce librantur.* t. 7. q. 25. n. 1. f. 133.
- 2 *Fugitiui, Viatores, & Gironagi in Dominicana Familia fuerit puniuntur, & condemnantur ad penas grauioris culpa.* t. 7. q. 25. n. 6. f. 133.
- 2 *Fugitiui a Religione, pertinent ad Episcopum Locum, in quo moram trahunt.* t. 7. q. 27. n. 1. f. 133.
- 2 *Fugitiui, in defectu Episcoporum, pertinent ad Illusterrimum Nuncium Apostolicum.* ibid. n. 2.
- 2 *Fugitiui uniuersim perquirendi sunt a suis Praelatis.* t. 7. q. 29. n. 1. f. 134.
- 2 *Fugitiui redire recusantes, debent ab eorum Praelatis excommunicari, & per Episcopum Locum publicari.* t. 7. q. 30. n. 1. f. 134.
- 2 *Fugitiuorum pena multa sunt.* t. 7. q. 25. n. 1. & seq. f. 133.
- 2 *Fugitiuorum bona, in seculo morientium, debentur Cameris Apostolicae.* t. 7. q. 31. n. 1. fol. 134.
- 2 *Fugitiuos recipientes, quia pena puniuntur?* t. 7. q. 26. n. 1. f. 133.

Fundamentum

- 3 *Fundamentum dominij non cadit sub dominio.* t. 8. q. 10. n. 3. f. 154.
- 2 *Fundamento destructo destruitur superaedificatum.* t. 5. q. 55. n. 2. f. 98.

Fundator

- 3 *Fundatores Ordinum, & Religionum Capitales, plures sunt.* t. 4. q. 2. n. 9. f. 51.

Fundatrix

- 2 *Fundatrices feminae, & patronae Monasteriorum, an possint intrare septa Monasterii?* Pirorum vid. con. Bulla Pij V. Funiculus

Funiculus

- 3 *Funiculus triplex difficile rampitur.* tr. 5. q. 7. n. 11. f. 85.

Furius

- 4 *Furiosi, & Mentecapti, an de iure possunt in*

k 2 Re.

Religionem admitti l. 1. q. 1. n. 1. f. 35.

Fur. Furans. Furtum

- 1 Fur pro primo furto bullatur in hameris, pro secundo suffigatur, & pro tertio condemnatur ad Irreuerentiam. l. 9. q. 1. n. 3. f. 123.
- 2 Fur nō solum in maioribus, sed etiam in minoribus indicitur. l. 15. q. 19. n. 36. f. 388.
- 3 Fur ubi peruenit ad quantitatem notabilem, tenetur illam sub mortali restituere. l. 15. q. 20. n. 15. f. 388.
- 4 Fur accipienda illud vltimum furtulum, quod complet malitiam precedentium, an peccet mortaliter. l. 15. q. 22. f. 391.
- 5 Fur, & latro non dicuntur possessores, sed iniusti detentores. l. 8. q. 4. n. 4. f. 151.
- 6 Furans rem, Domino sciente, & non contradicente, non peccat. l. 15. q. 14. n. 3. f. 383.
- 7 Furantis mens attenditur, non autem res furto ablata. l. 15. q. 20. n. 1. f. 388.
- 8 Furti modica & diuersis personis, an sit mortaliter. l. 15. q. 20. n. 1. f. 391.
- 9 Fures, qui furantur, vel rapiunt res Ecclesie, non incidunt in Canonem latum contra usurpantes. l. 14. q. 92. n. 4. f. 169.
- 10 Furtum hic commissum potest puniri per Iudicem alterius Territorij, ad quod transiuit cum res fursum. l. 13. q. 21. n. 2. f. 163.
- 11 Furtum ob paritatem materia potest esse peccatum veniale. l. 15. q. 18. n. 1. f. 385.
- 12 Furtum, ex genere suo est peccatum mortale. l. 15. q. 19. n. 23. f. 387. & quid sit ibid.
- 13 Furtum paruum, quod non est culpa mortalis, differt specie a furto magno, quod attingit speciem mortalem. l. 15. q. 19. n. 29. fol. 387.
- 14 Furtum, ex parte subiecti potest minorari, & quomodo. l. 15. q. 20. n. 1. f. 390.
- 15 Furtum per Tertiarium commissum, non mutat speciem peccati, sed remanet in eodem genere furti. l. 16. q. 3. n. 6. f. 222.
- 16 Furti gravitas, non ex sola quantitate rei ablata arguitur, sed ex alijs circumstantijs. l. 13. q. 19. n. 24. f. 387.
- 17 Furta parua si continentur, inferunt peccatum mortale. & quomodo. l. 15. q. 20. n. 2. f. 388.
- 18 Furta minima, quando intelliguntur continuari. l. 15. q. 20. n. 18. f. 391.

G

Galeota

- 1 Galeota ad tempus, vel in perpetuum damnatus, an sit actualiter degradatus. l. 9. q. 6. f. 173.
- 2 Galeota Religiosorum, finito pœnarum tempore, Regulari habenti priuati, debent remanere in seculo. l. 9. q. 5. n. 3. f. 173.
- 3 Galeota Religiosorum, qui intelligantur habitum priuati, si in sententia damnationis non fuerit expressum. l. 9. q. 7. f. 174.

Generalis

- 1 Generalis communicatio, cum qualitate, & clausula, quorum tenore, & c. omnia complectitur. l. 7. q. 8. n. 12. f. 80.
- 2 P. Generalis tenetur in conscientia seruare consuetudines laudabiles, & statuta specialia illius Locj, & Prouincie, per quam transiit, vel quam visitat. tr. 1. q. 6. n. 1. & sequen. fol. 7.
- 3 P. Generalis non est supremus Princeps, neq. Summus, & Maximus Prelatus. l. 1. q. 6. n. 4. fol. 7.
- 4 Generalis in Ordine Prædicatorum, tantum habet authoritatē, quāda habet Generalis in Ordine Minorum: quod etiam procedit in Prouincialibus. l. 7. q. 1. n. 3. f. 73.
- 5 Quidquid potest Pater Generalis, & Prouincialis in nostro Ordine, possunt, & alij Generales, & Prouinciales in suis Ordinibus. l. 7. q. 2. n. 1. f. 74.
- 6 Generalis, aut Prouincialis licentia non est subditis necessaria, ad hoc, ut vti possint priuilegijs Societatis Iesu. tr. 7. q. 9. n. 1. fol. 80.
- 7 Generalis Ordinij Prædicatorum potest in dubijs, priuilegia, et statuta in fauorem subditorum largi interpretari. tr. 8. q. 7. n. 1. & seq. f. 94.
- 8 Generalis Ordinij tenetur stare declarationi, & interpretationi facta per suum Prædecessorem. l. 8. q. 2. n. 1. f. 95.
- 9 P. Generalis potest abrogare priuilegium per P. Prouincialem concessum alicui Fratris. tr. 13. q. 21. n. 2. f. 165.
- 10 Generalis potest restringere, vel abrogare usum oraculorum, & priuilegiorum contra suos subditos. l. 16. q. 12. n. 12. f. 184.
- 11 Generalis Ordinij potest mutare suos subditos ex uno in alium Conuentum, & ex una in aliam Prouinciam sui Ordinij. l. 5. q. 22. n. 6. f. 79.
- 12 Generalis in temporalibus non debet grauare Prouincias, nec Conuentus, concedendo paramenta vniuersi alteri, nec liberos, & similia. ibid. n. 8.
- 13 Generalis solus potest suo subdito facultatē facere transeundi in archiepiorem Religionem. l. 5. q. 26. n. 4. f. 82.
- 14 Generalis Ordinij cum in Religione Superem non habeat, definit esse subditus. l. 8. q. 50. n. 20. f. 163.
- 15 Generalis Ordinij, in sua prapositione potest legitime electionem coarctare. l. 1. q. 10. n. 4. f. 19.
- 16 Generalis Ordinij dicitur Pater Patrum Religiosorum, in qua est Generalis. l. 5. q. 2. n. 2. fol. 89.
- 17 Generalis Magister Ordinij Prædicatorum, habet speciale Diploma, quo potest ad situlum reformationis supplere quoscunque defuncti.

I N D E X

- fectus electionis Canonica: dummodò illi
constet de voluntate Eligentium* *tr. 7. q. 13. n.
5. f. 145.*
*Generalis Ordinis, an valeat independentèr
à Capituli leges ferre* *tr. 1. q. 9. n. 3. & seq.
fol. 177.*
*Generalis Ordinis, regularitèr habet pote-
statem à Capitulo Generali, hoc est per ele-
ctionem Eligentium, in unum legitimè con-
gregatorum* *tr. 10. q. 9. n. 1. f. 177.*
*Generalis Ordinis non est supra Capitulum
Generale: quàmvis sit Capas, & Pars Prin-
cipalis illiuslibid.*
*Generalis Ordinis in omni ordine est simi-
lis Archiepiscopislibid.*
*Generalis Ordinis, est pars Capituli Gene-
ralis, sicut Provincialis, respectu Capituli
Provincialis* *tr. 10. q. 1. n. 3. f. 180.*
*Generalis, & Provincialis, an possint dis-
pensare in statuti Capituli Generalis* *tr.
11. q. 4. n. 1. & seq. f. 190.*
*Generalis Ordinis, an possit iussu dispen-
sare in pœnis à Priore Conventuali, vel Pro-
vinciali illatis alicui Religioso* *tr. 11. q. 5. n.
1. & seq. f. 190.*
*Generalis Ordinis, si Religiosum, à Provin-
ciali excommunicatum absolvat, in seipso, &
irrequirit excommunicante, an absolvas
validè* *tr. 11. q. 5. n. 7. f. 191.*
*Generalis Ordinis, ac etiam Provincialis
potest adiuare in commune canonicum, si-
militer diuinum, & naturale* *tr. 12. q. 3. n.
2. f. 200.*
*Generalis Ordinis Prædicatorum potest de-
poni ab officio, & beneficio: sed quomodò, &
in qua casibus* *tr. 12. q. 10. n. 1. & seq. f. 205.*
*Generalis Ordinis, de Hæresi suspectus, à
quo puniendus* *tr. 13. q. 31. n. 4. f. 209.*
*Generalis Ordinis Prædicatorum potest in-
stigare Fratres in Notarios, pro rebus fidei,
ad Sanctam Inquisitionem spectantibus* *tr.
14. q. 3. n. 2. f. 61.*
*Generalis Ordinis Societatis Iesu potest
Novitios: etiam post vota Biennij, semper
dimittere cum causa, etiam absque illorum
culpa* *tr. 6. q. 30. n. 4. & seq. f. 91.*
*Generalis Ordinis potest restituere Aposto-
licas ad gradus, honores, locum, & dignitates,
si* *tr. 16. q. 2. f. 126.*
*Generalis Ordinis Prædicatorum, an possit
ex iussu causa dispensare super crimine
Novitiorum Puerorum in iussu Ordinis* *tr.
10. q. 22. n. 1. & seq. f. 140.*
*Generalis Ordinis, Prior Generalis, &
Provincialis recipiunt ad Ordinem, & in-
corporant toti Ordini* *tr. 11. q. 24. n. 7. f. 168.*
*Generales Ordinum possunt suis subditi
privilegium concedere* *tr. 5. q. 9. n. 2. f. 44. n.
5. fol. 53.*
Generales Ordinum, Provinciales, & consue-

- miter, per assumptionem ad Generalatum,
& Ordinis Prælatorum non definiunt esse
Fratres* *tr. 6. q. 19. n. 2. f. 89.*
*Generales Ordinum, iure Concilij Trid. pos-
sunt in suis Capitulis generalibus omnes
Missarum ad certum numerum reducere* *tr.
11. q. 16. n. 59. f. 133.*
*Generales Ordinum, cum consensu tamen
maioris partis sui Capituli possunt decla-
rare, obstinendum esse ab usu alicuius con-
cessionis, & limitare iudicia Apostolicæ* *tr.
13. q. 22. n. 10. fol. 104. & 3. p. tr. 9. q. 12. n. 2.
f. 176. & 3. p. 1. q. 7. n. 3. f. 56.*
*Generales Ordinum in aliquo casu consen-
tunt Officialibus Domini Papa* *tr. 16. q. 12. n. 2.
fol. 183.*
*Generales Ordinum habent potestatem sup-
primendi Conventus decanus, eorumque bo-
na transferendi in Conventus maiores* *tr.
1. q. 33. fol. 23.*
*Generales Ordinum, hodiè, etiam ex iussu
causa: & privilegio, nequeunt subditos li-
centiari in latiorum* *tr. 5. q. 2. n. 11. f. 81.*
*Generales Ordinum, & alij Prælati, qui
subiungunt immediate Domino Papa, possunt
transire in archidionem, licentia tamen à Do-
mino Papa petita, licet non obtenta* *tr. 5. q.
32. n. 1. fol. 85.*
*Generales Ordinum possunt eicere Incon-
gruibile, servatis tamè servandis* *tr. 8. q. 16.
n. 3. fol. 147.*
*Generales Ordinum habent potestatem re-
legandi, & condemnandi Fratres subditos
ad tremiter, perpetuè, vel ad tempus* *tr. 9. q.
1. n. 20. f. 171.*
*Generales, & Provinciales Ordinum debet
esse alij prudentiores ac sapientiores* *tr. 5. q.
8. n. 9. fol. 39.*
*Generales Ordinum habent facultatem di-
spensandi cum illegitimis sibi subditis,
super defecibus natalium* *tr. 5. q. 26. n. 3. &
seq. f. 102.*
*Generales Ordinum possunt dispensare in
omnibus irregularitatibus, nulla excepta,
piam in homicidio voluntario, in foro co-
muni conscientia* *tr. 5. q. 36. n. 7. f. 115.*
*Generales Ordinis Prædicatorum ipsa, quæ sunt
Electi, habent plenam, liberam, & omnimo-
dam curam, & administrationem omnium
rerum, & personarum sua Religioni* *tr. 6.
q. 19. n. 7. f. 131.*
*Generales Ordinis Prædicatorum, sunt perenniter in
officiis, ipsorum vita durantes, volentes tamè
Papa, & servatis Consuetudinibus* *tr. 6. q. 2.
n. 2. fol. 134.*
*Generales Ordinum, huiusmodi Electi sunt,
consensu confirmati, absque alia Papa con-
firmatione* *tr. 7. q. 2. n. 6. & seq. f. 239.*
*Generales Ordinis Prædicatorum, iure op-
tino sunt perpetui* *tr. 9. q. 11. n. 1. & seq.
fol. 167.*

I N D E X

- 3 *Generales Ordinum, & Provinciales possunt in suis subditis totum, quod possunt Episcopi in Clericis sibi subiectos. tr. 10. q. 3. n. 3. f. 171.*
- 3 *Generales Ordinum, & Provinciales, an habeant maiorem auctoritatem in suis subditos, quàm Episcopi? tr. 10. q. 6. n. 1. & seq. f. 173.*
- 3 *Generales Ordinum, prapriè Mendicanti, sunt veri Pralati. & Ordinarii suorum subditorum, & habent supremam auctoritatem Episcopalem, vel quasi Episcopalem in toto Ordine, quem gubernant. tr. 9. q. 4. & 10. & q. 8. n. 2. f. 175.*
- 3 *Generales Ordinum, an saltem in foro conscientie teneantur observare leges, à se latas in Capitulis? tr. 10. q. 12. f. 180.*
- 3 *Generales Ordinum, interdum habent Privilegium à Papa, condendi leges independentes à Capitulis. tr. 10. q. 12. n. 4. f. 180.*
- Genus
- 3 *Genus masculinum, in materia proportionata concipit femininum. tr. 8. q. 20. n. 6. fol. 149. & 4. p. q. 4. n. 3. f. 177.*
- 4 *In omni genere datur unum primum, quod est regula, & mensura ceterorum. tr. 6. q. 12. n. 4. f. 82.*
- Grancia
- 1 *Grancia nostri Ordinis, in Civitate Paula habet sua iura, & privilegia. tr. 3. q. 8. n. 4. fol. 56.*
- 3 *Grancia Infirmarie, Hospitii, & huiusmodi Loca subduntur legi Clausurae, si habeant Ecclesiam continuam, pulvere Campanas, & celebrent divina officia. tr. 3. q. 8. n. 1. f. 43.*
- 3 *Gracia & Loca annexa, habentur ut partes, & membra Monasterii. tr. 13. q. 39. n. 1. fol. 173.*
- Gratia
- 1 *Gratia subreptitia quoniam modo probetur. tr. 3. q. 1. n. 2. f. 53.*
- 1 *Quoniam pacto gratia censetur, & probetur subreptitia? tr. 5. q. 1. n. 2. f. 52.*
- 1 *Gratia non vitiat ex omnibus tacitis. ibid. n. 3.*
- 2 *Gratia Principis extenditur ad familiares, socios, & commensales. tr. 6. q. 11. n. 1. fol. 67. & q. 13. n. 4. f. 66.*
- 1 *Gratia vitatur ex falsa causa. tr. 9. laus. 3. n. 7. f. 97.*
- 1 *Gratia facta absolute, & absque aliqua limitatione concessa, non expirat morte concedentis. tr. 15. q. 5. n. 3. f. 137.*
- 1 *Gratia facta, & gratia facienda, pnes quid differunt? ibid. n. 4.*
- 1 *Gratia facta est duplex. ibid. n. 3.*
- 1 *Gratia concessa nomine dignitatis perpetua, nunquam moritur. tr. 1. q. 5. n. 35. f. 139.*
- 1 *Gratia concessa ad beneplacitum personæ concedentis, expirat obitu eiusdem, etiam si res sit cepit, & non integra. tr. 12. q. 5. n. 3. f. 140.*

- 1 *Gratia concessa nomine dignitatis perpetua, erit perpetua; donec renovetur. tr. 1. q. 5. n. 36. f. 140.*
- 4 *Gratia Baptismalis non est indulgentia. tr. 6. q. 36. n. 9. f. 93.*
- Gratitudo
- 3 *Gratitudo quid sit, & penes quid consistat? tr. 15. q. 8. n. 7. f. 379.*
- Gratis
- 3 *Gratis accepistis, gratis date. tr. 1. q. 2. n. 10. fol. 25.*
- Gratianus
- 1 *Gratianus fuit persona privata, Religiosus Sancti Benedicti, Acris Lugeni, & in Sac. Theologia Magister. tr. 1. q. 36. n. 5. f. 34.*
- 1 *Gratianus multa tribuit Sanctis Christofomo, Hieronymo, & Augustino, qua sunt aliorum, & interdum Hæreticorum. ibid. n. 7.*
- 2 *Gratianus caret potestate sacrum de Iure Laico Ius Canonicum. tr. 1. q. 7. n. 1. f. 325.*
- 4 *Gratianus laudatur. tr. 3. q. 7. n. 2. f. 37.*
- 1 *Gratiani Decreta, an habeant vim legis. tr. 1. q. 36. n. 1. & seq. f. 34.*
- Grauamen
- 2 *Grauamen irreparabile, quando fit? tr. 10. q. 17. n. 5. f. 192.*
- 2 *Grauamen irreparabile censetur indebita carceratio, tortura, & excommunicatio, etiam comminata. tr. 10. q. 18. n. 10. in Decretis f. 193.*
- Grauatus
- 4 *Grauatus recurrens ad Superiorem, non dicitur fugitivus. tr. 9. q. 17. n. 7. f. 143.*
- Grauia. Grauitas.
- 1 *Gravia verba legis indicant animum Principis, velle obligari eo maiori vinculo, quo potest. tr. 1. q. 30. n. 4. f. 27.*
- 1 *Grauitas materia, quoniam modo possit discerni à leui, ad hoc, ut sufficiat ad obligandum sub culpa mortalitatis. tr. 2. q. 29. n. 1. & seq. fol. 26.*
- 2 *Grauitas materia peccati mortalis, quomodo, & quando pensanda est? tr. 15. q. 19. n. 16. fol. 387.*
- Gregorius
- 2 *Gregorius Papa XIII. fuit vigilantissimus Custos Concilii Trid. ad cuius terminos rediit privilegia nobis concessa à Pio V. & illa confirmavit cum illa clausula, dummodo non sint contraria, vel aduersus Sacris Canonibus, & Decretis Concilii Trid. tr. 17. q. 3. n. 4. f. 404.*
- 3 *D. Gregorius Caresa, Illustrissimus Episcopus Cassanensis illustratur. tr. 1. q. 24. n. 5. f. 30.*
- Grex
- 2 *Grex resulatus ex decem ovibus. tr. 14. q. 14. n. 3. f. 330. & tr. 13. q. 10. n. 3. f. 278.*
- 2 *Grex Quinm. Caprarum, & similium, debuit alienari sine solemnitate. tr. 14. q. 14. f. 347.*
- 3 Grex

I. N. D. E. X.

2 *Grex Ovis, vel Caprarum est unus quid per aggregationem.* l. 1. q. 50. n. 3. f. 346.

Grues

3 *Grues, & Apes, naturali instinctu, Regem faciunt à quo regi, & gubernari patiuntur.* l. 8. q. 15. n. 4. f. 159.

H

Habens. Habere

2 *Habens dignitatem in Ecclesia Cathedrali, potest esse Consecrator Regularium.* l. 17. q. 25. n. 4. n. fin. f. 415.

3 *Habere territorium separatim, quid sit.* l. 10. q. 4. n. 2. f. 172.

Hibilis

3 *Habilis, tempore electionis, si sit inhabilis, tempore acceptationis, an possit dignitatem acceptare?* l. 5. q. 9. n. 8. f. 90.

Habitus

2 *Habitus Religionis debet patenter deserviri, non autem occulte.* l. 3. q. 16. n. 3. f. 45.

2 *Habitus non facit Monachum, sed Professio Regularis.* l. 5. q. 29. n. 1. f. 84. & l. 108. l. 6. q. 2. n. 6. & l. 84. q. 2. n. 3. f. 159.

2 *Habitus Monachalis est peculiaris signum Religionis.* l. 15. q. 1. n. 1. f. 107. & l. 7. q. 5. n. 3. fol. 109.

2 *Habitus non est de substantialibus, sed de accidentalibus Monachatus.* tract. 6. q. 2. m. 7. fol. 108.

2 *Habitus Religiosus, ob timorem potest dimitti sine culpa.* l. 7. q. 11. n. 13. f. 128.

2 *Habitus Religionis nequit deferri à Religioso Clericali.* l. 9. q. 7. n. 2. n. fin. f. 174.

4 *Habitus Professorum distinguitur ab habitu Novitiorum.* l. 1. q. 1. n. 3. f. 2.

4 *Habitus Religiosus, a suis potentibus designandus.* l. 1. q. 6. f. 5.

4 *Habitus Regularis, est de substantia probationis.* l. 9. q. 14. n. 1. f. 177.

4 *Habitus solus sumpitibus Novitiorum sit retinendus et egrediendi à Religione.* l. 9. q. 26. n. 1. f. 174.

4 *Habitus Novitiorum in Ordine Prædic. est indistinctus ab habitu Professorum.* l. 20. q. 89. n. 1. f. 177.

3 *Habitus dimissio, non semper est remota, sed adloca, & mortifera.* l. 6. q. 9. n. 4. f. 10.

2 *Habitus dimissio requiritur necessario ad faciendum Apostolatam ab Ordine, secus autem ab Obsequiis.* l. 7. q. 13. n. 3. f. 32.

4 *Habitus dimissio, & de Consuetudine recessus in irregularitatem probationis adiungitur.* l. 9. q. 6. n. 1. f. 133.

2 *Habitus dimittens, praesumitur Religionem omnino respuere.* l. 6. q. 4. n. 4. f. 169.

2 *Habitus dimittens, sed deum tempore non sequitur gladio excommunicationis.* l. 6. q. 4. n. 1. f. 169.

2 *Habitus dimittens, & illum omnino occidit, qui potest.* l. 6. q. 2. n. 3. f. 110.

2 *Habitus dimittens ad modicum tempus, dicitur continere deferre illum.* l. 6. q. 10. n. 2. fol. 112.

4 *Habitus dimittens, completo probationis anno, est Apostolatam.* l. 9. q. 7. n. 6. f. 133.

4 *Deferens habitum Novitiorum, & Professuram communem, aut non distinctam, manifeste in colore, scissura, vel figura per annum integrum, in fine anni consensit profectus latius.* l. 9. q. 7. n. 3. f. 131.

4 *Habitus primario, & eucare à Religione, est occultus in iustificationis.* l. 5. q. 10. n. 1. f. 71.

4 *Habitus primario, & à Religione expellit, est infamari infamia iuri, & facti.* l. 5. q. 10. n. 5. fol. 91.

Hereditas. Hæres

1 *Hereditas potest relinqui Ecclesie, nondum constructa.* l. 5. q. 5. n. 5. f. 55.

2 *Hereditas delata, seu devoluta Professo, non transit cum ipso, si transferatur ad aliam Religionem, sed remanet penes primum Monasterium.* l. 5. q. 60. n. 1. f. 101.

2 *Hereditas delata, seu devoluta Monasterio, impletur Persona professa, adspirantem inter cetera quasita lura primi Monasterii.* l. 5. q. 60. n. 4. f. 101.

2 *Hereditas est duplex, altera delata, & altera aditio.* l. 5. q. 60. n. 6. f. 101.

2 *Hereditas delata Janacho, acquiritur eius Monasterio.* l. 11. q. 3. n. 2. f. 112.

2 *Hereditas relicta Monasterio, an possit valide repudiari à solo Prelato sine assensu Apostolice.* l. 4. q. 59. f. 353.

2 *Hereditas vitam non adita, sequens morte Testatorum, pertinet ad Monasterium, sine acceptatione Prelati.* l. 14. q. 59. n. 16. f. 354.

3 *Hereditas differt à rebus hereditariis.* l. 2. q. 4. n. 4. f. 40.

2 *Hereditatis aditio non est necessaria Professo, ad vitam acquirendam.* l. 4. q. 60. n. 9. f. 101.

1 *Hæres, de bonis defuncti debet fore iuramentum, aliis tenetur soluere debita de proprio, etiam si excedant vires hereditarias.* l. 1. q. 16. n. 14. f. 15. & l. 2. q. 11. q. 16. f. 219.

2 *Hæres comparat ius ad rem, seu actionem petendi hereditatem galam potestatem liberandi.* l. 5. q. 60. n. 6. f. 101.

2 *Hæres prohibitus à testatore alienare, datus forori suo, non dicitur alienare.* l. 1. q. 86. n. 1. f. 367.

2 *Hæres potest iuramento renuntiare rem emphyteuticam, non adita hereditate, vel etiam si faciat adiam, cum profectione tantum de non sibi predicando.* l. 1. q. 88. n. 3. fol. 368.

4 *Hæres, nec in foro conscientie tenetur ad legatam, si testamentum sit nullum, quod defuncti formæ legalis.* l. 8. q. 11. n. 16. f. 123.

2 *Heredes venientes ab intestato, aut ex testamento, non sunt principali iure suo, sed superveni-*

nient

nientem capacitatem secundi Monasterii. l. 5. q. 67. n. 1. f. 105.

Hæresis. Hæreticus

- 3 Hæresis crimen est merè Ecclesiasticum. l. 9. q. 1. n. 18. f. 177.
- 3 Hæreticus an possit eligi ad Prælatias? l. 3. q. 22. f. 99.
- 3 Hæreticus est irregularis, etiam post absolutionem. ibid. n. 5.
- 4 Hæreticus puniatur, etiam effectus sui hæresis non sequens. tr. 13. q. 16. num. 3. in fin. fol. 199.
- 2 Hæretico extremè indignantem tenemur subuenire. l. 6. q. 25. n. 5. in fin. fol. 20.
- 3 Hæreticum denūciare, nō alios corrumpat, proditorem, nō prodas, & consumas licitum est. l. 4. q. 24. n. 3. f. 68.
- 3 Hæretici sunt excommunicati, nec possunt absolui, nisi de licentia Papæ. l. 5. q. 21. n. 2. in fin. f. 99.
- 3 Hæretici sunt extra Ecclesiam. ibid. n. 3. & infames. ibidem. si nō sint occultæ, vel manifeste hæretici.
- 4 Hæretici multi ponuntur in Monasteriis ad laudandum penas suorum peccatorum. tr. 14. q. 1. n. 3. f. 12.
- 4 Hæreticorum Fautores, Receptores, & Detentores, non semper peccant, nec sunt excommunicati. l. 6. q. 22. n. 5. f. 120.
- 3 Hæreticorum Receptores, Fautores, ac Defensores acriter puniuntur. l. 5. q. 21. n. 1. & seq. f. 99.
- 3 Hæreticorum filij usque ad secundam lineam Paternam, ad primam vero Maternam, sunt inhabiles, ad beneficium, & officium saculare. ibid. n. 2.
- 3 Hæreticorum nepotes per lineam paternam, non autem Matris Hæretica, sunt inhabiles, & quare? ibid. n. 6.
- 4 Hæreticorum Filij, & Nepotes prohibentur Religionem ingredi. l. 3. q. 24. n. 5. f. 54.
- 3 Hæretici, etiam in causa hæresis debentur defensiones. l. 12. q. 10. n. 14. f. 109.

Hætor

- 3 Hætor Cappæus Latro laudatur. l. 1. q. 6. n. 6. f. 5. p. 2. l. 1. q. 31. n. 2. in fin. f. 339. & p. 4. tr. 6. q. 1. n. 1. in fin. f. 76. & l. 1. q. 7. n. 5. fol. 177.

Hermaphroditus

- 4 Hermaphroditus, an possit in Religionem admitti, & an ea valide profiteri? l. 3. q. 23. n. 1. f. 53.
- 4 Hermaphroditus quid sit. ibid.
- 4 Hermaphroditus non potest promoueri ad Ordines, nec ad Professionem Religiosorum. ibid. n. 3. & 4.
- 4 Hermaphroditus, si profiteatur, an sit valida talis Professio? ibid. n. 5.
- 4 Hermaphroditus, an valeat contrahere matrimonium? ibid. n. 7.

4 Hermaphroditus censetur infamis. l. 3. q. 23. n. 8. f. 53.

4 Hermaphroditus potest, & debet à Religione expelli. ibid. n. 9.

Hispani

- 1 Hispani habent privilegium vestendi omni, & laticinijs in rebus prohibitis. l. 7. q. 14. n. 7. f. 83.

Holocaustum

- 4 Holocaustum offerre, quid sit. l. 1. q. 9. n. 12. fol. 8.

Homicida. Homicidium

- 4 Homicida, ac Latrones, an possint de iure communi Religionem ingredi, & in ea valide profiteri? l. 3. q. 10. n. 1. & seq. f. 40.
- 3 Homicidium reservatum à Conc. Trid. quomodo intelligitur? l. 1. q. 9. n. 8. in fin. f. 93.
- 3 Homicidium voluntarium quando dicitur? l. 1. q. 10. n. 2. f. 192.
- 3 Homicidium casuale inducit irregularitatem, non exceptionem. tr. 11. q. 10. n. 3. in fin. fol. 193.
- 3 Homicidium abortus factus animam, est qualificatum. l. 1. q. 12. n. 1. f. 194.
- 2 Homicidium puniatur pœna capitis. Vid. ver. crimina.

Homo

- 1 Homo, naturæ luminis, & sua facultate innatus, ex principijs practicis communibus, & indemonstrabilibus deducit multas, & varias particulares dispositiones, quas leges vocamus. l. 1. q. 2. n. 5. f. 4.
- 2 Homo ad summum, & regulariter non potest vivere supra centum annos. l. 3. q. 62. n. 2. f. 103.
- 3 Homo habet dominium suarum actionum, & dicitur Imago Dei, & quare? l. 8. q. 9. n. 6. fol. 154.
- 3 Homo non est Dominus sue vite, nec suorum membrorum, sed Custos, & Intor. l. 8. q. 10. n. 3. f. 154.
- 3 Homo an sit sua fama Dominus sit v. licet possit seipsum infamare? l. 3. q. 11. n. 1. & seq. f. 155.
- 3 Homo, an possit alteri homini dominari. l. 8. q. 12. n. 1. & seq. f. 156.
- 3 Homo iure natura est liber. ibid. n. 5.
- 3 Homo, an iure natura, est animal sociabile. l. 8. q. 13. n. 7. f. 157.
- 4 Homo potest habere plures Patrias. l. 6. q. 1. n. 7. f. 76.
- 4 Homo si post ultimam confessionem, antequam nullis peccatis mortale admisit, nō indiget alia confessione, ad lucrandum indulgentias. l. 6. q. 37. n. 3. f. 93.
- 4 Homo quando dicitur liberalis? l. 7. q. 1. n. 8. fol. 96.
- 4 Homo non baptizatus, est incapax Ordinis. l. 1. q. 10. n. 3. f. 211.
- 4 Homo non baptizatus, si confugas in Ecclesiam,

I N D E X

- eleſiam, gaudet illius immunitate.* *l. 14. q. 10. n. 5. f. 11.*
- 3 *Hominiſ natura, prona eſt ad diſſentiendum* *l. 7. q. 10. n. 1. f. 144.*
- 1 *Homines litterati prinata auctoritate, per regulas, & coniecturas poſſunt doctinaliter dubia iuris declarare.* *l. 8. q. 1. n. 7. f. 89.*
- 2 *Decem homines faciunt plebem, ſeu Populum, duo Congregationem, & tres faciunt Collegium.* *l. 1. q. 50. n. 2. f. 278.*
- 3 *Homines noſtris tempore, non bene vident.* *l. 13. q. 50. n. 7. f. 278.*
- 2 *Homines hodie plus timeant perdere dignitates, & gradus, & officia, quàm cenſuras violare.* *l. 15. q. 29. n. 1. f. 395.*
- 3 *Homines diſparis profeſſionis, vel habitus in eiſdem Monaſterijs malè ſociantur.* *l. 5. q. 1. n. 3. f. 86.*
- 3 *Homines in Bello capti, qua de cauſa appellantur mancipiaſ.* *l. 8. q. 12. n. 4. f. 156.*
- 4 *Homines ſunt in triplici ordine, & diſſerentiaſ.* *l. 11. q. 4. n. 7. f. 158.*
- Honor
- 2 *Honor non dicitur leſus in eo, quod non debetur.* *l. 13. q. 74. n. 7. f. 296.*
- 2 *Honor, & pompa ſunt quid temporale, & pretio aſſimilabileſ.* *l. 4. q. 72. n. 5. f. 363.*
- 3 *Honor, et fama eſt præmiũ virtutis.* *l. 8. q. 1. n. 2. f. 155.*
- 2 *Quæſtio honoris, eſt ardua ob multa iuraſ.* *l. 13. q. 74. n. 5. in fin. f. 296.*
- Horæ Canonice
- 3 *Hora Canonica ſunt recitanda ſub pena amiſſionis fruſtuumſ.* *l. 1. q. 31. n. 5. f. 28.*
- Hortus
- 2 *Horti, & Sacriſtias, an comprehendantur ſub Claſſura Monaſterijſ.* *l. 3. q. 7. f. 43.*
- Hoſpes
- 2 *Hoſpites, & Aduena, an teneantur legibus, & conſuetudinibus Locorum, ad quos deſcendantſ.* *l. 1. q. 5. n. 9. f. 6.*
- 4 *Hoſpites, qui inſtruantur intrà Septa Regularium, poſſunt ab eiſdem recipere Sacramenta Eucharistiæ, & Extrema Vnctioisſ.* *l. 1. q. 18. n. 1. f. 15.*
- 4 *Hoſpites, qui moriuntur intrà Septa Regularium, poſſunt in eorum Eccleſiis ſepeliri, ſine Parochi, & Episcoporum licentiaſ.* *l. 1. q. 18. n. 1. f. 15.*
- Hoſpitalarij, Hoſpitale
- 4 *Hoſpitalarij, & Templarij Deo dicati, dicuntur Clerici, & in Dei ſervitiũ ſingulariter vocatiſ.* *l. 6. q. 2. n. 1. & 2. f. 77.*
- 2 *Hoſpitale, quando cenſetur eccleſium auctoritate Episcoporumſ.* *l. 1. q. 60. n. 3. f. 354.*
- 3 *Hoſpitalium bona, an poſſint alienari ſine aſſenſu Apoſtolicoſ. Vide ver. Bona Conſervatiuum.*
- Hoſpitiũ
- 2 *Hoſpitiũ non venit appellatione Domusſ.* *l. 1. q. 22. n. 2. f. 15.*
- 2 *Hoſpitiũ Religioſorum eſt Locus ſacer, & Eccleſiaſticus, & aequipollet Monaſterio, ſi ſit fundatum auctoritate Episcoporum, & habeat Eccleſiam conſuetam, in qua celebratur divinaſ.* *l. 2. q. 11. n. 1. f. 33.*
- 2 *Hoſpitiũ Religioſorum gaudet privilegio cogendi Vicinos ad ſibi vendendum pro ſui conſtructione, & ampliacione. Vide verb. Vicinus.*
- 2 *Hoſpitia Religioſorum, an ſubdantur legi Claſſuraſ.* *Vid. ver. Grancia.*
- 2 *Hoſpitia Regularium, an comprehendantur ſub Bulla Clem. VIII. de nou adificandis Monaſterijs, niſi Aſtitibus, &c. vid. ver. Bulla. Hugo*
- 2 *Hugo Cardinalis Ordinis Prædicatorum, ad honorem Proceſſionum Sanctiſſimi Sacramenti Altariis, multum ſuaſit.* *l. 13. q. 82. n. 8. f. 303.*
- 3 *Hugo Cardinalis ſuis ex Ordine Prædicatorum aſſumptusſ.* *l. 1. q. 23. n. 1. f. 26.*
- Hypotheca
- 2 *Hypotheca, & pignoratío rei Eccleſie, venit nomine alienationisſ.* *l. 1. q. 67. n. 1. f. 357.*
- I
- Ianitor
- 2 *Ianitor Claſſura debet eſſe exemplaris, & vita probataſ.* *l. 3. q. 4. n. 2. f. 41.*
- Ianuarius
- 2 *S. Ianuarius eſt præcipuus Patronus Civitatis Neapolitaniſ.* *l. 17. q. 44. n. 4. f. 23.*
- Iclauitæ
- 2 *Ieſuita Profeſſus, non poſſunt in alium Ordinem tranſire, niſi de licentia Prælati, & Sedis Apoſtoliceſ.* *l. 5. q. 45. n. 24. f. 95.*
- 2 *Ieſuita Domus profeſſa, nec in communem poſſunt habere bona. Vid. ver. Monaſteria.*
- Ignorantia
- 1 *Ignorantia eſt triplex.* *l. 1. q. 13. n. 3. f. 11.*
- 1 *Ignorantia innuincibilis excuſat ignorantem à quanto, ſed non à totoſ.* *l. 1. q. 13. n. 2. & q. 16. n. 16. f. 14.*
- 1 *Ignorantia craſſa, & ſupina non excuſat.* *l. 1. q. 6. n. 7. f. 140.*
- 2 *Ignorantia ſupina, & innuincibilis excludit contemptum, ſcientiam, & temeritatemſ.* *l. 6. q. 6. n. 4. f. 110.*
- 2 *Ignorantiã tam iuris, quàm facti, poſeſſi excuſare à panisſ.* *l. 1. q. 90. n. 1. f. 368.*
- 2 *Ignorantia innuincibilis excuſat ab omni peccatoſ.* *l. 1. q. 20. n. 19. f. 390.*
- 2 *Ignorantia aſſectata, & malitioſa, quid ſitſ.* *l. 1. q. 42. n. 4. f. 422.*
- 3 *Ignorantia iuris excuſat Mulieremſ.* *l. 1. q. 18. n. 17. f. 20.*
- 3 *Ignorantia innuincibilis, licet excuſet à culpa, & quandoquæ à pena, veritatem non facit altum validum, quem Eccleſia irritavit, nec reddit capacem, quem Eccleſia incapacem fecitſ.* *l. 1. q. 8. n. 1. f. 57. & 25. q. 19. n. 2. f. 98.*
- I
- 4 Igno

I N D E X

4 Ignorantia iuris dubij potest Praelatos excu-
sare. 4.8.q.14.n.9.f.125.

Illatio

2 Illatio non fit à diuersis. tr.13.q.37. n.2.
fol.272.

Illegitimus

2 Illegitimus per ingressum Religionis legiti-
matur ad Ordines suscipiendos, non autem
quodam Praelaturae Regulares. 2.11.q.12.n.1.
c. 2.f.216. c. 3.p.15.q. 24.n.5.f.100. c.
4.p.12.q.4.n.1.f.35.

3 Illegitimus non potest esse Supprior, aut Vi-
carius Monasterij. 2.3.q.24.n.8.f.100. nec
Vicarius alcaus parvi Monasterij, seu La-
ci exilij. n.9. nec Commissarius, vel Discretus.
nam 10.

3 Illegitimus electus ad aliquam dignitatem
ab habentibus potestatem dispensandi. an ip-
so facto censetur tacite dispensatus. 1.5.q.
30.f.106.

3 Illegitimus Filius Monachi, an possit inui-
tu privilegiorum dispensari ad habendas
Praelaturas in ea Religione, in qua Pater
eius Praelatus fuit. 5.q.32.f.107.

3 Illegitimus, qui Religionem ingressus, susci-
pit dignitates, absque dispensatione, licet
mortaliter peccauerit, dispensatione tamen
non eget, ad eas retinendas, ubi inter eius
Parentes fuit initium matrimonium. tr.5.q.
32.n.6.f.110.

4 Illegitimus Monachi filius, an de iure com-
muni possit admitti in Religionem, in qua
Pater abbas vniuersi tr.3.q.5.n.1. c. sequen.
fol.36.

3 Illegitimi regulariter solent esse paterni cri-
minis imitatores, c. vbiq. vbiq. tr.5.q.34.
n.2.f.101.

3 Illegitimi, de iure communi non gaudent
nobilitate Parentum, nec possunt Parentum
insignia deferre. ibid. n.4.

3 Illegitimi, non dum dispensati ad vocem
passim, an gaudeant aliis, tral.5.q.25.
fol.102.

3 Illegitimi, à quo, & per quos possunt dispen-
sari, & capaces fieri ad Praelaturas, & si-
milia. 2.5.q.16.f.103.

3 Illegitimi diuiduntur in quatuor species. 2.
5.q.18.n.1.f.105.

3 Illegitimi, an legitimantur per subsequens
Parentum matrimonium. 2.5.q.32.f.110.

4 Illegitimi, de iure communi, an sint irregu-
lares in Ordine ad dignitates, beneficia, &
Praelaturas. tr.3.q.6.n.1.f.36.

4 Illegitimi plures extiterunt viti famosi, &
Illustrissimi, & omni virtutum genere or-
natissimi. tr.3.q.7.n.1.f.37.

3 Illegitimorum dispensatio, ad hoc, ut vo-
leat, an sit in ea de necessitate exprimen-
da qualitas illegitimitatis. 2.5.q.28.f.105.

4 Illegitimorum bona in dolos, bonique more

vincunt defectum natalium. tr.3.q.5. n.2.
fol.36.

Imago

2 Imago insolita non debet pingi in Ecclesijs.
1.1.q.7.n.4.f.5.

Immiscentes

4 Immiscentes se cum Nouitijs, vel Novitijs,
an teneantur in confessionibus hanc fateri
circumstantiam? 1.6.q.40.n.1.f.94.

Immunitas

2 Immunitas Ecclesiae, ad quas possint se ex-
tendit? 2.13.q.81.n.7.f.301.

1 Si quis occasione privilegij immunitatis Ec-
clesiae, in ea delinquat, eius immunitate non
gaudet. 2.13.q.14.n.5.f.146.

Impediens. Impedire. Impedimentum

3 Impediens, ne beneficium conferatur digno-
ri, tenetur ad damnum illatum. 2.1.q.23. n.
7 fol.27.

2 Impedientes recursum habentes ad Sanctam
Sedem, incident in excommunicationem
Bulla Cornu. 2.10.q.36.n.1.f.102.

2 Impedientes etiam in diuersis Oblationes fieri
inter Missarum solemnia in Ecclesijs
Mendicantium, sunt excommunicati. 2.13.q.
32.n.14.f.270.

4 Impedientes, vel molestantes Regularium
Conseruatorum, ne suum Officium exerceant,
dant in penas excommunicationis lata sen-
tentia, & suspensionis à Diuinis. 2.17.q.39.
n.3.f.411.

4 Impedientes, legata fieri Ecclesijs, aut be-
neficia Religiosis impendi, tenentur ad res-
tutionem si vi, aut dolo hoc faciant. 2.1.q.13.
n.10.f.12.

4 Impedientes, vel molestantes eos, qui in sa-
culo ad Religionem confugiant, aut Ingiro-
fos reuocantes, vel Professos extrahentes à
Religione, in qua professi sunt, an sint ex-
communicati, & debeant puniri. 2.1.q.15.n.
1.fol.12.

2 Impedire commune bonum, est intrinsece
malum, sicut furari, & mentiri. 2.13.q.67.n.
2.f.308.

2 Impedimentum non enndi Romano, ad finem
comparandi eorum Domino Papa, quam
temporis debet esse? 1.4.q.34.n.10.f.69.

3 Impedimentum non perpetuum, non arceat
perpetuo à Dignitatibus. tr.5.q.38. n.16.
fol.119.

4 Impedimentum, quo quis impeditur, ut sit,
aut fiat proprius Religiosus, est duplex. 2.8.q.
3.n.1.f.112.

4 Impedimentum ad tempus, admittit rati-
ficationem Professionis. 2.8.q.3. n.9. c. sequen.
fol.113.

4 Impedimentum dirimens, si superueniat ma-
trimonio rite contracto, non dirimit ma-
trimonium iam factum. 2.32.q.33. n.5.
fol.171.

4 Im-

I N D E X

- 4 *Impedimentum*, vel *inſta ignorantia* non rei *ſumendi inſra quinquennium*, & an *prohibetur intramento ipſius reclamantis*? t. 12. q. 16. n. 1. f. 131.
- 2 *Impedimenta non eundi Romam*, multa ſunt. t. 4. q. 14. n. 9. f. 69.
- 3 *Impedimenta, quæ repellunt à dignitate quaſita*, & faciunt incapacem ad *quarendum*, multa ſunt. t. 5. q. 20. n. 1. f. 98.

impeditus

- 2 *Impediens ire Romam*, durante *impedimento* non tenetur, *Procuratorem pro abſolutione*, nec *Epifſolam mittere*. tr. 4. q. 34. nn. 11. fol. 69.

- 4 *Impedito legitime non curris præſcripto*. t. 12. q. 14. n. 6. f. 180.

Imperator

- 1 *Imperator multa Clericis conceſſit privilegia*. t. 5. q. 3. n. 4. f. 53.

- 4 *Imperator non poteſt ponere legem auferentem iuſſum Eccleſiæ acquiſitum*. t. 13. q. 8. n. 14. f. 195.

- 1 *Imperatores*, *Eccleſiæ*, & *Eccleſiaſtiſſicis* perſonis multa conceſſerunt. tr. 13. q. 4. n. 1. fol. 151.

Imperium

- 3 *Imperium eſt duplex*, aliud *Regium*, ſed *Civile*, & aliud *diſpoticum*, iſteſt *dominatum*, t. 8. q. 2. n. 5. f. 150.

Impoſſibile

- 4 *Ad impoſſibile nemo tenetur*, nec *valet obligatio*. t. 3. q. 25. n. 11. f. 59.

Incorrigibilis

- 2 *Incorrigibilis* *hodie quiſnam ſit*? t. 8. q. 7. n. 3. 5. 6. in *Decret. f. 140.* & q. 8. per totam. f. 141. & q. 9. eod.

- 2 *Incorrigibilis eſt duplex*, de *iure*, & de *ſaſto*. t. 5. q. 9. f. 143.

- 2 *Incorrigibilis de iure*, nullus *hodie dicitur niſi ultra ea*, qua debent concurrere de *iure communi*, *probetur in carceribus unius anni ſpatio*, in *ieiunio*, & *penitentia*. t. 8. q. 10. n. 5. f. 144.

- 2 *Incorrigibilis de ſaſto*, ſi non fuerit *ter conſtitus*, *monitus*, & *punitus*, an poſſit *hodie à Religione expelli*? t. 5. q. 11. f. 144.

- 2 *Incorrigibilis de ſaſto*, ſi ſit in *Carcere per annum inſia Decret. Sac. Congreg.* & ſit paratus *exequi penitentia ſibi inſinſſa*, ſed non idco ſe corrigat, nec *abſinet à delictis*, de quibus fuit *correſtus*, eſt à *Religione eiſciendus*. t. 3. q. 12. n. 1. f. 145.

- 2 *Incorrigibilis ſubditus*, antequàm à *Religione expellatur*, eſt *declaranus à Iudice*, ita eſſe. t. 8. q. 13. n. 1. f. 146.

- 2 *Incorrigibilis non poteſt dici*, qui bis *perpetravit delictum*, ſi à *primo fuerit abſolutus*, *traſſet quaſt.* t. 12. n. 1. fol. 146.

- 2 *Incorrigibilis in carcerem conſtitus*, qua *praxi cognoscatur*, quod in *ſine annalis pæ-*

nitentia non reſpiciſt. t. 8. q. 19. n. 1. f. 148.

- 2 *Incorrigibilis expulſo debetur copia ſententia ſua expulſionis*. t. 8. q. 18. n. 1. f. 148.

- 2 *Incorrigibilis hodie eiſciendi ſunt ab Ordine à P. Generali dūtaxat*, & *non niſi ſervatis ſervandis*. t. 8. q. 16. n. 3. f. 147.

- 2 *Incorrigibilis de ſaſto*, non *excluditur Decreta Sac. Congregat. de Apoſt. & Eiſci.* t. 8. q. 11. n. 6. f. 145.

- 2 *Incorrigibilis dno copulatinē exigit*. t. 8. q. 14. n. 1. f. 146.

Incorruptus

- 2 *Incorruptus eſſe non poteſt*, qui *corruptis ſociatur*. t. 9. q. 5. n. 1. f. 173.

Indicus

- 2 *Indicus de Genua*, Comes de *Ognatto*, & *Prorex Regni Neapolitani extollitur ſuprà Sydera*. t. 17. q. 44. ſub n. 4. f. 423.

Indignus

- 3 *Indignus*, an poſſit in aliquo *caſu eligi ad regimen*? t. 4. q. 26. f. 70.

- 3 *Indigni nequeunt eligi in Præſtor*, nec *ambinoſi*. t. 1. q. 11. nn. 10. fol. 13. & tr. 3. q. 5. fol. 87.

Inducere

- 4 *Inducere quempiam ad Religionem intrandum*, an ſit *licitum*, & *meritorium*. t. 1. q. 10. n. 1. & ſeq. f. 0.

Indulgentia

- 1 *Indulgentia plenaria conceſſa Viſitantibus Eccleſias noſtras in die Sancti Dominici Patris noſtri*, ſuſpenditur pro *ſecularibus in illis Regnis*, ubi *Bulla Cruciata prædicatur*. t. 13. q. 15. n. 7. f. 155.

- 1 *Indulgentia conceſſa Miſſa Sanctiſſimi Roſarii ſunt valida*, etiamſi *privilegium non appareat*. t. 2. q. 3. n. 6. f. 38.

- 1 *Indulgentia alicui certo loco*, vel ob aliqualem *ſpecialem rationem conceſſa*, non *veniunt in generali communicatione privilegiorum*. t. 7. q. 15. n. 5. f. 4.

- 1 *Indulgentia Sanctiſſimi Roſarii*, ad alios *Ordines non trāſſent*, nec *communicata intelliguntur*. t. 7. q. 15. n. 6. f. 84.

- 1 *Indulgentia Religionum Mendicantium nō ſuſpenduntur per Bullam Cruciata*. t. 13. q. 14. n. 2. f. 155.

- 1 *Indulgentia*, *Oraculo vixæ vocis conceſſa*, non *intelliguntur renovata per prædiſſas Conſtitutiones*. t. 16. q. 6. n. 1. f. 180.

- 1 *Indulgentia plenaria in anno Iubilæi renovantur*, alia autem non plenaria, nequaquam. ibid. n. 7.

- 1 *Indulgentiarum expreſſa renovatio*, ſi ſias non *perimit*, nec *ſuſpendit indulgentias*, donec *ſeſiatur*. t. 16. q. 6. n. 6. f. 180.

Infamare. Infamia. Infamis

- 3 *Infamare ſeipſum*, an ſit *licitum*? t. 6. q. 10. n. 4. f. 127.

- 3 *Infamia quid ſit*, & *quæ duplex*, & *quando*

1. *contrahitur* t. 8. q. 60. n. 1. & 2. f. 167. & 4. p. 1. 3. q. 1. f. 34.
2. *Infamia non est macula moralis tantum, ut quidam putant.* t. 9. q. 2. 3. n. 3. in fin. f. 181.
2. *Infamia inrit. per Religiosos contrahitur, est dispensabilis ab eorum Prælati.* t. 9. q. 25. n. 4. fol. 181.
3. *Infamia, sine sit inrit, sine sit facti, non contrahitur ante declaratoriam Indicis; etiam si finis in delicto notorio.* tr. 5. q. 20. n. 4. fol. 98.
3. *Infamia, vel accusatio debet precedere ad puniendum aliquem.* tr. 1. 2. q. 10. n. 10. f. 206.
2. *Infamis de iure civilis, est etiam infamis de iure Canonico.* t. 9. q. 23. n. 7. f. 181.
2. *Infames repelluntur à dignitatibus Ecclesiasticis, & secularibus.* t. 6. q. 24. f. 122. & t. 9. q. 23. n. 8. f. 18. & 3. p. 1. 5. q. 20. f. 98. & 4. p. 1. 3. q. 1. f. 34.
2. *Infames non possunt Ordines suscipere, nec in susceptis ministrare.* ibid.
3. *Inferior non potest dispensare in lege sui Superioris.* t. 1. q. 31. n. 2. f. 35. t. 11. q. 4. f. 190. & t. 11. q. 3. f. 201.
3. *Inferiores Prælati sunt multi, ut Archidiaconi, Decani, & similes.* t. 9. q. 1. n. 6. f. 161.
2. *Infidelitas non bene stat cum fidelitate Christianorum.* t. 1. 3. q. 86. n. 2. f. 307.
2. *Infirmaria, Infirmus*
Infirmaria Religiosorum, an subdantur legi Clausuræ? vid. ver. Grancia.
3. *Infirmi, in mortis articulo, absoluntur ab omnis censuris, ad finem relicti recipiendi Sacramenta.* t. 4. q. 44. n. 5. f. 31.
4. *Informatio*
Informatio simplex, aliquis, & plenaria, quo sensu, & quomodo distinguantur? t. 4. q. 2. n. 1. & seq. f. 60.
4. *Informatio quid sit?* t. 4. q. 3. n. 1. f. 61.
4. *Informationes Recipiendorum, per quos, & quomodo sunt faciendæ?* tr. 4. q. 1. n. 7. & seq. f. 59.
4. *Informationes Recipiendorum ad habitum, coram quo Notario sunt faciendæ?* t. 4. q. 3. n. 1. & seq. f. 61.
4. *Informationes, si ad iustitiam Noniti fuerint coram Iudice Laico ante Religionis ingressum, an valeant?* t. 4. q. 3. n. 11. f. 62.
2. *Ingressus*
Ingressus Monialium Clausuram in casu urgenti, ex legitima causa, non incurret penas Bull. t. 4. q. 23. n. 3. f. 62.
Ingressus ad Monasteria, quoties sit intuitu Processionis, vel animo intercessendi Divinis Officiis, toties erit licitus. t. 4. q. 23. n. 2. fol. 62.
2. *Ingressus Religionis, intelligitur de ingressu formali, quo quis fit propriæ Religionis.* tr. 1. 1. q. 23. n. 2. f. 23.
4. *Ingressus Religionem ex voto, an possit exinde liberè exire?* t. 9. q. 28. n. 1. f. 132.
4. *Ingressus in Religionem invalidus, nullum confert privilegium.* t. 1. q. 8. n. 3. f. 210.
1. *Inhabilis*
Inhabilis saltus ob occultum delictum, alia officia de nouo, nullatenus debet acceptare. t. 1. q. 24. n. 4. f. 31.
3. *Inhabilis inhabilitate passiva, non potest eligi.* t. 4. q. 10. n. 4. f. 19.
4. *Inhabiles ad Religionem censentur illi, qui sunt criminosi, debitis omitti.* tr. 1. q. 8. n. 2. fol. 65.
3. *Inhabilitas sumitur dupliciter.* t. 1. q. 30. n. 1. & seq. f. 34.
3. *Inhabilitas ad suffragium ferendum non incurritur ante sententiam.* ibid. n. 5.
3. *Inhabilitas, & irregularitas pari passu ambulant.* ibid. n. 8.
3. *Inhabilitas habet vim prohibitionis, vel perpetua simpliciter, vel ad tempus.* tr. 4. q. 45. n. 6. f. 84.
4. *Inhabilitas, an sit pena privativa?* t. 2. q. 2. n. 7. fol. 29.
2. *Iniquum*
Iniqua vexatio, absque vitio Simonia licite potest redimi, a quocunque inferatur. t. 1. q. 23. n. 16. f. 28.
2. *Iniuria*
Iniuria quid sit, & quotplex, & unde dicatur? t. 1. q. 8. n. 2. f. 406.
2. *Iniuria manifesta quid sit, & quando dicatur?* ibid. n. 10.
2. *Iniuria potest sumi largi, & strilli seò propriè, & impropiè.* tr. 1. q. 1. n. 6. in fin. fol. 409.
4. *Iniuria, & iniustitia, quid sunt?* t. 1. q. 13. n. 17. f. 12.
2. *Iniusta detentio rei aliena prohibetur semper, & ad semper.* t. 1. 5. q. 20. n. 5. in fin. f. 389.
4. *Innocens*
Innocens puniri non debet. tr. 3. q. 17. n. 5. fol. 47.
4. *Innocentius*
Innocentius Papa Septimus confirmavit Regulam, & modum vivendi Tertiariarum de Parvitate Sancti Dominici. t. 1. q. 1. n. 1. fol. 224.
2. *Inobediens*
Inobediens, à Consortia bonorum est repellendus. t. 8. q. 3. n. 2. in fin. f. 136.
4. *Inobediens, & rebellis non debet esse melioris conditionis, quam sit obediens.* t. 1. q. 4. 16. n. 2. f. 213.
2. *Inobservantia*
Inobservantia legis fieri potest, non ex dolo, & malitia, sed ex rationabili causa, & legitimo impedimento. tr. 1. 3. q. 65. n. 2. fol. 289.

I N D E X

Inquirere. Inquisitio

3 Inquirere de vita moribus, & scientia persona electi. ad quem spectat l. 7. q. 5. n. 2. & seq. f. 141.

3 Inquisitio votorum Eligentium; collatio numerum ad numerum. & publicatio sunt de substantia electionis. l. 1. q. 17. n. 17. f. 18.

3 Inquisitio, quoad processum electionis, facta est ubi electio fuit celebrata, & quoad vitium faciendi est, ubi electus est conuersatus. l. 7. q. 5. n. 3. & seq. f. 141.

Inquisitor

3 Peritissimi Inquisitores non prolixè loquuntur, nec ad particularia descendunt. l. 5. q. 13. n. 3. f. 100.

2 Inquisitorum nomine, venit Episcopus Ordinarius Loc. t. 1. q. 3. n. 1. f. 268.

Insolentia

2 Insolentia in excommunicatione per annum, non caret scrupulo heretica prauitatis. l. 8. q. 43. n. 2. f. 159.

Instantia

2 Inflare est idem, quod plurius monere. l. 13. q. 53. n. 10. f. 283. & l. 6. q. 58 n. 2.

2 Inflare, quandam importunitatem arguit. l. 13. q. 58 n. 4. f. 283.

Institutio

4 Institutiones, & destitutiones, qua fiunt à Prælati, sine consensu Capituli, carent robore firmitatis. l. 1. q. 4. n. 2 in fin. f. 4.

4 Institutiones editæ, iussu Clem. VIII. super receptione, & educatione Nouitiorum Religiosorum. s. 2. constit. 5. f. 24.

Instrumentum

1 Instrumentum semel publicatum, non potest amplius iustificari. l. 5. q. 5. n. 5. f. 55.

1 Instrumentum ritè factum, dicitur verum, solemne, & alio probatur. tr. 11. q. 7. n. 9. fol. 118.

Intentio

1 Intentio Principis est de intrinseca ratione legis ad obligandum subditos. l. 1. q. 28. n. 4. in fin. f. 26.

2 Intentio Ministrum non inicit pium opus. tr. 15. q. 12. n. 8. f. 382.

Interdictum

1 Interdictum communis tempore, qui nàm possint diuini Officii interesse l. 6. q. 13. l. 4. & l. 5. f. 65. & 67.

1 Interdictum communis tempore, qui potest diuini Officii interesse, potest pariter in loco sacro sepeliri. l. 6. q. 16. n. 1. f. 67.

3 Interdictum notoriè, non sunt ad electionem vocandi immò repellendi, & si admittantur electio corruit. l. 5. q. 18. n. 1. f. 97.

1 Interdictum Populo, omnes eius singulares Personæ inuigilantur interdicta. l. 6. q. 18. n. 2. f. 63.

Interpretatio

1 Interpretari ius Diuinum, & Canonicum,

ad solum Papam pertinet l. 8. q. 1. n. 6. f. 90.

1 Interpretari leges civiles pertinet ad Imperatorem, vel ad Principem illum, qui est legis candidior. l. 8. q. 2. n. 7 f. 90.

1 Interpretari privilegium in quo adest elemula prohibita interpretandi, an sit licitum. l. 3. q. 5. n. 1. & seq. f. 92.

1 Interpretatio legis facta à Principe, eiusdem est potestatis, sicut & ipsa legis constitutio. l. 1. q. 37. n. 5. f. 35.

1 Interpretatio in casu dubio, illa praua len, qua est benignior. l. 8. q. 1. n. 4. f. 89.

1 Interpretatio quid sit, & quod duplex, et à quo fienda l. 1. 8. q. 2. n. 3. f. 90.

2 Interpretatio capitulo, & canilloso à iure reprobatur, & quidam sunt. l. 3. q. 5. n. 8. f. 93.

1 Interpretatio iniuridicè facta à P. Generali Ordinis, est obseruanda, etiam à successore eiusdem. l. 8. q. 8. n. 1. f. 95.

Intervalum

2 Intervalum modicum pro nibilo reputatur. l. 6. q. 10. n. 2. f. 111.

Intrans

2 Intrans Religionum, non tenetur ad penitentiam sibi à Papa prescriptam. l. 6. q. 36. n. 4. fol. 93.

4 Intrans Religionem, & in ea professentes, consequuntur Indulgentias Plenarias, & Remissionem omnium peccatorum. l. 6. q. 36. n. 6. & seq. f. 93.

Introducens

2 Introducentes inrè septa Mulieres fatuas, au deus in penas Bullarum l. tr. 4. q. 8. n. 1. fol. 56.

Inuentarium

2 Inuentarium, quid sit, & qua praxi faciendum. l. 11. q. 16. n. 1. f. 219.

Inueterere

3 Inueterere consuetum ordinem, antiquum usum, & vniuersalem praxim Ecclesiæ, est plusquam erroneum. l. 4. q. 2. n. 6. f. 52.

Ioannes

4 Ioannes Andreas laudatur. tr. 3. q. 7. n. 2, fol. 37.

2 S. Ioan. Bapt. arctiorem, & asperiores vitam vixit, quàm Christus Dominus. tr. 3. q. 35. n. 14. f. 87.

2 Ioan. Papa XII. laudatur. tr. 5. q. 35. n. 10. fol. 87.

2 Ioannes Baptista de Thoro laudatur. tr. 11. q. 38. n. 2. in fin. f. 229.

Ire

3 Ire Romam sine licentia eorum, ad quos spectat, vetitum est multis modis. l. 7. q. 3. n. 4. & seq. f. 124.

2 Ire ad Superiorem, intuitu insiti granaminis, habet vim appellantis. tr. 7. q. 15. n. 1. fol. 129.

Irregularis. Irregularitas

3 Irregularis, an valeat eligi in Prælatum Re-

I N D E X.

Regularium t. 5. q. 19. f. 98.

- 3 Irregularis nequis eligi in Pralatum; etiam si proceditur ad electionem, vel collationem Beneficii, fuerit absolutus à censuris. tr. 5. q. 19. n. 3. f. 98.
- 3 Irregularis electus ad Pralaturam, tenetur non acceptare. t. 6. q. 10. n. 2. f. 127.
- 1 Irregularitas ipso iure imposita, in consecratoria obligat transgressorem ante iudicis sententiam, ad abstinendum se ab omni usu, & receptione Ordinum. t. 1. q. 33. n. 10. f. 31. et 3. p. 1.1. q. 30. n. 8. f. 35.
- 2 Irregularitas contracta ob infamiam, dispensatur ab Episcopo, si crimen non sit gravis adulterio. t. 6. q. 44. n. 4. f. 167.
- 3 Irregularitas, an veniat sub nomine censurae. & punitur? t. 4. q. 45. n. 1. f. 83. & t. 5. q. 19. n. 3. f. 98.
- 3 Irregularitas dispensatione. & non absolutione tollitur. t. 4. q. 45. n. 10. f. 84. & t. 5. q. 19. n. 3. f. 98.
- 3 Irregularitas non incurritur, nisi in casibus in iure communi expressis. t. 5. q. 15. n. 2. 8. fol. 95.
- 3 Irregularitas illegitimationis, non promittit ex delicto occulto ipsius illegitimi. t. 5. q. 26. n. 2. f. 10.
- 3 Irregularitas Bigamia, homicidij voluntarii, & mutilationis membrorum, semper reperitur excepta in Privilegiis Religiosorum. t. 5. q. 36. n. 4. f. 14.
- 3 Irregularitas, qua nascitur ex homicidio voluntario, est gravissima omnium. l. 5. q. 36. n. 9. in fin. f. 15.
- 3 Irregularitas nascens ex Bigamia, est omnium minima ibid. n. 11.
- 3 Irregularitas, que oritur ex mutilatione membrorum, non solum est ex delicto; sed etiam ex defectu perfectæ lenitatis. tr. 11. q. 8. num. 2. fol. 192.
- 4 Irregularitas est inhabilitas rigidior, & incurritur statim commissa culpa. t. 2. q. 2. n. 8. fol. 29.

Irritatio

- 1 Irritatio voti, seu contractus per Pralatum facta, non liberat à restitutione damni iniuste illati. t. 12. q. 14. n. 2. f. 243.

Iubilzum

- 3 Inbilgi virtute an possit absolvi, & tolli excommunicatione Papalis? Vid. ver. excommunicatione.
- 1 Inbilgia non vno, & eodem modo à Domino Papa conceduntur. t. 13. q. 16. n. 4. f. 157.

Iudex

- 4 Iudai non possunt excommunicari. t. 6. q. 13. n. 4. f. 82.

Iudas

- 1 Iudas lothob habebat. tr. 13. q. 85. n. 16. fol. 306.

Iudex

- 1 Index Ordinarius, inflante, & petente Marito tenetur remittere causam uxoris privilegiati. t. 6. q. 7. n. 8. f. 61.
- 1 Index potest recusari, & pro suspecto haberi. t. 9. claus. 5. n. 1. 4. f. 103. & 2. p. 47. 10. q. 37. fol. 203.
- 1 Index Laicus, sine causa cognitione debet petiti brachium Ecclesiastico iudici prestare. t. 9. claus. 7. n. 3. f. 104. & 2. p. 49. q. 14. fol. 176.
- 2 Index Ecclesiasticus, an possit Clericum per Laicum verberare. t. 9. q. 1. n. 23. f. 172.
- 2 Index Ecclesiasticus, quando debet ad sui ipsius sententiam executionem brachium seculari innuocare. t. 9. q. 13. n. 5. f. 176.
- 2 Index secularis nullam habet, nec habere potest iurisdictionem in causa merè Ecclesiastica, ut est causa beneficii, & promissio ad Ordines. tr. 9. q. 14. n. 8. f. 177. & t. 13. q. 85. n. 2. f. 304.
- 2 Index Laicus, in delictis mixti fori non se habet, ut merns executor. tr. 9. q. 14. n. 19. fol. 178.
- 2 Index, sub peccato mortali non tenetur deferre appellationi finisla. t. 10. q. 4. n. 3. fol. 180. & q. 11. n. 3. f. 183.
- 2 Index, incursum appellatione reiecta potest ad ulteriora procedere. t. 10. q. 10. n. 1. in fin. fol. 183.
- 2 Index in dubio fouet potiorum iura. t. 10. q. 12. n. 3. in fin. f. 109.
- 2 Index appellationis debet renuocare in irritum quicquid factum est, post appellationem, siue appellatio sit iusta, vel iniusta. t. 10. q. 13. n. 1. f. 190.
- 2 Index tenetur statuere Reo cōpetitis terminum ad se defendendum, & illi dare Advocatos, & Procuratores, per quos se defendere valeat. t. 10. q. 14. n. 4. f. 190.
- 2 Index, in iudicijs dicendis tenetur ferre sententiam secundum opinionem probabiliorum, etiam si altera sit probabilis. t. 10. q. 16. n. 1. f. 191.
- 2 Index debet diligenter advertere, an factum sit verè notorinum, id est Reo culpato, nulla competat defensio. t. 10. q. 21. n. 3. f. 194.
- 2 Index debet omnino expendere probationes, an delictum sit plene, & integrè probatum, t. 10. q. 23. n. 1. in fin. f. 195.
- 2 Index solet conuictum torquere, non ob confessionem criminis, sed ad sciendos, & detegendos socios, & saniores. ibid. n. 2.
- 2 Index non deferens appellationi, graviter puniunt. t. 10. q. 35. n. 4. f. 201.
- 2 Index Laicus, veluti Amicus, vel priuata persona, potest monere Iudicem Ecclesiasticum, eumque hortari, ut austerè, illatum grauamen. tr. 10. q. 43. n. 5. f. 208.
- 2 Index debet, formato Processu pro informa-

I N D E X

- pione Curia, testes receptere, Reo citato, & admisso ad videndum instrumenta testium, & dicendum causam quare.* l. 13. q. 5. n. 8. in fin. f. 280.
- Index Laici si capiat Clericum in fragranti crimine, non incurrit in excommunicationem.* l. 13. q. 5. n. 6. f. 282.
- Index dicitur negligens, si ter requisitus distulerit pronunciare.* l. 13. q. 5. n. 2. f. 286.
- Index Ecclesiasticus an possit cogere Laicum continentem ad observantiam contractus iusti super alienatione rei Ecclesiæ.* l. 14. q. 33. fol. 340.
- Index concedit gratis iustitiam administrare, qui in indicando debet respicere tantum ad merita causarum, & non ad qualitatem personarum.* l. 16. q. 1. n. 5. in fin. f. 356.
- Index Ordinarius, quid sit.* tr. 17. q. 4. n. 4. fol. 404.
- Index datus ad universitatem causarum, censetur Ordinarius ibid. n. 5.*
- Index datus ad universitatem causarum, ille dicitur, cui sub una universali variorum commissæ sunt omnes causæ ibid. n. 6.*
- Index Laicus officius in sua iurisdictione, poterit illam tueri contra offendentes communis pacis.* l. 17. q. 42. n. 7. f. 422.
- Index secularis an possit cognoscere de causis Clericorum.* ibid. n. 8.
- Index ecclesiasticus an in aliqua causa possit expelli a Regno, & iure originis privari ibid.*
- Index debet solum indicare secundum allegata, & probata, & non ex particulari scientia.* l. 4. q. 29. n. 14. f. 74.
- Index Superior, quando potest, ubique licentia Iudicis Ordinarii, subdium liberare.* l. 11. q. 5. n. 5. f. 191.
- Index competens Professionis nullus est Episcopus Loci.* l. 2. q. 10. n. 1. f. 31. sed hodie est Sac. Congr. l. 3. q. 9. n. 8. f. 120.
- Index, & Actor nemo potest esse in causa propria.* l. 1. q. 17. n. 3. f. 47.
- Indici inferiori, aliquando non est obediendum.* l. 10. q. 15. n. 2. f. 191.
- Iudices Ecclesiastici prohibentur exercere causam sanguinis.* l. 8. q. 59. n. 1. f. 167.
- Indices Ecclesiastici, etiam Regulares, si in Monasteriis ubi habeant tuos, & foras carceres ad detinendos facinorosos subditos, possunt ubiuis illos detinere, ad instantiam iumen Religionis.* l. 9. q. 1. n. 10. f. 170.
- Indices practici non solent appellationem admittere, nisi eam cautela, incipiendo à uerbagina.* l. 10. q. 11. n. 4. in fin. f. 189.
- Indices, indicantes secundum finitum offensum libertatis Ecclesiæ, excommunicantur.* l. 12. q. 15. n. 17. f. 219.
- Indices, ac Iurisperiti ad sanorem Regularium debent indicare.* l. 13. q. 14. n. 4. f. 269.
- Iudices Regulares in exhibenda iustitia creditoribus, solent interdum in indicio esse remissiores.* l. 17. q. 12. n. 10. f. 410.
- Indices Ordinarii possunt suum auctoritatem illis committere, & delegare.* l. 9. q. 1. n. 3. f. 162.
- Indices ad quos spectat, in Nonitis finire, non possunt uti facultate sibi falla, ante indicis sententiam.* l. 2. q. 10. n. 1. f. 91.
- Indices Laici, vel Ecclesiastici, an possint quempiam à Religione renocare, ex quo in seculo enormis commiseris.* tr. 3. q. 9. n. 1. & seq. f. 34.

Indicare

- Indicare in causa propria nulli licet. Vide ver. Nullus.*
- Indicare de voto solemn, nux vel in eo dispensare, ad solum spectat Romanum Pontificem.* l. 8. q. 9. n. 3. f. 110.

Iudicium

- Iudicium præsumptum, ad hoc, ut sit verum, quid requiritur?* l. 1. q. 26. n. 3. f. 23.
- Iudicium peccatorum spectat ad Ecclesiam.* l. 8. q. 3. n. 3. f. 91.
- Iudicium idem est de similibus.* l. 8. q. 4. n. 7. fol. 91.
- Iudicium ubi incipit, ibi debet terminari.* l. 10. q. 19. n. 2. f. 193. & l. 13. q. 26. n. 10. f. 267. & 4. p. tr. 6. q. 12. f. 82.
- Iudicium non potest fundari contra seruum, & filium familias.* l. 12. q. 32. n. 1. f. 249.
- Iudicium declarandi notorium, debet regulari ex multis.* l. 13. q. 50. n. 6. f. 278.
- Iudicium in Ord. Prædic. quomodo faciendum sit.* l. 12. q. 10. n. 23. f. 108.
- Iudicium cognoscendi causas nullitatis Professionis, an comprehenditur sub c. 20. Trid. sess. 24. de refor.* l. 12. q. 20. n. 1. f. 183.
- Iudicium annullandi Professionem, ob defectum Loci non designat, ad quos spectat.* tr. 12. q. 32. n. 1. f. 186.

Iugum

- Iugum Regularium, est votum obedientie promissa in Ordine ad Regulam.* l. 6. q. 22. n. 4. f. 112.
- Iugum Religionis est suave.* tr. 1. q. 9. n. 14. fol. 3.

Iunior

- Iuniores, in multis preponuntur maioribus.* l. 5. q. 2. n. 2. in fin. f. 68.

Iuramentum

- Iurare de eligendo meliorem, secundum veritatem propria conscientia, quid sit?* l. 4. q. 23. n. 9. f. 67.
- Iuramentum idem præstat, quod clausula derogatoria.* l. 14. q. 1. n. 13. f. 168.
- Iuramentum firmas omne pactum, etiam immoderatum, dummodo non sit contra bonos mores, nec contra communem, & publicam utilitatem.* l. 1. q. 8. n. 5. f. 214.

I N D E X

- 2 Iuramentum firmat contractum, aliis non firmum. l. 12. q. 21. n. 2. f. 146.
- 3 Iuramentum de eligendo meliorem, au fit de substantia electionis: tr. 1. q. 17. n. 25. f. 19. & l. 4. q. 23. f. 66.
- 3 Iuramentum de eligendo meliorem, in Dominicana Familia non est in vñ. l. 4. q. 23. n. 12. f. 67.
- 3 Iuramentum promissorium, in materia leui non obligat sub mortali. l. 4. q. 27. n. 4. f. 71.
- 3 Iuramentum violare, an sit mortale? l. 4. q. 27. n. 5. f. 71.
- 4 Iuramentum non debet esse vinculum iniquitatis. l. 3. q. 20. n. 7. f. 19.
- 4 Iuramentum à Vessigendi suscipiendum, in Ordin. Prædicti sedet loco praua informationis. l. 4. q. 4. n. 3. & seq. f. 62.
- 4 Iuramentum à nemine violandum est. l. 1. q. 11. n. 2. f. 197.
- 2 Quia cadunt sub iuramento, sunt omnino obseruanda, si aliis sint licita. l. 9. q. 26. n. 1. fol. 183.

Iurisdicctio

- 1 Iurisdicctio, consuetudine, & prescriptione acquiritur. l. 2. q. 10. n. 3. f. 41.
- 1 Iurisdicctio consuetudine acquisita est vera iurisdicctio. l. 2. q. 10. n. 9. f. 42.
- 1 Iurisdicctio omnis à Principe dimanat. l. 7. q. 16. n. 3. f. 55.
- 1 Iurisdicctio ordinaria non expirat morte cedentis. l. 12. q. 5. n. 28. f. 139.
- 1 Iurisdicctio non subito concessa, non potest amplius à concedente auocari. l. 13. q. 2. n. 2. fol. 151.
- 1 Iurisdicctio omnis pullulat, & dimanat à Papa, Imperatore, vel Reg. tr. 13. q. 7. n. 1. fol. 152.
- 2 Iurisdicctio delegata ob industriam persona, non potest alteri subdelegari. l. 1. q. 34. n. 1. & seq. f. 23. & l. 17. q. 3. n. 1. f. 117.
- 2 Iurisdicctio Laica per Ecclesiasticam adinuat, si altera alterius auxilij sit indiga. l. 9. q. 14. n. 3. f. 177.
- 2 Iurisdicctio semel incæpta persueuat. l. 10. q. 19. n. 2. f. 193.
- 2 Iurisdicctio de sua natura petit, vt sit indinisa. l. 1. q. 66. n. 3. f. 289.
- 2 Iurisdicctio, maxime contentiosa, non potest exerceri extra proprium territorium, neque in homines alterius iurisdicctionis. l. 13. q. 81. n. 1. f. 300.
- 2 Iurisdicctio frustratoria dicitur, si non sit cõiuncta cum vi coactiua. tr. 17. q. 8. n. 29. fol. 408.
- 3 Iurisdicctio delegata, ante excommunicationem Delegantis, an suspensum propter superuenientem excommunicationem? tr. 5. q. 23. fol. 92.
- 3 Iurisdicctio ordinaria, & delegata, quid sint, & quomodo distinguantur? l. 2. q. 18. n. 1. & seq. f. 160.

- 3 Iurisdicctio omnis, aquè diuiditur, in Ordinariam, & Delegatam. l. 12. q. 7. n. 2. f. 172.
- 3 Iurisdicctio concessa alicui per Præilegium Principis, est ordinaria, si in eo non fuerit distinctum quod alteri non subdelegetur. l. 11. q. 13. n. 1. & seq. f. 194.
- 4 Iurisdicctio data Ordinarij Locorum per Cone. Trid. in Oblatos Regularium, extra septa degentes, intelligitur tributa cõmuniatiue, non autem priuatiue quodam Superiores Regularis. l. 13. q. 19. n. 2. f. 200.
- 2 Quia sunt iurisdicctionis, possunt delegari, vñ. ver. delegari.
- 1 Extincta præcipientis iurisdicctione per eius obitum, excommunicationem, remotionem ab officio, vel suspensionem, desinunt esse, & extinguuntur, quia ab illa dimanant. l. 12. q. 5. n. 32. f. 139.
- 2 Iurisdicctio concessa, censetur concessa omnia, sine quibus commodè exerceri non potest. l. 13. q. 78. n. 10. f. 299. & l. 17. q. 42. n. 7. f. 422.
- 2 Iurisdicctiones omnes hodie sunt distinctæ, et vna non tollit alteram, tam in civilibus, quàm in criminalibus. tr. 13. q. 22. n. 4. fol. 263.

Ius

- 1 Ius absoluerendi, & dispensandi datum Episcopis per Concilium Tridentinum, sess. 24. de refor. cap. licet, non est ius nouum omnino, sed renouans antiquum. l. 13. q. 17. n. 17. f. 159.
- 4 Ius ad oblationes, est Ecclesiasticum, & nõ Laicum. l. 1. q. 14. n. 8. f. 203.
- 2 Ius antiquitus reddebatur manu Regia. tr. 10. q. 14. n. 3. f. 190.
- 2 Ius antiquum cap. vñ. de statu Regularium, in 6. & ius nouum cap. 3. Concil. Trid. sess. 25. de Regul. quod præfixionem numeri Religiosorum pendes quid differant? l. 2. q. 17. n. 1. f. 38.
- 1 Ius Casaris viget in Regno Neapolitano, ex vñ, & consuetudine. tr. 14. q. 16. n. 3. fol. 14.
- 2 Ius Canonicum propriè, non est ius Dininum. l. 1. q. 85. n. 26. in fin. f. 307.
- 3 Ius Canonicum examinat id, quod sit, & nõ quod intenditur. l. 7. q. 16. n. 5. f. 147.
- 3 Ius Capituli, aliquando renouatur ad pauciores. l. 1. q. 10. n. 16. & l. 7. q. 207.
- 3 Ius Civile constituitur auctoritate, & iussu talis Reipublicæ, seu Principis, in propria Ditione, & Loco. l. 8. q. 14. n. 4. f. 158.
- 1 Ius commune, an possit in præilegium concedi? l. 2. q. 1. n. 8. f. 37.
- 1 Ius commune Canonicum, seu Constitutiones Apostolicæ, & Constitutiones Ordinum à Sancta Sede approbata, non possunt abrogari, viriute clausula generalis. l. 13. q. 20. n. 14. f. 164.

I N D E X

- 1 *Ius commune quoniam modo tollitur, & abrogatur.* l. 1. q. 1. n. 7. & q. 2. fol. 167. & 3. p. 1. 7. q. 13. n. 3. f. 145.
- 1 *Ius commune simplex, per simplex privilegium abrogatur.* l. 1. q. 1. n. 14. f. 168.
- 2 *Ius commune praevalet particulari.* tr. 10. q. 31. n. 2. f. 199.
- 1 *Ius consuetudinarium quid sit?* l. 1. q. 10. n. 1. fol. 18.
- 2 *Ius dicendi de nullitate alicuius actus, non durat, nisi spatio triginta annorum.* tr. 14. q. 30. n. 3. f. 338.
- 4 *Ius dicendi de nullitate professionis ad praescriptum Tridentinae competat Apostolatus?* l. 1. q. 23. n. 1. f. 183.
- 2 *Ius dicenti extra Territorium impune non paritur.* l. 1. q. 10. n. 4. f. 262.
- 2 *Ius Ecclesiasticum potest abrogari, & tolli contraria consuetudine.* tr. 14. q. 79. n. 10. fol. 264.
- 4 *Ius Ecclesiae acquisitum, non potest illi auferri, iuxta consilio Romano Pontifici.* l. 13. q. 9. n. 9. f. 195.
- 3 *Ius eligendi, Laicis Ecclesia non concedit.* 4. q. 4. n. 1. f. 53.
- 3 *Ius eligendi potest reperiri penes unum.* l. 1. q. 17. n. 7. f. 16.
- 3 *Ius eligendi positum est in libera potestate Eligentium.* l. 4. q. 15. n. 2. f. 77.
- 3 *Ius eligendi in Religiosis fundatur in statu Religioso, secus in Dominiacana Familia.* l. 5. q. 16. n. 2. f. 96.
- 3 *Ius eligendi, interdum reuertitur ad primos Electores.* l. 6. q. 15. n. 2. f. 129.
- 4 *Ius Episcopale, & Parochiale exigendi canonice portante, fundatur in his, qui ex ultima voluntate promerjunt.* l. 13. q. 22. n. 3. fol. 201.
- 3 *Ius est multiplex, nempe in re, vel ad rem, remotum, vel proximum.* tr. 1. q. 23. n. 7. fol. 27.
- 1 *Ius exigendi tributa, consuetudine acquiritur potest.* l. 2. q. 10. n. 3. f. 41.
- 1 *Ius Gentium, & lumen naturale quid sit?* l. 8. q. 1. n. 8. f. 90. & quomodo distinguatur à iure civili? & 3. p. 1. 8. q. 14. f. 158.
- 2 *Ius humanum, originem trahit à potestate Civili, & interdum afficit Monachos, & quare?* l. 1. q. 9. n. 2. f. 114.
- 2 *Ius humanum potest per consuetudinem abrogari.* l. 11. q. 9. n. 4. f. 114.
- 4 *Ius immunitatis, an competat Novitijs de iure Divino?* l. 6. q. 10. n. 3. f. 81.
- 2 *Ius in spe, dicitur ius imaginarium.* tr. 14. q. 59. n. 5. f. 353.
- 3 *Ius in re, seu dominium beneficij, non acquiritur Electo per electionem, sed tantum ius ad rem.* l. 1. q. 1. n. 8. f. 3.
- 4 *Ius legitimum, est pars honorum.* l. 7. q. 16. n. 4. fol. 100.
- 2 *Ius legitimum alienatum, ulterius non censetur occurrere.* l. 1. q. 80. n. 2. f. 364.
- 3 *Ius naturale extenditur ad propriam defensionem.* l. 1. q. 24. n. 3. f. 30.
- 3 *Ius naturale praevalet iuri humano, & positivo.* l. 1. q. 5. n. 2. f. 103.
- 1 *Ius natura praeponderat iuri humano, & positivo.* l. 1. q. 34. n. 2. in fin. f. 33. & 4. p. 1. 6. q. 21. n. 2. f. 87.
- 1 *Ius notissimum, ad hoc, tollatur, expressa mentione non indiget.* l. 1. q. 4. n. 5. f. 169.
- 2 *Ius patronatus acquiritur tribus modis, & quid sit?* l. 1. q. 38. n. 2. f. 25.
- 3 *Ius patronatus, an transeat in Monasterium ex persona Professui?* l. 1. q. 34. n. 5. & sequen. fol. 228.
- 3 *Ius patronatus, ex gratuita Ecclesia concessione, pertinet etiam ad Laicos.* l. 1. q. 1. n. 4. f. 3. & 1. q. 94. n. 6. f. 53.
- 3 *Ius per electionem acquisitum, est revocabile, prout Confirmatori expedire videbitur.* l. 7. q. 14. n. 5. f. 140.
- 2 *Ius puniendi Regularem delinquentem uocari extra Clemensiam, mercedem deuolvitur ad Locum Ordinarium.* l. 12. q. 59. n. 1. f. 286.
- 3 *Ius quaritur Electo per electionem, non autem per postulationem.* l. 1. q. 1. n. 1. f. 53.
- 1 *Ius quassitum tertio, non auferitur sine causa cognitione.* l. 9. claus. 17. n. 5. f. 109.
- 3 *Ius, quod quilibet homo poterit habere in rebus suis, est duplex, ad rem, & in re, & 2, n. 3. f. 149.*
- 2 *Ius Regni non transit in Monasterium, sed tantum ad successores sanguinis.* l. 1. q. 39. n. 2. in fin. f. 230.
- 2 *Ius sepultura non potest alienari sine licentia Papae.* l. 1. q. 79. n. 11. f. 364.
- 2 *Ius succedendi ante mortem eorum, quibus succedendum est, non est ius, sed sola spes, opinio, & expellatio futuri boni.* l. 5. q. 63. n. 1. fol. 103.
- 4 *Ius succedendi, conuenit Monasterijs, non autem Professui.* l. 9. q. 17. n. 9. f. 138.
- 2 *Ius transiendi in altiorum est ius Professorum, non autem Novitiorum.* l. 5. q. 51. n. 4. & 5. fol. 97.
- 2 *Ius visitandi pullulas à iurisdictione ordinaria, quam quibus habet in suis subditos.* l. 13. q. 66. n. 1. f. 289.
- 3 *Ius Vniuersitatis, & Capituli, in uno solo consistitur.* l. 2. q. 10. n. 4. & q. 13. n. 1. f. 43.
- 3 *Ius utendi privilegio communicatur in generali communicatione privilegiorum, non autem usus, vel non usus privilegij.* l. 7. q. 17. n. 4. f. 85.
- 1 *Quod quisque iuris in alterum statuit, ipse debet eo uti.* l. 13. q. 1. n. 2. f. 150. & 3. p. 1. 10. q. 11. n. 9. f. 179.
- 2 *Iuris communis relaxatio, sed dispensatio est restringenda.* l. 1. q. 1. n. 9. f. 167.

I N D E X

- 2 *Iuris communis correctio, quæ iusta est.* t. 15. q. 17. n. 6. f. 334 & 3. p. 1. 1. q. 4. n. 3. f. 5.
  - 3 *Quod est exploratissimi iuris, non debet verti in vitium.* t. 4. q. 2. n. 1. f. 51.
  - 3 *Quilibet potest suo iuri renunciare.* tr. 4. q. 20. n. 3. f. 65.
  - 1 *Iuri Casareo, quando standum est?* t. 2. q. 4. n. 9. fol. 39.
  - 1 *Iuri qualificato derogatur per clausulam, mox proprio, ex certa scientia, aut de plenitudine potestatis.* t. 14. q. 1. n. 12. f. 168.
  - 2 *À iure Regulari non est recedendum; nisi quod ea, quæ inveniuntur excepta.* t. 4. q. 24. n. 10. f. 63.
  - 2 *À iure antiquo non est recedendum, nisi corrigatur per nouum.* t. 17. q. 3. n. 3. f. 418. & 4. p. 19. q. 15. n. 4. f. 139.
  - 2 *Quod in iure expressum non reperitur, Iudicis arbitrio relinquatur.* t. 13. q. 50. n. 5. fol. 278. tr. 14. q. 37. num. 1. in fin. f. 342. & tr. 15. q. 19. n. 12. fol. 386.
  - 2 *Quilibet scire iura præsumitur.* t. 1. q. 19. n. 1. in fin. f. 331.
  - 3 *Quod à iure exorbitat, non est ad libitum extendendum.* t. 14. q. 1. n. 15. f. 37.
  - 4 *Quod competit de iure communi, potest alteri committi.* & iniungi. t. 1. q. 3. n. 1. f. 4.
  - 2 *Iura Canonica non se intrinseant de iuribus Laicorum.* tr. 14. q. 60. num. 4. in fin. f. 355.
  - 1 *Iura Ecclesiarum, Universitatum, Collegiorum, & similia, sic adeo fixa sunt, ut illis scientia, & ignorantia renunciationis, vel non usus aliquorum ex Capitulo, vel Universitate obflare minimè possit.* tr. 12. q. 4. n. 7. fol. 137.
  - 1 *Iura incorporalia amittuntur per non usum.* t. 12. q. 7. n. 6. f. 141.
  - 1 *Iura nova per antiqua limitantur.* tr. 8. q. 1. n. 2. f. 89.
  - 2 *Iura Professorum, ut sunt Tituli, & Dignitates, in Ordinibus, fundantur, & originantur in Professione eorundem.* tr. 5. q. 53. n. 2. f. 93.
- Ita causa.**
- 2 *Iusta causa, & solemnitas requiruntur copulatim ad alienandum immobilis Ecclesie.* t. 14. q. 18. n. 1. f. 331.
  - 2 *Iusta causa requiritur in quacunq. dispensatione.* t. 14. q. 23. n. 1. in fin. f. 333.
  - 2 *Iusta causa, & licentia superioris, requiruntur copulatim in ligatione munerum, Regularibus interdita.* to. 15. q. 11. num. 1. f. 381.
  - 2 *Iusta causa largiendi multa sunt.* t. 15. q. 12. n. 3. f. 381.
- Iustitia**
- 1 *Iustitia commutativa, ac distributiva sapientis volentes, & officii metuentes.* t. 2. q. 9. n. 3. f. 41.
  - 2 *Vera iustitia commutativa habet.* t. 6. q. 19. n. 3. f. 117.
  - 2 *Iustitia executioni mandata, laudatur.* t. 6. q. 19. n. 4. f. 117.
  - 2 *Iustitia, & gratia nequeunt obtineri pretio, aut munere.* t. 1. 6. q. vnic. n. 5. f. 366.
  - 4 *Iustitia contrahit à quo pendit.* t. 11. q. 9. n. 4. f. 160.
  - 4 *Qui ad iustitiam erudiunt multos, salgebunt quasi stella in perpetuas æternitates.* t. 14. q. 10. n. 3. f. 8.
- Iuvenis**
- 3 *Iuvenes, an ad Regimen debeant præferri Senibus?* t. 5. q. 3. n. 10. f. 89.
  - 4 *Iuvenes impuberes, si suscipiant Religionis habitum, sine Parentum, vel Tutorum licentia, an possint per Parentes à Religione extrahi, vel per Tutores reuocari?* t. 1. q. 3. n. 1. & seq. f. 6.
  - 4 *Iuvenes, quoniam modo sunt ad habitum Religiosum admittendi?* t. 1. q. 2. n. 1. & seq. fol. 60.
  - 4 *Iuvenes maiores sexdecim annis in Provincia Calabria, quomodo admittuntur ad habitum?* t. 4. q. 3. n. 1. q. f. 62.
  - 4 *Iuvenes maiores sexdecim annis, in Ordinibus, prædicant possint in Religionem admitti extra Capitula Provincialia, & prætermisssis informationibus, à Sixto V. præscriptis, & quid ex privilegio Clem. VIII. quod Conuentui S. Stephani Salmanticensi, Ord. Prædicatorum concessum?* t. 4. q. 4. n. 1. f. 62.
  - 4 *Iuvenes notorie habiles, & omnino mobiles, an possint admitti ad habitum, prætermisssis informationibus?* t. 4. q. 8. n. 1. f. 65.
  - 4 *Iuvenes ante suspensionem habitus, possunt de suis bonis libere disponere.* t. 7. q. 20. n. 7. fol. 103.
- L**
- Labore**
- 2 *Abor non superadditur in panem peccati, non ubi soluit peccantem à primo labore.* t. 5. q. 34. n. 7. f. 86.
- Lacerans**
- 2 *Lacerans Cedulones officios, potest ab Inquisitoribus interrogari, quid sentiat de potestate Prælatorum, & censuris Ecclesiasticis?* t. 3. q. 29. n. 4. f. 168.
- Laicus**
- 1 *Laicus nulla consuetudine, quoniam modo longæ, & antiqua potest Ecclesiastica beneficia conferre, decimas exigere, & Episcoporum pensiones obtinere.* t. 2. q. 11. n. 3. f. 42.
  - 2 *Laicus ex concessione Pape, an possit esse Patronus Monasterii Regularis?* tr. 1. q. 3. fol. 25.
  - 2 *Laicus in se condemnatus, tenetur post condemnationem soluere panem secus mortiferè agit.* t. 7. q. 19. n. 3. f. 137.
  - 2 *Laicus Patronus ex fundatione, si sint Religio-*

I N D E X

- giussum, non fert secum tale ius.* l. 11. q. 34. n. 9. f. 18.
- 2 *Laicus delinquens cum Clerico, an sit puniendus ab Episcopo?* l. 13. q. 22. f. 163.
- 2 *Laicus non potest habere ius funeris in sepulchro, sito in Ecclesia.* l. 14. q. 78. n. 3. f. 162.
- 4 *Laicus nulliter ordinatus, caret Privilegio fori.* l. 1. q. 11. n. 2. f. 31.
- 4 *Laicus inquisitus, si fiat Clericus, à quo Indice debet puniri?* l. 2. q. 13. n. 7. f. 32. & l. 6. q. 5. n. 2. f. 78.
- 4 *Laicus, ad hoc, ut fiat Clericus, vel Religiosus, debet esse liber, & absolutus ab omni servitute, vinculo, & obligatione.* l. 3. q. 9. n. 9. in fin. f. 39.
- 1 *Laici, quoad casus Bullæ Cæne Domini, nequeunt intitus privilegiorum & Confessoribus Regularibus absolvi.* l. 13. q. 17. n. 2. fol. 157.
- 2 *Laici non possunt esse Rectores, Abbates, aut Priores in Monasteriis Regularium.* tr. 1. q. 38. n. 4. f. 15. & 4 p. 11. q. 25. n. 10. f. 169.
- 2 *Laici an possint, sine licentia Episcopi, suas Ecclesias Regularibus concedere?* tr. 1. q. 46. fol. 18.
- 2 *Laici, & Clerici possunt licite fugere à carcere, si ibidem detineantur, ob aliquod grave delictum.* l. 7. q. 13. n. 7. f. 130.
- 2 *Laici citrà excommunicationis sententiam possunt Rebelles Clericos capere, & ad iudicium trahere, etiam violentè, dumtamen id faciant de mandato Prælatorum, quorum illi sunt iurisdictioni subiecti.* l. 9. q. 1. n. 9. fol. 170.
- 2 *Laici tenentur adinuare Ecclesiasticas Prælatos ad compescendum, & signandum rebellium, & facinorosorum subditorum audaciam.* l. 9. q. 1. n. 11. f. 170.
- 2 *Laici, qui sapiunt, fugiunt contrahere cum Monachis particularibus, absque Superioris, & Capituli licentia.* tr. 12. q. 20. n. 4. fol. 246.
- 2 *Laici fidei insores insolidum obligati cum Monacho, sine tamen licentia Prælati, an remaneant obligati, & si obligatio quædam Monachum non valeat?* tr. 12. q. 21. per totam. fol. 246.
- 2 *Laici, pro debitis civilibus possunt Regulares convenire coram Episcopo Loci, si caveant Conservatore.* l. 13. q. 46. f. 275.
- 2 *Laici sunt incapaces possidendi intra spiritualia.* tr. 1. q. 78. n. 2. f. 362. & 3 p. 1. q. 1. n. 5. f. 3. & 4 p. 1. q. 1. n. 1. f. 311.
- 2 *Laici Ecclesiastica negotia trahere non debent, & maxime spiritualia.* l. 4. q. 4. n. 1. f. 52. & l. 9. q. 3. n. 3. f. 162.
- 3 *Laici, interdum pro pæce servanda admittuntur ad eligendum Prælatos.* l. 4. q. 6. n. 3. fol. 53.
- 3 *Laici Conuersi, tempore S. Francisci de As-*

- sio, habebant Privilegium ad suffragandum in Capitula, & ad exercendum maiora.* l. 4. q. 6. n. 6. & 7. f. 54.
- 4 *Laici approbati ad suscipiendum Religionis habitum, an possint à Prælatis Regularium à censuris absolvi?* tr. 1. q. 17. n. 1. & seq. f. 15.
- 4 *Laici trabentes ad sua Tribunalia famulas, & familiares Episcopi, an incurrant pœnas Bullæ Cæne?* l. 6. q. 10. n. 3. in fin. f. 81.
- 4 *Laici possunt deputari ad recipiendum bona Ecclesiæ.* l. 13. q. 26. n. 7. f. 205.
- 4 *Laici deputati ad recipiendum dona donata Ecclesiæ, vetantur ponere manus super aliare, vel illas extendere ad muros Ecclesiæ.* ibid. n. 9.
- 4 *Laici in saculo stantes, possunt ad habitum Conuersorum admitti: servatis tamen seruandis.* l. 4. q. 2. n. 1. f. 106.
- 4 *Laici Presbiteri, possunt seruatis seruandis, ad alias Religiones transire.* l. 1. q. 17. n. 1. fol. 213.

Lampades

- 2 *Lampades argenteæ, & similia pretiosa, an valeant alienari, ad hoc, ut earum pretium conuertatur in fabricam Monasterij.* l. 14. q. 55. f. 350.

Largitio munerum

- 2 *Largitio munerum, quid sit, & rursus dicatur.* l. 15. q. 1. n. 1. f. 375.
- 2 *Largitio, & largitas differunt.* ibid.
- 2 *Largitio munerum de antiquo iure communis, est omnibus Regularibus vetita.* l. 15. q. 3. n. 2. f. 376.

Laudatio

- 2 *Laudatio fieri nequit, nisi voce, aut scripto, vel aliquo exteriori signo.* tr. 1. q. 12. n. 3. fol. 319.

Lectio, Lector

- 1 *Lectio scripturæ sacra habenda est in Conuentibus, in quibus vigent Studia.* l. 11. q. 16. n. 2. fol. 126.
- 4 *Lector Conuentus potest assumi loco Magistri Studentium.* l. 4. q. 5. n. 8. f. 64.

Legatum

- 1 *Legatum potest relinqui futuro Ecclesiæ, nondum constructæ.* l. 5. q. 5. n. 5. f. 55.
- 1 *Legatum factum Civibus, non acquiritur Civitati, sed singularibus personis.* l. 6. q. 18. n. 2. fol. 68.
- 1 *Legatum de lana non amplectitur lanam tinclam, & donatio marmoris non comprehendit marmor qualificatum.* l. 14. q. 1. n. 11. fol. 167.
- 2 *Legatum debetur Ecclesiæ Civitatis, in qua testator domicilium habet.* l. 4. q. 3. n. 3. f. 27.
- 2 *Legatum relictum pro adificatione Hospitalis, potest commutari pro constructione Monasterij, de licentia tamen Episcopi, & voluntate Executoris.* tr. 1. q. 43. n. 1. f. 27.

I N D E X

- 2 Legatum factum Monasterio construendo, an debeatur cum fructibus medij temporis? *tr. 2. q. 5. f. 31. & 1. 1. q. 18. f. 221.*
  - 3 Legatum factum Monacho, acquiritur illi Monasterio, in quo Monachus vitam agit, tempore legati facti. *tr. 5. q. 61. n. 8. f. 107.*
  - 2 Legatum sub hac conditione factum Monacho, ut eius Monasterium non debeat se introumittere, respicit personam, & indigentia legatarii, ubicunque contingat reperiri. *tr. 5. q. 61. n. 13. fol. 103.*
  - 2 Legatum factum Monacho, censetur factum intuitu Monasterij, & non persone. *tr. 5. q. 63. n. 3. fol. 103.*
  - 2 Legatum factum Monacho, sub hac conditione a donante, volo, quod Monasterium nō se introumitat, vel volo, quod tale quid per me relictum. N. non transeat in dominium Monasterij. Quomodo intelligendum? *tr. 5. q. 61. n. 4. fol. 103.*
  - 2 Legatum factum Fratribus cum illa Clausula, ut Praelatus Monasterij non se introumitat, est nullum respectu eius, cui legatur, & validum respectu Monasterij. *tr. 11. q. 3. n. 5. fol. 212.*
  - 2 Legatum a Patre factum filio, sub conditione, si intraverit Monasterium, nō queratur ei, & debeat, conditione non adimpleta? *tr. 11. q. 1. n. 1. f. 217.*
  - 2 Legatum factum nienti, sub hac conditione, ut debeat centum, si intraverit Monasterium, si intravit, & exiit, an ei debeat legatum? *tr. 11. q. 2. 3. per totum. f. 222.*
  - 2 Legatum relictum Professo, sub hac conditione, ut ad eum, & non ad Monasterium pertineat, nō transeat in Ecclesiam, conditione nulla? *tr. 11. q. 43. f. 231. & quid si fuerit pauper? ibid. q. 44.*
  - 2 Legatum relictum Monacho, quousque Superior ei usus illius legati permiserit, quando durat? *tr. 11. q. 35. n. 1. f. 232.*
  - 2 Legatum factum fratribus de Obseruantia, vel Cypriacis, an possit commutari in alios pios usus? *tr. 11. q. 53. per totum. f. 236.*
  - 2 Legatum ad certum tempus, habet illam tantam conditionem, dummodò legatarius, do eo tempore uiuat. *tr. 11. q. 27. n. 1. f. 248.*
  - 2 Legatum emittitur honorum mobilium Domini, comprehendit pecunias existentes in Cassa Domini Legatij. *tr. 11. q. 51. n. 6. f. 248.*
  - 2 Legatum delatum Ecclesia, confirmatur morte Legatij, & nōsq̃ acceptatione Praelati, quatuor Monasteria. *tr. 11. q. 59. n. 16. fol. 354.*
  - 4 Legatum ad unū usum, ex rationabili causa, in alium usum conuerti potest, quando, & cum qua licentia? *tr. 11. q. 25. n. 4. f. 204.*
  - 4 Legatum sub illa conditione, si nō machinabitur, an debeat ei, si fiat Fortiaris in Ordine Prædicamentum? *tr. 11. q. 7. n. 1. f. 257.*
  - 4 Legatum relictum sub illa conditione, si machinabitur, nō extendatur ad Tertiaras domi flantes? *tr. 17. q. 3. n. 23. f. 329.*
  - 2 Legatum factum Monasterio, an possit valde repudiari a solo Praelato, sine assensu Apostolico? Vid. *ver. Hereditas.*
  - 1 Legatum facta Fratribus, non extenditur ad Moniales. *tr. 6. q. 3. n. 4. f. 59.*
  - 2 Legata, causa mortis non debeat substitui, nisi sequatur Legatij morte naturalis. *tr. 11. q. 26. n. 4. f. 224.*
  - 2 Legata, sub turpi conditione relictum, an expedit acceptare? *tr. 11. q. 46. per totum. f. 242.*
- Legatarius
- 4 Legatarius a die mortis Testatoris acquirit absolutum dominium rei sibi legata, sed commutabiliter. *tr. 8. q. 1. n. 9. f. 76.*
- Legatus
- 1 Legatus Summi Pontificis, dum est in aliquo Episcopatu, non potest obligari pecuniariis legibus illius. *tr. 1. q. 6. n. 3. f. 7.*
  - 2 Legatus a latere habet cognoscere causas Regularium Exemptorum. *tr. 13. q. 9. n. 1. fol. 258.*
  - 2 Legatus de latere praesens Regularibus. *tr. 10. q. 35. n. 9. f. 201.*
  - 2 Legatus natus, & alij inferiores, sine speciali mandato Domini Papae, non possunt de causis Exemptorum se introumittere. *tr. 13. q. 9. n. 2. fol. 258.*
- Legitima
- 4 Legitima debetur filijs post mortem Patris. *tr. 13. q. 8. n. 3. f. 194.*
- Leo Papa
- 1 Leo Papa X. Dominicantis multa concessit. *tr. 2. q. 13. n. 3. f. 43.*
- Lepra
- 4 Lepra infecti, vel Morbo Gallico laborantes, an possint Religionem ingredi, & in ea valide profiteri? *tr. 3. q. 25. n. 1. f. 55.*
- Leuia
- 3 Lenia ex se multa sunt, quae ex circumstantijs reddantur grania. *tr. 12. q. 4. n. 1. f. 202.*
- Lex
- 1 Lex quid sit, & unde dicatur? *tr. 1. q. 1. n. 1. fol. 3.*
  - 1 Lex essentialiter consistit in actu intellectus practici. *tr. 1. q. 1. n. 1. f. 3. in fin.*
  - 1 Lex est opus iurisdictionis supremae, sed est alius potestatis publicae. *ibid. n. 2.*
  - 1 Lex est quadruplex, nempe aeterna, naturalis, humana, & diuina. *tr. 1. q. 2. n. 1. f. 3. & quid utraque sit ibid.*
  - 1 Lex, an distinguatur a praecepto, statuto, & mandato? *tr. 1. q. 3. n. 1. & seq. f. 4.*
  - 1 Lex de sua intrinseca natura habet respicere universale bonum, & esse perpetuum. *tr. 1. q. 3. n. 6. f. 5.*
  - 1 Lex de sua natura non obligat ultra cunctos sui territorij. *tr. 1. q. 5. n. 1. 4. in fin. f. 7.*

I N D E X

- 1 Lex, ad hoc, ut obliget, debet Communitati innotescere, publicari, & intimari. l. 1. q. 10. f. 10. & l. 1. q. 23. f. 161.
- 1 Lex, de iure natura habet obligare omnes statim, & nulla postpositu moru, à die promulgationis. l. 1. q. 10. n. 1. f. 10.
- 1 Lex primò habet respicere territorium, & secundarò personas. l. 1. q. 10. n. 4. f. 10.
- 1 Lex indefinitè lata, an obliget omnes in toto territorio? l. 1. q. 12. n. 1. & seq. f. 11.
- 1 Lex in toto territorio sufficientèr promulgata, an obliget ignorautes? l. 1. q. 13. n. 1. & sequen. f. 11.
- 1 Lex de iure civilis, post lapsum duorum mensium, incipit obligare. l. 1. q. 14. n. 1. f. 11.
- 1 Lex lata à Magistratibus, Imperatore, & Rege inferioribus, an statim incipiat obligare à die promulgationis? l. 1. q. 15. n. 1. & seq. f. 12.
- 1 Lex Pontificia non subicitur athen. ut noua falsa Constitutiones. l. 1. q. 16. n. 1. & seq. f. 12.
- 1 Lex Neapolitana, ad obligandum suos subditos non indiget dilacione duorum mensium, post legis promulgationem. l. 1. q. 16. n. 3. fol. 13.
- 1 Lex, sub lato iure civilis debet publicari secundum ius natura. ibid. n. 5.
- 1 Lex humanu, quando dicitur secundum ius natura sufficientèr Communitati proposta? l. 1. q. 16. n. 6. f. 13.
- 1 Lex, an debeat promulgari in partibus? l. 1. q. 16. n. 7. f. 13.
- 1 Lex absolutè lata, sive sit Laicalis, sive Ecclesiastica, ad hoc, ut suos subditos obliget, non indiget subditorum approbatione vel receptione. l. 1. q. 17. n. 1. & seq. f. 14. & 2. p. l. 1. q. 3. n. 2. f. 132.
- 1 Lex iusta, moderata, & rationabilis, an per contrarium consuetudinem, vel prescriptionem possit tolli, & abrogari? l. 1. q. 19. n. 1. & seq. f. 17.
- 1 Lex intransfusa pendet à potestate, & intransfusione Principis. l. 1. q. 23. n. 3. f. 21.
- 1 Lex Civilis, & Ecclesiastica, an suos possit subditos obligare in conscientia? l. 1. q. 24. n. 1. & seq. f. 21.
- 1 Lex sufficientèr promulgata, an semper obliget, & afficiat subditos in omni foro, & casu? l. 1. q. 25. n. 1. & seq. f. 23.
- 1 Lex non obligat, si sit iniusta, vel de re impossibilis, ut dura, & crudelis. l. 1. q. 25. n. 4. fol. 2. & ibid. q. 37. n. 1. f. 33. & 4. p. l. 2. q. 1. n. 8. f. 28.
- 1 Lex ignota, quando non obligat? l. 1. q. 25. n. 5. fol. 23.
- 1 Lex lata contra ius naturale, vel diuinum, non obligat. l. 1. q. 25. n. 7. f. 12.
- 1 Lex, in falsa presumptione fundata, non obligat in foro conscientia, secus in foro exter-
- no. l. 1. q. 26. n. 4. f. 23. & 4. p. l. 8. q. 11. n. 6. f. 123. & tr. 12. q. 8. n. 3. f. 178.
- 1 Lex intransfusa, nil aliud est, quàm præceptum iustum Communitati impositum perpetuum, & sufficientèr promulgatum. l. 1. q. 27. n. 1. fol. 25.
- 1 Lex purè penalit obligat in constituta transgressores ad solvendum penam, transgressionis supposita. l. 1. q. 27. n. 3. f. 25. & q. 31. n. 1. fol. 28.
- 1 Lex humana, cum Laica, quàm Ecclesiastica potest ne obligare subditos sub culpa mortali? l. 1. q. 28. n. 1. & sequen. f. 26.
- 1 Lex civilis, an obliget subditos? l. 1. q. 28. n. 6. fol. 26.
- 1 Lex humana, ad hoc, ut obliget sub mortali, an necessario sit exprimenda sub aliqua certa forma verborum? l. 1. q. 30. n. 1. f. 27.
- 1 Lex humanu laicalis, quæ præcipit sub gravi penam, obligat ad mortale. l. 1. q. 31. n. 7. fol. 28.
- 1 Lex, si non possit cognosci ex materia, nec ex pena, nequè ex intentione ferentis, quid agendum? l. 1. q. 31. n. 8. f. 28.
- 1 Lex dubia, tali modo est declaranda, ut dubium cesserit. & Lex destinata obligare sub mortalitate. l. 1. q. 31. n. 9. f. 28.
- 1 Lex purè penalit, quæ nihil præcipit, nec prohibet, sed ad solam penam obligat, sub qua forma verborum est ferenda? l. 1. q. 32. n. 1. & seq. f. 29.
- 1 Lex lata, vel ferenda sententia, quantum sit, & quomodo cognoscitur? l. 1. q. 33. n. 2. f. 30.
- 1 Lex humana, an obliget subditos ad sui observantiam, cum periculo vitæ, famæ, vel honorum laesura? l. 1. q. 33. n. 1. & sequen. f. 33.
- 1 Lex de re difficillima, vel valde gravi, & onerosa non est Lex, sed gramma. l. 1. q. 35. n. 2. fol. 13.
- 1 Lex, & privilegium potest ore tenus ferri. l. 2. q. 3. n. 2. f. 37.
- 1 Lex posterior abrogat precedentem sibi contrariam. l. 8. q. 4. n. 16. fol. 9. & l. 12. q. 18. n. 2. fol. 147.
- 1 Lex favorabilis illa censetur, quæ principalitèr intendit favorem, licet ex consequenti, & per accidens in alicuius diuinum cedat. l. 8. q. 6. n. 6. f. 94.
- 1 Lex canonica, & civilis, itè frinolat appellationes edit, quod temerè, & calumniosè appellantes punit. l. 9. claus. 5. n. 6. f. 102.
- 1 Lex, quando cessat obligare in totum, vel in partem? l. 12. q. 16. n. 2. f. 148.
- 1 Lex posterior, generalitèr, & indistinctè loquens limitanda est per specialem antequalem, si expressis verbis illi non contradicit. l. 13. q. 17. n. 12. f. 158.
- 1 Lex respicit id, quod est per se, & quod sæpius accidit. l. 4. q. 16. n. 1. f. 59. & 4. p. l. 2. q. 12. n. 4. & l. 3. q. 7. f. 37.

I N D E X

- 2 *Vbi Lex non limitat, nec Nos limitare debemus* t. 4. q. 21. n. 2. f. 61.
- 2 *Lex privata, publica legi praeiudicat* t. 5. q. 9. n. 8. f. 74. & 4. p. 1. q. 9. n. 19. f. 8.
- 2 *Lex specialis derogat generali* t. 5. q. 22. n. 2. f. 79. & q. 36. f. 89.
- 2 *Lex tollens facultatem, non improbat eandem, sed auocat eius cognitionem ad se* t. 5. q. 25. n. 12. f. 81.
- 2 *Vbi Lex municipalis loquitur, silet, & tacet vniuersalis* t. 6. q. 5. o. n. 6. f. 111.
- 2 *Lex prohibens substantiam actus, inualidat actum* t. 6. q. 24. n. 5. f. 12.
- 2 *Lex, & statutum differunt* t. 13. q. 20. n. 8. fol. 263.
- 2 *Lex loquens vniuersaliter, vniuersaliter, & indefinite debet intelligi* t. 13. q. 35. n. 1. f. 275. & t. 14. q. 59. f. 334. & t. 17. q. 42. n. 6. fol. 422.
- 2 *Lex non simpliciter loquens, accipit determinationem à lege veteri* t. 13. q. 75. & 76. n. 4. f. 297. & comprehendit futura. 3. p. 1. q. 31. n. 17. f. 37. & corrigat priorem sibi contrariam ibid. t. 4. q. 6. n. 20. f. 55.
- 2 *Lex naturalis, ad omnes personas se extendit, & obligat in conscientia, nullo excepto* t. 17. q. 87. n. 2. fol. 308. & 4. p. 4. 13. q. 8. n. 16. fol. 195.
- 2 *Lex in nihilo recepta, ad nihilum obligat, & in vna sola parte recepta, quoad illam solum obligat* t. 14. q. 3. n. 2. f. 322.
- 2 *Lex, ut obliget subditos, non requiritur acceptatio Populi, sed sufficit, quod sit sufficienter promulgata in sua Metropoli* t. 14. q. 3. n. 10. f. 323.
- 2 *Lex praesumit titulum, ex sola possessione* t. 14. q. 31. n. 4. f. 339.
- 2 *Lex generaliter loquens, non includit modicam* t. 14. q. 36. n. 1. f. 341.
- 2 *Lex non recepta, non ligat, nec habet vires* t. 15. q. 6. n. 1. f. 378.
- 2 *Lex quando dicitur non recepta ibid.*
- 2 *Lex in iusta, civilis habet vim obligandi in foro conscientia ibid. n. 2.*
- 2 *Lex noua si rotatur terminis vniuersalibus, recipit declarationem à iure communi* t. 15. q. 17. n. 6. f. 385.
- 2 *Lex humana non censetur obligare eum tanto rigore contra propriam famam, & custodiam bonorum* t. 15. q. 25. n. 8. f. 394. & 3. p. t. 1. q. 27. f. 33.
- 3 *Lex non ligat, quando de facto seruari non potest* t. 1. q. 17. n. 7. f. 16.
- 3 *Lex qualificata Papa, non potest per consuetudinem abrogari, sine scientia eiusdem Papae* t. 1. q. 17. n. 24. f. 19.
- 3 *Lex, ubi non distinguit, nec nos distinguere debemus* t. 4. q. 23. n. 5. f. 67. & t. 11. q. 12. n. 1. fol. 194.
- 3 *Lex trahens necessariam formam ad aliquid peragendum, est odiosa* t. 5. q. 9. n. 7. in fin. f. 8).
- 3 *Lex poenalis an possit extendi ad casum similem propter identitatem rationis* t. 5. q. 31. n. 5. & 9. f. 108.
- 3 *Lex nulla obligat in casu necessitatis* t. 6. q. 10. p. 5. in fin. f. 128.
- 3 *Lex omnis, aut est naturalis, aut diuina* t. 8. q. 14. n. 1. & 2. f. 158.
- 3 *Lex humana derivat à lege naturae* t. 8. q. 14. n. 6. f. 158. & t. 12. q. 15. n. 10. f. 203.
- 3 *Lex est regula directiua humanarum operationum, ad hoc, ut efficiat ciuium bonos, et virtuosos* t. 10. q. 11. n. 1. in fin. f. 178.
- 3 *Lex diuina intondis efficere homines simpliciter bonos, quod sit per gratiam, & charitatem* t. 10. q. 11. n. 1. in fin. f. 178.
- 3 *Lex humana ex duplici causa potest mutari* t. 10. q. 17. n. 2. f. 182.
- 3 *Lex humana, quomodo derivat à lege naturali, & diuina* t. 10. q. 17. n. 6. f. 183.
- 3 *Lex Diuina aeterna, & naturalis, est promissa necessaria, & quomodo* t. 12. q. 5. n. 2. fol. 202.
- 4 *Lex loquitur isti, qui in lege sunt* t. 6. q. 11. n. 1. fol. 81.
- 4 *Lex dubia, declaranda est à Principe* t. 7. q. 29. n. 4. f. 106.
- 1 *Legis obligatio, fitur ex subiectione, qua subditi Praelatis obsequuntur, & ex obedientia, quam illi praestare tenentur* t. 1. q. 17. n. 3. in fin. fol. 15.
- 1 *Legis verba praecipit, ut volumus, praecipimus, mandamus, ordinamus, & similia obligent simpliciter, & absolute* t. 1. q. 17. n. 10. f. 15.
- 1 *Vna solemnitas legis promulgatio, Roma facta inducit legis obligationem* t. 1. q. 16. n. 14. fol. 12.
- 1 *Legis verba si sint indifferencia ad denotandam obligationem sub mortali, vel veniali, est recurrendum ad grauitatem, vel leuitatem materiae praecipit* t. 1. q. 30. n. 6. f. 27.
- 2 *Legis poenae, si sit ex coelestis, intolerabilis, vel inhumana; non obligat in conscientia* t. 1. q. 33. n. 17. f. 31.
- 3 *Legis interpretatio debet fieri ab eo, qui habet potestatem ferendi legem* t. 1. q. 39. n. 3. fol. 5.
- 1 *Legis interpretatio, in dubio illa praevalet, qua est benignior* t. 8. q. 5. n. 3. f. 8).
- 2 *Vbi militat ratio legis ibidem militare debet eiusdem legis dispositio, etiam si sit poenalis* t. 1. q. 20. n. 2. f. 4.
- 2 *Legis ratio debet attendi* t. 1. q. 20. n. 5. fol. 14.
- 2 *Qui legis verba obseruat, & mentem legis offendit, reprehensibilis est* t. 7. q. 2. n. 10. fol. 108.
- 3 *Vbi non militat finis legis, nec legis dispositio* t. 10.

I N D E X

- io militare debes. l. 1. q. 1. n. 1. f. 79.
- 3 Legi. est. ordinare aliquid in bonum commune. l. 1. q. 8. n. 3. f. 75.
- 3 Legis obligatio per eum auferri, & restringi potest. qui legem tulit. l. 1. q. 4. n. 4. f. 190.
- 1 Legem ferre quis potest. l. 1. q. 7. n. 3. f. 4.
- 1 Leges Regia ad obligandum subditos, non sufficit, ut promittantur in sola Curia, vel Regis Aula. sed debent solemniter publicari in alijs Locis eiusus Province Regni, & quod elaboratur tempus duorum mensium. l. 1. q. 14. n. 4. f. 11.
- 1 Leges insistantur, cum promulgantur, firmanantur cum moribus videntium approbantur. l. 1. q. 17. n. 1. f. 15.
- 1 Leges, quoad fieri, seu principium ipsarum, non indigent Populi assensu, nec approbatione: scitis autem quoad perpetuitatem seu permanentiam ipsarum. l. 1. q. 17. n. 12. & sequens f. 15.
- 1 Leges interpretande sunt per Epikeiam humanam. sic adeo, ut causeant non obligare ad ardua, nec cum periculo vite, neque ad ea, que excedunt humanum usum. l. 1. q. 35. n. 3. f. 33. & l. 8. q. 1. n. 8. f. 9.
- 1 Leges privatorum dicuntur privilegia. l. 2. q. 1. n. 1. fol. 37. & qui nam sint privati? ibidem.
- 1 Leges antiqua, & in uno legum volumine collecta, non egent data, die, & Consule. l. 2. q. 4. n. 2. f. 38.
- 1 Leges, & privilegia aqua lacte libantur. l. 2. q. 4. n. 4. f. 38.
- 1 Leges non dignantur Sacros Canones imitari. l. 2. q. 4. n. 10. f. 39.
- 1 Leges favorabiles sunt ampliande, & odiosa restringende. l. 8. q. 6. n. 5. f. 94.
- 2 Leges humana non obligant cum periculo vite. l. 4. q. 13. n. 5. f. 59.
- 3 Leges Territorij non obligant Civem absentem, seu Peregrinantem. l. 10. q. 15. n. 3. f. 181.
- 1 Legum pena non comprehendunt Legumlatores. l. 1. q. 7. n. 1. f. 8.
- Legum verba enunciativa, & narrativa dispositionem non inducunt. l. 8. q. 1. n. 3. fol. 83.
- 1 Legum preemia retineant causam sualem, & Dispositionis animam declarant. l. 8. q. 1. n. 9. fol. 90.
- Legislator
- 1 Legislator nec immediatus, neque directè obligatur suis legibus. l. 1. q. 7. n. 1. f. 8.
- 1 Legislator potest tollere, & mutare leges, tam a se latas, quam a suo Prædecessore. l. 1. q. 8. n. 6. fol. 9.
- 3 Legislator, si in sua lege dicat, se velle obligare omnes ex nunc, mox, nulla postposita mora, a die promulgationis, an obliget omnes in toto Regno, & Territorio? l. 1. q. 11. n. 1. fol. 10.
- 1 Legislator potest illud totum præcipere, quod est equum, & bonum, & Communitati utile. l. 1. q. 33. n. 7. f. 31.
- 1 Legislator regulariter non potest obligare subditos ad prodigendum vitam, vel famam. l. 1. q. 35. n. 5. f. 33.
- 2 Legislator potest compellere subditos ad acceptandum legem. l. 1. q. 1. n. 10. f. 33.
- 2 Legislator, an habeat vim obligandi transgressorem sua legis, ad infligendum sibi penam in lege expressam, absque alterius ministerio, & Iudicis mandato? l. 1. q. 25. n. 8. fol. 394.
- 3 Legislator, respectu sui ipsius non potest dici obediens, vel inobediens, prout dicitur subditis transgressores sui Superioris præceptum. l. 10. q. 11. n. 5. in fin. f. 179.
- 1 Legumlatores, leges ferunt iubens, & mandant, in re præsentia, & dominij, quod habet in subditos. l. 1. q. 17. n. 3. in fin. f. 15.
- Liber
- 1 Libri Ordinum probant, tam pro foro interno, quam externo. l. 16. q. 8. n. 2. f. 181.
- 2 Libri Decretalium compilati sunt ex Epistolis, à Papa transmissis ad Episcopos, & personas particulares. l. 10. q. 37. n. 10. f. 204.
- 2 Libri Monasterij, plene probant contra ipsum, immò contra tertium, si sunt reperi in Archivio publico, & per Officiales publices servati. l. 12. q. 2. n. 1. f. 238.
- 2 Libri Rationum Administrationum, & Consimiles probant. ibid. n. 2.
- 2 Libri Monasterij non sunt ab eodem extrahendi ibid. n. 2.
- 2 Libri Monasterij, an computentur inter mobilia pretiosa? l. 1. q. 450. f. 347.
- 2 Libri Monasterij, seu Libraria vendi possunt publicè, & ut in meliores commutentur. ibid. n. 3.
- 2 Libri Monasterij non possunt dari, commodari, nec alienari, nisi servatis servandis, & de licentia Prælati, & filiorum Monasterij. vid. ver. filij.
- Liberalitas
- 2 Liberalitas, quid sit, & unde dicatur? l. 15. q. 1. n. 2. f. 175.
- 4 Liberalitas non acquiritur nolenti. l. 7. q. 1. n. 9. fol. 96.
- Libertas
- 2 Libertas disponendi de rebus proprijs, competit omnibus de iure natura. l. 14. q. 82. n. 1. fol. 365.
- 3 Libertas plena debet esse in electionibus Religiosorum. l. 1. q. 10. n. 5. f. 10.
- 3 Libertas electionis potest restringi multis modis, ibid.
- 3 Libertas in re admittitur eligendi, quando necessitas ad hoc cogit. l. 1. q. 10. n. 1. f. 11.
- 4 Non bene pro toto libertas venditur auro. l. 1. q. 12. n. 1. f. 10.

Liber.

I N D E X

Libertus

- 4 *Liberti non possunt recedere ab Ecclesia, cui sunt serui.* t. 13. q. 13. n. 1. f. 197.

Licentia

- 1 *Licentia ab Episcopo concessa Petro de eligendo sibi Consecrarium, non expirat obitu concedentis, etiam re integrum.* t. 12. q. 5. n. 12. fol. 138.
- 2 *Licentia Episcopi Lociest omnino necessaria ad fundandum novum Monasterium.* t. 1. q. 7. n. 6. f. 6.
- 2 *Licentia Principis Loci, non requiritur ad fundandum Monasterium.* tr. 1. q. 8. n. 1. fol. 6.
- 2 *Licentia Episcopi ad edificandum Monasterium, non necessaria debet esse scripta.* t. 1. q. 11. n. 1. f. 7.
- 2 *Licentia Papa, an sit necessaria ad erigendum nova Monasteria?* t. 1. q. 13. n. 1. & sequenti f. 9.
- 2 *Licentia danda pro constructione Monasterii, an pertineat ad solum Episcopum?* t. 1. q. 17. n. 1. f. 3.
- 2 *Licentia construendi Monasterium, an possit fieri à Vicario Generali Loci, & quid Sede vacante?* t. 1. q. 18. n. 1. f. 13.
- 2 *Licentia egrediendi à Conventu, debet esse multis modis qualificata.* tr. 3. q. 4. n. 1. fol. 42.
- 2 *Licentia transendi ex una in aliam Religionem, debet esse prout, obtemperat, & in scriptis habita.* tr. 5. q. 9. n. 1. f. 74 & q. 12. n. 1. f. 75. & q. 13. n. 1. f. 76.
- 2 *Licentia transendi, petita, & non obtemperat, nisi post transiitum, non sanas, neque renaldat professionem Ingressa.* t. 5. q. 16. n. 1. f. 77.
- 2 *Licentia de transendo indefinite concessa, non comprehendit transiitum in laxiorem, aut in Ordinem militarem.* tr. 5. q. 19. n. 1. fol. 78.
- 2 *Licentia transendi ex uno in aliam Religionem, non fit, nisi in Brevis translationis adiciatur clausula, de sui Superioris licentia.* t. 5. q. 26. n. 7. f. 88.
- 2 *Licentia enudi ad Superiores, debet esse in scriptis concessa à Superiore Loci, à quo fit discessus.* t. 7. q. 4. n. 1. f. 125.
- 2 *Licentia enudi Romani, concedi potest à Patre Provinciali Provincia.* tr. 7. q. 6. n. 2. fol. 126.
- 2 *Licentia concessa subdito, ad malum suum, est nulla, & omni valore destituta.* t. 8. q. 50. n. 4. f. 162.
- 2 *Licentia formalis, & expressa, non est necessaria in ijs, quae aliis concessa sunt.* tr. 10. q. 36. n. 3. f. 202.
- 2 *Licentia necessariò petenda non est à Superiore à quo subditus est gravatus, sed à Superiore, ad quem recurritur.* t. 10. q. 36. n. 3. in fin. f. 202.
- 2 *Licentia solius Purochi, sufficit, ut Regulares possint, extra suas Ecclesias, & Monasteria, Processiones facere.* t. 13. q. 81. n. 11. f. 301.
- 2 *Licentia debet precedere, & non subsequi, secus esset ratihabitio, & non licentia.* t. 15. q. 9. n. 4. f. 380.
- 2 *Licentia Superiorum localium sufficit subditis ad discessum, ac religionem elargiendi secularibus.* t. 15. q. 12. n. 6. f. 383.
- 2 *Licentia quid sit, & quomplex, & unde dicatur?* t. 15. q. 13. f. 382.
- 2 *Licentia in certis casibus solet exprimi voce scripto, aut nudo, in quibusdam vero tacite presumi.* ibid. n. 2.
- 2 *Licentia interpretatum, seu tuncita, & praesumpta, excusant Regulares à vitio proprietatis.* t. 15. q. 14. n. 1. f. 385.
- 2 *Licentia ad largiendum, an sit necessaria Religioso, toties, quoties vult donare, & expendere, vel sufficiat ei una generalis?* t. 15. q. 15. f. 383.
- 2 *Licentia concessa, de se promoveri faciendo ad gradus & dignitates, non suffragatur sine licentia proprii Praelati.* tr. 1. q. 5. n. 4. fol. 190.
- 4 *Licentia Episcopi, est omnino necessaria Novitijs ad valide renuntiandum, vel se obligandum.* t. 7. q. 7. n. 1. f. 97.
- 4 *Licentia Episcopi, requisita ad disponendum, an possit ab alijs elargiri?* t. 7. q. 7. n. 1. fol. 97.
- 4 *Licentia praedicta debet concedi ab Episcopo Loci, in quo stipulatur contrarius, etiam si non sit consecratus.* ibid. n. 12.
- 4 *Licentia praedicta potest concedi à Vicario eiusdem Episcopi.* ibid. n. 3.
- 4 *Licentia danda Novitijs ad disponendum de bonis suis, an debeat esse in scriptis?* t. 7. q. 9. n. 1. f. 98.
- 4 *Licentia Superiorum, requiritur in omni negotio subditorum.* t. 13. q. 13. n. 6. f. 197.
- 3 *Licentia generales exendi à Conventibus, nulli omnino concedantur.* t. 3. q. 4. n. 2. f. 42.

Licentiaré

- 2 *Licentiaré Professum ad manendum extra Claustra sui Monasterii, perpetuum, vel ad tempus, hodie spectat ad Sac. Congreg.* t. 3. q. 14. n. 6. f. 45. & t. 12. q. 24. n. 7. f. 247.

Licentiatius

- 2 *Licentiatius à Papa ad unum certum Ordinem, non potest transire in alium altiorum.* t. 5. q. 18. n. 1. f. 78.

Lis. Litigans

- 2 *Lite pendente, potior est conditio possidentis.* t. 8. q. 15. n. 1. in fin. f. 77.
- 2 *Litigans, si utiliter capiat, & postmodum succumbat in lite, an repetat expensas?* t. 12. q. 17. n. 4. f. 244.

Litera

- 1 *Litera obrepticia quanam sint?* t. 5. q. 1. n. 4. fol. 52.

I N D E X

1 *Littera dimissoriales, seu facultas ab Ordinario Episcopo facta Clerico suscipiendi Ordinem in aliena Diocesi, non expirat morte Episcopi, etiam re integrata.* l. 1. q. 5. n. 1. fol. 138.

1 *Littera data per modum contractus à Sancta Sede, non expirat morte concedentis.* l. 1. q. 5. n. 27. f. 139.

2 *Littera Apostolica, & Brevis Summorum Pontificum, an possint in aliquo casu impediri.* l. 10. q. 43. n. 5. in fin. f. 208.

2 *Littera Delegationis sunt omnino ostendenda à Delegato, secus non pareat ei.* l. 13. q. 6. n. per tot. f. 290.

3 *Littera, an sint de substantia Pralatura?* tr. 6. q. 19. n. 6. f. 131.

Locatio

2 *Locatio ad breue tempus, non potest dici alienatio.* l. 2. q. 10. n. 2. f. 32.

2 *Locatio rei minima fieri potest sine solemnitate.* l. 1. q. 36. n. 4. f. 341.

2 *Locatio, & conductio rerum Ecclesiasticarum ultra triennium, an sit nobis vetita?* l. 1. q. 3. n. 1. & q. 9. f. 343.

2 *Locatio rei Ecclesie per nouennium facta, eodem die, tribus personis, cuiuslibet per triennium, an sit nulla?* l. 1. q. 42. f. 343.

2 *Locatio ad sex, vel nouem annos cum illa Clausula, ut tot sint locationes, quot triennia, non tenet.* l. 1. q. 40. n. 2. f. 343.

2 *Locatio rei Ecclesie facta per triennium, a durante primo triennio, possit prorogari in aliud triennium?* l. 1. q. 41. f. 344.

2 *Locatio rei Ecclesie facta ad sex, vel nouem annos, an sit in totum nulla, vel sustineatur pro tempore tantum?* l. 1. q. 42. f. 344.

2 *Locatio finitur morte locantis.* l. 1. q. 43. n. 2. fol. 345.

2 *Locatio, quando dicitur fieri nomine Ecclesie, vel nomine proprio?* l. 1. q. 43. n. 4. & 5. fol. 345.

2 *Locatio fructuum, vel reddituum beneficiorum Ecclesiasticorum, pertinentium ad beneficia, vel ad Ecclesias, an possit fieri ultra triennium?* l. 1. q. 44. f. 345.

1 *Locationes rerum Ecclesiasticarum, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in praeiudicium successorum valide intelliguntur.* l. 1. q. 16. n. 60. f. 132.

2 *Locationes bonorum Ecclesie, ad longum tempus, prohibentur à Sac. Conc. Trid.* l. 1. q. 2. fol. 321.

3 *Si quis locauit rem duobus, tenetur soluere primo, & ille praefertur secundo conductori, etiam si huic res locata sit tradita.* l. 7. q. 1. n. 1. f. 145.

Locupletari

2 *Locupletari non licet, cum aliena iactura.* l. 5. q. 59. n. 6. f. 101. & l. 2. q. 15. n. 2. f. 43.

Locus

1 *Locus Dignitatum, scilicet Marchionum, Ducum, Comitum, & similium debetur à tempore datae.* l. 2. q. 4. n. 7. f. 39.

1 *Sacer Locus destituitur auctoritate Superioris.* l. 5. q. 7. n. 3. f. 56.

2 *Locus Cruxia, ex quo est hospitium Turcarum, fuit dimissus.* l. 1. q. 31. n. 6. f. 32.

2 *Locus sacer non potest commutari in usum profanos.* l. 1. q. 35. n. 1. f. 14.

2 *Locus exemptus, & Locus extra Diocesim, censentur extra Iurisdictionem Episcopali.* l. 13. q. 20. n. 1. f. 262.

2 *Locus publicus, quando dicatur?* l. 13. q. 50. n. 6. f. 278.

2 *Locus sacer nequit vendi pro sepultura, ne dum ratione benedictionis; verumetiam ratione terra.* l. 1. q. 78. n. 3. f. 62.

2 *Locus non eximit ab Observantia Regulari.* l. 15. q. 7. n. 3. f. 78.

3 *Locus non est de substantia, sed de honestate, & iustitia electionis, nisi aliter habeas consuetudo.* l. 1. q. 18. n. 4. f. 19.

3 *Locus Campanelli, spoliatur dignitatem, et non ad officium.* l. 5. q. 30. n. 5. f. 138.

2 *Locus parvus possit uniri viciniore Conuentioni.* l. 1. q. 31. n. 5. f. 121.

2 *Locus Religiosorum, si deserantur, an possint vendi sine licentia Episcopi, vel Sedis Apostolicae?* l. 1. q. 31. n. 6. f. 122.

2 *Locus erectus, auctoritate Episcopi, censentur Piae Religiosae, et Ecclesiasticae.* l. 1. q. 60. n. 1. fol. 354.

2 *Locus pia multis gaudet Privilegiis, ibid.*
2 *Locus pia in dubio praesumatur fuisse erecta auctoritate Episcopi; etiam si careant campanili, & campana; dummodo ibi Rectorem habeant, sibi ab Episcopo institutum.* ibid.

Lombardi

1 *Lombardi dicantur Ligures à Liguro Rege.* l. 1. q. 17. n. 2. f. 14.

Ludens

4 *Ludens cum muliere gravante, si ex ludo sequatur abortus, non erit, ut homicida puniendus.* l. 5. q. 1. n. 1. f. 72.

Lugo

2 *Lugo Eminens Card. laudatur.* l. 3. q. 46. n. 5. fol. 160.

Lumen

1 *Lumen naturale quid sit, & quomodo ab Autore naturae sit omnibus inditum.* l. 1. q. 2. n. 3. f. 4. & 3. q. 1. n. 2. q. 5. n. 4. f. 203.

2 *Lumen naturale, an possit dici diuinum?* tr. 13. q. 85. n. 29. f. 307.

M

Macula

4 **Q**ui habuerit maculam, non offerat panem Domino Deo suo, nec accedat ad ministerium eius. l. 3. q. 26. n. 2. in fin. f. 56.

I N D E X

Magister

- 4 *Magister Nonitorum debet esse vir prudens, discretus, zelator Religionis, & caeremoniarum peritus.* t. 5. q. 1. n. 1. fol. 68.
- 4 *Magister Nonitorum debet esse Sacerdos, & in quinto saltem supra trigessimam aetatis suae anno constitutus.* ibid. n. 2.
- 4 *Magister Nonitorum, ubi, & quomodo, sit instituendus, vel desistendus?* t. 5. q. 3. n. 1. fol. 68.
- 4 *Magister Nonitorum, in Ordine Prædicatorum non potest ad uirum Prioris Provincialis, vel Conuentualis, institui, vel amoveri.* ibid. n. 3.
- 4 *Magister Nonitorum, an debeat habere seculum pro eorumdem stylic gubernio, & cuius aetatis, & qualitatibus?* t. 5. q. 5. n. 1. fol. 69.
- 4 *Magister, quando debeat Nonitos docere?* t. 5. q. 6. n. 1. & seq. fol. 69.
- 4 *Magister Nonitorum, & Socius eiusdem, an teneantur ad onera, & officia Conuentus?* t. 5. q. 7. n. 1. & seq. fol. 69.
- 4 *Magister Nonitorum, an sit proprius eorumdem Index, & Ordinarius Prælati?* t. 5. q. 8. n. 1. fol. 70.
- 4 *Magister Nonitorum, non audit confessiones, iure ordinario, sed ex commissione, & delegatione Papæ.* t. 5. q. 8. n. 5. fol. 70.
- 4 *Magister Nonitorum non dicitur habere dignitatem, sed officium, cum quadam præeminentia, ut sunt Lectores, Prædicatores, &c. consimiles.* t. 5. q. 8. n. 6. fol. 70.
- 4 *Magister Nonitorum non potest suam potestatem alteri delegare.* ibid. n. 8.
- 4 *Magister Nonitorum potest esse spurius, scilicet illegitimus.* ibid. n. 9.
- 4 *Magister Nonitorum, an possit subditos Nonitos ad mortale obligare, & sub censuris astringere?* t. 5. q. 9. n. 1. fol. 60.
- 4 *Magister Nonitorum habet plenam, & absolutam potestatem super Nonitos, sicut Episcopus in suis subditis.* ibid.
- 4 *Magister Nonitorum, an possit Nonitos habitu primare, & de Religione eiecere, saltem ex iusta, & rationabili causa?* t. 5. q. 10. n. 1. fol. 71.
- 4 *Magister Nonitorum, an possit infirmare, rescindere, & irritare vota Nonitorum in seculo facta?* t. 5. q. 11. n. 1. & seq. fol. 71. vel saltem suspendere, & commutare. ibid. q. 12.
- 4 *Magister Nonitorum, castigans crudeliter aliquem eorumdem, an peccet mortaliter, & incidat in excommunicationem?* t. 5. q. 13. n. 1. & q. 14. fol. 72.
- 4 *Magister Nonitorum, an peccet si alij digno denegat votum, alij vero indigno exhibeat suffragium?* t. 5. q. 15. n. 1. fol. 72.
- 4 *Magister Nonitorum, an ob defectum, in confessione cognitum, possit illis in professione denegare suffragium?* t. 5. q. 16. n. 1. fol. 72.
- 4 *Magister non excommunicatus, an possit liberari, ac licite in omnibus communicare cum Nonitis excommunicatis?* t. 5. q. 17. n. 1. fol. 73.
- 4 *Magister Nonitorum, an eorum possit vi, & metu impedire, qui vellet susceptum habitum dimittere, & in seculum redire?* t. 5. q. 18. n. 1. fol. 74.
- 4 *Magister Nonitorum habet plenam, & absolutam potestatem circa Nonitos, sed non primitiue quoad alios Superiores.* t. 5. q. 10. n. 5. fol. 74.
- 4 *Magister Ordinis Prædicatorum non potest hodie licentiarum Conuersos subditos ad statum Clericorum, neque ad suscipiendum Ordinem, sine speciali licentia Sedis Apostolicæ.* t. 14. q. 14. n. 2. fol. 113. & q. 15. n. 4.
- 3 *Magistri Sac. Theologiae, Baccalarii, ceterique omnes Graduari, intuitu Oraculorum, licite, & secure uti possunt suis gradibus, nullaque indigent reualidatione.* t. 16. q. 5. n. 5. fol. 180.
- 3 *Magistri in Sacra Theologia, Priores Provinciales, & consimiles Officiales, tenentur providere communi bono totius Religionis.* t. 4. q. 19. n. 1. fol. 64.
- 4 *Magistri Nonitorum non possunt esse Superiores, nec Vicarii Monasterii, nec Villici, aut Procuratores, nec tenentur ad hebdomadariam.* t. 5. q. 7. n. 3. fol. 69.
- 4 *Magistri Nonitorum, quem locum debent tenere?* ibid. n. 3.
- Maior
- 4 *Maiori non sit iniuria, si à minori melius dicatur in iure.* t. 5. q. 2. n. 2. fol. 68.
- Maior pars
- 2 *Quod maior pars Curia efficit, pro eo habetur, ac si omnes egerint.* t. 1. q. 15. n. 1. in fi. fol. 330.
- 3 *Vbi maior numerus, ibi maior zelus.* t. 2. q. 9. n. 3. fol. 42.
- Maior quantitas
- 2 *Maior quantitas exigitur ad mortale, quando quis multa furatur à diuersis.* tr. 1. q. 30. n. 31. fol. 391.
- Mala fides
- 2 *Mala fides præsumitur in eo, qui præter, & contra Iuris formam aliquid facit.* tr. 14. q. 19. n. 1. fol. 331.
- Mala, Malum
- 4 *Mala non sunt facienda, ut inde veniant bona.* tr. 1. q. 30. n. 4. fol. 49.
- 3 *Quotiescunque imminet malum, sine certis, sine probabilitatibus, possumus iure natura, ipsi propulsare, nec debemus expectare, quod sit præsens.* tr. 1. q. 24. n. 2. fol. 30.
- Malefactor
- 2 *Malefactores sacrilegi, sunt de foro Iudicis Ecclesiastici.* tr. 17. q. 8. n. 11. & 12. fol. 106.
- Mancipare
- 3 *Mancipare, idem est, quod dominium transferre.*

I N D E X

seru. tr. 8. q. 1. num. 2. f. 149.

Mancipium

- 3 Mancipium, & Nexum, quid sit. tr. 8. q. 1. n. 1. f. 149.

Mandarius, Mandatum

- 2 Mandarius: si ob aliam causam iuit ad Curiam, vel ad alium Locum, non poterit repetere expensas. tr. 1. q. 17. n. 3. f. 144.
- 1 Mandatum, & preceptum sunt hic, & nunc, ad huius, vel illius loci, aut personae regimen, quae de sua natura non possunt esse perpetua. tr. 1. q. 3. n. 5. f. 5.
- 2 Mandatum Principis, ob temporis distantiam non praesumitur. tr. 14. q. 28. n. 1. f. 336.
- 2 Mandatum ad locandam rem Ecclesia vltra triennium, non potest alicui concedi. tr. 14. q. 39. n. 4. f. 343.
- 3 Mandatum speciale, ad eligendum talem personam, hodie non potest fieri. tr. 4. q. 16. n. 15. fol. 32.

Manifestum

- 2 Manifestum factum quando dicatur. tr. 17. q. 8. n. 10. f. 406.

Mares

- 3 Mares, quidam sunt. 5. q. 28. n. 1. f. 105. & 4. p. tr. 3. q. 4. n. 1. f. 35.

Marcellus

- 2 Marcellus Megalins Squillacensis laudatur. tr. 8. q. 17. n. 2. fol. 147.

Mare Magnum

- 3 Mare Magnum Sixti IV: quo Dominici magnam habent auctoritatem, in absolendo, & dispensando. tr. 1. q. 3. n. 6. f. 35.

Maritus

- 2 Maritus, sua auctoritate, uxorem tanquam rem suam apprehendit in omni loco. tr. 1. q. 5. n. 1. f. 213.

Martinus

- 2 Martinus Lutherus fuit Haresiarcha damnatissimus, qui Christi Sacramenta despectis, & institutiones Romanae Ecclesiae derisit. tr. 8. q. 23. n. 2. f. 152.

Martyr

- 3 Martyres contempserunt iussa Principum, & vi praeceptorum non potuerunt cogi. tr. 12. q. 5. n. 3. f. 203.

Mas

- 4 Mas nequit proferri in Conventu feminarum, nec est contra. tr. 3. q. 23. n. 3. f. 53.

Materia

- 1 Materia legis, vel precepti, quod sit gravis, vel levis, quomodo cognoscitur. tr. 1. q. 28. n. 4. f. 26.
- 2 Materia grauis constituitur peccati mortalitatis, quomodo cognoscitur. vide ver. Quantitas requisita.
- 3 Materia grauis, vel levis praeceptorum dicitur talis, non ut in se est considerata, sed relatiue, & in ordine ad finem legis, cui prodest, vel nocet. tr. 12. q. 4. n. 1. f. 102.

Matrimonium

- 1 Matrimonium Glandisium nequit fieri, ita factum non valet. tr. 1. q. 26. n. 9. f. 24.
- 1 Matrimonium celebratum per specialem Procurationem valet, & tenet. tr. 1. q. 7. n. 4. fol. 40.
- 2 Matrimonium de praesenti dissimulatum vinculum voti simplicis. tr. 5. q. 50. n. 4. f. 96.
- 3 Matrimonium carnale, est ipso iure nullum, si metu contrahatur. tr. 1. q. 9. n. 3. f. 9.
- 2 Matrimonium carnale, & spirituale aequiparantur. tr. 1. q. 9. n. 3. in fin. f. 9.
- 3 Matrimonium carnale, licet sit libere contrahendum; nihilominus potest restringi, ut sit nubendum huic, vel illi familia. tr. 1. q. 10. n. 5. f. 10.
- 4 Matrimonium Carnale per nullum errorem qualitatis, etiam accedente dolo, infirmatur, nisi impedimentum dirimens. Papali iure: statutum sit. 3. q. 25. n. 9. f. 55.
- 4 Matrimonium ratiud hoc, ut dirimatur per ingressum Religionis, duo copulatiue exigunt. 3. q. 29. n. 1. f. 58.
- 4 Matrimonium Carnale debet fieri coram proprio Parocho. tr. 6. q. 25. n. 6. f. 89.
- 4 Matrimonium semel rite contrahitur, si sit irritum, ob impedimentum occultum, non est opus, ut iterum repetatur coram Parocho, & testibus. 1. d. q. 6. n. 3. f. 17.
- 4 Matrimonium clandestinum fundatur in praesumptione, propter fraudes. tr. 3. q. 1. n. 14. f. 123.
- 4 Matrimonium, licet sit Sacramentum, tamen hodie de iure Conc. Crid. potest fieri per Procuratorem. tr. 10. q. 3. n. 4. f. 146.
- 4 Matrimonium contractum timore mortis, an sit validum. tr. 1. q. 12. n. 6. f. 157.
- 4 Matrimonium, graui metu extortum inter Infideles, est irritum. tr. 11. q. 3. n. 1. f. 57.
- 4 Matrimonium est coniunctio maris, & feminae, ad copulam coniugalem. tr. 11. q. 3. n. 9. f. 172.
- 4 Matrimonium spirituale intrinsece palliat a libero consensu contrahentium. tr. 12. q. 8. n. 4. f. 178.
- 4 Matrimonium contractum, ratum, & non consummatum, dirimitur, & contrahendum impeditur, per votum solenne Religionis, & per suspensionem sacri Ordinis. tr. 15. q. 6. n. 1. fol. 217.
- 2 Matrimonij vinculum non potest dissolui, nec quidem per Adulterium: nisi quodam Thoram, & cohabitationem. 1. 3. q. 22. n. 6. f. 250.
- 2 Matrimonij vinculum per Professionem dissoluitur. tr. 12. q. 26. n. 4. f. 248.
- 3 S. Mattheus Apostolus, fuit in Apostolatam sorte electus. tr. 1. q. 12. n. 2. f. 13.
- Media
- 2 Media induunt rationem finis. tr. 6. q. 24. n. 3. f. 122.

I N D E X

Mediator

- 3 Mediatores Simonij, in multis punas dant. l. 1 q. 29. n. 1. & seq. f. 34.

Medicus

- 1 Medici, partem fecerunt, & abscondunt pro conservatione potius corporis. l. 1. q. 35. n. 6, fol. 33.

Memorial

- 1 Memoriali expedito à Papa per verbum fiat, non creditur, nisi repariatur registratum in Cancellaria. l. 2. q. 3. n. 8. f. 38.

Mendax procat

- 1 Mendax procat, debet curare impetratis. l. 3. q. 5. n. 1. f. 151.

Mendicantes

- 1 Mendicantes communicant in privilegiis Societatis Iesu. ar. 7. q. 7. n. 1. f. 78. & q. 8. n. 1. fol. 79.

- 1 Mendicantes communicant in privilegiis Monachorum. l. 7. q. 1. n. 4. f. 81.

- 2 Mendicantes prohibentur transire ad Monachos, excepta Carthusia. trall. 5. q. 7. n. 1. fol. 73.

- 2 Mendicantes, sub pena excommunicationis prohibentur transire ad Ordinem Monasticum sine licentia Papa. l. 5. q. 25. n. 2. f. 81.

- 2 Mendicantes, sub pena excommunicationis prohibentur consolari ad Religionem non Mendicantium, Carthusia excepta. l. 5. q. 36. n. 6. fol. 89.

- 2 Mendicantes pratendunt se praeferri omni Statui Monachali. l. 5. q. 38. n. 6. f. 90.

- 2 Mendicantes possunt transire, in Carthusianum Ordinem, ob duriciam eiusdem. tr. 5. q. 39. n. 1. f. 92.

- 2 Mendicantes, si transiant in non Mendicantes de licentia Papa, non possunt in Ordine, ad quem se transferunt, obtinere aliquem Prioratum, administrationem, vel aliquid aliud officium. l. 5. q. 42. n. 1. f. 92.

- 2 Mendicantes sunt in duplici differentiâ, ibid. n. 2. & 6.

- 2 Mendicantes per quatum publicum sibi vultum quarunt ibid. n. 2. & possunt habere in communi. l. 11. q. 47. n. 4. f. 231.

- 2 Mendicantes, & non Mendicantes, quo iure prohibentur in alium Ordinem transire l. 5. q. 45. n. 1. & seq. f. 93.

- 2 Mendicantes omnes immediate subsunt Domino Papa. l. 10. q. 35. n. 2. f. 100.

- 2 Mendicantes possunt esse testes ad iudiciales, quâdam instrumentarij: etiam ad beneficium sui Monasterij. l. 11. q. 17. n. 1. & seq. fol. 220.

- 2 Mendicantes non tenentur ostendere Privilegia sua exemptionis. tr. 13. q. 16. n. 4. fol. 261.

- 2 Mendicantes sine mendicitate non possunt vivere. l. 13. q. 32. n. 2. & 3. f. 269.

- 2 Mendicantes quidam sunt. l. 13. q. 33. per tot. f. 270.

- 2 Mendicantes non tenentur contribuere Seminario. l. 13. q. 73. n. 2. f. 295.

- 2 Mendicantes, nullo modo possunt dici proprietarij, sed verè usuarij. tr. 13. q. 5. n. 4. fol. 151.

- 4 Mendicantes non solvunt quartam de quibuscunque legatis, nec de alijs, quoquo modo habitis, & acquisitis. l. 13. q. 32. n. 8. f. 201.

- 2 Mendicantibus, an possit legari tr. 11. q. 41. per tot. f. 331.

Mendicare

- 2 Mendicare quid sit l. 5. q. 43. n. 1. f. 92.

Mens

- 1 Mens Principis ex pluribus consiliarij: indagatur. l. 8. q. 1. n. 9. f. 90. & l. 2. p. 1. 13. q. 2. n. 1. fol. 275.

- 4 Mens inuisibilis, per externa gesta conspicitur. l. 6. q. 1. n. 5. f. 76.

Mensis

- 3 Mensis eligendi, in Dominicana Familia incipit à die, quo de carentia Prioris, in Conventu constituitur, excludunt tamen computandus. l. 4. q. 38. n. 2. f. 77.

Merita

- 1 Merita sunt prohibenda, ad hoc, ut intersens officium Iudicis. l. 13. q. 10. n. 1. f. 154.

- 1 Merita debent omnino aequipollere privilegio, ad hoc, ut verè dicatur remuneratoriû. l. 13. q. 11. n. 1. f. 154.

Metus

- 4 Metus, qui iussu ponitur alieni, non sufficit ad annullandum, & rescindendum contractum. l. 11. q. 2. n. 5. f. 157.

- 4 Metus laus, & gravis, non differunt, nisi secundum magis, & minus. tr. 1. q. 2. n. 4. fol. 157.

- 4 Metus quid sit, & quosuplex, & quot conditiones exigat, ad hoc, ut dicatur gravis, cadens in virum constantem l. 1. q. 4. n. 1. & seq. f. 157.

- 4 Metus cadens in Virum constantem, ad hoc, ut dicatur talis, debet id esse absolute, an verò respecting in Ordine ad patientem motum. l. 1. q. 5. n. 1. & seq. f. 158.

- 4 Metus gravis, non incussus ad extorquendum contractum, an irritet contractum. l. 1. q. 8. n. 3. f. 159.

- 4 Metus reimpetialis in quibus personis locum habeat, l. 1. q. 11. n. 1. f. 161.

- 4 Metus semper durat, durante eius causa. tr. 12. q. 14. n. 6. f. 180.

- 4 Mala, ad causandum metum gravem cadentem in Virum constantem, quânam sint tr. 11. q. 6. n. 1. & seq. f. 159.

- 4 Mala incutientia metum cadentem in Virum constantem, an debeant timeri in propria, vel aliena persona, ad hoc, ut talem metum incutiant tr. 11. q. 7. n. 1. & 159.

I N D E X

Miles

- 1 Miles Christi definit esse miles seculi. tr. 11, q. 3. n. 3. f. 230.
- 2 Milites Sancti Ioan. Hierosolymitani an comprehendantur in Decreto cap. 3 sess. 6 Conc. Trid. l. 13. q. 43. f. 274.
- 3 Milites Regulares excipiuntur à Bulla Clementis VIII. de largitione manerum. l. 15. q. 7. n. 6. f. 378.
- 4 Milites Sancti Ioannis Hierosolymitani, sui veri Religiosi, & persona Ecclesiastica. l. 6. q. 8. n. 4. 3. & 6. f. 79.
- 4 Milites S. Jacobi, & aliorum Ordinum Militarum, an possint foro suo renunciare? l. 6. q. 9. n. 3. f. 81.
- 4 Milites praediti in Regno Neapolitano, non gaudens in ciuitibus. tr. 6. q. 9. n. 3. in fin. fol. 81.

Minimo

- 2 Minima non sunt in consideratione. l. 6. q. 3. n. 2. f. 108.

Minister Regis

- 2 Regii Ministri, an possint cognoscere causas Ecclesiasticas, sub praetextu prohibendo violentis, sed defendens de oppressis, & male tractatis. l. 10. q. 41. n. 1. f. 207.

Ministerium

- 3 Vnusquisque tenetur diuina ministeria fideliter ministrare. l. 4. q. 25. n. 6. f. 68.

Minor

- 1 Minor mutans pecuniam alteri minori, qui eam amisit, non vitatur privilegio restitutionis in integrum contra eum. tr. 7. q. 29. n. 13. fol. 88.
- 2 Minor non habet beneficium restitutionis in integrum aduersus latam culpam, & dolum praesumptum. l. 12. q. 19. n. 2. & 3. f. 245.
- 4 Minor, Pupillari aetate peracta, potest sua bona donare, & de suis bonis disponere, de consensu tamen Curatoris. tr. 7. q. 6. n. 4. fol. 97.

Minor pars

- 3 Minor pars Communitatis tenetur se conformare Communitati, & maiori parti Reipublicae. l. 1. q. 18. n. 3. f. 16.

Minores

- 2 Minoribus prohibitum est sub mortali tangere pecuniam. l. 8. q. 52. n. 3. in fin. f. 165.

Missae

- 3 Missa de Spiritu Sancto, Canticum Te Deum laudamus, Eucharistia Sacramenti susceptio, & invocatio eiusdem Sancti Spiritus sunt de praambulis, & ad formam electionis non pertinent. l. 1. q. 18. n. 3. f. 202. & l. 3. q. 9. n. 1. f. 49.
- 1 Missa Sanctissimi Rosarii sunt privilegiate, etiam si privilegium non appareat. l. 2. q. 2. n. 6. f. 38.
- 1 Missae nequeunt ubique celebrari, neque in Domibus privatis, & Oratorijs non ordina-

tis ab Episcopo l. 11. q. 16. n. 11. f. 127.

Missinati

- 3 Missinati quinam sint. tr. 10. q. 35. n. 15. fol. 202.

Mobile

- 2 Mobile pretiosum relinquitur Monasterio ad certum finem, cum sola obligatione non alienandi, potest alienari, cum causa tamen, & solemnitate. l. 14. q. 81. n. 1. f. 365.

Modica

- 2 Modica pars magni Praedii, non potest alienari, inconsulto Papa. l. 14. q. 36. n. 3. f. 341.
- 2 Modica non veniens in generali prohibitione alienationis. l. 14. q. 36. n. 1. f. 341.

Modus

- 1 Modus publicandi leges, cum non sit ex natura rei definitus, potest fructum humanam prudentiam definiti, ob habentis tamen potestatem condendi leges. tr. 1. q. 16. n. 6. f. 13.
- 1 Modus rei non variat rem, cuius est modus. l. 16. q. 9. n. 2. f. 182.
- 2 Modus requirendi Indicem secularem ad praestandum nobis auxilium, debet esse deperatissimus, non autem impetratus. tr. 9. q. 14. n. 4. f. 177.
- 2 Modus plagarum debet esse iuxta mensuram debitis. l. 14. q. 6. n. 3. in fin. f. 378.
- 2 Modus suffragandi, vna voce, coram Scrutatoribus, hodie recessit ab usu, & nequit observari, sine nullitate electionis. l. 1. q. 17. n. 17. f. 17.
- 3 Modus nullus, est de substantia electionis, nisi in Sacris Canonibus reperitur praecceptum. l. 1. q. 18. n. 8. in fin. f. 20.
- 3 Modus eligendi per scrutinium, nequit observari in electione habenda per fabas. l. 1. q. 33. n. 3. f. 18.
- 3 Modus eligendi per scrutinium, accidet descenditur contra impugnantes. l. 4. q. 2. n. 18. fol. 52.
- 3 Modus inquirendi contra Electos ad Regimē Regularem, à quo, & quomodo faciendus est. l. 7. q. 5. n. 2. & seq. f. 141.
- 4 Modus vivendi non est Religio. l. 1. q. 43. n. 3. f. 174.
- 4 Modus vivendi, licet non includat vota essentialia Religionis, debent tamen Regula largi sumpta. l. 16. q. 3. n. 2. f. 219. & l. 2. p. tr. 15. q. 7. n. 8. f. 379.
- 4 Modi proficendi sunt plures, & ad vnguem examinantur. l. 10. q. 3. n. 1. & seq. f. 145.

Molestatio

- 3 Molestantes, vel aggravantes Electores, ex quo non elegerant, quem Provincialis considerabat eligi, sunt excommunicati. tr. 4. q. 36. n. 1. f. 77.

Monachus

- 2 Monachus est quadam qualitas indelebilis, sicut character Clericalis. l. 8. q. 46. n. 3. f. 160.

I N D I E X

- 4 Monachus, omnem maculam abstergit. 63.
q. 4. n. 3. f. 35.
- Monachus**
- 1 Monachus ibi placitur, ubi reperitur in eremine. tr. 1. q. 5. n. 1. in fin. f. 5.
- 1 Monachus potest esse Coadiutor, & Vicarius Generalis Episcopi, de licentia tamen sui Superioris. tr. 7. q. 10. n. 3. f. 81.
- 2 Monachus grec, latine solus, hoc est, solitarius. & a communi hominum secularium conversatione semotus. tr. 1. q. 1. n. 3. f. 3.
- 2 Monachus sine Claustro caret vita, sicut piscis sine aqua. tr. 3. q. 11. n. 2. f. 44.
- 2 Monachus ad Episcopatum assumptus, tenetur gestare habitum suae Religionis. tr. 3. q. 16. n. 4. fol. 46.
- 2 Monachus habens beneficium, non permittitur manere in Monasterio. tr. 3. q. 18. n. 1. fol. 46.
- 2 Monachus translatur, nihil secum portat, sed omnia relinquit priori Monasterio. tr. 5. q. 61. n. 2. f. 103.
- 2 Monachus translatus in Episcopatum, non acquirit priori Monasterio, sed suae Ecclesiae secundae. tr. 5. q. 63. n. 5. fol. 103. & 104. q. 66. n. 2.
- 2 Monachus, si fiat Episcopus, non potest servare libros prioris Monasterii, nisi de licentia Praelati, & consensu filiorum Conventus, cuius sunt libri. tr. 5. q. 68. n. 1. f. 105.
- 2 Monachus non potest vagabundus, non dicitur proprius Apostata, si habitum non dimisit. 1. 6. q. 2. n. 1. fol. 107.
- 2 Monachus Episcopus est exemptus ab obedientia Regularis Praelati. tr. 6. q. 12. n. 3. fol. 112.
- 2 Monachus, si contra aliquem deliquit, ipse conveniendus est, & non eius Ecclesiae. tr. 6. q. 15. n. 3. f. 114.
- 2 Monachus aequiparatur servis, & filijs familiaribus. tr. 6. q. 16. n. 3. f. 114.
- 2 Monachus non potest pre aliquo fidei iurare, vel ab aliquo pecuniam auxilium accipere. ibid.
- 2 Monachus quicquid acquirit, suo Monasterio quaeritur. tr. 6. q. 23. n. 1. in fin. f. 120. tr. 1. q. 2. f. 112. 15. q. 11. n. 3. f. 81. & 4. q. 11. q. 13. n. 18. f. 12.
- 2 Monachus potest accipere Praelatum suum, rediens super mala administratione bonorum Monasterii, & verumtamen super indiscreta correctione habita erga subditos. tr. 7. q. 11. n. 9. f. 127.
- 2 Monachus proprietarius debet expelli a Monasterio. tr. 8. q. 5. n. 2. f. 137.
- 2 Monachus factus Episcopus, adhuc est obnoxius voto obedientiae. tr. 8. q. 24. n. 1. f. 151.
- 2 Monachus Episcopus non potest cassare, de bonis suae Ecclesiae, nisi ex concessione. tr. 8. q. 49. n. 1. f. 161.
- 2 Monachus Episcopus factus, non tenetur ex praeterito, & de coactione Regularis obedientiae. tr. 8. q. 51. n. 4. f. 162.
- 2 Monachus ubicunque est de voluntate sui Abbatis, censetur esse in Monasterio. tr. 9. q. 18. n. 3. f. 179.
- 2 Monachus, an sibi primo, vel postea Monasterio acquirat. tr. 11. q. 3. per totam f. 210.
- 2 Monachus, uti Voti, & Professionis elicitus, est incapax bonorum, & domus. tr. 11. q. 7. n. 1. fol. 210.
- 2 Monachus aquiratur filio qui acquirit Patrem. tr. 11. q. 3. n. 8. f. 212.
- 2 Monachus non potest hereditatem sibi delatam adire, vel repudiare sine licentia sui Superioris. tr. 11. q. 3. n. 7. f. 212.
- 2 Monachus, dum inquit Monasterio, in quo Professionem fecit, vel Religionis in communis. tr. 11. q. 4. per totam f. 212.
- 2 Monachus in Monasterio existens, prodest Patria, excusandum eum a tutela. tr. 11. q. 33. n. 4. f. 227.
- 2 Monachus definit esse Rex, vel Imperator, aut Papa. tr. 11. q. 39. n. 2. in fin. f. 230.
- 2 Monachus non potest succedere in Oppidis, & Castris, iurisdictionem habentibus. tr. 11. q. 39. n. 3. f. 230.
- 2 Monachus alienus est a suo Monasterio, etiam si fructum expellere vellet ex iusta causa. tr. 12. q. 25. n. 1. f. 235.
- Sed quid si Monasterium sit inops, & necessarium ministrare non possit. ibid. n. 2.
- 2 Monachus, etsi nec naturaliter obligetur, si tamen administrationem habeas, obligatur, & tenetur de his, quae ad administrationem pertinent. tr. 12. q. 7. n. 1. f. 240.
- 2 Monachus caret Consensu proprio. tr. 12. q. 7. n. 1. f. 240.
- 2 Monachus non tenetur solvere, quod debet, quia non habet unde solvat, neque potest conveniri ratione contractus. tr. 12. q. 13. n. 1. in fin. fol. 243.
- 2 Monachus iniuste damnificans, omni modo sibi possibilibus tenetur restituere. tr. 12. q. 14. n. 1. fol. 243.
- 2 Monachus depositarius, si delinquat circa res apud se depositas, debet puniri a suo legitimo Superiore, iuxta dispositionem Cap. Odeardus 3. de solut. tr. 12. q. 18. n. 3. f. 245.
- 2 Monachus, si causam propriam prosecutur, an habeat expensas a Monasterio. tr. 12. q. 29. per totam f. 248.
- 2 Monachus non potest agere de iniuria sibi illata, nisi Praelatus absit. tr. 12. q. 34. n. 1. fol. 249.
- 2 Monachus non habet velle, neque nolle, est enim Munda mortuus, & huius Orbis exili. tr. 12.

I N D E X

tr. 1. q. 24. n. 1. in fin. f. 219.

- 2 Monachus non potest quem accusare nec uxorem sibi fallam remittere, nec transfigere, aut pacem facere ab id. n. 2.
- 2 Monachus delinquens cum Clerico à suo Iudice indistatur. l. 13. q. 22. n. 5. f. 264.
- 3 Monachus non potest repudiare legatum, sedulum ad beneficium Monasterij. l. 14. q. 59. n. 17. f. 354.
- 3 Monachus unius Ordinis, an possit esse Prelatus alterius Ordinis? l. 10. q. 1. n. 3. & seq. fol. 169.
- 4 Monachus, quando dicitur Dei filius, aut Mercennarius? l. 1. q. 9. n. 7. f. 7.
- 4 Monachus stans extra septa de licentia sui Abbatis, sensetur esse intra Claustra. l. 6. q. 8. n. 9. f. 80.
- 4 Monachus, etiam si sit Clericus, in penam Apostasia potest privari consensu & omni signo Monachatus. l. 14. q. 16. n. 6. f. 123.
- 4 Monachi nomine verum quilibet Religiosus Presbiter, cuiusvis Religionis approbatus. l. 14. q. 7. n. 1. f. 210.
- 2 Monacho non licet, votum votare sine consensu Abbatis sui. l. 12. q. 8. n. 1. f. 211.
- 3 Monacho violentè mortuo, ad quem pertinet agere de eius morte? l. 12. q. 55. per tot. fol. 249.
- 3 Monacho litiganti cum suo Abbate pro causa propria, debentur expensae à Monasterio. l. 7. q. 15. n. 1. f. 146.
- 1 Monachi tenentur observare ieiunia, & festam particularem Locorum, in quibus habent Monasteria. l. 1. q. 5. n. 2. f. 5.
- 1 Monachi in beneficium sui Collegij possunt esse testes in testamento. l. 6. q. 18. n. 5. f. 68.
- 1 Monachi communicant in privilegijs Mendicantium. l. 7. q. 10. n. 4. f. 81.
- 2 Monachi, in odiosis non comprehenduntur sub nomine Mendicantium. tr. 1. q. 13. n. 7. fol. 9.
- 2 Monachi non possunt sibi mulieres Commatres facere. l. 4. q. 2. n. 1. f. 51.
- 2 Monachi hodie sunt pluresquàm Monachi, ob Clericatum, in quo administrant. tr. 5. q. 41. n. 6. f. 92.
- 1 Monachi incorrigibiles, debent, vel perpetui Carceri adscribi, vel ad extremam relegari. l. 9. q. 4. n. 1. f. 173.
- 2 Monachi delinquentes, sunt puniendi, etiam si sint Prelati, & non eorum Ecclesia. l. 12. q. 12. n. 1. f. 142.
- 3 Monachi vacant vita contemplativa. l. 10. q. 14. n. 1. f. 180.
- 4 Monachi, & Monacha non possunt esse simul in eodem Monasterio. tr. 11. q. 33. n. 1. fol. 170.
- 2 Monachorum asperitas non est tanta hodie, sicut olim, quando habitabant in sylvis. tr. 5. q. 28. n. 8. f. 90. Catera vid. ver. Religiosus.

Monasterium

- 1 Monasterium S. Dominici, Terra Alimontis Calabria citra, possidet Casale Gracorum, seu Albustium. Firmo vulgariter nuncupatum, sum Iurisdictione Pajallorum. l. 5. q. 6. n. 6. f. 56.
- 1 Monasterium unum alteri, an deperdat privilegia, quae prius habebat? tr. 5. q. 3. n. 1. fol. 56.
- 1 Monasterium S. Dominici Civitatis Consensio, habet Privilegium retinendi Studium generale ibique creandi Doctores. l. 12. q. 8. n. 1. f. 142.
- 3 Monasterium si habeat privilegium non soluendi Decimas, & illas soluat bis, semel, & iterum, etiam ex communi consensu Capituli, non ob id amittit privilegium quod totam eius substantiam. tr. 12. q. 13. n. 1. fol. 146.
- 2 Monasterium quid sit, & unde distat? l. 1. q. 1. n. 1. f. 3.
- 2 Monasterium, Cœnasterium, Domus, Cœnobium, Congregatio, Collegium, & similia, pro eodem supponunt. tr. 1. q. 2. n. 1. f. 3. & l. 4. q. 11. n. 2. f. 57.
- 2 Monasterium à quo primò fuit institutum? l. 1. q. 3. n. 1. f. 4.
- 2 Monasterium est duplex, nempe seminarium, aut virorum, & hoc idem duplex, alterum Eremitarum, & alterum Canobitarum. l. 1. q. 4. n. 1. f. 4.
- 2 Monasterium mixtum, nempe constans ex utroque sexu, non potest erigi. l. 1. q. 5. n. 1. fol. 4.
- 2 Monasterium Regularium adificare est melius, & Deo acceptius, quàm Ecclesiam Collegiatam sacularem construere. l. 1. q. 6. n. 1. fol. 5.
- 2 Monasterium non debet erigi sine iusta causa, & auctoritate legitima. tr. 1. q. 7. n. 1. fol. 5.
- 2 Monasterium non potest erigi sine licentia Episcopi Loci, & nisi ipsemet Locum adificationis assignet, Cruxem fixat, & Lapidem primarium ponat. l. 1. q. 7. n. 6. & 7. f. 6.
- 2 Monasterium ad sui erectionem non indiget licentia Principis Laici. l. 1. q. 8. n. 1. f. 6.
- 2 Monasterium nequit erigi sine licentia Episcopi, & Papa. l. 1. q. 9. n. 1. f. 6.
- 2 Monasterium, quando intelligitur funditus eversum, & in totum destructum? l. 1. q. 13. n. 1. f. 16.
- 2 Monasterium, an possit mutari de uno loco in alium salubriorem, sine licentia Episcopi? l. 1. q. 16. n. 1. f. 16.
- 2 Monasterium erectum, sine licentia Episcopi Loci, an totum acquiratur eidem Episcopo cum fructibus, & redditibus suis? tr. 1. q. 41. fol. 26.
- 2 Monasterium, quod non potest consrui in loco

I N D E X

- Loco electo per testatorem, an alibi con-
struendum sit de licentia Episcopi, & Ex-
ecutoris Testamenti ? t. 1. q. 42. f. 17. & q. 48.
13. q. 25. n. 11. f. 204.
2. Monasterium vnitum alteri, an deperdat
Privilegia, quæ prius habebat? t. 2. q. 3. f. 30.
3. Monasterium, an habeat beneficium restitu-
tionis in integrum. 2. q. 4. f. 30.
2. Monasterium, an habeat privilegium fori, &
exemptionis à Gabelis, & Immunitatis,
pro Confratensibus ad illud? t. 2. q. 6. f. 31.
2. Monasterium, an suu scelerario insi-
gentes, aut violentè opprimentes, an sint ipso facto
excommunicati? t. 2. q. 8. f. 31.
2. Monasterium S. Marie Salutis Civitatis
Neapolis, Ordinis Prædicatorum, pertinet
ad Provinciam Calabriae. tr. 2. q. 11. n. 4.
fol. 33.
2. Monasterium unius Ordinis, an possit adifi-
cari propter aliud alterius, maxime infra spa-
tium centum quadraginta canorum? t. 1. q.
26. n. 7. f. 17 & t. 2. q. 13. f. 34.
2. Monasterium, in quo nequeunt duodecim
Fratres competenter sustentari, an possit de
novo erigi? t. 2. q. 22. f. 39.
2. Monasterium habet privilegium tuendi in
se Confratios. t. 3. q. 6. n. 1. f. 41.
2. Monasterium in odiosis differt ab Ecclesia. t.
3. q. 6. n. 2. f. 43.
2. Monasterium potest adire hereditatem sibi
de latam intuitu sui Professæ, illo intuitu, vel
ignoro, ante. t. 5. q. 60. n. 9. f. 101.
2. Monasterium tenetur ad expensas, quæ sunt
pro captivâ, & alimentis Monachorum, si
sint eius Filij, et Religiosi Professæ. t. 5. q. 69.
n. 1. f. 105.
2. Monasterium renovens Apostatas, aut fu-
gitivos, nō tenetur solvere expensas, & debi-
ta per eosdem contracta tempore Apostasia
t. 6. q. 16. n. 1. f. 114.
2. Monasterium ex contractu, vel delicto Pro-
fessæ od nihil tenetur. t. 6. q. 16. n. 2. f. 114.
2. Monasterium tenetur solvere debita sui Pro-
fessæ, non ex vi contractus, sed ratione utili-
tatis habita. t. 6. q. 16. n. 10. f. 115.
2. Monasterium non tenetur ad debita contra-
ctus per Fugitivos. t. 7. q. 26. n. 1. f. 114.
2. Monasterium non tenetur, a se expulsi, &
ceteris exhibere alimentis. tr. 8. q. 31. n. 1.
fol. 154.
2. Monasterium potest cogi ad recipiendum
suum subditum, a se iniunctum. t. 8. q.
53. n. 2. f. 166.
2. Monasterium facit evanescere fideicommis-
sum Profectum in eo. t. 11. q. 1. n. 1. f. 211.
2. Monasterium potest accipere legata facta
Fratribus, nedum ipsi inatis, verumetiam
illa consumere in subditorum necessitates,
absque ullo consensu eorum. tr. 11. q. 3. n. 4.
fol. 212.
2. Monasterium habetur loco filij. t. 11. q. 6. n.
2. in fin. f. 213.
2. Monasterium succedit in bonis Professæ mor-
tui, siue testamento, etiam si haberet libe-
ros, excepta tamen eorum legitima. t. 11. q. 6.
n. 3. in fin. f. 214.
2. Monasterium per renunciationem sui Pro-
fessæ universaliter factam ante Monachatio-
nem, excluditur ab omni successione Paren-
tum, quorum hereditatibus renunciant. tr.
11. q. 8. n. 3. f. 214.
2. Monasterium non potitur iure successione
ab intestato, neque potest Parentum Profes-
sæ testamentum rumpere, si in eo fuisse ex-
hereditatus. ibid. n. 3.
2. Monasterium, solo iure humano habet ius
succedendi in omnia bona Professæ, ab ipso
ante, vel post solemnem votum, quomodocun-
que quæsit. t. 11. q. 9. n. 1. f. 214.
2. Monasterium, an succedat loco filij, vel pa-
tris iure cuiusdam acquisitionis naturalis,
& universalis accessorie ad translationem
personæ. t. 11. q. 10. per totam f. 215.
2. Monasterium, largo vocabulo, censetur Ha-
res, & filius Professæ. ibid. n. 1.
2. Monasterium, professione sequuta, illicet ad-
piscitur bona Religiosi, quodam domini nri, &
possessionem, nulla alia re expellita. ibid.
num. 4.
2. Monasterium ex persona Professæ illegitimi,
legitimati tamen per ingressum Religionis,
potest petere legitimam in bonis paternis,
& dicere testamentum nullum, si præteat-
ur t. 11. q. 12. n. 1. f. 216.
2. Monasterium de iure Civili, & Canonico,
habet succedere in bona actiones, & iura
Profectum in eo, si sit capax bonorum. t.
11. q. 15. n. 4. f. 218.
2. Monasterium habet ius succedendi in bonis
Profectum ex multis privilegiis. ibid. n. 5.
2. Monasterium succedens Monacho, non te-
netur confiscare inventarium. t. 11. q. 16. n. 1.
& seq. f. 219.
2. Monasterium potest cogi ad faciendum in-
ventarium in bonis sibi relictis. t. 11. q. 16. n.
3. f. 220.
2. Monasterium, an rumpat testamentum sui
Professæ, conditum ante professionem ab eodem?
t. 11. q. 19. per totam f. 221.
2. Monasterium succedit in omnibus Mono-
cho morientis ab intestato. tr. 11. q. 20. n. 1.
fol. 222.
2. Monasterium excludit substitutum, rumpit
fideicommissum, & facit deficere illam con-
ditionem, si absque liberis decesserit. t. 11. q.
21. n. 2. f. 222.
2. Monasterium, an excludat substitutum per
ingressum factum in Religione in ultimo
mortis articulo. tract. 11. q. 24. per totam
fol. 223.

I N D E X

2. *Monasterium non excludit piam causam.* t. 11. q. 25. n. 1. f. 234.
3. *Monasterium ex persona sui Professi an possit infringere testamentum sua matris, disponentis de suis bonis in beneficium eius filii, relicto certo legato eidem Monacho suo filio.* t. 11. q. 27. per totam f. 234.
2. *Monasterium capax bonorum ex persona Monachi, an possit testamentum eius patris impugnare, ob prateritum dñi Professi?* t. 11. q. 28. per totam f. 235.
2. *Monasterium ex persona Professi, an excludat eius matrem a proprietate sibi debita in antefato, ob prateritum mortem Professi sui filii.* t. 11. q. 29. per totam f. 235.
1. *Monasterium non habetur loco veri filii, nec heredis, sed filii.* t. 11. q. 29. n. 2. f. 235.
2. *Monasterium solum in illius Professi ius succedit, quod huiusmodi Monachus habebat tempore ingressus, vel quod fuit ei delatum, tempore eius vita.* t. 11. q. 29. n. 3. f. 235.
1. *Monasterium, an excludat Patrem ab usufructu, quem habebat in bonis aduentitijs sui filii.* t. 11. q. 30. per totam f. 235.
2. *Monasterium capax succedendi, an succedat in iura suitatis?* t. 11. q. 32. per totam f. 236.
3. *Monasterium, nomine sui Professi mortui, nequit succedere parentibus, agnatis, & consimilibus morientibus ab intestato.* t. 11. q. 32. n. 5. f. 237.
1. *Monasterium, an succedat in ius patronatus, quod Religiosus habet in seculo?* t. 11. q. 34. per totam f. 237.
2. *Monasterium, an succedat in ius nominandi in Emphyteusim?* t. 11. q. 35. per totam f. 238.
2. *Monasterium succedit in omnia iura Monachi, si de illis ante Professionem non dispositi ibid.*
2. *Monasterium capax succedendi, an ex persona Monachi succedat in bona stabilia, eius patri in seculo in Emphyteusim concessa?* t. 11. q. 36. per totam f. 238.
3. *Monasterium, an succedat in ius renouationis Emphyteusim?* & reuocatur. t. 11. q. 37. per totam f. 239.
3. *Monasterium ex persona Monachi, an succedat in officium publicum, quod habebat in seculo.* t. 11. q. 38. per totam f. 239.
3. *Monasterium ex persona Monachi, an succedat in maiora, vel ad feudum.* t. 11. q. 39. per totam f. 239.
3. *Monasterium potest retinere feuda, & quomodo?* t. 11. q. 39. n. 5. f. 239.
2. *Monasterium possidens Castrum, an censeatur possidere in feudum, vel in allodium?* t. 11. q. 40. per totam f. 239.
3. *Monasterium, in suis feudis, & castris, an possit habere Iurisdictionem Criminalem, & causam sanguinis exercere?* t. 11. q. 41. per totam f. 239.
2. *Monasterium Monialium est capax possidendi ius cura animarum.* t. 11. q. 41. n. 1. f. 239.
2. *Monasterium, an teneatur exhibere libros, ex quibus Reus conuictus poterit releuari ab onere probandi.* t. 12. q. 2. per totam f. 238.
2. *Monasterium non tenetur ex delicto sui Monachi, vel Abbatis.* t. 12. q. 12. n. 1. f. 242.
3. *Monasterium non obligatur ex contractu sui Professi.* t. 12. q. 13. n. 1. f. 242.
3. *Monasterium tenetur ex contractu Monachi, si ei sit iacit, vel expresse commissa aliqua administratio.* t. 12. q. 13. n. 4. f. 243.
2. *Monasterium non tenetur restituere, si Pralatus minus accepit pecuniam in usus proprios, vana, & irrupt, aut in alios, in quos bona Monasterij expendenda non erant.* t. 12. q. 13. n. 4. f. 243.
2. *Monasterium tenetur ad omnia Ingressi onera, quando successit in bona Professi, secus autem.* t. 12. q. 15. n. 1. & 2. f. 243.
2. *Monasterium non tenetur alimenta prestare illis, quibus tenebatur Religiosus subditus.* t. 12. q. 15. n. 3. f. 243.
2. *Monasterium, an teneatur soluere omnia sui Ingressi onera, in iura vires hereditarias, an vero ad vnguem secundum quantitatem debitam, abique diminutione, etiam si vires hereditarias expendant?* t. 12. q. 15. n. 3. fol. 244.
2. *Monasterium non tenetur soluere debita contracta à Sacrista pro necessarijs Ecclesie.* t. 12. q. 16. per totam f. 244.
2. *Monasterium, an obligetur ex contractu inito cum Monacho, non habente mandatum, vel administrationem?* t. 12. q. 16. n. 1. f. 244.
2. *Monasterium, an teneatur de re deposita apud Monachum, si culpa sui subditi peteat, aut deterior fiat.* t. 12. q. 17. per totam f. 245.
2. *Monasterium tenetur actione depositi sibi commendati, si sua culpa, aut dolo deterius fiat.* t. 12. q. 19. n. 1. f. 245.
2. *Monasterium non tenetur de fideiussione sui Monachi.* t. 12. q. 20. n. 1. f. 245.
2. *Monasterium non obligatur ex mutuo suscepto à particulari Monacho.* t. 12. q. 22. per totam fol. 246.
2. *Monasterium, an obligetur ex contractu Monachi existentis in Scholis, vel in alio negotio, de licentia Superioris?* t. 12. q. 24. per totam f. 247.
2. *Monasterium succedens in bona Coniugis, an teneatur alteri alterum Coniugem in opel eccliam in seculo, si ingressus est Religiosus de consensu illius?* t. 12. q. 26. f. 247.
2. *Monasterium, an teneatur administrare alimenta Monacho accusanti suum Abbatem?* t. 12. q. 28. per totam f. 248.
2. *Monasterium, an teneatur ad debita contrahenda per fugitivos?* t. 12. q. 30. f. 248.
2. *Monasterium, an teneatur aleri Monachos cie-*

I N D E X

- eiectos, & in carcere detentos. l. 1. q. 31. per tot. f. 249.
2. Monasterium renouans Apostatas, aut fugitivos, an teneatur solvere expensas, & debita per eosdem contrahat. l. 2. q. 32. f. 249.
3. Monasterium potest agere, nemum pro iniuria facta Ecclesie, veram etiam, & de facta cuius Monacho priuato. l. 1. q. 33. n. 1. f. 249.
4. Monasterium, ad hoc ut dicatur esse visa Regularis, quot Monachos alere debet. l. 3. q. 67. n. 2. f. 290.
5. Monasterium in causis Mercedum, & Misericordiarum personarum, conuenitur coram suo Conservatore. l. 17. q. 12. n. 10. f. 110.
6. Monasterium si habeat bona in diuersis Diocesis, ubi nam debet eligere Conservatores. l. 17. q. 36. n. 4. f. 120.
7. Monasterium non tenetur fouere ambitionem sui subditi, sed potius extirpare. l. 7. q. 15. n. 1. in fin. f. 147.
8. Monasterium habet aliquale ius super Nonitio, nondum professo. l. 1. q. 13. n. 19. f. 12.
9. Monasterium, si sit diuiti, & locuples, an possit pro ingressu nonitiorum aliquid recipere, titulo elemosynae, aut expensarum. l. 1. q. 16. n. 8. f. 14.
10. Monasterium, interdum tenetur soluere debita sui Professui, & quomodo. l. 3. q. 13. n. 14. fol. 43.
11. Monasterium, in quo casu tenetur subuenire paritibus sui Professui. l. 3. q. 20. n. 13. f. 50.
12. Monasterium in vim concessionis Pij V. an succedat in bonis Nonitii morientis, sic professi, in praedictum heredum venientium ab intestato. l. 9. q. 17. n. 1. & seq. f. 118.
13. Monasterium, de iure Concilij Trid. potest succedere in bonis alterius extranei. l. 13. q. 10. n. 1. f. 196.
14. Monasterij nomine, in fauorabilibus praeputi venit eius Praelatus. l. 6. q. 19. n. 1. f. 69.
15. Monasterij erectio, quando intelligitur facta. l. 1. q. 7. h. q. 6.
16. Monasterij extensio, seu augmentatio, non dat nomen in, nec nouum titulum. l. 1. q. 23. n. 1. fol. 16.
17. Monasterij nomine venit claustrum, & interuenerit officina Monasterij. l. 3. q. 6. n. 4. f. 43.
18. Monasterij nomine, ea sola veniunt, quae sunt intra septem, seu ambitum Monasterij, & quae una clausura clauduntur. l. 4. q. 11. n. 1. in fin. fol. 57.
19. Monasterij nomine, non veniunt, horti, nec loca rustica, nec alia huius generis, nisi sit intra septem, sub una clausura. l. 4. q. 11. n. 4. fol. 57.
20. Monasterij intra non transcutit in aliud, sine speciali licentia Papa. l. 5. q. 60. n. 5. f. 101.
21. Monasterij obligatio non debet esse amplius quantitate receptorum, aliis Laderetur in iuribus suis ibid. n. 11.
22. Monasterij erectio, facta contra dispositionem Bullae Clem. VII. est nulla, ipso facto, nullumque inducit effectum. l. 1. q. 6. n. 1. fol. 13.
23. Monasterio destructo, an censentur destructa eius privilegia. l. 5. q. 7. n. 1. f. 56.
24. Monasterio non competit actio agendi contra eos, qui sunt furati res depositas apud particularem Fratrem. l. 1. q. 18. n. 2. fol. 245.
25. Monasteria Monialium, extra Mania Urbis, vel Oppidi sita, intra Urbes sunt reducenda. l. 1. q. 16. n. 3. f. 129.
26. Monasteria Monialium, Sanctae Sedi immediate subiecta, ab Episcopis gubernantur. l. 1. q. 16. n. 4. f. 130.
27. Monasteria Regularium, quae Parochiam continent, seu curam Animarum Secularium, habent in ipsis, quae ad distam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, Iurisdictioni, Visitationi, & Correctioni Episcopi, in cuius Diocesi sita sunt, subsumunt. l. 1. q. 16. n. 4. f. 130.
28. Monasteria omnia, de antiquo iure communis sunt subiecta Episcopo, nec censentur exempta, nisi talia probentur. l. 1. q. 9. n. 5. fol. 6.
29. Monasteria, an possint dimitti, relinquere, & vendi, absque licentia Episcopi Loci, & Sedis Apostolicae. l. 1. q. 32. f. 22. & q. 36. n. 4. fol. 24.
30. Monasteria derelicta, an possint profanari, et a quo. l. 1. q. 3. fol. 14.
31. Monasteria deserenda, an debeant deserti in manibus Ordinarij Locorum. l. 1. q. 36. fol. 24.
32. Monasteria si sint Iuris patronatus, & deseruantur, an spectent ad eorundem Fideles. l. 1. q. 37. f. 25.
33. Monasteria omnia, tam Virorum, quam Mulierum, sunt capacia habendi, & possidendi bona in communi, paucis exceptis. l. 1. q. 1. n. 1. f. 210.
34. Monasteria Ordinum tenentur Visitatores recipere & illorum Ordines exequi. l. 1. q. 66. n. 2. f. 189.
35. Monasteria Mendicantium, licet sint in Diocesi, non tamen sunt de illa, nec subiunguntur Episcopo. l. 13. q. 73. n. 2. f. 194.
36. Monasteria Nonitiorum in Familia Dominicana, hodie reperiuntur designata a Sancta Sede. l. 3. q. 16. sub n. 23. f. 117.
37. Monasterijs nondum erectis potest privilegium concedi. l. 5. q. 5. n. 1. f. 55. & p. 2. q. 1. fol. 30.

Moneta.

2. Moneta Monasterij manu Procuratoris exalta, possunt inuestiri in emptionem aliquius stabili fructiferi, absque solemnitate. l. 1. q. 51. n. 5. f. 340.

I N D E X

Monialis

- 1 Monialis post professionem nec ad breuit tempus potest exire a suo Monasterio, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda t. 1. q. 16. n. 32. f. 129. & 2 p. 1. q. 13. n. 5 fol. 58.
- 2 Monialis sufficienter dotata, an possit admitti supra numerum praefixum Monasterij? t. 2. q. 25. f. 40.
- 3 Monialis ad sui instantiam translata de licentia Papae, ex uno in aliud Monasterium, non desert secum decem. tr. 5. q. 58. n. 1. fol. 100.
- 2 Monialis cui suis dos relicta a Patre, si moriatur ante professionem, an possit de ea disponere ad visitatum Monasterij? t. 1. q. 13. per totam f. 27.
- 2 Monialis non succedit in feudo. tr. 1. q. 9. n. 1. f. 229.
- 2 Monialis, si ob verecundiam, & confusio- nem res suas abscondat Superiori visitanti Cellam suam, non violat votum paupertatis. t. 15. q. 14. n. 4. f. 383.
- 1 Monialis, ante Professionem tacitam, vel expressam, est sui iuris t. 7. q. 25. n. 1. & seq. f. 104.
- 4 Monialis Professa in Conventu seminarum, si ex aliquo accidenti fiat masculus, ubi nomen debeat degere, & an eius professio sit valida? t. 11. q. 34. n. 1. f. 171.
- 4 Monialis, si post professionem fiat hermaphrodita, an possit inter alias remanere? ibid. n. 1.
- 4 Monialis, si fiat perfectus, & omnino masculus, adeo, ut in ea nullum remaneat vestigium feminae, an sit valida eius professio? t. 11. q. 35. n. 1. & seq. f. 172.
- 2 Moniali, in bonis matris debetur legitima, debita sibi de iure Naturae. t. 1. q. 33. n. 4. fol. 227.
- 4 Moniali moriente ante professionem, dos est restituenda heredibus defunctae. t. 7. q. 25. n. 4. f. 105.
- 1 Moniales Ordinis nostri gaudent omnibus privilegijs Fratrum, dummodo illis sexus non repugnet. t. 6. q. 3. n. 2. f. 59.
- 1 Moniales Tertiarie in seculo stantes, gaudent ne privilegijs sui Ordinis? t. 6. q. 21. n. 4. & seq. f. 71.
- 1 Moniales saltem semel singulis mensibus tenentur sua peccata confiteri, & Eucharistiam suscipere t. 11. q. 16. n. 35. f. 120.
- 1 Moniales praefer Ordinarium Confessorem, alium extraordinarium bis, aut ter in anno docent habere, qui omnium confessiones audire debeat. t. 11. q. 16. n. 36. f. 129.
- 2 Moniales comprehenduntur sub Bulla Clem. VIII. ad erigendum nova Monasteria. t. 1. q. 21. n. 1. f. 15.
- 2 Moniales tempore D. Augustini, Clausuram non servabant. t. 3. q. 9. n. 2. f. 43.
- 2 Moniales respectu Puercorum intrantium Clausuram ipsarum, non dant in panas Bul-larum. t. 4. q. 7. n. 2. f. 56.
- 2 Moniales sunt sub arctissima Clausura. t. 5. q. 28. n. 2. f. 83.
- 2 Moniales laxioris Regulae, servatis quibusdam circumstantijs, de licentia Superiorum, & praecipue Sac. Congreg. possunt transire in duriorum, immo, ex iusta causa in laxiorem. t. 5. q. 28. n. 1. & seq. f. 83.
- 2 Moniales incorrigibiles, nequeunt ob suam incorrigibilitatem a Conventu expelli. t. 8. q. 30. n. 1. & seq. f. 148.
- 2 Moniales, etiam cum licentia sui Superioris, non possunt inter se munera elargiri, nisi cessante ambitione, & salvo remanente voto paupertatis. t. 15. q. 2. n. 2. f. 376.
- 3 Moniales censentur excepta a modo eligen- di secreti per schedulas. tr. 1. q. 8. n. 5. in fin. fol. 9.
- 3 Moniales si eligerent contra formam c. quia propter, de elect. non forent priuanda pote-estate eligendi. tr. 1. q. 18. n. 13. f. 20.
- 3 Moniales conferunt beneficia, & eligunt Praelatos. t. 5. q. 16. n. 3. f. 96.
- 4 Moniales ante Conc. Trident. non servabant clausuram. tr. 7. q. 27. n. 4. in fin. f. 155.
- 4 Moniales tenentur ad perpetuam clausu-ram. t. 17. q. 2. n. 1. & seq.
- 1 Monialis septa ingredi nulli licet, nisi de licentia Episcopi, in scriptis obtenta. t. 1. q. 16. n. 33. f. 129.
- 1 Monialis Priorissa nequit eligi ad tale munus minor aetate quadraginta, & qua octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. t. 11. q. 16. n. 40. f. 130.
- 1 Monialium numerus, a quo est praefigendus in Monasterijs eandem? t. 2. q. 27. f. 40.
- 2 Monialium dotes quarantur Monasterio, Professione subsequente. tr. 5. q. 58. n. 3. f. 100.
- 4 Monialium Nonitatus ob multas causas potest diutius differri. t. 9. q. 18. n. 8. f. 139.

Monitio

- 2 Monitio trina, de iure communi, & Canonico est necessaria ad constituendum Religio- sum incorrigibilem in aliquo delicto. tr. 8. q. 10. n. 2. f. 143.
- 2 Monitio trina requiritur, ad hoc, ne quis dicatur negligens ad peragendum id, quod debet. t. 13. q. 58. n. 2. f. 286.
- 2 Monitio ad excommunicandum, semper est necessaria. t. 13. q. 69. n. 4. f. 291.
- 2 Monitio de iure communi Canonico est ne- cessaria simpliciter in omni censura, & ma- ius in excommunicatione. tr. 13. q. 69. n. 6. fol. 291.

Mora

- 2 Mora potest purgari de aequitate canonica. t. 13. q. 59. n. 1. f. 286.
- 2 Mora non purgatur in actibus, in quibus ius, resolat.

I N D E X

- resoluitur. l. 1. q. 59. n. 1. in fin. f. 186.
- 3 Mora in electione est periculosa. l. 1. q. 30. n. 1. in fin. f. 75.
- 3 Mora in electionibus non potest purgari. l. 4. q. 38. n. 5. in fin. f. 78.
- Mors
- 1 Mors omnia soluit, etiam civilis respiciunt. l. 5. q. 56. n. 3. f. 99. & l. 9. q. 2. n. 1. f. 180.
- 3 Mors anima magis, quam corporis, timenda est. l. 4. q. 26. n. 7. f. 70.
- 3 Mors, non solum intravit in Mundum per peccatum, sed etiam Auidias, Ambitio, & Discordia. l. 8. q. 13. n. 1. in fin. f. 157.
- Mos
- 3 Mos eligendi coram Senatoribus secreti, hodie non est in usu respectu Monachorum, secus autem respectu Monialium. l. 1. q. 8. n. 5. fol. 8.
- 3 Mos Familia Dominicana, de se accusando de culpis in Capitulo quotidiano, quomodo praedicatur. l. 1. q. 6. n. 6. f. 204.
- 2 Montes trahuntur à Conuersantibus. l. 2. q. 4. n. 1. f. 17. & l. 4. p. 1. q. 10. n. 10. f. 9.
- Motus proprius
- 1 Motus proprius includit necessarium, unam negatiuam, non coactam. l. 9. claus. 2. n. 1. fol. 97.
- 1 Motu proprio que emanant, non possunt in dubium remoueri. l. 9. claus. 2. n. 7. f. 97.
- Mulier
- 2 Mulier medica, in extrema necessitate potest introduci, & admitti intra septa Monasterij, absque metu Bulla Pij V. tr. 4. q. 13. nu. 2. fol. 58.
- 2 Mulier, an possit ingredi clausuram, si in ea nullus Religiosus sit. l. 4. q. 26. f. 59.
- 2 Mulier ingrediens claustrum, siue dolo, fraude, & malo sine, sed ex quadam simplicitate, vel inaduerentia, non dat in penas Bullarum. l. 4. q. 17. n. 1. f. 60.
- 2 Mulier licet fornicetur cum Clerico, non efficiatur tamen de foro Clerici. l. 1. 3. q. 22. n. 5. fol. 64.
- 4 Mulier, quando presumitur violata? tr. 3. q. 15. n. 9. f. 15.
- 4 Mulier est fragilis natura. tr. 3. q. 16. nu. 16. fol. 46.
- 4 Mulier intrans Virorum Monasteria, & de contra, est excommunicata. l. 1. q. 33. nu. 2. fol. 170.
- 1 Mulieres habent Velleianum, & Filiifamilias Macedonianum. tr. 4. q. 2. nu. 12. in fin. fol. 50.
- 1 Mulieres gaudent priuilegijs Virorum, dummodo sint capaces. l. 6. q. 2. n. 1. f. 59.
- 2 Mulieres presumunt ingredi Monasteria, cum, vel absque preteatu priuilegij, dant in penas Bullarum. l. 4. q. 3. n. 1. f. 53.
- 2 Mulieres ex priuilegio Papa, possunt intrare septa Monasterij cum carum Comitibus. l. 4. q. 7. n. 1. f. 55.
- 2 Mulieres non possunt ingredi Mortuum Religiosorum, sine incurfu censura. l. 1. q. 11. n. 1. fol. 57.
- 2 Mulieres possunt ingredi Sacristiam Ecclesie Monasterij, absque metu censura. tr. 4. q. 12. n. 1. f. 57.
- 2 Mulieres baiulantes, seu portantes onera de licentia Superioris Monasterij, possunt admitti, sine metu Bulla. l. 4. q. 1. q. n. 1. f. 59.
- 2 Mulieres intrantes Monasteria, que sunt in fieri, non incidunt in penas Bull. l. 4. q. 18. n. 1. fol. 60.
- 2 Mulieres, absque metu Bullarum, possunt intrare Domus, seu Infermaria publicas in Cinitate positas. l. 4. q. 18. n. 1. f. 60.
- 2 Mulieres in multis casibus possunt introire septa Monasterij, absque metu Bull. & precipue causa processione, & celebrationis Divinorum l. 4. q. 19. n. 1. f. 60.
- 2 Mulieres nequeunt ingredi septa Monasterij tempore, quo ibidem habentur Lectiones, vel agenduntur Theses Theologiae. l. 4. q. 20. n. 4. fol. 61.
- 2 Mulieres scientes, Processionem fieri à Prælatu illicitè, & ad hoc, ut ipsa possint ingredi septa Monasterij, si ingrediantur, non dant in penas Bull. l. 4. q. 22. n. 1. f. 62.
- 2 Mulieres intrantes cum processione ad malum finem, non incurrunt penas Bull. l. 4. q. 23. n. 1. f. 62.
- 2 Mulieres, absque metu Bullarum possunt licite comitari Encyrrilliam ad Religiosos infirmos, publice, & solemniter delatam. l. 4. q. 25. n. 1. f. 63.
- 2 Mulieres iuuentu intrantes Claustra Monachorum, & Religiosi, presumptuose eas admittentes, vel iuducantes, dant in multas penas l. 4. q. 26. n. 1. & seq. f. 64.
- 2 Mulieres incurfa in excommunicationem Bulla Pij V. ob ingressum intra septa Virorum, à quo sunt absolunda? tr. 4. q. 33. nu. 1. f. 67. & q. 34. n. 2. f. 69.
- 2 Mulieres fatiut introducentes, an subiciantur Bullis? l. 4. q. 8. n. 1. f. 56.
- Munus. Munusculum
- 3 Munus à manu, est pecunia numerata, vel simile munus pretio appretabile, ab obsequio, est seruitus indebita impensa, & à lingua, est fauor mundanus. tr. 1. q. 31. nu. 13. fol. 22.
- 2 Munus quantitas quanta esse debet, ad hoc, ut excuset Religiosum donantem, à vitio proprietatis? l. 15. q. 17. n. 1. f. 384.
- 2 Munera, que iudicibus dantur à Sacerdotibus, possunt esse magni valoris. l. 15. q. 17. n. 7. fol. 385.
- 2 Tria maxime sunt attendenda in dandis, vel accipiendis muneribus, pro iustitia, & gratia. l. 16. q. 1. sub n. 1. f. 397.
- 2 Munuscula, que ad Religionem, & deuotionem

I N D E X

ne non tenent, dari possunt & Regularibus, *avijne visio proprietatis. tr. 15. q. 17. nu. 3. fol. 364.*

Mirus

- 1 *Mirus inter medicos, interdum non est de principalioribus. 4. q. 12. n. 6. f. 58.*

Mutatio

- 2 *Mutatio statum mutatur omnia, quae sunt de illo. 1. q. 7. n. 5. f. 38. & 4. p. 1. 1. q. 35. n. 1. f. 72.*

Mutilatio

- 3 *Mutilatio membrum, ut inferat irregularitatem, multa exigit. 1. q. 8. n. 4. f. 19.*

Mutus

- 4 *Mutus potest professorem facere, & solemniter profiteri. 1. q. 16. n. 6. f. 97.*
- 4 *Mutus per signa potest matrimonium contrahere. ibid.*

N

Natiuitas

- 1 *Natiuitas supranaturalis, aquiescit elevatula, ex certa scientia. 1. 14. q. 1. n. 13. fol. 79.*

Natiuitas

- 3 *Natiuitas legitimam, non est de necessitate Sacramenti, sed de necessitate Praecepti. tr. 5. q. 24. n. 1. f. 100.*

- 3 *Natiuitas illegitima est quodammodo irregularitas, ut in 1. q. 10. n. 1. d. n. 2.*

- 1 *Natus in Civitate subiectus ratione originis, nisi habeat alibi domicilium. 1. 8. q. 36. n. 1. f. 17.*

Neura

- 1 *Quod procedit ex principio naturae per se novis, dicitur esse de iure naturali, & quod habetur in Sacro Bibliorum Codice, dicitur esse de iure divino. 1. 3. q. 9. n. 1. f. 43.*

Necessitas

- 1 *Necessitas extrema, legem non habet. 1. 12. q. 17. n. 2. f. 98. & quando dicitur extrema? 4. p. 3. q. 21. n. 5. f. 11.*

- 1 *Necessitas infringit omne privilegium. 1. 13. q. 1. n. 4. f. 154.*

- 3 *Necessitas non tenet ad alienandum res Ecclesiae, cum aliunde provolatus possit providere. 1. 1. q. 9. n. 3. f. 326.*

- 1 *Necessitas facit licitum, quod alias erat illicitum. 1. 14. q. 2. n. 2. f. 132. & 3. p. 1. q. 23. n. 23. f. 19. & facit omnia communia. 4. p. tr. 3. q. 21. n. 5. f. 11. & 1. 6. q. 21. f. 87.*

- 2 *Necessitas extrema, quando dicitur imminere? 1. 1. q. 23. n. 3. f. 333. & 4. p. 3. q. 21. n. 2. fol. 50.*

- 4 *Extrema necessitas dat facultatem, & privilegium, pro se, & pro aliis extreme indigentibus furari, & aliorum bona surripere. 1. 3. q. 21. n. 6. f. 51.*

- 4 *Extrema necessitas, a non extrema distinguitur. 1. 2. q. 21. n. 1. f. 5. f. 3.*

- 2 *Necessitatis tempore omnia sunt communia. 1. 14. q. 21. nu. 2. fol. 331. & 1. 15. q. 23. nu. 25. fol. 391.*

Negligentia

- 3 *Negligentia Praelati, an sit culpa mortalis? 1. 9. q. 9. n. 1. & seq. f. 166.*

Negotium

- 2 *Negotium illicitum est duplex. 1. 6. q. 23. n. 15. fol. 121.*

- 4 *Negotium grave debet referri ad Dominum Papam. 1. 2. q. 28. n. 7. f. 185.*

- 2 *Negotia gravissima Religionum, referuntur iudicio, & potestati Capituli, ac Patris Generalis. 1. 5. q. 26. n. 3. f. 82.*

Nemo

- 1 *Nemo potest seipsum excommunicare. 1. 1. q. 9. n. 3. f. 9.*

- 1 *Nemo potest, humana lege adstringi ad sua gravia publice derogata delicta. 1. 1. q. 33. n. 20. fol. 32. & 3. p. 1. 8. q. 1. n. 3. f. 155. & 1. 1. 2. q. 6. n. 1. f. 162.*

- 1 *Nemo tenetur facere id, unde mors ipsa sequitur. 1. 1. q. 33. n. 23. f. 32.*

- 1 *Nemo praesumitur velle sibi in aliquo prauiudicare. 1. 1. 2. q. 13. n. 11. f. 145.*

- 1 *Nemo ius alterius remittere potest. tr. 1. 3. q. 20. n. 13. f. 164.*

- 1 *Nemo cogendus est, ut suo contra seipsum utatur privilegio. 1. 13. q. 1. n. 16. f. 165.*

- 1 *Nemo iniustus cogitur, rem suam vendere. 1. 2. q. 9. n. 10. f. 32.*

- 2 *Ne non debet esse Iudex in causa propria. 1. 5. q. 14. n. 2. f. 77. & 1. 23. q. 69. n. 13. f. 291.*

- 2 *Nemo potest solvere leges, summo Principe exceptio. 1. 6. q. 19. n. 3. f. 117.*

- 2 *Nemo cogitur amplius Religionis institutum, a quo liber est. 1. 8. q. 23. n. 3. f. 151. & 4. p. 1. 1. q. 12. n. 1. f. 100.*

- 2 *Nemo cogitur crescere per transitum in aliam Religionem. 1. 8. q. 28. n. 2. f. 153. & 4. p. 1. 1. q. 14. n. 2. f. 112.*

- 2 *Nemo indefensus debet condemnari. tr. 10. q. 13. n. 2. f. 190.*

- 1 *Nemo potest ponere os suum in Calam. 1. 13. q. 85. n. 2. in fine f. 301.*

- 2 *Nemo iniustus, vel inauditus debet suo iure privari. 1. 14. q. 10. n. 3. f. 228. & 3. p. 1. 5. q. 39. n. 2. f. 19. & 1. 7. q. 14. n. 4. f. 146. & 4. p. 1. 5. q. 16. n. 3. f. 37.*

- 2 *Nemo peccat mortaliter coram Deo, propter furum rei minima nisi expresse, vel virtualiter intendens inferre damnum notabile. tr. 15. q. 20. n. 13. f. 390.*

- 2 *Nemo debet esse executor pena contra se ipsum. 1. 15. q. 25. n. 3. f. 394.*

- 3 *Nemo compellitur compromittere. 1. 1. q. 14. n. 3. f. 14.*

- 3 *Nemo tenetur excommunicatum, nisi in duobus casibus. 1. 4. q. 6. n. 15. & 16. f. 55.*

- 3 *Nemo tenetur, nisi ad id in quantum potest. 1. 4. q. 28. n. 2. f. 72.*

I N D E X

- 3 Nemo potest mutare consilium, in prauidi-
cium alterius. t. 4. q. 3. n. 1. f. 75.
- 3 Nemo peccat, legitime contrahendo eum vi-
dua, vel fornicaria muliere. t. 5. q. 33. n. 2. in
fin. f. 111.
- 3 Nemo debet sibi sumere honorem, nisi qui
vocatur à Domino, tanquam Aaron, item,
nemo debet oriri à seipso. t. 6. q. 1. n. 4. f. 125.
- 3 Nemo tenetur delictum suum prodere: nisi
inridicè interrogatus. t. 6. q. 10. n. 3. f. 127.
- 3 Nemo debet recipi in Prælatum, nisi habeat
litteras Papæ. t. 6. q. 19. n. 6. f. 131.
- 3 Nemo dat, quod non habet. tr. 9. q. 3. n. 3.
fol. 162.
- 4 Nemo sine crimine vivit. t. 3. q. 8. n. 1. f. 37.
- 4 Nemo potest cogi ad Virginitatem, vel casti-
tatem, quum non velit servandam. t. 11. q.
34. n. 14. f. 171.

Nepos

- 3 Nepotes legitimi Præbyterorum, ex filio il-
legitimo, respectu beneficii sui, non com-
prehenduntur sub dispositione Decret. Conc.
Tridient. c. 5. cap. 15. de Reformatione. t. 5. q. 3. n.
20. f. 110.

Nervus

- 3 Nervus, & decus Religionis, in quo consi-
stet. t. 10. q. 3. n. 1. f. 199.

Nicolaus

- 1 P. Nicolaus Rodolphus, totius Ordinis Præ-
dicatorum Generalis Magister landatur. tr.
1. q. 6. n. 1. f. 7. & t. 2. q. 10. q. 30. n. 5. f. 198.
- 1 Nicolaus Rodolphus Magister Ordinis Præ-
dicatorum, servatis servandis condemnans
quosdam facinoros subditos ad Regias Tri-
remes. t. 9. q. 14. n. 21. in fin. f. 178.

Nihil

- 3 Nihilominus cum scandalo faciendum est. t.
8. q. 19. n. 2. f. 152.

Nobilis. Nobilitas.

- 3 Nobiles sunt aptiores ad defendendum bo-
na Religionis. t. 5. q. 7. n. 10. f. 88.
- 3 Nobiles si habeant requisita ad regimen Ec-
clesiæ, & sint virtuosus, ac Deum timentes,
sunt præferendi. t. 5. q. 7. n. 11. f. 88.
- 2 Nobilitas Monachi, an per Professionem
amittatur? t. 11. q. 33. per totam. f. 227.
- 3 Nobilitas, an valeat supplere loco scientiæ,
qua requiritur in Prælatore? t. 5. q. 7. f. 87.
- 3 Nobilitas generis iniuria est: si desit ingenij
excellencia. t. 5. q. 7. n. 9. f. 88.
- 3 Gloriam non est de nobilitate. t. 5. q. 7. n.
8. fol. 88.
- 3 Per ingressum Religionis, nobilitas non ami-
ttitur. t. 5. q. 7. n. 6. f. 88.

Nodus

- 4 Nodus bene solvitur, non potest iterum re-
dire: & de nouo illaqueare. t. 6. q. 18. n. 8. f. 86.

Nolite

- 2 Nolite tangere Christos meos. t. 13. q. 85. n. 1.
3. fol. 304.

Nomen. Nominatio

- 3 Nomen eligenti per schedulas, supprimitur.
t. 1. q. 17. n. 16. f. 17.
- 3 Nomen officij, est valde latum, & compre-
hendens quidquid habet persona Ecclesiastica.
t. 5. q. 15. n. 10. f. 93.
- 4 Nomen æquinoctium, siue analogum, stat pro
principaliori significatu. tr. 3. q. 27. n. 1.
fol. 57.
- 3 Nomine emptionis, & venditionis venit
omnis contractus, non gratuitus. t. 1. q. 21. n.
6. fol. 122.
- 3 Nomine beneficii, ac dignitatis non venit
officium Supplicatorius, & Vicariatus. tr. 1. q.
28. n. 1. f. 23.
- 3 Nomine inquisitionis venit spiritualis, &
temporalis, & hæc ad innicem distinguuntur. t.
5. q. 15. n. 9. f. 93.
- 3 Nomine beneficii veniunt temporales fra-
tles beneficii. ibid. n. 11.
- 4 Nomine bonorum, graduum, & dignitatum,
quid potissimum sit intelligendum? t. 2. Con-
siliis. Sixti V. 5. quoniam verò. f. 20.
- 4 Nomine Ordinarij intelligitur Episcopus
Locij, in quo existit Monasterium. t. 12. q. 19.
n. 4. f. 182.
- 4 Nomine Ordinarij venit etiam eius Vica-
rius Generalis, Abbas, & omnis alius Præ-
latus, habens inquisitionem, quasi Episcopa-
tem in suo Territorio ibid. n. 5.
- 2 Nominum diversitas, nihil officij, si res signi-
ficata sit eadem. t. 2. q. 11. n. 3. f. 33.
- 3 Nominatio potest fieri multis modis, & an
Capitulares astringant ad eligendum? t. 1. q. 1.
n. 10. f. 4.

Nostrum

- 2 Quod nostrum est, sine fallo nostro ad alium
transferrì non potest. t. 17. q. 31. n. 1. f. 417.

Non entis

- 4 Non entis nulla sunt partes. t. 13. q. 22. n. 12.
fol. 202.

Notarius

- 4 Notarius, pro communibus, & particulari-
bus negotijs Religiosorum, potest assumi, &
fieri ex eisdem Fratribus eiusdem Ordinis. t.
4. q. 3. n. 9. & seq. f. 61.
- 3 Notarii possunt institui à Prælati Regula-
rium, pro causis Religiosorum. t. 6. q. 17. n. 3.
fol. 130.

Notitia

- 3 Notitia, quædam sunt? t. 5. q. 28. n. 1. f. 105.

Notorium

- 2 Notorium crimen, quotuplex sit, & quando
dicatur? tr. 4. q. 32. n. 4. & seq. f. 67. tr. 13. q.
49. f. 277. & t. 17. q. 8. n. 10. f. 406.
- 2 Notorium est duplex, iuris, & facti, & quid
hoc, & illud? tr. 13. q. 28. n. 9. & 10.
fol. 277.
- 2 Notorium facti est triplex, t. 13. q. 49. n. 13.
f. 277.

I N D E X

- 2 Notorium falsi, ad hoc, ut sit tale, quot personas exigit t. 13. q. 50. f. 278.
- 2 Notosum falsi, an sit probandum, & quomodo t. 13. q. 51. per tot. f. 279.
- 2 Quot persone sequuntur ad faciendum notosum falsi Vid. res. Persona.
- 3 Notoria multa censentur, quia de iure notoria non sunt. 4. q. 7. n. 1. in fin. f. 56. & h. 5. q. 20 n. 4. f. 98.

Novitatus

- 4 Novitatus de sua ratione formalis, petit, & exigit ut sit liber. 6. q. 12. n. 7. f. 82.
- 4 Novitatus, quid sit, & quanto tempore duret t. 9. q. 1. n. 1. f. 129.
- 4 Novitatus, quando dicitur incipere, & quid in eo magis consideretur t. 9. q. 1. n. 1. f. 129.
- 4 Novitatus, ad hoc, ut dicatur legitime factus, multa petit t. 9. q. 2. n. 2. f. 129.
- 1 Novitatus tempore fuit, Superiores, Novitius, quot habiles inveniuntur ad proficiendum admittunt, aut e Monasterio eos eiciunt. t. 11. q. 16. n. 5. f. 131.
- 4 Novitatus annui, ad quem finem assignatur Novitius t. 1. q. 9. n. 5. f. 7. 6. q. 33. n. 4. f. 9. 4. et t. 9. q. 3. n. 6. f. 130.
- 4 Novitatus cura, potest committi uni Novitio t. 5. q. 5. n. 3. f. 69.
- 4 Novitatus tempus non potest prolongari, nisi ad Semestrem. 6. q. 1. n. 7. in fin. f. 82.
- 4 Novitatus principale intentum, quale sit. 8. q. 6. n. 3. f. 117.
- 4 Multi sub pretextu Novitatus non falsi in Locis designatis seclantes, recesserunt, & abierunt, & ceciderunt retrorsum. 8. q. 11. n. 1. 2. & 3. f. 122.
- 4 Novitatus Annus, an debeat esse integror, perfectus, & absque aliqua interruptione continuus t. 9. q. 3. n. 1. f. 130.

Novitia. Novitius

- 4 Novitia Sanctimonialium non compreheduntur sub Bullis de iuramentis, & in formationibus habendis. 4. q. 9. n. 6. f. 66.
- 1 Novitius toto tempore ante professionem est in quodam statu medio, & dubio. t. 6. q. 20. n. 4. f. 59. & 2. p. 2. q. 59. n. 5. f. 104. & 4. p. 4. 6. q. 1. n. 6. f. 76.
- 1 Novitius gaudet Privilegio Canonis, fori, exemptionis, & immunitatis à gabellis. 27. 6. q. 20. n. 3. f. 69 & 4. p. 1. q. 15. n. 7. f. 13. q. 18. n. 4. f. 16. 6. q. 4. n. 1. f. 77. q. 33. n. 2. f. 92.
- 1 Novitius potest absolvi ab excommunicatione, quam incurrat ante eius ingressum, ibidem.
- 1 Novitius in anno Novitatus nequit sine licentia Episcopi, vel eius Vicarii, intra duos menses proximos ante professionem donationes facere, & taliter falsi, non intelliguntur essetum suum fortiri, nisi sequuta professio. t. 11. q. 16. n. 50. f. 131.
- 2 Novitius ingrediens bona fide, si passim-

- dum recedit, non tenetur ad expensas. 1. 1. q. 51. n. 3. f. 97.
- 2 Novitius ob delictum in seculo factum, an prafumatur in fraudem intrasse Religio-num t. 5. q. 59. n. 3. f. 101.
- 3 Novitius nequit electionibus interesse. 1. q. 6. n. 2. f. 53.
- 4 Novitius indutus sine consensu Capitali, potest à quocunque Superiore, absque ulla iniuria, tali habitu spoliari. 1. q. 4. n. 5. f. 5.
- 4 Novitius indutus ab aliquo non habente auctoritatem, potest à quovis spoliari. ibid. num. 7.
- 4 Novitius non potest esse in Religione, ante tempus pubertatis. 1. q. 7. n. 1. f. 5.
- 4 Novitius admittitur ad habitum, sine sui Patris licentia, an possit revocari, & extrahi t. 1. q. 8. n. 2. & seq. f. 6.
- 4 Novitius simoniaci acceptus, ad quid tenetur. 1. q. 16. n. 10. f. 14.
- 4 Novitius egrediens, ob morbum, vel parentum inopiam, vel quod sit inuit expulsi, & quod ex parte sua sit paratus reverti, an reincidar in censuras, à quibus fuit absalutus intuitu Privilegiorum t. 1. q. 17. n. 7. fol. 15.
- 4 Novitius se habet, ut proles concepta, stans in vero Religione. 1. q. 18. n. 4. f. 16.
- 4 Novitius potest confiteri Confessariis, à solo Prelato Regulari approbatis, tam tempore infirmitatis, quam sanitatis. 1. 1. q. 8. n. 4. fol. 16.
- 4 Novitius ingrediens Religionem, mutat statum, & efficitur de gramio Religiosorum. 1. 2. q. 11. n. 2. f. 31.
- 4 Novitius, dum publice bene se habuit in cursu Novitatus, non potest ad nutum expelli. 1. 5. q. 16. n. 3. f. 73.
- 4 Novitius, an sit Membrum, Pass, & Civis sue Religionis t. 6. q. 1. n. 1. f. 76 & q. 11. n. 1. fol. 81.
- 4 Novitius, an veniat appellatione Ecclesiasticorum t. 6. q. 2. n. 1. f. 77.
- 4 Novitius est persona Ecclesiastica, licet incompleti, & large. 1. 6. q. 4. n. 1. & seq. f. 77.
- 4 Novitius pro homicidio inter, vel extra septa commissio à quo debet iudicari t. 6. q. 4. n. 4. in fin. f. 78.
- 4 Novitius, si post delictum assumpsit habitum Religiosum, an gaudeat privilegio fori t. 6. q. 5. n. 1. & seq. f. 78.
- 4 Novitius, si post delictum in probatione commissum habitum dimittit à quo puniendus t. 6. q. 6. n. 1. f. 79.
- 4 Novitius habet electionem fori, more Professorum. 1. 6. q. 7. n. 1. f. 79.
- 4 Novitius, si ubi commissit delictum, tempore Novitatus dimittit habitum, & redeat in seculum, potest puniri à Iudice Laico, vel excommunicari ab Episcopo illius Loci. 1. 6. q. 15. n. 3. f. 84.

I N D E X

- 4 Nonitius per recessum à Religione, & depositione habitum, non spectat amplius ad Religionem, sed effectus est alterius fori. l. 6. q. 1. §. n. n. in fin. f. 84.
- 4 Nonitius, si post absolutionem à censuris habitum dimittat, an reuincatur? l. 6. q. 18. n. 1. fol. 86.
- 4 Nonitius in re est secularis. tr. 6. q. 20. n. 1. & seq. f. 86.
- 4 Nonitius, si in uno Conuentu recipiat habitum, & in alio professionem emitat, an valide proficiatur, & cuius Monasterij remaneat filius? l. 6. q. 29. n. 1. & seq. f. 90.
- 4 Nonitius, an dicatur Nonitiatum disconuincere, si per aliquos dies extra illum moretur? l. 6. q. 31. n. 1. fol. 91.
- 4 Nonitius Nonitiatum durante, potest eligi in Episcopum. l. 6. q. 32. n. 3. f. 91.
- 4 Nonitius praesentatus ad beneficium inuis patronatus laicale, an possit in talibus, ab Ordinario institui? l. 6. q. 33. n. 1. f. 92.
- 4 Nonitius Canonicus, an durante Nonitiatu debeat votari ad electionem, qua fit in Cathedrali Capitulo? l. 6. q. 34. n. 1. f. 92.
- 4 Nonitius proficiens, vel suscipiens habitum, si sit in peccato mortali, an lucratur indulgentiam? l. 6. q. 37. n. 1. f. 93.
- 4 Nonitius delinquens extra septa, an debeat puniri ab Episcopo Loci? tr. 6. q. 39. n. 1. fol. 94.
- 4 Nonitius, an possit renuincere Beneficio Ecclesiastico, quod habet in saeculo? tr. 7. q. 17. fol. 100.
- 4 Nonitius Societatis testis, si ab Ordine dimittatur an recuperet bona donata? tr. 7. q. 19. n. 1. & seq. f. 102.
- 4 Nonitius regulariter cum suscipit habitum alicuius Religionis, incensur illi dare se. suaque omnia, & quomodo? tr. 7. q. 21. n. 1. fol. 104.
- 4 Nonitius, si decedat ante professionem, nullo facto testamento, censetur mori intestatus. l. 7. q. 24. n. 6. f. 104.
- 4 Nonitius ex testamento potest legere Monasterio. l. 7. q. 26. n. 2. f. 105.
- 4 Nonitius moriens in anno probationis, quouis tempore, si mortis causa donet Monasterio capiam, an teneat donatio? tr. 7. q. 27. n. 1. fol. 105.
- 4 Nonitius, an possit annullare testamentum à se factum? tr. 7. q. 28. n. 1. & seq. f. 105.
- 4 Nonitius filiusfamilias existens in potestate Patris, an possit facere testamentum? tr. 7. q. 31. n. 1. f. 105.
- 4 Nonitius si recipiatur ad habitum, extra Loca designata, & postmodum proficiatur in Monasterio destinatis, & ibi, an sit nullus eius professus, & sit recipientes in penas incurram? l. 8. q. 2. n. 1. & seq. f. 112.
- 4 Nonitius, si completo in Monasterio Probationis Anno, exeat à Conuentu in habitum, & conuincatur: solemini tamen Professionem non facta, ubi rediit, an teneatur renouincari? l. 9. q. 7. n. 1. & seq. f. 132.
- 4 Nonitius, si sit demens, toto Nonitiatu anno, an cessante dementia possit max ad professionem admitti? tr. 9. q. 10. n. 1. & sequen. fol. 134.
- 4 Nonitius, an possit renuincere anno probationis, sibi per Trid. concessio? l. 9. q. 13. n. 1. & seq. f. 137.
- 4 Nonitius, qui periculo mortis, professionem fecit, anno probationis non completo, si non moriatur, & conualescat, an teneatur complere, & profici probationis annum, & iterum profiteri? l. 9. q. 16. n. 1. f. 138.
- 4 Nonitius, an possit valide profiteri, completo probationis anno ad praescriptum Trid. non obstante, quod non sit completum tempus à statuto requisitum, si alius sit idoneus? l. 9. q. 19. n. 1. & seq. f. 139.
- 4 Nonitius Ord. Prædic. an possit dicto trimestri renuincere? l. 9. q. 21. n. 1. f. 140.
- 4 Nonitius potest libere egredi à Religione. l. 9. q. 24. n. 1. f. 141.
- 4 Nonitius, si se obligauit ad certam summam pro victu, & vestitu sui Nonitiatu, & pro huiusmodi expensis nihil dedit, si ante professionem velit recedere, & habitum dimittere, an possit reuincari, & quæ satisfecerit? l. 9. q. 25. n. 1. f. 142.
- 4 Nonitius, si habitum dimittat, & in saeculum redeat, vel Capitulum illum expellat, an peccet? l. 9. q. 27. n. 1. & seq. f. 142.
- 4 Nonitius, si sine causa à Religione expellatur, habet sui reclamandi contra Conuentum, & Superiorem illius. l. 9. q. 27. n. 5. fol. 142.
- 4 Nonitius, si forte, ex causa in fine anni probationis transmissatur de uno in aliud Monasterium, an debeat ad professionem admitti à Prelato, & Capitulo Domus, in qua degit, an uero à Capitulo Domus, à qua recessit? l. 10. q. 9. n. 1. & seq. f. 149.
- 4 Nonitius deferens per annum Religionis habitum, an in ultimo instanti anni probationis, censetur tacite professus? l. 10. q. 23. n. 1. f. 153.
- 4 Nonitius, si egrediatur intra annum Nonitiatu à Monasterio, & cum habitu in Domo Parentum eueatur, si ibi decedat, sepeliatur in eius Conuentu, sine aliqua obligatione ad quartam funeralem? l. 13. q. 22. n. 1. f. 202.
- 4 Nonitii destinatio, & sui actualis traditio in Religionem est pura, & absoluta. l. 6. q. 1. n. 1. f. 76.
- 4 Nonitio recedenti ab Ordine, sunt omnia restituenda. l. 5. q. 18. n. 3. f. 74. & l. 9. q. 24. n. 8. fol. 141.
- 4 Nonitio, an liceat renuincere patrimonio, aut

I N D E X

- aut beneficio Ecclesiastico, ad cuius titulum
fuit Sacris Ordinibus insignitus? l. 7. q. 18.
n. 1. & seq. 100.
1. Noutitj gaudent gratijs & Privilegijs Pro-
fessorum l. 6. q. 20. n. 1. f. 69. & 2. p. a. 13. q. 62.
n. 2. f. 382. & 4. p. tr. 1. q. 13. n. 3. f. 16. l. 6. q. 2.
n. 3. f. 77. & 1. 4. q. 8. n. 4. f. 210.
2. Noutitj admissi ad habitum regularem su-
pra numerum prefatum Monasterij, an pos-
sint validè profiteri? l. 2. q. 20. f. 39.
2. Noutitj possunt ex una Religione in alias
transire? l. 5. q. 3. n. 1. f. 72.
2. Noutitj toto Novitiatu tempore, possunt
liberè à Novitiatu recedere, & in seculum
remetere? l. 5. q. 3. n. 1. f. 72. & 4. p. t. 6. q. 13. n. n.
6. fol. 83.
2. Noutitj, Oblati, Tertiarij, Bixocba, receden-
tes ab habitu, vel si matrimonio copulantes,
non dicuntur Apostata? l. 6. q. 6. n. 3. f. 109.
2. Noutitj non comprehenduntur sub Decretis
de Regularibus, Apostatis, & Electis? l. 8.
q. 21. n. 1. f. 149.
2. Noutitj in odiosis non veniant nomine Mo-
nachorum? l. 15. q. 7. n. 7. f. 378.
4. Noutitj vendè dicantur? & quomodò distin-
quantur à Professis? tr. 1. q. 1. n. 1. & sequen.
fol. 1.
4. Noutitj à quibus sunt recipiendi ad habi-
tum? l. 1. q. 2. n. 1. & seq. f. 3.
4. Noutitj in Ordin. Prædicat. à quo recipiun-
tur ad habitum, & professionem? tr. 1. q. 2. n.
8. fol. 3.
4. Noutitj ingrediuntur Religionem ex pluri-
bus causis? l. 1. q. 9. n. 1. & seq. f. 7.
4. Noutitj interdum extrahuntur à Novitia-
tu, & ponuntur peris tertium, ad hoc ut in
libero loco exploratur eorundem voluntas? l.
1. q. 12. n. 6. fol. 10.
4. Noutitj non possunt extrahi violentè à Re-
ligione, sine metu excommunicationis lata
sententia? l. 1. q. 15. n. 9. & seq. f. 12.
4. Noutitj si iudiciu suscipiendi Religionis ha-
bitum in vim Privilegiorum absolvantur à
censuris, Episcopo, vel Domino Papa refer-
vatis: si mox non ingrediuntur, vel post in-
gressum spontè recesserint, an reincidant in
eas? l. 1. q. 18. n. 1. f. 15.
4. Noutitj nondum induti, de breui tamen in-
duendi, si dum sic sunt in Monasterio, infir-
mentur, & decedant: an possint à nobis Sa-
cramenta recipere, & in Ecclesijs nostris tu-
mulari, inconsulto Parocho, & quæstia fune-
ris non solvata? l. 1. q. 18. n. 1. f. 15.
4. Noutitj in casu mortis, debent in nostris
Ecclesijs tumulari, inrequisto Parocho, &
nulla funeris quarta soluta? tr. 1. q. 18. n. 5.
fol. 16.
4. Noutitj Religioforum Ord. Militarum, an
subiciantur Decretis Clem. VIII. de Nouti-
tis nō recipiendat nisi in certis Monasterijs,
- & Locis designatis? l. 2. q. 6. n. 1. & seq. f. 30.
4. Noutitj possunt recipi ad habitum in quo-
unque Monasterio, designato per Superio-
rem Prælatum, de consensu sui Capituli? l. 4.
q. 1. n. 16. f. 60.
4. Noutitj sub qua forma sint induendi, &
recipiendi ad habitum? tr. 4. q. 6. n. 4. & seq.
fol. 64.
4. Noutitj interdum non tenentur iurare, nec
informationes facere. tr. 4. q. 9. n. 1. & seq.
fol. 66.
4. Noutitj tenentur obedire eorum Magistro
precipienti, non ex vi voti obedientia, sed ex
delegatione Papa, & ob domicilium contra-
ctum? l. 5. q. 9. n. 3. f. 70.
4. Noutitj, ob domicilium contractum, falli
sunt de iurisdictione Superiorum Regulari-
um? l. 4. q. 9. n. 2. f. 70.
4. Noutitj contrahunt domicilium in habitu
suscepto, & sunt de foro Religionis, & gaud-
ent iurisdictione illius? l. 6. q. 1. n. 3. f. 76.
4. Noutitj Ordinum Militarum, an gaudeant
Privilegio fori, & Canonis? l. 7. q. 8. n. 1. f. 79.
4. Noutitj Ordinum Militarum, an sint libe-
ri, & immunes à Gabellis, Datis, & Colle-
ctis, & à quibusvis oneribus? l. 6. q. 8. n. 3. g. in
fin. f. 81.
4. Noutitj S. Iacobi, an gaudeant hoc fori Pri-
vilegio, etiam quædam causas Civiles? l. 6. q. 9.
n. 1. f. 81.
4. Noutitj non subiciuntur casibus reservatis
Superioribus sua Religionis, nec reservatis
Episcopo Loci? l. 6. q. 4. n. 4. & seq. f. 78. & q.
15. n. 5. f. 84.
4. Noutitj an teneantur ad statuta & præcep-
ta Regulæ? l. 6. q. 11. n. 1. & seq. f. 81.
4. Noutitj, an subiciantur mandatis Superio-
rum, maxime si sint gravis, & penalis? l. 6. q.
12. n. 1. f. 82.
4. Noutitj, si commiserint talia, qualia requi-
runtur, possunt à iure Prælati condemnari
ad trivrem, vel ad torturam, vel ad carceres
perpetuos? l. 6. q. 13. n. 5. f. 82.
4. Noutitj, an possint expresse excommunicari
ab eorum Prælato Regulari? tr. 6. q. 13. n. 1.
fol. 82.
4. Noutitj non possunt promoveri ad Ordines,
cum literis dimissorijs Prælati Regularis? tr.
6. q. 13. n. 3. f. 83.
4. Noutitj sunt in statu medio per extra-
ditionem, sed abnegationem ab extremis. tr. 6. q.
13. n. 9. f. 83. & q. 15. n. 2. f. 84.
4. Noutitj, qua de causis sunt in Novitiatu? tr.
6. q. 13. n. 11. & seq. f. 83.
4. Noutitj an possint saltem declarari, incidisse
in censuras à iure, vel à Papa latis? l. 6. q. 14.
n. 1. & seq. f. 83.
4. Noutitj an possint in aliquo casu excommu-
nicari ab Episcopo Loci? l. 6. q. 15. n. 1. f. 83.
4. Noutitj nō subdantur iurisdictioni Episco-
pali

I N D E X

- pali, etiam in illis casibus, in quibus Regularis professio subieciuntur. t. 6. q. 15. n. 4. f. 84.
- 4 Nonitij, an possint promoueri ad Ordines, cum literis dimissorijs illius Episcopi, in cuius Diocesi adeit Monasterium sui Nonitiani. t. 6. q. 15. n. 6. f. 84.
- 4 Nonitij, a iure, vel ab homine excommunicati, aut casibus reservatis impediti ante ingressum, an possint more Professorum, an Religione absolui. t. 6. q. 17. n. 1. f. 84.
- 4 Nonitij, nondum admissi, sed quantocius admittendi, an queant absolui à Confessorijs Religiosorum illius Monasterii, in quo sunt habitum suscepturi. t. 6. q. 19. n. 1. f. 86.
- 4 Nonitij, an possint valde confiteri Confessorio seculari, vel Regulari, ab Episcopo samè approbato. t. 6. q. 20. n. 1. f. 87.
- 4 Nonitij, an valide possint confiteri Confessoribus, non pro ipsis, sed pro Monachis saeuim deputatis. t. 6. q. 21. n. 1. f. 87.
- 4 Nonitij soli, de more recitantes officium in Choro, an satisfaciunt præcepto, loco Professorum. t. 6. q. 22. n. 1. f. 88.
- 4 Nonitij, nondum in sacris constituti, an possint licite negotiar. t. 6. q. 23. n. 1. f. 88.
- 4 Nonitij, an possint promoueri ad Ordines ab eorum Abbatibus, vel Prelatis. t. 6. q. 24. n. 1. f. 88.
- 4 Nonitij, an possint promoueri ad Ordines ab Episcopo, & à quo, & cum quibus dimissorijs. t. 6. q. 25. n. 1. f. 88.
- 4 Nonitij, respectu Minorum Ordinum, ordinandi sunt à proprio Episcopo. t. 6. q. 25. n. 4. fol. 89.
- 4 Nonitij ad suscipiendum Ordines, possunt Loca designata pro eorum Nonitiam deferre; de licentia tamen Prelati, absque eo, quod eorum Nonitiam discontinuatur. tr. 6. q. 25. n. 11. f. 89.
- 4 Nonitij nulliter professi, promoti tamen ad Sacros Ordines, absque titulo sufficienti, an sint suspensi ab executione sacerdotum, & quid si post susceptos, habitum dimittant. t. 6. q. 26. n. 1. f. 89.
- 4 Nonitij post annalem probationem, ad professionem non admissi, an possint ad Superiores appellare. t. 6. q. 28. n. 1. f. 90.
- 4 Nonitij Societatis Iesu, nec post annum Nonitiam, nec statim post vota Biennij, faciant professionem solemnem, nisi consensu, ut veri Religiosi, & persona Ecclesiastica. t. 6. q. 30. n. 1. f. 91.
- 4 Nonitij infra probationis annum, vel tacite Professi, an possint eligi in Priorem Conuentualem, vel Prouincialem. tr. 6. q. 32. n. 1. fol. 91.
- 4 Nonitij suscipientes habitum, an consequantur indulgentias plenarias, in die Receptionis, vel in die Professionis. tr. 6. q. 36. n. 1. fol. 92.
- 4 Nonitij an possint sumere Bullam Cruciatæ, & virtute istius absolui à casibus reservatis. t. 6. q. 38. n. 1. & seq. f. 94.
- 4 Nonitij in sanioribus videntur Priuilegijs Laicorum. ibid. n. 1.
- 4 Nonitij existentes in Nonitiam, an possint disponere, & quomodo. tr. 7. q. 4. n. 1. & seq. fol. 96.
- 4 Nonitij tenentur de suis bonis disponere, infra duos menses, ante professionem. tr. 7. q. 6. n. 2. f. 97.
- 4 Nonitij, an valeant hinc Bimestri renunciare. tr. 7. q. 13. n. 1. f. 99.
- 4 Nonitij Societatis Iesu, nequeunt facere renunciationes, & donationes bonorum conditionatas, nec ante, nec post ingressum. tr. 7. q. 19. n. 3. in fin. fol. 102.
- 4 Nonitij, infra duos menses, ante professionem reputantur habiles ad se obligandum, & renunciandum bonis suis. tr. 7. q. 31. n. 8. fol. 107.
- 4 Nonitij, an possint sibi ipsis, testamento hoc, vel illa bona relinquere, vel precipere, & reservare, ut sibi post factam professionem, tot ducati soluantur. tr. 7. q. 32. n. 1. f. 107.
- 4 Nonitij Fratrum Minorum, & Capuccinorum, an possint in eorum testamentis sibi reservare electionem Puellarum, quibus sui haeredes teneantur quotannis solvere quandam certam pecuniariam summam. tr. 7. q. 33. n. 1. f. 107.
- 4 Nonitij an in omni Loco, Conuentu, & Monasterio possint admitti ad habitum Religiosi. t. 8. q. 1. n. 1. & seq. f. 109.
- 4 Nonitij Sancti Dominici, an saltem in articulo mortis possint expresse profiteri, anno probationis non completo. tr. 9. q. 15. n. 1. fol. 137.
- 4 Nonitij Ordin. Prædic. admissi ad habitum ante annum decimum quintum, debent vocari post annum sextum decimum à Prelato in Capitulo coram Conuentu, & ab eod. ad minus trium mensium spatium debent recipere ad deliberandum. tr. 9. q. 20. n. 2. f. 140.
- 4 Nonitij prædicti, si professionem faciunt, completo Nonitiam anno, cum legitima aetate requisita iuxta Trid. non periculo tamen ipso Trimestri, an sit valida eorum professio. tr. ibid. n. 3.
- 4 Nonitij Societatis Iesu, elapso biennio in illo statu, non possunt amplius contrahere. tr. 10. q. 16. n. 7. f. 151.
- 4 Nonitij, etiam si sint admissi ad Religionem ante annos pubertatis, gaudent privilegio Censuræ. tr. 11. q. 7. n. 3. f. 110.
- 4 Nonitiarum nullas potest admitti ad professionem, ante annum 16. expletum. tr. 1. q. 8. n. 1. f. 6.
- 4 Nonitiarum Examinatores, in Ord. Prædic. eliguntur de communi Consilio Capituli. tr. 4. q. 11. n. 2. f. 66.

I N D E X

- 4 *Nonitorum obligationes, si relicto habito, in saculum redeant, remittunt.* t. 5. q. 12. n. 3. fol. 71.
- 4 *Nonitorum vestes, cateraque bona, debent conservari ad bonum finem.* tr. 5. q. 18. n. 3. fol. 74.
- 4 *Nonitorum dimissoria, à quo Episcopo faciendi juncti.* 6. q. 25. n. 5. & seq. f. 83.
- 4 *Nonitorum pariter non possunt donare Monasterio, in quo eorum filij Nonitium faciunt.* t. 7. q. 16. n. 1. & seq. f. 100.
- 4 *Nonitorum bona omnia intra, & actiones, per professionem transferunt in Monasterium.* t. 7. q. 28. n. 6. f. 106.
- 4 *Nonitorum bona, quomodo transferunt in Religionem Profectum in casu.* 10. q. 26. n. 1. & 2. f. 154.
- 4 *Nonitos extra Nonitium gubernare, an spectet ad Priorem Conventus, vel potius ad Magistrum Nonitorum.* tr. 5. q. 19. n. 1. fol. 74.
- 4 *Nonitus non potest conferri Regulare Beneficium.* t. 6. q. 13. n. 5. f. 83.

Nuga

- 3 *Nuga in ore Laicorum, nuga sunt; sed in ore Religiosorum, sunt blasphemia.* t. 12. q. 14. n. 1. fol. 102.

Nulla

- 2 *Nulla maior probatio, quam proprii oris confessio, maxime habita cum pravo iuramento.* *Fid. ult. Confessus.*

Nullus

- 2 *Nullus alius fundetur in multis, & precipue in defectu citationis.* t. 8. q. 10. n. 2. f. 144.
- 2 *Nullitatis non datur locus in foro Ecclesiastico, nisi provenientibus ex defectu iurisdictionis, citationis, & mandati.* tr. 13. q. 17. n. 3. f. 261.

Nullum

- 3 *Quidquid post protestationem, vel appellationem fuerit admissum, nullum erit, nullumque produces effectum.* t. 1. q. 10. n. 15. fol. 207.
- 4 *Quod nullum in se est, nullum iuris effectum potest operari.* t. 8. q. 6. n. 4. f. 126.

Nullus

- 1 *Nullus est suo fama, & vita Dominus.* tr. 1. q. 33. n. 19. f. 32.
- 1 *Nullus potest hac lege denunciri, ut de se abstineat à potu, & cibo, usque ad mortem: iud. ut fame pereat.* t. 1. q. 32. n. 17. f. 32. Immo, nec per sententiam Iudicis, ad id potest adstringi. ibid. unde ad mortem à Iudice damnatus, ut fame pereat, vel ut se interimat, non tenetur obedire in agendo, sed potendo. ibid. & 3. p. t. 12. q. 6. n. 2. f. 207.
- 1 *Nullus, nisi tuus vnus reperitur homo, qui non sit alicui Confraternitati adscriptus.* t. 6. q. 17. n. 1. in fin. f. 68.
- 2 *Nullus Inferior potest tollere facta sui Super-*

rioris. tr. 13. q. 20. n. 13. fol. 164.

- 2 *Nullus tenetur sponte se infamare, nec se vitare, aut suis bonis privare.* tr. 4. q. 27. n. 3. fol. 64.
- 2 *Nullus Regularium potest in altiore transferri, nisi prius Superiori legitime consenserit, eam Religionem paratam esse, illum recipere, qui licentiam petit.* tr. 5. q. 48. n. 1. fol. 96.
- 2 *Nullus ex propria malitia potest sibi asserere commoditatem, nec aliquid ius acquirere.* t. 8. q. 15. n. 3. f. 152.
- 2 *Nullus Professorum hodie, potest à Religione expelli, nisi titulo inextinguibilis.* t. 8. q. 50. n. 7. f. 162.
- 2 *Nullus potest cogi ad profitendum in aliqua Religione.* t. 8. q. 53. n. 4. f. 166.
- 2 *Nullus debet naturali beneficio privari.* t. 10. q. 31. n. 3. f. 199.
- 2 *Nullus potest esse Index in causa propria.* tr. 13. q. 14. n. 1. f. 159.
- 2 *Nullus sine citatione, & monitione, est condemnandus, quantumcumque crimen sit notorium.* t. 13. q. 52. n. 4. f. 280.
- 2 *Nullus ac factio, nec etiam prado, est turbendus in possessione, in qua reperitur.* t. 13. q. 69. n. 13. f. 321.
- 3 *Nullus debet puniri pro eo, quod non est factum.* t. 1. q. 20. n. 5. f. 21.
- 3 *Nullus potest licite retinere id, quod contra voluntatem Domini acquisivit.* t. 1. q. 25. n. 2. fol. 30.
- 3 *Nullus, in Dominica Familia excludendus est à quacunque electione, praterquam aliquis criminis, vel delicti: nisi sententia, condemnationis, & per sententiam voce privatus.* t. 5. q. 20. n. 5. f. 98.
- 3 *Nullus potest redire ad illud, cui renuntiavit, & acceptatum fuit.* tr. 7. q. 17. n. 3. f. 147.
- 4 *Nullus hominum, violentius inducendus est in Religionem.* t. 1. q. 12. n. 1. f. 110.
- 4 *Nullus Inferior Papa, habet auctoritatem statuendi contra ius commune.* t. 3. q. 24. n. 10. in fin. f. 55.
- 2 *Nulli est integrum appellare, nisi causa grammatis.* t. 10. q. 11. n. 3. f. 188.

Numerus

- 2 *Numerus certus Religiosorum est praefigendus in omnibus Monasteriis, tam Virorum, quam Feminarum.* t. 2. q. 10. n. 1. f. 35.
- 2 *Numerus praefixus Religiosorum Monasteriis, potest augeri ex rationabili causa.* t. 2. q. 39. n. 4. f. 41.
- 3 *Numerus Electorum in Ordine Prædicatorum, au. possit augeri?* tr. 4. q. 39. n. 4. & seq. fol. 79.
- 2 *Superiores Regulares, quoniam modo augent praefinitum numerum Religiosorum Monasterii, an teneantur solvere penam sibi oppositam, sine pravia sententia declaratoria facta.*

I N D E X

- Si ? trañ. 2. quæst. 28. fol. 40.*
Nummus
- 1 *Nummus non parit nummum. l. 14. q. 5. l. n. 2. fol. 343.*
- Nuncius*
- 2 *Nuncius Apostolicus Neapolitanus, non est Index appellationis causarum Regularium, nec se intromittit de Fratribus, nisi in casu grani, & raro. l. 10. q. 35. n. 16. f. 202.*
- 2 *Nuncius Regni Neapolis habet cognoscere causas Regularium, et exemptorum, non solum civiles, sed etiam criminales. tr. 13. q. 9. n. 2. f. 258.*
- Nundinæ*
- 1 *Nundinarum privilegium amittitur per non usum decennij. l. 12. q. 7. n. 17. f. 142.*
- O*
- Obediendum. Obedientia*
- 3 *Obediendum est Deo magis, quàm hominibus. l. 12. q. 5. n. 6. f. 203.*
- 4 *Obediendum est magis Patri Carnali, quàm Spirituali. l. 3. q. 22. n. 9. f. 15.*
- 3 *Obedientia est de essentialibus, habitus verò de accidentalibus. tr. 7. q. 23. n. 1. in fin. fol. 132.*
- 2 *Obedientia Expulsorum ab Ordine, in multis casibus suspenditur, donec in Religionem revertantur. l. 4. q. 30. n. 21. f. 163.*
- 4 *Obedientia inter omnia vota Monachatus, retinet primum, & principalem locum. l. 10. q. 8. n. 7. & 8. f. 149.*
- 2 *Quilibet tenetur obedire iussu legali in illis actionibus, quas licet exercere potest.*
- Ober*
- 4 *Ober remoto, sequitur effectus Prioris causa. l. 6. q. 36. n. 5. f. 93.*
- Oblata. Oblatio*
- 4 *Oblata, & donata Ecclesie, in casu restitutionis, quomodo, & quando sunt restituenda? tr. 13. q. 9. n. 1. & seq. f. 195.*
- 3 *Oblatio spei non inducit Simoniam. tr. 1. q. 22. n. 11. & 12. f. 26.*
- 4 *Oblatio facta alicui Ecclesie, vel Imagini, aut Capella, cui queritur? l. 13. q. 23. n. 1. & seq. f. 102.*
- 4 *Oblationis contrahens duocopulatione exigita. l. 13. q. 1. n. 7. f. 139.*
- 4 *Oblationes facta Capella Sanctissimi Rosarii, vel alterius Confraternitatis, an possint à Confratribus easdem ad libitum distribui. tr. 13. q. 24. n. 1. & seq. f. 202.*
- 4 *Oblationes facta, vel relicta ad certum, & determinatum usum, Confraternitati Rosarii, an possint in alium usum expendi? tr. 13. q. 25. n. 1. & seq. f. 204.*
- 3 *Oblationes, in Ecclesijs Mendicantium, faciendæ sunt inter Missarum solemnias. l. 13. q. 2. n. 1. f. 270.*
- 2 *Oblationes Ecclesie Regularium facta, an possint alienari sine licentia Papæ. l. 14. q. 14. n. 5. f. 330.*
- 4 *Oblationum administratio, an possit Laicis committi, & ad quem situm? tr. 13. q. 26. n. 1. & seq. f. 204.*
- Oblatus*
- 2 *Oblatus, qui se, & sua obtulit Ecclesie seculari, transiens ad aliam, non potest bona oblata secum ferre. l. 5. q. 70. n. 1. f. 105. & 4. p. l. 13. q. 13. n. 1. f. 197.*
- 4 *Oblatus, unde dicatur, & quotuplex sit? tr. 13. q. 1. n. 1. f. 188.*
- 4 *Oblatus pleni, si matrimonio copuletur, & inde liberor suscipiat, an per supernenientiam liberorum, possit donationem revocare, vel eius filij possint oblata paterna, ab Ecclesia repetere? l. 13. q. 8. n. 1. f. 194.*
- 4 *Oblatus, qui se, & bona obtulit Monasterio, si ab eo recedat, an oblata recuperet? l. 13. q. 12. n. 1. f. 197.*
- 4 *Oblatus pleni, si obtento Breui Papali, fiat Sacerdos, inconsultis tamen sui Ordinis Superioribus, quid agendum? tr. 13. q. 14. n. 1. fol. 198.*
- 4 *Oblatus, si per eum non fiat, quin se, & sua Religioni denonceat, vel sit quantocius oblatus, an gaudet Privilegio sua Religionis? l. 13. q. 10. n. 1. & seq. f. 198.*
- 4 *Oblati bona, si non transierint in posse Ecclesie, cui Oblatus donavit, quid dicendum? l. 13. q. 17. n. 1. & seq. f. 199.*
- 2 *Oblati, licet degant in seculo, sunt tamen, etiam tempore Interdicti, in Ecclesijs, ad quas pertinent immittendi. tr. 6. q. 17. n. 1. fol. 62.*
- 1 *Oblati pleni gaudent omnibus Privilegiis sua Religionis. tr. 6. q. 21. n. 3. f. 70. & 4. p. tr. 13. q. 1. n. 1. f. 190. & q. 20. n. 1. f. 200.*
- 1 *Oblati, seu Donati extra septa Monasterij degentes, sunt pleni in omnibus subiecti Ordinarijs locorum. l. 11. q. 16. n. 30. f. 129. & 4. p. tr. 13. q. 7. n. 1. f. 193.*
- 2 *Oblati Regularium, an possint ex vna in aliam Religionem transire? tr. 5. q. 2. f. 72. & 4. p. tr. 13. q. 11. n. 1. fol. 197. & q. 19. n. 1. fol. 199.*
- 4 *Oblati perpetui, qui se, & sua perpetuo dedunt Monasterio, non comprehenduntur sub Decreto Conc. Trid. c. 15. & 16. l. 25. de Regula. 7. q. 26. n. 2. f. 105.*
- 4 *Oblati, quoniam modo debent in oblationem administrari? q. 2. n. 1. & seq. f. 189.*
- 4 *Oblati non Professi, regulariter, si licentiam non Monasterio, revocant, & repetunt bona per eos oblata Monasterio. ibid. n. 7.*
- 4 *Oblati in Religione coniuncti, sunt verè Religiosi, & persona Ecclesiastica. l. 13. q. 4. n. 1. fol. 190.*
- 4 *Oblatus in Religione viventes, possunt matrimonium validè contrahere, etiam inuito Superiore Monasterij. l. 13. q. 6. n. 1. f. 192.*
- 4 *Oblati uxorum in seculo stantes, an excommunicati?*

I N D E X

- deans privilegio fori, & immunitatis à gabelis t. 1. 3. q. 7. f. 192.
- 4 Oblati, cum degant in saculo, extra septa, primantur usq. Privilegiis sua Religio- nis. ibid. n. 2. f. 192.
- 4 Oblati ex contractu, an possint recedere à Monasterio, cui plene se obtulerunt t. 1. 3. q. 11. n. 1. f. 197.
- 4 Oblati magis adstringuntur Monasterio, quam ceteri Professi. t. 1. 3. q. 11. n. 2. & q. 21. n. 5. f. 200.
- 4 Oblati non sunt in Monasterio, ut serui, sed ut pii & deacoti Oblatores. ibid. n. 3.
- 4 Oblati, de licentia suorum Superiorum pos- sunt promoueri ad Ordines. ibid. n. 6.
- 4 Oblati infra Clausura venientes, an possint habere proprium, & de illo disponent t. 1. 3. q. 15. n. 1. & seq. f. 198.
- 4 Oblati plene, an teneantur ad decimas t. tr. 1. 2. q. 18. n. 1. & seq. f. 199.
- 4 Oblati plene, an possint sibi eligere sepul- crum t. 1. 3. q. 22. n. 1. f. 200.
- 4 Oblati in saculo venientes, cum moriuntur, tumulandi sunt in Ecclesijs sua Religio- nis. t. 1. 3. q. 22. n. 4. f. 200.
- 4 Oblati, qui in saculo moriuntur, an tenean- tur Parochijs solacere quartam sualem t. 1. 3. q. 22. n. 1. & seq. f. 201.
- 4 Oblati, quando in domibus suis moram se- cerunt, teneantur ad persolendum Episcopo Loci Ordinario, iura Episcopalia. vid. verb. Episcopus potest.
- 4 Oblatorum Decreta, edita à Sac. Congregat. vid. ver. Decreta Sac. Congregat.
- Obligare. Obligatio. Obligatus
- 1 Obligare in conscientia, an sit de intrinseca ratione legis civilis t. 1. q. 27. n. 1. & sequen. fol. 25.
- 2 Obligatio restituendi oritur ex acceptatione contrà iustitiam t. 1. q. 51. n. 2. f. 97.
- 2 Obligatio semel contracta, non amplius reu- niscit. t. 8. q. 30. n. 2. f. 154. & 4. p. 1. 11. q. 39. n. 7. f. 174.
- 2 Obligatio ad Regulares observantias, est annexa perseverantia in Religione. t. 8. q. 52. n. 5. f. 165.
- 2 Obligatio est duplex, una civilis, & altera naturalis t. 1. 2. q. 7. n. 3. f. 80.
- 2 Obligatio personalis non extinguitur, nisi persona extingatur. t. 1. q. 57. n. 7. f. 335.
- 2 Obligatio realis, qua nascitur ex contractu, transmittitur ad heredem. tr. 1. 4. q. 66. nu. 3. fol. 357.
- 2 Obligatio restituendi ex delicto, nascitur ex iniusta acceptatione. t. 15. q. 10. n. 15. f. 290.
- 4 Obligatio naturalis nascitur ex promissio- ne, & pacto. t. 3. q. 28. n. 1. f. 57. & 1. 20. q. 1. n. 6. fol. 144.
- 4 Obligatio observandi Regulam, ex debito iustitiae, nascitur ex voto, & promissione
- Professorum t. 6. q. 1. n. 1. f. 81.
- 4 Obligatio omnis, absolute, & praeiud sum- pia est odiosa t. 9. q. 4. n. 6. f. 131.
- 4 Obligatio sola, non autem imperio vota- rum, est de essentia Religio- nis. t. 1. 1. q. 15. n. 2. fol. 164.
- 4 Obligatio specialis, qua reperitur in Reli- giosis, ad obediendum Romano Pontifici, nascitur ex voto obedientiae. t. 1. 7. q. 2. n. 2. fol. 225.
- 4 Obligatus solvere in mense Angusti, non po- test per totum mensem Augusti, ad solutio- nem adstringi t. 9. q. 4. n. 3. f. 131.
- 4 Obligati ratiocinijs: an possint de iure, esse Religiosi, & valide propter t. 1. 3. q. 12. n. 1. fol. 41.
- 4 Obligati Reipublice ex aliqua administra- tione, arcenit de iure ab honoribus. tr. 3. q. 12. n. 4. f. 41.
- Observantia
- 2 Observantia Regularis, quando sit, ad ex- cludendum Episcopum à visitatione Mona- sterijs. t. 1. 3. q. 67. f. 289.
- Obscurus
- 3 Obscurus à Demone, non potest sine licentia Papa promoueri ad Sacros Ordines. tr. 5. q. 36. n. 6. f. 118.
- Occisio
- 4 Occisio debet esse voluntaria, & dolo facta, ad hoc, ut occisor teneatur de homicidio. t. 5. q. 1. q. 1. n. 1. f. 72.
- Occultum
- 2 Occultum dicitur tripliciter. t. 4. q. 3. 2. n. 2. fol. 66.
- Odium
- 1 Odia sunt restringenda, & fauores amphan- di t. 8. q. 1. n. 5. f. 29. et 2. p. 1. 9. q. 2. n. 3. f. 172 & 4. p. 1. 2. q. 2. n. 4. f. 29.
- 1 Odiosa, & paralia non veniunt sub genera- li communicatione Privilegiis. t. 7. q. 12. n. 1. f. 12.
- 3 In odiosis non fit extensio. tr. 1. q. 18. n. 3. in fin. f. 20.
- Officialis
- 2 Officialis Episcopi, an possit constitui Dele- gatus t. 1. 7. q. 2. 6. n. 3. f. 415.
- 1 Officiales Domini Papa, quot, & quales sint t. 1. 6. q. 10. n. 3. f. 183.
- 2 Officiales nequeunt iuste capto, vel eodem- nato fugam consulere, aut Instrumta pre- bere. t. 7. q. 22. n. 1. f. 132.
- 2 Officiales Sancti Officii, procedant contra Infordecentem in excommunicatione per annum t. 8. q. 43. n. 3. f. 159.
- 2 Officiales, à solo Superiore providente insti- tuti, possunt ad nuntium, sed ad libitum, etiam sine causa, suis Officijs spoliari. t. 10. q. 41. n. 1. f. 206.
- 2 Officiales Episcopi, an possint esse Conser- vatores Regularium t. 7. q. 26. n. 3. f. 415.
- 3 Off-

I N D E X

- 3 *Officiales, & Superiores omnium Ordinū, eligendi sunt secundum propria statuta, approbata tamen à Sancta Sedē. t. 1. q. 8. n. 2. in fin. f. 8.*

Officium

- 1 *Officiam defunctorum fit in Ordine ad sepulturam eorundem. t. 6. q. 16. n. 3. f. 47.*
- 1 *Officiam Corporis Christi, omni V. feria fit à Dominicis. t. 1. q. 82. n. 12. f. 303.*
- 2 *Officiam Iudicis semel extinguitur, amplius non renouiscit. t. 1. q. 30. n. 3. in fin. f. 338.*
- 4 *Officium Iudicis, & Paris non licet exercere. t. 1. q. 37. n. 1. f. 186.*
- 2 *Officium personale, expirat per professionem eius, cui inhaeret. t. 1. q. 38. n. 2. f. 229.*
- 3 *Officium datur propter beneficium, seu ad eas exercitium. t. 5. q. 17. n. 2. f. 97.*
- 2 *Officium Sacristae, Vicarii, Supprioris, Lectoris, Pradicatoris, Confessoris, & similibus, non tenet nomine Dignitatum. t. 15. q. 26. n. 2. f. 395.*
- 3 *Officium Vicariatus alienius Locī, vel Monasterij Regularis simoniacè obuentum, an habet parus Simoniacorū. t. 1. q. 28. f. 33.*
- 2 *Officia Diuina, Ordinibus nō deputata, quantum sint. t. 4. q. 29. n. 4. f. 65.*
- 3 *Officia Manualia, quantum sint. t. 5. q. 24. n. 13. f. 202.*
- 3 *Officia minorum ordinum, possunt committi Clericis coniugatis; dummodò non sint Bigami. t. 5. q. 13. n. 1. in fin. f. 111.*
- 4 *Officiaturum, & Dignitatum nomine, quid intelligendum venit. t. 3. q. 6. n. 5. f. 37. & 2. p. t. 4. q. 20. n. 2. f. 61.*

Omissio

- 1 *Omissio peccaminosa opponitur praecepto affirmatiuo. t. 1. q. 6. n. 1. f. 140.*

Omne

- 2 *Omne multiplex est prius distinguendum, & postmodum dissimendum. tr. 1. q. 1. n. 1. fol. 319.*
- 4 *Omne, quod non iure fit, iniuria fit, & est iniuriam. & nullum. t. 8. q. 6. n. 4. f. 116.*
- 3 *Omnia forent communia si Adam non peccasset; exceptis tamen 7 toribus. t. 8. q. 13. n. 1. fol. 117.*
- 3 *Omnia licent sed non omnia expediunt. t. 4. q. 35. n. 6. f. 77.*

Onus

- 2 *Onus probandi obseruentiam legis, incumbit neganti. t. 4. q. 5. n. 1. f. 324.*
- 4 *Onus probandi, quem mutasse statum in fraudem, cui incambit. t. 3. q. 2. n. 20. f. 40.*

Operari, Opus

- 2 *Operari ex voto, acceptus est Deo. t. 1. q. 6. n. 1. f. 5. & 4. p. t. 1. q. 11. n. 1. f. 9.*
- 3 *Operari libere, & ex electione, quid sit. t. 8. q. 9. n. 1. f. 53.*
- 2 *Opus viue aliuu, conuansia cum contemplatiua, est dignius opere vite contemplati-*

ua tantum. t. 5. q. 15. n. 3. f. 86.

- 2 *Opus pium, quando dicitur? t. 15. q. 1. n. 8. fol. 382.*

- 2 *Opera inuisia, non sunt venialia. tr. 16. q. 1. n. 5. f. 396.*

Operatio

- 3 *Operatio animae vegetatiua, pendet à solo arbitrio Diuino. t. 8. q. 10. n. 3. in fin. f. 154.*

Opinio

- 2 *Opinio probati Doctoris, excusat à panis. tr. 14. q. 90. n. 1. f. 363.*
- 2 *Opinio probabilis, quando dicitur? t. 4. q. 45. n. 18. f. 84.*

Opposita, Oppositio

- 3 *Opposita, quomodo sunt vacuanda, & an sola fama tolluntur? t. 7. q. 5. n. 7. f. 141.*
- 3 *Oppositio electioais, fieri potest triplici modo. t. 4. q. 32. n. 3. f. 75.*

Opprimentes

- 2 *Opprimentes, aut Infringentes Monasteria, sunt ipso facto excommunicati. t. 2. q. 8. n. 1. fol. 31.*

Oraculum

- 1 *Oraculum quid sit. t. 5. q. 1. n. 1. f. 71.*
- 2 *Oraculum vine vocis Pij V. quo Mulieres vetantur introire septa Monasterij. t. 4. q. 3. n. 1. f. 53.*
- 1 *Oracula vine vocis, an comprehendantur sub generali communicatione priuilegiarū. t. 7. q. 13. n. 1. f. 81. & t. 15. q. 4. n. 1. f. 173.*
- 1 *Oracula vine vocis pro foro conscientia, fuerunt Regularibus multoties concessa. tr. 11. q. 17. n. 11. & seq. f. 133.*
- 1 *Oracula vine vocis reuocata, aut non authentica, nihil operantur. tr. 11. q. 17. n. 15. fol. 133.*
- 1 *Oracula vine vocis non intelliguntur reuocata, nisi in specie reuocentur. t. 11. q. 17. n. 16. & 17. f. 133.*
- 1 *Oracula vine vocis, an non omnia censentur extingui. t. 11. q. 17. n. 20. fol. 34. & t. 13. q. 17. n. 21. f. 159.*
- 1 *Oracula, quod forum poli, & respectu eorum, qui fuerint praesentes, non indigent scriptura. t. 15. q. 2. n. 1. f. 72.*
- 1 *Oracula differant à lege scripta, Bulla, & Breui. t. 15. q. 2. n. 3. f. 172.*
- 1 *Oracula in foro contentioso nequeunt probari, nisi per scripturam, in forma authenticā habitam, aut per duos testes idoneos. t. 15. q. 2. n. 5. f. 172.*
- 1 *Oracula pro foro conscientia fuerint reuocata ab Urbano VIII. sine villa clausula. t. 15. q. 2. n. 12. f. 173.*
- 1 *Oracula vine vocis non sunt minoris efficacia, & valoris, quam si per Bullam, aut Breue ad perpetuam rei memoriam forent concessa. t. 15. q. 3. n. 1. f. 173.*
- 1 *Oraculum vine vocis fuerunt à Gregorio XV. abrogata. t. 16. q. 1. n. 2. f. 174.*

I N D E X

- 1 *Oracula omnia, idem pro foro poli, quàm pro foro fori, etiam concessa ad instantiam Regum, Imperatorum, & Cardinum fuerint; ab Urbano VIII. abrogata ibid. 5. 3. f. 175.*
  - 1 *Oracula vine vocis fuerint renuclidata abfoluè, & sine vlla claufula pro foro conscientia ab Vrbbano VIII. sed ab eodem postmodum abrogata. 1. 16. q. 1. n. 5. f. 178.*
  - 1 *Oracula vine vocis possunt tolli, & limitari per P. Pronincialem in Capitulo Proninciali, & per P. Generalem in Capitulo Generali. 1. 16. q. 2. f. 178.*
  - 1 *Oracula vine vocis confirmata cum claufula ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine potestatis, an censeantur renuclidata in d. Bullis renuclidatorij: ibid. q. 3.*
  - 1 *Oracula vine vocis, quæ sortita sunt suam effectum ante renuclidationem Gregor. XV. licet habeant trallum successum, adhuc non censentur renuclidata. 1. 16. q. 4. n. 1. f. 179.*
  - 1 *Oracula vine vocis, quibus declarantur Sacri Canonis, Decreta Concilij Tridentini, Constitutiones Apostolicae, & Regulae priuilegia, nò comprehenduntur sub d. Bullis renuclidatorij: 1. 16. q. 5. n. 1. f. 182. & 2. p. 1. 4. q. 3. n. 5. f. 54.*
  - 1 *Oracula vine vocis concessa Prelatis contra subditos, vel pro felici guberno Ordinum, non censentur renuclidata. 1. 16. q. 7. n. 1. fol. 181.*
  - 1 *Oracula vine vocis adnotata in libris Ordinum, habent vim Bullæ, & Constitutionis Papalis. 1. 16. q. 8. n. 2. f. 181.*
  - 1 *Oracula communicantia, & extendentia Religiosorum priuilegia, non intelliguntur renuclidata in prædictis Bullis. 1. 16. q. 8. fol. 182.*
  - 3 *Oracula edita ab Officialibus Papa in officijs suis, adhuc videntur. 1. 5. q. 36. n. 16. in fin. f. 116. & 1. p. 1. 16. q. 1. n. 4. f. 176.*
  - 3 *Oracula vigent, si non sint præiudicialia. 1. 11. q. 9. n. 3. & 6. f. 193.*
  - 1 *Oraculorum nomine, quid veniat? 1. 15. q. 2. n. 1. f. 171.*
  - 1 *Oraculis vti possumus pro foro conscientia, prout continetur in libris Ordinum. 1. 16. q. 8. n. 1. f. 182.*
  - 1 *Oraculis Reuerendissimorum PP. Generalium, an sit credendum? 1. 16. q. 11. n. 4. fol. 183.*
  - 1 *Oraculis Professorum Ordinum, an sit credendum? 1. 16. q. 12. n. 1. f. 183.*
  - 1 *Oraculis Eminentijs Cardinalium, an sit credendum in præiudicium tertij? 1. 16. q. 13. n. 1. f. 184.*
- Oratio**
- 3 *Qui in Societate orat, solus non petit, nec solus Deum obsecrat. 1. 2. q. 5. n. 3. f. 10.*
- Oratorium**
- 2 *Oratoria priuata, non gaudent priuilegio*
- immunitatis Ecclesiæ. 1. 2. q. 9. 60. n. 5. f. 35. 5.*
- Ordinaria potestas**
- 3 *Ordinaria potestas, quid sit? 1. 8. n. 2. fol. 160.*
  - 4 *Ordinaria potestas dimanant ab Officio, cui annexum est, alios iudicare similiter, & criminaliter in vtroque foro. 1. 5. q. 4. n. 2. f. 70.*
- Ordinarius**
- 2 *Ordinarius Loci, tenetur obedire Delegato Apostolico. 1. 9. q. 14. n. 13. f. 177.*
  - 2 *Ordinarius Loci, si dicat suum esse Iurisdictionem, & subditi neget, ad quem spectat indicare? 1. 13. q. 15. f. 260.*
  - 2 *Ordinarius bene cognoscit, an sua sit Iurisdictione. ibid.*
  - 2 *Ordinarius bene cognoscit de causa Ecclesiæ, licet non de propria ibid.*
  - 2 *Ordinarius nomen, ad quos extenditur? 1. 1. q. 40. n. 1. f. 26.*
  - 2 *Ordinarius Locorum, Ecclesiæ quascunque, quomodolibet exemptas, singulis annis visitare tenentur. 1. 13. q. 66. n. 3. f. 289.*
- Ordinatio**
- 1 *Ordinationes, auctoritate Apostolica roborate, reducuntur ad terminos Constitutionis. 1. 13. q. 10. n. 16. f. 164.*
  - 3 *Ordinationes, & aduocationes facta in Capitulo Generali Ordin. Præd. perpetuò durabunt, quousque fuerint renuclidata. 1. 10. q. 8. n. 11. f. 176.*
- Ordo**
- 1 *Ordo, & modus appellationis describitur. 1. 10. q. 5. n. 11. f. 201.*
  - 2 *Ordo Iuris, an sit seruandus in notarijs? 1. 13. q. 51. n. 2. f. 279.*
- Ordo Sacer**
- 1 *Ordo, vt Ordo, non dependet à Professione, nec fundatur in illa. 1. 5. q. 55. n. 3. f. 92.*
  - 3 *Ordo Subdiaconatus, antiquitus regnauit Ordo Sacer. 1. 5. q. 35. n. 1. f. 112.*
  - 3 *Ordo Sacer habet annexum votum Castitatis. 1. 5. q. 35. n. 4. f. 113.*
  - 4 *Ordo Sacer reddit ordinatos inhabiles ad contrubendum. 1. 10. q. 16. n. 2. f. 150.*
  - 2 *Ordines omnino suscipiendi sunt ab Episcopis Locorum Ordinarijs. 1. 11. q. 16. n. 1. q. fol. 127.*
  - 1 *Ordines minores non conferuntur, nisi scientibus, saltem linguam latinam, & seruat interdictum. 1. 11. q. 16. n. 13. f. 127.*
  - 1 *Ordines duos sacri, eodem die nequeunt Regularibus conferri. 1. 11. q. 16. n. 16. f. 128.*
  - 4 *Ordines Sacri, idem à Clericis, quàm à Regularibus suscipiendi sunt, cum sufficiens titulus. 1. 6. q. 26. n. 2. & 3. f. 89.*
  - 1 *Ordines suscipere non licet, absque expresso consensu, & literis dimissorijs proprijs Prælati. 1. 11. q. 16. n. 8. f. 127.*
  - 4 *Malè promoti ad Ordines, sunt grauiter puniendi. 1. 4. q. 15. n. 1. & seq. f. 213. & q. 16. n. 1.*
- Or-**

I N D E X

Ordinandas. Ordinatus.

- 3 Ordinandus interrogatus ab Episcopo, ante sui promotionem ad Ordinem, tenetur parere sum vitium occultum, quod reddidit ipsum in pacem Ordinis. tr. 6. q. 10. nu. 2. fol. 127.
  - 3 Ordinatus ab Episcopo, duo tantum suscipit, scilicet Ordinem, & Iurisdictionem. t. 5. q. 15. n. 4. f. 93.
  - 2 Ordinatus in excommunicatione, sunt ipso facto Irregulares, & suspensi. tr. 6. q. 21. n. 2. fol. 119.
  - 3 Ordinatus, & ad Dignitatem Ecclesiasticam assumpti, in quadam Superioritate constituntur. t. 5. q. 24. n. 3. f. 101.
  - 3 Ordinatus ante etatem legitimam, suspenduntur à susceptione. t. 1. q. 14. n. 1. f. 194.
  - 3 Ordinatus, ante tempus, & vel sine litteris dimissorijs, vel extra tempora, siue Regulares, siue Seculares sint, petunt dispensationem à Papa, vel per Datariam, vel Summum Penitentiarium. t. 1. q. 15. n. 3. in fin. f. 196.
  - 4 Ordinatus sine dimissorijs, ipso iure sunt suspensi ab executione Ordinum susceptorum. t. 8. q. 10. n. 7. f. 121.
- Ordo
- 1 Ordo Cisterciensium, & Cruciferorum gaudet in specie privilegij Societatis Iesu. tr. 7. q. 8. n. 9. f. 79.
  - 1 Quilibet Ordo Mendicantiū habet privilegium communicationis. tr. 7. q. 3. nu. 1. f. 74.
  - 2 Ordo Mendicantiū de iure Canonico, primò, & principaliter quatuor Religiones amplectitur. t. 5. q. 43. n. 5. f. 92.
  - 2 Ordo Mendicantiū, quos, & quales Religiosos amplectitur. t. 1. q. 10. n. 2. f. 7.
  - 2 Ordo Minorum præst alijs ratione nulla paupertatis, & vite duritiei. tr. 5. q. 38. nu. 7. fol. 90.
  - 2 Ordo Minorum de iure, secundum sua principia, est omnibus arrior, & strictior. tr. 5. q. 39. n. 1. f. 91.
  - 2 Ordo Minorum suis institutus à Patriarcha S. Francisco de Paula, & est mendicans, ex Regula. t. 5. q. 43. n. 7. f. 93.
  - 4 Ordo Sancti Dominici fuit institutus, ad proterendas, & extinguendas Hæreses, & dignitatem Ecclesiasticam propugnandam. tr. 16. q. 1. n. 8. & seq. f. 18.
  - 1 Ordo Prædicatorum, & omnis alius à Sancta Sede confirmatus, habet privilegium communicationis. t. 7. q. 3. n. 1. f. 74.
  - 1 Ordo Prædicatorum ex speciali Diplomate Leonis X. communicat in privilegijs ceterorum Mendicantiū. t. 7. q. 4. n. 2. f. 75.
  - 2 Ordo Prædicatorum fuit ab Honorio Papa III. confirmatus cum Castris, Possessionibus, & Redditibus. t. 11. q. 47. n. 1. f. 233.
  - 2 Ordo Prædicatorum sub anno Domini 1320. renuntiavit Possessionibus, Reddi-

- bus, & Castris, non solum presentibus, sed futuris. t. 11. q. 47. n. 3. f. 233.
- 2 Ordo Prædicatorum, cuius sine intermissione precatur, ac veneratur Augustissimum Sacramentum Altaris. tr. 13. q. 62. nu. 10. fol. 303.
  - 3 Ordo Prædicatorum vitæ alius incumbit, & est Coadiutor Episcopis, et Parochis, in salutem animarum. tr. 10. q. 14. nu. 7. fol. 181.
  - 2 Ordo Prædicatorum est excellentissimus, tum ex Regula, tum ex hoc. tr. 5. q. 35. nu. 17. fol. 87.
  - 3 Ordo Prædicatorum fuit ab initio institutus in salutem animarum. t. 5. q. 35. ibid.
  - 2 Ordo Prædicatorum ex quadam speciali prerogativa, dicitur Coadiutor D. Petri, & Magni Animarum Oeconomus. ibid.
  - 2 Ordo Prædicatorum excedit Ordinem Minorum. ibid. n. 19.
  - 2 Ordo Prædicatorum incipit sub S. Dominico in Partibus Tholosanis, anno Domini 1207. ibid.
  - 2 Ordo Prædicatorum parvo vivit cibo, & ferè per totum annum se unus non vescitur carnibus nisi in infirmitatibus, & non alibi, quam in infirmitatibus, non vitur lineis ad carnes, ubique iches silentium non discitur, & plus nimio vacat studio, quod ceteris species martini ibid.
  - 2 Ordo Prædicatorum est arrior vitæ Monachorum. ibid. n. 20. in fin.
  - 2 Ordo Prædicatorum, & Ordo Minorum, non sunt pares in omnibus, & in diversis articulis, excedentes sunt, & exceduntur. ibid. n. 23.
  - 2 Ordinis Prædicatorum Fratres olim poterant recipere Fratres quorumcumque Ordinum ad se confugientes, propter sui præstantiam. ibid. n. 24.
  - 1 Ordinis Prædicatorum Fratres, non possunt fieri Magistri, nec esse Doctores in Sacra Theologia, nisi de licentia, & approbatione Capituli Generalis eiusdem Ordinis, sed eis facientes excommunicantur. t. 7. q. 1. n. 1. fol. 82.
  - 2 Ordinis Prædicatorum Fratres non possunt in alios transire. t. 5. q. 35. n. 25. f. 81.
  - 1 Ordines Prædicatorum, & Minorum laudibusefferunt à D. Papa. t. 13. q. 19. n. 35. f. 61. & 162.
  - 4 Ordo de Penitentia habet modum, & regulam vivendi, præscriptam à Sancto Dominico, & confirmatam à Domino Papa. t. 16. q. 3. n. 1. f. 219.
  - 4 Ordo de Penitentia Sancti Dominici, habuit personas magne perfectionis, & Sanctitatis. t. 16. q. 4. n. 1. & seq. f. 219.
  - 4 Ordo Tertiariarum fuit multiplicatus à Summo Pontifice approbatus. t. 17. q. 1. n. 1. & seq.
  - 4 Ordo Tertiariarum de Penitentia Sancti Do-

I N D E X

- Dominici, à quo, ad quid, & quando fuit inſtitutus.* 16. q. 2. n. 1. f. 118.
- 2 *Ordo Serruorum S. Mariæ, eſt de Ordine Mſ. dicuntur.* 1. 5. q. 43. n. 8. f. 93. *Item Ordo Fratrum S. Hieronymi leſuatorum.* ibid. n. 9. *Item Patrum Societatis leſu.* ibid. n. 10. *Item Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum.* ibid. n. 11.
- 3 *Ordo Monachullis uſque ad finem Mundi erit in Eccleſia.* 1. 10. q. 1. n. 2. in ſu f. 169.
- 4 *Ordo Monachorum eſt uſtor, & ſtrictior Ordine Canonico.* 1. 5. q. 41. n. 2. f. 92.
- 1 *Ordines Mendicantium ſunt per ſe primò, & a què principaliter privilegij, & nenter dependet ab alio.* 1. 7. q. 19. n. 1. f. 86.
- 2 *Ordines Militares ſunt verè, & propriè Ordines.* 1. 5. q. 19. n. 5. f. 78.
- 4 *Ordines Milites veniunt appellatiōne Monachorum, & Religioſorum Mendicantium, & fruuntur Gratijs, & Privilegijs eorundem.* 1. 6. q. 8. n. 7. f. 80.
- 3 *Ordines Monachorum, & Mendicantium omnium, ſunt exempti à Iuriſdictione Episcoporum, quomodo, & per qua privilegiat.* 1. 13. q. 6. 7. 8. f. 55. & ſeq.
- 1 *Ordinum Protectores ſunt verè, & propriè Officiales Papa.* 1. 13. q. 17. n. 22. f. 159.
- Originale
- 1 *Originules literæ. an in omni caſu requirantur.* 1. 2. q. 1. 4. n. 1. & 14. f. 45.
- Oriundus
- 3 *Oriundus, & Indigena dignus, præſtetur extraneo digniori.* 1. 4. q. 37. n. 10. f. 72.
- Oſſa
- 2 *Oſſa mortuorum, non poſſunt effodi, & alibi tumulari, ſine licentia Episcopij.* *Vid. ver. Cadaver.*
- Ovis
- 2 *Ovis ſubioſus, à talis repellenda eſt.* 1. 8. q. 3. n. 2. f. 136. & q. 9. n. 17. f. 43.
- 2 *Ovis moribida, licet ſit expulſa à Grege, adhuc eſt Puſtoris.* 1. 8. q. 2. n. 2. f. 150.
- 2 *Ovis quinquæ, vel decem ſuſiunt Gregem.* 1. 13. q. 50. n. 2. f. 278.
- P
- Pactum
- 1 *Pactum de non ſuccedendo, vel de perdenda hereditate, an valet in præindictum Monasterij.* 1. 11. q. 8. n. 1. f. 314.
- 2 *Pactum initum cum particulari Religioſo ſine licentia ſui Superioris, non ſaltem in conſcientia obligat.* 1. 12. q. 7. n. 1. f. 240.
- 2 *Pactum, de iure natura obligat inter Serrum, & Dominum.* 1. 12. q. 11. n. 1. f. 142. & 4. p. 1. 10. q. 1. n. 5. f. 144.
- 3 *Pactum non inducitur per verba generalia.* 1. 1. q. 12. n. 11. f. 16.
- 2 *Pacta inita in fundatiōe nona Domus inter Regulares, & Prælatos, Rectores, aliſque perſonas Eccleſiaſticas, ſi ſine contrà co-*

- rundem privilegia, an teneant, & ſine obſervanda à Poſteriori.* 1. 1. q. 47. f. 28.
- 1 *Puſta licita, & honeſta ſunt omnino de iure ſervanda.* 1. 1. q. 47. n. 4. f. 28. 1. 14. q. 80. n. 2. f. 364. & 4. p. 1. 13. q. 11. n. 2. f. 197. & q. 12. n. 6.
- 2 *Palli quacunquè in inueſtitura adſecta, ſunt attendenda, etiam ſi repugnent naturæ ſeudorum.* 1. 14. q. 3. 2. n. 1. f. 340.
- Palatium
- 2 *Palatium Episcopij, non gaudet Privilegio immunitatis Eccleſiæ.* 1. 14. q. 60. n. 3. fol. 354.
- Palatum
- 4 *Palato non ſano, panis eſt panis, qui ſano eſt juanis.* 1. 1. q. 9. n. 1. 4. f. 8.
- Papa
- 1 *Papa eſt ſupremus Princeps, & maximus Prælatos omnium Religioſorum; immò Generaliſſimus omnium Generalium cuiusvis Religioſis.* 1. 1. q. 6. n. 5. f. 8. & 1. 2. q. 4. n. 8. fol. 39. & 2. p. 1. 1. q. 20. n. 10. f. 14. & q. 31. n. 3. f. 21. & 1. 3. q. 12. n. 3. f. 44. 1. 10. q. 35. n. 2. fol. 200. & q. 44. n. 2. f. 208. & 1. 11. q. 1. n. 1. f. 210.
- 1 *Papa non ſubjicitur Simonia quod d. panas debitas de iure poſtituo.* 1. 1. q. 7. n. 2. f. 8.
- 1 *Papa ſi concedat beoſecium alicui inhabili, cenſetur tacite inhabilitati diſpenſare.* 1. 1. q. 8. n. 8. f. 9.
- 1 *Papa omnes iudicat, & à nemine indicatur.* 1. 1. q. 16. n. 2. f. 13. & 1. 11. q. 11. n. 7. f. 123.
- 1 *Papa poteſt una ſua lege, Roma unum promulgata, omnes ſuos ſubditos vincire.* 1. 1. q. 16. n. 6. f. 13.
- 1 *Papa præter, & contrà voluntatem Eminentiſſimi Cardinalium, poteſt, & valet condere legem.* 1. 1. q. 17. n. 1. f. 14.
- 1 *Papa interdum vœtat, oracula vna vocis fieri in ſcriptis, & quareſt.* 1. 2. q. 3. n. 5. f. 37.
- 1 *Papa, ſi ſolo verbo quem pronunciat Episcopum, non ſic inſtitutus ſit verè Prælatos.* 1. 2. q. 3. n. 9. f. 18.
- 1 *Papa, ubiquè locorum in ſpiritualibus, ac etiam in temporalibus in Terris Eccleſiæ, poteſt validè privilegium concedere.* 1. 3. q. 2. n. 3. f. 52.
- 1 *Papa ſi Clericum hereticum, non erit excommunicatus.* 1. 5. q. 4. n. 4. f. 53. & 3. p. 1. 10. q. 11. n. 11. f. 180.
- 1 *Papa, ex rationabili cauſa poteſt diſpenſare in his, qua ſunt de divino, & naturali iure.* 1. 5. q. 4. n. 10. f. 54. & an valet auferre ius divinum? 1. p. 1. 13. q. 69. n. 9. f. 39.
- 1 *Papa per communicationem privilegioſum intendit, Religionem ſtatuta conſervare.* 1. 7. q. 11. n. 3. f. 81.
- 1 *Papa concedens omnia per Romanos Pontifices conceſſa, videtur pariter ea concedere, qua ſunt conſuetudine acquiſita.* 1. 7. q. 16. n. 4. fol. 85.

I N D E X

- 1 Papa solus, potest ius Divinum, & Canonicum interpretari. l. 2. q. 2. n. 6. f. 90.
- 1 Papa in ordine ad finem spiritualem, potest Laicorum leges, & Statuta declarare. tr. 8. q. 3. n. 1. f. 91.
- 1 Papa in ordine ad finem spiritualem habet amplissimam potestatem supra omnes Principes, Reges, & Imperatores. tr. 8. q. 3. nu. 1. fol. 91.
- 1 Papa potest ad sui libitum uni gratiam auferre, & alteri dare. tr. 9. claus. 3. nu. 15. fol. 100.
- 1 Papa de plenitudine potestatis potest Ecclesiasticos Praelatos privare, eosque deponere, etiam non citatos. l. 9. claus. 4. n. 12. f. 102. & tr. 1. q. 11. n. 6. f. 122.
- 1 Papa est Episcopus universalis Ecclesiae, & pro sua propria Diocesi habet totum Orbem. l. 9. claus. 4. n. 14. & 15. f. 102. & 2. p. 4. l. 4. q. 31. n. 3. f. 14. & l. 3. q. 12. n. 2. f. 44.
- 1 Papa non debet praesumi, quod sit sibi contrarius. l. 13. q. 13. n. 3. f. 155.
- 1 Papa dicens, se nasci merita remunerare, quomodo intelligitur. l. 13. q. 19. n. 9. f. 162.
- 1 Papa, an possit statuere, quod etiam in praedictis tertij uni Cardinalium credatur? l. 16. q. 1. n. 1. & seq. f. 185.
- 1 Papa, an possit cogere Religiosos in arduorem vitam non promissam in eorum statu. l. 1. q. 1. n. 1. & seq. f. 17. q. 2. nu. 2. fol. 275.
- 1 Papa non solet transendi facultatem concedere, nisi cum illa clausula de sui Superioris licentia. l. 5. q. 20. n. 5. f. 79.
- 1 Papa solus licentias in laxiorem Religionem. l. 5. q. 25. n. 14. f. 81. & q. 27. n. 19. f. 82.
- 1 Papa potest uti latissima potestate super omnibus, quae sunt de iure positivo. tr. 5. q. 26. n. 9. f. 82. & q. 27. n. 3. f. 80. & l. 8. q. 29. nu. 8. fol. 149.
- 1 Papa, ad quem finem dicitur illa Clausula, omni appellatione postposita? l. 10. q. 10. n. 3. fol. 180.
- 1 Papa potest tollere, vel immutare formam appellationis, non autem substantiam illius. l. 10. q. 14. n. 3. in fin. f. 190.
- 1 Papa, scilicet ex Acquisitio, Clementia, & Urbanitate, tenetur stare contractui sui Praedecessoris. l. 12. q. 5. n. 1. f. 240. & l. 1. q. 7. q. 8. n. 2. fol. 79.
- 1 Papa potest in totum, & universaliiter, Regulares eximere a potestate, & iurisdictione Ordinarium. l. 13. q. 4. n. 2. f. 253.
- 1 Papa si dicat, recipio vos sub protectione Sedis Apostolicae, an censetur eximere a potestate Ordinarij? l. 13. q. 5. per tot. f. 254.
- 1 Papa est immediatus Superior Religiosorum. l. 13. q. 10. n. 1. f. 258.
- 1 Papa solus habet indicare de Privilegijs Apostolicis. l. 13. q. 14. n. 2. f. 259.
- 2 Papa potest dici Rex, & Sacerdos. tr. 13. q. 85. n. 29. f. 307.
- 2 Papa, praesca exemptione iuris civilis, ac etiam divini, an potuisset eximere Ecclesiasticos a potestate Laicali. l. 13. q. 36. per totam. fol. 307.
- 2 Papa est legitimus Vicarius Domini nostri Iesu Christi, & in Terris eius vices gerit. tr. 14. q. 2. n. 2. f. 320.
- 2 Papa, de plenitudine sua potestatis potest Clericis auferre bona Ecclesiae, etiam sine causa. l. 14. q. 18. n. 1. f. 331.
- 2 Papa est Dispensator Ministeriorum Dei. l. 14. q. 23. n. 1. in fin. f. 333.
- 2 Papa potest sanare omnes nullitates contrahentium. l. 14. q. 26. n. 2. f. 334.
- 2 Papa, an possit sine iusta causa, res Ecclesiae alienare? l. 14. q. 27. f. 335.
- 2 Papa obligatur vinculo sui Iuramenti. tr. 14. q. 27. n. 6. f. 335.
- 2 Papa non potest tollere liberam testandi facultatem, nec testamenti leges, & conditiones mutare. l. 14. q. 81. n. 1. f. 365.
- 2 Papa eligitur de Collegio Cardinalium tantum. l. 14. q. 10. n. 4. f. 10.
- 3 Papa praeiens aliquid ei, quem scit inhabilem, censetur habilitare. tr. 5. q. 30. nu. 5. fol. 107.
- 2 Papa potest dispensare super omni Bigamia. l. 5. q. 34. n. 1. f. 112.
- 3 Papa potest renunciare Papatu. l. 7. q. 17. n. 1. fol. 147.
- 3 Papa solus potest concedere separatim territorium. l. 10. q. 4. n. 4. f. 172.
- 3 Papa, an possit imperare Regularibus ad iter habendum inter Infideles, & Iudeos, pro eorum conversione ad fidem? l. 10. q. 16. nu. 3. fol. 182.
- 3 Papa tenetur communi Ecclesiae providere. l. 10. q. 20. n. 1. f. 184.
- 4 Papa solus dispensat cum Illegitimo ad Episcopatum. l. 3. q. 0. n. 7. f. 37.
- 4 Papa allicit ad deum profectum. l. 8. q. 11. n. 7. f. 123.
- 4 Papa, per sua privilegia, nunquam intendit derogare iuri quasito alterius. l. 9. q. 17. n. 3. fol. 138.
- 4 Papa est legibus solutus, sed non distamine rationis naturalis. l. 13. q. 8. n. 14. f. 195.
- 4 Papa solus potest commutare pias voluntates defunctorum, ex iusta, & rationabili causa. l. 13. q. 25. n. 4. f. 204.
- 4 Papa solus potest, novam Religionem instituere. l. 16. q. 10. n. 2. f. 223.
- 1 Papa voluntas, & scientia in collatione beneficij requiruntur pro forma. l. 8. q. 4. nu. 14. fol. 92.
- 3 Papa solus est, Episcopus confirmare. tr. 10. q. 19. n. 5. f. 181.
- 1 Papa non possumus dicere, cur ita facit? tr. 1. q. 16.

I N D E X

q. 16. n. 2. f. 13. & 1. 7. q. 8. n. 2. f. 79. & 2. p. 2.
6. q. 23. n. 1. p. 132. & 3. par. 10. q. 2. n. 3.
fol. 171.

Par Paria

- 1 Par à pari non potest asstringi. l. 1. q. 7. n. 1. f. 7. & 1. 7. q. 8. n. 2. f. 79.
- 2 Pares quādam sunt: ibid.
- 3 Inter pares eadem intrat iuris dispositio. 1. 7. q. 19. n. 9. f. 87.
- 4 Paria sunt, aliquid esse factum, vel proximè fieri destinatum. 1. 13. q. 16. n. 1. f. 199.

Paratum

- 4 Pro dato habetur, quod paratum est, ut datur. 1. 6. q. 19. n. 2. f. 86.

Parentes

- 4 Parentes, & Tutores non possunt suos pueros, in Religione existentes percutere, siue metu excommunicationis. 1. q. 8. n. 9. in fin. fol. 7.
- 4 Percuties Novitiorum, an possint donare Monasterio, in quo eorum filij Novitiatum faciunt. 7. q. 16. n. 1. f. 100.

Paries

- 2 Parietes Domorum secularium prohibentur habere aspectum ad Monasterium Monialium. 1. 2. q. 1. 2. n. 4. f. 33.
- 2 Parietes principales dividunt Domos. 1. q. 12. n. 6. f. 58.

Parochus

- 2 Parochus non potest ingredi limites alterius Parochie, sine licentia alterius. 1. 13. q. 81. n. 2. f. 300.
- 3 Parochus, an possit dici Praelatus? 1. q. 3. n. 4. f. 162.
- 4 Parochus, coram quo fieri debet matrimonium, quis sit. 6. q. 25. n. 6. f. 87.
- 3 Parochi non possunt alienare res Ecclesie sibi commissas, nec ad libitum de illis disponente. 1. 8. q. 2. n. 6. f. 150.

Pars

- 2 Pars est citundum, etiam in notorijs. 1. 13. q. 5. n. 7. f. 280.
- 3 Pars minor, censetur sanior, zelo, & pietate, & ratione mota. 1. 2. q. 9. n. 1. f. 42.
- 3 Pars inaudita, nihil recte potest in iudicio dissentiri. 1. 7. q. 1. n. 12. f. 46.
- 2 Partes septuaginta naturum illorum, quorum sunt patres. 1. 4. q. 36. n. 3. f. 32.
- 1 Particulae hae, ipso iure, vel ipso facto, & consimiles aequivalentes, aliquid operantur, circa partem uniti iudicij sententiam. 1. 1. q. 33. n. 9. f. 31.

Particulare

- 2 Particulare in univernale includitur. 1. 7. q. 5. n. 1. f. 73.

Partus

- 4 Partus conceptus, in quibusdam gaudet privilegio natorum. 1. q. 18. n. 3. f. 16.

Parus

- 2 Parus acceptio rei aliena, non est mortalis, quando sit univoce restituendi illam. 1. 15. q. 12. n. 2. f. 192.
- 2 Parus quantitates in materia furti, permanent, & in unam coalescunt, ita ut malitia precedentium venialium possit aggruvari, & compleri ex malitij subsequenterum. 1. 15. q. 20. n. 6. f. 389.

Paruitas

- 1 Puritas materia excusat à lego. 1. 1. q. 25. n. 8. fol. 23.
- 2 Parnitas materia excusat à peccato mortali. 1. 5. q. 3. n. 2. f. 108. & 1. 13. q. 18. f. 385.

Pater

- 1 Pater iniiciens manus violentas in filium Novitij, incidit in penam Canonis. 1. 1. q. 18. q. 20. n. 6. f. 70.
- 2 Paterfamilias, si fiat Monachus in Religione capaci bonorum, an transferat in Monasterium usufructum, quem habebat in bonis uideatij sui filij? 1. 1. q. 3. 1. per totam. f. 216.
- 2 Pater potest meliorem Professum filium in tertium parte bonorum. 1. 1. q. 32. n. 6. fol. 227.
- 2 Pater tenetur de delicto sui filij, quatenus est in eius peculio. 1. 12. q. 12. n. 4. f. 212.
- 2 Pater tenetur ad expensas, ad quas solendum filiusfamilias in studio, vel in alio negotio, de licentia patris existens se obligavit. 1. 12. q. 24. n. 3. f. 247.
- 2 Pater, & filius possunt ingredi Religionem, altero relucante. 1. 12. q. 26. n. 1. f. 248.
- 3 Pater patitur, pecuniam pro redemptione filij, latronibus dare, absque peccato. 1. 1. q. 23. n. 18. f. 28.
- 4 Pater tenetur thesaurizare filijs, & non è contrà. 1. 3. q. 20. n. 10. f. 41.
- 4 Pater non potest in Religionem transire, si eius filij gravi, nunc extrema paupertate premantur. 1. 3. q. 20. n. 19. f. 50.
- 4 Pater potest cum filijs excommunicatis non tolerariis communionem habere. 1. 5. q. 17. n. 1. fol. 73.
- 4 Pater non potest filijs praeiudicium inferre, saltem quod legitimum. 1. 13. q. 8. n. 3. f. 294.
- 3 Patres Capuccini eligunt eorum Generales, & Proutucules per modum Compromissi mixti. 1. 1. q. 16. n. 1. f. 15.
- 2 Patres Coniudices, ad finem expellendi, eligendi sunt per Capitulum Generale, vel per Patrem Generalem Ordinis. 1. 8. q. 17. n. 1. fol. 147.
- 3 Patres Consiliarii in Ord. Prad. habent votum decisivum. 1. 10. q. 10. n. 5. f. 178.
- 3 Patres Societatis Jesu tenentur ire ad Indos, pro eorum conversione, & possunt ad id compelli. 1. 10. q. 16. n. 2. f. 182.
- 4 Patres Deputati ad videndum, & examinandum Recipientorum informationes, in casu

I N D E X

culpa an peccent, & infirmul cum Pralato, dent in penam. l. q. 10. n. 1. & seq. f. 66.
4 Patres Societatis Iesu, eise emiserint tria vota simplicitatis: nihilominus possunt retinere ius, & dominium bonorum suorum ad effectum ea distribuendi in pios vsus. l. 7. q. 19. n. 3. f. 102.

Pater

3 Patere legem, quam ipse tuloris. l. 10. q. 11. n. 9. f. 179.

Patria potestas

3 Patria potestas per ingressum Religionis extinguitur. l. 1. q. 31. n. 2. f. 126.

Patronus

3 Patronus in Ecclesia patronata multa potest. l. 1. q. 38. n. 3. f. 25.

3 Patronus Laicus: ubi aliquem Collatori Ordinario presentans instituerendum, non prohibetur alium presentare. l. 1. q. 1. n. 6. f. 3.

3 Patroni duo vnius rei, insoludum esse nequeunt. l. 13. q. 66. n. 4. f. 289.

3 Patroni dicantur illi, qui sunt Fundatores, Constructores, aut Datores Ecclesiarum, & Beneficiorum. l. 1. q. 1. n. 4. f. 3.

Paulina

Paulina, seu Decretalis de non alienando bona Ecclesiarum. l. 1. q. 2. sub n. 5. f. 320.

3 Paulina praedicta de rebus Ecclesiae uo alienandis: an sit ubique uniformiter, & integraliter recepta. l. 1. q. 3. per totam. f. 122.

3 Paulina de non alienandis in casu dubio, an praesentatur recepta. l. 1. q. 3. f. 3. 4.

3 Paulina praedicta facit ius commune. ibid. num. 1.

Paulus

3 S. Paulus stetit in faciem Petri. l. 13. q. 63. n. 5. fol. 290.

3 Paulus Apostolus non semper promulgans ius diuinum. l. 5. q. 3. n. 2. f. 112.

3 Pauci reperitur, qui sint tales, sicut Paulus, & iura describitur ad alios praesendum. l. 9. q. 8. n. 8. f. 165.

3 Paulus V. & Gregorius XV. instituerunt Congregatione ad docendum pauperes scholares, eaque in Religionem exerceant, & inter Adm. dicantes declarauerunt. l. 7. q. 6. n. 1. f. 78.

3 Paulus de Callio, olim Provincialis Calabriae, laudatur. l. 3. q. 9. n. 7. f. 38.

Pauper. Paupertas

3 Pauper in extrema necessitate habet ius aliquod super bona Religiosi. l. 15. q. 9. n. 6. fol. 380.

3 Pauperes ad Diuitibus sunt pascendi, non solum ex misericordia, sed etiam ex debito iustitiae. l. 13. q. 3. n. 1. f. 269.

3 Paupertas est instrumentum, & exercitium: perueniendi ad perfectionem. l. 11. q. 1. n. 1. fol. 210.

3 Paupertas Religiosa est fundamentum Religiosae disciplinae. l. 15. q. 2. n. 1. f. 376.

Peccator. Peccatum

3 Non licet, quemquam inducere ad peccandum, vel cooperari aliorum peccatis. l. 1. q. 23. n. 18. f. 28.

3 Peccans libere, & dolore sub spe facultatis sibi traditae, tali facultate non inuatur. l. 1. q. 14. n. 17. f. 146.

3 Qui nudus tertius fuit homo peccator, potest esse hodie Sanctificatus. l. 4. q. 29. n. 15. f. 74.

3 Peccatores post penitentiam sunt recipiendi. l. 6. q. 19. n. 2. f. 117.

3 Peccatum consuetudinis, pro quo supponit l. 1. q. 21. n. 2. f. 18.

3 Peccatum per legem cognoscimus. l. 1. q. 17. n. 2. f. 132.

3 Peccatum est legis transgressio. l. 13. q. 87. n. 2. fol. 308.

3 Peccatum proprietatis in Religioso habet triplicem malitiam. l. 15. q. 2. n. 1. f. 376.

3 Peccatum facti non dimittitur, nisi restitutum ablatum. l. 15. q. 28. n. 2. f. 395. & 3. p. 4. l. 4. 25. n. 2. f. 31.

3 Peccatum mortale impedit consequentem Indulgentiarum. l. 6. q. 37. n. 1. & seq. f. 93.

3 Post peccatum, facta est prima rerum divisione gentium. l. 8. q. 13. n. 3. f. 157.

3 Qui dicit, se peccatum non habere, mendax est. l. 3. q. 8. n. 1. & seq. f. 37.

3 Quoties aliquis cum peccato, & sine peccato exerceat potest, praesumendum est, exerceri sine peccato. l. 5. q. 30. n. 1. in fin. f. 107.

3 Peccata publica exigunt publicam vindictam. l. 6. q. 19. n. 4. f. 117.

3 Peccata tua elemosynis redime. l. 1. q. 21. n. 13. f. 22.

3 Peccata occulta vindictam non habent. l. 3. q. 8. n. 4. f. 38.

3 Ex duobus peccatis, minus est praesumendum. l. 5. q. 30. n. 1. in fin. f. 107.

Peculium

3 Peculium filiorum familias, est quadruplex. l. 1. q. 30. n. 1. & seq. f. 225.

Pecunia

3 Pecunia legata Civitati ad spectaculum, potest converti in aliam rem. l. 1. q. 42. n. 1. fol. 27.

3 Pecunia, ad hoc, ut restituatur ab Ecclesia, debet probari, quod fuerit conversa in utilitatem eiusdem Ecclesiae. l. 1. q. 22. n. 5. fol. 246.

3 Pecunia si mutuo accipitur ab ipso Pralato, & Capitulo simul, an sit restituenda, absque eo, quod probetur, versam fuisse in utilitatem Ecclesiae. l. 2. q. 23. per totam. fol. 246.

3 Pecunia Monasterii, an connumeretur inter mobilia, vel mobilia pretiosa. l. 1. q. 4. 5. fol. 348.

3 Pecunia transferatur de loco ad locum, & instat

I N D E X

- inlar Orbis in girum vertitur.* l. 14. q. 51. n. 1. f. 45.
- 2 *Pecunia ad quid fuit inuenta.* l. 14. q. 51. n. 1. fol. 3. 48.
- 2 *Pecunia beneficij potest expendi sine solemnitate.* ibid.
- 2 *Pecunia de capitali seu sorte principali reliqua Monasterio cum potestate distrabedi potest consumi, inuestiri, & alienari, absque solemnitate.* l. 14. q. 51. n. 7. f. 348.
- 2 *Pecunia destinata ad emptionem stabilium, censuum, mobilium pretiosorum, & similia, au possit alienari sine assensu Papa.* l. 14. q. 52. f. 349.
- 2 *Pecunia, qua seruata manet pro futura necessitate, vel pro conferendo magis patrimonio Monasterij, censetur de immobilibus, ibid. n. 4.*
- 2 *Pecunia data ad censum, vel cambij tradita, aut in Montibus collocata, nequit distrabi sine licentia Papa. scilicet autem si esset de posita ad simplicem conseruationem. ibid. num. 5.*
- 2 *Pecunia, qua promittitur Monasterio ex Affrancatione, seu ex Extinctione census alienius, debet iterum inuestiri.* ibid. n. 6.
- 2 *Pecunia recepta ex venditione rei immobilis debet conuertri in emptionem alterius rei immobilis.* ibid. n. 7.
- 2 *Pecunia Ecclesia relicta ab aliquo, ut in emptionem rei mobilis conuerteretur, nequit distrabi sine licentia Papa.* ibid. n. 8.
- 2 *Pecunia dotis Monialium, debet erogari in emptionem stabilium, & nequit distrabi in alios usus, sine licentia Papa.* ibid. n. 9.
- 2 *Pecunia Ecclesia, an possit a Pralato mutuo traditi.* l. 14. q. 53. f. 350.
- 2 *Pecunia, qua peruenit ex affrancatione, seu extinctione census, vel ex testaminijs ordinatione, vel ex aliqua alia venditione, potest collocari, & conuertri in emptionem annuorum Redditiu, vel aliorum stabilium.* rr. 14. q. 57. n. 6. f. 352.
- 2 *Pecunia restituta Monasterio ex extinctione census, an possit inuestiri in emptionem alienius Domus, aut Pradij, vel sit necessarium implicanda sub alio censu.* l. rr. 14. q. 73. fol. 360.
- 2 *Pecunia Ecclesia restituta ex censuum redemptione, potest inuestiri in redemptionem aliorum censuum Ecclesie, absque assensu Apostolico.* l. 14. q. 74. n. 2. f. 360.
- 2 *Pecunia quid sit, & vbi dicatur.* l. 1. q. 21. n. 11. f. 22.
- 3 *Pecunia potest dari, & recipi pro re spirituali, vel circa spiritualia licite, & sine Simoniam, quinque modis.* l. 1. q. 21. n. 13. f. 22.
- 3 *Pecunia potestne tradi ad tollendam iniustam vexationem, quam quis patitur circa spiritualia.* l. 1. q. 23. f. 26.
- 3 *Pecunia, de se est indifferens, & potest ex bono sine cobonestari.* l. 1. q. 23. n. 11. f. 28.
- 3 *Pecunia potest Electoribus dari, ne eligant Indignum.* l. 1. q. 23. n. 20. f. 29.
- 3 *Pecunia, an possit dari Confirmatori ad hoc, ut desistat ab iniusta vexatione.* l. rr. 7. q. 16. fol. 147.
- 3 *Pecunia usus non distinguitur ab eius substantia.* l. 14. q. 51. n. 1. f. 348.
- 3 *Pecunia nomine seu pretij, valet totum, & quidquid habent homines in Terra, quorum sunt Domini.* l. 1. q. 21. n. 11. f. 22.
- 3 *Pecuniam, pro pecunia mutua accipere, usura est.* l. 8. q. 5. n. 12. f. 153.
- 3 *Vnicuique licet dare pecuniam pro temporalibus, tam pro iuro quasque, quam quarendos, si illam dat ad vexationem redimendam.* l. 1. q. 23. n. 5. f. 27.
- 1 *Pecunia, & merita aequiparantur.* l. 13. q. 19. n. 4. f. 162.
- 2 *Pecunia, ex redemptione censuum restituta, inter immobilia Ecclesie computantur.* l. 14. q. 74. n. 3. f. 361.
- 2 *Pecunia, Regularibus relicta, ad finem celebrandi perpetuo pro anima alienius, an possint implicari in fabricam Ecclesie, vel Monasterij, sine assensu Apostolico.* l. rr. 14. q. 75. f. 361.
- Percussio. Percussor**
- 2 *Percussio facta in Domo Principis, sex, vel decem videntibus, non potest dici notoria, notorietate facti.* l. 13. q. 50. n. 6. f. 178.
- 2 *Publice percussor Clerici, ante declarationem Iudicis non est euitandus.* l. 13. q. 52. n. 9. f. 181.
- Peregrinus**
- 1 *Peregrini Laici, qui aliud diuerunt tenentur legibus, & consuetudinibus illius Regionis, ad quam declinant.* l. 1. q. 5. n. 10. f. 6.
- Peremptoria**
- 2 *Vna peremptoria non sufficit, sed requiritur trinitas.* l. 8. q. 10. n. 3. f. 144.
- Perfectio**
- 2 *Perfectio Vita Christiana, principaliter, & essentialiter in Charitate consistit.* l. 5. q. 35. n. 10. f. 87.
- 2 *Perfectio Status Religionis non debet desumi a maiori, vel minori virtutudine, & diuitijs, sed a potiori fine, in quem Religio ordinatur.* l. 5. q. 35. n. 15. f. 87.
- 2 *Perfectio non consistit essentialiter in paupertate, sed in Christi sequela.* l. 11. q. 1. n. 4. fol. 210.
- Periculum**
- 4 *Qui amat periculum, peribit in illo.* rr. 3. q. 23. n. 1. in fin. f. 52.
- Periurare**
- 4 *Periurare non licet.* trach. 13. q. 11. n. 2. fol. 197.

Pec-

I N D E X

Permutatio

- 2 Permutatio inter duas Ecclesias, de bonis earumdem, an fieri possit, sine assensu Apostolicis. l. 4. q. 85. f. 366.

Persecutus

- 3 Perpetuas, & temporales in Ordine, vel Officio, simoniace adepti, non variat panas Simoniacorum. l. 1. q. 27. n. 2. f. 33.

Persona

- 2 Persona Religiosa est melior omni re corporalis. l. 5. q. 24. n. 4. f. 80.

- 3 Persona ignota, non est eligenda. l. 4. q. 28. n. 2. fol. 72.

- 4 Persona Ecclesiastica, sine controversia, ad defensionem suorum consanguineorum, & bonorum, gaudet privilegio legis unica. l. 6. q. 7. n. 2. f. 79.

- 4 Persona Ecclesiastica, & vir Religiosus, ad quid tenetur, ut sit talis? tr. 6. q. 8. n. 1. q. fol. 80.

- 5 Persona aequalitas, & Religionis consuetudo debent attendi in commoditate vivendi. l. 1. q. 18. n. 1. f. 36.

- 3 Persona una nominata à Regularibus pro officio Conservatoris, non potest alia nominari. l. 17. q. 3. l. 1. in fin. f. 417.

- 1 Persona singulares, distincti sumpta distinguuntur à Collegio, & ad invicem collecta sunt unum corpus, & quoddam totum per aggregationem. l. 6. q. 18. n. 3. f. 68.

- 1 Persona particulares non possunt tacite, nec expresse praedictare Ecclesiam privilegiis. l. 7. q. 17. n. 3. f. 85.

- 2 Persona Ecclesiastica de iure Consuetudinis Neapolitane, nequeunt succedere. tr. 1. l. 1. q. 27. n. 2. f. 125.

- 2 Persona Ecclesiastica, an ligentur Consuetudine Neapolitana? ibid.

- 2 Persona sublimis, speciali nota sunt digna. tr. 13. q. 3. n. 1. f. 270.

- 2 Persona quot requiruntur ad faciendum notorium facti? tr. 13. q. 50. f. 278.

- 2 Persona quot requiruntur ad faciendum Populum, seu Plebem, Collegium, vel Congregationem, Turbam, & c. ibid. n. 2.

- 3 Persona Ecclesiastica, de iure canonico, & ciuilibus exempta à Potestate, & Iurisdictione seculari, tam in causis ciuilibus, quàm criminalibus. tr. 13. q. 83. & 84. f. 303.

- 2 Persona Ecclesiastica seruunt leges, latae ad commune bonum. tr. 13. q. 87. n. 2. f. 308.

- 4 Persona Ecclesiastica non tenentur ad Gabellas, impositiones, & similia. l. 6. q. 27. n. 1. in fin. fol. 70.

- 3 In Personis Ecclesiasticis, ut Ecclesiasticae sunt, duo tantum reperuntur, ordo, & iurisdictionis. l. 5. q. 15. n. 3. f. 93.

Personalia

- 3 Personalia non transmittuntur in Religiosem. l. 11. q. 38. n. 2. f. 229. & l. 14. q. 43. n. 2. fol. 145.

Petere, Peticio

- 2 Petere, ut damna resarciantur, non est contra rationem Amicitiae. l. 6. q. 19. n. 3. f. 117.

- 2 Peticio restitutionis in integrum, an impediat executionem sententiae? l. 5. q. 4. n. 1. in fin. fol. 31.

- 4 Peticio restitutionis in integrum, multa exigit ad hoc, ut sortiat effectum suum. l. 12. q. 1. q. n. 7. f. 181.

Philippus

- 2 Philippus II. Rex Hispaniarum fuit primogenitus Caroli Quinti Magni, & Iulii Hispani Imperatoris. l. 13. q. 3. n. 1. f. 269.

- 1 Rex Philippus IV. laudatur. l. 13. q. 19. n. 11. fol. 163.

Pietas

- 2 Pietas potest esse iusta causa alienandi rem Ecclesiae. l. 14. q. 9. n. 12. f. 327.

- 2 Pietas in tribus casibus potest habere locum. ibid.

- 3 Pietas, & necessitas excusat à violatione Praecepti Diei Festi. l. 3. q. 10. n. 1. f. 49.

Pilcis

- 2 Pilcis extra aquam positi, non potest diu vivere. l. 10. q. 3. l. 1. in fin. f. 199.

Pius V.

- 1 Pius V. fuit omnium Mendicantium Pater. l. 7. q. 8. n. 7. f. 79.

- 1 Pius V. sua Constit. incip. Etsi Mendicantium Ordines, nos liberant à quadraginta gravaminibus. l. 1. q. 17. n. 10. f. 33.

Podagrosus

- 3 Podagrosi, qui continua, vel quasi continua Padagra laborant, nequeunt eligi ad Praeturas. l. 5. q. 38. n. 15. f. 118.

Pena

- 1 Pena excommunicationis lata sententia, suspensionis, & interdicti, praesupponit mortalem. l. 1. q. 30. n. 5. f. 27.

- 1 Pena regulariter dicitur ad culpam. l. 1. q. 31. n. 3. f. 18.

- 1 Pena in lege posita tum ista clausula, ipso facto, vel ipso iure incurrenda, an obliget in conscientia, ante Iudicis declarationem? l. 1. q. 33. n. 1. & sequens. f. 30. an sit à transgressore luenda? ibid. n. 6.

- 1 Pena priuationis vocis aliena, vel passiva, an quoad forum conscientiae incurratur aut Iudicis sententiam? l. 4. q. 33. n. 13. f. 31.

- 1 Pena taxata contra frangentes silentium in Dominicana Familia debetur vltrosine Indictis sententiae. l. 1. q. 33. n. 15. f. 31.

- 2 Pena priuationis dignitatum, & officiorum, quid sit? l. 4. q. 28. n. 1. f. 64.

- 2 Pena suspensionis à Divinis, quid sit, & quomodo officiat? l. 4. q. 29. n. 1. f. 65.

- 2 Pena infamiae iuris, qualiter incurratur? l. 9. q. 23. n. 4. f. 181.

- 2 Pena corporalis illata per diffinitiuam Indictis sententiam, exceptis pecuniaria, infamata.

I N D E X

- ma. tr. 9. q. 23. n. 5 fol. 181.
- 1 *Pena Trirremium* etiam ad tempus successit loco *pene* deportationis, & relegationis, & demeritationis in Metallis. 2. q. 23. n. 6. fol. 181.
  - 2 *Pena comminata*, & iuramento acceptata, est executioni demissa. 2. q. 26. n. 7. fol. 183.
  - 3 *Pena* nunquam incurritur, nec debetur, etiam quoad formam poli, nisi post sententiam condemnatoriam. 1. 15. q. 25. n. 2 fol. 393.
  - 2 *Pena* regulariter accepta, presupponit culpam. 1. 15. q. 6. n. 3. fol. 378.
  - 3 *Pena* debetur pro peccato, quod est voluntarium. 1. q. 2. n. 5. fol. 21.
  - 3 *Pena* inhabilitatis ad beneficia, posita contra Simoniacos, in Bulla Pij V. cum primum, an incurritur ante declarationem Iudicis? 1. 1. q. 30. fol. 34. & 4. p. 2. q. 2. n. 1. fol. 29.
  - 3 *Pena* gravis, ob culpam imposita, non debetur, ante Iudicis sententiam. 2. q. 10. n. 1. fol. 53.
  - 3 *Pena*, ex se, & de ratione sua, fertur in inuitum. 1. 10. q. 1. n. 10. in fin. fol. 180.
  - 4 *Pena* à Lege taxata, non est iterum taxanda. 1. 2. q. 1. n. 14. fol. 28.
  - 4 *Pena* prinationis Dignitatum, Officiorum, & Administrationum, expressa in distis Bullis, & similibus; quos comprehendat? tr. 2. q. 3. n. 1. fol. 29.
  - 4 *Pena* mortis, ob qua crimina infligitur? tr. 3. q. 8. n. 7. fol. 38.
  - 2 *Pene* prinationis, lata sententia, non debentur ante declarationem Iudicis. 1. 2. q. 28. n. 5. fol. 40. & 1. 4. q. 27. n. 2. fol. 64.
  - 2 *Pene* graues non inferuntur à Summis Pontificibus, nisi pro culpa mortali. 1. 2. q. 29. n. 3. fol. 31. & 1. 4. q. 90. fol. 368.
  - 2 *Pene* non sunt extendenda, sed restringenda. 1. 4. q. 24. n. 3. fol. 63.
  - 2 *Pene* recipientium vagos, & profugos, multae sunt. 1. 7. q. 5. n. 1. fol. 125.
  - 2 *Pene* prinationis vitae, & mutilationis membri, inter Religiosos locum non habent. 1. 7. q. 18. n. 6. fol. 130.
  - 2 *Pene* grandaevae in recidivo, & solito committere, vel ingrauescente contumacia. 1. 9. q. 25. n. 3. fol. 183.
  - 2 *Pene* postiva non incurruntur, nec debentur ante Iudicis declarationem. 1. 14. q. 3. n. 3. fol. 321.
  - 2 *Pene* in ista contra mali alienantes, quantum sunt? 1. 4. q. 89. fol. 368.
  - 2 *Pene* effusarum in Bulla de largitione munerum fuerunt praetermissae, & quare? 1. 25. q. 29. n. 1. fol. 395.
  - 2 *Pene* tantum pro iniuria, & gratia obtinenda, quantum sunt, & quibus casibus incurruntur? 1. 6. q. 1. fol. 396.
  - 3 *Pene* extraneae, de Simon. an habeant locum in Simonia conventionali, vel tantum reali, utrinque completa? 1. q. 2. fol. 32.
  - 3 *Pene* non habent locum; nisi in casu vero, & proprio. 1. 1. q. 26. n. 1. fol. 32.
  - 3 *Pena* prinationis, ad sui executionem non indigent allione Iudicis. 1. 2. q. 30. n. 4. fol. 34.
  - 3 *Pena*, in Dominicana Familia, non habent locum, ante sententiam Iudicis. tr. 4. q. 1. n. 3. fol. 59.
  - 3 *Pena* lata contra transgressores, in foro carentioso, non extenduntur ad culpabiles in foro Dei. 1. 4. q. 29. n. 25. in fin. fol. 75.
  - 3 *Pena* absolutionis ubi officio, prinationis vocis allione, vel pessime, & suspensio à Divinis, quomodo procedant in Ordine Traditionum? tr. 5. q. 17. n. 6. fol. 97. & 4. p. 2. q. 1. n. 16. fol. 28.
  - 3 *Pena* illata Nonitijs, vel Studentibus per Magistros, vel Lectores eorundem, an possint dimitti ab Officialibus Studij, & Monasterij, illis inquisitis, vel inuitis? tr. 11. q. 5. n. 6. fol. 191.
  - 4 *Pena* apposta in distis Bullis Sixti V. & similibus, ad hoc, ut incurramur in foro conscientiae, an indigeant declaratione Iudicis? 1. 2. q. 1. n. 1. & seq. fol. 17.
  - 4 *Pena* postiva, vel mixta, indigent externo hominis ministerio. tr. 2. q. 1. n. 7. fol. 28.
  - 2 *Pena* Apostatarum multa sunt. Vid. ver. Apostatarum pena.
- Poenitentia. Poenitentiarium**
- 3 *Poenitentia* salutaris, qua infligitur in Saeculo Officio, quando finit? 3. q. 22. n. 1. fol. 200.
  - 3 *Poenitentiarium*, in absolviendo à simonia reali, vel conventionali, multa continent adverte-re. 1. q. 31. n. 18. fol. 37.
- Ponum**
- 2 *Ponum* asferens ab abortu alienum, an peccet mortaliter? 1. 5. q. 19. n. 25. fol. 387.
- Pontifex**
- 1 *Romanus Pontifex*, potest sibi privilegium concedere? 5. q. 4. n. 1. fol. 53.
  - 2 *Summus Pontifex*, non est verus, & absolutus Dominus rerum Ecclesiasticarum, sed earum Dispensator, seu Administrator, Depositarium, Conservator, Vicarius, seu Procurator Christi. tr. 14. q. 27. n. 2. fol. 335.
  - 2 *Summus Pontifex* tenetur observare praeccepta Decalogi. tr. 14. q. 27. n. 3. fol. 335.
  - 3 *Romanus Pontifex* dicitur Servus Servorum Dei, non nuncupatur, sed substantiatur. 2. q. 2. n. 4. in fin. fol. 161.
  - 3 *Romanus Pontifex* est Divino iure totius Ecclesiae Caput, Successor Petri, & Vicarius Christi. 1. 10. q. 2. n. 1. fol. 171.
  - 1 *Romani Pontifices* non vno, & eodem modo consueverunt privilegia confirmare. 1. 11. q. 8. n. 3. fol. 114.
  - 2 *Pontifices* non excommunicant de facto Apostatas, sed concedunt exaltationem, ut excommunicent. tr. 6. q. 1. q. 4. n. 3. fol. 113.

I N D E X

Populus

- 1 Quando alicuius Terra Populus interdicitur, etiā singulares ex ea persona interdilla intelliguntur. l. 6. q. 18. n. 2. in fin. f. 68.
- 2 Populus distinguitur à particularibus personis Vniuersitatibus. tr. 14. q. 14. n. 3. f. 330.
- 3 Populus, s. fignione Iuris, est quoddam totum per aggregationem ibid.
- 4 Populus non potest consuetudinem introducere contra Canones, sed bene contra. leges laicales. tr. 4. q. 4. n. 3. f. 53.
- 5 Populus non tenetur amplius legibus, per Principem renouatis. l. 10. q. 17. n. 5. f. 183.
- 6 Populum faciunt decem homines. tr. 13. q. 50. n. 2. in fin. f. 278.

Porta

- 1 Porta interdum ponitur, non pro clausura, sed pro custodia bonorum. tr. 4. q. 5. n. 2. f. 59.
- 2 Porta ingressus, vel aditus, non facit res cōtignas. tr. 4. q. 12. n. 4. f. 58.
- 3 Porta Dignitatis, Infamiam patere non debet. 2. 5. q. 10. n. 1. f. 98.

Portio

- 4 Portio Canonica non debetur à Regularibus. l. 13. q. 22. n. 6. 7. & seq. f. 201.
- 4 Portio Canonica, & Decima pari passu ambulat. ibid. n. 9.

Possessio, Possessor.

- 1 Possessio non transferitur per contractum, ipso iure nullum. l. 1. q. 27. n. 4. f. 26.
- 1 Possessio non transferitur, stante vi, & metu. l. 2. q. 9. n. 2. f. 41.
- 2 Possessio bonorum quodam dominium, non transferitur, absque traditione, & apprehensione. tr. 11. q. 10. n. 6. & 7. f. 16.
- 3 Possessio beneficii, an sit res spiritualis. tr. 1. q. 23. n. 17. f. 28.
- 3 Possessio rei, nequit fieri sine communione. tr. 5. q. 9. n. 10. f. 90.
- 3 Possessio quid sit. tr. 8. q. 4. n. 4. f. 151.
- 3 Possessio realis non datur quoad res incorporateas. l. 8. q. 4. n. 4. f. 151.
- 4 Pro eo fiat possessio, pro quo fiat iuris praesumptio. l. 1. q. 16. n. 4. f. 165.
- 2 Possessionis nomine, veniunt res possessae, seu arbores inbarbentes solo. l. 4. q. 6. n. 5. f. 358.
- 1 Possessor non debet remoneri à sua possessione, vel quasi, sine causa cognitione, & ipso inaudito. l. 9. claus. f. 19 n. 6. f. 110.
- 2 Possessor potest propria auctoritate rem suā capere, & tenere, ubicumque innenerit il. l. 1. q. 17. n. 1. & 2. f. 115.
- 2 Possessor mala fidei, nullo tempore praescribitur. l. 14. q. 31. n. 5. f. 39.
- 3 In dubio, melior est conditio possidentis. tr. 14. q. 8. n. 6. f. 58. & l. 11. q. 9. n. 6. f. 193. & p. 4. l. 11. q. 16. n. 4. f. 165.
- 2 Possidere discretè, ac moderatè in communi, non derogat statui pauperum. tr. 11. q. 1. n. 1. fol. 210.

Possibile

- 3 Quod possibile est, non esse, non necesse est, esse. l. 1. q. 10. n. 3. f. 11.

Postulatio, Postulator

- 3 Postulatio, de iure communi non subest Cap. quia propter de electione, secus de iure speciali. l. 1. q. 7. n. 4. f. 5.
- 3 Postulator, per postulationem praesentatur Superiori, ut ex gratia illum iustitiae dignetur. l. 1. q. 1. n. 1. f. 4.

Potens

- 2 Potens licentiae ad certum Ordinem, non poterit licitari ad alium. l. 5. q. 18. n. 3. f. 78.

Potestas

- 1 Potestas concessa Principibus leges ferendi, non potest renouari à Republica, & Communitatibus. l. 1. q. 17. n. 17. f. 16.
- 1 Potestas est magis necessaria ad legem ferendam, quam scientia, & bonitas. l. 1. q. 16. n. 2. fol. 34.
- 1 Potestas civilis, ratione peccati, est aliquo modo spirituali potestati Papa subiecta. l. 8. q. 3. n. 3. f. 91.
- 1 Potestas delegata, an expiret morte Mandantis. tr. 11. q. 5. n. 17. f. 138.
- 2 Potestas Superiorum dependet à voto, & professione subditorum. l. 3. q. 11. n. 1. f. 44.
- 2 Potestas absoluitur à subdito, intuitu Concilii Tridentini. cap. de Reformat. est delegabilis. l. 4. q. 33. n. 3. f. 68.
- 2 Potestas laicalis, an teneatur suum brachiū caeco modo, & non viso Processu, praestare. l. 9. q. 14. n. 6. f. 177.
- 2 Potestas laicalis, ex defectu potestatis nihil potest in Ecclesiasticis facere. tr. 11. q. 9. n. 3. fol. 214.
- 2 Potestas Ecclesiastica, quo iure fuit introducta. tr. 13. q. 85. f. 304.
- 2 Potestas laicalis, à quo ortum habuit. tr. 13. q. 85. n. 2. f. 304.
- 3 Potestas Superiorum assignandi, & mutandi Fratres in Ordine Praedicatorum, in quibusdam casibus, & temporibus quiescit, & fiat suspensa. tr. 4. q. 40. n. 1. & seq. f. 80.
- 3 Potestas dispensandi, est late interpretanda; licet dispensatio fallat, sit stricte. l. 5. q. 29. n. 1. & seq. fol. 106.
- 3 Potestas laicalis, in foro externo exercita, quid sit, & unde orta. tr. 8. q. 15. n. 1. & seq. f. 158.
- 3 Potestas Ecclesiastica, quid sit, quando incipit, & quomodo à laica distinguatur. tr. 8. q. 17. n. 1. & seq. f. 159.
- 3 Potestas Spiritualis, in multis differt à laicali. ibid. n. 3. & 4.
- 3 Potestas delegata, quantum sit. tr. 8. q. 18. n. 5. fol. 160.
- 3 Potestas Praetorum Regularium, an sit de iure Divino, vel humano Papali. tr. 10. q. 1. n. 1. & seq. f. 169. & 4. p. 6. q. 13. n. 4. f. 82.

I N D E X

- 3 Potestas iurisdictionis, quando data suis Ecclesiis. tr. 10. q. 1. n. 6. & seq. fol. 169.
  - 3 Potestas iurisdictionis Regularium, an possit, licito iure per Romanum Pontificem restringi limitari. tr. 10. q. 2. n. 1. & seq. fol. 171.
  - 3 Potestas, & iurisdictionis Prælatorum Regularium, an sit magnæ auctoritatis subditos. t. 10. q. 5. n. 1. & seq. fol. 172.
  - 3 Potestas Prælatorum Regularium, in multis reperitur limitata à Iure, Papa, & Ecclesia. tr. 10. q. 5. n. 3. fol. 173.
  - 3 Potestas data, sumpsit per Conc. Xrid. sess. 24. de reform. cap. 5. an de iure competat Regularium iurisdictioni, an verò ex Privilegio. tr. 10. q. 7. n. 1. & seq. fol. 173.
  - 3 Potestas condendi statuta, an sit pendis supereminem Ordinis, Prælatum, vel perens Capitulum, aut pendis utrumque simul. tr. 10. q. 8. n. 13. fol. 176.
  - 3 Potestas Laicalis, & Civilis, potest cogere Civem ad Republicam munera acceptandum. tr. 10. q. 20. n. 7. f. 134.
  - 3 Potestas legislativa, nascitur à Iurisdictione ordinaria, & potestate, quam habet Superior in subditos. tr. 12. q. 2. n. 1. f. 201.
  - 4 Potestas data Superioribus, censetur concessa ad edificationem, non autem ad destructionem famæ, vite, & honorum. tr. 6. q. 21. n. 2. fol. 37.
  - 4 Potestas dominativa, & economica, non indiget, ut insinuat à Domino Papa. t. 1. q. 24. n. 4. f. 16.
  - 4 Potestas dominativa simplex, non habet forum contentiosum. tr. 11. q. 24. n. 9. & seq. fol. 108.
  - 4 Potestas iurisdictionis spiritualis, ordinatur ad Potestatem Civiliam, & ab illa nascitur. t. 1. q. 11. n. 3. f. 211.
  - 4 Potestas remittendi peccata, solis Sacerdotibus traditur. ibid. n. 4.
  - 1 Quæ sunt de plenitudine potestatis in prædicatione terribili, sine legitima causa, dicuntur fieri de plenitudine temporali. t. 1. q. 1. n. 9. fol. 150.
  - 2 Potestati resistens, Dei Ordinationi resistit, & ipse sibi damnationem acquirit. t. 7. q. 19. n. 3. fol. 130.
  - 1 Iustitiam concessa faciendi aliquid, ea omnia concessa videntur, quæ ad illius usum sunt necessaria. t. 6. q. 11. n. 4. f. 85.
- Præceptum.
- 1 Præceptum generale, quid sit, & quomodo debeat publicari. t. 1. q. 9. n. 3. f. 9.
  - 1 Præceptum primum habet respicere personas, & secundario territorium. tr. 1. q. 10. n. 4. in fin. fol. 10.
  - 1 Præceptum, ex vi iuris divini, habet obligationem conscientia subditos ad obediendum. t. 1. q. 27. n. 2. f. 25.
  - 1 Præceptum obligans ad mortale, fieri potest

- etiam in re minima. t. 1. q. 29. n. 6. fol. 27.
- 1 Præceptum iurivm non est affirmativum, sed omnino negativum. t. 12. q. 15. n. 14. f. 146.
  - 2 Præceptum grave non imponitur pro re levi. t. 2. q. 29. n. 15. f. 47.
  - 2 Præceptum differt à Consilio, & vice versa. t. 5. q. 10. n. 7. f. 117.
  - 2 Præceptum de non retinenda re aliena, implicite clauditur in præcepto de non favendo. t. 15. q. 20. n. 5. f. 389.
  - 3 Præceptum, sententia, & mandatum, habet immediate respicere personam, & qui sunt eamque sequuntur, ubique gentium. t. 10. q. 15. n. 4. f. 181.
  - 4 Præceptum honorandi Parentes, quid importat. t. 3. q. 20. n. 4. f. 46. & est affirmativum. t. 21. f. 48.
  - 4 Præceptum de subvertendo proximum, in extrema necessitate constituto, officio omnes. t. 3. q. 11. n. 3. f. 50.
  - 4 Præceptum, iuris natura, & divini, præcænet omni voto, & vinculo. t. 9. q. 2. n. 8. f. 52.
  - 1 Præceptum transgrediens, siue dubio peccat, & non re grant, mortaliter. tr. 11. q. 17. n. 2. fol. 132.
  - 2 Præcepta omnium Superiorum, quæ sine iurisdictione conceduntur, vel sunt ad obsequium faciendum, siue non faciendum, quomodoque obligantia, exspirant morte mandant. t. 12. q. 5. n. 23. f. 139.
  - 2 Præcepta omnia Decalogi sunt naturalia, & ligant omnes, nullo excepto. t. 1. q. 27. n. 3. in fin. f. 33.
  - 3 Præcepta generalia, quæ toti Communitati imponuntur, regulariter loquendo, fieri naqueunt, siue consensu, saltem maioris partis Capituli. t. 10. q. 10. n. 1. f. 178.
  - 3 Præcepta specialia, quæ ad unam personam diriguntur, quomodo sunt facienda. ibid. n. 2.
  - 4 Præcepta non debent prætermitti, ob consilia. t. 3. q. 20. n. 1. f. 49.
  - 4 Quando concurrunt duo præcepta, quæ insimul nequeunt observari, standum est potiori. t. 3. q. 11. n. 9. f. 51. & t. 6. q. 20. n. 8. & 9. fol. 87.
- Præcipere.
- 3 Præcipere supra, vel contra Regulam, non licet Regularibus. t. 1. q. 8. n. 1. f. 205.
- Prædicare. Prædicator
- 2 Prædicare est officii cura. t. 5. q. 42. n. 5. f. 92.
  - 3 Prædicare conveniens, etiam Eremitis, & Laicis. t. 5. q. 16. n. 6. f. 96.
  - 1 Prædicator, si erroret, aut scandala disseminaverit in Populum, secundum iuris dispositionem est puniendus ab Episcopo Loci. t. 11. q. 16. n. 4. f. 226.
  - 3 Prædicator Generalis, in Ordine Prædic. se fiat Supprior alienius Conventus. Supprioratus non obstante, poterit ire ad Capitulum Provinciale, & ibi vocem habere. t. 5. q. 40. n. 3. f. 119.

I N D E X

- 1 *Prædicatores sine licentia Superiorum Ordinis, & benedictione Ordinarii, non possunt predicare in Ecclesijs eiusdem Ordinis; in Ecclesijs vero alijs à proprijs, ultra licentiam suorum Superiorum, teneantur habere licentiam Episcopi.* t. 11. q. 16. n. 3. fol. 126.
- 1 *Prædicatores, ac Monachi, absque Episcopi licentia, possunt habere Aliare portatile, & in eo celebrare.* t. 14. q. 1. n. 8. f. 167.
- 2 *Prædicatores transientes se ad vitam Monachorum, non emittant Apostasiam.* t. 1. q. 38. n. 6. f. 90.

Pendunt

- 2 *Prædia Conventus non comprehenduntur sub iurisdictione Monasterij.* t. 4. q. 11. n. 3. f. 57.

Prædo

- 2 *Prædo est manuteneundus in possessione, in qua reperitur, scilicet dicitur spoliatus.* t. 7. q. 14. n. 4. f. 146.

Præflic

- 3 *Qui sibi non præflic, quomodo poterit alijs præflic.* t. 8. q. 9. n. 2. f. 137.

Præflicatus

- 2 *Præflicatus debet sedere eo ordine, quo fuerit.* t. 5. q. 54. n. 3. f. 93.

Præfixio

- 2 *Præfixio certi numeri Religiosorum, facta in vim Decreti Pauli, absque ratione computationis reddituum, censuræ, & alijs de novo faciendæ.* t. 2. q. 19. n. 1. f. 39.
- 3 *Præfixio dici ad eligendum, non est de substantia: sed de iustitia electionis.* t. 1. q. 18. n. 2. fol. 19.

Prælatia

- 3 *Prælatia Regularium, habent etiam inram Animarum.* t. 4. q. 18. n. 6. f. 64.
- 3 *Prælatia, & Dignitates Ecclesiasticae, conferenda sunt, secundum dispositionem inris Canonici.* t. 5. q. 7. n. 3. f. 88.

Prælatura

- 3 *Prælatura fundatur in cura, cum auctoritate, & iurisdictione ordinaria.* t. 9. q. 3. n. 1. fol. 168.
- 3 *Prælatura conditiones, & qualitates, plures sunt.* t. 9. q. 8. n. 4. & seq. f. 164.
- 3 *Prælatum, cui admissa est cura animarum, an liceat appetere t. 9. q. 8. n. 1. & sequens. fol. 164.*

Prælatum

- 1 *Prælatum indente cum suo subdito, cessatur dispensare, aut tollere præceptum à se latum contra Indentes.* t. 1. q. 8. n. 4. f. 9.
- 1 *Prælatum, si præcipiat sub mortali, ne Religiosus subditum accedat ad communem bonum Conventus, vel ne loquatur cum tali persona, vel ne exeat extra Conventum, vel ne separetur à socio, tenet præceptum, & violator peccat mortaliter.* t. 1. q. 39. n. 7. fol. 27.
- 1 *Prælatum pro cura animarum sibi commissarum,*

teneatur usque ad effusionem sanguinis inclusus.

- 1 *Prælatum Regularis, ad sui ordinarius Noniorum.* t. 6. q. 20. n. 1. f. 69. & p. 2. q. 13. n. 1. fol. 82.

- 1 *Prælatum non potest renunciare iuribus Ecclesiæ, nec Dignitati suæ.* t. 1. q. 4. n. 6. f. 136.

- 1 *Prælatum, ob abusum sui privilegij, suspenditur ab illius exercitio per mensem.* t. 12. q. 14. n. 15. f. 147.

- 1 *Prælatum, ex quo alteri subijcitur, potestatis plenitudinem non habet.* t. 13. q. 7. n. 2. f. 152.

- 2 *Prælatum, an possit dare licentiam Professo, manendi extra claustra perpetuam, vel ad tempus.* t. 3. q. 14. f. 45.

- 2 *Prælatum non debet de facili, nec continenter suo subdito petenti exire à Monasterio, licentiam concedere.* t. 3. q. 15. n. 2. f. 45.

- 2 *Prælatum non debet instituire aonam, vel insolitam Processionem pro satienda lenitate, vel inrisitate Mulierum.* t. 4. q. 32. n. 5. fol. 61.

- 2 *Prælatum peccat mortaliter, si absque iusta, & legitima causa, demoret subdito licentiam transeundi in Sanctiorem.* t. 5. q. 31. n. 1. f. 75.

- 2 *Prælatum, si taceat, vel recuset, licentiam suo subdito concedere, allegando causam frivolum, vel falsam, quid agendum.* t. 5. q. 15. n. 1. fol. 77.

- 2 *Prælatum non potest dispensare cum suo subdito in solemnibus votis paupertatis.* t. 5. q. 64. n. 5. f. 104. & 3. p. 11. q. 2. n. 1. f. 189.

- 2 *Prælatum Regularis potest sui Ordinis Apostatas, & fugitivos, ubicumque manentes, etiam extra Territorium, incarcerare.* t. 6. q. 17. n. 1. f. 115.

- 2 *Prælatum potest fugitivum subditum, vel Apostatam, ob contumaciam excommunicare, & ad ipsum incarcerandum brachium seculare implorare.* t. 6. q. 17. n. 2. f. 115.

- 2 *Prælatum Regularis non potest dispensare cum Erelis.* t. 8. q. 39. n. 1. f. 158.

- 2 *Prælatum non potest suo subdito facultatem facere alienandi quæsitam ad libitum, vel expendendi superflue, aut impetere, contra Religiosum bonestatem.* t. 8. q. 50. n. 3. f. 161.

- 2 *Prælatum quodam puniendum ea, quæ sunt delicta, & pœna affecta de iure communi, teneatur ea saltem observare, quæ sunt de substantia iudicij.* t. 10. q. 12. n. 6. f. 189.

- 2 *Prælatum depositus ab officio, per appellationem, remanet in officio suo.* t. 10. q. 41. n. 3. fol. 206.

- 2 *Prælatum, non potest per se solum, circa res graves, absque consensu Capitali, contrarius facere, aut faciendi curam alicui committere.* t. 1. q. 4. n. 1. f. 239.

- 2 *Prælatum in Dominicana Familia, ultra decem carolenos vsuales Regni, nequit expendere, sine consensu sui Capitali.* ibid. n. 3.

- 2 *Præ-*

I N D E X

1. *Praelatus Monasterij tenetur stare contra-
ctui sui Praedecessoris* t. 1. q. 5. n. 1. f. 140.
2. *Praelatus, an possit annullare licentiam, quā
praeiunctus Superior concessit* tr. 1. q. 6. per
totam f. 247.
3. *Praelatus, an obligetur ex contractu inito
inter se, & suos subditos* t. 1. q. 11. f. 241.
4. *Praelatus successor non potest sine culpa pri-
vare subditum re, sibi concessa à Monaste-
rio de consensu Capituli* tr. 1. q. 11. n. 1.
fol. 242.
5. *Praelatus Regularis, quando dicitur negli-
gens, vel in mora constitutus* t. 1. q. 58. n. 4.
fol. 286.
6. *Praelatus Regularis, an possit purgare mor-
sam, si infra terminum sibi ab Episcopo pre-
fixum, subditum delinquentem non puniat*
tr. 1. q. 57. f. 286.
7. *Praelatus Regularis, sub qua forma verborum,
& quomodo tenetur monere Episcopum de
punitione Rei subditi* tr. 1. q. 6. n. 1.
fol. 286.
8. *Praelatus Regularis, contra quem Episcopus
intendit procedere in vim Bullae Clementinae
VIII. an possit se tueri per Privilegium sua
Exemptionis* t. 1. q. 64. f. 288.
9. *Praelatus Monasterij potest resistere Episco-
po nolenti ostendere litteras sua Delegationis,
si violentur vellet visitare Monasterium*
t. 1. q. 68. n. 3. f. 290.
10. *Praelatus Ecclesiae, ille dicitur, cui imme-
diate subest Ecclesia* t. 1. q. 9. n. 1. f. 328.
11. *Praelatus Ecclesiae est caput Capituli, &
subditi eius sunt corpus eiusdem* t. 1. q. 14.
n. 2. fol. 330.
12. *Praelatus, an in casu extrema necessitatis,
possit alienare bona Ecclesiae, inconsulto Pa-
pa* t. 1. q. 11. n. 2. f. 332.
13. *Praelatus successor in Ecclesia, non tenetur
solvare relictum pro fundo* t. 1. q. 32. n. 1.
fol. 347.
14. *Praelatus succedens, an teneatur stare loca-
tioni facta per suum Praedecessorem* t. 1. q.
43. f. 345.
15. *Praelatus Ecclesiae, & Tutor pupilli, pari
passu ambulant* tr. 1. q. 43. n. 3. in fin.
fol. 345.
16. *Praelatus Regularis legatarius, non potest
pro lampadibus sibi relictis, pecuniam acci-
pere* t. 1. q. 57. n. 2. f. 352.
17. *Praelatus potest emphyteusis caducitatem rei
Ecclesiae remittere* t. 1. q. 59. n. 6. f. 353.
18. *Praelatus tenetur acquirere sua Ecclesiae, &
non acquirendo, tenetur ad interesse* t. 1. q.
59. n. 13. f. 353.
19. *Praelatus cogens, vel succedens arbores fru-
tiferas possessionum Monasterij, sine so-
lennitate, an deat in penam* t. trall. 1. q. 69.
fol. 357.
20. *Praelatus non potest conditionem sup Eccle-
sia facere deteriores* t. 1. q. 69. n. 8. f. 358.
21. *Praelatus Regularis in specie prohibetur
alienare possessiones Monasterij* tr. 1. q. 69.
n. 8. f. 358.
22. *Praelatus deteriorando conditionem stabilitam
Ecclesiae, incidit in excommunicationem, la-
tam contra usurpantes, vel impediētes
redditus, & introitus, ut perueniant ad Mi-
nistros Ecclesiae* t. 1. q. 69. n. 10. f. 358.
23. *Praelatus solus sine consensu sui Capituli,
potest Opacas arbores egerde, & cessas ven-
dere, absque metu penarum* tr. 1. q. 70.
fol. 359.
24. *Praelatus Regularis non potest, propria au-
thoritate, bona immobilia, vel mobilia
vnius Monasterij diuitis, in aliud tenue
transferre* t. 1. q. 84. n. 2. f. 365.
25. *Praelatus, si celebret post alienationem rei
Ecclesiae se factam, sine assensu Apostolico,
an contrahat irregularitatem* tr. 1. q. 93.
fol. 369.
26. *Praelatus, quantum sibi, & subditis quanti-
tatem possit concedere ad donandum extra-
neis* t. 1. q. 5. f. 377.
27. *Praelatus, si sub pena excommunicationis,
sibi reservat proprietatem, quae sit peccatum
mortale, de qua debet intelligi* tr. 1. q. 19. n.
31. f. 387.
28. *Praelatus coarctans electionem, peccat mor-
taliter, & dat in penam privationis officij*
t. 1. q. 10. n. 6. f. 10.
29. *Praelatus, melius est, ut eligatur ab ijs, qui-
bus debet praesentari, quam ab alijs* tr. 1. q. 2. n.
17. fol. 52.
30. *Praelatus, an possit subditum suum ab admi-
nistratione removere, propter illud, quod in
confessione audiuit* t. 1. q. 39. n. 4. f. 72.
31. *Praelatus rite institutus, per excommunica-
tionem supervenientem non privatur sua
dignitate, nec amittit titulum* t. 5. q. 11. n. 1.
fol. 91.
32. *Praelatus Regularis, an possit dispensare cum
illegitimis sibi subditis, filiis Religiosorum*
t. 5. q. 3. n. 5. & seq. f. 108.
33. *Praelatus unde dicitur, quid sit, & quomodo
plex* t. 9. q. 1. f. 161.
34. *Praelatus tenetur de omnis, & commissis,
etiam de levis* t. 9. q. 9. n. 1. f. 166.
35. *Praelatus tenetur pro viribus procurare
progressum sua Religionis* tr. 9. q. 9. n. 2.
fol. 166.
36. *Praelatus peccat mortaliter, si per avaritiam,
vel per incuriam omittat sui Cōvenus Pos-
sessiones colere* t. 9. q. 9. n. 5. f. 166.
37. *Praelatus Regularis, an possit suis subditis
ad libitum praecipere contra, vel supra Re-
gulam* t. 10. q. 1. n. 1. & seq. f. 180.
38. *Praelatus, potestne iuste praecipere subditis,
ut tempore pestis, infestis assistant, & Sa-
cramenta ministrare* t. 10. q. 14. n. 1. & seq.
f. 180.

I N D E X:

- 3 Prælati, an possint mutare leges, à suo prædecessore conditas, vel à se latas, saltem in Capitulo Generali? t. 10. q. 17. n. 1. & seq. fol. 182.
- 3 Prælati, eo ipso, quod facit contra legem, vel præceptum à se latum, an censentur illud statim abrogare? t. 10. q. 18. n. 1. & seq. fol. 183.
- 3 Prælati Summi in ordine, an possint compellere subditos ad acceptandum Episcopatum? t. 10. q. 19. fol. 183.
- 3 Prælati tenentur Deo rationem reddere de animabus subditorum. ibidem.
- 3 Prælati, an possint alicui sibi subdito præcipere, ut ea die ieiunet, quæ Regula non obligat, vel ipsum astringere, ut aliquam penitentiam sustineat, ultra illas, quæ continentur in Regula? t. 10. q. 22. fol. 184.
- 3 Prælati Regularis, an possint sibi reservare eas? t. 10. q. 23. fol. 185.
- 3 Prælati inferior, potest aggravare legem sui Superioris, & in ea penas apponere, pro maiori obedientia illius? t. 10. q. 25. n. 1. in fin. fol. 187.
- 3 Prælati non est Dominus potestatis Spiritualis, sed Dispensator, in adificationem, & ad in destructionem t. 11. q. 1. n. 2. fol. 189.
- 3 Prælati Regularis, an possint secum ipso, ea dispensare, quæ potest cum alijs suis subditis? t. 11. q. 6. n. 1. fol. 191.
- 3 Prælati, si præcipiat aliquid contra Regnum, in quo tamen potest dispensare, idque faciat ad summi beneplacitum, absque causa cognitione, an subditus teneatur ei obedire? t. 11. q. 7. n. 1. fol. 191.
- 3 Prælati Regularis, an possint cum suis subditis dispensare in irregularitate proveniente ex mutilatione membrorum? t. 11. q. 8. n. 1. & seq. fol. 191.
- 3 Prælati Regularis, an possint auctoritatem dispensandi, alteri committere, ut secum, vel cum alio suo subdito dispensent? t. 11. q. 13. n. 1. & seq. fol. 194.
- 3 Prælati Regularis non potest dispensare cum ordinato, incompleta ætate, seu ante legitimam statem, ut exerceat altum suum. t. 11. q. 14. n. 6. fol. 195.
- 4 Prælati in Ord. Prædic. tenentur consulere, expellere, & sequi Capitulum. t. 11. q. 4. n. 4. fol. 195.
- 4 Prælati potest cum subditis excommunicatis, non toleratis, communicare. t. 11. q. 7. n. 1. fol. 193.
- 4 Prælati Regularis, an saltem possint Novitios excommunicatos declarare? t. 11. q. 14. n. 1. & seq. fol. 193.
- 4 Prælati Regularis non potest concedere dimissionem nisi verè, & legitime professus. t. 11. q. 10. n. 6. fol. 191.
- 4 Prælati novitatum suspensus ab admissione Professionis, si quem ad professionem ad-
- mittat, an sit irregularis? t. 11. q. 22. n. 1. fol. 167.
- 4 Prælati, an possint cogere Regularem subditum ad transgredendum in aliam Religionem. t. 11. q. 34. n. 15. in fin. fol. 172.
- 4 Prælati de iure debent esse Sacerdotes. t. 11. q. 11. n. 1. & seq. fol. 211.
- 4 Prælati potest, servatis servandis, Religiosum subditum delinquentem amovere à Choro, ad perpetuam Carcerem condemnare, etiam ad Trirremes, & à Religione ciceret. t. 11. q. 19. n. 3. fol. 214.
- 4 Prælati non potest subditum absolvere, & deobligare ab officio recitando in Choro, vel alibi. t. 11. q. 20. n. 3. fol. 214.
- 4 Prælati nequit sibi habere sine consensu sui Capituli. vid. ver. Abbas.
- 3 Prælati nomine, veniunt bonæ, an verò onus, dignitas, vel officium? t. 9. q. 2. fol. 161.
- 2 Prælati obediunt ei, etiam in causa dubio. t. 10. q. 12. n. 2. fol. 189.
- 3 Prælati incumbit, medijs opportunis præcanere omne temporale, & spirituale subditis periculum. t. 10. q. 22. n. 2. fol. 185.
- 2 Prælatum bonum habere, redundat, notum in commune bonum Ecclesiæ, verum etiam, & particulare. t. 10. q. 17. n. 3. fol. 191.
- 3 Interest Religioni, Prælatum ambiciosum non habere. t. 11. q. 15. n. 1. in fin. fol. 197.
- 3 In dubio præsumitur pro Prælato. t. 11. q. 7. n. 2. fol. 191.
- 1 Prælati Religiosorum, ab consecutionem, Dignitatem, non sunt peioris conditionis, quam sint ceteri Fratres. t. 6. q. 19. n. 2. fol. 69.
- 1 Prælati Regulares possunt, non solum doctrinaliter, sed etiam iuridicè dubia Regula, ac privilegiorum diffinire. t. 8. q. 7. n. 8. fol. 95.
- 1 Prælati secularis, si impediunt Regulares, ne suis utantur privilegijs, incurrent penas in illis appostas, etià censurarum. & quicquid per illos in contrarium fuerit attentatum erit inane, & nullum. t. 9. claus. 6. n. 4. fol. 103. & t. 11. q. 18. n. 2. fol. 134.
- 1 Prælati Regulares absolvent à quibus possunt, non autem ab illis, quæ non possunt. t. 9. claus. 13. n. 5. fol. 109.
- 1 Prælati Regulares habent ut facultatem absolendi suos subditos à casibus Papæ reservatis, & contentis in Bulla Cæne Domini. t. 13. q. 17. & 10. n. 3. fol. 157.
- 1 Prælati Regulares possunt cum suis subditis, quicquid potest Episcopus cum suis. t. 13. q. 17. n. 15. fol. 158.
- 1 Prælati Regulares, virtute suorum privilegiorum, non possunt aliquid tollere, quod sit contra usum Sacrorum Canonum. t. 13. q. 20. n. 12. fol. 164.
- 1 Prælati Religiosorum non valent recipere Conventum aliquem, sine speciali licentia Sedis Apostolicæ. t. 13. q. 13. n. 1. fol. 8.

I N D E X

- 1 Prælati, in iure quæſito nequeunt eorum Eccleſiis præiudicare. l. 2. q. 28. n. 4. f. 19.
- 2 Prælati Religioſorum admittentes ad habitum, ultra numerum præfixum, puniuntur. l. 2. q. 16. n. 7. f. 16.
- 3 Prælati Religioſorum, augentes numerum præfixum Monafterij, ſine rationabili cauſa, peccant mortaliter. l. 2. q. 9. n. 1. f. 41.
- 4 Prælati Religioſorum, ſunt Indices Ordinarij, & Paſtores illorum. tr. 7. q. 3. nu. 2. fol. 42.
- 5 Prælati Regulares, inferiores Epifcopo, non habent poteſtatem per cenſuras ligandi Laicos niſi ſi eis ſacta facultas à Papa. l. 3. q. 5. n. 4. f. 43.
- 6 Prælati Regulares non poſſunt ſuis ſubditis præcipere, niſi qua ſunt ſecundùm Regulam. l. 3. q. 11. n. 1. f. 44.
- 7 Prælati mandantes, feminas introduci, & admitti intrâ ſepta, au comprehendantur ſub Bullis Pij V. & Greg. XII. tr. 4. q. 5. n. 1. fol. 55.
- 8 Prælati non debent inquietare ſubditos, qui bono ſine feminas admiſerunt. l. 4. q. 13. n. 7. fol. 59.
- 9 Prælati Regulares, tùm ſupremi, tùm infimi, habent in ſuis ſubditis Iuriſdictionem, quaſi Epifcopalem. l. 4. q. 30. n. 1. f. 65.
- 10 Prælati Regulares non ſubduntur Epifcopis, ſed immediatè Domino Papa. tr. 4. q. 30. n. 1. fol. 65.
- 11 Prælati Regulares poſſunt diſpenſare cum ſuis ſubditis in parvis introducentium Mulieres in Monafteria. l. 4. q. 30. n. 7. f. 65.
- 12 Prælati Regulares poſſunt ſuos ſubditos, etiam non potentes, aut volentes à cenſura abſolvere, & cum illis inuitis diſpenſare. tr. 4. q. 21. n. 1. f. 66.
- 13 Prælati Regulares, an poſſunt abſolvere Mulieres introeuntes Monafteria, & Clauſtrū Monachorum. tr. 4. q. 31. n. 2. f. 68.
- 14 Prælati Regulares poſſunt de ſpeciali iure, ſuos ſubditos, ex una in aliam Prouinciā erantmittere. l. 5. q. 22. n. 1. f. 9.
- 15 Prælati Regulares, de iure comuni, ex inſta tamen cauſa, & de conſenſu ſui Capituli, poſſunt ſuos ſubditos licentiarie in aequalit. l. 2. q. 24. n. 1. f. 80.
- 16 Prælati Regulares, Fugitivos, & Eiectos de ſuo Ordine tenentur annuatim reuocare. l. 6. q. 15. n. 1. f. 124.
- 17 Prælati Religioſorum, non tenentur indiſcriminate, ſine diſcrimine, omnes, & quoslibet Apoſtatas perquirere, & recipere. ibid. nu. 2.
- 18 Prælati Regulares, ad inuicertandum ſuos Apoſtatas, & Fugitivos, non tenentur requirere Indices Ordinarios. l. 6. q. 17. nu. 3. fol. 115.
- 19 Prælati Regulares virtute Privilegiorum,

- poſſunt diſpenſare cum ſuis ſubditis ſuper omni irregularitate, quomodoque contracta, excepta tamen irregularitate homicidij voluntarij, Bigamia, & mutilationis membrorum. l. 6. q. 21. n. 2. f. 119.
- 20 Prælati poſſunt ſacrimoſos ſubditos ad trirames condemnare. l. 8. q. 5. n. 4. f. 137.
- 21 Prælati Regulares per ſententiam expulſionis ab Ordine, non intendunt eieciendos, ſeu eiectos abſolvere à Votis ſolemnibus, nec à Iugo Religionis liberare. l. 8. q. 22. n. 3. f. 150.
- 22 Prælati non poſſunt præiudicare ſua Eccleſia in bonis quaſiſis, nec valent de illis diſponere pleno iure. tr. 1. q. 28. nu. 4. f. 19. l. 8. q. 22. n. 12. f. 151. & l. 61. quaſi. 50. n. 3. & q. 53. n. 3. f. 166. & q. 2. l. 2. n. 3. f. 197.
- 23 Prælati Regulares habent in ſuis ſubditis, nedùm poteſtatem dominationis, verùm etiam conſuetudinariam Iuriſdictionalem, & quaſi Epifcopalem. l. 9. q. 1. n. 1. f. 169.
- 24 Prælati tenentur exceſſus ſubditorum corrigere, ne crimina remaneant impunita. l. 9. q. 1. n. 9. f. 170.
- 25 Prælati Regulares poſſunt ſuos ſacrimoſos ſubditos ad trirames damnare, ſervato tamen Iuris Ordine. l. 9. q. 10. & l. 2. n. 8. f. 174. & l. 175.
- 26 Prælati Regulares, de iure comuni nequeunt diſpenſare ſuper irregularitate proveniente ex inſamia iuris. l. 9. q. 25. n. 3. f. 182.
- 27 Prælati Regulares poſſunt diſpenſare cum ſuis ſubditis in omni irregularitate, tribus exceptis, nempe homicidij voluntarij, mutilationis membrorum, & Bigamiæ. tr. 9. q. 25. n. 4. in fin. f. 183.
- 28 Prælati Regulares corrigunt Religioſos ſibi ſubditos, quod ea, quæ ſunt delicta in Ordine, & quod ea, quæ ſunt delicta, & contra officia de iure comuni. tr. 10. q. 12. nu. 4. fol. 189.
- 29 Prælati Papa inferiores, quidquid habent, habent à Papa, & ei tenentur obedire. l. 11. q. 1. n. 3. f. 210.
- 30 Prælati, quomodo tenentur acceptare legata conditionata. tr. 11. q. 46. n. 3. f. 233.
- 31 Prælati ad Monachum datur obligatio ex pacto. l. 12. q. 11. n. 2. f. 247.
- 32 Prælati Regulari poſſunt, ſuos profeſſores, etiam extra ſuum Monafterium, & Territorium manentes, vel fugientes bene, vel male facientes, ſine aliqua licentia capere realiter & perſonaliter, & viſtos in ſuum Monafterium reducere. l. 12. q. 18. f. 262.
- 33 Prælati Regulares non poſſunt propria auctoritate, ſuos ſubditos capere ab Ordinarijs recuperare. l. 13. q. 18. n. 2. f. 261.
- 34 Prælati Regulares excommunicant ſubditos Apoſtatas, & ita illos faciunt denunciari per Prælatos Locorum, deprecativè tamen. l. 13. q. 26. n. 8. f. 267.

I N D E X

- 2 Prelati Regulares non habent facultatem cognoscendi Regularium causas, ad Officium Sanctissime Inquisitionis spectantes. t. 1. q. 31. n. 3. f. 169.
- 2 Prelati Regulares tenentur visitare Ecclesias, & Monasteria suorum subditorum. t. 1. q. 66. n. 2. f. 189.
- 2 Prelati Regulares, an possint sine licentia Episcopi, exhumare Cadavera Defunctorum, in suis Ecclesijs deposita. & tradere ijs, ad quos pertinent, ad alibi sepeliendum. t. 1. q. 91. per tot. f. 112.
- 2 Prelati Ecclesiarum in principio sui regiminis, iurant Paulinam de non alienandis, &c. integraliter observare, & in casu contrarii volunt eis penitus subesse. t. 1. q. 3. n. 9. f. 33.
- 2 Prelati, & subditi Regulares, possunt facere donationes, etiam in iura liberalitatis, distretu tamen, ac religiose. t. 1. q. 1. n. 4. f. 175.
- 2 Prelati Regulares, an de iure communi possint de rebus Monasterij aliquid donare. t. 1. q. 4. f. 176.
- 2 Prelati non habent aequalem potestatem in dispensandis bonis Monasterij. t. 1. q. 4. n. 3. fol. 177.
- 2 Prelati Regularium, sunt ipsorum Indices ordinarii, & ordinariam super illos exercit iurisdictionem. t. 1. q. 12. n. 3. f. 409.
- 3 Prelati Regulares, an possint suos subditos a censuris absolvere, & in penis simonis dispensare. t. 1. q. 3. f. 35. & t. 1. q. 36. n. 1. f. 114.
- 3 Prelati Regulares hodie eligendi sunt in ordine, secundum propria si sunt approbata tamen a S. Sede. t. 1. q. 4. n. 5. f. 36.
- 3 Prelati in Ordine Precedendum, tenentur punire transientes de electione peragenda, ante diem vera electionis. t. 1. q. 1. n. 6. f. 121.
- 3 Prelati Regulares hodie eligendi sunt necessarii in sedulis obignatis. t. 1. q. 15. n. 2. in fin. f. 15. & q. 17. n. 17. f. 18.
- 3 Prelati Regulares, an possint absolvere suos subditos a casibus Papalibus, & cum illis dispensare, etiam in homicidio voluntario. t. 1. q. 36. n. 13. f. 115.
- 3 Prelati Regulares non possunt dispensare cum suis subditis obfessis, ad suscipiendum Sacros Ordines, sed bene ad utendum susceptis. t. 1. q. 38. n. 5. f. 118.
- 3 Prelati per Papam promissi, eo ipso quod fuerint pronuntiati, possunt administrare. t. 6. q. 19. n. 5. f. 131.
- 3 Prelati, alij sunt supremi, & alij inferiores. t. 9. q. 1. n. 2. & 7. f. 161.
- 3 Prelati Ordinarii, possunt suam auctoritatem alijs committere, & delegare. t. 9. q. 4. n. 3. fol. 162.
- 3 Prelati Regulares duplici gladio se tenentur contra subditos. t. 9. q. 4. n. 5. f. 162.
- 3 Prelati, an possint dici subditorum Domini, & suarum Ecclesiarum Patroni. t. 9. q. 7. n. 1. & seq. f. 164.
- 3 Prelati, an de iure ceaseantur instituti, in proprium, vel subditorum commodum. t. 9. q. 10. n. 1. f. 167.
- 3 Prelati Regulares, debent esse perpetui, an temporales. t. 9. q. 11. n. 1. & seq. f. 167.
- 3 Prelati Religionum, sunt veri Prelati, & habent proprias omnes. t. 10. q. 1. n. 3. f. 170.
- 3 Prelati Regulares possunt coarctare, ac limitare iurisdictionem, & potestatem Prelatorum omnium, sibi subditorum. t. 10. q. 1. n. 11. et q. 2. n. 5. f. 171.
- 3 Prelati Regulares, an habeant iurisdictionem, quasi Episcopalem. t. 1. 10. q. 3. n. 1. & seq. fol. 171.
- 3 Prelati Regulares, Episcopo Inferiores, an dicantur habere proprium territorium, & esse nullius diocesis. t. 10. q. 4. n. 1. & seq. fol. 172.
- 3 Prelati Regulares, & precipue maiores, ab Episcopis, sola consecratione differunt. t. 10. q. 7. n. 6. f. 174.
- 3 Prelati Regulares, an possint leges ferre. t. 10. q. 8. n. 1. & seq. f. 175.
- 3 Prelati Regulares, an sine consensu Capituli, vel Patrum de consilio possint tunc, & valide precepta facere. t. 10. q. 10. f. 177.
- 3 Prelati Regulares, pro leuibus, & consuetis non tenentur congregare Capitulum. t. 10. q. 10. n. 4. f. 178.
- 3 Prelati Regulares, an solum in foro confitetur, teneantur observare leges, & se latet. t. 10. q. 11. f. 178.
- 3 Prelati Regulares, an possint suis preceptis, statutis, & sententijs obligare suos subditos, ubicunque existenter, illosque citare, etiam si sint in alieno Territorio excommunicare, propria auctoritate capere, & capi facere. t. 10. q. 15. n. 1. & seq. f. 181.
- 3 Prelati Regulares, an possint compellere suos subditos ad acceptandum Pralaturas. t. 10. q. 21. n. 1. & seq. f. 184.
- 3 Prelati Regulares, an possint aliquid precipere suis subditis, sub pena excommunicationis lata sententia, eamque sibi reservare. t. 10. q. 24. n. 1. & seq. f. 186.
- 3 Prelati Regulares, an valeant casibus reservatis ad prescriptum Decret. Clem. VIII. excommunicationem lata sententia annuere, illamque sibi reservare. t. 10. q. 25. n. 1. fol. 187.
- 3 Prelati Regulares, an saltem ex Privilegio possint dispensare cum suis subditis, in irregularitate contracta ex homicidio voluntario, illicito, & iniquo, occulto tamen. t. 11. q. 9. n. 1. & seq. f. 193.
- 3 Prelati Regulares, an possint dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio casuali, publico tamen. t. 11. q. 10. n. 1. & seq. fol. 193.

I N D E X

- 3 Pralati Regulares, an possint dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio iusto, vel iniusto. *causa. 1. l. 1. q. 11. n. 1. f. 193.*
- 3 Pralati Regulares, an possint dispensare super irregularitate proveniente ex abortu spiritus animati? *tr. 1. l. 1. q. 12. n. 1. & seq. fol. 193.*
- 3 Pralati Regulares, an saltem quodam foris conscientia, & quietem animarum subditorum, possint uti Privilegiis à Tridentino revocatis? *tr. 1. l. 1. q. 16. n. 1. & seq. f. 196.*
- 3 Pralati Regulares, an valeant, virtute Privilegiorum, absolvere suos subditos à casibus Bullæ Conætræ. *tr. 1. l. 1. q. 17. n. 1. & seq. f. 196.*
- 3 Pralati Regulares, an valeant in fora Anima, suos subditos absolvere ab hæresi occulta? *tr. 1. l. 1. q. 18. f. 200.*
- 3 Pralati Regulares, an possint dispensare in irregularitate occulta hæresistæ. *l. 1. q. 19. n. 1. fol. 200.*
- 3 Pralati, in Ordine Prædicæ, ex peculiari statuto nequeunt quem, ad penam gravioris culpe, aut carceris condemnare, nisi in iudicio confessum, vel convictum. *tr. 1. l. 1. q. 10. n. 22. fol. 207.*
- 4 Pralati Religiosorum possunt recipere ad habitum, & professionem. *tr. 1. l. 1. q. 2. n. 1. & seq. fol. 3.*
- 4 Pralati Regulares, potestatem, quam habent recipendi Novitios ad habitum, possunt alteri committere. *l. 1. q. 3. n. 1. f. 4.*
- 4 Pralati in collatione Ordinum, Dignitatum, aut Officiorum, absolviunt prius à penis censurarum, non autem ab alijs penis negativis, & quæ. *l. 2. q. 2. n. 4. f. 39.*
- 4 Pralati Regulares multi habent Privilegia dispensandi cum illegitimis à dignitatibus, & beneficiis in Ordine. *l. 3. q. 6. n. 3. f. 36.*
- 4 Pralati Regulares possunt in suis Provincijs instituire unum, vel plures sui Ordinis Fratres in Notarios publicos. *tr. 4. q. 3. n. 10. fol. 62.*
- 4 Pralati Regulares, Criminosum ad habitum Religiosum non admittunt. *l. 6. q. 5. n. 6. fol. 78.*
- 4 Pralati Regulares habent quandam dominationem potestatem super omnes Novitios sibi commissos. *l. 6. q. 12. n. 3. f. 82.*
- 4 Pralati Regulares sunt veri Iudices suorum Oblatorum, in causis civilibus, & criminibus, etiam si degent, & habeant extra septa Theatralia. *l. 3. q. 19. n. 3. f. 100.*
- 4 Pralati Regulares possunt suis Oblatis, intra tamen septa degentibus, Sacramenta porrigere sine Parochi licentia. *l. 13. q. 20. n. 1. fol. 200.*
- 4 Pralati Regulares sunt Episcopi, æquivalentes, & virtualiter. *tr. 1. l. 23. q. 24. n. 10. fol. 203.*
- 4 Pralati Regulares, de iure speciali possunt commutare legata facta suis locis ad unum

usum in alium usum. *tr. 12. q. 25. n. 6. fol. 204.*

- 4 Pralati Regulares, nullam habent inviolabilitatem super Tertiarijs, qui stant in saculo. *l. 16. q. 7. n. 18. f. 221.*

1 Pralati Regularibus competit quicquid pertinet ad Episcopum in vim Conæ. Trid. c. licet, sess. 25. de Reform. *tr. 13. q. 17. n. 18. fol. 259.*

2 Pralatis licet criminosum Clericum subditum per Laicum torquere, & verberare. *l. 9. q. 13. n. 3. f. 176.*

4 Pralatis, an liceat uti Sacramentali notitia ad externum gubernium? *tr. 5. q. 16. n. 1. fol. 72.*

Presbyter

- 2 Presbyteri seculares Sancti Caroli Borromei, prohibentur transferre suam Ecclesiam prope Ecclesiam Dominicanorum, & Theatinorum. *l. 2. q. 15. n. 2. f. 35.*

Prescribere

- 2 Boni fides, & iustus titulus, de iure Canonico requiruntur ad prescribendum. *l. 14. q. 31. n. 5. in fin. f. 339.*

Prescriptio

- 1 Prescriptio habet vim legis, & legitimi tituli, & privilegij, & constituti. *l. 2. q. 10. n. 4. fol. 42.*
- 1 Prescriptio respectu Regularium, etsi de iure sit quadragenaria, ex privilegio tamen debet esse centenaria. *l. 12. q. 7. n. 20. f. 142.*
- 1 Prescriptio interruptitur per confirmationem privilegiorum. *l. 12. q. 7. n. 20. f. 142.*
- 1 Prescriptio communiter sumpta quid sit. *tr. 12. q. 10. n. 1. f. 142.*
- 1 Prescriptio est duplex. *l. 12. q. 10. n. 2. f. 143. & l. 2. q. 13. q. 16. n. 5. f. 161.*
- 1 Prescriptio decem annorum sufficit contra Laicos, ac primatas personas, & verum contra Communitates, Universitates, Ecclesias, & Collegia debet esse triginta. *ibid. n. 4. Immo hodie quadraginta. ibid. n. 5. Et contra Mendicantes debet esse sexaginta. ibid. n. 6. Immo centenaria. ibid. n. 6. & seq. & contra Ecclesiam Romanam pluresquæ centenaria. ibid. n. 9. & p. 2. l. 13. q. 12. n. 2. f. 259.*
- 1 Prescriptio est computanda à primo non usu privilegij, seu ab ultimo tempore, in quo quis usus est privilegio. *l. 12. q. 11. n. 1. f. 144.*
- 1 Prescriptio est odiosa, & consequenter restringenda. *l. 12. q. 13. n. 11. f. 146.*
- 1 Prescriptio ad hoc, ut prescribat, non debet esse interrupta à dic contraventione, sed continuata per tempus à lege præfixum. *l. 12. q. 13. n. 15. f. 146.*
- 2 Prescriptio triginta, vel quadraginta annorum, currit contra ignorantem, nec in eis requiritur scientia eius, contra quem prescribitur. *l. 14. q. 30. n. 1. f. 338.*
- 2 Prescriptio in modico præiudicio satis est, ut

I N D E X

et su decem annorum ibid.

3 Prescriptio, nullo tempore prescribitur contra
ius Divinum. l. 4. q. 3. n. 9. f. 68.

4 Prescriptio non currit minori sine sit decem,
sine viginti annorum. l. 2. q. 13. n. 2. f. 180.

1 Prescriptionis tempus non est uniforme ad
prescribendum. l. 1. q. 10. n. 3. f. 143.

1 Prescriptionis tempus debet esse continuum.
l. 12. q. 11. n. 2. f. 144.

Præsentia

2 Præsentia Episcopi exeri, non est præsentia
Episcopi Diocesani. l. 13. q. 75. n. 4. in fin.
fol. 397.

Præfatus

3 Præfatus Capituli, an possit in eo eligi ad ali-
quod officium. l. 2. q. 17. f. 45.

3 Præfatus Capituli, absolutus a censuris, an et
alium electionis, & Prælatum in litteris pa-
pastoribus, aut alium collationis, Beneficii, &
quare. l. 5. q. 9. n. 3. f. 90.

Præsumptio

1 Præsumptio quid sit, & quomplex? l. 1. q. 16.
n. 20. f. 5. & 2. p. t. 10. q. 18. n. 2. f. 205.

1 Præsumptio de præterito extenditur in futu-
rum, & præsumptio de presenti extenditur
ad præteritum. l. 7. q. 18. n. 5. f. 6.

2 Præsumptio est omnino necessaria ad incur-
rendas penas, in prohibitione posita. l. 10.
q. 3. n. 2. f. 205.

2 Præsumptio fundata in diuturnitate tempo-
ris, non habet locum, nisi probata fuerit eti-
a scientia, & patientia eius, de cuius præiudicio
agitur. l. 14. q. 29. n. 3. f. 337.

2 Præsumptio fundata in diuturnitate tem-
poris, an procedat, etiam non probata scien-
tia Summi Pontificis. l. 14. q. 30. f. 337.

2 Præsumptio intrinseca, relequat Conventum ab
onere probandi. l. 14. q. 30. n. 2. f. 338.

2 Præsumptio intrinseca differt a illatione iuris. l. 14.
q. 30. n. 2. f. 338.

2 Præsumptio, an inducatur ex solo lapsu 30.
vel 40. annorum, absque alia coniectura. l. 1.
q. 3. f. 338.

2 Præsumptio cessat, ubi de veritate apparet
in contrarium. l. 14. q. 31. n. 6. f. 339.

2 Præsumptio desumpta ex diuturnitate tem-
poris, admittit probationes in contrarium.
l. 14. q. 31. n. 1. f. 339.

2 Præsumptio, si iustitiam consensus Prælati,
potest conijci ex multis. l. 5. q. 13. n. 3. f. 382.

4 Præsumptio, & temeritas, quid sint? l. 1. q.
15. n. 5. f. 13.

4 Præsumptio inris, & de inre, nullam admit-
tit probationem in contrarium. l. 8. q. 14. n.
4. f. 124. & l. 11. q. 16. n. 7. f. 165.

4 Præsumptio inris habetur pro veritate, do-
nce oppositum probetur. l. 11. q. 16. n. 5. f. 165.

4 Præsumptio est triplex. l. 1. q. 7. n. 4. f. 177.

4 Præsumptio ratificationis Professionis nulli-
ter facta an obliget in conscientia. l. 12. q. 8.
n. 1. f. 177.

4 Præsumptiones plures, an possint inferre
plenam probationem, & quomodo una præ-
sumptio possit alteram? l. 1. q. 7. n. 4. f. 177.

Præsumptum

1 Præsumptum iudicium potest esse verum, &
falsum. l. 1. q. 16. n. 3. f. 23.

Prætermittens

1 Prætermittens recitare officium divinum, ad
quod tenetur, peccat, & tenetur fructus
perceptioni restituere. l. 1. q. 31. n. 5. f. 28.

Prætextus

1 Prætextus est velamen, quo se moneri quis
simulat ad aliquid agendum. l. 13. q. 17. n. 14.
fol. 158.

2 Prætextus gravaminis, differt a vero, &
reali gravamine. l. 10. q. 30. n. 3. in fin. f. 199.

Prætor

2 Prætor non curet de minimis, & modicis. l.
14. q. 36. n. 1. f. 341.

Prævaricator

3 Prævaricator Ordinis, aut contemptor, quā-
do quis dicitur? l. 12. q. 10. n. 6. f. 206.

Prævenire

3 Prævenire quando licet? l. 1. q. 24. n. 4. f. 30.

Præmatica

1 Præmatica, taxans frumentorum pretia,
non obligat Incolas alienius loci, donec fue-
rit publicata in illo loco. l. 1. q. 10. n. 2. f. 10.

Præaxis

2 Præaxis observanda in Transfinitionibus ex
voto in alium Ordinem. l. 5. q. 48. f. 93.

2 Præaxis, & Consuetudo alienandi res parvas
ad prescriptum cap. servata, extenditur. l.
14. q. 36. n. 6. f. 341.

Præcium

3 Pretium in multis est simoniacum. l. 1. q. 12.
n. 4. f. 24 in multis autem non. 2. p. 2. 14. q. 79.
n. 5. fol. 369.

Præima tonsura

3 Præima tonsura, non venit sub nomine ordi-
nis, nec ordo Episcopatus, vel Cardinala-
tus. l. 5. q. 15. n. 8. f. 93.

4 Qui non potest de inre præima tonsura ini-
tiari, vel promovere ad Sacros Ordines, mul-
to minus nequit Religionem intrare, & in
ea proficere. l. 3. q. 11. n. 1. f. 40. & q. 12. n. 6.
fol. 41.

Præinogenitus

2 Præinogeniti Principum, Comitum, & Mar-
chionum, solent proficere in Religione ca-
paci bonorum. l. 11. q. 39. n. 1. f. 239.

Præinceps

1 Princeps Supremus habet a Populo potesta-
tem ferendi leges, proximè, vel remotè, abso-
lutè, tamen, & sine ulla conditione. l. 1. q. 17.
n. 16. f. 16. & 3. p. 1. 10. q. 2. n. 15. f. 177.

1 Princeps, si consuetudinem Populi scit, &
tolerat, censetur consentire. l. 1. q. 1. n. 12.
fol. 19.

1 Princeps in bello, insidè præcipit militi, ut
sub

I N D E X

- sub pena capitis, locum suum observet. t. 1. q. 5. n. 7. f. 34.
- 1 Princeps potest suum declarare animum, voce, scripto, vel signo. t. 2. q. 3. n. 4. f. 37.
- 1 Princeps violans legem, quam ipse tulit in publicam; & communem utilitatem peccat. t. 2. q. 7. n. 7. f. 40. & t. 5. q. 4. n. 6. f. 54. & 3. q. 1. 10. q. 11. n. 1. f. 78.
- 1 Princeps facilius potest privilegium revocare, quam consuetudinem abrogare. t. 2. q. 1. n. 5. fol. 43.
- 1 Princeps concedens in forma communi, nullum in de nouo concedit, sed tantum ius vetus conservat. t. 9. claus. i. n. 2. & 3. f. 96.
- 1 Princeps concedens in forma communi, non derogat iuri tertii. t. 9. claus. i. n. 3. & 4. f. 96.
- 1 Princeps non presumitur praedictare tertio. t. 9. claus. 9. n. 8. f. 106.
- 1 Princeps, quando censetur concedere ex certa scientia, vel in forma communi. t. 1. q. 5. n. 1. & seq. f. 116.
- 1 Princeps non presumitur ignorare ius commune. t. 1. q. 7. n. 1. f. 117.
- 1 Princeps, regulariter loquendo, non potest aliquem sine iusta, & legitima causa a legis obligatione eximere. t. 1. q. 16. n. 1. f. 148.
- 1 Princeps ex iusta, honesta, & legitima causa potest valide, ac licite suorum subditorum revocare privilegia. t. 1. q. 1. n. 1. f. 150.
- 1 Princeps ex causa revocans subditorum privilegia, ratione concessa, non tenetur recompensare. t. 1. q. 2. n. 1. f. 150.
- 1 Princeps non potest revocare privilegium non subito gratis concessum, & ab eodem acceptatum. t. 1. q. 3. n. 1. f. 152.
- 1 Princeps suo astringitur contractus, & censetur servare pacta, etiam cum subditis. t. 1. q. 3. n. 1. f. 152.
- 1 Princeps ex iusta causa, & propter commune bonum, potest privilegia subditorum suis bonis, recompensando tantum. t. 1. q. 8. n. 1. f. 152. & 2. q. 5. q. 20. n. 6. f. 79.
- 1 Princeps debet suo subdito de ablato privilegio recompensationem facere. t. 1. q. 8. n. 5. fol. 153.
- 1 Princeps gratis donans privilegium, vel castrum, non se obligat ad non revocandum ex legitima causa. t. 1. q. 19. n. 6. f. 162.
- 1 Princeps censetur habere in pellare totum ius commune. t. 1. q. 1. n. 1. f. 168.
- 1 Princeps tenetur observare leges communes. t. 1. q. 1. n. 10. f. 171.
- 1 Princeps, ab commune bonum, & publicam pacem, potest leges mutare. t. 10. q. 10. n. 3. fol. 183.
- 1 Princeps, si se iure legem a se latam, & sufficenter publicatam, ab initio non fuisse usum receperit, nec observantem, per decennium tacet, sibi praedictat, & censetur suam legem abrogare. t. 1. q. 3. n. 1. f. 323.
- 2 Princeps saecularis, an possit Indicem Ecclesiasticum, sibi suspectum, vel alij molestum a Regno expellere. t. 1. q. 4. n. 1. f. 422. nec tenetur admittere, de quo non potest confidere. ibid.
- 3 Princeps saecularis, an possit se opponere electioni alicuius Praelati, etiam Regularis sibi suspecti. t. 4. q. 5. f. 53.
- 3 Princeps, & Respublica, an possit in aliquo casu suum subditum, evidentissimo vitae periculo exponere, vel occidere. t. 8. q. 10. n. 7. f. 155. & 10. q. 14. n. 3. f. 181.
- 3 Princeps, quoad legum penas, est legibus solutus. t. 10. q. 11. n. 11. f. 180.
- 3 Princeps summus, non potest leges ferre, contra legem divinam, & naturalem. t. 12. q. 3. n. 2. f. 202.
- 1 Principis voluntas satis est ad inferendum legem. t. 1. q. 5. n. 14. f. 29.
- 1 Principis voluntas quomodo declaratur. t. 1. q. 11. n. 17. & seq. 120.
- 1 Principis scientia, & tolerantia sunt de ratione consuetudinis. t. 8. q. 3. n. 1. f. 21.
- 1 Principis scientiam, & tolerantiam, an sit signum sufficiens voluntatis ipsius. t. 1. q. 13. n. 6. fol. 23.
- 1 Principis scientia debet esse immediata, vel mediata ad tollendum legem, & introducendum consuetudinem. t. 10. q. 23. n. 7. f. 22.
- 1 Principis animus non magis verbo, quam facto declaratur. t. 1. q. 2. n. 1. f. 20.
- 2 Quando constat de mente Principis non est curandum de verbis. t. 5. q. 17. n. 5. f. 77.
- 1 Principis gratia, favor, & beneficium, concessa alieni, extenditur ad eius familiares, socios, & commensales. t. 6. q. 11. n. 1. f. 65. & q. 13. n. 4. f. 66.
- 1 Principis mens quomodo indaganda. t. 8. q. 2. n. 3. fol. 90.
- 2 Principis beneficium est latissime interpretandum. t. 4. q. 30. n. 8. f. 66.
- 2 Quod Principi placuit, legis habet vigorem. t. 1. q. 15. n. 1. f. 81.
- 1 Principi non possumus dicere, mentiris, erras, & similia. t. 1. q. 4. n. 8. f. 116.
- 1 Principes supremi, possunt sibi privilegia concedere. t. 5. q. 4. n. 1. & seq. f. 53.
- 2 Principes saeculares nequeunt prohibere quod matrimonio libere contrahatur. t. 7. q. 15. n. 3. f. 228.
- 2 Principale beneficium, & principalis accessorium. t. 1. q. 13. q. 26. n. 9. f. 267.
- 2 Qui potest in principale, potest etiam in accessorio. t. 10. q. 25. n. 1. f. 287.

I N D E X

Prior

- 1 Prior aliquis Monasterij agens contra privilegium Ordinis, per hunc suum contrarium usum non praedictat dicto privilegio. l. 1. q. 1. n. 11. f. 1. 44.
- 2 Prior non deferens appellationi sui subditi, rigorose puniatur. l. 7. q. 1. n. 1. f. 1. 37, & q. 29. n. 1. f. 1. 97.
- 3 Prior, respectu sui Monasterij, tantam habet auctoritatem, quantum habet Pater Generalis, respectu totius Ordinis. l. 9. q. 1. n. 7. fol. 175.
- 4 Prior in suo Conventu, habet iurisdictionem quasi Episcopalem ibid. n. 8.
- 5 Prior Conventualis, vel Provincialis depositus ab Officio, an possit appellare, & appellatione pendente, suum Officium proseguere. l. 10. q. 1. per totum f. 306.
- 6 Prior Monasterij dicitur Beneficiarius, ad quem pertinent dispendere de rebus, & fructibus sui Beneficii. l. 1. q. 1. n. 1. in fin. fol. 176.
- 7 Prior in Ordine Predicatorum, assignatus in Conventu, tempore sui Regimini, non habet votum electionis in electione immediate subsequenti, sui Prioris successoris. l. 4. q. 2. n. 1. f. 81.
- 8 Prior Conventualis non habet votum in electione electoribus eligatur in Cap. Provinciali. l. 1. q. 1. n. 1. f. 101.
- 9 Prior Conventualis ad hoc, ut habeat locum in Capitulo cum Conventus, quot Fratres Capitulares alere debet. l. 5. q. 1. n. 4. & 5. fol. 12.
- 10 Prior Provincialis, eandem habet potestatem in sua Provincia, quomodo & Magister Ordinis in toto Ordine, sic item Prior Conventualis in suo Conventu. l. 10. q. 1. n. 4. f. 173.
- 11 Prior Conventualis, an possit dispensare in statutu accidentalibus Regulae. l. 1. q. 3. n. 1. fol. 190.
- 12 Prior Conventualis, vel Provincialis, sub qua forma tenetur, quem recipere ad habendam Religionem. l. 4. q. 6. n. 4. & seq. f. 64.
- 13 Prior Conventus, est etiam Prior Novitatus. l. 5. q. 3. n. 3. f. 70.
- 14 Prior Conventus est Cepus, & Index omnium existentium in suo Monasterio. l. 5. q. 29. n. 1. f. 74.
- 15 Prior in Ordine Pradic. accessu Novitio, proferatur de malis. l. 10. q. 1. n. 4. & 5. fol. 154.
- 16 Prior in Ordine Predicatorum, non possunt adhiberi Patres ad Consilium insinuationis. l. 5. q. 1. n. 5. f. 77.
- 17 Prior in Dominica Familia vetatur concedere licentiam transire ad alios Ordines. l. 5. q. 16. n. 1. f. 82.
- 18 Prior tenetur annuatim quatuor Bicos, & Fugitivos recipere. l. 8. q. 3. n. 3. fol. 137.
- 19 Priores Conventuales sunt veri Praelati, & animatum Parochi. l. 9. q. 1. n. 1. f. 175. Verum non habent plenariam potestatem in gubernatione suorum subditorum ibid.
- 20 Priores Conventuales, de iure communi non possunt suos subditos a suscipiendis Ordinibus licentiarum, nec insinuatione Pradicatorum, vel Confessorum, nec possunt ad irremediabilem condemnare, nec gratia adhibere supplicia ibid. n. 3.
- 21 Priores Conventuales, Provinciales, Diffinitores, & consimiles per electionem Canonicam electi, & in suis Officiis constituti, non possunt ad libitum, & sine gravi causa, legitime probata a suis Superioribus absolvi. l. 10. q. 1. n. 1. f. 306.
- 22 Priores Conventuales, Guardiani, & consimiles Officiales Ordinum Mendicantium, an possint eligi in eorum Conservatores. l. 7. q. 29. f. 416.
- 23 Priores verè, & proprie dicuntur in dignitate Ecclesiastica constituti, & possunt esse Indices delegati. ibid. n. 1.
- 24 Priores Conventuales, & Provinciales, in Familia Dominicana eliguntur a maiori parte Vocalium ultra modicam. l. 2. q. 8. n. 4. fol. 12.
- 25 Priores, ac Provinciales hodie habent tempus praefatum administrandi. l. 4. q. 39. n. 10. fol. 79.
- 26 Priores Conventuales, an possint dispensare cum illegitimis, sibi subditis, super defensionibus natalium. l. 1. q. 26. n. 9. f. 103.
- 27 Priores Conventuales, non habent votum in electione socij Prioris, tantum ad Capitulum provinciale, nec valent in illa se insinuationem, sed in electione Electoris, ad finem eligendi Provinciale. l. 5. q. 1. n. 7. f. 21.
- 28 Priores Conventuales, & Provinciales, quando tempore debent persolvere in Officio. l. 6. q. 22. n. 1. & seq. f. 132.
- 29 Priores, in Ordine Pradic. antiquitus erant semper Priores. l. 6. q. 22. n. 3. f. 134.
- 30 Priores, & Socij debent interesse, & votare in electione Provincialis, sed non omnes. l. 6. q. 27. f. 136.
- 31 Priores Conventuales, in Ordine Pradic. habent confirmari ab ipsorum Provincialibus. l. 7. q. 2. n. 4. f. 139.
- 32 Priores insinuant per solum Diffinitorium, vel per solum Provinciale, an sint veri Praelati. l. 9. q. 1. f. 163.
- 33 Priores in Ordine Pradic. nequeunt trahere negotia graviora Conventus sine consilio Patrum. l. 10. q. 10. n. 3. f. 178.
- 34 Priores, non possunt committere suis Vicariis, vel Supprioribus, ut quem recipiant ad habitum sine licentia Provincialis. l. 1. q. 2. n. 11. fol. 4.

I N D E X

- 4 *Priores Conventuales, alijque Superiores, in Ord. Prædic. quotiescunque Fratrem aliquem recipiunt ad professionem, tenentur Profiteentem super multis interrogare. l. 3. q. 25. n. 19 f. 56.*
- 4 *Priores, vel Prælati locales, ad quos spectat, si omittant huiusmodi inramentum suscipere à Vestrèndis, aut informationes facere, an professio sic facta sit valida? l. 4. q. 7. n. 1. & seq. f. 65.*
- 2 *Priorum auctoritas nõ potest à Priori Provinciali diminui, & aritari. tr. 9. q. 12. n. 8. fol. 175.*

Priorifica

- 1 *Priorificateneur Episcopo Loci denunciare tempus professionis Monialium. d. 11. q. 16 n. 55 f. 131.*

Privatio

- 1 *Privatio de suo conceptu formali, dicit, & significat absentiam alius, seu forma debita aptata reperiri in subiecto. l. 1. 1. q. 7. n. 1. fol. 141.*
- 1 *Privatio Infradictionis, nedum est subditis iniuriosa, verum etiam & damnoſa. l. 13. q. 7 n. 4 f. 152.*
- 2 *Privatio vocis activa, & passiva, & consimiles pena non obstant conscientia autè Indicit declaratoriam l. 4. q. 27. n. 1 f. 64.*
- 2 *Privatio præsupponit habitum. tr. 13 q. 16. n. 2. in fin. f. 160.*
- 3 *Privatio dignitatis, etiam ipso facto lucranda, exigit declaratoriam Iudicis. tr. 7. q. 14. n. 10 f. 146.*

Prinatus

- 3 *Prinatus in iure in re suo est restituendus. l. 7. q. 14. n. 1 f. 145.*

Privilegiarius

- 1 *Privilegiarius potest suo renunciare privilegio l. 2. q. 12 n. 7 f. 43.*

Privilegiatus

- 1 *Privilegiatus, eodem, quo potest privilegio, Divinis officiis interesse, potest pariter in loco sacro sepeliri. l. 6. q. 16. n. 1 f. 67.*
- 1 *Privilegiatus contra pariter privilegium, suo non vitat privilegio. l. 7. q. 19. n. 8 f. 87. & l. 2. q. 12. n. 6 f. 34. & l. 11. q. 25. n. 2. f. 124 & l. 17. q. 34. n. 1 f. 419.*
- 1 *Privilegiatus agens contra pariter privilegium, an teneatur probare, quod occurrerit casus vitandi privilegio, & quod ipsomet Privilegiatus, cum posset, noluit vitare. l. 2. q. 9. n. 1 f. 113.*
- 1 *Quis habens privilegium non suscipiendi officia Reipublicæ, si sponte unum suscipiet, non propter hoc potest compelli ad suscipiendum alia. l. 13. q. 13. n. 8 f. 145.*
- 1 *Privilegiatus, in his, quæ habent alium successum, & reiterabilem, per unum, vel plures alios, non censetur renunciare privilegio, quoad totam eius facultatem, tral.*

12. quest. 13. num. 9. fol. 145.

- 1 *Privilegiatus ad non ieiunandum in Quadragesima, & non ad recitandum Officium, vel ad non soluendum tributa, si ieiunet, recitet Officium, vel semel solvat tributa, non propter hanc contraactionem amittit privilegium omnino. l. 12. q. 13. n. 13 f. 146.*

- 4 *Qui gaudet privilegio Canonico, gaudebit, & forius privilegio fori. l. 6. q. 4. n. 3 f. 78.*

- 1 *Privilegiati ad instar, quod commodum, non autem quantum ad incommodum, æquiparantur. l. 7. q. 11. n. 5 f. 81.*

Privilegium

- 1 *Privilegium quid sit, & unde dicatur. l. 2. q. 1. n. 1 f. 37. & q. 10. n. 1 f. 41.*

- 1 *Privilegium non est privilegium, si aliquid speciale non indulgeat l. 2. q. 2. n. 5 f. 37.*

- 1 *Privilegium quod forum anime, non exigit scripturam, nec bullationem. l. 2. q. 3. n. 1 fol. 37.*

- 1 *Privilegium, an valeat sine data diei, mensis, & anni, & loci, & temporis l. 2. q. 4. n. 1 fol. 38.*

- 2 *Privilegium exemptionis quod forum eternum, debet constare, secus autem quod forum anime l. 2. q. 7. n. 10 f. 41.*

- 1 *Privilegium pro sui validitate, an debeat reponi, aut reperiri in corpore iuris? l. 2. q. 8. n. 1 f. 41.*

- 1 *Privilegium, vi, & meta à Principe extortum, non est validum. l. 2. q. 9. f. 41.*

- 1 *Privilegium acquiritur consuetudine immemorabili, & præscripta. tr. 2. q. 10. n. 1. fol. 41.*

- 1 *Privilegium consuetudine acquisitum, est verum, & proprium, non autem filium, vel præsumptum tr. 2. q. 10. n. 9. f. 42. & fortius eo, quod est ab homine concessum. q. 11. n. 1. fol. eod.*

- 1 *Privilegium ad instar, quid sit l. 3. q. 1. n. 3. fol. 46.*

- 1 *Privilegium ad instar, an censetur revocatum, vel destrutum, revocato, vel sublato exemplari. l. 2. q. 2.*

- 1 *Privilegium ad instar, authe, vel diminuto exemplari, an intelligatur diminutum, & authe? l. 2. q. 3. fieri ad instar, quid sit ibid n. 2.*

- 1 *Privilegium ad instar, an valeat, si non appareat illud, ad quod refertur? tr. 3. q. 4. fol. 47.*

- 1 *Privilegium ad instar, an debeat à suo exemplari transumptari, parte citata, aut requisita? l. 3. q. 5 f. 48.*

- 1 *Privilegium dividitur in reale, & personale l. 4. q. 1. n. 1 f. 49. & subdividitur in generale particulare. l. 2. q. 1. n. 10.*

- 1 *Privilegium mixtum, an detur? l. 4. q. 2. n. 10. in fin f. 49.*

- 1 *Privilegium, quod sit reale, vel personale, f. 2. qua*

IX NI DI EX

- qua Regula cognoscitur. l. 4. q. 2. n. 1. f. 49.
- 1 Privilegium Ecclesie. Romana. de non solvendo tabellas de rebus suis. est reale. & perpetuum. ibid. n. 14.
  - 1 Privilegium à principe factum alicui personae. & Castro simul. est reale. ibid. n. 15.
  - 1 Privilegium in dubio. an sit reale. vel potius personale. l. 4. q. 3. n. 1. f. 51.
  - 1 Privilegium debet esse de se. & per se efficax. l. 6. q. 13. n. 1. f. 66.
  - 1 Privilegium fori contrahitur tam respectu Oblatorum. quam Pidebentium in sacula habitantium. l. 6. q. 21. n. 1. f. 71.
  - 1 Privilegium generale non operatur circa ea. in quibus Ecclesia. habet specialis constitutiones. & statuta. l. 7. q. 14. n. 1. f. 82.
  - 1 Privilegium multifarie dicitur fortius. & potentius alio. l. 7. q. 19. n. 1. f. 88.
  - 1 Privilegium de damno evitando. est potentius eo. quod est de lucro capiando. & hoc magis valet in re possidente. quam in alio. & patet de iure. l. 7. q. 19. n. 23. f. 88.
  - 1 Privilegium. si sapiat naturam beneficii. ut purno. favor. non dicitur esse contra sed pro. & in commune. l. 8. q. 6. n. 5. f. 94.
  - 1 Privilegium ad instar. per se sumptum. non habet respectu suum venturum. nec referri ad futurum privilegium. sed ad illud. quod erat præexistens exemplar. & quod antecesserat. l. 1. q. 9. n. 3. f. 121.
  - 1 Privilegium subsequens. tollit. & auferit præcedens antiquum. l. 12. q. 18. n. 1. f. 149.
  - 1 Privilegium remissionem multae exigit. l. 13. q. 11. n. 2. f. 154.
  - 1 Privilegium de sui natura sit contra ius commune. & debet semper aliquid operari. f. 14. q. 1. n. 16. f. 160. & l. 2. q. 9. q. 14. n. 20. f. 178. & l. 1. q. 30. n. 1. f. 199.
  - 2 Privilegium concessum nomine Dignitatis. est reale. & transit ad successores. l. 2. q. 33. n. 1. f. 23. & potest per successorem exquiri. si non fuisse prædecessor presentem. ibid. n. 2. debet habere effectum suum. & non expresso proprio nomine habentis dignitatem. n. 3. & extenditur. ad omnes habentes communicationem privilegiorum. scilicet si flos per forale ibid.
  - 2 Privilegium concessum alicui Religioni. edificandi Monasteria. sine licentia Episcopum. impetratur per non usum. de ceteris. l. 2. q. 7. fol. 31.
  - 2 Privilegium totius. est privilegium partium. l. 3. q. 9. n. 1. f. 32.
  - 2 Privilegium. quo vicini compelluntur vendere pro ampliatione Ecclesie. an habeat locum in locutione. l. 2. q. 10. f. 32.
  - 2 Privilegium Canonici. si quis suadente Diabolo est personale. l. 2. q. 13. n. 3. f. 176.
  - 2 Privilegium. quo Regularis prohibentur appellare. an sit aquum. & iustum. l. 2. q. 9.
  30. per totam. fol. 197.
  - 2 Privilegium. exceptionis à iurisdictione Episcopi non suffragatur exceptio. nisi probata possessione exemptionis. l. 3. q. 16. n. 2. f. 260.
  - 2 Privilegium regulariter solet esse contra ius commune. ob quod debet attentè inspicere. & praticari. l. 2. q. 3. n. 9. f. 20.
  - 4 Privilegium fori. in quo consistit. l. 6. q. 4. n. 5. fol. 78.
  - 4 Privilegium fori. non patitur. Reos delinquentes à Religione auocari. & ad aliud Tribunal trahi. l. 6. q. 15. n. 1. f. 83.
  - 4 Privilegium Clericale. de directo. & per se. competit Clericis. vel in Religioso statu existentibus. l. 3. q. 7. n. 4. f. 193.
  - 1 Privilegij nomine. interdum venit indultum. gratia. favor. indulgentia. bulla. rescriptum. beneficium. licentia. & similia. l. 2. q. 1. n. 7. f. 37. & l. 7. q. 13. n. 2. f. 82.
  - 2 Privilegij copia probat. sent. & idem privilegium. l. 13. q. 11. n. 1. in fin. f. 258.
  - 1 Privilegia registrata in corpore iuris. non indigent nota. die. & consule. l. 2. q. 4. n. 1. fol. 38.
  - 1 Privilegia. & leges aqua lance libratur. l. 2. q. 4. n. 1. f. 38.
  - 1 Privilegia consuetudine acquisita. generali privilegiorum. revocatione. non censentur revocata. nisi in specie revocentur. l. 2. q. 11. n. 5. in fin. f. 43.
  - 1 Privilegia Ordinis Predicatorum in unum collata. censentur authentica. & ipsorum transumptum creditur. l. 2. q. 14. n. 5. f. 35.
  - 1 Privilegia Mendicantium. derogant consuetudinibus. immemorabilibus. l. 2. q. 19. n. 1. fol. 45.
  - 1 Privilegia Regularium. sunt realia. l. 4. q. 2. n. 1. f. 40.
  - 1 Privilegia Regularium. non sunt inenocabilia. nec Papa ligant manus. l. 7. q. 8. n. 1. fol. 72. n. 1. f. 72.
  - 1 Privilegia. quæ respiciunt determinatum locum. & personarum. habent territorium. non transseunt de loco ad locum. l. 7. q. 14. n. 6. fol. 82.
  - 3 Privilegia sunt facultatis. non autem necessitatis. l. 7. q. 18. n. 6. f. 86.
  - 1 Privilegia data ex debito commutative iustitie. sunt. ex tunc. l. 1. q. 9. n. 1. fol. 153.
  - 1 Privilegia. emanant contra ius commune ex nimia Principis occupatione. vel propter nimiam presentium importunitatem. l. 3. q. 7. n. 17. f. 167.
  - 2 Privilegia. quibus. Religiosi vetantur construere eorum loca. in sed spaium centum quadraginta canparum. an sint in usu Neapolitalis. quæ magnis Civitatibus. l. 2. q. 15. fol. 35.
  - 2 Privilegia. transgredi ex una in aliam Religionem.

I N I D E X

- ligionem hodie vacanti. l. 5. q. 2. n. 8. f. 80.
- 2 Privilegia, quae tangunt communem favorem Ordinum, effectus sunt omnibus Regularibus propriis. l. 10. q. 4. n. 4. f. 107.
  - 2 Privilegia, per quae Regulares eximuntur a iurisdictione Episcoporum, multa sunt. l. 1. 3. n. 8. f. 358.
  - 2 Privilegia exemptionis Regularium non sunt violanda. l. 13. q. 3. n. 1. f. 264.
  - 3 Privilegia, quibus non insensit Episcopus Regularis, ad absolvendum, & dispensandum cum sibi subdito, oculatum inspicenda sunt. l. 1. q. 31. n. 5. f. 35.
  - 3 Privilegia Regularium moderantur per Decretum Sacri Congregati. ad absolvendum, & dispensandum. l. 1. q. 17. sub n. 2. f. 197. 98. & 99.
  - 4 Privilegia absolventi a censuris, & dispensandi, sunt eam praevidenda, & attentis legenda. l. 8. q. 17. n. 6. & 18. n. 2. f. 86.
  - 4 Privilegia Regularia, quae adversantur Concilio Tridentino, videntur, nec valent. l. 2. q. 4. n. 4. fol. 187.
  - Privilegia Amittitio, & Revocatio
  - 1 Privilegium amittitur, lapsu temporis, vel deficiente conditione, in privilegio appositum. l. 12. q. 1. f. 135.
  - 1 Privilegium personale amittitur morte eius, cui fuit concessum, secus si sit reale. l. 1. q. 1. f. 136.
  - 1 Privilegium amittitur per revocationem Privilegii. Item per eius revocationem. l. 1. q. 3. & 4. n. 1. f. 136.
  - 1 Privilegium rite obtentum, an amittitur morte concedentis. l. 2. q. 5. n. 1. f. 137.
  - 1 Privilegium an amittitur per non usum. l. 1. q. 6. n. 1. f. 140.
  - 1 Privilegium amittitur per contrarium usum triginta, vel quadraginta annorum. l. 1. q. 7. n. 1. f. 141. & q. 8. n. 1. f. 144.
  - 1 Privilegium plura continens, an amittitur in totum per non usum: omnis pariter concessa in privilegio. l. 2. q. 8. n. 1. f. 142.
  - 1 Privilegium an amittitur per unum singularem alium sibi contrarium. l. 1. q. 3. n. 1. fol. 145.
  - 1 Privilegium amittitur per abusum. l. 1. q. 14. n. 1. f. 46.
  - 1 Privilegium remuneratorium revocari non potest. l. 1. q. 4. n. 3. f. 151. & q. 9. n. 1. f. 153. & q. 12. n. 1. f. 154.
  - 1 Privilegium subreptitio obtentum, a potestati Principis revocari. l. 1. q. 5. n. 1. f. 151.
  - 1 Privilegium ab inferiore concessum, potest a Superiore revocari, etiam sine iusta causa. l. 1. q. 7. n. 1. f. 152.
  - 1 Privilegium per modum contractus, vel ex causa onerosa concessum, non potest a Principe revocari. l. 1. q. 8. n. 1. f. 152.
  - 1 Privilegium gratis concessum ab aliquo Principe inferiorem, potest a Principe sine causa ab eodem revocari. l. 1. q. 13. q. 22. n. 1. f. 165.
  - 1 Privilegium positum in corpore iuris communis requirit derogationem expresse, ad hoc, ut illi censetur derogatum. l. 1. q. 4. n. 1. f. 168. & l. 7. q. 13. n. 3. f. 82.
  - 1 Privilegium, si sit extra ius commune, non solum in specie, sed quodammodo etiam, in individuo debet derogari. l. 1. q. 4. n. 2. f. 168.
  - 1 Privilegium per non usum, amittitur, & tollitur in odium negligentiae. l. 1. q. 7. n. 1. f. 31.
  - 4 Privilegium fori, & Canonis, respellit denuntiationem Ordinum militarium, an possit abrogari contraria consuetudine. l. 1. q. 3. n. 1. f. 81.
  - 1 Privilegium efficacia non pendet a causa impulsiva. l. 3. q. 4. n. 8. f. 47.
  - 1 Privilegium amissio, propter abusum potest esse duplex. l. 1. q. 14. n. 3. f. 147.
  - 1 Privilegium amissa per non usum, vel per contrarium usum, an per Principis confirmationem valeant, & equivalant. l. 1. q. 4. n. 1. fol. 115.
  - 1 Privilegia concessa in favorem Ecclesiae, & universitatum, collegiorum, vel aliorum personarum, nequeunt auferri per renunciationem Privilegii. l. 1. q. 4. n. 3. f. 136.
  - 1 Privilegia praesudicialia tertio, amittuntur per usum privatum. l. 1. q. 2. q. 7. n. 5. f. 141.
  - 1 Privilegia, si sine concessa sine temporis determinatione, nullius temporis praescriptionis amittuntur, nec per non usum tolluntur. l. 1. q. 7. n. 15. f. 142.
  - 1 Privilegia affirmativa Regularium, amittuntur per non usum a lege praescriptam. l. 1. q. 7. n. 18. f. 142.
  - 1 Privilegia Mendicantium non praescribuntur nisi spatio centum annorum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 143.
  - 1 Privilegia Regularium, non amittuntur per abusum Regularum. l. 1. q. 15. n. 1. f. 147.
  - 1 Privilegia ab magna, & extrema necessitate amittuntur. l. 1. q. 17. n. 1. f. 148.
  - 1 Privilegia non subdito gratis concessa, sunt irrevocabilia. l. 1. q. 4. n. 2. f. 151.
  - 1 Privilegia Religiosorum Mendicantium incipiuntur in Bulla Crucata. l. 1. q. 14. n. 1. fol. 165.
  - 1 Privilegia Religiosorum Mendicantium in ipsa Litterarum, per Bullam Capae Domini censentur revocata. l. 1. q. 17. n. 1. f. 158.
  - 1 Privilegia concessa ex causa onerosa, vel per modum contractus, ab alia causa meritorum sine iusta, & rationabili causa, ac praevia recompensatione, non possunt revocari. l. 1. q. 9. n. 2. f. 161.
  - 1 Privilegia subditorum possunt sine iusta causa a Domino revocari. l. 1. q. 19. n. 1. fol. 166.

I N D E X

- 1 *Privilegia remuneratoria, ex iusta subsistente causa possunt annullari.* 2.13.q.19.n.10.fol.162.
- 1 *Privilegia Regularibus concessa contra ius commune, possunt per generale, vel provinciale Capitulum tolli, & abrogari.* 27.13.q.20.n.4.f.163.
- 1 *Privilegia iurata, sine iusta causa non possunt à Principe renovari.* 27.13.q.21.n.1.fol.165.
- 1 *Privilegia Regularium, censentur penitus extincta quodam septem casus Papa reservatos.* 2.4.q.33.n.8.f.68.
- 1 *Privilegia Religiosorum vocant quodam Rectoribus.* 2.8.q.39.n.1.f.158.
- 1 *Privilegia ad finem condemnandi ad trime- nes, non censentur renovata, sed tantum quod formam indicandi da incorrigibilitate alicuius Religiosi.* 2.9.q.3.n.2.f.172.
- 1 *Privilegia Religiosorum, per qua Regulares nequeunt pra debitis civilibus conveniri eorum Episcopis, hodie vacant.* 2.13.q.44.n.2.fol.275.
- 1 *Privilegia Regularium semel sublata, & extincta, per subsequentes confirmationes non renouantur.* 2.14.q.17.n.1.f.199.
- 1 *Privilegia, etiam si sint contra Trid. quod forum conscientia, non censentur renovata.* 2.9.q.15.n.4.f.138.
- 1 *Privilegia Bulla Cruciata in anno Jubilaei non suspendantur, vide. ver. Bulla.*
Privilegijs Canonis
- 1 *Privilegium factum sine consensu privilegiarii, an valeat.* 2.3.q.2.n.1.f.37.
- 1 *Privilegium non acquiritur abstinenti ante acceptationem privilegii.* 2.24.q.6.n.1.f.39.
- 1 *Privilegium faciendi celebrare Missam in aliqua determinata Domo, vel privata Oratorio, non innat Privilegiarium, si cantus extra talem locum reperiri.* 2.7.q.15.n.8.f.84.
- 1 *Privilegium habet vim à voluntate concedentis.* 2.12.q.4.n.1.f.136.
- 1 *Privilegijs acceptatio, an sit simpliciter necessaria ad valorem eiusdem.* 2.2.q.6.n.1.fol.39.
- 1 *Privilegijs acceptatio, etiam tacite facta, valet.* 2.3.q.6.n.2.f.39.
- 1 *Privilegijs acceptatio per Nuncium ad id specialiter facta, an sufficiat ad eius valorem, ita, ut propria, & personalis non sit necessaria.* 2.7.q.7.n.1. & seq. f.40.
Privilegijs Concessio
- 1 *Privilegium Religiosi concessum, est reale, & perpetuum.* 2.4.q.3.n.12.f.50.
- 1 *Privilegium pia causa est reale, & perpetuum.* 2.4.q.3.n.12.f.50.
- 1 *Privilegium ab Episcopo Confessarijs factum, sub ista clausula, donec decessero, vel usque ad nostrum beneplacitum, est personale, & extinguatur cum morte conceden- tis.* 2.7.44.4. quasi. 2. n. n. 16. fol. 50.
- 1 *Privilegium, à quo debet concedi.* 2.5.q.2.n.1.fol.52.
- 1 *Privilegium potest concedi Monasteriis, & Ecclesijs nondum erectis.* 27.5.q.5. n. 1. fol.55.
- 1 *Privilegium concessum, in casu deperdita scriptura potest probari per testes.* 2.5.q.6.n.1.fol.55.
- 1 *Privilegium concessum alicui Monasterio, an duret etiam destructo Monasterio.* 2.5.q.7.n.1.f.56.
- 1 *Privilegium Comitis Dignitatis assignatur Magistris, alios edocentibus per viginti annos.* 2.6.q.1.n.3.f.58.
- 1 *Privilegium concessum sub nomine masculino, comprehendit sexum femininum.* 27.6.q.2.n.2.f.59. Quod limita in fendis. ibidem n. n. 3.
- 1 *Privilegium concessum nostris Religiosis Fratribus, an intelligatur concessum Sororibus, seu Monialibus, in privilegia non expressa.* 2.6.q.3.n.1.f.59.
- 1 *Privilegium Canonis si quis suadente Diabolo, non competit mulieribus.* 27.6.q.8.n.5.fol.62.
- 1 *Privilegium tacita hypotheca conceditur mulieri ad recuperandam dotem, quo praesertur creditoribus Mariti, etiam anterioribus.* 2.6.q.12.n.3.f.65.
- 1 *Privilegium concessum Sacerdoti ad celebrandum tempore Interdicti, comprehendit Ministrum servientem.* 2.6.q.13.n.1.f.66. 1
- 1 *Privilegium concessum Religioso ad ingre- diendum Monasteria Monialium, comprehendit socium, etiam si non exprimitur.* 27.6.q.13.n.4.f.66.
- 1 *Privilegium concessum in praedictum tertij, non sustinetur, nisi fiat ex certa scientia, motu proprio, & cum causa cognitionis.* 2.6.q.6.n.3.f.94.
- 1 *Privilegium motu proprio concessum, etsi iniquitatem contineat, nequit tamen in caput ipsius privilegii retorqueat.* 2.9. claus. 2. n. 24.f.98.
- 1 *Privilegium non debet expediri, nec praesumitur à Principe concedi, in praedictum tertij.* 27.1.q.20.n.8.f.14. & 27.3.q.5.n.10.fol.99.
- 1 *Privilegium concessum alicui Monasterio, an duret destructo dicto Monasterio.* 2.3.q.2.fol.50.
- 1 *Privilegia miserationis gratia alicui concessa est in specie renunciandum.* 2.12.q.4.n.12.fol.137.
- 1 *Privilegia militia, & legitimacionis dantur pueris, & abstinentibus, & ignorantibus.* 2.4.q.7.n.9.f.41.
- 1 *Privilegia Mendicantibus concessa, an sint odiosa.* 2.4.q.4.n.1.f.51.

I N D E X

- 1 Privilegia quibusnam sint concedenda? c. 5. q. 1. n. 1. f. 53.
  - 1 Privilegia Societatis Iesu, fuerunt in specie concessa Cisterciensibus, & Craciferis. l. 7. q. 8. n. 9. f. 79.
  - 1 Privilegia consuetudine acquisita, non necessario, sed ad uberiorum cautelam aliquando expresse conceduntur. l. 7. q. 16. n. 5. f. 85.
  - 1 Privilegia Mulieribus concessa propter liberos, habent etiam locum in ea, qua ex aliquo accidenti filios non habet. l. 18. q. 15. n. 4. fol. 147.
  - 1 Privilegia, antea per Breve concessa, per posteram communicationem alteri Religioni eternitatis falsam, non enudantur Oracula. l. 16. q. 9. n. 4. f. 182.
  - 4 Privilegia concessa, vel impetrantur concedenda uni Ordini, vel Domui cuiuslibet Ordinis Medicamentum, censetur concessa omnibus Ordinibus Mendicantium, ac si in specie fuissent concessa. l. 4. q. 3. n. 5. f. 63.
- Privilegium Confirmatio
- 1 Privilegium absolendi ab excommunicatione potest inuicem conferri. l. 2. q. 7. n. 9. f. 41.
  - 1 Privilegia confirmata ex certa scientia, absque alio superaddito, & sine ulla limitatione, reuocantur, etiam si fuerint amissa. l. 11. q. 2. n. 10. f. 114.
  - 1 Privilegia Regularium multoties fuerunt a Romanis Pontificibus confirmata. l. 11. q. 8. n. 1. fol. 118.
  - 1 Privilegia Regularium non contraria Decretis Sacri Conc. Tridentini approbantur, & confirmantur ab eodem. l. 11. q. 8. n. 7. f. 121.
  - 1 Privilegia Regum, & Imperatorum, in fauorem Clericorum concessa, a Summis Pontificibus fuerunt approbata, & confirmata. l. 13. q. 4. n. 5. f. 151.
  - 1 Privilegia Regularium hodie confirmantur cum illa clausula: dum modo Decretis Conc. Trid. non aduersentur. l. 1. q. 9. n. 11. f. 7.
  - 1 Privilegiis vniuersi Religionis confirmatis, & aliarum omnium confirmata censentur. l. 11. q. 7. n. 20. f. 142.
- Privilegium Communicatio, & Extensio.
- 1 Privilegium non extenditur de persona ad personam, ob identitatem, vel maiorem rationem. 3. q. 4. n. 3. f. 47. l. 6. q. 1. n. 5. f. 58.
  - 1 Privilegium exemptionis Ecclesiarum priuilegium, ad futuras non extenditur. l. 6. q. 1. n. 5. fol. 58.
  - 1 Privilegium datum alicui ad celebrandum tempore interdicti, extenditur ad Famulam ministrantem. l. 6. q. 1. n. 6. f. 59.
  - 1 Privilegium nobilitatis mariti, extenditur ad uxorem. l. 6. q. 4. n. 1. f. 59.
  - 1 Privilegium concessum marito, de non solvenda gabella, non transit ad uxorem. l. 6. q. 3. n. 1. f. 60.
  - 1 Privilegium Militis, an extendatur ad eius

uxorem? l. 6. q. 6. n. 1. f. 60.

- 1 Privilegium fori, quod conuenit marito, ratione domicilii, vel alicuius artis, & exercitij, an extendatur ad uxorem? l. 6. q. 7. n. 1. fol. 60.
- 1 Privilegium Clerici coniugati, nempe fori, & Canonis, an extendatur ad eius uxorem, ipse viuentem? l. 6. q. 8. n. 1. f. 61. & fol. 65. q. 10. n. 8.
- 1 Privilegium fori, & immunitatis Clericorum Gracorum, an extendatur ad eorum filios, & uxores, in viduitate permanentes? l. 6. q. 9. n. 1. f. 63.
- 1 Privilegium concessum alicui, an extendatur ad eius familiares, socios, & commensales? l. 6. q. 11. n. 1. f. 65. & l. 2. q. 13. q. 35. n. 14. fol. 106.
- 1 Privilegium concessum Sacerdoti ad recitandum officium per Breuiarium breuius eborali, aut ad illud persoluendum in tempore non suo, extenditur ad socium adiuantem. l. 6. q. 13. n. 3. f. 66.
- 1 Privilegium concessum alicui ad audiendum diuina officia, tempore interdicti an extendatur ad eius domesticos, & familiares? l. 6. q. 14. n. 1. f. 66. & l. 2. q. 14. q. 4. n. 4. f. 55.
- 1 Privilegium odiosum extenditur ad conexa, seu accessoria, & a suo principali inseparabilia. l. 6. q. 16. n. 5. f. 68.
- 1 Privilegium uni Ordini concessum, non extenditur ad Abbatem commendatarium. l. 6. q. 19. n. 6. f. 69.
- 1 Privilegium non recitandi officium in Choro, non tantum extenditur ad publicas Processiones, Patribus Societatis Iesu concessa, ceteris Regularibus non communicantur. l. 7. q. 14. n. 10. f. 83.
- 1 Privilegium vniuersi Prouincia, non potest extendi ad aliam Prouinciā, & quare? l. 6. q. 22. n. 10. f. 135.
- 1 Privilegium recipiendi Nouitios, concessum Conuicti S. Stephani, an extendatur ad omnes alios Cenemus, cuiusque sint Ordines? l. 4. q. 5. n. 1. & seq. f. 63.
- 1 Privilegium Canonis, ad quos se extendit, & in quo fundatur? l. 4. q. 7. & 8. f. 120.
- 1 Privilegia Diaconorum, & Clericorum solnaticorum, an extendantur ad eorum uxores? l. 6. q. 10. n. 1. f. 64.
- 1 Privilegia paterna, & materna multis variis transunt ad filios. l. 6. q. 12. n. 4. f. 65.
- 1 Privilegia concessa Monasterio, vel alicui vniuersitati, an ad eius singulas personas, separatim sumptas, extendantur? l. 6. q. 18. n. 1. fol. 68.
- 1 Privilegia Religioni concessa, ad eius Praelatos extenduntur, etiam si de illis nulla mentio sit facta in privilegio. l. 6. q. 19. n. 1. f. 69.
- 1 Privilegia Regularium, extenduntur ad totum Nouitium. l. 6. q. 20. n. 1. f. 69.

I N D E X

- 1 Privilegia Prædicatorum, Professus concessa, extenduntur ad Fratres tertij Ordinis, & Oblatos forniciter falsos. l. 6. q. 11. n. 1. f. 70.
- 1 Privilegia Ordinis Prædicatorum extenduntur ad Fratres assumptos in Episcopatum, vel Cardinalatum. l. 6. q. 22. n. 1. f. 71.
- 1 Privilegia miserabilium personarum, extenduntur ad Monachos, & Fratres Medicantes. l. 6. q. 23. n. 1. f. 72.
- 1 Privilegia omnium Regularium, communicantur ad inulem. l. 7. q. 5. n. 1. f. 78.
- 1 Privilegia Societatis Jesu, extenduntur ad alios Regulares. l. 7. q. 8. n. 1. f. 80.
- 1 Privilegia communicantur in gratiam, & favorem Religionum, non autem in eorum penam. l. 7. q. 12. n. 2. f. 82.
- 1 Privilegia concessa uni Monasterio extenduntur ad omnia, & singula Monasteria eiusdem Ordinis, tam virorum, quam mulierum. l. 7. q. 14. n. 1. f. 83.
- 1 Privilegia consuetudine acquisita, an veniant in generali communicatione privilegiorum. l. 7. q. 16. n. 1. f. 85.
- 1 Privilegia Dominatariorum, extenduntur ad omnes Regulares, qui in Privilegijs communicant cum illis. l. 7. q. 18. n. 6. f. 86.
- 1 Privilegia generalia, vel ad presentes, velum etiam ad absentes extenduntur. l. 7. q. 18. n. 1. f. 82.
- 1 Privilegia Regularium amplianda sunt. l. 7. q. 36. n. 1. f. 116.
- 1 Privilegia Regularium sunt amplianda, quantum facitur propriis verborum significatio. l. 7. q. 38. n. 1. f. 122.
- 1 Privilegia concessa Monachis, extenduntur ad Moniales. l. 7. q. 45. n. 1. f. 63.
- 1 Privilegia concessa Sororibus, extenduntur ad Fratres, & tunc velut eummodi sexui, & status non repugnat. l. 7. q. 15. n. 2. & 3. fol. 2. 8.
- 1 Privilegia Regularium, non extenduntur ad Concessas, & Tertiarias Sbrotes, inaccessibiles sacris. l. 7. q. 37. n. 1. f. 27.
- 1 Privilegia in communis quid, & quod duplex sit. l. 7. q. 1. n. 1. f. 73.
- 1 Privilegia generalis communicatio, non comprehendit illa, quæ proprijs constitutionibus repugnant. l. 7. q. 11. n. 1. f. 81.
- 1 Privilegia Mendicantium communicantur, intelliguntur communicata privilegia Monachorum. l. 7. q. 10. n. 1. f. 81.
- 1 Privilegia interpretatio.
- 1 Privilegium, ut beneficium Principis, est latè explicandum. l. 8. q. 1. n. 2. f. 9.
- 1 Privilegium, quæ regula, & modo est interpretandum. l. 8. q. 1. n. 1. f. 89.
- 1 Privilegium dubium, in quo adest clausula dubia, non declarandi, an possit declarari. l. 8. q. 1. n. 1. f. 92.
- 1 Privilegium, in casu dubio an sit large, vel

- strictè interpretandum. l. 8. q. 6. n. 1. f. 94.
- 1 Privilegium recitandi horas canonicas, est large interpretandum. l. 8. q. 6. n. 1. f. 94.
- 1 Privilegium odiosum, est strictè interpretandum. l. 8. q. 34. n. 1. f. 69.
- 1 Privilegium concessum contra ius commune, in casu dubij debet strictè interpretari, ut illud minus lædat. l. 8. q. 1. n. 1. f. 78.
- 1 Privilegia dubia, & obscura, quoniam modo sunt declaranda. l. 8. q. 2. n. 1. f. 90.
- 1 Privilegia clara non sunt declaranda, sed iuxta sui seriem exequenda. l. 8. q. 3. n. 1. f. 90.
- 1 Privilegia Regularium in casu dubio ad favorem subditorum sunt ab eorum Prælati large interpretanda. l. 8. q. 7. n. 4. f. 95.
- Probatio
- 1 Probatio nulla maior, quam rei evidentiæ. l. 14. q. 19. n. 1. f. 336.
- 1 Probatio iuridica, quando dicitur. l. 7. q. 14. n. 1. f. 146.
- 1 Probatio Nonisatus est mutus, quæ, & Religio, & Nonisus probat, & probatur. l. 9. q. 1. n. 3. f. 139.
- 1 Probatio per Testes, est magis valida, quam illa, quæ sit per vnum vocem, aut per instrumenta. l. 10. q. 5. n. 2. f. 48.
- 1 Probationes non sunt de Aplicibus inris. l. 10. q. 30. n. 7. f. 199.
- Procedere
- 1 Procedere in causis civilibus, vel criminalibus, quid sit. l. 7. q. 3. n. 28. f. 407.
- 1 Procedere in causis simpliciter, & de plano, sine strepitibus, & figuris iudicis, quid sit. l. 7. q. 22. n. 1. f. 413.
- Processio
- 1 Processio non an possit infligi, ad hoc, ut eius occasione, Mulieres, & alii, intrare septa Monasterij. l. 4. q. 21. n. 4. f. 61.
- 1 Processio solemniter, extra vicum Ecclesia celebrata, vult nomen Divini officij. l. 4. q. 25. n. 1. in fin. f. 63.
- 1 Processio ad Papam, in Generati Magistro, canonice electo, fit de quadam demerone, & urbanitate. l. 7. q. 2. n. 10. f. 140.
- 1 Processiones convocare, non est alijs parvis Pontificalium, sed habet aliquam iurisdictionem. l. 13. q. 80. n. 1. f. 300.
- 1 Processiones nequeunt fieri à Regularibus, extra septa Monasterij, nisi de consensu Virob, vel Episcopi Loci. l. 15. q. 2. n. 4. f. 39. fol. 300.
- 1 Processiones à Regularibus adhibitis Clausstro, faciendæ sunt prope muros Ecclesia ibid. n. 10. f. 304.
- 1 Processiones Sacramenti, à quodortum habuerunt. l. 3. q. 8. n. 1. f. 409.
- 1 Processiones infra Obsequium Corporis Christi, fieri possunt à Dominicis, extra ambitum Monasterij, siquæ licentia Episcopi vid. ver. Dominici.

I N D E X

2 *Processionibus publicis interesse tenentur Regulares, & recurrentes possunt excommunicari.* l. 13. q. 78. n. 5. & seq. 298.

Processus

2 *Processus factus à Iudice competente, dicitur Iuridicus.* l. 13. q. 5. n. 1. f. 284.

1 *Processus factus ab Episcopo contra Regularem delinquentem extra Clausura, est nullus.* ibid. n. 2.

2 *Processus factus à Potestate laicali, interdum standum est.* ibid. n. 5.

2 *Processus ex causa Civilis, necessario exigit iudicalem indaginem.* l. 17. q. 11. n. 2. f. 409.

Proclamationo

3 *Proclamationes solent magis obesse, quam professus.* l. 3. q. 1. n. 6. f. 156.

Procurantes

3 *Procurantes, directè, vel indirectè voces, sed suffragia Electorum, privantur omni officio, & inhabilitantur ad futura.* l. 1. q. 9. n. 6. f. 9.

3 *Procurantes, directè, vel indirectè voces, & suffragia, non censentur dispensati in pena inhabilitatis, & privationis vocis, ob absolutionem Capitulariter, & generaliter datam.* l. 4. q. 44. n. 17. f. 83.

Procuratio

3 *Procuratio Vocum, vel suffragiorum ad eligendum habet, vel illum, potest esse virtuosus, & vitiosus.* l. 4. q. 1. n. 3. & 9. f. 13.

Procurator

1 *Procurator, vires gerit, munitis.* l. 2. q. 7. n. 4. fol. 40.

2 *Procurator Generalis Ordinis, intuitu sui officij, non potest causas Fratrum decidere, nisi punitus.* l. 9. q. 12. n. 6. f. 175.

3 *Procurator, ad eligendum in Capitulo, quomodo instituendus est, & quas qualitates debet habere.* l. 4. q. 16. n. 1. & seq. 100.

3 *Procurator non potest unum, sui, & alium nomine constituentis eligere.* ibid. n. 14.

3 *Procurator potest initium ab Electo, ad electionem defendendam.* l. 6. q. 1. n. 1. f. 139.

4 *Procurator ad lites, per ingressum Religionis amittit usum litis.* l. 6. q. 34. n. 3. f. 22.

2 *Procuratores, Oeconomij, & Cellariorum, non possunt facere elemosinam, sine licentia Superioris Monasterij.* l. 1. q. 23. n. 1. f. 393.

2 *Procuratores sunt puri Executores mandatorum Prelatorum.* ibid. n. 1.

3 *Procuratores insistenti, ad eligendum, an de necessitate teneantur iurare, de eligendo meliorem.* l. 4. q. 23. n. 8. f. 57.

3 *Procuratores, in iudicio comparentes, non admittuntur, nisi sine publicis instrumentis roboratis.* l. 6. q. 7. n. 2. f. 130.

3 *Procuratores Regularium, sub qua forma instituendi sunt.* l. 6. q. 17. n. 4. f. 200.

2 *Procuratorum est, vitia agere, & iniuria pratermittere.* l. 1. q. 12. n. 1. in fin. f. 123.

Professio

1 *Professio Religiosa in quacunque Religione, tam virorum, quam mulierum, nequis fieri ante decimum sextum annum explem.* l. 1. q. 16. n. 49. f. 130.

2 *Professio Religiosa facit Monachum, & adscribit perpetuam Regulam.* l. 5. q. 3. n. 1. f. 72. & 4. q. 16. q. 7. n. 3. f. 210.

2 *Professio est nulla ex defectu formae.* l. 5. q. 9. n. 3. fol. 74.

2 *Professio Servi facta in Monasterio, sine consensu Domini sui, est nulla.* l. 5. q. 9. n. 4. f. 74.

2 *Professio eius, qui non fuit in Nonitatu, ad minus per annum, post susceptionem habitum, est nulla, & irrita.* l. 5. q. 9. n. 5. f. 84.

2 *Professio, qua exequitur de presenti, est perfectior ea, qua in futurum expellatur.* l. 5. q. 50. fol. 96.

2 *Professio Religiosa fortiori vinculo ligat Proficientem, quam Matrimonium sponsum.* l. 5. q. 50. n. 4. f. 96.

2 *Professio Religiosa dirimit Matrimonium non consumatum.* ibid. n. 4.

2 *Professio facta in laxiori Religione, cum animo transiendi in arctiorem, est valida, sed non licita.* l. 5. q. 5. n. 1. f. 97.

2 *Professus nunquam desinit esse Monachus prima sua Religionis, nisi per Professionem vitæ factam in secundam.* l. 5. q. 5. n. 2. f. 97.

2 *Professio sola transfert Professionem de uno statu in alium statum irrevocabiliter.* l. 5. q. 52. n. 2. f. 97.

2 *Professio secunda invalida, non potest praedicare prima valida.* l. 5. q. 53. n. 1. f. 98.

2 *Professio invalida potest ratificari, renouari, & validari.* ibid. n. 2.

2 *Professio facta sine susceptione habitus, valet.* l. 6. q. 2. n. 6. f. 108.

2 *Professio Religiosa est quidam contractus onerosus, utroque obligatorius.* l. 6. q. 16. n. 1. f. 114. & l. 11. q. 5. n. 1. f. 213. & 4. q. 8. n. 8. f. 119. & l. 10. q. 1. n. 1. f. 144.

2 *Professio Religiosa cuiusvis Regularis, debet esse libera, & voluntaria.* l. 8. q. 28. n. 3. fol. 152.

4 *Professio facta ante aetatem Pubertatis, non valet, nec potest ratificari, nisi ubi Proficiens fuerit doli capax.* l. 3. q. 3. n. 2. f. 35.

4 *Professio coniugis facta, invito Marito, est invalida.* l. 3. q. 14. n. 8. f. 44.

4 *Professio nulla, nullam inducit obligationem.* l. 3. q. 14. n. 9. f. 44.

4 *Professio est mori similis, per quam Professus moritur Mundo.* l. 3. q. 16. n. 2. f. 45.

4 *Professio sollemnis, quomodo est facienda?* l. 3. q. 16. n. 3. f. 45.

4 *Professio expressa, vel tacita, non habet locum, Nonitatus anno non expleto.* l. 3. q. 19. n. 6. fol. 48. l. 8. q. 5. n. 8. f. 144. & l. 10. q. 21. n. 6. f. 153.

I N D E X

- 4 Professio est mori Civilis, filiole intris. l. 3. q. 2. n. 10. f. 51.
- 4 Professio falsa, sine consensu Commentat, non valet. tr. 3. q. 25. n. 8. f. 55. & t. 1. q. 20. n. 1 f. 170.
- 4 Professio est quoddam Spirituale matrimonium, quod coalescit ex mutuo consensu proficatis, & professionem admittentium. tr. 3. q. 26. n. 7. f. 57.
- 4 Professio ad sui validitatem, duo exigat copulatione. tr. 1. q. 4. n. 3. f. 4. & t. 7. q. 21. n. 4. fol. 103. immo tria. l. 8. q. 2. n. 2. f. 112.
- 4 Professio an sit nulla, ob defectum Locum non designati. tr. 8. q. 4. n. 2. & seq. f. 113.
- 4 Professio nulla, an censatur renuclidata, vel saltem tacite indulta, per alius Professorum. tr. 8. q. 5. n. 1. & seq. f. 114.
- 4 Professio, ipso iure nulla, non ratificatur, nisi data scientia nullitatis eiusdem. ibid. n. 2.
- 4 Professio nulla, & irrita, ob impedimentum occultum, non est ratificanda publice. t. 8. q. 6. n. 1. f. 117.
- 4 Professio noua, seu ratificatio Professionis nulla, an exigat novum consensum Capituli, cum praesentia praeterea nullitatis. tr. 8. q. 7. n. 1. & seq. f. 117.
- 4 Professio condita, & per vim, & metum emissas, non tenet. t. 8. q. 8. n. 2. f. 119.
- 4 Professio tacita, etiam post Trid. obligat ad observantiam Regula. tr. 9. q. 7. n. 5. f. 133. & tr. 10. q. 21. n. 1. f. 152.
- 4 Professio emissas iuxta Trid. sed contra propria statuta, an sit valida. tr. 9. q. 20. n. 1. & seq. f. 140. & tr. 12. q. 39. n. 1. f. 173.
- 4 Professio Religiosa, sub qua forma verborum sit. t. 10. q. 1. & seq. f. 145.
- 4 Professio Fratrum Ord. Praedic. laudatur. tr. 10. q. 1. n. 15. f. 145.
- 4 Professio, an possit fieri per Procuratorem. tr. 10. q. 3. n. 1. & seq. f. 146.
- 4 Professio expressa, an debeat fieri in scriptis, vel sub aliqua certa forma verborum. tr. 10. q. 3. n. 1. & seq. f. 147.
- 4 Professio, an possit probari per testes. tr. 10. q. 5. n. 1. f. 148.
- 4 Professio, ad sui validitatem multa exigit. tr. 10. q. 6. n. 1. & seq. f. 149.
- 4 Professio rite falsa, multos habet effectus. tr. 10. q. 7. n. 1. & seq. f. 148.
- 4 Professio cum voto solemnium solius obedientia, obsequio, expressione Vanitatis, & Castitatis an sufficiat ad faciendum Professos vobis, & propriis Religiosis. tr. 10. q. 8. n. 1. & seq. f. 149.
- 4 Professio solemniter, an per simplicem Religiosum, de licentia sui Superioris, possit admitti. tr. 10. q. 12. n. 1. f. 150.
- 4 Professio, an possit admitti, & acceptari per Laicum, ex delegatione Abbatis. tr. 10. q. 13. n. 1. & seq. f. 150.
- 4 Professio Nonitorum, an possit a Prelato differri, expleto probationis anno. tr. 10. q. 14. n. 1. f. 150.
- 4 Professio, an de iure Dimisso, vel Humano inhabilitat Profiterem ad contrahendum. tr. 10. q. 16. n. 3. & seq. f. 150.
- 4 Professio tacita, quid sit, & quomodo inducatur. tr. 10. q. 20. n. 1. & seq. f. 152.
- 4 Professio tacita non habet locum, ubi non potuit esse Professio expressa. t. 10. q. 20. n. 9. fol. 152.
- 4 Professio tacita, an inducatur per suspensionem ordinum. tr. 10. q. 25. n. 1. & seq. f. 154.
- 4 Professio Solemnis Religiosorum hominum, an differat specie a Solemni Professione seminarum. tr. 10. q. 27. n. 1. & seq. f. 154.
- 4 Professio Militum Regularium, an comprehendatur sub cap. 15. Conc. Trid. sess. 25. de Regul. t. 10. q. 26. n. 1. f. 155.
- 4 Professio nulla, quid sit, & quomodo fiat. t. 1. q. 1. n. 1. f. 156.
- 4 Professio gravi metu emissas, an sit irrita, in re natura, vel tantum in re Ecclesiastica. t. 1. q. 3. n. 1. & seq. f. 157.
- 4 Professio Mulieris, Monialis falsa, timore mortis, an sit valida. t. 1. q. 2. n. 5. f. 157.
- 4 Professio admissa a Prelato, vel Capitulo, per vim, & metum cadentem in Virum constantem, an sit nulla. t. 1. q. 9. n. 1. f. 159.
- 4 Professio, ob solum metum reuerentialem emissas, an sit irrita. t. 1. q. 10. n. 1. & seq. fol. 160.
- 4 Professio falsa ex dolo, vel ex falsa causa simulata, an sit valida. t. 1. q. 12. n. 1. f. 162.
- 4 Professio comparatur Matrimonio, quod ubi fuit in mutua traditione personarum. t. 1. q. 1. n. 16. f. 163.
- 4 Professio fidei emissas, an sit valida. t. 1. q. 13. n. 1. f. 163.
- 4 Professio falsa cum mala intentione, an valet. t. 1. q. 15. n. 1. & seq. f. 164.
- 4 Professio in foro poli nulla, ob carentiam libertatis Proficientis, an possit ex consuetudine Ecclesiae fieri valida in eodem foro. t. 1. q. 17. n. 1. f. 165. & t. 1. q. 27. n. 1. f. 184.
- 4 Professio falsa sub pacto, vel conditione illicita, an sit nulla. t. 1. q. 18. n. 1. & seq. f. 165.
- 4 Professio falsa, sub conditione de futuro, an sit valida. t. 1. q. 19. n. 1. & seq. f. 166.
- 4 Professio falsa in aliqua Religione, non approbata a Domino, Papa, vel admissa ab eo, qui auctoritatem non habet, an sit valida. t. 1. q. 20. n. 1. f. 166. & q. 42. n. 1. f. 174.
- 4 Professio emissas in manu Episcopi per Fratres Religionum excommunicatum, an sit valida. t. 1. q. 21. n. 1. f. 167.
- 4 Professio admissa, vel acceptata ab excommunicato declarato, vel suspeso, an sit valida. t. 1. q. 24. n. 1. f. 167.
- 4 Professio falsa per excommunicatum declaratum.

I N D E X

- ratum, valeat, siens autem admissio, & incor-
poratio. l. 1. §. 23. n. 1. & seq. & q. 24. n. 14
fol. 168.
- 4 Professio Simoniacarum valeat? l. 1. §. 26. n.
1. fol. 169.
- 4 Professio emissam a Noiviro inhabili ad ser-
vitiis Religiosis, an sit valida? l. 1. §. 27. n.
1. fol. 169.
- 4 Professio per Capitulum admissa, sub condi-
tione, & pacto, an valeat, pacto, & conditio-
ne non adimpletis. l. 1. §. 29. n. 1. f. 169.
- 4 Professio si fiat extra Monasterium, an sit
valida? l. 1. §. 31. n. 1. f. 170.
- 4 Professio facta in Locis non designatis, an sit
valida? l. 1. §. 32. f. 170.
- 4 Professio Viri facta in Monasterio femina-
rum emittitur, an sit valida? l. 1. §. 33. n.
1. & seq. f. 170.
- 4 Professio ex defectu etatis, vel Noivitatus,
an sit valida? l. 1. §. 34. n. 1. f. 170.
- 4 Professio, an sit nulla, si deficiat una dies
pro complemento Sexdecim Annorum? l. 1. §.
35. n. 1. f. 173.
- 4 Professiones Noivitorum si praevalent, quod
agendum? l. 1. §. 36. n. 1. f. 173.
- 4 Professiones nullae de iure communitatis, quod,
& quando sunt? l. 1. §. 37. n. 1. f. 175.
- Procul
- 2 Professus hodie non potest devotus ad mon-
endum extra claustra perpetuo, nec ad re-
pus, sine benedictione. l. 1. §. 38. n. 1. f. 175.
- 4 Professus non potest recipi, nec retineri ab
alio Religioso, nisi servatis servandis, & de
licentia Praelati Religionis, a qua recedit, &
Papa. l. 1. §. 39. n. 2. f. 175. & q. 36. n. 6. f. 176.
- 2 Professus non potest dimittere suum Praelatum rem-
tus Religionis alienare. l. 1. §. 40. n. 6. f. 177.
- 2 Professus tenetur Inramentis obedire. l. 1. §. 41.
n. 1. f. 177.
- 2 Professus Choro adscribitur, & potest in autori-
tate sui Superioris in statum Conversorum
transire. l. 1. §. 42. n. 1. f. 178. & ob idem in
eandem. l. 1. §. 43. n. 1. f. 178.
- 2 Professus Clericus, translati in statum Co-
nversorum, an teneatur recitare horas cano-
nicas, quod petulantur in Choro? l. 1. §. 44.
n. 1. fol. 178.
- 2 Professus siatus in saeculo extra septem sui
Conversus, recedat ad officium diurnum sui
Ordinis. l. 1. §. 45. n. 6. f. 186.
- 2 Professus in uno Monasterio, si ibidem ob-
servat regulam, non potest transire in aliud
Monasterium. l. 1. §. 46. n. 10. f. 189.
- 2 Professus per irasum illicitum, an inu-
tilum, non amittit iura sua Religiosa. l. 1. §. 47.
n. 5. f. 197.
- 2 Professus, si perdit bonorum primi Monaste-
rij, & iuris sui Religionis, se habet, de ex-
tinctione? l. 1. §. 48. n. 5. f. 197.
- 2 Professus invalidus, si se transferat in secu-
larem, vel in aliam Religionem, potest secum
ferre ea bona, quae prius Monasterio obta-
tuerant. l. 1. §. 49. n. 1. f. 204.
- 2 Professus in Religione incepit bonorum, si
de induito Apostolice transierit in caputem,
acquirat bona, si per translationem donata
ad utilitatem Secundi Monasterij. l. 1. §. 50.
n. 1. fol. 204.
- 2 Professus per suam primam professionem
emissam in Religione incapax, moritur. l. 1. §.
51. n. 1. & eius bona cedunt Laicis, venientibus
ab intestato, si aliter ipse ante professionem
non disposuit. l. 1. §. 52. n. 3. f. 104.
- 2 Professus dimittens habitum sui Religionis
intra ultimum, vel ex quodam leuitate, non
incurrit in excommunicationem. l. 1. §. 53. n. 2.
fol. 110.
- 2 Professus temere exiens a Claustro, cum ha-
bitu tamen abscindito, incidit in excommuni-
cationem. l. 1. §. 54. n. 1. f. 110.
- 2 Professus dimittit habitum, temere, sed in-
tra Claustra, non incidit in excommunicationem.
l. 1. §. 55. n. 1. f. 110.
- 2 Professus tenetur toto tempore vitae suae, de-
servare sua Religiosa. l. 1. §. 56. n. 1. f. 114.
- 2 Professus non habet aliquid proprium. l. 1. §.
57. n. 18. f. 122.
- 2 Professus nullius habet potestatem in Religione,
nisi ob solam incorrigibilitatem. l. 1. §. 58. n. 7.
fol. 128. & l. 1. §. 59. n. 1. & q. 30. n. 1. in Decret.
- 2 Professus per expulsionem a Ordine, prima-
ter ferre omnibus privilegiis ipsius. l. 1. §. 60.
n. 4. & 5. f. 144.
- 2 Professus, per se, & immediate solum, & p-
mittit tria vota substantia observare. l. 1. §.
61. n. 6. f. 164.
- 2 Professus caret actione agendi. l. 1. §. 62. n. 1.
fol. 167.
- 2 Professus non habet arbitrium, nec nolles,
nec velle. l. 1. §. 63. n. 1. f. 172. & l. 1. §. 64. n. 1. f. 173.
- 2 Professus suam potest Religionem cogere ad
prohibendum alimens, & vultu necessa-
ria in omni loco. l. 1. §. 65. n. 1. f. 213. & q. 2.
l. 1. §. 66. n. 1. f. 164.
- 2 Professus a Religione sapiens, peccat mortali-
ter, si sit depositus. l. 1. §. 67. n. 1. f. 213.
- 2 Professus in Vniuersum se, suaque Deo dedi-
cat. l. 1. §. 68. n. 5. f. 215.
- 2 Professus in Ordine Prædicatorum, tenetur
ad sua vota essentialia Religionis. l. 1. §. 69.
n. 4. f. 204.
- 2 Professus, utcumque criminosis per profes-
sionem emissam, non decet, incorporatur Reli-
gioni renouabatur. l. 1. §. 70. n. 1. f. 300.
- 4 Professus non potest prouidicare suis Prae-
latis. l. 1. §. 71. n. 4. f. 171.
- 4 Professus nulliter, vel coram Deo, non est vo-
tus Regularis, nec proprius Religiosus, nec vni-
uersalis.

I. N. D. E. X.

- culo Regula vincitur. l. 8. q. 5. n. 1. f. 115.*
- 4 *Professus nulliter, nullam verum in acquire-
rit in Religione. l. 8. q. 10. n. 5. f. 121.*
- 4 *Professus illegitime, quocunque tempore de-
10: dummodo non ratificaverit, poterit fugere
absque ulla scrupulo, dummodo absit lescu-
dalum. l. 8. q. 11. n. 19. f. 122. & l. 1. q. 14. n.
1. f. 164.*
- 4 *Professus nulliter, si a solo Ordinario sit di-
missus, potest autem in conscientia remanere
in seculo, secus in foro aeterno. ibid. n. 20.*
- 4 *Professus, per Professionem soluitur a Patre
potestate. l. 10. q. 7. n. 6. f. 148.*
- 4 *Professus tacite et expressum potest vali-
de contrahere. l. 10. q. 16. n. 1. & seq. f. 150.*
- 4 *Professus de facto contrahens, an sit excom-
municatus, vel irregularis, & a quo Iudici
debeat puniri. l. 10. q. 17. n. 1. f. 151.*
- 4 *Professus fidei, si post quinquennium dubi-
tetur, an brevis sua professio, de novo confiteri
fieri, utrum possit Religionem relinquere, et
an quibus m. & seq. fol. 164. & l. 1. q. 9. n. 1.
fol. 178.*
- 4 *Professus per usum incertum, seu equivoca-
tem, & dependentiam a voluntate sui Super-
ioris, non fit Proprietarius, sed Obedientia-
rius, & Regularis. text. l. 1. q. 18. n. 14.
fol. 166.*
- 4 *Professus nulliter, post lapsum quinquenni-
um, non potest reclamare. l. 8. q. 14. n. 3. f. 124.
secus infra quinquennium. 2. per. n. 5. q. 65.
n. 2. fol. 104.*
- 4 *Professus, an possit reclamare, ex quo eius
parentes, tempore professionis habuerunt
in gravi, vel extrema necessitate. tr. 12. q. 29.
n. 1. f. 183.*
- 4 *Professus nulliter, si nolle exire, an habeat
aliquid remedium ad remanendum in Reli-
gione. l. 12. q. 39. f. 186.*
- 3 *Professi Religiosorum ex lenitate, & meriti-
bus, veniunt transire ex una in aliam Reli-
gionem. l. 5. q. 4. n. 1. f. 72. & precipue sine li-
centia Papa. q. 39. n. 6. f. 91.*
- 3 *Professi, nullam habent testandi potestatem,
etiam causa mortis. l. 1. q. 2. n. 3. fol. 311. n.
saltem possint declarare. q. 4. tr. 7. q. 9. n. 1.
fol. 106.*
- 3 *Professi, respectu Monasterii censentur servi,
& filii sui sui. ibid.*
- 3 *Professi possunt haeredes institui, & fieri le-
gati. ibid. n. 4.*
- 3 *Professi Capaces bonorum in communis non
habeant filiationes in Ordine, cui quatuor
n. 1. q. 4. n. 1. f. 123.*
- 3 *Professi Laici in Religione Minorum S.
Francisci Reformatorum, & Capuccino-
rum, ex speciali indulto possunt institui in
Procuratorem ad eligendum in Capitulo. l. 4.
q. 16. n. 1. f. 61.*
- 4 *Professus nulliter, nulla de novo Novitatu*

- peratio recipiuntur ad novam professionem,
absque ulla lesione bonorum, graduum, Di-
gnitatum, & similia. tr. 8. q. 5. sub nu. 11.
fol. 155.*
- 4 *Professi nulliter, non possunt eligi, nec in Ca-
pitula suffragari. l. 23. q. 10. n. 8. f. 121.*
- 4 *Professi nulliter deficiunt Loci non designati, si
per solam sententiam Iudicii Loci Ordina-
rii fuerint egressi, Religione penitus inau-
dita, an censentur Apostata. l. 8. q. 13. n. 1.
fol. 124.*
- 4 *Professi nulliter, & male egressi, an sint re-
cipiendi, & quomodo. l. 8. q. 16. n. 1. & seq.
fol. 125. & tr. 12. q. 3. n. 1. f. 186.*
- 4 *Professi nulliter, si per solam sententiam Epi-
scopi Loci Ordinarii fuerint egressi, Religio-
ne penitus inaudita, an sint Apostata. l. 13.
q. 25. n. 1. f. 184.*
- 4 *Professi, si elapsi quinquennio in ius re-
clament, & sine speciali licentia Papa fuerint
egressi, an sint Apostata. l. tr. 12. q. 16. n. 1.
fol. 184.*
- 3 *Professi sapienter conceduntur introitus, cen-
sus, & similia. l. 5. q. 6. n. 4. f. 104.*
Promittens, Promitteri
- 4 *Promittens se obligat observare essentialia
& accidentalia Regule. tr. 2. q. 25. n. 11.
fol. 56.*
- 4 *Promittens utis affectus, ad observandum essen-
tialia Religionis, firmat, & validat profes-
sionem. l. 3. q. 2. n. 1. f. 55.*
- 3 *Promittens barbaeas debetur Monaste-
rius. l. 1. q. 2. n. 1. f. 211.*
- 4 *Promitteri in Religione idem est, quod mori
ad nudo, saltem civiliter. tr. 7. q. 28. n. 5.
fol. 106.*
- 4 *Promitteri cogentes, an sint excommunicati
2. l. 10. q. 18. n. 1. f. 132.*
Prohibitum
- 3 *Prohibitum, aliquando intelligitur permis-
sa, & concessa. l. 5. q. 8. n. 1. in fin. f. 74.*
Promissio, Promittens
- 4 *Promissio facta Deo, non potest vitari per
inobservationem forma contractus. l. 10. q. 4.
n. 3. f. 147.*
- 4 *Promissio, seu obligatio est de essentia Reli-
gionis, non autem impletio. tr. 11. q. 27. n. 2.
fol. 169.*
- 4 *Promissio, in Baptismo facta, non concer-
nit aliquod speciale super praecepta indistincta,
& acceptata. l. 6. q. 8. n. 5. f. 222.*
- 3 *In male promissis rescindere Fidem, & in
turpi voto mutare Decretum. tr. 12. q. 6. n. 5.
fol. 204.*
- 2 *Promittentes pro institutis, & gratiant in
malis parati. l. id. ver. dantes.*
Promotus
- 3 *Promotus ad Ordinem, aut legitimam aca-
dem, accidente aetate, potest in Ordinibus sus-
ceptis ministrare, absque alia absolutione
tract.*

I N D E X

tract. 11. q. 1. n. 7. fol. 195.

Promulgatio

- 1 Promulgatio est simpliciter necessaria ad hoc, ut leges statuta, & precepta habeant vim obligandi subditos. l. 9. n. 1. f. 9.

- 1 Promulgatio legis, quomodo facienda? ibid.

Pronunciatio

- 3 Pronunciatio Papa habet vim electionis & confirmationis. l. 6. q. 19. n. 5. f. 31.

Procurator

- 2 Procurator ad malum, degens causam peractam, pessimus efficitur. l. 9. q. 1. n. 1. f. 17.

Procurator

- 1 Proemia Legum, & Constitutionum continent causam finalem, & Dispensantis animum declarant. l. 8. q. 1. n. 9. f. 50.

Propositio

- 3 Propositio indefinita in moralibus inequale, ut uniuersali. l. 5. q. 1. n. 6. f. 93.

Propositura

- 3 Propositura in Ordine Predicatorum non fit nisi in causa necessitatis. tr. 1. q. 12. n. 15. fol. 11.

Propositum

- 4 Propositum Religionis, an semper sit a Spiritu Sancto. l. 1. q. 9. n. 8. f. 7.

Proprietas

- 3 Proprietas distinguitur a possessione, uso, & usufructu. l. 8. q. 1. n. 1. f. 149.

Proprium

- 2 Proprium habere quid sit? tr. 1. q. 10. n. 4. fol. 7.

- 1 Propria specifica, & particularia, seu in specie concessa, non veniunt sub generali communicatione privilegiorum. tr. 7. q. 1. n. 1. fol. 83.

Proceditor

- 2 Proctor Religionis est de numero Officialium Papa. l. 4. q. 3. n. 5. f. 14.

- 2 Proctores Ordinum censentur speciales Delegati a Papa, & ad quid? l. 20. q. 53. n. 13. fol. 201.

- 1 Proctorum mandata non abrogantur, nisi in specie abrogentur a Deo Papa. l. 13. q. 10. n. 15. fol. 104.

Protestatio

- 1 Protestatio facta unite nullum contrarium, excludit voluntatem sibi prouidendi. l. 2. q. 12. n. 7. f. 141.

- 2 Protestatio, quae est contraria facto, censetur illusoria. l. 1. q. 25. n. 6. f. 33.

- 3 Protestatio Presidenti Caputalis sufficit, ad non inuolandum electionem, etiam si Securus fiat. l. 2. q. 7. n. 6. f. 56.

- 3 Protestatio reddit actum inuoluntarium. l. 4. q. 8. n. 6. f. 58.

- 4 Protestatio eorum, qui se ingerunt actibus Presbyterorum, de non incurrendo, impedit Professionem iuramentum. l. 10. q. 24. n. 1. f. 153.

- 4 Protestatio est animi declaratio. l. 10. q. 24. n. 3. f. 153.

- 3 Protestationes, & oppositiones, in electionibus fieri possunt, & quibus, & quomodo? l. 4. q. 32. n. 6. f. 76.

Provincia

- 3 Provincia Calabria vult secundum titulum Provincia Lombard. l. 6. q. 22. n. 9. f. 135.

Provincialis

- 2 Provincialis repatis suum subditum, ab alio Indis detentum, etiam inuito subdito. l. 1. q. 32. n. 2. f. 162.

- 2 Provincialis, an possit suum subditum punire cum solo processu facto ab Episcopo, & sibi transmissis. l. 2. q. 55. f. 124.

- 2 Provincialis, an possit rem paruum, propria auctoritate alienare, absque consensu Capituli. l. 1. q. 38. f. 343.

- 3 Viciniorialis Provincia Calabria, si sit exco- muni, & non filius dilecti Viciniorialis, non tenet pro rata partis dilecti Viciniorialis. tr. 1. q. 32. n. 4. f. 38.

- 3 Provincialis, in Ordine Predicatorum, interdum tenetur providere suis Conuentibus de Priore. l. 4. q. 36. n. 5. f. 32.

- 2 Provincialis infra quod tempus tenetur providere ceteris infra legitima tempora non providere, prouiso ad quem demouetur. tr. 1. q. 38. n. 5. f. 78.

- 3 Provincialis d. Provincia finita biennio, remanet Vicarius Provincia, donec habuerit presentem nonum Provinciale. l. 6. q. 22. n. 6. f. 134.

- 3 Provincialis Calabria, peracto officio Provincialatus, an remaneat Vicarius Provincia. l. 5. q. 23. n. 9. f. 135.

- 3 Provincialis, quando dicitur amotus ab officio? l. 6. q. 10. n. 1. f. 136.

- 3 Provincialis, in sua Provincia correspondet Episcopo, seu Priori, seu Guardiani localis, & Conuentuales correspondet Parochis. tr. 1. q. 9. n. 1. in fin. f. 172.

- 3 Provincialis non potest subditum excommunicatum absolueret, inquisito, aut inuito excommunicante. l. 11. q. 5. n. 1. f. 190.

- 1 Provinciales, possuntque in suis Provinciis privilegium indulgentiarum. l. 2. n. 5. f. 53.

- 2 Provinciales Ordinis Predicatorum possunt delictis maioribus, & facinorosis hominibus sibi subditis adhibere penas extraordinarias, etiam trucidum. l. 9. q. 1. n. 17. f. 171. & q. 12. n. 4. f. 175.

- 2 Provinciales tenentur visitare suos subditos singulis annis. l. 10. q. 27. n. 8. f. 104. Item sua Loca, Monasteria, & Ecclesias. q. 66. n. 2. fol. 289.

- 2 Provinciales non possunt impediri, nec recusari, quin visitent suas Provincias. ibid.

- 2 Provinciales, in suis Provinciis sunt Episcopi aequipollentes. ibid.

- 3 Provinciales, in Provincia Calabria alternatur alternatim. l. 1. q. 32. n. 4. f. 38.

- 1 **Provinciales non possunt suppleri vobis**
secundum. l. 1. q. 16. n. 1. f. 42.
- 2 **Provinciales, & Generales Ordines**
non debent esse triginta annorum. l. 1. q. 8. n. 1. f. 49.
- 3 **Provinciales non possunt esse in**
Capitulis Generalibus Dignitatum, neque de
putati in Jurijs. l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- 4 **Provinciales Ordinis Prædicatorum, an**
proquiere, & conformitate dill' Ordinis, debent
in suis officijs quadringentis diti. l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- 5 **Provinciales electi ad verum in Mendicantibus**
debent habere iurisdictionem per eorum Gene
rales, non autem per Papam. l. 1. q. 2. n. 1. f. 49.
- 6 **Provinciales in sacris Curialibus, & Generalibus**
Congregationibus, an possint leges
ferre. l. 1. q. 3. n. 1. f. 49.
- Provisio**
- 1 **Provisio facta per nona iura non corrigitur**
l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- 2 **Provisio compendit de provisione, & provisione**
l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- 3 **Provisio, & electione multa fiti a**
Provinciali seu Provinciali quia propter de
fectione. l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- 4 **Provisio facta in quibusdam verbis**
l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- Provincia**
- 1 **Provincia, & supradicta reperitur in**
Scribis, quibus in Provincia. l. 1. q. 8. n. 1. f. 49.
- 2 **Provincia in masculis, & feminis, quando**
cipit. l. 1. q. 7. n. 1. f. 49.
- 3 **Publicatio legis, ubi, & quando facienda**
l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- 4 **Publicatio Electi debet fieri ab uno ex**
Scrutatoribus, contra prius scriptum, & quando
modum. l. 1. q. 17. n. 1. f. 49.
- Publicum**
- 1 **Publicum, & oculum sine contraria**
posuit. l. 1. q. 13. n. 1. f. 49.
- 2 **Publicum crimen subditur in notorium,**
& famulum ibid. n. 1.
- 3 **Publicum crimen quid sit, & quando**
dicatur vid. de crimine.
- Puella**
- 1 **Puella, ad Habitu Montanum ante**
pubertatem non admittitur. l. 1. q. 16. n. 1. f. 131.
- 2 **Puella examinanda est ante professionem**
ab Ordinario Ecclesie, vel Vicario, an coacta,
vel subditi sit. an scias, quid agat. l. 1. q. 16. n. 1. f. 131.
- 3 **Puella, si Religione inveniatur, Parentum**
melius, in iudicio proferat. l. 1. q. 5. n. 1. f. 131.
- 4 **Puella, causa educationis, an possit**
admitti in Monasteria Monialium non obli
scendum numeris praefixi. l. 2. q. 26. n. 1. f. 42.
- 5 **Puella, carentes, v. s. rationis, si ingrediantur**
Monasteria, non incidunt in penam
Nullum. l. 1. q. 7. n. 1. f. 56.
- 6 **Puella, educanda, & instruenda sunt in**
Monasteriis, ubi viget vita, & observantia
Regularis. l. 1. q. 10. n. 1. f. 131.
- Puer**
- 1 **Puer, licet sit doli capax, & argutus, non**
ideo potest in Religione ante decimum sex
tum annum explem proficere. l. 1. q. 26. n. 1. f. 42.
- 2 **Puer, licet de consensu Parentum possit**
esse in Religione infra annos pubertatis, verum
tempus ad probationem necessarium, nun
quam impleatur, necesse, nisi incepta pu
bertate. l. 1. q. 8. n. 1. f. 57.
- 3 **Pueri interdicti a seipso, ante v. s. ratio**
nis possunt deinde officijs assilicere. l. 6. q. 16. n. 1. f. 131.
- 4 **Pueri, in omni aetate possunt esse in**
Religione. l. 1. q. 8. n. 1. f. 57.
- 5 **Patri, infra aetate pubertatis, non sunt**
iuri. l. 1. q. 8. n. 1. f. 57.
- 6 **Pueri in Ord. Præd. quomodo recipiantur**
l. 1. q. 1. n. 1. f. 49.
- 7 **Pueri admissi ad habitum in Ord. Præd.**
quato tempore teneant noniat. l. 1. q. 20. n. 1. f. 149.
- Punire. Punitio.**
- 1 **Punire in moderata, & crudelitate, castigare,**
est, & coherere castigatum, & velle redde
re. l. 1. q. 13. n. 1. f. 42.
- 2 **Punitio Religiosi, extra Convenium publi**
ci delinquentis, an possit infigi a Provin
ciali ex solo processu facta ab Ep. scopo. l. 13. q. 55. n. 1. f. 131.
- 3 **Pupillus non potest, sine licentia Prætoris,**
repudiare legatum sibi delatum. l. 1. q. 1. n. 1. f. 338.
- Quæ**
- 1 **Quæ de facto sunt, de facto rescindi**
possunt. l. 1. q. 17. n. 1. f. 77.
- 2 **Quæ proximè instant, in esse**
videntur. l. 1. q. 59. n. 1. f. 100. & 4 p. 13. q. 16. n. 1. f. 100.
- Quærela. Quærelatus**
- 1 **Quærela nullius temporis a iure praesum**
non habet. l. 1. q. 30. n. 1. f. 338.
- 2 **Quærelatus, vel inquisitus, ingreditur**
Religionem, an debeat de iure communi puniri
a Iudice inquirente. l. 2. q. 11. n. 1. f. 331.
- Quælores.**
- 1 **Quælores prohibentur a Tridentino**
l. 1. q. 32. n. 1. f. 270.
- Quæ**

I N D E X

Qualitas

- 1 Qualitas cum in actu consistat, mutat eandem aliam in diversam speciem. tr. 14. q. 1. n. 11. f. 167.
- 2 Qualitas naturalis praefertur accidentali. tr. 15. n. 12. f. 87.
- 3 Qualitas datur iurisdictionem, debet legitime, & concludenter probari. tr. 1. q. 24. n. 4. f. 24. & 8. q. 13. n. 2. f. 145. & 148. q. 19. n. 2. f. 161. summariè. tr. 13. q. 43. n. 1. f. 276. & 117. q. 5. n. 22. f. 407. & 3. p. 12. q. 10. n. 7. f. 206. & 4. p. 12. q. 14. n. 3. f. 33. sum, & eandem l. d. dice composuit. 4. p. 12. q. 10. n. 1. f. 31.
- 4 Qualitas masculina, si adiciatur mulieri, valde in Religione Professa, non abrogat eius Professionem praeteritam. tr. 11. q. 34. n. 7. fol. 171.
- 5 Qualitates eligendorum in regimine Ecclesiasticum, in genere, & in specie narrantur. tr. 5. q. 6. 7. & 8. f. 87.

Quantitas

- 2 Quantitas requisita ad constituendum peccatum mortale in genere furti, quantum sit tr. 15. q. 19. f. 385.

Quarta

- 1 Quarta funeralium solita solui autè annis quadraginta Concilii Tridentini, adhuc est solucunda ab omni Cathedrali Ecclesia, & Monasteriis quibuscuque. tr. 11. q. 16. n. 61. fol. 132.
- 4 Quarta funeralis debetur propter administrationem Sacramentorum. tr. 1. q. 18. n. 5. fol. 16. & 1. 3. q. 22. n. 6. f. 201.
- 4 Quarta funeralis non semper debetur. tr. 13. q. 23. n. 3. f. 101.
- 4 Quarta funeralis debetur Parocho, vel Episcopo de bonis, & in bonis defuncti. tr. 13. q. 22. n. 10. f. 201.

Qui

- 1 Quicumque siue lege peccauerunt, siue lege peribunt. tr. 13. q. 87. n. 2. f. 308.
- 2 Qui declarat, nihil novi facit. tr. 13. q. 36. n. 11. f. 67.
- 3 Qui facit, quod in se est, est exculpandus. tr. 8. q. 28. n. 1. f. 153.
- 4 Qui fecit re siue te, non saluabit te, siue te. tr. 12. q. 27. n. 2. f. 184.
- 5 Qui non potest perdere, non potest lucrari. tr. 13. q. 13. n. 2. f. 243.
- 3 Qui non potest in bonis, luat in corpore. tr. 12. q. 18. n. 3. f. 45.
- 2 Qui non potest per se, non poterit per alium. tr. 13. q. 17. n. 2. f. 297.
- 2 Qui sentit commodum, debet sentire incommodum. tr. 5. q. 59. n. 6. f. 101. & 109. q. 69. n. 3. in fin. tr. 12. q. 15. n. 2. in fin. f. 243. & 13. q. 8. n. 7. f. 309. & 4. p. 1. 13. q. 15. n. 6. f. 198.
- 2 Qui tacet, affirmat. tr. 5. q. 15. n. 1. f. 77.
- 1 Qui iocum dicit, nihil excludit, & praecise in materia favorabilis. tr. 17. q. 10. n. 2. f. 81.

- 2 Qui vult Christum sequi, ex consilio eisdem sua tenetur erogare pauperibus. tr. 11. q. 6. n. 2. f. 213.

- 2 Quilibet in re sua est moderator, & arbitet. tr. 11. q. 21. n. 5. f. 223. & 13. q. 90. n. 1. f. 311. & 114. q. 66. n. 1. f. 356.

Quinquagenaria

- 2 Quinquagenaria laici patronatus, non potest probari per testes. tr. 14. q. 8. n. 14. fol. 326.

Quinquennium

- 4 Quinquennium à Trid praefixum ad reclamandum, à quo tempore numerandum sit tr. 12. q. 3. n. 1. & seq. fol. 176. & q. 13. n. 6. fol. 180.

- 4 Quinquennium dicendi de nullitate Professionis an currat Religio minor, aut ignorantia causas nullitatis sua Professionis, vel quous alio impedimento deest. tr. 12. q. 13. n. 1. f. 179.

Quod

- 2 Quod de directo prohibetur, per indirectum concedi non potest. tr. 14. q. 40. n. 1. f. 343.
- 3 Quod de iure à principio non subsistit, trans temporis non firmatur. tr. 5. q. 32. n. 7. fol. 110. & 4. p. 8. q. 6. n. 4. f. 116.
- 3 Quod est per accidens, attendendum non est. tr. 10. q. 24. n. 4. f. 186.
- 1 Quod in favorem est introductum, non debet in odium retorqueri. tr. 7. q. 11. n. 3. f. 81. & q. 12. n. 3. f. 82. & 2. p. 8. q. 45. n. 3. f. 160.
- 2 Quod omnes tangit, ab omnibus probari debet. tr. 13. q. 39. n. 4. f. 111.
- 3 Quod per se non potest, per alium exequatur. tr. 4. q. 16. n. 4. f. 60.
- 2 Quod plus est, semper continet, quod minus est. tr. 1. q. 42. n. 1. f. 27.
- 2 Quod semel placuit, amplius displicere non potest. tr. 10. q. 19. n. 1. in fin. f. 193. p. 3. & 4. q. 18. n. 1. f. 63. & q. 30. n. 2. f. 75. & 4. p. 2. 3. q. 16. n. 5. f. 46.

R

Rapiens

- 4 Rapiens Nonitium à Nonitium Monasterii, parva capitis pleuntur. tr. 1. q. 15. n. 8. f. 13.

Ratificans. Ratificatio

- 4 Ratificans Professionem nullam, ob Locum non designati defensionem, an teneatur Nonitium reiterare? tr. 8. q. 6. n. 1. & seq. f. 116.
- 4 Ratificatio Professionis, an exigit novum consensum Capituli, cum praesentia praeterea nullitatis. tr. 8. q. 7. n. 2. & seq. f. 117.

Ratio

- 2 Eadem est ratio de parte ad partem, quae de rato ad totum. tr. 5. q. 30. n. 5. f. 85.
- 2 Ratio formalis constituendi Apostasiam ab Ordine, in quo consistit. tr. 5. q. 2. n. 1. f. 107.
- 2 Ratio duplex vincit unam. tr. 11. q. 25. n. 2. fol. 224.

I N D E X

- 2 *Pbi est eadem ratio; ibi etiam dedit esse idē*
ias. l. 17. q. 26. n. 6. f. 415.
- 4 *Ratio Generis, intrinsecē elanditur in quali-*
bet specie. l. 12. q. 6. n. 1. f. 177.
- Ratiocinium
- 4 *Ratiocinium, quid sit, & quomplex* l. 3. q.
12. n. 1. f. 41.
- Raymundus
- 4 *S. Raymundus de Pennasorte, qua de causa*
suscepit habitum Ord. Pradic. l. 1. q. 14. n. 4.
& seq. f. 12.
- 4 *S. Raymundus de Pennasorte laudatur.*
ibidem.
- Rebelles
- 1 *Rebelles, & Contradictores sunt valde pu-*
niendi. l. 9. claus. 6. n. 3. f. 103.
- Recedens. Recedere
- 2 *Recedentes ab Ordine ex ignorantia inui-*
cibili, crassa, & supina, excusantur ab Apo-
stasia. l. 6. q. 6. n. 4. f. 109.
- 2 *Recedentes ab obedientia, in Dominicana*
Familia, habitū dimisso, vel relicto, sunt
Apostata. l. 7. q. 23. n. 2. f. 132.
- 1 *Recedere à communi sententia Doctorum,*
est temerarium. l. 8. q. 8. n. 2. f. 95.
- 2 *Recedere à Claustro, sine licentia totius Ca-*
pituli, prohibitum est. l. 5. q. 9. n. 13. f. 74.
- 2 *Recedere ab obedientia, peius est, quam ha-*
bitum dimittere. l. 6. q. 20. n. 13. f. 118.
- 2 *Recedere licet à contractu inito cū illa clau-*
sula, salvo assensu, interim quod non fuerit
impetratus. l. 14. q. 32. n. 1. f. 340.
- Recessio
- 2 *Recessio à Claustro sine licentia, an inferat*
pēnā Excommunicationis? l. 6. q. 11. n. 1. f. 112.
- Recessus
- 2 *Recessus à Conventu, sine licentia Superio-*
rum, animo eundi in Romanam Curiam, vel
ad Supremos Superiores, pro gravaminibus
exponendis, non eodem modo puniuntur. l. 7. q.
8. n. 1. f. 126.
- 2 *Recessus temerarius à Regula, facit Mona-*
chum Apostatam, & Rebelle. l. 7. q. 24. n. 3.
fol. 132.
- Receptio
- 4 *Receptio ad habitum Religiosum, est gravis*
negotium. l. 1. q. 2. n. 2. f. 3.
- Receptiendus. Receptiens
- 4 *Receptiendus ad habitum, quot etatis annos*
debet habere? l. 1. q. 7. n. 1. & seq. f. 5.
- 4 *Receptiendus ad habitum in Ordine Pradi-*
catorum, super multis examinatur, & in
specie interrogatur. l. 3. q. 25. n. 1. f. 55. & l. 4.
q. 1. n. 1. f. 59.
- 4 *Receptiendus ad habitum, si falsum dicat,*
aut veritatem taceat, peccat mortaliter, ibi-
dem n. 3.
- 4 *Receptiendorum Examinatores debet esse de*
Ordine, ad quem Iuvenes evolare festinant.
l. 4. q. 11. n. 2. f. 66.
- 2 *Recipientes iniuste, senectutē resistere.* l. 8.
q. 50. n. 2. f. 161.
- 2 *Recipientes munera à Regularibus, an pec-*
cent mortaliter, & ceneantur restituere? l. 15.
q. 11. n. 4. f. 381. & q. 28. n. 3. f. 395.
- 4 *Recipere ad habitum, & ad Professionem*
admittere, pertinet ad Provinciale, vel
Priorem Conventuale, cum consensu sui
Capituli. l. 5. q. 10. n. 3. f. 71.
- Reclamans. Reclamare
- 4 *Reclamans contrā Professionem validam,*
an peccet mortaliter? & quid, si falsis testi-
bus obtineat à Religione exitū? l. 12. q. 18. n.
1. f. 182.
- 4 *Reclamantes ex quacunque causa, elapso*
quinquennio, non sunt audiendi. l. 12. q. 16.
n. 2. f. 181. nec infra quinquennium, nisi co-
ram Sac. Congreg. l. 8. q. 9. n. 8. f. 120. & q. 16.
n. 4. f. 125.
- 4 *Reclamare super Professione nulla, multis*
de causis licitum est. l. 12. q. 17. n. 1. f. 182.
- Reclamatio
- 3 *Reclamatio vocalis contempti, quamvis fa-*
cienda esset, ante confirmationem electionis,
potest tamen fieri, etiam post confirmatio-
nem. l. 4. q. 21. n. 2. f. 66.
- 4 *Reclamatio. Professionis nulla, quid sit,*
quando coram quibus, & per quos exercen-
da? l. 12. q. 1. n. 1. f. 76. & q. 28. n. 2. f. 185.
- 4 *Reclamatio, ad sui validitatem multa exi-*
git. l. 12. q. 2. n. 1. f. 76.
- 4 *Reclamatio per viam restitutionis in inte-*
grum, an semper habeat locum? l. 12. q. 14. n.
1. fol. 180.
- Recompensatio
- 1 *Recompensatio à Principe facienda subdito,*
pro re ablata, debet fieri ante ablationem
l. 13. q. 8. n. 7. f. 153.
- ReCTOR
- 1 *ReCTOR vnius Parochia, non tenetur suc-*
currere expensis, & sumptibus alterius Pro-
rochia. l. 5. q. 8. n. 5. f. 56.
- 1 *ReCTOR per ReCTORatum nō desinit esse Scho-*
laris. l. 6. q. 19. n. 3. f. 69.
- 2 *ReCTOR Ecclesia, quando intelligitur locare*
nomine proprio, vel Ecclesiae? l. 4. q. 43. n. 4.
& 5. f. 345.
- 2 *ReCTores multitudinis, ex iusta causa pos-*
sunt dispensare in lege Superioris. l. 5. q. 24.
n. 5. f. 80. & 3. p. 11. q. 3. n. 1. f. 190.
- Recurfus
- 2 *Recurfus ad Superiorem, ex leni, aut frivo-*
la, vel ficta causa, est, punibilis. l. 7. q. 15. n. 4.
fol. 129.
- 2 *Recurfus ad Superiores, est Regularibus in-*
terdictus. l. 10. q. 5. n. 4. f. 186.
- 2 *Recurfus ad Superiorem, includit tacitam*
licentiam. l. 10. q. 36. n. 3. f. 202.
- 3 *Recurfus ad Sanctam Sedem, non est Regu-*
laribus vetitus. l. 5. q. 17. n. 1. in fin. f. 130.

Re-

I N D E X

Recusare. Recusatio

- 2 Recusare Superiorem Indicem sibi suspectum, an liceat Regularibus? Vide verb. Index.
- 2 Recusare, & appellare, equipollens. t. 10. q. 37. n. 3. f. 203.
- 2 Recusare Prævincialem, eumque impedire, quantumcumque sit suspectus, ne visitet ex officio suo Conuentum. Visitatione generali, & ordinaria non est licitum, vid. ver. Fratres Conuentus.
- 2 Recusatio Iudicis, an debeat fieri in scriptis, & cum expressione iusta causæ? t. 10. q. 37. n. 5. fol. 203.
- 2 Recusatio Iudicis admittitur, etiam in notariis. t. 17. q. 44. n. 1. f. 423.

Redemptio. Redimere

- 2 Redemptio censuum, non est alienatio. t. 14. q. 7. f. 360.
- 3 Redemptio vexationis illate, fundatur in iure quæsto. t. 1. q. 23. n. 1 in fin. f. 26.
- 3 Redemptio vexationis, habet locum, non solum in eo, qui potest electioni obesse, & non prodesse, ut multi dicunt; verum etiam, & in eo, qui potest prodesse, electionem innuere, & suffragari. t. 1. q. 23. n. 1. f. 28.
- 3 Redemptio vexationis habet locum, etiam in Confirmatione. ibid. n. 15.
- 3 Redemptio vexationis, honestatur ex causa extremæ necessitatis. t. 1. q. 23. n. 23. f. 29.
- 3 Redimere spiritualia, an liceat? t. 1. q. 23. n. 1. fol. 26.
- 3 Vnicuique licet rem suam, ab alijs detentam, redimere si detentor non vult restituere. t. 1. q. 23. n. 2. f. 26.

Reddere

- 3 Reddere vnicuique ius suum, est de ratione iustitiæ. t. 4. q. 25. n. 4. f. 68.

Redire

- 3 Redire ad ius commune antiquum, bonum est. t. 4. q. 7. n. 4. f. 56.

Reditus

- 2 Reditus exiles, non derogant Apostolica paupertati, si in communem possideantur. t. 4. q. 43. n. 13. f. 93.

Reformatus

- 4 Reformati Sancti Dominici, excepti in Bull. Clem. VIII. quindam sunt. t. 4. q. 14. n. 1. f. 32.

Refugiatus

- 2 Refugiati in Ecclesia, quoad immunitatem Locorum, habent presumptionem iuris, & regulariter sunt exempti, & nequeunt molestari, nisi in casibus exceptis. t. 13. q. 48. n. 4. f. 276.

Regimen

- 2 Felix Regimen Vniuersitatis, Collegij, & Monasterij, pullulæ a Consilio multorum Consultorum. t. 4. q. 2. n. 3. f. 51.
- 3 Regimen Ecclesiasticum, non respicit bona corporis, sed animæ, Deique cultum, & gloriam. t. 5. q. 7. n. 10. f. 88.

- 3 Regimen Religiosum potest esse multiplex. t. 10. q. 10. n. 7. & seq. f. 178.

- 3 Regiminis locus, desiderantibus negandus est. t. 6. q. 1. n. 4. f. 125.

Regula

- 1 Regula, nisi actualiter applicetur ad mensurandum, est inutilis, & vana. t. 2. q. 5. n. 1. f. 39.
- 1 Regula referendi clausulas ad disposita. t. 9. n. 1. fol. 96.
- 3 Regula illa, quod in conuersione generali, non veniunt casus speciales, quomodo intelligenda est? t. 5. q. 36. n. 18. f. 116.
- 2 Regula S. Augustini, est secundum vitam Apostolorum. t. 1. q. 3. n. 3. f. 4.
- 2 Regula Religiosorum quantum proximior Verba Apostolorum, tanto perfectior. t. 5. q. 3. n. 11. fol. 87.
- 2 Regula S. Francisci de Assisio, diuersimodè practicatur. t. 5. q. 39. n. 8. f. 89.
- 2 Regula Dominicanorum, non obligat ad mortale, nec ad veniale, sed ad solum peccatum. t. 6. q. 10. n. 8. f. 111.
- 2 Regula Monastica, cuiusvis sit Ordinis, quo in se retinetur. t. 13. q. 67. n. 3. f. 290.
- 1 Regula ad interpretandum privilegia. t. 8. q. 1. n. 1. f. 89.

Regularis

- 1 Regularis nullus, cuiuscunque facultatis vigore, potest transferri in laxiorem Religionem, nec occulte habitum suæ Religionis deferre. t. 11. q. 1. 6. n. 7. f. 127. & 2. p. 2. q. 25. n. 5. fol. 81.
- 1 Regularis dicens de nullitate suæ professionis, tenetur hodie exprimere causas coram Sacra Congregatione, primatinè quodam alios Prælatos. t. 11. q. 16. n. 57. f. 131.
- 2 Regularis, si ex aliquo accidenti abscondat mulierem consurgentem in Monasterium, pro aliquo bono finè, non dat in penas Bul-larum. t. 4. q. 14. n. 6. f. 59.
- 2 Regularis, si moriatur in seculo, facit spoliū. t. 6. q. 23. n. 13. f. 121. & t. 8. q. 46. n. 5. f. 160.
- 2 Regularis vnius Prouincie, non potest, nec ut Hospes diuertere intrā aliquod Monasterium, Domum, vel Locum alienæ Prouincie. t. 7. q. 3. n. 5. f. 124.
- 2 Regularis spontè, se sua libertate priuauit. t. 7. q. 19. n. 3. f. 130.
- 2 Regularis, si fiat Clericus, an sit Apostatus? t. 8. q. 1. n. 3. in fin. f. 136.
- 2 Regularis potest declarari Incurrigibilis, respectu vnius delicti. t. 8. q. 15. n. 1. f. 146.
- 2 Regularis ibi degit, ubi est assignatus. t. 8. q. 36. n. 2. f. 157. & t. 13. q. 35. n. 5. f. 271. & q. 4. f. 174.
- 2 Regularis, ob votum paupertatis, est in eapax beneficii secularis. t. 8. q. 37. n. 2. f. 157.
- 2 Regularis expulsum, caret velle, & nolle. t. 8. q. 46. n. 2. f. 160.
- 2 Regularis degens extra Clausura, subiicitur Episcopo.

I N D E X

- Episcopo Loci, in quo confingit commorari.* tr. 9. q. 19. n. 3. f. 179.
- 2 Regularis ad Remum damnatus, si subdatur Episcopo, an de consensu eiusdem possit repaui in Remigijs Principis seculariter. 9. q. 20. f. 180.
- 2 Regularis à suo Prelato iniuste gramatus, si illa, in consilio, à Monasterio recedat cum appellatiue ad Superiores, an possit puniri? tr. 10. q. 38. per tot. f. 204.
- 2 Regularis simplex non est persona legitima, contra quam, vel pro qua iudicium fundari possit super luvibus temporalibus. tr. 12. q. 34. n. 1. f. 249.
- 2 Regularis Exemptus, si percutiat Clericū Regularem extrā Clausura, quomodo est puniendus ab Episcopo Loci? tr. 13. q. 26. n. 4. fol. 266.
- 2 Regularis Parochus, iussu sui Superioris, degens extrā Monasterium in Domo Parecia, si delinquat à quo est pueniendus? tr. 13. q. 41. fol. 273.
- 2 Regularis delinquens extrā Clausura, quando, & quomodo puniendus? tr. 13. q. 53. n. 2. fol. 281. & q. 47. n. 1. f. 276. & 1. p. 1. q. 16. n. 48. f. 130. An pendente informatione possit in Carceribus detineri? ibid. n. 3. & infra quod tempus ad Superiorem debet remitti? ibid. n. 6.
- 2 Regularis, absque legitima licentia, accedens ad Monasterium Monialium Regularibus subiectarum, ibique loco colloqui destina- tum Moniali colloquens, à Diocesano Epi- scopo potest puniri. tr. 13. in Bull. Gregor. 4. ad Regulares. f. 316.
- 2 Regularis Carthusianus, de tacito consensu Pralati potest fructus arborum sui Hortuli Laicis clargiri, sine vizio proprietatis. tr. 15. q. 1. n. 2. f. 383.
- 3 Regularis excommunicatus, primatur admi- nistratione bonorum temporalium pertinentium ad Conuentum, in quo est Pralatus. tr. 5. q. 12. n. 6. f. 91.
- 3 Regularis, exercendo actum sibi vetitum per suspensionem, etiam si sit lata sententia, non incidit in irregularitatem. tr. 5. q. 15. n. 28. f. 95.
- 3 Regularis suspensus à Divinis Officijs, seu ab Ordine, an possit eligere? 5. q. 16. f. 95.
- 3 Regularis introducens Femina in Cōven- tum, an possit eligi in Priorem, vel alium eligere? 5. q. 17. f. 96.
- 4 Regularis, an teneatur Monasterium exire, ad subueniendum extremis indigentis? tr. 3. q. 21. n. 3. f. 50.
- 4 Regularis, an possit, sine Religionis habitu, & Superioris licentia, exire Monasterium, ad subueniendum Pauperibus, in gravi ne- cessitate constitutis? 3. q. 22. n. 1. et seq. f. 52.
- 4 Regularis nullius Professus, si renuat iuxta Breve ratificare, an possit compelli ad nouū proficiendum? 8. q. 3. n. 1. f. 129.
- 4 Regularis, lite pendente, & ante sententia declaratoria nullitatis, sciendam per In- dicem competentem, subiecitur Pralati sua Religionis. 8. q. 13. n. 5. f. 124.
- 4 Regulares, an teneantur pro validitate gra- tiarū exhibere originalia, vel satis sit osten- dere transumpta? 2. q. 13. n. 1. f. 42.
- 1 Regulares gaudent privilegijs miserabilium personarum. 16. q. 23. n. 2. f. 72.
- 1 Regulares possunt promoueri ad ordines, absque interstitijs, & extrā tempora, & sine examine de cantu. 7. q. 8. n. 10. f. 20.
- 2 Regulares, sub pretextu communicationis omnium privilegiorum, nequeunt gaudere, et frui gratijs, & privilegijs particulari Domui vel particulari Loco concessis. 2. 7. q. 14. n. 2. fol. 82.
- 1 Regulares, non obstante contraditione quo- rumcunque Pralatorum, suis vti possunt privilegijs. 9. q. 6. n. 4. f. 103.
- 1 Regulares, exempti interdictum tenentur solu- nere taxam, & collectam à Domino Papa sibi impositam. 9. q. 6. n. 6. f. 106.
- 1 Regulares hodie non possunt vti suis privi- legijs in his, qua Sacro Concilio Trident. aduersantur. 1. 1. q. 15. n. 7. f. 125. an saltem quodam forū consensu? 7. q. 17. n. 1. f. 132.
- 2 Regulares non possunt imprimere, nec im- primi facere libros de rebus sacris, sine ap- probatione Ordinarij, & licentia suorum Superiorum. 1. 1. q. 16. n. 1. f. 126.
- 1 Regulares translati de vno Ordine ad alium, sub sui Superioris obedientia maneant. 1. 1. q. 16. n. 7. f. 127.
- 1 Regulares pro Missis nouis celebrandis, illi- berales cleemosynarum exactiones, quatinus, & alias mercedes recipere prohibentur. 1. 1. q. 16. n. 9. f. 127.
- 1 Regulares promouendi ad Ordines, debent habere statem prescriptam à Sacro Con- cilio Trident. 1. 1. q. 16. n. 16. f. 127.
- 1 Regulares, ad hoc, ut ordinentur, debent examinari ab Episcopo, privilegijs non ob- stantibus. 1. 1. q. 16. n. 16. f. 128.
- 1 Regulares, absque examine Episcopi, ne- queunt audire Confessiones secularium, etiā Sacerdotum. 1. 1. q. 16. n. 16. f. 128.
- 1 Regulares possunt esse Examinatores Eligi- dorum ad beneficia secularia. 2. 1. q. 16. n. 21. fol. 128.
- 1 Regulares omnes, tam viri, quam mulieres, ad Regula prescriptum tenentur vitam in- sistere. 1. 1. q. 16. n. 22. f. 128.
- 1 Regulares, sine Superioris licentia nequeunt Principibus, Pralatis, & alijs quibuscun- que se subijcero. 2. 1. q. 16. n. 27. f. 129.
- 1 Regulares nequeunt à suis Conuentibus re- cedere, etiam pretextu ad Superiores acce- den-

I N D E X.

- dendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint* l. 11 q. 16. n. 28. f. 129.
- 1** *Regulares, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in Conventibus tenentur habitare* l. 11 q. 16. n. 29. f. 129.
- 1** *Regulares tenentur publicare, & servare censuras, & interdictum, etiam ab Ordinariis Locorum emanata* l. 11 q. 16. n. 44. f. 130.
- 1** *Regulares exempti, ad publicas Professiones accedere, possunt compelli* l. 11 q. 16. n. 47. f. 130. & *an per censuras* 2. p. l. 13 q. 78. n. 5. fol. 129.
- 1** *Regulares tenentur stare Decretis Concilii Tridentini, & inhi veteri* tr. 1. q. 17. n. 13. fol. 133.
- 1** *Regulares, nec quidem in foro conscientie possunt sumere ordinem, ante aetemprescriptam à Tridentino* l. 11 q. 17. n. 53. f. 134.
- 1** *Regulares, an suis possint vii privilegii edicta omnes alijs inferioribus Papa 7. l. 12 q. 18. n. 1. f. 134.*
- 1** *Regulares in extrema necessitate, si laicorum vires non suppetunt, tenentur consulo pr. us Papa, oneribus laicorum subsidium prestare* l. 12 q. 17. n. 2. f. 134.
- 1** *Regulares, sine sint Prælati, sine subditi possunt uti privilegiis, respectu sibi concessis, lucratijs indulgentiarum illis Regni, ubi Bulla Cruciata predicatur, etiam si dictam Bullam non habeant* l. 12 q. 14. n. 6. f. 135.
- 1** *Regulares, durante Fabulatio, nec Indulgentiarum plenariam possunt consequi, nec vota commutare, neque à casibus Sedis Apostolicæ reservationis absolvere, etiam quibus Fratres, quàm quodam Seculares* l. 13 q. 16. n. 1. f. 137.
- 1** *Regulares, in vim privilegiorum, nequeunt absolvere seculares à casibus Bullæ Censuræ Minimi* tr. 1. q. 17. n. 23. & 25. f. 160. nec ab alijs Casibus Papalibus 2. p. l. 13 q. 33. & 34. f. 67. & 68.
- 1** *Regulares, non possunt renunciare privilegiis fori, & Canonis, & exemptionis à iurisdictione Episcopi Loci Ordinarii* l. 13 q. 20. n. 3. f. 161. & 2. p. l. 13 q. 34. n. 2. f. 161.
- 1** *Regulares, possunt recedere à pactis, conventionibus, & statutis, etiam si essent iurata, vel per D. Papam confirmata, accedere tamen consensu maioris patris Capituli* l. 13 q. 20. n. 7. f. 161.
- 1** *Regulares, nihil possunt statueri contra in commune Canonicam l. 13 q. 20. n. 13. fol. 164. nec contra iura naturæ divinum* 3. p. l. 10 q. 8. n. 1. f. 177.
- 1** *Regulares, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, contradicente Episcopo, predicare nequeunt* tr. 1. q. 4. n. 16. f. 171.
- 1** *Regulares, possunt servare conscientia vii, & sent amonibus concessis à S. Sede, prout in huius Ordinis reperitur* l. 13 q. 20. n. 6. f. 173.
- 2** *Regulares ferè omnes descendunt à Sancto Benedicto, Mendicantibus exceptis* tr. 1. q. 3. n. 3. fol. 4.
- 2** *Regulares hodie non possunt in vita Privilegiorum sine licentia Episcopi Loci, sua de novo fundare Monasteria* l. 1. q. 9. n. 1. f. 7.
- 2** *Regulares Mendicantes, quinam sint* tr. 1. q. 10. n. 2. f. 7.
- 2** *Regulares, si hunc licentiam sibi ab Episcopo concessam, nequeunt ostendere; an possint liberi, ac licite retinere Monasteria* tr. 1. q. 12. n. 1. f. 8.
- 2** *Regulares non indigene licentia Papæ ad contrahendum nova Monasteria* l. 1. q. 14. n. 1. f. 9.
- 2** *Regulares, an possint, iuvando Episcopo Locis possessionem capere alicuius Ecclesiæ, sibi concessa à Sancto Papæ* tr. 1. q. 25. n. 1. f. 16.
- 2** *Regulares, non possunt mutare eorum Monasteria de Loco minus commodo, ad Locum magis commodum, in praiudicium, & interesse aliorum* tr. 1. q. 26. n. 9. f. 17.
- 2** *Regulares introducendi sine securi, & tuti de villis, & vestitu, & costis Ordinario, quod eorum non ingressus non potest, praiudicare alijs Religiosis, non indigene consensu eorumdem* tr. 1. q. 27. n. 2. f. 18.
- 2** *Regulares, quomodo valeant, sine licentia Episcopi sui Loca deferere, & defecta, vendere* tr. 1. q. 32. n. 1. f. 32.
- 2** *Regulares, an teneantur sua Loca deferere in manibus Ordinarii* tr. 1. q. 36. f. 24.
- 2** *Regulares, an possint sua Loca deferre alteri recipere, sine licentia Episcopi* tr. 1. q. 39. fol. 26.
- 2** *Regulares exempti, an possint edificare in Loco exempto, sine consensu Ordinarii* l. 1. q. 40. f. 26.
- 2** *Regulares interdum amittunt Privilegium exemptionis, & subiiciuntur Episcopo Loci* l. 2. q. 23. n. 5. f. 40.
- 2** *Regulares in casu positum magis tenentur obedire Episcopo Loci, an vero suo Prelato Regulari* l. 2. q. 24. f. 40.
- 2** *Regulares admittunt feminas intra Claustrum ex quadam levitate, vel ignorantia, quomodo sunt puniendæ* l. 2. q. 23. n. 8. f. 59.
- 2** *Regulares unius Ordinis, nequeunt eligi in Praelatos alterius Ordinis* l. 2. q. 29. n. 11. fol. 84.
- 2** *Regulares Sancti Augustini, & Monachi S. Benedicti litigant in personis Religionis* l. 2. q. 35. n. 1. f. 87.
- 2** *Regulares, quoniam modo ordinari debent in publicis professionibus* l. 2. q. 35. n. 19. fol. 88.
- 2** *Regulares Ordinum Mendicantium possunt transire ad Carthusiam* l. 2. q. 41. n. 4. f. 91.
- 2** *Regulares, cuiusvisque sint Ordinis, non possunt admitti, nec recipere, neque occultare Professores alterius Ordinis* l. 2. q. 22. n. 1. f. 119.

I N D E X.

- 1 Regulares non possunt, sine licentia Superiorum, ad Urbem accedere, sedus grauitè puniuntur. tr. 7. q. 6. n. 1. fol. 125.
- 2 Regulares, quoties viderint Superiores excedere modum in corrigendo, toties possunt appellare. tr. 7. q. 11. n. 4. fol. 127.
- 3 Regulares non tenent obedientiam extra Religionem. tr. 8. q. 34. n. 3. fol. 155.
- 2 Regulares sunt ordinandi ab Episcopis, in quorum Diocesis sunt Monasteria, in quibus degunt, & sunt assignati. tr. 8. q. 36. n. 2. fol. 157.
- 2 Regulares sunt dispensatores, non autem dissipatores, aut dissipatores bonorum Ecclesie. tr. 8. q. 50. n. 1. fol. 161.
- 2 Regulares facinorosi, seruati seruandi, possunt ad triremes condemnari. tr. 9. q. 1. per tot. fol. 170.
- 2 Regulares condemnandi ad Tritermes, an possint ad Regias Tritermes condemnari, vel potius ad Remigia Pontificis transmitti. tr. 9. q. 1. n. 28. fol. 172. & 176. q. 13. per totum, & 180. q. 20. per totum.
- 3 Regulares, an possint appellare à correctionibus, & punitionibus suorum Superiorum, sibi inflicti, secundum Regulam, & statuta Ordinis. tr. 10. q. 39. fol. 197.
- 2 Regulares, quo ordine tenentur appellare? tr. 10. q. 33. per totum fol. 200.
- 2 Regulares, omisso medio, possunt appellare ad Papam, vel ad Sac. Congreg. Legatum de latere, ad Nuncios Apostolicos, & Consimiles. tr. 10. q. 35. fol. 200.
- 2 Regulares, possunt appellare ad Eminentissimum Profectorem. tr. 10. q. 35. n. 12. fol. 201.
- 2 Regulares, nequeunt appellare ad eorum Conservatorem. tr. 10. q. 35. n. 13. fol. 201.
- 3 Regulares, non possunt appellare ad Episcopos Loci Ordinarios. tr. 10. q. 35. n. 14. fol. 202.
- 2 Regulares nequeunt appellare ad Nuncios Apostolicos, seu Missosarios. tr. 10. q. 35. n. 15. fol. 202.
- 2 Regulares subditi voluntur ire Romam, sine licentia suorum Superiorum. tr. 10. q. 36. n. 3. fol. 202.
- 2 Regulares, in causa grauiumini, an voce, vel scripto, cum expressione grauiumini teneantur appellare? tr. 10. q. 39. fol. 205.
- 2 Regulares appellantes ad Tribunalia secularia, sunt ipsi facto excommunicati. tr. 10. q. 42. n. 1. fol. 207.
- 2 Regulares, de iure communi sunt Episcopis subiecti, sedus Privilegio, & iure nouo tr. 13. q. 6. & 7. fol. 255.
- 2 Regulares, per quæ Privilegia sunt exempti à Iurisdictione Episcoporum? tr. 13. q. 8. per tot. fol. 256.
- 2 Regulares exempti à iurisdictione Episcoporum, an etiam sint exempti à potestate Legatorum? tr. 13. q. 9. per tot. fol. 258.
- 2 Regulares, sine licentia Papa, nec expressè, nec tacite possunt renuocare Privilegijs suis exemptionis. tr. 13. q. 10. n. 1. fol. 258.
- 2 Regulares, si dicunt, quod sunt exempti, non teneantur probare, & quomodo? tr. 13. q. 11. fol. 258.
- 2 Regulares, an debeant priuari usu possessionis, vel quasi possessione, pendente lite super validitate Privilegij? tr. 13. q. 13. n. 1. fol. 259. & q. 69. n. 13. fol. 292.
- 2 Regulares, quot, & quibus modis possint se inuicem molestari Ordinarios? tr. 13. q. 16. fol. 260.
- 2 Regulares exempti, citati ab Ordinarijs Locorum, non tenentur respondere. tr. 13. q. 17. n. 1. fol. 261.
- 2 Regulares interdum citantur ab Episcopis, & ipsi tenentur respondere. tr. 13. q. 17. n. 5. fol. 261.
- 2 Regulares, non possunt ab Episcopis excommunicari, suspendi, & interdicti. tr. 13. q. 23. n. 1. fol. 264.
- 2 Regulares, tenentur reuereri, & honorare Dominum Episcopum. tr. 13. q. 23. n. 7. fol. 264.
- 2 Regulares, non ligantur censuris, nisi nominatim exprimentur. tr. 13. q. 25. n. 1. fol. 265.
- 2 Regulares excommunicati, vel tales denunciati ab Episcopis, an possint absolui à suis Prelatis intra septuaginta dies? tr. 13. q. 28. fol. 267.
- 2 Regulares lacrimantes Cedulae, ab Episcopis affixas, an incidunt in excommunicationem ibi appositam? tr. 13. q. 29. per totum fol. 268.
- 2 Regulares impediunt Episcopum, ne visitet suis Insignijs, & Vestibus, possunt excommunicari ab eodem. tr. 13. q. 29. n. 6. fol. 268.
- 2 Regulares recurrentes ad Superiores non suos, sunt valde punibiles à Prelatis sui Religionis: immò censentur excommunicati ipso facto, tam Recurrentes, quam Iudices appellati. tr. 10. q. 43. fol. 207. & tr. 13. q. 30. n. 2. & 3. fol. 268.
- 2 Regulares, in causa fidei subdantur Episcopis. tr. 13. q. 31. n. 1. fol. 268.
- 2 Regulares ad quaritandum in Diocesis, ubi habent Conuentus, non tenentur ab Ordinarijs licentiam petere. tr. 13. q. 32. n. 10. fol. 270.
- 2 Regulares, non possunt prohiberi à petitione elemosynarum, etiam in Terris Excommunicatorum. tr. 13. q. 32. n. 11. fol. 270. Nec possunt prohiberi colligere frumentum, vinum, & similia, etiam in eadem Reflor Parochialis collegerit, sibi debitas primitias ibid. n. 10. fol. 270.
- 2 Regulares omnes Conuents, non possunt impediri à quæstione ab alijs Regularibus alijs Conuentibus quocumque modo, sub pona excommunicationis ipso facto incurrendi: immò impediuntur, etiam indirectè, ubi-

I N D E X.

- oblaciones fieri inter Miflarum ſolemnia, in Eccleſiis Mendicantium, ſunt Excommunicati. Excommunicatione Papa reſervata. *tr. 13. q. 13. n. 14. f. 170.*
- Regulares, ſi degant extra Clauſtra de licentia ſuorum Superiorum, an comprehendantur ſub Decreto cap. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 5. de Reſorm. *tr. 13. q. 35. f. 271.*
- Regulares, quos Superior ad Religionem reducere procurat, an comprehendantur ſub d. Conc. Trid. etiam ſi degant extra Clauſtra, abſque licentia ſuorum Superiorum? *tr. 13. q. 36. f. 272.*
- Regulares degentes extra Clauſtra, poſſunt puniri tam a ſuis proprijs Prælatiſ, quam ab Episcopis Locorum, tam conſueſum, quàm diſiniſum. *tr. 13. q. 37. n. 1. f. 272.*
- Regulares, de licentia Superioris degentes in aliqua Domo deſtinata ad Ereſitionem Monafterij, an ſubſtantur d. Decreto cap. 3. ſeſſ. 5. Conc. Trid. de Reſorm. *lib. 4. q. 38. f. 272.*
- Regulares degentes inſuſui Superioris in aliquo membro, vel grancia ſui Monafterij, ſi ibidem delinquant, non ſunt puniendi ab Episcopo Loci, ſed a ſuo Superiore. *tr. 13. q. 39. n. 1. f. 273.*
- Regulares, qui cauſa Predicationis, vel Confeſſionis, vel Eleemoſynæ, vel alienius rei ad tempus, & non permanentes, extra Monasterium morantur, non comprehenduntur ſub d. Decret. Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. de Reſorm. *tr. 13. q. 40. n. 1. f. 273.*
- Regulares, an poſſint civiliter coram Episcopo, à Creditibus ſuis conueniri? *tr. 13. q. 40. n. 1. f. 273.*
- Regulares adducti Monasterijs Monialium, non ſubſtituuntur Decret. Conc. Trid. cap. 14. ſeſſ. 7. de Reſorm. *tr. 13. q. 42. f. 274.*
- Regulares poſſunt de factis reſiſſore Episcopo valenti viſitare ſuas Eccleſias ſi noluerit offendere litteras ſuæ commiſſionis. *tr. 13. q. 68. n. 4. fol. 290.*
- Regulares ſunt exempti à ſolutione Charitativi ſubſidij. *tr. 13. q. 73. n. 4. f. 294.*
- Regulares ad inſtantiam Episcopij Diaconiſententur inſuſui Eccleſiis erigere Baldachinum. *tr. 13. q. 74. n. 7. f. 296.*
- Regulares ſunt ipſo facto excommunicati, ſi Clericis, vel Laicis Sacramenta adminiſtrant. *tr. 13. q. 26. n. 6. f. 267. & q. 78. n. 1. fol. 298.*
- Regulares, in multis caſibus poſſunt per ſeſuras ab Episcopo compelli. *tr. 13. q. 76. n. 23. & 4. f. 298.*
- Regulares, non poſſunt predicare ſine licentia Episcopij, & multo minus, eo contradicente. *tr. 13. q. 79. n. 10. f. 300. & q. 91. n. 6. in Bull. Greg. 6. 3. f. 313.*
- Regulares exempti, an poſſint facere Preſeſiones extra Clauſtra ſine licentia Epi-

- ſcopi? *tr. 13. q. 81. f. 300.*
- Regulares ſunt exempti à Poſtate, ac inuiſitatione Iudicum ſecularium. *tr. 13. q. 83. n. 1. f. 303.*
- Regulares, ſunt exempti à Gabellis, Tributiſ, & ſimilibus. *tr. 13. q. 84. n. 1. f. 303.*
- Regulares, quodam Curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum, ſubſtantur Episcopo. *tr. 13. q. 91. ſub n. 6. in Bull. Greg. fol. 313.*
- Regulares, ſi deliquerint circa perſonas, intra ſeptem degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monasteriorum Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, ab Episcopo Loci puniuntur, & corriguntur. *tr. 13. q. 91. ſub n. 6. in Bull. Greg. 6. 3. f. 313.*
- Regulares generaliter approbati ab Episcopo, ad Confeſſiones Perſonarum ſecularium audiendas, non conſentur approbati ad audiendas Confeſſiones Monialium. *tr. 13. in Bull. Greg. dab. 9. 3. f. 315.*
- Regulares procedentes ad electionem Abbatiffæ, in conſultu Episcopij puniuntur. *tr. 13. in Bull. Gregor. dab. 3. f. 316.*
- Regulares indigentes uſum, in caſu neceſſitatiſ, an poſſint alienare, & pignorate bona Eccleſiæ ſine licentia Papa? *tr. 14. q. 21. n. 5. fol. 332.*
- Regulares, prohibentur accipere pecunias mœdum ſolutione lucri ceſſantiſ, vel ad combinum, ut dici ſolet. *tr. 14. q. 28. f. 337.*
- Regulares, an poſſint emere aliquod ſtabile, vel ſentis, impoſitiſ nomen ad cenſum ſuper illud, ſine aſſenſu Apoſtolicò? *tr. 14. q. 76. fol. 361.*
- Regulares, liberam habent ſepulturam. *tr. 14. q. 79. n. 12. f. 364.*
- Regulares eiſdem Monasterij, an valeant inter ſe rei ſuas permutare? *tr. 14. q. 86. f. 367.*
- Regulares, de iure communij non ſunt capaces domini, nec poſſunt habere proprium. *tr. 15. q. 3. n. 1. f. 376. & 4. p. tr. 13. q. 15. n. 4. fol. 198.*
- Regulares ſubditi, vel Prælati, quantà quantitatem de bonis Monasterij poſſunt extraneis donare? *tr. 15. q. 5. n. 2. f. 377.*
- Regulares, an poſſint in extrema neceſſitate erogare, ſine licentia Prælati? *tr. 15. q. 9. n. 3. fol. 380.*
- Regulares ſurantes quatuor Regalia à ſuis Conuentibus, an committant culpam leſtalem? *tr. 15. q. 19. n. 22. f. 387.*
- Regulares, multa habent privilegia, ſibi eligendi Conſervatoreſ. *tr. 17. q. 1. f. 399.*
- Regulares, ſtando in iure communij poſſunt pro manifeſtis iniurijs, quàm Conſervatoreſ reos erabere. *tr. 17. q. 10. n. 1. f. 408.*
- Regulares, elapſo quinquennio poſſunt alij Conſervatoreſ nominare. *tr. 17. q. 9. n. 8. f. 408.*

I N D E X

- 1 Regulares, degentes intra, vel extra Claustra in causis civilibus concutiendi sunt coram Conservatore, vel Loci Ordinario, vel coram suis Prelatis Regularibus. l. 13. q. 45. & 46. f. 275. & l. 17. q. 11. n. 3. f. 409.
- 2 Regulares, non possunt cogere debitores laicos, ad comparandum coram ipsorum Conservatore. l. 17. q. 11. n. 6. f. 409.
- 2 Regulares, infra certum tempus tenentur eligere Conservatorem, quo non electo, & termino elapso, conveniuntur coram Ordinaris Locorum. l. 17. q. 12. n. 9. f. 410.
- 2 Regulares, quavis dignitate Regulari fulgentes, nequeunt eligi in Conservatores. l. 17. q. 19. n. 3. f. 417.
- 2 Regulares, in Italia partibus existentes, ubi semel Conservatores elegerint, illos nequeunt infra quinquennium mutare. l. 17. q. 31. n. 2. fol. 418.
- 2 Regulares, an possint eligere sibi Conservatores contra alios Regulares, habentes pariter suos Conservatores. l. 17. q. 34. f. 419.
- 2 Regulares diversarum Religionum, si sibi invicem notorie iniurias faciant, & pro iniuriis illatis, ad suos Conservatores recurrant, ad effectum procedendi, quis eorum debeat in causa procedere. l. 17. q. 35. f. 419.
- 2 Regulares, tenentur eligere suos Conservatores in Civitate, vel Diocesi, ubi degunt, & habent Monasteria. l. 17. q. 36. n. 1. f. 419.
- 2 Regulares, an possint, Episcopos commoneos, vel Titulares eligere in suos Conservatores. l. 17. q. 37. f. 420.
- 2 Regulares, pro causis Criminalibus non possunt conveniri coram Conservatoribus. l. 17. q. 41. n. 1. f. 421.
- 3 Regulares omnes, & ex necessitate, in eorum electionibus canonicis, tenentur procedere per viam scrutiniij, seu per schedulas. l. 1. q. 6. n. 7. f. 7.
- 3 Regulares, ad ordines mali promoti, incurrit multas penas. l. 1. q. 31. n. 7. f. 36.
- 3 Regulares, infra quod tempus tenentur sibi eligere Praelatum. l. 3. q. 1. n. 5. f. 46.
- 3 Regulares non tenentur, vel Laici, ad Apices viri. l. 3. q. 1. n. 1. f. 49.
- 3 Religiosi faciunt Collegium, sed non omnes quatuor subijciuntur Praeato. l. 4. q. 1. n. 1. fol. 50.
- 3 Regulares, generaliter absoluti in magnis humilitatibus, si in actu absoluti non meminerint suorum impedimentorum, non tenentur amplius aliam dispensationem quaerere, nec absolutionem postulare. tr. 4. q. 44. n. 8. f. 82.
- 3 Regulares, etiam non interfuissent absolutionibus, & dispensationibus praedictis, intelliguntur absoluti, & dispensati, etiam si nec per se, neque per alios petere absolutionem, & dispensationem praedictam. tr. 4. q. 44. n. 8. f. 82.
- 3 Regulares pauperum ad Sancto Officio, etiam de levi, non possunt eligi ad Praelatus Regulares. tr. 5. q. 22. n. 1. fol. 99. & q. 23. n. 1. fol. 100.
- 3 Regulares, possunt semel eligere Confessorem, & ab eo absolvi in omnibus criminibus, & excessibus, & censuris Ecclesiasticis, & ab eodem dispensari in omnibus irregularitatibus, homicidio voluntario, & mutilatione membrorum semper exceptis. l. 5. q. 36. n. 9. f. 115.
- 3 Regulares, in Episcopatum electi, non consentiunt, quin prius habeant licentiam acceptandi a Patre Generali. l. 6. q. 13. n. 2. f. 128.
- 3 Regulares hodie omnes fere sunt exempti ab Ordinariis Episcoporum potestate. tr. 10. q. 3. n. 1. f. 171.
- 3 Regulares ad absolvendum, & dispensandum, plura possunt, quam Episcopi. tr. 10. q. 6. n. 3. f. 173.
- 3 Regulares, in multis subiiciuntur correctioni, & visitationi Loci Ordinaris. tr. 10. q. 4. n. 3. f. 172.
- 3 Regulares, an possint cogi a Domino Papa ad Episcopatum acceptandum. tr. 10. q. 20. n. 1. & seq. f. 184.
- 3 Regulares, non comprehenduntur sub Decretis odiosis, nisi expresse nominentur. l. 1. q. 7. n. 2. in fin. f. 98.
- 4 Regulares, absque Superiorum licentia, de Provincia in Provinciam extra vel trans migrare, seu exiliantur. tr. 10. q. 1. n. 1. f. 19.
- 4 Regulares multi exipiuntur a Decretis, Clem. VIII. l. 2. q. 5. n. 1. & seq. f. 30.
- 4 Regulares, obrenunciantes propria voluntati, promittunt, usque ad mortem obedire Superioribus Ordinis. l. 3. q. 1. n. 3. f. 33.
- 4 Regulares, tenentur suscipere Ordines, vel Dimissiones accipere ab Episcopis, in quorum Diocesis sunt Monasteria, in quibus degunt, & sunt assignati. l. 6. q. 26. n. 1. f. 89.
- 4 Regulares non professi, nequeunt suscipere Sacros Ordines, absque sufficienti titulo. l. 6. q. 26. n. 3. f. 89.
- 4 Regulares recepti ad habitum, & in Religione professi, etiam tamen Loca designata si alius sint habiles, & canonice recepti, an in conscientia teneantur de novo profiteri, & reclamatione resistere. l. 8. q. 12. n. 1. f. 122.
- 4 Regulares, in extrema necessitate possunt Laici sacramenta administrare, sub iocita raritabitudine Parochiarum. l. 6. q. 9. n. 4. f. 122.
- 1 Regulari nemini, tam Virorum, quam Mulierum licet bona mobilia, vel immobilia possidere, vel tenere. l. 1. q. 16. n. 23. f. 126.
- 2 Regularium Superiorum, bona stabilita suis subditis nequeunt concedere, nec ad usum. l. 11. q. 16. n. 24. f. 128.
- 1 Regularium numerus in omnibus Monasterijs,

I N D E X

- rijs. & Domibus, tam viroꝝum, quàm mulie-
rum est constituendus. tr. 11. q. 16. nu. 25.
fol. 128.*
- 1 Regularium privilegia, an possint abrogari
per non sumunt. 12. q. 7. n. 1. f. 143.
  - 1 Regulariū privilegia non suspenduntur per
Bullam Cruciatā. t. 13. q. 14. n. 1. f. 155.
  - 1 Regularium privilegia concessa in ordine
ad seculares, per Bullam Cruciatā non tol-
luntur. tr. 13. q. 15. n. 1. f. 155.
  - 1 Regularium privilegia anno Jubileo re-
stringuntur. t. 13. q. 16. n. 1. f. 156.
  - 1 Regularium privilegia quodā forum Ani-
mā Religiosorum subditorum, per Bullam
Cne. Domini minime revocantur. tr. 13. q.
17. n. 8. f. 158.
  - 1 Regularium privilegia, sepe sapiēti reuocā-
tur à Domino Papa. tr. 13. q. 18. n. 1. f. 161.
  - 1 Regularium privilegia possunt validē, ac li-
citē per Papā revocari. t. 13. q. 19. n. 1. f. 161.
  - 1 Regularium privilegia potius censentur cō-
cessa de benignitate Apostolica, quàm aliū-
dē. t. 13. q. 19. n. 5. f. 162.
  - 1 Regularium servitia, prestita pro salute ani-
marum, & fidei propagatione, nō dant adio-
nem, nec ius agendi contrā Romanam Pon-
tificem. t. 13. q. 19. n. 9. f. 162.
  - 1 Regularium Causa Criminalis, cum magna
cuncta, & maiestate trahuntur. t. 9. q. 14. n.
20. fol. 178.
  - 1 Regularibus, an liceat appellare? t. 10. q. 29.
n. 1. f. 197.
  - 2 Regularibus non est denegandum, quod est
de iure communi. t. 10. q. 41. n. 3. in fin. f. 208.
  - 2 Regularibus non licet, bona immobilia cu-
iuscunque qualitatis sint, & quouis modo ac-
quisita, tanquā propria, aut nomine Con-
ventus possidere. t. 12. q. 9. n. 1. f. 241.
  - 2 Regularibus potest fieri facultas largien-
di munera, ex omnibus causis, altum virtu-
tis, & metili continentibus. t. 13. q. 12. n. 8.
f. 282.
  - 4 Regularibus, qui à Religione recesserunt, ob
nullitatem Professionis, nullatenus concedi-
tur licentia celebrandi in susceptis: nisi prius
confuso de eorum Patrimonio, quo possint
honestē vivere. t. 6. q. 26. n. 10. f. 90.
- Reincidentia
- 3 Ad reincidentiam, non requiritur nova cul-
pa. t. 7. q. 44. n. 6. f. 82.
- Relativa
- 2 Relativorum unum, refertur ad aliud. t. 11.
q. 4. n. 2. f. 213.
- Relictum
- 4 Relictum à Confratribus, vel ab alijs, prima-
rio Oratorio ipsi quaeritur, secundum disposi-
tionem Capituli. t. 13. q. 24. n. 11. f. 203.
- Religio
- 1 Religio Clericorum Regularium Scholarum
Piarum, gaudet privilegijs aliorum Mendi-

- cantium. t. 7. q. 6. n. 1. & seq. f. 18.*
- 2 Religio intrans de novo in aliquem locum,
cum obligatione, non querendi elemosynas,
nec faciendi aliquod praiudiciale alijs Ueli-
giosis, non indiget consensu Regularium pi-
gitulentium. ad fundandum suum Monaste-
rium. t. 1. q. 28. f. 19.
  - 2 Religio una non potest excipere contrā no-
nam erectionem Monasterij, quā alia Reli-
giones non fuerunt audita. t. 1. q. 30. n. 1. f. 20.
  - 2 Religio, ad quam transitur, debet esse melior,
& perfectior illa à qua receditur. t. 5. q. 6. n.
1. fol. 73.
  - 2 Religio, quantumcunque privilegiata, nequit
recipere Professos alterius Ordinis. t. 5. q. 12.
n. 1. f. 76.
  - 2 Religio, in quam transitur, si probabiliter
dubietur an sit sanctor, & restrictior, quid
agendum est. 5. q. 14. n. 1. f. 77.
  - 2 Religio, à qua sit transitus in strictiorem, si-
ne licentia Pralati, potest de facto, & pro-
pria manu, suum Professum extrahere. t. 5. q.
17. n. 1. f. 77.
  - 2 Religio habet restitutionem in integrum. t. 5.
q. 20. n. 3. f. 78.
  - 2 Religio tota, potest de licentia Sedis Apo-
stolica transire in Arctiorē. t. 5. q. 30. n. 1. f. 84.
  - 2 Religio una, multis de causis est altera per-
fectior. t. 5. q. 35. n. 1. f. 86.
  - 2 Religio illa praeferitur alteri, qua ordinatur
ad finem absolute potiorē, vel ad maius bo-
num, aut ad plura bona. t. 5. q. 35. n. 6. f. 86.
  - 2 Religio, qua ordinatur ad docendum, & pra-
dicandum, est propinquissima Perfectiori Epi-
scoporum. ibid. n. 3.
  - 2 Religio instituta ad officium in Choro,
nihil refert, si eius Fratres Chorum nō ad-
ant. t. 5. q. 36. n. 2. f. 88.
  - 2 Religio illa est Ptilior, & Arctior, in qua de
præsenti observatur Regula. tr. 5. q. 36. n. 5.
fol. 9.
  - 2 Religio, ad hoc, ut dicatur Durior, & Aspe-
rior simpliciter, & absolute, oportet, ut in
actu observet multa duriora, & arctiora. tr.
5. q. 37. n. 2. f. 89.
  - 2 Religio Carthusianorum, quoad corporales
penitentialia, & observantias, est omnium Ar-
ctissima, & Durissima. tr. 5. q. 38. n. 1. f. 90.
  - 2 Religio potest cogi ad hoc, ut recipiat Apo-
stata, & Fugitivos sui Ordinis. tr. 5. q. 52. n.
7. fol. 97.
  - 2 Religio nulla potest cogi, ad recipiendū Pro-
fessos alterius Ordinis, nisi à Domino Papa,
ex causa urgente, & necessaria. tr. 5. q. 52. n.
9. fol. 97.
  - 2 Religio, non tenetur ulere Professum, dūm
est in fuga, sed tantum illum, qui actualiter
sibi deseruit. tr. 6. q. 16. n. 1. f. 114.
  - 2 Religio, licet potest à se expellere Professum
incurrigibilem. tr. 8. q. 3. n. 1. f. 136.

I N D E X

- 2 Religio est beneficium Professorum, ad cuius iurium ordinantur. tr. 8. q. 10. n. 2. f. 144.
- 2 Religio non potest, de Monacho facere non Monachum. tr. 8. q. 22. n. 1. f. 151.
- 2 Religio, & Monachus, pari iure indicantur. tr. 8. q. 26. n. 4. f. 153.
- 2 Religio, de iure specialiter potest ob iustam causam, suum subditum eicere, sub ea conditione, ut aliam Religionem ingreditur. tr. 8. q. 29. n. 1. & 2. f. 154.
- 2 Religio non se intromittit de bonis, per Eclesios acquisitis. tr. 8. q. 50. n. 10. f. 162.
- 2 Religio expellens Professum, absque iusta causa, peccat contra iustitiam, & tenetur illi iudicio recipere, & interim alere. tr. 8. q. 53. n. 1. f. 166.
- 2 Religio, ob Regularium delicta, solet infamari, & à Laicis persequi. tr. 9. q. 1. n. 16. f. 171.
- 2 Religio tenetur suum Professum ubique terrarum alere, & defendere. t. 1. q. 5. n. 1. f. 213.
- 2 Religio, modum iure nature, verum etiam iure Canonico, & Civili, potest adstringere suos Professos, ad sibi servitium in omnibus, quod sunt secundum Regulam. t. 1. q. 5. n. 1. f. 113.
- 2 Religio non potest ad sui libitum suos Professos dimittere ibid.
- 2 Religio Theatinorum, nullo unquam tempore possedit bona aliqua immobilia, animo ea retinendi, nec quidem in communi. t. 1. q. 6. n. 3. f. 155.
- 2 Religio diu conservari non potest, sine Pralato eiusdem societatis. t. 10. q. 1. n. 15. f. 170.
- 2 Religio nova nequit fundari propria auctoritate. t. 12. q. 3. n. 4. f. 175.
- 2 Religio approbata à Sancta Sede, absque dubio habet potestatem ferendi leges, & condendi statuta perpetua, quæ Ordini, & Regula conformia sunt. t. 10. q. 3. n. 1. f. 176.
- 2 Religio est quædam virtus, per quam aliquis ad Dei servitium, & cultum, aliquod exhibet. t. 1. q. 9. n. 10. f. 8.
- 2 Religio Regularium non est de necessitate salutis, sed de perfectione Christiana. t. 1. q. 12. n. 1. f. 10.
- 2 Religio est opus supererogationis, & consilium ad maiorem perfectionem consequendum. t. 1. q. 14. n. 1. in fin. f. 12.
- 2 Religio Dominicana, ex speciali Dei Beneficio, est, & fuit semper una, & usque modo divisionem non est passa. t. 2. q. 14. n. 1. f. 32.
- 2 Religio, dirimit Matrimonium ratum, licet non consummatum. t. 3. q. 15. n. 5. f. 44. & q. 16. n. 1. f. 45.
- 2 Religio, an teneatur recipere nulliter Professum, & legitime dimissum, si voluerit in Religionem reverti? t. 8. q. 15. n. 1. & seq. f. 125. & t. 12. q. 33. n. 1. f. 186.
- 2 Religio habet ius, & potestatem in personarum Operas, Artem, Industriam, & Laborem suum. professi. t. 10. q. 26. n. 3. f. 154.
- 4 Religio potest reclamare contra inualidè Professum, eodem modo, & in re, quibus potest Professus nulliter, & reclamare contra Religionem. tr. 12. q. 3. n. 1. f. 186.
- 4 Religio, & Religiosus sunt correlativi, & se habent, ut mater, & filius ibid. n. 4.
- 4 Religio, apud quos Iudices debet reclamare? tr. 12. q. 36. n. 1. f. 186.
- 4 Religio, an possit rite reclamare contra bonum, & honestum Religiosum, inualidè tamè Professum, sed sine sua culpa? tr. 12. q. 38. n. 1. f. 186.
- 4 Religio, elapso quinquennio, an possit reclamare super utilitate Professionis sui subditi. tr. 12. q. 40. n. 1. f. 187.
- 4 Religio, absque interuentu Episcopi Loci, an possit bodiè à se expe. lere eos, qui contra statutu Ordinis, professionem fecerunt? tr. 12. q. 41. n. 1. fol. 187.
- 4 Religio ad quas personas extenditur? tr. 12. q. 7. n. 5. fol. 193.
- 4 Religio qualibet, est perfectior statu Oblatorum. tr. 12. q. 13. n. 5. f. 197.
- 2 Religio potest cogi, ad iterum recipiendum expulsam subditum. vid. ver. Eicelus.
- 2 Religionis Vinculum, seu Totum solemne, est de iure dimissio. tr. 8. q. 22. n. 4. f. 150.
- 2 Religionis ingressus, emendat ab omni macula. tr. 5. q. 24. n. 6. f. 101. & 2. p. tr. 11. q. 12. n. 2. f. 217.
- 4 Religionis bonum, & malum, nascitur à No. uis. t. 1. q. 1. n. 1. f. 2.
- 4 Religionis ingressus, an sit semper à Spiritu Sancto? t. 1. q. 9. n. 1. & seq. f. 7.
- 4 Religionis ingressus, quatenus ad professionem ordinatur, est res spiritualis, ac status Ecclesiasticus. t. 1. q. 16. n. 1. f. 12.
- 4 Religionis ingressus tollit irregularitatem, & ingratitudinem. t. 3. q. 4. n. 2. f. 35.
- 4 Religionis substantia, in quo consistit? t. 1. q. 18. n. 2. f. 165. & t. 16. q. 7. n. 3. f. 220.
- 4 Religionis nervus, & decus, in quo consistit? vid. ver. Nervus.
- 4 Religionem incorporare, est actus iurisdictionis. t. 1. q. 24. n. 3. f. 167.
- 2 Religiones omnes in vniuersum, fuerunt subditi in maxima perfectione, & zelo. tr. 1. q. 4. n. 2. fol. 4.
- 2 Religiones sunt inter se distinctæ. t. 5. q. 35. fol. 86.
- 2 Religiones omnes, respectu finis, sunt una, & eadem Religio. t. 5. q. 35. n. 2. f. 86.
- 4 Religiones Monachales, & aliæ nonnullæ habent perpetuas filiationes. tr. 4. q. 1. n. 16. fol. 60.
- 4 Religiones Militares bodiè sunt omnes Ecclesiasticæ, & approbata à Papa. t. 6. q. 3. n. 1. fol. 79.

I N D E X

Religiosus

- 1 Religiosus, in damnatione sua Religionis non potest renunciare privilegij. tr. 1. q. 4. nu. 4. fol. 136.
- 2 Religiosus subditus, non potest egredi à Conventu nisi de licencia sui Superioris, & dato sibi facio. 1. 3. q. 4. n. 1. f. 42.
- 3 Religiosus exiens à Claustro sui Monasterij, an peccat mortalitèr. 1. 3. q. 13. f. 44.
- 4 Religiosus quilibet tenetur ferre habitum suae Religionis, quem si dimittat ex quacunque causa, de alium assumat, mox fit excommunicatus. 1. 3. q. 16. n. 5 f. 46.
- 2 Religiosus professus non potest à Religione exire ad subueniendum suis parentibus in extrema necessitate constitutis. 1. 3. q. 16. n. 1. 2. fol. 46.
- 2 Religiosus, an possit cogi à suo Prelato ad mandatum extra claustrum, ut seruiat alicui Ecclesiae Regulari, vel Seculari? tr. 3. q. 17. fol. 46.
- 2 Religiosus ritè obtinens Ecclesiam Parochialem, enetur in ea residere; etiam si sit extrà Claustrum suae Religionis. tr. 3. q. 18. nu. 1. f. 45.
- 2 Religiosus degens extrà Claustrum de licencia sui Praelati, dicitur manere intra ipsum. 1. 3. q. 18 n. 2. f. 46.
- 2 Religiosus quicquid acquirit, suo Monasterio acquirit, & de acquisitis nullatenus potest disponere. 1. 5. q. 57. n. 4. f. 99.
- 2 Religiosus profectus, propter votum paupertatis, est incapax acquirendi. 1. 5. q. 60. nu. 11. fol. 101.
- 2 Religiosus non potest hereditatem adire, nec possessionem apprehendere, sine licencia sui Praelati ibid. n. 4.
- 2 Religiosus professus per comestionem in carcerem non desinit esse filius prioris Monasterij. 1. 5. q. 69. n. 2. f. 105.
- 2 Religiosus professus dimittens habitum suae Religionis, causa euagandi, vel ut accedat ad quatuor studia litterarum, incurrit excommunicationem lata sententia. 1. 6. q. 2. n. 1. f. 107. & q. 6. n. 1. f. 109.
- 2 Religiosus, moralitèr loquendo, tenetur semper portare habitum suae Religionis. 1. 6. q. 5. nu. 1. fol. 109.
- 2 Religiosus dormiens sine habitu ex rationabili causa, non peccat mortalitèr. tr. 6. q. 10. n. 1 fol. 110.
- 2 Religiosus iocundè dimittens habitum sui Ordinis, vel induens alterius, non peccat mortalitèr. 1. 6. q. 1. n. 3. f. 111.
- 2 Religiosus siue rationabili causa, dormiens sine causa, peccat mortalitèr. tr. 6. q. 10. nu. 5. fol. 111.
- 2 Religiosus tenetur dormire, iuxta suae Regularis statuta. 1. 6. q. 10 n. 6. f. 111.
- 2 Religiosus, Episcopus, vel Cardinalis factus,

- si dimittat habitum suae Religionis, non incidit in penas d. cap. ut periculosa. 1. 6. q. 12 n. 1. fol. 112.
- 2 Religiosus, si ex una in aliam Religionem transeat laxiorem, vel arctiorem, sine licencia sui Praelati, non est Apostatus. 1. 6. q. 13. n. 1. fol. 113.
  - 2 Religiosus Apostata, de speciali iure est excommunicatus. 1. 6. q. 14. n. 5 f. 113.
  - 2 Religiosus, in quo casu potest puniri, ut vagus, & profugus. 7. q. 2. n. 1. f. 124.
  - 2 Religiosus recurrens ad Superiores supremos sine licencia, punitur, ut fugitivus. 1. 7. q. 3. n. 4. f. 124.
  - 2 Religiosus granatus, si à Conventu recedat absque licencia, cum appellatione tamen ad supremum Iudicem, non debet puniri. tr. 7. q. 15. n. 1. f. 129.
  - 2 Religiosus, praeiens se professum per vim, & metum, vel ante legitimam etatem, si lite pendente dimittat habitum, & fugiat à Conventu, est, ut Apostata punibilis. 1. 7. q. 16. n. 1. fol. 129.
  - 2 Religiosus, si fugiat à Conventu ad evitandū penam delicti recentèr commissi, est punibilis, ut fugitivus, non autem, ut Apostata. 1. 7. q. 17 n. 1. f. 129.
  - 2 Religiosus, missus Praelati carceri additus, est fugatus ab illo, est, ut fugitivus puniendus. 1. 7. q. 18. n. 1. f. 130.
  - 2 Religiosus, potest interdum licitè à carceribus fugere. 1. 7. q. 18. n. 5 f. 130.
  - 2 Religiosus, ad perpetuum carcerem damnatus, & in eo inclusus, non potest ab eo fugere, siue gravi peccato. 1. 7. q. 19 n. 1. f. 130.
  - 2 Religiosus damnatus ad triremes, ad tempus, vel in perpetuum, non potest inscè ab illis recedere. 1. 7. q. 21. n. 2 f. 131.
  - 2 Religiosus potest expelli ab Ordine ob enormia delicta. 1. 8. q. 5. n. 1 f. 137.
  - 2 Religiosus, an ob conspirationem, vel injuriam factam adversus suum Superiorem, sit à Religione expellendus? tr. 8. q. 7. n. 1. f. 139.
  - 2 Religiosus occidens suum Provincialem, suspenditur: servatus tamen servandis. tr. 8. q. 7. n. 1. f. 139.
  - 2 Religiosus violans Monialem, pena capitis punitur ibid. n. 2.
  - 2 Religiosus fugiens à carceribus post certam monitionem, potest incorrigibilis declarari. tr. 8. q. 11. n. 10. f. 145.
  - 2 Religiosus professus non potest sibi ad usum concubinae sine gravi peccato, in malos usus expendere. 1. 8. q. 5. n. 3. f. 145.
  - 2 Religiosus damnatus ad triremes, an teneatur ad Regulares observantias. 1. 8. q. 5. n. 8. fol. 145.
  - 2 Religiosus ad remum damnatus, si non fuit à suis Superioribus habitu primatus, potest de se

I N D E X

- de se illum deponere. l. 9. q. 8. n. 2. f. 174.
- 2 Religiosus damnatus ad remum, non definit esse Monachus. l. 9. q. 8. n. 3. f. 174. & q. 22. n. 2. fol. 180.
- 2 Religiosus Galeota remanet perpetuo priuatus executione Ordinum, & Officiorum sua Regula. l. 9. q. 9. n. 1. f. 174. & irregularis, & infamis infamia inris. q. 23. f. 180. & q. 24. n. 2. f. 182.
- 2 Religiosus relegatus in Regionem longinquam, cui quartus, & obedire tenetur. l. 9. q. 19. per totam. f. 179.
- 2 Religiosus Galeota, per alia Trirremium panam, est à suis Pralatis benignè suscipiendus, l. 9. q. 23. per totam. f. 180.
- 2 Religiosus condemnatus in exiliam, vel in aliam panam, quam iurauit, sub pena Remissionis observare, an in casu inobseruantiæ, possit ad Remum, vel duplam primæ pænæ condemnari? l. 9. q. 26. f. 183.
- 2 Relegatus non parens, deportatur in perpetuum, & deportatus non parens, capite puniuntur. l. 9. q. 26. n. 3. f. 183.
- 2 Religiosus non venit contendere, sed obedire, & ad hoc voto se adstringit. l. 10. q. 1. 2. n. 4. in fin. f. 19.
- 2 Religiosus potest appellare, cum expressione tamen Graminis. l. 10. q. 1. 2. n. 7. f. 189.
- 2 Religiosus, ubi puniuntur secundum Regulam, & statuta, nullam patitur gramen. l. 10. q. 29. n. 1. f. 197.
- 2 Religiosus subditus non potest appellare, nisi excessus Pralatorum sit manifestus. l. 10. q. 30. n. 8. f. 199.
- 2 Religiosus, non potest appellare à iustis iudicibus sui Superioris. l. 10. q. 38. n. 4. f. 205.
- 2 Religiosus in ipsa Professione, quam facit, duo aliter dicat & tradit Monasterio. l. 11. q. 2. n. 2. f. 211.
- 2 Religiosus Professus, nequit sibi eligere sepulchrum. l. 11. q. 7. n. 6. f. 212.
- 2 Religiosus Professus, si habeat filiationem in Ordine, de iure illi Monasterio acquirit, cuius est filius, & regulariter eius est filius, in quo, vel pro quo nascitur Religioni, per suspensionem habens. n. 1. q. 4. n. 1. f. 212.
- 2 Religiosus censetur vincere quodam favorabilius. l. 11. q. 12. n. 3. f. 217.
- 2 Religiosus, per professionem emissam in Religionem capaci bonorum non amittit inquituitatis. l. 11. q. 23. n. 3. f. 226.
- 2 Religiosus, per professionem eximitur à patria potestate. l. 11. q. 32. n. 4. in fin. f. 226.
- 2 Religiosus potest esse Doctor, Confessorius, & similis. l. 11. q. 33. n. 3. f. 227.
- 2 Religiosus non est mortuus quodam naturalia perdenda, sed quodam illorum contemptu. l. 11. q. 33. n. 4. f. 227.
- 2 Religiosus non potest quidquam agere, sine sui Superioris licentia. l. 11. q. 43. n. 5. f. 234.
- 2 Religiosus ex suo contractu inito sine licentia Superioris, an obligetur naturaliter, hoc est in foro Conscientiæ. l. 12. q. 7. per totam. fol. 240.
- 2 Religiosus tenetur suis votis, licet emissis, absque Superioris licentia, usque dum non irritentur. l. 12. q. 7. n. 3. f. 240.
- 2 Religiosus, si licentiam accepit, peccat saltem venialiter, licet acceptato ad favorem Monasterii teneatur. l. 12. q. 8. n. 1. in fin. f. 241.
- 2 Religiosus, si cum licentia presumpsa Pralati suis pecuniis emat aliquam domum, vel censum, an possit ipse solus, absque licentia Pralati, eam domum vendere, vel pretium census à venditore redimentis recipere? l. 12. q. 9. per tot. f. 241.
- 2 Religiosus restitutioni obnoxius, quoniam modo tenetur restituere? l. 12. q. 1. 2. n. 3. f. 243.
- 2 Religiosus, quando habet mandatum ad aliquid peragendum indistincte, repetit omnia, quæ expedit pro Monasterio, sine utilia, siue inutilia fuerint expensa. l. 12. q. 17. n. 1. fol. 244.
- 2 Religiosus vetatur pro aliquo fideiubere. l. 12. q. 20. n. 1. f. 245.
- 2 Monasterium, in certis casibus potest obligare Monasterium ad solvendum debita contragias. l. 12. q. 24. n. 4. f. 247.
- 2 Religiosus delinquens cum Clerico, censu puniendus ab Episcopo, vel à Pralato sue Religionis? l. 12. q. 22. f. 263.
- 2 Religiosus delinquens cum Clerico, non potest processari, nec carcerari per Episcopum illius. l. 12. q. 22. n. 6. f. 264.
- 2 Religiosus, non habet ius quærendi, sed eius Pralatus. l. 13. q. 30. n. 1. f. 268.
- 2 Religiosus, simul subdit potest duobus Superioribus. l. 13. q. 5. n. 2. f. 272.
- 2 Religiosus, qui coram maiori parte Conuentus, Clericum à se expulsi, vel brachio violentè extraxit, æssendus est publicus excommunicatus. l. 13. q. 5. n. 3. f. 273.
- 2 Religiosus in Ecclesia sui Monasterii existens, intra Clausura existere censetur. l. 13. q. 56. n. 3. f. 285.
- 2 Religiosus subditus, non potest facere elemosinam sine licentia sui Superioris. l. 15. q. 5. n. 8. f. 377.
- 2 Religiosus ad hoc, ut dicatur propriè Regularis duo copulatinè debet habere. v. r. 15. q. 7. n. 7. f. 378.
- 2 Religiosus, ex rebus Monasterii modica surripiciens, inito Pralato, non peccat mortaliter. v. r. 15. q. 18. n. 3. f. 385.
- 2 Religiosus, qui inuito Superiore, paulatim modica surripit sex uncias panis, parum vini, & similia minuta, omnibus fere diebus, an peccet mortaliter, & ad retentionem tenetur? l. 15. q. 20. f. 388.

I N D E X

- 2 Religiosus, si per reiterationem furtula pervenit ad quantitatem notabilem, an teneatur omnia praecedentia, seu totam summam restituere, an vero illud tantum ultimum, quod superadditum praecedentibus, facit materiam peccati mortaliter tr. 15. q. 21. per totum. fol. 392.
- 3 Religiosus, non potest sine licentia Praelati, suam clargiri piscinam. tr. 15. q. 24. n. 1. fol. 393. nec esse testis in iudicio, neque instrumentis subscribere. tr. 1. q. 12. f. 217.
- 3 Religiosus dicitur mortuus mundo, & quomodo. tr. 4. q. 21. n. 6. fol. 66.
- 3 Religiosus Nobilis, non extat in Religione, quia nobilis, quia virtuosus. tr. 5. q. 7. n. 4. fol. 88.
- 3 Religiosus, per professionem moritur mundo, & mutat omnino statum suum. tr. 5. q. 7. n. 5. fol. 88.
- 3 Religiosus, si ex dispensatione Apostolica fiat Sacerdos, ante annum vigesimum quintum, an possit in Familia Dominicana eligi in Praelatum sine alia dispensatione? tr. 5. q. 8. n. 5. fol. 89.
- 3 Religiosus legitime electus, & confirmatus, si deinde aliquando excommunicationem incurrat, an sit ipso facto dignitate priuatus? tr. 5. q. 11. fol. 91.
- 3 Religiosus illegitimus, licet occultissimus, absque speciali dispensatione nequit esse Abbas, Generalis, & Provincialis, Prior, aut Guardianus. tr. 5. q. 21. n. 7. fol. 101.
- 3 Religiosus, non est sui iuris, nec habet arbitrium. tr. 6. q. 13. n. 1. fol. 128.
- 3 Religiosus, eo ipso, quod est, a Papa in Episcopatum electus, vel confirmatus, aut consecratus, est exemptus a iurisdictione suorum Praelatorum. tr. 6. q. 12. n. 2. fol. 128.
- 3 Religiosus, non potest se ipsum infamare. tr. 8. q. 11. n. 1. fol. 156.
- 3 Religiosus subditus, an possit compelli a suo Praelato Regulari, ad accipiendum beneficia Ecclesiastica? tr. 10. q. 19. n. 3. & seq. fol. 183.
- 3 Religiosus delicatus, an teneatur ad observantiam suae Regulae? tr. 12. q. 7. n. 5. fol. 204.
- 4 Religiosus ille dicitur, qui se totaliter mancipat divino servitio. tr. 1. q. 9. n. 1. fol. 8.
- 4 Religiosus, non potest elemosinam facere, sine licentia Praelati. tr. 3. q. 21. n. 4. fol. 51.
- 4 Religiosus, a seipso extremae necessitatis exceptio, semper tenetur tueri statum suae personae. tr. 3. q. 21. n. 14. fol. 52.
- 4 Religiosus, ubi dicitur degere, ubi est assignatus. tr. 6. q. 16. n. 1. in fin. fol. 89.
- 4 Religiosus, si sit Episcopus, absoluitur a Imperio Religionis. tr. 11. q. 35. n. 11. fol. 172.
- 4 Religiosus nulliter Professus, an incurrat suspensionem, si Ordines Sacros suscipiat, & irregularitatem, si susceptor exerceat? tr. 11. q. 40. n. 1. fol. 174.
- 4 Religiosus, per annum portans habitum Religionis, nec cum animo proficiendi tacite, nec cum animo non proficiendi, sed neutro modo se habens, an in foro conscientiae sit valide Professus? tr. 11. q. 41. n. 1. fol. 174.
- 4 Religiosus nulliter Professus, si in foro fori causas nullitatis deduxit ad praescriptum Trid. sed nequirit probare, ob quod facultatem excoendi non potuit obtinere, an possit in foro Dei, habitum dimittere, & a Religione recedere? tr. 12. q. 21. n. 1. fol. 183.
- 4 Religiosus Sacris initiatus, reclamans super nullitate Professionis, an lite pendente maneat suspensus ab exercitio Ordinum susceptorum; usque dum habuerit sufficiens Patrimonium, aut Beneficium, iuxta Trid. pro vita sustentatione? tr. 12. q. 22. n. 1. fol. 183.
- 4 Religiosus subditus subiicitur Regulae, & suis Superioribus. tr. 16. q. 7. n. 7. & 8. fol. 221.
- 1 Religiosi, hospites, & aditus, teneantur statibus, preceptis, & consuetudinibus Locorum, & Conventuum, ad quos declinant. tr. 1. q. 5. n. 1. fol. 5.
- 1 Religiosi omnes, teneantur de iure communi, observare ieiunia, & festa particularia Locorum, in quibus habent Monasteria, vel obtingit reperiri ibid. n. 1.
- 1 Religiosi transgredientes statuta, quibus continentur, ut qui tale fecerit, ipso facto sit suis officiis priuatus, aut inhabilis ad cetera consequenda, non teneantur in conscientia ante Iudicis sententiam, se subtrahere ab officio, & futura respondere. tr. 1. q. 34. n. 1. fol. 12.
- 1 Religiosi, si sepius non videntur Oraculis nisi in secreto, & quare? tr. 2. q. 3. n. 5. fol. 37.
- 1 Religiosi scorum sumptus, differant ab eorum Collegio. tr. 6. q. 18. n. 6. fol. 58.
- 1 Religiosi Mendicantes possunt voti, & sui privilegii Religionis Societatis Iesu. tr. 7. q. 7. n. 1. fol. 78. & q. 8. n. 1. fol. 79.
- 1 Religiosi subditi, ad hoc, ut actualiter gaudeant, & ut possint privilegii Societatis Iesu, non indigent licentia Prae. Generalis, vel Provincialis Ordinis. tr. 7. q. 9. n. 1. fol. 80.
- 1 Religiosi effrenati, ac dissolute videntes, an amittant sua privilegia? tr. 12. q. 15. n. 1. fol. 147.
- 1 Religiosi subditi, quoad formam Animae, & delicta occulta, possunt a suis Praelatis absolvi a casibus Papalibus, & contentis in Bullae Cene Domini. tr. 13. q. 17. n. 7. & 8. fol. 157.
- 2 Religiosi, deficientibus necessariis ad vitam sustentationem, coguntur habere peculium extra Religiosam pauperitatem, aut implicari negotiis secularibus. tr. 2. q. 19. n. 2. fol. 41.
- 2 Religiosi, an teneantur ad perpetuam claustramittere. tr. 3. q. 10. fol. 44.
- 2 Religiosi comitantes, vel alloquentes Mulieres ingressas, vel introductas, an incurrant penam? tr. 4. q. 6. n. 1. fol. 55.

I N D E X

- 3 Religiosi, Censuris irretiti, & panis affecti, quoad forum conscientie, absoluntur, & dispensantur à suis Superioribus. t. 4. q. 30. n. 1. fol. 65.
- 2 Religiosi absentes, & nolentes absolvi à censuris, interdum censuræ absoluti, & dispensari à suis Prælati. t. 4. q. 31. n. 3. f. 66.
- 2 Religiosi claustrales, nullo iure permittuntur ire ad non claustrales. t. 5. q. 13. n. 4. f. 78.
- 3 Religiosi Professi, in Carceribus constituti, propter votum obedientie, sunt privati iure fugendi. t. 7. q. 2. n. 3. f. 132.
- 2 Religiosi facinorosi possunt detineri, ad instantiam Religiosis, in alieno carcere. t. 9. q. 13. n. 4. f. 176.
- 2 Religiosi ad Trirèmes destinati, tenentur ad vota essentialia Regula. t. 9. q. 16. n. 1. f. 178. Nec non ad omnia, quæ extra Ordinem possunt observari. ibid. q. 17. n. 1. f. 179.
- 3 Religiosi, nequeunt appellare ad Seculares, & ad Ecclesiasticos, quibus non subduntur. t. 10. q. 42. n. 4. f. 207.
- 2 Religiosi, non possunt esse Beneficarii, nec ad libitum possunt disponere de fructibus Monasterij, neque ut singuli sunt possessores bonorum Monasterij. t. 11. q. 1. n. 2. f. 210.
- 3 Religiosi, inter omnes pauperes, & personas miserabiles habent ius Prælationis. tr. 11. q. 6. n. 2. f. 213.
- 2 Religiosi, an possint esse testes ad beneficium Monasterij. t. 11. q. 1. f. 210.
- 2 Religiosi, reperiuntur multis Privilegiis muniti. t. 13. q. 8. n. 10. f. 257.
- 2 Religiosi Mendicantes, hodie sunt exempti universaliter à iurisdictione Episcoporum. t. 13. q. 19. n. 1. f. 262.
- 2 Religiosi, nequeunt exemptionem amittere, nisi per qualitatem delicti. tr. 13. q. 18. n. 4. fol. 276.
- 2 Religiosi exempti, de iure communi possunt per Ordinarios Locorum excommunicari. tr. 13. q. 73. n. 1. f. 295.
- 2 Religiosi Professi utriusque sexus, cuiuscunque sint Ordinis, vetantur donare de rebus Monasterij. t. 15. q. 7. n. 1. f. 378.
- 2 Religiosi Societatis Iesu, sunt verè Religiosi, si solum tria vota simplicia emisierint. t. 15. q. 7. n. 4. f. 378.
- 2 Religiosi, possunt remunerare servitia sibi præstita à famulis, & consimilibus, & ultra salarii debitum, aliquod amplius donare. t. 15. q. 8. n. 7. f. 379.
- 3 Religiosi, possunt erogare elemosynaliter id, quod superest, vel detrahendo sibi aliquid de villis pauperibus dare. t. 15. q. 9. n. 2. f. 380.
- 2 Religiosi, panis Nullarum affecti à quo absoluntur, & dispensantur. t. 15. q. 27. f. 395.
- 3 Religiosi subditi, nullum actum domini, & proprietatis possunt valide exercere, sine licentia Prælati. t. 4. q. 16. n. 6. f. 64.
- 3 Religiosi omnes sunt aequales, eam in villa quam in vestitu, tam in panis, quam in remunerationibus subendis. t. 5. q. 7. n. 7. f. 88.
- 3 Religiosi, ratione voti, & obedientie non se obligant obedire Rom. Pontifici omnibus. t. 10. q. 16. n. 5. f. 132.
- 4 Religiosi collegialiter vincentes, an comprehendantur sub d. Decretis Clem. VIII. t. 12. q. 7. fol. 30.
- 4 Religiosi, tenentur expellere faminas à suis Dormitorijs, Choro, & Cellis. tr. 3. q. 23. n. 10. fol. 53.
- 4 Tres Religiosi faciunt corpus Communitatis, seu Collegium, cui imposita est obligatio recitandi in Choro horas Canonicas. tr. 6. q. 22. n. 2. f. 28.
- 4 Religiosi, nequeunt sibi eligere Sepulturam. t. 13. q. 21. n. 2. f. 200.
- 4 Religiosi per votum obedientie, quod emittunt, obligantur primò, & principaliter Romano Pontifici. t. 17. q. 2. n. 3. f. 225.
- 3 Religiosis omni bus extinctis, una tamen persona supersit, adhuc illius durans Privilegiu. t. 2. q. 10. n. 4. f. 43.
- Reliquie
- 2 Reliquie Sanctorum, an possint alienari à Prælato, sine licentia Papæ. tr. 3. q. 56. fol. 351.
- 2 Reliquia Sanctorum, sunt omni anro, & argento pretiosiores. ibid. n. 4.
- 2 Reliquiarum venditio est aperta Simonie, furum mortale, & Sacrilegium. ibid. n. 5.
- 2 Reliquiarum pars qualibet, est sacra, & eadem retinet venerationem. ibid.
- Remedium
- 2 Remedium dicendi de nullitate contractus, non durat, nisi triginta annis. t. 14. q. 30. n. 3. fol. 332.
- 4 Remedium restitutionis in integrum, habet locum in omni lege & Decreto, & intelligitur exceptum in subsidium miserabilium personarum. t. 12. q. 14. n. 1. in fin. f. 180.
- Remissio
- 4 Remissio peccatorum habita intinuit elemosynæ, vel continuata penitentia, inhaeret proprijs meritis. t. 6. q. 36. n. 9. f. 93.
- Remotio, Removens
- 1 Remotio, vel suspensio ab Officio, & mors naturalis ad invicem æquiparantur. t. 12. q. 5. n. 3. f. 139.
- 4 Removentes quempiam à proposito ingrediendi Religionem, vel ingressum renocantes, teneantur ad restitutionem, aut saltem peccent mortaliter. t. 1. q. 13. n. 1. & seq. fol. 10.
- Renuncians, Renunciare
- 2 Renuncians iuri suo cum iuramento, non potest regulariter in illud redire. t. 5. q. 70. n. 2. fol. 106.
- 3 Renuncians, potest eandem dignitatem re-

nan-

I N D E X

- nunciata non repetere, antequam alteri sit collata; dummodo is, cui renunciatur, velit, & sit contentus. t. 7. q. 1. 7. n. 4. f. 147.
- 3 Renunciatio, si opponeret, quod inconsulte renunciavit, an sit audiendus ibid. n. 5.
- 1 Renunciatio Iuri quæsitio, est species alienationis t. 12. q. 4. n. 7. f. 137.
- 1 Vnusquisque potest suo primato favori renunciare. tr. 13. q. 6. n. 2. f. 152. & p. 4. r. 3. q. 25. n. 24. f. 56.
- 2 Renunciatio Iuri naturali, non est novum, nec quid magnum. t. 10. q. 3. n. 3. f. 199.
- Renunciatio
- 1 Renunciatio tacita, quando præsumitur t. tr. 12. q. 13. n. 4. f. 145.
- 2 Renunciatio, qua quis renunciat Iuri suo, potest fieri voce, scripto, aut factis. t. 10. q. 5. n. 1. fol. 186.
- 3 Renunciatio, qua Monachus ante suam Monachationem renunciat hereditatibus Patrum, an excludat Monasterium ab omni successione eorumdem. t. 11. q. 8. per tot. f. 214.
- 2 Renunciatio iurata, an excludat filium inuentum, à legitima portione, quæ ei aliis iure competeret in bonis paternis t. 11. q. 1. per totam. f. 216.
- 2 Renunciatio per Filiam Monialem, facta Patri donanti in beneficium eius fratrum, qui post variis obitibus decesserunt, alijs non relictis hereditibus, excludit ad monasterium, non autem agnatis à iure succedendi in bonis prædictorum. t. 11. q. 1. n. 5. f. 216.
- 2 Renunciatio realis, est perpetua, non autem personalis. ibid.
- 3 Renunciatio, sponte, & simpliciter facta, censetur quadam donatio iuris, quæ recepta à donatario, non potest renovari. tr. 4. q. 18. n. 1. fol. 63.
- 3 Renunciatio, sponte facta, & à Prælate per scripturam, vel coram testibus recepta, per adoptionem huiusmodi definit esse integra. n. 4. q. 18. n. 4. f. 64.
- 3 Renunciatio ius, quando intelligitur esse extinguitur ibidem.
- 3 Renunciatio vocum, seu proprii iuris, facienda est proprijs Prælati, vel Capitulis habentibus auctoritatem acceptandi; secus nihil operatur. t. 4. q. 18. n. 6. f. 64.
- 3 Renunciatio iurium, vocis alline, & passiva, an fieri possit coram Adversario, Notario publico, vel Iudice, nomine adversarii. t. 4. q. 18. n. 7. f. 64.
- 3 Renunciatio vocum, dolose, ac fraudulenter facta, non excusat renunciatorem à mortali. t. 4. q. 19. n. 1. f. 64.
- 3 Renunciatio dignitatum, debet fieri in scriptis, & est strictissimi iuris. t. 7. q. 17. n. 1. f. 147.
- 3 Renunciatio dignitatum, sub qua forma debet fieri ibid. n. 2.
- 3 Renunciatio, antequam sit à Superiore ad-

- missa, potest renunciante tenuere, ubi antea admissa fuerit, non datur locus Equitenti. t. 7. q. 17. n. 3. f. 147.
- 4 Renunciatio Beneficij à Novitio facta, illum habet conditionem, si l' repositio sequatur. t. 7. q. 18. n. 12. f. 101.
- 4 Renunciatio bonorum facta ab aliquo, nullo in seculo existente, prætextu tamen futuri ingressus Religionis, an sit valida dispositio. ne Conc. Trid. non obstanter. t. 7. q. 20. n. 1. & seq. f. 102.

Repudiatio

- 2 Repudiatio rei, Ecclesie legata, non est alienatio. t. 14. q. 59. n. 3. f. 353.
- 2 Repudiatio, respectu iuris acquisiti, alienatio est, licet non perfecta ibid. n. 11. in fin.

Res

- 1 Res integra, vel incepta, quando dicitur esse? t. 12. q. 5. n. 6. f. 137.
- 2 Res, per quas causas nascitur, per easdem dissolvitur. t. 5. q. 55. n. 2. f. 98. & par. 3. t. 11. q. 4. n. 4. f. 190.
- 2 Res Ecclesie magni momenti, nequit alienari, donari, & commutari sine assensu Apostolico t. 5. q. 70. n. 1. f. 106.
- 2 Res translata in Ecclesiam, transit ad manus Mortis, à qua non potest renovari. t. 5. q. 70. n. 2. fol. 106.
- 2 Res, cum iuramento tradita Ecclesie, aut titulo Donationis irrevocabili inter vivos, de sua natura est irrevocabilis. t. 5. q. 70. n. 2. f. 106.
- 2 Res indicata, est servanda. tr. 8. q. 22. n. 13. fol. 151.
- 2 Res qualibet præsumitur allodialis, & non feudalis. t. 11. q. 40. n. 1. f. 230.
- 2 Res facile renouatur ad suam naturam, saltem in aliqua parte. t. 13. q. 54. n. 2. f. 283.
- 2 Res in alios facta, non præiudicat. tr. 13. q. 79. n. 7. f. 300.
- 2 Res communis pluribus, nequis valide alienari, nisi de consensu illorum, quibus est communis. t. 14. q. 10. n. 2. f. 328.
- 2 Res Ecclesie, quæ solemnitate est alienanda t. 14. q. 20. n. 1. f. 332.
- 2 Res exigua Ecclesie, & modica, potest alienari, etiam sine licentia Capituli ibid.
- 2 Res Ecclesie, an possit retineri, donec contractus cesset in foro fori, ob defectum solemnitatum. t. 14. q. 34. f. 341.
- 2 Res stabilis exigua si sit parvi valoris, potest alienari, sine assensu Apostolico. t. 14. q. 36. n. 1. f. 341.
- 2 Res stabilis, si sit Ecclesie minus utilis, sterilis, onerosa, & plus incommoditatis, quam utilitatis, potest alienari sine licentia Papæ. t. 14. q. 39. n. 15. & q. 36. n. 2. f. 341.
- 2 Res exigua, potest à Clero dari in emphyteusm, sine licentia Episcopi Ordinarii. tr. 14. q. 36. n. 6. f. 341.

I N D E X

- 2 Res exigua cuius valoris esse debet, ad hoc, ut alienari possit ad præscriptum d. c. Terrulas. l. 1. q. 3. f. 342.
- 3 Res modica si sit Ecclesie necessaria, non potest alienari, sine assensu Apostolico. l. 1. q. 37. n. 4. f. 343.
- 1 Res, quando dicatur solita locari, & in emphyteusim concedi, ad hoc, ut sine assensu Apostolico possit alienari. l. 1. q. 46. f. 349.
- 3 Res deuoluta, & in Ecclesiam reuersa, non potest alienari, sine Papa licentia. l. 1. q. 46. n. 3. f. 346.
- 2 Res, quando dicitur incorporata Ecclesie, vel Monasterio? ibid. n. 5.
- 2 Res inculta, aut sterilis, postquam fuerit fructifera, & ad culturam redacta, si in Ecclesiam reuertitur, non potest de nouo ultra triennium locari, sine licentia Papa. ibidem n. 8.
- 1 Res mobilis illa dicitur, quæ non durat triennio vel usu consumitur, aut non fructificat, & potest alienari sine solemnitate, secus si sit pretiosa. l. 1. q. 47. n. 1. f. 347.
- 2 Res mobilis, cuius valoris esse debet, ad hoc ut alienetur pretiosa & nequeat alienari sine licentia Papæ. l. 1. q. 47. n. 1. f. 347.
- 1 Res mobilis ad hoc, ut dicatur pretiosa, tria copulante debet habere. tr. 1. q. 51. nu. 1. fol. 342.
- 2 Res tanti valet, quanti vendi potest. l. 1. q. 52. in fin. f. 353.
- 2 Res empta ab Ecclesia, cum pacto de retro vendendo, an possit remitti sine assensu Apostolico? l. 1. q. 53. f. 355.
- 2 Res transit in Ecclesiam, cum onere suo. tr. 1. q. 60. n. 2. f. 356.
- 2 Res creditoribus obligata, si ad Ecclesiam peruenit, an pro illis satisfaciendis alienari possit, sine assensu Apostolico? tr. 1. q. 71. fol. 359.
- 2 Res Monasterio relicta, sub conditione, ad possit alienari, & in casu, quo alienetur, pertineat ad heredes ipsius donantis, an possit alienari, illa conditione non obstant. l. 1. q. 52. f. 365.
- 2 Res Monasterii, non potest alienari sine consensu Capituli, & Domini Papa. tr. 1. q. 83. fol. 365.
- 2 Res sursum ablata, quando est restituenda? l. 1. q. 20. n. 4. f. 389.
- 2 Res data à Religioso, non potest remitti, undum à Religioso, qui donauit, sed nec etiam à Monasterio, cui debetur, nec quidem à tota Religione. l. 1. q. 28. n. 3. f. 395.
- 3 Res, cum defuncti esse integra, amplius renouari non potest. l. 1. q. 18. n. 1. f. 63.
- 3 Res tunc dicitur integra, quando non fuit executæ neque cepta. l. 1. q. 18. n. 2. f. 33.
- 3 Res, per citationem defuncti esse integra, ibidem n. 3.
- 3 Res difficillima, & corporis, & animæ periculis exposita, excedit præscriptum Regule. l. 10. q. 16. n. 4. f. 182.
- 4 Res alicui obligata, non potest alteri licite obligari. l. 3. q. 20. n. 6. f. 49.
- 1 Res sermo, debet esse subiectus, & non è contrariis. l. 8. q. 1. n. 1. f. 59.
- 2 Rei dominium, proprietatem, & possessio, interdum aequipollent. l. 6. q. 17. n. 1. f. 115.
- 2 Rem Ecclesiasticam, quis sine solemnitate recipiens, tenetur restituere cum fructibus, absque eo, quod possit repetere pretium ab Ecclesia. l. 6. q. 16. n. 7. f. 115.
- 4 Re integra, datur locus penitentia. l. 12. q. 39. n. 6. f. 187.
- 2 Rei, & bona Apostatarum in Ordine Predicatorum, libere pertinet pro aquali portione ad Conuentus Originales, & Monasteria, in quibus reperiebantur assignati, tempore, quo Apostatauerunt. l. 6. q. 23. n. 2. f. 120.
- 2 Res, & bona Ingredientium Monasterium, per Professionem eorumdem, transeunt in illud. l. 1. q. 2. n. 1. f. 211.
- 2 Res Ecclesiæ, interdum sunt communes pluribus, ut singulis, non autem, ut omnibus. l. 1. q. 10. n. 2. f. 328.
- 2 Res communes, in communi loco, ac collegialiter sunt tractandæ, excepto tamen casu necessitatis, & si periculum sit in mora. l. 1. q. 13. n. 4. in fin. f. 30.
- 2 Res Ecclesiæ, an possint in aliquo casu ultra triennium in emphyteusim concedi, sine assensu Apostolico? l. 1. q. 45. f. 346.
- 2 Res Ecclesiæ, iurisditionales, non possunt in feudum concedi, sine licentia Papæ. l. 1. q. 46. n. 9. f. 347.
- 2 Res omnes, ex quibus, annis singulis, fructus percipiuntur, inter immobilia connumerantur. l. 1. q. 57. n. 1. in fin. f. 352.
- 3 Res græues, & arduæ, in omni loco, & tempore, fuerunt decisæ in Conciliis, & Congregationibus multorum Consultorum. l. 1. q. 42. n. 6. f. 51.
- 3 Res græues Ordinis, pertinet ad Patres Generales. l. 5. q. 26. n. 11. f. 103.
- 3 Res, quæ unico actu consumuntur, quandam sunt. l. 8. q. 5. n. 5. f. 151.
- 3 Res vendita, vel data Ecclesiæ, transeunt, ipso contractu, sine traditione rei, in dominium Ecclesiæ. l. 6. q. 7. n. 7. f. 153.
- 3 Res humana sunt mutationibus exposita. l. 10. q. 17. n. 2. in fin. f. 182.
- 4 Res aliena, donari non possunt. l. 7. q. 1. n. 7. fol. 96.
- 4 Res oblata Ecclesiæ Regulari, vel Capellis funditis intra ipsam, acquiruntur ipsi Ecclesiæ. l. 13. q. 24. n. 2. f. 203.

Reservatio

- 3 Reservatio casuum nimia, non laudatur. l. 10. q. 26. n. 2. & seq. f. 185.

I N D E X

3 *Reservatio peccatorum, quomodo facienda est*
vol. verb. 4. f. 15. reservatio

Resignatio

4 *Resignatio Beneficij Nonitiorum, quomodo fieri debet* l. 6. q. 30. n. 7 f. 91.

Resignatio

2 *Resignatio, quomodo sit, & quando facienda est* l. 3. q. 6. n. 5. f. 290.

Resolutio

3 *Resolutiones, & deliberationes omnes, dependent à capite* l. 5. q. 3. n. 1. f. 56.

Respona

1 *Respona Rom Pontificis, an habeant vim legis* l. 1. q. 17. n. 1 f. 5.

1 *Respona Reverendissimorum Patrum Generalium Ordinum, an habeant vim legis* l. 1. q. 3. n. 1 f. 35.

2 *Respona debent correspondere propositis* l. 13 q. 56. n. 4 f. 28.

Respublica

1 *Respublica, vel Communitas, non potest renocare facultatem à se Principibus concessam* l. 1. q. 17. n. 1 f. 16.

3 *Respublica, non est Domina, sed custos, & tunc vitæ terminum* l. 8. q. 10. n. 3 f. 154.

3 *Respublica, potest pro communi bono, summum subditum, evidentissimo vitæ periculo exponere, vel occidere* vol. ver. Princeps.

3 *Respublica multum intereß, ut boni Reßtores eligantur ad sui Regimen* l. 1. q. 11. n. 10. fol. 12.

3 *Respublica, & Communitates, iurisdictionem transulerunt in Principes, & hi suis largiuntur Magistratibus, & Gubernatoribus* l. 10. q. 9. n. 15. & seq. f. 77.

Reservare. Restitutio

1 *Qui iniuste aliquid extorquet à donante, in foro conscientie tenetur restituere* l. 2. q. 9. n. 2. fol. 41.

2 *Qui rem ablatam, vel apud se depositam, aut commodatam, urgente necessitate insumpsit, nihil tenetur restituere* l. 1. q. 20. n. 25. fol. 191.

2 *Restitutio non est pena, sed debitum, quod nulla expellat mora debetur* l. 15 q. 18. n. 2. fol. 395.

4 *Restitutio, est repositio rei in pristinum statum* l. 1. q. 13. n. 4 f. 11. & l. 13 q. 9. n. 9 f. 195.

4 *Restitutio, quando debetur* l. 4. n. 5.

4 *Restitutio nascitur ex iniusta acceptione* l. 1. n. 7.

4 *Restitutio in integrum, an fundetur in aliqua causa, & qua sit illa* l. 1. q. 15. n. 1. fol. 81.

Retinens

2 *Retinens Clericum in Custodia, vel vinculis, nomine, & auctoritate Ordinis, non incidit in Excommunicationem* l. 9. q. 20. n. 1. in fin. fol. 130.

Retrocedere

2 *Retrocedere ab obedientia, peius est, quam habere dimittere* l. 7. q. 23. n. 1 f. 132.

Retrouenditio

2 *Retrouenditio, quid sit* l. 1. q. 61. n. 2. f. 355.

Renocatio

1 *Renocatio generalis non sufficit ad derogandum consuetudini immemorabili* l. 2. q. 15. n. 1 fol. 45.

1 *Renocatio privilegiorum Religiosorum, ad hoc, ut teneat, & valeat, debet esse illis iusti* n. 1. l. 13. q. 23. n. 1 f. 165.

Revolutio

2 *Revoluciones Regni Neapolitani, quando insurrexerunt, & quomodo terminarunt* l. 1. q. 14. n. 1 f. 423.

Reus

2 *Reus non debet promoueri ad ordines, nec ad officia Dignitatis* l. 6. q. 19. n. 4 f. 117.

2 *Reus potest per appellationem indicium declinare, confidentia iusta causa* l. 1. q. 15. n. 1. fol. 190.

2 *Reus confessus, & convictus, si appellet, non auditur* l. 1. q. 21. n. 1 f. 195.

2 *Reus quilibet debet à suo Iudice iudicari* l. 1. q. 21. n. 1 f. 263.

2 *Reus absens debet citari in quocunque fallo notorio* l. 13. q. 5. n. 4 f. 280.

2 *Reus, in suspicionem fuga, debet prius incarcerationi, & postmodum citari* l. 1. q. 21. n. 1 f. 263.

2 *Reus delinquentes notorie extra Clausura, non punitur ad libitum Episcopi, sed iuxta qualitatem delicti, ad præscriptum Regule, vel secundum l. 1. Canonici, aut Civile* l. 13. q. 61. n. 3 f. 257.

3 *Reus, an teneatur se prodere, ad liberandum innocentem, aut delictum à Reo commissum, imputatur* l. 12. q. 6. n. 4 f. 203.

4 *Reus legis, sub alia, & nona obligatione peccati mortalis, non tenetur sponte violata legis penas lue* l. 6. q. 5. n. 4 f. 78.

4 *Reus criminis, etiam Capitalis, si efficiatur miles, non remittitur, sed à Iudice Militia indicatur* l. 6. q. 5. n. 4 f. 78.

2 *Rei confessio, quando praesumit* l. 1. q. 22. n. 2 f. 195.

2 *Rei delinquentes in alieno Territorio remittuntur ad Iudicem Territorij delinquentis* l. 13. q. 21. n. 2 f. 263.

Rex. Regia

1 *Rex violans suam legem, non incidit infamiam, nec in panam perjurij* l. 5. q. 4. n. 4 fol. 54. & l. 3. q. 10. q. 11. n. 11 f. 180.

1 *Rex plus dat, quàm accipiat, & illud plus censetur dare, & sponte impendere* l. 13. q. 11. n. 2 f. 154.

2 *Rex Hispania, an habeat privilegium à Romano Pontifice, quo possit causas Clericorum cognoscere* l. 10. q. 43. n. 2 f. 207.

2 Rex

I N D E X

- 2 Rex licet pradius sit, indiget tamen multis. l. 15 q. 19. n. 33. f. 388.
- 1 Reges possunt vna lege in ipsorum Curia diuulgata, adstringere omnia Regna, illis subdita. l. 1 q. 16 m. 6. f. 13.
- 1 Reges, ratione publica utilitatis, renouant subditorum privilegia. l. 13. q. 1. n. 5. f. 150.
- 1 Reges, in iurisdictionem receperunt à Republica. l. 13. q. 4. n. 4. f. 151.
- 2 Reges, sollicitudinem habent de bono publico in bonis temporalibus. tr. 13. q. 85. nu. 8. in fin fol. 305.
- 2 Regina, vel Imperatrices, aut ipsarum filia, si ingrediantur sepià Monasterii, an dent in penas Bullarum? Vid. ver. Bull. l. ij. v. Rodolphus
- 2 Rodolphus Generalis Ordinis laudatur. tr. 8. q. 17. n. 1. f. 147. p. 3. f. 14. 10. n. 14. f. 11. & 6. q. 32. m. 1. f. 134.
- Romana Curia
- 1 Romana Curia est Mater, & Magistra aliarum Curiarum Ecclesiasticarum. l. 14. q. 37. n. 3. f. 342.
- Romualdus
- 4 S. Romualdus fuit fundator Ordinis Camaldulensium. l. 3. q. 10. n. 3. f. 40.
- Sacerdos
- 1 Sacerdos iustus, si consecret in pane fermentato, priuatur officio, & beneficio. l. 1. q. 3. l. n. 6. f. 20.
- 1 Sacerdos simplex, nulla consuetudine, quantumvis prescripta, & cenensaria, potest Sacramentum confirmationis administrare, & minores Ordines conferre. tr. 2. q. 11. nu. 4. fol. 42.
- 2 Sacerdos Religiosus, si post mortem resurgeret, foret Sacerdos, sed non Professus, huius, vel illius Religionis. l. 5. q. 55. n. 1. f. 98.
- 3 Sacerdos, in nullo casu potest in se aliter habere cum penitente, post confessionem, quam ante. nec potest se iurare aliquo modo, notitia confessionis. l. 4. q. 29. n. 1. f. 71.
- 4 Sacerdos Religiosus, an possit institui in Magistrum Nouitiorum, si annos triginta quinque non habeat? l. 5. q. 2. n. 1. & sequen. fol. 68.
- 4 Sacerdos Religiosus, si recuset acceptare Officium Magistri Nouitiorum, an possit adstringi, & puniri? l. 5. q. 4. n. 1. & seq. f. 69.
- 4 Sacerdos in audiendo, & absolvendo peccata, se habet, ut Deus, qui solus est, qui peccata dimittit. l. 5. q. 16. n. 1. f. 73.
- 1 Sacerdotis privilegium ad missitandum tempore interdicti, comprehendit Ministrum seruientem. l. 6. q. 13. n. 1. f. 66.
- 1 Sacerdotes vagi, & ignoti, sine licentia suorum Superiorum prohibentur uliù missitare. l. 11. q. 16. n. 10. f. 127.
- 1 Sacerdotes Regulares, debent celebrare in

- ta ritum, & ceremonias approbatas à Sancta Sede, & consuetum morem, in modo candelarum seruare, ad prescriptum. & usum Romanæ Ecclesiæ. l. 11. q. 16. n. 12. f. 127.
- 2 Sacerdotes, tam Clericorum, quam Religiosorum, si enormia commiserint, possunt ad triremes damnari, ad tempus, vel in perpetuum. l. 9. q. 1. n. 3. f. 170.
- 2 Sacerdotes Congregationis R. Petri de Vitis, possunt dispensare cum Eremitis illius, super omni irregularitate, quoquo modo, & ex quavis causa contrahat. l. 9. q. 25. n. 5. f. 183.
- 2 Sacerdotes, sunt honorandi à Regibus, & quare? l. 13. q. 35. n. 13. f. 305.
- 4 Sacerdotes Græci, ob matrimonium, in quo viuunt, non desinunt esse persona Ecclesiastica, cum omnibus gratiis, & Privilegiis, quibus possuntur latini. l. 6. q. 8. n. 17. f. 80.
- Sacredotium
- 4 Sacredotio assumptio. Arbitrari non indicat amplius. l. 6. q. 5. n. 4. f. 78.
- Sacra Congregatio
- 2 Sacra Congregatio Regularium, & Episcoporum fuit instituta à Sixto V. l. 10. q. 35. n. 7 fol. 201.
- 2 Sacra Congregatio pradiata, censetur esse Tribunal intra Ordinem, & Index Ordinarius Religiosorum libid.
- 1 Sac. Congregationis Decreta pro obseruantia declarationum eiusdem. tr. 8. q. 4. nu. 3. fol. 91.
- 1 Sacra Congregatio declarationes formiter facta obligant in utroque foro. tr. 8. q. 4. nu. 5. fol. 91.
- 4 Sacra Congregationis litera transmissæ ad varios Vicarios Generales Episcoporum, concernentes ratificationem Professionis nullæ. Vid. ver. Epistole Sac. Congregat.
- Sacramentum
- 2 Sacramentum Vnctionis extreme, & Eucharistia ministrare, Matrimonia solemnizare, sine licentia Parochi, est prohibitum Regularibus sub pena Excommunicationis. ipso facto incurrenda. l. 13. q. 78. n. 1. f. 298.
- 3 Sacramentum Matrimonii fuit institutum, ad representandum coniunctionem Christi cum Ecclesia, & quomodo? tr. 5. q. 33. nu. 3. fol. 111.
- 3 Sacramentum Matrimonii, ante consummationem, solum significat unionem verbi cum Ecclesia, per Charitatem. at vero post consummationem, significat unionem realem Christi cum Ecclesia. l. 5. q. 33. n. 10. f. 112.
- 4 Sacramentum Matrimonii, est res Sancta, & Sacra, & nequit perfici, aut consumari per alium criminiosum. l. 3. q. 18. n. 10. f. 18.
- 4 Sacramentum administrare, de iure communi Canonico, solo Parocho competit. l. 16. q. 9. n. 1. fol. 222.

I N D E X

Sacilegium

- 2 *Sacilegium, est mixti fori tr.* 17. q. 8. nu. 15. fol. 406.

Sacrificia

- 2 *Sacrificia, est pars Ecclesie, & officina eiusdē* t. 4. q. 12. n. 1. f. 57.

Sagimen

- 1 *Sagimena uti, seu succo carnis Porci in die veneris, & sabbati, an bodie sit licitum ut.* 1. q. 19. n. 6. f. 17.

Samuel

- 2 *Samuel Princeps Prophetarum, primò instituit Religioſorū Monasteria.* t. 1. q. 3. n. 1. f. 4.

Sancti

- 3 *Sancti multi fuerunt electi in Episcopatum per viam Spiritus Sancti t.* 1. q. 13. n. 3. f. 14.
3 *Sancti. & Beati Ord. Pradic. innocantur ad custodiam laborantium.* tr. 1. 2. q. 10. nu. 25. in fin. f. 208.

- 4 *Sancti cum Sanctis, & Pueris cum Pueris sit.* t. 1. q. 10. n. 10. f. 9.

Sancire, Sanctio

- 3 *Contra ius naturæ, nihil possumus sancire.* t. 12. q. 6. n. 2. f. 103.

- 2 *Sanctiones Apostolicæ, ad quid innotantur?* t. 13. q. 90. n. 8. f. 312.

- 3 *Sanctior, & Doliior, quis dicatur in ordine ad regimen?* 5. q. 3. n. 3. f. 86.

Sanior pars

- 3 *Sanior pars Capituli, illa censetur esse, quæ est maior. respectu totius Capituli, & comparata omnibus Vocibus, habet in se maiora vota omnium.* Eligentium. t. 2. q. 9. n. 2. f. 42.

Sanitas

- 4 *Sanitas, dicitur de pluribus.* tr. 3. q. 27. nu. 1. fol. 57.

Scandalum

- 2 *Scandalum, est omnino vitandum.* t. 8. q. 26. n. 3. f. 152.

- 3 *Scandalum, nequis ovile ex reprobatione prava consuetudinis.* t. 1. q. 11. n. 4. in fin. f. 12.

Schedula

- 3 *Schedula obſignatio, absquē dubio facit electionem nullam, & irritam.* t. 1. q. 7. n. 2. f. 7.

- 3 *Schedula offensio, non vitiat electionem.* t. 1. q. 7. n. 4. f. 8.

- 3 *Schedula Eligentium, in Ordine Pradicat. ante publicationem scrutini, cremanda sunt.* t. 1. q. 6. n. 5. & 6. f. 7.

- 3 *Schedula involuta, & complicata, mittuntur in urnam, absquē eo, quod Scrutatoribus innotescant.* t. 1. q. 17. n. 16. f. 17.

Scholaris

- 1 *Scholares, seu Studentes, qui triennio in locis studiū habitant, tenentur legibus, & consuetudinibus illius loci, in quo student.* tr. 1. q. 5. n. 10. in fin. f. 6.

Sciens, Scientia

- 4 *Sciens, & tolerans, præsumitur consentire, & licentiam concedere.* t. 3. q. 7. n. 6. f. 47.

- 4 *Scienti, & consentienti nulla sit iniuria.* t. 1. q. 13. n. 9. f. 11.

- 1 *Scientia Principis cum taciturnitate, sufficit ne ad inducendum consuetudinem?* t. 1. q. 23. n. 6. f. 22.

- 2 *Scientia pauciorum, quàm sex, non facit re notoriam, nequē sex, quando illi non sunt maior pars illius Congregationis, cuius respectu illud dicitur notorium.* t. 13. q. 50. n. 3. fol. 278.

Scriptura

- 1 *Scriptura, quibus in casibus est necessaria?* t. 4. q. 3. n. 6. in fin. f. 38.

- 1 *Scriptura, est necessaria ad probandum in foro fori gratiam Principis.* tr. 2. q. 13. nu. 3. fol. 43.

- 1 *Scriptura deperdita, potest probari per testes.* tr. 5. q. 5. nu. 3. f. 55. & tr. 9. claus. 2. nu. 9. fol. 97.

- 3 *Scriptura, est de substantia electionis.* tr. 1. q. 27. n. 16. f. 17.

- 3 *Scriptura, qua mittitur ad Confirmatorem, in qua seriatim narrantur omnia, quæ in electione sunt habita, est de solemnitate electionis.* t. 1. q. 17. n. 1 & 6. f. 19.

Scrutator

- 3 *Scrutatores, quando vident, aliquem non dare votum, ut ipsi prætendant, concipiunt erga eum malam voluntatem, & sapissimè odia.* t. 1. q. 5. n. 2. f. 6.

- 3 *Scrutatores, assumuntur de Collegio, & per Collegium eligentium.* t. 1. q. 17. n. 5. f. 16.

- 3 *Scrutatores in Ordine Pradicat. non assumuntur ad libitum, sed antiquiores in habitu, post professionem.* ibid. n. 6. & 7.

- 3 *Scrutatores duo, ob paucitatem Eligentium, sufficiunt ad scrutandum ibid.*

- 3 *Scrutatores, de iure communi non possunt esse plures, nec pauciores quàm tres.* ibidem nu. 8.

- 3 *Scrutatores, si assumantur aliunde, quàm de Collegio, erit electio nulla.* tr. 1. q. 17. nu. 9. fol. 17.

- 3 *Scrutatores, si tres assumantur de Collegio, & tres aliunde, electio potest sustineri.* tr. 1. q. 17. n. 11. f. 17.

- 3 *Scrutatores, exquirunt vota singulorum Eligentium in secreto.* ibid. n. 12.

- 3 *Scrutatores, debent esse Fide digni.* t. 1. q. 18. n. 3. f. 19. & supponuntur tales, dum de Collegio electionis assumuntur, & de contrario non constat ibid.

- 3 *Scrutatio votorum, fit duplici modo.* ibid.

- 3 *Scrutatores, tenentur exquirere vota omnium de Collegio, secus autem.* t. 1. q. 17. nu. 14. fol. 17.

- 3 *Scrutatores, tenentur ire ad Infirmos, & eorum vota exquirere.* ibid. n. 15.

Secularis

- 4 *Secularis, per suspensionem Ordinis fit de forte*

I N D E X

- forte Christi. *tr.* 3. q. 1. num. 6. fol. 34.
- 4 Secularis, se iudicem a libris Professorum, an fiat tacite Professus. *tr.* 10. q. 22. num. 1. fol. 153.
- 1 Seculares deferentes habitum nostrum, vel aliarum Religionum ex deuotione, aut gratia benedicti, & similia, non incurrunt in delictas, sine Bulla Cruciatu, ubi praedicta Bulla praedicatur. *tr.* 13. q. 15. num. 5. fol. 156.
- 1 Seculares, sine Bulla Cruciatu nequeunt intuitu privilegiorum, tempore vniuersalis interdicti, tradi sepulture, & diuini Officii interesse, ubi d. Bulla praedicatur. *tr.* 13. q. 15. num. 9. fol. 156.
- 2 Seculares, non valent edificare prope Conuentus Virorum, vel Faminarum. *tr.* 14. q. 12. num. 2. fol. 33.
- 2 Seculares, in suis Domibus Apostatas, vel Fugitivos tenentes, occultantes, aut fauorem praestantes, peccant mortaliter, & sunt ipso facto excommunicati. *tr.* 6. q. 22. num. 3. fol. 119.
- 2 Seculares, in seculo ex deuotione multa posuunt. *tr.* 8. q. 5. num. 9. in fin. fol. 166.
- 3 Seculares, scandalizant de pigris, & inertia Religiosorum. *tr.* 9. q. 9. num. 6. fol. 167.
- 4 Seculares, possunt testificari de omnibus requisitis ad suscipiendum habitum Religionis. *tr.* 4. q. 4. num. 5. in fin. fol. 62.
- Sedes
- 1 Sedes Apostolica, concedit Professo licentiam se transferendi ex vna in aliam archidicem, pro licito animae suae. *tr.* 4. q. 25. num. 1. fol. 80.
- 2 Sedes Apostolica, facit vnum Tribunal cum Domino Papa. *tr.* 10. q. 35. num. 6. fol. 201.
- 1 Sedes Petri iudicat omnes, & a nemine iudicatur. *tr.* 9. claus. 4. num. 15. fol. 102.
- Semina
- 2 Semina infesta, de quibus prauis fructus praedunt, abradicanda sunt. *tr.* 8. q. 7. num. 3. fol. 139.
- Seminarii
- 2 Seminarium Episcopi, an gaudeat privilegio immunitatis Ecclesiae. *tr.* 1. q. 60. num. 2. fol. 554.
- 2 Seminarij contributio debetur solum ratione, & intuitu beneficii Ecclesiastici. *tr.* 13. q. 73. num. 11. fol. 194.
- 2 Seminarium tenentur contribuere Clerici, & Ecclesia, Episcopo subiecta. *tr.* 13. q. 73. num. 1. fol. 194.
- Senex
- 3 Senes, & non Iuvenes, sunt eligendi ad Regiam publicam Regimen. *tr.* 5. q. 38. num. 9. fol. 89.
- 3 Senes, an sint ineligibiles, ad Praeturas Regularium. *tr.* 5. q. 30. num. 17. fol. 119.
- 3 Senum Privilegia numerantur. *tr.* 5. q. 3. num. 10. fol. 89.
- Sensus
- 2 Sensus, & cogitatio homini cordis, in malis prona sunt. *tr.* 4. q. 4. num. 2. fol. 4.
- Sententia
- 1 Sententia Principis, lata etiam in casu du-
- bij, habet vim legis. *tr.* 1. q. 37. num. 1. fol. 35.
- 2 Sententia contumacialis, non facit notorium, nec illa, de qua est legitime appellatum. *tr.* 7. q. 32. num. 7. fol. 67.
- 2 Sententia iniusta, non obligat in foro conscientiae, nec meretur nomen Sententiae, nec debet executioni mandari. *tr.* 7. q. 39. num. 4. fol. 130. amplius, idem procedere, si Sententia sit iniusta, & eius executio iniusta. *ibid.* num. 5. & *tr.* 9. q. 14. num. 9. fol. 177.
- 2 Sententia condemnatoria, non operatur effectum, in ea non expressum. *tr.* 9. q. 8. num. 5. fol. 174.
- 2 Sententia lata post appellacionem non sustinetur. *tr.* 10. q. 5. num. 2. fol. 186.
- 2 Sententia, quando transit in rem iudicatam? *tr.* 10. q. 6. num. 1. fol. 186.
- 2 Sententia dubia, est illa, de cuius iustitia dubitatur, & sunt hinc inde opiniones. *tr.* 10. q. 12. num. 1. fol. 189.
- 2 Sententia, iustificanda est ex alio. *tr.* 10. q. 12. num. 5. fol. 189.
- 2 Sententia diffinitiva, est illa, quae decidit negotium principale, in iudicium deductum. *tr.* 10. q. 18. num. 3. fol. 192.
- 2 Sententia habens vim diffinitivam, quando sit. *ibid.* num. 4.
- 2 Sententia, fiat pro Indice. *tr.* 10. q. 31. num. 7. fol. 205.
- 2 Sententia diffinitiva, facit notorium in re, in modo non sit contumacialis. *tr.* 13. q. 49. num. 10 & 11. fol. 277.
- 2 Sententia, quae non transit in rem iudicatam, non facit notorium iuris, nec ea, quae sit ex praesumptis. *ibid.*
- 3 Sententia lata contra Partem non citatam, vel inauditam, nihil operatur. *tr.* 12. q. 10. num. 14. fol. 207.
- 4 Sententia lata a non Iudice competente, est nulla. *tr.* 8. q. 16. num. 16. fol. 126.
- 4 Sententia lata contra iura, est nulla. *ibid.* num. 17.
- 4 Sententia nulla, nullum parit effectum, nec vllum inducit impedimentum, nec potest transire in rem iudicatam, & maxime, si sit notorie nulla, & iniusta. *tr.* 8. q. 16. num. 17. & seq. fol. 126.
- 1 Sententia vltima standum est, non autem prima. *tr.* 8. q. 4. num. 18. fol. 92.
- 4 Adversus sententiam, quae transiit in rem iudicatam, succurritur ex causa. *tr.* 12. q. 14. num. 16. fol. 181.
- Sepulchrum
- 2 Sepulchro vno polluto, non censetur pollutum aliud, sibi inharens. *tr.* 4. q. 12. num. 4. fol. 8.
- Sepultura
- 1 Sepultura Ecclesiastica, est quoddam accessorium ad diuinum Officium, quod fit circa defunctum. *tr.* 6. q. 16. num. 3. fol. 67.
- 4 Sepultura, potest eligi in Ecclesia saeculari, vel Regulari a quouis doli capace. *tr.* 13. q. 21. num. 1. fol. 200.
- 2 Sepultura Ecclesiae, an possint alienari sine la-

I N D E X

be simoniaca, & assensu Apostolico? Vide ver. Capella.

Serruire

3 *Serruire duobus Dominis infimal, non possumus.* 2. 13. q. 66. n. 3. f. 389.

3 *Serruire alicui Prelato, spe consequendi ab eo beneficium Ecclesiasticum, an sit simoniacum.* 1. 6. q. 1. n. 7. & 8. f. 396.

Serruitor

3 *Serruitor Religiosorum, an pro iniurijs sibi illatis, possint agere coram Conservatore eorumdem? Vid. ver. Conservatores.*

Serruus

3 *Serruus, qui deliquit, conuenitur, non autem eius Dominus.* 6. q. 16. n. 14. f. 114.

3 *Serruus alicuius d. Domino, efficiatur sui iuris, & definit esse sub potestate illius.* 2. 8. q. 22. n. 2. f. 191.

3 *Serruus, & Vasallus tenentur Domino suo.* 1. 2. q. 1. n. 4. f. 176. nec possunt illi praeiudicare. 4. 2. q. 5. q. 11. n. 4. f. 71.

3 *Serruus, & Filiusfamilias, possunt sibi eligere secularem.* 2. 13. q. 2. n. 6. f. 232.

3 *Serruus, & Filius, nequeunt suis contrahibus, Patrem, vel Dominum obligare: nisi quatenus inde facti sunt locupletiores.* 2. 13. q. 13. n. 1. f. 243.

3 *Serruus perpetuus, an possit de iure Religionem ingredi.* 3. q. 14. n. 1. f. 43.

3 *Serruus non potest de se disponere, in praeiudicium Domini sui.* 3. q. 14. n. 8. f. 43. & 1. p. 1. 5. q. 9. n. 2. f. 74.

3 *Serruus, an possit validè contrahere.* 3. q. 14. n. 7. f. 44. & 2. 13. q. 7. n. 4. f. 240.

3 *Serruus si fiat Clericus, sine licentia Domini sui non gaudet privilegio Canonis.* 4. 1. q. 8. n. 5. f. 110.

3 *Serruus, possunt licitè fugere à suis Dominis, propter avaritiam, & asperitatem eorumdem.* 1. 2. q. 1. n. 10. f. 137.

3 *Serruus, in bello iusto capti, possunt licitè fugere, non obstante, quòd sunt servi.* 1. 7. q. 21. n. 7. fol. 131.

3 *Serruus Ecclesiasticus, an immunus Ecclesiastica suffragetur.* 2. 13. q. 5. n. 3. f. 190.

Sigillum

3 *Sigillum Sacramentale, in nullo casu violandum est.* 1. 4. q. 2. n. 7. f. 73.

Silentium

3 *Silentij fractio in Ord. Praedicatorum, est magna considerationis, qua in magnis festinationibus in specie absoluitur à Prelatis.* 2. 1. q. 4. n. 1. f. 202.

Similia

3 *De similibus simile est habendum iudicium.* 1. 17. q. 26. n. 6. f. 415.

Simon

3 *Simon Magus, voluit à S. Petro Apostolo emere gratiam Spiritus Sancti.* 1. 1. q. 21. n. 1. fol. 21.

Simonia

1 *Simonia contra Examinatores beneficiorum lata, incurritur sine Iudicis sententia.* 1. 1. q. 33. n. 12. f. 31.

2 *Simonia quid sit?* 1. 1. q. 4. 78. n. 4. f. 3. & 3. p. 1. 1. q. 21. f. 21.

2 *Simonia est duplex, una de iure naturali dicta, altera vero de iure positivo Ecclesiastico.* 2. 13. q. 79. n. 10. f. 364.

2 *Simonia, quando committitur?* 1. 6. q. 1. n. 7. fol. 395.

2 *Simonia, non admittit paritatem materiae.* 1. 16. q. 1. n. 11. f. 197.

2 *Simonia, nullum ius, nullumque effectum confert. Immo ipso iure, talem electum, seu confirmatum, inhabilem reddit ad obtinenda officia.* 1. 1. q. 20. n. 3. f. 21.

3 *Simonia, inter omnes haereses obtinet primū locum.* 2. 1. q. 21. n. 3. f. 21.

3 *Simonia potest committi tribus modis, ibidem.* 12.

3 *Simonia, potest esse triplex, nempe realis, conventionalis, & mentalis.* ibidem. 16.

3 *Simonia realis, secundum stylum Curiae, ad hoc, ut deatur realis, debet esse ex utraque parte completa.* 2. 1. q. 21. n. 10. f. 231.

3 *Simonia, cum Consiliario, seu Amico commissa, ignorantibus ipso proniso, & etiam collatore, seu confirmatore, obligat ipsum pronisum, seu beneficiarium, renunciant beneficium, tanquam nullitè collatum.* 1. 1. q. 22. n. 8. f. 25.

3 *Simonia, an verè, & propriè sit haeresis?* 2. 1. q. 25. n. 4. f. 31.

3 *Simonia Conventionalis, an subdatur panis d. extra de Simon. 1. 1. q. 26. f. 32.*

3 *Simonia Conventionalis, potest esse duplex, num. 1.*

3 *Simonia realis, completa, & perfecta quando sit.* 1. 1. q. 26. n. 1. f. 32.

3 *Simonia, quando dicitur completa ex utraque parte.* 1. 1. q. 26. n. 5. f. 32.

3 *Simonia committitur, si proniso Praeceptoris Jacobi, & Calatrana fiat mercede, & pretio, vel cum aliquo pacto, & conditione.* 1. 1. q. 28. n. 3. f. 33.

4 *Simonia, in quo casu committitur?* 1. 1. q. 16. n. 3. f. 14.

Simoniace Simoniacus

3 *Simoniace electus, tenetur in conscientia, sub mortali peccato, Praeceptorum renunciare, nec potest absolui, priusquam renunciet, etiam si Simonia sit occulta.* 1. 1. q. 20. n. 4. f. 21. & q. 30. n. 4. f. 34.

3 *Simoniace ordinatus, est ipso iure excommunicatus.* 2. 1. q. 25. n. 1. in fin. f. 31.

3 *Simoniacus, est incapax, & inhabilis ad beneficia.* 1. 1. q. 20. n. 5. f. 21.

3 *Simoniacus, in Ordine suscepto non recipit executionem Ordinis collati, sed est ipso iure*

I N D E X

- re suspensus, quoad se. & quoad alios, etiam si crimen sit occultum. l. 1. q. 25. n. 1. f. 31.
- 3 Simoniacus, tenetur restituere totum id, quod per simoniam acquisivit. & nisi restituat, non potest absolui. ibid. n. 3.
- 3 Simoniacus, puniatur depositione, & infamia, si de eius simonia iuridice constat. ibid. n. 4.
- 3 Simoniacum accusare quilibet potest, siue sit servus, siue meretrix, aut quavis alia persona infamis. tr. 1. q. 25. n. 1. f. 31.
- 3 Simoniaci, in quas penas incidunt. tr. 1. q. 24. fol. 30.
- 3 Simoniaci, sunt sacrilegi latrones, qui furantur bona Patrimonialia Iesu Christi. tr. 1. q. 25. n. 4. f. 31.
- 3 Simoniaci, sunt ipso facto excommunicati, privati ordinis executione, & beneficiis. tr. 1. q. 25. n. 5. f. 31.
- 3 Simoniaci, in ordine, & beneficio, a quo sunt absciendū. tr. 1. q. 31. n. 14. f. 37.
- Simplicitas
- 3 Simplicitas, bona fides, & ignorantia probabilis, excusant a peccato mortali, secundum omnes. tr. 1. q. 90. n. 1. f. 368.
- Sixtus
- 1 Sixtus V. instituit quinddecim Congregationes. l. 8. q. 4. n. 1. f. 92.
- 4 Sixtus V. qua de causa, tam rigore statuit contra illegitimos. tr. 3. q. 7. n. 1. f. 37.
- Sobrietates
- 3 Sobrietates, in electionibus desiderantur. l. 3. q. 9. n. 1. f. 49.
- Societas
- 3 Societas humana, habet ius naturale ad sibi eligendum caput, a quo naturaliter appetit regi. & gubernari. tr. 1. q. 19. n. 20. f. 27.
- 3 Societas humana, non potest diu conservari, sine Inquisitione, & Superiore. l. 8. q. 15. n. 3. fol. 158.
- 1 Societas Iesu laudatur. tr. 7. q. 8. n. 6. f. 79.
- 1 Societas Iesu privilegia, in specie fuerunt concessa Cisterciensibus, & Cruciferis. l. 7. q. 8. n. 9. f. 79.
- 1 Societas Iesu regimen, est Monasticum. tr. 7. q. 9. n. 8. f. 81.
- Socius
- 3 Socius, favore libertatis compellitur vendere partem suam, quam in seruo habet. tr. 1. q. 9. fol. 31.
- 3 Socius Prioris cuius ad Capitulum Provinciale si super sedatur a Capitulo, illo anno, an sit socius, tempore futuri Capituli, vel alius sit eligendus. tr. 5. q. 41. f. 120.
- 3 Socius Prioris, cuius ad Capitulum Provinciale, an possit eligi in illo Conventu, ubi sunt quinque, vel quatuor Vocales. tr. 5. q. 44. fol. 122.
- 4 Socius Magistri Novitiorum, cuius aetatis, & qualitates debeat esse. l. 5. q. 5. n. 2. f. 69.
- 3 Socii criminis, simonia, admittuntur ad pro-
- bandum tale crimen. l. 1. q. 25. n. 4. f. 31.
- 3 Socii Dissinctorum, a quibus eligendi sunt. l. tr. 5. q. 41. n. 2. f. 121.
- 3 Socii Dissinctorum, autium ad Capitulum Generale, debent habere litteras testimoniales, & quomodolibet.
- 3 Socii Priorum, cuius ad Capitulum Provinciale, quoniam modo sunt eligendi. tr. 1. q. 3. n. 5. f. 5. & l. 5. q. 41. n. 9. f. 120.
- Sodalitates
- 4 Sodalitates, habent sua specialia statuta, a legitimis superioribus sibi confirmata. secundum qua debent gubernari. tr. 1. q. 2. n. 11, fol. 203.
- Sodomia
- 2 Sodomia, puniatur pena capitis. tr. 8. q. 5. n. 6. f. 138. Etiam cum femina exercita. ibi. n. 12.
- 3 Sodomia, est delictum gravissimum. tr. 8. q. 6. n. 3. f. 138.
- 3 Sodomitatis, acriter puniuntur. tr. 3. q. 5. n. 13, fol. 138.
- Solemnitas
- 3 Solemnitas, de iure veteri observanda in omni alienatione stabilium Ecclesie, quamvis si. tr. 1. q. 6. n. 1. f. 324.
- 3 Solemnitas, alienandi bona Ecclesie, quocumque sit. tr. 1. q. 9. f. 326.
- 3 Solemnitas non solum intrinseca, sed etiam extrinseca presumitur ex longo tempore. tr. 1. q. 28. n. 3. f. 336.
- 3 Solemnitas, ex diuturnitate triginta annorum a lege presumitur. tr. 1. q. 30. n. 2. f. 338.
- 3 Solemnitates, de iure antiqua, requisita in alienatione rei Ecclesie, an sint, & recte, an sublata per d. Paulinam. tr. 1. q. 18. f. 331.
- 3 Solemnitates extrinseca, an presumantur ex diuturnitate contrarii. tr. 1. q. 19. f. 331.
- 3 Solemnitates antiqui iuris Canonici, ad alienandum res Ecclesie, debet consensus reformata, & cassata. tr. 1. q. 36. n. 6. f. 341.
- Solidus
- 3 Solidus unus, idem est, quod unum scutum auri, in auro stampatum. tr. 1. q. 37. n. 3. f. 342. scutum auri, quod iulius amplectatur, & carolos Regni. ibid.
- Solutum
- 3 Solutum, & Constitutum, in quo fundatur. tr. 1. q. 46. n. 2. f. 349.
- Solicitant
- 3 Solicitans Electorem pro sua electione, facit se indignum, & censetur ambitiosus. tr. 1. q. 11. n. 1. f. 11.
- Sonus
- 3 Sonus Campanae, vel Tubae, & similis, qua sub auditu cadunt, etiam de nobis, possunt esse notoria. tr. 1. q. 50. n. 11. f. 379.
- Sorores
- 3 Sorores Tertiarie, stantes in saeculo, an gaudeant privilegio sacrum Ordinem. tr. 6. q. 21. n. 4. f. 70. & 71.

I N D E X

- 4 *Sorores, & Fratres S. Dominici collegialiter vincuntur, sunt persona Ecclesiastica.* l. 14. q. 6. n. 7. f. 309.
- 4 *Sorores Maritata domi manentes, non sunt persona Ecclesiastica.* l. 16. q. 7. n. 2. f. 220.
- 4 *Sorores Tertiaria in saculo viuentes, prater indulgentias, nihil commune habent cum Fratribus Claustralibus.* l. 16. q. 7. n. 14. fol. 221.
- 4 *Sorores Tertij Ordinis, possunt sibi eligere sepulturam, ubi voluerint.* fr. 16. q. 9. n. 3. fol. 222.
- 4 *Sorores degentes in saculo, si voveant, vitam castitatem seruare, ubi sumenda sunt.* l. 16. q. 9. n. 5. f. 222.
- 4 *Sorores Tertiaria, in saculo stantes, ad habitum Tertiarium, à quo debent admitti.* fr. 17. q. 1. n. 1. f. 224.
- 4 *Sorores, iam pridem multo reueriebantur collegialiter viuentes in saculo.* l. 17. q. 1. n. 9. fol. 225.
- 4 *Sorores collegialiter viuentes in saculo, iussu Pij V fuerunt ceassa, votum professionis emittere, & Claustrum perpetuo tenere.* ibid. n. 10.
- 4 *Sorores Tertiaria in saculo degentes, si in manu Pralati sua Religionis voveant vitam virginalem, aut castitatem vidualem, & sub dicto voto, & habitu vitam ducant, an teneantur ad collectas.* fr. 17. q. 3. n. 2. fol. 226.
- Sors**
- 3 *Sors, non est aliquid mali.* l. 1. q. 12. n. 1. f. 13.
- 3 *Sors, visus electionibus, perpetua prohibitione damnatur.* l. 1. q. 12. n. 1. f. 13.
- 3 *Sors, indicantur ex causa, à qua expellatur sortium quentus.* ibid. n. 2.
- Spacium**
- 2 *Spacium viginti annorum, etiam cum magno prauidicio tenet praescribitur.* l. 1. q. 4. q. 30. n. 1. f. 338.
- Species**
- 4 *Species peccati, quando mutatur.* l. 6. q. 39. n. 2. fol. 24.
- Spes**
- 2 *Spes, & expectatio de futuro, non potest computari inter acquisita iura.* Professorum. fr. 5. q. 61. n. 2. f. 103.
- 2 *Quod est in spe, non est in re.* l. 14. q. 59. n. 5. f. 353.
- Spirituale**
- 2 *Spirituale, cum spiritali licite potest permixtari.* l. 14. q. 85. n. 2. f. 366. & 3. p. 1. q. 22. n. 3. fol. 24.
- 3 *Spirituale, potest esse triplex, & spiritali annexum, potest esse duplex.* l. 5. q. 21. n. 7. & 8. fol. 12.
- 2 *Spirituosa sunt potiora corporalibus.* fr. 11. q. 14. n. 2. f. 117.
- 3 *Spirituosa sunt in Ordine superiori, & be-*

- minem eleuant, ad participandum aliquo modo esse diuinum.* l. 1. q. 22. n. 4. in fin. f. 25.
- 3 *Qui spiritualia vendunt, conformantur demoni Mago, in intentione illi autem, qui vendunt in actu, imitantur Graeci Discipulum Heliſai.* l. 1. q. 21. n. 1. f. 21.
- Spiritus**
- 3 *Qua spiritus Dei aguntur, humanis legibus non debent esse subiecta.* l. 1. q. 13. n. 1. f. 14.
- Spoliatio, Spoliatus**
- 2 *Spoliatio bonorum non habet locum, ante sententiam declaratoriam facta.* l. 2. q. 28. n. 4. fol. 40.
- 1 *Spoliatus, aliquando non est restituendus.* fr. p. claus. 12. n. 11. f. 108.
- Spolium**
- 2 *Spolium, fit de reuocatis post mortem.* fr. 6. q. 23. n. 4. fol. 120.
- 2 *Spolium, non fit in districu Urbis Romae.* ibidem n. 5.
- 2 *Spolium debetur Camera Apostolica de bonis Religioſorum, ex illicita negotiatione, vel contra Sac. Canon. quomodolibet acquisitis.* ibid. n. 14.
- 2 *Spolia quauismodi personarum Ecclesiasticarum Secularium, & Regularium, ubi cunque locorum morientium, absque sufficienti facultate restandi ad Cameram Apostolicam pertinent, non autem ad successores in beneficijs.* l. 6. q. 23. n. 3. f. 120.
- 2 *Spoliorum nomines, quando bona veniunt.* l. 6. q. 23. n. 4. f. 120.
- 2 *Spoliorum nomines, non veniunt bona, ad usum, et cultum diuinum deputata, aut relicta.* l. 6. q. 23. n. 9. f. 120.
- Sponsalia**
- 1 *Sponsalia de futuro, quomodo tranſeunt in matrimonium per copulam carnalem substantiam.* l. 1. q. 26. n. 12. f. 24.
- 4 *Sponsalia, dirimuntur per ingressum Religionis.* l. 3. q. 15. n. 3. f. 44.
- 4 *Sponsalia de futuro, non sunt matrimonium.* l. 10. q. 17. n. 2. & 3. f. 151.
- 4 *Qui contraxit sponsalia, & sub eo praetextu virginem desponsauit, an possit Religionem ingredi.* l. 3. q. 15. n. 8. f. 44.
- Sponsus**
- 2 *Sponsus, per condemnationem ad Carceres, vel in exilium, sine ad tempus, sine in perpetuum non absoluitur à vinculo matrimonij, nec liberatur à Fide uxori debita.* l. 9. q. 22. n. 1. fol. 180.
- 4 *Sponsus, potest sua sponsa vota irritare.* fr. 5. q. 11. n. 3. f. 71.
- Spurius**
- 4 *Spurius, scilicet illegitimus, ingressus Religionem, si aliunde sit idoneus, poterit esse Magister Nouitiorum.* l. 5. q. 8. n. 9. f. 70.
- 3 *Spurius, quia non fuit.* fr. 5. q. 28. n. 1. f. 105.

I N D E X

Stabile

- 2 Stabile Monasterij; an vendi possit pro construendo Choro, siue licentia Papa ē tr. 14. q. 72. n. 3. f. 360.
- 2 Stabilitas, si sub tali conditione donentur Monasterio, ut non possint alienari, secus autem non intelligatur legata, an talis conditio sit licita, & valeat tr. 14. q. 64. f. 336.

Standum

- 3 Standum est maiori parti. tr. 1. q. 14. n. 4. f. 14.
- Status
- 2 Status Religiosorum, est perfectior statu secularium. tr. 1. q. 6. n. 1. f. 5.
- 2 Status Latorum Conuersorum Religiosorum, est arctior, & durior statu clericali. 1. 5. q. 33. n. 1. fol. 85.
- 2 Status Monachalis, per assumptionē in Episcopatum mutatur accidentaliter, & substantialiter. tr. 6. q. 11. n. 6. f. 120.
- 2 Status Celibatus, profertur statui Matrimonij. tr. 1. q. 21. n. 4. 3. n. 5. f. 123.
- 3 Status Religiosorum, fuit a Christo Domino immediate institutus, & ab Apostolis seruatus. tr. 10. q. 1. n. 3. fol. 169.

- 4 Status Religiosis, fuit gratis institutus, & gratis nobis a Christo datus. tr. 1. q. 16. n. 2. fol. 14.

- 4 Status Regularium, est strictior statu Clericorum secularium. 1. 3. q. 1. n. 5. f. 34. & q. 2. n. 5.

- 4 Status Episcoporum, est maioris perfectionis, quā sit Status Religiosorum. 1. 3. q. 18. n. 2. f. 47. & 6. q. 3. n. 3. f. 91.

- 4 Status Religiosus, de sui natura peti stabilitatem, seu immobilitatem. 1. 6. q. 4. n. 2. f. 77.

- 4 Status Religiosorum, eo ipso, quod per Ecclesiam approbatur, vel instituitur, ceteris Sacerdotibus, Ecclesiasticis, & Religiosis. 1. 6. q. 5. n. 1. fol. 78.

- 4 Status subleto, & eius vinculo disrupto, corrumpit omnia. 1. 5. q. 56. n. 3. f. 99.

Statuere

- 1 Statuere contra ius canonicum non possumus, nec contra ius naturale, & diuinum. tr. 7. q. 39. n. 1. f. 35. & 2. p. tr. 5. q. 25. n. 3. f. 81. & 1. 1. q. 15. n. 4. f. 218. & 3. p. tr. 1. q. 4. n. 4. fol. 5.
- 3 Statuere non possumus contra Decreta Roman. Pont. ex defectu auctoritatis. tr. 4. q. 47. n. 4. fol. 80.

Statutum

- 1 Statutum ferre, quis potest. 1. 1. q. 3. n. 1. f. 5.
- 1 Statutum est multiplex. 1. 1. q. 4. n. 1. f. 5.
- 1 Statutum factum in Capitulo Generali, ad hoc, ut obliget subditos, factis est, ut ibidem publicetur. 1. 1. q. 9. n. 3. f. 9.
- 1 Statutum a Rege datum in fauorem alicuius particularis Ecclesie, ex identitate rationis transit ad omnes alias Ecclesias. 1. 6. q. 1. n. 2. fol. 58.

- 2 Statutum, quōd ingrediens Religionem non succedat, an valeat, vel praeiudicat libertati Ecclesiasticae. 1. 11. q. 15. per totam. f. 118.

- 2 Statutum factum in odium matrimonij carnalis, est nullum, & irritum. 1. 1. q. 15. n. 8. fol. 218.

- 2 Statutum Cuiusdam Ferrariae, fuit deletum. ibid. n. 16. f. 219.

- 2 Statutum Episcopi, quo excommunicantur omnes, qui furum fecerint, non extenditur ad subditos ipsius, qui furati fuerint in aliena Diocesi. 1. 13. q. 20. n. 2. f. 262.

- 2 Statutum nullum, seu inualidum, non presumitur visu receptum. 1. 4. q. 5. n. 4. f. 34.

- 3 Statutum, nequit fieri in Ord. Prædic. nisi per duo Capitula Generalia continua fuerit approbatum. 1. 10. q. 2. n. 9. f. 176.

- 3 Statutum, & lex, pro subiecto habent immediate respicere locum, & territorium Legislatoris. 1. 10. q. 15. n. 4. f. 181.

- 3 Statutum, ac decusum in Famil. Domin. per tria Capitula Generalia, & continua, censetur factum per Capitulum Generatissimum. 1. 12. q. 3. n. 4. f. 201.

- 3 Statutum contra legem Dei, vel naturæ, non obligat, nec habet vim legis. tr. 1. q. 6. n. 6. fol. 203.

- 4 Statutum Ord. Prædic. pro Nonitiatu Paucorum, est nimis rationabile. 1. 9. q. 20. n. 9. f. 140.

- 1 Statuta irritantia contrarius; an comprehendant Regulares Statuentes. tr. 1. q. 7. n. 1. fol. 3.

- 1 Statuta laicorum, non comprehendunt Clericos, etiam si sint fauorabilia. 1. 2. q. 16. n. 3. fol. 13.

- 1 Statuta Religiosorum, quibus cavetur, ut qui tale fecerint, ipso facto sit suis officiis priuatus, aut inhabilis ad cetera consequenda, an obligent in conscientia, ante Iudicis sententiam. 1. 1. q. 34. n. 1. f. 32.

- 1 Statuta Vniuersitatum, diutius obseruata, nota, & practica, non indigent data, die, & consule. 1. 2. q. 4. n. 3. f. 38.

- 1 Statuta Sacrorum Canonum, Constitutionibus Principum adiunguntur. tr. 2. q. 4. n. 10. fol. 39.

- 1 Statuta Religiosorum, non communicantur. tr. 7. q. 12. n. 4. f. 82.

- 1 Statuta ab Inferioribus condita, & a Superiori confirmata, possunt renouari ab Inferioribus sine consensu Superioris. tr. 13. q. 6. n. 1. f. 152.

- 1 Statuta Regularium; si sint contra ius commune, etiam confirmata per Dominum Papam, possunt renouari. tr. 13. q. 20. n. 6. f. 163.

- 1 Statuta Religionum, confirmata auctoritate Papa, nequeunt renouari ab ipsis Religiosis, etiam si sint capitulariter vniuersi. 1. 13. q. 20. n. 16. f. 165.

- 2 Statuta Religiosorum per Rom. Pontificem confirmata.

I N D E X

- firmata, præferuntur iuri communi, & cuius Constitutioni Concilii. tr. 9. q. 1. n. 26. fol. 72.
- 1 Statuta particularia Religioforum per clausulas generales non abrogantur. tr. 9. q. 12. n. 4. fol. 175.
- 2 Statuta illa censentur esse contra Ecclesiasticam libertatem, quæ sunt contra Privilegia concessa Ecclesiis, & Ecclesiasticis personis. 11. q. 13. n. 13. fol. 219.
- 1 Statuta, Leges, & Censura Synodales, & Provinciales Episcoporum, non obligant Regulares, nisi ex quadam decetia t. 13. q. 23. n. 4. fol. 265.
- 3 Statuta Ordinum, servanda sunt in omni electione, si repertantur confirmata à D. Papa t. 1. q. 4. n. 5. fol. 5.
- 3 Statuta, si fiant per Provinciale in Capitulo Provinciali, sine tamen consensu P. Generalis, an sint valida in Ord. Pred. t. 10. q. 3. n. 14. fol. 176.
- 3 Statuta facta in Capitulo Generali, secundum Regulam, illis obligant omnes, & censentur confirmata à Sede Apostolica tr. 12. q. 1. n. 2. fol. 201.
- Stipendium
- 1 Stipendium sustentationis, potest in passum deduci. t. 14. q. 79. n. 3. fol. 763.
- Studium
- 2 Studium, est species martyrii. t. 5. q. 35. n. 20. fol. 88.
- Stylus
- 1 Stylus, & Constituendo Curia Romana, habet vim legis. t. 1. q. 16. n. 8. fol. 13. & t. 16. q. 3. n. 5. fol. 179. & q. 1. n. 5. fol. 185.
- 1 Stylus Romana Curie, facit ius, & contra ipsum nulla, nihil valent. tr. 14. q. 4. n. 14. fol. 370. & prævalet consuetudini. ibid. & 3. p. t. 11. q. 15. n. 3. fol. 196.
- 2 Stylus Curie, an obliget extra Curiam? t. 4. q. 3. n. 11. fol. 54.
- Suadens, Suasio
- 2 Suadentes Induci Conseruatori, ut siam transgrediatur potestatem, in quas penas dantur. t. 17. q. 13. fol. 223.
- 3 Suasio potest esse bona, & mala, & specificatur à fine. t. 1. q. 11. n. 8. & 9. fol. 13.
- Subditus
- 1 Subditus collisor, non incidit in penam appositi præcepti. t. 1. q. 8. n. 4. fol. 9.
- 1 Subditus, potest obligari in conscientia, ut se priuet multis actionibus, ad quas ius, vel propensionem habet, sine Iudicis sententia. t. 1. q. 33. n. 8. fol. 31.
- 1 Subditus, potest obligari ad exercendam in se aliquam actionem penalem moderatam, ante Iudicis sententiam. ibid.
- 1 Subditus, non tenetur obedire præceptis in iis rebus, quæ spectant ad corporis sustentationem. t. 1. q. 33. n. 1. fol. 33.
- 2 Subditus, non tenetur ad tota per se sua P. g. laturum annullata t. 12. q. 13. n. 1. fol. 231.
- 1 Subditus, quando dicitur constitutus in quasi possessione exemptionis? tr. 13. q. 16. n. 3. fol. 261.
- 2 Subditus Religiosus, multis de causis potest bona elargiri, sine vitio p. oprietatis. t. 13. q. 14. n. 3. fol. 383.
- 2 Subditus, non tenetur suo Prelato excommunicato obedire, nec potest eius censuris ligari, nec aliquo modo adstringi. tr. 5. q. 11. n. 4. fol. 91.
- 3 Subditus, non potest cogi à Prelato ad manifestandam ei sua peccata secretis, extra confessionem sacramentalem nec ut publicè, se esse vitii prospiciat, vel illegitima genitura. t. 12. q. 6. n. 3. & 4. fol. 203.
- 3 Subditus, non debet se opponere Religiosis meliori bono t. 12. q. 7. n. 2. fol. 201.
- 1 Subditi, volentes acceptare legem sui Superioris peccant mortaliter, possunt cogi, & debent puniri. t. 1. q. 17. n. 2. fol. 14.
- 1 Subditi, primò primi violantes legem, non semper peccant in omni actu, legi contrario, sed tantum in illis primis binit, vel trinit. t. 1. q. 18. n. 3. fol. 16.
- 1 Subditi, in casu dubio, antequam obedire suo Principi præcepti? t. 1. q. 25. n. 2. fol. 27. & q. 30. n. 7. fol. 27.
- 1 Subditi lege eveniunt à periculis, & occasione peccandi. t. 1. q. 26. n. 6. fol. 24.
- 3 Subditi, tenentur obedire, & in casu contrariis, ut violatores voti obedientia, possunt castigari. t. 5. q. 40. n. 8. in fin. fol. 120.
- 4 Subditi, cum Domino excommunicato possunt communicare. t. 5. q. 17. n. 2. fol. 73.
- 1 Subditorum bona, in certis casibus intelliguntur subiecta dispositioni Principis. t. 13. q. 8. n. 4. fol. 153.
- Subesse
- 2 Subesse Visitationi, Correctioni, & Iurisdictioni Ordinarii Loci, quid importat? tr. 2. q. 23. fol. 39.
- Substitutio
- 3 Substitutio, & potest ad incantum, an sit de forma alienationis rei Eccles. tr. 14. q. 20. fol. 332.
- Subornatio
- 2 Subornatio, quid sit? t. 5. q. 1. n. 1. fol. 375.
- 3 Subornatio Vocum, seu Suffragiorum ad eligendum hunc, vel illum, potest esse virtuosa, & vitiosa. t. 1. q. 11. n. 8. & 9. fol. 13.
- Subreptio
- 1 Subreptio omnis an vitiet altum? t. 5. q. 1. n. 6. fol. 32.
- 1 Subreptio, quæ in modum modica, vitiat gratiam. tr. 9. clausa. n. 7. fol. 97.
- Subrogare
- 2 Subrogare, est in locum defuncti, alium instituere. tr. 17. q. 23. n. 3. in fin. fol. 414.

Sub-

I N D E X

Subſcribens

- 1 *Subſcribens determinationi fallæ à Capitulo, ſi ſit iniuſu, an peccet, & incidat in penas.* tr. 14 q. 17. f. 331.

Subſidium

- 2 *Subſidium, an peti poſſit à Clericis, & Regularibus, inconſulto Rom. Pontif. ſi periculū ſit in mora, & imminet neceſſitas.* tr. 13. q. 89. fol. 310.

Subſtantia

- 2 *Subſtantia rei debet attendi, & id, quod eſt intrinſecum.* tr. 2. q. 11. n. 2. f. 13.
3 *Subſtantia Contractus, conſiſtit in conſenſu libero.* tr. 1. q. 9. n. 1. f. 9. & 4. p. tr. 11. q. 2. n. 3. fol. 156.
3 *Subſtantia non deſicit, ſi corrumpat eius accidentia.* tr. 7. q. 12. n. 3. f. 144.

Subſtantialia

- 2 *Subſtantialia indicij nequeunt pratermitti, & quænam ſint illa.* tr. 1. 7. q. 22. n. 3. f. 413.
3 *Subſtantialia, & accidentalia electionis, diſſerunt.* tr. 1. q. 18. n. 11. f. 20.

Subſtitutus

- 2 *Subſtitutus ſucceſſurus in bona Profeſſi, an ea conſequatur à die profeſſionis. vel mortis naturalis.* tr. 11. q. 26. per totam. f. 224.

Succellor

- 2 *Succellor, tenetur ad onera eius, cui ſucceſſit.* tr. 12. q. 15. n. 2. f. 243.
2 *Succellor, tenetur ſtare pallis Priſtorum.* tr. 1. q. 37. n. 3. f. 25.

Suffragium

- 3 *Suffragium quomodo danda ſunt.* tr. 4. q. 28. n. 2. fol. 72.

Suitas

- 2 *Suitas, quid ſit, & quotuplex.* tr. 11. q. 32. n. 1. fol. 226.

Superbus

- 2 *Qui communicat ſuperbo, inſinet ſuperbiæ.* tr. 9. q. 5. n. 1. f. 173.

Superior

- 2 *Superior immediatus, de iure communi poſt ſubditum licentiare in Arctiorem.* tr. 5. q. 26. n. 1. f. 81.
2 *Superior, tenetur appellacionem admittere, & non admittendo, debet caſtigari.* tr. 7. q. 15. n. 3. f. 129.
2 *Superior, an poſſit ſine metu Excommunicationis, impedire ſuum ſubditum, nè acceſſum habeat ad Romanum Curiam.* tr. 10. q. 36. fol. 202.
2 *Superior, non debet eſſe uſurarius, nec durus in concedendo ſibi ſubdito, ut finem tamen virtuoſum.* tr. 1. q. 43. n. 5. f. 231.
2 *Superior requiſitus ab Inferiore, ad hoc ut conſtituatur in mora, debet multipliciter interpellari.* tr. 13. q. 58. n. 2. f. 286.
2 *Superior Regularis, ad primam monitionem Episcopii, debet procedere ad punitionem ſui ſubditi delinquentis extra Clauſtra.* tr. 13. q. 58. n. 4. f. 286.

- 3 *Superior nullus inferior Papa, poteſt, aut debet limitare electiones ad tres, vel quatuor perſonas, cum excluſione aliorum, niſi in quibusdam caſibus.* tr. 1. q. 10. n. 8. f. 10.

- 3 *Superior, ad quem pertinet confirmari ſi ſit præſens electioni, ſufficit, quòd factio ſibi verbo per unum Eligentem, vel per ſerutatos, abſque alia ſcriptura, poteſt Electionem confirmare.* tr. 1. q. 18. n. 6. f. 19.

- 3 *Superior, aſſumendo aliquem ad aliquod officium, an cenſeatur diſpenſare cum eo, in impedimento, quod habet ad illud.* tr. 5. q. 30. n. 1. f. 106.

- 3 *Superior, non debet promovere indignum, ſe eius puniunt.* tr. 7. q. 14. n. 10. f. 146.

- 3 *Superior, cauſam electionis digni, eſt ipſo facto priuatus poteſtate confirmandi ſucceſſores.* tr. 7. q. 14. n. 10. f. 146.

- 3 *Superior, in caſibus Magni prindicij, an poſſit conſulere conſcientia erronea, & an admittatur probatio in contrarium.* tr. 1. q. 5. n. 8. f. 191.

- 4 *Superior Regularis, non habet ſuper Nouitios poteſtatem ſpiritualem Eccleſiaſticam.* tr. 6. q. 13. n. 11. f. 63. & q. 14. n. 2.

- 4 *Superior coram quo eſt reclamandum, quis ſit.* tr. 12. q. 19. n. 3. f. 182.

- 4 *Superior, non poteſt diſpenſare in votis eſſentialibus Religionis.* tr. 16. q. 7. n. 3. & ſeq. fol. 220.

- 4 *Superioris nomine in fauorabilibus, venit omnis Superior.* tr. 5. q. 26. n. 2. f. 82.

- 2 *Superioris nomine, quiſque agnoscitur inter Regulares.* tr. 13. q. 54. n. 1. f. 283.

- 2 *Vadens ad Superiorem, non dicitur fuiſſe.* tr. 7. q. 3. n. 1. f. 24.

- 2 *Quod à Superiore conceditur, renocari ab Inferiore non poteſt.* tr. 9. q. 11. n. 8. f. 176.

- 2 *In caſu dubio, præſumendum eſt pro Superiore.* tr. 10. q. 12. n. 2. f. 189.

- 1 *Superiores Reipublica, cum imminet periculum, pro cuſtodia, & tutela Reipublica, poſſunt quosdam exponere vita periculo, & hi tenentur obedire.* tr. 1. q. 35. n. 6. f. 43.

- 1 *Superiores Religionum, non ſunt peioris conditionis, quàm cæteri Fratres.* tr. 6. q. 19. n. 7. fol. 69.

- 2 *Superiores Regulares, poſſunt prorogare Nouitiorum profeſſiones ad alios ſex meſes, ultra tempus præſcriptum à Tridentino.* tr. 11. q. 16. n. 5. f. 131.

- 2 *Superiores Regulares, quoniam modo augentes præſentium numerum Religionum in Monaſterijs, dant in penas oppoſitas.* tr. 2. q. 18. n. 1. fol. 40.

- 2 *Superiores Conuentuum, multi nominibus nominantur.* tr. 4. q. 26. n. 8. f. 64.

- 2 *Superiores, qui in ſuis Conuentibus recipiunt enutes Romæ, titulo appellacionis, non puniuntur.* tr. 7. q. 13. n. 1. f. 128.

I. N. D. E. X.

- 2 Superiores Regulares, tenentur suam familiam purgare. l. 8. q. 3. n. 5. f. 137.
- 2 Superiores Religiosorum, possunt in multis casibus culpabiles subditos habitu priuare. l. 9. q. 7. n. 1. f. 74.
- 2 Superiores Regulares, in causis Fidei, nullo modo hodie possunt se intromittere. l. 13. q. 31. n. 4. f. 169.
- 2 Superiores Regulares, an possint suis subditis dare licentiam manendi extra claustrum. l. 23. q. 39. n. 1. f. 273.
- 2 Superiores Regulares, non possunt permittere Religiosis subditos habere annuos census. l. 1. q. 57 n. 3. f. 352.
- 2 Superiores Regulares, sub grauius puniuntur, nemur reuocare delinquentes subditos ad locum delicti. l. 13. q. 84. n. 1. in fin. f. 288.
- 2 Superiores Monasteriorum, ex fratribus bonorum, pinguis ecclesiam facere possunt. l. 15. q. 5. n. 3. f. 377.
- 2 Superiores Regularium, possunt sibi suisque subditis concedere licentiam donandi, usque ad decem annos de bonis suis appropinquat pro causa pia, & rationabili. l. 25. q. 17. n. 4. f. 397.
- 2 Superiores, hodie tantum possunt reuocare appellantis audientiam. l. 4. q. 3. n. 5. f. 162.
- 2 Superiores Regulares, possunt sibi subditos, etiam non praesentem de inferioribus obseruare, in foro tamen confiteantur. l. 5. q. 17. n. 9. f. 97.
- 2 Superiores praedicti, ante acceptationem remunerationis concedunt remissionem decem vel tres dies ad misericordiam deliberandum. l. 7. q. 27. n. 6. fol. 148.
- 2 Superiores, illi sunt Patriarchae, seu Primates, illi sunt Archiepiscopi, seu Metropolitani, & illi sunt Episcopi. l. 9. q. 1. n. 13. & seq. fol. 161.
- 2 Superiores, admittentes illegitimos ad habitum, & professionem, seuerè puniuntur. l. 3. q. 5. n. 6. fol. 136.
- 2 Superiores, non possunt Monasterium professiones differre nisi ex iusta causa. l. 8. q. 28. n. 1 fol. 99.
- 2 Superiores Regularium, si indistincte in locis non designatis, ad Habitum, vel Professionem recipiunt, peccant mortaliter, & dant in penam oppositis contra transgressores. rr. di. q. 2. sub Decreto 3. Clem. 11. n. 5. f. 110.
- 2 Superiores, huius Nouitium anno debent Nouitios admittere, vel egerere. l. 9. q. 7. n. 1. q. f. 133.
- 2 Supprior in Ordine Praedicatorum, potest eligi Priorem illius Conuentus, in quo est. Supprior. l. 5. q. 39. n. 1. f. 119.
- 2 Supprior in Ordine Praedicatorum, an possit eligi in Socium Prioris omnis ad Capitulum Provinciae. l. 3. q. 40. f. 119.
- 2 Supprior, & Vicarius Prioris, in eius absentia non possunt recipere Fratrem ad Ordinem nisi ex commissione speciali, & expressè sibi facta per Priorem Provincialem, vel

- Magistrum Ordinis. l. 1. q. 2. n. 1. f. 4.
- 2 Supprior, amoto, vel mortuo Priore gerit vices Prioris in omnibus plenarie libere. n. 12.
- 2 Supprior, in absentia sui Prioris debet habere curam Monasterii. l. 5. q. 10. n. 1. f. 74.
- 2 Supprior, & quilibet alius gerens vices Prioris, poterit facere totum id, quod de iure fieri potest per illum. l. 5. q. 20. n. 2. f. 74.
- 2 Supprior, & Vicarius Locorum simoniac promouiti, sunt ipso iure excommunicati. l. 4. q. 28. n. 2. f. 33.
- 2 Supprior in Ordine Praedicatorum, assignat in aliquo Conuentu, in quo infra duos menses celebranda erit electio Prioris, paperunt habere ius, & votum directum, non autem electiuum. l. 4. q. 41. n. 4. f. 81.
- 2 Supprior, an sit iuxta Regulam l. 9. q. 6. n. 4. & seq. f. 163.
- 2 Surdastri, possunt eligi ad Praelatos Regularium. l. 5. q. 38. n. 10. f. 119.
- 2 Surdastri possunt fieri Sacerdotes, & Missam celebrare. l. 3. q. 26. n. 1. f. 177.
- 2 Surripere rem leuem ex suo genere, licet sit gravis per accidens, non ob id incidit in excommunicationem. l. 15. q. 19. n. 31. f. 387.
- 2 Suspensio maioris Ordinis ad titulum Religionis, est proprium Religiosorum professionum. l. 10. q. 35. n. 2. f. 153.
- 2 Suspensio maioris Ordinis ad titulum Religionis, est proprium Religiosorum professionum. l. 10. q. 35. n. 2. f. 153.
- 2 Suspensio lata ab Episcopo contra Clericos, lucentes Alen, vel Tuxillis, non officiat eos, qui ita lucent in Monasterio Mendicantium. l. 13. q. 20. n. 1. in fin. f. 162.
- 2 Suspensio lata in Synodo Episcopali contra Confessarios, non obstruens quosdam ritus in Confessionibus audiendis, an comprehendat Regulares. l. 13. q. 25. n. 5. f. 165.
- 2 Suspensio ab officio, quos effluunt pariter. l. 4. q. 2. n. 9. f. 42.
- 2 Suspensio, potest esse simplex. rr. 5. q. 1. n. 2. fol. 97.
- 2 Suspensio, potest dupliciter infligi, absolute, & simpliciter expressè. l. 5. q. 15. n. 6. f. 93.
- 2 Suspensio ab officio, affluunt tunc frequentibus. n. 1. in fin. f. 162.
- 2 Suspensio, potest diuideri in ordine ad censuram efficientem, & quod sit licet sit. l. 5. q. 1. n. 2. fol. 97.
- 2 Suspensio, prius suspensum multis dicitur. l. 1. q. 1. n. 1. f. 162.
- 2 Suspensio, sub hac conditione imposita, donec suu fecerit, vel donec pariter, ad aduenientem. l. 1. q. 1. n. 1. f. 162.
- 2 Suspensio, est censura Ecclesiastica, qua alicui persona Ecclesiastica prohibetur exercitium

I N D E X

ium sui Officii, vel Beneficii, in totum, vel in partem. l. 5. q. 13. n. 25. f. 95.

3 Suspendio lata à iure Regulari, vel à Pralato Regularium regulari, et loquendo, non potest dici propriè censura, sed potius pena pœne vindicantia. l. 5. q. 15. n. 28. f. 95.

3 Suspendio inter Regulares lata, non incurritur autè declarationem Pralati, nec obligat ad aliquam culpam in Ordine Prædicationis. l. 5. q. 15. n. 28. f. 95.

3 Suspendio à divinis, in quam incurrit Religiosi introductores, non est Papa reservata. l. 5. q. 17. n. 9. f. 97.

3 Suspendio, qua pullatus ab ordinibus male susceptis, est perpetua sed non reservata. Papa. l. 11. q. 1. n. 9. f. 195.

3 Suspendio, & Irregularitas, si sit deducta ad forum contentiosum, an taceat Pralatus super illis absolventes, & dispensantes. l. 11. q. 15. n. 1. & seq. f. 195.

Suspendus

2 Suspendus à Divinis, multa non potest in Pompa Ecclesie exercere. l. 4. q. 9. n. 1. f. 65.

2 Suspendus à Divinis, exercendo ea, qua non potest, fit Irregularis. l. 4. q. 29. n. 1. f. 65.

2 Suspendus à Divinis, tenetur primatim visitare horas Canonicas. ibid. n. 1.

2 Suspendus per annum à suo Officio, finito anno poterit illud, absque alia absolutione exercere. l. 27. q. 42. n. 1. f. 492.

3 Suspendus per sententiam Canoniz. vel hominis, tenetur abstinere ab officio Clericali. l. 23. q. 25. n. 1. in fine. f. 31.

3 Suspendus per sententiam an sit ab alijs quitandus. l. 1. q. 25. n. 1. f. 31.

3 Suspendus à iure, vel ab homine, non potest eligi, nec eligi in Pralatis Ecclesiasticis. l. 5. q. 14. n. 1. f. 92. & l. 4. q. 6. n. 14. f. 94.

3 Suspendus, qui per annum in suspensione permanferit, est spoliatus omni beneficio, ba bito. & habendo. ibid.

3 Suspendus, si sit occultus, & ab Ecclesia toleratus, alia eius valentia. ibid. n. 2.

3 Suspendus ab Ordine, non cessatur suspensus ab exercitio prima censura, nec ab officio Episcopatus. l. 5. q. 35. n. 2. f. 93.

3 Suspendus ab Ordine Inferiori, est etiam suspensus ab usu Superioris. ibid. n. 19.

3 Suspendus à Divinis Officijs, potest ea omnia facere, qua potest Laicus. ibid. n. 21.

3 Suspendus ab Officio, non cessatur suspensus à Beneficijs. l. 5. q. 16. n. 5. f. 96.

3 Suspendus à Divinis, potest absque scrupulo, publicè concionari, etiam cum stola. ibid. n. 6.

3 Suspendi à Divinis, an possint cantare in Choro, & Psalmos recitare. l. 5. q. 15. n. 27. fol. 95.

Sylva

2 Sylva cœna, quando dicatur. l. 14. q. 69. n. 21. & seq. f. 358.

Tabernaculum

2 Tabernaculum Ecclesie Exemptarum, cui non incumbit Cura Animarum Sacularium, nequit visitari ab Episcopo Loci Ordinarius. l. 23. q. 70. n. 8. f. 193.

Taciturnitas

2 Taciturnitas, & dissimulatio, est revocatio, saltem virtualis. l. 24. q. 3. n. 1. in fine. f. 324.

2 Taciturnitas Superioris, potest esse ex varijs causis. l. 15. q. 13. n. 7. f. 383.

2 Taciturnitas Pralati, an excuset subdium à iurisdictione propriæ. ibid. n. 3.

2 Taciturnitas, in re gravi non nocet. l. 2. q. 14. n. 6. fol. 14.

Tacitum

2 Tacitum, & expressum æquiparentur. l. 15. q. 4. n. 1. f. 383.

2 Taciti, & expressi eadem est virtus. l. 1. q. 21. n. 4. f. 99. & q. 30. n. 2. f. 107. & p. 4. l. 1. q. 10. in fine. f. 170.

Temerarium, Temere.

2 Temerarium est expellere à communi sequentia Doctorum. l. 8. q. 3. n. 2. f. 95.

2 Temere agere, quod sit. l. 6. q. 6. n. 4. f. 109. & q. 1. q. 8. n. 4. f. 109.

Temeritas

2 Temeritas dicitur dolum, & scientiam violatæ legis. l. 27. q. 42. n. 4. f. 42.

Tempus

2 Tempus in lege præfixum ad obligandum subditos, debet attendi, & observari. l. 1. q. 15. n. 1. f. 12.

2 Tempus, in definitum possum in lege, debet taxari ad arbitrium veri prudentis. ibid.

2 Tempus duorum mensium, post legis promulgationem, ad obligandum subditos requisitum, est de iure communi. l. 1. q. 14. f. 11. & in Civitate Neapolitana non præsumitur. ibid. q. 16. n. 1.

2 Tempus divulganda notitia legis, est arbitrarium; servata tamen Episcopi humanitas. l. 1. q. 16. n. 1. f. 12.

2 Tempus data legis, & privilegij, debet attendi. l. 2. q. 4. n. 7. f. 28.

2 Tempus ad præscribendum, an sit computandum à concessione privilegij, an vero ab eius prima non usui. l. 12. q. 11. n. 1. f. 144.

2 Tempus breve, vel longum, quando intelligatur. l. 6. q. 4. n. 1. f. 109.

2 Tempus requisitum ad incurrendam penam Apostatarum debet esse ad minutum dictum. ibid. n. 2.

2 Tempus modicum, intelligitur ad horam. l. 6. q. 10. n. 3. f. 111.

2 Tempus suapte natura non inducit, nec tollit obligationem. l. 14. q. 28. n. 2. f. 336.

2 Tempus triginta, vel quadraginta annorum, præscribit, si sit cæptum cum possessione, in titulo, & bona fide. l. 14. q. 31. n. 10. f. 339.

2 Tempus utile, non vitiat per inutile. l. 1. q. 41. n. 2. f. 344.

I N D E X

- 3 Tempus à iure stabilitum, nequit prorogari, at potest breuiari. *tr. 3. q. 6. n. 2. f. 47.*
- 3 Tempus medium ad eligendum, subest voluntati eorum, qui habent ius ad suffragandum. *tr. 3. q. 6. n. 2. f. 47.*
- 3 Tempus noster, quando intelligitur incipere? *tr. 3. q. 7. n. 3. f. 48.*
- 3 Tempus electionis in Dominicana Familia, est vnus mensis, qui incipit à die, quo nota fuit carentia Prioris. *tr. 4. q. 39. n. 9. f. 79.*
- 4 Tempus admissi criminis attenditur ad fundandam iurisdictionem, pro puniendis delictis. *tr. 6. q. 5. n. 5. & q. 6. n. 1. f. 79. & q. 17. n. 4. fol. 85.*
- 4 Tempus Nouitatus, datur in fauorem Nouiti, & Religionis. *tr. 9. q. 1. n. 3. f. 129.*
- 4 Tempus Probationis, in quaui Religione, ad minus debet esse annale. *tr. 9. q. 1. n. 5. in fa. fol. 129.*
- 4 Tempus Nouitatus, non admittit discountinuitatem, sed debet omnino esse continuu. *tr. 9. q. 1. n. 2. f. 130.*
- 4 Tempus, ad aliquem actum requisitum, est pars forme eiusdem actus. *tr. 9. q. 5. n. 4. f. 131.*
- 4 Tempus, in morbis consumptum per Nouitios, an interceptis probationis annis. *tr. 9. q. 9. n. 1. f. 134.*
- 4 Tempora diuersa non coniunguntur. *tr. 9. q. 8. n. 4. f. 133.*

Terminus

- 2 Terminus Praelato Regulari praefixus ab Episcopo, currit de momento in momentum. *tr. 13. q. 59. n. 1. f. 86.*

Terra

- 3 Terra in statu innocentia, vel inculta sponte, fuisse fructifera, vel parua indiguisse cultura. *tr. 8. q. 13. n. 1. f. 157.*
- 4 Terra, ad quam per annum non potest fieri accessus, vel recessus, dicitur longinqua. *tr. 4. q. 2. n. 3. f. 66.*

Territorium

- 2 Territorium Abbatis, est eius Monasterium. *tr. 13. q. 81. n. 4. f. 100.*

Tertiariæ

- 3 Tertiariæ Mulieres, Pizocberæ, Mantellatæ, & similes, in proprijs domibus habitantes, an sint personæ Ecclesiasticæ? *tr. 6. q. 3. n. 3. fol. 59. & q. 21. n. 5. fol. 70. & 4. p. tr. 17. q. 3. n. 10. f. 227.*

- 4 Tertiariæ. Vid. ver. Sorores.

Tertiarij

- 3 Tertiarij Ordinis Sancti Dominici, & Sancti Francisci, an gaudeant privilegijs sue Religionis? *tr. 8. q. 21. n. 3. f. 70.*
- 3 Tertiarij, & Oblati, seu Donati, non aequè principaliter vtuntur privilegijs sui Ordinis. *tr. 7. q. 19. n. 5. f. 87.*
- 4 Tertiarij collegialiter vincentes, gaudet privilegijs fori, & canonis. *tr. 13. q. 4. n. 3. f. 190. & tr. 15. q. 4. n. 1. f. 216.*
- 4 Tertiarij, qui, editis tribus votis essentialibus, sunt sub Regula, & iurisdictione Pra-

lati Ordinis, sunt personæ Ecclesiasticæ. *tr. 14. q. 6. n. 6. f. 103.*

- 4 Tertiarij, quæ atate, & quomodo debent in Religionem admitti? *tr. 3. q. 1. n. 1. f. 115.*

- 4 Tertiarij percussor, non semper est excommunicatus. *tr. 15. q. 4. n. 8. f. 220.*

- 4 Tertiarij, si claustra deserant, & habitum dimittant ad tempus, vel in perpetuum, non sunt Apostati. *tr. 15. q. 5. n. 1. f. 216.*

- 4 Tertiarij inuantes Regulam seruare, si contrahant, peccant mortaliter. *ibid. n. 2.*

- 4 Tertiarij, possunt valide matrimonium contrahere. *tr. 15. q. 6. n. 1. f. 217.*

- 4 Tertiarij in saeculo viuentes cum suis par-
tibus, aut uxore, censentur laici. *tr. 15. q. 7. n. 2. fol. 217.*

- 4 Tertiarij vtriusque sexus Ordinis S. Dominici, cur appellentur de Militia Iesu Christi, vel de Penitentiis, & de quo, & ad quid, & quando fuerint infirmi? *tr. 16. q. 1. n. 1. f. 218. & ibid. q. 2.*

- 4 Tertiarij reperiantur in omni ferè Ordine Mendicantium. *tr. 16. q. 5. n. 1. f. 219.*

- 4 Tertiarij de Penitentiis, diuiduntur in tres species. *tr. 16. q. 6. n. 1. f. 220.*

- 4 Tertiarij degentes in saeculo, non possunt à Fratribus admitti ad diuinam tempore Inuentionis. *tr. 16. q. 7. n. 10. f. 221.*

- 4 Tertiarij extra Congregationem viuentes, si iurent Dei seruare præcepta, an ex vi huius voti, in casu violati præcepti peccent dupliciter. *tr. 16. q. 8. n. 1. f. 222.*

- 4 Tertiarij in saeculo stantes, non possunt Sacramenta Penitentiæ, Eucharistiæ, & Extreme Vnctionis suscipere de manibus Praelatorum Regularium, nec tumulari in eorum Ecclesiis, absque Parochorum licentia. *tr. 16. q. 9. n. 1. f. 222.*

- 4 Tertiarij in proprijs domibus habitantes, solummodo, ubi voluerint, eligere valent: saluis tamen Iuribus Ecclesiæ Parochialis. *tr. 16. q. 9. n. 3. f. 222.*

- 4 Tertiarij in Congregatione viuentes, si vota essentialia Religionis emittant, in manu Episcoporum, an sint veri Religiosi, & Personæ Ecclesiasticæ? *tr. 16. q. 10. n. 1. f. 223.*

- 4 Tertiarij de Penitentiis Sancti Dominici, possunt vel proprijs Prædicatorum insigniri, & nominari Confratres de Militia Iesu Christi, & sanctissima Inquisitioni deferre. *tr. 16. q. 11. n. 2. f. 223.*

- 4 Tertiariorum Regula, seu Ordo, & modus viuendi, fuit approbatus ab Innocentio septimo. *tr. 17. q. 1. n. 1. f. 224.*

Testamentum

- 1 Testamentum factum sine debita solemnitate, in foro conscientia est validum. *tr. 1. q. 20. n. 15. f. 25.*

- 1 Testamentum, de iure postitum pro sui validitate exigit septem testes; secus autem de iure diuino, & naturali. *tr. 8. q. 1. n. 8. f. 90.*

- 1 Testamentum ab Imperatore confirmatum, potest

2 2 potest

I N D E X

potest à Conditorē renouari. e. 13. q. 8. nu. 1. fol. 152.

1 Testamentum cum Clausula derogante, non renouatur per secundum, nisi in ipso secunda fuerit specialis clausula ad primo derogandum. t. 14. q. 1. n. 11. f. 167.

2 Testamentum renouatur ex agnitione posthumi. t. 11. q. 19. n. 7. f. 322.

3 Testamentum, quo Pater Filium Monachum pratermissis instituere, potest rumpi, saltem quodam legittimam. t. 11. q. 32. n. 8. f. 327.

4 Testamentum, si fiat tempore pestis, ad sui validitatem quot testes exigat. tr. 14. q. 8. nu. 14. f. 326.

4 Testamentum, & quilibet alius contractus per quos verba declarantur, valet, sine hoc, vel alio modo stipuletur. e. 10. q. 4. n. 3. f. 147.

Testari. Testator

4 Testari non potest, qui in potestate alterius est. t. 13. q. 15. n. 9. f. 198.

2 Testator, si in legato ponat penam, an talis dispositio valeat. Vide ver legatum.

4 Testator, quot annos debet habere, ad hoc, ut legitime testetur. t. 9. q. 4. n. 4. f. 131.

2 Testatoris voluntas, sine donantis, debet adimpleri, & explicari, ad minus per indirectum. t. 11. q. 13. n. 3. f. 331.

2 Testatoris ultima voluntas, modis omnibus seruanda est. t. 14. q. 82. n. 1. f. 365.

Testimonium

1 Testimonio cuius non creditur, cuiuscunque sit dignitatis. t. 16. q. 13. n. 2. f. 84.

Testis

2 Testi non creditur, nisi iurato. t. 11. q. 17. n. 3. fol. 120.

1 Testes, quando dicuntur examinari in forma, & figura iudicii. t. 9. claus. 17. n. 4. f. 109.

2 Testes de Familia, interdum admittuntur. t. 11. q. 17. n. 2. f. 120.

2 Testes, duo saltem debent deponere de visa, ad probandum factum notorium. t. 13. q. 51. n. 4. f. 279.

3 Testes, sunt sigillatim examinandi, & non debent commisseri. t. 11. q. 17. n. 13. f. 17.

3 Testes singulares, an debeant admitti ad excludendum aliquem à dignitate Ecclesiastica. t. 6. q. 9. n. 3. f. 143.

4 Testes debent deponere cum iuramento, sacris claudunt eorum testimonium. t. 4. q. 2. n. 9. fol. 61.

2 Testibus, non autem testimoniis est credendum. t. 13. q. 50. n. 10. f. 179.

2 Quantum Fides sit testibus adhibenda. tr. 13. q. 50. n. 10. f. 279.

Theatini

2 Theatini viuunt ex cleemosynis sponte oblati, & in communi nibil possident. tr. 14. q. 21. n. 1. in fin. f. 332.

2 Theatini, possunt sibi reliquū alienare, sine licentia Domini Papae. t. 14. q. 63. n. 3. f. 335.

Thomas

2 S. Thomas de Aquino, Prædicatorum Almu-

nus, in audito stylo, ingenti deuotione, ac mirabili pietate composuit Vesperas, Officium, & Missam Sanctissimi Sacramenti Altaris. t. 13. q. 82. n. 9. f. 303.

3 S. Thomas de Aquino, Doctor Ecclesiæ recusant Prælatum t. 9. q. 8. n. 12. f. 165.

4 S. Thomas de Aquino, fuit violentè à Religione renouatus, & doluit in Domum Laicorum reduci. t. 1. q. 15. n. 6. f. 13.

1 Thomas de Vio Caietanus Eminens Cardin. laudatur. t. 6. q. 12. q. 10. f. 112.

Titulus

1 Titulus quilibet per consuetudinem immemorabilem probatur presumptiuè. t. 2. q. 10. n. 3. in fin. f. 42.

2 Titulus iustus presumitur in possessore longi temporis. t. 14. q. 31. n. 4. f. 339.

2 Titulus presumitur ex tempore, cuius initij memoria non extat in contrarium. t. 14. q. 31. n. 6. f. 339.

3 Titulus, quid, & quomplex sit, & an à Domino distinguatur. t. 8. q. 6. n. 1. f. 152.

3 Titulus quando dicitur presumptiuus, vel legalis ibid. n. 5.

3 Titulus iustus, & rei traditio, an requirantur necessarii ad acquisitionem dominij. tr. 8. q. 7. n. 1. & seq. f. 153.

4 Titulus Sacrorum Ordinum suscipiendorum per Regulares, est Religiosus paupertas, vel ipsamet Religio possidens in communi. t. 6. q. 26. n. 4. f. 82.

4 Titulus Religiosa Paupertatis, & Religionis, nemini suffragatur: nisi verè, & realitè Professus ibid. n. 5.

Tortura. Tortus

2 Tortura inferre damnum, & gravamen inreparabile. t. 10. q. 26. n. 1. f. 195.

2 Ad torturam procedi potest ex solo processu informatio, dummodò, hoc petat gravitas delicti, qualiter perueni, & adsint indicia sufficientia. t. 10. q. 26. n. 6. f. 196.

2 Torti tenetur fateri veritatem. t. 10. q. 23. n. 2. f. 195.

Tractantes. Tractatus

3 Tractantes de electione peragenda, ante dictum unum electionis, grauiter puniuntur. tr. 1. q. 11. n. 6. f. 12.

2 Tractatus unus sufficit, publicè tamen, & collegialitè factus ad alienandum res Ecclesiæ. t. 14. q. 9. n. 20. f. 320.

2 Tractatus de alienandis immobilibus Ecclesiæ, est omnino necessarius. t. 14. q. 10. nu. 1. fol. 326.

2 Tractatus Capituli ad alienandum res Monasterij, debet precedere consensum Capituli. e. 14. q. 11. n. 1. f. 329.

3 Tractatus precedentes electionem, possunt esse in duplici differentia. t. 1. q. 11. n. 1. f. 11.

3 Tractatus consultius, habendus est inter Electores, in xia dispositionem Sacrorum Canonum. t. 3. q. 11. n. 5. f. 12.

3 Tractatus iustus respiciens bonum electionis,

I N D E X

nis. est licitus, quocunque tempore precedat electionem. l. 1. q. 1. n. 1. f. 13.

3 *Tractatus de electione habenda, est de solemnitate.* l. 1. q. 18. n. 1. f. 19.

3 *Tractatus de successore, nequit fieri, Pralato Ecclesie vivente, licet eius vita desperata sit.* l. 3. q. 3. n. 1. f. 46.

Transitio

3 *Transitio monet, & largitio munerum, potest esse bona, & mala, iuxta qualitatem finis, ad quem ordinatur.* l. 1. q. 24. n. 3. f. 30.

3 *Transitio rei actualis, an sit necessaria simpliciter, pro possessione eiusdem.* l. 3. q. 7. n. 3. & seq. f. 153.

3 *Traditiones Ecclesie, quas tenemur amplecti sunt de Fide.* l. 13. q. 85. n. 21. f. 306.

Trahere.

2 *Trahere, est verbum proprium Actoris, ad iudicium reum trahens.* l. 17. q. 10. n. 1. f. 408.

4 *Trahentes originem de Iudeis, Mahumetanis, Saracenis, vel Hæreticis, si aliis sine idonei, an de iure possint in Religionem admitti, & in ea valide proficere.* l. 3. q. 24. n. 1. fol. 54.

4 *Trahentes Religiosorum Novitios ad forum laicæ, an incidat in punas Bullæ Canonæ.* l. 6. q. 16. n. 1. f. 84.

Transactio

2 *Transactio, Compromissio, Cessio litium, confirmatio, remissionis debitorum, & similium, non potest fieri sine licentia Papa. Vid. ver. cessio litium.*

Transcendi

2 *Transcendi in arctiorem, plures sunt cause.* l. 5. q. 6. n. 1. f. 73.

2 *Transcendi forma, coalescit ex multis.* l. 5. q. 9. n. 2. f. 74.

2 *Ad effectum transcendi ex una in aliam Religionem, quid debet attendi.* l. 5. q. 35. n. 9. fol. 85.

Transcurrens

3 *Transcurrens ex una in aliam Religionem, tenetur in ea novitates.* l. 5. q. 20. n. 1. f. 83.

2 *Transcurrens ex uno in alium Ordinem, non subiiciuntur Constitutiones Sixti V. de non recipiendis criminosis.* l. 5. q. 46. n. 1. f. 96.

2 *Transcurrens ex uno in alium Ordinem, à quo sunt recipiendi.* l. 5. q. 47. n. 1. fol. 95. & 96.

2 *Transcurrens ex uno in alium Ordinem, nihil secum possunt deportare de bonis primi Monasterii.* l. 5. q. 57. n. 6. f. 99.

4 *Transcurrens de Familia S. Francisci ad Reformatos, tenetur de nouo ad probationis annum.* l. 1. q. 34. n. 1. f. 171.

Transire

2 *Transire in Religionem sibi vetitam, si ibidem proficiatur, eius professio est nulla.* l. 5. q. 7. n. 1. f. 73.

2 *Transire ex malo fine, in arctiorem sibi permissam, potest in ea valide proficere.* l. 5. q. 8. n. 1. f. 73.

2 *Transiens ex una ad aliam Religionem, arctior em sine consensu sui Pralati, renouandus est ad priorem Ecclesiam.* l. 5. q. 9. n. 5. f. 75. etiam si fuerit tacite, vel expresse professus. l. 17. n. 5. f. 77.

2 *Transiens in arctiorem, zelo sanctioris vitæ, peccat mortaliter, si à suo Superiore omittat licentiam petere.* l. 5. q. 10. n. 1. f. 75.

2 *Transiens in arctiorem, bono zelo, sed cum damno notabili, vel infamia prioris Religionis, petita, & non obtenta licentia, potest venocari.* l. 5. q. 20. n. 1. f. 78.

2 *Transiens in arctiorem, vel laxiorem, sine licentia sui Superioris, non est, ut Apostata, sed ut Fugitivus puniendus.* l. 5. q. 31. n. 1. fol. 89.

2 *Transiens ad secunda vota, non amplius tenetur ad particulares obligationes prima Regula.* l. 5. q. 34. n. 4. f. 86.

2 *Transiens in secundam Religionem, si in ea non proficiatur, sed reuertatur ad primam, debet recipi, & admitti ad iura prima.* l. 5. q. 52. n. 1. f. 97.

2 *Transiens cum multis per vineam, si unum racemum accipiat, an peccet mortaliter?* l. 15. q. 19. n. 21. f. 387.

Transire

2 *Transire ex una in aliam Religionem, an sit utile, & laudabile?* l. 5. q. 4. n. 5. f. 72.

2 *Transire in aliam Religionem, ex temeritate, vel levitate, in iacturam, vel iniuriam sui Ordinis, non licet.* l. 5. q. 4. in fin. f. 73.

2 *Transire in arctiorem Religionem, competit professio, sine dispensatione sui Pralati.* l. 5. q. 5. n. 1. f. 73.

2 *Transire ad aequalem Religionem, non est descendere, nec minurare votum.* l. 5. q. 24. fol. 80.

2 *Transire in laxiorem, & inferiorem, sine licentia Papa, prohibitum est.* l. 5. q. 24. n. 2. fol. 81.

4 *Transire de Clericatu ad Monachatum licet, sed non è contrariis.* l. 3. q. 2. n. 6. f. 34.

Transitus

2 *Transitus ex levitate, cum licentia sui Superioris, non prohibetur.* l. 5. q. 8. n. 1. f. 74.

2 *Transitus ex una in aliam Religionem, an sit ex charitate, vel levitate, requirit Superioris indicium.* l. 5. q. 14. n. 1. f. 77.

2 *Transitus ex una in aliam Religionem, duo copulatim exigit.* l. 5. q. 35. n. 13. f. 87.

2 *Transitus, de quo loquitur cap. licet, de Regula, debet esse in Religionem perfectiorem ex fine, an in duriorem, & asperiores ex praxi.* l. 5. q. 36. n. 1. f. 88.

2 *Transitus fieri potest à Religione perfectiori de iure, in duriorem, & asperiores de facto.* l. 5. q. 36. n. 4. f. 89.

2 *Transitus de Familia S. Francisci in Fratrum de Observantia, dicitur esse in duriorem, respectu exercitii, sed non in perfectiorem, respectu finis.* l. 5. q. 36. n. 9. f. 89.

I N D E X

- 2 Transitus ex una in aliam Religionem, hodie nequit fieri, nec quidem in arctiorem, nisi cognita causa Transfuentis, & vita, & morum ratione, & de licentia Capituli Generalis, & Sac. Congreg. s. q. 45. n. 7. f. 94.
- 3 Transitus eo modo, quo fit ad secundam Religionem, fieri potest ad tertiam, & quartam. s. q. 49. n. 1. f. 96.
- 2 Transitus fieri nequit ex una in aliam Religionem, sine licentia Sedis Apostolica. t. 6. q. 22. n. 2. f. 119.
- 4 Transitus ordinatus, semper fit de bono in melius, & de minori ad maius. s. q. 18. n. 2. fol. 47.

Transgressio. Transgressor

- 3 Transgressio Magistri Ordinis, ad effectum cum remouendi ab Officio, debet esse habitualis, continuata, & excessiva super omnes transgressores Ordinis. tr. 12. q. 10. n. 8. fol. 206.
- 2 Transgressor legis, vel Canonis non recepti, non peccat, nec est puniendus. tr. 15. q. 6. n. 1. fol. 378.
- 1 Transgressores Constitutionum Dominica Familiae, non obligantur ad culpam, sed tantum ad penam, si modo sunt pura Constitutiones. t. 1. q. 32. n. 3. f. 29.

Translatio. Translatus

- 2 Translationes, seu Transfiliationes, in Dominicana Familia, sunt omnino prohibita, aut facienda cum multis requisitis. tr. 5. q. 6. n. 9. f. 104.
- 2 Translationes bonorum, sunt quaedam species alienationis t. 1. q. 84. n. 2. f. 365.
- 1 Translati in secundam Religionem, si in ea professatur, perdit gradus, dignitates, & omnia alia Iura, quae habebat in prima. t. 5. q. 55. n. 1. f. 98.
- 2 Translati legitime, non tenentur ad specialia vota prima Religionis. tr. 5. q. 56. nu. 1. fol. 99.
- 2 Translati, seu Transfiliati de licentia Superioris, ex uno Monasterio, in quo habet filiationem, in aliud eiusdem Ordinis, secum non deferunt usufructus, & pensiones, si quas habebat in primo Monasterio, sine speciali licentia Praetorum, & Filiorum primi Monasterii. tr. 5. q. 64. n. 1. f. 103.
- 2 Translati, auctoritate Apostolica, a Religione incapaci ad capacem, non recuperant bona, quae ante Professionem obtinebant. tr. 5. q. 67. n. 4. f. 105.
- 2 Translati ad Carceres secundi Monasterii, si ibidem acquirat, quasi cedunt primo Monasterio. tr. 5. q. 69. n. 1. f. 105.
- 2 Translati, non possunt praedicare primo Monasterio. tr. 11. q. 3. n. 6. f. 12.
- 2 Translati ex una in aliam Prouinciam, debent tenere locum suae professionis. tr. 5. q. 23. n. 1. fol. 80.
- 2 Translati ad secunda vota, in omnibus aliis Capitularibus debent tenere locum suae

ultima professionis. tr. 5. q. 54. n. 1. f. 93.

- 4 Translati, ad hoc, ut sint de Ordine, ad quem se transferunt, tenentur remoueri, & de nudo proficere. tr. 11. q. 34. n. 1. f. 171.

Transumptum

- 1 Transumptum privilegiorum Mendicantium, an fieri debeat, parte citata tr. 2. q. 14. n. 2. fol. 44.
- 1 Transumptum, manu publici Notarii munus, probant etiam in foro externo. tr. 2. q. 13. n. 4. fol. 43.

Tribunal

- 2 Tribunalia, quae sunt intra, vel extra Ordinem, enumerantur. tr. 10. q. 35. n. 7. f. 201.

Tributum

- 2 Tributum, an imponi possit Clericis pro necessitatibus Reipublicae. tr. 13. q. 88. per totam. fol. 309.

Tridentinum Concilium

- 2 Trid. Conc. quando incipit obligare tr. 2. q. 16. n. 1. f. 12.
- 1 Tridentinum in Gallia, Germania, & Polonia non viget, & quare tr. 2. q. 19. n. 4. f. 17.
- 1 Tridentinum Concilium, si solo Papa debet declarari. 8. q. 5. n. 9. f. 93.
- 1 Tridentinum dicitur novum ius t. 11. q. 14. n. 6. fol. 125.
- 1 Tridentinum, multis in locis renovat Regularium privilegia. t. 11. q. 16. n. 1. f. 125.
- 1 Tridentinum confirmat aeterna statuta, si qua in Regularibus sunt, & vult, ut in suo robore persistant. t. 11. q. 17. n. 6. f. 132.
- 1 Tridentinum in se resines statuta varia. t. 11. q. 17. n. 3. f. 132.
- 1 Tridentinum fuit mature propositum, diligenter examinatum, maturiusque digestum. t. 14. q. 4. n. 1. f. 169.
- 1 Tridentinum subijciunt dispositioni Sanctae Sedis, absque aliqua qualitate refragante. t. 14. q. 4. n. 3. f. 169.
- 1 Tridentinum ad sui abrogationem, specificam mentionem non exposcit. t. 14. q. 4. n. 4. f. 169.
- 2 Tridentinum, potest abrogari, & tolli per Clausulas Generales. t. 5. q. 27. n. 7. f. 83.
- 2 Tridentinum, interdum est lex, non una, sed correctoria, qua reducitur in iurisdictionem Episcoporum ad ius antiquum, & commune. t. 1. q. 31. n. 16. f. 37.
- 2 Tridentinum, non potest praesumi, quod velit praecipere contra ius naturale, & diuinum. t. 13. q. 3. n. 8. f. 270.

Tirremes

- 2 Tirremes, sunt in hac vita Cloaca peccatorum, & operum Acetorum. t. 9. q. 4. n. 2. f. 173.
- 2 Tirremes, non solum non emendant, sed faciunt peiores. t. 9. q. 5. n. 1. f. 173.
- 2 Ad Tirremes damnatus, si ab illis confugiat in Ecclesiam, an gaudeat eius immunitate? vid. ver. Condemnati.
- 2 Tirremium pena, est gravissima, & veluti quaedam perpetua mors t. 7. q. 21. n. 2. f. 131.
- 2 Tirremium pena, licet sit quoddam mortale

men

I N D E X

- 1 *men non in sola passione consistit.* l. 7. q. 21. n. 6 fol. 131.
- 2 *Trivremium pana, non est contra ins naturale, aut Canonicum, si iusti imponant.* l. 7. q. 21. n. 8. f. 131.
- 2 *Trivremium pana, potest Regularibus infligi ad tempus, vel in perpetuum, servato tamen iuris ordine, & attentis delictorum qualitate.* l. 9. q. 1. n. 1. f. 169.
- 2 *Trivremium pana, potest imponi, & subrogari loco panis perpetui Carceris.* l. 9. q. 1. n. 10. fol. 170.
- 2 *Trivremium Duxes, Facinorosos homines sibi traditos, ab eorum Ministeris non patiuntur fugere.* l. 9. q. 1. n. 15. f. 171.
- 2 *Trivremium pana, est Religiosis subsidiana.* l. 9. q. 3. n. 1. f. 172.
- 2 *Ad Trivremes damnare perpetuo, an sit melius?* l. 9. q. 4. f. 172.
- 2 *Trivremium Capitanei, tenentur facinorosos Fratres, per suos Superiores ad Trivremes condemnatos, recipere, & detinere, sine cognitione causarum.* l. 9. q. 4. n. 20. f. 172.
- 2 *Traicium Magistri, licite verberant Religiosos, ad Remum damnatos.* l. 9. q. 15. n. 1. fol. 178.

Tunicella

- 2 *Tunicella, in Dominicana Familia pertinet ad habitum de nocte, & debet semper offibus addare.* l. 6. q. 10. n. 7. f. 111.

Turbans

- 2 *Turbantes Inquisitionem Episcopi, sunt de foro illius.* l. 13. q. 29. n. 5. f. 265.

Turce

- 4 *Turce, nequeunt excommunicari.* l. 6. q. 13. n. 4. f. 82.

V

Vagus

- 2 *Vagus, & profugus, multiplici pana puniuntur.* l. 7. q. 35. f. 133.

Valor

- 2 *Valor vniuers argentei, an sit quantitas gravis ad constituendum peccatum mortale in genere futuri.* l. 15. q. 19. n. 14. f. 386.

Vasa

- 2 *Vasa aurea, argentea, & similia, qua ab interitis distant, an committerentur inter immobilia pretiositate.* l. 4. q. 5. f. 350.
- 2 *Vasa sacra, an possint vendi, ratione materiae, sine labe simoniae?* l. 4. q. 78. n. 7. f. 362.
- 4 *Sacra vasa tangere, vel Corporalia respellere, in eis continetur corpus, & sanguis Christi nostri Redemptoris, graue peccatum est.* l. 14. q. 13. n. 1. f. 212.

Vasallus

- 1 *Vasalli, in praedictum Dominorum suorum nequeunt privilegio renunciare, nec Filialitatem in damnum parentum.* l. 12. q. 4. n. 3. fol. 136.

Vendere, Venditor

- 2 *Vendere spirituale, vel spiritali annexum, pro temporali, Simoniacum est.* l. 1. q. 22. n. 10 fol. 25.

- 3 *Quisquis alterum vendit sine quo, nec alterum peruenit, meritum inueuditum relinquit.* l. 1. q. 22. n. 10. in fin. f. 25.

- 3 *Venditores spiritualium possunt dici, non solum Simoniaci, sed etiam Graeciae.* l. 1. q. 21. n. 2. f. 21.

Verbum

- 2 *Verbum illud debet iuxta propriam significationem, non importat debitum hoc estis, sed preceptum.* l. 5. q. 10. n. 2. f. 75.
- 4 *Verbum, debeat, regulariter non semper inducit preceptum.* l. 4. q. 7. n. 8. f. 65.
- 2 *In ore duorum, vel trium fiat omne verbum.* l. 13. q. 5. n. 3. f. 179.
- 2 *Verbum iocosum proferens, ut fornicetur, non alienat, sed aggrauat peccatum fornicationis.* l. 15. q. 20. n. 21. f. 391.
- 1 *Verba legis preceptiva, obligant absolute, & omnino.* l. 1. q. 17. n. 10. f. 15.
- 1 *Verba grania legis, quantum sint, & quomodo intelligantur obligare ad mortale?* l. 1. q. 30. n. 2. & 3. f. 27.
- 1 *Verba legis, si sunt indifferencia ad denotandam obligationem sub mortali, vel veniali, in tali casu recurrendum est ad grauitatem, vel leuitatem materiae precepti.* l. 1. q. 30. n. 6 fol. 27.

- 1 *Verba legum, & privilegiorum enunciativa, & narrativa, dispositionem non inducunt.* l. 8. q. 1. n. 3. f. 89.

- 2 *Verba simpliciter posita, generaliter sunt intelligenda.* l. 6. q. 2. n. 4. f. 119.

- 2 *Verba in dispositionibus posita, debent intelligi secundum conditionem personae.* l. 11. q. 42. n. 4. f. 231.

- 2 *Verba Privilegii, semper debent aliquid operari.* l. 13. q. 4. n. 5. f. 254.

- 3 *Verba Generalia, absentes non censentur obligare.* l. 10. q. 15. n. 5. f. 182.

- 4 *Verba, in contrariis sunt accipienda proprie, cum essentia, & in propria significatione verborum, & in communi loquela.* l. 3. q. 28. n. 2. f. 57.

- 4 *Verba absolute pronuntiata, debent explicari secundum statum, & conditionem eorum, ad quos committitur dispositio negotii.* l. 4. q. 3. n. 8. f. 61.

Verisimile, Verisimilitudo

- 1 *Qui habet verisimile pro se, habet causam legitimam.* l. 1. q. 1. n. 12. f. 50.

- 1 *Verisimilitudo est germana natura.* l. 8. q. 1. n. 12. f. 90.

Veritas

- 1 *Veritas est fundamentum iustitiae legis.* l. 1. q. 26. n. 4. f. 24.

- 1 *Veritas, consistit in adequatione rei ad intellectum.* l. 1. q. 3. n. 4. f. 37.

Veritas

- 2 *Veritas pecunia in utilitatem Ecclesiae, quomodo sit probanda?* l. 1. q. 32. n. 3. f. 246.

Vertiginosi

- 3 *Vertiginosi, Paralytici, & Apoplexici laborant.* l. 1.

I N D E X

res, sunt ineligibiles ad Prælaturas. l. 5. q. 38. n. 11. f. 118.

Vexatio

3 Vexatio, ad hoc, ut pretio redimi possit, an debeat esse actualis, vel satis est, ut probabiliter timeatur? l. 1. q. 14. f. 19.

3 Vexationem, quam quis in electione patitur, an sit licitum pecunia emere, absque labe simonia? l. 1. q. 23. f. 26.

Via

1 Via tutor eligenda est pro salute Animarum. l. 13. q. 17. n. 26. f. 160.

Vicariatus

2 Vicariatus, in Dominicana Familia differre à Prioratibus l. 1. q. 2. n. 3. f. 3.

2 Vicariatus, in Dominicana Familia dicuntur Loca, & Monasteria, in quibus ad minus cohabitant duodecim Fratres, vocantur Dominus, & Conventus. l. 4. q. 1. n. 3. f. 57.

Vicarius

2 Vicarius Generalis Episcopi, dicitur verè Prælatus. l. 17. q. 26. n. 6. f. 433.

2 Vicarius Generalis, potest esse Index delegatus à Papa, & esse executor gratiarum beneficiorum, qua expeditur in Romana Curia ibid. n. 7.

3 Vicarius electionis, expressè se proferatur in Capitulo electionis, se nolle admittere, non admittendum; nec se velle excludere, non excludendum. l. 2. q. 15. n. 3. f. 44.

3 Vicarius electionis, potest institui in Ordine Predicatorum, etiam cum voto. l. 4. q. 39. n. 14. fol. 79.

3 Vicarius Generalis Provincia, finito officio Provincialatus, quis debeat esse? l. 6. q. 22. n. 10. fol. 135.

3 Vicarius institutus à P. Generali in Ordine Predicatorum, an habeat vocem in electione, cui præsit, & quem locum debeat tenere? l. 6. q. 30. f. 137.

3 Vicarius Generalis Provincia, an possit admittere, & acceptare renunciationem Prioris, renunciantis suo Officio? l. 7. q. 18. n. 1. & seq. f. 148.

1 Vicarij Generalis potestas finit, morte Episcopi, & suspenditur, Episcopo suspensio, vel excommunicatio. l. 1. 2. q. 5. n. 30. f. 139.

1 Vicarij Generales Episcoporum, possunt assumi ex Monachis, & Religiosis Mendicantibus. l. 7. q. 10. n. 3. f. 81.

1 Vicarij Locorum parvorum, in favorabilibus, & gratiosis veniunt nomine Prælati l. 8. q. 7. n. 10. fol. 95. & 3. p. l. 9. q. 5. n. 4. fol. 163.

2 Vicarij Locorum possunt Apostatas, & Fugitivos excommunicare, capere, & ligare, ac carceri tradere, si videbitur expedire. l. 6. q. 20. n. 14. f. 118.

2 Vicarij Locorum Supplices, Procuratores, Sacristæ, & similes, possunt ad nutum Superiorum, etiam sine causa suis officiis spoliari. l. 10. q. 41. n. 1. f. 206.

2 Vicarij Generales Episcoporum, an possint eligi in Religiosorum Conseruatorerit. l. 7. q. 26. n. 1. f. 415.

3 Vicarij Generales, & Particulares, quem locum debent servare? l. 6. q. 26. n. 4. f. 126.

3 Vicarij Magistri Ordinis, vel Priorum Provincialium, non sint Generales, sed Particulares, debent tenere locum suum, nisi in Capitulo, dum officium exercent, & an habeant votum? l. 6. q. 30. n. 1. & seq. f. 137.

3 Vicarij Generales Episcoporum, dicuntur, & sunt Iudices Ordinarii. l. 8. q. 18. n. 4. fol. 160.

Vicinitas. Vicinus

2 Vicinitas, confederationem arguit votiorum. l. 9. q. 5. n. 1. f. 173.

2 Vicinus, an possit cogi ad vendendum pro construendo, vel ampliando Hospitio Religiosorum Mendicantium? l. 2. q. 11. f. 33.

2 Vicinus, potest cogi ad vendendum servitutum, alius non volens, etiam via publica intermedia. l. 2. q. 12. n. 3. f. 33.

2 Vicini, an possint compelli ad vendendum Monasterio, pro eius constructione, & ampliatione? l. 2. q. 9. f. 31.

2 Vicini, an possint cogi ad vendendum, pro ampliando Circuito Monasterij? l. 2. q. 9. n. 13. fol. 32.

Vidua

2 Vidua, mittendo duo minuta in Gazophylacium, plus omnibus misit. l. 1. 5. q. 19. n. 26. fol. 387.

1 Viduarum, & Pupillorum privilegium de variando forum, quod notatur in L. unica, C. quando Imperator pupill. & viduam, præstat privilegio Scholarum, quod habetur in authent. habita. C. ne fil. pro patr. l. 7. q. 19. n. 22. f. 88.

Vincere

2 Si vinco vincentem te, fortassis vinco te. l. 5. q. 50. f. 96.

Vinculum

2 Vinculum Religionis, per sententiam expulsionis subditi, licet nullam, nequit abrogari, ac dirimi. l. 8. q. 25. n. 4. f. 153.

3 Vinculum spirituale matrimonij, contrahitur per solum consensum eligentium, & electi l. 6. q. 19. n. 2. f. 31.

2 Duo vincula magis ligant. l. 1. 2. q. 25. n. 3. f. 224. & 3. p. q. 7. n. 11. f. 88.

Vinum

4 Quales palmites tale vinum. l. 1. q. 1. n. 5. f. 3.

Violans. Violatio. Violator

4 Violans suspensionem, exercendo alius solus iurisdictionis, qui non sunt comministi cum altibus Ordinis, non incurrit irregularitatem. l. 11. q. 22. n. 2. f. 167.

3 Violatio iustitia distribuitur, vel commutativa, per acceptionem personarum, est de suo genere peccatum mortale. l. 1. 4. q. 25. n. 2. f. 68.

3 Violator legis, vel precepti positum, dicitur verè inobediens Legislatori l. 10. q. 11. n. 5. in fin. f. 179.

Vio-

I N D E X

Violentia

- 2 *Violentia, quid sit, & quosplex?* l. 17. q. 8. n. 4. fol. 406.

Vir

- 2 *Vir, non est suis sed sponsa.* l. 5. q. 9. n. 5. f. 74.
2 *Vir grauis censetur ille, qui est. vel suis honorific in aliqua Dignitate constitutus.* tr. 7. q. 4. n. 3. f. 125.
3 *Vir, non potest propriè dici Dominus sua uxoris.* 9. q. 7. n. 2. f. 164.

Virginitas. Virgo

- 4 *Virginitas, nec per Papam potest præcipi, nisi ratione delicti.* l. 8. q. 8. n. 3. f. 119.
2 *Virgo fieri debet Monialis sponte, & non coacta.* l. 1. q. 14. n. 4. f. 217.

Vis

- 3 *Vis non est de se licita, sed illicita, sit tamen licita, existit vi in contrariū.* l. 1. q. 2. 4. n. 4. f. 30.
3 *Vis illata, an inferenda, est repellenda?* ibid. n. 2.
3 *Vis coactiva, secundum omnes pertinet ad penam impositionem.* l. 10. q. 11. n. 10. f. 180.
4 *Vis, & metus de sua natura habent annullare contractum.* l. 1. q. 9. n. 8. f. 160.
2 *Vis vi repellere licet.* l. 13. q. 69. n. 5. f. 291. & p. 3. d. 1. q. 24. n. 1. n. 3. f. 30.

Visitare. Visitatio. Visitator

- 2 *Visitare Ecclesias, & Monasteria Regularium, spectat ad Superiores eorundem.* l. 1. 3. q. 86. n. 2. fol. 289.
2 *Visitatio, & correctio non debet esse contra, nec supra Religiosorum Regulā.* l. 2. q. 23. n. 3. f. 40.
2 *Visitatio generalis, & ordinaria, sit ad communem bonum Monasterij, sine processu, et sine scriptis.* l. 10. q. 37. n. 9. f. 204.
2 *Visitatio Confraternitatum Laicorum statum in Eccl. Regulā quo facienda est?* l. 1. 3. q. 70. n. 3. fol. 293.
2 *Visitationes, quæ sunt in Ecclesiis per Superiores Prælatos, non possunt impediri, intuitu appellationis.* l. 10. q. 37. n. 6. f. 204.
2 *Visitator delegatus, ubi semel fuit admissus, & incepit visitare, non potest amplius recusari, nec à visitatione repellī, neque à Conuentu ejus.* l. 10. q. 19. n. 3. f. 193.

Vita

- 2 *Vita Regularis, in quo consistit?* l. 1. 3. q. 67. n. 2. fol. 290.
3 *Vita, & moribus nobilitatur homo.* l. 5. q. 7. n. 9. fol. 88.
3 *Vita humana, soli Deo subiecta est.* l. 8. q. 10. n. 1. fol. 154.
3 *Vita nostra, est fundamentum omnis dominijs humanis?* l. 8. q. 10. n. 3. f. 154.
4 *Vita reprehensibilis, ex suo genere mala est.* l. 1. q. 10. n. 8. f. 9.
2 *Vita, & summa propria defensio, præferitur omnibus rebus, etiam vita, & summa alterius.* tr. 7. q. 1. n. 16. f. 128.
2 *Vita necessaria, debentur de iure natura.* tr. 8. q. 46. n. 7. f. 160.
2 *Qui similem vitam cum alijs suscipit, similem debet sentire in legibus disciplinam.* tr. 5. q. 29.

n. 3. f. 84. & 4. p. 1. q. 20. n. 4. f. 74. & l. 6. q. 1. n. 4. fol. 81.

- 3 *Vitam, & famam naturali iure tenemur custodire.* l. 1. q. 23. n. 6. f. 27. & l. 1. 2. q. 6. n. 2. fol. 208.
3 *Quis potest, pro amicis vitam propriam perdere?* l. 8. q. 10. n. 5. f. 155.

Vitiosus. Vitiosum

- 3 *Vitiosus, Lasciuus, Ebrrius, & consimiles, ante declarationem Iudicis nequeunt ab electione repellī.* l. 5. q. 20. n. 6. f. 98.
3 *Quod ab initio vitiosum est, non potest trans temporis commutari.* l. 3. h. 3. n. 3. f. 40.

Vitium

- 2 *Vitium, cui non resistitur, approbatur.* l. 6. q. 19. n. 4. f. 117. & 4. p. 1. q. 5. n. 6. f. 78.

Vitiosus. Vitio

- 4 *Vitiosus in Religione, quinam sint?* l. 13. q. 7. n. 5. fol. 293.
2 *Vitiosus, si integrum est, pauperibus erogare, vel ex elemosynis vivere.* l. 3. q. 31. n. 2. f. 154.
2 *Vitiosus, si conuenienter, quid sit?* l. 13. q. 8. n. 1. fol. 273.
4 *Vitiosus collegialiter, & claustraliter, differunt.* l. 17. q. 3. n. 2. & 3. f. 226.

Vltio

- 2 *Vltio pro defensione possessionis, & vite, omni iure permittitur.* l. 1. 3. q. 85. n. 3. & seq. f. 290.

Vnitas. Vnitatis

- 2 *Vnitas duo Monasteria, ob exiles redditus, an sit licitum, siue licentia Episcopij?* l. 1. q. 31. f. 20.
2 *Vnitas physica non requiritur ad faciendum mobile pretiosum, sed vnitas moralis.* l. 1. q. 50. n. 2. fol. 347.
2 *Vnitas moralis, an physica, quantum sit?* ibid.

Vniuersitas

- 1 *Vniuersitas, non dicitur aliquod facere: nisi id facias legitime congregata.* l. 1. 2. q. 4. n. 7. f. 137.
3 *Vniuersitas, in Regno Neapolitano neque mittere litteras alicui, nisi congregato consilio, ut inuis, & moris.* l. 2. q. 4. n. 6. f. 40.
3 *Quod sit à Parlamento totius Vniuersitatis, an sit præstantius eo, quod sit ab uno Concilio?* l. 4. q. 2. n. 1. f. 51.
3 *Mortuus omnibus de Vniuersitate, aliquo tamē superstitē, potestas Vniuersitatis remanet penes superstitem.* l. 2. q. 10. n. 7. f. 33.

Vocalis

- 3 *Vocalis contemptus, potest instare pro electione annullanda.* l. 4. q. 21. n. 1. f. 65.
3 *Vocalis contemptus, ratam si habeat electionem, & in eam consentiat, eius tamen votum alijs accedens, non augeat numerum eligentium.* l. 4. q. 21. n. 4. f. 64.
3 *Vocalis, an possit se cōformare alijs Electoribus, volentibus eligere indignum?* l. 4. q. 26. n. 7. f. 70.
3 *Vocalis contemptio exceptio, nulli Electorum licitum est excipere contra electionē, sub prætextu alterius contemptus.* l. 4. q. 21. n. 5. f. 66.
3 *Vocales omnes, vocandi sunt ad electionem, & quinam hi sint?* l. 1. q. 17. n. 4. f. 16.
3 *Vocales valde longè distantes, non sunt ad electionem vocandi.* l. 4. q. 14. n. 1. f. 62.

I N D E X

- 3 Vocales innitē, ac incommodi non sunt ad electionem trahendi ibidem.
- 3 Vocales ubi sententia, a quo remoto loco sunt vocales. 4 q. 15. f. 60.
- 3 Vocales absentes, si nequeunt Procuratores insinuare, an possint per epistolam eligere? 4 q. 17. fol. 63.
- 3 Vocales quatuor cum Priore, an sufficiant ad eligendum socium, seu electorem futuri Provincialis. 5 q. 44. n. 9. f. 123.
- 3 Vocalium dua partes ad minus debent interesse Capitulo, ad iudicandum in re gravi. 11. 12. q. 10. n. 19. & seq. 207.
- 3 Vocutio Electorū absentium, an sit de forma electionis? 1. 1. q. 18. n. 6. f. 19. & 4. q. 21. n. 2. f. 65.
- 3 Volenti, & consentienti nulla sit iniuria. 1. 5. q. 61. n. 17. f. 103.
- 3 Voluntas
- 1 Voluntas, necessariū fertur in praecognitum. 1. 2. q. 6. n. 1. f. 39. & 4. p. 8. q. 5. n. 2. f. 114.
- 1 Voluntas, per votum firmatur ad bonum faciendum. 1. 1. q. 11. n. 1. f. 9.
- 4 Voluntas, in quibusdam pro fusto reputatur. 1. 13. q. 10. n. 2. & 3. f. 199.
- 2 Voluntas delibata cessante, alius non est punibilis. 13. q. 49. n. 3. f. 277.
- 3 Vos nescitis, quid petatis. 1. 2. q. 2. n. 4. f. 161.
- 2 Vota argentea
- 2 Vota argentea Ecclesiarum Regularium oblata, an possint alienari sine licentia Papae? Vid. ver. Oblationes.
- 3 Votens, Votens e. Votum
- 2 Votens intrare Ordinem laxiorē, si transeat in arduiorē, satisfacit voto. 1. 5. q. 18. n. 1. f. 78.
- 2 Votens intrare strictiorem, si postmodum ingreditur laxiorem, satisfacit voto, & validē proficitur. 1. 5. q. 5. n. 1. f. 26.
- 2 Votens unam certam Religionem intrare, si in ea non admittatur, tenetur aliam explorare. 11. 8. q. 30. n. 1. f. 154.
- 2 Votens Religionem ingredi, non tenetur ad illius onera, non assumpto Religioso statu. 1. 8. q. 51. n. 3. fol. 164.
- 2 Votens intrare Religionem, si in votendo nihil cogitans de perpetuitate remanendi, non tenetur perpetuē in Religione permorari. 11. 9. q. 23. n. 3. fol. 223.
- 3 Votens se debere accusare de defectibus, non tenetur stare voto facto. 1. 12. q. 6. n. 5. f. 204.
- 4 Votens Religionem ingredi, si non habeat dispositionem ingrediendi, an teneatur intrare? 1. 1. q. 9. n. 1. f. 8.
- 4 Votens ieiunare in pane, & aqua, si infirmetur, non tenetur ieiunare. 1. 3. q. 20. n. 7. f. 49.
- 4 Votens ingredi Religionem simpliciter, an satisfaciat voto, si ingreditur Religionem S. Iacobi, vel Alcantarę. 3. q. 27. n. 1. f. 57.
- 4 Votens ire Hierusalem, si post votum, notabiliter mutetur eius status, non tenetur ad votum. 1. 11. q. 35. n. 6. f. 172.
- 2 Votentes vivere secundū Regulā Ordinis, possunt cogi ad illius observantiam. 1. 5. q. 22. n. 3. f. 79.
- 4 Votere Religionis ingressum, non sit laudabile, & bonum. 1. 1. q. 11. n. 1. & seq. 9.
- 2 Votum semper obligat, nisi infra de causa relaxetur. 1. 3. q. 18. n. 2. f. 46.
- 2 Votum minoris boni, non potest, nec debet esse impeditum maioris boni. 1. 5. q. 5. n. 1. f. 73.
- 2 Votum, est promissio facta Deo, de meliori bono. 1. 5. q. 5. n. 1. f. 73.
- 2 Votum, de sui natura potest in melius commutari. 1. 5. q. 5. n. 1. f. 73.
- 2 Votum solemne, nequit dispensari, sine iusta causa. 1. 5. q. 24. & 27. n. 5. & 7. f. 80. & 82.
- 2 Votum quantum in Religione emissum, non facit Religionem arduiorem. 1. 5. q. 37. n. 3. fol. 89. & 39. n. 6. fol. 91.
- 2 Votum solemne Religionis, derogat voto simplici. 1. 5. q. 50. n. 1. f. 96. & 1. 8. q. 30. n. 2. f. 154.
- 2 Votum obedientie praesertur omnibus alijs notitijs. 7. q. 23. n. 1. f. 132. & 1. 3. q. 67. n. 5. f. 290.
- 2 Votum obedientie, est unum de solemnibus, a quibus Praelatus non potest absolvi. 11. 8. q. 24. n. 1. f. 151.
- 2 Votum solemne, ex parte rei, & de sua ratione formalis, petit esse perpetuū. 1. 8. q. 51. n. 1. f. 163.
- 2 Votum vota quadragesimalia, est unum de essentialibus in Ordine Minorum. 1. 8. q. 51. n. 2. f. 163.
- 2 Votum definit obligare, quando eius materia fuerit notabiliter mutata, & difficilis effecta. 1. 8. q. 51. n. 5. f. 164.
- 2 Votum Professionis, non distinguitur ab illis tribus Religionis votis. 1. 13. q. 67. n. 4. f. 290.
- 2 Votum paupertatis, ob numerum donationum, vel acceptationes, quae fiunt, vel accipiuntur, absque Superioris licentia, maxime violatur. 1. 15. q. 2. n. 1. f. 376.
- 2 Votum obedientiae, sequitur personam votantis, sicut lepra leprosum. 1. 10. q. 15. n. 1. f. 181.
- 4 Votū, debet esse de meliori bono, & contra praecipua emissum, non ligat. 1. 3. q. 20. n. 5. f. 49.
- 4 Votum, pro suo obiecto adequato, habet recipere materiam possibilem de meliori bono. 11. 3. q. 25. n. 12. f. 55.
- 4 Votum solemne, quoniam modo differt a simplici? 1. 3. q. 25. n. 13. f. 55.
- 4 Votum simplex, non habet vim ad dissolvendum matrimonium raturum praecedens. 1. 3. q. 29. n. 4. f. 58. & 1. 12. q. 6. n. 2. f. 192.
- 4 Votum paupertatis, habet latitudinem, etiam in Mendicantibus, & sufficit, quod sit discretum, & correspondat finibus vacat. 1. 6. q. 8. n. 10. f. 30.
- 4 Votum castitatis, habet pariter latitudinem, neque intra, vel extra matrimonium. 1. 6. q. 8. n. 15. f. 30.
- 4 Votum solemne, non autem simplex, dirimit matrimonium contractum, & impedit contrahendum ex sola institutione Ecclesiae. 1. 10. q. 16. n. 6. fol. 151.
- 4 Votum quantum Religiosorum, non variat Religionis essentiam. 1. 10. q. 27. n. 4. f. 154.
- 4 Votum simplex, comparatur sponsalibus. 11. 1. q. 1. 2. n. 15. f. 163.
- 4 Votum solemne Religionis, per Indices nulliter de-

I N D E X

- declaratum, an saltem habeat vim voti simplicis. l. 1. q. 39. n. 1. & seq. f. 173.
4. **Votum professionis**, respicit principaliter vota essentialia, & minus principaliter vitam Regularem ibid. n. 6.
4. **Votum Religionis** exposcit, ut fiat ad observandam tria vota, in aliqua Religione approbata l. 16. q. 8. n. 1. f. 122.
4. **Votū**, dāo copulationē exigit l. 16. q. 8. n. 1. f. 122.
4. **Votum**, non potest fieri ad observandum ea, quae sunt de necessitate salutis l. 16. q. 8. a. 3. f. 122.
4. **Votum** cōsiliatis exhibitū per Sorores, a saeculo viventes, non est solemne, sed simplex. l. 17. q. 3. n. 11. f. 127.
4. **Votum simplex**, quod sit ex vi alienius statuti particularis, approbati à Sancta Sede, an faciat bonum per Religiosum? l. 17. q. 3. n. 1. f. 128.
4. **Votum** castitatis simplex, per Tertiarias in saeculo viventes emissum, an possit commutari ab habente generale privilegium commutandi vota simplicia? l. 17. q. 3. a. 2. f. 129.
4. **Votum**, & iuramentum non debent esse vinculum iniquitatis. Vid. ver. iuramentum.
2. **Voti** solennis dispensatio, spectat ad solum Romanum Pontificem. l. 5. q. 15. n. 4. f. 131.
2. **Voti** commutatio in minus bonum, indiget causa, & dispensatione l. 5. q. 15. n. 3. f. 98.
4. **Voti** solennitatis, tota est ex sola constitutione Ecclesiae l. 10. q. 16. n. 6. f. 151. & l. 16. q. 7. n. 5. fol. 170.
2. **Vota** essentialia Religionis sunt de iure divino l. 8. q. 22. n. 4. f. 152.
2. **Vota** Regularia facta Deo sine consensu Praelati, si non sunt contra Regulam in genere, nec in specie valent, & obligant viventem l. 11. q. 7. n. 6. f. 141.
2. **Vota** Regula substantiā collectim sumpta, dicuntur vota professionis l. 13. q. 67. n. 4. f. 190.
4. **Vota** Praerogativa valent l. 1. q. 8. n. 5. & seq. f. 6.
4. **Vota** promissa, alieno effecta, non ita alacriter expleantur l. 1. q. 11. n. 2. f. 10.
4. **Vota**, non debent esse impeditura operum iustitiae l. 3. q. 11. a. 9. f. 51.
4. **Vota** annexa determinato tempore, elapso tempore non obligant amplius l. 5. q. 12. a. 4. f. 71.
4. **Vota** Novitiorum, quae possunt adimpleri, & illi statui impedimento non sunt, an possint per eorum Magistrū commutari in alia pia opera? l. 5. q. 12. n. 5. f. 71.
4. **Vota** irritore, dispensare, & commutare, penes quid differunt? l. 5. q. 12. n. 6. f. 72.
4. **Vota** solennia Religionis, de intrinseca sui ratione petunt, ut fiant in Religione approbata à Sancta Sede l. 11. q. 10. n. 1. f. 166. & l. 16. q. 10. n. 1. fol. 123.
4. **Vota** essentialia Religionis, sunt indispensabilia l. 16. q. 7. n. 3. f. 120.
2. **Votorum** obligatio, est personalis, & sequitur personam quocumque iterit l. 8. q. 23. n. 1. f. 151.
2. **Votorum** omnium, essentialium, est una, & eadem ratio formalis l. 8. q. 51. n. 4. f. 163.
- Votum d. 12.
3. **Votum** Eligentiam, si palam agatur, vel ab-

- terri ostendatur, an exinde electio sit irrita? l. 1. q. 7. fol. 7.
3. **Votum** Eligentiam inscribedum in scriptum, nec quidem Scrutatoribus debet innotescere. l. 1. q. 17. n. 12. fol. 17.
3. **Votum** reanunciare in Capitulis & Parliamentis, an sit licitum? l. 4. q. 19. n. 2. f. 65.
2. **Votum** suum, potest unusquisque in melius commutare. l. 5. q. 50. f. 96.
2. **Vota** Eligentium sunt de accessione secreti praestanda, sed electio non valet. l. 1. q. 6. n. 1. & 2. f. 6. & q. 7. n. 1. f. 7.
3. **Vota** singularem Monialium eligentium Abbatissam, etiam oratione expressa, possunt excipi ab Episcopo Locales eius Vicario, absque vitio electionis. l. 1. q. 8. n. 4. f. 6.
3. **Vota** exquisita, debent redigi in scriptis. tr. 1. q. 17. n. 16. f. 17.
3. **Vota** Eligentium interdum se in duas partes dividunt. l. 7. q. 10. n. 1. f. 144.
3. **Votorum** inquisitio, si sigillatim. l. 1. q. 17. n. 13. fol. 17.
3. **Votorum** collatio, quomodo faciendā? l. 1. q. 17. n. 17. f. 18.
3. **Votorum** publicatio, debet fieri statim, & in continenti, absque ulla interallo, & in communi Capitulo, coram omnibus de Collegio. l. 1. q. 17. n. 18. f. 18.
3. **Votorum** publicatio, & communis electio, debet fieri alta, & intelligi in voce, coram omnibus de Capitulo l. 1. q. 17. n. 21. f. 18.
- Vox
3. **Vox**, est vnum de Ecclesiasticis exercitiis. l. 5. q. 17. n. 1. f. 21.
2. **Vocis** actus, & passus primatio, non afficit, nec iacurritur ante Iudicis sententiam. vid. verbum posita.
- Vsuarius
2. **Vsuarias**, distinguitur ab usufructuario, & Domino rei. tr. 1. q. 2. n. 1. in fin. f. 193.
3. **Vsuarii**, an possint ad libitum, & in omni usu disponere de substantia rerum, sibi concessarum? l. 8. q. 5. n. 6. f. 152.
- Vsurarius
3. **Vsurarius** mentalis, teneat totum illud restitue, quod sibi persuadet impediri, ratione mutui, & non aliunde gratis dari. l. 1. q. 21. a. 2. f. 23.
- Vsurpans Vsurpare
2. **Vsurpantes** Iura, Alioquin, aut Bona Ecclesiarum sunt ipso facto excommunicati. tr. 1. q. 2. f. 321.
2. **Vsurpare**, propter acceptum, quid sit. tr. 1. q. 92. n. 4. f. 369.
- Vtus
1. **Vtus** privilegii, ante personalem acceptationem an sit licitus? tr. 2. q. 7. n. 7. f. 42.
1. **Vtus** privilegii, non presumitur, nisi probetur. tr. 7. q. 18. n. 3. f. 86.
1. **Vtus** privilegiorum Mendicantium, in foro conscientiae exercitus, nec magnam nec parvam licet inter Regulares, & Episcopos potest excitare. tr. 11. q. 17. n. 19. f. 133.
1. **Privilegium** non vsus, an de se possit, & sufficiat ad tollendum privilegia, vel potius hoc facit ex vi,

I N D E X

- vi. & efficacia alicuius iuris. l. 2. q. 7. n. 1. f. 141.
- 1 *Vsus privilegiorum*, an possit tolli, vel restringi per Generales Ordinum, Capitula Generalia, & Provinciales. tr. 1. q. 20. n. 1. f. 61.
  - 2 *Vsus privilegii*, pendet ex voluntate ipsius Privilegiarii. tr. 4. q. 44. n. 1. f. 52.
  - 3 *Vsus rationis*, regulariter solet accedere completo septennio. tr. 4. q. 7. n. 3. f. 56.
  - 4 *Vsus falli*, dicitur amonibilis, & renocabilis, ad differentiam vsus iuris. l. 8. q. 46. n. 8. f. 161.
  - 5 *Vsus*, distinguitur a dominio, etiam in illis rebus, quae unico usu consumuntur. l. 15. q. 2. n. 2. fol. 193.
  - 6 *Vsus rei*, & *vsus falli*, quid sit ibid.
  - 7 *Vsus* approbat in praxi opinionem, quando non repugnat rationi. l. 4. q. 25. n. 15. f. 69.
  - 8 *Vsus Solis*, & prolatio psalterium, non est de substantia Ordinis. tr. 5. q. 16. n. 7. f. 96.
  - 9 *Vsus*, qui non est lege permissus, non est vsus, sed abusus. tr. 8. q. 2. n. 7. f. 150.
  - 10 *Vsus*, & *vsusfructus*, possessio, & proprietates, quid sint, & quomodo a dominio differant. l. 8. q. 4. f. 151.
  - 11 *Vsus*, an distinguatur a dominio in rebus consumptibilibus. tr. 8. q. 5. n. 1. & seq. f. 151.
  - 12 *Vsus*, est duplex, nempe iuris, & falli. tr. 8. q. 5. n. 7. f. 152.

Vsusfructus

- 1 *Vsusfructus*, Linelli, scilicet Census, & Pensiones Professorum, transeunt in secunda vota, non possunt advocari a primo Conventu. tr. 5. q. 61. n. 1. fol. 102.
- 2 *Vsusfructus* alicui Monasterio, aut Ecclesiae, vel Communitati relictus, duret centum annis. tr. 5. q. 61. n. 1. f. 103.
- 3 *Vsusfructus*, est ius personae, pendens a vita hominis ibid. n. 2.
- 4 *Vsusfructus* relictus Cervo, in dubio presumitur relictus contemplatione Domini, sicut vsusfructus relictus Filiofamilias, in dubio presumitur relictus contemplatione supervenientis Patris, si vivat. l. 5. q. 62. n. 3. f. 103.
- 5 *Vsusfructus*, quem habet Pater in bonis aduentitij filij, fundatur in patria potestate. tr. 11. q. 31. n. 1. f. 126.

Vtile. Utilitas

- 4 *Vtile* in inutile non vitatur. l. 11. q. 13. n. 1. f. 164.
- 5 *Utilitas Publica*, debet praferri Privata. tr. 2. q. 9. n. 3. f. 32.
- 6 *Utilitas Ecclesiae* ad alienandum eius immobilia, non probatur per assertionem alienantium, sed per Testes, & legitimas personas. l. 1. q. 9. n. 9. f. 327.
- 7 *Utilitas Ecclesiae* ad alienandum eius bona, quomodo attendenda est. l. 4. q. 9. n. 11. f. 327.
- 8 *Utilitas Ecclesiae* in alienatione rei, debet esse considerabilis, nec sufficit, quod Ecclesia non sit deteriorata, si non sit in effectu locupletata, ibidem in fin.
- 9 *Utilitas Ecclesiae*, probanda est per Conductorem, non autem per Ecclesiam. ibid. in fin.
- 10 *Utilitas Ecclesiae* ad alienandum, licet regulariter non sit determinata, non ob id tamen relinquatur Iudicis arbitrio. ibid. in fin.
- 11 *Utilitas communis*, quomodo intelligitur? l. 4.

quasi. l. 7. in m. l. 2. fol. 72.

- 3 *Utilitas temporalis*, non est praeposenda spiritali. l. 5. q. 7. n. 10. f. 88.
  - 4 *Utilitatis cognitio*, in alienatione rei Ecclesiae, debet precedere alienationem, non autem subsequi. l. 1. q. 9. n. 11. f. 137.
- Vulnus
- 2 *Vulnus illatum cum scopulo*, etiam morte non secuta, est delictum graue. l. 8. q. 6. n. 3. f. 138.

Vxor

- 1 *Vxor*, gaudet privilegio nobilitatis sui mariti. l. 6. q. 4. n. 1. f. 59.
  - 2 *Vxor*, in viduitate perseverans, sui quondam viri nobilitatem retinet. ibid. n. 2.
  - 3 *Vxor*, an gaudet privilegio fori, & exemptionis sui mariti? l. 6. q. 5. n. 2. f. 60.
  - 4 *Vxor Militis* gaudet privilegio sui viri. l. 6. q. 6. n. 1. fol. 60.
  - 5 *Vxor vidua*, durante viduitate gaudet omnibus gratiis, & prerogatiuis, & privilegiis, & statutis Civitatis sui viri, prout fruantur, & gaudent alij concives. l. 6. q. 7. n. 4. f. 61.
  - 6 *Vxor Clerici* coniugati, an gaudat privilegio, sui viri. ipso vivente. l. 6. q. 8. n. 1. f. 61.
  - 7 *Vxor* ad recuperandam suam dotem, praefertur creditoribus sui mariti, etiam habentibus antiquiorem hypotheecam in bonis d. sui viri. l. 6. q. 9. n. 1. n. 2. n. 3. f. 65.
  - 8 *Vxor*, ex vi Bullae concessae marito tempore communis interdicti, non potest, nec debet Diminui interesse. l. 6. q. 9. n. 5. f. 67.
  - 9 *Vxor*, iudiciali sententia repudiata, non potest cogi redire in domum suam, si repetatur ab illo. l. 8. q. 22. n. 3. f. 111.
  - 10 *Vxor adultera*, cogitur redire ad maritum. l. 8. q. 24. n. 4. f. 132.
  - 11 *Vxor*, in carcerem interfectum, viro mortuo. l. 1. q. 29. n. 1. f. 135.
  - 12 *Vxor*, consummata matrimonio, si de suo viro licentiam intradi Religionis, professione secuta, an possit ad secunda nuptia transire. l. 3. q. 16. n. 18. f. 46.
  - 13 *Vxor adultera*, amittit ius, quod habet in virum. l. 3. q. 17. n. 1. f. 47.
  - 14 *Vxor* ab sanctum virum, an possit Religionem ingredi. l. 3. q. 17. n. 7. in fin. f. 47.
  - 15 *Vxor*, non potest suo marito praedicare. l. 5. q. 11. n. 4. f. 71.
  - 16 *Vxor*, & mariti bona sunt communia & indivisa. l. 6. q. 5. n. 4. f. 60.
  - 17 *Vxor* dimittit, an sit licet. l. 5. q. 7. n. 3. f. 47.
  - 18 *Vxor* Clericorum Gracorum, in viduitate permanentes, & filij superstites eorundem, an gaudeant privilegiis fori, & immunitatis praestantur. l. 6. q. 9. n. 1. f. 63.
  - 19 *Vxor* Diaconorum, & Clericorum secularium, non gaudent privilegiis eorundem. l. 6. q. 10. n. 1. & seq. f. 64.
  - 20 *Vxor* Clericorum Gracorum, nimis differunt ab vxoribus Clericorum Latinorum. l. 6. q. 9. n. 1. f. 64.
- Vxoratus
- 2 *Vxoratus* egressus de carcere, ac peracto tempore, ad sua spectat vxor. l. 9. q. 22. n. 1. in fin. f. 180.
  - 3 *Vxoratus*, an possit de iure Religionem ingredi. l. 3. q. 16. n. 1. & seq. f. 45.

